

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

C 46.4.3

Harvard College
Library

FROM THE FUND GIVEN BY
Stephen Salisbury
Class of 1817
OF WORCESTER, MASSACHUSETTS
For Greek and Latin Literature

C 46.4.3

Harvard College
Library

FROM THE FUND GIVEN BY
Stephen Salisbury
Class of 1817
OF WORCESTER, MASSACHUSETTS
For Greek and Latin Literature

ANALECTA SACRA

I

249
1/10-13/1
10

①

ANALECTA SACRA
SPICILEGIO SOLESMENSI

PARATA

EDIDIT

JOANNES BAPTISTA PITRA

TT. S. CALLISTI
BIBLIOTHECARIUS S. R. E.

TOM. I.

PARISIIS

A. JOUBY ET ROGER, BIBLIOPOLIS

VIA VULGO DICTA : DES GRANDS-AUGUSTINS, N° 7

M DCCC LXXVI

~~III~~ 12724
C 46.4.3

HARVARD COLLEGE LIBRARY

OCT 9 1884

Calculus
(I - IV, (VII).)

PROLEGOMENA.

Etsi tempora teramus maximis gravissimisque vexata curis, quum vel iniqua rerum præsentium discrimina suaviolem efficiant veterum Patrum memoriam, ad ea præteritæ vitæ studia revertor, quæ nata fere mecum et alta, retenta animo, remissa temporibus, ut cum Tullio loquar, longo licet intervallo intermissa, nunquam ita ommissa fuerunt, quin ad ea me identidem, horis saltem subcesivis, revocaverim. Hominem esse arbitror neminem, qui vitio mihi vertat, quod tanto tempore *Spicilegii solesmensis* opus pendeat interruptum. Præter enim publica negotia, quibus me inopinum committi oportuit, gloriosi Pontificis Pii pp. IX vota, quæ jussa erant, totum me in amplum ecclesiasticæ Græcorum disciplinæ campum transtulerunt. Cujus quidem *Juris historia et monumenta* dum duos implerent tomos jam vulgatos tresque alios typis paratos, nonnulla, pro re nata, intercessere. Recurrente enim post decem et octo sæcula centesimi anni fausta die Petro apostolo sacra, hymnos ab ecclesia græca in laudes Coryphæi effusos, collegi, ac veluti munuscula, ad ejus pedes detuli supplex. Libellum multi gratum habuere; nec pauci mirati sunt, trecentos circiter Melodos, nudo saltem nomine, tum primum innotescere. Cuncti plura notari avebant; urgebant amici, instabant vel ignoti.

Surdas aures præbere cum illiberale videretur, dum Collegii urbani præla, mox turbine involuta, juri græco meo reservarentur, typi alii, copia et aspectu humiliores, ut prioribus, sic novis in lucem edendis hymnis ultro oblatis sunt. Tardo et lento volumine, ut in Urbe, typorum rota vertebatur, cum in transcurso venere Concilii vaticani studia

austera et longe magna, si qua fuerint. Quo suspenso, contremuere omnia, quæ adhuc trepidant. An, inter tot ecclesiasticæ publicæque rei calamitates, etiam libelli aspera fata dicam? Dicam, non solum belli tormentis et fulminibus meas ædes callistianas ab imo ad tecta conëussas, sed paulo post, exundantem Tiberim fluvium, dumque victores et victi, immenso vortice mersi, solo exæquantur, nec typhothetis meis, nec meorum Melodorum plagulis volatilibus parcitum? Infaustus liber igne et aqua interdicitur.

Statim ut respirare datum, ad meos Gallos exsanguis, semianimos, nondum tamen de se desperantes, me contuli; confidenterque proposui nova *Analecta*, olim Spicilegio solesmensi parata, meis edenda sumptibus. Dexteras dedere viri egregii, quorum majores, in elapso sæculo, a Francisco ad Petrum Didot, Maurinorum opera usque ad ultimas *Conciliorum Galliarum* paginas, pilo tyrannico obtritas, persequabantur (1). Quibus faventibus, inter recentia Lutetiæ incendia vix sopita, redivivum opus meum carpebat auras; et quo maturius cresceret, rusticabatur, propter suburbia, quum inexpectato torrente Sequana furens, in rusticas officinas irrupit. Rure ad urbem interceptum opus remeavit, ac post tres annos et quod excurrit, ne duo integra lustra recenseam, liber absolutus tandem benevolo lectori commendatur.

Id mihi ac cæteris quoque, opinor, solatio erit, considerare cum piis Melodis, sæpe inter Ecclesiæ pericula canentibus, heroas mirari christianos, mentem ad Deum Ἀγνοθετην tollere, qui uti patrum, sic nostra tuetur certamina ac moderatur. Dixi quo hæc pertingant. Parvi semper habui, solo novitatis capi studio, et expiscari neglecta ἀνέκδοτα, quæ sine multo publicæ rei detrimento latent. Mihi semper malui, quod prodest pluribus, easque spicas, post terga metentium, ut quondam dicere me memini, colligere, quæ uberiora porro segetum semina forent.

Atque in primo Spicilegii mei tomo, ab illo exordiebar exemplo vetusta excutiendi collectanea, qualia erant Joannis diaconi Romani, Victorisque

(1) *Bibliorum sacrorum latinæ versiones antiquæ*, tom. I, op. et stud. D. Petri Sabatier O. S. B. Paris. apud Franciscum Didot, 1751. — *Conciliorum Galliarum*, t. I. Parisiis, sumptibus Petri Didot, filii primogeniti, 1789. Ad bibliothecam vaticanam pervenere tomi II paginæ 695, in quibus ultimis signa correctionum adhuc retinentur, et notulæ citato stylo aut allitæ, aut expunctæ. Nec plura fortasse hominum inclementia servavit.

episcopi Capuani, intacta, quod mirabar, inter codices sangermanenses; ex quibus tamen, agmine facto, eruperunt Polycarpus, Origenes, Basilius, Diodorus Tarsensis, Severianus Gabalitanus, Hilarius Pictaviensis (1), Petrus Alexandrinus, etiam ignotus Pacatus, Ulpianus rarissimus; ne memorem Papiam et Irenæum latentes inter Syros et Armenos, aut absconditum Macarium Magnetem inter octoginta patrum græcorum testimonia, a magno Nicephoro collata et splendidis ornata commentariis.

Haud aliter, in cæteris tomis, *Clavis Melitoniana* (germana sitne plus, minus, alterius tomii argumentum esto) sat multa rei symbolicæ arcana reseravit, sat novos, ignotosque suos dedit interpretes, per decem et ultra sæcula, ut nec me piguerit sexcentos alios adhuc delitescentes curiosis indagatoribus digito monstravisse.

Ita demum, duce iterum Nicephoro, canonum disciplinæ græcanicæ sylvam illam, sæpe horridam, lustrare aggressus sum; nec pedem retuli, donec etiam post Germanicos juris byzantini magistros, immo acerrimos harum prædarum venatores, mihi quoque contingeret, ignota exciere veterum imperatorum græce edicta, puta Antonini, Severi, Constantini Magni, Constantii, Joviani, Valentiniani, Valentis, Theodosii, Honorii, Arcadii, Marciani, Leonis, Zenonis, Justini; haud pœnitenda juris ante-justiniani mantissa, quæ, citra et ultra montes adhuc fere ignota jaceret, nisi diligentiores Germani iterum iterumque cuncta typis suis credidissent (2).

Hic verò gratias, ut debeo, neque agere scio, neque valeo habere honestissimis viris, ignotis sæpe et peregrinis, qui mea qualiacumque suffragiis auxere suis. Miror enimvero cur inter Anglos, Batavos, Germanos, Slavos, haud pauci fuerint, qui nulla mecum necessitudine conjuncti, moribus etiam ac religione, magis quam regione dissiti, sponte sua mihi assurrexerint; ac sive publicis ephemeridibus, sive litteris ad me ultro datis, sive urbanis colloquiis post longa ipsorum itinera humanissime

(1) *Spicil.* t. I, p. 291. De cæteris, Theodoro potius Mopsuesteno quam Hilario ascribendis, mox alibi et cum novis subsidiis dicitur.

(2) *Indices constitutionum cod. Justin. ex libris Nomocan. XIV titul.* collegit Paul. Krueger. Marburg., 1872. — *Basillcor. libri LX*, ed. C. G. E. Heimbach., t. VI, Lips., 1870, p. 332, 388 sqq. Defuncto cl. editore a. 1865, sero et cito posthumæ Lipsiensium curæ ad nostra *Jur. eccl. monumenta*, edita Romæ, 1866, accesserunt. Nova et diligentior recensio nunc prodit in cod. Justin. curante eodem P. Krueger, cl. viri Mommsen alumno et socio merentissimo.

exquisitis, nimio me honore prosecuti sint. Quorum nomina et scripta, ut merentur, si appellaverim, justæ minus modestiæ consulere.

Vix autem miror, si eadem theologi nostri frigidius quam exteri acceperint, si aliqua raro salutaverint aut notaverint perfunctorie, cætera autem nec dente tacta superbo, silentio prætermiserint. Quid mirum, cum nostra pauca sint ac tenuia, si cum immortalis Angeli Maii opibus regiis et optimis spoliis conferantur, quæ tamen nondum ad solemnem Theologorum nostrorum consuetudinem pervenerant?

Unde aliqua formido mihi non deest, ne aliud in hoc tomo nonnulli deprehendant, præter populares et aniles prisæ Ecclesiæ cantilenas. Sane ex illo populo Melodrum, quem totum vellem in medium proferre, ecce tibi pars illorum quæ minus nota est, singularis et rara gens, quæ cantica prompsit omnium græcorum vetustissima; quæ quidem carmina, cum per aliquot sæcula, a VI ad IX, animos impleverint, mox ita obsolescere, ut etiam titulus libri in quo continebantur, evanuerit, immo exiderit vetus horum canticorum nomen, ipsa memoria fere perierit, nec nisi tres laceri codices pervenerint ad nostras usque bibliothecas. Adde quod ars ipsa et tota hymnodorum poetica methodus interiit, adeo ut paucae quæ supersunt membranæ, haud magis perspicuæ sint, quam sibyllina ignotæ linguæ folia. Arduum igitur opus aggredior, de incompto libro, de ignotis Melodis, de arcano metro, in angustis prolegomenis, disputaturus.

DE RE RHYTHMICA

MELODORUM

IN TROPOLOGIO.

Tria sunt, quibus tota conflatur hymnologia ecclesiae græcæ, troparia, canones et cantica nostra, suo mox signanda nomine; de his tantum hic sermo est.

A tropariis sic omnia pendent, ut canones et cætera nihil esse videantur, quam varia tropariorum systemata, quæ continua serie et diverso agmine instruuntur. Cum vero singularia sunt, aut bina ternave, innumera præ se ferunt nomina et genera, quorum exempla habes p. 222, 444, 620 στιχάρια, p. 400 μεθόδια, p. 410 προσόδια, p. 308 ιδιόμεια, p. 416 ὕμνα, p. 418, 525 ᾠδοῦμα, p. 302, 303 θεοτόκια, p. 620 κάθισμα, p. 624, 624 φαταγωγικά, etc.

Canones tropariis coalescunt, quæ in octo aut novem odas, aut cuique notum, dividuntur, ne sectiones respiciamur minores, quas τροπῶδια et περὶ τροπῶδια vocant.

Nostra autem cantica, demptis proemiis, continuum opus efficiunt, adeoque singulare, ut præter communem rhythmum, quidquid de illis dictari solet, neque pertineat ad troparia, neque ad canones, de quibus fortasse in altero tomo locus erit nobis utramque disserendi.

Statim hæreo, quum de his dicere incipiu, quæ apte nulla latinitate significantur. Ut enim nihil apud Byzantinos propemodum est, quod ad Latinorum *hymnos*, *versiculos*, *antiphonas*, *responsoria*, *sequentias* clare et distincte referatur, sic nulla Latii vocabula his respondent quæ Græci dixerunt τροπάρια, κανόνες, κοντάκια, οἶκοι, etc. (1).

Tum etiam frustra ad etymon recurris, ac si v. g. τροπάριον minueretur a τρόπος, quum ab his rebus τρόπος omnino exulet; aut si στιχάρια derivarentur a στιχος, qui

(1) Neque enim nisi ob sermonis penuriam docti Basiliani quædam inscripserunt *hymnologiam* et *hymnos* de Immaculato B. V. conceptu, ut nos post illos diximus *hymnographiam* et *cantica*, quæ D. Petro nuncupavimus. Sunt quidem Græcorum ὕμνοι τροπῶδικοί, ὕμνος χειροδουκός, sed quæ ab hymnis latinis diversissima sunt.

versiculus brevis est, dum στιχηρὰ στίχου quæ dicuntur, nedum minora sint aut minima, evadunt in amplas periodos et prolixas pericopas; aut rursus, perinde ac si canonum odaria classicos lyricos referrent, quum suo nomine dumtaxat dicantur, respectu ad novem odas, sive cantica biblica cum psalmis recitanda.

In hac tamen sermonis inopia et ambiguitate dicendum nobis est de Tropologio, de Melodis tropologii ac de eorumdem arte rhythmica.

ART. I.

DE TROPOLOGIO.

Si quis græcum vel unius diei officium in menæis lustrat, statim incidit in seriem odarum plurimarum, quarum sex priores constanter a cæteris dividuntur synaxario, sive historicis sanctorum encomiis; quibus præmitti solent binæ strophæ, tam nomine quam argumento insolentiores, cum prior inscribatur κοντάκιον, οἶκος posterior.

Parcat lector nominibus, infra et mox declarandis, ut ipsam rem penitus intueamur.

Quæ quidem res me diu suspensum tenuit et attonitum. Videbam enim in procæmio vix ambigue salutari festum, sanctumve diei; tum in altera periodo nescio quis, inflatis buccis, inchoabat exordium, quo grandiora promittebantur. Et ego haud semel stomachatus: Quorsum, inquebam, singulis idem diebus recurrit cum tanto promissor hiatus? An, ut præco sit jejuni claudique subsequentis iambi, aut synaxarii sæpius ineptissimi? Cur nam canonis odæ, quæ secundo satis amne decurrunt, quæ nobili melodorum nomine honestantur, quæ eleganti nectuntur acrostichide, tam importune rumpuntur, obscuro et inurbano nescio quo obloquente? Quid demum κοντάκιον, et unde οἶκος?

Hæc diu necum, donec sat longum iter moscoviticum jamjam clausurus, incidederim in mosquensem codicem, barbare inscriptum: Κονδακίριον.

Mancum ab initio et in calce βιβλίδιον, lassa et pigra manu, ubi versare cœpi, squamæ ab oculis ceciderunt; tum primum enim *Romani* nomen et carmen arripui, nimirum:

Ἡ Παρθένος σήμερον
τὸν ὑπερουράνιον τίττει·
καὶ ἡ γῆ τὸ σπηλαιον
τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει·
ἄγγελοι
μετὰ ποιμένων

δοξολογοῦσι·
Μάγοι δὲ
μετὰ ἀστέρος
ὁδοιποροῦσι·
δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Strophas et antistrophas quatuor et viginti, quas neque ullibi videram, neque suspicabar, uno accepi haustu: scena nova, amœna colloquia, personæ nobiles, Θεοτόκος,

Magi, divinus Puer. Ad alia statim excurri dramata ejusdem Romani, majoribus quasi reservata festivitibus Græcorum, ampla, splendida, suavissima.

Intellexi hic novum latere librum, et describendum. Sed hieme scythica male urbar; languebat utraque manus, octo mensium labore torpens; vela mœrens mœstusque collegi, secundas vocans auras, ut alicubi ad similes membranas appellere, melioribus cum avibus, daretur.

Sed frustra per cæteras Russias, per totam Germaniam, perque meas Gallias, et italica quæ adii musea, diu inquirebam, donec exiguos inter quatuor aut quinque codices græcos, in corsinia bibliotheca latitantes, unus mihi obvenit, mosquensi affinis et germanus, sed et multo præstantior. Accessit cl. bibliothecarii Francisci Cerrotti prompta et facilis liberalitas, cui raritas unica, nedum illius invidiam, majorem potius adversum me movit benevolentiam. Accessit in cumulum Ill. Principis Andreae Corsini regia vere magnanimitas, qua fere vota mea præoccupans, nec deterritus asperis temporibus, jussit transire in meos usus codicem cedro linendum, atque multos per annos domi hospitari et pernoctare.

At mosquensem non recuperavi totum: alius rerum ordo, alia canticorum copia, aliæ et immanes lacunæ: quibus dum supplere vehementer vellem, succussis hinc inde catalogis, ubi græca res liturgica miris mendaciis pervertitur, suspicio incessit me, in quodam *Breviario* taurinensi, codicem latere tertium.

Salivam id mihi movisset incassum, nisi Princeps alter Romanus, Baldassar Buoncompagni, orbi notus a munifico severioris scientiæ studio, sequester mihi ultroneus intercederet, quo monente, annuere pro solita humanitate Athenæi taurinensis curatores, hospitioque iterum meo excepi splendidas et elegantes membranas, ac pene salutavi reducem corsinium et redivivum mosquensem.

Unum tamen superest, stupendum ac lugendum: communi quodam fato et quasi ana falce truculenti ævi, tres codices truncantur simul capite, calceque simul mutilantur. Utinam in orcum non mergantur duo alii, ultima spes mea, quos recondit insula Patmos, uti mox saltem meminisse juvabit! Utinam integer sit sextus codex vaticanus, suo loco memorandus, cujus, eheu! unico Parca folio pepercit!

Agedum, subsidia quæ tandem habemus, sic conferantur, sic corradantur undequaque, ut detegatur libri nomen, origo eruatur, commendetur dignitas, varia indoles et duplex ratio explicetur, multiplex canticorum nomenclatura pateat, totus eorumdem ambitus, tum postrema operis compendia, ultimaque fortuna commemoretur.

§ I.

Libelli nomen primus mihi corsinius detexit, quod Allatium, Caveum, Zaccariam, cæteros librorum ecclesiæ græcæ nomenclatores fugit. Corsinii namque fol. 102 recto, in medio margine exteriori luculenter legitur: ζήτει ἕτερον κοντάκιον εἰς ἀρχὴν τροπολογίου. Palam est, librum ipsum, in quo nostra quæeruntur et suppleuntur, dictum

hic loci, aliasque dicendum esse Τροπολόγιον; quod nomen amplissimis in lexicis desideratur.

Et bis confirmatur vetere codice vaticano 771, in cujus folio 118, de magno canone S. Andreae legitur: ζήτει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τροπολογίου, et fol. ejusdem 288 additur in Ascensionis festo: ζήτει τὸ φωταγωγικὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ τροπολογίου. Quae certo scripta aëvo sunt, manu Nili II abbatis cryptoferratensis, scilicet fere a. MC.

Antiquior quidem est quinquaginta circiter annis corsinius, olim Cryptae ferratae. Neque τροπολόγιον vox peregrina est, aut italo-græca; jam enim sæculo IX Studitæ id noverunt et religiose servarunt. Ecce inter novas Theodori litteras, ab A. Maio nuper ac feliciter editas, in epist. LXXVIII, dum Sanctus invehitur adversus Iconomachos, post lamenta de avulsis fratribus, darius aliquid oggerit carnifici, ab eo nempe « tolli quoque libros omnes et *tropologion*: καὶ ἐπάρει (f. ἀπαίρειν) τοὺς δύο ἀδελφοὺς Λουκιανὸν καὶ Ἰπάτιον, πάτε βιβλία πάντα καὶ τροπολόγιον. » Nec satis, et quasi hoc vulnere dire sanciat, idem iterum ingemiscit: « Libros abstulit, *Scalam* (Climaci) et *tropologion*. Βιβλία ἦρεν, τὴν Κλίμακα καὶ τροπολόγιον. »

§ II.

Undenam tanti libellus erat, in hac antiquitate, et martyribus? Id operæ pretium est investigare. Utinam Græci, sicut Latini *tropos* in choro habuerint, unde sponte nostra fluere *troparia* et *tropologia*! Quantum vero ab initio pollerent *troparia*, notatu dignum est ex duplici capite.

Ac primum, quamvis hoc nomine dicatur quæcumque particula sacri Græcorum officii, mansit appellatio, peculiari quadam lege, ascripta ultimo vesperarum tropario, quod nunc etiam dicunt ἀπολυτίκιον. Cui tanta inerat præstantia, ut in antiquissimis menæorum et triodii codicibus, statim ab initio singulorum dierum, primus illi locus concederetur. Idque eo magis insigne, quod aliam omnino sedem, qualis nunc eidem vulgo reservatur, suadet solita officii series. Cur vero τροπάριον simul et κοντάκιον, communi privilegio, singula festa exordiuntur in priscis libris? nisi quod utrumque fuerit primum additamentum, quod antiquitus accesserit psalmis et sacris lectionibus, brevibusque στίχων acclamationibus.

Adde quod in typico, ubi calendarii more minutissima rituum momenta, nec nisi brevi indiculo, significantur, troparium illud iterum, ac sæpe etiam κοντάκιον, aut indicitur fusius aut ex integro recitatur. Et usque ad novissimas editiones venetas, id constanti usu recipitur, ut ad calcem horologii, libri nempe qui singulis fere horis teritur, accedat typici instar, quoddam menologium, in quod præter nudam diei notam, nihil aliud integrum inseritur quam eadem hæc duo indivulse juncta, τροπάριον et κοντάκιον. Quo quidem vinculo cogimur inferre, inter primos post psalterium et sacra lectionaria conditos libros, nostrum extitisse τροπολόγιον, membratim postea discerptum sparsumque in typica, horologia, triodia, menæa et euchologia.

Sed quod mirum in modum libri hujus dignitatem et præstantiam auget, alia est necessitudo multo gravioris momenti, quæ usu venit inter eadem hæc cantica et augustissimam sacræ liturgiæ celebritatem. In omnibus euchologiis, quæ præ se ferunt SS. Basili, Chrysostomi, Gregorii tres solemnès liturgias, constantissima ab omni ævo lex est, ut post veteris novitque fœderis lectiones, juxta trisagion et cherubicum hymnum, nobilissimo in loco, troparium simul et *κοντάκιον* ponantur, ita ut inter sacra, et coram populo christiano, cum singulari melodia, a psaltis et cantoribus hæc duo poemata, nunc exigua, olim ampliora, proclamantur. Quod autem nunc legitur bis, semel in officio nocturno, semelque in diurnis mysteriis, ac toties inter biblica cantica, idem olim procul dubio conjunctim occurrebat; quando videlicet sacra liturgia, inter amplissimas noctis psalmodias ac preces *πενυχούρ*, interque plausus pernottantis populi, perficiebatur.

Sed quid ageretur tunc, amplius consideremus. Circumstante populo, considerentibus in presbyterio hierarchis, coryphæo psaltas et cantores moderante, summo ex ambone, anagnostes aliquis cantica, volubili membranæ inscripta, voce et manu depromebat; et perinde ac diaconus, inter sacra, liturgiâ rotulo, quem seniores dixerunt *κοντάκιον*, implicitam evolvere solebat; sic fortasse lector nostra cantica, al simili bacillo pendentia, decantavit; quæ ob id ipsam *κοντάκιον*, sicut et liturgicum volumen, seris temporibus appellari cœperunt (1).

Quidquid de nomine sit, ex ipso ritu sacro et publico quanta hisce poematibus majestas accesserit, obvium est cuique, recolenti frequentiam veterum christianorum ad sacra concurrentium; quam grave silentium, dum in ambone nostra pronuntiabantur; qui plausus et quæ frementium animorum exultatio, quum post singulas strophas, signo a coryphæis dato, ephymnia, tympanorum instar, per totam synaxim reboabant.

Tum etiam intelligitur, car S. Théodorus, e gremio suorum Studitarum extorris, inter libros quos raptim secum in carcerem asportavit, præ cæteris *τροπολόγιον* cum Climaco in vinculorum acceperit societatem et solatium; tum quæ causa fuerit acerbius dolendi, quum barbarus hos libros, quum miles hæc solatia abstulit, ne exceptis quidem, ut sanctus vir clamat semel et iterum, his quæ quasi duo lumina monacho et sacerdoti erant, quæ cellam et altare continebant, Climaci nempe *Scala* et *Romani* cantica; ne, inquam, excepto tropologio, mysteriorum necessario interprete, psalmodiarum comite, festorum sacrorum teste, præcone, præcentore, *τά τε βιβλία πάντα, καὶ τροπολόγιον*.

§ III.

Sed quæ tandem cantica in tropologio legebantur? Nomina desunt simul et abundant. Non desunt imposita ab ipsis Melodis, cum sua acrostichidi inscripserunt. Sed quæ more Romani promiscue apud eos dicuntur ὕμνος, ᾄσμα, αἶνος, ψαλμὸς,

(1) Cf. Montfaucon, *Palæogr. gr.*, p. 33, 386, 407.

ἔπος, ποίημα, ᾠδή, vaga et communia vocabula sunt, quæ usurpant sive prisca, sive recentissimi hymnodi, in quibuscumque ligatis poematibus, in canonibus, in tetraodiis, in triodiis, in diodiis (sive in serie novem, quatuor, trium, binarum odarum), etiam in minoribus opellis.

In his vero, quæ ad nostra propius accedunt, cum semper insit aliquid odarii, ob nexum ex ipso loco natum cum odis novem biblicis, notatu dignum est, tum ea dici *παρώδια*, quæ intra canones obiter et quasi extra sedem canebantur; tum etiam sed rarius quædam nuncupari *μεσώδια*, quæ, ut nostra, in medio canone interjecta sunt. Hinc concedam haud ægre, eam esse veterem quam quærimus nomenclaturam; ac *μεσώδια* dicenda esse cantica, quæ solent media esse sextam inter et septimam oden; sicque appellari potuisse, etiam antequam conderentur canones: tum enim inter biblicas odas in eadem intercapedine occurrebant.

Urgendum: in cod. vat. 1212, ad ultimos decembris dies, cum ante natalia sicut ante paschalia, occurrant diodia, triodia, tetraodia, hæc palam dicuntur *παρώδια* vel *παρωδῶν*, quasi totidem parerga canonibus, immo biblicis inserenda canticis; vero haud dissimile est, diodia et cætera similia breve exordium dedisse canonibus, suisque insignita nominibus fuisse, tum propter odarum numerum et nomen, tum maxime quod bis, ter, quaterve odis biblicis intermiscerentur; unde licet inferre *μεσώδια*, ut meminit vat. 771, hæc nostra poemata primitus dicta esse, quæ incidebant semel, medias inter odas, quarum olim seriem, uti et psalmos, dixere *canonem*.

Etiam cantica postquam biblica fuerint solis jejuniarum feriis servata, in quibus etiam nunc tantum cum triodiis recitantur, ob veterem consuetudinem quædam typica jusserunt (cf. cod. paris. 263), iterandas esse novem odas biblicas, quoties desunt canones, cum tanta olim fuerit inter hæc omnia necessitudo.

Quemadmodum autem, ut prægrandes totius fere noctis psalmodiæ alacrius in finem exirent, ultimæ reservabantur odæ biblicæ, ad auguria primæ lucis, ceu *ἑκφωνήσεις* sive *φωταγωγικά*, sic postmodum odis intermixta sunt nostra lyrica et dramatica poemata; quæ ut magis exhilararentur, dein exceperere leviores canones et breviora troparia; donec barbarie Iconomachorum ingruente et fatiscente græcitate, aspera et insolentiora verba vel in rebus sacris increpuere, qualia sunt *κοντάκια* et *οἶκοι*. At numquam ego adduci possum ut credam, ad auream Melodorum ætatem tam immanem pertinere insolentiam.

De scriptura nihil moror; quum in codd. libere scribatur *κονδάκιον* et *κοντάκιον*; posterius magis in editis libris placuit. Ad etymon quod attinet, non desunt Arcudii, Cangii, Goari, Sciommari, W. Christ, et apud Græcos Nicephori Xanthopuli, Georgii Coresii, Paisii Ligaridis, Nicolai Bulgaris, aliorum interpretationes. Oriturne *κοντάκιον*, a *κοντός*, *ramus*, *hastile*, *virgula*, ut *κοντάκιον* sit *rotulus* liturgicus, de quo supra, *εἰλητάριον ἦτοι βιβλίον λέγεται ἀπὸ κοντοῦ περὶ τοῦ ὁποῖον ἐτυλίσσετο ἡ μεμβράνα* (Marc. Ephes.)? an ab illo quod hariolantur *κόνταξ*, *jaculum*, ac si quis ex ambone missilia jacularetur? an a *κόντος* *brevis* apud seriores, tametsi prisca nostra et amplissima sint?

an erit κοντάκιον *codicillus*, ut in typico monasterii τῆς κεχαριτωμένης (Montfauc. cap. 24)? an κεφάλαιον, ut in ascetica catena cod. paris. 1143, quæ olim in XXXIII κοντάκια dividebatur? Quidni recurram ad Photiani Nomocanonis commentarios, ubi ἀρρήτα talorum et missilium congeruntur et hæc sibyllina dictamina κοντανὸν κόντακα et κοντομονόβολον (*Jur. eccl. gr. hist.*, t. II, p. 630)? Apage, et si per me non licet a voce latina *canticum* etymon eruere, cantica tamen dixi et dicam, ne salebris hæream.

Quid vero οἶκος? Singulare est, hoc tritum vocabulum nullibi comparere in toto corsinio, nec nisi raro in taurinensi. Quantumvis abundet in cæteris codd., haud ita frequens est in vulgatis libris, ac fere reservatur *Acathisto* (vid. p. 250). An ut notetur huic hymno peculiarem esse hanc celebritatem, ut strophæ XXIV ab omnibus erectis (ἀκαθίστοις) recitentur? Ergo intuleris alia κοντάκια, ut cathismata, a sedentibus fuisse leonæ. Quid, si sedentium scamna, cathedræ, exedræ dictæ sunt οἶκοι? Æquum enim erat, sicut in theatro et tabernaculo, ita quasi sub velario, sedere et quiescere, dum amplissima Romani et aliorum dramata psallerentur. Quid, si ita compositus fuerit scenicus apparatus, maxime in *Acathisto*, ut quum sæpenumero varientur personæ, loca, spectacula, singulæ strophæ suas habuerint ædículas, quas sub oculis posuisse videtur eximius pictor *Acathisti* in cod. mosquensi (V. p. 250 sqq.)? Sed erit aliquis rerum orientalium venator, qui, quum Melodorum principes e Syria migraverint, eosdem secum adduxisse putet solemnina inter Orientales carmina et vocabula. *Domus* enim apud Syros et Arabas est perfecta metri structura; hinc *Domus natalis Domini* (Assem. *Bibl. or.* t. I, 57), *Domus lugentium*, carmen funereum. *Ædificare* de carminis compositione usurpat Bar-Hebræus (Assem. t. I, 166). *Bethgaza*, *thesaurus*, feriale officium est, etc. Concludere lubet, haud spernenda esse, quamvis exotica, hæc duo nomina κοντάκιον, οἶκος, quorum prius ad sacram liturgiam, posterius ad incunabula Melodorum (1), utrumque fortasse ad latinos usus pertingit. Ut enim Græcorum sunt, non

(1) Sed ecce tibi Goar, vir doctus a docto Cangio et in *Thesauro* rescriptus: « Οἶκος, hymni genus in Dei vel alicujus sancti ita constructum, ut quasi compagem, ædificium, fabricamque virtutum ejus et gloriæ videatur componere; et ideo κοντακίον opponitur, ut eo amplius et diffusius. Cang. v. οἶκος. Vix saniora dedit Sciommari, a duumviris tamen spectatissimis Basilianis nuperrime re-coctus. « Equidem, inquiunt, a nostro Sciommari non discedendum. En verba: « Quidquid sit de etymologia, certum est brevi cuidam modulo simpliciori contacium respondere. Paucis enim festi memoriam complectitur, et licet a κόντος, vulgari græco vocabulo, nonnulli deducant, tamen minus apte, nam vox hæc κοντάκιον ortum habuit circa annum quingentesimum, hoc est ante mille circiter annos quam vernacula lingua græca nasceretur. » Cf. Toscani et Cozza *de Immac. Delph. Concept. hymnol. gr.*, p. xxviii. Attamen tum pleraque corsinii amplissima cantica in codd. cryptoferr. etiam nunc leguntur, quibus evanescit condacii brevitatis: tum, ne alius obrepat error, jam Theodorus Prodromus duo poemata vulgari idiomate composita ad Manuelem Comnenum (a. 1143-1180) misit, et ante Prodromum vestigia non desunt quibus utraque lingua, rustica et urbana, coaluisse a primis fere temporibus deprehenditur. — Frustra præterea adduxere Scager *Chrysostom.*, t. VI, p. 1004, 4, Kallius *Andream*, p. 255, 285, 336, cum hæc aut spuria sint, aut temere a Combesisio apud Andream invecata. Non tantum *ædes*, ut Goaro, sed *cellula*, *sacellum*, tandem *vicus* est οἶκος cl. viro Christ. *Anthol.* p. lxxvii, 140. Nicolaus Bulgaris nonne suspicit ad signa sive οἶκου; Zodiaci? Demum οἶκος etiam inter anacreontica byzantina surgunt, de quibus infra art. III, § VI.

modo *παρόδια*, sed et *παρακοντάκια*, quæ Cangiū non fugerunt, sic Latinis fuere, alio tamen intellectu, quædam *paracontacia*, nomen a nostris parce detortum.

§ IV.

Quum qualia nostra fuerint sat diximus, quot etiam et quanta sint scire licet ex ipsis tropologii codicibus, ad quos revertimur. Qui quamvis tres iisdem vulneribus truncentur, haud penitus latet, quid ab initio, quid in calce tenuerint.

Ex laciniis enim, jam de Tropologii nomine supra p. VII relatis, monemur cuidam saltem *Cryptæ ferratæ codici*, quem vatican. 774 memorat, præfixum fuisse *Andrææ canonem*: Κυριακῆ ε΄ ψάλλεται ὁ μέγας κανὼν Ἀνδρέου Κρήτης, πλβ, Πόθεν ἀρξώμεθα. Ζήτει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τροπολογίου. Tum ab ipso corsinio rescimus aliud quærendum ad caput: Ζήτει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τροπολογίου ἕτερον κοντάκιον, scilicet *de Cruce*, idem procul dubio quod in XIV die septembris alias invenimus et dedimus p. 507. Demum ab eodem f. 110 in marg. respiciuntur ex mense septembri SS. Michael et Joannes apostolus. Ζήτει τὰ κονδὸ. ἰω. τοῦ θεολ. καὶ τοῦ ἀρχιστρ. Μιχαήλ.

Ad calcem vero tropologii vaticanus rejicit quædam de Ascensione: Ζήτει τὸ φωταγωγικὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ τροπολογίου. Quod vero enixe velim recuperetur, et a mosquensi, ut opinor, restituendum, pars ultima corsinii est, quæ στιχολογία inscribitur, sed in paginis adeo infuscatis, ut nullo pharmaco dissipari caligo valeat. Ea tamen sunt, si quid viderim in tenebris, brevissimæ acclamationes in majoribus olim festis ab exultante cœtu fidelium resonantes, prima videlicet Melodorum tentamina, et ingenua pueraeantis Ecclesiæ quasi canora incunabula; quæ quidem, ut infra dicetur, ab Anthimo (a. 536), patriarcha Constantinopolitano collecta, ut psalmodiæ rectius consuleretur, in peculiari libello inerant, primo fortasse omnium id genus, et ad calcem tropologii asservato, una cum funereis carminibus, quæ solent esse ubivis primordia canticorum pientissima (Cf. ultimas volum. paginas 671-673).

Trium codicum demptis initio et fine, quid singuli corpore complectantur, dicendum esset. Sed de corsinio, qui ibidem, pag. 663-673, totus prout jacet, sub oculis ponitur, hic silebo, nisi quod illum hoc nonine laudem, quod præter Romanum, integriorem multo quam alibi, solus contineat Theodorum Studitam nostram, *Cyriacum*, *Domitium*, *Eliam*, *Gregorium*, *Orestem*, hactenus ignotos; quibus adde ex ἀνεπιγράφοις innumera, tam rara quam jucunda, suo sæpe auctori certo restituenda.

Neque plura de taurinensi addam, quem in altero tomo, ut mox corsinium, totum per singula folla quam diligentem describam, dicturus ubi sint quædam edita, et quæ nondum data fuerint, ea tunc typis crediturus. Silere tamen hic nefas est ea quæ taurinensi soli potissimum accepta refero, nempe totum Josephum Thessalonicensem, *Studitæ fratrem*, deinde *Georgium*, *Gabrielem*, *Joannem*, *Photium*, *Stephanum*, *Arsenium*, *Tarasium*, *Cuculum*, de quibus multa mox; adde plurima insignia, inter ἀνεπιγράφα, qualia sunt *Adami Planctus* (V. p. 447), *Noeticum Canticum* (p. 451),

De Nicænis Patribus (p. 493), ac funerea carmina quæ et antiquitate et elegantia commendantur.

Jam superest ad mosquensem ut accedam : quid vero? vix eum salutavi cursim ; nec nisi gelida eum manu et lassa versavi ; neque spem omnem despondi, fore ut, faventè amica manu cl. v. Antonii Heesen, quem jam facilem, obvium et munificum, in toto itinere russico, expertus sum, ea quæ nunc profero ex italis codicibus, sedulo cum mosquensi conferantur ; mihi que in altero tomo reserventur edenda quæcumque nova aut insigniter erunt integriora. Sed vota præoccupamus, quæ jam partim implent subsidia de primis foliis humanissime missa.

Is igitur codex, circa finem sæculi XII exaratus in monte Atho, ex monasterio cui nomen Vatopædium, Mosquam translatus est, primum in typographeo, ubi libri Slavorum ecclesiastici cuduntur, deinde in bibliotheca synodali dicta asservatus, Inscriptus fuit *Typogr. q. XXI*, tum sub numero 437. In forma minore constat fol. 328 satis integris, sed ab initio attritis nimium ac sæpe evanidis. Christianus Fredericus de Matthæi a. 1805 hæc de illo notavit :

« XXI. Codex membranaceus sæc. XII foliorum 327. Continet κονδακάριον τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ ἁγίου. Fuit autem in monasterio τοῦ Βατοπαιδίου, ut hic scribitur. » Nec plurâ, in *Accurata*, ut venditatur, *Codd. gr. mss. bibliothecarum mosq. notitia*, p. 313. Accedant quæ raptim notavi :

f. 1. Titulum græce præfixit aliquis recentior, idem fort. qui monasterium notavit, in hunc modum : Κονδακάριον σὺν Θεῷ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἁγίου. Cum a primo septembris codex nunc ordiatur, si quæ folia exciderint, nihil præmissum fuisse videtur præter magnum Andreæ canonem.

f. 1, 2. Μηνὶ σептѣμβ. α', τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν κονδ. Τὰ ἀνω... trop. 1-4 quæ vid. infra p. 210.

f. 3. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β', τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος. Ἐν τῇ βίβλῳ... Τοῦ ἐν πάση... Ὁ προγνώστης, ... quæ jam legi nequeunt. Priora habentur in menæis venet. a. 1871, p. 16, ultima nobis servavit vallicell. B. 22.

γ', τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν κονδ. Ἐν ἱερῶσιν... Ἐνθεῖς μοι. Men. p. 23... Post trop. evanidum : Ὁ τῆς κακίας, quæ, ut alia anecdota, suo loco dabimus.

f. 4. In titulo delete f. scriptum fuit : [Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ' τῆς ἁγίας Βασιλίσσης κονδ. Τῶν προσκαίρων... [Α]πὸ βρέφους... [Α]σγισμῶ...

f. 5, 6. ε', κονδ. τοῦ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου. Ὁ πρεσβύτες... Τὴν τοῦ νόμου... Men. p. 35... Ὁ ναὸς... Ὡς ὄφθης.

ς', τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, τοῦ ἐν ταῖς Χώμας. Ὁ ἐν οὐρανοῖς... Ἀκατάλητος... Ῥώμη... Vid. p. 540. Similia corsinium habuisse, notavi.

f. 7. Ἐτερον τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Ὁ τῇ Τριάδι... Ἄνωθεν...

f. 8. ζ', κονδ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σώσοντος. Τὸν ἀληθῆ... Τίς ἐξαρκέσει... Ὅτε... Ὑπὸ πολλῆς...

f. 9. η', εἰς γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου κονδ. acrostichis ἢ φθῆ, scilicet *Romani*, vid. p. 198.

f. 10. θ', κονδ. τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Ἰωακείμ. Εὐφραίνεται... Ἡ τῶν δεσµῶν... Men. p, 64... Ὡ τῆς ἀφράστου... Δεῦτε... sic pergit alterum odarium, v. p. 638.

ια', κονδ. τῆς ἁγίας Θεοδώρας. Τὸ ὄμμα... Ὅσοι... Ὑπὸ... Μόνον... quæ aut Methodii videntur, aut cujusdam Melodi ab eadem littera M nomen incipientis.

f. 11. ιβ', κονδ. τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου. Ὡς εὐσεβείας... τρίβον...

f. 12. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, κονδ. τοῦ ἁγίου Κουρνούτου. Τῆς Τριάδος... Ὡς ἐκ βρέφους...

ιγ', κονδ. τῶν ἐγκαινίων. Ὡς τοῦ ἄνω... Τὴν ἐν σώματι... Ὡς τῶν ἄλλων...

f. 13, 14, 15. Κονδ. εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ, φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε· Ὁ ὕμνος εἰς τὴν ὑψωσιν. Desiderantur octo ultima trop. quæ omnia ex alio fonte habebis infra p. 507-514.

ιδ', κονδ. τοῦ ἁγ. μάρτ. Νικήτα. Τῆς πλάνης... Γνωσιν... Men. p. 99... Παῖθρα...

f. 16. ις', κονδ. τῆς ἁγ. μάρτ. Εὐφημίας. Ἀγῶνας... Τί τῶν... Ἡ ταφή... V. p. 646, 647.

f. 17. κ', τοῦ ἁγ. μάρτ. Εὐσταθίου καὶ τῆς συν-οδίας αὐτοῦ. Τὰ πάθη... Ὑμνον... Men. p. 121. Μέγας... Νῦν... Incipit acrostichis ὕμνον, a primo verbo, more Studitarum, f. cum nomine Melodi, quæ exciderunt fere omnia.

f. 18. κγ', εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ Προδρόμου. Εὐφραίνεται... Τὸ ἱερὸν... Ὁ καταστράπτων... Ὑπὸ... V. p. 544, 545.

f. 19, 20. κδ', κονδ. τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης. Ἐορτῆς... Ὡς ἀπαρχή... Ἰδὸν... Σλ... Vid. p. 395 Joseph. — Ἐτερον κονδ. τῆς ἁγίας Θέκλης. Μαρτύρων... Ἀπὸ... Ρώμη... An pergendum ΜΑΡΤΥΣ Θέκλη? quæ omnia differunt a tertio cantico in men. p. 137, et a quarto infra posito p. 636, 637.

f. 21. κε', τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης κονδ. Τὴν ἄνω... Ἐν εὐφροσύνῃ... Πόθεν... Ὅλη... Acrostichis est ἔπος, quæ partim habent menæa p. 152.

κς'. εἰς τὴν μετὰστασιν τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Τὰ μεγαλεῖα... Men. p. 152. Ὑψη... Μεγας... Νοῦν... Ὅτε... Ξύνοικον... Vid. infra, p. LXI, LXII.

Ex hac die xxvi septembris nunc profisciscitur corsinius, qui olim pleraque habuit superiora, sed quæ vereor ne in codd. romanis et Cryptæ ferratæ frustra quæsieris. Cætera vero mosquensis codicis levioere calamo persequar.

f. 24. Incipit october. — α', κονδ. τοῦ ἀποστόλου Ἀνανίου. Ὁ ἐν πρεσβείαις... Τῷ φωτισμῷ. Ὡφθης... v. p. 568.

f. 25. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, κονδάκιον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ, τοῦ μελωδοῦ. Θάλασσαν... Τίς. V. infra, p. XXIX, XXX.

f. 26. γ', κονδ. τοῦ ἁγίου Διονυσίου. Τὰ κάτω... folio eod. ἕτερον. Τὰς οὐρανίους...

f. 50. November, cujus in d. viii sunt de SS. Archangelis trop. 10 sub acrostichide εἰς τὸν ἀρχ[στράτηγον], prorsus nova, nec suppleant ea multa quæ leguntur infra p. 538-542.

f. 67. December, in cujus d. ix tria incedunt agmina tropariorum : I Ἐορτάζει, quorum 6 infra sunt apud Josephum ex taurinensi p. 396-398. — II. Τῆς πρὸς ἀνθρώπους, quorum tria dederunt Basiliiani *De imm. Conc.* p. 160. — III. Ὡς πλατυτέρα, trop. 8 fort. sub acrostichide ᾧδὴ Ῥωμανοῦ, ut in viii sept. prorsus iterum ἀνέκδοτα. — In die xvii, de tribus SS. Pueris amplissima illa 18 trop. quæ nobis dedit corsin. Vid. p. 183-197. — In die xxv Romani nostri aureum exordium, auspicante Virgine, vid. p. 1-9.

f. 102. Januar. vi, Romanus de Theophania. V. p. 16.

f. 135. Februarii ii, idem de Hypapante, insertus in alium mosquensem 153, quem descripsi et contuli p. 28 sqq.

f. 150. Martius. — f. 153, Aprilis. — f. 173. Maius. — f. 187, Junius, in cujus die xxix, f. 202, sunt de SS. Apostolis trop. 14, quæ 4 aliis aucta, habentur apud Romanum p. 168-178.

f. 206. Julius. — f. 216. Augustus, in cuius vi die, ut infra p. 501-506; in die xv, ea quæ Cosmæ sunt ascripta, de quibus infra p. 527, hic legi videntur ut in anthologio romano.

Hactenus pars prior mosquensis. Posterior triodio, ut in taurinensi, reservatur, quæ

nomine veteres libri amplectuntur totam anni ecclesiastici partem mobilem, sive a Dominica quam Græci dicunt Publicani et Pharisæi usque ad Pentecostæ octavam diem. Insunt ergo f. 238-242 Anastasii ἑξόδια, ut infra p. 242-248; Romanus, de Iudicio extremo, et ejusdem altera ἑξόδια, ut apud nos p. 35 et 44.

f. 252-254. Adami planctus, vid. p. 447.

f. 255-257. Orci et Belialis de cruce singulare colloquium, quæ immanem corsinii lacunam implent, vid. p. 53-61.

f. 263. Romanus in palmas, ut nos p. 61.

f. 273. In feria vi magna, Virginis elegia, ut infra p. 101.

f. 278. Romani paschalia, v. p. 124.

f. 294. Idem, de Ascensione, v. p. 148.

f. 312. Extra sedem, ut in taurinensi, idque notatu dignum, Romanus de Pentecoste, vid. p. 157.

Ad calcem rejiciuntur, in tribus codicibus, quædam parerga maximopere notanda, ut dixi, cum videantur esse vetusti libelli στίχων et ἑξοδίων ultimæ reliquiæ. In mosquensi porro succedunt f. 304, octo tonorum κοντάκια ἀναστάσιμα, quæ extant in octoecho, nisi id ipsum sit quod in cors. deletur.

f. 306, στιχηρὰ ἑωθινὰ et nonnulla Theophanis.

f. 319, στιχηρὰ in dedicatione templi, fere ut in taurinensi.

f. 320, παρακλητικὰ, ut corsin. cf. p. 532-537.

f. 321, ἑξόδια, ut ibidem, cf. 462, 465, 499.

f. 323, στίχοι et ὑπακοαί, iterum ut in corsinio exeunte, et utinam integriora. Cf. p. 671, 672.

f. 325-328, pars evangeliorum quæ *matutina* dicuntur, et recitantur ab omni antiquitate.

§ V.

Hæc pauca olim anhelans et algens excepi. Codicem, sat bonis litteris scriptum, dolui tamen tot sphalmatibus scaterere horridis, tamque perpetuo iotacismo, ut nive et luto hyperboreo obruti fere jacerent mihi Melodi, lucem et solem expectantes. Nihilominus quam gratum mihi fuerit, eos tum primum salutare, nunquam ego obliviscar.

Nolim hisce libris palmaribus accenseatur vatican. 1544, quanquam sicut mosquensis fere inscribitur: Ἀπολυτίκια καὶ κοντάκια τοῦ ὅλου ἑνιαυτοῦ. Tenue enim opus chartaceum est, XV sæculi, exiguis 98 foliis contentum, in quo unicum solet esse condacii troparium, et quale in vulgatis menæis circumfertur. In fine legitur: τέλος τοῦ μνηολογίου ἑνιαυτοῦ, pars scilicet prior absolvitur, cætera quæ ad triodiam spectant, in alio tomo quærenda erant. Hic tamen revocatur memoria tropologii, et divisio in duas partes, tum etiam consuetudo colligendi ἀπολυτίκια sive ultima vesperarum troparia et simul κοντάκια, eaque in distinctum libellum seponendi.

Mitto codices alios qui, etsi κοντακάρια passim inscribantur, nuda continent psaltica melismata, sine ullis fere verbis, typis fortasse nunc commissa, ut paucis diebus intra liturgiam cantoribus inserviant.

Sed doleo multum brevissimo indiculo vix me novisse duos magni pretii codices, nunc in insula Patmo delitescens, quos cl. V. Guérin (*Description de l'île de*

Patmos, p. 109, 117) his versicalis fere mutis a longe nobis ostendit : « 82. Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ κοντάκια, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς η' τοῦ ὀκτωβρίου μέχρι τῆς η' αἰγούστου. — 217. Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ κοντάκια εἰς τοὺς ἀγίους. » An plura in eorundem patmensium codicum syllabo quem nuper exegit doctus hellenista Jo. Sakkelion? Statim vero ad hæc aliquem percontari liberet : an prior libellus, communi fato vexatus ita sit, ut totum septembrem et vii octobris dies primos, ultimosque augusti jam amiserit? An posterior, qui totus versari videtur in sanctorum laudibus, quas Romanus apud nos vix attigit, altera et nova magni Melodi pars sit, solis obvia patmensibus? An in utroque libro haud exiguo, si unius est Romani, hic lateant longe plurima et multo majora poemata quam quæ novimus? An congesta hic demum millena illa Romani poemata, quæ obstinata Græcorum memoria, a menologio Basiliano invecata in menæorum novissima synaxaria, fuisse a secundo vate condita, asseverat?

Utinam demum nobis adsit aliud volumen, quod facile esset omnium cæterorum præstantissimum, de quo jam dixi unicum superesse membranam. In vatic. 2008, amplo et spisso, insunt tria menæa, a. 1112 scripta. Accidit autem ut post fol. 171, inde ad 176, rerum series interrupta sit, quum medio quaternioni intercaletur, nescio qua temeritate, membrana duplex vetustior, quæ bis plicata locum tenet foliorum 172 ad 175. Hoc vero duplex folium ita minutis litteris perstringitur, ut a die decembr. xxviii usque ad februarii xxiv longam seriem contineat officiorum, nec tamen alia singulis diebus habeat præter troparia et condakia, et ea quidem ampla, ut apud Romanum et Theodorum. En ergo vastum tropologion in lacinia tenemus, et corsinio simile. Ubi enim ille, mense februario interrupto, locum triodio facere incipit, actutum sistit pagina vaticana, albo etiam spatio vacua, intervalli gratia. At enim si hoc pede per totum annum perrexere paginæ spissæ et grandes, mirum quot et quanta poemata in illo campo abundarent, quam multi Melodi spatiarentur.

De ambitu enim et amplitudine tropologii, deque copia rerum, qua olim superbivit, ne dubita. Uno enim intuitu velim amplectaris, tum ea quæ in hoc tomo et altero coacervantur, tum ea quæ in tribus nostris codicibus ex aliqua tantum parte, ac sæpe minima, nunc significantur, olim vero integritati suæ instituebantur; tum ea quæ ab his codicibus exulant, sed ad omnia menæa et triodia per totum annum migrarunt; tum ea quæ nos ex codicibus vaticanis, barberinis, vallicellianis, chigianis edituri sumus, tropologii romani instar, cui accedere oporteret cætera sparsa in omnibus aliarum bibliothecarum menæis mss. tum demum ea quæ singulis fere diebus, ad exacerbanda lectoris desideria, initium proponunt ruptæ acrostichidis τ... το... του, ... τουτ... vel ᾠδῆ, ᾠσμα, αἶνος etc. sic legenda olim in plenioribus paginis : τοῦ ταπεινοῦ cum nominæ poematis et Melodi; adeo ut ex viginti aut triginta strophis, binæ tantum ad nos plerumque pervenerint. Etsi plurima fuisse consulto brevia, etsi aliquando ruptam ultro acrostichidem concedam, concedatur quoque mihi, vix dimidiam veteris tropologii partem sartam tectam mansisse, cujus vel copiosiores nostri codices sunt tantum mutila ex arbitrio confecta compendia.

§ VI.

Perspiciuum ut sit, qualis ab initio fuerit tropologii ordo, quæ rerum series, præmittenda non est præcipua quæ in codicibus nostris intercedit varietas. Dum enim taurinensis et mosquensis præ se ferunt receptam a sæculo circiter IX distinctionem triodii et menæorum, corsinius (fortasse et vetus vaticanus vix superstes), neglecto illo discrimine, quamvis diu sit post IX sæculum scriptus, totam anni seriem continuo tractu percurrit, hucque et illuc disjicit obiter quæ ad triodii vaga tempora pertinent. Necesse videtur, ut illorum codicum exemplaria prima ab archetypo pendeant tum digesto, cum nondum anni ecclesiastici tempora dirimerentur. Priscus igitur tropologii architectus operis sui οἴκου; et fabricam ædificavit ante sæculum IX, in prima et aurea rituum græcorum periodo, quæ accedit ad summos et præstantissimos Orientis Theologos. Postmodum vero alia fuere exemplaria, quæ bipartitum ordinem rerum affectarunt, viamque straverunt ad conficienda, ut in taurinensi et mosquensi, compendia bifariam distributa.

Compendia plus semel dixi, quæ haud sine quodam arbitrio confecta sunt, quod patet in nostris codicibus, sive respicias ea quæ deficiunt, sive quæ interdum abundant, sive quæ potissimum eliguntur, et qua cum varietate recipiantur. Hic vero corsinius maxime et taurinensis in censum veniunt.

Ac primum nullus horum librorum est, qui multiplici et immani hiatu non careat. Centies rumpitur acrostichis, ac toties fere in media litterarum serie. Sit quidem ut Melodus ad metam alphabeti sui non decurrerit, neque etiam pepercerit nominis sui elementis. Cur vero inter eundem unam alteramve litteram, mediam et obviam, sicco pede transilierit, nulla mihi alia causa est, præter eligendi ex amplissimo penu, quæ placuerint, plenum privatumque opificis arbitrium.

Eadem cum licentia epitomator invexit quæ minus expectaveris : abundant enim cantica in uno die, haud ita celebri; nec turget solum bucca Melodorum, cum majora canunt : sæpe, vel pro minus conspicuo heroe, sic binas ternasve fistulas inflare eos juvat, ut de inglorio propheta, intra vel extra patriam, texantur encomia fere importuna. Absonus mihi is concentus est, nisi collector, pro re nata aut patrio instinctu, a copioso et antiquo patrimonio suum sponte peculium sibi arrogaverit.

Non solum ex uno fonte, sed variis ex rivulis compendia deducuntur in codices nostros. Unde fit, ut Melodus aliquis habitet multus in uno, in altero rarus sit aut exul; ut Theodorus in corsinio solo dilatetur; in solo taurinensi Josephus, et sic porro : quæ nemo explicando est, quin recogitet majus et priscum opus, et varia ad manum posita, pro libitu decerpenda.

Alia est in sermonis veste et habitu haud ingrata varietas, quæ iterum potius academicum quam forense et publicum opus prodit. Mitto menda, librariorum

inconditæ temeritati, non auctoris tribuenda ignaviæ; vapulet ergo mosquensis ἰωτα-
 κιζων; taurinensis, promptior in solæca; corsinius etiam, sævior in accentus. Adest
 vero unus et alter, quicumque sit, bonus vetusque melodiarum inquisitor, a quo
 utrumque compendium profectum est.

Qui corsinium sculpsit, severus Aristarchus est. Intacta religiose servat, quæ accepit. Si quid placet minus, ne verba temere sollicitet, totam potius periodum expungit, locum etiam vacuum linquens, donec meliora reppererit. Acrostichidis incuriosus; alphabetum frangere mavult, ac strophas integras movere de loco, quam justam ex ipsius sententia seriem rerum invertere. Veterum τὸ δριμύτῃ aut Studitarum ἀτακτα et insolentiora non reformidat. Si grandia, suspicit; si larga, ulnis amplectitur; si æstuosa, solvit repagula. Quot et quam sublimes primæ ætatis Melodos dias solus ad auras extulit!

Qui primus taurinenses membranas coagmentavit, catus vir delicatusque est; illi Romanus hospitatur, tersus, limatusque, si quis olim. Exulat Elias, haud semper lotis pedibus per confragosa ruens. Satis Josephus æquabilis et amœnus placet, sed totus horret Theodorus frater, præceps in nova, τραχεῖά τε καὶ βάραθρα. Nec sic melodiæ coryphæos sectatur, quin vel Romani quædam minus egregia succutiat, quo selectiora reservet; si obscurum quid, declarat; si ambiguum, extricat; si obsoletum, renovat. Nemo gemmam acu subtiliori tetigit. Sexcenta habes, in inferioribus scholiis nostris, exempla similium leporum et acuminum.

Præterea, vel exigua libellorum compage, vel pressis in corsinio litteris, vel numeris in taurinensi præter morem positis ad singula troparia, vel punctis in utroque sine constanti discrimine interjectis, monemur, privatam hic esse potius operam, domesticis tabulis inserendam, quam solemnia volumina amboni parata, ut ab anagnosta in sacris pandantur; qualia fuisse lubens reor prisca illa et ampliora tropologia, quæ publicis in pompis circumferebantur. Qualia etiam nunc duo, in folio majori, videntur inter codices patmiacos asservari. Sed post Iconomachos, ita deferbuit vetus religio, ut hymnis truncatis et ad humiliora reductis, sensim exciderint, quæ superflua evadebant. Nihil citius debuit intercipi et squallore conteri, quam volubiles canticorum rotuli, et prælonga precum phylacteria, sive κοντάκια, quorum etiam nunc quinque vel sex in locupletissimis bibliothecis raro supersunt. Canticis igitur nostris ad has angustias jam ante sæculum XII adactis, ut unum dumtaxat in liturgia troparium, duplex in menæis, nec plus, nec minus servaretur, ex immenso illo naufragio veterum Melodorum tabulæ undequaque sparsæ natarunt. Ne etiam ruinæ perirent, fuere in monte Atho, in insula Patmo, in Calabria italogræca, in agro romano, portus et hospitia. Fuit inter alumnos Athanasii Hagioritæ, aut Christoduli Patmiensium sospitatoris, vel Nili et Bartholomæi Cryptæ ferratæ instauratorum, vir unus aut alter, priscarum formularum tenacior, qui quotquot nunc supersunt, ea primum colligenda, dein describenda curaverit.

Quæ quamvis prolixè dicta æstimaveris, vix tamen propositam historiam ab exordio

libavimus, quum nondum Melodos in medium attulerimus, quorum primores magistros, varias classes, præcipuas scholas, carmina porro in hoc tomo contenta, silentio hic prætermitti, nemo sustinebit.

ART. II.

DE TROPOLOGII MELODIS.

Invecta consuetudo, quæ sæculo circiter decimo invaluit, tropologium a sacris Græcorum libris excludendi, dura et iniqua in eo potissimum fuit, quod, dum dissipata prorsus acrostichide, carminum catena, uno superstite annulo, rumperetur, nomina Melodorum, Romano tantum et Sergio exœptis, ita funditus delerentur, ut extra tres codices memoratos, nullum omnino viderim, sive manu scriptum, sive vulgatum librum, in quo tam veteres quam recentes appellarentur.

Etiam ubi nomina sunt, nuda et ignota jacent, ad desperandum de quacumque historia texenda. Usu quidem consecratum et addictum videtur, ab initio et in fine poetam esse proditurum. At fecit nimia cujusque modestia, ut semel et iterum nihil de se, præter accusationem sui et vitæ ignobilitatem, profiteretur: sacrorum vates tempora ignorat, præter æterna; sæcula spernit, nisi mansura; non fluxas res, non homines obituros, non caducam civitatem novit, sed sursum cum superis habitat, ut canit Mantuanus:

Candidus insuetum miratur limen Olympi,
Sub pedibusque videt nubes et sidera...

Ad Melodos tamen nostros si quis obiter accesserit, statim duplicem esse eorum deprehendet: unum veterem, alterum recentiore; florentem unum, in pace illa quæ ab ævo Justiniani ad clades saracenicis obtinuit, alterum inter Iconomachos et cum affecta græcitate colluctantem: qui bipartito studio digni sunt.

§ I.

MELODI VETERES.

Inter hos et illos, ante omnia intercedit discrimen, quod facilius omnium oculos perstringit: scenicus videlicet apparatus, quo recentiores destituuntur, dum priores, regio cothurno fere semper incedentes, perpetuo et animoso in theatro versantur. Mitto quæ communia sunt, octo tonos, ephymnia et plausus, qui tamen alacrius apud veteres erumpunt; mitto plurima priscorum procœmia, postmodum neglecta, quibus classicæ chori strophæ, antistrophæ, epodæ, τρία τοῦ Στησιγόρου, revocantur; ipsi

poemati inest actio dramatica; insunt colloquia ultro citroque pressa, personæ variæ, neque tragica interdum catastrophe desideratur.

Satis erit quodcumque Romani canticum legere, sive primum genethliacon, sive genesiaca Adami lamenta, sive paschales dithyrambos, sive pæana ad Christum ascendentem, sive Josephi et Ægyptiacæ certamen, sive prodigiosum illud Orcum inter et Belialem colloquium. Quid, de Georgii epiphonemate cum Anna et Zacharia? Quid, de dirçæo Sergii Acathisto? et de altero simili, ubi novem apostoli cum Virgine valedicente *συντακτικὰ* miscent? Quid, de arguto Elia, prophetam cum vidua Sareptana usque ad jurgia committente?

Aut ego fallor, aut ea sunt initia theatri christiani et incunabula fabularum, quas olim dixere *mysteria*, totius denique hodiernæ scenæ primordia, nimium ignota, quin breviter detegantur, si forte inde probetur veterum Melodorum ætas, patria, civitas.

Compertum ab historia est, post Ecclesiæ victoriam ab idolis, adhuc floruisse theatra in orbe romano, maxime Byzantii; et quanquam, latis Theodosii legibus, cruenta cessavere spectacula, nedum vasta squallerent solitudine amphitheatra, immo animos et oculos, cædibus jejunos, ludicra scenica et thymelicæ turbæ vehementius excitarunt.

Quantæ molis erat, Romam sive veterem, sive novam facere christianam! Quam arduum, etiam post ereptam septem collibus imperii sedem, sola Pontificis majestate Romuleam Urbem impleri, renovari, consecrari! Certe, quod Romanis sacerdotibus dedere imperatores, eripuerunt barbaris (1); barbarus vero rapuit, Christo quod negavit ethnica obstinatio.

Haud minus arduo molimine in altera Roma cœpit, adolevitque christiana societas. Pro sua mansuetudine, tacito saltem consensu, Ecclesia omnem fere civilem divini Palatii cultum, ut ita dicam, toleravit (2), nec nisi lento gradu circenses et profana theatra sustulit. Inde, usque ad barbariem Iconomachorum, patere forum, circus, hippodromion; circumire pompæ per compita; furere, ut olim, factiones quatuor, veneta, prasina, alba, russa; succedere in dies, maxime hiemales, mensarum immensi accubitus: plausus et *εὐφημίαι* increbrescere. Verum, inquires, quid hæc ad rem christianam? Quorsum ad Melodos?

Melodi in hac celebritate exoriuntur; nascuntur in hoc theatro. Ut enim pompæ annuæ consulum erant in Urbe, sic sunt in nova Roma, septem insigniores imperatorum processus: ad natalia Christi, in Theophania, in Pascha, in Ascensione, in Pentecoste, in Encœniis, in Virginis Dormitione. Qui duodecim olim minores incessus fuere per singulos menses, nunc totidem sunt accessus ad duodecim novæ Romæ basilicas augustales (3). Si olim trophæa, manubria, spolia, victique hostes circumduce-

(1) Eumen., *Panegy. ad Constantin.* De Æduensibus: « Quidquid eripuerunt barbaris, dedere Romanis. »

(2) Vide Valesii *Dissertat. de honoribus divin. imperator.* etc. Mem. de Trévoux, a. 1706, p. 1611.

(3) Quæ fuse exponuntur in *Cærem. aula Byzantinæ*, Bonn., 1829. Et etiam post prolixos Reiskii

bantur, nunc Salvatoris cruces, exuviae martyrum, imagines sacrae, etiam coram Tartaris et Saracenis, salutantur ac suffitu adolent. Si qui capti in vinculis sunt, solvuntur diebus festis, et per omnia paschalia, liberum habent aditum ad circum, ad pompas, ad mensas quoque imperatorum. Ubi olim fremebant scelesti clamores et immanes plausus, nunc vel inter brumalia, et in nuptiarum conviviis, hymni sacri, chori modesti, melodiae graves passim exercentur. Qui in basilicis ψαλταί, in palatio κρακταί sunt; quæ in ambone κοντάκια, καταβασίαι, ἀπολυτίκια, in odeo aulae fiunt ἀπελατικά, δρομικά, χορευτικά.

Neque etiam nomina semper temperantur: genethliacon illud vere divinum Romani nostri, Ἡ Παρθένος, usque ad duodecimum saeculum inter solemnia imperatorum convivium canebatur (Codin. *de Offic.*, VII, p. 57, 16). Etenim inter natalia, dum decumberent ad superiorem Augusti mensam duodecim praesules cum œcumenico patriarcha, dum in octo et decem aliis mensis ducenti ad minus convivæ sederent, haud exceptis pauperibus et orphanis, aderat duplex chorus psaltarum, unus S. Sophiæ (ἀγιοσοφῆται), alter SS. apostolorum (ἀποστολιῆται); medii stabant duo utriusque ecclesiae magni Domestici, qui hinc et inde melodias, motus, dramatis opus moderabantur. Post Romani canticum, in ultimis diebus, favente suavi concentu orphanorum, et resonante organo in Magnauræ odeo, totus decantabatur Sergii Acathestus, auspiciatus olim in solempni pompa obsessæ civitatis (*Cærem. aul.* p. 682, n. 89; Codin. p. 72).

Sane, si quando forum inter sacra promptius irrupit, sæpius in foro Ecclesia, qua mater et regina, incessit. Hæc autem si in foro, quid in basilicis? Satis dicere nequeo quam regia Dei fuerit in cæsaream Urbem munificentia, cum longam illi seriem dederit præstantium pontificum, a Nazianzeno ad magnum Nicephorum, ad Methodium, ad Ignatium, τοὺς ὁμολογητάς. Nostrum non est dicere perpetuos eorum triumphos adversus lasciva theatra, aut tot sublimia virtutum spectacula, ineptis opposita fabulis. Dicere magis ad rem, sed locus non sinit, quibus incrementis sacra pompa amplificaretur; quomodo Chrysostomus liturgias et troparia instruxerit; Anatolius ab Alexandria accersiverit quæ etiam nunc dici pergunt ἀνατολικά; Anthimus psalmodiæ ephymnia statuerit; Joannes ὁ νηστευτής metanœas frequentaverit; Sergius Deiparam epinicio coronaverit; Germanus, Tarasius, Methodius idiomela effuderint, condiderint ἀκολουθίας, ornaverintque mysteria odibus et commentariis.

Minus notum est sacrum illud agmen Melodorum, quod ab initio sæc. V surrexit. Præest S. Auxentius, cum amicis Marciano, Anthimo, Joanne monacho, cum illustri viro Seta, aliis, vix a Romani ævo sejunctis, quorum certe plures inter hymnodos nunc primum veniunt connumerandi. Legimus enim in vita Auxentii, a suppare

et Leschii commentarios, quos post Lessing, ad cælum Niebuhr extulit, insigne opus sanum interpretem expectat. Lugendum in primis est ab unico lipsiensi codice excidisse novem integra capitula (cf. p. 241), in quibus τοπικά et τακτικά rituum videntur in ultima anni parte recensita, et nova paschalium festorum series resumpta fuisse, quæ lucem aliquam dedissent in cantica nostra sat multa, quæ ad triduum pertinent.

discipulo Georgio scripta : « In pietate autem et omni christiana doctrina eruditus, « plurimum gessit studium in catholicis totius noctis vigiliis (ἐν ταῖς καθολικαῖς τῶν « παννυχίδων ἀγρυπνίαις)... frequenter etiam versabatur cum iis qui erant asceti et « virtute insignes » (ut supra, nominantur); in primis cum Anthimo, « viro magno « et admirabili, qui tum erat decanus ordinarius divini palatii, deinde factus fuit dia- « conus, et postea presbyter; qui etiam post decessum eorum superius dictorum, « ornavit easdem pernoctationes, easque cum lætitia, in hymnis et canticis, per « choros virorum et mulierum celebravit, quibus præsidebat beatus Auxentius : Κοσμή- « σαντι καὶ φαιδρύναντι ἐν ταῖς ὑμνωδαῖς, διὰ χορῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὰς αὐτὰς παννυχίδας, αἷς προσέδρευσεν (f. προέδρ.) ὁ μακάριος Αὐξέντιος. « Ambo ut plurimum simul « congregabantur in Sancta Irene, quæ sita est ad mare, humi cubantes et vigilantes, « et fontes lacrymarum effundentes, perseverantes in jejuniis et orationibus (Vit. « n. 2). »

Legimus præterea in eodem synchrono biographo : « Cum venisset in monasteria « S. Hypatii in Rufinianis, et vidisset illuc magnam affluxisse multitudinem, cœpit « omnibus præcipere, ut abstinerent a theatris, quippe quæ essent causa impuditiæ, « adulteriorum et falsi testimonii et blasphemiam, denique omnium quæ sunt prohi- « bita et Deo displicent (n. 39). »

Hæc ante medium V sæculum. Habemus igitur pleiadem vetustissimam Melodorum, duce Auxentio, cui hactenus nullus datus est locus, sive in historia hymnodica, sive in litterarum annalibus. En adest Anthimus ille, omnibus, sicut et mihi, ignotus, nisi quod ejus cum obscuro Timocle, unus Theodorus lector nudo nomine meminit (1). Adest societas piorum virorum, qui alternos mulierum et virorum choros per vigiliis nocturnas instruunt, ut cum hymnis suavi melodia respersis, horas profanis cantibus et choreis pollutas Deo restituant, atque ab obscenis theatris amoveant puellas et puellas; et si quid temporis otio et solitudini superest, id totum in lacrymis et gemitibus exigunt, humi provoluti, flebilibus attriti precibus. Habemus ergo Melodorum nomina, tempora, loca, studia, choregum et theatra. An etiam eorum cantica, an etiam ducis illius Auxentii melica hortamenta? Habemus, et grandi quidem aucta spectaculo, quod nullis eget commentariis.

Nam Auxentius dedit et secutus est horum virorum exempla, qui præter melodias sacras vehementesque conciones, mirabundo populo proponebant heroicæ christianæ animæ hymnum et grande ascetarum spectaculum. Sicut enim Symeon Θαυμαστορίτης, tunc temporis Stylita et Melodus, sicut Byzantinus Daniel, alter Stylita fere urbanus, Auxentius secessit in montis Oxie Clubum (ἐν κλούβῳ) prope Chalcedonem, tamque æstivis quam hiemalibus diebus ac noctibus, sub dio decertans, turbas perpetuas ex urbe accersivit; quibuscum singulas psalmodiæ horas persolvebat. « Addebat, inquit

(1) *Hist. eccl.*, I, 54. Longe alius videtur atque Anthimus, dubii juris patriarcha CP, a. 536, supra memoratus, aut Anthemius templi S. Sophiæ architectus.

« idem biographus (n. 43), quædam troparia valde jucunda et utilia, quæ simplici et minus curioso ritu cum ipse scripsisset, faciebat omnes ea psallere. Nam cum primum troparium sæpe dictum esset per successionem, rursus beati jussu, incipiebant alterum, et deinde tertium et reliqua ex ordine. Consentaneum autem fuerit eorum quoque dicta inserere narrationi, ad eorum qui legunt utilitatem. » Cui lucro voluptatem mecum addet quisque simplicium litterarum æstimator, mihi que parceret, si Auxentii troparia ignota, quamvis vulgata, versiculis et numeris instruere lubeat (cf. *Patrol. gr.*, t. CXIV, p. 1412) :

<p>α'. Πτωχὸς καὶ πένης,
 ὑμνοῦμέν σε, Κύριε·
 δόξα τῷ Πατρὶ,
 δόξα τῷ Υἱῷ,
 δόξα τῷ ἁγίῳ Πνεύματι,
 τῷ λαλήσαντι διὰ τῶν προφητῶν.</p> <p>β'. Στρατιαὶ ἐν οὐρανοῖς
 ὕμνον ἀναπέμπουσιν,
 καὶ ἡμεῖς οἱ τῆς γῆς
 τὴν δοξολογίαν·
 Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος·
 πλήρης ὁ οὐρανὸς
 καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου.</p> <p>γ'. Δημιουργὸς πάντων
 εἶπας, καὶ ἐγεννήθην·
 ἐνετείλω, καὶ ἐκτίσθημεν·
 πρόσταγμα ἔθου,
 καὶ οὐ παρελεύσεται·
 σῶτερ, εὐχαριστοῦμέν σου.</p> <p>δ'. Κύριε τῶν δυνάμεων,
 ἔπαθες, ἀνέστης,
 ὤφθης, καὶ ἀνελήφθης·
 οἰκτείρησον καὶ σῶσον ἡμᾶς.</p> <p>ε'. Ἐν ψυχῇ τεθλιμμένη
 προσπίπτομέν σοι,
 καὶ δεόμεθά σου,
 σῶτερ τοῦ κῆσμου·
 σὺ γὰρ εἶ Θεὸς
 τῶν μετανοούντων.</p> <p>ς'. Ὁ καθημένος ἐπὶ τῶν χερουβιμ,
 καὶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνοίξας,
 οἰκτείρησον, καὶ σῶσον ἡμᾶς.</p> <p>ζ'. Ἀγαλλιᾶσθε,</p> | <p>I. Mendicus et pauper,
 laudamus te, Domine.
 Gloria Patri,
 gloria Filio,
 gloria Spiritui Sancto,
 qui locutus est per prophetas.</p> <p>II. In cœlis agmina
 hymnum expromunt,
 nos quoque in terra
 gloriæ canticum :
 Sanctus, sanctus, sanctus Dominus ;
 plenum est cœlum,
 et terra gloria tua.</p> <p>III. Conditor omnium,
 dixisti, et facti sumus :
 mandasti, et creati sumus ;
 præceptum posuisti,
 et non præteribit.
 Servator, grates habemus tibi.</p> <p>IV. Domine virtutum,
 passus es, surrexisti,
 paruisti, et sublatus es ;
 miserere, et salva nos.</p> <p>V. In afflictâ anima
 tibi procumbimus,
 et rogamus te,
 servator mundi ;
 tu namque Deus es
 pœnitentium.</p> <p>VI. Qui sedes super Cherubim,
 et cœlos aperuisti,
 miserere, et salva nos.</p> <p>VII. Lætamini,</p> |
|--|--|

δίκαιοι, ἐν Κυρίῳ,
 προσθεύοντες ὑπὲρ ἡμῶν·
 Δόξα σοι, Κύριε,
 ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων.

justi, in Domino,
 exorantes pro nobis :
 Gloria tibi, Domine,
 o Deus sanctorum (1).

Hæc in illa Bithynia, ubi Plinius junior, primus Melodorum testis θύραθεν, audiit auspicata cum ortu matutino cantica fratrum, adhuc recentium. Nescio an aliquid ex hac puerascente melodia in eadem regione usque ad Auxentium pervenerit, ut quæ cum dæmonibus eadem ac martyres inter tyrannos, dura sustulit certamina. Sed lætor ego, cui hos primos Melodorum flosculos dederunt christianæ Bithyniæ incunabula.

Cæterum Byzantii ut ars hymnodica floreret, satis erat exemplum tot imperatorum et principum, quos non puduit pias colere camenas. Præivit Justinianus, teste apud nos (*Anal.* t. II) S. Germano, in solemnibus usque nunc tropario Ὁ Μονογενής. Tum longo agmine sequuntur Theophilus, Leo Sapiens, Constantinus Porphyrogenneta, Leo Despota, Michael ὁ ἄναξ, Theodorus Ducas; alios recensere longum, quibus adde alterum regium agmen patriarcharum, quos supra commemorare libuit.

Priusquam singulos veteres Melodos nominatim proferam, necesse est statuatur, quoad potis est, clara distinctaque criteria quibus a recentioribus secernantur; unde etiam illi, certa qui temporum nota, certove nomine carent, ad primam aciem tuto reducti, priscos inter cancellos cooptentur.

Scenica, ut dixi, carminum facies clamat antiquitatem. Clamant in primis ἐφύμνια, quæ primitus fuerunt extemporales afflatorum fidelium aut coryphæorum plausus; alacres igitur sunt, breves, a stropha sponte, ut jacula, erumpentes, neque ἀνακλόουθι, aut importuni et erronei, ut apud seriores, sed prompti, elegantes, ingenui, quales sunt Anastasio, Romano, Sergio.

Veterum præterea versiculi, frequenter intercesi, quasi totidem ephymnia, præcipiti cursu juncti, conglobatim ruunt; copulis non utuntur facile otiosis; sensu tamen clare circumscripto pendent; quæ rhythmici mensura, tam meditantem pie, quam harmonice canenti favet.

Dum vero incisim conciti versiculi intra exigua singulorum septa micant, proluxa veterum troparia sunt: robusta enim et ampla periodus dominatur; et quod nemo satis mirabitur, arguta et compressa colloquia minime impediuntur. Vide sis Ægyptiacæ et Josephi, Orci et Belialis, Herodiadis et Salome (p. 53, 67, 178) non verba,

(1) In hoc metaphrasteo, quod non sine summa injuria dicunt, sterquilinio aliæ margaritæ latent. In hac ipsa Auxentii vita, solet ad horam sextam vir sanctus cum turbis intonare ephymnia trium puerorum, ut in canonibus: ὑμνοῦτε καὶ ὑπερψοῦτε, etc., n° 47. — Idem vel adolescens inter hymnos edit prodigia; quadam enim die in palatio procedens, captivum a militibus tractum, vinculis solvit, dum psallit hoc στιχηρὸν dici solitum (n. 6) :

Ὁ ξυδόμενος πτωχὸν
 ἐκ χειρὸς στερεωτέρου αὐτοῦ,
 ἐλθὲ καὶ νῦν, πρὸς βοήθειαν.

sed verbera potius et missilia. Tum etiam stupeas velim, priscos in stricte circumcisis spatiis, esse tamen, ut veteres Latii oratores, sermone grandes, crebros sententia, compressione rerum breves, ob eam tamen ipsam causam interdum subobscurus (*De oratorib.* 62).

Hoc vero genus argute dicendi, multa cogendi ac dividendi cæsım, cave ne credas anhelantium esse, ac spiritu ex præpete cursu deficientium. Ut enim longa veterum troparia sunt, sic totum poema amplo et continuo halitu graditur, et facile in acrostichide alphabetica, implet XXIV elementa, aut si liberius fluit, etiam XXX strophas et quæ excurrunt, transgreditur, dum recentiores vix numeros septem aut octo excedere solent. Nec satis est : in prolixo veterum opere, unum argumentum est ; et ab initio acrostichidis una usque in finem sententia, nec colloquiis interrupta, obtinet, cunctaque in idem revolvit. Hoc singulare in primis discrimen est inter nostra, maxime veterum, et cætera omnia, ne exceptis quidem canonibus. Canones enim et stichera, quocumque nomine vocentur, libere per singula troparia vagantur, quamvis ab eodem hirmo et in communi acrostichide coalescant. Tria luculenta exempla sunt, tum xc stichera (p. 222-241), tum CXL similia (p. 400-417) quæ Αι ἀγγελικαὶ inscribuntur ; tum innumera σύντομα (p. 418-432), quæ omnia inter se nulla necessitudine junguntur. Longe alia sunt nostra cantica, de quibus idem dicam quod Romanus de XL martyribus Sebastenis (p. 602) : πολλοὶ καὶ διάφοροι, εἷς δὲ ὄντες ἐν ἅπασι, ὁμόφρονες ὄντες καὶ ὁμολώμονες ὄντως.

His præmissis, facilius erit et brevius non solum Melodos veteris castrı in aciem instruere, sed etiam multos ἀνεπιγράφους sub eodem vexillo conscribere.

I. S. ROMANUS. Hæc pauca de ejus vita soli libri Græcorum ecclesiastici servarunt. Syrus erat gente, nomine oriundus ab Occidente, civitate Emesenus, Beryti primum ecclesiæ adscriptus diaconi titulo, post cooptatus cleris Byzantinis in Blachernarum ecclesia et in altera a Cyro quodam nuncupata, sub Anastasio imperatore ; ubi fertur haud sine instinctu et monitu B. Virginis « donum contaciorum recepisse (τὸ « χάρισμα τῶν κοντακίων), consensuque ambone et admiratione plenus, auspicatus « est a melodia Ἡ Παρθένος. Quumque aliorum etiam festorum cantica ad millia fere « (ὡς περὶ τὰ χίλια) fecisset, migravit ad Dominum. » Hæc, post menologion Basilianum, pleraque synaxaria ad diem I octobris, in qua sanctus poeta colitur, idiomesisque et canonibus ornatur, SS. Germano, Theophani, Josepho, cum quodam Ephanio auctoribus, quorum ad id plura ἀνέκδοτα alibi dabimus.

Sepositis Ecclesiæ librorum testimoniis, unus est ex tota antiquitate græca Suidas in Lexico, qui, quum inepto contemptu nullum fere Melodum adducat, saltem suo nomine Romanum profert ad v. Ἀνακλώμενον (Kust. I, p. 166) in hunc modum : ὡς ἐπὶ κυρίου Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ. De quibus mox plura : sed nota statim, titulum τοῦ κυρίου vel κυροῦ nobilitatem Melodorum in menæis præ se ferre ; tum in cognomine τοῦ μελωδοῦ significari singularem Romani præstantiam, sicut dici κατ' ἐξοχὴν solent Cosmas ὁ ποιη-

της, Josephus ὁ ὕμνογράφος. Ita sane ter Romanus appellatur in menæis, bisque in epigraphe codd. Patmiensium : Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ. Quid, quod vetus menologion cryptoferratense a. 1025 aliud cognomen proferat : τοῦ ὀσίου Ῥωμανοῦ τοῦ κονδ. sic? An τοῦ κονδακίου? ac si, quemadmodum Gregorius Magnus ab insigni colloquio cœnobaritarum audit apud Græcos ὁ διάλογος, sic vetus synaxarista poemate solito usus est pro pleniori nomine τοῦ κοντακαρίου, quæ vox infra illustratur. Romanum enim esse in his canticis principem et fere conditorem, sat aperte refertur in idiomelo, quod unus codex mosquensis S. Germano ascribit :

Πρώτη καλῶν ἀπαρχή,
 ὄφθης, σωτηρίας ἀφορμή,
 Ῥωμανὲ πάτερ ἡμῶν·
 ἀγγελικὴν γὰρ ὕμνωδίαν συστησάμενος,
 θεοπρεπῶς ἐπεδείξω τὴν πολιτείαν σου.

« Primus fuisti pulchrorum canticorum princeps, tu salutis exordium, Romane pater, quando angelicam constituens hymnodiam, gratam Deo tuam exegisti vitam. » (Men. 1. oct.) Ubi quis facile reppererit, primitias esse Romani στιχηρὰ inscripta Αἱ ἀγγελικαί. Ita ad alteras primitias ἡ Παρθένος respicitur in canone qui ex θεοτοκίαις Epiphanii dicitur :

Ῥευμάτων ἔδλυσε πηγὰς
 ἡ τιμία σου γλῶσσα,
 κελαδοῦσα τὰ θεῖα,
 καὶ τρανοῦσα ἐμφανῶς

τὴν τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἡμᾶς
 ἐκ Παρθένου
 γέννησιν τὴν ἄφραστον.

(Od. III trop. 2.)

« Sacrum os tuum effudit fontes torrentium, dum divina modulatur, et splendide pandit Christi apud nos ex Virgine ortum ineffabilem. » Idem alludit ad virgineam ὄρασιν in od. V, 1; VII, 1, ac sæpius præter melodemata memorat *homilias*, od. III, 3, διηγήματα, IV, 2; *scripta*, συγγραφαῖς τῶν ἱερῶν λόγων V, 3; libellosque adversus hæreticos, ut habet cathisma : sed quæ fortasse varia sunt nostrorum canticorum nomina.

Mitto recentiores, qui fere nunquam in Romanum inciderunt, quin falsa certatim congesserint, quæ persequi longum est (1), sed inquirendum, vixeritne sub Anastasio I (491-518), an sub Anastasio II (713-719).

(1) Falsum est Romanum apud Mycænam in Poloponneso esse natum (Ferrarii *Catal. gen. SS.*, 1 oct.); — aut Beryti mortuum (id.); — aut Constantinopoli mansisse in ædibus Cyri (interpres Menol. Basil.); — aut contacia ejusdem præ cæteris simplicia esse et brevia (Quirinus in *Officio quadrag.*, p. 169); — aut ea esse ad plura millia (id.); — aut ea fieri tantum de priscis ante eum sanctis (Wangnereck, *Pietas mar.*, n. 58); — aut ejusdem esse duo cathismata de S. Paulo et de S. Charalampo (id.); — aut unicum superesse contacion de Nativitate, nec nisi unius troparii (Byæus Bolland., 1 oct. p. 58); — aut illius ca tantum esse quæ nomen suum in menæis retinent (ib); — aut *Venetis* a. 1738, officium ejus in anthologio prodiisse (ib.); — aut ab eo tum primum ea inventa fuisse (Habert, ἀρχιερατ., p. 50); — aut Romanum ad VIII usque sæculum esse relegandum

Posteriori sententiæ, quæ cl. v. W. Christ. placuit, faverent tum ea quæ mox de Sergio; tum quædam dicta de duplici Christi voluntate frequenter, quæ tamen vidi communia esse Melodis cujuscumque ætatis; tum nonnulla fatiscentis vitia græcitatibus: quibus non immoror, tum quia potius a librario, quam a Melodo repetenda sunt; tum quia formæ alexandrinæ longe ante Romanum a LXX invectæ sunt, ac maxime in troparia, ab Ægypto oriunda, irrepsere.

Tam elegantem poetam, mea quidem sententia, minus consultum est ad sæculum usque octavum reservari. Floret enim in illo ea attici leporis cum gravitate romana consuetudo, ut Tullius ait de Pomponio, ea in personis et colloquiis scenica pompa, ea in dictionum ludis et acuminibus festivitas, ut ab ævo Justiniano eum recedere non existimem. Accedit quod in Anastasium quando sermo sine addito incurrit, cogitatur priscus, longo et nobili regno notus, potius quam posterior inglorius. Quare cum Bollandistis consentaneus, non video cur ab inolita apud Byzantinos opinione discedam; et donec contraria edocear, non litigarem de anno 496, quem ferunt horologia veneta, aut de anno 491 quem Slavi in tabulis Zwenfeldianis retinent.

Serius ocusve fore ut multa et nova Romani eruantur ex utroque codice Patmiaco, firma mihi fiducia est; quæ dum expectantur, quæcumque noverim poemata profero, numero XXIX, nec certo jure omnia, quamvis diserto nomine in acrostichide insigniantur. Eidem confidentius darem XXX circiter alia, licet ἀνεπίγραφα, cæteris subjecta inferioribus. Cunctis autem quum multa suo loco scholia subdiderim, eorum hic satis erit brevem texere syllabum.

I. *In Christi nativitate*, vide infra, p. 1-11.

II. *De S. Stephano*, p. 12. Septem trop. desiderantur.

III. *In Theophaniam*, p. 16.

IV. *De Adamo et Prodromo*, p. 23. Sex trop. desiderantur, sed octo in cod. crypt. ferr. servata sunt ex alio, ut videtur, tropologio atque corsinio. Cf. vatic. 774, de quo p. X.

V. *De Hypapante*, p. 28.

VI. *De Judicio extremo*, p. 35. Inde cyculum triodii usque ad Pentecosten Romanum cœpit et singulariter ornavit.

VII. Ἐξόδια *de mortuis*, p. 44. Solus in medium prodit inter funera cujusdam Hegumeni recens defuncti. Quin ipse mundo vide-

tur nuntium dedisse, quum ait semet allocutus: οὐ δὲ τοῦτω ἀκριβῆ ἀπεσχόλασαι, quæ possis vertere: *cui mundo haud ita pridem indulxisti*. Hæc viro docto satis placere ut Romanum abbatem censeret: vix ego opinarer, in hac longa et didactica de rebus monasticis oratione, eum tam jejune sive de suo secessu egisse, sive de grege sibi commisso; nec mihi alius Romanus est quam dictus in synaxariis diaconus, dux fortasse clericorum, et aliquando inter monachos conversatus.

VIII. *De Triumpho crucis*, sive *Orcus et Belial*, p. 53. Nescio an aliquis vates, ne Æschylo quidem et Miltono exceptis, Ache-

(W. Christ. *Anthol. gr.*, p. LI); — immo cogitandum esse de Romano italo ad Carolum Magnum misso (cf. Bartsch, *Die lateinisch. Sequent.* s. 2). — Multa prætereo Gretseri, Morini, Ligaridis, etc. Haud immerito Bollandistæ dolent et mirantur S. Romanum fuisse in martyrologio romano prætermisum. Prudens autem Baronius silere maluit, quam in tot errores impingere.

ronta moverit ut Noster, quando hæc duo monstra evexit ab inferis, ut de Christo in patibulo patiente disputarent.

IX. *In Palmas*, p. 61. Blando veluti discrimine, succedunt pueri Hebræorum, plausu regem salutantes, quibus ipse suavissima respondet.

6

X. *De Casto Josepho*, p. 47. Quæ promissam de hac scena et sequentibus fusius dicturum, loco frustratus et otio, mœrens prætermitto.

XI. *De Decem Virginibus*, p. 77.

XII. *De Meretrice*, p. 85.

XIII. *De Juda Proditore*, p. 92. Raro et unico hactenus inter omnes Melodos exemplo, en grandiusculum poema, in quo incredibili cum æstu et labore, caput proditoris impetunt quadringenti circiter versus metro, tono, clausulis similes, *δμοιόφωνοι, δμοιόπρωτοι, δμοιότονοι.*

XIV, XV, XVI. Tria cantica in feria VI magna, p. 101, 107, 116; inter quæ flebilis Virginis juxta crucem verba neminem non movent, et innumeris similibus Græcorum lamentis longe præstant.

XVII. *Paschalia*, p. 124. Quammulta commentarii copia adesset in hoc dithyrambo, dum, cum perpetuo ad liturgica spectacula respectu, *μυροφόροι*, angeli, apostoli concurrunt; quorum personas agebant imperator et proceres, candidis et variegatis amicti fasciis, cum plebe, cum clero, cum tota civitate, inter mutua oscula clamantes: *Χριστὸς ἀνίστη!* (*De Cære. aul.* p. 368).

XVIII. *De S. Thoma*, p. 141.

XIX. *In Ascensionem*, p. 148, vix paschali *ἐπιτίμιον* impar.

XX. *In Pentecosten*, p. 167.

XXI. *De omnibus Sanctis*, p. 164, quibus de more prisco clauditur triodiam.

XXII. *De SS. Apostolis*, p. 169, quas fecimus primitias nostræ *Hymnogr. Eccl. gr.*, p. 1.

XXIII. *In S. Joannem capite truncatum*, p. 178. Quæ quidem tragœdia adeo insolens videbitur, ut de opere juvenili aut alieno nonnulli cogitaturi sint.

XXIV. *De tribus pueris*, p. 185, epicum potius poema quam tragicum, et amplissimum, quantumvis non absolutum.

XXV. *De Nativitate Virginis*, p. 199. Ut ab incunabulis Christi certa Romani cantica ordiuntur, sic sinceriora clauduntur in ortu Deiparæ.

XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX, p. 202, 210, 218, 222. Hæc plus minus dubia sunt, de quibus sat suo loco.

Sed ea præter, ex anepigraphis plura sunt, ut diximus, probabili argumento ad eundem referenda; lectori tamen sententiam committentes, cœptam seriem proseguimus breviter, ne alibi notata otiose revolvantur.

XXX. *Planctus Adami*, p. 447.

XXXI. *De Patriarcha Noe* pauca valde mutila, p. 451.

XXXII. *De Isaia Propheta* aliud fragmentum, p. 447.

XXXIII. *De Martyribus in Bethleem infantibus*, p. 457.

XXXIV. *De Prodigio Filio*, parabola vix inchoata, p. 460.

XXXV. *Χαιρετισμὸς* ad crucem ovantem, p. 472.

XXXVI. *Iterum de Josepho*, p. 477.

XXXVII. *Iterum de Meretrice*, p. 478, plane similia his quæ supra n. XII.

XXXVIII, XXXIX. *Bina de Sabbato magno*, p. 487, 490, quæ antea ex aperta lacuna desiderantur.

XL. *De Patribus Nicænis*, p. 493, epiphonema longe nobilissimum.

XLI. Epithalamium *περὶ Κεχαριτωμένης*, p. 514.

XLIII, XLIV, XLV, *ἐπιτίμιον* triplex, sed ter mutilum *de SS. Archangelis*, p. 538,

540, 541, quæ utinam saltem ex mosquensi suppleantur.

XLVI. SS. *Petri et Pauli encomia*, p. 549; cf. *Hymnograph.*, p. xi.

XLVII. Præconium S. Georgii τοῦ τροπαιοφόρου, p. 596.

XLVII. *De XL martyribus Sebastenis*, p. 599, in quo hymno nec sibi Romanus, neque lyrico ulli impar est.

XLVIII. *De S. Terentio*, aut XLIII Africanis martyribus, p. 604.

XLIX. *De S. Leonida Corinthio et VII Virginibus mm.* epithalamium sponsarum ac simul τροπαιοφόρων carmen, ævo corrosum, sed archaïco sapore suavissimum, p. 630.

L. Ægre sistimus, sed non injucunda in coronide de S. virgine Romana *Anastasia*, p. 637. Præterea cf. p. 666.

Operæ fortasse pretium erit, ut serius ocusve disceptetur, an aliquid intersit Melodum nostrum inter et Romanum sophistam, sat elegantem rhetorem, quem ejusdem ævi, et meliore fama dignum existimo.

Jam typis superiora committebantur, quum ad manus meas grato itinere pervenit folium, in quo S. Romani laudes tam egregie commendantur, ut ea hic omittere piaculo sit. Nova sunt, neque in menæis tantum, sed etiam desiderantur in codd. corsinio et taurinensi, qui ad I diem octobris, S. Romano sacrum, aut silent aut mutilantur. Summus autem Melodus haud impari hymno celebratur, cum ad ipsum referantur insigniores quos fere solus excoluerit hirmos, Χειρόγραφον et Τάχυνον (V. p. 185, 186); quæ ut perspicuum hujusce melodix exemplum lectori præbeant, ea profero versiculis distincta et interpunctis ex codice sumptis, schematibusque colostrata rhythmicis, quæ ipsum hirmum ut in archetypo referunt.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ κονδάκιον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ, τοῦ μελωδοῦ, ἦχ. πλβ', πρὸς τό ·
Χειρόγραφον.

α'. Θαλάσσης τῶν δογμάτων ·	1.	!! . ! . ! .
τὴν οἰκουμένην ·	2.	! . . ! .
ἐπλήρωσας καὶ σάλπιγξ ·	3.	. ! . ! . ! .
εὐλαλος ὤφθης ·	4.	! . . ! .
ἐκκλησίαις ·	5.	. . ! . .
ἀναδέδειξαι ὡς ἀστὴρ ·	6.	. . ! . . ! . !
φαινότατος ·	7.	. . ! . !
τῇ γλώσῃ δὲ Χριστοῦ ·	8.	. ! . ! . !
τὰ μεγαλεῖα διαγορεύων ·	9.	! . . ! . . ! . ! .
τρανώς ἐπολιτεύσω : ~	10.	! . ! . ! .
Τίς ἀσίγητον στόμα ·	11.	. ! . ! . . ! .
κτησάμενος εὐφημήσει ·	12.	. ! . . ! . ! .
τὴν θεῖαν διδασκαλίαν ·	13.	. ! . ! . . ! .
Ῥωμανοῦ τοῦ θεορρήτορος : ~	14.	! . ! . ! . ! . .
β'. Τίς ἀσίγητον στόμα ·	1.	! . ! . . ! .
κτησάμενος εὐφημήσει ·	2.	. ! . . ! . ! .

τὴν θεῖαν διδασκαλίαν ·	3.	. ! . ! . . ! .
Ῥωμανοῦ τοῦ θεορρήτορος ·	4.	! . ! . ! . ! . .
Ἦνθισεν γὰρ ὡς φοῖνιξ ·	5.	! . ! . . ! .
ὁ δίκαιος ἐν τῷ κόσμῳ ·	6.	. ! . ! . ! .
γλυκύσματα μελωδίας ·	7.	. ! . ! . . ! .
ἀχορέστως ἐσθιόμενα ·	8.	! . ! . ! . ! . !
ὑπὸ τὴν γλῶτταν τούτου ·	9.	! . . ! . ! .
καθὼς φησὶ τὸ γράμμα ·	10.	! . . ! . ! .
μέλι καὶ γάλα ἐβλυσεν ·	11.	! . . ! . ! . !
τῶν γραφῶν τὰ ἐδέσματα ·	12.	! . ! . . ! . !
καὶ πᾶσιν παρέχει ·	13.	. ! . . ! .
πλουσίως τὰ διδάγματα ·	14.	. ! . ! . ! . !
τοῖς πεινώσιν	15.	. . ! .
ὡς βρώματα καλῶν ·	16.	. ! . ! . !
ἀνέκλειπτον ἔχων ·	17.	. ! . . ! .
τῆς χάριτος τὴν τράπεζαν ·	18.	. ! . ! . ! . !
οὐ γὰρ σῶμα ·	19.	! . ! .
ἀλλὰ πνεῦμα διέτρεφεν ·	20.	! . ! . ! . .
τὰ αὐτοῦ ἀποφθέγματα : ~	21.	. . ! . . ! . .
τίς ἀσίγητον στόμα ·	22.	! . ! . . ! .
κτησάμενος εὐφημήσει ·	23.	! . . ! . ! .
τὴν θεῖαν διδασκαλίαν ·	24.	. ! . ! . . ! .
Ῥωμανοῦ τοῦ θεορρήτορος : ~	25.	! . ! . ! . ! . .

Die prima octobris, de S. Romano Melodo, canticum toni VI, juxta hirmum :

CHIROGRAPHUM.

1. Pelago dogmatum orbem universum implevisti; ac tuba belle vocalis factus es ecclesiarum, dum ut sidus coruscavisti splendidissimum: tuo autem ore ut Christi prodigia referres, vitam exegisti. Quis infatigabile os habebit, ut plausu festivo tollat divina documenta Romani, Dei oratoris?

2. Quis infatigabile os... oratoris? Nam ut palma, justus ille in mundo germinavit me-

Iodiæ suavitates inexhaustas: sicut habetur scriptum, sub illius lingua mel et lac stillarunt, scripturarum dapes; et omnibus affatim præbet doctrinas, esurientibus præstans epulas quæ nunquam deficient, in gratiæ mensa. Non enim corpus, sed animam enutriunt solemnia ejus effata. Quis infatigabile os habebit, ut plausu festivo tollat divina documenta Romani, Dei oratoris?

Scholía. Ex mosquens. 437, f. 25. Cf. Roman. p. 185-198, cujus amplissimum poema, quoad hirmi modulum, ex hoc novo et exquisito exemplari in multis emendabitur.

1. V. 1, 2. ἐλλάσση τ. δ. τῆ οἰκουμένη M, rupta et melodia et rerum manifesta serie. — V. 3, in archetypo Romani, pentasyllabus est, ut v. 7: sen-

tentia iterum suaderet τῶν ἐκκλησιῶν. — V. 7, φαίνώτατος M, nec licet diæresis, nec stat scriptura bis mendax. — V. 9 exit in proparoxytonum, si intactum manet archetypum, in quo ἐνυποστάτου ἰστάμενοι; sed hujus potius ordo vertatur sic: ἰστάμενοι ἐνυποστάτου, idque confirmant collata inter se Romani troparia, idem quod infra dicendum.

— V. 13 διδασκαλίαν, quo efficitur accentum in archetypo primam potius acuere syllabam, quam secundam in ἡμῶν pro ἡμῶν; plurima ibidem sunt exempla, juxta regulam VIII infra expositam.

2. V. 1-4. Unico illo quod sciam exemplo in omnibus hirmis, ephymnion non solum amplissimum est, sed bis in capite et in fine primi troparii ponitur. Cf. 490, 535, 647. — V. 5. Ps. XCI,

13. ἀνθῆσεν M. — V. 8, αἰσθώμενα M, solita corruptela. — V. 9, 10, τούτου et γράμμα, quibuscum cf. apud Romanum ἡμᾶς bis pro ἡμας. — V. 11, Cant. Salom IV, 11. — V. 15-19, in archetypo cum sequentibus minus apte junguntur, quod ægre olim tuleram, diu cum amico viro breviora refugiente luctatus, ac victas dedisse manus semper pœnituit me. Omnino restitue duos versiculos inter longiores eleganti alacritate positos.

II. SERGIUS (a. 610-641). Infami quanquam nota inuritur dux Monothelitarum, ab initio fuit sanctorum amicus, magnamque sui spem, neque imprudentem creavit, nec demum fax hæretica erat, quum a. 626, obsessa ab Avaris urbe, solemnem sacrarum imaginum pompam circumduxit, in qua dicitur extemporalem protulisse *Acathistum*. Quod opus remansit adeo gratum, ut ex omnibus nostris canticis solum sit, quod integrum cum XXIV οἴκοις alphabeticis, usque ad vulgata menæa pervenerit. Inter alios, Sergii nomen præfixum habent codd. paris. supplem., 212, S. Marci, 14. Ad primum elementum Ἄγγελος πρωτοστάτης, hirmus idem occurrit quam in insigni poemate scenico Romani *de Josepho*, idemque rhythmus, uno tantum excepto versu ultimo, per amplissimum troparium suavissime decurrit. Unde quæstio oritur, an Sergius Romano præiverit. Ex unico illo argumento nihil assequimur. Nam recentiores sæpe ab eadem prima veteris hirmi dictione exordiuntur. Sic recentia poemata initium habent prisca hirmi Τράνωσον. Potuit igitur Sergius sua inchoare ab his verbis: Ἄγγελος πρωτοστάτης ex antiquo modulo, quem et ipse Romanus aut condiderit, aut præ oculis habuerit. Præterea hirmorum epigraphe aliquando mutata est. Sic frequens ille Τράνωσον alicubi dicitur Τοῦ Συμεῶν, ex illo pseudo-Romani cantico, unde in 1 die septembris annus et menæa auspicantur, cf. p. 210. Jam vero cum Acathistus celeberrimus evaserit, hirmus primum ex Romano inscriptus: Ἐχόντες βασιλεία, post Sergium mutari potuit in illud Ἄγγελος πρωτοστάτης. Hæsisse videtur ipse librarius corsinii, qui tantum dedit: πρὸς τὸ ἄγγελος πρω... nec plura. Cæterum, in illo arduo et impeditissimo rhythmico, æque omnium elegantissimo, nescio utrum majorem in admirationem rapiat, Romanus ne qui hanc telam in citatissima colloquia produxit, an Sergius, qui gravem modulorum, feriæ II magnæ reservatum, tam feliciter in festivos flosculos traduxit, tum etiam iterum, ut opinor, eodem rhythmico fere δρομικῶ usus est, in altero simili poemate, p. 263, ut gemebundos apostolos in circuitu Virginis morturæ adduceret, mittentes unum post alterum vale ultimum. Ad historiam nobilis Acathisti addere lubet, satis elegantem Josephi canonem, virgineis symbolis ad satiram refertum, qualis et Acathistus est, inter XXIV οἴκους interpolari in omnibus menæis, ac si amplissima alphabetica hac varietate indignissent, ut tandem ad nos usque servarentur. Nec satis habuere inexhausti Melodi. Nam in hujus canonis loco, aut simul cum illo, alius multo vetustior, qui incipit: Ἡρέτισας, in eadem obsidione cum Acathisto conditus videtur, adeo plenus est trepidantis urbis tumultu et vici-

norum fremitu hostium. Vulgatus quidem est, sed in rarissimo libro veneto, cui titulus Θεοτοκάριον. Vix a me impetrabo, quin eum minus malignæ luci restituam, quum omnium videatur canonum antiquissimus, Andrea ipso vetustior, nec desit gravis suspicio, auctorem esse Georgium Pisidam, cui temere nonnulli etiam Aca-thistum tribuerunt. Hactenus hæc.

III. GEORGIUS, egregium quidem consilium sumpsit, Sergii ductus exemplo, totam prope symbolicam de Virgine theologiam in colloquio Zachariæ cum Anna, exponendi, sed quod uberiori quam elegantiori stylo exsecutus est. Cave tamen ne ob exaggerata hæc symbola recentiorem eum habeas. Sic enim, Deo sane providente, factum est, ut dum christiana Græcia, quasi ab Origene, vesanius luxuriante, deterrita, allegoricam theologiam, maxime in ecclesia antiochena, inde post Chrysostomum in byzantina, negligeret, nunquam tamen valedixerit biblicis Deiparæ imaginibus; immo eo magis, ut apud Sergium et Georgium, studuerit omnibus Cantici canticorum floribus sponsam reginamque decorare. Quis vero sit ille Georgius cum non constet, vel post Allatum *De Georgiis*, nihil addam, donec plures hujus nominis Melodos protulerim. V. p. 275, et cf. p. 657.

IV. DOMETIUS. Quum hactenus nihil de Joannis ortu invenerim, quod Romani esse tuto jure tribuam, quamvis de tragico martyrio non siluerit, suspicor eum de hac nativitate, in qua Melodi, ut cæteri « multi, gaudebunt, » ideo tacuisse, quia ante eum vetus Dometius lætum argumentum præoccupaverat. Cujus opus aut imperiti et juvenis artificis indolem, aut nondum adultæ melodïæ imbecillitatem arguit. V. p. 320.

V. CYRIACUS. Quod supra dixi, ne ab hirmo citius ætas Melodorum statuatur, de solemnioribus modulis intelligendum est, sæpius promiscue adhibitis; sed quum rarissimus sit hirmus Τὸν Ἀζζαρον, eumque respexerit Romanus, et exceptis ὁμοιοτελεύτοις, integrum expresserit in illo operosissimo poemate *de Juda Proditore*, Cyriacum, qui pariter et solus hunc hirmum protulit, inter antiquissimos Melodos reputaverim. Cf. p. 92, 234.

VI. De CucULO quid dicam? quum tota ejus historia in tribus apicibus concludatur κκλ; sic enim fert cod. taurinensis: ἦχ. πλβ' τὸ κκλ ἰδιόμελον, ex quibus vellem, sine magicâ arte aut ludicra virgula, extundere sive hymnodum, sive musicum, sive melodïæ genus. Hærebam aqua, et etiam nunc hæreo. Ut ut est, haud inamœnus sit *Cuculi* cantus de S. Stephano, et esto, ut habet, ver in hieme, flos in algore, quem subodorator p. 332.

VII, VIII, IX. CYPRIANUS. Quemadmodum Romanus longum agmen ducit eorum, qui ab suavi hirmo natalium Αἱ ἀγγελικαὶ proficiscuntur, sic pariter in iisdem Christi natalibus, Cyprianus auspiciatus est σύντομα, quæ a solemnî modulo: Οἶκος Ἐφραθᾶ,

per totum fere annum, a variis exculsa NICOLAO, JOBIO, uberrime fluunt. Quo obscuriores Melodi et stichera breviora sunt, eo fortasse antiquiora. V. p. 418-431.

X. ANASTASIUS. Magistris Byzantinis locum si hactenus fecimus, nunc velim prodeant ascetæ Sinaïtæ, quorum ignotissima schola ad Melodos accedit saltem ex uno poemate inscripto : Ἀκολουθία συναϊτικῆ, sic rarum quoddam et insigne hirmologion cryptoferratense. Nunc vero Anastasius adest, certe unus ex his permultis homonymis, quos alibi fusiori calamo (*Jur. eccl. gr.*, t. II, p. 235-294) recensui; inter quos tres Sinaïtas magni nominis, et duos notavi Melodos haud ultimos. At nullum clare video, cui potissimum ascribam plurima ejusdem indolis, ejusdem palæstræ. Quæ quidem vetus est, et quæ peculiari studio ἐξόδια et παρακλητικὰ lugentium et pœnitentium expolivit, eisdemque formam indidit, et imposuit exemplar, quod posterius religiose servarunt. Spirat in eis placida mortis meditatio, sana de peccato mœstitia, frugi et severa philosophia, qualem christiana fides novit sola, nec deest parca et simplex, ut par est, elegantia. Gravi præterea sententiæ constanter aptatur ponderosus rhythmus, hendecasyllabis constans similibus, cum flebili ephymnio, brevi et abrupto, haud sine dictionum sono lugubri et rauco. Qualis est Αὐτὸς μόνος ὑπάρχεις ἀθάνατος etc. a quo sua ipse Romanus mutuatus est, et quem aperte æmulatur, quod ab antiquitate exemplaris est : auget et urget id singulare prorsus, quod Αὐτὸς μόνος, quamvis hirmum efficiat, in acrostichide includatur : Ἀναστασίου ταπεινοῦ αἶνος, idque præter omnium Melodorum consuetudinem. Priscus igitur poeta est, idemque in canticorum istorum acrostichide, notabili conspicuus modestia, dicitur : ὁ ἀμαρτωλὸς, ὁ ἐλεεινός, ὁ τρισάθλιος.

Cui propterea, aut Sinaïtarum choro, per me licet ascribantur sequentia. I. Canticum *in exequis*, p. 242. II. Alterum elegiacum, p. 462, cujus anagramma ὁ δεῦτερος f. pergīt αἶνος, ut præcedenti cohæreat. III. Aliud simile, p. 465, sub eadem acrostichide αἶνος. IV. Ἐπιτόμιον μέλος, quod fere ob elegantiam Romano dederim, nisi hirmus Ἐννόησον, acrostichide ut supra contentus, frequens esset Sinaïtis, et nomen haberet τοῦ τρισαθλίου. Huc inseritur concinna viduæ christianæ monodia, quæ fortem Romanum minus quam suavem Anastasium decet. IV. Exordium hymni pœnitentium, p. 471. V. Θρῆνος, ut habet acrostichis, in Ψυχασαββάτω, sive in *Vigilia animarum* ante Pentecosten, p. 499. VI. *Paracleticon* pro ægrotis, sub cognomine τοῦ ἐλεεινοῦ, p. 532. VII. *De S. Euplo*, cujus lemma mutilum et subversum τοῦ ΛΩΟΥ legendum est τοῦ ἀμαρτωλοῦ, p. 590.

Quibus velim et addas : 1° *Canonem pœnitentium*, quem alibi dedimus sub acrostichide : Ἀναστασίου ἀμαρτωλοῦ ἐξομολόγησις (*Jur. eccl. gr.*, t. II, p. 281); 2°, 3°. *Canones duos in Dominicam publicani*; 4° *Canonem in IV Dominicam jejuniorum*; 5° *Canonem in Palmas*, et alia fortasse, quæ si Deus faverit, daturi sumus.

Nunc vero ausim aliquid amplius. Erant in codice corsinio quatuor paginæ, quarum singuli versus tam voluptate legendi alliciebant, quam deterrebant insuperabili quadam

difficultate. Hinc enim elegiacum Virginis morituræ spectaculum et novissima ejus verba cum apostolis ; illinc ea vulnera, nescio quo scelere, impacta laceris membranis, ut non minus quam octoginta versus truncarentur (V p. 516-527, et cf. ad calcem tabell. I).

Arduum opus, quod mihi soli nollem committi ; verum egregiam licet admovente manum altero perito διορθωτῆ, alea periculosa erat, luxata reducere, ἀνιάτοις mederi, exesa potius divinare quam assequi ; quod quantum tandem, quantulumve sit factum, æquo lectori nunc permittere oportet. Verum multo operosius et diu incassum æstuavi, ut Melodi nomen, ætatem, patriam detegerem ; quod uno tantum cognomine minus innotescit quam tegitur, nisi, præmissa augustissima epigraphe Α. Ω, modesta acrostichis : Τοῦ ἀμαρτωλοῦ ποίημα ad Anastasios nos lubrico tramite deducat, cum jam habeamus : Ἀναστασίου ἀμαρτωλοῦ ἐξομολόγησις.

Agedum : princeps hujusce agminis, omnium longe præstans, doctus ille est disertusque Gregorii Magni amicus, Anastasius I (a. 559-599 ; cf. *Jur. eccl.*, II, p. 240). De quo etiam nunc dicere pauca iterum, ut alibi plura, gestio, quum fuerit, sicut in hodierna tempestate fortes Germanorum antistites, cæsarea tyrannide « expulsus a sede, non vero depositus, exul simul et episcopus, ut cum Gregorio loquar, non honore præsul, sed jure ; immo qui plus honoris, quo minus juris retinuit. » Extorris quidem fuit post triginta infularum annos, sed urgente romana constantia, ita post viginti alios exilii annos, victor et ovans rediit, ut eidem plebi cui, ipso teste, primum verba dederat εἰσοδικὰ, tum valedicens συντακτήρια, tertio tandem εἰρηνικὰ reportaret, « fuis lacrymis, ut ipse ait, canos ex ambone obtendens, » ut supplices olim lanam et olivæ ramos (τὴν πολιτὴν ἀνθ' [ἰκετηρίας] προτεινόμενος). In hac isocratica oratione, dum tranquilli exilii pium otium cum fletibus memorat, videre illum videor inter Sinaïtas monachos, philosophiæ τῆς ἀπαθείας studentem, precibus assiduum, dignos Platone christiano dictantem sermones, quos primus ego nuper græce dedi ; ac tandem irenicam illam concionem meditantem, quam inveni, ut illa ἀμαρτωλοῦ superiora, diris lacunis horridam, et periculo meo restitui (l. I., p. 251). Sciscitari lubet, nihil asserens, an idem melodias nostras excoluerit, an ἐξόδια effuderit et παρακλητικὰ, an Virginis expoliverit συντακτήρια, an demum inscium me et alia cogitantem oportuerit utrumque opus hiulcum et mancum extricare, et bis in eodem, ut dixi olim, reperire dimidia verba, sed pura ; laceras vestes, sed splendidas, vernis quas floribus opifices Gratiae et Horæ tinxerunt :

Εἶματα μὲν χρείας τότε αἱ χάριτές τε καὶ ὦραι
ποίησαν, καὶ ἔβαψαν ἐν ἀνθεσιν εἰαρινοῖσιν.

XI. ELIAS, haud ætate quidem Romano et Anastasio suppar, sed vix impar ingenio : unde, nisi in Saracenos poeta incidisset non semel, cum quærendus sit inter Hierosolymitanos, nedum ad Eliam nomine II (741-767) venirem, mallet Eliam primum ejusdem nominis (494-518) accersere. Veterum certe refert τὸ δριμύ καὶ τὸ

ἀπίπτρον, quin Dircaei vatis grandiloquentiam et caliginosum impetum, ut dicerem eum hasta potius quam plectro, non digitis, sed lacertis, inter Ismaelitas eniti et assurgere. Plura ejusdem teneo, ex quibus erit fortasse lux amplior. Interim accipe hæc minora poemata : I. *De SS. Sergio et Baccho*, p. 289; II. *De Daniele propheta*, 291; III et IV. *De Elia propheta*, p. 293, 296; et inter anepigrapha, probabili saltem argumento, V. *De Crucis inventione*, p. 507; VI. *De Samaritana muliere*, p. 491; VII. *De S. Anania apostolo*, p. 568. Memoravi sæpius canonem quemdam cyclicum de XII apostolis (V. infra, p. LXXVII), omnium quos noverim, ne Andreae magno canone excepto, prægrandissimum; quibus nescio an jure non adderem sat insignia quæ sub nomine Eliæ Cretensis in laudato *Theotocario* prodierunt.

Veterum tandem alia sunt, certiora quidem et bipartita, quibus priorem syllabum claudere juvat :

Ac primum quædam omnem temporis notam prætergrediuntur, et longo intervallo præcedunt sive Romanum, sive quemcumque nomine et ævo notum. Etenim in illis ægre metrica lineamenta formantur; libere vagatur nascentium modulorum alacritas; excutitur justi troparii frænum, hirmi quoque repagulum solvitur, unus est acrostichidis nexus alphabeticus. Ephemymia aut biblica prorsus, aut, sacris mixta verbis, ut fulgura sinaïtica micant. Scena struitur, sed fere Æschylea, et quæ ætatis innocentiam decet. Haud vereor, ne hæc lectoribus priscos lepores sectantibus fastidio sint : I. *Idiomelum in festo Palmarum*, p. 476; II. Προσκυνητικὸν *De Cruce adoranda*, p. 482; III. *Impropéria* in feria VI majore, p. 484.

Tum plura, nedum Romano priora potius seriora ducam, sed ejusdem palæstræ et officinæ, nondum antiquatæ. Videsis duodecim fere *odaria*, p. 558, 559, 560, 561, 568, 564, 565, 566, 567, 581, 622, 650. Neque omittas plura annosam canitiem præ se ferentia, quæ largiori aliquando anachronismo a me exturbata, nunc a finibus Studitarum, jure postliminii, revocabo. Vide et perpende quæ extant p. 459, 473, 480, 481, 501, 530, 535, 542, 544, 555, 584, 586, 588, 589, 594, 598, 619, 639, 640, 643, 644, 645, 665, 670.

§ II.

MELODI RECENTIORES.

Alia jam Melodorum facies, alia quippe temporum ratio. Dum in Occidente coluvies Germanorum, paulatim defæcata, placido amne fluebat ad ævi carolini uberrium campum, in urbanissima orbis byzantini civitate, nova barbaries, quasi ex scholis et humanioribus excita litteris, erumpebat.

Vereor, post multos commentarios, ut Iconomachorum vesania nondum suam invenit historiam. Mirari enim est, cur septem sæculis ante captam urbem, arabica quædam subtilitas Byzantii tot christianos, tot etiam episcopos veneno suo infecerit;

undenam et quousque, sub larva sophistarum, perfidia judaica, clam et late repens, grassata fuerit; qua arte primum, quanto dein impetu sic novatores fundamenta societatis et Ecclesiae foderent, ut per octoginta et amplius annos, vastae ubique ruinae squallerent. Agedum, fere de hoc saeculo nostro fabula agitur.

Interim intricatur mihi nodus, dum hinc video elegantulos sophistas, venustate sermonis, vena poetica, bellis quoque melodiis conspicuos; sat eruditos, ut a Gnosticis ad Bogomilas, omnium haereticorum argutias refricent; ut vaferrime scrutentur incognitos ab arcana antiquitate scriptores; utque, si defuerint, prodigiosa fraude novos e penu sua fingant; Eusebium puta, Epiphanium, Nyssenum, Isidorum, alios, sed vero ita similes, ut vel Nicæni patres, magnique theologi, Theodorus, Nicephorus, vix non deciperentur. Illinc vero intueor, caeco furore cumulari scelera, quae non excogitaret Sarmatarum ferocitas: devastari ecclesias, comburi libros, bibliothecas pessumdari, conculcari tabellas, toreumata, musiva opera; haud minus perflari academias monasticas, quam subverti asceteria et parthenopea; eodem turbine trudi in vincula viros, doctrina aequae et sanctimonia spectatos, una et sacras virgines, plures quarum e Melodis sunt; oratores et poetas, litterarum decora, contundi virgis, consumi fame et inedia; eo usque saevitum, ut vultus iambeis versibus sculperentur, inaudita vel a Nerone immanitate. Torquentibus adde ducem, ne quid desit, Theophilum, mimum et musurgum; « Ecce, inquit Theodorus, imperatorem fremere; ecce minas, carceres, « verbera, cruciatus, tentationes et redargutiones, poenas, exilia, omne terroris genus « et fraudis (1). » At at nonne haec inter nos fuit, ab octoginta annis, trux sophistarum arrogantia, nonne etiam nunc doctae Germaniae *civilis, liberalisque* grassatio?

Et haec in altera Roma: ubi, praeter Studitas « et sex feminas, omnes Iconomachi. » Et haec, silente caetero orbe, dum solus Paschalis papa, soli Romani pontifices et monachi vocem attollunt. Immo vero non desunt, ultra et citra Rhenum, veterum rerum, ut aiebant, novae instaurationi faventes, dimidia ex parte barbari et catholici, etiam de opportuno silentio oppressae veritatis Francoforti disputantes. Interea Deus, qui solus ex malis bona creat, duo munera pro una calamitate contulit.

Ac primum fecit tot annorum tempestas, babylonica captivitate diuturnior et durior, ut in hoc tumultu animorum et consuetudinum, vetus theatri delirium deferret; cresceret quidem vitae asperitas, sed usu tabesceret vanitas spectaculorum, moribusque mutaretur Byzantina societas.

Tum etiam Ecclesiae Deus dedit novos martyres, invictos heroas, intrepidus in primis Melodos, magnum spectaculum Deo, angelis et fatiscienti Orientalium orbi: quorum robore, hymnisque simul et canticis, ita fides rediviva convaluit, ut nisi funestissimus Photius novam segetem in flore et radice secuisset, totus in saeculo IX Oriens, sicut et Occidens, ad uberrimas messes in aevum crevisset.

(1) Theodori epist. novae in A. Maii *Bibl. nova*, t. VIII, ep. 3, p. 4; mox laud. epp. 41, 34, deinde S. Paschalis pp. litterae novae in *Jur. eccl.* t. II, p. XI.

Inde patet discrimen veteres inter et novos Melodos, illos in pace et luce tibicinantes, hos in nocte et bello certantes. Ab ætate hi multa receperunt, quæ prisca illorum ignoravit elegantia. Non sermone tantum, sed ingenio, arte, methodo distant. Tollitur fere scenicus apparatus; pauca modulorum varietas; unus fere, sed masculus et laconicus hirmus, nempe Τράνωσον, veluti quoddam militare alalagma recantatur. Halitu compresso, anhelant breviora cantica; troparia cito truncantur, et exeunt in prolixos plausus. Ephymnia enim, quæ ignara plebs jam non capit, nec publico et reciproco cantu refert, pingua sunt, pedestria et trita; versiculi, olim conciti et apte intercisi, impediuntur; nec jam individua sententia discreti, nec semper justo syllabarum numero, neque arguto tonorum accentu instructi.

Quid igitur? an secundi castris vates contemptu opprimendi sunt? Minime rerum. Ubi veteres sunt acuti, elegantes, faceti, breves simul et grandes, hi nec celeritate, nec copia deficiunt; quod si nimis redundant, ut olim Asiatici, multa extemporali quasi impetu verba nova cudunt, aut vetera redintegrant.

Cæterum nunquam a statutis ita legibus exorbitant, quin dubites, utrum eadem ars metrica perennaverit. Confirmatur potius vetus et constans disciplina; et quo magis tempora et damna premunt, plus mirere velim, summam melodiarum rem tam parum detrimenti cepisse.

Mirere præterea quomodo, dum, languente auditorum intellectu, obsoleta fierent veterum poemata, novi hymnodi grave, asperum, vehemens canendi genus invenerint, ipsi ævo suo majores, aut certe melioribus tunc temporis scriptoribus minime impares.

Mirere denique mecum, pro vetere palæstra amissa, tres simul Melodorum, ne pugilum dicam, surrexisse scholas, *Sabaïtarum* scilicet, *Studitarum* et *Italo-Græcorum*, de quibus porro dicendum.

I. SABAÏTÆ.

Syrorum Laura Magna, ut cælum et terras inter suspensa, eminebat, ita cœnobitas aluit, quorum fama et auctoritas ultra Palæstinæ fines in toto Oriente dominabatur. Increbuit in illa monachorum populus: Græci, Syri, Armeni, Copti, fraterno hospitio excepti, pro singulis linguis oratoria, choros, hymnos, liturgias frequentabant.

De Græcis ut dicam, hic florere principes Melodorum, COSMAS et JOANNES DAMASCENUS, de quibus Suidas: « Cantica eorum canonica nullam cum aliis comparationem admiserunt, neque admittent, quamdiu hominum vita durabit. » (Kuster, II, 132). Quibuscum florent aut paulo post, Sabas junior, Babybas, Aristobulus, Gregorius, Joannes Damasceni nepos, Stephani duo dicti Hagiopolitæ, ex quibus Damasceni alter ἀνεψιός; et qui ambo pro sexcentis sunt, THEOPHANES et THEODORUS, immortalis cognomine *Grapti*. Cæteros, quando de canonibus agendum nobis erit, in medium referemus.

Haud negandum tamen Sabaïtis minus *κοντάκια* quam canones placuisse. Unicum enim est totius scholæ poema nostris simile, *de Assumpta Virgine*, cf. p. 527; quod quidem nullo jure certo, mea saltem sententia, magno Cosmæ ascribitur.

Damasceni octoechus major sic totus canonibus stipatur, ut non nisi semel in Dominica tenue contacion retineat. In minori autem paracletico, Romæ primum edito a. 1738, similia et exigua odæ tertiæ accedunt. Ut autem ibi ab antiquo certe desumuntur *ἀνατολικὰ*, ita reor Damasceno vetustiora esse brevia illa *κοντάκια*, ideoque et aliam venam sapiunt, et *χύμα*, seu gravi voce, more psalmodiarum recitari jubentur.

Vereor, ne hæc parcimonia in hoc libro quotidianæ consuetudinis, suaserit sensim a menæis expellere nostra, aut ea ad unum coercere troparium, ne omnino perirent. Quid vero? Salus populi, summa lex: palam est, plebi christianæ magis arridere, vel ab ævo apostolico, breves et alacres hymniculos, quales maluit Auxentius: *τροπάρια ἀπὸ δύο ῥητῶν ἢ τριῶν, λίαν τερπνὰ καὶ ἐπωφελεῖ*. Quæ post Iconoclastarum ruditatem, jucunda tum maxime et utilia, magisque erant captu obvia. Inde Sabaïtæ ea lubentius excoluerunt, quorum etiam nunc, per totum annum græcum, canones dominantur. Quid si ad eosdem potiori jure restituimus minora illa *σύντομα*, de quibus superius, cæteris sæpe elegantiora, juxta palæstinum modulum: *Οἶκος Ἐφραθὰ*, Cypriani nempe et Jobi, virorum nomine et hirmo orientalium?

Cæterum, Sabaïtæ in melodia, potius quam in poetice, reliquorum fuere magistri: cum Cedrenus singulari prorsus laude referat, « Cosmam, Joannem et Theophanem instituisse et ordinavisse melodias, in ecclesiis Christianorum ad psallendum receptas (p. 456 D). » Unde Suidas iterum et aptissime de Cosma: « *Vir ingeniosissimus et musicam harmonicam omnino spirans: ἀνὴρ εὐφρούστατος καὶ πνέων μουσικὴν τὴν ἐναρμόνιον*. l. l. »

Equidem ad nostra Theophanes propius accedit, sed ob soluta tantum stichera, in *Theophaniam* (p. 400-410), juxta liberum Romani modulum *Αἱ ἀγγελικαί*. Læta igitur et hilaria non respuebant fortissimi illi commilitones, Theodorus et Theophanes, canonibus insignes et Studitarum æmuli, a Laura Magna Byzantium usque profecti, cruentum ut in campum insilirent, ubi unus occubuit, postquam ambo heroica vulnera, Melodis digna, iambos in fronte inustos, protulerant.

Theophanem vero ut decuit melodicis flores fratris in tumulum spargere, quem iambo redimit in hoc glorioso acrosticho:

Τοὺς σοὺς, ἀδελφε, γνησίους πλέκω κρότους·

Frater, tibi germana necto ephymnia:

sic Theophani, jam protothrono et Nicæno archiepiscopo, alter non deficit, saltem inter Studitas, Melodus frater, qui hæc sarta plecteret, juxta amœnum Acahisti modulum, nunc primum ex membrana mosquensi decerpta.

Μηνὶ ὀκτωβρ. ια', κονδάκιον τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους ἡγ. πλδ' πρὸς τὸ
Τῆ ὑπερμάχῳ.

Ὁ προειδῶς σου τῆς ψυχῆς τὸ καθαρώτατον,
ἐκ τῆς τοῦ κόσμου ἀλμυρᾶς θαλάσσης
ιερέα τε ἀνέδειξεν ιερέων, [ἔιλατο,
καὶ ἐξέχεε τὴν χάριν σου τοῖς χεῖλεσιν·
δι' ἧς ἔβλυσας ἀσμάτων
τὰ μελίβρυτα· διὸ κραυγάζομεν·

Χαίροις, πάτερ Θεόφανες.

Ἄστρον ὡς ἐξ ἐώας
ἐξανέτειλας, πάτερ,
αὐγάσας τοῖς σου λόγοις, τρισμάκαρ·
τὴν ἐσπέραν τῷ τότε καιρῷ
σκοτουμένην τε θεωρῶν,
ὄσιε,

ἐφώτισας, ἐστήριξας·
καὶ ἄδει πρὸς σέ τοιαῦτα·

Χαῖρε, ἀστήρ
ἀπλανῆς ὁ θεῖος·

χαῖρε, φωστήρ
οἰκουμένης πάσης·

χαῖρε, παρθενίας
τερπνὸν ἐγκαλλώπισμα·

χαῖρε, σωφροσύνης
ἢ στάθμη ἢ ἔνθεος·

χαῖρε, ἔρυσμα καὶ στήριγμα
μοναζόντων ἀκλινές·

χαῖρε, βάσις καὶ κρηπίδωμα
ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ·

χαῖρε, ὅτι ὑπῆρξας
ὀρθοδόξων ὁ πέλυξ·

χαῖρε, ὅτι συγκόπτεις
κακοδόξων τὰ στίφη·

χαῖρε, Θεοῦ
εὐάρμοστον ὄργανον·

χαῖρε, πιστῶν
ἢ λύρα ἢ ἔνθεος·

χαῖρε, δι' οὗ
προσκυνεῖται ὁ κτίστης·

χαῖρε, δι' οὗ
ἐν εἰκόνι τιμᾶται·

Χαίροις, πάτερ Θεόφανες.

Βέβηλον ἔπος λέξας

ὁ κρατῶν ἐν τοῖς καιροῖς,
καὶ ἀσεβέστατον δόγμα ὀρίσας,
μορφὴν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ
μὴ ἐν πίναξιν ἢ σκεύεσιν
σέβεσθαι·

ἀλλ' ἴστασο, Θεόφανες,
ἐκτρέπων τοὺς αὐτοῦ, καὶ ψάλλων·
Ἄλληλουῖα.

Γνώμην ἔσχηκεν, πάτερ,
θηριώδη ὁ τάλας,
ἠνίκα ἐπὶ τῆς κάρης κελεύσας
μαστιγθῆναί σε σὺν ἀδελφῷ,
ἔγραψέ τε τοὺς ἰάμβους·

ἀλλ' ἡμεῖς (*deest v. 7*).

κραυγάζομεν πρὸς σέ τοιαῦτα·

Χαῖρε, δι' οὗ

ὁ Σατὰν κατησχύνθη·

χαῖρε, δι' οὗ

ὁ Χριστὸς ἐδοξάσθη·

χαῖρε, τῶν πιπτόντων
ἐν πλάνῃ ἀνάκλησις·

χαῖρε, σκοτισθέντων
τὸ φῶς τὸ τρανώτατον·

χαῖρε, νίκος καὶ στεφάνωμα
Ἐκκλησίας τῆς σεπτῆς·

χαῖρε, πρόξενε μειώσεως
κακοδόξων ἀληθῶς·

χαῖρε, ὅτι οὐκ εἶξας
βασιλέων τοῖς λόγοις·

χαῖρε, ὅτι οὐ πτῆξας
τῷ θυμῷ τοῦ τυράννου·

χαῖρε, Θεοῦ
μαρτύρων συνόμιλε·

(*distichon desideratur*).

χαῖρε, δι' οὗ

ἐν εἰκόνι τιμῶνται

πάντων ὁμοῦ

τῶν ἁγίων τὰ πλήθη.

Χαίροις, πάτερ Θεόφανες.

*In mense octobri, die XI, canticum de venerando patre nostro Theophane,
toni octavi, juxta modum : INVICTÆ.*

1. Qui tuæ prospexit animæ eximiam puritatem, te ex amarulento mundi pelago eripuit, teque summum fecit sacerdotem, labiisque tuis gratiam effudit, qua instillavisti cantica melli similia, ideo clamamus : Aveas, pater Theophanes.

2. Ut sidus ab Oriente effulsisti, pater, sermonibus irradians, o beatissime ; Occiduum tunc temporis umbra offuscatum videns, o sancte, lumen, robur illi dedisti ; isque tibi clamat hæc verba :

Salve, divinum astrum, nunquam erro-
neum. Salve, fax universi orbis. Salve,
virginitatis suave ornamentum. Salve, tem-
perantiæ divina regula. Salve, monacho-
rum indeclinabilis norma et stabilitas. Salve,
Ecclesiæ Dei basis et fundamentum. Salve,
quia orthodoxorum securis es. Salve, quia
hæreticorum concidis turbas. Salve, longe
harmonicum Dei organum. Salve, fidelium
lyra deifica. Salve, per quem creator ado-
ratur. Salve, per quem colitur in imagine.
Salve, pater Theophanes.

3. Impurum edictum cum tulisset domi-
nator in hac tempestate, decretumque san-
xisset impiissimum, ne inconspicui Dei for-
ma in tabellis aut vasibus cultu afficeretur,
age, tu surrexisti, Theophanes, ejus assec-
las subvertens, et psallens : Alleluia.

4. Mentem, o pater, belluinam infelix ha-
buit, quando jussit te cum fratre in vultu
concidi virgis, et iambos inscripsit : nos
vero..... ad te clamamus hæc verba :

Salve, per quem Satanus pudefactus est.
Salve, per quem Christus glorificatus est.
Salve, qui cadentes ab errore revocas. Salve,
qui jacentibus in nocte clarissimam facem
præbes. Salve, victoria et corona sacro-
sanctæ Ecclesiæ. Salve, quo auctore, vere
pessumdantur prave sentientes. Salve, quia
non servasti verba regnantium. Salve, quia
non formidasti iram tyranni. Salve, Dei
martyrum commilito.
Salve, per quem in imagine coluntur om-
nium simul sanctorum agmina. Salve, pater
Theophanes.

II. STUDITÆ.

Studium, anno 463 conditum a munifico consulari viro ejusdem nominis (Στούδιος, græce Εὐπρέπιος, *Vita Theod.* n. 29), inter omnia urbis et orbis monasteria, usque ad Iconomachos, stetit nobilissimum. Debauchante Copronymi tyrannide, indictoquo monachis atroci bello, omnia vastata sunt ; pæc aliqua restituta, duodecim tantum cœno-
bitæ ibi degebant, cum a. 798, Theodorus præfecturam Studii recepit et nomen.

Is ad magna natus, *datusque a Deo*, jam vidit puer tetigitque libros in manibus Photini, clarissimi patris, et ab egregia matre, quæ psalterium memoriter tenebat, prima cum hymnis elementa sacræ doctrinæ assequebatur : « Litteris oblectatus, apum more, mel ex flore classico carpebat, inquit biographus, nec paucio-
rem linguæ facultatem et copiam adeptus est : ad rem poeticam confestim animus adjecit ; rhetoricam deinde aggressus, ea modo suscepit, quæ ad utilitatem conferrent, et ad concinnam orationis et verbornm structuram, cætera permisit aliis, quibus ars una est argutiarum inanitas et festivitas verborum (*Vit.* n. 2). »

Hortante avunculo S. Platone, secessit in avitum prædium Saccudionem, cum matre, sorore, et duobus fratribus, Josepho et Euthymio. Triginta natus annos, cœpit esse monasterii præses, Platonis in locum; nec suos tantum socios ad se allexit, sed optimos quosque ex aliis monasteriis, tum e sæculo innumeros juvenes, deliciis licet enutritos, ut mox Studitæ centum numero, postmodum ultra mille, sociarentur.

Inter multa et varia quæ apud eos litterarum studia florebant, « hymnis ecclesiasticis, (pergit biographus, qui unus illorum erat), canticis, psalmis, cæterisque id genus operam dabant; quod ex his quoque magnam percipi utilitatem compertum sit; si quidem rhythmo et ordine et concinna voce et modulatione omnis prope cœtuum in ecclesiis dignitas constat (*Vit.* n. 29). »

Iterum igitur tenemus Melodorum scholam, quasi ab Auxentio et Anthimo redivivam, cui nulla subsidia desunt. « Etenim, inquit testis ab oculo, una cum summa cœnobiticæ disciplinæ et actuosæ, quantum licet, philosophiæ perfectione, ... scitissimi calligraphi, hieropsaltæ, *contaciarii* (κοντακιᾶριοι) et hymnorum conditores, poetæ et lectores eximii, melodi et versificatores in Christo emergerunt (*Vit.* II, n. 29). »

Quorsum hæc? Acies instruitur fortium. A Saccudionis et Studii umbraculis, sicut a militari tabernaculo, in solem et pulverem procedunt. « Verum enim vero soli Deo confidens, inquit iterum commilito, assumit (Theodorus) arma lucis, scripturarum doctrinas, consistitque in medio illo sacro cœtu, tanquam veteranus ac fortis propugnator, magisteriique arripiens vocalissimam tubam, ciet concertatores suos ad bene compositum in hostes agmen, arcus illis et lanceas, scuta et galeas et triumphantium plausus et clamores (φωνὰς τροπαιοφόρων ἀλαλαγμῶν) ministrans et aptans (*Vit.* II, n. 12). »

Sed quæ tandem certamina? Duo potissimum, quæ duplicem explerent Iliadem.

Primas tunc tenere viri duo, Nicephorus et Theodorus. Grandiloquentia Nicephorus vincit omnes a Chrysostomo Constantinopolitanos: neque alius ætatis ejus orator est, æque amplius, tersus, absolutus, teste Photio. Unde Iconomachorum fastidia superavit et oppressit. Qui quidem elegantes, et nasutuli barbaræ hareseos patroni, arroganter sprevere Studitas; neque Theodoro, vel in opere triodii, ruditatis notam inurere pepercerunt (*Vit.* I, n. 113).

Ecce autem in Studitarum concertatione de nuptiis cæsareis, hinc stat Nicephorus, illinc Theodorus; hic Tarasii exemplo ductus, ille pulsus ab avunculo, matre, fratribusque. An in mœchos hic debilior, ille ne petulantior? etiam nunc non liquet unde erratum. An voluit Deus ab initio utrumque æmulatione quadam perficere, ut unus audacia, alter modestia magis cresceret? Sed neuter ansam dedit ferocienti Constantino susque deque vertendi omnia, Theodorum et socios concidendi verberibus, totum gregem agitandi palabundum, sæviendi more belluæ; quæ tandem, a. 795, inter altaria, mactata est. Nec plus postea juris erat imperatori Nicephoro, renovandi tragœdiam et vulnera vulneribus addendi, donec ipse pœnas lueret (a. 806-811).

Solummodo animos acuit prima conflictatio, ac ne ab argumento nostro recedamus,

annalibus proditum est, tunc temporis Theodorum et Josephum, in templo S. Romani martyris latitantes, composuisse insignia quadragesimæ triodia (Codin. *Orig.* p. 50). Socios illis fuisse operis et latibuli suspicor Antonium et Clementem, quorum poemata superioribus mixta supersunt, anecdotâ quidem et proxima luce dignissima, tomo sequenti, ut spero, reservata.

Paulo post sæviit altera tempestas (814–826). Studium Theodorus instauraverat, tam litteris quam virtutibus adeo assiduus, ut præter catecheses, canones et idiomela multa, raro et unico exemplo, regulam Studitarum fere universam iambis haud inamœnis alligaverit.

Ecce Leo Armenus iterum fremit : pulso patriarcha Nicephoro, Theodorus in vinculis stringitur ; irruit Bardas Studium ; Thaddæus, post Jacobus, ambo ad usque necem virgis lacerantur. Martyrem unum Theodorus encomiis celebravit, alteri dicavit canonem, incognitum hactenus et in menæis immerito latentem. Cæteros voce, scriptis, exemplo, ipsisque hymnorum facibus a tropologio petitis, incendit. Ad XL martyres Sebastenos provocat, ab ipsius Romani ἀλαλαγμῶ (ep. nov. 125). Quo ipse fiat animosior, legit in exilio duodecim volumina martyriorum ; nihil, ut dixi, habet acerbius, quam spoliari libris, ne tropologio quidem excepto. Petit quacumque via mittantur membranæ, ἐργόχειρα τοῦ γράφειν τὰ συρμαιόγραφα, quæ politissima Studitarum pensa erant (ep. 75). Ac ne acies animorum hebesceret, fervere jubet preces et studia. Naucraticum, in suo loco præsidem, laudat de meliore stylo (ep. I, 49) ; monetque eum de grammaticis scholiis. In ergastulo, nulla re indiget, præter libros (ep. nov. 32) ; neque omittit quoddam mutuari lexicon et quaternionem tironianum, ut chartæ et tempori parcat (ep. 80). Postulat quosdam in *Joannem* commentarios patris sui Photini (πατὴρ τοῦ κατὰ σάρκα, ep. 32). « Describe et tu, ait, quisquis es zelum Dei habens, nova, seu « potius divina martyria, ut sciant posterî, quia Deus vere in nobis est, vivitque « semen justorum, et Christum gerit aureum genus martyrum (ep. II, 72)... Psalmum « habes, hymnum habes, precem habes... lege, psalle, ora... (nov. ep. 168). » Hymnos nempe ipse in epistolis edit, « fistulæ fontanæ instar, quæ compressa, aquam sublimius eructat (ep. I, 57 ; nov. 80). » Quæ luberet plenis manibus spargere, genus ut dicendi pateat, et a stylo sermocinantis, quantum plectro valeat, intelligatur. Quid mirum, si nova verba sint, si abrupta et confragosa, dum poeta sub torculari tunditur ? Festiva tamen sunt, quasi martyrum epinicia ; ludis ac παρανομίαις referta, ut sponte loquentium ; interpreti tamen adeo salebrosa, ut nihil audierim latine absonius. Uno defungar exemplo : Studitæ, denso quamvis turbine et caligine involuti, sic se filios lucis audiunt, ut singulis verbis lumina, scintillas, fulgura, faces, lampadas exagitent ; sed ubi lexica, ubi Latii copia, ubi ulla lingua, quæ hæc nobis referat ? Νεόφωτος, ἀείφωτος, θεοφάνωτος, ἐκφαντορικὸς, φεγγοβόλος, δυοφεγγής, δυοφανής, τρισσοφανής, τριφανής, τριλαμπής, πενταυγής, καταλαμπής, κοσμολαμπής, πυρόφθογγος, παιδρόμορφος, τρισάκτινος, τρισσοκλεέστατος, τριλαμπέστατος, πανυπέριλαμπρος : sexcenta omitto, quum in quodam solo canone Theoctistus Studita vocem φῶς et affinia verba quater

et centies congesserit (Θεοτοκάριον, p. 43). Iniquus esset, cui cuncta barbare sonarent : haud frustra Theodorus, vel inter compedes, lexica et scholia excussit; haud frustra rem poeticam, συνθήκην λόγου καὶ ἁρμονίαν, a pueris excoluit; non magni tantum ingenii, sed magniloquus est, tragicus et Æschyleus, et quæ nova in eo videntur, ea, si forte, ex classico fonte ignoto derivaverit.

Aliud majus est, quod laudem propriam eorumdem æstimaverim, multis tamen in toto Oriente præeuntibus : Studitarum sunt præcipua in beatam Virginem paracletica, θεοτόκια, σταυροθεοτόκια. Cosmæ et Damasceni canonibus majoribus θεοτόκια desunt, et qui in octoechum accessere, recentiora videntur. Multis enim exemplis compertum est, Andreæ et veterum canonibus additas postmodum fuisse has virgineas coronides, quæ etiam nunc in novem aut octo odis exeuntibus nomina referunt *Clementis, Stephani, Athanasii, Nicolai, Euthymii, Arsenii, Epiphaniï, Basilii, Michaelis, Isidori, Philippi, Procopii, Methodii, Demetrii, Nicodemi, Danielis, Theodoti*; quos totidem esse Studitas variis argumentis ultro efficiam, sed alias explicandis. Ea igitur Studitarum laus erit, ut singulis in canonum odis epodia Virgini dentur; ut singula post stichera et idiomela, prius oblata δόξη ad Trinitatem, στίχος καὶ ὧν sic compleatur, ut in θεοτοκίῳ salutetur Deipara, in σταυροθεοτοκίῳ Virgini stanti ad crucem condoleatur. Quo fit, ut media fere pars totius officii græci, a decem sæculis, in laudes τῆς Παναγίας effundatur; quæ quum sit ἐλπὶς ἀνεπιζομένων, in spem id me obstinatam adducit futuræ Græcorum in unitate catholica instaurationis.

Studitarum quum nomina et opera accurate et sigillatim recensere alibi animus sit, nunc brevitati consulam. Nec nisi cursim revocabo cæteros quos adduxi hujus ævi Melodos, *Photium*, v. p. 538, 668, *Simeonem Metaphrastem*, v. p. 433, *Joannem*, p. 435, *Leonem*, p. 437; de quibus aut nulla dicere habeo, aut satis suo loco dixi.

Quæ excipiat brevis syllabus studianorum operum in hoc tomo contentorum, haud omissis Josephi poematibus. Commenta enim quum dies debeat, re maturius perpensa, Josepho, Theodori fratri, Thessalonicensi archiepiscopo, ea omnia vindicabo, quæ haud sine multis dubiis, Josepho hymnographo, paulum recentiori, ascripseram. Is enim totum se in canones recepit, et anni integri cyclum ita cum Theophane divisit, ut ad utrumque media pars canonum in menæis pertineat. Ac si Theophanes quasi consulto κοντάκια recte dicta neglexerit, sic nihil video, inter omnia id genus, quod Josephi hymnographi claro jure sit. Immo a Studitis, in suis certis operibus, adeo discrepat, ut si nostra ei dederis, sexcentos eidem canones jussus eris auferre. Dum e contra qualis Thessalonicensis in triodiis, quæ teneo et assidua manu versavi, talis est in nostris, quæ nunc proferimus in sequenti elencho :

Nomine Theodori inscribuntur :

- I. De S. Paulo CP., p. 336.
- II. De S. Euthymio, p. 338.

- III. De S. Ephrem, p. 340.
- IV. De S. Theodoro Siceota, p. 342.
- V. De S. Æmiliano, p. 343.
- VI. De S. Basilio, p. 346.

- VII. De S. Athanasio, p. 349.
VIII. De S. Gregorio Nazianzeno, p. 351.
IX. De S. Epiphanio, p. 354.
X. De S. Nicolao, p. 355.
XI. De S. Joanne Chrysostomo, p. 358.
XII. De S. Theodoro duce, p. 361.
XIII. De SS. Cyro et Julitta, p. 366.
XIV. De Capite S. Joannis Baptistæ,
p. 367.
XV. De S. Gregorio Nysseno, p. 369.
XVI. De S. Eustratio, p. 370.
XVII. De Monachorum exequis, p. 373.
- Josepho ex acrostichide dantur :
- XVIII. In vigilia Nativitatis Domini, p. 381.
XIX. De S. Daniele, p. 383.
XX. De S. Andrea, p. 385.
XXI. De S. Stephano, p. 386.
XXII. De S. Ignatio, p. 388.
XXIII. De S. Eustratio, p. 390.
XXIV. De S. Gregorio Thaumaturgo,
p. 393.
XXV. De SS. Germano et Epiphanio,
p. 394.
XXVI. De S. Thecla, p. 395.
XXVII. De conceptu S. Annæ, p. 396.
XXVIII. De Epiphania, p. 398.
- Studitarum minus aperte sunt :
- XXIX. De S. Bartholomæo, p. 561.
XXX. De S. Chrysostomo, p. 566.
XXXI. De eodem, p. 654.
XXXII. De S. Anania, II, p. 571.
- XXXIII. De S. Ignatio, p. 573.
XXXIV. De S. Conone, p. 574.
XXXV. De S. Clemente, p. 575.
XXXVI. De S. Saba, p. 576.
XXXVII. De S. Theodoro milite, p. 579.
XXXVIII. De S. Vito, p. 582.
XXXIX. De S. Blasio, p. 586.
XL. De S. Anastasio Persa, p. 592.
XLI. De S. Pancratio, p. 583.
XLII, XLIII, XLIV. De SS. Abbatibus
martyribus, pp. 605, 606.
XLV. De XLII martyribus in Amorio,
p. 603.
XLVI. De XLIII Africanis mart., p. 604.
XLVII. De S. Gregorio Thaumaturgo,
p. 608.
XLVIII, XLIX. De S. Theodosio abbate,
p. 610, 612.
L. De S. Theodoro Siceota iterum, p. 617.
LI. De S. Hilarione, p. 615.
LII. De S. Marina, p. 634.
LIII. De S. Simeone in Monte Mirabili,
p. 622.
LIV. De S. Athenogene, p. 624.
LV. De S. Andrea Cretensi, p. 625.
LVI. De S. Methodio, p. 628.
LVII. De S. Theodoro Studita, p. 627.
LVIII. De S. Euplo, p. 590.
LIX. De B. Virgine, p. 657.
LX. In appendice, *Studitæ*, de S. Joanne
evangelista, p. 663.
LXI. *Studitarum*, de SS. Cyro et Joanne,
p. 668.

III. ITALO-GRÆCI.

Exoriatur aliquando, in Italia græca, historicus patrio amore succensus, iniquæ oblivionis ultor. Exurgat, qui dum luci restituet quatuor et amplius Melodorum sæcula, dum collustrabit eorum incunabula simul et ultimos tumulos, Herodotus alter, perenne opus exigat, Musis christianis consecratum. Nolim is de Auxentio, de Romano, de Dometio loquatur, quamvis non solo forsitan nomine latini sint. Verum a Siculo Cosma alter Maiumensis non nomen tantum sed artem hymnodicam cum Damasceno

accepit. Siculus erat Methodius, haud ultimus Studitarum. Siculum est magnum illud melodiæ lumen, Josephus hymnographus. Siculus est unus ex Georgiis, neque obscurior. Italus erat S. Nicolaus mysticus, grande nomen X sæculi, primus Melodorum, quem inscius fere protuli (*Spicil. t. IV, p. 491*).

Atque multo ante sæculo, claruit Syracusana schola, magistris Theodosio et amobus Gregoriis, quorum vix nomina tenemus, ex quibus vero ultimi alumni, pruritu elegantiarum in Studitas invecti, triodia etiam Theodori vellicare ausi sunt (*Vit. n. 113*); alterutro enim pede claudicantes, alii in Iconomachos, alii in Photianos defecerunt.

Ut morituri Studitæ cycnea carmina inter fluctus edebant, ita perpetuis procellis Melodi Italo-Siculi vexantur. Barbari si quid ex Alpibus ad Lilybæum reliquerunt intactum, id messuerunt Saraceni, Normanni, ipsimet Græci in auxilium accersiti. Hos inter tumultus, dum ferrea sæcula orbi incubuisse dicuntur, in Calabria oritur ætas sanctorum aurea; et quod mirere, neque heroica virtus deficit, nec bonæ litteræ languescunt.

Perinde ac si, in hæc asceteria, centies a ruinis instaurata, Musæ christianæ confugerint, dum neque Studitis parceret byzantina tyrannis, neque ullam in Libano lauram non perflavisset turbo saracenicus. Huc enim per longa maris discrimina conveniunt Syri, Ægypti, Dalmatæ. Huc per vias ex hostibus infestas Joannes Therista profugus, Lucas Carbonensis, Nicolaus Casulanus conveniunt; hinc Christophorus et Sabas, cum Nilo et Bartholomæo, Romam adeunt. Ex Roma peregrinans Christodulus insulam suam repetit, ut Patmienses, sicut Nilus Cryptoferratenses, instauret.

Integrum mihi non fuit hæc silentio prætermittere, quum desolatæ simul et aureæ Calabriae faciem adumbrent ea qua parca manu ex vita S. Sabæ junioris decerpsi, p. 306-313, et rariora quæ protuli carmina italo-sicula, p. 319, 563, 619, 643. Addidissem multo plura, nisi cryptana suis, ut par erat, reliquissem.

Haud frustra enim apud nostros cœnobitas recepta sunt Studitarum typica, regulæ, psalmodiæ, cantica. Indefessum gnarumque laborem testantur innumeri codices optimi, iudice Montefalconio in Palæographia græca, qui ex illa Calabriae officina per varia Europæ bibliothecas migrarunt.

In primis et pro re Melodorum nominandi sunt Carbonenses, quorum singuli codices bibliothecam canticorum efficiunt, Styliani, Casulani, Messinenses, tum etiam Nerytini, quorum littera haud minus celebratur quam Studitarum *συρμαιώγραφα*. Quibus, præter alia multa, acceptos referimus, ut dixi, solos libros qui tropologia nostra servarunt.

Sed properandum, in iisque magis sistendum, quæ nostra sunt. Duo, nec plura nomina manent, hactenus nondum commemorata, *Arsenius* et *Orestes*.

De ARSEnio (v. p. 314-316) nescio an acu rem tetigerim, quum præter hunc, unus si Arsenius inter Studitas et Melodos IX sæculi connumerandus, et alter fortasse antiquior. Tum præterea, fuisse patriarcham Antiochenum, nomine Arsenium, Hierosolymytani Orestæ fratrem edocemur, sed ex unico chronographo Elmacin (v. p. 314).

Sed quæ ad hunc ORESTEM, cognomine *Jeremiam* (1000-1012), ex certis tabulis pertinent, stupenda adeo sunt, ut quæsitæ diu vix invenerim, inventa protulerim caute, prolatis tandem vix confiderim, et ægre etiam nunc credere ausim. Quo enim numine, quave singulari providentia factum, ut princeps Saracenus, in aula Sultani Azizi ornatissima enutritus, cum sorore et fratre in castra christiana convolarit? dumque soror in thalamum alterius Pharaonis libera transiret, Orestes, fortasse cum fratre in claustra italo-græca, sub disciplina Sabæ Siculi secesserit; ita autem sancto viro acceptus fuerit, ut vitæ socius et comes factus itinerum, Albanos usque montes peregrinatus, S. Pancratii exuvias veneratus et limina apostolica, Petri et Pauli vestigia oscularetur, martyrum deambulacra salutaret; tandem inter divos Nereum et Achilleum, recenter translatos in S. Cæsarii græcum asceterium, illuc sanctum magistrum deduceret; cujus prodigioso obitu suspenso usque ad libertatem cujusdam principis græci, a captivitate teutonica vindicati, fieret idem sancti thaumaturgi testis, biographus, melodus; postmodum ad Solymorum sedem evectus, sæviante ad rabiem tyranno Hakem ejus nepote, glorioso quidem, sed horrendo mactatus martyrio, thronum sanctæ urbis purpura decoraverit? Quid ergo? Dum alii fortasse talia ad fabellas orientales amandare volunt, ego lætor, historico huic compendio imponi, ut coronidem, citharam, quam suis Orestes giganteis humeris gestavit (v. p. 298-313).

ART. III.

DE RHYTHMO MELODORUM.

Hieroglyphica nocte obrui necesse fuit vel splendidiora Melodorum opera, quamdiu rhythmo, metro et modulo destituta censebantur. Si tandem aliqua lux effulsit, jam cum modestissimo Bollandista Henschenio, mihi, ut olim, dicere luberet: « Iter primus confeci, per viam nullis signatam vestigiis, asperam, inaccessam; per nivem, per lutum; si vestes alicubi inquinavi aut calceos, id nemini mirum videri debebit; neque ipse de me omnino speravi, fore ut nusquam pes impingeret. » Quæ si cogitaverim, ubi de tropologio, ubi de singulis agebatur Melodis, quid dicendum nunc, quum accedo ad arcana rhythmici, ad absconditas leges insolitæ poeticæ? Si tot byzantina chronica et scholia ne nomine quidem salutarunt nostros poetas, quid de poetico artificio suspicari dabunt? Et quod adeo incredibile est, ut vix consilio dato et ex fide jurata fieri potuerit, quid, inquam, quod ipsi horum poematum docti et prolixi commentatores, Gregorius Corinthius, Joannes Zonaras, Theodorus Prodromus, nihil pene dixerint de peculiari metro, de solemnibus accentibus, de versiculorum partitione, de tota arte metrica Melodorum? Hæc tamen nos dicenda nunc habemus.

Voveo ut alii feliciores sint, dum candide fateor frustra me innumeros excussisse christianos grammaticos, quibus plutei vaticani onerantur: Georgium Chæroboscum, Michaellem Syncellum, Manuelem Moschopulum, Maximum Planudem, Joannem Eu-

chaïtam, utrumque Tzetzen, Gregorium Corinthium, ne memorem Dionysii Thracis, Herodiani, Hephæstionis commentatores Byzantinos, plus minus ignotos et ἀνεκδότης : donec inciderim, a. 1867, in codicem barberinum I, 150, nomine Theodosii Alexandrini grammatici inscriptum in hunc modum : Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν ἐρωτημάτων Θεοδοσίου γραμματέως Ἀλεξανδρέως περὶ προσωδιῶν.

Sunt enim Scholia in Georgium Chæroboscum, quem Theodosius nominat, et sequitur. Quocum disputans de prima parte grammaticæ ἢ ἀνάγνωσις, distinguit varios modos legendi epica, tragica, comica et lyrica, in quibus paulisper sistit ac præcipit oportere poetam esse musicæ peritum : Δεῖ δὲ τὸν ποιητὴν ἔμπειρον εἶναι τῆς μουσικῆς, ἵνα μελίξῃ καλῶς τὰ ποιήματα. Quid sit μελίξιν, jam Constantinus Harmenopulus, dum canonica venarer, me edocuerat in quodam suo lexico ms. Habet enim : Μερίζω, ἐπὶ μελωδίας, ἤγουν μέλος καὶ ῥυθμὸν ἀρμύζω, καὶ μερίζω, καὶ κατὰ μέλος τέμνω. Sed quanto luculentius totam rem explicat Theodosius, quum ἐρωτήματα persequens, achilleum rei rhythmicæ argumentum statuit, in brevi loco cod. barberini f. 9, quem fere sine ulla varietate referunt, ut qui ab eodem fonte derivantur, ottob. 338 f. 96, vatic. 914 f. 11 et palat. 302 f. 90.

Οἶον· ἐάν τις θελή ποιῆσαι κανόνα, πρῶτον δεῖ μελίσαι τὸν εἰρμόν, εἶτα ἐπαγαγεῖν τὰ τροπάρια, ἰσοσυλλαβοῦντα, καὶ ὁμοτονοῦντα τῷ εἰρμῷ, καὶ τὸν σκοπὸν ἀποσώζοντα.

Exempli gratia : si quis velit facere canonem, primum oportet moduletur hirmum, deinde troparia inducat iisdem syllabis et iisdem accentibus hirmo consentanea, quæ scopum assequantur.

Scholia. Non vacat immorari in verbo τὸν σκοπὸν, quod Cyrillus, Photius, Hesychius, Suidas interpretantur τὸν ὃ πάντες στοιχοῦσι καὶ ἀκολουθοῦσιν. « Scopum sive typum quem omnes sequuntur et imitandum sibi proponunt », ut optime Kuster III, 385. Unde non assequor, quam ob rem, cum gallice dixerim « qu'il atteigne son but », id ægre tulerint germanici viri, quove tibicine fulti velint, σκοπὸν apud Byzantinos esse musicum artificium. W. Chr. l. l., p. 100, post *Philolog. Anzeig.*

1870 nr. 2. — Tædet etiam castigare quemdam censorem slavicum, qui impegit in unicum et tritissimam codicis barber. varietatem μελίσαι pro μελίσαι, meamque interpretationem κατὰ νοοῦμενον datam « qu'il fixe d'abord le mode de l'hirmus, » sic sibi visus est docte emendavisse : « qu'il s'occupe d'abord de l'hirmus. » Haud enim a μερίζω, sed a μελί gnarus censor sua extundit. *Études religieuses, par des pères de la C. de J.*, 1868, p. 342.

Ne prima lux caligo fiat, noli Theodosium de toto intelligere canone, sed de una tantum ode, quum toties in canone mutetur hirmus, quoties nova ode exorditur. Tria vero statim e scholio emicant, requiri nempe, in melico poemate, primum melodiam, δεῖ μελίσαι; tum easdem syllabas, ἰσοσυλλαβοῦντα; deinde similes accentus, ὁμοτονοῦντα. Quæ si præ oculis habeantur, clarum fit et obvium illud Zonaræ testimonium, quod hactenus vel doctissimis viris ambiguum remansit et obscurum. En verba ex *Commentario ad canones Anastasimos Joannis Damasceni*, in proœmio :

Ὁ μὲν οὖν εἰρμὸς ἀρμονία τις ἐστὶ μέλους, ἐν συνθέσει φωνῆς ἐνάρθρου τε καὶ σημαντι-

Est igitur hirmus harmoniæ quædam melica, juncta syllabicis conceptisque vocibus;

κῆς, ὠρισμένῳ τινὶ μέτρῳ καὶ ποσῷ μεγέθους περιγραφομένη· ἥτις ἄρμονία προωρισμένη τε καὶ προεγνωσμένη προϋπόκειται, πρὸς ἣν τὰ λεγόμενα τροπάρια ἀναφέρεται· οἰονεὶ γὰρ ἀρχὴ τῶν τροπαρίων ἐστὶ καὶ κανόνων· ἐπεὶ τὰ τροπάρια διὰ τοῦ εἰρμοῦ κανονίζεται, καὶ ρυθμίζεται πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς ὑπόδειγμα, συντιθέμενα καὶ ἄρμοζόμενά τε καὶ μελωδοῦμενα. Λέγεται δὲ ὁ μὲν εἶρμος ὅτι κατὰ τάξιν τινὰ ἐν συνθέσει καὶ μελωδίᾳ εἰρόμενος καὶ πλεκόμενος καὶ ἄρμοζόμενος πρόεισι, καὶ οὐχ ὡς ἔτυχε.

Scholia. Ad hunc locum stabilendum, contulit varios codices vaticanos cl. vir Henricus Stevenson, a quo Zonaræ integrum expectamus commentarium; neque ommissa sunt quæ obiter ediderunt Ang. Maius in *Spicil. Rom.* t. V, p. (*Patrol.* gr. t. CXXXV, p. 422), W. Christ in *Sitzungsberichte der K. Bayer. Akad. der Wiss.* 1870 II Heft 2, p. 76 (*Beiträge zur Kirchl. Liter. der Byzant.*, p. 2) ex duobus codd. monac. et vindob. Ultimus editor non pendet ab altero quem neglexit. *Patrologiæ* latina interpretatio, ut barbarâ, æque obscurissima est; nec nisi ægre nos alteram proferimus.

— Ἐν συνθήκῃ φωνῆς Maius ex ignoto cod. — σημαντικοῦ Chr. ex codd. 2. — ὠρισμένῳ Mai. ὀρισμένῳ sic un. vat. ἑρῳμένῳ *Patrol.* — περιγραφόμενον unus vat. περιγραφόμενα codd. 2 Chr. qui em. περιγραφομένη, sed proponit περιγραφομένη aut περιγραφομένης. — περὶ ἣν vat. duo, Mai. — οἰονεὶ δὲ Mai. — καὶ κανόνων codd. edd. omnes. Perverse, iudice Stevenson, qui mavult καὶ κανὼν, ac vertit: « Hirmus tropariorum veluti caput est et norma, » urgetque, tum quia non canon totus, sed una ode, ut diximus, hirmo regitur; tum quia in hoc loco de solis tropariis agitur. Sed Zonaras videtur, ut supra Theodosius, caute intelligendus; uterque canonem aut pro ode, aut lato sensu habet, ac certe mox, post hæc verba, transit Zonaras ad canonem stricte dictum. — ὡς προϋπόδειγμα Chr. — συντιθέμενά τε καὶ unus vat. nec etiam habet dein τε καί. — δὲ om. Mai. — ἑρόμενος id. — εἰρόμενον καὶ πλεκόμενον καὶ ἄρμοζόμενον un.

circumscrip̄ta definito quodam metro certa- que verborum copia. Quod quidem melos præfinitum ac præcognitum substernitur prius, ad quod ea referuntur quæ troparia dixeris. Namque hirmus veluti principium est tropariorum et canonum; quandoquidem troparia juxta hirmi regulam exiguntur, ejusque rhythmo aptantur, et ad eum, veluti ad præfixum exemplar, verbis componuntur, modulo reguntur, et melodia concinunt. Nuncupatur vero hirmus, quod juxta ratum tenorem et compositionem [tonorum et verborum] et ex modulatione concinnatur et harmoniæ regulis dirigitur, non autem ut fors tulerit.

vat. εἰρόμενος alt. vat.

— Recte ergo σύνθεσις Hesychio est ἄρμονία, κόλλησις, ut apud Platonem ἄρμονία ἢ ἄλλη σύνθεσις. Nec frustra Philicus quidam gloriabatur se invenisse σύνθετον ποιηµα; in quo, Stephano Alexandro teste, inerant syllabæ ex ordine procedentes et compositæ, τινὲς αὐτὰ τῶν συλλαβῶν αἱ προάγουσαι σύνθεσις (apud Ideler *Physic.* II, 227; 16). Musis enim data dicitur ἡ τῶν ἐπιῶν σύνθεσις (*Diod.* V, 74).

Neque etiam oratoribus σύνθεσις deest, quæ non tantum est verborum quæcumque compositio, sed elegans tonorum concinnatura: immo summum est orationis nunciosæ fastigium, apta videlicet, modisque omnibus concinna verborum structura et collocatio, de qua multum Tullius (*De orat.* 3) et Quintilianus (IV, 9). Unde indignatur Æschines vel Bæotios amore capi ex Demosthenis synthesi: τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν τῶν Δημοσθένους ἀγαπήσαντες. Mutuum ergo erat poetam inter et oratorem commercium, et ambo, ut διθυραμβοδιδάσκαλοι, dum sublimia sectarentur, syntheticas dictiones circumplectebantur, καὶ συνθέτους δὲ λέξεις ἐποίηον (*Suidas* h. v. quem acrius hic Bentleyus carpit). Unde cum Demetrius Phalereus exemplum cujusdam ξηρᾶς συνθέσεως ab Hippocrate peteret, incidit in duos versiculos, ἰσοσυλλαβοῦντας prorsus et ὁμοτονοῦντας:

Ὁ βίος βραχύς,
ἡ τέχνη μακρά.

Collatis inter se Zonara et Theodosio, recidimus in tria hymnodicæ elementa, quæ ter prior regerit, haud sine crescente ambiguitate: scilicet, 1° eligitur cantus harmo-

nicus a quo totus rhythmus pendeat, ἀρμονία τις μέλους, et iterum ἀρμοζόμενά τε καὶ μελωδούμενα, τὴν μελωδουργίαν εἰρόμενος καὶ πλεκόμενος καὶ ἀρμοζόμενος. Sic Zonaras. Uno verbo Theodosius : Δεῖ μελίσαι τὸν εἰρμόν.

2° Is cantus aptatur verbis, quæ dum argumentum enarrant, articulis constant et syllabis ex ipso hirmo determinatis : ἰσοσυλλαβοῦντα τῷ εἰρμῷ, inquit Theodosius; Zonaras vero : ἐν συνθέσει, sive ἐν συνθέσει φωνῆς ἐνάρθρου τε καὶ σημαντικῆς, τὴν rursus : πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς ὑπόδειγμα, συντιθέμενα.

3° Præter similes numero syllabas, oportet similes loco accentus sint : καὶ ὁμοτονοῦντα τῷ εἰρμῷ Theodosius; Zonaras idem semel, et iterum : ὠρισμένῳ τινὶ μέτρῳ καὶ ποσῷ μεγέθους περιγραφομένη; τὴν : τὰ τροπάρια διὰ τοῦ εἰρμού κανονίζεται, καὶ ρυθμίζεται πρὸς αὐτὸν, denique brevius : κατὰ τάξιν.

Ultima Zonaræ verba, Arcudio duce, Goarus, Cangius, alii rescripserunt; quin tamen, utinam ego fallar, ullus distincte viderit tria toties regesta (cf. Goar, p. 434, Cangius, *Gloss.* I, 357, W. Christ, p. 10 vel 84).

Aliquid sat feliciter introspererat cl. v. A. Sophocles, in priorē suo lexico cui titulus : *A Glossary of later and Byzant. Greek.* Cambridge, 1850, p. 53, § 37. Sed nescio cur non pœnitenda sustulerit in altera ejusdem editione, æque americana, sive *Greek Lexicon of the Roman and Byzant. periods.* Boston, 1870.

Sed quod magis miror, ex cæca quadam consuetudine, ac sane favente popularis melodiarum usu perpetuo, permansit apud Græcos avita hymnodiarum peritia, qua recentissima troparia, annis inscripta 1804, 1811, 1813, 1821, 1830, 1840, 1870, veteres Melodorum leges graviter non offendunt, nec tamen ullibi, quod sciam, hymnodiarum nostrarum ratio præceptaque docentur, nec circumferuntur (cf. menæa. 1868-1870; horologion 1870). Hisce enim diebus, apud Venetos, quum ex recenti et audaci facinore apotheosin scelestissimi duumviratus, Photii et Marci Ephesini, Græculi in medium proferrent, Romani statim et Sergii modulos imitati sunt, et dum hæc scribo, fortasse in monte Atho, deceptus aut jussus aliquis monachus sudat et alget, ut ea perficiat quæ ἀσεβῶς concepta, εὐρύθμως tamen cœpta fuere (1).

(1) Horol. ven. 1872 p. 282, ad vi febr. de Photio.

ἡχ. πλδ', πρὸς τό· Τῆ ὑπερμάχῳ.

Τῆς ἐκκλησίας ὁ φωστὴρ ὁ τηλαυγέστατος,
καὶ ὀρθοδόξων ὀδηγὸς ὁ ἐνθεώτατος,
στεφανοῦσθω νῦν τοῖς ἀνθεσι τῶν ἀσμάτων,
ἡ θεόφθογγος κιθάρα ἡ τοῦ Πνεύματος,
ὁ στερέότατος αἰρέσειων
ἐπίστατος, εἶ καὶ κράζομεν·
Χαῖρε, πάντιμὲ Φώτιε.

ibid. p. 270, de Marco Ephesino :

ἡχ. γ', πρὸς τό· Ἡ Παρθένος.

Πανοπλιαν ἀμαχον
ἐνδεδυμένος, θεόφρον,
τὴν ὄφρυν κατέσπασας
τῆς δυτικῆς ἀνταρσίας·
ὄργανον
τοῦ Παρακλήτου
γεγεννημένος,
πρόμαχος
ὀρθοδοξίας
προβεβλημένος·
διὰ τοῦτο σοὶ βοῶμεν·
Χαίροις, ὦ Μάρκε, ὀρθοδόξων καύχημα.

Otium mihi fieri, a nemine magis expectavi, quam a docto illo Bartholomæo Coutlousiano, qui primus post tria sæcula, cœpit ecclesiasticos Græcorum libros juxta codices mss. emendare. Interdum enim aure et oculo percipit plura, ut habet, παράχορδα ὄντα πολὺ καὶ μέτρα τοῦ ῥυθμοῦ παραβαίοντα. A proœmio § 14 menæorum pollicetur, emendaturum se esse πολλὰ χωλαίνοντα κατὰ τὸν ῥυθμὸν καὶ προξενούντα χασμωδίαν, libenterque provocat ad peritum rhythmicæ rei judicem, εἰς αὐτὸν τὸν ὀπωσοῦν γινώσκοντα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μελωδίαν, et alibi : περὶ τῶν ὁποίων δὲν δύναται τις νὰ ὑποπτεύσῃ ἄγνοιαν τῶν τῆς μελοποιίας κανόνων. Quin etiam optimum illud præbet criterium, minime Melodorum socordiæ, sed antigraphis et typographis pleraque rhythmivi vitia esse ascribenda : Ἡ κολόβωσις αὕτη καὶ τὰ λοιπὰ παράχορδα καὶ φθαρτικὰ τοῦ ῥυθμοῦ πταίσματα προφανῆ νομιζόμενα τῶν ἀντιγράφων καὶ τυπογράφων, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν ὑμνωδῶν.

Quid plura? Verum enimvero versaveris frustra quindecim grandes tomos, ipso curante editos, quin vel unum quidem invenias horum *canonum melodicorum*, aut unam legem horum *metrorum* et *rhythmorum*, unamve regulam hujusce *melodiæ* vel *melopœiæ*. Quod si emendationes excutias, quo pressius διορθωτοῦ vestigia legeris, eo mæstius deprehendes, ipsum cæcum ducem esse cæcorum, nec sibi sive in syllabico metro, sive in tonico accentu conscium fuisse et consentaneum.

Quibus in antecessum positis, progredi ultra nefas est, quin prius aliquid respondeam nonnullius exceptionibus, a quo præfracte negatur, ullam ullibi nobis esse rem metricam, neque aliud esse totam quam diximus hymnodiam, præter pedestrem sermonem (1). Idemque vix non credit, fucum fecisse nos Eminentissimorum auditorum academiæ, quæ cum plausu excepit, a. 1864, primum hac de re schediasma nostrum (2); nec magis proinde cavisse sibi opinatur viros doctos, qui in cæteris academiis, in variis Europæ ephemeridibus, in eruditis libris, albo nostra calculo comprobant. Unus quidem est; sed cum non levis sit homo Gallus, verum Slavus, ac præterea religiosus vir et publicus censor, neque illum, nec me decet abuti silentio, sed jubeor mihi honestæ defensionis vindicare moderamen.

Nollem Melodos eodem tegere clypeo, quo paulo arrogantius Nonnum suum Heinsius tuebatur : « Quemadmodum, inquit, de Græcis judicare non est omnium, ita de Græcorum poesi, oppido paucorum. Quippe ut poetæ, ita poetarum judices nascuntur. » Nasci enim potuit, vel inter Sarmatas, Aristarchus Melodorum judex.

Sed a censore Sarmata quæro, num vel inter Scythas fando audierit, pedestrem sermonem fuisse ligatum cantu melodico, metro syllabico, reciproco tono accentuum? Quæro, num soleant publica Russorum (3) Cæsarum edicta in publicis tabulis proferri cum tropariis, cum hirmo, cum ephymnio, cum versibus exemplaribus et intercalaribus?

(1) « *Nous ne voulons pas quitter ce sujet, sans formuler nettement notre pensée. Nous croyons que les hymnographes grecs ont écrit en prose.* » *Études relig., par des PP. de la C., p. 343.*

(2) *Ibid.*, p. 338.

(3) « Il serait possible de trouver des vers (semblables) dans la partie officielle du *Moniteur* » *ibid.*, p. 341.

Quæro, num fortuito casu quingenti versus in solo Acathesto, sibi usque in finem constanti repercussione respondeant? Num eadem fortuna sexcenti versus omnino similes eidem Acathesto exciderint e cerebro Romani, sicut totidem e rotulo Sergii? Quæro, num temere toties inciderint ab initio singulorum versuum, ne de strophis loquar, XXIV alphabeti litteræ semel, et iterum ordine verso, in duas illas VIII, IX odas Georgii (*Hymnogr.*, p. 19, 20), in duas easdem Joannis Euchaëtarum (*Theotocar.*, p. 12, 35, 73, 85, 115; cf. infra, p. LXXVIII)? Quæro, num cæca fortuna acciderit, ut in novem nostris paginis, a 92 ad 104, ne alia congeramus, versiculi numero 385, non solum initiis, non solum certis syllabis, non solum repetitis accentibus, verum etiam et similibus sonis, constanter in fine cadentibus discreti, divisi, dispertiti sint, ita ut omnia sint ἰσοσυλλαβῶντα, ὁμοιοτονοῦντα, ὁμοιόπτωτα? Qua singulari alea, quæro, trecenti hirmi, quos teneo, neque omnes novi, nunquam alicubi præfiguntur, quin statim simillima troparia sequantur, longo sæpe agmine? Cur in libris sive vulgatis, sive mss. singulos versus interpuncta significant, patula, nisi cæci fuerint, vel lippis tonsoribusque? Si hæc temere et fortuito, cur eadem ex alea non jacta fuerit et Ilias et Odyssea et Æneis? Apage nugas (1)!

Sed alii censors sunt, quo modestiores, eo graviore; qui neque platearum diaria objecerunt, neque occurrant foro, neque cornu fenum habent; sed humanissimis litteris ad me scriptis dubia detulerunt, quæ nedum dissimulem, potius exaggerare lubet, additis argumentis quæ nemo mihi hactenus movit. Illi ergo parcio rem me esse dolent, et nimium angustis me contineri limitibus quærebantur. Ut quid enim, aiebant, Graii, quibus Musa dedit ore rotundo loqui, eo elegantiores quod baptismo loti, in hanc ivissent barbariem, ut veteres prosodiæ leges, metra, canonismata dissiparent? Quorsum ab omni brevium productarumve vocum grata varietate abhorre? Quomodo

(1) Unum censuræ publicæ caput perstrinxi : sed ne cætera æstimentur exceptione majora, haud pauca alia aliquis severior possit censoria virga attingere. Nam falsum est 1° accentum tonicum tantum reperiri in tribus ultimis singulorum versuum syllabis. *Études*, p. 341. — Falsum est neque etiam ultimos illos accentus esse constantes, ib. p. 342. — Falsum est leges metricas hymnodorum cum ætatibus locis et canticis mutatas fuisse sæpius et variatas, ib. p. 346. — Etiam si peculiare fuerint græcæ liturgiæ in ecclesiis Hierosolymitanis, Alexandrinis, Antiochenis (id caute concedam), falsum est, cum cæteræ locum fecissent liturgiæ Byzantii, inde in communem ruinam traxisse totum officii divini cyclum, p. 346, 350. — Falsum est S. Romanum floruisse sæculo IV, vel V, p. 347. — Falsum est, extra paucos Cosmæ et Damasceni canones, odas semper cohærere cum IX odis biblicis, cum tan-

tum ad illas aliquando respiciatur in solo hirmo, sæpe odis antiquiore, p. 348. — Falsum est II oden nullibi apparere, extra triodiam, quum ad manum meam sint centum et amplius odæ II, haud semel duplices, ad totum annum, etiam inter paschalia, referendæ, cf. p. 349. — Falsum est canones non cœpisse ante finem sæculi VII, quin tamen eos nullibi retulerit ad sæc. IV auctor *Hymnographiæ*, qui tantum veterem canonem, sive seriem psalmodiæ de precibus memoraverat. — Nullibi idem auctor dixit ad solos Staroveros in Russia pertinere jejunium SS. apostolorum, sed apud illos singulariter appellari jejunium S. Petri. Ne plura, quæ libenter ipsi censori ultro et pro modulo aperuissem, si domi me, non foris insalutatum, compellavisset. Nec satis est fronti suæ inscribere *Études religieuses, historiques, etc.* si quis imparatus illud studium obiter aggreditur, quod etiam post multos annos paucis est obvium.

ne unum quidem ex sexaginta pedibus grammaticorum servarunt, quamvis etiam apud Melodos obvia occurrant hexametra, pentametra, tetrametra, anacreontica, alia id genus? Adde, nullam esse æqualium versuum seriem, incondito vero agmine collidi exiguos inter prægrandes et conculcari? Cur neque etiam pepercere tonis, ut in rudi tantum syllabarum connumeratione, ceu in aliquo infantium joco, balbutiant et ineptiant? Unde præterea obstinatum illud silentium de re metrica Melodorum, tam in litterarum annalibus, quam in ipsis commentariis canticorum? Nec satis : quid quod Suidas, in hoc ipso tumido Cosmæ et Joannis encomio, diserte de canonibus Damasceni locutus, aperte dicat alios esse iambicos, ut patet, alios vero, ceu cæteros omnes, prosaicos : ἀσματικοὶ κανόνες, ιαμβικοί τε καὶ καταλογάδην (Kust., II, 132)?

De commentatoribus jam satis dixi, minus eos siluisse, quam parum fuisse intellectos.

Tum etiam lector vidit quantum nobis accentus valeret, de quo tamen in *Hymnogr.* p. 32, durius egi, cum aliquandiu hærerem, natura quippe ita comparatus, ut tacere malim, quam incerta asserere. Nunquam tamen de accentu in his rebus cogitare destiti, immo quoties in libello præfato, singulis paginis regeritur *rhythmus, melodia, modulus, tonus*, id non ita de solo syllabico metro intellexi, quin tonicum respexerim accentum, sine quo nullus rhythmus, nullum melos, nulla canendi ratio; neque ipsam *tonici accentus* dictionem omisi p. LXXV, not. 4. Hæsi quidem, aliquando ambigens, num accentus valeret in solo exitu versiculorum, ut etiam nunc W. Christ velle videtur cum nonnullis; an præterea tonus æquabiliter aut diversimode se in similibus στίχοις haberet; utrum consuetis aut novis legibus ἄρσις καὶ θέσις temperarentur; an enclitica caderent, vel non; an monosyllaba similiter sonarent aut fugerent ἄφωνα; et alia bene multa me suspensum tenuere. Sed jam a. 1868, ante ullam, quæ ad me pervenerit, animadversionem, menti meæ certa adhæsit sat firmis radicibus sententia de accentibus, ut, quod innui supra, jam typis dedissem centum fere paginas, perpetuis schematibus accentuum instructas pro singulis canticis; quas omnes, nimiis fortasse apicibus oneratas, expunxi, ut opus iterum prælo maturius committeretur. De accentu igitur, qui primum parcior, ego postea fui nimius.

Quod vero ad tricas Alexandrinorum attinet, a Melodis neglectas, eo minus id vitio vertam, quod neque veteres, neque recentes magistri ita nodos solverint, ut tandem edoceamur perspicuis argumentis, quæ sit tragicorum melodia, quæ veteris chori ratio et disciplina, quæ lyricorum permissa aut vetita licentia, et cur, unius exempli gratia, Pindarum tam diris modis laceraverint, ut nemo jam videat, quæ integra, quæ mutila sint disjecti membra poetæ? Quin immo, spem non despondeo, fore ut nostra, ut jam monuit W. Christ, *Anth.* p. 1, lucem aliquam his tenebris afferant; novusque exurgat Hermannus, qui, tonorum legibus cum syllabico metro compositis, varietatem festivam, Græcorum ingenio innatam, potius persequatur, quam æquabiles immensos versus aut sesquipedales sexaginta syllabarum, quos doctus Bæckhius in Pindaro somniavit; sed frequentius adhibeat, ut apud nos, breves, alacres, multi-

plices versiculos. Cæterum, si ars metrica alexandrina ab annosa antiquitate reperta sit, quod multi negant, vix dubitandum, quin etiam melica harmonia vetustissima sit, omniumque auribus aptissima, ac sola in deliciis a vulgo hominum habita. Hanc certe Melodi tradiderunt, expoliverunt, auxerunt, nobilitarunt, perennarunt.

Tradiderunt, dum in gente illa, quæ artibus nata, præstitit cæteris, per singulos anni dies, et publica inter sacra, hymnos rhythmicos et innumera melodiæ exempla, in choro recitanda, curavere.

Expoliverunt, dum profanis ejusdem ævi poetis plerumque elegantiores, cantica non semel optimis veterum operibus æquiparanda condiderunt; quibus aure et digito percipiuntur tum mira verborum varietas, tum certa accentuum constantia, etiam in multis quæ fugerunt grammaticos.

Auxerunt, dum præter veterum tonos, et consuetæ melodiæ uberrimam copiam, hoc ipsis proprium et singulare addiderunt, stricto calculo computare syllabarum numerus: quin, tam Græcorum novæ poesi quam cæterarum fere omnium gentium aperire viam, videlicet similibus quoties clausulis, sonisque apte repercussis versiculos circumscribunt.

Nobilitarunt, dum his formulis dogmata theologica confidenter commiserunt, quibus ne unus quidem apex tolli impune, aut incaute addi posset; et quantum periculi foret, vel in sublata syllaba, ostendit celeberrimus Nysseni locus, quem in plena synodo florentina Græci, membranis corrasis, audacter depravarunt.

Perennarunt, quum post duo fere annorum millia, eadem quæ cecinere martyres, in eodem rhythmico, in eadem melodia, ad nos usque insonuere; eaque fuit vel in ignota methodo, seniorum cæca tenacitas, ut cum Græculos fugerint arcana Melodorum, eorum tamen vestigia presse sequantur, ac mille post annos, lampadem nondum extinctam posteris transferant.

Manet igitur inconcussa hymnorum nostrorum basis poetica, ex ineluctabili, nisi decipior, et multiplici argumento: 1° ex disertis plurimorum testimoniis, melius tandem intellectis; 2° ex universa et constanti hirmorum fide, omnibus obvia; 3° ex codicum solemnibus interpunctione, in priscis Venetorum libris et novis Romanorum, plerumque servata; 4° ex acrostichide, quæ non semel ipsos versiculos propatula intercapedine dividit; 5° ex ὁμοιοτελεύτοις, quæ apud primos quoque Melodos, Romanum, Anastasium, Sergium, στίχους individuos seponunt, 6° ex ephymniis, quæ strophas omnes coronide manifesto metrica absolvunt; 7° ex cumulata serie æquilibrium versuum, quæ potissimum occurrit, ac singulis fere diebus, in colophone canonum, quam ἑξαποστειλάριον nuncuparunt; 8° ex eodem tono accentuum, quos videre est in proximis schematibus, sicut in toto opere nostro. Quid demum, si ad hæc in cumulum accederent omnia rei musicæ argumenta? Quid, si cum nostris confertim ea omnia connecterentur, quæ proxima et gemina sunt in vicinis Orientalium linguis, in Syrorum, Chaldæorum, Slavorum, Hebræorum fortasse et Armenorum carminibus?

Quibus generatim dictis, superest ut de singulis partibus disseratur distinctius,

etiam de hirmo ac tropariis iterum, ac præterea de tono (ἦχος), de ephymnio, de acrostichide, de interpunctis, de proœmiis; ac tandem ex omnibus quæ præmissa fuerint, statuendæ sunt rhythmicæ regulæ, Melodorum consuetudine perpetua firmatæ. Ne in immensum crescat opus, rem musicam silentio prætermittimus, aut alibi opportunius, aut ab aliis potiori jure perpoliendam.

§ II.

DE HIRMO.

Hirmus igitur est quoddam exemplar cuilibet poemati a Melodis præmissum, a quo tria omnino pendent: cantus harmonicus, metrum syllabicum, tonorum accentuum series periodica, quæ in decursu operis brevius diximus *melodiam*, *metrum*, *tonum*, et uno verbo *rhythmum*. Quæ ut pateant, exempla mox plurima oculis subjecta, me a proluxa eximent argumenti descriptione.

Nec vacat edisserere, unde verbum, quove pertingat. Classicum est, et Philoni, inter alios peramatum, ut notatur apud Hesychium. Monet etiam Maximus Planudes ms. non solum in metris εἰρμὸν inesse solere, sed metri partem esse præcipuam, in eoque spirare totius operis animam: Μόνον δὲ τοῦ εἰρμοῦ τῶν τόνων ἀντεποιήσαντο, καὶ νῦν οὐδὲν ἀποδεῖν δοκοῦσι σώματος ἐρήμου ψυχῆς, ψυχὴ γὰρ στίχου τὸ μέτρον. Sive igitur etymon sit ab εἶρω *necto*, sive ab εἶρω *loquor*, aut *vinculum*, aut *verbum* est necessarium, idem prorsus quod apud Gallos et Anglos *air*, apud Italos *aria*, *arietta*, sive modulus harmonicus et plasticus, ad cujus instar et amussim cætera omnia concinunt et con-
finguntur.

Innumera porro quantumvis esse queant systemata versuum syllabis et sonis æqualium, quibus hirmi conflentur, notatu summopere dignum est, paucos fuisse ad κωντάκια constanti lege reservatos, tum etiam paucissimos ad seriores usque Melodos transiisse, ac præterea diversissimos a nostris esse quoscumque fere hirmos canonum, cathismatum, idiomelorum, ac cæterorum tropariorum præfixo modulo cohærentium.

Mitto quæ pertinent ad canticorum nostrorum proœmia, ut quæ cum cætero opere neque hirmo, neque etiam acrostichide ligantur.

Sane majoris momenti sunt hirmi quibus integra poematis series regitur. Ac priusquam præcipuorum varia paradigmata subjiciantur, syllabum texere juvat, in quo primum exhibentur ἄπαξ λεγόμενα aut rariora, quæ putem antiquiora esse, tum ea quæ solemniori usu frequentantur.

I

- I. *Romani*, τὸν πρὸ ἡλίου, p. 125, cf. 494.
II. Eiusdem, ἐπειδὴ ἕδην, p. 61, cf. 499.

III. Eiusdem, τρεῖς σταυροὺς, p. 54.

IV. Eiusdem, τὰ ῥήματα, p. 86.

V. Eiusdem, τίς ἀκούσας, p. 92. cf. p. 284.

VI. Eiusdem, τὸν ἴδιον ἄρνα, p. 101.

- VII. Ejusdem, τὸν νοῦν ἀνυψώσωμεν, p. 108.
 VIII. Ejusdem, ἔκστηθι σήμερον, p. 117.
 IX. Ejusdem, τις ἐφύλαξε, p. 141.
 X. Ejusdem, ταχέϊαν, p. 157.
 XI. Ejusdem, τὰ γενέσια, p. 179.
 XII. *Romani et Cyriaci*, Ἀλέξανρον, p. 92, 284.
 XIII. *Theodori*, στέφανον ἐκ συμπλοκῆς, p. 367, 369.
 XIV. *Eliaz*, οὐκ ἔθλιψε, p. 293.
 XV. *Anepigr.* τῆς σοφίας, p. 447.
 XVI. — ἀφορῶν, p. 452.
 XVII. — τὸν ἀγεώργητον, p. 514.
 XVIII. *Hamartoli*, τῆ Μαριὰμ, p. 517.
- II
- I. *Romani*, τὴν Ἑδέμ, p. 1, 202. cf. p. 320, 381, 384, 385, 386, 388, 390, 393, 457, 461, 543, 565, 617, 630, 648, 650, 659, 666, 668.
 II. *Romani*, τῷ τυφλωθέντι, p. 12, 23, cf. p. 332, 547, 549, 666.
 III. *Romani*, τῆ Γαλιλαίας, p. 16, 77. cf. 275, 314, 394, 396, 434, 465, 472, 479, 481, 492, 507, 529, 542, 562, 573, 595, 596, 598, 605, 637, 638, 639, 645, 664, 666, 667, 671.
 IV. *Romani*, τὸ φοβερόν, p. 28, 30. cf. p. 432, 455, 487, 544, 566, 604.
 V. *Romani*, τὰ τῆς γῆς, p. 148. cf. p. 472, 540, 599.
 VI. *Romani*, τράνωσον, p. 170, 210, 216. cf. p. 273, 298, 305, 316, 319, 328, 330, 362, 366, 438, 454, 459, 462, 474, 480, 530, 532, 538, 535, 559, 567, 568, 574, 576, 582, 587, 588, 589, 603, 619, 622, 626, 627, 629, 634, 636, 640, 642, 644, et passim in appendice.
 VII. *Romani*, τάχυνον, p. 186. cf. p. 490, 535, 647...
 VIII. Ejusdem, αἱ ἀγγελικαὶ, p. 222, cf. p. 400, 437.
 IX. *Romani et Sergii*, ὁ ἀγγελος, p. 68, 250, 263, cf. p. 300, 612, 613.
 X. *Romani et Anastasi*, αὐτὸς μόνος, p. 44, 242. cf. p. 374, 385, 435, 478, 564, 579, 665.
 XI. *Eliaz*, ἑννόησον, p. 289, 291, cf. p. 317, 466.
 XII. *Theodori*, τὸν φωστῆρα, p. 336, 338, 340, 342, 344, 377, cf. p. 563, 577, 585, 590, 606, 610, 615, 664, 668.
 XIII. Ejusdem, τέρπεται σήμερον, p. 346, 349, 351, 354, cf. p. 572.
 XIV. Ejusdem, τὸν θεῖον μύρω, p. 355, 359, cf. p. 558, 560, 584, 593, 663, 665, 668.

Quibus adde pauca quædam archaïca, p. 476, 482, 484, vix metro ligata. Nec jam te latebit quam sobrie et moderate melodi cecinerint, et quanta cum prudentia, inter tot melodias fori, theatri, palatii, urbis et ruris, eas tantum in sacris dicaverint, quas gravis venustas simul et festiva nobilitas commendaverit.

Agedum, præcipuos hirmos ex novis exemplis proponamus, sicque prodeant, ut puncta præ se ferant sola quæ corsinius servavit, e regione vero resultet tonica melodia, suis quoque apicibus conspicua, et qualis in archetypo extat, subjectis ad calcem scholiis, quibus expenduntur rhythmii varietates, et via regulis infra statuendis sternitur.

I. Πρὸς τὸ Τὴν Ἑδέμ, ἦχ. γ'.

α'. Τὸ τρισόλιθιον πῦρ ·	1. . . ! . . !
καὶ θεουργὸν ἐκστράτευμα ·	2. . ! . ! . ! . .
τῷ αὐτῷ φωτὶ ·	3. . . ! . . !
κυκλόθεν παριστάμενοι ·	4. . ! . ! . ! . .
μύσται τῆς ἀρρήτου ·	5. ! . ! . ! .
καὶ θείας Τριάδος ·	6. . ! . . ! .
τῶν ἀσωμάτων	7. . ! . ! .
οἱ ἀρχιστράτηγοι ·	8. . ! . ! . .

πυρφόροι τῆς χάριτος	9.	. ! . . ! . . .
λελαμπρυσμένοι	10.	. ! . ! .
τῇ ὡραιότητι	11.	. ! . ! . .
τοῦ ὑπερφουῶς	12.	! . ! . !
καὶ τρισηλίου φωτὸς	13.	! . . ! . .
προφθάσαντάς με	14.	. ! . ! .
ἐσκοτισμένον	15.	. ! . ! .
τῇ διανοίᾳ ἐξαιτῶ	16.	. ! . ! . ! . !
λόγον δωρησασθαι κάμοι	17.	. ! . ! . . . !
ὅπως στέψω ἀξίως	18.	! . ! . ! ! .
τὴν ὑπέρλαμπρον ὑμῶν μνήμην :	19.	! . ! . ! . ! .
φωστῆρες πρῶτοι Θεοῦ τῆς χάριτος :	20.	. ! . ! . . ! . ! . .

β'. Οὐρανόθεν ἡμῖν ἑφοίτησον ἀρχιστράτηγε Μιχαὴλ τῶν βροτῶν τὸ μέγα καταφύγιον καὶ τῇ ἐπισκέψει τῇ σῇ προσπελάζων ὀργῆς κινδύνου | καὶ πάσης θλίψεως τοὺς δούλους σου λύτρωσαι σέ γὰρ προστάτην καὶ ἀντιλήπτορα οἱ ἁμαρτωλοὶ πάντες κεκτήμεθα διὸ αἰτοῦμεν | μὴ διαλείπης ταῖς σαῖς εὐκταίαις πρὸς Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φοικτῇ ὑπὲρ τῶν ἀνυμνούντων καὶ τιμῶντων τὴν [σου] μνήμην πρεσβεύειν μύστα τῶν οὐρανίων νοῶν :

γ'. Ὑπὲρ γῆν πρὸς ἡμᾶς προκύψας ἐπιφάνηθι Γαβριὴλ ὁ Θεοῦ μύστης πρὸς τὰ ἐπίγεια ὁ τῇ ἀμιάντῳ κομίσας τὸ χαῖρε σέ γὰρ προστάτην πάντες κεκτήμεθα καὶ σκέπην ἀήττητον ἀλλ' ἐν ἀνοίξει | δίδου χειλέων μου λόγον τοῦ τὴν σὴν | ἀξιεπαίνετον τιμῆσαι μνήμην ἐν ἐγκωμίοις ὧδὴν εὐπρόθυμον καὶ γὰρ ἐν σοὶ δεδώρηται Χριστὸς τὸν ἀσίγητον ὕμνον καὶ τὴν ἄπαυστον δοξολογίαν ὁ μέγας μύστης Χριστοῦ Κυρίου ἡμῶν :

De SS. Angelis.

1. Ter fortunate ignis, agmenque divinum, incorporeo lumini undequaque circum astans, ineffabilis et sacræ Triadis hierophantæ, angelorum summi duces, gratiæ facem gerentes, emicantes venustate illa sublimioris triplicisque solis, vos, ut ad me festinetis mente obtenebratum, deprecor, mihi quoque daturi sermonem, quo dignis sertis coronetur vestra spectatissima memoria, o qui prima estis divinæ gratiæ sidera.
 2. Cœlitus nobis adesto, summe dux, Michael, mortalium tu grande præsidium, et tua præsens tutela, ab ira, periculo et omni angustia servos libera tuos; te siquidem patronum et advocatum habemus nos, quicumque peccavimus: ideo roga-

mus, ne parcas tuis ad Deum precibus, in tremenda die, pro celebrantibus et recolentibus tuam memoriam, ac supplex esto, o cœlestium mentium interpres.
 3. Ad nos delapsus in terram, manifestator, Gabriel, tu Dei ad terrigenas sequester, qui immaculatæ tulisti hoc Ave: te namque patronum et advocatum habemus omnes, ac præsidium superari nescium: agedum, mihi os aperienti da verbum, ut laudibus dignissimam cantem tuam memoriam: siquidem per te Christus dedit canticum ad encomia promptissimum, dedit et hymnum sine fine canorum, atque indefessam doxologiam, o magne Christi Domini nostri interpres.

Scholía. Extat in corsin. f. 12, in die viii Nov. inscriptum : ἕτερον κονδ. τοῦ ἀρχιστρατήγου (vide infra proœm. ad calcem, p. 666), Romano dignum opus, sed fœde truncatum, ut cætera de SS. *Angelis* tria poemata, quæ habentur infra p. 538, 549, 541. Quædam prænotare lubet : 1° Si puncta *diacritica* quæ codex retinet, consideras, ea minime ad sententiam respicere vides, sed iisdem in locis ita poni, ut consimiles versiculos dividant, quamvis continua scriptura sit ubique, ut in tr. 2, 3. Si puncta alicubi desint, non solum ex alio simili loco facile et jure supplentur, sed in ipso codice variis modis, ut dictum alias, significantur. 2° Syllabas recensenti palam est, hiatus fere nullam haberi rationem, nec nisi ob certas regulas hic breviter, alibi fusius expositas, quidquam abundare aut deesse. 3° Quod spectat ad accentus, ubique in triplici tropario inter se aptissime coherent, juxta schema appositum, qui tamen non a prosodiæ, sed a melodiæ nostræ legibus omnino pendent. Schediasma vero melodicum jam eodem modo adjectum erat singulis canticis partim Romæ a. 1868 editis, quum ratum nobis esset statutumque rhythmicum systema Melodorum.

Trop. I, v. 5. κυκλώθεν cod.— 4. f. παριστάμενον, nisi sit κατὰ νοοῦμενον. — 8. ἀρχιστράτιγοι C. — 13. Videtur una syllaba abundare. Sed ex reg. XI (vid. p. XCI) disyllaba nomina in fine monosyllaba fiunt, sive ob compendia scripturæ, sive a consuetudine, sexcentis locis confirmata. — 14. προφθάσαντές με C. — 17. λόγων C. — 19, ut in 13, eadem regula XI recidit, ob alterutrum in fine disyllabum.

Trop. II. Post v. 3 et 5 punctum cod. inseritur in hasta sequentis τ transversa. — V. 19, deesse voculam σου, serie et rhythmῳ monemur. — V. 20. Ex superiore XI regula, νοῶν in fine monosyll. evadit, sicut ἡμῶν, in clausula seq. tr. Tum etiam nota, ter variari ephymnium, quod rarum, nisi apud longe veteres Melodos.

Trop. III. Post. v. 7 punctum, ut supra, incidit in superius π. — 7, 8, 9 fere sunt 10, 11, 13 præced. sic veteres vestigia sua lubenter relegunt. — Post. 10 et 12 v. puncto supplet spatium vacuum cum quodam scripturæ compendio. — 19. Unam syllabam v. addit ampla vox δοξολογία, nec mirum ex reg. xiv, tum quia vox facile scætet compendiis, tum quia verba liturgica solemniora a Melodis, ut a vulgo, liberius usurpantur. cf. regul. iv.

II. Πρὸς τὸ Τῆ Γαλιλαία, ἡχ. δ'.

α'. Περιφερόμενος τὸν νοῦν ·	1.	. ! . ! . ! . !
εἰς πάθη ἀτιμίας ·	2.	. ! . ! . ! .
καὶ κοσμικαῖς μερίμναις ·	3.	. ! . ! . ! .
τὴν ψυχὴν πεπληγμένος ·	4.	. ! . ! . ! .
πῶς οἶσω αἶνον καθαρὸν ·	5.	. ! . ! . ! . !
σοὶ τῷ ἐκφυγόντι ·	6.	! . ! . ! .
τάς τοῦ κόσμου συμπλοκάς ·	7.	! . ! . ! . !
καὶ τὰ ἐν κόσμῳ λάμπαντι	8.	. ! . ! . ! . !
Χριστῷ ἀκολουθήσαντι, Φίλιππε ·	9.	. ! . ! . ! . . ! . !
ἀλλὰ σαῖς πρεσβείαις ·	10.	! . ! . ! .
οὐρανόθεν φωτισμόν μοι ·	11.	! . ! . ! . ! .
κατάπεμψον ·	12.	. ! . !
ὅπως εὐφημήσω ·	13.	! . ! . ! .
σὴν θεῖαν ἑορτὴν ·	14.	. ! . ! . !
καὶ βιοτεύσω ·	15.	. . ! . ! .
ἐν σεμνῇ διαγωγῇ	16.	! . ! . ! . !
κράζων ἀπαύστως ·	17.	. ! . . ! .
ζωὴν τὴν ἐμὴν ·	18.	! . ! . !

ἀτάραχον ἐκτέλσαι :	19.	. ! . ! . . ! .
διὰ νηστείας :	20.	! . . ! .
ικέτετε Φίλιππε :—	21.	. ! . . ! . .

β'. Ὁ ἐκ Παρθένου σαρκωθείς · Θεὸς ἀνα- και Μωσῆς τε · προέγραψαν · ἀψευδῶς Μεσ-
 λοίωτος · και ἄνθρωπος ὑπάρχων · ἰδὼν σε σίαν · προσέλωμεν αὐτῷ · ὅπως συμφώνως ·
 προσκαλεῖται · μαθητὴν Φίλιππε αὐτοῦ · καταγγείλωμεν αὐτῷ · τοὺς ἐκδοῶντας ·
 πρὶν δὲ σὲ σταλῆναι · τοῦ κηρῦξαι ἐν τῇ γῆ · τρίβους ἀγαθὰς · ὀδεύειν ἀκατασχύντως ··
 διδάσκειν ἐνεγείρησας · Ναθαναὴλ φωνήσας διὰ νηστείας · ἰκέτετε Φίλιππε :—
 Εὐρήκαμεν ὄνπερ ἐν τῷ νόμῳ · οἱ προφῆται

De S. Philippo apostolo.

1. Mentem habens in turpes affectus involutam et animam profanis sauciatam curis, purum quomodo hymnum tibi offeram, qui mundanas effugisti tricas, ut Christum cuncta mundi collustrantem sequereris, o Philippe! Age, tuis precibus mitte cœlitus radium mihi, ut fausto plausu sacrum excipiam tuum festum, vivamque moribus integerrimis, assidua voce clamans: Ut hanc vitam in pace absolvere queam, per hæc jejunia deprecare, Philippe.

2. Qui ex Virgine caro factus est, Deus immutabilis manens simul et homo, te intuitus, Philippe, discipulum suum vocavit: prius vero quam te ad prædicandum in terra mitteret, haud neglexisti docere Nathanael, aiens. « Invenimus quem in lege prophætæ et Moyses verum esse Messiam præ-
 « nuntiaverunt. Procedamus ad illum, ut
 « concordi voce notos illi faciamus eos qui
 « clamant: Ut rectas sine vituperio sēmitas
 « teneamus, per jejunia impetra, Philippe. »

Scholïa. Extat in corsin. f. 16, sub evanida epigraphæ: μὴνὶ νοεμβρ. ια', τοῦ ἁγίου φιλιππου κονδ. ἡγ. δ', πρὸς τό· Ὁ ὑψωθείς, cum præmio posito ad calcem tomi, p. 666. Quamvis primum tr. ex attrita membrana aliquid passum fuerit, ab utroque emicat delicatissimi hujus moduli artificium: in quo hendecasyllabus quasi in meditullio, ut cardo ponitur, heptasyllabus vero ab initio dominatur in v. 2, 3, 4, 7, quorum tres sunt ὁμοίῳνοι; in parte autem posteriore pentasyllabus cum hexasyllabo et tetrasyllabo miscetur in v. 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20; ex qua alacri melodia, a Syris recepta, veteres hymni plurimam mutuantur elegantiam. Cœperat acrostichis f. proluxa: πότμα τοῦ ταπεινοῦ...? lætumque poema, quod initium jejunii ante Christi natalia olim exhilaravit, nunc fere intercidit.

est, dummodo sibi constent, exemplar leviter mutare, cf. regul. V, verba peregrina solent liberrimo accentu notari. — V. 5, adverte duplicem accentum in clausula, ac si esset καθαρόν. Ita sæpius in trisyllabis quæ dactylis aut anapestis similia videntur. Omnino vide gravissimam regulam XII, p. XCI. — V, 8, 9. In transitu ad novam paginam, librarius multa pervertit, sic nempe: και τὰ ἐν κόσμῳ· ἀναλάνψαντι (sic) Χριστῷ· ἀκολουθήσας· Φίλιππε· Possis etiam legere λάμψαντα « mundi quoque splendida fugisti. » Sed ob Joan. viii, 12, etiam placeret τῷ ἐν κόσμῳ λάμψαντι. — V. 15 in archetypo sex, in nostro quinque constanter habet syll.

I. trop. v. 2, 3 aliter exeunt in Romani archetypo p. 16, scilicet in vocabula Ζαβουλῶν, Νεφθαλίμ; sed præterquam quod melodis integrum

II. trop. v. 12, 13 jussi semel et iterum dividi in tetrasyllabum et hexasyllabum, ut ferebat prior editio nostra, et etiam restituit hæc altera in ultimis id genus canticis. Mirum est quanta cum ἀκριβεῖα omnis interpunctio in codicem incidat, uno v. 18 excepto, qui satis margine dividitur.

III. Πρὸς τὸ · Τὰ τῆς γῆς, ἤχ. πλβ.

Κατὰ πάντα θαυμαστός	1.	. . ! . ! . !
ὑπάρχων Λόγε ·	2.	. ! . ! .
καὶ θαυμάσια τελῶν	3.	. . ! . ! . !
τῆ σῆ δυνάμει ·	4.	! . . ! .
ἅμα καὶ ἐν ἅπασιν ·	5.	! . ! . ! . .
τοῖς ἀγίοις τοῖς σοῖς ·	6.	. . ! . . ! . .
? πρᾶττων <u>τέρα</u> ἐξαιρετα ·	7.	! . . ! . ! . !
θαυμάστωσον καὶ αὐθις ·	8.	. ! . ! . ! .
ταῖς τούτων ἰκεσίαις ·	9.	. ! . ! . ! .
τὴν χάριν σου τὴν θείαν ·	10.	. ! . ! . ! .
σῶτερ ἐν ἐμοὶ ·	11.	! . ! . !
καὶ δίδου μοι λόγον ·	12.	. ! . . ! .
καὶ γνῶσιν ὅπως αἰσίως ·	13.	. ! . ! . . ! .
τοὺς ἀθλητάς σου	14.	. ! . ! .
ἐγκωμιάσω ·	15.	. ! . ! .
τῆ σῆ προνοίᾳ ·	16.	. ! . ! .
καὶ συμπαθείᾳ ·	17.	. ! . ! .
Εὐστράτιον Αὐξέντιον ·	18.	. ! . ! . ! . !
Εὐγένιον Μαρδάριον ·	19.	. ! . ! . ! . !
Ὁρέστην τὸν ὠραῖόν τε ·	20.	. ! . ! . ! . !
ὁμοῦ καὶ περιδέξιον ·	21.	. ! . ! . ! . !
καὶ γὰρ θαρβῶν ἐπὶ σοὶ ·	22.	. ! . ! . . !
καὶ πιστεύων λυτρωτὰ ·	23.	. . ! . ! . !
ἠρξάμην τοῦ ὑμνεῖν ·	24.	. ! . . . ! . !
ἀλλὰ πρόσδεξαι κάμου ·	25.	! . ! . ! . !
τοὺς ὕμνους ὡς τὸ πρὶν ·	26.	. ! . ! . !
τῶν νηπίων τὰς φωνὰς :	27.	! . ! . ! . !
Θεὸς γὰρ ἅγιος εἶ ·	28.	. ! . ! . . !
καὶ ἀγίοις ἐνοικεῖς : —	29.	. . ! . . . !

De SS. Eustratio, Auxentio, Eugenio, Mardario et Oreste MM.

Tu per omnia stupendus, et qui prodigia comple, o Verbum, virtute tua, ac simul in tuis sanctis omnibus nobilia peragis facinora, iterum jube, horum suffragiis, stupenda in me sit tua, Salvator, gratia divina : largitor mihi et sermonem et scientiam, ut faustis plausibus tuos laudem pugiles, favente tua providentia et benignitate : Eustratium, Auxentium, Eugenium, Mardarium et Orestem illum venustum et solertissimum ; etenim tibi confidens tibi bique credens, o Redemptor, incepti canere. Agedum, meos quoque hymnos accipe, ut olim puerorum acclamationes : tu enim Deus es, et in sanctis tuum est habitaculum.

Scholía. Nec plura in cors. f. 27, præter tenue procœmium infra rejectum p. 667, nec satis ingemiscendum, toties abrumpi telam purpuream, vix cœptam. Romano si quis hæc, ut et hirmum, vindicaverit, haud ego renuam; dextere enim stratam a se viam relegerit, libero tamen et regio incessu, nunc citato magis, nunc graviore, ex magistri arbitrio. Tantum ab archetypo recedit v. 6 duplici syllaba minor, ac si voluerit melodus quater alternos ab initio versus heptasyllabos et pentasyllabos, quem ad modum v. 8, 9, 10 sunt ejusdem toni et metri; ac rursus v. 14, 15, 16, 17

ισότονοι sunt et ἰσοσύλλαβοι, perinde ac v. 18, 19, 20, 21, ac tandem octo versus circa finem sunt omnes heptasyllabi, ex frequentissima Melodorum post Syros consuetudine. — Binæ puncturæ ab initio desunt, ob membranæ ulcus, quo scriptura coacta fuit, ac simul truncatur v. 7 in hunc modum: πράττων τὰ ἑκαίρετα. Post v. 14 punctio in duplici compendio involvitur. — V. 20, ὄριστιν C. Ibidem nota in ὠραῶν τε omissum acumen ante encliticon, rhythmī gratia. — V. 24 in archetypo ipso variatur, ac modo sex, modo septem syllabis constat. f. νῦν ἄρξομαι τ. ὕμν.

IV. Πρὸς τὸ Ἄγγελος, ἤχ. πλδ'.

ROMANUS, cf. p. 73.

1. Ῥήματα σωφροσύνης ·
2. Ἰωσήφ ἀπεκρίθη ·
3. πρὸς τὴν παραφρονοῦσαν βοήσας ·
4. Σὸς μὲν δούλος εἰμὶ ὠνητὸς ·
5. διὰ φθόνον τοῦτο ·
6. πεπενηθὼς ἄδικον ·
7. κἄν πέπραμαι δὲ σώματι ·
8. ἐλεύθερος πέλω τῇ γνώμῃ ·
9. τὴν γὰρ εὐγένειαν τὴν τῶν τρόπων ·
10. χάρτης καὶ μέλαν · οὐκ οἶδε βάρβαι ·
11. ὡσπερ ἡ ἀχλὺς ·
12. τὸν ἀέρα σκοτίσασα ·
13. τὴν ἠλιακὴν ·
14. οὐκ ἀμβλύνει λαμπρότητα ·
15. ὡς γὰρ νέφος ἀπελαύνεται ·
16. ὑπ' ἀνέμου διωχθὲν ·
17. τοῦ ἡλίου δὲ μετέπειτα ·
18. καταλάμπουσιν αὐγαί ·
19. οὕτω καὶ ἡ δουλεία ·
20. παρελεύσεται αὕτη ·
21. καὶ ἡ ἐλευθερία ·
22. ἡ ἐμὴ ἀναλάμψει ·
23. πᾶσα ἡ γῆ ·
24. Αἰγύπτου δουλεύσει μοι ·
25. τῷ ἡδοναῖς ·
26. αἰσχροῖς μὴ δουλεύοντι ·
27. τοῦτο γὰρ μοι ·
28. προεμήνυσε πάλαι ·

SERGIVS, cf. p. 250.

1. Ἄγγελος πρωτοστάτης
2. οὐρανόθεν ἐπέμφθη
3. εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τὸ Χαῖρε ·
4. καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ,
5. σωματούμενόν σε θεωρῶν,
6. Κύριε,
7. ἐξίστατο καὶ ἴστατο,
8. κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα ·
9. Χαῖρε, δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει ·
10. χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρά ἐκλείψει ·
11. χαῖρε, τοῦ πεσόντος
12. Ἀδάμ ἡ ἀνάκλησις ·
13. χαῖρε, τῶν θαυρῶν
14. τῆς Εὐας ἡ λύτρωσις ·
15. χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον
16. ἀνθρωπίνους λογισμοῖς ·
17. χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον
18. καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς ·
19. χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις
20. βασιλέως καθέδρα ·
21. χαῖρε, ὅτι βραστάζεις
22. τὸν βραστάζοντα πάντα ·
23. χαῖρε, ἀστὴρ
24. ἐμφαίνων τὸν ἥλιον ·
25. χαῖρε, γαστήρ
26. ἐνθέου σαρκώσεως ·
27. χαῖρε, δι' ἧς
28. νεοურγεῖται ἡ κτίσις ·

29. ὁ προειδώς ·
 30. τὰ ἐσόμενα μόνος ·
 31. ὅτι πάντα ἐφορᾷ ·
 32. τὸ ἀκοίμητον ὄμμα : —

29. χαῖρε, δι' ἧς
 30. βρεφουργεῖται ὁ κτίστης :
 31. χαῖρε, νόμφη ἀνύμφευτε.
 (latine utraque legesis p. 73, 450).

Scholia. Pronum est a longo colloquio dilabi in familiaritatem. Parcat mihi lector, dum dixerim, tamdiu ignotam mihi fuisse apertissimam inter duo carmina superiora necessitudinem, donec primum in hac pagina rescripserim hinc inde versiculos sibi consentaneos. Quin immo, dum scholiola ad Romani pedes effudi, p. 68 not. 3, prudens quidem monui, hirmum esse Ἄγγελος πρωτοστάτης, significavi hoc esse Acatthisti initium, deprehendi et dixi septem priores versus cum nostris ad amussim conspirare : sed citius addidi : *cætera toto cælo distant*. Non gutta enim guttæ similior. Me alia cogitare suasit perpetuum Acatthisti schema in venetis et romanis omnibus libris, priscis ac recentibus, usque ad cl. v. W. Christ nuperrimam *Anthologiam*; ubi multa στίχων discrimina a Romano alienissima perceperam. Nil mirum, si, cum illud de Josepho amœnum drama typis committerem, nondum justam mihi Acatthisti normam constitueram. Ac meminisse juvat diu me collectari mecum, quin et cum egregio viro hujus disciplinæ haud imperito, ne tol breves versiculos tragico cothurno aptarem, neu præterea amplum Acatthistum exiguas in lacinias dispertirer. Stetisse me firmum in dispescendi consilio lætor, tam ut religiose corsinias στιγμάς retinerem, unaque cum his apicibus sartam tectam servarem nobilem carni-

nim ingenuitatem, quam ut rhythmicam totius rei melodicæ rationem luculentissimo exemplo, oculis, auribus obvio, demonstrarem. Sed defuit codex vetus Acatthisti, qui puncta præstaret.

Adhuc tamen hæreo de dividendis v. 5, 6, 9 et 10, cum trisyllabus solemnis sit, in cæteris ipse corsinius duos suaderet pentasyllabos, anthologiumque romanum induceret quatuor versus, quales sunt 28, 29, 30, 31, ut χαιρετισμοὶ cum eadem melodia exordiantur et exeant. Id quidem malui demum in altero Sergii Acatthisto p. 263 sqq. Prætermitto quæ tetigi supra de Romani aut Sergii possessione, de priore cantici origine, de aliis curiosius excutiendis. Nolo immorari in incredibili hujus rhythmici varietate, quam mœstam simul et lætam utrumque opus Sergianum exhibet, et etiam nunc festivum Acatthisti exordium confertur cum mascula et nervosa Josephi sententia, libertatem suam invictam vindicantis. Sed illud potissimum aveo, quum suavissima melodia usque in hodiernum diem, per omnes orbis græcoslavi ecclesias, a tribus et decem sæculis personat, ut in has paginas totum effundam concentum, aut saltem ut meas in antiquo aliquo et fideli delubro aures impleam hac vetustissima cantilena. Hoc volebam, in festo trium regum Magorum, exordiente anno jubilæi, qui faustus felixque siet!

V. Πρὸς τὸ Τράνωσον, ἤχ. β'.

I.

α'. Ὑψη οὐράνια ἐκμανθάνειν ·
 καὶ θαλάσσης τὰ βάθη ·
 ἔρευαν̄ τολμηρὸν
 ὑπάρχει καὶ ἀκατάληπτον ·
 ὥσπερ γὰρ ἄστρα ἐξαριθμησαί ·
 καὶ παράλιον ψάμμον οὐκ ἔστιν ὄλωσ' ·
 οὕτως οὐδὲ ·
 τὰ τοῦ Θεολόγου εἰπεῖν ἱκανὸν ·
 τοσοῦτοις αὐτὸν στεφάνοις ·
 ὁ Χριστὸς ὃν ἠγάπησεν ἔστειψεν ·

οὐ ἐν τῷ στηθεὶ ἀνέπνεσε ·
 καὶ ἐν τῷ μυστικῷ δείπνῳ συνήσθιεν :
 ὡς Θεολόγος καὶ φίλος Χριστοῦ : —
 β'. Μέγας ὑπάρχων ἱερογράφος ·
 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος ·
 καὶ ὁ Λόγος πρὸς Θεὸν ·
 ἀπεφθέγγετο · καὶ τῷ εἰπεῖν ·
 Θεὸς ἦν ὁ Λόγος ἀπεστόμωσεν ·
 Ἄρειον καταπλήξας · ὁ ἀλιεύς ὃ ποτε
 καταρτίζων

- τὰ δίκτυα ὁ γόνος · τοῦ Ζεβεδαίου ·
 ὁ εὐφραίνων τὸν κόσμον τοῖς λόγοις αὐτοῦ ·
 καὶ τὰς καρδίας στηρίζων ἡμῶν ·
 ἐν τῷ ἄρτῳ τῆς κτίσεως προφητικῶς ·
 ὡς Θεολόγος καὶ φίλος Χριστοῦ : —
- γ'. Νοῦν καὶ ψυχὴν σε καθηγνισμένον ·
 κατιδῶν ὁ ἀνθρωπείας ·
 φουτοργὸς καὶ Θεὸς ·
 φωνῇ ἰδίᾳ ἐκάλεσεν ·
 σὺ δὲ τὸ πλοῖον ἐγκαταλείψας ·
 Ἰωάννη προῆλθες τῷ κυβερνήτῃ ·
 καὶ παρ' αὐτοῦ ·
 ἐπιστεύθης τοὺς οἰακὰς πάνσοφε ·
 ἐκάστης νῦν ἐκκλησίας ·
 ἧς τὰ τέκνα ἐκ ζαλῆς λυτρούμενος ·
 πρὸς θεῖαν γαλήνην καθόρμισον ·
 παβήσιαν γὰρ ἔχεις διὰ παντός ·
 ὡς Θεολόγος καὶ φίλος Χριστοῦ : —
- δ'. Ὅτε οὖν ἦλθες πρὸς μαθητεῖαν ·
 ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους
 ἠγαπήθης σοφὲ ·
 ὡς πρᾶος καὶ φιλοπαρθένος ·

- ὄθεν σε εἰδὼς τὰ πάντα · ἐπὶ
 τοῦ ὄρους ἀνάγει μετὰ τοῦ συγγόνου ·
 καὶ τοῦ Κηφᾶ ·
 ὑποδείξας τὸ κάλλος τὸ ἄφραστον ·
 ἵνα ὅταν πάσχοντα ἴδῃς ·
 μηδαμῶς δειλιάσῃς τὸ πάθημα ·
 ἀλλ' ἐν σταυρῷ παριστάμενος ·
 τῆς ἀγνῆς Θεοτόκου ἀκούσης υἱὸς ·
 ὡς Θεολόγος καὶ φίλος Χριστοῦ : —
- ε'. Εὐνοικον ἔχων παρθενίαν ·
 ἐν μητράσι παρθένον
 καὶ μητέρα Χριστοῦ ·
 παρελαβες εἰς τὰ ἴδια ·
 τὸν γὰρ αὐτῆς υἱὸν μὴ καταλείψας ·
 ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θείου αὐτοῦ πάθους ·
 καὶ τῷ σταυρῷ ·
 παρυστῶς φωνῆς θείας ἀκήκοας ·
 Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου, φίλε ·
 τῇ μητρὶ δὲ πάλιν ἐφώνησεν ·
 ἰδοὺ τὸ τέκνον σου, μητὲρ μου ·
 σὺν αὐτῷ τὴν κατοίκησιν ποίησον ·
 ὡς Θεολόγος καὶ φίλος Χριστοῦ : —

II.

Γινῶσιν πλουτήσας · τῶν ἀπορρήτων ·
 ἐκ χειρὸς τοῦ δεσπότου ·
 ἐπιστεύθης ἐθνῶν ·
 τὴν κληρουχίαν πανεύφημε ·
 ὄθεν τὸν βίον · κοσμήσας λόγῳ ·
 τῶν ἐθνῶν νομοθέτης Λουκᾶ ἐδείχθης ·
 φέρων ἡμῖν ·

γεγραμμένον κατ' ἴχνος δακτύλῳ Θεοῦ ·
 ὡς πλάκας θεοχαράκτους
 ὑπὸ σοῦ · συνθεθείσας τῷ πνεύματι ·
 τὸ πάνσεπτον εὐαγγέλιον ·
 διὸ καὶ ὁ Χριστὸς σε ἐδόξασεν ·
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια : —

III.

- α'. Τοὺς ἀρχηγούς ·
 τῆς πίστεως ἄγαν ·
 καὶ μεγάλους φωστῆρας ·
 ὁ τυφλόνοὺς ἐγὼ ·
 πῶς κατ' ἀξίαν ὑμνήσαιμι ·
 ὅμως αἰτοῦμαι · Θεὸν διδόντα ·
 χαρισμάτων πηγὰς τοῖς ἐξαιτουμένοις ·
 ὅπως καγὼ ·
 ἀθολώτῃ νοῖ τοὺς ἀκρέμονας ·

- καὶ στύλους ὀρθοδοξίας ·
 τοὺς ἡμᾶς ὀδηγοῦντας σέβειν Χριστὸν ·
 καὶ δαίμοσι κακίστοις ἐπιλαθεῖν ·
 ἐπιγνόντας Θεὸν τὸν ἀληθινόν ·
 τὸν μόνον ἐν ἀγίοις δοξαζόμενον : —
- β'. ὄντως φρικτὸν ·
 τὸ πρώτιστον θαῦμα ·
 οἱ ἐκ βρέφους τὴν πίστιν ·
 ἐκζητοῦντες θερμῶς ·

εὔραντο πλοῦτον οὐράνιον ·
 Ἐλένην τε λέγω καὶ Κωνσταντῖνον ·
 τοὺς πιστῶς βασιλεύσαντας τοῖς Ῥω-
 οὔτοι εὐθὺς · [μαίοις ·
 τὸν σταυρὸν τοῦ δεσπότου ζητήσαντες ·

ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ·
 εὐρηκότες τῷ κόσμῳ ἀπέδωκαν ·
 καθάρσιον ὄντα παντὸς κακοῦ ·
 ὑπὲρ οὗ ἡμᾶς ἔσωσεν ὁ Χριστὸς : ·
 ὁ μόνος οἰκτίρμων καὶ φιλόανθρωπος : —

IV.

ε'. Τιμητικοῖς ·
 προσφόρως ἐν ὕμνοις ·
 τὸ χωρίον ἐκεῖνο ·
 μακαρίσωμεν λαοὶ ·
 τὸ ἔνδοξον καὶ κόσμιον ·
 ὡς μητρὶ τῆς ζωῆς διακονῆσαν ·
 καὶ τὴν ζῶσαν μνημείῳ μὴ ἐγκρατῆσαν ·
 Γεθσημανῇ ·
 ἡ ἰσότημος τοῦ παραδείσου τρυφῇ ·
 ἐν ἧ ὁ ἄσαρκος πρῶν ·
 σαρκωθείς εἰσελθὼν ἐπανάπαυσε ·
 τῇ ἐξῆς καὶ τὸ σῶμα τὸ ἅγιον ·
 τῆς μητρὸς μετατέθεικε
 δίχα φθορᾶς :
 ὁ μήτραν οἰκήσας ἀειπάρθενον : —

ς'. Ἀληθινὸν ·
 τοιοῦτόν τι λέγειν ·
 ἐν τῇ νύμφῃ Μαρίας ·
 καὶ παρθένῳ μητρὶ ·
 τοῦ πάντων βασιλεύοντος ·
 πρὸς ἴχνος θανάτου ἐπιδιέβη ·
 τῇ τοῦ γένους οὐκείᾳ συγκοινωνοῦσα ·
 ἵνα φανοῖ ·
 ὁ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς ὡς ἀπὸ γυναικὸς ·
 τελείας φύσεως ὄρους
 τοῖς θνητοῖς καὶ βευστοῖς καὶ ὀδεύουσιν ·
 ὑποκειμένην συνήρπασε ·
 τὴν ἀγνὴν ἀπομήκοθεν
 δίχα φθορᾶς :
 ὁ μήτραν οἰκήσας ἀειπάρθενον : —

I. De S. Joanne apostolo.

1. Sublimia cœlorum edoceri, et Oceani scrutari profunda, audax opus est captuque impervium ; sicut et sidera aut arenam pelagi connumerare prorsus nefas est : ita nullimode — munera Theologi dicere suppetit ; tot quippe coronis Christus eum cinxit quem amavit, quem in pectore suo reclinavit, quocum in mystica cœna edit, ut qui Theologus est et amicus Christi.

2. Qui magnus est hierographus, inquit : « In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum, » idque locutus : « Deus erat Verbum, » os obtudit Ario, quem terre fecit piscator, olim retia sarcienis, — Zebedæi filius, qui sermonibus suis orbem exhilarat, qui corroborat pectora nostra more prophe-

tarum, in illo creationis Pane, ut qui Theologus Christiane amicus est.

3. Te mente et anima illibatum cernens, qui humanitatem sevit ac Deus est, sua voce accersivit. Tu vero, nave relicta, o Joannes, ivisti obviam te gubernaturo, et ab illo — commissa tibi sunt, sapientissime, gubernacula omnium quæ nunc sunt ecclesiarum, quarum filios ex procella ereptos ad sacrum adduc portum tranquillitatis ; fiducia enim polles omni tempore, uti Theologus et amicus Christi.

4. Quando igitur locum cepisti inter discipulos, præ omnibus cæteris, o sapiens, dilectus fuisti, ut qui suavis eras et virginitatis amans ; unde qui cuncta prospicit, te

duxit in montem cum fratre, una et Cepha, — expandens decus suum sermone majus, ut patientis cum testis esses, nullatenus cruciatum reformidans, quin immo stans juxta crucem, audires filius intemeratæ Deiparæ, Theologus et Christi amicus.

5. Contubernalem habens tecum virginitatem, in propria illam recepisti, quæ

Virgo inter matres et mater Christi est; namque ejus filium non dereliquisti in hora divinæ mactationis, et dum cruci — astares, vocem audivisti divinam: « Ecce mater tua, amice! » tum matri insuper dixit: « En filius tuus, mater mea; cum eo domicilium habes, ut qui Theologus est Christianus amicus. »

II. De S. Luca Evangelista.

Scientia ditatus arcanorum, ab ipsa Domini manu commissam habuisti gentium hæreditatem, longe celebrate; vitam unde quum nobilitasti verbo, Luca, legislator populorum factus es, tu qui nobis affers —

legem penitus scriptam digito Dei, veluti tabulas divino caractere sacratas, a te ope Spiritus compositas, evangelium omnibus adorandum; ideo te Christus gloriosum fecit, qui solus novit intima cordium.

III. De SS. Helena et Constantino.

1. Hos summo jure duces fidei et ingentia lumina, cæcus ego mente, quomodo recolam hymno, ut par est? Verum oro Deum, qui supplicibus gratiarum fontes effundit, ut canam ego quoque — cum spiritu impolluto hos præsidēs, has rectæ doctrinæ columnas, eos qui nos manu deduxerunt ad colendum Christum, ad abstinendum a pessimis dæmonibus, edoctos verum Deum, solum in sanctis glorificatum.

2. Quam vere tremendum prodigii exordium! hi cum a teneris fidem alacriter quaerunt, invenere cælestes opes, Helena, inquam, et Constantinus, in fide Romanis imperantes: ipsi repente — crucem Domini, quam investigabant, prope Solymos repertam, orbi tradiderunt; qua omne malum averruncatur, in qua Christus salvos fecit nos, qui solus est misericors et amator hominum.

IV. De B. Virgine Maria in cælo Assumpta.

1. Nobilibus votivisque cantibus beatum clamemus illum locum, gloriosum et splendidum, ut qui parentis vitæ in usum cessit, ac viventem in tumulto minime continuit: O Gethsemani, — tu dèliciarum hortus, haud ignobilior quam paradisus, ubi incorporeus caro factus, olim ingressus requievit; ubi postmodum sacrum matris suæ corpus transtulit, procul a sordibus, idem qui uterum inhabitavit semper virgineum.

2. Vero ut simile quid dicam, de hac

sponsa Maria, de Virgine matre regis universorum, hæc quidem ad mortis usque vestigia utcumque pervenit, particeps facta communis conditionis, ut patefaceret — ipse ab illa natus ut ex muliere, haberi perfectæ naturæ terminos, quum mortalibus et caducis rebus et peregrinis subjectam eriperit, illibatam nempe, longissime a sordibus immunem, idem qui uterum inhabitavit semper virgineum.

Schol. Cogitanti mihi sæpenumero, cur birmus Τράνωσον inscriptus tantopere placuerit, ut a Romano ad ultimum usque Melodum, continuo veluti plausu superbiret, dum amœniores hymnorum elegantiae et exquisiti lepores iniqua oblivione et vesano excidio interciderent: nihil probabilius subiit, nisi quod Græci, Musarum filii, ut cum Asterio loquar, cum periodum quam dixerè Grammatici *quadratam*, alii *syntheticam*, in deliciis haberent, eandem voluere non solum in oratorum concionibus demirari, verum etiam inter sacra, tum maxime in celebrandis heroibus nostris, veluti coronam affabre circumvolutam, dicare, vovere, consecrare ad immortalitatem.

Hic namque, nisi fallor, egregium habemus exemplum *συνθέσεως*, de qua modo disputavi: birmum enim si integrum, neglectis varietatibus, conspicias, gratum in eo miraberis artificium, quo tota periodus per sex suspensa versus, tetrasyllabo, quasi in medio carmine, solvatur et vertatur; ut iterum in sex alios versus, æquabili varietate mensuratos, exspatietur ovans ad ultima ephymnia. Hunc sibi typum Romanus inter primos suum fecit; post eum cæteri certatim ita æmulati sunt, ut per totum duliæ et hyperduliæ cyclum, ut aiunt, nullus fere inter divos eodem illo hymno periodico fraudetur.

Tum accessit Theodorus Studita, catus et pius, cui volupe fuit augere eadem acumina, cum juberet poni ab initio στίχων tetrasyllabum (vid. n. IV, 1, 2, cf. p. 466), veluti prius jaculum in occursum posterioris emissum, ut duplex cardo sit, æquis fere intervallis distans, quo nihil venustius.

Immo Cosmas, quo nemo elegantior fuit, neque erit, Suida vade, dummodo ipsius sit carmen de assumpta in cœlos Virgine (cf. p. 527), subtilius aliquid invenit: tertium tetrasyllabum ante ephymnia induxit, ut ter eodem modo sonaret periodus, in exordio, in meditullio, in coronide: vide nimirum in IV. tr. 5, 6, et percipe aure harmonica: Τμητικοίς... Γεθημανῆ... Δίχ' ἀφθοῶς, tum Ἄληθινόν... Ἴνα φανοῦ... Δίχ' ἀφθοῶς, et sic in duobus supra viginti tropariis, quod hactenus non me solum fugerat, sed ipsum corsinii solertem librarium, qui nullo discrimine ultima distinxit.

I. Huc perveneram, nunc pede suspenso, nunc vestigia anxie reptens, quum bonis Melodorum avibus, ad me delata sunt inexpectata mosquensis codicis folia, in quibus inveni totam et novam corsinii paginam, ad restituendum primum ejusdem quod superest folium, miserrime lacerum ac

fædo squallore evanidum. Quantum vero lynceo oculo in rediviva sub sole et aceto scriptura prospicere dabatur, spirare mihi odorabar aut Romani aut Eliæ τὸ ὕφος. Sitim acuit unica prima strophe, servata in menæis. Salivam auxit alterum in vallicelliano codice troparium. Omnia tandem collustravit mosquensis pagina, sub luculenta acrostichide ὙΜΝΟΣ. Emergunt præterea in laciniis corsinii tria trop. sub his litteris ab initio: O... Σ... Η...? quæ utinam, cum nomine melodi, pateant, pergant, et absolvantur ἴν patmanis membranis! Singula breviter persequamur.

I. In mosquensi inscriptio est: μὴνὶ τῶ αὐτῶ κς' (σεπτεμῆρ.) κονδ. εἰς μετὰστασιν τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελ. Ἰωάννου ἤχ. β', ἰδιόμελον. Et ante 1 trop. nostrum: ὁ οἶκος.

Tr. I v. 1 ὕψει M. — V. 2 βάθει M. — V. 4 ὑπάρχη sic perpetuo et inepto iotacismo in M, quod rescribere piget. — ἀκατάληπτα M. — V. 5 ὄσπ. οὖν ven. — V. 7 οὔτε M. edd. — V. 8 ἱκανῶς M. — V. 11 ὁ ἐν τῷ στήθι ἀναπεσὼν sic M. οὔτος γὰρ ἔστιν ὁ ἐν τῷ στ. ἀναπεσῶν rom. — V. 12 συνεσθιασθεῖς M, rom. συνεστιάθη ven. Huc usque edd. — Ephymnion solet esse hendecasyll.

Tr. II, v. 1. μέγ. Χριστοῦ ὁ ἱερ. vallic. — V. 3, καὶ ὁ λόγ. δὲ ἦν V. — ἦν πρὸς τὸν θεὸν V, M, vel in breviorē v. nota θεὸν monosyll. cf. Jo. I. 1. — V. 4, ὁ φθηγξάμενος M. — V. 7, 8 καταρτοῶν τὰ δίχτοια δ. γ. τ. Ζεβαϊδέου sic M. — V. 9, λόγ. σου M. — V. 10, 11, 12 in vall. fere respiciunt fabulam de Joanne sponso in Cana Galilææ, ac mirare varietatum licentiam:

τοὺς ἀνθρώπους εὐφραίνει ὡς ἐν Κανά·
ποίησας οἶνον τὰ ὕδατα·
ὁ οἰκτιρῶν ὡσαύτως καὶ ᾧδε νῦν ὁ θεολ.

Tr. III, v. 2. Nota ἀνθρωπιὰς trisyll. audaci synalephe, solemnī tamen ex reg. XV. — V. 10, εἰς τὰ M. — V. 12, una syll. deesse videtur.

Tr. IV, v. 5 ἐπεὶ ὄρους ἀνάγει με τοῦ sic mosq. apogr. Etiam codex aliquid passus est, cum probi melodi nunquam sinant pendere versiculum ἀτέλεστον, ut in ἐπί.

Tr. V, v. 1, ζῶν. sic M atticæ, nec multum obstat acrostichis. — V. 6, incipit lacerum corsinii folium, in alia tamen excurrens, sed ejusdem thematis, exorbitante metro in compendiis:

... Ἰωάννη
τῷ μαθητῇ
ἔφησεν ἐν φωνῇ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου·
καὶ τῇ ἰδίᾳ μητρὶ φησιν·

Ἰδοῦ, γύναι, ὁ υἱός σου ·
 ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια ·
 ὡς μητρὶ τοῦ Θεοῦ ὑπερέτης : ὡς θεολ.

Ex cæteris 4 trop. quædam habebis ad calcem voluminis in ultima appendice, p. 663.

II. Extat in corsin. f. 5, sub brevi indiculo : μην. ὀκτ. ἡ τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ κονδ. ἤχ. β', πρὸς τό· Τράνωσον. Plura sub initio cum præcedentibus conveniunt, sed puncta huc illuc temere incidunt. — V. 8, γεγραμμένος C. — Ephymnion celeberrimum ex ipso Luca Act. 1, 24 petitur, quidni ex hymno Actuum apostolico, omnium antiquissimo, cujus melodia cum nostra fere concinit ?

Σὺ, Κύριε, καρδιογενῶστα πάντων,
 ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω,
 ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα,
 λαβεῖν τὸν τόπον,
 τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς,
 ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας,
 πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.

III. Vel Theodoro vel alicui Studitiæ byzantino tribuere licet hoc βασιλικὸν, cui corsin. f. 112 tenue trop. addit, præfixo lemmate : Μηνὶ ματῶ κα' κονδ. τῶν ἁγίων βασιλέων Κωνσταντινοῦ καὶ Ἑλένης, ἤχ. β'. Cf. append. p. 670.

Tr. I, v. 4 ὁ τυφλόνους, sic se prodit Theodorus in acrostichide de S. Hilarione, p. 615, sic alias audit ὁ νοῦν σπανός, ὁ πτωχός. — V. 5, solus fere idem utitur modo optativo. — V. 8, ὅπως ἀγάω

sic, totaque periodus pendet, nisi ex super. v. 5, mente saltem ὅπως ὑμῶν revocaveris. — V. 12 δαίμοσι consulto pro δαίμονας, ne sequentia ineptirent. — Nota v. antepenult. ampliorem solito, pro enneasyll.

Tr. II, v. 5, εἴρανο, forma, in melodis frequentissima, ut infra εἴραμεν, p. 1, tr. 2; p. 43, tr. 23; εἴρατο, p. 336, tr. 8; εἴράμενοι, p. 658, etc. Unde haud inopportunos erit scholiasta vaticanus quidam : Εἴρατο κανόνισον · Εἴρέω, εἴρω, ὁ μέλλων εἴρησω, ὁ ἀάριστος εἴρησα, ὁ μέσος εἴρησάμην, εἴρησατο, καὶ κατὰ συγκοπὴν εἴρατο. — Εἴρατο δὲ οὕτως · Εἴρω ut supra ad εἴρησα · ὁ δεύτερος εἴρον, ὁ μέσος εἴρόμην, εἴρου, εἴρετο.

IV. Cosmæ nomen in acrostichide fertur. in corsin. f. 40, de quibus cf. p. 527. Ea selegimus quæ insigniora sunt et dogmatica de assumpto B. V. corpore.

Tr. V, v. 1, τιμητικῶς taurin. rom. — V. 2, ἄμφω T. — V. 4, λαοὶ sic omnes pro monosyll. ex regula XVI. — V. 7, καὶ τίμιον τῶ μνήματι ζῶσαν T. — V. 9, τῆς τοῦ παρ. τρυφῆς C, rom. — V. 10, 11, ἐν ἧ ὁ γεγωνῶς τὰ πρώην εἰς εὐχὴν ὁ Χριστὸς ἐπ. T. — V. 12, εἶτα καὶ τὸ σῶμα τὸ ἄμωμον τῆς μ. ἐπανέθετο T.

Tr. VI, v. 6, ἐνεδιέθη C, rom. — V. 7, γεν. οὐσία T. — V. 10, φύσεως ὄρους cum omnibus, sed pro φανῆ codd. omnino requiritur φανοῖ ex φανός, φανόη. — V. 12, 13, ὑποκειμένην ἦν ἤρασαν ὁ Χριστὸς εἰς ἀθάνατον καταμόνην T. — ἐπικειμένην rom. ἐπεὶ κειμέν. C.

VI. Πρὸς τό· Αὐτὸς μόνος, ἤχ. πλδ'.

Ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ συναΐδιος ·	1.	! . ! . . ! . . ! . !
τῶ τεκόντι ὑπάρχων καὶ σύμμορφος ·	2.	! . ! . . ! . . ! . !
ἐξ ἁγίου ἐληλυθε Πνεύματος ·	3.	! . ! . . ! . . ! . !
καὶ ἐκ κόρης Παρθένου γεγέννηται ·	4.	! . ! . . ! . . ! . !
πάθη σταυρόν τε καὶ τὸν θάνατον ·	5.	! . . ! . ! . ! . !
ὑπομείνας ἔγερσίν τε τὴν ἐκ τάφου ·	6.	! . ! . ! . ! . ! . ! .
τοῖς ἀνθρώποις ζῶν χαρισάμενος ·	7.	! . ! . . ! . . ! . !
ὄθεν ὠφθης Θεοῦ ἀδελφός καὶ μαθητής ·	8.	! . ! . . ! . . ! . . !
ὁ φιλόθρωπος : —	9.	! . ! . (sic Anast.)

De S. Jacobo, Domini fratre.

Dei Filius, genitori coæternus et consimilis, a Sancto Spiritu venit, et ex puella Virgine natus est, dolores, crucemque et mortem sustinens, tum resurrectionem e

tumulo, largiens vitam hominibus; unde factus es Dei frater et discipulus, mortaliū amator.

Scholia. Breve exemplum habes prisca et gravis moduli, Anastasio solemnisi, qui, quum præ se ferat ultimi toni mœstitiam et ponderitatem, funereis in cantus reservari solet, ex novem enim versibus unus decasyllabus est, quinque hendecasyllabi, duo etiam grandiores, ultimus demum, quasi media parte fractus, exit in quinque aut sex syllabas; omnes vero iisdem fere

accentibus premuntur, et apud bonos Melodos, easdem fere cumulant litteras raucisonas et flebiles; quæ quantum aptentur prolixis Græcorum nœniis, quas *μυριολόγους* vocant, nemo nescit. — Interim adverte penultimum versum ex solita licentia in fine augeri syllaba muta; ne enim Θεοῦ contrahatur, tonus obstat. Sed ex can. XVI fit trisyll. *φιλόκωπος*. Hæc sunt in corsin. f. 6.

VII. Πρὸς τὸ · Τὸν θείῳ μύρῳ, ἦχ. πλδ'.

Ἀξίως αἶνον προσάξει ·	1. . ! . ! . . ! .
οὐκ ἔχων τῷ χριστομύστη ·	2. . ! . ! . . ! .
ἀποροῦντος τοῦ νοδῶ ·	3. ! . ! . ! . !
τὸν ὑμνούμενον ἐκλιτάζω ·	4. . . ! . ! . . ! .
βλῦσαι θερμῶς μοι ·	5. ! . . ! .
ἐξαιτοῦ παρὰ Θεοῦ ·	6. ! . ! . ! . !
Ζώσιμε πανίερε ·	7. ! . ! . ! . !
λόγου σθένος ὡς αὐτοῦ ·	8. ! . ! . ! . !
ἀληθέστατος λάτρης ·	9. ! . ! . ! . !
ὅπως φράσω εὐτόλμως ·	10. ! . ! . . ! .
τῶν θαυμάτων τὰ πλήθη τῶν σεπτῶν ·	11. ! . ! . . ! . ! . !
οὐ γὰρ ὑπάρχεις προστάτης :	12. . ! . ! . . ! .
τοῖς σεπτῆν σου μάκαρ	13. . . ! . ! .
τιμῶσι πανήγυριν : —	14. . ! . . ! . !

De S. Zosimo.

Dignum ut offeram elogium Christi ministro, impar quum ego sim ex labante animo, ipsum exoro canendum. Zosime sacratissime, a Deo impetra, uti ejus famulari verissimus, pro me sermonis robur,

unde confidenter dicam tuorum insignium prodigiorum copiam; tu namque es patronus omnium, tuam, beate, sacram panegyrim celebrantium.

Scholia. Corsin. f. 50. En Studitarum hirmus frequens, Theodoro fortasse parente, cujus sane lexicon in hæc pauca et in alterum cod. trop. irrepsit cum solitis novitatibus, ut *Χριστομύστης*, *ἐκλιτάζω* et in sequentibus alibi dandis *ἱατὴρ ἀγαθοκωρ*. Accedunt cumlata adverbia, pingua participia; tum invocatio in medio trop. v. 7 et

superlativum paulo post, de more Theodori; nec deest aspera et rudis verborum series, haud tamen incompta, sed ex ingenio Studitarum, ferox pie et modeste audax, ut eadem ego loquela utar. — V. 6, *ἐξαιτῶ C*, nec stat scriptura, quin periodus nimium sit ἀνακλόουθος. Plura de S. Zosimo vid., p. 668.

Hactenus selecta hirmorum paradigmata : nec mirarer si eadem, aut similia ab omni ævo circumsonarent inter Syros, Chaldæos, Armenos, Coptas, Nestorianos et Jacobitas, cum hirmus sit omnium gentium, haud cantu mutarum. Etiam floruisse apud

veteres Græcos et inter profana theatra, palam erit ubi de Ephymnio dicemus, neque aliter intelligo Maximum Planudem superius descriptum.

De Latinis vero unum addam, quod a nemine scivi notatum, quamvis multa et singulari declaratione indigeat. Notkerus Balbulus lemmata hirmis simillima suis tropis addiderat, teste cod. vindobonensi th. 1043 (ol. 412, in catal. 829) quæ tamen Bernardus Pezsius, quantumvis oculatissimus et proximus, aut ignoravit, aut neglexit, dum primus Balbulum adornaret. Vidi ego, alia quærens, et raptim notavi ea quæ iterum cursim et citius transcribo. Lemmata lineis a me subducta, in codice minio pinguntur, a fronte singularum, ut aiunt, sequentiarum :

- Dies sanctificatus*. . . In natale Domini. « Natus ante sæcula. » Pez. cap. III.
Hypodiaconissæ. . . . In nat. S. Stephani. « Hanc concordii. » c. IV.
Romana. In nat. S. Joannis. « Joannes. » c. V.
Frigdola. In sancta pascha. « Laudes Salvatoris. » c. IX.
Captiva. In ascensione Domini. « Summi triumphum. » c. XLXIII.
Occidentana. In Pentecoste. « Sancti Spiritus. » c. XIV.
Concordia. In nativitate SS. Apostolorum. « Petre. » c. XVI.
Romana. In nativ. S. Laurentii. « Laurenti. » c. XVIII.
Mater. In assumptione S. Mariæ. « Congaudent. » c. XIX.
Græcia. De S. Michaele. « Magnum te » c. XXIII.
Aurea. De S. Andrea. « Deus, in tua virtute » c. XXX.
Aurea. De Apostolis. « Clare sanctorum. » c. XXXI.
Vox exultationis. . . De martyribus. « Agone triumphali. » c. XXXII.

§ II.

DE CANTUS TONO (ἦχος).

Quum prima hirmi ratio ad cantum referatur, ac singulis nostris canticis, statim ab initio, ἦχος significetur præfixus, hac de re silere me omnino non licet, quamvis medicæ disciplinæ peregrinum me ultro profitear, nec nisi pauca et jejuna in prolixo et arduo argumento ausim prælibare. Laudo equidem et miror egregios viros germanicos qui a Meibomio ad Martinum Gerbert, et inde ad nuperrimum W. Christ haud omisso nostrate Vincentio, rei musicæ veterum Græcorum penetralia rimari tentarunt. Suspicio etiam doctos quosdam libros, quos accersere non neglexi ex renascente Græcia. Ad hæc tamen etiamsi minus imparatus et otiosior accessissem, plurima me deterruisent, quæ paucis aperiam.

Neminem latet, inani hactenus conamine sudavisse viros peritissimos, ut saltem a Gregorio Magno (de prisco enim ævo silendum) ecclesiasticas Latinorum melodias

extricarent; obicemque fuisse ad nos usque ineluctabilem, notas quas dixere saxonicas vel neumata, quum singulis notis non syllaba una, non dictio unica, sed integra periodus musica respondeat, quæ non nisi divinando plus minus attingitur. Neque etiam Guidonis Aretini melodiæ adeo perspicuæ sunt, quum post illum, haud semel artem susdeque verterit genus mutabile musicorum.

Vereor ut apud Græcos et gravior et frequentior sit melodiarum tumultus. Vereor ut in priscis quoque eorum codicibus sæc. X et XI (vix enim præter lectionaria raro apice notata antiquiores sunt) occurrant alia hieroglyphica tironiana, quæ lynceis oculis impervia sint. Vereor ut vetustis melodiis male pepercerint scholæ musicæ sæculi XIII, quorum μελουργοὶ jam se multa novasse gloriantur, qui ausi sunt, ut aiunt, Cosmam et Damascenum et priscos pulchriores efficere (ἐκαλλωπίσθη ποιήμα παλαιὸν κ. τ. ἐ.), ut alibi fusius exposui (*Hymnogr.* p. 64, 65, 66). Scrupulos augent recentiores magistri, non solum amplis et acerrimis controversiis, sed audaci molimine, quo quisque clavem rei psalticæ tenere non contentus, etiam veterum arcana intropicit, theatra scandit, rapsodias ab orco exciet, nobisque propinat in hirmo Romani Αὐτῶν ἀγγελικῶν initium fere XXIV libri Odysseæ, in aliis melodias incolumes Euripidis in *Hecuba*, Sophoclis in *Œdipo*, in *Ajace*, Æschyli in *Persis*, Pindari in *prima Pythica*, etc. (Cf. Philoxeni Musicæ neogræcæ λεξικόν. Vincent. *Notic. et extr. des mss.*, t. xvi, p. 167, 169).

Quibus ergo quum pavens hæream, pauca, nec nisi καθ' ὄλον satis sunt. Notum est Græcorum fuisse triplex musicum genus, diatonicum, enharmonicum et chromaticum. Quibus singulis aptaverunt primum septem modos, *septem discrimina vocum*, ut Virgilius, postea octavum a primo quasi repercussum, quorum quatuor priores dicuntur κίριοι, αὐθένται, posteriores πλάγιοι (πλ. α', πλ. β', πλ. γ', πλ. δ'). Quis primus octo illos modos in Ecclesiam introduxerit, dicere arduum est. Est qui ægre æstima- verit, Harmonium Bardesanis filium apud Syros, apud Græcos Arium, hanc novitatem primum invexisse, ut nonnullis placuit. Præterquam enim quod neque Athanasius in suos choros, neque sancti Syrorum doctores inter pium populum id genus melodiarum recepissent, si non alios quam adulteros earum novissent parentes, testis est multo antiquior Clemens Alexandrinus, jam apud christianos ævi sui tonos floruisse referens; saltem inter convivia, nondum a sacris sejuncta, musicam harmonicam et rhythmicam; ac nonnullos modos, ut dorium et phrygium (ἦχ. α', β'), non vero omnes adhibitos esse, cum excludat genus chromaticum, quod sensus emolliat (*Strom.* VI, 11; *Pædag.* II, 4).

Melodos quoque, ad nostra ut tantum respiciam, caute usos fuisse veterum modis facile deprehendes, cum in toto hoc volumine solus Romanus modum quintum attigerit in singulari carmine de Herodiade, p. 178; solus Romanus cum Theodoro primum receperit tonum in duobus hirmis Τὸ φοβερόν, Τέρπεται; solus etiam Romanus cum Elia et Theodoro secundum adivisset, nisi celeberrimus hirmus Τράνωσον, ejusdem toni, omnes fere Melodos allexisset; cæteri autem sex cur potissimum placuerint,

deduci potest ex quibusdam præconceptis opinionibus de modorum indole, quas candidè referre videtur veteris codicis tabella sequens, in quam incidi, dum de Notkero Balbulo schedas pulvereas excuterem meas, quæ procul dubio aliunde notissima sunt.

OCTO TONI

<i>Modi græci.</i>	<i>Modi latini.</i>	
I. Doricus.	I. Authenticus.	I. <i>Gravis</i> (ἦχ. α').
II. Ypodoricus.	II. Plagius.	II. <i>Mæstus</i> (πλα').
III. Phrygius.	III. Authenticus II.	III. <i>Mysticus</i> (β').
IV. Ypophrygius.	IV. Plagius II.	IV. <i>Harmonicus</i> (πλ β').
V. Lydius.	V. Authenticus III.	V. <i>Jocundus</i> (γ').
VI. Ypolydius.	VI. Plagius III.	VI. <i>Devotus</i> (βαρός).
VII. Mixolydius.	VII. Authenticus IV.	VII. <i>Angelicus</i> (δ').
VIII. Eolius.	VIII. Plagius.	VIII. <i>Perfectus</i> (πλδ').

Quibus enucleandis, Hucbaldo teste, haud satis essent decem anni, in aurea illa ætate Musicorum, quam male ferrea sæcula dixere. Rem promptius expediam aliquo exemplo, fere unico, in prægrandi idiomelorum provincia, quod facile olet tempora Damascenica, quando scilicet per octoechum cyclus musicus jam pleno orbeolvebatur. Cave ne credas sic a me sequentia per industriam collocari, ut cum superiori tabella quadrent. Columellas tres nescio quis Latinus vir in Occidente erexit, dum in Oriente ignotus pariter psaltes, in festo B. Virginis Assumptæ, ad vespervas, suaviter effunderet hoc idiomelum, præ omnibus quæ noverim insolentissimum. Eo tamen amœnius reor, quod ex ultima coronide videtur cantilena puellorum et puellarum, qui fortasse apostolorum et angelorum, in virgineo funere convenientium, ut fertur, personas agebant, ac sicut etiam nunc typica habent, processionem exercebant, cantantes Φῶς ἱλαρόν, vetustissimam illam martyrum acclamationem. Sequimur *Antholog. roman.* collatum cum libris venet. et vatic. 787, f. 197, XII sæc. et 1560, f. 86, recenti, sed in quo solo tonorum vices significantur.

Δόξα καὶ νῦν.

Ἦχος α'.

Θεαρχίῳ νεύματι ·
πάντοθεν οἱ θεοφόροι ἀπόστολοι ·
ὑπὸ νεφῶν μεταρσίως αἰρόμενοι ·

Ἦχος πλα'.

Καταλαβόντες ·
τὸ πανάχραντον ·

καὶ ζωαρχικόν σου σκεῦος ·
ἐξόχως ἠσπάζοντο ·

Ἦχος β'.

Αἱ δὲ ·

Ὑπέρταται τῶν οὐρανῶν δυνάμεις ·
σὺν τῷ οἰκειῷ δεσπότη παραγενόμεναι ·
τὸ θεοδόχον καὶ ἄχραντον σῶμα ·
προπέμπουσι ·

τῷ δέει κρατούμεναι ·
ὑπερκοσμίως δὲ προώγοντο ·

Ἦχος πλβ'.

Καὶ ἀοράτως ἐβόων ·
ταῖς ἀνωτέροις ταξιαρχίαις ·
Ἰδοὺ ἡ παντάνασσα θεόπαις παραγέγονεν ·

Ἦχος γ'.

Ἄρατε πύλας ·
καὶ ταύτην ὑπερκοσμίως ὑπεδέξασθε ·
τὴν τοῦ ἀενάου φωτὸς μητέρα ·

Ἦχος βαρύς.

Διὰ ταύτης γὰρ ·
ἡ παγγενὴς τῶν βροτῶν ·
σωτηρία γέγονεν ·
ἡ ἀτενίζειν οὐκ ἰσχύομεν ·

Ἦχος δ'.

Καὶ ταύτη ·

ἄξιον γέρας ἀπονέμειν ἀδύνατον ·
ταύτης γὰρ ·
τὸ ὑπερβάλλον ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν ·

Ἦχος πλδ'.

Διὸ ·
ἄχραντε Θεοτόκε ·
αἰεὶ σὺν ζωηφόρῳ ·
βασιλεῖ καὶ τόκῳ ·
ζῶσα πρέσβευε διηνεκῶς ·
περιφρουρῆσαι καὶ σῶσαι ·
ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐναντίας ·
τὴν θεολαίαν σου ·
τὴν γὰρ σὴν ·
προστασίαν κειτήμεθα.

Ἦχος α'.

Εἰς τοὺς αἰῶνας ·
ἀγλαοφανῶς ·
μακαρίζοντες.

Ton. I. Divinæ majestatis nutu, — undecumque deiferi apostoli — nubium sublatis culmine, —

Ton. V. Ad metam ubi pervenerunt, — immaculatum — vas tuum, vitæ principium, — summa veneratione salutarunt.

Ton. II. At illæ — sublmissimæ cœlorum potestates, — cum suo Domino accedentes, — Dei capax et illibatum corpus, — occursu honorabant — tremore corripiebantur, — tum ad supernas sedes procedebant. —

Ton. VI. Et arcana voce clamabant — superioribus agminum ducibus : — « Ecce universi mundi regina, mater Dei accedit.

Ton. III. « Tollite portas, inque superna

Schol. Ton. I. Is modus iterum in fine recurrit, notante acutissime Notkero Labeone aut Balbulo : « Octava (tonorum mutatio) in qualitate eadem est quæ prima. » (Gerbert. *Script. de re mus.* 1). — Θεαρχικῶς expectas, sed contra codd. et edd.

« recipite eam, — lucis uti perpetuæ ma-
« trem. —

Ton. gravis. « Per ipsam enim — mortali-
« lium omnium — salus facta est, — in
« quam dirigere oculos non possumus. —

Ton. IV. « Ipsi namque — dari dignum
« præmium nequit, — ejus enim — præ-
« stantia omnem superat cogitatum. —

Ton. VIII. Idcirco — intemerata Deipara,
— semper cum vivifico — rege et filio — vi-
vens, intercede continuo, — ut circummunias
et salves — ab omni inimico impetu — ju-
ventutem tuam. — In te enim — tutelam
possidemus, —

Ton. I. Te per sæcula — in splendoribus,
— beatam dicentes.

Ton. V. καταλαμβάντες, eodem sensu *pervenienti*
habet Roman. p. 149, 4, p. 160, 8; anepigr.
p. 498, 4. — σου σαῆνος ven. 2 vat. duo.

Ton. grav. Ἡ πανσθενής duo vat. — ᾧ ἀτενίζειν
rom. ven. vett. — Is tonus in ven. pergīt usque
ad verbum ἀδύνατον.

Ton. II. ὑπέρτατοι edd. omnes, f. ex Melodorum licentia, quam notavit Bartholom. in menæor. prologo, ubi recenset § 16 : δυσωδέστατον φθοράν, ὑπέρτατον στάσιν, etc. Etiam habes infra in Eliæ canone, p. LXXVII, plurima ejusdem audaciæ exempla. — τὸ θεοδόχον inde πλβ' incipit in ven. et rec. vat. καὶ ἀκραυφνέστατον iid. — προπέμπουσαι rom. codd.

Ton. VI. De θεόπαις cf. Roman. p. 230. tr. 40; Joseph. p. 384, tr. 4; anep. p. 455, et adde necessariam prorsus emendationem Sophronii anacreonteis a Ph. Matranga editis in Spicil. Rom.

cant. XI, v. 81-82, ubi lege ὑπὸ πόθμον pro ὑπὸ πάτμον, et φύτλης pro φύτλους, ut recte suspicatur Matranga, quæm tamen adeo turbavit corruptela, ut mutila esse gemeret ac vertere tentaverit : « *Sub Patmo* .. hic editus est Dei *filius naturæ legibus.* » Lege sis et verte :

Ἵπὸ πότμον ὦδε ἐτύχθη
θεόπαις νόμοισι φύτλης.

« Ubi mortem subiit Dei mater, naturæ ex legibus. » Cf. ipsum Sophron. I, v. 7, XX, v. 65.

§ III.

DE EPHYMNIO.

Post hirmum et tonum, nihil nobis insignius ac notatu promptius quam ephymnion, nec liquet utrum ab hoc illa proficiscantur, an id ipsum a duobus prioribus oriatur. Quin immo facile inducor ut credam, nihil aliud fuisse primitus cantica nostra quam cumulatata ephymnia, ac sensim crevisse, quum plausus populares in prolixas coalescerent acclamationes.

Plus semel enim jam dixi, ephymnion esse partem tropariorum ultimam, qua solent exire in publicas vociferationes. Unde plerumque illis præmitti solent quam proxime verba βοᾶν, κράζειν, κραυγάζειν, φωνεῖν, ἄδειν, ὑμνεῖν etc. quibus significatur, has salutationes supremas fuisse exultanti plebi et una voce alacriter clamanti commissas.

Quid vero? Num rudis etiam plebis inconditæ voces rhythmico, tono, metro ligabantur? Næ, sic erat elegantis illius Græciæ indoles, ut etiam in publicis plausibus harmonicis eructaret clamores, vocesque ad unum ex octo tonis componeret, quod perspicuum est in *Cæremoniali aulæ Byzantinæ*, ubi solemnities ad imperatores prosphonemata in receptionibus, in stationibus, etiam in turbarum concursu, quæ dixerunt δοχεῖα, χορευτικά, δρομικά, φωναί, juxta octo tonos, tam in foro quam in palatio, temperabantur.

Nunc autem, si vetustissima recolamus cantica Christianorum, quid præ se ferunt nisi congesta et continuata ephymnia? Unum sit exemplum, in Constitutionibus apostolicis servatum, quod nunquam satis recantare mihi videor, cum post quindecim sæcula adhuc supersit in monastica noctis psalmodia, quasi ab ipso Patre Benedicto datum suis filiis, ad proximam lucem salutandam (Cf. *Const.* VII, 23).

Σοὶ πρέπει αἶνος ·
σοὶ πρέπει ὕμνος ·
σοὶ δόξα πρέπει τῷ Πατρὶ ·

Te decet laus,
te decet hymnus,
tibi gloria Deo Patri,

καὶ τῷ Ἰῶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι ·
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν :

et Filio cum Sancto Spiritu,
in sæcula sæculorum. Amen.

Scholia. Cf. Jur. eccl. Græc. t. I, p. 379, 380, διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ vat. alter. — ἐν πνεύματι τῷ
384. — Sequimur cod. vindobon. — V. 3, πρέπει παναγίῳ vat. 1. ἐν. πν. ἁγίῳ vat. 2.
τῷ Θεῷ καὶ vat. un. — V. 4, διὰ τοῦ υἱοῦ id. vat.

Cur etiam huc non accedit integra doxologia angelica, sive magis sobria, quam Roma retinuit, sive brevis quoque et satis circumcisa, quam eadem *Constit. apostolicæ* retinent l. l. sive amplior quæ toties in officio græco resonat? Quæ omnia cum vespertino hymno apostolico (iterum l. l.) nihil sunt nisi effusæ et cumulatæ laudes, quasi extemporales. Sed quis temperet hic ab altero hymno vespertino, longe περιφήμῳ, quem pene promisi p. 624 ad S. Athenogenem?

Φῶς ἱλαρὸν ἁγίας δόξης ·
ἀθανάτου Πατρὸς ·
οὐρανοῦ ἁγίου μάκαρος ·
Ἰησοῦ Χριστὲ ·
ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν ·
ιδόντες φῶς ἑσπερινὸν ·
ὑμνοῦμεν Πατέρα Υἱὸν ·
καὶ ἅγιον Πνεῦμα Θεὸν ·
ἄξιός ἐἴ ἐν πᾶσι καιροῖς ·
ὑμνεῖσθαι φωναῖς αἰσίαις ·
Υἱὲ Θεοῦ ·
ζωὴν ὁ διδοὺς ·
διὸ ·
ὁ κόσμος σε δοξάζει :

Hilare lumen, gloria ex sacra
Patris immortalis,
cœlestis, sancti, felicitis,
Jesu Christe,
dum tendimus ad occiduum solem,
intuentes vespertinum lumen,
hymno canimus Patrem, Filium,
Sanctumque Spiritum Deum :
dignus tu es in omnibus ævis
faustis vocum hymnīs celebrari;
Fili Dei.
Te ideo,
vitæ dator,
mundus clamat gloriosum.

Scholia. Invenimus in vatic. 1864 f. 289 XI sæc. 619 f. 5 XII sæc. 1070 f. 192 a. 1291, in quo vetus lat. interpres, ottob. 408 f. 4 XV sæc. barber. IV, 37 f. 146. Præterea extat in paris. 2408, vindob. th. 177 f. 204, taurin. 79; monac. 320 oxon. bodleian. — Vetus, nec minus inepta inter Græcos quam apud nostros eruditos de hujus hymni conditore disputatio est. Sed ineptior fabula byzantina, qua S. Sophronio tribuitur (*Horol.* 1870, p. 145, 294, 347; *Goar Euchol.*, p. 323), quum S. Basilius de hymno nostro disserat, ne loquar de dubio, sed prisco Athanasio *ad Marcellum*. Græcū autem consulto hierosolymitanum excient, ut ignem suum sabbaticum cum ortu cantici illustrent. Huc pertinet ridiculum scholium quod passim lego in superioribus codd. insertum, quodque post Allatium (*De opinament. Gr.* p. 30), Cangium (*Gloss. gr. append.* p. 123), recoxit Pasinus (*Catal.* t. I, p. 170). Etiam apud Cangium (v. *λοχνικόν*) ex cod. paris. 2408, ut opinor, auctor hymni dicitur

Antigenes, corrupto nomine *Athenogenis*. Litem solvit Basilius, cujus verba non retulisse me piguit, ubi de Athenogene : « Visum est, inquit, patribus nostris, vespertini luminis gratiam haud quaquam silentio accipere, sed mox ut apparuit, agere gratias. Quis autem fuerit auctor illorum verborum, quæ dicuntur in gratiarum actione ad lucernas, *dicere non possumus*. Populus tamen antiquam profert vocem, nec cuiquam unquam visi sunt impietatem committere qui dicant : *αὐνοῦμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα Θεόν*. » Hactenus de nostro hymno. Tum de Athenogene idem : « Quod si quis etiam novit Athenogenis hymnum, quem tanquam vale supremum discipulis suis reliquit, festinans jam ad consumptionem per ignem, is novit et martyris sententiam de Spiritu » (*Libr. de Sp. S. c. 29, n. 73 BB. IV, p. 62*). Nec plura cum multis verbis dabunt : Fabricius *Bibl. gr.* t. VII, p. 170-172 ; Lemoyne *Var. sacr.* 1095 ; Th. Schmidt, *Miscell.* t. I, p. 151 ; Pasin. *Cat.*

codd. taur. I, p. 173; Gerbert, *de Cantu et mus.* t. I, p. 76; Bolland. *Jul.* t. IV, p. 216; Zaccar. *Bibl. lit.* t. II, p. 40; Daniel, *Thesaur.* t. III, p. 5; Alb. Thierfelder, *De Christianor. psalm.* 1868, p. 33; W. Christ, *Anthol.*, p. 40. Quibus adde post Goarum omnia *Horologia Græcorum.*

Puncto et verbo sequimur *codd. vaticanos*, neglectis recentium varietatibus ex arbitrio invec-tis. — V. 1, φῶς Ἰλαρόν. Scholium vindob. et ottob. Γράφουσι καὶ διὰ τοῦ μελζονος καὶ ἐλάττονος οἱ Ὁ τὸ

Ἰλαρόν τῆς ψυχῆς εἰρηνικὸν καὶ φωτοποιὸν, δαφιλῶς πλούσιον, κεχαριτωμένον, quæ mysticam simul et grammaticam exegesis respiciunt. — V. 4, Χριστοῦ ἐλθόντος mon. — V. 7, 8, cf. Basil. καὶ υἱὸν ottob. oxon. — πν. Θεοῦ ottob. taurin. — V. 9, ἄξιόν σε edd. fere omn. — V. 10 φ. δσταις ottob. oxon. taurin. — V. 13 δῖον Pasin. ex taur. δι' ὄν oxon. ap. Schmidt. — V. 14, ὁ om. Chr. — κόσμ. ἐορτάζει oxon.

Ad Ephymania ut revertamur, in toto fere Acahisto cumulantur, et plurima ex nostris anonymis ejusdem generis sunt, ut p. 472, 599, 600; quo vetustiora cantica sunt, ut dixi, eo plausus breviores et alacriores; raro exemplo, apud Roman. XXIV, p. 185 tetrastichum ephymnion τάχυνον primum trop. prolixè inchoat et claudit. Nullum vidi exemplum μεσουμνίου in medio tropario intercalati, quantumvis id suadebat hirmus Τράνωσον, satisque affectet Theodorus, in sede media, salutationes et epiphonemata. Cæterum, dum in canonibus et idiomelis cæteris ephymnia rara sunt, peculiari hac coronide κοντάκια semper insigniuntur.

Nil mirum igitur, si ephymnium alicubi Zonaræ sit ultimum canonis sive odæ nonæ troparium, aut etiam ab eodem aliquando θεοτόκιον dicatur, quasi odarum singularum plausus, utpote τελευταία ad Virginem salutatio. Nil mirum præterea si apud nostros Melodos totum carmen hoc solo nomine nuncupetur, cf. p. 339, tr. 2, 3; 424, tr. 23.

At multo facilius est rem describere quam verum detegere nomen. Ad profanos enim potius poetas quam ecclesiasticos pertinet ἐφύμνιον, sicut ἐπώδη, ἐπιμελώδημα, ἐπώδα, ἐπιφωνήματα, ἐπιφθεγματικά, ἐπιρήματα; quæ nostri melodi eo fastidio respuunt, quo christiani in rebus suis sacris fere omnia classica id genus vocabula consulto exulare jusserunt.

Zonaras tamen, sed obiter, in comment. ad hirmum od. IV *Can. III Anastas. ἐπώδιον* vocat illud faustum verbum: δόξα τῇ δυνάμει σου, de quo ait: τοῦτο δὲ τῆς ᾠδῆς ἐστὶν ὡς ἐπώδιον ἐκάστῳ στίχῳ, nisi diligens Zonaræ interpret futurus, cl. v. H. Stevenson id potius de versiculo quam de serie τῶν στίχων intelligat.

Ἀκρόστιχα vero eadem primitus dicta fuisse facile quis intulerit ex *Constit. apost.* II, 57 (nobis 51, t. I, p. 204, cf. p. 220, n. 17): ἕτερός τις τοὺς τοῦ Δαυὶδ ψαλλέτω ὕμνους, καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκρόστιχα (al. ἀκροστίχια) ὑποψαλλέτω. Quæ senex abbas Nilus in sua tropariorum censura resumpsit: καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκρόστιχα ὑποψάλλουσιν μετὰ μέλους καὶ ᾄσματος.

Simile aliquid fuisse reor, quod dictum est ὑπακοή ab ὑπακούω, idem fere ac ὑποψάλλω et ὑπαγορεύω, de quibus cf. Roman. XX tr. 6, p. 159 not. Mox vero ὑπακοή fuit liberior versiculus, deinde solemnius troparium, majoribus festis intra canonem reservatum. Cf. p. 674, 672.

Quid quod Scholiasta Hephæstionis, saltem in uno codice mox excutiendo, nobis

simul congerit alia duo verba insolentiora : τὸ δὲ κουκούλιον τὸ ἀνακλώμενον. Quæ ve-
reor ne solitam prodant Grammaticorum imperitiam, quoties ultra crepidam ad sacra ac-
cedunt. Κουκούλιον infra suum habet locum proximum. Ἀνακλώμενον vero diu me anxium
tenuit, quum aperte legerem apud Suidam, quod jam adduxi : Ἀνακλώμενον, τὸ ἀπη-
χούμενον, ὡς ἐπὶ τοῦ κυρίου (f. κυροῦ) Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ· Σὺ γὰρ ὑπάρχεις τὸ φῶς
τὸ ἀπρόσιτον. Kusterus sicco minus pede transiliisset, si nostra præsto fuissent, ut
p. 16 sqq. Sed etiam cum Romano nostro multa in *luce inaccessa* caligo remansit nobis,
donec inciderimus in vallicellian. cod. veterem E, 55, ubi post singula quædam cano-
num troparia occurrit illud compendium ἀνάκ. Neque aliud novi exemplum. En ergo in
aliquo saltem monasterio Italogræcorum, sæculo circiter XI, perinde atque in ecclesiis
quas Suidas frequentavit, tropariorum canora clausula dicebatur ἀνακλώμενον.

Nunc vero, post tot nomina, nullam, omnino quod sciam, apud Græcos recen-
tiores appellationem retinet ἐφύμνιον.

§ IV.

DE ACROSTICHIDE.

Apostolica igitur ἀκρόστιχα, de quibus modo, nihil ad acrostichidem nostram atti-
nent, quæ continuo litterarum vinculo initia singulorum tropariorum complectitur.
Tam canonibus quam canticis nostris communis est acrostichis alphabetica. Exclusa
vero serie elementorum, constans fit canones inter et κοντάκια illud discrimen, quod
in illis iambica aut metrica acrostichis sit, in his vero semper libera et soluta. Quanto
minus hic invenies amplissimas acrostichidis periodos, quibus, in tribus Damascenicis
canonibus, non solum troparia, sed singuli versus iambici exordiuntur.

Quam quidem alphabeticam consuetudinem notum est, a vetustissimis fontibus hebraï-
cis ad omnia Orientalium idiomata, inde ad Græcos, tum ad Latinos et omnes Occiduos
permeavisse. Haud immemor incunabulorum, id nusquam anagramma uberius fruticavit
quam inter medii ævi scholas rabbinicas (D. Guarin, *Grammat. hebr.* t. II passim),
ubi circumferebantur poemata, quorum non modo acrostichide continentur versiculi
ab initio, sed in singulorum fine, immo triplex et quadruplex elementorum columna hinc,
inde, et in medio, intricata ac decussata alphabeta cumulat. Eadem fere post Venan-
tium Fortunatum, Rabanus in suo *de Cruce* metro operose imitatus est. Si sacra licet
componere profanis, fas sit adhuc recolere alphabeticum hymnum de Bacchi nomi-
nibus (Villoison, *Anecd.* I, p. 128), quem ad sacra B. Virginis præconia Joannes Geo-
metra haud infeliciter reduxit (*Spicil. Sol.* III, p. xviii).

His fortasse prætermisissis, satius multo fuisset memorare et iterum sub lectorum
oculis reponere tria illa ingentis æque et elegantis operis monumenta, quæ dedi in
Hymnogr. p. 18-20, nimirum ubi tres melodi nobiles, Joannes Damascenus, Geor-

gius, Bartholomæus Romanus semel et iterum in triplici canone sic totum alphabetum exhauriunt, ut ordine verso in odis VIII et IX, litteræ ἀντίστροφαι non troparia tantum, sed ipsos versus distinctissime dispartiantur, in clarum et irrefragabile rhythmicæ methodi documentum. Piget me nondum invenisse, uti sperabam, quartum hujus artificii exemplum novum, quod sustulisset tædium aut lectorem alio remittendi, aut rancida refricandi fastidiosius.

Cæterum in omnibus canticis, ad instar Acathisti, primas semper habuit *alphabetica* series, cf. p. 228, 235, 476, 484, 538, XXXIX, in cæteris infrequentior, vid. p. 222 sqq. Inde in usum venisse videtur, quod Melodi etiamsi liberiori norma procedant, raro ultra XXII aut XXIV strophas excurrerint. Spirat mos hebraicus in duobus canticis, hieratica canitie venerandis, p. 482, 484, cum utrumque caneretur junctum psalmo alphabetico CXVIII, ut ibi fusius notatur (1).

Breviora poemata totam seriem aliquando ad duas coercent litteras A-Ω (cf. p. 228), quæ mysterio non vacant. Nam Macarius Chrysocephalus catenam integram exegit in XXIV libros, juxta alphabetum, ut ostenderet Christum esse A et Ω.

Vix notandum acrostichidem potius ab aure quam ab oculis pendere, ut mixtim et vice versa adhibeantur α, ε, η, ι, υ, — α, ε, — ο, ω, — β, π, — δ, τ.

Bene est autem quod cæteris usitatior sit acrostichis *onomastica*, nec sat multas agere gratias valebit Melodorum historicus illi, quicumque sit, a quo exemplum primum datum est nomen acrostichidi involvendi. Ex trecentis enim quos novi hymnodos, pars fere tertia nullam ex integro historiam habet, præter nudum nomen, quod existari datum est in solis majusculis initio tropariorum præfixis. Inter quos non pauci, maxime Studitarum, ut dixi superius, nomen tegunt in exordiis Θεοδοσιῶν, ac si velent in umbra Deiparæ suaviter delitescere. Alii, duce Romano et veterum exemplo, se vix in exeunte poemate clam inscribunt, ut opifices famosi sua olim nomina pedibus deorum supposuerunt. Alii etiam modestiores in una sæpe littera toti sepeliuntur, ut Tarasius et Thecaras, de quibus cf. p. 334. Alii demum eo usque arcana latibula struxerunt, ut fictitia ac fere turpi epigraphe gauderent : sic Theodorus interdum circumfertur humili veste in acrostichide tectus τοῦ πτωχοῦ, τοῦ ἀσώτου, τοῦ τυφλόου, τοῦ νοῦν σπανοῦ, etc. Quid, quod ab eodem Theodoro docemur (*Epist.* I, 41.) vigint quatuor Studitas, inter quos certe Melodi nominantur, dum fureret iconoclastica tempestas, nomina quemque sua in singulis alphabeti litteris dissimulavisse? unde operæ pretium erit Studiana monumenta evolventi, attente totam acrostichidem expendere, ac sedulo scrutari, an in aliqua littera ad calcem supervacanea, non lateat nomen ex eadem clavi detegendum. Hæc olim forsán meminisse juvabit.

Tum etiam neminem fugit, maximopere considerandum esse, an hirmus ipse acrostichide contineatur, quod, Romanum si excipias aut Anastasium, oppido rarum est :

(1) Vix non lepide gravis Papebrochius vult (Maii t. II, p. 254) recentem esse usum acrostichidis in Melodis, indeque tuto seriores agnoscit.

unde pronum est inferre, non modo priscum esse Melodum, sed et hujus hirmi eundem esse inventorem.

Udenam oriatur tam proficua et solers consuetudo, ambigitur. Vix credam eam esse repetendam ab indita Græcorum opificum vanitate, qui quocumque modo et loco, in tabellis, æreis marmoreisque signis, suo se nomine posteritati commendabant. In classicis enim poematibus inaudita est, nisi fallor, hæc nomen venditandi arrogantia. Cum vero hymnodi modestissimi sint, nec famæ venatores, non sibi, sed legi cuidam morem gessere, quam suspicor fuisse ortam, præter consuetudinem, ex canonibus Laodice- nis XV et LIX, quibus vetatur, ne plebeios canant psalmos (ιδιωτικούς ψαλμούς), seu cantica ab obscuris et ignotis edita; ne alii quam *canonici* seu publici psaltæ, in pulpitu- tum conscendentem, de membrana aut volumine (qualis erat κοντακίων rotulus, ἀπὸ διφθέ- ρας) legere præsumant.

Pene me fugerat alia acrostichis *linearis*, haud paucis tenebris involuta, quam semel epigraphe τοῦ γραμμικοῦ ἀριθμοῦ, p. 555, audiivi excitari. Ad mathematicos me utcumque ferens, a Nicomacho intellexisse videor, sic vocari potuisse seriem in acrostichide repetitarum et crescentium litterarum. Exemplum dedisset poema de S. Andrea, l. l. si integrum esset, in quo vix delineatur series AAA. Huc fortasse respicit repetita acrostichis p. 426 sqq. unde pluries extunditur Ἰῶβ, Ἰῶβω, Ἰωβίω. At *linearis numeri* crescentis amplius promisi exemplum, ex atlantico canone quo- dam Eliæ Hierosolymitani, quem sequenti tomo reservavi, in quo non pauciora quam centum uno minus troparia, et ea haud exigua, in perpetuam, sed brevem acrostichi- dem Ἡλίου μελώδημα conflantur in hunc modum :

<p>Ὡδὴ α'. 1. Ἡ δωδεκάπυρρος... 2. Ἡ ἀδελ-
φότητος... 3. Ἡ εὐηχέστατος...
4. Λίαν... 5. Λάμπαν... 6. Λαί-
λαπα... 7. Λύμην... 8. Λαῦρον...
9. Λαβὴν... 10. Λύσιν... 11. Λύ-
τρον... 12. Λαμπροφειγῆς... 13. Λέ-
γε...</p> <p>Ὡδὴ γ'. 14. Ἰνωται (f. ἐνωται)... 15. Ἰδεν...
16. Ἰνα... 17. Ἰδρωτι... 18. Ἰλα-
στηρίφ... 19. Ἰλὸν... 20. Ἰὸν...
21. Ἰταμῶ... 22. Ἰουδαίζειν...
23. Ἰδοῦ... 24. Ἰσότημον... 25. Ἰθυ-
νον...</p> <p>Ὡδὴ δ'. 26. Οἱ ἀνθρακες... 27. Ὁ τίμιος...</p> | <p>28. Οἱ σύγγονοι... 29. Ὁ μέγιστος...
30. Ὁ τελώνης... 31. Οἱ σύμφο-
ρες... 32. Ὁ εὐτυχος... 33. Οἱ
ἐνδοξοί... 34. Ὁ μόθρονον... 35. Ὁν
ἔτεκες...</p> <p>Ὡδὴ ε'. 36. Ἰψιστε... 37. Ἰψοθεν...
38. Ἰψωσας... 39. Ἰλην... 40. Ἰ-
μνωσιν... 41. Ἰπυλον... 42. Ἰ-
μνησε... 43. Ἰπερθεν... 44. Ἰστα-
τον... 45. Ἰψωσον... 46. Ἰψιστε...
47. Ἰμνον σοι... Et sic porro usque
ad nonum et nonagesimum troparium
Ἀκούτισον, quo absolvitur illud Ἡλίου με-
λώδημα.</p> |
|--|---|

Convenit hic, sed inversa linea et numero sensim imminuto, Joannes Euchaïta, qui Josephum hymnographum æmulatus, solet nomen inserere suum in oden IX, at multi- plici usus artificio, ut in sequentibus, quibus novum præbetur argumentum metrici

nostri systematis, quum acrostichide non troparia tantum, sed versiculi aperto discrimine dividantur :

Ὡδὴ θ'. πρὸς τό · Ἐξέστη.

<p>α'. Ἰάτρευσόν μου, δέσποτα, τὴν ψυχὴν,
Ὡς ψυχῶν ἰατρὸς εὐστοχώτατος,
Ἄμαρτιῶν
Νόσῳ συσχεθεῖσαν, καὶ ζοφερά,
Νυκτὶ ποικίλων θλίψεων
Ὅλην σκοτισθεῖσαν, ὅπως αἰεὶ
Ἰμῶ τὴν εὐσπλαγχτίαν,
καὶ τὴν φιλανθρωπίαν,
καὶ τὸ ἄμετρόν σου ἔλεος.</p> <p>β'. Ὡς ἔχων... Ἀναπλάττειν... Νεοποιῶ...</p>	Νεύματι... Ὅλον... Ἰπὸ κ. τ. ε'... γ'. Ἀνάστησον... Νεκρωθέντα... Νεκροποιῶ... Οἶμοι... Ἰπερβολὴ κ. τ. ε'... δ'. Νεφέλαις... Νοεραῖς... Ὅτε... Ἰψίστε κ. τ. ε'... ε'. Νεκρώσεως... Ὁ νεκρὸς... Ἰεὺ Θεοῦ κ. τ. ε'... ς'. Οὐκ ἔχων... Ἰπὲρ κ. τ. ε'... ζ'. Ἰπέκαυμα κ. τ. ε'...

Dum Ἰωάννης sic minuitur ὠάννης, ἄννης, etc. adesse pene dixeris στίχους ὑφάντους Georgii Pachimeri, quos cl. Villoison detexit et inseruit *Anecd.* t. II, p. 77. Infiniti sunt Melodorum ludj, quos quum detexisse opinaris, in nova te latibula incautum inopinatumque recipis.

§ V.

DE INTERPUNCTIS.

Quæ aliquando *diacritica* dixi puncta, hebraicorum more Grammaticorum, cave ne commisceas cum cæteris distinctionum signis, quæ ad pronuntiationem pertinent.

Ego quidem nolim, ne nimium crescant jam proluxa prolegomena, veterum excutere σιγμὰς et puncta, quæ, examine denso, erumperent e membranis vaticanis, ubi jacent commatici magistri, Dionysius Thrax, Porphyrius, Nicanor et eorum scholiastæ Stephanus, Diomedes, Melampus, Heliodorus, Chæroboscus, Theodosius, alii. Quid, si ad manum essent novem Nicanoris libri, quorum sex *περὶ σιγμῆς* et *de punctis apud Homerum*, alius in operis *epitome*, alius *de punctis apud Callimachum*, et *de differentia quæ inde in sententia oritur*, ut habet codex aliquis bodleianus? Quid, si e sepulcro redeunt « breves commatici tractatus, quos edidit Theotimus » apud Hieronymum (*de Vir.* c. 131)? Cur adhuc latet Sophronius *de Interpunctione*, in cod. vatic. fortasse et taurinensi (*Catal.* p. 375)? Ubi prostant sacrorum bibliorum exemplaria, quæ fluxere ab archetypo illo cæsariensi, quod, teste Georgio Syncello (p. 203), D. Basilius sua manu emendavit *κατὰ τε σιγμὴν καὶ προσῳδίαν*?

Paucis sat erit monere, hymnodica puncta prorsus alia esse quam tres solitas στιγμάς, alia quam octo Nicanoris σημεία, alia quam octo puncta latinorum Grammaticorum.

Tres enim στιγμαὶ potius tria sunt ejusdem puncti loca, ut recte habet Stephanus (Villoison, *Anecd.* t. II, p. 141), cum τελεία στιγμή ponatur ad caput ultimæ litteræ, sententia absoluta, μέση in media linea, ὑποστιγμή in ima littera. Quæ quidem tria loca ignorant, paucis exceptis, nostri codd. accurati et veteres; sed absoluto versu, suspensa licet sententia, punctum melicum sursum poni solet, quasi τελεία στιγμή (1). Sed præter apicis exiguitatem, nihil commune habet sive cum octo στιγμαῖς, de quibus Nicanor excurrit (2), sive cum octo illis Latinorum signis, quæ Mabillonius recensuit.

Si quid rectius ad Melodorum interpuncta revocandum sit, musicas malim notationes recolere, inter quas recensetur ἀπλή, ejusdem formæ ac finiti moduli simile signum (Christ. *Antholog.* p. cxxv), quod tamen miror dici a cl. viro « inutile et raram », quum passim oculos offendat in musicis Græcorum libris vaticanis et aliis, ubi tam melodiam quam σίχους sæpe et opportune discernit.

Adeo singularia Melodorum puncta sunt, ut summo Baronio admirationem moverint. Præstat ejus verba referre, uti incredibilis ingenii et acuminis exemplum: nam si quis ea diligenter scrutatus fuisset, a tribus retro sæculis tota ars metrica Melodorum profligata erat. Sic enim habet de *Canone orthodoxiæ* ad a. 848, n. XXVIII: « Interpuncta adhibendi ratio nova quædam est et insolens, cujus alius omnino finis non sit, quam *versus distinguere*. » Et iterum: « Qui etiam hymnus hac de causa ita est interpunctis distinctus, pro servando rhythmō, ut sententiæ ipsæ aliquando pervertantur. » Similia subodoratus est Toustain (*ep. ad Quirin.* p. 16), alii fortasse, quin nemo tamen ex aperta via non recesserit, quamvis *Novæ rei diplomaticæ* conditor, qui toties introspererat commaticos veteres libros, de ipsis Melodis hanc sententiam tulisset, « ineptum esse non ibi cernere versiculos, ubi punctis dividuntur. »

Etenim satis erat priscos Venetorum libros liturgicos aperire, Baronii exemplo, quem non puto ullum evolvisse codicem id genus græcum; sed quod nemo non mirabitur, horum librorum ipsi curatores, quum puncta plenis manibus et satis apte semina sensim ita exaruerent, ut novissimus editor Bartholomæus, haud ignarus vir,

(1) Ea tria sunt quæ tantopere commendat et illustrat Villoisonius (*Anecd.* II, p. 133-143), et quæ Valesius, de socordia typhothetarum qui ea neglexerunt, stomachatus, in suum Eusebium postliminio restituit ex Aldinis libris (cf. præf., p. 22, 23), ac demum post Valesium, nova et insigni celebritate Angelus Maius in redivivam Tullii *Republicam* inseruit et redintegavit.

(2) Octo Nicanoris στιγμαὶ sic nominantur et recensentur apud Mauropodem in vatic. 14, f. 45: τελεία στιγμή, ὑποτελεία, πρώτη ἄνω, δεύτερα ἄνω, τρίτη ἄνω, ὑποστιγμή ἐνυπόκριτος, ὑποστιγμή ἀνυπόκριτος, ὑποδιαστολή. Eadem fere videntur atque octo Latinorum veterum puncta, quæ Mabillonius ex codice vallumbrosano descripsit (de Re diplom., p. 53), scilicet: *punctum, suspensivum, comma, colum, periodum, gemipunctum, semipunctum, interrogativum et admirativum*. Quæ nihil ad nos, præter *superius punctum*; nisi quod in recentiores Melodorum codices ὑποστιγμή cæperit usurpari.

ultima σημεία metrorum ex industria sustulerit, ut juxta qualemcumque sententiæ tenorem, haud semel inepte, interpungeret.

Quid plura? Anthologii romani diligens et operosus architectus, ex optima schola Cryptoferratensium, egregius Vitali, sano quidem consilio, puncta in opere suo redintegravit, quin tamen ullibi in quacumque pagina vulgata aut manuscripta, quid hac de re sentiret, aperuerit; cuncta potius cæco arbitrio aut ex muta codicum scriptura dedit, ut nullam ipsi normam præluxisse, perspicuum nimium sit.

Cæterum ex solis codicibus non nisi anceps et periculo plenum judicium erit. Alii enim cum privati usus essent, domesticisque studiis potius reservati quam publicæ recitationi aut melodiæ, quales erant nostri tropologii codices, magis exarabantur, ut sententia staret, quam ut melodia sarta tecta servaretur. Alii vero, qui *chorales libri* merito dicerentur, multas ac propemodum arcanas exceptiones in punctis patiuntur. Sæpe enim supplevit interpunctis omissis, modo perfecta cantus quies, modo lineæ extremitas et margo vacuus, modo spatium intra litteras consulto hians, modo vicinus accentuum apex, aut trabalis litteræ hasta transversa, aut etiam nexus involuti compendii, ne de indiligentia citi calami loquar.

Ubi vero major est interpunctorum religio, duplex distinguendum est systema, vetus et recens.

Priscis libris, unum est signum, unusque locus, sive punctum, siliculæ simile, ad caput extremæ versiculi litteræ suffixum, quod fere semper in fine duplicatur aut triplicatur addita lineola, aut decussi, ut ephymnia hinc inde constipentur. Siquis tamen studiosius id persequatur, nolim desperare, quin incidat in codices, ubi punctum sic summæ, mediæ aut imæ litteræ apponatur, ut triplicis *στιγμῆς* vicem agat, quod est alterum systema, nunc paucis declarandum.

In recentioribus Melodorum codicibus, præter punctum semper sublime, accedit virgula nunc superior, nunc inferior, quæ exhibere videtur modo *μέσθην στιγμῆν*, modo *ὑποστιγμῆν*; ac si nunc levem mōram, nunc leviolem, tam in cantu quam in metro, significaret. Sic fortasse solvetur molestissima difficultas, quæ me hactenus suspensum tenuit et anxium, de qua ac sine mora me in sequentibus utcumque expediam.

§ VI.

DE PROCÆMIIS.

Silere de procæmiis statueram, tum quia præter ἤχον et ephymnium, nullum fere cum sequenti poemate vinculum habent, neque solent acrostichide contineri; tum quia plerumque singularia sunt, *αὐτόμελα*, seu sui toni et generis, et ad eam pertinent vagam, exlegem, et promiscuam tropariorum turbam, quæ adhuc mihi multa caligine involvitur. Cum enim sæpe *ἄπαξ λεγόμενα* sint, quodcumque deest adminiculum, quo eorum norma, partitio, nexus, methodus dispiciantur.

Sane aliis, si lubet, remitto investigandum, quid reapse intersit, præter ea quæ dixi, inter proœmia et sequentia; cur tantopere hæc differant a cæteris strophis, ut dum in his numero sunt 20 aut 30 versus, tres aut quatuor in antistrophe satis sint; cur eidem hirmo tot *πρόσματα* varia aptari queant, ut exempli gratia, solus modulus *Τράνωσον* saltem duodecim præ se ferat diversissima præludia; quamobrem duplex aliquando et triplex aut quadruplex, maxime in vetustis poematibus, sit antistrophe, dum in recentibus unica semper manet; qua lege fiat, ut nunquam fronte illa *κοντάκιον* careat, vel cum brevissimum est, vel quum ad unum coercetur troparium in *οἶκῳ*, ut vulgata ferunt menæa, dum amplissimi canones et quæcumque alia tropariorum series sine hoc capite procedunt et spatiantur; undenam, ne alia quæram, nunquam fere acrostichon ab hisce exordiis, si pauca tantum et vetustissima excipias, proficiscatur.

Etsi statuerim de his silere proœmiis, quæ semel tantum in hoc volumine occurrunt, ea tamen non vacat prætermittere, quæ sic ad hirmos pertinent, ut non pauca ad eorum normam deinceps exigantur, quorum brevem elenchum texere mox haud inopportunum erit.

Ea vero quæ dixi *ἄπαξ λεγόμενα*, suam fortasse seriem et locum invenient, quum in altero tomo cætera, ut promisi, *κοντάκια ἀνέκδοτα* colligam, quæ in codd. romanis, in parisiensibus, in mosquensi, fortasse ne patmianis quidem prætermisissis, ignota et palabunda vagantur.

Quo vero rariora mihi hactenus sunt, eo putem esse antiquiora; neque id jam peritum fugerit lectorem, stare nos in vetustissimo hellenicarum Musarum exordio, cum primi omnium Ἄοιδοὶ solemnem hunc morem habuerint prælundendi in plateis, palatiis, castris, theatrisve, et homericas aut cyclicas rapsodias aliquo ornandi proœmio. *Οἶμη* *hymnus* erat, ut habet Hesychius, unde *προοίμια* Arionis, Empedoclis, quæ non refugit ipse Socrates, neque Aristoteles: Ὑμνους γὰρ τὰ προοίμια ἐκάλουν (*Bibl. gr.* I, p. 681, II, 688, Harless.). Neque aliud doctis viris videntur esse homerici hymni quam varia proœmiorum collectanea (Wolf., *Proleg.*, p. cvii; H. Hignard, *des Hymnes homér.*, préf.). Cum igitur Melodorum christianorum agmen ducant Ἄοιδοὶ, qui cantica nostra auspicati sunt, cumque ea solerent a vetustissimo proœmio exordiri, inferre haud ineptum est, Aëdos nostros, ac si eodem instinctu quam veteres Rapsodi ducerentur, primum fecisse locum hisce præludiis, quæ etiam nunc sola *κοντάκια* rara consuetudine servarunt. Neque christiana panegyris, in qua Salvatoris victoriae et Ecclesiae heroes celebrantur, usque adeo ab olympio stadio distabat, quin Ἄοιδούς *ῥαπτῶν ἐπέων*, ut cecinit Pindarus, referrent nostri *Στιχηφοδοὶ*, quorum baculus pensilesque cantilenæ (*κοντάκια*) facile revocabant homericum Demodocum, sceptro suam fabulam moderatum et textentem: τὸν ἐπὶ ῥάβδῳ μῦθον ὑφαινόμενον. (Callimach. Bentley, p. 497; Heyn. VIII, p. 794.)

Nil mirum, si tot sæcula jungamus. Priscis enim Christianorum Aëdis haud ingratum neque insuetum fuit, vetustissimas veterum melodias suos in usus pios parce detorque. Nam recolere juvat illud *φῶς ἱλαρὸν* simili Græcorum carmini *φῶς ἀγαθὸν*

oppositum; v. p. 625. Scite notarunt Clementem Alexandrinum flosculos puellorum suos decerpisse ex Euripidis Hippolito στεφανηφόρω (Villoison, *Anecd.* II, 77), aut ex choro Iphigeniæ in Taurica (Villoteau, *Mém. sur la musiq.*). Ultimos hirmi nostri Τράνωσον versiculos vix non revocat elegantulum quoddam Achillis ad Thetin matrem ephymnion (Villois. I, 85). Unde indignatur Julianus apostata, a quo Diodorus Tarsensis carpitur, quod Athenis musicorum rationem participaverit, ut Deos impugnaret (*Epist. ad Photinum*, p. 622). Quid, quod festivus erat Ethnicorum plausus : χαῖρε, νόμφιε, fere ut in Sergii Acathisto : χαῖρε, νόμφη ἀνούμφευτε? Quid, quod inter Eleusinia idem resonabat ephymnion, quod in nostro hymno de S. Andrea, Atticorum apostolo : εὐρήκαμεν? immo nostrum *alleluia* referret delphicum τὸ ἐλεεῦ ἰή? quin et Aquinatis melodiam *lauda Sion* vir doctus usque ad primam Pindari Pythicam repetere ausus est (V. p. 555 et cf. Firm. Matern. 20; Clem. Alex. *Cohort.* 10, 432, *Patrol. gr.* t. VI, p. 940; *Notices et extr. des mss.* t. XVI, p. 157, 167).

Nolim a cana illa vetustate recedere, quin uno verbo amplum revocem argumentum, quod multo a me prolixior sermonem requireret; scilicet, nostra cantica, quoties heroas christianos attingunt, aut esse aut referre prima Acta sanctorum, ac nisi excipias rarissimas quas vocant tabulas proconsulares, nulla cum nostris posse de antiquitate certare, cum multis sæculis tam Metaphrasten quam anteriores hagiographos Melodi veteres præcedant.

Sed properandum : omissis igitur vetustis proœmiis, semel infra legendis, en brevis indiculus eorum quæ frequentiora sunt, et texendis multis poematibus inservierunt, sane satis antiqua, ut *fratrum* quoque *carmina* dicantur, hilarique exordiantur προφῶν illo : « Hymnum dicat turba frairum. »

I. Ἡ Παρθένος, p. 1, cf. 202, 320, 384, 383, 385, 386, 388, 390, 457, 460, 542, 565, 607, 630, 637, 639, 648, 650, 658, 666, 668, 669.

II. Ἐπεφάνης, p. 16, cf. 314, 396, 465, 481, 541, 561, 598, 643, 645, 666, 667, 671.

III. Τὴν σωματικὴν, p. 23, cf. 547, 549, 604, 666.

IV. Χορὸς ἀγγελικὸς, p. 28, cf. 455, 544, 564.

V. Ὁταν εἴθης, p. 35, cf. 487, 604.

VI. Ὁ ὑψαθεὶς, p. 77, 597, cf. 275, 394, 433, 471, 478, 491, 529, 396, 605, 633, 634.

VII. Ἀζίζαρον τὸν φίλον, p. 92, 294.

VIII. Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν, p. 148, cf. 451, 472, 540, 599, 667.

IX. Ὡς ἀπαρχὰς, p. 165, cf. 395, 435, 477, 564, 665.

X. Ὁ σοφίας, p. 169, cf. 177, 366, 438, 582, 670.

XI. Τοὺς ἀσφαλεῖς, p. 169, cf. 459, 589, 628, 644, 653, 665, 668.

XII. Χειρόγραφον, p. 185, cf. 490.

XIII. Τὰ ἀνωζητῶν, p. 210, cf. 316, 330, 361, 473, 479, 575, 488, 603, 615, 625, 627, 642, 657, 664.

XIV. Τῆ ὑπερμάχῳ, p. 250, cf. 263, 300, 612, 613.

- XV. Ἐκ λάκκου, p. 289, 291, 316.
 XVI. Δυνάμει θεικῆ, cf. p. 289, 291, 466.
 XVII. Τῷ Θεῷ ἀπὸ μήτρας, p. 336, cf. 338, 340, 342, 377, 462, 563, 576, 585, 590, 606, 610, 622, 624.
 XVIII. Τὰ θεόβρυτα, p. 346, cf. 349, 351, 354, 574, 583, 655.
 XIX. Τῷ φαεινῷ, p. 355. cf. 358, 558, 560, 592, 663, 665, 667, 668.
 XX. Τὴν ἐν πρεσβείαις, p. 527, cf. 430, 432, 459, 568, 574, 667.
 XXI. Τῷ θρόνῳ, p. 61, cf. 499.
 XXII. Ἐν σαρκί, p. 377, cf. 615, 664.

§ VI.

DE TROPARIIS.

Huc igitur unde profecta est, longo circuitu oratio revolvitur. Equidem in tractatu de tropologio, troparia nunquam satis excoluisse mihi videor. Ne autem arbitraris, hoc prorsus esse idem quam hirmi argumentum. Sane hirmus troparium est, sed nunquam sic designatur a diligentibus canonum interpretibus, Theodoro et Zonara, apud quos prima singularum odarum strophe semper hirmus, nunquam troparium, nuncupatur. Hirmus enim, ut toties dixi, sine melodia non est, sine cantu non concipitur, dum multa sunt troparia, sive solitaria, sive bina aut terna, aut variis modis connexa, quæ tantum recitantur; aut si levi melodia aliquem ex octo tonis referunt, sic ea lector modulatur, ut sicut habet Augustinus de Athanasii ordine psallendi, pronuntianti vicinior quam canenti sit (Aug. *Confess.* X, 33).

Troparia tamen metrica sunt, tamque apte versiculis distincta, ut aliquando continua similium versuum serie conflentur; sic fere sunt graviora Anastasii carmina; sic alternis versibus ac reciprocis totus personat Acathistus; sic præclare eminent poemata, quibus totum noctis officium absolvitur, nempe φωταγωγικὰ, ne barbare dicam ἐξαποστειλάρια, quorum media fere pars, sub hirmis Γυναῖκες ἀκουτίσθητε vel Ὁ οὐρανὸν, sex semper habet aut novem octosyllabos versus simillimos.

Verumtamen nomine et indole sua troparium *vertitur* et variatur. Neque Græcorum sat ingenio fecisset, nisi volumine suo multiplici festivæ gentis alacritatem habuisset. Nam διθυραμβοδιδασκάλους quos aiunt, magistros recepere, eosque lyrica mens intus agit; ne jubeas pedetentim eant, sed sine lasciviant, exultent et subsilient.

Ea autem est varietas nostrorum tropariorum, ut a duabus ad tres et decem syllabas versiculi libero cursu spatientur; sic vero integra periodus progreditur, ut nunc tribus aut quatuor στίχοις coerceatur, nunc usque ad tres supra triginta, ut in Acathisto, perveniat. Immo idiomelun quod paulo ante retulimus, præditum octo tonis, unum videtur troparium, quamvis integros quadraginta versiculos contineat. Equidem ampliorem nullam vidi seriem, ad quam tamen proxime accedunt grandiuscula quædam idiomela.

Haud tumultu incondito, sed ex ordine, vel ubi multi et amplissimi sint, singulos versus procedere, incessuque rhythmico inter se componi, in aprico est. Jam enim vidi-
mus, in hirmo Τράνωσον, quam belle et apte gravis periodus disposita, divisaque sit. Etiam hilaria *stichera* Αι ἀγγελικαὶ, etiam breviora σύντομα festivitatem habent, ut quæ media in melodia quiescant et similibus interpungantur versiculis. In illo arduo Romani opere (XIII, 92) præter tria ὁμοίφωνα, ὁμοίτονα, ὁμοίπτωτα, illud ausim addere, urgeri singula fere troparia, paulo ante ephymnium, copulis exaggeratis καὶ, ἀλλὰ καὶ, quibus calcaria melodiarum adduntur.

Altera vero est molestior ambiguitas, de qua superius monui, tam ex ipsis orta proœmiis, quam in omnibus obvia tropariis, quæ solitaria sunt. Sane in promptu cuique est, versus apte et tuto dividere, quoties hirmo præfixo, aut aliunde noto, instruitur, vel quando troparia ita bina aut trina componuntur, ut alterum alteri simile esse oporteat, qualia dicuntur ὅμοια vel προσόμοια. Sed anceps et dira crux quemcumque torquebit, ubi troparium per se stat, ab alio quocumque liberrimum, uti innumera idiomela, ea maxime quæ quotidie et pluries ad psalmodiarum doxologiam (δόξα καὶ νῦν, unde δοξαστικὰ) dicuntur, quæ cæteris elegantiora sunt ac sæpe in codicibus notis musicis insigniuntur. Vix dubium, quin illæ notæ diligentius ad hæc pingantur, ut aure et oculis aliquo modo rhythmus significetur, hirmoque aut ὁμοίως suppleatur. Erit fortasse qui melodiarum peritissimus, ducente et quiescente cantu, stationes inde metricas deprehendat, et dum auribus melos insonuit, dum multorum officiorum percipit varietates, similia agnoscat et instituat. Neque alio usus est criterio, opinor, cl. v. W. Christ, cui hæc ipsa fuit lectissima sparta. Sed dum apud illum video tot idiomelorum nunc unam, nunc duplicem aut triplicem in eodem versiculo partitionem, sat non video quo ariadneo filo se in immanem deducat labyrinthum.

Nec satis est : esto enim quod versus aptissime dividantur, neque desideretur hirmus, superest ut, decurrente troparii periodo, sæpe amplissima, edoceamur quomodo singula membra cum singulis se habeant, quo nexu versuum agmina et manipuli instruantur, quo jure majores minoribus imperent, sicut Duces et Reges inter puncta diacritica Hebræorum.

Quæ quidem puncta monent me, ne semifero sphingis ore utrumque problema relinquam OEdipo solvendum, ad ἀπλᾶς et στιγμαῶς reverti. Tu enim considera an non triplici στιγμαῶν recentium codicum, aut tribus veterum punctorum locis majora, media, minora tropariorum momenta lance justa expendantur. Haud tamen dissimulaverim mihi minus notam esse variam punctorum collocationem, ac plerumque volaticos illos apices haud sine turbine in membranas et chartas pluere ; στιγμαῶν pulvis est, in quo quis non lubrica strueret? Recentium tamen στιγμαῶν unum dabo exemplum, ex optimo codice chisiano R. VII. 53, scripto a. 1438 ; quem ob consuetam in me Principum Romanorum munificentiam, Eminentissimus Flavianus et excellentissimus frater Sigismundus in meos usus humanissime domum transtulerunt. Pentecostario codex impletur, ad cujus calcem, inter addititia officia, legitur in die xxiii aprilis hoc κοντάκιον de S. Georgio mar-

tyre. Idem hirmus est Τῆ Γαλιλαία, qui supra p. LVII, sed hic novis sectionibus inter-
punctus.

Τὸν ὑπὲρ κόσμου τὴν ζωὴν ἄ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θέντα ἄ
Χριστὸν τὸν βασιλέα ἄ
ποθῶν ὁ στρατιώτης ἄ
σπεύδει θανεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ ἄ
Ζῆλον μέγαν θεῖον ἄ
ἐν καρδίᾳ ἐσχηκῶς ἄ
αὐτὸς αὐτὸν προσήγαγε ἄ
τοῦτον δὲ καὶ οἱ πάντες ἄ Γεώργιον ἄ
ὡς θερμὸν προστάτην ἄ
ἀνυμνήσωμεν ἐν πίστει ἄ

Ὡς ἔνδοξον ἄ
ὄντα Χριστοῦ δοῦλον ἄ
μιμούμενον σοφῶς ἄ
αὐτοῦ δεσπότην ἄ
Καὶ ἐκάστῳ δεομένῳ ἄ
ἐπιφοιτῶντα ἄ
σπεύδει γὰρ αἰεὶ ἄ
καὶ αἰτεῖται τὸν Σωτῆρα ἄ
(Ὁ ΛΑΟΣ)
πᾶσι παρέχων ἄ
ἄπταισμάτων συγχώρησιν :

De S. Georgio.

Eum qui pro mundo vitam animamque
suam posuit, Christum regem diligens miles,
pro eo mori festinat; cum divinitus magnum
in corde zelum haberet, ipse semet obtulit.
Illum autem Georgium nos omnes fidelibus
hymnis honoremus, ut studiosum vindicem

nostrum, ut gloriosum Christi famulum, sui
Domini sapientem æmulum et cuicumque
eum invocanti opitulantem; festinat enim et
exorat Salvatorem.

Populus

Omnibus præbens veniam peccatorum.

Scholía. Ex chisiano cod. f. 148. — Cur quin-
que puncta deesse videantur, sat supra mo-
nui. Sex alia superioribus virgulis sive στιγμαῖς
supplentur. Post v. 4, vencta menæa addunt
spurium στίχον quo pervertitur totum opus :
ὁ μέγας Γεώργιος, quod ignorat Anthol. rom. —
V. 6, ζῆλον γὰρ θεῖον ven. pessime. — V. 9, cod.
interpunctum omittit, alias vero retinet, ut supra
p. LVIII. — V. 10 ἐαυτὸν πρ. ven. rom. rupto metro.
Ex priore lapsu veneta in deteriora ruunt: τοῦτον
ὄν καὶ ἡμεῖς ἀνυμνήσωμεν πίστει ὡς θ. πρ. ἡμῶν,
ὡς... — V. 14, σοφῶς a taurin. accepimus, qui

chisiano in cæteris cohæret. — V. 15, 16 solent ali-
quid pati. — τὸν ἴδιον δεσπότην omnes, rupto hirmo.
— V. 16 syllaba in fine abundat. δεόμενον rom.
male. — V. 19 καὶ αἰτοῦντα αὐτὸν ven. iterum per-
verse. — Solus chisianus, aperto et insigni com-
pendio, ad plebem provocat ante ephymnion.
Vide quantum prosint codices, et quot vulneribus
editi libri sædentur. Cæterum opus recens est,
et male consarcinatum cum Romani ephymnio,
ad expellendum ejus splendidum poema, quod
habet, p. 596.

Si quis minores superioris troparii pericopas sedulo meditetur, ac sese referat ad ea
quæ supra revocavi de canonibus alphabeticis Joannis, Georgii et Bartholomæi, notatu
dignum reputabit, triplici et simili exemplo, sic versus litteris dividi, ut modo singu-
lares, modo bini, modo terni constanti et symetrica methodo componantur. Hæc vero
rursus si contulerit cum exemplis in *Anthol.* cl. W. Christ propositis, facile concedet
nonnihil esse ex nostris consentaneum. Doctus enim vir utrumque problema, quo tor-

quebar modo, gnave et confidenter aggressus, utinam tuto et recte! tam solitaria tro-
paria quam medias omnium periodos extricare, componere et in aciem instruere cona-
tus est. Clariora tamen ab eo criteria et exempla, omni exceptione majora, expecto, ut
omnem illi fidem, quam vellem, committam.

Nescio an de ultima quadam ambiguitate, quæ simul involvit troparium, hirmum,
οἴκους, et ephymnion, verba fieri oporteat. Verum enimvero cum rarissima sint scho-
liastarum loca quæ ad nos accedere videntur, negligere nequeo unicum fere quod in
pluribus romanis codicibus vidi; et quantumvis salebrosus sit, eo illud acrius persecu-
tus sum, quod ante me summi viri, cum æmula quadam invidia, illud ipsum plus minus
integrum recoxere: scilicet, Cangius (γ. κουκούλιον); God. Hermanus (*de Re metrica*,
p. 487); G. A. Mullach (*Conjectan. Byzantin.*, lib. II, p. 25); Matranga (*Anecd.*, præf.,
p. 29, 30). Præter codd. augustan. bernens. florentin. venet. quos alii viderunt, adde
vatic. 14 f. 151; vat. 97 f. 152; vat. 883 f. 226; vat. 1370 f. 154; vat. 1405 f. 234;
ottobon. 338 f. 139. Quid, quod in barber. I. 160, librario tantopere crambe recocta
sapuit, ut ter ibi digesta sit f. 39, 53, 54? Ex quo scholiasta diceretur Theodosius
Alexandrinus, sed aliunde videtur aut Gregorius Corinthius, aut Elias monachus;
plerumque anonymus est. Quicumque sit, en illius verba ex antiquiore et palimpsesto
cod. vatic. 14, fere XII sæculi, quem cæteri romani rescripserunt, paucis mutatis,
fortasse ob difficultatem legendi duplicem scripturam detritu et maculis fuliginosam
et vetustiori superpositam. Signa prosodica a duobus codd. præfixa religiose servamus.

Τὰ Ανακρέοντεια.

Ἐπιδέχονται μὲν αὐτῶν οἱ οἴκοι ἀνάπαι-
στον καὶ δύο ἰαμβοὺς καὶ μίαν περιττὴν
συλλαβὴν, οἶον·

ὦ ὦ - ὦ - ὦ - ὦ - ὦ
Ἀπὸ τοῦ λίθου τὸ ρεῖθρον.

Τὸ δὲ τούτων κουκούλιον γίνεται ἐξ ἐλάσ-
σονος καὶ μείζονος, τουτέστιν ἀπὸ πυρρίγιου
καὶ σπονδείου, οἶον·

ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ
Ἀρετῆς εὐστεφάνου ἄνθεα δρέψας.

Ἔστι δὲ καὶ οὕτως μετῆσαι· ἡ πρώτη χώρα
ἀνάπαιστον, ἡ δὲ δευτέρα ἰαμβον, ἡ τρίτη
ἰαμβον, ἡ τετάρτη ἀδιάφορον συλλαβὴν, οἶον·

ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ
Ἀπὸ τῆς φίλης ἐρήμου.

Καὶ τὸ κουκούλιον αὐτοῦ, ἡ πρώτη καὶ τρίτη

καὶ πέμπτη χώρα πυρρίγιον, ἡ δευτέρα καὶ
τετάρτη καὶ ἕκτη σπονδείον, οἶον·

ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ
Ζαχαρίου μεγάλου πάγκλυτε κοῦρε.

Ἐν αὐτοῖς ἀνακρέουσιν αἰεὶ συνταττόμενος ἀνα-
κλώμενος ἐξ ἑνὸς τῶν τετρασυλλάβων ποδῶν
τὴν σύστασιν ἔχει· οὗτος νῦν ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσ-
σονος λέγεται τριποδιζόμενος· τὸ μὴ δὲ αὐ-
τοῦ μία ἐφθήμερος τριῶν ἡμισυ ποδῶν·
οὗτος ὁ στίχος γίνεται ἐξ ἰωνικοῦ ἀπ' ἐλάσ-
σονος τριποδιζόμενος, οἶον·

ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ
Ἀρετῆς ἔργα φέρει ἔμπονος ἤβη.

ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ - ὦ ὦ
Χριστιανῶν μακάρων ἔλθετε παῖδες.

Οὗτος ὁ στίχος ἐν τῇ πρώτῃ χώρᾳ δέχεται

τροχαῖον, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἰαμβον, ἐν δὲ τῇ ἐν δὲ τῇ πέντῃ πάλιν πυρρίχιον, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ πυρρίχιον, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ σπονδεῖον. ἔκτῃ πάλιν τροχαῖον.

Scholia. Nedom variae lectione lucem afferant, caligo in spissam noctem mutatur. In titulo οἱ ἀνακρέοντες cod. florent. περὶ ἀνακρεοντεύου wat. 1405, qui cum barber. solus μὲν praefixit. Aliter incipit barb. 3° loco : τὸ ἀνακρέοντεῖον μέτρον ἐν τῇ α' χώρᾳ ἀνάπ. ἐπιδέχεται, ἐν δὲ τῇ β' καὶ τῇ γ' ὁμοίως ἰαμβον καὶ μίαν ἀδιάφ. συλλ. — Elias vero monachus in alio barb. τοῦ ἀνακρεοντεύου οἱ οἴκοι ἐπιδέχονται μὲν ἀνάπ. καὶ δύο ἰαμβούς καὶ μίαν περιττὴν συλλ. Aliter quoque Hephæstionis scholiasta ib. et apud Mullach : οἱ δὲ νεώτεροι διαιροῦσιν αὐτὸ εἰς τε κῶλα βξ καὶ εἰς δύο, καὶ τὰ μὲν βξ κῶλα φασὶν οἴκους, τὰ δὲ δύο κουκούλιον. καὶ ἐπιδέχονται οἱ μὲν οἴκοι ἀνάπ. καὶ δύο ἰ. καὶ π. συλλ. — Ad nostra revertitur barb. 1° loco : ἐπιδέχονται μὲν, et recte, cum Cangio, qui om. αὐτῶν et add. ἀδιάφορον post συλλαβήν. Barberin. et ottob. soli habent signa prosodica. τὸ δὲ τοῦτου Cang. — τούτων βουκόλιον sic bis wat. 1370. — κουκούλιον fere omnes. κουκ. ἀέχεται τοὺς βξ βξ ἔλ. wat. 1405. — τὸ δὲ κουκούλιον, τὸ ἀνακλώμενον ἔπεται μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῖς ἀνακρεοντεύοις, sic brevis barb. 3° loco ἦθουν συρρ. wat. 1405. Multa add. Schol. Heph. τὸ δὲ τ. κουκ. σύγκριται ἕκ τε τοῦ ἔλ. τῶν δισυλλάβων ποδῶν, τουτέστι τοῦ πυρρίχιου καὶ ἕκ τοῦ μελζονος, ἦτοι τοῦ σπονδείου, καὶ ἔχει ἐν μὲν ταῖς περιτταῖς χώραις τὸν ἑλάσσονα, ἐν δὲ ταῖς ἀρτίοις τὸν μελζονα, οἶον. — δρέψας. varia videtur lectio Sophronii XII, v. 56 : γραφικῶν ἐκ καλύκων ἀνθεα δρέψας, de S. Stephano. — Hephæst. Scholiasta add. cum ottobon. alterum versum : ἀγλων περσιδάμου κόσμου ἀτων (ἀεὶ ὦν ott.) Legere Mullach jubet : ροσιδόμου.

ἔστι ad μετρῆσαι om. barb. 1° loco et ottob. — ἔστι δὲ ὁ στίχος τοῦ Ἀνακρέοντος ἢ α' χώρᾳ ἀν. ἢ β' καὶ γ' ἰαμβος, ἢ δὲ δ' ἀδ. id. 2° loco : στίχοι τῶν ἀνακρεοντεύων. ἢ α' ottob. — οὗτός ἐστιν ὁ στίχος τοῦ Ἀνακρέοντος ἢ α' χώρᾳ ἐξ ἀν. ἢ β' καὶ γ' βξ ἰαμβου, ἢ δ' μονοσύλλαβος καὶ ἀδιάφορος (wat. 1405). — Ἄπῃ... Est ejusdem Sophron. V. v. 1. — Post versiculum Cang. add. : καὶ πάλιν ἑλέπε πρὸς (1. πῶς) κόνις τὰ πάντα. Apud Ignatium aliquid simile legit Matranga *Anecd.* p. 664 : βλέπε πῶς πάντα κόνις, πάντα δὲ τέφρη. omnia videtur om. Schol. Hephæst.

Τοῦ δὲ κουκούλιου αὐτοῦ ἢ α'... ἐκ πυρρίχιου... δ' ἐκ σπονδείου, ἢ δὲ ς' καὶ αὐτὴ ἢ ἐκ σπονδείου ἢ ἐκ τρο-

χαίου, οἶον wat. 1405. — τὸ δὲ κουκ. barb. 1° loco. 3° autem loco post illa quæ supra, idem corrupte pergit : τίθεται δὲ ἔστιν ὅτε καὶ μόνον ἑπιδέχεται δὲ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ χώρᾳ πυρρίχιον, ἐν δὲ τῇ β' σπονδεῖον, ἐν δὲ τῇ γ' πυρρίχιον, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ σπονδεῖον, ἐν δὲ τῇ ε' πυρρίχιον, ἐν δὲ τῇ ς' σπονδεῖον ἢ τροχαῖον ἢ τινὲς δὲ τρίμετρον καλοῦσι, τρεῖς ἐπιδεχόμενον ἰωνικούς ἀπ' ἑλάσσονος καὶ ἐν τῇ τρίτῃ χώρᾳ παιῶνα τρίτον. Nec plura codd. romani præter wat. 14, cujus cætera minus perspicua tacite omiserunt. Hic vero Cangius τὸ δὲ κουκ. αὐτῶν ἐν τῇ α'... ἐν δὲ τῇ β' καὶ σπονδεῖον, ἐν δὲ τῇ ς' σπονδεῖον ἢ τροχαῖον. — Ζαχαρίου. Sophron. V. v. 17.

ἂ τοῖς ἀνακρ. wat. 14. f. leg. συντάττομεν τὸ ἀνακλ. Pro quibus fusiora subdit Schol. Hephæst. quem omnino præfermittere nolim, ne lateat Melodi nomen sæpius adducti superius : τινὲς δὲ συντάττουσιν αὐτοῖς καὶ ἕτερον ἐξ ἑνὸς τῶν τετρασυλλάβων ποδῶν τὴν συστροφὴν ἔχοντα, ἦγουν ἐξ ἰωνικοῦ ἀπ' ἑλάσσονος τρίμετρον ἀκατάληκτον, ὄν καὶ ἀνακλώμενον φασιν, ἐπιδεχόμενον δὲ τομῆν ἐφθημιμερῆ, τουτέστι μετὰ τὰς τρεῖς τοῦ δευτέρου ποδὸς περαιομένην τὴν τομῆν εἰς μέρος λόγου, οἶον Ἀρετῆς-ἦδη. Tum recte inter utrumque versic. ea interponit quorum similia vaticanus inepte postposuit. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀπὸ χοριάμβου ἀρχεται ὁ τοιοῦτος στίχος, εἴτα ἔχει τὸν ἰωνικὸν ἀπ' ἑλάσσονος, διὰ τὸ ἀδιάφορον τῆς τελευταίας, καθὰ τῷ ἀγῶ Σωφρονίῳ καὶ ἄλλοις ἀρχαιοτέροις δοκεῖ, οἶον Ἐκρίστου παῖδες. Excidit Sophronii poema hic adductum. Omnia brevissime complexus est Scholiasta ms. bernensis, tresque varios distinguit dimetros anacreonticos. Elias monachus etiam brevior, addit tamen præter systema supra expositum, aliud quatuor tantum coalescere anacreonticis, quod confirmat apud Cangium Grammaticus ms. et datur παράδειγμα τοῦ κουκούλιου, τοῦ καὶ ἀνακλώμενου. « Hinc apertum est, inquit Hermannus, οἴκους illos sex versibus constitisse, iisque deinde additos esse duos trimetros ionicos, qui interdum choriambos incipiebant, eosque cuculii nomen habuisse. Videntur autem οἴκοι isti nonnumquam etiam ex quatuor anacreonticis compositi fuisse. » Immo in Anacreontis poem. LXII luculentum videt exemplum prioris generis, quod senis in οἴκῳ versibus cuculium ex duobus trimetris subjicit.

Nunc ex longo diverticulo, vepribus obsito, aliquid emolumenti ad rem nostram lucremur.

Ac 1°. Hermannus legere non potuit innumera Anacreontica, quæ nuper Ang. Maius ac Philippus Matranga in medium protulere, inter quæ integrum S. Sophronii carmen V, ex quo (cf. v. 1, 17) plures Scholiastæ versiculi excerpti sunt; unde abunde conficitur, non duplex, nec triplex, sed innumera esse genera harum stropharum, quarum sectiones certo acrostichidis alphabeto statuuntur.

2°. Ea quæcumque sint poemata a nostris melodiis toto cælo distant, quum neque idem sit metrum, neque idem lexicon, neque eadem dialectus, neque eadem ephymnia, sive ἀνακλώμενα, neque idem argumentum (1).

3°. Quum Scholiastæ et Grammatici soleant esse in rebus ecclesiasticis ineptissimi, id eorum imperitiæ tribuendum, quod toties in superioribus melodica verba οἱ οἴκοι, τὸ ἀνακλώμενον perversissime usurparunt. Cæterum quum vetus cod. vaticanus omnino ἀνακλώμενον omittat, non scholiastæ errorem, sed librariis interpolationem ascribere malim.

4°. Quod spectat ad οἴκους, non quatuor, nec sex versus, sed plurimæ strophæ, quin integra poemata anacreontica, cucullio destituta, οἴκοι appellandi sunt; ne exceptis quidem prioribus strophis, quas nunquam Melodi, sive prisci, sive novi, sic nuncuparunt, quanto minus particulam unius troparii, excluso ephymnio.

5°. Ephymnium autem sive ἀνακλώμενον prorsus abhorret a cuculio. Locum enim certum, nempe finem singulorum tropariorum ephymnia habent, varietatem ignorant, brevitatem affectant et publici plausus alacritatem referunt. Quæ vero dixerunt κουκούλια, sunt duo versus cæteris ampliores, quibus nulla sedes firmo jure assignatur, nisi quod ab initio exulant, nec nisi raro in fine comparent, quoties autem temere in stropham incidunt, nunquam eadem verba referunt, neque ullam acclamationem (ἀνακλωμένην, sive, ut Suidas recte interpretatur, confirmante codice vallicelliano, ἀπηχομένην).

6. Tandem ex hoc vexato scholio et a tumultu tot varietatum, nihil majus nec promptius emergit, quam inefficax Grammaticorum imbecillitas, in rhythmicis ad leges prosodicas reducendis. Sane Sophronii et similium poetarum carmina minime inficeta sunt, cum fere omnes versus dimetri impares catalecti sint, neque ab indole anacreontica recedant; classicum quidem in brevibus versiculis opus est, in quo tamen

(1) Sano quidem consilio, ut solet, W. Christ inscripsit *Anthologiam græcam carminum christianorum*, seu collectanea quibus sacra et profana, publica et privata poemata continentur. Maluissem tamen inter Melodos non accenseri poetas anacreonteos, neque ut ecclesiastica aut publico usu consecrata proferrî Synesii, Nazianzeni, Methodii poemata, immo anacreontica Sophronii, Eliæ, Photii, aliorum. Sed magis ægre fero apud Matrangam per tota *Analecta* Melodos vocitari quoscumque tenui versu canentes domestica aut publica negotia, quin sæpius erotica et inania. Ut olim hymnus tantum Diis, sic Melodus soli Ecclesiæ reservetur.

sæpe metrum rhythmō flectitur et rumpitur. Sed longiores versus dodecasyllabi, sive *κουκούλια*, ubique ordinem perturbant, et libera quadam, haud invenusta lasciviunt varietate, quam frustra Grammatici cohibere nitebantur : mediam enim quasi viam rhythmos inter et metra terunt. Quod si vel hæc anacreontea tantopere a statutis legibus refugiunt, quis jugo prosodico premet irreligatam Melodorum insolentiam expeditamque libertatem?

Utro tamen concedo innumeros versus classicos ab ore hymnodorum excidisse, et in primis anacreonteos passim frequentari. Ita in II paradigmate, p. vii sive in hirmo Τῆ Γαλιλαία, inter priores versus, iambis perpetuis constantes, sunt iambici dimetri, quorum primus et quintus acatalecti, tres vero cæteri catalecti. Sextus quoque versus est trochaicus dimeter catalectus, et sic porro. Esto ergo, Melodis non deesse multam veterum elegantiam; lex tamen illis summa et sacra rhythmus est, cujus tandem regulas, non iudicis instar et arbitri statuam, sed peritioribus statuendas proponam, ea quæ diu mecum luctatus et etiam nunc anceps, profero, emendaturus, statim ut meliora quæ expecto, edocebor.

§ VIII.

RHYTHMORUM CANONES.

Etiam si igitur sæpe melodis faveat classica Musa, quod majus in illis est, rhythmus videlicet, in primis coalescit tam ex metro syllabico quam ex tono seu harmonica serie accentuum. Is vero rhythmus lege unica et generali regitur, nempe : *Omnibus canticis præmittitur aut supponitur HIRMUS, sive prævium troparium, uti totius poematis exemplar, cui cætera post illud omnia troparia ita aptantur, ut singula eisdem numero versus, totidemque in versibus syllabas, et similes in eisdem syllabis accentus contineant.* Aliis consulto, ut dixi, ea omnia committo quæ ad rem musicam pertinent. Nunc vero, opinantis more potius quam statuentis, aggredior, tum ex universis prolegomenis, tum ex toto illo volumine, sex et decem exigere canones, qui aut metrum aut tonum respiciunt.

CANON I.

Syllabæ juxta hirmum computantur, sine ullo discrimine earum quæ corripiuntur aut producuntur.

CANON II.

Nulla aut nonnisi rarissimo respectu habito ad vocalium occursum, neglecta fere elisione, satis est juxta hirmum integrum sit metrum syllabicum.

CANON III.

Nunquam fere ab uno versu fit ad alterum trajectio, intercisa dictione media, quantumvis breves versiculi sint, ut prior a posteriore suppleatur aut vice versa. Si quid aliter et raro accidit, aut peccat scriptura, aut fortuito errore regula vera confirmatur.

CANON IV.

Neque metro obstant ephymnia, si justa sunt; neque severiores dogmatum formulæ, neque etiam verba sacrorum librorum in cantus adducta, quantumvis θεόπνευστα parcissime sollicitentur, et summa cum religione suis quæque sedibus, prout jacent, intacta serventur. In utroque tamen casu librarii, cum solemnia sibi et nota citius rescribunt, facile a metro aberrare et Melodo sua tribuere sphalmata consueverunt.

CANON V.

Idem hirmus, quoties ab uno cantico ad alterum transfertur, ita non absolvitur omnibus suis numeris, quin melodi arbitrio aliquid concedatur, tum maxime cum hirmi conditor suo utitur iterum et sua refert : qualis vero hirmus semel ab initio ponitur, talis idemque in toto cantico usque in finem integer, incolumisque manet.

CANON VI.

Omnes et singuli accentus, quibus tonus in hirmo notatur, maxime in clausula στίχων, sed etiam in continua serie cujuscumque versiculi, eodem ordine in easdem syllabas per totum poema recurrunt.

CANON VII.

Accentus sive acutus, sive circumflexus pro uno eodemque habetur, ut sicut promiscue habentur oxytona et perispomena, ita reciproca vice paroxytona et properispomena proferantur.

CANON VIII.

Properispomena, quoties enclitico monosyllabo proxime sequenti præmittuntur, (ἔσχαίμε idem fit ac ἄνδρα τε) paroxytona evadunt, etiamsi solitis accentibus notari pergant. Nihilominus monosyllaba enclitica suum quoque servant accentum, si jubeat rhythmus, post proparoxytona.

CANON IX.

Proparoxytona duplici accentu gaudent in ultima et antepenultima syllaba, etsi unus tantum accentus oculo notetur; idemque asserendum, cum tres syllabæ sive ad unam, sive ad binas dictiones pertineant. Unde dactylus et anapæstus in utroque casu

prorsus eodem recidunt; nec tantum id valet ubi pes uterque prosodicus adest, ut ἄγγελος (- υ υ), πόλεων (υ υ -), sed idem Melodis sonat tum antibacchius ἄνθρωπος (- - υ), tum bacchius ἐρευνῶν (υ - -).

CANON X.

Dictio monosyllaba, sive ἄτονος sit, sive tono aucta, ex arbitrio Melodi, modo acuitur, modo premitur.

CANON XI.

Pronomina personarum, maxime in perficiendis clausulis, eadem licentia usurpantur qua apud veteres poetas ultima syllaba libera est; ut pro ἡμῖν, ἡμᾶς, ὑμῖν, ὑμᾶς, dicatur homerico more, remanente tamen solita scriptura: ἡμιν, ἡμας, ὑμιν, ὑμας, etc. Inde etiam οὔτος pro αὐτός scribitur.

CANON XII.

Eadem cum libertate Melodi adhibent frequentiores præpositiones disyllabas, scilicet anastrophe utuntur accentuum, quin præpositio, uti syntaxi iubetur, sequatur nomen, aut consueta scriptura varietur: sic μετὰ, in hac pericope μετὰ δούλων, aliquando eodem modo sonat atque in δούλων μέτα.

CANON XIII.

Simili favente licentia, Melodi utuntur in conjunctionibus et adverbii disyllabis, minus necessariis, in quibus interdum accentus quadam catastrophe a penultima ad finalem syllabam migrat, in primis ubi vocis proximæ prima syllaba tono destituitur (1).

CANON XIV.

Altera libertas Melodorum est, quæ potius ad seriores quam ad veteres, potius ad canones quam ad κοντάκια pertinet; qua fit, ut integra et absoluta stante accentuum serie, extra rhythmum parasitica quædam et quasi muta syllaba in fine accedat. Cf. supra p. LVII.

CANON XV.

Ut aliquando, sed raro elisione Melodi utuntur, maxime in ἀλλὰ et ἴνα, sic diæresin interdum adhibent, ut ὄϊος pro υἱός, de quo cf. p. 320-327 passim.

(1) Regulæ XI, XII, XIII memorantur infra, p. 57, 114, 125, 161, 167, 168, 170, 174, 203, etc. sed non sine errore aut typorum aut alterius syllabi, quem prius conceperam.

CANON XVI.

Singularis omnino est, sat vero frequens, contractio quorundam vocabulorum, quæ trita et magis obvia sunt, et brevi compendio scriptitantur, ut Θεός, σωτήρ, Χριστός, σταυρός, ἄνθρωπος (Θς, σῆρ, Χς, στρς, ἄνς, vide p. LXII, ἀνθρωπείας trisyllabum ex ανίας) quæ syllabam amittunt, etiam in compositis, ut Θεοτόκος, Χριστοφόρος (cf. p. 669), quæ vel optimis melodis trisyllaba aliquando sunt.

Nolui has breves augere regulas, iterum ea memorando quæ supra aut alias notavi, nimirum solere sententiam uno versu claudi, monosyllaba frequenter clausulæ reservari, peregrina nomina tam libero accentu quam incerta notari scriptura, heptasyllabos versus esse frequentes, raros vero dualem et optativum, proclitica aliquando augeri accentu, ut ἐκ μοῦ sit quasi ἐκ μου, et alia quæ diligentem lectorem non fugient.

Plura a me æquus bonusque lector non requirat : supra modum enim cresceret tam legenti fastidium, quam præfanti prolixitas, si justo et novo commentario hæc canonismata instruerentur, si singulis regulis addere paradigmata juberer, aut accurate notare paginas et loca, ubi superiores canones confirmantur temperanturve aut minus caute servantur.

Unum mihi superest, ut receptam a me in hoc tomo rationem anecdota evulgandi aperiam.

Totum libri fundamentum est codex corsinius ; et ubi is deficit, taurinensis ; aliquando etiam, utinam sæpius, mosquensis : subsidia tantum, et satis pauca præbuere cæteri, aut in Urbe aut extra Urbem reperti.

Nullam fere neglexi variam lectionem, experientia edoctus, nihil esse superfluum in hisce apicibus delicatulis ; cavendum porro, ne iota unum, immo ne comma, ne στιγμήν aliqua prætereat.

Nolui tamen in Melodorum verba recipere scripturæ aperta vitia, aut rudiora melodiarum sphalmata ; nec placuit lacunas, si quid obiter et male hisceret, relinquere patulas, quin tamen lector aut uncinulis aut scholiolis religiose moneretur. Qua tamen utor libertate, in opere academico, eamdem ego nollem inducere in librum publicis et sacris lectionibus aptandum, quanquam ultimus librorum venetorum emendator, etiam religiosus curator anthologii romani copiosum dedere exemplum multa ex codicibus addendi et corrigendi.

Tropariis litteras pro numero præfixi, ecclesiasticam præter consuetudinem, sed codicis taurinensis perpetuo alphabeto nixus. Interpuncta asteriscis superioribus supplentur, ne commata, perspicuæ sententiæ necessaria, caligarent, neu præterea, divisis versiculis solito more, vacua spatia totum fere librum occuparent.

Si qua sphalmata oculos morosi lectoris offenderent, velim actutum conferantur ad calcem ea quæ ultro emendavi, confidens ea jam condonari, quæ prior expunxi ; tum peto recolantur superiores Melodorum regulæ, quæ insolita mihi præceperunt ; demum

nemo iniquus adeo sit, ut multa non parcat rem arduam aggredienti primum; nova excutienti problemata, dum urbis moenia concutiuntur, dum proximus ardet Ucalegon; typos demum sollicitanti transalpinos ac longe remotos, cum inter tot fastidia verborum, metrorum, accentuum, cōmmatum, stellarum et omnis generis apicum, vix tuta manu vicinas et domesticas plagulas movere et continere potuissem.

Erunt fortasse, maxime inter germanicos viros qui mallent græca augeri et declarari, latinam vero interpretationem tolli penitus, ægre ferentes mediam libri partem pigris et ineptis lectoribus concedi. Alii contra assurgent, qui indignabuntur pedibus offendere tot pulvereas varietates et arenosa scholia, quæ ubique calcibus hærent ac remorantur.

Cum alia aliam censura sustulerit, paucis me expediam. Latina e regione posui, quæ perpetuo inserviant commentario. Commodum sane est græcam scripturam e codicibus ad typhothetas puram putam transfundere, et dum parum curatur, utrum ipse editor capiat semet, suaque legat, sæpe liber aut inutilis fit aut jacet obscurior quam membrana in pluteis sepulta, ne doleam gravissima onera et emptori et lectori incassum imponi. Scio tamen quam arduum sit in editione quam *principem* aiunt, a græco ad latinum primo saltu transilire. Novi promptius esse græca ter aut quater rescribere integra, quod plerumque feci, quàm eadem semel latina facere, maxime in Melodis, vel quando cuncta obvia videntur. Nec defuere amici, qui quod aliter ac cæteri ego ab initio et deinceps obstinate egerim, stomachati sunt. Mediam interim tenui ac teneo viam, ne hinc subsidia imperito lectori, illinc erudito viro criteria desiderentur. Huic veteres committo scripturas collatas, emendatius, si fors tulerit, expoliendas; illi autem præbeo simplicem et candidam interpretationem, colloqui instar obvii potius quam commentarii. Haud tamen negaverim quantum me tæduerit veneres græcanicas latino panno induere: ubi enim floret Hellas, Latium aret; ubi emicat illa et exhilaratur, hoc friget et luget; illic scintillæ, acumina, aurea opulenta; hic fumus, latum, inops colluvies. Quomodo, ut unum referam, dum expulere Romani vuculas δ , η , $\tau\delta$, alas, aera, halitum amiserint? Utinam gallica dialectus minus disputet, magisque lyrica audeat, ut cum Melodis feliciter contendat, quam pinguedo latialis!

In hoc vero ancipiti certamine meo cum Melodis latine vertendis, explicandis, luce, ut par est, nobilitandis, cum jam viginti fere annos consumpsissem, nemine facem præbente, viam nemine sternente, inviam sæpe, et lubricam semper, haud mihi defuit ut finem itineri darem, socius indefessus, quem honoris et grati animi causa nomino, cl. v. Henricum Stevenson, qui nihil omisit, ut classicis studiis suis has quoque byzantinas adderet lucubrationes. Græca enim dum eduntur, nemo quem sciverim, oculo alieno, vigilantibus, amico carere potuit. Ut ego olim Frederico Dübnero libenter obvius utebar, haud philologo invidens, pro re nata et meo modulo, vicariam theologi opem, sic etiam nunc lætor ab anglico viro discere littora littoribus jam non esse contraria. Quando quidem adeo se vir gnarus Melodis dedit, ut eorum absconditos commentatores, Theodorum Prodromum, Gregorium Corinthium, Joannem Zona-

ram, me quidem vehementer urgente, e tenebris eruat, quam cito, Deo favente, in lucem proferendos.

Dixi : quæ si minus placent, nemo non indulgeat luctanti cum tempestate litteris adversa, post diei, æstus, hominum pondera ægre respiranti et vigilantanti per noctem insomnem et intempestam, hebetes oculos frustra in codicum et typorum apices evanidos figenti, schedas centies dissipatas succutienti, plagulas typothetarum extorquenti per longa et periculosa itinera. Sin vero nostra non displiceant, Melodos tropologii excipient cæteri, haud minus ignoti, qui triodium et menæa, canones et idiomela ἀνέκδοτα exornarunt.

Ex ædibus Callistianis, xv Januarii, in Sancto Mauro abbate, a. MDCCCLXXV.

ANALECTA SACRA

SANCTUS ROMANUS.

I.

CANTICUM IN CHRISTI NATIVITATE.

α'. Ἡ παρθένος σήμερον
τὸν ὑπερούσιον τίκτει·
καὶ ἡ γῆ τὸ σπηλαιον
τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων
δοξολογοῦσιν,
Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος
ὁδοιποροῦσιν·
δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

β'. Τὴν Ἐδέμ Βηθλεὲμ
ἤνοιξε, δεῦτε, ἴδωμεν·
τὴν τρυφὴν ἐν κρυφῇ
εὐραμεν, δεῦτε, λάβωμεν
τὰ τοῦ παραδείσου,

ἔνδον τοῦ σπηλαίου·
ἐκεῖ ἐφάνη
ρίζα ἀπότιστος,
βλαστάνουσα ἄφесιν·
ἐκεῖ εὐρέθη
φρέαρ ἀνόρυκτον,
οὐ πιεῖν Δαυὶδ
πρὶν ἐπεθύμησεν·
ἐκεῖ παρθένος,
τεκοῦσα βρέφος,
τὴν δίψαν ἔπαυσεν εὐθύς,
τὴν τοῦ Ἀδὰμ καὶ τοῦ Δαυὶδ·
διὰ τοῦτο πρὸς τόπον
ἐπειχθῶμεν, ποῦ ἐτέχθη
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

1. Hodie Virgo Natum edit natura sublimiorem; et terra speluncam offert inaccessu hospiti. Angeli cum pastoribus cantica geminant; Magi, stella duce, iter metiuntur. Propter nos enim natus est infans novus, Deus ante sæcula.

2. Edemum Bethleemus aperuit; agedum, videamus: cibum suavem in abscondito rep-

perimus; adeste, sumamus paradisi delicias in spelunca. Ibi emicuit radix sine humore germinans veniam. Ibi inventus est puteus, a nemine fossus, ex quo olim bibere David concupivit. Ibi Virgo, quæ puellum peperit, amborum cito explevit sitim, et Adami et Davidis. Ad specum igitur properemus, ubi natus est infans novus, Deus ante sæcula.

Primum S. Romani canticum est integrum in tribus codd. mss. in taurinensi f. 34-37, in mosquensi f. 93, in corsiniano f. 42-48, ex quo apographa ad cryptoferratenses derivarunt, et quem in decursu operis sequemur, ut optimum et vestustiore. In tribus codd. fere inscribitur, ut in corsin. Μηνὸς δεκεμβρίου κε', κοντάκιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ἤχος γ', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ὕμνος. Solus taurin. ὁ ὕμνος, et solus retinet trop. 20 ὁ ἀστὴρ; tum dividit hymnum in duos dies, tropariis 5 prioribus in vigilia Nativitatis præscriptis, cæteris cum primo iterum

V.

præfixo, sequenti festivitati reservatis. Omnia, præter stropham et antistropham, constantia στίχοις 490, nunc primum luci dantur. Sigla per se patent C, M, T; singulis tropariorum numeris notæ perpetuæ annectuntur.

1. Ἡ παρθένος. Præmittitur αὐτόμελον in menæis edd. de qua epigraphe in procemiis diximus.

2. Ἐδέμ, τὴν πρῶτην τρυφὴν dicit Greg. Naz. de Virt. 408. — εὐραμεν edd. ven. Cum ed. rom. et codd. retinemus εὐραμεν ut in Cant. VI, 23, et alias ἐπέθανα, ἔπεσα, de quibus cf. Cant. VI, 3 in not. — ἔνδον edd. et codd. Rhythmo constanti requiri-

1

γ'. Ὁ πατήρ τῆς μητρὸς
 γνώμη υἱὸς ἐγένετο·
 ὁ σωτήρ τῶν βρεφῶν
 βρέφος ἐν φάτνῃ ἔκειτο·
 ὃν κατανοοῦσα,
 φησὶν ἡ τεκούσα·
 Τί τοῦτο, τέκνον;
 πῶς ἐνεσπάρης μοι;
 καὶ πῶς ἐνεφύης μοι;
 ὄρω σε, σπλάγγνον,
 καὶ καταπλήττομαι,
 ὅτι γαλουγῶ,
 καὶ οὐ νενύμφευμαι·
 καὶ σὲ μὲν βλέπω
 μετὰ σπαργάνων·
 τὴν παρθενίαν δὲ ἀκμὴν
 ἐσφραγισμένην θεωρῶ,
 σὺ γὰρ ταύτην φυλάξας,
 ἐγεννήθης εὐδοκῆσας,
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

δ'. Ὑψηλὲ βασιλεῦ,

τί σοὶ καὶ τοῖς πτωχεύσασιν;
 ποιητὰ οὐρανῶν,
 τί πρὸς γηίνους ἤλυθες,
 σπηλαίῳ ἐτέρφθης,
 καὶ φάτνης ἠράσθης;
 ἰδοῦ, οὐκ ἔστι
 τόπος τῆ δουλῆ σου
 ἐν τῷ καταλύματι·
 οὐ λέγω τόπον,
 ἀλλ' οὐδὲ σπηλαίον,
 ὅτι καὶ αὐτὸ
 τοῦτο ἀλλότριον.
 Καὶ τῆ μὲν Σάρρα,
 τεκούσῃ βρέφος,
 ἐδόθη κληῖρος γῆς πολλῆς,
 ἐμοὶ δὲ, οὔτε φωλεός·
 ἐκτησάμην τὸ ἄντρον,
 ὃ κατώκησας βουλήσει,
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ε'. Τὰ τοιαῦτα ῥητὰ
 ἐν ἀπορρήτῳ λέγουσα,

3. Matris pater ultro filius factus est; sal-
 vator infantum infans in præsepio iacuit.
 Quem ut agnovit, genitrix ait: « Quid hoc
 « est, fili! Quonam modo in me satus fuisti,
 « et quo pacto innatus es mihi? Teintueor, vis-
 « cera mea, et obstupesco; lacte enim ubera
 « tument, et innupta sum. Equidem te video
 « in his fasciis, sed virginitatem adhuc sen-
 « tio a te sigillatam, qui eam servasti, dum
 « nasci dignatus es, infans novus, Deus ante
 « sæcula.

4. « O præcelse rex, quid tibi cum ege-
 « nis? Tu cælorum conditor, ad terrigenas

« cur venisti, specu delectatus es et præ-
 « sepe adamasti? En nullus est tuæ famulæ
 « locus in diversorio: neque locum aio
 « solum, sed neque speluncam, hæc enim
 « aliena est. Verum Saræ, quum filium pe-
 « perit, concessa est plurimi agri hæreditas:
 « mihi autem, ne fovea quidem; hoc antrum
 « obtinui, in quo degere voluisti, infans no-
 « vus, Deus ante sæcula. »

5. Dum hæc secum verba tacite volvit,
 dumque arcanorum cognitorem deprecatur
 supplex, audit adesse Magos, puellum quæri-
 tantes, ad quos statim: « Quinam estis vos? »

tur ἐν τῷ: sed de hisce dissyllabis cf. canonem XII
 inter leges melodorum, supra a nobis expositas.
 — Melodiæ iterum faveret: ἔπαυσε διψᾶν παρευθῆς.
 — τοῦτο πρὸς τοῦτο codd. et edd. a quibus rece-
 dere suaserunt similia in trop. 8, 9, 15 seqq. —
 ποῦ ἐτέθη cum C, T et trop. 9 ubi δπου, dum edd.
 οὐ ἐτέθη.

3. Γνώμη υἱός. Tesseram pene Romani dicam
 esse usum asserendi passim Christi voluntatem
 ex his aut similibus γνώμη, γνωμικῶς, βουλή, εὐδο-

κήσας, ὕλων, ἐκῶν, quæ ad melodi doctrinam et
 ælatem an pertineant, exquiretur. — εἰπέ μοι,
 τέκνον T. — ἡ πῶς ἐνεφύεις T. — σπλάγγνον, cf.
 Cant. XIV, 3, 8 et ep. ad Philem. 12, 20. παρθε-
 νίαν δὲ ἀγνήν C.

4. Πρὸς γηίνους τί C. — ἐλήλυθας C, T. em. ju-
 bente metro ἤλυθες pro attico ἤλυθες. Cf. Cant. IX,
 12. — ἡ φάτνης codd. intervertit T σπηλαίου ἠράσθης
 ἢ φ. ἐτέρφθης. — αὐτὸ τοῦτο cf. tr. 16. — f. καίτοι
 μὲν Σ. — ἐκτησάμην τὸ ἄντρον T. Matth. VIII, 20.

καὶ τὸν τῶν ἀφανῶν
 γνώστην καθικετεύουσα,
 ἀκούει τῶν Μάγων,
 τὸ βρέφος ζητούντων,
 εὐθὺς δὲ τούτοις·
 Τίνες ὑπάρχετε;
 ἡ κόρη ἐβόησεν.
 Οἱ δὲ πρὸς ταύτην·
 Σὺ γὰρ τίς πέφυκας,
 ὅτι τοιοῦτον
 σὺ ἀπεκύησας;
 τίς ὁ πατήρ σου,
 ἢ τίς τεκοῦσα,
 ὅτι ἀπάτορος Υἱοῦ
 ἐγένου μήτηρ καὶ τροφός;
 Οὐ τὸ ἄστρον ἰδόντες
 συνήκαμεν, ὅτι ὤφθη
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

5. Ἀκριβῶς γὰρ ἡμῖν
 ὁ Βαλαὰμ παρέθετο
 τῶν ῥημάτων τὸν νοῦν,
 ὥνπερ προεμνητεύσατο,
 εἰπὼν ὅτι μέλλει
 ἀστὴρ ἀνατέλλειν,
 ἀστὴρ σθενύων
 πάντα μαντεύματα,
 καὶ τὰ οἰωνίσματα·

ἀστὴρ ἐκλύων
 παραβολὰς σοφῶν,
 ῥήσεις τε αὐτῶν,
 καὶ τὰ αἰνίγματα·
 ἀστὴρ ἀστέρος
 τοῦ φαινομένου
 ὑπερφαιδρότερος πολὺ,
 ὡς πάντων ἄστρον ποιητής·
 περὶ οὗ προεγράφη
 ἐκ τοῦ Ἰακώβ ἀστράπτειν
 παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

ζ. Παραδόξων ῥητῶν
 ἡ Μαριὰμ ὡς ἤκουσεν,
 τὸν ἐκ σπλάγγων κύτῃς
 κύψασα προσεκύνησεν,
 καὶ κλαίουσα εἶπεν·
 Μεγάλα μοι, τέκνον,
 μεγάλα πάντα,
 ἅπερ ἐποίησας
 μετὰ τῆς πτωχείας μου.
 Ἰδοὺ γὰρ Μάγοι
 ἔξω ζητοῦσί σε·
 τῶν ἀνατολῶν
 οἱ βασιλεύοντες
 τὸ πρόσωπόν σου
 ἐπιζητοῦσιν,
 καὶ λιτανεύουσιν ἰδεῖν

Virgo locuta est. At illi ad eam : « Immo tu
 « qualis nata es, quæ talem puerum edidisti?
 « Quis tuus pater, quæ genitrix, quum
 « filii sine patre mater effecta sis et nutrix?
 « Cuius stellam quum vidimus, conjectavi-
 « mus apparuisse infantem novum, Deum
 « ante sæcula.

6. « Diligenter enim nobis Balaam propo-
 « suit oraculorum intellectum, quæ ipse va-
 « tificinatus est, dicens futurum esse ut stella
 « exsurgat, stella quæ omnia extinguat va-
 « tum divinationes et omina; stella quæ dis-

« solvat sophorum parabolas, eorumque sen-
 « tentias et ænigmata; stella hoc sidere quod
 « emicat, eo splendidior, quod scilicet cuncta
 « condidit astra; de qua prædictum est, ori-
 « turum esse a Iacobo, ut fulgur, infantem
 « novum, Deum ante sæcula. »

7. Stupenda ut verba audiit Maria, na-
 tum ex visceribus suis adoravit cernua, et
 cum fletu ait : « Magna mihi, o fili, magna
 « omnia quæ fecisti cum egestate mea.
 « Ecce enim Magi foris stant, quæren-
 « tes te; orientalium gentium reges inqui-

5. Τὸν τοιοῦτον ἀπεκύησας C, T. — τίς ἡ τεκοῦσα C,
 T. — ἀπ. εἰδότες C. — συνήκασαμεν ὡς f. metro aptius.

6. Βαλαὰμ Num. XXIV, 17.

7. Τῶν ἐκ σπλάγγων C. τὸ ἐκ σπ. T. — ὅσα ἐποίη-
 σας T. — Melodi accentus est ζητοῦσι σε, ex lege
 metrica XIII alibi exposita, cujus lector memine-

οὐκ οὐκ πλούσιοι τοῦ σοῦ λαοῦ·
 ὄντως γὰρ λαὸς οὗτος
 σὸς ἐστίν, οἷς ἐγεννήθης
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός·
 η'. Ἐπειδὴ οὖν λαὸς
 σὸς ἐστίν, τέκνον, κέλευσον
 ὑπὸ σκέπην τὴν σὴν
 ἔλθωσιν, ἵνα ἴδωσιν
 πενίαν πλουσίαν,
 πτωχείαν τιμίαν·
 καὶ σὲ μὲν ἔχω
 πλοῦτον καὶ καύχημα,
 διὸ οὐκ αἰσχύνομαι·
 ἐν σοὶ ἡ χάρις
 καὶ ἡ ἀλήθεια·
 ἐν σκηνῇ καὶ νῦν
 νεῦσον εἰσελθωσιν·
 οὐδὲν μοι μέλει
 τῆς εὐτελείας,
 ὡς θησαυρὸν γὰρ σὲ κρατῶ,
 ὃν βασιλεῖς ἤλθον ἰδεῖν,
 βασιλέων καὶ Μάγων

ἐρευνόντων τοῦ ἐτέχθη
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.
 θ'. Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς,
 ὄντως τε καὶ Θεὸς ἡμῶν,
 τῶν φρενῶν ἀφανῶς
 ἤψατο τῆς μητρός αὐτοῦ·
 Εἰσάγαγε, λέγων,
 οὗς ἤγαγον λόγῳ·
 ἐμὸς γὰρ λόγος
 οὗτος, ὃς ἔλαμψεν
 τοῖς ἐπιζητοῦσί με,
 ἀστὴρ ἐστίν μὲν
 εἰς τὸ ὀρώμενον,
 δύναμις δ' ἐστίν
 πρὸς τὸ νοούμενον.
 Συνῆλθε Μάγοις,
 ὡς λειτουργῶν μοι,
 καὶ ἔτι ἴσταται, πληρῶν
 διακονίαν τὴν αὐτοῦ,
 καὶ ἀκτῖνι δεικνύει
 τόπον τὸν ὅπου ἐτέχθη
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

« runt vultum tuum, ac videre eum depre-
 « cantur divites plebis tuæ. Sane illa gens
 « tua est, pro quibus genitus es infans novus,
 « Deus ante sæcula.

8. « Quando igitur populus hic tuus est,
 « o fili, iube tuum in specum accedant, ut
 « videant paupertatem opulentam, inopiam
 « honestam; te namque teneo divitias et glo-
 « riam meam, idcirco me non pudet; in te
 « gratia et veritas; in tabernaculum annue
 « nunc ingrediantur: haud meam curo ino-
 « piam, quæ thesaurum te possideo, quem
 « veniunt invisuri reges, regibus magisque

« scrutantibus, ubi natus sit infans novus,
 « Deus ante sæcula. »

9. Iesus ille Christus, ac vere Deus noster,
 clam tetigit matris suæ sensus: « Hos, in-
 « quit, introduce, quos verbo adduxi; meum
 « enim eloquium, emicans inquirentibus me,
 « stella quidem est oculis, menti autem in-
 « telligenti virtus. Comes Magorum fuit, uti
 « minister meus; et iam substitit, unde suum
 « impleat officium, et radio demonstret lo-
 « cum, in quo natus est infans novus, Deus
 « ante sæcula.

rit, quidquid de more notetur. — λαοῦ Ps. XLIV,
 13. ὁ λαὸς σου γὰρ ὄντως οὗτοί εἰσιν T. λαὸς ὄντ. γ. οὔτ.
 C. — οἷς ἐγνώσθησ codd. contra sentent. et metr.

8. Γένωνται, ἵνα T. — πλοῦτος C. αὐτὸν σὲ δό-
 ξαν ἔχω καὶ καύχ. T, unde πλοῦτον correxi. —
 αὐτὸς ἡ χάρις καὶ ἡ εὐπρέπεια T, argute, ut solet.
 Præstat C respectu ad Joan. I, 14. — τῆς σκη-

νῆς κάμου T. τῆ σκ. C, sine præp. Haud semel
 melodus his verbis utitur cum ablat. — μοι μέλ-
 λει T. ἐγνωκῶτων ποῦ T.

9. ὄντως κ. ὁ θ. T. — οὔτως ὡς T. — ἀ. μὲν ἐστίν
 codd. — τὸ φαινόμενον δ. δ. εἰς τὸ τελούμενον T.
 placeret λόγος δὲ ἐστίν. — f. καὶ ἦδη pro καὶ ἔτι. —
 τὴν διακ. et τὸν τόπον codd. — δεικνύων T.

Ι'. Νῦν οὖν δέξαι, σεμνή,
 δέξαι τοὺς δεξαμένους με·
 ἐν αὐτοῖς γὰρ εἰμι,
 ὥσπερ ἐν ταῖς ἀγκάλαις σου·
 καὶ σοῦ οὐκ ἀπέστην,
 κἀκείνοις συνήλθον.
 Ἡ δὲ ἀνοίγει
 θύρας, καὶ δέγεται
 τῶν Μάγων τὸ σύστημα·
 ἀνοίγει θύρας
 ἢ ἀπαράνοικτος
 πύλη, ἣν Χριστὸς
 μόνος διώδυσεν·
 ἀνοίγει θύρας,
 μὴ ἀνοιγθεῖσα,
 καὶ μὴ κλαπεῖσά τί ποτ' οὖν
 τῶν τῆς ἀγνείας θησαυρῶν·
 αὕτη ἤνοιξε θύραν,
 ἀφ' ἧς ἐγεννήθη θύρα,
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ια'. Οἱ δὲ Μάγοι εὐθύς
 ὤρμησαν πρὸς τὸν θάλαμον,
 καὶ ἰδόντες Χριστὸν,
 ἔφριξαν, ὅτε εἶδονσαν

τὴν τούτου μητέρα,
 τὸν ταύτης μνηστῆρα,
 καὶ φόβῳ εἶπον·
 Οὗτος υἱὸς ἐστὶν
 ἀγενεαλόγητος.
 Καὶ πῶς, παρθέने,
 τὸν μνηστευσάμενον
 βλέπομεν ἀκμῆν
 ἐνδον τοῦ οἴκου σου;
 οὐκ ἔσχε μῶμον
 ἢ κήσις σου;
 μὴ ἡ κατοίκησις ψεγθῆ,
 συνόντος σοὶ τοῦ Ἰωσήφ.
 Πλῆθος ἔχεις φθονούντων,
 ἐρευνώντων ποῦ ἐτέγθη
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ιβ'. Ὑπομνήσκω ὑμᾶς,
 Μάγοις Μαρία ἔφησεν,
 τίνας χάριν κρατῶ
 τὸν Ἰωσήφ ἐν οἴκῳ μου,
 εἰς ἐλεγχὸν πάντων
 τῶν καταλαλούντων·
 αὐτὸς γὰρ λέξει
 ἅπερ ἀκήκοεν

10. « Nunc igitur accipe eos, o alma; accipe
 « qui me receperunt; in ipsis enim ego sum,
 « sicut tuis in ulnis, neque a te recessi, dum
 « illos comitabar. » Aperit illa ostium, et
 Magorum cœtum recipit; aperit fores, quæ
 porta est nemini aperta, quam solus permea-
 vit Christus; aperit fores, quæ reserata nun-
 quam fuit, cui nihil ex virginitatis thesauris
 defraudatum est. Hæc pandit ostium, per
 quam edita porta est, infans novus, Deus
 ante sæcula.

11. Magi extemplo se in thalamum contu-
 lerunt, aspicientesque Christum, expaverunt;
 videbant enim et ipsius matrem et matris

10. Θύραν T constanter. — ἦν θεός T. — ἢ pro
 μὴ codd. Cf. Cant. V. 13; Ezech. XLIV, 2. — κλ.
 πῶποτε τὸν τ. α. θησαυρὸν T. Λογε κλαπεῖσα τι vel
 κλαπεῖσα τί, juxta legem metr. XIII.

sponsum, neque sine metu inquietabant :
 « Sane hic filius est genealogiæ expers. At
 « cur nam, o Virgo, illum quoque sponsum
 « nunc cernimus intra domum tuam? Labem
 « nullam habuit partus tuus; ne probro tibi
 « vertatur contubernium degentis tecum Io-
 « sephi. Turbam habes invidorum, qui scru-
 « tantur, ubi natus sit infans novus, Deus
 « ante sæcula. »

12. « Commonefacio vos, Magis inquit Ma-
 « ria, cur Iosephum teneam domi, ad omnes
 « redarguendum oblocutores. Ipse enim refe-
 « ret quæ auscultavit de filio meo. In somno
 « enim vidit sanctum Angelum, illi decla-

11. εἰς τὸν θάλ. T. — ἰδόντες.. ὅτι εἶδ. T, C. Recte
 recipi aor. εἶδονσα, ne dubita, et cf. Lobeck ad
 Phryn. p. 713. — f. πρὸς τε μητέρι.

12. Ὑπομνήσω T. — ἔπνον γὰρ codd. fort. pro

περὶ τοῦ παιδίου μου·
 ὑπνῶν γὰρ εἶδεν
 ἄγγελον ἅγιον
 λέγοντα αὐτῷ
 πόθεν συνέλαβον·
 πυρίνη θεά
 τὸν ἀκανθώδη
 ἐπληροφόρησε νυκτὸς
 περὶ τῶν λυπούντων αὐτόν·
 διὰ τοῦτο συνέστη
 Ἰωσήφ δηλῶν ὡς ἔστι
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων θεός.

ιγ'. Ῥητορεύσει αὐτὸς
 ἅπαντα ὅσα ἤκουσεν·
 ἀπαγγέλλει σαφῶς
 ὅσα προεθεώρησεν,
 τὰ τῶν οὐρανίων
 καὶ τῶν ἐπιγείω,
 τὰ τῶν ποιμένων,
 πῶς συνανύμνησαν
 πηλίνοις οἱ πύρινοι,
 ὑμῶν τῶν Μάγων
 ὅτε προέδραμεν
 ἄστρον φωταυγοῦν

καὶ ὀδηγοῦν ὑμᾶς.
 Διὸ ἀφέντες
 τὰ προῤῥηθέντα,
 ἐκδιηγῆσασθε ἡμῖν
 τὰ νῦν γεγόμενα ὑμῖν,
 πόθεν ἤκατε, πῶς τε
 συνήκατε, ὅτι ὤφθη
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ιδ'. Ὡς δὲ ταῦτα αὐτοῖς
 ἡ φαινὴ ἐλάλησεν,
 οἱ τῆς ἀνατολῆς
 λόγιοι πρὸς ταύτην ἔφησαν·
 Μαθεῖν θέλεις πόθεν
 ἠλύθομεν, πῶς τε;
 ἐκ γῆς Χαλδαίων,
 ὅπου οὐ λέγουσιν·
 Θεὸς θεῶν κύριος·
 ἐκ Βαβυλῶνος,
 ὅπου οὐκ οἶδασι
 τίς ὁ ποιητής
 φωτὸς ὁ σέβουσιν·
 ἐκεῖ ἀνῆλθεν,
 ἡμᾶς τε ἤρεν
 ὁ τοῦ παιδίου σου σπινθήρ

« rante unde conceperim. Ignei spiritus vi-
 « sio anxium certiozem fecit noctu, de his
 « quæ pungebant eum. Idcirco mecum sub-
 « sistit Iosephus, ut declaret quomodo adsit
 « infans novus, Deus ante sæcula. »

13. « Enarrabit ipse quæcumque audivit;
 « nuntiabit palam qualia primus contempla-
 « tus sit, et quæ coelestium sint, et quæ ter-
 « renorum, et quæ pastorum, quali concentu
 « cecinerint cum terrigenis flammæ spiritus,
 « dum vobismet Magis præcurrit stella ful-
 « goribus conspicua, vestri dux itineris. Id-

« circo iam iis dimissis quæ prius dixistis,
 « narrate nobis rerum vestrarum seriem, unde
 « venistis, et quomodo novistis, apparuisse
 « infantem novum, Deum ante sæcula. »

14. Talia postquam Virgo splendida locuta
 est, illa Orientis lumina ad eam dixerunt :
 « Scire vis unde venerimus et quomodo : e
 « terra Chaldæorum, ubi nemo dicit : Deus
 « deorum Dominus; ex Babylone, ubi non
 « noverunt quis creator sit luminis quod
 « adorant. Hic ortus est; et nos scintilla tui
 « puelli eduxit ab igne persico. Ignem cun-

καθ' ὕπνον, sed metro non quadrat. — τὸν ἀκαν-
 θώδη pro ἀποροῦντα, allegoria fort. petita ab Ex.
 III, 2; cf. Cant. XVIII, 5. — σύνεστί μοι T.

13. Ῥητορεύσει σαφῶς ἅπαντα ἅπερ ἤκουσεν, | ἀπαγ-
 γελεῖ τρανῶς | ὅσα αὐτὸς ἐώρακεν | ἐν τοῖς οὐρανόις |
 καὶ τοῖς ἐπιγείοις T, salvo fere ubique metro. —
 πυρίνοις οἱ πηλίνοι T. — ὅτι προέδραμεν codd. — De

voce ἤκατε cf. Lobeck p. 744. Melodia suaderet
 συνῆκάσατε ὡς, ut in trop. 5; sed melodum cum
 similibus ludere juvat. — πῶς δὲ codd.

14. ταύτην ἔφησαν T. — ποτε ἕλ. ὄδε C. — ἐλη-
 λύθαμεν codd. recole fr. 4. — εἶπεν οὐ λέγ. T. —
 οἶδασι hic et sapius. semel ipse Xenophon, ŌEc.
 XX, 14; cf. Lobeck. l. c. p. 236. — οὗτος [τοῦ-

ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ περσικοῦ·
πῦρ παμφάγον λιπόντες,
πῦρ φωτίζον θεωροῦμεν,
παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

14. Ματαιότης ἐστὶν

μάταιοτήτων ἅπαντα.
Ἄλλ' οὐδεὶς ἐν ἡμῖν
ταῦτα φρονῶν εὐρίσκειται.
Οἱ μὲν γὰρ πλανῶσιν,
οἱ δὲ καὶ πλανῶνται.
Διὸ, παρθένε,
χάρις τῷ τόκῳ σου,
δι' οὗ ἐλυτρώθημεν
οὐ μόνον πλάνης,
ἀλλὰ καὶ θλίψεως
τῶν χωρῶν πασῶν,
ὧν περ διήλθομεν,
ἔθνῶν ἀθέων,
γλωττῶν ἀγνώστων,
περιερχόμενοι τὴν γῆν
καὶ περιπατοῦντες αὐτήν,
μετὰ λύχνου τοῦ ἄστρου,
ἔρευνῶντες ποῦ ἐτέγθη

παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.
15. Ἄλλ' ὡς ἔτι αὐτὸν
τοῦτον τὸν λύχνον εἶχομεν,
τὴν Ἰερουσαλήμ
πᾶσαν περιοδεύσαμεν,
ζητοῦντες εικότως
τὰ τῆς προφητείας·
ἠκούσαμεν γὰρ,
ὅτι ἐλεύσεται
Θεός, ἔρευνῶν αὐτήν,
καὶ μετὰ λύχνου
περιερχόμεθα,
θέλοντες ἰδεῖν
μέγα δικάϊωμα·
ἀλλ' οὐχ εὐρέθη,
ὅτι ἀπήρθη
ἡ κιβωτὸς αὐτῆς μεθ' ὧν
συνέσχε πρότερον καλῶν·
τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,
ἀνεκαίνισε γὰρ πάντα
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

16. Ναί! φησὶ τοῖς πιστοῖς,
Μάγοις Μαρία ἔφησεν·

«ctivorum linquentes, ignem luciferum in-
«tuemur, infantem novum, Deum ante sæ-
«cula.»

15. « Vanitas vanitatum omnia sunt. Ast
« nemo inter nos hæc meditans deprehendi-
«tur : alii quippe decipiunt, et alii decipiun-
«tur. Gratia igitur, o Virgo, sit filio tuo, per
«quem erepti sumus non modo ab errore,
«sed ab ærumnis locorum omnium quæ per-
«agravimus, populorum atheorum, lingua-
«rum incognitarum, dum terram lustramus,
«eamque deambulamus, præfulgente sideris
«lampade, inquirentes ubi natus sit infans
«novus, Deus ante sæcula.

16. « Adhuc vero quum ipsam hanc
«lampadem haberemus, per omnem Hie-
«rosolymam circuivimus, iure quærentes
«oracula prophetiæ; audivimus enim ventu-
«rum esse Deum ad scrutandam illam; et
«cum lucerna circumlustravimus eam, vi-
«dere volentes magnum iudicium. Haud vero
«inventum est, quia ablata fuit arca, cum
«prisca eius pretiosa supellectile : vetera
«transierunt, innovavit omnia infans novus,
«Deus ante sæcula.»

17. « Agedum! ait his fidelibus Maria,
«siccine, inquit Magis, totam circumlustra-
«stis Hierosolymam, ipsam urbem istam,

τον Τ] ὃν ἀέθουσιν, ἐκεῖθεν ἦλθεν καὶ ἦρεν ἡμᾶς C, T,
cuj luxato loco medelam attulit dictio φωτὸς op-
portune addita.

15. ἔθνῶν ἀσέμων T. — καὶ ἐμπεριπατοῦντες αὐ-
τὴν C. ἔξερευνῶντες... ἐκζητοῦντες ποῦ T.

16. αὐτὸν τοῦτον ut in 4 eleganter, sic Xenoph.

Anab. VII, 1, 27 αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον. Plat. Tim.
οὐτὰ ταῦτα ἦν, ne plura. — πληροῦντες εἰκ. T. —
λύχνου Sophon. I. 12. — θέλοντες εὐρεῖν T. —
ἐπήρθη C, T. — συνέτρεχε T. — μεθ' ὧν ὧν ἔσχε C,
errore librarii pro συνέσχε. — ἀνεκ. δὲ T.

17. Ναί, φησὶ codd. vix tulere viri docti, quo-

S. ROMANUS

τὴν Ἱερουσαλήμ
 πᾶσαν περιεδράματε,
 τὴν πόλιν ἐκεῖνην
 τὴν προφητοκτόνον;
 Καὶ πῶς ἀλύπως
 ταύτην διήλθετε
 τὴν πᾶσι πολέμιον;
 Ἡρώδην πάλιν
 πῶς διελάθετε
 τὸν ἀθέσμιον
 φόνων ἐμπνέοντα;
 Οἱ δὲ πρὸς ταύτην
 φασί· Παρθένε,
 οὐ διελάθομεν αὐτὸν,
 ἀλλὰ ἐπαίξαμεν αὐτῷ,
 περιηλθομεν πάντας,
 ἐρευνῶντες ποῦ ἐτέχθη
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ιη'. Ὅτε ταῦτα αὐτῶν
 ἢ Θεοτόκος ἤκουσεν,
 τότε εἶπεν αὐτοῖς·
 Τί ὑμᾶς ἐπρωτότησεν
 Ἡρώδης ὁ ἄναξ,
 καὶ οἱ Φαρισαῖοι;

« quæ prophetas occidit? Et quomodo eam
 « impune peragravistis, quæ omnibus infesta
 « est? Herodem, rursus quæso, quomodo ef-
 « fugistis, exlegem istum hominem, cædes
 « spirantem?» Ad eam illi: « Virgo, inquit,
 « non effugimus eum, sed delusimus, et cir-
 « cumvenimus eos omnes, quæritantes ubi
 « natus sit infans novus, Deus ante sæcula. »

18. Quæ ubi ab illis Deipara rescivit, rur-
 sus ad eosdem: « Quid a vobis, inquit, per-
 « cunctati sunt rex Herodes et Pharisæi? —
 « Herodes primum, tum eò jubente, principes

rum unus conjecit. νεύσασι τοῖς πιστοῖς more loqui
 desinentium: alter maluit ναί, πῶς δὴ, quod infra
 innuitur et urgetur: καὶ πῶς ἀλύπως. Alterutrum
 utinam novus codex confirmet! — περιοδεύσαντες
 τὴν π. ἐκεῖνων τῶν προφητοκτόνων T. — πᾶσι βασκαί-
 νουσαν T. — τὸν ἀντὶ θεσμῶν codd. quasi « pro legi-
 bus cædes spirantem »... φόνου T. ut Act. IX, I.

— Ἡρώδης πρῶτον,
 εἶτα, ὡς ἔφησεν,
 οἱ πρῶτοι τοῦ ἔθνους σου
 τοῦτον τὸν χρόνον
 τοῦ φαινομένου νῦν
 ἄστρου παρ' ἡμῶν
 ἐξηκριβώσαντο·
 καὶ ἐπιγνόντες,
 ὡς μὴ μαθόντες,
 οὐκ ἐπεθύμησαν ἰδεῖν
 ὃν ἐζηρεύνησαν μαθεῖν,
 ὅτι τοῖς ἐρευνῶσιν
 ὠφελεῖ θεωρηθῆναι
 παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

ιβ'. Ὑπενόουν ἡμᾶς
 ἄφρονας οἱ ἀνόητοι,
 καὶ ἡρώτων ἡμᾶς·
 πόθεν καὶ πότε ἤκατε;
 πῶς μὴ φαινομένης
 ὠδεύσατε τρίβους;
 ἡμεῖς δὲ τούτους,
 ἅπερ οὖν ἤδεσαν,
 ἀντεπρωτόησαμεν·
 Ὑμεῖς τὸ πάρος

« gentis tuæ ipsum tempus stellæ nunc co-
 « ruscantis sollicitè a nobis exquisierunt. Quo
 « comperto, ac si nihil novissent, minime
 « optarunt ipsum videre, quem ut noscerent,
 « adeo investigaverant, quum ita sciscitanti-
 « bus necesse videatur cernere novum infan-
 « tem, Deum ante sæcula. »

19. « Censuerunt insani nos inopes mentis
 « esse, nosque ideo compellabant: Unde-
 « nam, quandonam venistis? Quonam pacto
 « semitas per obscuras iter fecistis? Nos
 « vero eosdem de his quæ probe noverant,

—διελ. αὐτούς. ἀλλ' ἐνεπέξ. αὐτούς, συνετοίξαμεν πᾶσιν,
 ἐρωτήθημεν ποῦ T. barbare, pro ἐνεπαίξαμεν αὐτοῖς,
 συνετύχομεν π. ἠρωτήσαμεν. — ἀνεπαίξαμεν αὐτῶν περ.
 πάντα C. f. καὶ προσήλθομεν πάντας.

18. ὡς ἔφησας T. — τὸν χρόνον τοῦτον T. — ὄφειλε
 θεωρ. codd.

19. ἡρώτων, φησί, πότε κ πόθ. T. — τούτοις περ

πῶς διωδεύσατε
 ἔρημον πολλήν,
 ἥνπερ διήλθετε;
 ὁ ὁδηγῆσας
 τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου,
 αὐτὸς ὠδήγησε καὶ νῦν
 τοὺς ἐκ Χαλδαίων πρὸς αὐτόν,
 τότε στύλω πυρίνω,
 νῦν δὲ ἀστέρη δηλοῦντι
 παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.
 κ'. Ὁ ἀστὴρ πανταγοῦ
 ἦν ἡμῶν προηγούμενος,
 ὡς ὑμῖν ὁ Μωσῆς
 ῥάβδον ἐπιφερόμενος,
 τὸ φῶς περιλάμπων.
 τῆς θεογνωσίας·
 ὑμᾶς τὸ μάννα
 πάλαι διέθρεψεν,
 καὶ πέτρα ἐπότισεν·
 ἡμᾶς ἐλπίς δὲ
 τούτου ἐνέπλησε·
 τούτου τῆ χάρα
 διαθρεψόμενοι,
 οὐκ ἐν Περσίδι

ἀναποδίσαι,
 διὰ τὸ ἄβατον ὁδὸν
 ὁδεύειν, ἔσχομεν ἂν νῦν,
 θεωρῆσαι ποθοῦντες
 προσκυνῆσαι καὶ δοξάσαι
 παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.
 κα'. Ὑπὸ τῶν ἀπλανῶν
 Μάγων ταῦτα ἐλέγετο·
 ὑπὸ δὲ τῆς σεμνῆς
 πάντα ἐπεσφραγίζετο,
 κυροῦντος τοῦ βρέφους
 τὰ τῶν ἀμφοτέρων,
 τῆς μὲν δεικνύντος
 μετὰ τὴν γέννησιν
 τὴν μήτραν ἀμίαντον,
 τῶν δὲ δεικνύντος
 μετὰ τὴν ἔλευσιν
 ἄμοχθον τὸν νοῦν,
 ὡσπερ τὰ βήματα·
 οὐδεὶς γὰρ τούτων
 ὑπέστη κόπον,
 ὡς οὐκ ἐμόχθησεν ἰλθὼν
 ὁ Ἀμβακούμ πρὸς Δανιὴλ·
 ὁ φανείς γὰρ προφήταις,

« versa vice interrogavimus : Vosmet olim
 « quomodo emensi fuistis vastum illud de-
 « sertum, quod transmeastis? Qui duxit ab
 « Ægypto profugos, idem modo nobis dux
 « itineris fuit, quos a terra Chaldæorum ad
 « se direxit : ignea olim usus columna, nunc
 « sidere, monstranti puerum novum, Deum
 « ante sæcula. »

20. « Stella quocumque nobis dux erat
 « itineris, sicuti vobis Moyses, virgam attol-
 « lens, lumen circumfudit divini dogmatis.
 « Vos manna olim aluit, et saxum epotavit :
 « nos vero illius spes satiavit, pastosque ejus
 « deliciis non juvabit vestigia relegere ad
 « Persidem, per avia tentantes viam, stu-

« dio captos cernendi, adorandi hymnoque
 « proclamandi novum infantem, Deum ante
 « sæcula. »

21. Ita a veracibus Magis dictum. Ab
 augusta autem Virgine cuncta sigillatâ sunt,
 confirmante puella, rataque habente hinc et
 inde dicta, dum probat, post ipsius ortum,
 immaculatum matris uterum, ostenditque
 Magorum, post longum iter, invictum ani-
 mum sicut et gressum; quorum nullus labo-
 rem sustinuit, sicuti non lassus est Habacuc
 ad Danielelem pergens. Qui enim se prophetis
 manifestavit, ipse Magis coram apparuit,
 infans novus, Deus ante sæcula.

ἐπίσταστο T. ἄπερ οὐκ ἤδεισαν C. — τοὺς ἐξ αἰγ. T.
 — Nota νῦν δὲ, præmisso τότε, cum Viger. p. 426
 ed. Herman. Cf. Cant. XV, 9. — νυνὶ δὲ ἄστρη T.

20. Ex unico T totum trop. — ἐλπίς ἡ cod.
 insolita versus clausula. — τῆ τούτου χάρα id. con-
 tra melodiam. — ἔσχομεν ἐν ᾧ id. inepte.

ὁ αὐτὸς ἐφάνη Μάγοις,
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.
 κβ'. Μετὰ ταῦτα αὐτῶν
 πάντα τὰ διηγήματα,
 δῶρα ἦσαν χειρὶ
 Μάγοι, καὶ προσεκύνησαν
 τῷ δώρῳ τῶν δώρων,
 τῷ μύρῳ τῶν μύρων·
 χρυσὸν καὶ σμύρναν,
 εἶτα καὶ λίθανον
 Χριστῷ προσεκήνοχον,
 βοῶντες· Δέξαι
 δώρημα τρίχροον,
 ὡς τῶν Σεραφίμ
 ὕμνον τρισάγιον·
 μὴ ἀπορρίψης,
 ὡς τὰ τοῦ Καΐν·
 ἀλλ' ἐναγκάλισαι αὐτὰ,
 ὡς τὴν τοῦ Ἄβελ προσφορὰν,
 διὰ τῆς σε τεκούσης,
 ἐξ ἧς ἡμῶν ἐγεννήθης,
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.
 κγ'. Νέα νῦν καὶ φαιδρὰ
 βλέπουσα ἡ ἀμώμητος

Μάγους δῶρα χειρὶν
 φέροντας, καὶ προσπίπτοντας,
 ἀστέρα δηλοῦντα,
 ποιμένας ὑμνοῦντας,
 τῶν πάντων τούτων
 γνώστην καὶ κύριον
 ἰκέτευε, λέγουσα·
 Τριάδα δώρων,
 τέκνον, δεξάμενος,
 τρεῖς αἰτήσεις δὺς
 τῆ γεννησάσῃ σε·
 ὑπὲρ ἀέρον
 παρακαλῶ σε,
 καὶ ὑπὲρ τῶν καρπῶν τῆς γῆς,
 καὶ τῶν οἰκούντων ἐν αὐτῇ·
 διαλλάγηθι πᾶσιν,
 δι' ἐμοῦ ὅτι ἐτέχθης
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.
 κδ'. Οὐχ ἀπλῶς γὰρ εἰμι
 μήτηρ σου, τέκνον εὖσπλαγγνον,
 οὐχ ὅτι γαλουχῶ
 τὸν χορηγὸν τοῦ γάλακτος,
 ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πάντων
 ἐγὼ δυσωπῶ σε·

22. Quibus prorsus enarratis, Magi munera manibus extulerunt, adoraverunt donum donorum, unguentum unguentorum; aurumque et myrrham, tum etiam thus obtulerunt, cum præconio: « Suscipe munus « aspectu tergeminum, sicut trisagium hymnum ab ore Seraphim. Ne hæc reiicias, « ut quæ Caïn porrexit; sed ulnis amplectere, « ut Abelis oblationem, per manum genitricis; ex qua nobis ortus es novus infans, « Deus ante sæcula. »

23. Munera nova et splendida ut vidit

21. τοιοῦτος μετὰ τὴν κύησιν T.

22. Μετὰ πάντα αὐτῶν ταῦτα τὰ διηγήματα δῶρα μάγοι χειρὶν ἦσαν καὶ πρ. T. — τῷ δώρῳ.. τῷ μύρῳ codd. contra usum Romani et veterum. — χρ. προσεκόμισαν T. — τρίχροον retineo, duce Damasceno, de *Hymno trisagio*: τὸν τρεῖς χοροῖς ἔχοντα τρίχροον. cæterum T, stylo delicatulo,

intemerata Virgo Magos manibus ferentes ac cernuos, stellam perspicuum indicem, pastores hymnificos, hæc Domino horum omnium conscio vovit supplex: « Mu- « nerum triadem, fili, dum recepisti, tria « imple vota tuæ genitricis: te pro aeris « temperie invoco, et pro telluris fructibus, « atque pro eius incolis; cum omnibus in « gratiam redito, per me namque natus es « infans novus, Deus ante sæcula.

24. « Haud solum ego mater tua sum, « o fili clementissime, nec tantum lac tibi

ut solet, correxit τριῦλον. — μὴ ἀποστρέψης T.

23. Τὸν πάντων τοῦτον T. — ὅτι ἐτέχθη C.

24. Σοῦ, πάτερ εὖσπλαγγνε, οὐκ ἐκεῖ T, ludo antithetico. Tum venusta sunt et plane attica οὐχ ἀπλῶς, οὐχ ὅτι pro οὐ μόνον. Nec metrum lædit ὅτι, ex lege melodorum XV. — ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πάντων C. ἀλλ' ἴν' (post corr. ὑπὲρ) πάντων T. — ἐμὲ γὰρ

ἐποίησάς με
 ὄλου τοῦ γένους μου
 καὶ στόμα καὶ καύχημα·
 ἐμὲ γὰρ ἔχει
 ἡ οἰκουμένη σου
 σκέπη κραταιάν,
 τεῖχος καὶ στήριγμα·
 ἐμὲ ὀρῶσιν
 οἱ ἐκβληθέντες
 τοῦ παραδείσου σου τὸ πρὶν·
 ἐπίτρεψον αὐτούς ποτε
 λαβεῖν αἴσθησιν τοῦδε,
 δι' ἐμοῦ ὅτι ἐτέχθης
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.
 κ'. Σῶσον κόσμον, σωτήρ,
 τούτου χάριν ἐλήλυθας·
 στήσον πάντα τὰ σά,

τούτου γὰρ χάριν ἔλαμψας
 ἐμοὶ καὶ τοῖς Μάγοις
 καὶ πάσῃ τῇ κτίσει·
 ἰδοὺ γὰρ Μάγοι,
 οἷς ἐνεφάνισας
 τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου,
 προσπίπτοντές σοι,
 δῶρα προσφέρουσι
 γρήσιμα, καλλὰ,
 λίαν ζητούμενα·
 αὐτῶν γὰρ χρίζω,
 ἐπειδὴ μέλλω
 ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μολεῖν,
 καὶ φεύγειν σὺν σοὶ, διὰ σέ,
 ὁδηγέ μου, υἱέ μου,
 λυτρωτά μου, πλουτιστά μου,
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

« praesto, qui lactis praebitor es, sed mater
 « omnium, pro cunctis ego te oro supplex :
 « fecisti me totius mei generis et os et
 « delicias. Me enim habet tuus terrarum
 « orbis tutelam validam, murum et praesidium. In me respiciunt veteres para-
 « disu tui exules : concede illis ut aliquando
 « demum sentiant ex me ortum esse te,
 « infantem novum, Deum ante saecula.
 25. « Salva mundum, servator ; ob id
 « enim tu venisti. Factua omnia quae

« sunt ; propterea namque mihi et Magis et
 « omnibus affulsisti creaturis. Ecce enim
 « Magi, quibus expandisti vultus tui lumen,
 « proni coram te, dona offerunt pretiosa,
 « pulchra, exquisita nimis : quibus mihi
 « opus est, quum oporteat me in Aegy-
 « ptum properare, ac fugere tecum propter
 « te, dux meus, filius meus, liberator meus,
 « meus ditator, novus infans, Deus ante
 « saecula. »

πάντες οἱ ἀγαπῶντές σε ἔχουσιν ἀεὶ τεῖχος T.
 — παραδείσου ποτὲ ὅτι ἐπιστρέφω [ἐπιστρέφεις C]
 εἰπὸς λαβεῖν α. πάντα δι' ἐμοῦ τῆς σε τεκούσης T.
 Utriusque codicis scriptura ideo suspecta est,
 quod sive ἐπιστρέφω, sive ἐπιστρέφεις aliqua praepositione, πρὸς videlicet aut ἐπὶ, minime carere
 potest. Saepissime vero usurpant veteres ἐπιτρέπειν,
 sensu permittendi cum acc. et infinit. quemadmodum etiam passim illis est λαβεῖν αἴσθη-

σιν, sentire, intelligere. Cf. Plat. Legg. II, 673.

25. ἰδοὺ γὰρ μάγοις C. — προσπίπτοντές μοι C. — ποιητά μου, πλ. C. — πλουτιστά μου, λ. μ. T, alio ordine. — Lector denique monendus est, melodis nostris oppido solemne esse, perpetuam adhibere temporum enallagen, idque nedum in eadem strophe, immo in eadem periodo frequentare. Cf. legem metricam XVI.

II.

CANTICUM DE SANCTO STEPHANO.

α'. Τὴν τῶν ἀνόμων παρουσίαν ὄρων
 ὁ πρωτομάρτυς, ἐν τῷ σταδίῳ,
 ἐπὶ πάντων ἐστῶς,
 ἔλεγε· Χριστὲ ὁ Θεὸς,
 μὴ στήσης τὸ ἔγκλημα
 τοῖς ἀδίκους φονευταῖς· [αὐτοῖς,]
 ἀλλ' ἄνες, καὶ δίδου τὴν συγχώρησιν
 ἵνα κηρύττω σε
 Θεὸν σεσαρκωμένον,
 τὸν διδόντα
 τὸ βραβεῖον τῆς νίκης.

Ἦρὸς τό· Τῷ τυφλωθέντι.

β'. Τοῦ πρωτομάρτυρος εἶπω σαφῶς·
 καὶ τῶν ἀνόμων τὴν τόλμαν, πιστοί·
 προφήτας γὰρ καὶ ἀποστόλους
 κατεδίωξαν πρὶν,
 ὥσπερ λύκοι ὠμότατοι,
 οἱ τοῦ Χριστοῦ προδότες·
 οἱ συγκεκαλυμμένοι,
 καὶ ζοφώδεις ὑπάρχοντες,
 ἐκράτησαν αὐτὸν,
 πρὸς σφαγὴν ὡς ἀρνίον,
 τοῖς λίθοις κτείναντες,
 ὅτι ἐξωμολόγει
 θεάσασθαι τὴν δόξαν τὴν ἄφραστον·

Tantum in cod. corsin. f. 37 inesse videtur, præfixo hoc lemmate : Μην. δεκεμβρ. κζ', κοντάκιον εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον, ποίημα Ῥωμανοῦ πρὸς τό· Τὴν φοδεράν σου, ἦγ. πλδ'. Librarius, cum jam mutilum poema videret, omisit acrostichiden τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ, cujus elementis comperimus quam multa exciderint. Ex 18 tropariis, quæ fortasse plura fuere, sex desiderantur, neque cætera suum retinere ordinem in codice, cujus læc est series: 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 6, 7, 8, 9. Versus omnes, numero 239, novi sunt.

1. Adesse dum videt impios
 in stadio protomartyr,
 coram omnibus erectus,
 aiebat : « O Christe Deus,
 « noli statuere reatum
 « adversus iniquos interfectores;
 « immo parce, veniamque da illis,
 « te ut prædicem
 « Deum incarnatum,
 « largientem
 « victoriae coronam. »

Iuxta modulum : Viro cæco.

[quar,]

2. Fortem martyrum principem palam elo-
 et audax impiorum facinus, o fideles.
 Nam prophetas et apostolos
 olim insectati sunt,
 haud secus ac lupi cruentissimi,
 Christi proditores!
 Qui fraudibus obvoluti,
 obsitque tenebris,
 hunc manibus tenuerunt,
 tanquam agnum ad occisionem,
 saxis eum occidentes,
 quia confitebatur se
 gloriam ineffabilem contemplari.

1. Lemmatis hirmus : τὴν φοδεράν σου, ad quem oporteret hoc primum trop. aptari, aut nullibi extat, aut alius prorsus est quam hirmus Cant. VI τὸ φοδεράν σου. Versuum igitur sectio fit tantum juxta codicis puneta diacritica.

2. Idem hirm. in Cant. V. — Refragante modulo, ποτὲ ante προφήτας in codicem intruditur, nec recipi potest pro superiore πιστοί, cum Græcorum consuetudo dicere ποτὲ πρὶν non patiat. — κα-
 ὅτι ὁμολογῆτε cod. læso rhythmico et syllaba resultant. Etiam melodia suaderet pergere : θεω-
 ρῆσαι, ut Act. VII, 56.

Χριστοῦ ἀνάστασιν κηρύττοντα
τὴν ἐκ νεκρῶν φανερώς,
διὸ καὶ ἀναιροῦσιν
ἔξω Ἱεροσολύμων
τὸν λαβόντα
τὸ βραβεῖον τῆς νίκης.

Idcirco Christi resurgentis
ex mortuis clarum præconem,
etiam occidunt
extra Hierosolymam,
dum recipit
victoriæ coronam.

γ'. Ὁ ἐκ παρθένου Θεὸς σαρκωθείς, * καὶ
Λόγος ἅγιος ὁ ἐκ Πατρὸς, * αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἐν
προφήταις * κηρυχθεὶς ἀληθῶς, * οὐ τὸ
Πνεῦμα ἐδέξαντο * οἱ κατ' ἀξίαν δούλοι, *
μάρτυρες καὶ προφῆται, * καὶ ἀπόστολοι μά-
λιστα. * Τὸ στάδιον μικρὸν, * τὸ βραβεῖον
δὲ μέγα, * ἵ τοῖς ἐκλεκτοῖς Χριστοῦ. * Ὡς
γὰρ σάλπιγξ ὁ λόγος * τοῦ κηρύγματος πᾶ-
σαν ἐξήκουσται. * τὸς ἐν πίστει ὑμνοῦντας
Θεῶν. . . . * [canuntque Filium]
. . . . *
τὸν σεσαρκωμένον, * τὸν διδόντα * τὸ βρα-
βεῖον τῆς νίκης.

3. Deus de Virgine caro factus, et san-
ctum Dei Verbum ex Patre genitum, ipse
est qui in prophetis veraciter prædictus est,
cuius Spiritum acceperunt in primis insignes
famuli, martyres et vates, tum maxime apo-
stoli. Exiguum stadium, sed præmium in-
gens Christi electis est. Tanquam enim tuba,
verbum illud præconii omnibus personuit;
qui fidei hymnos Deo offerunt,
[canuntque Filium]
incarnatum, qui largitur victoriæ coronam.

δ'. Ὑψιστε, ἄχραντε Λόγε Θεοῦ, * σοὶ
πέπει δόξα καὶ τῷ σῶ Πατρὶ, * σὺν τῷ ἁγίῳ
Πνεύματι σου. * δώρησαί μοι, σωτῆρ, * τοῦ
ζήως ὑμνήσαι σε. * Τίς ἱκανὸς γὰρ φράσαι *
τὴν θεϊκὴν σου δόξαν; * φῶς οἰκῶν γὰρ ἀπρόσ-
ιτον, * Στεφάνου στέφανος, * οὐρανόθεν ἐδεί-
χθης. * Πλησθεὶς γὰρ ἀληθῶς * Πνεύματος
τοῦ ἁγίου, * οὐρανόθεν τὴν δόξαν τεθέαται *
ἐκ δεξιῶν ἐστῶτός σου, Χριστέ, * τοῦ σοῦ
ἐργάστου Πατρὸς, * καὶ ἐκτίσατο οὕτως, *
. . . . * οὐρανόθεν * τὸ βραβεῖον
τῆς νίκης.

4. O celsissimum, immaculatum Dei Ver-
bum, te decet gloria, tuumque Patrem cum
sancto Spiritu tuo; da mihi, salvator, dignos
tibi hymnos pangere. Quis enim potis est
iusta voce tuam eloqui gloriosam deitatem?
Tu enim lumen habitans inaccessum, Ste-
phani corona superne visus es. Qui certe
Spiritus sancti plenus, in cælo gloriam susce-
pit tuam, Christe, qui in dextera stetisti
Patris tui inenarrabilis, et ita sibi cœlitus
comparavit, victoriæ coronam.

ε'. Τοῦτον ἐδόξασεν ὁ Ἰησοῦς, * ὃν τρόπον
Παῖλον, τὸν πρόην θρασύν, * νυνὶ δὲ σκευὸς
ἀληθείας. * ὃ ποτε γὰρ δεσμῶν, * νῦν δε-
σμῆται ἀλύσεσιν, * καὶ ἀστραπῇ τυφλοῦ-
ται, * ψυχῇ δὲ ἀναβλέπει. * ἐπιγνοὺς τὸν
ἐλάσαντα, * πεσὼν δὲ κατὰ γῆς, * τὰς
παλάμας ἐκτείνει, * ζητῶν χειραγωγούς, *

5. Hunc laudibus ornavit Iesus, uti Pau-
lum quoque, prius ferocem hostem, jam
vero vas veritatis; qui enim vinciebat, nunc
cingitur vinculis; fulgure quidem obcæcatur,
mente autem suspicit; qui agnovit coruscan-
tem, quando humi volutus, palmas exten-
dit, quærens qui manu ducerent, exclamatque

3. Το βραβ. μέγα cod. — post Θεῶν exciderunt v. 15. 16 et quedam ex v. 14, 17, neque alia desunt luxa aut suo amota loco, quæ caute restituimus.

et passim recurrit. — τίς ἱκανῶς cod. — Ex lege jam prænotata melodus sibi cecinit ἐστῶτός σου, vel retento acc. encl. σοῦ.

4. f. Το ἀξίως. codicis scriptura melodis placet,

5. Τὸν Παῦλ. πρόην cod. — Σκούλ. sic Act. IX,

ἀναβοᾷ καὶ λέγει· * Τίς εἶ, κύριε; φράσον μοι, δέσποτα. * ⁴ Εὐθέως ἦλθεν οὖν αὐτῷ φωνή· * Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί μοχθεῖς; * τί διώκεις; τὸν ἄνω * ¹³ πόθησον, καὶ μὴ διώξης * τὸν δίδόντα * τὸ βραβεῖον τῆς νίκης.

5. Ὅτε δὲ ἤκουσεν ὁ ἐκλεκτός, * ὁ πρῶην λύκος, νυνὶ δὲ ποιμὴν, * [βοῶντος]. Εἰμί ὁ Ἰησοῦς, * ὁ σταυρῷ ἠλωθείς, * καὶ τῇ λόγχῃ κεντρώμενος· * διὰ γὰρ τοὺς ἀνθρώπους * ὑπέστην ταῦτα πάντα· * σῶσαι θέλων τὸν πταίσαντα, * ὡς εὐσπλαγγος Θεός, * τῇ σαρκὶ ἐσταυρώθην, * τελώναις καὶ λησταῖς * τὴν συγχώρησιν νέμων, * καὶ ταῖς πόρναις πταισμάτων τὴν ἄφρασιν. * Μάθε καὶ σὺ, Σαοὺλ, τὸ συμπαθεῖν, * καὶ μὴ δεινῶς θράσυνον, * θηριώδης ὑπάρχων, ἀλλὰ γενοῦ ἐμοὶ σκευός, * ⁶ ἵνα λάβῃς * τὸ βραβεῖον τῆς νίκης.

6. Ζ'. Ὑ. Ῥήματα θεῖα ἀκούσας Σαοὺλ, * χειραγωγούντων τῶν ἄλλων αὐτὸν, * ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν εἰσῆλθεν· * Ἀνανίαν ζητῶν * [ἐπὶ τῷ τὴν ὀμμάτωσιν] * καὶ τὸ λουτρὸν λαμβάνειν, * τῆς παλιγγενεσίας * καὶ ἰάσεως ἔτυχεν * τῇ τῆς χειρὸς ἀφῆ * Ἀνανίου εὐθέως· * ¹¹ ἡμέραις γὰρ τρισίν, * ¹⁵ οὐκ ἐγένετο βλέπων, * καὶ λαμβάνει τροφὴν ἐπουράνιον. * Τροφὴν δὲ νῦν ἐρεῖ μοι ἡ γραφὴ * τὸ σῶμα τὸ τοῦ Χριστοῦ, * καὶ τὸ ἅγιον πῶμα, * οὐτινος καὶ ὠφθῆ κήρυξ, * ¹⁶ τοῦ δίδόντος * τὸ βραβεῖον τῆς νίκης.

7. η'. Ὡς Κορνηλίῳ ὁ Πέτρος ποτὲ * τὴν χάριν δίδωσι ὡς ἐκλεκτῷ, * νηστείας τε καὶ εὐποιίας· * καρπῶν γὰρ ἀγαθῶν * πληρωθείς, μεταπέμπεται * Σίμωνα, τὸν καὶ Πέτρον· * ὅστις αὐτὸν βαπτίσας, * καὶ τὸν λόγον ἐδίδαξεν· * τῇ πίστει γὰρ θεῷ * φανεροῦνται πιστεύειν * ¹⁷ οἱ πνεῦμα ἔχοντες * ταπεινώσεως

et ait : « Quis es, Domine? Loquere mihi, « dominator! » Cui ergo statim vox insonuit : « Saule! Saule! Quid ægre moliris? « quid persequeris? Supernum dilige, neu « eum persequaris, largientem victoriae « præmia. »

6. Ubi audiit electus, modo lupus, nunc pastor, verba hæc : « Ego sum Iesus, cruci « affixus, et lancea perfossus; nam hæc omnia propter homines sustinui; cum velim « salvum facere peccatorem, clemens uti « Deus, in carne crucifixus fui, veniam largiturus publicanis et latronibus, etiam peccatorum dans remissionem meretricibus. « Disce et tu, Saule, miseris succurrere, et « noli aspere superbiens feras æmulari, sed « vas esto mihi, ut recipias victoriae coror « nam. »

7. Verba divina ubi Saulus excepit, cæteris eum deducantibus, intravit Damascum; Ananiam quærens, ut [visum] et baptismum suscipiat, novam nativitatem adeptus est et medelam, tangente cito Ananiæ dextera; tribus enim diebus cæcus remanserat, et cibum recipit cælestem. Cibum vero hic mihi nunc Scriptura asserit Christi corpus esse potumque sacrum, cuius mox Paulus præco fuit, dantis coronæ victoriam.

8. Ita Cornelio quondam Petrus gratiam uti electo tribuit, ob ieiunia et pia opera; plenus enim bonis fructibus, Cornelius accersivit Simonem sive Petrum, qui baptizavit eum ac verbum Dei edocuit. Per fidem enim eos Deo credere manifestum est, qui Spiritum iam humilitatis habent, et divitias in cælo

4. Ter codex : σαοὺλ, σαῦλε, σαῦλε, rupto inde metro. — τῶν ἄνω πόθεισον sic cod.

6. De esse videntur 5 trop. A. Π. E. I. N. Pro τε f. τότε. — ποιμὴν ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ σταυρῷ προσηλωθείς cod.

7. καὶ ὁδηγοῦντες τοῦτον ἄλλοι cod. invita syn-

taxi et rupto metro. — De lacuna cf. Act. IX, 18.—ἐγένετο ὄλωσ cod. an pro ἐγέν. ὄρων?—Cf. Act. IX, 19. — f. ἅγιον αἷμα. Sat egregium habes de Eucharistia et antiquissimum commentarium.

8. δίδωσι χάριν ὡς cod. — καὶ καρπῶν ἀγαθῶν C. — post alterum γὰρ C. habet πιστεῖν (sic) τῷ θεῷ

ἦδη, * και τὸν πλοῦτον τὸν ἄσυλον ἔχοντες *
 ἐν οὐρανῷ, οὐ καθήται Χριστὸς * ἐκ δεξιῶν
 τῷ Θεοῦ. * Θησαυρὸς γὰρ ὑπάρχει * ἀγαθῶν
 κατορθωμάτων * ὁ παρέχων * τὸ βραβεῖον
 τῆς νίκης.

θ'. Μέγα μυστήριον καὶ φοβερόν. * Θεὸς
 ἐβλήθη ἐπὶ τῆς γῆς, * ἀμαρτωλοῖς συναν-
 στήσθη, * τοῖς τελώναις διδοὺς * σωτηρίας
 μετάνοιαν, * ἵνα μηδεὶς ἀνθρώπων * πλάνη
 ἐξολισθήσῃ * εἰς ἀπώλειαν ἀδικῶν. * Ὁ θάνα-
 τος οὕτως * καὶ ἡ κρίσις τελεία * τῷ μὴ ποιή-
 σαντι * εὐσπλαγγίαν ἐλέους. * Ὁ γὰρ λύχνος
 ὑπάρχει τοῦ σώματος * ὁ ὀφθαλμὸς ἡμῶν ὁ
 νοερός, * ὃν ὁ σωτὴρ καὶ Θεὸς * τῆ αὐτοῦ
 ἐπιγνώσει * ὁδηγεῖ τε καὶ φωτίζει, * τὸν λα-
 βόντα * τὸ βραβεῖον τῆς νίκης.

ι'. Ἅγιος, ἅγιος εἶ, Ἰησοῦ, * Θεὸς αἰώ-
 νιος καὶ ἀληθής. * τὴν σάρκα τὴν ἡμῶν φο-
 ρήσας, * καὶ τὰς σὰς ἐντολάς * μηδαμῶς
 ἀποκρύψας μοι, * τοῦ πονηροῦ με βῦσαι, *
 τῶν πειρασμῶν τῆς ζάλης * τοῦ Σατᾶν με
 ἀπάλλαξον. * οὐ παύει ὁ δεινὸς * πολεμῶν
 τὴν ψυχὴν μου, * ἡμέρας καὶ νυκτός, * δε-
 λεῖζων τὸ σῶμα * πρὸς ἀπάτην καὶ ἄδικα
 πράγματα. * μὴ ἀπατήσῃ με ὁ δολερὸς, *
 ἰστῶν παγίδα αὐτοῦ, * καὶ ποιήσῃ με γέλω,
 * ὡς μὴ ἰσχύοντα ἔχειν * οὐρανόθεν * τὸ βρα-
 βεῖον τῆς νίκης.

ια'. N . . . Ὅτε ὁ Στέφανος ἤχθη θανεῖν,
 * συρόμενος ἐξ ἀνόμου λαοῦ, * ἀνέβλεψεν,
 ἀπὸ καρδίας * ἐκβοῶν, ἐκτενώς * τὰ τοιαῦτα
 δεόμενος. * Κύριε, Ἰησοῦ μου, * ἴλεως γε-
 νῶ τούτοις, * καὶ μηδὲ μνησικακήσον, * μηδὲ
 στήσον αὐτοῖς * ταύτην τὴν ἀμαρτίαν, *
 ἀλλὰ δέξαι αὐτὸς * ἐν χειρσί σου ἀγίαις, *
 φιλοκτιρίμων, τὸ πνεῦμα τοῦ δούλου σου. *
 ἀνάπαυσόν με μετὰ τοῦ Ἀβραάμ * καὶ τῶν

tuto reponunt; ubi et Christus sedet in dex-
 tera Patris: thesaurus enim bonorum operum
 præbet victoriæ præmium.

9. Magnum sane mysterium ac formidolo-
 sum! Deus in terram venit, cum peccatori-
 bus conversatus est, publicanis largiens salu-
 tarem pœnitentiam, ne ullus hominum errore
 raptus labatur in nefariam perniciem. Mors
 acerba, certumque iudicium illi impendet,
 qui non peragit clementiæ opus et misericor-
 diæ. Lucerna enim corporis est oculus noster
 spiritualis, quem salvator ac Deus noster, per
 ipsius agnitionem, dirigit et illuminat, ut ac-
 cipiat victoriæ coronam.

10. Sanctus, sanctus es, Iesu, æterne ac
 vere Deus! Tu qui nostram carnem assump-
 sisti, neque mandata tua mihi abscondisti, a
 maligno libera me, a procella tentationum
 Satanæ eripe me. Haud cessat infensus hostis
 oppugnare animam meam, nocte ac die illi-
 ciens corpus inanes in delicias et nefaria
 opera. Ne decipiat me fraudulentus, dum
 rete suum mihi expandit; neque me ludibrio
 vertat, ut qui de cœlo capere non valeam
 victoriæ coronam.

11. Stephanus ad necem quum truderetur,
 raptatus a scelesta plebe, sursum respexit, ex
 imo pectore clamans, et intenta voce sic pre-
 catus: « Domine, mi Iesu, propitius illis
 « esto, neque ullius sis memor iniuriæ, nec
 « statuas illis hoc peccatum. Sed accipe tu
 « ipse sacris tuis manibus, pro tua clemen-
 « tia, spiritum famuli tui. Fac me quiescere
 « cum Abraham cæterisque prophetis. » Ex-

αναπαύονται — item ἔκου καὶ ὁ γρ. ubi correxi οὐ
 εἶθηται.

9. διδοῦ σωτηρίας C.

10. τὴν ἡμετέραν σάρκα id. — f. παύεται δεινός. —
 γέλως ὡς μὴ στυγνὰ οὐρανόθεν id., ubi plurima so-
 cata esse et hiulca palam quum sit, statim re-

cepi: γέλω, ὡς μὴ ἰσχύοντα ἔχειν. Ab ἰσχύοντα enim
 ortum esse στυγνὰ, vel cœcus videt.

11. ἐκτενώς... δεόμενος. Nihil solemnius in riti-
 bus Græcorum, quam ἐκτενῆς δέησις — καὶ μὴ μνη-
 σικακήσῃς μηδὲ στήσεις cod. — in fine κυρίως λα-
 βῶν τὸ cod. emendavi ab extremo seq. trop.

λοιπῶν προφητῶν. * Ἀκουσθεὶς δὲ, τὸ πνεῦμα
* παρέδωκε τῷ Κυρίῳ, * τῷ διδόντι * τὸ
βραβεῖον τῆς νίκης.

ιβ'. Ὑπνον καλὸν ἐκοιμήθη εὐθύς * ὁ πρω-
τομάρτυς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. * ἐγράφη δὲ ἐν
τοῖς ὑψίστοις * ἐπὶ βίβλου ζωῆς * αἰωνίου ὁ
δίκαιος. * πρεσβεύει δὲ ἀπαύστως * ὑπὲρ
τῆς σωτηρίας * τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἄμμε-
πτος, * τῷ κτίστῃ τῶν ψυχῶν, * ἵνα ἀξιω-
θῶμεν * βίον ἀγγελικὸν * καὶ ἐνάρετον ζῆσαι,
* σωτηρίαν ἐξ ὕψους λαμβάνοντες. * Ἐν τῷ
ὀνόματί σου οἶν, Χριστέ, * ἅπαντας ἀξίω-
σον, * μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν σου, * στῆναι ἐν
ταῖς δεξιαῖς σου, * τοῦ διδόντος * τὸ βρα-
βεῖον τῆς νίκης.

12. ἀμίμπως cod. — χριστέ, πάντας id. — Hic aperto et uno ictu veteres novosque hæreticos, male de sanctis sentientes, melodus profligavit.

auditusque, animam Domino tradidit, largienti victoriæ coronam.

12. Bono statim somno requievit primus Christi Dei martyr, ac descriptus est iustus in excelsis, in libro vitæ æternæ; manet autem pro salute hominum indefessus orator, utpote integerrimus, apud animarum creatorem, ut digni efficiamur vitam agere angelicam, omnique virtute ornatum, unde salutem ab alto adipiscamur. Tuo igitur in nomine, Christe, omnibus præsta hoc decus, ut cum electis tuis consistant ad dexteram tuam, qui largiris victoriæ coronam.

III.

CANTICUM DE SANCTA THEOPHANIA.

α'. Ἐπεφάνης σήμερον
τῇ οἰκουμένῃ,
καὶ τὸ φῶς σου, Κύριε,
ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς,
ἐν ἐπιγνώσει ὑμνοῦντάς σε·
ἦλθες, ἐφάνης,
τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

β'. Τῇ Γαλιλαίᾳ τῶν ἐθνῶν,
τῇ τοῦ Ζαβουλῶν γῶρᾳ,
καὶ τοῦ Νεφθαλεὶμ γαίᾳ,
ὡς εἶπεν ὁ προφήτης,
φῶς μέγα ἔλαμψε Χριστός·
τοῖς ἐν σκότει οὔσιν

1. Ostensus es hodie
orbi terrarum,
et lumen tuum, Domine,
signatum est super nos,
in Epiphania canentes tibi:
« Venisti, apparuisti,
« o lumen inaccessum. »

2. In Galilæa gentium,
Zabulonis in regione,
et in terra Nephtholim,
ut propheta locutus est,
lux magna effulsit, Christus,
extantibus in umbra

Adfuere codd. 4 : corsin. f. 40-43, taurin. f. 57-61, vatic. 2008, f. 172 cryptoferrat. Δ. a. 5. Quibus accesserunt sub initio vat. 1212, vat. reg. II. 68. Quæratür præterea mosq. f. 102. Inscríbítur in corsin. Μην. Ἰανουαρ. ς', κοντάκιον εἰς τὰ ἅγια ρῶτα (ἅγια Θεοφανῆ Τ) ἤχ. δ', φέρον ἀκροσὶ γλῶσσᾶ τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ. Sunt versus 367 et

trop. 19, quorum duo priora solum nota sunt. Sigla codd. C, T, Cr. vat. 1, 2, 3, perspicua sunt.

1. In edd. inscribitur αὐτόμελον. Innumeris ejusdem moduli canticis præluxit. — ὑμνούντων codd. 4.

2. προφήτης. cf. Is. IX, 1, 2; Matth. IV, 15, 16. — χρ. τοῖς ἐσκοτισμένοις edd. — ἐν βῆθλ. iid. — τῇ

φαινή ὤφθη αὐγῇ,
 ἐκ Βηθλεὲμ ἀστράπτουσα,
 μαῶλλον δὲ ἐκ Μαρίας ὁ Κύριος·
 πάση οἰκουμένη
 ἀνατέλλει τὰς ἀκτῖνας
 ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης·
 διὸ οἱ ἐξ Ἀδάμ
 γυμνοὶ, δεῦτε πάντες,
 ὑποδύωμεν αὐτὸν,
 ἵνα θαλφθῶμεν·
 σκέπη γὰρ γυμνοῖς
 καὶ αἴγλη ἐσκοτισμένοις
 ἦλθες, ἐφάνης,
 τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

γ'. Οὐχ ὑπερεῖδεν ὁ Θεὸς * τὸν δόλω συλη-
 θέντα, * ἐντὸς τοῦ παραδείσου, * καὶ ἀπολω-
 λεκότα * τὴν θεοφάντον στολήν· * ἦλθεν γὰρ
 ἐξ ὕψους * ἱερὰ πάλιν φωνή, * καλοῦσα τὸν
 πρωτόπλαστον· * Ποῦ εἶ, Ἀδάμ; ἀπάρτι μὴ
 κρύπτου μοι· * θέλω θεωρεῖν σε, * κἄν γυμνὸς
 εἶ, κἄν πτωχὸς εἶ· * μὴ αἰσχυνοῦ, σοὶ γὰρ
 ὤμοιώθην· * αὐτὸς ἐπιθυμῶν, * Θεὸς οὐκ ἐγέ-
 νων * ἀλλ' ἐγὼ νῦν βουληθεὶς * σὰρξ ἐγενόμην·
 * ἔγγισόν μοι οὖν, * καὶ γνώρισον, ἵνα λέξῃς·
 * ἦλθες, ἐφάνης, * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

δ'. Ὑπὸ τῶν σπλάγγων τῶν ἐμῶν *
 ἐκίμνην, ὡς οἰκτίρων, * καὶ ἦλθον πρὸς τὸ
 πλάσμα, * προτεινὼν τὰς παλάμας, * σὲ ἵνα
 περιπτύξωμαι· * μὴ οὖν αἰδεσθῆς με, * διὰ σὲ
 γὰρ τὸν γυμνὸν * γυμνοῦμαι, καὶ βαπτίζο-
 μαι· * Ἰδὼν με Ἰορδάνης ἀνοίγεται, * καὶ ὁ
 Ἰωάννης * εὐτρεπίζει τὰς ὁδοὺς μου, * ἐν ὕδασι
 καὶ ἐν διανοαῖς· * Τοιαῦτα ὁ σωτὴρ, * οὐ λό-
 γοις, ἀλλ' ἔργοις, * εἶπεν πρὸς τὸν ἄνθρωπον.
 * ἦλθεν, ὡς εἶπεν, * τῷ μὲν ποταμῷ, *
 τοῖς βήμασι προσεγγίζων, * τῷ δὲ προδρόμῳ
 * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

αἱ. iid. C, cr. — ὑποδύωμεν codd. 3. — αὐτῷ
 vat. 3. — σκέπει γὰρ γυμνοὺς καὶ ἐκλύει ἐσκοτισμέ-
 νους; codd. 5. — γυμνῶν...ἐσκοτισμένων edd. se-
 quimur T.

3. καὶ ἀπολελωκότα omnes codd. eadem barbarie.
 — γὰρ πρὸς τοῦτον T. γ. ἐν κόσμῳ vat. 3. — φωνῇ
 κλέων τὸν παρακούσαντα C, T, vat. 2. — Ἀδάμ. Gen.

V.

splendidum emicuit iubar,
 ut fulgur, e Bethleem,
 immo ex Maria Dominus;
 oriens universo mundo
 suos expandit radios,
 sol ille iustitiae.
 Unde vos ab Adamo
 nudati, adeste omnes;
 ipsum vestiamus,
 ut foveamur.
 Tu enim tegumentum nudis,
 atque lux tenebricosis,
 venisti, apparuisti,
 o lumen inaccessum.

3. Haud despexit Deus fraude spoliatum in
 paradiso, ac stola divinitus texta spoliatum.
 Venit enim ab alto vox sacra, primum ho-
 minem denuo compellans: « Ubi es, Adam?
 « Nunc te a me noli abscondere. Te volo cer-
 « nere, etiamsi nudus, etiamsi mendicus sis.
 « Ne te pudeat; ecce tibi assimilatus sum.
 « Ad vota tua Deus non factus es; ego vero
 « ut volui, nunc caro factus sum. Accede igi-
 « tur prope, et recognosce me, ut dicas:
 « Venisti, apparuisti, lumen inaccessum.

4. « Mea in te charitate victus sum, ut mi-
 « sericors, et veni, manus ad meum figmen-
 « tum extendens, ut te amore amplectar. Me
 « ergo ne formides; te enim propter nudum
 « nudus ego sum, et baptizor. Videns me Ior-
 « danes finditur, et Ioannes sternit vias meas
 « in fluctibus et hominum animis. » Similia
 salvator, non verbis, sed operibus ait ad ho-
 minem. Venit, ut dixit, gressibus quidem ad
 flumen accedens, suo autem prodromo emi-
 cans lumen inaccessum.

III, 9. — χρ. με codd. tres. — εἴ bis in codd. 5,
 retinimus pro more nostri, cf. cant. V, 7, 9;
 X, 14; XIV, 4; XVII, 5 etc.

4. περιπτύξ. σε codd. — τῶν γυμνῶν C. — με δ
 Ἰορδ. C, cr. εἰ δέ μοι Ἰορδ. T. — τὰς εἰσόδους T.
 — ἐν διανοῖα vat. 1. — πρὸς τ. α. εἶπον f. pro εἰπὼν
 C, T. — τὰ βήματα T. vat. 3. τῷ βήματι C, cr.

2

ε'. Τὸν ἐν ἐρήμῳ ποταμὸν, * καὶ δρόσον ἐν
καμίνῳ, * καὶ ὄμβρον ἐκ παρθένου * ἰδὼν ὁ
Ἰωάννης, * ἐν Ἰορδάνῃ τὸν Χριστὸν, * φόβῳ
ἐταράχθη, * ὡς ὁ γεννήτωρ αὐτοῦ * τὸν Γα-
βριὴλ ἐτρόμησεν. * μείζω δὲ ἦν τὰ τότε τε-
λούμενα, * ὅτε πρὸς τὸν δούλον * ὁ δεσπότης
τῶν ἀγγέλων * ἐλήλυθε, θέλων βαπτισθῆ-
ναι. * διὸ ὁ Βαπτιστὴς * γνωρίσας τὸν πλά-
στην, * καὶ μετρήσας ἑαυτὸν, * ἔφησε φρίτ-
των. * Στῆσον, λυτρωτὰ, * ἀρκείτω μοι μέγρι-
τούτου, * οἰδὰ σε τίς εἶ, * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσι-
τον.

ς'. Ἄ ἐπιτάσσεις μοι, σωτῆρ, * ἐὰν ἐπιτε-
λέσω, * τὸ κέρασ μου ὑψώσω, * ἀλλ' ὅμως
οὐκ ἰσχύω * τὰ ὑπὲρ τῆν μου δύναμιν. *
Οἶδα, τίς ὑπάρχω, * καὶ ὁ εἰς οὐκ ἀγνοῶ, *
ἐκ μήτρας γὰρ γινώσκω σε. * Πῶς σε νῦν
ἀγνοήσω φαινόμενον, * ὄνπερ κεκρυμμένον *
κεκρυμμένον θεωρήσας, * ἐσκίρτησα ἐν ἀγα-
λιάσει; * Ἐπίσχεσ οὖν, σωτῆρ, * καὶ μὴ με
βαρύνῃς. * ἱκανὸν ὅτι ἰδεῖν * σε ἠξιώθην. *
ἔχει μοι καλῶς, * ἐάν με πρόδρομον εἴπῃς,
* σὺ γὰρ ὑπάρχεις * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

ζ'. Παραχωρήσαι σοι ζητῶ * τὴν τοῦ βα-
πτιστοῦ τάξιν. * αὐτὴ γάρ σοι καὶ πρέπει. *
ἐγὼ γὰρ χρεῖαν ἔχω * τοῦ βαπτισθῆναι ὑπὸ
σοῦ. * Σὺ δὲ ἔρχῃ πρὸς με, * καὶ προλαμβά-
νων αἰτεῖς * ἃ βούλομαι αἰτησαί σε. * Τί
ζητεῖς παρ' ἀνθρώπου, φιλόανθρωπε; * τί τὴν
κεφαλήν σου * ὑποκλίνεις τῇ χειρὶ μου; * οὐκ
ἔχει γὰρ ἔθος πῦρ κατέχειν. * οὐκ οἶδεν ἡ
πτωχὴ * πλουσίῳ δανείζειν, * ἰσχυρῶ ἢ ἀσθε-

5. ὁ γενέτης T. — ἐτρόμασεν codd. 4. quod reti-
nent cant. XIII, 3, XV, 12. — μείζων vat. 1 inde
unicus, cæteris vat. deficientibus. — ἦν τῶν πάν-
τοτε vat. — τότε γὰρ πρὸς δούλον T. — τῶν ἀπάντων
V. — ἔφ. κράζων C, V, cr. — ἀρκέσθητι iid. tres qui
om. ultima.

6. σωτῆρ cum T. ποιεῖν cæt. — οὐγ ἀράσω T. —
τὴν δ. μου codd. — ὑπάρχεις tres codd. contra T. —
δπερ ἦς V. — πῶς οὖν T. — κεκρυμμένος om. T, V.

5. Ubi flumen in deserto, et rorem in for-
nace, et imbrem ex Virgine manantem vidit
Ioannes, Christum videlicet in Iordane, pa-
vore concussus est, sicuti genitor eius ad Ga-
brielem cohorrui. Modo autem maiora per-
aguntur, quando ad servum Dominus angelo-
rum venit, volens baptizari. Idcirco lavacri
minister, ut novit creatorem, semetque æsti-
mavit, tremefactus ait : « Siste, redemptor,
« sat mihi hactenus, quis tu sis novi, tu lu-
« men inaccessum.

6. « Quæ tu mihi, salvator, iubes, ea si
« exsequor, cornu meum attollam; enim vero
« tanta non valeo, quæ vires meas supe-
« rant. Scio qualis sim, et quid sis non me
« fugit, qui te ex utero agnoverim. Quo pa-
« cto te nunc manifestatum haud agnosce-
« rem, quem absconditum absconditus ego
« contemplabar, et exultabam præ lætitia?
« Desiste igitur, salvator! ne me gravari ve-
« lis: sufficit, ut tui videndi honore dignatus
« fuerim; sat mihi pulchrum, si dixeris me
« præcursorem, tu enim es lumen inaccess-
« sum.

7. « Cedere tibi aveo baptizandi munus :
« id enim te decet. Ego vero opus habeo a
« te baptizari. Ast tu ad me venis, præoc-
« cupans prece tua id quod volo a te petere.
« Quid quæris ab homine, hominum ama-
« tor? Cur caput tuum inclinas sub manu
« mea? Manus haud patitur ignem tenere,
« neque tulit inops dextera diviti mutuum
« dare, aut robusto infirma palma obluctari.

— ἐν τῇ μήτρᾳ ἐσκίρτ. T. — ἔπαγε T. — ἱκανὸν om.
C, cr. — ἔστι μοι καλὸν ἐὰν εἴπῃς με T. Cæteri ἐάν
με εἴπῃς πρ. σου.

7. βαπτ. τόλμαν V. — σὺ οὖν ἀπαιτεῖς με C. cr.
σὺ δὲ ἀπίστευς μοι V. — καὶ προλαμβάνεις αἰτῶν ὁ
βουλ. codd. tres — αἰτήσασθαί τι V. — πῦρ. *Ignis*
orientalibus solet esse divinitas ἐν πυρὶ τῇ θεό-
τητι Andr. cret. or. 3 in nativ. B. M. — οὐκ εἶδεν
V. οἶσεν C. De aor. οἶσα multa apud Lobeck.

νῆς * οὐκ ἀντερῖζειν. * Τοῖς ἀμαρτωλοῖς, * ὡς χροῖζουσι, χρησιμεύσης. * σὺ γὰρ ὑπάρχεις * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

η'. Ἐπέστης ρείθροις διὰ τί; * τί θέλων ἀποπλῦναι, * ἢ ποίας ἀνομίας * ὁ δίχα ἀμαρτίας * καὶ συλληφθεὶς καὶ γεννηθεὶς; * σὺ μὲν ἔρχῃ πρὸς με. * οὐρανὸς δὲ καὶ ἡ γῆ * τηρεῖ, εἰ προπετεύομαι. * λέγεις μοι. Βάπτισόν με, ἀλλ' ἄνωθεν * ἄγγελοι σκοποῦσιν, * ἵνα τόδε λέξωσί μοι. * Γνωῖθι σαυτὸν, μή τί που παρερχῇ. * Ὡς εἶπεν οὖν Μωσῆς, * προχέρισον ἄλλον * εἰς αὐτὸ τοῦτο, σωτῆρ, * ὁ ἀπαιτεῖς με. * μειζῶν μου εἶ συ, * καὶ δέδοικα. δέομαί σου, * πῶς σε βαπτίζω, * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον;

θ'. Ἰδὼν ὁ πάντα θεωρῶν * τὸν φόβον τοῦ προδρόμου, * πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη. * Καλῶς, ὦ Ἰωάννη, * καλῶς συ εὐλαβήθης με, * ὅμως ἄφες ἄρτι. * οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν * πληρῶσαι ἃ προώρισα. * ἄφες ἄρτι καὶ τίως ἀπόσεισαι * ταύτην τὴν δειλίαν. * λειτουργίαν χρεωστεῖς μοι, * καὶ δεῖ σε νῦν ταύτην ἐκπληρῶσαι. * Ἐγὼ τὸν Γαβριὴλ * ἀπέστειλα πρῶτον, * καὶ ὑπούργησε καλῶς * τῇ σῇ γεννήσει. * πέμψον μοι καὶ συ, * ὡς ἄγγελον, τὴν παλάμην, * ἵνα βαπτίσῃς * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

ι'. Νῦν ἐπτοθήης, βαπτιστὰ, * καὶ ἔφριξας τὸ δρᾶμα, * ὡς μέγα, καὶ γὰρ μέγα. * μείζοτερον δὲ τούτου * κατεῖδεν ἡ σὴ συγενής. * βλέψον πρὸς Μαρίαν, * καὶ ἐνθυμήθητι πῶς * ἐκείνη με ἐβάσταζε. * Πάντως ἔρεῖς μοι. τότε ἠθέλησας. * ὄντως καὶ νῦν θέλω, * μὴ διστάσης, βάπτισόν με, * τὴν δεξιὰν μόνον δάνεισόν μοι. * τὸ πνευμά σου κρατῶ, * καὶ ὅλον σε ἔχω, * τὴν παλάμην

« Peccatoribus, uti opus habent, bene fac, « tu enim es lumen inaccessum. »

8. « Tu ad flumina accessisti, et cur? Qui « vis lavari, aut quanam ablui noxa, tu sine « peccato et conceptus et editus? Tu venis « ad me; observant caelum et terra, si quid « temere agam. Mihi inquis: Baptiza me! « At desuper angeli considerant, ita ut mihi « dicant nunc: Nosce te ipsum, ne forte quid « transgrediaris. Ut igitur aiebat Moyses, « praefice alterum in ipsum hoc munus, o « salvator, quod exigis a me. Maior me es tu, « et pertimesco; obsecro te, quo te iure baptizem, te lumen inaccessum? »

9. Qui cuncta tuetur, quum vidisset Prodromi metum, ad eum respondit: « Bene « tibi, o Ioannes, bene est, quod me vereris: verum sine nunc; sic enim decet me « implere quae prius statui. Sine modo, et « jam interim dimitte hanc formidinem. « Tuum mihi ministerium debes, et nunc « oportet te illud implere. Ego Gabrielem « misi olim, qui in nativitate tua egregie subministravit. Tu mihi mitte manum, angeli « instar, ad baptizandum lumen inaccessum.

10. « Nunc perterrefactus es, Baptista, et « facinus horruisti, utpote ingens; magnum « est enim: maius tamen aliud tua cognata « vidit. Respice Mariam, et considera quomodo me ulnis tulerit. Sane mihi dices: « Ita tunc voluisti. Ita et nunc volo, ne dubita, baptiza me. Dexteram tantum mihi « commoda, mentem enim tuam amplector, « teque totum teneo; quomodo tuam igitur

l. l. p. 733. — πλ. ἐγγίξειν T. — χρησιμεύειν V. χρησιμεύει C. χρησιμεύση T.

8. καθαρῆσαι ἢ π. ἀμαρτίας T. — τηροῦν codd. — προπετεύσομαι T. — id. om. μοι — ἵνα τότε codd. — ἐπίγνωθι σαυτὸν μέχρι τίνος ἔρχῃ ὡς εἶπ. ὁ μωσῆς T. μέχρι ποῦ παρέρχῃ caet. codd. — προχέρισται codd. — μείζ. μου ἐστὺ T. om. πῶς σε — βαπτίζειν V.

9. πάντα προορῶν T. — πρὸς αὐτὸν T. — καλῶς ἐπτόχσαι T. — σὺ omisso, leg. ἐμέ codd. — οὖν ἄρτι V. — τὴν δοξίαν C. δουλείαν T. — ἀπ. τότε codd. — πέμψον οὖν C, V. μοι καὶ σοι T. — βαπτίσῃ T.

10. Νῦν ἐροθήης T. — τότε ἐθέλησα C, V. — τὴν χειρὰ σου T. — πν. σου οἰκῶ... παλάμην οὖν T.

δὲ τὴν σὴν * πῶς οὐ κίχραῶ μοι; * ἔνδον σοῦ
 εἶμι * καὶ ἔξωθεν· τί με φεύγεις; * στῆθι,
 καὶ κράτει * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

ια'. Οὐκ ἀπαιτῶ σε, Βαπτιστὰ, * τοὺς
 ὄρους ὑπερβῆναι. * Οὐ λέγω σοι· εἰπέ μοι * ἃ
 λέγεις τοῖς ἀνόμοις, * καὶ παραινεῖς ἁμαρ-
 τωλοῖς. * Μόνον βάπτισόν με, * σιωπῶν καὶ
 προσδοκῶν * τὰ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος, *
 ἐξεῖς γὰρ ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα * ὅπερ οὐχ
 ὑπῆρξεν * τοῖς προφήταις· καὶ γὰρ πάντων *
 τῶν γηγενῶν μείζω σε ποιήσω· * ἐκείνων μὲν
 σαφῶς * οὐδεὶς με κατεῖδεν, * ἀλλ' ἐν τύποις
 καὶ σκιαῖς * καὶ ἐνυπνίοις· * νῦν δὲ ἐπὶ σοῦ
 * ἰστάμενον κατὰ γνώμην * βλέπεις, κατέ-
 χεις * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

ιβ'. Ὑπέρθου ταῦτα ἃ λαλεῖς, * καὶ δρᾶ-
 σον ἃ ἀκούεις· * μηδὲν προσμαρτυρήσης, * ἐμοὶ
 γὰρ οὖν ὁ μάρτυς * ἐν οὐρανοῖς ἐστὶ πιστός· *
 σοῦ τὴν μαρτυρίαν * ὁ ἐστὼς οὗτος λαὸς *
 εἰκόως οὐ παραδέχεται· * ἄφες, ἀπουρανθῆν
 διδάσκονται * τίς εἶμι καὶ τίνας * γόνος
 πέλω, τί δὲ μέλλω * χαρίζεσθαι τοῖς ἀγα-
 πητοῖς μου· * ἀνοίγω οὐρανοὺς, * κατὰ γω
 τὸ Πνεῦμα, * τοῦτο χορηγῶ αὐτοῖς * εἰς ἀρ-
 ραθῶνα. * Δεῦρο οἶν καὶ συ * προσέγγισον,
 ἵνα μάθῃς * πόθεν ἀστράπτει * τὸ φῶς τὸ
 ἀπρόσιτον.

ιγ'. Ῥητῶν ἀρήτων καὶ φρικτῶν * ἀκού-
 σας ὁ ἐκ στείρας, * φησὶ τῷ ἐκ παρθένου· *
 Ἐὰν ἔτι λαλήσω, * μὴ ὀργισθῆς μοι, λυ-
 τρωτὰ, * πᾶσα γὰρ ἀνάγκη * κατασκευάζει
 με νῦν * πολὺ παρρησιάζεσθαι. * Τί οὖν, σω-
 τῆρ, ἴν' οὐτοί σε μάθωσιν, * κίνδυνον ἐπά-
 ζω * τῇ χειρὶ μου τῇ ἀθλίᾳ, * εἰς κλίβανον
 ταύτην ἐπιρρίπτων; * Καὶ τότε μὲν Ὀζᾶς *
 ἐξέτεινε χεῖρα * ἐπισχεῖν τὴν κιβωτὸν, * καὶ
 διεκόπη· * νῦν δὲ κεφαλὴν * κρατοῦντα τῆν

« manum mihi non praestas? In te ego sum
 « et extra te, quid me fugis? siste, et lu-
 « men tene inaccessum.

11. « Haud exigo a te, Baptista, iustos
 « transgredi fines. Non dico tibi : Compella
 « me quibus verbis improbos alloqueris et
 « commonefacis peccatores. Me tantum bap-
 « tiza, silens et expectans baptismi exitum.
 « Ex hoc namque decus habebis, nondum
 « prophetis concessum. Te enim omnibus
 « mortalibus maiorem faciam; quum nullus
 « horum me perspexerit, nisi in figuris et
 « umbris et somniis. Nunc vero quod sponte
 « adest, coram te vides, tangis lumen inac-
 « cessum.

12. « Missa fac quae dicis, age vero quae
 « audis; omitte etiam testificari, mihi enim
 « testis in caelo fidelis est. Tuam quidem
 « testificationem hic populus, ut par est,
 « non recipit. Testimonio parce, caelitus
 « edocentur qualis ego sim, cujusve sobo-
 « les, quidve debeam dilectis meis largiri.
 « Aperio caelos, demitto Spiritum, homini-
 « bus ergo illum, arrhabonis gratia. Ades-
 « dum igitur demum et accede, ut scias unde
 « fulguret lumen inaccessum.»

13. Quae verba arcana ac tremenda post-
 quam audivit sterilis feminae filius, ait Vir-
 ginis nato : « Si adhuc loquar, ne mihi
 « succenseas, redemptor : omnino enim ne-
 « cessitas nunc me urget ad multa cum fi-
 « ducia loquendum. Quorsum igitur, salva-
 « tor, ut noscant te hi homines, periculum
 « addam mittendi miseram manum meam
 « in illam fornacem? Ita olim Oza extendit
 « manum ad arcam fulciendam, et interci-

11. τοῖς ἁμαρτωλοῖς cr. — ἐκ τούτου codd. — τὸ
 om. C, V. διὰ τοῦτο ἀξ. T. — πάντ. γηγ. μελλῶν T.
 π. προφητῶν C, V, cr. — βλέπε, κάτεχε C, V.

12. τοῦτο ὁ λαλῶν... ὁ ἀν. μηδὲν μοι μαρτυρήσεις,
 ἐροὶ γὰρ ἀεί μαρτ. T. — πιστός. Ps. LXXXVIII,
 38. — εἰκόσ. C. — παραδέχεται, ἄφες οὐραν. T. — γέ-

vos πέλω C, cr. — χορ. τοῦτο codd. — οὖν λοιπὸν
 C, V.

13. ἡ δὲ γὰρ ἀν. T. — παρασκευάζει C, V, cr. —
 νῦν om. T. f. κατισχύει ἐμὲ νῦν. — Ὀζᾶν vat. II
 Reg. VI, 6. — πῶς οὐ μὴ T.

τοῦ Θεοῦ μου, * πῶς με μὴ φλέξῃ * τὸ φῶς
τὸ ἀπρόσιτον;

ιδ'. Ὡ Βαπτιστὰ καὶ ἐριστὰ, * μὴ εἰς
ἀντιλογίαν, * ἀλλὰ πρὸς λειτουργίαν * συν-
τόμως εὐτρεπίζου. * Ἴδου γὰρ ὄψει ἂ τελεῶ. *
ὠδέ σοι ζωγράφω * τὴν τερπνὴν καὶ φαεινὴν *
μορφὴν τῆς ἐκκλησίας μου, * νέμων τῇ δε-
ξιᾷ σου τὴν δύναμιν, * ἤνπερ μετὰ ταῦτα *
χορηγήσω ταῖς παλάμαις * τῶν μαθητῶν καὶ
τῶν ἱερέων. * Δεικνύω σοι σαφῶς * τὸ ἅγιον
Πνεῦμα, * καὶ φωτὴν τὴν τοῦ Πατρὸς * ἀκου-
τιῶ σοι, * γνήσιον Υἱὸν * δηλοῦσάν με, καὶ
βοῶσαν. * Οὗτος ὑπάρχει * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσι-
τον.

ιε'. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰ φρικτὰ * ὁ γόνος
Ζαχαρίου * ἐβόησε τῷ πλάστῃ. * Ἐγὼ οὐκ
ἀντερίζω, * ἀλλ' ὁ κελεύεις μοι τελεῶ. * Ταῦτα
λέξας τότε, * τῷ σωτῆρι προσελθὼν * δουλο-
πρεπῶς, ἠτένιζεν, * βλέπων εὐλαβῶς μέλη
γυμνούμενα * τοῦ ἐντελλομένου * ταῖς νεφέ-
λαις περιβάλλειν * τὸν οὐρανὸν, δίκην ἱμα-
τίου, * καὶ πάλιν θεωρῶν * ἐν μέσῳ τῶν
ρείθρων * τὸν ποτε παίδων τριῶν * μέσον φα-
νέντα * ὀρόσον ἐν πυρὶ, * νῦν πῦρ ἐν τῷ Ἰορ-
δάνῃ * λάμπων, πηγάζον, * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσι-
τον.

ις'. Ἀλλὰ τὰ θαύματα ἰδὼν * ὁ γόνος
Ζαχαρίου, * ἐν τάξει ἱερέως * παρίσταται
τοῖς ρεῖθροις, * καὶ τὸν Χριστὸν χειροθετεῖ, *
κράζων τοῖς ὄρωσι. * Τὴν ἐκούσιον βροχὴν *
ἐν Ἰορδάνῃ βλέπετε, * τῆς τρυφῆς τὸν χει-
μάρρουν, ὡς γέγραπται, * ἐν ταῖς διεξόδοις *
τῶν ὑδάτων. Θεωρεῖτε * ἐν ποταμῷ θάλασ-
σαν μεγάλην. * Μηδεὶς οὖν τολμηρὸν * νο-
μίση με εἶναι. * οὐ τελεῶ, ὡς προπετής, * ἀλλ'
ὡς οἰκέτης. * Κύριός ἐστιν, * καὶ εἰπέ μοι.
Τοῦτο δρᾶσον, * ὅθεν βαπτίζω * τὸ φῶς τὸ
ἀπρόσιτον.

14. ἐραστὰ, μὴ πρὸς T. — γὰρ ὅτι ἂ V. — ὠδέ
ζωγρ. σοι codd. — τὴν φ. δὲ T. — καλοῦσάν με T.

15. θέλω οὕτως λέξας τότε τὸ μυστήριον ἡμῶν δου-
λοπρεπῶς ἠτένιζεν V. σωτῆρι καὶ θεῷ C. — τὸν ἐν
μέσῳ τῶν τρ. π. φανέντα T. — τῶν ποτε cr. —

« sus est. Nunc vero me caput ipsum Dei mei
« tangentem, qui non me comburet lumen
« inaccessum? »

14. — « O Baptista ac litigator, jam non
« in contradictionem, sed in obsequium pro-
« tinus para viam. Ecce enim tu videbis
« quæ perago : hic tuis sub oculis describo
« Ecclesiæ meæ formam elegantem et splen-
« didam, ipse tuæ tribuens dexteræ hanc
« virtutem, quam post hæc manibus dabo
« discipulorum et sacerdotum. Ostendo tibi
« manifeste sacrum Spiritum, et vocem ip-
« sam Patris te audire faciam, quæ me ve-
« rum declaret Filium, et clamet : Hic certe
« est lumen inaccessum. »

15. Post hæc tremenda, natus Zachariæ
creatori reposuit : « Haud ego litem moveo,
« sed jussa mihi exsequor : » Hæc fatus,
salvatori demum accedens, famuli more,
animum intendit, intuens pia cum vere-
cundia nuda illius membra, qui nubibus
jubet circumcingere cælum, ut pallio; quin
immo in ambitu aquarum videns eum qui
olim, tribus pueris medius, ros in igne visus
est, ignis nunc in Jordane micans, scaturiens,
ipsum lumen inaccessum.

16. Interim prodigia conspiciens filius Za-
chariæ, ritu sacerdotis, consistit ad fluenta,
Christoque manum imponit, ad spectatores
clamans : « Voluntarium imbrem in Iordane
« intuemini, deliciarum torrentem, ut scrip-
« tum est, in divisionibus undarum. Con-
« templamini in fluvio mare immensum.
« Nemo ergo me audacem esse censeat;
« haud ago, quasi temere, sed famuli more.
« Herus est, et ad me dixit : Hoc age; quam-
« obrem baptizo lumen inaccessum. »

τριῶν π. C. — καὶ πῦρ tres codd. — φαίη, πηγάζη,
C. λάμπη, φωτίζη V. φαίνων πηγάζων. cr. λάμπων,
πηγ. T, quem sequimur emendatum.

16. θαύματα ὁρῶν ὁ ἐκ τοῦ ἱερέως πρότεινε τὴν παλά-
μην T. — βροχὴν om. T. — Adject. χειμάρρουν.

ιζ'. Νωθρόν με ὄντα, ὡς θνητόν, * αὐτὸς ὡς Θεὸς πάντων * ἐνεύρωσε, βοήσας. * Ἐπίθεις μοι τὴν χεῖρα, * καγὼ ἐνισχύσω αὐτήν. * πῶς γὰρ ἠδυνάμην, * εἰ μὴ ἦν τοῦτο αὐτὸ, * ὃ εἶπεν καὶ ἐποίησα, * πῶς εὐτόνουν βαπτίσει τὴν ἄβυσσον, * πῆλιος ὑπάρχων, * εἰ μὴ πρῶτον ἐδεξάμην * καὶ ἔλαβον δύναμιν ἐξ ὕψους; * Αἰσθάνομαι γὰρ νῦν, * αὐτοῦ μοι παρόντος, * οὐχ ὅτι ἤμην τὸ πρὶν, * πλέον ἐφάνην. * ἀλλ' ὅτι εἰμι, * ἐκπέπληγμαι. ἔδοξάσθην, * βλέπων, κατέγων * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

ιη'. Οὐκίτι λέγω ὡς τὸ πρὶν, * οὐ λύω τὸν ἱμάντα * τῶν σῶν ὑποδημάτων. * ἰδοὺ γὰρ ἐκ βημάτων * ἐπὶ τὴν κάραν προχωρῶ, * γῆν πατῶ οὐκέτι, * ἀλλ' αὐτὸν τὸν οὐρανόν. * ἃ γὰρ τελῶ, οὐράνια, * μᾶλλον δὲ καὶ τὰ ἄνω παρέδραμον. * ταῦτα γὰρ βαστάζει, * ἀλλ' οὐ βλέπει ὃν βαστάζει. * ἐγὼ δὲ νῦν βλέπω, καὶ βαστάζω. * Εὐφραίνου, οὐρανέ, * καὶ γῆ, ἐπαγάλου. * ἀγιάσθητε, πηγαί, * αἱ τῶν ὑδάτων. * πάντα γὰρ φανείς * ἐπλήρωσεν εὐλογίας. * πάντας φωτίζει * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

ιβ'. Ὑπερεπήρε οὖν τὸν νοῦν * τῇ θείᾳ διατάξει * ὁ γόνος Ζαχαρίου, * καὶ τείνας τὴν παλάμην * ἐπέθηκε τῷ βασιλεῖ, * λούει τοῦτον ῥείθροις, * καὶ λοιπὸν ἄγει εἰς γῆν * τὸν γῆς καὶ πόντου Κύριον, * ὄντινα οὐρανόθεν ὑπέδειξεν, * φθόγγῳ, ὡς δακτύλῳ, * ὁ γεννή-

χειμάρρους (subaud. ποταμὸς) etiam ab Homero et Platone loco substant. adhibetur. — ὑδάτων Ps. CVI, 33. — νοήση με V.

17. Θεὸς ὢν αὐτὸς V. — ἐποίησε T. — nota parenth. εἰ μὴ...ἐποίησα. — πῶς οὖν V. εὐτονοῦν. tres codd. — αἰσθ. γὰρ οὖν C, V. αὐτοῦ νῦν V. — παρόντος δτι C, cr. — αὐτοῦ παρεστῶτος T. — ὃ ἤμην C, cr. οὐ ἤμην T. — π. μεζων ὑπάρχω, ἀλλ' δτι εἰμι, ἠλλοιωμαι, ἔδοξ. T. ἀλλὰ τί εἰμι. ἐκπέπλ. ἔδοξάσθη V. — βλέπων, βαστάζων T.

18. οὐ λέγω ἄρτι ὡς ποτε C, V. — χαρὰν προσδοκῶ V. Subobscura vatis verba præ nimio impetu : « A pedibus Christi, inquit, cujus olim calceos

17. « Imbellem me, utpote hominem, ille « qui Deus omnium est, me roboravit, dum « hæc intonuit : « Impone manum mihi, et « ego eam confirmabo. » Quo enim pacto « valui, nisi id esset omnino, ab illo dic- « tum et a me factum, quomodo possim « abyssum immergere, luteus ego, nisi prius « accepissem ac tenerem ex alto virtutem? « Etenim nunc sentio, dum ille mihimet « adest, me quod prius eram, non amplius « esse; quod vero sum, obstupesco : gloria « mea fuit vidisse, tenuisse lumen inacces- « sum.

18. « Nec iam dico, ut antea : Non solvo « corrigiam calceorum tuorum; ecce enim « a pedibus ad ipsum caput progredior, « humum non tero, sed alterum cælum; « quibus enim fungor, cælestia sunt, immo « et superna transilivi : ea quippe ferunt, « non vero cernunt quem sustinent; ego « vero nunc et video et fero. Lætare, cæ- « lum; et tu, terra, exulta; sacri estote, « fontes aquarum : cuncta enim, dum se « manifestat, bono verbo implet; omnes « luce perfundit lumen inaccessum. »

19. Mentem igitur ad sublimia extulit, jubente Deo, Zachariæ soboles; extensamque palmam imposuit regi; eum undis lavat, reducitque postea ad terram terræ pontique Domimum, quem cœlitus monstravit voce, tanquam digito, genitor : « Hic est, inquires,

solvere avebam, ad ipsum nunc cacumen ascendo, caput baptismo tingens et tangens. » *Caput Christi, Divinitas*, ut habetur apud nos in exordio Clavis melitonianæ. — εὐλογήθητε, πηγαί V. — ἐπλήρωσας V.

19. τῇ θ. διατ. om. cr. reposuit V post v. 3. — ἐπιτιθεῖ C, V. semel et jam sero moneatur lector juxta regulam nostram XVI, melodo nostro placere enallagen temporum fere perpetuam, sive vaticinia, sive res gestas referat. — πόλου κύρ. ὄντα μὲν οὐρ. ἐμνήσσε T. — δ. ὡς γεννήσας οὕτως ἔστιν ὁ υἱ. καὶ ἀγαπητὸς C. δακτύλῳ ὃ βοήσας οὕτως ἔστιν T, V. — οὖν τῷ Βαπτ. T. — νῦν υἱῷ οὖν τῷ

σας· * Ἔστιν οὗτος, * εἰπὼν, ὁ ἀγαπητὸς
Υἱός μου. * Αὐτῷ οὖν τῷ Πατρὶ, * καὶ τῷ
βαπτισθέντι * Υἱῷ, καὶ τῷ ἀγίῳ * Πνεύ-
ματι κράζω· * Θραῦσον, λυτρωτὰ, * τοὺς
θλίβοντας τὴν ψυχὴν μου, * παῦσον τοὺς
πόνους, * τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

Filius meus dilectus! » Huic igitur Patri et
baptizato Filio sanctoque Spiritui vocem
attollo : « Contere eos, redemptor, qui op-
α primunt animam meam, quiescere fac la-
α bores, o lumen inaccessum. »

V. — υἱῷ καὶ τῷ ἀγίῳ C. — τῷ αὐτοῦ πν. T. — ἤλ-
θεις, ἐφάνης T. — om. C ultima ἐφύμνια. Adde

quod ἐφύμνιον citat Suidas Romani nomine sub
v. ἀνακλώμενον, satis rara melodorum memoria.

IV.

CANTICUM DE ADAMO ET SANCTO PRÆCURSORE.

α'. Τὴν σωματικὴν σου
παρουσίαν δεδοικώς,
ὁ Ἰορδάνης
φόβῳ ἐπεστρέφετο·
τὴν προφητικὴν δὲ
ὑπουργίαν ἐκπληρῶν,
ὁ Ἰωάννης τρόμῳ ὑπεστέλλετο·
αἱ τάξεις τῶν ἀγγέλων ἐξεπλήττοντο,
ὄρωσαί σε ἐν ρείθροις
βαπτιζόμενον·
καὶ πάντες οἱ ἐν σκοτίαι
τῷ φωτὶ καταυγάζοντο,
ἀνυμνοῦντές σε,
τὸν φανέντα,
καὶ φωτίσαντα πάντα.

β'. Τῷ τυφλωθέντι Ἀδὰμ ἐν Ἐδέμ
ἐφάνη ἥλιος ἐκ Βηθλεὲμ,
καὶ ἤνοιξεν αὐτοῦ τὰς κόρας,

1. Te quum adesses
coram, expavescens
Iordanis flumen,
retro terrore cucurrit ;
propheticum vero
officium exsecutus,
Ioannes pavore constrictus est.
Angelorum ordines horruere,
dum te in undis cernebant
immersum.
At omnes nocte obsiti,
lumine irradiati sunt,
te hymnis attollentes,
qui apparuisti,
qui omnia illustrasti.

2. Cæco in Eden facto Adamo
sol illuxit e Bethleem,
qui et ejus pupillas aperuit,

Disjecti membra poetæ habes, quum edd. li-
bri duo tantum troparia retineant, quibus cod.
taurin. addidit duo, corsin. tria, cryptoferraten-
sis octo, e corsin. adhuc integro feliciter descri-
pta. Inscribitur in corsin. f. 43 : Μην. Ιαν. ζ',
κοντάχιον εἰς τὸν πρόδρομον καὶ εἰς τὸ βάπτισμα καὶ
εἰς τὸν Ἀδὰμ, ἡλ. πλβ', φέρον ἀρροστιχίδα· τοῦ τα-
πεινοῦ Ῥωμανοῦ. De quo nomine veneti libri silent,
sed ex romanis unus habet : οἱ οἴκοι, ὧν ἡ ἀρο-
στιχίς τοῦ ταπεινοῦ... nec plura, sed aliunde sub-
ditur : ποίημα Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ, quod certe

ex sola corsin. epigraphe constat. Mutilo demum
et nobilissimo hymno supersunt v. 248.

1. Præfigitur in edd. ἰδιόμελον. — Ἰορδάνης
τρόμος edd. — πνευματικὴν δὲ iid. — λειτουργίαν T.
ὑπ. ἐκτελῶν C. cr. — Ἰωάν. φόβῳ edd. — τῶν ἀγγ.
αἱ τ. edd. — σαρκί addunt iid. ante βαπτιζόμε. ἐν
σαρκί cr. — ὑμνοῦντες T.

2. ἐν Βηθλ. edd. — ἀν. ἄδουτον C. — πρῶτῃ πρῶτῃ.
Alludere videtur ad Gen. III, 8 et ad Zachar.
XIV, 7. καὶ οὐχ ἡμέρα, καὶ οὐ νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν
ἔσται φῶς. In obscura sententia adeo conspiciunt

ἀποπλύνας αὐτὰς
 Ἰορδάνου τοῖς ὕδασιν·
 τῷ μεμελανωμένῳ
 καὶ συνεσκοτισμένῳ
 φῶς ἀνέτειλεν ἄσβεστον·
 οὐκέτι νύξ αὐτῷ,
 ἀλλὰ πάντα ἡμέρα,
 τὸ πρὸς πρωτὶ πρωτὶ
 δι' αὐτὸν ἐγεννήθη·
 δειλινὸν γὰρ ἐκρύβη, ὡς γέγραπται·
 εὔρεν αὐγὴν φωτίζουσαν αὐτὸν
 ὁ πρὸς ἐσπέραν πεσῶν,
 ἀπηλλάγη τοῦ γνόφου,
 καὶ προέκοπτε πρὸς ὄρθρον,
 τὸν φανέντα,
 καὶ φωτίσαντα πάντα.

γ'. Ὅτε ἐκὼν ἐπηρώθη Ἄδὰμ, * καρποῦ
 γευσάμενος τυφλοποιοῦ, * εὐθέως ἄκων ἐγυ-
 μνώθη· * ὡς τυφλὸν γὰρ εὐρών * ὁ πηρώσας
 ἀπέδυσεν· * ἦν οὖν γυμνὸς πηρός τε, * καὶ
 ψηλαφῶν ἐζήτει * κατασχεῖν τὸν ἐκδύσαντα·
 ἐκεῖνος δὲ αὐτὸν * θεωρῶν ὑπεγέλα * πῶς
 ἔτεινε παντὶ * τὰς παλάμας, καὶ ἦτει * τὸν
 χιτῶνα· * μετὰ δὲ τὴν γύμνωσιν * τοῦτον
 ἰδὼν ὁ φύσει συμπαθῆς, * ἦλθε βοῶν πρὸς
 αὐτόν· * Γυμνωθέντα πηρόν τε * δέχομαι
 σε, δεῦρο πρὸς με, * τὸν φανέντα...

— δ'. Ὑμνησον, ὕμνησον τοῦτον, Ἄδὰμ, *
 προσκύνησον τὸν ἐλθόντα πρὸς σέ· * ἐφάνη
 γὰρ σοι, ὡς ἐγώρεις, * θεωρῆσαι αὐτόν, * ψη-
 λαφῆσαι καὶ δέξασθαι· * οὗτος ὃν ἐφοβήθης, *
 ὅτε ἐξηπατήθης, * διὰ σέ ὠμοιώθη σοι· *
 κατέβη ἐπὶ γῆς, * ἵνα ἄνω σε λάβῃ, * ἐγένετο

codd. cum edd. ut ardua sit et periculosa correc-
 tio. Vix conjectandum τὸ πρὸς πρωτὶ vel uno verbo
 προπρωτὶ « quod erat ante mane, hoc mane
 fit. » Sane pro ἐγεννήθη legi posse ἐγενήθη pro ἐγένε-
 νετο codd. plura τῶν ὁ exempla suadent et confir-
 mat Iobek ad Phryn. p. 108. — αὐγὴν ἐξέρου-
 σαν C. — καὶ ἔφθασε πρὸς ὄρθρον T cum edd.

3. γευσ. φθοροποιοῦ T. — καὶ πηρός codd. — ἐπεζή-
 γυτει C. — ὑπεγέλα T. — χιτῶνα λαβεῖν, κἂν μετὰ τὴν
 γύμνωσιν, ὅθεν ἰδὼν αὐτόν (αὐτ. om. T) ὁ φύσει.. ἦλθε

easque deterisit
 Iordanis fluctibus.
 Obfuscato homini,
 et tenebris obvoluto,
 lumen ortum est inextinctum;
 nulla illi nox amplius,
 sed omnia dies :
 caligo matutina, summum mane
 propter eum facta est ;
 vesper enim declinavit, ut scribitur.
 Repperit radium sibi lucentem,
 qui sub vespere cecidit ;
 abductus est e caligine,
 et properavit ad auroram,
 quæ apparuit,
 et illustravit omnia.

3. Sponte quum cæcutiit Adam, fructu
 gustato qui eruit oculos, haud ultro statim
 nudus evasit : qui enim cæcum eum invenit,
 ipse cæcitatæ auctor spoliavit. Nudus igitur
 et cæcus erat, et palpando quæritabat spo-
 liatorem arripere. Is vero deridebat eum,
 coram intuens quomodo manus quoquoersus
 tenderet ac supplex posceret stolam; at post
 nudationem videns eum ille qui misericors
 natura sua est, venit ad eum clamans : « Te
 « nudum licet et cæcum recipio, veni ad me,
 « qui apparui et illustravi omnia. »

4. Cane, cane eum, Adame, adora venien-
 tem ad te; tibi se manifestavit discedenti, ut
 cernere, palpate et apprehendere eum lice-
 ret. Ipse quem expavisti, quando deceptus
 es, pro te similis tibi factus est; descendit in
 terram, ut sursum te reciperet, mortalis fa-

πρὸς αὐτόν (τοῦτον cf. βοῶν πρὸς αὐτόν T) γυμνω-
 θέντα καὶ πηρόν codd. in quorum scriptura, non
 modo constans rhythmus dissipatur, sed verba per
 aleam jacta pene dixerim; qualemcumque rhyth-
 mum et sensum elicui, donec meliora dentur et
 probentur. Cæterum, nisi de spirituali cæcitate et
 nuditate protoparentum ipsa sententia caute intel-
 ligatur, vix poeta cum sacris paginis consentaneus
 existimabitur.

4. f. ὡς χωρήσῃ. — ἐκεῖνος ὃν ἐδέσθης ὅτε T. —

θνητός, * ἵνα συ Θεός γένη, * καὶ ἐνδύσῃ τὴν
πρώτην εὐπρέπειαν. * θέλων ἀνοῦξαι πάλιν τὴν
Ἐδέμ, * ὥκησε τὴν Ναζαρέτ. * διὰ τοῦτο
οὐκ ἄσπον, * ἀνθρώπε, καὶ ψάλλων τέρπου *
τὸν φανέντα... *

εἰ. Τῷ Ἀβραάμ ὅτε ὤφθη Θεός *, ἐν τῇ
δρυϊ καθήμενος Μαμβρῆ *, ὡς ἄγγελος ἐθεω-
ρήθη, * μὴ γνωρίσας αὐτὸν * ὅπερ ἦν, οὐ
γὰρ ἔφερον. * νῦν δὲ ἡμῖν οὐχ οὕτως, * ἀλλὰ
αὐτοπροσώπως. * ὁ γὰρ Λόγος σὰρξ γέγονεν.
* Ἐκεῖ τὸ αἶνιγμα, * τὸ σαφές δὲ ἐνταῦθα.
* πατράσι προφητῶν, * πατριάρχαις εἰκόνες,
* τοῖς πιστοῖς δὲ αὐτῇ ἡ Ἀλήθεια. * Ἐφη
Θεός ποτε τῷ Ἀβραάμ * θυσίαν ἐπιτελεῖν. *
ἀλλ' ἡμεῖς θεωροῦμεν * ὅ, τι θέλει, καὶ κρα-
τοῦμεν * τὸν φανέντα * καὶ φωτίσαντα
πάντα.

ς. Ἄνω τῆς κλίμακος εἶδεν Θεὸν, * ἀλλ'
ὄναρ ἔβλεπεν ὁ Ἰακώβ. * ἐπάλασεν αὐτῷ τὴν
νίκτα, * οὐχὶ φύσις Θεοῦ, * ἀλλ' ἀνθρώπου
ὁμοίωμα. * ν.ν. δὲ οὐχ ὁμοιότης, * ἀλλ' ἀλη-
θινὰ πράξεις * πρωτογόνου συνέστησαν * τὸ
ὄραμα τὸ πρῖν, * καὶ ὁ τότε παλαίσας, *
ἐνώπιον ἐλθὼν, * ἐνώπιως ἐφάνη * γρηγο-
ροῦντι τῷ κόσμῳ καὶ νήφοντι. * οὐ φαντα-
σία, οὐδ' ἐνούπιαν, * οὐ γὰρ ἐσμεν τῆς νυ-
κτός. * ἐν ἡμέρᾳ ὀρώμεν * Λόγον σεσφωματο-
μένον, * τὸν φανέντα.....

ζ. Πάνυ θαρρῶν ἀγαπαῖσθαι Μωσῆς, *
ἔζητει τὸν ἀγαπῶντα ἰδεῖν, * καὶ ἔλεγε μεθ'
ἰεσίας. * Ἐἰ ἐμὲ ἀγαπᾷς, * σεαυτὸν μοι
ἐμφάνισον. * Ὁμῶς οὐκ ἠξιώθη * ὄψεως,
ἀλλὰ νότου, * καὶ αὐτοῦ οὐκ εἰς τέλειον. *
ὅπῃ γὰρ ἦν μικρὰ * ὅθεν εἶδεν ἅ εἶδεν. *
Πῶς ἔστιν δὲ ἰδεῖν * δι' ὅπῃς τὸν ὀρώντα, *

ctus ipse, ut Deus tu fieres, et pristinam in-
dueres nobilitatem. Volens iterum Eden
aperire, in Nazareth se recepit. Idcirco canta
illum, o homo, et lætare, psallens eum qui
se manifestum fecit.

5. Cum Deus Abraham apparuit, sedenti
sub quercu Mambre, angeli instar visus est,
nec se qualis erat manifestavit; nondum enim
sustinisset: nunc autem nobis non sic, ve-
rum ipse per semet adest: Verbum enim caro
factum est. Illic ænigma, hic claritas; pa-
tribus prophetarum, patriarchis tantum ima-
gines, nobis vero fidelibus ipsa Veritas.
Jussit Deus olim Abrahamo sacrificare; nos
vero intuemur quidquid vult, et amplectimur
manifestatum et omnia illuminantem.

6. Scalæ desuper innixum Deum vidit Jaco-
bus: at visionem cernebat. Cum eo nocte
colluctata est, haud natura Dei, sed homi-
nis similitudo; jam non est adumbratio: sed
vera primogeniti opera vetus spectaculum
confirmarunt, et qui tunc luctabatur, coram
nunc stans, præsens patuit mundo vigilanti
et expergefacto, neque imaginis aut somnii
larva est; nam non sumus tenebrarum: in die
intuemur Verbum carnem factum, quod ap-
paruit...

7. Plane conscius dilectum esse se Moyses,
amantem videre quærebat, et aiebat supplex:
« Si diligis me, temet mihi manifestum
a fac. » Attamen haud decus habuit videndi
vultum, sed dorsum, idque non integrum: fo-
ramen enim parvum erat, unde vidit quæ vidit.
Quomodo fieri potest ut qui cernit per fora-

ἰν. πτωχὸς T. — ἐνδ. τὸ πρῶτον ἀξιῶμα T. — id.
om. πάλιν. Ludit cum horto paradisiaco et Naza-
reth, quæ flor. m in nomine gerit.

5. Τῷ Ἀβραάμ. Inde unicus est cod. cryptofer.
Δ. a. 5 usque ad trop. XII. — αὐτὸν ὅπερ ἦν, ele-
ganter, pro ὅπερ αὐτὸς ἦν. — ἔχει αἶνιγμα cod. ob-
tuso acumine antithetico. — ὤφθη θεός... ἐπιτε-
λοῦντι cod. a quo recedere piget, licet urgente
rhythmo; immo placeret post ὤφθη... ἐπιτελοῦντι,

ἀλλ' ἡμεῖς θεωροῦμεν, legere ἔτι τελεῖ « Patuit Deus
Abrahamo immolanti; immolantem vero nos
Deum cernimus. »

6. ὄναρ fort. pro κατ' ὄναρ. — f. οὐχ ἡ φύσις —
ὁμοίωσις cod. contra melod. — πράξεις πρὸς τὸ γέ-
νος id. — ἐνώπιος ἐφάνη id.

7. Εἰ ἀγαπᾷς με cod. — καὶ αὐτὸν id. — ὅπῃ...
τῶν constanter indiligens librarius. cf. Exod.
XXXIII, 22. — σωτήρ vel χριστὸς id. om. — οὐκ ἐκ μέ-

εἰ μὴ μέρος ὧν θέλει θεάσασθαι; * Δόξα σοι, ὅτι σεαυτὸν, σωτῆρ, * ἐδειξας πᾶσιν ἡμῖν, * οὐκ ἐκ μέρους, ἀλλ' ὅλον * θεωρούμενον τὸν πλάστην, * τὸν φανέντα...

η'. Ἐφησεν ὅτι κατεῖδε Θεὸν * ὁ τοῦ Ἀμὼς Ἰσαΐας ποτὲ, * ἐν ὕψει θρόνου ἐπληρούμενον, * καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ * πεπλησμένον τὸ οἶκημα. * εἶδεν ἐν κατανώξει * πνεύματος, ὡς προφήτης, * οὐκ ἐν ὄμμασι σώματος. * ἡμεῖς δὲ σαρκικοῖς ὀφθαλμοῖς θεωροῦμεν * Κύριον σαβαὼθ * καὶ τῶν ἐξαπτερούγων, * ἕμψυδιαν αὐτῷ ἀναμέλλοντες. * Ἅγιος, ἅγιος ὁ σαρκωθεὶς, * ἅγιός ἐστι Θεός. * ἀγιάζωμεν τρίτον * ἓνα ἅγιον ἁγίον, * τὸν φανέντα...

θ'. Ἰσχυσαν ὄμματα τῶν γηγενῶν * οὐράνιον θεωρῆσαι μορφήν. * κατεῖδον βλέφαρα πηλίνων * τοῦ αὐλοῦ φωτὸς * τὴν ἀκτίνα τὴν ἄσκιον, * ἤντινα οἱ προφῆται * καὶ βασιλεῖς οὐκ εἶδον, * ἀλλ' ἰδεῖν ἐπεθύμησαν. * Τῶν ἐπιθυμιῶν * ἀνὴρ ἐπωνομάσθη * ὁ μέγας Δανιὴλ, * ἐπειδὴ ἐπεθύμει * ἀτενίσαι εἰς ὃν ἀτενίζομεν. * Ἐπιποθήσας ἐπεπόθησε * τοῦτο τὸ κρῖμα Δαυὶδ, * καὶ ὃ ἦν κεκρυμμένον, * ἔστι νῦν κατανοῆσαι, * τὸν φανέντα...

ι'. Νέος ἐφάνη ἡμῖν οὐρανός, * ἐφ' ὃν ἐπέβη ὁ πάντων Θεός. * τὸ σῶμα γὰρ τοῦ ἀσωμάτου * οὐρανὸν οὐρανοῦ * ὁ προφήτης ἐκάλεσεν. * Εἴτε γὰρ ἐγεννήθη, * εἴτε ἐσπαργανώθη, * οὐρανός ἐστιν ἄμωμος. * ἐστὶ μὲν οὐρανός, * οὐκ οὐράνιον σῶμα. ἐκ γὰρ τῆς Μαριὰμ * τῆς παρθένου ἐτέχθη, * καὶ ἐνώθη Θεῷ, ὡς οὐκ οἶδαμεν. * οὐ φανταζόμεθα γὰρ, ὡς πολλοὶ, * λέγοντες. Οἶδαμεν υἱόν. * ὁ δοκῶν γὰρ εἰδέναι, * οὐπω ἔγνω ὡς ὀφείλει, * τὸν φανέντα...

ια'. Ὁφελον ἔγνωμεν τὰ καθ' ἡμᾶς. * οὐ-

men, aliud videat nisi partem eorum quæ cupivit intueri? Gloria tibi, quia te ipsum, salvator, nobis omnibus ostendisti, non ex parte, sed totum te conspicuum, conditorem, manifestatum...

8. Inquietabat filius Amos, Isaias se Deum aliquando vidisse, throno in sublimi elevatum, domumque ejus gloria impletam. Vidit in sopore mentis, ut propheta, non corporeis oculis: nos vero carnis obtutu intuemur Dominum exercituum et sex alis volantium, hymnum illi promentes: « Sanctus! « Sanctus caro factus! Sanctus Deus est. « Ter sanctificemus unum sanctum sancto-
« rum, manifestatum... »

9. Valuere mortalium lumina caelestem formam contemplari; pulvereorum pupillae hominum perspexere superni luminis radium umbra purum, quem prophetæ et reges non viderunt, videre licet concupierint. Vir desideriorum magnus Daniel vocatus est, quippe avebat intueri quem intuemur. Exoptans exoptavit David hujusmodi videre judicium; quod absconditum erat, fas nunc introspicere, eum qui apparuit...

10. Novum apparuit nobis caelum, in quod ascendit universorum Deus; corpus enim in corporei propheta caelum caeli nuncupavit; sive enim editus fuerit, aut fasciis involutus, caelum intemeratum est; caelum scilicet, non caeleste corpus: ex virgine enim Maria ortus est et unus est cum Deo, sed modum nescimus; non ludicra somniamur, ut multi, aientes: Novimus filium! qui enim opinatur novisse, non novit, ut oportet, eum qui apparuit...

11. Utinam ea noverimus quæ menti obvia

ρους, ἀλλὰ σῶον f. pro σῶν, sed utrobique dissipata melodia. f. τέλειον, οὐκ ἐκ μέρους.

8. Εἰδεῖν cod. — σαρκωθεὶς. Solemnis trisagii formula sæculo v, S. Proclo ascripta. cf. Is. VI, 3.

9. οὐκ ἴδον cod. cf. Math. XIII, 17. — Δανιήλ. cf. Dan. IX. 23. — Δαυὶδ. cf. Ps. CXVIII, 20. Mox νῦν ἐστὶ cod.

10. ἐκάλεσεν. f. Ps. LXVII, 34. — μαρίας cod. — ἴδομεν cod. — f. φάντες pro λέγοντες, syllaba abundante. Docetas quosdam et phantasiastas, spuria Eutychetis genimina, melodus sæpe persequitur.

11. τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς. Platonica, juxta formulam in Academia decantatam: Τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς οὐδὲν πρὸς

δὲν ἡμῖν καὶ τοῖς ὑπὲρ ἡμᾶς· * ἐγγὺς ἡμῶν ἔστι τὸ ῥῆμα· * τί ζητοῦμεν μακράν; * ἵνα μάθωμεν, ἔχομεν· * ἐν τῇ πίστει [ἔστι γάρ] * πᾶν ὁ ἐπιζητοῦμεν· * ποῦ μετεωρίζομεθα; * εὐθεῖα ἡ ὁδός, * μήτις ἡμᾶς πλανήσῃ, * ὑπέδειξεν ἡμῖν * ἡ Μαρία τὴν τρίβον * [τὴν εὐθεῖαν]· υἱὸν γὰρ ἐκάλεσε * τὸν Κύριον, τὸν ὄντως ἐξ αὐτῆς, * ὡσπερ ἐδιδάχθημεν, * σαρκωθέντα ἐκ ταύτης * καὶ ἐκ Πνεύματος ἁγίου, * τὸν φανέντα...

ιβ'. Ὑψωσον κέρας ἡμῶν, Ἰησοῦ, * κρατοῦμεν γὰρ καρτερικῶς τὰ σὰ, * κηρύττοντες ἐν παρρησίᾳ. * Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, * γινώτε, ἔθνη, καὶ ἴδετε * ὅπερ καὶ ὁ προφήτης * ἔφησεν· Ὁφονται σε * λαοὶ, καὶ ὠδινήσουσιν. * Ἴδοὺ ὠδίνωμεν * καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα * τῆς σωτηρίας σου, ὁ ἐποίησας πᾶσιν· * ἐπὶ γῆς γὰρ λαλοῦμεν οὐράνια· * εἶδεν ἡ πᾶσα σὰρξ, καὶ ὡς τὸ πρὶν, * πάλιν ἀνέθαλεν νῦν· * ἐφαιδρύνθη ἡ κτίσις * κατιδοῦσα αὐτῆς κτίστην, * τὸν φανέντα...

ιγ'. Ὑμνησα τὴν σου ἐπιφάνειαν, * σημεῖον ποίησόν μοι ἐμφανές, * καθάρισόν με τῶν κρυφίων· * τὰ μου γὰρ ἄδηλα * διαφείρει με τραύματα. * Πέμψον ἀθεωρήτως * τῇ ἀφανεῖ πληγῇ μου * τὴν ἀόρατον ἔμπλαστρον· * Προσπίπτω σοι, σωτῆρ, * καθάπερ ἡ αἰμόρρους * ἀπτόμενος κἀγὼ * τοῦ κρασπέδου, καὶ λέγων· * Ἐὰν ἄψωμαι μόνον, σωθήσομαι. * Μὴ ματαιώσης οὖν τὴν πίστιν μου, * ὁ τῶν ψυχῶν ἰατρός· * ἐκκαλύπτω τὸ ἄλγος, * εὗρω σε εἰς σωτηρίαν, * τὸν φανέντα...

sunt! nihil nobis cum iis quæ captum superant. Prope nobis verbum est, cur longe quærimus? unde discamus, penes nos est. In fide enim adjacet quidquid inquirimus. Quorsum subliniia petimus? Plana via est, ne quis nos decipiat, nobis Maria semitam ostendit rectam. Dominum enim vocavit Filium, vere ex ipsa natum, uti edocti fuimus, carne indutum ex illa et Spiritu sancto, qui apparuit...

12. Exalta cornu nostrum, o Jesu! tua namque valide tenemus, edito hoc præconio confidenter: « Nobiscum Deus! agnoscite, gentes, et videte quod et propheta nuntiavit: Videbunt te populi et parturient. » Ecce parturivimus et peperimus spiritum salutis tuæ, quem omnibus dedisti. In terra enim coelestia loquimur. Vidit omnis caro, et sicut olim, ita nunc rursus effloruit. Exhilarata est creatura, suum videns auctorem, qui apparuit...

13. Tuam cecini Epiphaniam, da mihi signum conspicuum, munda me a delictis absconditis, occulta enim mea vulnera me consumunt. Mitte invisibili manu tua in secretum ulcus meum arcanam medelam. Ante te cado pronus, salvator, sicut mulier fluxu sanguinis laborans, tangens et ego fimbriam, ac dicens: « Si tantum tetigero, salvus ero. » Ne vanam igitur fac fidem meam, o animarum medice! Detego infirmitatem, inveniam te ut me salves, qui apparuisti, etc...

ἡμῶν. — ῥῆμα. Deuter. XXX, 14. cf. 11, 12. — πίστει. codici desunt quæ ibi et infra inclusa vides. — μετεωρίζομεθα sic meum apograph. — καὶ ὄντως, ib. — ὡς ἔειδ. cod.

12. κρατοῦμεν γὰρ ἀκαιρέως cod. f. ἐγκρατέως recentiorum, pro ἐγκρατῶς. Sed vide Habac. III, 4.

— λαοί. Habac. III, 10. — ἴδεν πᾶσα cod. cf. Ps. XXVII, 7. — κατ. τὸν κτίστην cod.

13. Ὑμνησα. Palam est deesse 6 troparia P. O. M. A. N. O. — τὴν ἐπιφ. σου corsin. nunc mihi solus. — κρυφίων vulg. ο' in Ps. XVIII, 18. — γὰρ ἄδηλά μου διαφείρει ἐμέ ib. — ἔαν μόν. ἄψ. ib.

V.

CANTICUM IN HYPAPANTE DOMINI.

α. Χορὸς ἀγγελικὸς

ἐκπληττέσθω τὸ θαῦμα·
βροτοὶ δὲ, ταῖς φωναῖς
ἀνακράζωμεν ὕμνον,
ὁρῶντες τὴν ἄφατον
τοῦ Θεοῦ συγκατάβασιν·
ὃν γὰρ τρέμουσι
τῶν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις,
γῆραλέαι νῦν
ἐναγκαλιζονται χεῖρες,
τὸν μόνον φιλόνηρωπον.

β'. Ὁ σάρκα δι' ἡμᾶς * ἐκ παρθένου φο-
ρήσας * καὶ βρέφος βασταχθεὶς * ἐν ἀγκάλαις
πρεσβύτου, * τὸ κέρασ ἀνύψωσον * βασιλέων
πιστῶν ἡμῶν, * τούτους κράτυνον * ἐν τῇ
δυνάμει σου, Λόγε· * τούτων εὐφρανον * τὴν
εὐσεβῆ βασιλείαν, * ὁ μόνος φιλόνηρωπος.

γ'. Ὁ μήτραν παρθενικὴν * ἀγιάσας τῷ
τόκῳ σου, * καὶ χεῖρας τοῦ Συμεῶν * εὐλο-
γήσας, ὡς ἔπρεπε, * προφθάσας καὶ νῦν *
ἔσωσας ἡμᾶς, Χριστέ ὁ Θεός· * ἀλλ' εἰρή-
νευσον * ἐν πολέμοις τὸ πολίτευμα, * καὶ
κραταίωσον * βασιλεῖς οὓς ἠγάπησας, * ὁ μόνος
φιλόνηρωπος.

Πρὸς τό· Τὸ φοβερόν σου.

δ'. Τῇ Θεοτόκῳ προσδράμωμεν,

Continent V canticum sex codd. corsin. fol. 56-60, mosquensis 437, fol. 134, alter mosq. 153, f. 21, vatic. 2008, f. 175, cryptoferr. A. δ'. 6, taurin. f. 79-83. Inscibitur in corsin. Μην. φεβρουαρ. β', εἰς ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου, ἤχ. α', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦτο Ῥωμανοῦ τὸ ἔπος. Ex qua acrostichide emergunt 17 troparia, quibus si addideris triplex proemium, singulari quadam celebritate praefixum, habes per totum 390 versus ineditos, praeter tria trop. 1, 3, 4.

1. Primum troparium inter αὐτόμελα veneti li-

1. Chorus angelorum

stupeat ad prodigium :
nos vero, mortales, vocibus
hymnum personemus,
videntes inenarrandum
Dei ad nos usque descensum.
Ecce quem tremunt
caelorum potestates,
nunc seniles eum
manus amplexantur,
solum amatorem hominum.

2. Tu qui propter nos carnem ex Virgine tulisti, et puer, senis inter brachia, portatus es, fastigium exalta fidelium nostrorum imperatorum; confirma eos virtute tua, o Verbum! Exhilara pium illorum regnum, tu solus hominum amator.

3. Tu qui uterum virgineum partu sanctificasti, et ulnas Simeonis merita implesti benedictione, festinus etiam nunc salvasti nos, o Christe Deus. Verum pacem, sedatis bellis, da civitati, et corrobora quos dilexisti imperatores, tu solus hominum amator.

Juxta illud : *Formidolosum tuum.*

4. Ad Deiparam cursu properemus,

bri reputant; romani cum corsin. idem non propriae, sed alienae melodiae subjiciunt, πρὸς τό· τὸν τόπον σου, σωτήρ. « Juxta modulum : *sepulcrum tuum, salvator.* » Quo solemnī modulo fere totus annus resonat. — Nῦν γεράλαιοι vett. edit. νῦν γηραλαιοι codd. inde cum nova ed. ven. et pro modulo γηραλαιοι νῦν. — ἐναγκαλιζονται C. Hoc trop. 1. in officio matutino statim ab initio canitur.
2. τῶν πιστ. βασιλ. C, qui solus trop. servavit.
3. Inscibitur in ed. rom. κοντάκιον αὐτόμελον.
4. De hirmo tacent veneti libri etiam recentio-

οἱ βουλόμενοι
κατιδεῖν τὸν υἱὸν αὐτῆς
πρὸς Συμεὼν ἀπαγόμενον·
ὄνπερ οὐρανόθεν
οἱ ἀσώματοι βλέποντες
ἐξεπλήττοντο λέγοντες·
Θαυμαστὰ θεωροῦμεν
νυνὶ καὶ παράδοξα,
ἀκατάληπτα, ἄφραστα·
ὁ τὸν Ἀδὰμ γὰρ
δημιουργήσας,
βαστάζεται ὡς βρέφος·
ὁ ἀχώρητος χωρεῖται
ἐν ἀγκάλαις τοῦ πρεσβύτου·
ὁ ἐπὶ τῶν κόλπων
τῶν ἀπεριγράπτων
ὑπάρχων τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ,
ἐκὼν περιγράφεται
σαρκί, οὐ θεότητι,
ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

quicumque velimus
aspicere filium ejus,
ad Simeonem deductum.
Quem cœlitus
intuentes turmæ incorporeæ,
obstupuere dicentes :
« Miranda contemplamur
« jam nunc et incredibilia ;
« cogitari, enarrari nescia :
« qui Adamum enim
« condidit,
« gestatur ut parvulus ;
« immensus mensuratur
« senioris in ulnis ;
« qui sinus inter
« incircumscriptos
« Patris sui existit,
« lubens circumscribitur
« carne, non deitate,
« solus hominum amator. »

ἑ. Ὅτε δὲ ταῦτα ἐφθέγγαντο, * ἀοράτως
μὲν * προσεκύονον τὸν Κύριον, ἀνθρώπους δὲ
ἐμακάρισαν, * ὅτι ὁ ἐπ' ὤμων * χερουβείμ
ἐπιγόμενος * σὺν αὐτοῖς πολιτεύεται· * ὅτι
τοῖς γηγενέσιν * ἐφάνη εὐπρόσιτος * ὁ ἀγ-
γέλαις ἀπρόσιτος· * ὅτι ὁ σκέπων, * καὶ πε-
ριέπων * τὰ σύμπαντα, ὡς κτίστης, * ὁ τὰ
βρέφη διαπλάττων * ἐν κοιλίαις τῶν μητέ-
ρων, * γέγονεν ἀτρέπτως * βρέφος ἐκ παρθέ-
νου, * καὶ ἔμεινεν ἀχώριστος * Πατρὸς καὶ
τοῦ Πνεύματος, * ὁ τούτοις συνάναρτος, *
καὶ μόνος φιλόανθρωπος.

ς. Ὑμνον ἐν τούτοις οἱ ἄγγελοι * τὸν
φιλόανθρωπον, * Μαριὰμ δὲ ἐβάδιζεν, * ἀγ-
κλαῖς τοῦτον βαστάζουσα, * καὶ διανοεῖτο
* πῶς καὶ μήτηρ ἐγένετο, * καὶ παρθένος διέ-
μεινεν· * πλὴν γινώσκουσα εἶναι * ὑπὲρ φύσιν

5. Quæ postquam dicta sunt, invisibilia ag-
mina Dominum adorabant, beatos vero aiebant
homines, quod inter illos conversatur, qui
vehitur super humeros Cherubim; quod mor-
talibus se obvium patefecit, qui angelis inac-
cessus est; quod omnia qui tuetur et fovet,
uti creator, pueros qui fingit matrum in vi-
sueribus, factus est sine mutatione puer ex
Virgine, et mansit a Patre et Spiritu sancto
irremotus, quum sit idem cum illis coæter-
nus, et solus hominum amator.

6. Hymnis interea Angeli recolebant hu-
manæ stirpis amicum; Maria autem procede-
bat, ulnis suis eum ferens, et cogitabat secum
quo pacto mater facta sit ac manserit virgo.
Conscia tamen super naturam esse partum,

res; vide infra in cant. VI et nota quamdam rhyth-
mi varietatem in v. 8 et 9. — ἀσώμ. ὁρῶντες
codd. invita constanti melodia — γὰρ post Ἀδὰμ
om. edd. — κόλπων ἀπεριγράπτως ib.

δ. ἐμακάρισον V. — ὅτι ὁ φέρων καὶ C, T, V, cr. —
ἐκαπλάττων ἐν κοιλίᾳ V. — ἐν παρθένῳ C, cr. — ὁ

τούτων T. — δμόθρονος C, cr. ἀχώριστος V, supra
lin. ἀνάριθμος.

6. ὑπὲρ φύσιν γινώσκουσα εἶναι τὴν γέννησιν codd.
5 subverso metro. — ἐφοδ. καὶ ἐφριττε C, T, V, cr.
ἐκυτὴν δὲ V. cr. — καὶ γὰρ ἂν C. γὰρ om. cr. ἐὰν
γὰρ cum M. 2 et T.

γέννησιν, * ἐφοβεῖτο καὶ ἔτρεμε· * καθ' ἑαυ-
τὴν τε * λογιζομένη, * ἐφθέγγετο τοιαῦτα·
* Ποίαν εὖρω, ὦ υἱέ μου, * ἐπὶ σοὶ προση-
γορίαν; * ἐὰν γὰρ, ὡς βλέπω, * ἄνθρωπὸν σε
εἶπω, * ὑπάρχεις ὑπὲρ ἄνθρωπον, * ὁ τὴν
παρθενίαν μου * φυλάξας ἀκήρατον, * ὁ μόνος
φιλόανθρωπος.

ζ'. Τέλειον ἄνθρωπον εἶπω σε; * ἀλλ' ἐπί-
σταμαι * θεϊκὴν σου τὴν σύλληψιν· * οὐδεὶς
ἀνθρώπων γὰρ πώποτε * δίχρα συνουσίας *
καὶ σπορᾶς συλλαμβάνεται, * ὥσπερ συ,
ἀναμάρτητε. * Εἰ Θεὸν σε καλέσω, * θαυ-
μάζω ὠρῶσά σε * κατὰ πάντα μοι ὅμοιον· *
οὐδὲν γὰρ ἔχεις * παρηλλαγμένον, * οὐδὲν
τῶν ἐν ἀνθρώποις, * ἀλλ' ἢ δίχρα ἀμαρτίας *
συνελήφθης καὶ ἐτέχθης. * Γαλακτοτροφῆσω,
* ἢ δοξολογήσω; * Θεὸν γὰρ σε τὰ τάγματα
* κηρύττουσιν ἄχρονον, * κἂν γέγονας ἄνθρω-
πος, * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

η'. Οὕτως εἰσέχθη ὁ Κύριος, * βασταζό-
μενος * σὺν τοῖς ὀλοκαυτώμασιν * ἐν τῷ ναῷ,
καθὼς γέγραπται· * ἐξ ἀγκαλιῶν ὄνπερ * τῆς
μητρὸς ἵπεδέξατο * Συμεὼν ὁ μακάριος· * ἡ
χαρὰ καὶ ὁ φόβος * συνεῖχε τὸν δίκαιον· *
τῆς ψυχῆς γὰρ τοῖς ὄμμασι * τῶν ἀρχαγγέ-
λων * καὶ τῶν ἀγγέλων * τὰ τάγματα ἐώρα, *
μετὰ φόβου παρεστῶτα, * καὶ Χριστὸν δοξο-
λογοῦντα· * καὶ καθικετεύων * ἐν τῇ διανοίᾳ
* ἐβόα· Σύ με φύλαξον, * καὶ μὴ καταφλέξῃ
με * τὸ πῦρ τῆς θεότητος, * ὁ μόνος φιλόαν-
θρωπος.

θ'. Ῥώννυμαι νῦν ὁ ταλαίπωρος, * ὅτι
εἰδόν σου * τὸ σωτήριο, Κύριε· * σὺ χαρα-
κτὴρ ὁ παντέλειος * τῆς ἀκαταλήπτου * πα-
τρικῆς ὑποστάσεως, * ὁ φωστὴρ ὁ ἀπρόσι-

expavebat ac tremebat, et secum meditata,
in hunc modum eloquebatur : « Quo te no-
« mine, fili mi, vocabo? Si enim te, ut vi-
« deo, hominem dixerim, palam es super
« homines, qui meam servasti virginitatem
« sinceram, tu solus hominum amator. »

7. « Te ne perfectum dicam hominem? At
« novi divinum tuum conceptum. Nemo enim
« unquam hominum absque connubio et se-
« mine concipitur, sicut tu, o peccati ex-
« pers! Te si vocavero Deum, in admiratio-
« nem feror, cernens te per omnia similem
« mihi factum; nihil enim habes prætermis-
« sum ex iis quæ hominum sunt, nisi quod
« sine peccato conceptus et editus es. Lac ne
« tibi dabo, an divinum hymnum? Deum
« te namque agmina proclamant, temporis
« expertem, mortalis etiamsi factus, tu so-
« lus hominum amator. »

8. Ita introducebatur Dominus, gestatus
una cum donis igne consumendis, in tem-
plum, ut scriptum erat. Quem maternis ex
ulnis accepit beatus Simeon; gaudio et tre-
more justus perfusus est : mentis enim oculis
intuebatur archangelorum et angelorum tur-
mas, cum tremore astantes, Christoque Deo
hymnis ovantes; supplicii igitur cogitatu cla-
mavit : « Tu me custodi, neu me comburat
« ignis divinitatis, tu solus amator hominum.

9. « Convaleo nunc misellus ego, qui vide-
« rim salutare tuum, Domine; tu perfectus
« omnino character incomprehensæ hypo-
« stasis paternæ, tu fax inaccessa, tu sigillum

7. ὄρῳσα σὲ legit melodus ex can. 13. — ἀμαρ-
τίας. Hebr. IV, 15. Lego pro modulo ἀλλ' ἢ δίχρα
cum T. ὅτι δίχρα cæt. male. — σὲ τὰ πράγματα T. —
κἂν γέγονας codd. omnes iterumque in 9; tum in
14 κἂν πίπτουσι, ut supra bis in III, 3 κἂν γυμνός
εἶ; et etiam infra X, 14 κἂν πέπραμαι, et XI, 13
κἂν σωρεύουσι, alias. Quæ singularis melodorum
licentia est, indicativum pro subjunctivo scriben-

tium, quod vix in hoc themate apud sacros scri-
ptores deprehenditur.

8. Οὕτως codd. — ὀλοκαυτώμασιν, ut Levit. XII,
6, 8; Luc. II, 24. — ὄνπερ ἐξ ἀγκ. codd. — ἀγγ.
καὶ ἀρχαγγ. tres codd. — τάγμα. ἐθεώρει C.

9. ὁ παντελελήμων C, T. — ἡ σφραγὶς τῆς θεότητος
ἢ ἀπαράλλ. C, T. σὺ σφραγὶς V, ex quo metrum re-
stituitur. cf. Hebr. I, 3. — ὁ τὰ σύμπ. C. — πατρὸς

τος, * σφραγίς σὺ θεότητος * αἰεὶ ἀπαράλλακτος, * τὸ τῆς δόξης ἀπαύγασμα, * τὸ καταλάμπων * τὰς τῶν ἀνθρώπων * ψυχὰς ἐν ἀληθείᾳ, * ὁ ὑπάρχων πρὸ αἰώνων, * καὶ τὰ σύμπαντα ποιήσας· * φῶς γὰρ τηλαυγὲς εἶ, * φῶς τὸ τοῦ Πατρός σου, * ἀσύγγυτον, ἀόριστον, * καὶ ἀπερινόητον, * κἂν γέγονας ἄνθρωπος, * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

ι. Ὡ ἀγαθὲ καὶ φιλόανθρωπε, * τὰς τοῦ Ἄβελ πρὶν * προσφορὰς προσεδέξω σου, * καὶ τὰς τῶν ἄλλων δικαίων σου, * ὅς καὶ τὰς θυσίας * καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα * νῦν προσφέρεις, πανάγιε! * Ἄνω μείζω σου ἄλλον * οὐκ ἔχεις, ἐπίσταμαι, * ἀσυλλόγιστε Κύριε, * ὁ γὰρ πατήρ σου, * τὸ κατ' οὐσίαν, * οὐδέν σου ὑπερέχει, * ὁμοούσιος γὰρ τούτου, * καὶ συνάναρχος ὑπάρχεις· * ἀλλ' οὖν ἵνα δείξῃς * ὡς ἐν ἀληθείᾳ * ὑπάρχεις ὅπερ γέγονας, * ὡς φύλαξ τοῦ νόμου σου, * θυσίαν προσήνεγκας, * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

ι'. Μέγας ὑπάρχεις καὶ ἔνδοξος, * ὃν ἐγέννησεν * ἀποβρόχως ὁ ὕψιστος, * υἱὲ Μαρίας πανάγιε! * ἕνα γὰρ σε λέγω * ὄρατον καὶ ἀόρατον, * χωρητὸν καὶ ἀχώρητον * κατὰ φύσιν Θεοῦ υἱόν, * Θεὸν προαιώνιον * καὶ νοῶ καὶ πιστεύω σε, * ὁμολογῶ δὲ * καὶ ὑπὲρ φύσιν * υἱόν σε τῆς παρθένου· * διὰ τοῦτο καὶ τολμήσας, * ὥσπερ λύχνον σε κατέγω· * πᾶς γὰρ ὁ βαστάζων * λύχνον ἐν ἀνθρώποις, * φωτίζεται, οὐ φλέγεται· * διό με καταύγασον, * ὁ λύχνος ὁ ἄσβεστος, * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

ιβ'. Ἀκούουσα δὲ παρίστατο * καὶ ἐξίστατο, * ἡ παρθένος ἡ ἄσπιλος, * πρὸς ἣν ὁ γέρων ἐβλέγετο· * Πάντες οἱ προφήται * τὸν υἱόν

α deitatis semper simile, tu gloriæ splendor,
α illuminans in veritate hominum mentes,
α tu qui es ante sæcula, qui cuncta fecisti;
α quippe lumen es longe coruscans, lumen
α Patris inconfusum, immensum, intelligi
α nescium, etiam si factus homo, tu solus
α hominum amator.

10. α O clemens ac misericors, olim rece-
α pisti Abelis oblationes ac tuorum omnium
α justorum; nunc et victimas et holocausta
α offers, o sanctissime! Sursum majorem te
α nullum habes, id scio, o Domine, nemini
α conferende! Tuus enim pater natura nihil
α te superat; ipsi quippe consubstantialis es
α et coæternus. Sed ut plane ostenderes, te
α in veritate talem esse qualis factus es, le-
α gis tuæ custos, oblationem proposuisti,
α solus hominum amator.

11. α Magnus es atque gloriosus, ut quem
α genuit inenarrabili modo Altissimus, Mariæ
α fili sanctissime! Te quippe unum aio con-
α spicuum et invisibilem, loco septum et im-
α mium, natura te Filium Dei, Deum ante
α sæcula et intelligo et credo; et profiteor te
α simul et præter naturæ modum filium esse
α Virginis. Propterea ausim et te ut facem
α tenere; facem enim quicumque fert inter
α homines, illustratur, non comburitur;
α ideo me illumina, lucerna inextinguibilis,
α solus hominum amator. »

12. Audiens substitit et obstupuit Virgo
intemerata, quam senior affatus est : « Omnes
α prophetæ tuum prædicavere filium, quem

ου, inde C et cr. ἄμα καὶ τὸ τοῦ πνεύματος ἀμέριστον, quæ T et V ignorant. Pergit C : ἀσύγγυτος κἂν γέγ. I. pro quibus V : ἀσύγγυτον, ἀόρατον καὶ ἀπερινόητον. Aut melodi aut librarii in tritis doxologiis facile turbantur.

10. Ἄβελ. Sua rursus vatic. habet, sed a metro recepto alienissima et mirum quam proluxa : τὰς τοῦ Ἄβελου (sic) προσεδέξω θυσίας τὸ πρὶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων, τῶν ἐν πίστει σοι θυσάντων· νῦν δὲ προσπέ-

ρεις, ἔγιε, ἐν ναῖθ Θεοῦ, νόμου σου πρότύπωμα· ὁ Συμμεών δὲ θεασάμενος, προσεκίνησε τῆς μητρὸς σου τοῖς ἔγχεσι, καὶ ἐβόα σοι· ὁ γὰρ πατήρ σου κ.τ. ε. — Ἄβελ σοι προσφορὰς...δικαίων πρὶν τινὲ τὴν θυσίαν T. id. νῦν omisso, habet προσκομίζεις. — ὁ κατ' οὐσίαν οὐδέν σε C, V. — ἀλλ' ἵνα V, cr. ἀλλ' ὅτι καὶ T.

11. ἐγένν. ἀπροσίτως T. — Θεοῦ σε υἱόν προαιώνιον C, V. σε om. T. Θεὸν inseruimus.

12. ἀκούουσα ταῦτα codd. Melodis placet concur-

σου ἐκήρυξαν, * ὄν ἀσπόρως ἐγέννησας * περὶ σοῦ ὁ προφήτης * πρὸς τούτοις ἐκήρυξε, καὶ τὸ θαῦμα κατήγγειλεν, * ὅτι ἡ πύλη * ἡ κεκλεισμένη * ὑπάρχεις, Θεοτόκε. * Διὰ σοῦ γὰρ καὶ εἰσῆλθε, * καὶ ἐξῆλθεν ὁ δεσπότης, * καὶ οὐκ ἀνεώχθη, * οὔτε ἐκινήθη * ἡ πύλη τῆς ἀγνείας σου, * ἦν μόνην διώδευσε, * καὶ ἄφθαρτον ἔδειξεν * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

ιγ. Νῦν οὖν γνωρίζω σοι, δέσποινα * θεοσύλληπτε, * προφητεύων σοι ἅπαντα * εἰς πτώσιν γὰρ καὶ ἀνάστασιν * κεῖται ὁ υἱός σου, * ἡ ζωὴ καὶ ἡ λύτρωσις * καὶ ἡ πάντων ἀνάστασις. * οὗχ ἴν' ἄλλος μὲν πίπτει, * ἄλλος δὲ ἀνίστηται, * ἐπεφάνη ὁ Κύριος. * οὐδὲ γὰρ χαίρει * ὁ πανοικτίρμων * τῇ πτώσει τῶν ἀνθρώπων. * οὐδὲ πρόφασις ἐπέστη * τοῦ πεσεῖν τοὺς ἱσταμένους. * ἀλλὰ τοὺς πεσόντας * μέλλων ἀναστῆσαι, * σπουδάζων παρεγένετο, * θανάτου λυτρούμενος * τὸ πλάσμα τὸ ἴδιον, * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

ιδ'. Οὗτος ὁ τρόπος τῆς πτώσεως * καὶ ἐγέρσεως * τοῖς δικαίοις καθέστηκεν * ἐν τῇ ἐκλάμψει τῆς χάριτος. * τῇ μὲν ἀμαρτία * οἱ ἱστάμενοι πίπτουσι, * καὶ νεκροὶ ἀποδείκνυνται. * τῇ δὲ δικαιοσύνῃ, * κἂν πίπτουσιν, ἵστανται, * καὶ αὖ ζῶσι τῇ χάριτι. * καὶ καθαιρεῖται * καὶ καταπίπτει * τοῦ σώματος τὰ πάθη, * ἡ ψυχὴ δὲ διαλάμπει * ἀρεταῖς ταῖς πρὸς τὸ θεῖον. * ὅταν γὰρ τελείως * πέσῃ ἡ πορνεία, * ἡ σωφροσύνη ἵσταται. * τὸ χεῖρον μὲν ἔσβεσε * τὸ κρεῖττον δ' ἀνέστησεν * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

ιε'. Ὑπὸ Χριστοῦ ἐνεργούμενος, * προμηνύω σοι, * ὡς ἐντεῦθεν γενήσεται * σημεῖον ἀντιλεγόμενον. * ἔσται δὲ σημεῖον,

sus parίστατο, ἐξίστατο, ut in X, 13 συνίστατο... παρίστατο; et in exordio hymni ἀκαθίστου, ubi Sergius de angelo : ἐξίστατο καὶ ἵστατο. — καὶ ἄσπ. T. — ἐρθέγγατο T. — περὶ οὗ δὲ ὁ πρ. T. περὶ δὲ σοῦ ὁ πρ. καὶ πρὸ τούτου V. — τούτοις ἐκήρυγεν T. Ezech. XLIV, 2. — οὐδὲ ἐκενώθη V. Recole cant. I, 10, v. 15, ut confirmetur μὴ ἀνοιχθεῖσα — ἦν μόνος δ. x. σώων ἐφύλαξεν T.

13. οὖν om. T. — σοι καὶ ἅπαντα προφητεύσω σοι, παναγία, εἰς T. θεοσύλλ. om. V. σο: παναγία, ἀμώ-

α sine semine genuisti. De te præconium
α præterea propheta direxit, illudque prodigium
α gium annuntiavit, te aiens januam esse
α clausam, o Deipara. Per te enim introivit
α et exiit Dominus, neque janua aperta est,
α neque motum est ostium integritatis tuæ,
α quod unum inivit et intactum effecit solus
α amator hominum.

13. α Nunc tibi ergo vaticinans, Domina
α Dei feta, omnia tibi patefacio. In ruinam
α enim et resurrectionem positus est filius
α tuus, qui vita est et redemptio, et omnium
α resurrectio. Haud tamen ut alii cadant,
α alii vero resurgant, apparuit Dominus.
α Totus enim misericors, non lætatur hominum
α casu, neque causa est cur decident
α qui recti sunt. Immo lapsos potius erecturus,
α festinans accessit, ut quos ipse creavit,
α a morte liberaret, solus hominum
α amator.

14. α Cadendi is modus et resurgendi justis
α propositus est, ut gratia splendeat : peccato
α quidem cadunt qui stant, et mortui
α reperiuntur. Justitia autem, etiam si cadant,
α resurgunt, et gratia reviviscunt. Tolluntur
α et intercidunt carnis vitia; anima autem,
α virtutum impleta lumine, enititur ad Deum.
α Corruat enim prorsus meretricia vita,
α pudicitia surgit; idem quod perius est,
α extinxit; quod melius autem sursum
α erexit solus hominum amator.

15. α Ab Christo excitatus, tibi prænuntio,
α inde futurum eum esse in signum cui con-
α tradicatur. Erit autem signum, crux, cui

μητε C. — καὶ πάντα προφητεύω σοι Cr. — ἄλλοι δὲ ἐξανίστανται V. — οὗχ ἴν' ἄλλοι μὲν πίπτουσιν, ἄλλοι δὲ ἀνίστανται C, T. — οὗ προφάσει τε ἐπέστη C, T, cr. cf. Luc. II, 34. — γὰρ ἐγένετο V, cr.

14. ἐν ἐπιλάμψει C. ἵνα ἐκλάμψῃ V. — δικ. καὶ πίστει T. — ἀνίστανται codd. Cf. 7. — καὶ σωζῶσι codd. — ἀποπίπτει T. — καὶ ψυχὴ C, V. — πέσῃ ἡ ἀμαρτία T. — μὲν ἔπτωσε C, cr. — ἔσβεσε cum T. et series planior fit.

15. ἔσται δὲ σημαῖων V. ὁ σημαῖω C. ὁ στ. ἔνπερ

* ὁ σταυρὸς, ᾧ προσπήξουσι * τὸν Χριστὸν οἱ παράνομοι, * ὃν σταυρούμενον ἄλλοι * Θεὸν μὲν κηρύξουσιν, * ἄλλοι πάλιν δὲ ἀνθρώπον, * καὶ ἀσεβείας * καὶ εὐσεβείας * τὰ δόγματα κινουῦνται, * καὶ οὐράνιον τινες μὲν * ὑποπτεύουσι τὸ σῶμα, * ἄλλοι φαντασίαν, * ἕτεροι δὲ πάλιν * ἐκ σοῦ τὴν σάρκα ἄψυχον, * καὶ ἕτεροι ἔμψυχον * φασὶν ἣν ἀνέλαθεν * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

15. Τοσοῦτον δὲ τὸ μυστήριον * ἀντιλέγεται, * ὅτι καὶ διανοία σου * γενήσεται ἀμφισβήτησις· * καὶ γὰρ ὅταν ἴδῃς * τῷ σταυρῷ προσηλούμενον * τὸν υἱόν σου, ἀμόμυτε, * μεμνημένη τῶν λόγων, * ὧν εἶπεν ὁ ἄγγελος, * καὶ τῆς θείας συλλήψεως * καὶ τῶν θαυμάτων * τῶν ἀπορρήτων, * ἀμφιβαλεῖς εὐθέως· * ὡς ῥομφαία δέ σοι ἔσται * ἡ διάκρισις τοῦ πάθους, * ἀλλὰ μετὰ ταῦτα * ἴασιν ταχεῖαι * ἐκπέμψει τῇ καρδίᾳ σου, * καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ * εἰρήνην ἀήτητον * ὁ μόνος φιλόανθρωπος.

16. Ὅτε δὲ ταῦτα ἐφθέγγατο * πρὸς τὴν ἄμεμπτον * ὁ πρεσβύτερος ὁ δίκαιος, * πρὸς τὸ παιδίον ἐβόησε· * Nūn ἀπόλυσόν με * ἐν εἰρήνῃ τὸν δούλόν σου, * ὅτι εἰδὼν σε, Κύριε· * πρὸς ζωὴν ἀπολύειν * με τὴν ἀτελεύτητον, * ἡ ζωὴ ἡ ἀνείκαστος, * ἐπειδὴ τοῦτο * προεπηγγείλω, * πρὶν ἔλθῃς ἐν τῷ κόσμῳ, τοῦ συναγωγῆς τὸν ὄρον * διατήρησόν μοι, λόγε· * πρὸς τὸν Ἀβραάμ με * καὶ τοῦ

scelesti homines Christum affigent : quem « crucifixum alii Deum prædicabunt, alii « vero hominem ; tanta est et falsorum « et verorum dogmatum commotio, ut « quidam cœleste illi supponant corpus, « quidam imagine fictum ; illi vero carnem « ex te sumptam sine anima dicant, cæteri « animatam esse ipsam carnem, quam susce- « pit solus hominum amator.

16. « Tantum autem mysterium contra- « dicetur, ut menti tuæ fortasse subierit an- « ceptus cogitatio : hinc enim quum videris « cruci affixum tuum filium, o immaculata, « memor sermonum quos tecum habuit an- « gelus, divini que conceptus ac miraculo- « rum inenarrabilium, statim hærebis an- « ceptus, et quasi gladius erit tibi ægri pecto- « ris anxietas : verum post hæc cito mittet « medelam cordi tuo, invictamque suis di- « scipulis dabit pacem unicus hominum « amator. »

17. Sic fatus ad innocentissimam senior justus, puello deinde addidit : « Nunc di- « mitte me servum tuum in pace, quia vidi « te, Domine. Ad vitam enim sine fine man- « suram, o vita tu ipse incomparabilis, expe- « dire me quum promiseris, priusquam in « mundum veneris, mei ipsius qui te recepi, « mercedem custodi, o Verbum ! In cœtum « me Abrahæ et patriarcharum mitte, sanctis-

τίνοισι τῷ Χριστῷ οἱ παράν. τὸν σταυρ. T. — δὲ πάλ. C, V. T. — οὐράνιον τὴν ὁσμὴν T, singulari varietate. — ὑποπτεύουσι C. — ἄλλοι δὲ φαντ. T. — ἀνέλαθεν C, cr. φασὶν pro futuro. Crescit in hoc hymno solita melodorum enallage.

16. καὶ τῆ C, καὶ om. T, V, cr. retinemus, ne asperior sit duriuscula sententia, quam temperaret ὥστε pro ἔτι. — ἀμόμυτε μεμν. τὸν λόγον ὃν V. T. — Θείας ἑλλάμψεως V. — τότε ἔσται cr. — ῥομφ. γὰρ σοὶ τότε ἐν καρδίᾳ σου ἐπεισελεθαι, ἀλλὰ V. — ἐκπέμπει V. — Penultimum solus retinuit cr. pro quo T : ἐκ τῶν λογισμῶν ὑμῶν. Vide quantum Græci exaggerent patientis B. V. dubia et angustias.

17. με ἀπολύεις codd. uti infra ἀπόλυσον bis V.

peccando contra necessarios metri accentus, qui et jubent legere εἶδον σε, ex lege nostra 13, quidquid pungi soleat. πρὶν ἔλθειν σε V. — μοι ἐπηγγείλω T. — τοῦ οὖν λόγου σου τὸν ὄρον id. qui nimia fortasse corrigendi prurigine, bis quoque peccavit ; tum enim abstinuit ab insolenti elegantia τοῦ συναγωγῆς, tum fugit eum latens in τῷ ἔρω sententia. Agedum, συνάγειν, vulgo colligere, interdum est hospitio excipere, ut Matth. XXV, 35 : ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με. Unde συναγωγὸς est hospes, ut beatus ille senex Dei infantis exceptor, qui ulnis sinuque suo Jesulum amplexus est. Accedat et dictio ὄρος idem quod ἀπόδοσις, merces, ut in h. v. Suidas liquido, merces scilicet a Deo pacta, immo Deus, merces magna nimis,

πατριάρχας * ἀπίστειλον, πανάγιε, * καὶ τῶν ἐπικαίρων με * ταχέως ἐξάγαγε, * ὁ μόνος φιλόνητος.

ιη'. Ἔστι γὰρ, ἔστι πολλὰ στενά * καὶ ἐπίμογθα * τὰ παρόντα, ὡς πρόσκαιρα * καὶ τέλος πάντως δεχόμενα. * ὅθεν διὰ τοῦτο * τοὺς δικαίους σου ἅπαντας * τῶν ἐντεῦθεν μετέστησας, * τὸν Ἐνώχ καὶ Ἡλίαν. * θανάτου μὴ γεύσασθαι * προμηθεύμενος, Κύριε, * ἐκ τῶν ἐνταῦθα * μετατεθῆναι * εὐδόκησας ἀρρήτως, * ἵνα ὣσιν ἐν χωρίοις * φωτεινοῖς καὶ ἀστενάτοις. * νῦν οἷν τῶν προσκαίρων * χωρίσόν με, κτίστα, * καὶ τὴν ψυχὴν μου πρόσδεξαι, * καὶ συγκαταρίθμησον * κάμῃ τοῖς ἀγίοις σου, * ὁ μόνος φιλόνητος.

ιβ'. Πάντων ζωὴ καὶ ἀνάστασις * παραγέγονας, * διὰ σὴν ἀγαθότητα. * Τῆς οὖν ζωῆς με ἀπόλυσον * ταύτης, ὁ Θεός μου, * τῇ ζωῇ δὲ παράπεμψον * τῇ ἀφθάρτῳ, ἄφθαρτος. * αἰσθητῶ μὲν θανάτῳ * παράδος τὸ σῶμά μου, * ὡς περ πάντων τῶν φίλων σου, * τὴν νοητὴν δὲ * καὶ αἰωνίαν * ζωὴν μοι δός, οἰκτίρμων. * ὡς ἐν σώματί σε εἶδον, * καὶ βαστάσαι ἠξιώθην, * ἰδῶ σου τὴν δόξαν, * τὴν σὺν τῷ Πατρὶ σου * καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι. * κακέῃ γὰρ μου μέμνησαι, * καὶ ὧδε ἐλήλυθας * ὁ μόνος φιλόνητος.

κ'. Ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων * προσεδέξατο * τοῦ δικαίου τὴν δέησιν, * καὶ ἀοράτως ἐφθέγγετο. * Νῦν σε ἀπολύω * τῶν προσκαίρων, ὦ φίλε μου, * πρὸς χωρία αἰώνια * τῷ Μωσῇ καὶ τοῖς ἄλλοις * προφήταις ἐπέμψω σε. * ἀλλὰ τούτοις ἐξάγγελον, * ὅτι ἦν εἶπον * ἐν προφητείαις, * ἰδοὺ παρεγενόμεν, * καὶ ἐτέλεθον ἐκ παρθένου, * ὡς προήγγει-

« sime, et ab occiduis me cito rebus eripe, « solus hominum amator.

18. « Sunt enim, sunt arcta multum et « ærurnosa quæ presentis sunt vitæ, utpote « caduca et quæ terminum prorsus obtinent : « idcirco tuos omnes justos ex hac regione « transtulisti, Enoch et Eliam. Quibus, ne « mortem gustarent, providens, dignatus « es, Domine, terrenis e rebus ineffabili pacto « transferre eos, unde habeant splendida « habitacula ac gemitibus insueta. Nunc igitur « e transitoriis amove me, creator, et « animam meam accipe, meque annumera « cum sanctis tuis, tu solus hominum ama- « tor.

19. « Tu, omnium ut vita et resurrectio, « venisti propter bonitatem tuam. Me igitur « ab hac vita dimitte, Deus meus, ad ævum « autem transfer immortalē, tu exitii experts. « Morti quidem sensuum committe corpus « meum, uti omnium tuorum amicorum; « at mihi spiritalem æternamque vitam largire, qui misericors es! Quernadmodum te « in corpore vidi, et sustinere merui, ita « videam tuam gloriam, quam cum Patre et « sancto Spiritu participas; illic mei enim « meministi, et idcirco huc venisti, qui solus diligis homines.

20. Virtutum rex gratam habuit justitiam, ac secreta voce ait : « Nunc te eximo « a caducis rebus, o dilecte mi; ad habitacula æterna, ad Mosem et cæteros prophetas mitto te legatum. Verum ad illos « renuntia, quod qualem me in oraculis « dixerunt, ecce adveni; ac natus sum ex « Virgine, sicuti prænuntiaverunt; apparui

Gen. XV, 1, nempe ἡ ζωὴ ἡ ἀνείκαστος. — διατ. με οἶον V. — ἀβραάμ δὲ T. — ταχέως ἀπόλυσον cr. V.

18. πολύστονα vix non recipio, ubi T πολυστενάκτις — ἴλιαν στενά V. — τὸ τέλος C, V. — πάντας δεχ. V. — σου ἔσωσας ἐντεῦθεν ἀφελίων (sic pro ἀφελίων) αὐτούς V. — προθυμούμενος κ. ε. τ. ἐντεῦθεν V.

19. καὶ ζωὴ T. ὡς ἀφθαρτος codd. — εἶδω iid. — μεμνήχας T. ὡς καὶ ὧδε iid.

20. βασιλεὺς Eph. I, 21. σε ἀπολύσω T. mosq. 2. — χορείαν αἰωνίαν mosq. 2. — σε τούτοις πᾶσιν ἀπάγγελον id. — αἱ προφητεῖαι, ἰδοὺ παρέγνωμεν id. — τοῖς om. id. post ὤφθην. — λυτρούμενος om. V. ἅπαντας om. mosquens. 2.

λαν ἐκεῖνοι· * ὠφθην τοῖς ἐν κόσμῳ, * καὶ συνανεστράφη· * ἀνθρώποις, ὡς ἐκήρυξαν· * ταχέως δὲ φθάνω σε, * λυτρούμενος ἅπαντας * ὁ μόνος φιλανθρωπος.

κα'. Σε δυσωποῦμεν, πανάγιε, * ἀνεξίκακε, * ἡ αὐτόκλητος λύτρωσις, * πηγὴ ἡ τῆς ἀγαθότητος, * βλέψον οὐρανόθεν, * καὶ ἐπίσκεψαι ἅπαντας, * τοὺς αἰεὶ πεποιθότας σοι· * ἐξ ὀργῆς καὶ ἀνάγκης * καὶ θλίψεως λύτρωσαι * τὴν ζωὴν ἡμῶν, Κύριε, * καὶ ἐν τῇ πίστει * τῆς ἀληθείας * ὁδήγησον τοὺς πάντας * ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀγίας * Θεοτόκου καὶ παρθένου· * σῶσον σου τὴν πόλιν, * καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει, * καὶ πάντας περιποιήσαι, * παρέχων τὴν ἄφεσιν, * ὡς εὐπλαγῆς, Κύριε, * καὶ μόνος φιλάνθρωπος.

21. ἡ ζωὴ καὶ ἀνάκλησις, ἡ πηγὴ τῆς ἀγ. T. mosq. — τοὺς αἰεὶ σε ἀτενίζοντας. V. — πίστει ἄληθ. mosq. 2. — τῆς ἀγράφτου id. T. — σῶσον σου τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει. CG. — σῶσον τὸν κόσμον καὶ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, πάντας περιποιήσαι, ὁ δὲ ἡμᾶς ἀν-

« viventibus in mundo, et cum hominibus « conversatus sum, uti proclamaverunt. Cito « autem veniam ad te, omnes ut redimam, « solus ego hominum amicus. »

21. Te deprecamur, sanctissime, malorum patientissime, tu nostra ultronea redemptio, tu fons bonitatis, desuper intueri et considera omnes in te confidentes; ex ira et necessitate et calamitate redime vitam nostram, Domine, et in fide veritatis deduc omnes ob Deiparæ sanctæ Virginis suffragia. Salva civitatem tuam et civitatis incolas, ac protege omnes, veniam dans illis, quia misericors es, Domine, et solus hominum amicus.

θρωπος ἀτρέπτως γενόμενος, ὁ μόνος φιλ. mosquens. 2. σῶσον σου τὸν κόσμον, σῶσον σου τὴν πόλιν καὶ πάντας περιποιήσαι T. cætera ut mosquens. 2. — περιποιήσον V. — ἄφεςιν ὡς μόνος φιλ. V.

VI.

CANTICUM DE JUDICIO EXTREMO.

1. Ὄταν ἔλθῃς ὁ Θεὸς
ἐπὶ γῆς μετὰ δόξης,
καὶ τρέμωσι τὰ σύμπαντα,
ποταμὸς δὲ τοῦ πυρὸς
πρὸ τοῦ βήματος ἔλκη,
καὶ βιβλίοι διανοιγῶνται,
καὶ τὰ κρυπτὰ δημοσιεύονται,
τότε ῥυσαί με
ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσδέστου,
καὶ ἀξίωσον

1. Quando veneris, o Deus,
cum gloria super terram,
et universa contremiscent,
et ignis flumen
ante tribunal irruet,
et libri aperientur,
et evulgabuntur abscondita :
tunc libera me
ab igne inextinguibili,
ac dignare

Ab illa Dominiça, quam Græci dixerunt *carnis-prioi*, fere exordiuntur gravia poenitentium cantica, sacro jejuniorum tempore reservata; quæ cum rudi plebi potissimum accommodantur, nonnihil a solemni cæterorum hymnorum majestate remittunt. Extat illud VI in corsin. f. 68-71, in taurin. f. 157, 158, in mosquens., f. 237-

242. Continet vers. 196 seu 25 trop. quorum duo tantum priora in vulgus edita fuere. Inscritbitur : Κυριακῆ τῆς ἀποκρέω, κοντάκιον, ἡγ. α', φέρον ἀροστιχίδα τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ τὸ ἔπος.

1. καὶ τρέμωσι tres codd. nam edd. etiam ven. quamvis protasis ἔταν septem versic. prioribus contineatur. — ἔλκει iisdem consentientibus, vix

ἐκ δεξιῶν σου με στῆναι,
κριτὰ δικαιοσύνη.

β'. Τὸ φοβερόν σου κριτήριον
ἐνθυμούμενος,
ὑπερένδοξε Κύριε,
καὶ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως,
φρίττω καὶ πτοοῦμαι,
ὑπὸ τῆς συνειδήσεως
τῆς ἐμῆς ἐλεγχόμενος·
ὅταν μέλλης καθέζεσθαι
ἐπὶ τοῦ θρόνου σου,
καὶ ποιῆν τὴν ἐξέτασιν,
τότε ἀρνεῖσθαι
τὰς ἀμαρτίας
οὐδεὶς οὐκ ἐξισχύσει,
ἀληθείας ἐλεγχοῦσης,
καὶ δειλίας κατεχοῦσης·
μέγα μὲν ἠγήσει
πῦρ τὸ τῆς γεέννης,
ἀμαρτωλοὶ δὲ βρῦξουσι·
διό με ἐλέησον
πρὸ τέλους, καὶ φεῖσαί μου,
κριτὰ δικαιοσύνη.

γ'. Ὅτε τὸ πρῶτον ἐλήλυθε, * καὶ ἐπέ-
φανέ * τοῖς ἀνθρώποις ὁ Κύριος, * μὴ χω-
ρισθεὶς τοῦ γεννησάντος, * ἔλαθε τὰς ἄνω *
ἐξουσίας δυνάμεις τε * καὶ ἀγγέλων τὰ τάγ-
ματα, * καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος, ὡσπερ ἠθέ-
λησεν, * ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον, * καὶ
ἀνελήφθη * πρὸς τὸν Πατέρα, * ὁ τοῦτον οὐκ
ἔασας. * Ἔστιν ἀνερμήνευτόν σου * τὸ μυσ-
τήριον, σωτήρ μου. * οὐδὲ γὰρ ἀπέστης *
ὄλως τοῦ Πατρὸς σου, * πρὸς τὸν Πατέρα

tamen ferendum. Malim τρέχῃ, ut in 17 v. 13.
— ἀνοίγωνται, δημοσιεύωνται ven. edd. — διανοι-
γονται, δημοσιεύονται codd. Cæterum dominatur
temporum enallage perpetua.

2. In hoc et in superiore cantico eadem est
acrostichis, idem tonus, idem hirmus, nisi quod
v. 8 et 9 in unum hic conflantur στίχον, qui in
proparoxytonum exit: quæ quidem varietas haud
lege hirmi prohibetur, ut fert regula nostra VIII
inter melodorum canones. Cæterum ne dividan-

in dexteris tuis sistere me,
o iudex æquissime.

2. Formidandum tuum tribunal
mecum considerans,
gloriosissime Domine,
atque diem iudicii,
horreo et expavesco,
conscientia
mea convictus.
Quando sessurus es
in throno tuo,
et acturus examen,
tum negare sua
peccata
nemo valebit,
veritate convictus,
oppressusque formidine.
Hinc horrendum sonabit
ignis gehennæ;
dentibus illinc impiii freudent.
Mei ergo te misereat
ante finem, ac parce mihi,
æquissime iudex.

3. Quando tunc primum venit Dominus,
et apparuit hominibus, haud separatus a Ge-
nitore, præterfugit supernas potestates ac
virtutes et angelorum agmina, et homo factus
est, sicuti voluit, ipse hominis conditor, et
assumptus est ad Patrem, quem nunquam
dimisit. Ininterpretabile est tuum mysterium,
salvator meus; minime enim recessisti a Pa-
tre tuo; ad Patrem ivisti, ab ipso tu insepa-

tur v. 8 et 9, obstant tria tantum troparia, quæ
fortasse emendationem expectant opportunam.
— ὑπεράγαθε edd. — οὐκ post οὐδεὶς iid. om. reti-
nent duo codd. urgente metro. — ἠγήσει τότε
male edd.

3. Recipimus ex codd. aor. 2 ἐπέφανα et recur-
rit in tr. 6 v. 7, 8 v. 8. in 25 v. 2. Gemina sunt
in Cant. I, 2. εὔραμεν et VI, 23, præeuntibus LXX
in ps. 76, 19: ἔφαναν αἱ ἀστραταὶ, confirmante
Winer in Gram. N. T. p. 71, 72. — χωρ. τ. πατρὸς

ἴφθασας * ὁ τούτου ἀχώριστος, * πληρῶν
καὶ τὰ σύμπαντα, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

δ'. Ὑπὸ ἀγγέλων ὑμνούμενος * ἀνεληλυθε
* μετὰ δόξης ὁ Κύριος, * βλεπόντων τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ * οὕτω προτρεχόντων * τῶν
ἀγγέλων, ἐλεύσεται * φανερώς, καθὼς γέγρα-
πται. * Ὅτε καὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια,
* ἅμα καὶ καταχθόνια, * δοξολογήσει * καὶ
προσκυνήσει * Χριστὸν τὸν σταυρωθέντα, *
καὶ σαφῶς ὁμολογήσει, * ὡς Θεός ἐστι καὶ
κτίστης, * τότε Ἰουδαῖοι * ὀφονται θρηνοῦν-
τες * εἰς ὄνπερ ἐξεκέντησαν. * οἱ δίκαιοι
λάμψουσι, * κραυγάζοντες. Δόξα σοι, * κριτὰ
δικαιοῦτατε.

ε'. Τῆς δὲ προτέρας ἐλεύσεως * τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν * Ἰωάννης προέδραμεν, * κηρύττων πᾶ-
σιν μετόνοιαν. * πρόδρομος Ἠλίας * τῆς δευ-
τέρας ἐλεύσεταί * παρουσίας ὁ δίκαιος. * Μαλα-
χίας προφήτης πρὶν αὐτὸν ἐκήρυξεν, * λέγων.
Ἀποσταλήσεται * πρὸ τῆς ἡμέρας * τῆς τοῦ
Κυρίου * Ἠλίας ὁ Θεσβίτης. * Καὶ Ματθαῖος
δὲ συγγράφει, * πῶς ἐδίδασκες, σωτήρ μου,
* περὶ Ἰωάννου. * ἔστιν οὗτος, λέγων, * εἰ
ἠέλετε προσδέξασθαι, * ὁ μέλλων ἐλεύσεσθαι
* Ἠλίας, κηρύττων σε, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

ς'. Ἄλλα μεγάλα, ἀπόρρητα * παραδέ-
δωκε, * καὶ σαφῶς ἐξεδίδαξεν * εἰς τὴν αὐτοῦ
ἀποκάλυψιν * καὶ ὁ θεολόγος * Ἰωάννης, καὶ
ἔδειξεν * ὡς Ἠλίας ἐλεύσεται. * σὺν αὐτῷ
δὲ ἐπέφηνε παραγενέσθαι * καὶ Ἐνώχ τὸν
μακαριστὸν, * τοὺς δύο, λέγων, * ἐξαπο-
πέλλω * προσήτας εἰς τὸν κόσμον. * περι-
βάλλονται δὲ σάκκους, * καὶ κηρύξουσιν με
πᾶσι, * τούτους δὲ χιλίας * καὶ διακοσίας *
ἐξήκοντα διέγραψεν * ἡμέρας προτρέχειν σου
* πρὸ τῆς παρουσίας σου, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

αὐτοῦ T. — καὶ δυνάμεις C, T. — ἀνηρμ. σου ἔστι
C, T.

4. ὀφονται Zach. XII, 10. — ὄν οἱ Ἰουδ. T. om.
τά. — δίκαιοι δὲ C.

5. δευτ. γενήσεται C. — ὁ προφ. C. — αὐτὸν προε-
κήρυξε om. πρὶν C, T. f. bene. — οὕτως ἐστὶ iid. —
ἐν θεῷ. T. — ὡς Ἠλίας C, T. Matth. XI, 14.

rabilis, omnia insuper adimplens, æquissime
judex.

4. Inter angelorum hymnos sursum re-
versus est cum gloria Dominus, intuenti-
bus discipulis suis : sic præcurrentibus ange-
lis, procedet splendide, sicut scriptum est.
Quando et cœlestia et terrestria et simul
inferna collaudabunt et adorabunt Christum
crucifixum, ac palam confitebuntur eum
esse Deum et creatorem, tum Judæi aspi-
cient ejulantes, quem transfixerunt ; justi
rutilabunt, concentu plaudentes : « Gloria
« tibi, æquissime judex. »

5. In priore Dei nostri adventu, prodromus
fuit Ioannes, prædicans omnibus pœ-
nitentiam. Posterioris adventus præcursor
justus Elias veniet, quem Malachias propheta
prænuntiavit, dicens : « Legatus mittetur
« ante diem Domini Elias Thesbites. » Et
Matthæus idem scribit, quomodo docuisti,
mi Salvator, de Ioanne dicens : « Ipse est,
« si recipere velitis, qui venturus est Elias, »
ad prædicandum te, judex æquissime.

6. Alia magna et arcana tradidit, ac sine
nebula edocuit in Apocalypsi sua, enuntia-
vitque Ioannes ille Theologus ; ostendit ven-
turum esse Eliam ; prodidit etiam fore ut
cum eo veniat quoque beatus Enoch, di-
cens : « Duos mittam prophetas in mun-
« dum, et saccos induent, et omnibus præ-
« dicabunt, » et enarravit eosdem mille
ducentos et sexaginta dies præcessuros esse
adventum tuum, æquissime judex.

6. μεγάλα καὶ C, T. — Ἰωάν. ἐδίδαξεν C, om.
καὶ-ὑπέφηνε T. f. ἀπέφανε. Apoc. XI, 3. — Ἐνώχ ὁ
μακαριστὸς C. ὁ μακάριος T. μακαριστὸς recte a μα-
καρίζω, cuius superlat. μακαριστότατος legitur ap.
Xenoph. Com. II, 1, 33 et Apol. extr. ἀξιωμακα-
ριστότατον. — Ἐξαποπέλλει T. πρ. ἐν τῷ κόσμῳ C,
T. — προτρέχειν σοι C, T.

ζ'. Πάντα σαφῶς προεμήνυσε * τὰ ἐσό-
μενα * Δανιὴλ ὁ θεσπέσιος· * ἂν ἀκριβῶς
ἐρευνησώμεν, * μίαν ἑβδομάδα, * λέγων,
θήσω διαθήκην. * Καὶ εὐθέως ἐπήγαγεν· *
Ἑβδομάδος εἰς ἡμισυ ὄλως ἀρθήσεται * τῆς
λατρείας τὸ καύχημα. * Καὶ ἐρμηνεύει * ὡς
τρία ἔτη * καὶ ἡμισυ κηρύξει * ἡ δυὰς ἡ τῶν
ἀγίων * τὴν δευτέραν παρουσίαν, * ἄλλον δὲ
τοσοῦτον * χρόνον κυριεύσει * ὁ ἄδικος Ἀν-
τίχριστος, * δεινῶς τιμωρούμενος * τοὺς σε
περιμένοντας, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

η'. Εὐρεῖ δὲ ρίζαν πικραίνουσαν * ὁ Ἀν-
τίχριστος, * καὶ ἐκ ταύτης τεχθήσεται· *
τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρώπησιν * θέλων ἐκμι-
μεῖσθαι * ὁ δεινὸς καὶ παμμίαιρος, * καὶ μι-
σῶν τὴν ἀλήθειαν * τῆς πονηρίας τῆς αὐτοῦ
ἄξιον ὄργανον * ἀναλήψεται σώματος· * ἐκ
γυναικὸς μὲν * ταῖς φαντασίαις * γενᾶται
ἀκαθάρτου· * ἐκπλανήσει δὲ ἀνόμους, * ὡς
παρθένος αὐτὸν τέξει, * τέρατα ποιήσει *
διὰ φαντασίας * ὁ ψεύστης καὶ ἀνόσιος, * ὃν
στέρξουσιν ἄνομοι, * καὶ σὲ ἀπαρνήσονται,
* κριτὰ δικαιοῦτατε.

θ'. Ἴνα δὲ οὕτως ὀφθήσεται * ὁ κατάρ-
τος * καὶ ἀλάστωρ διάβολος, * ὁ τοῖς καλοῖς
ἀντικείμενος, * ὁ τῆς ἀπωλείας * υἱὸς, ὑπερ-
αιρόμενος, * ὡς Θεὸς τε καὶ Κύριος * παρ'
ἐκείνων δεχθήσεται καὶ πιστευθήσεται * τῶν
ἀνθρώπων ὁ κάκιστος, * τῶν τὴν ἀγάπην *
τῆς ἀληθείας * Χριστοῦ μὴ δεξαμένων, *
ἀλλὰ μᾶλλον πιστευσάντων * ἐν τῷ ψεύδει
τῷ τοῦ πλάνου. * Λόγους δὲ λαλήσει * κατὰ
τοῦ ὑψίστου * ὁ δράκων ὁ ἀνήμερος, * καὶ
πᾶσιν ἐπέρχεται, * τοῖς σε περιμένουσι, *
κριτὰ δικαιοῦτατε.

ι'. Ναὸν δὲ τότε ποιήσεται, * περιούσιον *
τῶν Ἑβραίων τὸ σύστημα * πλανῶν καὶ ἄλλους
ὁ ἄνομος, * ὅταν πεπλασμένως * φαντασίας
ἐργάσεται * καὶ σημεῖα ὁ τύραννος· * ἐκ μορ-

7. Futura omnia perspicue præsignavit
divinus Daniel, si verba ejus accurate per-
pendimus, dicens : « In hebdomade una
fœdus ponam, » et statim addidit : « In me-
« dia hebdomade, tota auferetur cultus glo-
« ria; » et enarrat futurum esse ut per trien-
nium ac dimidium, bini illi sancti annuntient
secundum adventum; per aliud autem simile
tempus dominetur impius Antichristus, sæva
eos tyrannide divexans, qui te expectant,
justissime judex.

8. Radicem autem inveniet amarulentam
Antichristus, ex qua oriatur; Christi volens
incarnationem æmulari scelestus ille et im-
purissimus, odio veritatem prosecutus, di-
gnum improbitate sua organum in carne
suscipiet. Ex muliere quidem immunda præ-
stigiose gignetur, decipiet protervos, ceu
virgo eum pepererit; mirabilia faciet per fal-
lacias, mendax scilicet ac nefarius, quem
viri nequam exardescunt, ac te negabunt,
judex æquissime.

9. Ubi apparuerit execrandus et scelerum
opifex diabolus, quibuscumque bonis infe-
stus, perditionis filius, nimio fastu elatus,
tanquam Deus et Dominus ab illis hominibus
recipietur et credetur, iste longe pessimus;
ab his nempe qui veritatis in Christo cha-
ritatem detrectarunt, eoque promptius in
veteratoris fraude fidem habuerunt. Verba
demum effutiet in Altissimum draco sæ-
vissimus, et invadet omnes expectantes te,
æquissime judex.

10. Quin et templum tunc sibi ædificabit,
et peculiarem Hebræorum gentem aliosque in
errorem impius adducet, quando fictitias
tyrannus operabitur visiones et signa, ac

7. Ὁήσω διαλλαγὴν pro rhythmō. Dan. IX. 27.
Jam rhythmus impeditur fluit, quoties sacris ver-
bis involvitur : en codd. ἐπήγαγεν· εἰς τὸ ἡμισυ τῆς
ἑβδομάδος ἀρθήσεται C. addit διόλου T, neque per-
git ultra trop. 7. — pro rhythmō τοὺς σέ.

8. De εὐρεῖ cf. Polem. II, 40 et vett. lex. — τῆς
αὐτοῦ πονηρίας ἐπάξιον C, f. melius.

9. υἱὸς ἐπαυρόμενος C. cf. II Thess. II, 10. —
in fine σὲ tonus requirit.

10. ὑπερτερεῖσθαι pro υπερτερεῖν vett.

φῆς εἰς ἑτέραν μορφήν μεταβάλλεται, * εἰς ἀέρα διίπταται, * καὶ σχηματίζει, * ὡς περ ἀγγέλους, * τοὺς δαίμονας πανούργους, * τοῖς αὐτοῦ ὑπηρετεῖσθαι * ἐπιτάγμασι σπουδαίως· * θλίψις καὶ ἀνάγκη * ἔσται τοῖς ἀνθρώποις * μεγάλη τε καὶ ἄμετρος, * δι' ἧς δοκιμάζονται * οἱ σὲ περιμένοντες, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

ια'. Ὁ μὲν λιμὸς μέγας γίνεται, * καὶ ἀρνήσεται * καὶ ἡ γῆ τοὺς καρποὺς αὐτῆς, * καὶ ὄμβροι ὄλωσ οὐκ ἔσονται, * πάντα τὰ φυτὰ δὲ * μαρανθήσεται ἄθρον, * καὶ βοτάναι ξηραίνονται· * ἀπὸ τόπου εἰς τόπον οἱ ἀνθρώποι φεύγονται, * καὶ θρηνησοῦσιν ἄπαστα· * ὁ διωγμὸς δὲ * ἐπικρατήσει, * ὁ κατὰ τῶν ἀγίων, * καὶ ἐν ὄρεσιν ἐρήμοις * καὶ βουνοῖς καὶ τοῖς σπηλαίοις * γίνονται φυγάδες, * φόβῳ τοῦ τυράννου, * τὸν δράκοντα ἐκκλίνοντες, * βοῶντες· Ἐπίβλεψον * καὶ σῶσον τοὺς δούλους σου, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

ιβ'. Ὑπὸ πολλῆς δολιότητος * ὁ παγκάκιστος, * ὡς περ πρᾶος ἐλευσεται, * ὡς ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ἡμῶν· * τούτου γὰρ μιμεῖται * τὴν φωνὴν, καὶ προτρέπεται * ἐκ τῆς μάνδρας τὰ πρόβατα, * καὶ πολλοὶ ὑπακούσονται, καὶ ἀπελεύσονται * πρὸς αὐτὸν ἀπαγόμενοι, * καὶ τὴν σφραγίδα * τὴν τοῦ σωτήρος * ἐκ τούτων ἀφαιρεῖται, * καὶ σφραγίδα ἀπωλείας * ὡς ἰδίους ἐγγραράττει· * ὅσοι δὲ κωῦσι, * τούτου τὴν ἀπάτην * μισοῦσι, καὶ βδελύσσονται * αὐτὴν τὴν φωνὴν αὐτοῦ, * καὶ μόνον σὲ στέργουσι, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

ιγ'. Φοιζοῦται τότε ὁ δόλιος * καὶ παγκάκιστος, * δυσμενῶς ὀργιζόμενος, * καὶ ὡς περ δράκων ἀνήμερος * καὶ ἐχθρὸς ἀνθρώποις * ἅπασιν ἐπελεύσεται, * τοῖς ἀγίοις δὲ μάλιστα· * καὶ αὐτίκα προβάλλεται ἰὸν αὐτοῦ κρυπτὸν * κατὰ πάντα ὁ ἀσπλαγχνος, κινήσει φόβον * καὶ φαντασίας * καὶ κτύπους

semet ex forma una in alteram vertet, per aera volabit, et angelorum in speciem dæmones vaferrime mutabit, quos suis jubebit studiose servire præceptis. Coget homines angustia ac necessitas vehemens et immanis, qua probantur, qui te expectant, judex æquissime.

11. Erit fames ingens, et negabit terra suos fructus, neque ullo imbre rigabitur. Cuncta virgulta confertim exarescent, et herbæ exsiccabuntur. E loco in locum homines fugient, et continuo gemitu implebuntur. Interea in sanctos bellum sævius invalebit, desertosque in montes, in colles et antra palabundi current, acti metu tyranni, draconem ut evitent, clamantes: « Respice, ac « salvos fac servos tuos, judex æquissime. »

12. Multa fraude tectus omnium pessimus veniet mansueto similis, boni instar pastoris nostri; ipsius enim vocem imitabitur, et invitabit ex ovili pecudes, ac multi audient, et exhibunt, apud eum abducti. Quibus auferet signum a salvatore acceptum, perditionisque notam, tanquam suis, inuret: quotquot autem sapiunt, odio habebunt fraudem ejus, et contemnent ipsam illius vocem, te vero solum amabunt. judex æquissime.

13. Stridens tunc impetu fertur versipellis ac nequissimus, immani frendens ira, ac sicut draco efferus, infensusque hostis, in omnes homines irruet, sanctis vero infestior; nec mora, evomet in cuncta virus absconditum, homo viscerum expers; movebit terricula-menta, et phantasmata ac fragores in aere,

11. γενήσεται cod. — πάντα τὰ φυτὰ id. — ἄθρον hic et infra in trop. 18, v. 6, et alias melodo dactylus est, cum spiritu aspero, Atticorum more. — ἀσπλαγχνος Soph. Aj. 461, ἀκάρδιος; Schol.

13. De φοιζοῦται vel φοιζειται cf. Kuster. ad Hesych. s. v. φοιζει, pass. quasi δραμάται. ἀνήμερος πᾶσι τοῖς ἀνθ. καὶ ἐχθρ. ἐπελ. C. — προβάλλεται κερυμμένον ἰὸν αὐτοῦ id. — τε post γῆς om. C. — κρίζονται C.

ἐν ἀέρι, * ἐμποιοῦντας φρίκην πᾶσαν * καὶ
δειλίαν τοῖς ἀνθρώποις· * σείεται τὰ πάντα
* γῆς τε καὶ θαλάσσης, * τὰ ἅγια ἀρθήσεται,
* διόπερ οἱ δίκαιοι, * ἐμφάνθη, κρᾶζουσι, *
κριτὰ δικαιοῦσιν.

ιδ'. Ὡστε θανοῦνται καὶ ἅπαντες * διω-
κόμενοι * οἱ Χριστὸν ἀναμένοντες· * ψαλμοὶ
καὶ ὕμνοι παυθήσονται, * οὐδὲ λειτουργία,
* οὐχ ἀγίασμα ἔσται, * προσφορὰ ἢ θυμία-
μα· * ἐπὶ τρεῖς γὰρ καὶ ἥμισυ χρόνους ἀρ-
θήσεται * ἡ θυσία, ὡς γέγραπται· * σεισμοὶ
καὶ θνήσεις * καὶ πᾶσα θλίψις * κρατήσῃ ἐν
τῷ κόσμῳ, * καὶ ἐκλείψουσι παῖδια * ἐν τοῖς
κόλποις τῶν μητέρων· * θνήσκει γὰρ καὶ μή-
τηρ * καὶ πρὸ τοῦ παιδίου, * ἐν ἀγοραῖς
τὰ λείψανα * ὁ θάπτων οὐ φαίνεται· * ἐγεί-
ρεις δὲ ἅπαντας, * κριτὰ δικαιοῦσιν.

ιε'. Μία δὲ πόλις ἢ ἔρημος * οὐκ ἰσχύσει
* περισώζειν τοὺς φεύγοντας· * συνέξει πέν-
θος τὰ πέρατα· * πάντες μὲν ὀδύνης * ἐν
ἡμέρᾳ προσεύγονται, * ἴν' ἑσπέρα γενήσεται·
* ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς, ὡς πάλιν ἴδωσι
* τὴν ἡμέραν προσεύξονται· * μακαριοῦσι *
τοὺς ἐν τοῖς τάφοις, * δακρύνοντες ἀπαύστως·
* καὶ πατὴρ μὲν συναντήσας * περιπλέκεται
τῷ τέκνῳ, * καὶ περιπλακέντες * θνήσκουσιν
οἱ δύο· * πεσοῦνται οἱ ἰστάμενοι· * μακάριος
ἔσται δὲ * ὁ φέρων καὶ στέργων σε, * κρι-
τὰ δικαιοῦσιν.

ις'. Ἀλλὰ τὴν θλίψιν τὴν ἄφατον, * ἣν
ἐνδείκνυται * ὁ πικρὸς ἀλιτήριος, * [τίς] ἄρα,
τίς διηγῆσεται; * ὅτι ὁ δεσπότης * διὰ τοὺς
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ * κολοῦσιν, ὡς γέγραπται,
* τὰς ἡμέρας τῆς θλίψεως, περιφειδόμενος *
τῶν ἰδίων, ὡς εὐσπλαγχνος, * λοιπὸν τε ἤξει
* ἐκ τῶν ὑψίστων, * ὡς ἥλιος ἀστράπτων, *
ἐν νεφέλαις μετὰ δόξης, * ὡς Θεὸς σεσαρκω-

quibus tremor ac formido hominibus cien-
tur; omnia commovebuntur in terra et mari,
sanctuaria auferentur, unde justī ad te :
« Manifestator, clamabunt, æquissime ju-
« dex. »

14. Eo usque demum ut moriantur per-
secutionem patientes, qui Christum expec-
tant. Psalmi et cantica cessabunt, neque jam
sacra erit liturgia, nec sacrificium, neque
oblatio aut incensum; per tres annos et di-
midium tolletur victima, ut scriptum est.
Terræ motus et interitus, omneque do-
lorum genus incumbet in mundum; deficient
in sinu matrum infantes; occidit enim et
mater ante puellum; in plateis qui cadavera
sepeliat, non cernitur. Tu vero suscitās om-
nes, justissime iudex.

15. Nulla valebit civitas aut solitudo in-
columnes servare fugientes. Complectitur ge-
mitus fines terræ; omnes in die doloris exo-
rant, ut vesper adsit; at nocte ingruente,
ut iterum videant diem, vota facient. Beatos
dicent eos qui sunt in tumulis, ac flebunt
continuo. Ad pater filio occurrens, eum am-
plectitur, ac mutuo in amplexu ambo mo-
riuntur. Cadent qui stabunt. Beatus erit qui
te tulerit ac dilexerit, justissime iudex.

16. At calamitatem inauditam, quam in-
vehet immanis peccator, quis ergo, quis un-
quam enarrabit? Idcirco Dominus ob electos
suos abbreviabit; uti scriptum est, dies tri-
bulationis, omnino suis parcens pro sua mi-
sericordia. Et postea veniet ab altissimis, ut
sol coruscans, se in nubibus cum gloria os-
tendens Deum incarnatum, sicuti ascendit,

14. Ὡστε καὶ πάντες θανήσονται C, pessumdatis
metro, melodia et lingua. — τρεῖς καὶ ἥμισυ γὰρ
id. absone. — σεισμοὶ καὶ θνήσεις, ex invecta græ-
culorum colluvie.

15. μία δὲ, vim potius sermonis vide, quam
nexum acrostichidis, cui μηδεμίαν fecisset satis, οὐκ
deleto cf. Matth. V, 18, 29; Luc. XII, 6, etc.

Ne Atticis quidem id genus acuminis deest. —
μετ' ὀδύνης C. — προσεύχονται C. — De ἴνα cum
futuro cf. Winer l. c. p. 271; Hermann. ad
Viger. p. 851. — ἐπελθούσης δὲ πάλιν νυκτὸς, ἴν'
ἴδωσι id. nec f. male,

16. f. διὸ ὁ δεσπ. pro sensu. — γέγραπται cf.
Matth. XXIV, 22. — καὶ λοιπὸν ἤξει C.

μένος, * ὡσπερ καὶ ἀνῆλθε, * πάντων βασιλευίων, * ὁ ἅγιος καὶ ἄβραντας, * ὃν τρέμουσιν ἄγγελοι, * κραυγάζοντες· Δόξα σοι, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

ιζ'. Νυμφίε θεῖε, σωτὴρ ἡμῶν, * ἵνα δείξης σου * τὴν ἀνείκαστον δύναμιν, * ἀγγέλων πάντα τὰ τάγματα * καὶ τῶν ἀρχαγγέλων * ἀνυμνοῦντα προτρέγουσι * πρὸ τοῦ θρόνου σου, Κύριε· * φλόξ δὲ οὗτοι πυρός εἰσιν, ἡ κατὰ καίουσα, * καὶ τὴν γῆν ἐκκαθαίρουσα, * καὶ ποταμὸς δὲ * πεπληρωμένος * φρικτοῦ πυρός προτρέχει· * χερουβεὶμ δὲ καὶ σεραφεὶμ * μετὰ τρόμου λειτουργοῦσι, * καὶ δοξολογοῦσι, * λέγοντα ἀπαύστως * τὸν ὕμνον τὸν τρισάγιον· * τὰ πρόσωπα κρύπτουσι, * κραυγάζοντα· Δόξα σοι, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

ιη'. Ὅλα τὰ μνήματα σείεται * καὶ ἀνοίγεται, * ἐνηλούσης τῆς σάλπιγγος, * καὶ ἡ νεκροὶ ἀναστήσονται· * πάντες δὲ οἱ ζῶντες * ἀρπαγῆσονται ἄβροον, * συντελεῖται δὲ ἅπαντα, * θεωροῦντα τὸ καλλὸς ἐκεῖνο τὸ ἄφραστον * τοῦ νυμφίου· καὶ τρέμουσιν * ἁμαρτωλῶν τε * καὶ τῶν δικαίων * τὰ γένη καὶ τὰ φύλα· * φοβερὰ ὑπάρχει ὄντως * τοῦ Χριστοῦ ἡ παρουσία· * μέγας οὐρανὸς μὲν * σπίζεται ἐξαίφνης, * ἡ γῆ δὲ παραχθήσεται, * καὶ πάντα τὰ ἔθνη σοι * ἐξομολογήσονται, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

θ'. Ὑστερον πάλιν οἱ δίκαιοι, * θεασάμενοι * τοῦ Κυρίου τὸ πρόσωπον, * ἐν τῷ νυμφῶνι γενόμενοι, * καὶ ἐν παρρησίᾳ * προσκυνῶντες τὸν ὕψιστον, * μετ' ἀγγέλων παρίστανται· * τὸν ἀγῶνα τὸν ἴδιον ἕκαστος δικαίος * ἐπιδείξει γηθόμενος, * ὅτε τὰ ἔργα * γεγυμνωμένα * καὶ τετραγυλισμένα * φανεροῦνται ἐναντίον * τοῦ κριτοῦ καὶ βασιλέως· * ὅσοι γὰρ τὴν πίστιν * μετὰ καὶ τῶν ἔργων * βεβαίαν ἐπιδείξουσιν, * καυχόμενοι κράζουσι· * Τὴν χάριν σου δός ἡμῖν, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

omnium dominator, sanctus et immaculatus, quem tremunt angeli, succincentes : « Gloria « tibi, judex æquissime. »

17. Sponse divine, salvator noster, ut ostendas inæstimabilem virtutem tuam, omnia angelorum et archangelorum agmina, cantica promunt, et properant ante thronum tuum, Domine : flamma autem ignis isti sunt, quo cuncta cremantur, ac mundatur tellus, et fluvius horrendo igne redundans præcedit te. Cherubim ac Seraphim tibi cum pavore serviunt, teque glorificant, sine fine modulati canticum trisagium; vultus operiunt, ac personant : « Gloria tibi, judex justissime. »

18. Omnia quassabuntur sepulcra et aperientur, reboante tuba, et mortui exsurgent. Cuncti autem viventes simul rapiuntur, ac demum omnia consummantur, dum cernunt inenarrabile sponsi decus. Et expavent tam improborum quam justorum gentes et tribus : vere formidolosus est adventus Christi. Interea cælum ingens dividetur abrupte, et terra quatietur, omnesque gentes confitebuntur tibi, æquissime judex.

19. Justi postea contemplantes Domini vultum, in thalamum recepti, pleni fiducia, prони coram Altissimo, juxta angelos consistunt. Suum quisque justus certamen cum plausu ostentabit, quando opera jam nuda et manifesta in conspectu judicis ac regis pendentur; quicumque enim fidem operibus munitam præ se tulerint, ovantes clamabunt : « Tuam gratiam da nobis, judex æquissime! »

17. Νυμφίε θεῖε Cors. — φλόξ δὲ εἰσιν οὗτοι πυρός κατκαίουσα id. — δὲ σεραφεὶμ τε requirit accent.

18. ἁμαρτωλῶν δὲ C.
19. προσκυνοῦσι C.

κ'. Τότε οὐ δαίλιος ἄγεται * πρὸ τοῦ βήματος, * ὑπ' ἀγγέλων δεσμούμενος, * σὺν πᾶσι τοῖς ὑπουργοῖς αὐτοῦ. * ἄγονται δὲ ἅμα * οἱ αὐτῷ πειθαρχήσαντες, * καὶ Χριστὸν ἀρνησάμενοι. * ὁ ἐχθρὸς καὶ οἱ δαίμονες τούτου βληθήσονται * εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. * οἱ ἀσεβοῦντες * ἀποκληροῦνται * μετὰ τοῦ διαβόλου, * σὺν αὐτῷ τὰς αἰωνίους * ὑπομένοντες κολάσεις. * ὅσοι δὲ ἐν νόμῳ * ἤμαρτον ἐκόντες, * ἐννόμως καὶ κριθήσονται. * δικαία ἡ κρίσις σου, * καὶ ἀπροσωπόληπτος, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

κα'. Ὅτε δικαία ἐξέτασις * πρὸ τοῦ βήματος * τοῦ Χριστοῦ γενηθήσεται * ἀμαρτωλῶν καὶ δικαίων τε, * καὶ ἐκ δεξιῶν μὲν * οἱ εὐάρεστοι στήσονται, * ὡς περ φῶς ἀπαστράπτοντες, * τὰ δ' εὐώνυμα λήψονται οἱ ἀμαρτήσαντες * μετ' ὀδύνης καὶ θλίψεως. * οὐδὲ γὰρ τόπος * ἀπολογίας * δοθήσεται ἐκείνοις, * ὅτι πάντας διελέγχει * τὰ ἐκάστω πεπραγμένα. * καὶ γὰρ σωτηρία * πρόξενος ὑπῆρχεν * ἡ πρώτη ἐπιφάνεια, * ἡ κρίσις δὲ καὶ καλή, * ἣν πᾶσιν ἠπειλήσας, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

κβ'. Ἔσονται δ' ἀφθαρτοὶ ἅπαντες * καὶ ἀθάνατοι * μετ' ἀνάστασιν ἄνθρωποι. * ῥηθὲρὰ γὰρ τότε ἐλήλαται, * φόβος δὲ οὐκ ἔσται * τοῦ λοιποῦ, ὡς ἐπέρχεται * ἡ τροπὴ ἢ καὶ θάνατος, * ἀλλ' αὐτῶν τὸ πολίτευμα αἰώνιον ἔστιν, * ἀτελεύτητον, ἄτρεπτον. * οἱ ἐν τῷ σκότει * τῷ ἐξωτέρῳ * βαλλόμενοι δικαίως * καὶ δεινῶς ἐν τῇ κολάσει * ἀφορίζονται θρηνοῦντες, * δίκαιοι δὲ πάλιν * ἐν τῇ βασιλείᾳ * γὰρ τὴν ἀνεκκλήτην, * ὡς γέγραπται, λήψονται, * ὑμνοῦντες τὸ κράτος σου, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

κγ'. Ποῖα καὶ πόσα θρηνησοῦσιν * οἱ κατὰ κριτοὶ, * ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς κρίσεως, * ἐν οἷς καὶ πρῶτος καθέστηκε, * βλέποντες κριτὴν

20. νόμῳ. Rom. II, 12; I Petr. I, 17.

21. γενηθήσεται apud solum Platon. Parmen. 141 e semel reperitur, nisi vox spuria sit, ut putat Schleiermacher. Recte post δε in apodosi responddetur καὶ ἐκ δεξιῶν, neque soli scriptores sacri

20. Tunc improbus truditur coram tribunali, ab angelis constrictus cum omnibus ministris ejus. Simul aguntur omnes qui obtemperaverunt ei et Christum negarunt. Adversarius ejusque dæmones dejicientur in ignem æternum; improbi partem habebunt cum diabolo, æterna cum eo sustinentes supplicia. Quotquot autem in lege peccaverunt voluntate sua, juxta legem quoque judicantur: iustum est iudicium tuum, nulli personæ favens, æquissime iudex.

21. Quando exacta discussio in Christi tribunali fiet tam perversorum quam rectorum, a dextris quidem probi stabunt, tanquam lux fulgentes; sinistram autem tenebunt peccatores cum doloribus et ærumnis: neque jam ullus excusandi se locus illis dabitur, quoniam quisque suis convincitur operibus; salutem enim adipiscendam præbebat prima manifestatio, et optimum iudicium est, quod omnibus minatus es, justissime iudex.

22. Erunt omnes homines incorrupti et immortales post resurrectionem; corruptio enim tum aboletur; haud timor erit amplius, ne qua posterum fiat mutatio aut interitus. Ast æterna eorum conditio erit, expers termini vel immutationis. Qui merito in nocentem missi sunt exteriorem terribili pœna, separantur gemebundi; alii autem iusti lætitiā ineffabilem, teste scriptura, in regno nanciscentur, hymno tuam prosecuti potentiam, justissime iudex.

23. Quales et quantos planctus edent damnati, in hora iudicii, inter quos et primus adsum; quum videbunt iudicem formidan-

καὶ pro τότε passim sumere solent. — in fine καλῆ, δὲ καὶ ἡ κρίσις cod.

22. ἀλλὰ αἰώνιον τὸ πολίτευμα ἔσται C, fece mel.

23. κρίσεώς σου id. — ὦν εἰς id. qui mox mihi deficit, avulsis non foliis tantum, sed quater-

μὲν * φοβερόν προκαθήμενον * ἐπὶ θρόνου τὸν ὕψιστον, * τῶν δικαίων δὲ ἅπαντα χαρᾶ ἐκλάμποντα, * καὶ ἀγγέλων τὰ τάγματα * ἁμαρτωλοῦς δὲ * ἐν κατηφίᾳ * καὶ κρίσει αἰωνία * καὶ μετάνοιαν ματαίαν * ἐπιδείξαντας, βοῶντας. * Εἶθε ἐν τῷ κόσμῳ * καρπὸν μετανοίας * αἰεὶ ἐπεδειξάμεθα, * καὶ εὐραμεν ἔλεος * καὶ χάριν καὶ ἄφραστον, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

κδ'. Οὗτος ὁ τρόπος τῆς κρίσεως * ἀλλὰ φεύγωμεν * τὴν αἰώνιον κόλασιν, * τὰ πρόσκαιρα βδελυξώμεθα, * τῶν δὲ αἰώνιων * καὶ μενόντων φροντίσωμεν, * ἵνα εὐρωμεν ἔλεος. * μὴ μελλήσωμεν, διότι πολλὰ ἡμάρτομεν. * πάντως ἀποβαλλώμεθα, * τὰ τραύματά τε * τῆς ἁμαρτίας * φαρμάκῳ μετανοίας * ἰατρεύωμεν συντόμως. * ἔαν ἄρα βουλῶμεν * [φυγεῖν τὸ δεινὸν πῦρ, * προτινῶμεν χεῖρας, *] βοῶντες. Δὸς κατάνυξιν * τοῖς δούλοις σου, Κύριε, * ἵν' εὐρωμεν ἔλεος, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

κε'. Σωτὴρ τοῦ κόσμου, πανάγιε, * ὡς ἐπέφρανας, * καὶ τὸν κόσμον ἐφώτισας * κείμενον ἐν παραπτώμασιν, * οὕτως, ὡς οἰκτιρῶν, * ἀοράτως ἐμφάνηθι * καὶ ἐμοὶ ἀνεξίκακος. * ἐν πολλαῖς μου ἁμαρτίαις ἐμὲ ἐγκείμενον * ἐξανάστησον, δέομαι, * ὅτι ἂ λέγω * καὶ συμβουλεύω * τοῖς ἄλλοις, οὐ φυλάττω. * ἀλλὰ σε καθικετεύω, * δὸς καιρὸν τῆς μετανοίας, * καὶ ταῖς ἰκεσίαις * τῆς αἰεὶ παρθένου * καὶ Θεοτόκου φεῖσαί μου, * καὶ μὴ ἀπορρίψῃς με * ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, * κριτὰ δικαιοῦτατε.

nionibus. Supplemento erit mosquensis, meos ad usus multa cum humanitate descriptus. Utinam vero in hac scriptura nimium peregrina, tam multa, tam foeda sphalmata in metrum, in tonum, in linguam, in quodcumque jus atticum non passim horreant! Sic fere mihi orditur: ἅπαντων καὶ τῶν ἀγγέλων τὰ τάγματα ἐν χαρᾶ διαλάμποντα. ἁμαρτωλοῦς δὲ (f. leg. pro ἁμαρτωλοῖ)... ἐπιδεικνύονται βοῶντες etc. — καὶ εὐραμεν, ut Cant..1. 3, v. 3, et supra tr. 3; consonat mox ἐπέφρανας.

24. ἀλλὰ φεύγωμεν apogr. alia id genus emendo

dum et excelsum, in throno sedentem; tum justorum et angelorum agmina omnia gaudio renidentia; peccatores autem in vituperio et sententia æterna, inanem offerentes pœnitentiam, clamantes: « Utinam in mundo « fructum pœnitentiæ semper exhibuerimus, « nacti misericordiam gratiamque et veniam, « o judex æquissime. »

24. Talis est iudicii modus: nos autem fugiamus æternum supplicium, transitoria execremur, æterna vero et manentia cogitemus, ut misericordiam inveniamus. Ne cunctemur, quia multa peccavimus, quæ omnino respuamus; sed et vulnera peccati per medelam pœnitentiæ quam cito sanemus; si igitur volumus [horrendum ignem fugere, palmas intendamus], clamantes: « Da com- « punctionem servis tuis, Domine, ut mise- « ricordiam inveniamus, judex æquissime. »

25. Salvator mundi sanctissime, sicut apparuisti, atque illuminasti mundum jacentem in delictis, ita mihi quoque propitium te, qui misericors es, clam ostende; meque in multis iniquitatibus prostratum erige, precor; quæ enim dico et suadeo cæteris, ea non servo. Te vero supplex efflagito, da pœnitendi tempus, et suffragiis beatæ semper Virginis et Deiparæ, parce mihi, et ne me repellas a facie tua, judex æquissime.

tacitus; ἐπειδὴ pro διότι rhythmo faveret. — καὶ γὰρ τραῦμα τῆς M om. τε. — Post βουλῶμεν exciderunt v. 15 et 16.

25. ἐγκείμενον παραπτ. M. fort. melius, ratione accent. Sed mox recurrit fere idem. — ὡς post οὕτως om. M. — ἐμὲ κατακείμενον M. In hoc et 4 v. eadem sententia, iisdemque verbis regeritur; usque adeo jejunum fuisse Romanum, absit. Cæterum prodit se in sequentibus, solita sua modestia, sanctus hymnographus. — σὲ δ' ἐγὼ rhythmo requiritur. — τῆς post καιρὸν inseruimus.

VII.

CANTICUM DE MORTUIS.

α'. Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου,
Κύριε τῶν δυνάμεων!
Διὸ, σωτῆρ, οἱ οἰκοῦντες αὐτὰ
εἰς τοὺς αἰῶνας αἰνήσουσί σε,
ἄδοντες, ψάλλοντες,
σὺν τῷ προφήτῃ Δαυίδ,
τὸ ἄλληλούϊα.

Πρὸς τὸ· Αὐτὸς μόνος.

β'. Τοῖς τοῦ βίου τερπνοῖς ἐνητένιζον,
λογισμῶ θεωρῶν τὰ γινόμενα·
καὶ σκοπήσας αὐτῶν τὸ ἐπίδουνον,
τὴν ζωὴν τῶν βροτῶν ἐταλάνισα·
ὑμᾶς δὲ μόνους ἐμακάρισα,
τοὺς καλὴν ἐπιλεξαμένους μερίδα,
αὐτῷ,]
τοῦ ποθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ συμμένειν
Δαυίδ]
καὶ συμψάλλειν τερπνῶς τῷ προφήτῃ
τὸ ἄλληλούϊα.

Præsto nobis fuere codd. quinque : vatican. 1836 f. 109 ; alter vatic. 1969 f. 74 ; cryptoferrat. A. d. 3. φυλ. ζ' ; cryptof. E. d. 4. f. 16 ; mosquens. 436, f. 248-262. Quorum tres priores æque veteres ac fere similes, infra nobis erunt A, B, C; duo autem posteriores sint D, E, qui in multis ac sæpe in iisdem ab altera serie recedunt. Tanta vero scripturarum et varietatum copia significatur, primum quid in cæteris canticis sperandum esset, si plures codd. suppetent; deinde, haud nimium ausum esse me, dum aperta menda expunxerim; tum etiam tritum fuisse VII canticum, et passim in monachorum cooptatione et exequiis insonuisse; ac propterea temere mutatum ac vesane subversum fuisse, ut pene dubitandum sit, an inter lugentes aut per ebrios eruperit tot varietatum tumultus. Inscribitur in C: κοντάκιον, ἦχος πλδ', ἰδιόμελον σαββάτου τῆς τυροφάγου εἰς ἀκολουθίαν τετελευτηκότος μοναχοῦ, ἔχον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ψαλμῶς οὗτος, cui acrosti-

1. Quam dilēcta tabernacula tua,
Domine virtutum!
Etenim, salvator, qui habitant ea,
in sæcula laudabunt te,
canentes, psallentes,
cum propheta David :
Alleluia!

Sub modulo : *Iste solus.*

2. Hujus vitæ delicias intuebar,
mente mea considerans quæ eveniunt;
et quum animadverti quam acerba sint,
vitam mortalium statui esse miseram;
vos vero dixi solos fortunatos,
qui optimam partem elegistis,
anhelare Christum, et in eo permanere,
David]
et simul hilare psallere cum propheta
Alleluia!

chidi initia nostra simili et facili ludo respondent : *Humilis Romani psalmus hicce est.* Post breve procœmium, sub quodam hirmo in exequiarum officiis solemni αὐτὸς μόνος, ejus auctor, ut suo loco dicetur, *Anastastus* habendus est, troparia 30 versus 268 continent.

1. σου. Ps. LXXXV, 2. — κύρ. ὁ Θεὸς τῶν E. — εὐφραίνονται ἄδοντες E. — προφήτῃ om. C. — ἀλληλ. Aliud procœmium in D : Τοὺς ἐπὶ σοὶ προσδραμόντας μὴ παρβῆς, ὁ Θεὸς, καὶ ἐν τῇ ἀμύμῳ ἀσκήσει διατήρησον αὐτούς, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ψαλλόντων τὸ ἀλληλ. — Nihil autem solemnius in græcicis funeribus quam τὸ ἀλληλούϊα.

2. μόνος Cf. Iur. eccl. græc. t. II, p. 286. Goar *Euchol.* Paris. 1647, p. 651, 655, 569. — ἐνητένισα λογισμοῖς triodia ven. et bonon. — καθορῶν E. — σκοπέσας A. — μετρήσας αὐτῶν τὰ ἐπίδουνα D. — αὐτοῦ τὰ ἐπ. E, triod. ven. — ἐταλάνισα Hesyehius explicat ἐθρήνησα. — τοὺς μερίδα καλ. ἐπιλεξ. edd. — τῷ ποθεῖν E. — καὶ προσμένειν E. — ἀλληλ.

γ'. Οὐδὲ ἓνα βροτῶν εὖρον ἄλυπον, * ὃ γὰρ κόσμος ἐκάστοτε τρέπεται. * ὃν γὰρ εἶδον τῆ χθὲς ἐπαιρόμενον, * νῦν ὀρῶ ἀπὸ ὕψους ἐκπίπτοντα, * πτωχὸν αἰφνίδιον τὸν πλούσιον, * εὐποροῦντα τὸν ἐνδεῆ καὶ πεινῶντα. * ἀλλ' ὑμεῖς πάντων τούτων ἐστὲ παρεκτός, * ἰδουλώθητε γὰρ ψυχικῶς τῷ ψαλμῷ * τῷ ἀλληλουΐα.

δ'. Ὑψαυχεῖ κατὰ πένητος πλούσιος, * κατεσθίων αὐτοῦ πᾶσαν ὑπαρξίν. * κοπιᾷ γεωργός, κτήτωρ δὲ τρυφᾷ. * ἄλλου κάμνοντος, ἄλλος εὐφραίνεται. * ἰδρῶν συνάγει ὁ πεινώμενος, * ἵνα μόχθῳ κομισῆται ἂ σκορπίσει. * ἀλλὰ φυλάττεται δὴ ὁ κόπος ὑμῶν, * ἀπαράλλακτον ἔχων σφραγιδα αἰεὶ * τὸ ἀλληλουΐα.

ε'. Τοὺς ἀγάμους ἐλπίδες συγκόπτουσι, * τοὺς ἐν γάμῳ φροντίδες συντήκουσι. * τοὺς ἀτέκνους ἢ λύπη πεπλήρωκε, * πολυτέκνους ἢ θλίψις ἀνήλωσεν. * οἱ μὲν τῷ γάμῳ ἐποδύρονται, * οἱ δὲ πάλιν τὴν ἀτεκνίαν θρηδύρονται. * καὶ πλατὺς ἐπὶ τούτοις ὁ γέλως ὑμῶν, * ἀπαράλλακτος γὰρ ἢ χαρὰ ἢ ὑμῶν * τὸ ἀλληλουΐα.

ς'. Ἀλυμρὰ τῆς θαλάσσης τὰ ὕδατα, *

Hoc solum troparium vulgata triodia servaverunt.

3. οὔτε ἓνα C. οὐδένα τῶν βροτῶν ἰδὼν ἄλυπον D. εἶδον ἄλυπον E. — ὃ δὲ κόσμ. D, E. — τρέπεται E. — εἶδον τὴν χθὲς A, B. — ἀποροῦντα A, B, C, D. — ἐνδεῆ καὶ πειν. τὸν εὐπορ. E, ac fere cæteri, haud illæsa sententia. — πάντων ἀπέχεσθαι E. — τούτων codd. om. — ἀλληλ. Ab v. 3 longe alia in D: τὰ γὰρ ἄρτι καλῶς μετ' ὀλίγον κακῶς. καὶ ὁ χθὲς ἰαρός, σήμερον ὀκνηρός. πτωχὸς δὲ αἰφνης ὁ πλούσιος. ἀθυμεῖ νῦν ὁ πρῶτον ἐν εὐθυμίᾳ. καὶ ὑμῶν ἐπὶ τούτοις ὁ γέλως πολὺς, οὐ γὰρ ἔχετε μέριμναν, ἄλλο τι πλὴν τὸ ἀλληλ. — De augm. in ἀνήλωσεν cf. Herm. ad Soph. Aj. 1028.

4. πᾶσαν δύναμιν D. — καὶ ὁ κτ. τρυφᾷ C, D, E. — ἰδρῶν συνάγει C. — πεινώμενος med. vett. ignotum, nec videtur hic sermo esse de pauperibus. f. ὁ πεινώμενος. — σκορπίσει A, B. — ὁ σκορπίων, καὶ ὑμῶν πᾶς ὁ βίος περὶλακται D, E. — ἀλλ' ὑμῶν δὲ ὁ κόπ.

3. Ullum nusquam hominem inveni mœrore vacuum; mundus enim continuo mutatur: quem heri sublimem vidi, nunc cerno lapsam e fastigio; pauperem repente factum, qui modo dives; copiis affluentem, qui egebat et esuriebat. Vos vero omnino a similibus ærumnis procul estis, animo enim mancipati estis hymno alleluia.

4. Mendico insultat opulentus, totam ejus comedens substantiam. Æstuat agricola, dum patronus delectatur. Laborante alio, alius hilare otiatur. Sudans colligit pauper, ut ægre obtineat, quæ cito dissipabit. Labor autem vester custoditur, quem perenni sigillo servat alleluia.

5. Innuptos vota dissecant, nuptos curæ comedunt. Liberis orbi luctu cumulantur; prole auctos angustiae interimunt. Hi connubio coarctantur, illi sobolem abesse lamentantur. Vobis vero ad hæc risus abundat, quibus haud immutanda lætitia est alleluia.

6. Lucrentur ut ventri dapes, salsas ponti

περ. A, B, C. Pergunt: οὐ γὰρ ἔχετε μέριμναν ἄλλην, εἰ μὴ τὸν ψαλμὸν τὸ ἀλληλ.

5. φροντίδες ἐκτήκουσι D. — λύπη ἐμάρανεν D, E. — ἀνάλωσεν C. — ἐπωδύνονται D, E. — ἄλλοι πάλιν A, B, C, E. — τὴν ἀπαιδεῖαν D. — καὶ πλ. pro ἀλλὰ πλ. καὶ ἡμῖν E. — καὶ ὑμῶν D. — γέλω. πολὺς D. — πλατὺς γέλως tanquam melioris notæ quam πολὺς γέλως commendatur ab Herodiano faventibus Aristophane in *Acharn*. v. 112, Atticisque rhetoribus apud Lobeck ad *Phryn.* p. 471. — οὐ γὰρ ἔχετε μέριμναν, ἄλλο [ἀλλην] D] τι πλὴν τὸ ἀλληλ. D, E. — Adde quod regeritur ab initio v. 7 ἄλλος vel ἀλλὰ, in trop. 3, 4, 6, 7 et 15, sicut bis in v. 8 ἀπαράλλακτος. Nenias quidem simili quum ejulatu cieantur, similia et similiter cadentia quærunt; hic vero plura ex trita exequiarum fabula et rudi vespillonum pruritu male recocta ac nimium rancida sunt.

6. τὰ κύματα E. — ὕδατα γλυκεῖά εἰσι τῆ κοιλίᾳ D.

τοῦ κερδᾶναι κοιλία τὰ βρώματα, * ριψοκίνδυνοι ἄνθρωποι πλέουσιν. * ἡ γαστήρ γὰρ αὐτοὺς κατηνάγκασε, * ψυχὰς ἀνέμοις ἐμπιστεύσαντας, * τῆς τροφῆς χάριν καταφρονεῖν καὶ ζάλῃς. * ἀλλὰ ἡ γαλήνη ἀχειμαστος ὑμῖν, * ὡς λιμένα γὰρ εὐρετε εὐδεινόν, * τὸ ἀλληλούϊα.

ζ'. Πειρατὰς καὶ χειμώνων τοὺς κλύδωνας * παρορῶσιν οἱ χρήματα στέργοντες. * τῶν κυμάτων τὸ γαῦρον θεώμενοι, * δειλιῶσιν, ἀλλ' ὅμως οὐ φεύγουσιν. * ἐλπίς γὰρ πλούτου τούτους ἔλκουσα, * κἂν πνιγμὸς ἀπειλήσῃ, οὐ καταπλήττει. * ἀλλ' ἀναυάγητον τὸ σκάφος ὑμῶν, * ὡς γὰρ ἄγκυρά ἐστιν ὑμῖν ὁ ψαλμὸς * τὸ ἀλληλούϊα.

η'. Ἐξιστάμενος βλέπω τὸ ὄραμα, * ὅτι ἄπνους ὁ χθὲς μοι συνόμιλος. * ἀπεπαύσθη φωνὴ ἀγορευούσα, * ὀφθαλμὸς θεωρῶν ἀπελήλατο. * τὰ πάντα ὄργανα ἐσίγησαν. * ὁ Θεὸς γὰρ συνέκλεισε τούτους, ὡς γράφει, * καὶ οὐκέτι ἐπαναστρέψειαν λοιπὸν. * ἔνθεν ἄδωμεν πάντες μετ' ἡγοῦ Θεοῦ * τὸ ἀλληλούϊα.

θ'. Ἴνα δὲ συνελῶν εἶπω ἅπαντα, * τὰ ἐν κόσμῳ σὺν κόσμῳ παρέρχεται. * ὅταν πάντα γὰρ βίου κερδήσωμεν, * τότε τάφον οἱ πάντες οἰκήσομεν. * καθάπερ ἔφησεν ὁ πάνσοφος. * Ματαιιότης ματαιιοτήτων τὰ πάντα. * Εἰ γὰρ ἔστι θανεῖν, διὰ τί μοι καμεῖν; *

γλυκερὰ τῇ κοιλίᾳ τὰ βρώματα A, B, C, E. Quæ ασύστατα in alia vel per vim mutare cogimur. — ριψοκίνδυνοι, rara, sed nota vox ap. Xenoph. Com. f. III, 9. ριψ. πλέουσιν ἄνθρ. A, B, E. — πολλοὶς ριψοκίνδυνον ἔμαθεν ἄνθρωπος D. — ἀνεσιν codd. miro consensu. — ἐμπιστεύουσιν D, ἐπιστρέφουσιν E. — ἐμπιστ. τροφῆς χάριν καὶ ζάλῃς καταφρονουσι A, B, C. — ὑπερφρονουσι D. — τῆς ζάλῃς ὑπερορῶσιν E. — ἀλλ' ὑμῶν ἡ γαλήνη A, B, E. — ἀλλ' ὑμῖν C. — ἡ ἀγάπη πλατύτερος (sic) A, B. Ultima in D, E, eadem fere sunt quam in fine seq. troparii — γὰρ ἴδιον ἔχετε A, B. — εὐδίων εὐρετε D. — εὐδεινόν ἤβρατε E.

7. πειρασμοὺς καὶ κινδύνους καὶ κλύδ. D. — πειρασμοὺς καὶ χειμῶνας καὶ κλύδ. ὑπερορῶσιν E. — προ-

undas et pericula audacter homines navibus obeunt. Venter enim vi illos adigit, ut animas ventis committentes, ob ciborum delicias etiam procellam spernant. Vobis vero serenum sine turbine est, velut enim littus tranquillum, reperistis canticum alleluia.

7. Inhiantes divitias affatim temnunt piratas et hiemis tempestates; fluctuum quidem æstus aspectantes, pavent, verum retro non fugiunt; lucri enim spe abreptos etiam si unda suffocare minetur, nullimodo eos deterret. Vestra autem cymba a naufragio tuta est, quibus uti anchora psalmus est alleluia.

8. Stupens ego spectaculum illud intueor: ecce exanimis est, qui mecum heri versabatur; cessavit vox concionari; oculus, dum intuetur, deperiit; instrumenta omnia siluerunt. Dominus enim conclusit eos, uti scribit, ne amplius revertantur: quapropter Deo cum modulo canamus omnes alleluia.

9. Resumam ut verbo omnia, mundana cum mundo transeunt; vix enim dum cuncta vitæ bona lucrati sumus, quum sepulcrum nobis omnibus habitandum est, quemadmodum ait sapientissimus: « Vanitas vanitatum « omnia, » si moriendum est, quid opus me

ρῶσιν A, B. — τὸ γαῦρος D, E. — τὴν αὐραν A, B. — ἤλκυσεν D. — πνιγμὸν codd. ἀπειλή E. — καταπλώσει C. — ἀλλ' ὑμῶν οὖν A, B, E. — τὸ δὲ σκάφος ὑμῶν C. — Huc D, E finem trop. VI transulerunt; sequens vero trop. totum om. C, D, E.

8. ἀπεπαύθη A, B. — f. θεωρ. ἀπολέλοιπε. — πάντα τὰ codd. — Θεὸς γὰρ ἀπέκλεισε κατ' αὐτοὺς A, B. Cf. Job III, 23, XVI, 22. — οὐκέτι λοιπὸν ἐπιστρέψειεν, ἔνθα A, B. — ἀνεπιστρ. C, D, E.

9. συνελῶ A, B. — παρέρχονται D. — ὅτε πάντα γὰρ A, B, C. — ὅταν γὰρ πάντα D, E. — τότε πάντες ἐν τάφῳ E. — τότε οὖν τάφον κληρονομήσομεν D. — τότε τάφον πάντες A, B. — καλῶς οὖν ἔφησεν A, B, D, E. — Epiphonema gnomicum, maxime in Physiologo. Eccl. I, 1. — μοι πλουτεῖν E. —

ἀγαθὸν οὖν ἡσύχως τὸ ψάλλειν Θεῷ * τὸ ἀλληλοῦῖα.

ί. Νῦν εἰσιν ἐν ὑμῖν οἱ βοῶντές μοι, * κἄν μὴ στόματι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι. * Πονηρὸς μὲν ὁ βίος, ὡς ἔφησας, * σὺ δὲ τούτῳ ἀκμὴν ἀπεσχόλασας. * Δοκὸς ἐπίκειται σοῖς ὄμμασι, * καὶ πῶς βλέπεις τὸ κάρφος τῶν ἄλλων ἄραι; * εἰ καλὸν ὁ λαλεῖς, διὰ τί μὴ ποιεῖς; * Ἀληθῶς κατακέκριμαι, μὴ μελετῶν * τὸ ἀλληλοῦῖα.

ιά. Ὅμως μέντοι οὐ πάντες ἐχώρησαν, * ὡς ὁ Κύριος τότε προσέταξεν. * τῷ ἐνὶ γὰρ εἰπὼν, πᾶσιν ἔφησεν. * Πώλησόν σου τὰ πάντα, καὶ ἔπου μοι. * Οἱ μὲν οὖν ἤκουσαν, ὡς φρόνιμοι. * οἱ δὲ οὗτοι προσέσχον, ὡς ἡμιῶ μου. * ἐξ αὐτῶν γὰρ εἰμι, κἄν μηδεὶς λέγῃ μοι. * διὰ τοῦτο ὑμᾶς ἐξαίτω τὴν ὁδὴν * τὸ ἀλληλοῦῖα.

ιβ. Ὑπὸ πόδας ὑμῶν νῦν καμπτόμενον * καθορῶντες, Κυρίου δεηθητε. * ἐν ὑμῖν τὸν μισθὸν ὅταν δίδωσι, * σὺν ὑμῖν καὶ ἡ μνήμη μου γένηται. * Ἀκούσατε οὖν τῶν ῥημάτων μου, * τῶν δὲ πράξεων πόρρω ἀποχωρεῖτε. * οἱ γὰρ λόγοι χρηστοὶ, οἱ δὲ τρόποι αἰσχροί. * διὰ τοῦτο αἰτοῦμαι συμπάλλειν ὑμῖν * τὸ ἀλληλοῦῖα.

ιγ. Ῥύπον βίου καλῶς ἀπεφύγετε * καὶ πηγὴ καθαρὰ προσεδράμετε, * τῶν ἀσάρκων τῶν βίον ζηλώσαντες. * τῆς σαρκὸς μὴ ποιεῖτε τὴν πρόνοιαν, * μὴ ἀγαπᾶτε ἂ ἀφί-

fatigari? Bonum est igitur in pace psallere Deo alleluia.

10. Oppido inter vos sunt qui me acriter compellant, haud ore fortassis, verum in mente: « Improbata quidem vita est, ut dixisti; « cui tamen tu etiam nunc vacas. Trabs in- « sidet oculis tuis, et quomodo festucam « vides cæteris tollendam? Si bonum quod « dicis, cur non facis? » Vere reprobus fui, haudrecogitans alleluia.

11. Mortales tamen haud omnes processe- runt, prout olim præcepit Christus; quod enim uni dixit, omnibus mandavit: « Vende « omnia quæ tua sunt, et sequere me. » Alii quidem audierunt probe; alii vero minime attenderunt, ut qui consimiles mihi sunt. Ex illis enim ego sum, id licet mihi nemo dicat; unde a vobis exposco canticum alleluia.

12. Ante pedes vestros nunc me pronum despicientes, orate Dominum. Quando inter vos mercedem dividet, vobiscum mea quoque memoria fiat. Auscultate igitur verba mea, a meis autem gestis longe discedite. Honesti quidem sermones, mores vero indecori. Idcirco id supplex oro, vobiscum psallere alleluia.

13. Nequitias vitæ probe effugistis, purumque ad fontem cursu properavistis, immortaliū vitam æmulantes: nullam de carne curam habetote. Nolite amare quæ de-

ἀγαθὸν ἡσυχάζοντι μελετᾶν E. — ἀγαθὸν ἡσυχάζειν καὶ μελ. D. — τὸ λέγειν ψαλμὸν τὸ ἀλλ. A, B.

10. βοῶντες ἐμοὶ D. — οὐκ ἐν στόματι, ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι D, E. — σὺ δὲ ἐν τούτῳ A, B, D, E. — ἔφησας C. — ἀπεσχόλησε A, B, E. — ἀπεσχολῆσαι C. — ἀλλ' ἀκμὴν σὺ δὲ ἐν τούτῳ δεσμεύησαι D. — τὴ κάρφον C. — τῶν ἀλλοτρίων D. Matth. VII, 3. — εἰ καλὸς ὁ λαλεῖς D, E. — μὴ ὀμ. A, B. κἄν μελετῶ D.

11. ὡς προσέτ. ὁ Κύριος A, B, C. — ἀκολουθεῖ μοι D. — μοι, ὑμεῖς χωροῦντες ὑπακούσατε A, B, C. — ὡς προσέσχον C. — οὐ προσ. D, E. — μὴ δέξασθαι μοι D. — ὑμῖν D.

12. καμπτόμενος A, B. — καθορ. δυσσιπῶ ἐν κυρίῳ, δεηθητε A, B. — ῥημάτων σου C. — πράξεών μου A, B, C. Longe alia D, E tam ab initio quam in fine troparii: Ὑπεκκαίω ὑμῶν [ὑπεκκαίων ὑμῖν D] τὴν προαίρεσιν πρὸς τὸ ψάλλειν καὶ τέρπειν τὸν Κύριον, ἵνα ὑμῖν ὁ μισθὸς ὅταν δίδωται, σὺν ὑμῖν... ἀποχωρεῖτε, ἀγαπᾶτε [ἀγαπῶ γὰρ D] τοὺς λόγους τῶν ἔργων ἐκτός, οὐ γὰρ ἔχω λαλεῖν ὑμῖν, ἄλλο τρ. πλὴν τὸ ἀλλ.

13. φρονίμως ἐφύγετε D, E. — καθ. προσεφύγετε A, B, D. — μὴ ποιεῖσθαι A, B. — τὸ φρόνημα D, E. μὴ ποιεῖσθε τὸ φρ. cum Rom. XIII, 14. — V. 5.

κατε· * οἷς ἐλύσατε, μὴ ἐποικοδομεῖτε, * ἵνα γέλωσ μὴ γενήσεσθε τῷ ἐχθρῷ, * ἀλλ' ἐπάδοντες νήφατε ἐν τῇ ᾠδῇ, * τῷ ἀλληλούϊα.

ιδ'. Ὡν τὸν βίον καλῶς ἀπεφύγετε, * τούτων νῦν καὶ τὴν μνήμην μισήσατε· * ἀφιλόνοιον βίον καὶ ἥσυχον * ἀναλάβετε ἄπαξ, ὡς ἄγγελοι, * τιμῇ ἀλλήλοις προηγούμενοι, * μὴ λαλοῦντες· τούτο ἐμὸν ἢ ἐκεῖνο· * οὐ γὰρ ἔχει ὁ μονάζων τι ἴδιον, * ἀλλ' ἀπάντων τὸ πᾶν ἐστὶν ἡ προσευχὴ * τὸ ἀλληλούϊα.

ιε'. Μὴ ἀλλήλων ἀπλῶς καταπαίρεσθε· * Τί γὰρ ἔχεις, φησὶν, ὃ οὐκ ἔλαβες; * ὁ νηστεύων μὴ κρίνῃ τὸν τρώγοντα, * καὶ ὁ τρώγων τιμάτω τὸν ἄσιτον· * ὁ μὲν γὰρ τρώγει δι' ἀσθένειαν· * ὁ δὲ πάλιν δι' ἐγκράτειαν νηστεύει· * ἄλλος κάμνει μοχθῶν, ἄλλος ψάλλει ποθῶν, * εἷς δὲ ἐστὶν μισθός ἀμφοτέροις ὑμῖν * τὸ ἀλληλούϊα.

ις'. Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Ἐγὼ περισσώτερον, * ὡς εἰδῶς τὰς γραφὰς, ἔχω καύχημα· * Τί οὖν ὁ ἀλιεύς Πέτρος ἔμαθεν, * ὅτι δὴ τοῦ Μωσέως προτέτακται; * τῶν Αἰγυπτίων πᾶσαν φρόνησιν, * ὡς ἐξὸν ἦν, μεμάθηκεν ὁ προφήτης· * καὶ τοῦ Πέτρου λαλοῦντος, σιγάτω Μωσῆς· * Μὴ βδελύξῃ οἷν τὸν ἀμαθῆ ὁ μαθὼν * τὸ ἀλληλούϊα.

ιζ'. Νευρωθῶμεν τῇ πίστει σφιγγόμενοι, * οἱ τῷ σώματι ἀποταξάμενοι· * Οἱ μισοῦν-

om. A, B, et in ejusdem loco : εἰς ἀκαίρους φύσει καὶ βλαβερούς. — οὐς ἐλύσατε A, B, C. cf. Gal. 11, 18. — ἵνα μὴ γέλ. codd. — γένηται D. — γένεσαι E. cf. cant. VI, 15. — ἀλλὰ στήκοντες D, E. — ἀλλὰ ἄδοντες A, B, C. — νήφατε E.

14. ὦν τὸν ὄχλον καλῶς ἀπεστράφητε D. — βίον καὶ ἄφθαρτον ἵνα μένητε D. — καὶ ἀφθονον E. — τῇ τιμῇ A, B. — τιμῆ C. cf. Rom. XII, 10 ubi ἀλλήλους. Utitur noster dat. ut vett. — μὴ ἐρίζοντες σὺν τούτῳ· ἐμὸν D, E. — μὴ ἐρίσητε A, B. — λέγοντες οὕτως ἔχειν A, B, C. — ἔχει om. B. — ἀλλὰ κἄν τῶν ἀπάντων E. — ἀλλὰ τὰ πάντα ἐστὶν ὁ ψαλμὸς

seruistis, neque super his quæ diruistis, ædificare, ne ab inimico in derisum vertamini. Hymnis vero attentis, vigilate in cantico alleluia.

14. Improbam quorum vitam recte respuestis, etiam nunc memoriam aversemini; concordiae studiosum et quietum vivendi genus suscipite prorsus, angelorum instar; vobis invicem honore prævenientes, nolite dicere: Hoc vel illud meum est; nihil enim proprium monachus habet, sed omnibus omnino est oratio alleluia.

15. Præ aliis alii ne extollamini. Quid enim habes, inquit, quod non acceperis? Qui jejunat, ne judicet comedentem; qui edit, honorem gerat abstinenti. Hic manducat enim ob infirmitatem, ille rursus jejunat propter temperantiam. Improbus labor alteri, alteri psalmus alacris, ambobus vero vobis merces una superest, alleluia.

16. Sed dicet aliquis: « Ego qui scripturas « noverim, gloriari meum est. » At quidnam piscator ille Petrus didicit, unde vel Moysi præpositus sit? Omnem sane Ægyptiorum sapientiam, quoad licuit, propheta edidicit. Verum Petro loquente, sileat Moyses. Noli igitur spernere inscium, qui canere scit alleluia.

17. Astricti fidei vinculis irroboremur, quicumque corpori nuntium dedimus. Qui ode-

τὸ ἀλλήλ. D. — ἐστὶν ἡ ᾠδὴ E. — ἔστω A, B.

15. μετ' ἀλλήλων εἰκὴ ἀμφιβάλλετε C. Respicit I. Cor. IV, 7; Rom. XIV, 3. — ὁ μὲν τρώγει A, B, C. — ἄλλος πάλιν D, E. — καὶ εἷς ἐστὶν E. — ἔστ. εἷς δὲ D. — ἀμφοτέροις αὐτῶν D. — ἀμφοτ. αὐτοῖς E.

16. περισσώτερος E. — ὡς μαθὼν D, E. — δὴ post ὅτι om. D. — δὲ E. — τούτων Αἰγυπτίων πᾶσαν παιδευσιν D, E. — ἐξ ὧν ἢ ἐξέμαθεν B. — ὡσπερ ἔπος D, E. — ἐκμαθόντος τοῦ προφήτου E. — σιγᾶ ὁ Μωσῆς C. — βδελύξει A, B.

17. οὖν ὅπως ἴδωσιν καὶ τί τὸ ὄπλον B, D, E. —

τες ἡμᾶς οὐ καθεύδουσι, * ὅπλισώμεθα οὖν, ἵνα φεύγωσι. * Ποῖον τὸ ὄπλον τοῦ μονάζοντος; * ὑποτάσσεσθαι πράως τῷ ἡγουμένῳ, * ἀγαπᾶν τὸν Θεόν, καὶ φιλεῖν ἀδελφούς, * καὶ εὐπρόθυμον εἶναι αὐτῷ ἐν καιρῷ * τὸ ἀλληλούϊα.

17. Ὅταν εἰς τοῦ ἐνόσ ὑπεραίρηται, * τότε ὑπὸ ἐχθροῦ παρεμπαίζεται. * τὸ γὰρ ἔργον αὐτοῦ ὑπείσεργεσθαι, * καὶ φυσᾶν τὸν νοῦν τῶν σαθρῶν ἀδελφῶν. * τὸν μὲν ἐπαίρει ὡς καλλίφωνον, * τὸν δὲ ὡς τρανόλαλον φυσιοῖ πάλιν. * καὶ τυφώσας αὐτοὺς γελᾷ πρῶτος αὐτός. * Μὴ οὖν τις ἐξ ὑμῶν καταλείπη ποτὲ * τὸ ἀλληλούϊα.

18. Ὑπεισῆλθε πολλάκις τῷ κάμνοντι * ἀδελφῷ, καὶ φησι. Τί μάτην μοχθεῖς; * ἴδε, ἄλλος μὴ κάμνων πρωτεύει σου, * σὺ δὲ πάντων τυγχάνεις περίψημα. * Κάκεινος τούτοις ὡς ἀπλούστατος * πεισθεῖς, εἶσεν ὅθεν ἰδικαιούτο, * καὶ λιπὼν τὸ μοχθεῖν, μελετᾷ τὸ λαλεῖν. * μὴ ποτε ἔχωμεν λαλιὰν, παρεκτός * τοῦ ἀλληλούϊα.

19. Ψυχικῶς τὸν κανόνα ποθήσατε, * ὃν καλῶς καὶ φρονίμως ἤρησασθε. * μετ' ἀλλήλων ἐὰν ἀμφιβάλλητε, * χώραν τῷ πονηρῷ μὴ παρέχετε. * μηδεὶς ῥεπέτω πρὸς τὴν ἔξο-

ἵνα ἴδωσιν C. — ἀγαπ. τ. Χριστὸν C. — εἶναι αὐτὸν C, E. — ἐν τῷ καιρῷ codd.

18. Ὅταν εἰς καθ' ἐνόσ ὑπεραίρεσθαι καὶ τῷ τύφῳ ἐχθροῦ παρεμπαίζεσθαι, ἔργον ἔχει γὰρ A, B, C. — κατεμπαίζεται E. — ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἐμπαίζεται D. — καὶ φαντάζει E, C. — καὶ φυσισθεῖς A, B. — τὸν δὲ πάλιν codd. φυσισθῶν pro φυσισθῶν sacris scriptoribus tritum. — καὶ τὸν μὲν [οὖν E] αἶρει D, E. — ἐγγελά πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦτο D, E. — πρῶτος αὐτοῦ A, B. — καταλείπει A, C. — καταλείπει C. — διὰ τοῦτο ἡμᾶς ἀπειτῶ τὴν εὐχὴν D. — διὰ τοῦτο οὖν ὀραμῶμεν πρὸς τὴν ὁδὴν E.

19. τὸν κάμνοντα ἀδελφὸν D. — τί εἰς μάτην A, B, C, E. — ἴδου codd. — μὴ κάμνων ἐξ ἴσης σοι, μήτε μὴ κοπιῶν προτετίμηται E. — μὴ om. B. περίψημα resp. I, Cor. IV, 13. Τυγχάνειν nude et sine socio V.

runt nos, minime dormitant. Armis ergo instruamur, ut fugentur. Qualis vero armatura monachi? Obedire cum modestia praeposito, amare Deum, et diligere fratres, promptumque esse, hora data, ad psallendum alleluia.

18. Ludibrio toties hosti clam habetur, quoties alter in alterum extollitur; hosti quippe opus est irrepere et inflare mentes fratrum minus mundorum : hunc enim ob argutam vocem effert; illum autem ore rotundo concionantem tumefacit; et quos fastu implevit, ipse primus deridet. Nemo ergo vestrum unquam omittat alleluia.

19. Multoties is laboranti fratri se insinuat, et ait : « Tu frustra tereris : vide, « otiosus alter tibi praest, tu vero omnium « scopa jactaris. » Qui fortasse ad haec, simplex nimium, credulus quum fuerit, id omisit, unde evadere probus, relictoque laboris onere, totus colloquiis studet. Colloquium igitur nullum habeamus, praeter canticum alleluia.

20. Usurpate ex animo regulam, quam recte et sapienter elegistis. Si inter vos disceptetis, cavete ne maligno locum detis. Nemo promptior sit ad exeundum; vos enim, ut

participio etiam tersis scriptoribus probari docuerunt Erfurd. ad Sophocl. Aj. 9 et Lobeck ad Phryn. p. 277. — ἀφορμὴν τοῦ λαλεῖν προτετίμηται ὡς ἀπλ. A, B. — λοιπὸν ἐκεῖνοις ὡς D, E. — τούτῳ ὡς C. — ἀπλούστερος C, D, E. — πεισθεῖς ὡς ἴκανα A, B. — καὶ λοιπὸν A, B, C. — λείπων D, E. — καὶ λοιπὸν τὸ καμῖν E. — μὴ οὖν ἔχ. ποτε A, C. — V. 8. om. B. λοιπὸν ἀμελῶν τοῦ μοχθεῖν, ὡς τὸ πρῖν, ἀλλὰ πᾶσιν καλὸν ἀγωνίζεσθαι τὸν ψαλμὸν τὸ ἀλλήλ. D.

20. τὸν ἀγῶνα D, E. — ποθήσωμεν καὶ καλῶς ἐπιτελέσωμεν, ὃν δικαίως καλῶς ἤρησασθε, πρῶτον τόπον καὶ προσπαραινέετε, μηδεὶς D. — καὶ δικαίως ἤρησασθε, χώραν E. — ἀμφιβάλλ. ἀφορμὴν μὴ δὲ ἄλλοις συντεθεῖσαι E. Cf. Ephes. IV, 26, 27. — θηρ. ἡμᾶς ὁ παν. D. — ἡμᾶς om. A, B, C, E. — κυλιῶν

δον * ὡς γὰρ λέων, ὑμᾶς πανοῦργος θηρεύει·
* καὶ τὴν μάνδραν κυκλοῖ, ἐκζητῶν τὸν
ἀμνὸν * εἰς φαγεῖν· διὸ φύγωμεν πρὸς τὴν
ὄδην * τὸ ἀλληλούϊα.

κα'. Ἄν ὁ νοῦς σου ποτε σκανδαλίση σε,
* ἐρεθίζων σε ἐπὶ τὴν ἐξοδον, * καὶ ρησι· Τί
ἐνταῦθα ἐγκέκλεισαι; * πόσοι ἐξώθεν ἐδικαιώ-
θησαν! * εἰπέ εὐθέως ἄπερ ἔμαθες, * ὅτι εἰ-
δον τὴν πολλὴν ἀντιλογίαν * ἐν ταῖς πόλεσι,
καὶ ἀνομίαν πολλήν· * ὅθεν μένε αἰεὶ κελαδῶν
τῷ Θεῷ * τὸ ἀλληλούϊα.

κβ'. Λέγει πάλιν πρὸς σέ· Οὐ γὰρ δύνα-
σαι * τὸν κανόνα τελεῖν τοῦ μονάζοντος· * ὁ
ζυγὸς γὰρ βαρὺς καὶ δυσβάστακτος, * καὶ ὁ
τοῦτον μὴ φέρων ἀχρήσιμος· * Ἐρεῖς εὐθέως
πρὸς τὸν δούλιον· * Ὁ κανὼν κατὰ δύναμιν
ἀπαιτεῖ με, * ἂν γὰρ τοῦτο μὴ τελῶ, τὸ
ἄλλο κρατῶ· * ἂν μὴ κάμνειν ἰσχύω, μελετῶ
ψαλμὸν * τὸ ἀλληλούϊα.

κγ'. Μετὰ τῶν ἐργατῶν, ὧν ἐκάλεσεν *
ἐνδον τοῦ ἀμπελῶνος ὁ Κύριος, * τοῦ καμεῖν
καὶ ὑμεῖς ἐσπουδάσατε· * τὸ σαθρὸν τῆς σαρ-
κὸς ἀπωσάμενοι, * ἀγγέλων τάξιν ἀνελάβετε·
* εἰ εἰσέλθητε τὴν ἐνδεκάτην ὥραν * μετὰ
τῶν ὑπενεγκάντων τὸν καύσωνα, * καὶ ὑμῶν
ἴσος κληρὸς ἔσται τῆς ᾠδῆς * τὸ ἀλληλούϊα.

κδ'. Ὁ εἰπὼν· Ἐγὼ πέλω ἡ ἄμπελος, *

A, B, C. — ζητῶν βρώσιν D. — εἰς βρώσιν cæt. cf.
I Petr. V, 8. — δι' οὗ φύγωμεν E. — διὰ τοῦτο κα-
λὸν τὸ ἔχειν πρὸς τὴν ᾠδὴν D. — μήτις οὖν καταλιπῆ
ποτέ τὸν ψαλμὸν A, B, C.

21. ποτε ἐρεθίζει σε, γαργαλίζων σε D, E. — καὶ
φησιν πρὸς τὴν ἐξοδον E. — ἐνθ. εὐθείως D. — συγκέ-
κλεισαι D, E. — ὅσοι ἐξώθεν D. — πῶς οἱ ἐξοδον E.
— ἔμαθες, ὑπαγε ὅτι εἶδον ἀντιλογίαν D. — καὶ πολ-
λὴν ἀντιλ. ἐν πόλεσι καὶ τὴν ἀντιλ. πολλ. cæteri codd.
— διὸ μένε A, B, C. — διὸ ἐνθα μένω τὸν Θεόν, καὶ
ψάλλω τὴν ᾠδὴν D. — μένων τῷ Θεῷ κελαδῶ E.

22. Καὶ πῶς δύνασαι τῷ κανόνι στοιχεῖν D, E. — ὁ
κανὼν οὖν βαρὺς D. — καὶ δυσβάστακτος D, E. — Cf.

leo, pessimus artifex venatur, et circum ovile
oberrat, quærens quem devoret agnum. Ideo fuga feramur ad canticum alleluia.

21. Si animus tibi forte offendicula creaverit, teque moveat ad egrediendum, tibi que dicat : « Cur illic inclusus es? Quam multi « foras justi evaserunt! » dicitis confestim quæ bene noveris, vidisse te in urbibus dis-
sensionem multam multamque improbitatem; ideoque mane semper Deo susurrans alleluia.

22. « Haud poteris, rursus tibi animus « suggerit, regulam implere monasticam; « jugum enim grave et intolerabile est, et « qui non sustinet, operam perdit. » Doloso repones illico : « Regula nihil a me ultra vi- « res exigit, hoc enim si minus assequor, « illud aliud valeo. Laborare si nequeo, « psallo meditabundus alleluia. »

23. Inter operarios quos in vinetum Domi-
nus invitavit, ad laborandum strenue vos quoque festinavistis. Fæda carnis sarcina re-
jecta, angelorum ordinem suscepistis. Quam-
vis intraveritis ad horam undecimam, etiam cum cæteris, qui æstum jam toleraverunt, participes facti eritis cæntici alleluia.

24. Cujus ea vox est : « Ego sum vitis, et

Matth. XXIII, 4; Luc. XI, 46. — εἰπέ εὐθέως A,
B. — καὶ γὰρ τοῦτο D, E. — μὴ πρόσσω mel. ob
acc. ἀφείσω E. — ἀφῶ, τὸ γὰρ ἄλλο D. — ἂν μὴ
ἰσχύω C. — καὶ ἰσχύω ποτέ ἐν ἀγῶνι ψαλῶ D. — ἂν
μὴ ἰσχύω καμεῖν, μελετῶ τὸν ψαλμὸν A, B, C. —
καὶ ἰσχύω μοχθῶν, καὶ ἀρκήσω ψάλλων E.

23. Μετὰ. Troparia sex a 23 ad 28 omitt. D, E.
— εἰ εἰσέλθητε. An ei cum conjunct. vel ipsi Attici
respuant, disputat Winer l. I. p. 276. — ἐνεγκ-
κάντων B, C. — Matth. XX. — ἡμῶν γὰρ ὁ κληρὸς
A, B. — καὶ ὑμῶν ὁ κλ. ἔστι C.

24. εἰμὶ A, B. Io. XV, 5. — γενώμεθα αὐτοὶ μετ'
αὐτοῦ A, B. — ὅτι χαίρει καὶ ἀκούει C.

καὶ ὑμεῖς μου ὑπάρχετε κλήματα· * ἐρμη-
νεύων ἡμῖν τὴν συνάφειαν, * τὴν αὐτοῦ πρὸς
ἡμᾶς, τοῦτο ἔφρασε· * διὸ ἐν τούτῳ ἐργασώ-
μεθα, * ἵνα οὕτω γενώμεθα μετὰ κόπου, * ὡς
αὐτὸς ἐν ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ, * ὅτι θέ-
λει καὶ χαίρει ἀκούειν ἡμῶν * τὸ ἀλληλούϊα.

κε'. Στερρωθέντες τῇ πίστει οὖν στήκατε·
* τοὺς ἀγένας ὑμῶν κάτω κάμπτοντες, * τῇ
ψυχῇ δὲ Χριστὸν ἄνω βλέποντες, * τῶν ἐν
γῆ παντελῶς μὴ φροντίσητε, * καρδοκοῦν-
τες καὶ σπουδάζοντες * μετὰ τὸ μεταστῆναι
πρὸ βίου τούτου, * κατοικῆσαι ἐν ταῖς τῶν
ἁγίων μοναῖς, * ἵνα ὡσπερ ἐνταῦθα, βοᾶτε
καεὶ * τὸ ἀλληλούϊα.

κς'. Ὁ καιρὸς τῆς χαρᾶς ὑμῶν ἔφρασεν· *
ὁ γὰρ Κύριος τάχιον ἔρχεται, * ὁ νυμφῶν
τὸν νυμφίον ἐκδέχεται, * καὶ ὑμεῖς ταῖς
λαμπάσιν ἀστράπτετε, * ὡς εἰ φρονοῦντες
παρθενεύετε· * παρθενεῖα γὰρ τῆς ψυχῆς ἡ
ἀγνεῖα, * δι' ἧς ἔχετε βλέπειν τὴν δόξαν
Χριστοῦ, * δαδουχοῦντες αὐτῷ, καὶ βοῶντες
καεὶ * τὸ ἀλληλούϊα.

κζ'. Ὑπ' ἐμοῦ νῦν ὑμεῖς ἐδιδάχθητε, * κα-
τακρίνετε ἐμέ ποτε μέλλοντες· * διὰ τοῦτο
Κυρίου δεήθητε, * ἵνα εὐρω σὺν πᾶσι τὴν
ἡμέραν, * καὶ ἀπολαύσω σὺν ὑμῖν καὶ γὼ *
τῆς χαρᾶς ἐκείνης τῆς αἰωνιζούσης· * τοῦ
Θεοῦ γὰρ ἐστε εὐωδία ὑμεῖς, * καὶ αἰτοῦ-
μαι ὑμᾶς τὸ συμπάλλειν αἰεὶ * τὸ ἀλληλούϊα.

κη'. Τῶν ἀγγέλων τὸν βίον βιώσαι νῦν, *

25. στήκατε C. — Mox στήκατε, priscis qui-
dem inauditum dicitur, sed adest frequens apud
hymnographos, ut factu optimum sit notare,
dictionem esse sacram, ut I. Cor. XVI, 13, στή-
κατε ἐν τῇ πίστει, et Rom. XI, 20, τῇ πίστει ἐστη-
λέναι, ubi ἐν omitti vides ut in tropario. Cf. But-
tman. § 95. 6. 2, 2. Pro στήκατε cod. Alex. et ed.
complut. ut noster, στήκατε præbent. Cæterum
malo τῇ πίστει referrī ad στερρωθέντες, et absolute
sumi στήκατε. — τῶν ante ἐν γῆ om. A, B.

26. χαρᾶς ἡμῶν B. — Sane τάχιον pro θάττον

« vos palmites mei estis, » idem ut nobis si-
gnificaret quanta sit dilectio ipsius erga nos,
ita fatus est. Idcirco omni opera nitamur, sic
nos in illo esse, ut ille in nobis est, quoniam
ipsi lubet et gratum est a nobis audire alle-
luia.

25. Corroborati igitur fide, state firmi;
colla vestra humi demittentes, mente autem
sursum speculati Christum, terrena jam pe-
nitus obliti, alacriter aspectantes et impetu
enixi, ut cum e vita migraveritis, recipiamini
in sanctorum habitacula, ut qualis est hic,
talis illic sit clamor, alleluia!

26. En vobis venit lætitiæ tempus, cito
enim Dominus adest, thalamus sponsum ex-
cipit, vosque accensis lampadibus fulgebitis,
ut qui virginitatem sapienter sectemini. Vir-
ginitas enim est animæ castimonia, qua pote-
ritis Christi videre gloriam, tædas illi præfe-
rentes, ac sine fine clamantes alleluia.

27. Eruditi nunc a me fuistis, vos me jure
olim iudicaturi. Dominum igitur exorate, ut
veniam ego vobiscum omnibus reperiam, ac
simul ego quoque fruar lætitiis, quæ in ævum
durabit. Vos certe Dei bonus odor estis,
ac vos precor, ut una psallamus perpetuum
alleluia.

28. Sane jam vos hic vivere vita angelo-

inter ἀνατικὰ retruditur apud Lobeck l. l. 77,
78. Sed quod sequitur ὡς pro ἐφ' ᾧ, exponit et
tuetur Winer l. l. p. 417. — παρ. γὰρ ἐστι ψυχῆς
ἀγνεῖα codd. — δι' ἧς ἔρχεται C. — βοῶντες αὐτῷ
A, B.

27. νῦν ὑμῖν A, B, C. — ἵν' ἄνεσιν εὐρω σὺν πᾶσιν
ὑμῖν codd. — ἡμῖν τε καὶ γὼ iid. — iid. om. καὶ su-
perius. — αἰωνιζούσης sat vetus exemplum verbi
quod prisci ne fando quidem audiverunt, licet
habeat Suidas αἰωνίζεσθαι, διὰ παντὸς μένει. — ὑμῖν C.

28. μέγας Κύριος ὄντως A, B. — παρέσχεν ὑμῖν A,

μέγα ὑμῖν παρέσχεν ὁ Κύριος * μεῖζον πάλιν καὶ τοῦτο εὐρήκατε· * ἔχειν ὡς ἀδελφὸν τὸν ἡγούμενον * πράεως πάντων ἀνεχόμενον * ἦθει μὲν πτωχὸν, πλούσιον δὲ φρονήσει, * τάξει ὑπὲρ ὑμᾶς καὶ βουλή καθ' ὑμᾶς, * πάντας στέργοντα, πάντα καλοῦντα εἰπεῖν * τὸ ἀλληλούϊα.

κθ'. Οὐκ ἀρκεῖ μοι ὁ λόγος πρὸς ἔπαινον * τῆς τοσαύτης αὐτοῦ ἡμερότητας, * καὶ εἰσὶν ἐν ὑμῖν μαρτυροῦντές μοι, * καὶ κυροῦντες τοῖς ἔργοις τοῦ λόγου μου, * ὅτι πολλάκις ἀπεδήμησαν * τῶν ἀμνῶν πολλοὶ ἐξωθεν ταύτης μάνδρας, * καὶ ἐπανηλύθασιν τούτου εὐχῆ, * οὗς δεξάμενος πάλιν προσήρμωσεν εἰς * τὸ ἀλληλούϊα.

λ'. Σὺ οὖν, δέσποτα, ὡς παντοδύναμος * τὴν ζωὴν ἡμῶν ταύτην κυβέρνησον, * τῷ ποιμένι τὴν ποίμνην συντήρησον, * καὶ ἐμέ ταῖς εὐχαῖς αὐτοῦ στήριξον· * τοῦ ἀγγελάρχου τὸ μνημόσυνον * πολλοῖς χρόνοις ἡμῖν ἐκτελεῖν παράσχου, * καὶ τοὺς σοὺς οἰκτιρμοὺς ἐγκατάσπειρον νῦν, * πρὸς τὸ ψάλλειν τερπνῶς καὶ αἰεὶ σοι βοᾶν * τὸ ἀλληλούϊα.

B, C. Emendavi ex D, E. Ruptum enim filum posteriores codd. resumunt, alio statim, ut solent, stramine internexum ab ipso initio troparij : μέγα πᾶσιν παρέσχεν ὁ Κύριος, βίον ὄντως βῶσαι ὡς ἄγγελοι [ἰσαγγελον E] μεῖζον πάλιν. καὶ τούτου D. — εὐρήκατε codd. — πρῶτον καὶ πᾶσιν ὁμοιούμενον D. — πτωχὸν τῷ ἔθει καὶ πλούσιον ἐν φρον. D, E. πτωχὸν ἔθει καὶ πλούσιον τῇ φρονήσει A, B, C. — καὶ λοιποῖς καθ' ἡμᾶς C. — καὶ οὐδὲν καθ' ἡμᾶς A, B. — πάντα στέργοντα A, B, C, D. — πάντα καλοῦντα D. — εἰπῶν C.

29. ἀρκεῖ μοι D. — τῆς ἀμέτρου D, E. — ἐν ἐμοὶ D. — κυροῦντες τοῖς λόγοις μου, ὅτι C. — λόγους τοῖς ἔργοις A, B. — λόγοις τὰ φθέγματα μου, ὅτι πολλάκις D, E. — ἀπεδήμησαν D. — ἀπεδήμησεν A, B. —

rum, magnum illud fuit vobis a Domino concessum; id vero majus inveneratis, quod quasi frater vobis abbas erat, mansuetum se omnibus præstans, pauperem habitu, sed sensu divitem; ordine supra vos, voluntate juxta, omnium amantem, omnes invitantem ad canendum alleluia.

29. Tam eximiam ejus mansuetudinem minime idoneus sum qui laudum verbis assequar; sunt inter vos quos testes appello, verba mea factis confirmaturos, quomodo sæpe numero multi abierunt agni ex hoc ovili, qui ejusdem oratione reversi sunt. Quos iterum exceptos, concinendo restituit modulo alleluia.

30. O Domine, ut qui omnipotens es, vitam hanc dirige, pastori gregem conserva, meque ejus precibus tuere. Per multos inde annos, ducis ovium memoriam da nobis recolare; tuasque in nos effunde miserationes, ut psallere suaviter ac semper tibi vociferari valeamus : Alleluia.

ἀπεπήδησαν E. — ἐκ τῆς μάνδρας ταύτης πολλοῖς D, E. — πολλοὺς τῶν ἀμνῶν ἐξωθέντας μάνδρας C. — ἐξω τῆς μάνδρας A, B. — ἐπανηλύσαν A, B, C, D. — καὶ ταῖς τούτου εὐχαῖς D. — κ. τ. τούτων εὐχαῖς E. — καὶ τῇ τούτου εὐχῇ προσήνωσεν A, B, C. — προσήρμωσεν τοῦ βοᾶν D. — εἰς codd. om. ante τὸ ἀλλήλ.

30. σὲ οὖν δέσπ. ὡς παντοδύναμον προσκυνοῦντες, βοῶμέν σοι ἅπαντες D. — παντοδύναμος E. — ἡμῶν πᾶσαν A, B. — ἡμῶν πιστεῖ E. — εὐχαῖς αὐτῶν E. — om. παράσχου E. Inde usque in finem extravagatur D : ἐκτελεῖν καὶ τὴν σὴν βασιλείαν ποθεῖν καὶ ὑμνεῖν, ὅτι θέλεις σαβροὺς στέργειν δεῖ καὶ βοᾶν. — κατὰσπειρον D, E. — ἡμῖν pro νῦν codd. — ψάλλειν θερμῶς A, B. — καὶ βοᾶν σοι δεῖ E.

VIII.

CANTICUM DE CRUCIS TRIUMPHO.

- α'. Οὐκέτι φλογίνη ῥομφαία
 φυλάττει τὴν πύλην τῆς Ἑδέμ·
 αὐτῇ γὰρ ἐπέστη (παράδοξος δέσις)
 τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ·
 θανάτου τὸ κέντρον,
 καὶ Ἄδου τὸ νίκος ἐλήλαται·
 ἐπέστης δὲ, σωτήρ μου,
 βοῶν τοῖς ἐν ἄδη· Εἰσάγεσθε
 πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.
- β'. Ὡς ἀληθῶς λύτρον ἀντὶ πολλῶν,
 προσηλώθης τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ,
 Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν,
 ἐξαγοράσων ἡμᾶς·
 τῷ τιμίῳ γὰρ
 φιλανθρώπως αἵματι
 τὰς ψυχὰς ἡμῶν
 ἐκ θανάτου ἤρπασας,
 συνεισενέγκας ἡμᾶς
 πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.
- γ'. Τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια
 συγχάιρουσιν δικαίως τῷ Ἀδάμ,
 ὅτι κέκληται

1. Non jam ignea romphæa
 Edeni ostium tuetur,
 cui custos (mirabilis nexus!)
 lignum crucis præficitur.
 Mortis aculeus,
 et Inferni victoria periit.
 Tu vero advenisti, salvator meus,
 positus in inferno clamans : « Ingredi-
 « iterum in paradisum. » [mini
2. Tu pretium vere pro multis datum,
 fixus es instrumento crucis,
 Christe, o Deus noster,
 nos jure empturus :
 tuo namque pretioso
 sanguine (quæ tua clementia!)
 animas nostras
 e morte rapuisti,
 qui nos transtulisti simul
 iterum in paradisum.
3. Cælestia et terrestria
 merito congratulantur Adamo,
 quod vocatus est

Vix aliud theatrum erit in melodorum palæstra, quod scena, personis, apparatu insignius sit, quam inaspectatum illud drama, in media quadragesima instructum, ubi Orcus, Belial, larvæ quotquot infernæ, veterumque in limbo lugentes animæ, una cum Christo, jam per crucem orante, arte et ingenio S. Romani excientur. A fusiori commentario ægre in his notulis abstinere oportuit. Ex duobus codd. corsin. f. 97-100, et mosquensi f. 259-261 describitur poema grandiusculum, ad unum usque supra quadringentos versus in 21 tropariis porrectum, quorum tria ab initio quasi antistrophæ, vario sunt rhythmo distincta; cætera 18 sub eodem hirmo reguntur singulari prorsus, quem a nemine putem fuisse unquam resumptum. Codex taurinensis et Triodia vulgata tantum retinere primum et quartum ex tropariis, in III jejuniarum Dominica, quæ cru-

cis adorationi dicatur. Omnia corsinianus rejecit in feriam VI magnam, et ultimo in loco posuit, sub hoc titulo : Ἐτερον κοντάκιον τῆς ἀγίας παρασκευῆς, ἤχος βαρὺς, ποίημα Ῥωμανοῦ, cui accedat integra, ut videtur, acrostichis : τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ.

1. Primum trop. in marginem corsin. rejicitur, in editis vero insignitur epigraphe αὐτόμελον. — αὐτὴ γὰρ ἐπῆλθε edd. venet. et bonon. cum M, T. — παράδοξος σέσις venet. Sequitur nostros codd. bonon. utraque tamen parenthesis æque miræ, quam facile mutarim in (παράδοξον φῆσαι, mirabile dictu!). — ἐλήλατο C, T. I Cor. XV, 55. — εἰσάγεσθαι M.

2. ἐξαγοράσων C.

3. Suspicio breve illud tetrastichon fuisse post singula troparia conclamatum.

πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.
 δ'. Τρεῖς σταυροὺς ἐπήξατο
 ἐν Γολγοθᾷ ὁ Πιλάτος,
 δύο τοῖς ληστεύσασιν,
 καὶ ἓνα τῷ ζωοδότῃ·
 ὃν εἶδεν ὁ Ἄδης,
 καὶ εἶπε τοῖς κάτω·
 Ὡ λειτουργοὶ μου
 καὶ δυνάμεις μου,
 τίς ὁ ἐμπήξας
 ἦλον τῇ καρδίᾳ μου;
 ξυλινὴ με λόγχῃ ἐκέντησεν ἄφνω,
 καὶ διαρήσσομαι,
 τὰ ἔνδον μου πονῶ,
 τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ,
 τὰ αἰσθητήριά μου
 καὶ μαιμάσσει πνεῦμά μου,
 καὶ ἀναγκάζομαι
 ἐξερευῆσθαι τὸν Ἄδᾶμ καὶ τοὺς ἐξ
 ξύλου δοθέντας μοι [Ἄδᾶμ.
 ξύλον τούτους εἰσάγει
 πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ε'. Ὅτε τούτων ἤκουσεν * ὁ πολυκέφαλος
 δράκων, * ἔδραμε συρόμενος, * καὶ κράζων
 Ἄδῃ· Τί ἔχεις; * τί μάτην ταράσσει; * τί
 λόγους προσφέρεις; * τούτο τὸ ξύλον, * ὅπερ
 ἔφριξας, * τῷ ἐκ Μαρίας * ἐτεκτόνευσα ἐγὼ,
 * ἐγὼ Ἰουδαίος ὑπέδειξα τοῦτο. * Πρὸς τὸ
 συμφέρον γὰρ * ἡμῖν ἐστὶ σταυρὸς, * ὃ προσή-
 λωσαν Χριστόν. * ξύλω γὰρ θέλω ἐλεῖν * τὸν
 Ἄδᾶμ τὸν δεύτερον. * Μὴ οὖν ταράξῃ σε, *
 οὐχ ἀρπάσει γὰρ σοὶ μενοῦν κράτει οὓς κρα-
 τεῖς, * ὧν γὰρ δεσπόζομεν, * οὐδὲ εἰς ἀπο-
 φεύγει * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

4. Pilātus cum circumfl. restituit Tischendorff
 ex codd. — τοῦ ζωοδότου edd. — καὶ ante εἶπε om.
 C. — ξυλινὴ με λόγχῃ triod. Bonon. — πονῶ, cf.
 Ierem. IV, 19. — Lege αἰσθητήρια μου, accentum
 retinente enclitico, quum in ultima syllaba hujus
 15 v. semper tonus quiescat, et recole nostram
 XIII reg. — pro modulo etiam melius πνεῦμα μου
 ubi codd. et edd. μαιμάσσει τὸ πνεῦμά μου. — ξύλω
 τούτους C, M. ξύλον γὰρ edd. πάλιν εἰσάγει Bonon.

5. ὁ δολιχόβουλος ἔφριξ M. — συρόμενος. Cf. trop.

iterum in paradisum.

4. Tres cruces defixit
 Pilatus in Golgotha :
 duas prædonibus,
 et unam vitæ largitori.
 Quam aspexit Orcus,
 et ait infra jacentibus :
 « O ministri mei,
 « et potestates meæ,
 « quis infixit
 « cordi meo clavum?
 « Lignea me lancea illico punxit,
 « et dirumpor;
 « crucior intra me,
 « ventre meo angor
 « ac sensibus meis,
 « et exæstuat spiritus meus,
 « et necessitate cogor
 « Adamum eructare et Adami prolem.
 « Quos lignum mihi dedit,
 « lignum eos inducit
 « iterum in paradisum. »

5. Hæc ubi audiit centiceps Draco, citato
 volumine cucurrit, et ait Orco : « Quid tibi?
 « cur frustra cruciaris? quorsum hæc verba?
 « Ipsum lignum, quod horres, Mariæ Nato
 « ego fabricavi, ego illud Judæis subdidi.
 « Commodum enim in nostrum cedit crux,
 « cui confixere Christum. Ligno enim volo
 « secundum destruere Adamum. Haud igitur
 « te conturbet, neque enimvero vi a te rapiet
 « quos tenes; quorum quippe domini sumus,
 « ne unus quidem effugiet iterum in para-
 « disum. »

12. — καὶ λέγει ἄδη M. — ταράσσει. om. v. mosq. —
 τί τὸ ξύλον ὅπερ ἐπήξας τῷ ἐκ Μαρίας ἀνθρώπῳ ἐτεκτό-
 νευσαν C. — ὡςπερ ἔφ. τῷ ἐκ Μαρίας τεχθέντι υἱῷ M.
 — ἐγὼ ἐτ. M. — ἐπέδειξα C. — Mox codd. rejiciunt
 γὰρ post ἐστὶ, extra metrum. — ὁ σταυρὸς M. —
 τῷ Χριστῷ, ξύλον ἐν ᾧ θέλω M. — οὐχ ἀρπάσει σε
 μεῖνον, κράτει C. — ταράξει σε, οὐχ ἀρπάξει σε μεῖνον
 ἐκεῖ ὡς κρατεῖς M, in meo apographo. Cf. per totum
 Eusebii Alexand. hom. XV, *In Diabolum et Or-
 cum*, Patrol. t. LXXXVI, p. 1, p. 383.

ζ'. — Ὑπαγε, ἀνάνησον, * Βελίαρ, κρᾶζει ὁ Ἄδης, * δράμε, καὶ ἀπόκαμψον * τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε * τὴν ῥίζαν τοῦ ξύλου * ἐντὸς τῆς ψυχῆς μου. * κάτω κατήλθεν * εἰς τὰ βάθη μου, * ἵν' ἀνασπᾶσῃ * τὸν Ἄδαμ, ὡς σίδηρον. * Τὴν τούτου εἰκόνα ποτὲ Ἐλισσαῖος * προεζωγράφησεν, * ἐκτὸς τοῦ ποταμοῦ * τὴν ἀξίνην ἀνελών. * Τῷ ἐλαφρῷ τὸ βαρὺ * ὁ προφήτης εἴλκυσε, * προοιμιάζων σοι, * καὶ διδάσκων ἐμὲ ὅτι ξύλω ὁ Ἄδαμ. * μέλλει ἀνάγεσθαι * ἀπὸ ταλαιπωρίας * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ζ'. — Τίς τοιαύτην ἔννοιαν * ὑπέθετό σοι, ὦ Ἄδης; * πόθεν ἐδειλίασας; * φόβω οὐ φόβος οὐκ ἔστι, * ἐκ ξύλου ἀτίμου, * ξηροῦ καὶ ἀκάρπου, * τοῦ γενομένου * πρὸς ἀναίρεσιν * τῶν κακουργούντων, * καὶ χαιρόντων αἵμασι; * Πιλάτος γὰρ τοῦτο ἐφεῦρε, πεισθεῖς μου * τοῖς συμβουλεύμασι. * καὶ τρέμεις, καὶ ἠγῆ * δυνατὸν τὸ πανταχοῦ * τιμωρὸν, σωτήριον * παραυτίκα γίνεσθαι; * τίς ὁ πλανήσας σε; * τίς δὲ ὁ ἐμπαίσας σοι, ὡς ξύλω ὁ πεσὼν * ξύλω ἀνίσταται, * καὶ καλεῖται οἰκῆσαι * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον;

η'. — Ἄφρων ἄφρων γέγονας, * ὁ πρόων φρόνιμος ὄφρις. * πᾶσα ἡ σοφία σου * διὰ σταυροῦ κατεπόθη, * καὶ ἐν τῇ παγίδι * τῇ σὴ ἐζωγρεύθης. * Ἄφρον τὸ ὄμμα, * καὶ θεώρησον * ὅτι εἰς βόθρον * ὃν εἰργάσω, ἔπεσες. * Ἰδοὺ γὰρ τὸ ξύλον ἐκεῖνο ὃ λέγεις * ξηρὸν καὶ ἄκαρπον, * βλαστάνει τὸν καρπὸν, * οὐ γευσάμενος ληστῆς * τῶν ἀγαθῶν τῆς Ἐδέμ * κληρονόμος γέγονεν. * ὑπὲρ τὴν βάρβδον γὰρ, * τὴν ἐξάξασαν τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου γῆς, * τούτῳ ἐνήργησε, * τὸν Ἄδαμ γὰρ εἰσάγει * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

6. Βελίαρ λέγει C. — δράμε ἀποκάμψον τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ βλέπεις τοῦ ξύλου τὴν ῥίζαν C. — ἔνδον τ. ψ. M. — τοῖς ὀφθαλμοῖς M. — δράμε, ἀπόκ. — f. καὶ ὡς κατήλθεν. — τοῦ εἰκόνα M. — ἐκ τοῦ ποταμοῦ C, M. cf. IV Reg. VI, 5-7. — προοιμ. με x. δ. με δτι μέλλει ὁ Ἄδαμ ξύλω C.

7. φόβω οὐ οὐκ ἔστι φόβος C. — ἐν φόβω οὐ οὐκ ἔν φ. M. Ps. XIII, 5. — αἵμασι post χαιρόντ. om. C. — αἵμασι καὶ τρέμεις M, omissis interpositis. —

6. — « Agedum, resipisce, Belial! clamat α Orcus, curre, tuosque inflecte oculos, et α vide ligni radicem animæ meæ penitus in- α sertam; alte descendit, veluti ferrum, in α viscera mea, ut evelleret Adamum. Cujus α rei figuram olim Elisæus præstendit, α quum e fluvio securim eripuit. Levi ligno α grave ferrum propheta attraxit, præsi- α gnans tibi, memetque docens a ligno Ada- α mum ex infortunio eductum iri iterum in α paradisum. »

7. — « Quis te ad id cogitandum impulit, α o Orce? Unde trepidas timore ubi non est α timor, ob lignum infamia notatum, ari- α dum ac sterile, occisioni illorum addictum, α qui facinoribus et sanguine oblectantur? α Pilato acceptum refertur inventum, meis α persuaso consiliis. Et id times, et quod α ubique patibulum turpe est, id valere pu- α tas et salutiferum subito fieri? Quis te de- α cepit? aut quis te illusit, ac si is qui lapsus α est ligno, ligno erigatur, et invitetur ad α inhabitandum rursus in paradisum? »

8. — « Amens actutum factus es, tu prius α callidus anguis. Tota sapientia tua per α crucem absorpta est, et tuo ipse laqueo α captus es. Tolle oculum et vide quomodo α in foveam quam foderas, cecideris. En α quippe lignum, quod dicis aridum et infru- α giferum, fructum extulit, quo gustato, α latro Edeni deliciarum sortem tulit. Plus α enim quam virga quæ plebem eduxit ab α Ægypti terra, crux huic latroni fecit : α Adamum quippe inducit rursus in para- α disum. »

τοῖς βουλεύμασι C. — τρέμεις αὐτὸ καὶ ἠγῆσαι δυνατὸν τὸ μωρὸν παρ' ἡμῶν πανταχοῦ σωτήριον, τίς C. — τρέμεις αὐτῷ καὶ ἠγ. δ. τὸ τιμωρὸν πανταχοῦ παρὰ σοῦ σωτήριον M. — τίς ἐμπαίσας σε δτι C. τίς δὲ ὁ πλανήσας σε δτι M.

8. πρόων γεγονώς C. — f. ὑπὸ pro διὰ et κατεπαύθη. — ἔπεσας M. De hoc aor. cf. tr. 16. — τὸν ante καρπὸν om. C, M. — τῶν ἐν Ἐδέμ C. — ἐξάξασαν ab ἐξάγω; de aor. ἤξα pro ἤγαγον v. Lob. l. l. p. 287.

θ'. — Παῦσαι, Ἄδη ἄθλιε, * δεινῶν ἀπό-
σχου ῥημάτων. * οὔτοι γὰρ οἱ λόγοι σου *
τοὺς λογισμούς σου δηλοῦσι. * σταυρὸν ἐφο-
βήθης * καὶ τὸν σταυρωθέντα, * ὧν οὐδὲ εἰς
με * παρεσάλεισε. * τῆς γὰρ βουλῆς μου *
δράματα ὑπάρχουσι. τελέσω δὲ πάλιν, καὶ
μνήμα ἀνοίξω, * τυμβεύσω τὸν Χριστὸν, *
ἵν' οὕτως ἔγῃς σὺ * τὴν δειλίαν σου διπλῆν,
* ἀπὸ τοῦ τάφου αὐτοῦ, * ὡς ἐκ τοῦ σταυροῦ
αὐτοῦ, * ἐγὼ δὲ βλέπω σε. * θαπτομένου γὰρ
τοῦ Χριστοῦ, ἐγγελάσω σοι. * ἔρχομαι, λέ-
γων σοι. * Τὸν Ἀδὰμ τίς εἰσάγει * πάλιν
εἰς τὸν παράδεισον;

ι'. Ἐκράξε δὲ ἄθροον * πρὸς τὸν Διάβο-
λον Ἄδης, * ὁ πηρὸς μὴ βλέποντι, * τυφλὸς
τυφλῶ λέγει. Βλέψον, * ἐν σκότει πορευή. *
ψηλάφα, μὴ πέσης. * Νόει ὁ λέγω, * βαρυ-
κάρδιε! * ὅτι ὁ πράττεις, * ἔσβεσε τὸν ἥλιον.

Αὐτὸ γὰρ τὸ ξύλον, εἰς ὃ ἐγκαυχᾶσαι, *
τὸ πᾶν ἐκλόνησεν, * ἐδόνησε τὴν γῆν, *
ἐσκότισεν οὐρανὸν, * ἐρῆξε πέτρας ὁμοῦ *
καὶ τὸ καταπέτασμα, * καὶ τοὺς ἐν μνήμα-
σιν * ἐξανέστησε τοὺς νεκροὺς οἱ βοῶσίν μοι.
* Ἄδη, κατάλαβε! * Ὁ Ἀδὰμ γὰρ ἐκτρέχει
* πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ια'. — Ἰσχυσε πτοῆσαί σε * τοῦ Ναζω-
ραίου τὸ ξύλον, * ἔφη ὁ Διάβολος * πρὸς τὸν
ὀλέθριον Ἄδην. * Σταυρωῖ ἐνεκρώθης * ὁ πάντα
νεκρώσας. * ὄλωσ εἰ ξύλον * σε ἐπτόησε, *
ἔδει σε φοιῆσαι * τοῦ Ἀμὰν τὴν σταύρωσιν, *
κάκεινον τὸν πάσσαλον, ὥπερ ἀνεῖλε * Σι-
σάρα Ἰαήλ, * καὶ πέντε τοὺς σταυροὺς, * οἷς
προσῆλωσέ ποτε * τοὺς τυραννοῦντας αὐτὸν
* Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ. * περισσοτέρως δὴ *

— Ἐξ αἰγύπτου τῶν λαῶν τοῦτον ἐνήργ. M. ἐξ αἰγ. τὸν
λαὸν καὶ τοῦτο C. — ἐν. καὶ τὸν Ἀδὰμ C.

9. δειλῶν C. — θελήσω δὲ M. — θέλεις ὦδε C. —
καὶ ἐνθυμβεύσω C, M. — τὸν om. M. — ἦν οὕτως
ἔχει ἵν' ὄλωσ M. — σὺ om. C, M. — βλέπων σε C.
— τοῦ om. codd. et transponunt ἐγγελάσω σοι ante
θαπτ. γ. τ. χ. — λέγω σοι C. ex hoc tumultu fort.
emendandum : ἐγὼ δὲ λείπω σε, θαπτομένου δέ.

10. δὲ ἄθροον om. C. — om. articulo πηρὸς τῷ
μὴ βλέπειν M. — pro λέγει tonus exigit βοῶ. — ψη-
λάφη M. — & λέγω... & πράττεις ἔσβεσαν C. — pro

9. — « Quiesce, Orce infelix ! Nefasta
« verba missa fac. Hi namque sermones tuos
« produnt cogitatus. Crucem et crucifixum
« reformidasti, quorum me neutrum movit.
« Mei namque consilii hæc opera sunt : quæ
« perficiam, et tumultum aperiam, Christo-
« que parentabo, ut sicut ex ejus cruce, ita
« ex illius sepulcro, duplicem tu pavorem
« habeam, ego vero te videam : tumulato
« enim Christo, deridebo te : venio, a te
« quærens, quis Adamum inducat rursus in
« paradisum. »

10. Erupit confestim Orcus ad Diabolum ;
dixit visu captus ad captum oculis, cæcus ad
cæcum : « Cerne tandem : in nocte gradieris.
« Palpa, ne labaris. Nosce quod aio, o gra-
« vis corde ! tuum facinus solem extinxit.
« Ipsum enim lignum, in quo exultas, com-
« movit mundum totum, concussit terram,
« obscuravit cælum, dirupit saxa simul et
« aulæum : quin jacentes in monumentis ex-
« civit mortuos ad me clamantes : « Orce,
« assequere ! Adam enim currit iterum in
« paradisum. »

11. — « Ita valuit te perterrere Nazareni
« lignum, Diabolus ait ad funestum Orcum.
« Cruce enectus es, qui cunctos necasti.
« Quod si omnino te lignum terrefecit, te
« magis oportuit horrere Amani palum, il-
« lumque clavum, quo Sisaram Iaël intere-
« mit, hos etiam quinque stipites ; quibus
« olim totidem tyrannos suos affixit Iesus
« filius Nave. Nimium sane terruit te arbor

εἰς ὃ f. ἐν ᾧ. — ἐγκαυχᾶσαι contractum ab ἐγκαυάε-
σαι, uti infra occurrit σταυροῦσαι, et alias στεφανοῦ-
σαι, κτᾶσαι, alia id genus invitis grammaticis, ex-
ponit Lobeck p. 360. — πᾶν ἐσάλειψεν, ἐκλόνησε
γῆν C. — ἐξήστησεν οὐρανὸν M. — τοῖς ἐν μν. M. —
ἐξ. καὶ βοῶσιν οἱ νεκροὶ · βδο C, M. — γὰρ ὑπάγει C.

11. λέγει C. — ἐνικήθης C. — ξύλον παρεχώρησας
ἔδει φυγεῖν σε C. — τοῦ Ἀδὰμ M. — Cf. Esther VII,
10. — ἐν ὥπερ C. — δι' οὐπερ M. — τὸν σισάρα C,
M. Cf. Jud. IV, 21, 22. — καὶ πενήτηντα C. πέντε
σταυροὺς M. — οὗς προσῆλωσε codd. — τοῖς τυραν-

ἐφοβήσῃ σε τὸ φυτὸν· τὸ ἐν τῇ Ἐδέμ * ὅ τι
ἐξήγαγε * τὸν Ἀδάμ, οὐκ εἰσάγει * πάλιν
εἰς τὸν παράδεισον.

15. — Nūn καιρὸς ἀνοῖξαι σοι * τὰς ἀκοάς
σου, Βελίαρ· * νῦν ἡ ὥρα δεῖξαι σοι * τὴν
τοῦ σταυροῦ δυναστείαν, * καὶ τοῦ σταυρω-
θέντος * πολλὴν ἐξουσίαν. * Σοὶ μὲν μωρία *
ὁ σταυρὸς ἐστίν, * πάσῃ δὲ κτίσει * θρόνος
θεωóρηται * ἐν ᾧ Ἰησοῦς ἠλούμενος, καθά-
περ * ἐπικαθήμενος, * ἀκούει τοῦ ληστοῦ *
πρὸς αὐτὸν κραυγάζοντος· * Μνήσθητί μου,
Κύριε, * ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. * Καὶ ἀποκρί-
νεται, * ὡς ἐκ βήματος, ὅτι σὺ σήμερον,
πτωχέ, * συμβασιλεύσεις μοι, * μετ' ἐμοῦ
γὰρ εἰσέρχῃ * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

17. Ὅτε τούτων ἤκουσεν * ὁ πολυμήγα-
νος δράκων, * ἔωρθεσε τρυγόμενος, * καὶ ἄπερ
ἤκουσεν, εἶδε * ληστὴν μαρτυροῦντα * Χρι-
στοῦ μαρτυροῦντι· * ὅθεν πρὸς ταῦτα * ἐκ-
πληττόμενος, * τύπτει τὸ στήθος, * καὶ
διαλογίζεται· * Ληστῆ ὄμιλεῖ, καὶ πρὸς
τοῦς κατηγοροῦς * οὐκ ἀποκρίνεται· * ὁ Πιλᾶ-
τὸν ποτε * οὐδὲ λόγου ἀξιῶν, * νῦν πρὸς φο-
νέα φωνεῖ, * λέγων· Δεῦρο, τρύφησον. * Τί
τὸ γινόμενον; * τίς ἐώρακεν ἐν σταυρῷ
πρῶτον πρὸς ληστοῦ * ἔργα ἢ ῥήματα, * δι'
ἃ τοῦτον λαμβάνει * πάλιν εἰς τὸν παρά-
δεισον;

18. Ὑψωσε δὲ δεῦτερον * φωνὴν ἰδίαν ὁ
δαίμων * κρᾶζων· Ἄδη, δεῖξαι με, * πρὸς σὲ
ἢ ἀποστροφή μου. * Τὰ σὰ γὰρ ὑπέστῃν, *
τοῖς σοῖς μὴ πιστεύσας, * εἶδον τὸ ξύλον, *
ὑπερ ἔφριξας, * πεφοινιγμένον * αἵματι καὶ

κώων C. — αὐτῷ C, M. — f. περ. δέ. — ἐκφοβήσῃ
π C. — ποιήσαντός σε τὸ M. — ἐν ἐδέμ C, M. —
καὶ οὐκ εἰσάγει iid.

12. σοι om. M. — δεῖξει σοι. C. δεῖξαι σοι pro
tono ex XIII reg. — ἐστὶ πάλιν C. — θεωρεῖται M.
— ἠλούμενος Ἰησοῦς καθάπερ θρόνω καθήμενος C. —
τοῦ om. codd. — κραυγ. πρὸς αὐτὸν C. — ὑμολο-
γῶντος αὐτὸν C. — καὶ ἀποφθέγγεται C. — ὅτι σήμε-
ρον codd.

13. ταῦτα ἤκουσεν ὁ παμμήγανος M. — ἔδραμε C.
— Χριστοῦ μαρτυροῦντος M. — ληστῆ προσομιλεῖ καὶ
τοῖς κατηγοροῦσι M. — οὐκ ἀπεκρίνατο C. — Πιλᾶτω

« illa Edeni; quæ expulit Adamum, minime
« reducit eum in paradisum. »

12. — « Nunc mihi tempus est aures tibi,
« Belial, aperiendi; nunc hora ipsa tibi
« ostendet crucis præstantiam et multam
« crucifixi potentiam. Crux tibi stultitia est,
« quæ ab universa creatura thronus conside-
« ratur, in quo Iesus, clavis suspensus, ve-
« luti sedens, audit latronem ipsi claman-
« tem : « Memento, Domine, mei in tuo
« regno. » Ac respondet tanquam e tribuna-
« lis solio : « Tu hodie, pauper, mecum re-
« gnabis; mecum enim ingrederis rursus in
« paradisum. »

13. Ubi hæc audivit draco, multi doli arti-
fex, prorupit desperatus, et quemadmodum
audiverat, per se vidit confitentem furem
Christo contestanti vicissim. Ad quæ attoni-
tus, pectus percutit, hæc secum recogitans :
« Latronem affatur hic, suis qui non respon-
« det accusatoribus; qui ne verbo quidem
« Pilatum modo honestavit, nunc compellat
« homicidam, inquires : « Veni, delectare ! »
« Quid factu simile? quis unquam in cruce
« respexit prius furis opera verbave, propter
« quæ eundem rursus hic assumit in para-
« disum? »

14. Iterum vocem suam extulit Dæmon ex-
clamans : « Me, Orce, excipe; ad te refugium
« meum. Tua enim exsecutus sum, etsi ver-
« bis tuis fidem non adderem : vidi lignum
« quod expavebas, purpuratum sanguine et

ποτὲ C. M. — οὐδὲ λόγων C. — τὸν φονέα M. Duo
verba om. C. — τί τὸ ἐσόμενον C. — τί ἐώρακεν M.
— σταυρῷ πρὸς τοῦ ληστοῦ M. — πρῶτον ληστὴν C. —
διὰ ποῖα C. — διὰ ποιῶν M. — id om. τοῦτον. No-
tarius scilicet, dum legebat διὰ pro δι' &, deesse
aliquid opinatus, imprudens addidit ποῖα; at cruci-
crucem addidit accentus, unde ποιῶν in mosquen-
sem irrepserit.

14. Sub initio δὲ om. M. — Mox ἰδίαν pro αὐτοῦ,
ut in sacris libris passim et more recentiorum,
omisso tamen minus bene articulo, quo vix desti-
tuitur ἴδιος, pronominis vice usurpatum. — μὲ

ὑδατι· * καὶ ἔφριξα, οὐκ ἐκ τοῦ αἵματος λέγω, * ἀλλ' ἐκ τοῦ ὑδατος. * Τὸ μὲν γὰρ προδηλοῖ * τὴν σφαγὴν τοῦ Ἰησοῦ, * τὸ δὲ τὴν αὐτοῦ ζωὴν· * ἡ ζωὴ γὰρ ἐβλύσεν * ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ· * οὐχὶ γὰρ ὁ πρῶτος, ἀλλ' ὁ δευτέρος Ἀδάμ· * Ἐὖαν ἐβλάστησε * τὴν μητέρα τῶν ζώντων * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ιέ'. Ρήμασι χρῆσάμενος * τούτοις ὁ πάνπαν πανουῆργος, * μόλις ὠμολόγησε, * συμπεπτωκέναι τῷ Ἄδῃ. * Ἀμέλει γοῦν ἅμα * θρηνοῦσι τὸ πτόμα· * Τί, φασίν, τοῦτο * ὁ ὑπέστημεν; * πόθεν τὸ ξύλον * εἰς ὃ ἐνεπέσαμεν; * εἰς ὄλεθρον ἡμῶν ἢ τούτου φυτεία * ἐνεβρίζωθη γῆ· * στελέχη δὲ πικρὰ * ἐγκεντρίσαντες αὐτῷ, * τὸν ἑαυτοῦ γλυκασμὸν * οὐ μετεποιήσαμεν. * Οἱ μοι! συνόμιλε! * οἴμοι, σύντροφε! ὡς ὁμοῦ συνεπέσαμεν, * οὕτω πενήθσωμεν. * Ὁ Ἀδάμ γὰρ ὑπάγει * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ις'. Ὡ πῶς οὐκ ἐμνήσθημεν * τῶν τύπων τούτου τοῦ ξύλου! * πάλαι γὰρ εἰδείχθησαν * πολυμερῶς, πολυτρόπως, * ἐν τοῖς σωζομένοις * καὶ ἀπολλυμένοις. * Ξύλω ὁ Νῶε * διεσώζετο, * κόσμος δὲ ὄλω; * ἀπειθήσας ὤλετο. * Μωσῆς δι' αὐτοῦ ἐδοξάσθη, τὴν ῥάβδον, * καθάπερ σκῆπτρόν τι, * λαβῶν· Αἴγυπτος δὲ * ταῖς πληγαῖς ταῖς ἐξ αὐτῆς, * ὥσπερ βαθείαις πηγαῖς * ἐμπεσοῦσα πνίγεται· * ἃ γὰρ νῦν ἐπραξε, * ἐν εἰκόνι πρὶν εἰδειξεν, Χριστοῦ σταύρωσιν. * Τί οἶν οὐ κλαίμεν; * ὁ Ἀδάμ γὰρ ὑπάγει * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

πιστεύσας M. — ἴδιον C. — ἔφριξα τοῦτο C. — γὰρ post τὸ μὲν om. M. — δηλοῖ codd. — τὴν τούτου C, M. — οὐχ ὁ πρῶτος γὰρ codd. — ἀλλὰ ὁ δευτέρος Ἀδάμ C.

15. πανπανουῆργος liquido cors. unde emergit πάνπαν, quod om. mosq. Latina præbuit Fortunatus. — ἀμέλει γοῦν duo codd. æque f. emendandi, neque aliter quam illo optimæ notæ apposito : ἀμέτρως. — φησι codd. — τοῦτο post πόθεν inserit iterum C, post ξύλον M, qui om. εἰς δ. De aor. ἐνεπέσαμεν cf. Lobeck p. 724. At placeret

« aqua. Cohorruī et ego, haud propter sanguinem aio, sed ob lympham. Cruor qui dem præsignat lesu cædem; unda, vitam. « Vita enim manavit ab ejus latere : non primus certe, sed secundus Adam produxit « Evam, matrem eorum qui vivunt iterum « ad paradisum. »

15. Talia quum verba dedisset multiformis proditor, ægre fassus est se una cum Orco cecidisse. Haud frustra ergo lamentabantur ambo casum suum : « Quid, aiebant, quod « sustinuimus? Udenam lignum illud in « quod incidimus? In perniciem nostram « istiusmodi plantatio radices egit in terra. « Cui etsi surculos amaros inseruimus, ingenuitatem ejus dulcedinem nequaquam immutavimus. Hei mihi, sodalis! Hei mihi, commilito! Sicuti simul collapsi sumus, ita una « lugeamus. Ecce enim Adam iterum transmeat in paradisum. »

16. « Oh! qui fit ut figurarum hujus ligni « oblitus simus! Ostensæ olim fuere sæpenu- « mero, variis modis, tam in salvatis quam « in perditis. Ligno incolumis Noe fuit, orbis « vero incredulus pessumvit totus. Per lignum Moyses inclaruit, virgam ut sceptrum « sumens; sed Ægyptus in plagas ruens « ex ea ortas, quasi in altos latices, suffocatus est. Quod enim lignum modo effecit, « veteri figura declaraverat, Christi in cruce « patibulum. Cur igitur non flemus! Adam « enim rursus transit in paradisum. »

ἐνεπαύσαμεν, et paulo infra συνεπαύσαμεν. — συνεπαύσαμεν. codd. — δὲ om. τὸν ἑαυτοῦ om. C. — ὡς ἐπέσαμεν ἁμοῦ codd.

16. Ὡ cum acuto πάθος continet, soletque esse σχετλιαστικὸν, interdum sine casu, ut apud nostrum, sic apud pseudo-nazianzenum : Ὡ πῶς ἀδακρυτὴ τὴν τούτων ἐνέγκω μνήμην, in Christo patiente. — τὸν τύπον M. — τούτου om. C. — ὄλος C. — δι' αὐτοῦ Μωσῆς M. — καθάπερ τὸ σκ. λαβ. C. ῥάβδον ὥσπερ σκῆπτρον M. — ἡ Αἴγυπτος codd. — αὐτοῦ C. — ὡς ἐν βαθείαις C. — ἃ νῦν γὰρ C. — ἐν εἰκόνι δ

ιζ'. — Μείνον, Ἄδη ἄθλιε, * στενάζων ἔφη ὁ δαίμων. * Σίγησον, καρτέρησον, * ἐπίθεις στόματι χεῖρα. * Φωνῆς γὰρ ἀκούω * χαρὰν μηνυούσης. * ἤχος μοι ἦλθεν * ἀγαθᾶγγελος, * κτύπος ῥημάτων, * ὡσπερ φύλλων τοῦ σταυροῦ. * Χριστὸς γὰρ, ὡς μέλλων νεκροῦσθαι, ἐβόα. * Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς! * ἀλλὰ μὲ ἐθλίψεν, * τὸ μετέπειτα εἰπὼν. * ὅτι οὐκ οἶδασι γὰρ * τί ποιῶσιν ἄνομοι! * Ἡμεῖς δὲ οἶδαμεν * ὅτι δόξης ὁ Κύριός ἐστιν ὁ παθὼν, * καὶ ὅτι βούλεται * τὸν Ἀδὰμ εἰσενεγκαι * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ιη'. — Ἄρα ὅτε ἔδειξε * τῷ Μωϋσῆ ὁ δεσπότης * ξύλον ὃ ἐγλύκανέ * ποτε εἰς Μερβᾶν τὸ ὕδωρ, * ἐδίδαξε τί τῆν * καὶ τίνοσ ἡ βίζα; * τότε οὐκ εἶπεν, * οὐ γὰρ ἤθελε. * νῦν δὲ τοῖς πᾶσι * τοῦτο ἐφανερώσεν. * ἰδοὺ γὰρ τὰ πάντα ἠδύνθη, ἡμεῖς δὲ * παρεπικράνημεν. * ἐκ βίζης τῆς ἡμῶν * ἀνεβλάστησε σταυρὸς, * ὃς ἐνεβλήθη τῇ γῆ, * καὶ γλυκεῖα γέγονεν * ἡ ἀνατεῖλασα * τὰς ἀκάνθας τὸ πρὶν. νῦν ὡς ἄμπελος Σωρῆκ * κλάδους ἐξέτεινε * μεταφτυεουμένους * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ιθ'. — Nūn οὖν, Ἄδη, στενάζον, * καὶ συμφώνως σοῖς τοῖς γόοις * κλαύσωμεν, θεώμενοι * ὃ ἐφυτεύσαμεν δένδρον, * μεταβεβλή-

ταυρὸς C. — ἐν εἰκόνι Ἰησοῦς σταυρῷ M. — εἰ Ἀδὰμ ἀπορεύγει C.

17. στενάζον C. — ἡσύχασον C. — στόμα τὴν γ. C. — χαρὰς M. — ἀγαθὸς ἄγγελος καὶ τύπος C. Vox ἀγαθᾶγγελος haud displiceat, cum dixerit optime κατᾶγγελος Aeschyl. Agam. 622. — ὡσπερ ἀρ' ὑψηλῶν Χριστὸς ὁ μέλλων C. Ea receptum M textum confirmant, quæ simili lepore idem Romanus, ni fallor, cecinit in ἀνεπιγράφῳ planctu de Adamo :

Συνάληγσον, παράδεισε,
τῷ κτήτορι
πτοχεύσαντι, καὶ τῷ ἡλίω
σου τῶν φύλλων

ἰκέτευσον τῷ πλάστῃ μὴ κλειστή σε·
ἐλεήμων, ἐλέησον τὸν παραπεσόντα.

• Condoleas, o Paradise, tuo possessori jam mendicanti, et flebili foliorum tuorum fremitu, conditori supplicator, ne te claudat. Misericors, • miserere lapsi hominis. » Quæ quidem dum diligentius, auspice Deo, luci dederim, vereor ne

17. — « Siste, infelix Orce, flebiliter ait « Dæmon Belial. Tace jam et abstine, pone « ori manum. Nam vocem percipio lætitiæ « nuntiam : obstrepit mihi sonus, nuntius « bonorum, susurrus verborum, quasi folio- « rum crucis; Christus enim iamiam moritu- « rus, hæc edidit : « Pater dimitte illis! » « Me autem contudit quod inde adjecit : « quia nesciunt quid faciunt scelesti. » Jam « nos vidimus gloriæ Dominum esse eum qui « passus est, eumdemque velle Adamum in- « ferre iterum in paradisum. »

18. — « Num quando Dominus Moysi li- « gnum illud ostendit, quod aquas olim in « Merran dulces effecit, docuit quid esset, « cujusve radix? Nihil tunc dixit, neque enim « hoc voluit. Nunc autem omnibus id patefe- « cit; vide enim ut cuncta suavia facta sint, « nos vero amariores. Ex radice nobis infixæ « crux effloruit, quæ telluri ubi inserta fuit, « jam dulcis evasit illa, quæ prius spinas pul- « lulavit; nunc vineæ Sorech similis, palmi- « tes extendit, iterum inserendos in para- « disum. »

19. — « Nunc ergo, Orce, da singultus, « vocesque tuis ululatus miscentes, lacry- « memur, dum videmus qualem plantaveri-

metro urgente sollicitem vocem ἰκέτευσον, quam- vis in ea totum sit poemation, cum enim veteres solerent, ramis lana alba obvolutis, vota supplicum promere, adducit huc poeta totum paradisi frondibus obtentis pro supplice Adamo frementem et ingemiscentem. Hactenus hæc. — ἔβόησε C. — ἐβόα τὸ πάτερ M. — ἔλ. με M. — με μετέπειτα C. — γὰρ om. codd. add. οἱ ἄν. τί rhythmi ergo trajectum. — κύρ. δόξης ἐ. iid.

18. Ἄρα ὅπερ codd. ὅτι sensus requirit, τότε infra confirmante. Exod. XV, 23. — ποτὲ τὸ ὕδωρ εἰς Μερβᾶν. Ex. XV, 23. — οὐκ ἔδειξε τίνοι ἡ τίνοσ C. — ἐκ βίζης ἡμῶν sic duo codd. contra quos statim emendabam τοῦ ξύλου vel τοῦ αὐτοῦ, sat frigide. Reduco ab initio ea quæ primum. Orcus eructavit : τίς ὁ ἐμπήξας ἦλον τῆ καρδίᾳ μου; « Huc usque ergo, ait, fatale lignum radices egit, in hæc viscera. » — γλυκεῖα δὲ C. — ἀκάνθας πρὶν C. — ὠρίκ M. Statim em. Is. V, 2. — κλάδους βλαστήσει C.

19. οὖν om. M. — καὶ συμφώνως σοι C, M. —

μένον * εἰς ἄγιον πρέμονον, * οὐ ὑποκάτω * κατεσκήνωσαν * καὶ ἐπὶ κλάδοις * τούτου ἔννοσεύουσι * λησταί, φονευταὶ καὶ τελῶναι καὶ πόρναι, * ἵνα τρυγήσωσι * τὸν καρπὸν γλυκασμοῦ * ἀπὸ τοῦ δῆθεν ξηροῦ. * ὡς γὰρ φυτῶ τῆς ζωῆς, * τῷ σταυρῷ προσπλέκονται. * ἐπερειδόμενοι, * καὶ νηγόμενοι ἐκπερῶσι διὰ αὐτοῦ * καὶ προσορμίζονται, * ὡς εἰς εὐδίων κόλπον, * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

κ'. — Ὅμοσον οὖν, τύραννε, * λοιπὸν μηδένα σταυρῶσαι. * Στῆσον καὶ σὺ, Τάρταρε, * βουλῆν μηδένα νεκρῶσαι. * ἐλάβομεν πείραν, * συστειλωμέν χεῖρας, * γένοιτο ἡμῖν * ὁ ὑπέστημεν * πρὸς ἐπιστήμην * εἰς τὰ ὑπερχόμενα, * μηδεὶς ἐξ ἡμῶν τοῦ λοιποῦ τυραννήσῃ * κατὰ γένους Ἀδάμ. * καὶ γὰρ ἐσφράγισται * ἐν σταυρῷ, ὡς θησαυρὸς * ἔχων ἐν σκεύει κρυπτῷ * μαργαρίτην ἄσυλον, * ὃν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ * ἀπεσύλησεν ὁ εὐφρέστατος ληστής, * κλέψας καθηλωτῷ, * καὶ ληστεύσας ἐκλήθη * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

κα'. Ὑψιστε καὶ ἔνδοξε * Θεὲ πατέρων καὶ νέων, * γέγονε τιμὴ ἡμῶν * ἡ ἐκούσια σου ὕβρις. * ἐν γὰρ τῷ σταυρῷ σου * καυχώμεθα πάντες. * Τούτῳ τὰς φρένας * προσηλώσωμεν, * καὶ ἐπὶ τούτου * ὄργανα κρεμάσωμεν. * καὶ ἄσωμέν σοι, τῷ τῶν ὄλων Κυρίῳ, * ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιών, * ἵν' ὥσπερ οἱ Θαρσεῖς * ἀπεκόμισάν ποτε * τῷ Σολομῶντι χρυσὸν * ἐν καιρῷ, ὡς γέγραπται, * ἡμῖν τὸ ξύλον σου * καθ' ἡμέραν ἀποδιδῶ καὶ φῶς καὶ καιρὸν * πλοῦτον ἀτίμητον, * τοὺς τε πάντας εἰσάγη * πάλιν εἰς τὸν παράδεισον.

ταῖς λόγους C. — ὑποκάτω ἔννοσεύουσι καὶ ἐν τοῖς κλ. τ. κατεσκήνωσαν C. — Eadem fere in utroque cod. enallage. — τρυγ. καρπὸν γλυκ. C, M. — νιγγόμενοι ἐκπερῶσι δι' αὐτοῦ C, M.

20. Ὅμοσον οὖν duo codd. correxit vir doctus certa emendatione, neque obstat σταυρῶσαι ejus aor. post ὅμοσον classica dat exempla Lobeck l. 1. p. 745. — χεῖρον γεγέννηται ἡμῖν M. — τοῦ γένους C, M. — ἐσφράγισται γὰρ τῷ σταυρῷ C, M. — ἔχων ἐν σκεύει ἀφθάρτῳ M. — ἀπεσύλησεν εὐφ. λ. om. ar-

mus arborem, in sacrum mutatam trun-
cum, cujus in umbra tegent se, palmiti-
busque nidos inserent latrones, homicidæ,
et publicani et meretrices, ut vindemient
fructum dulcedinis, scilicet ab infrugifera
stipite; sicut enim ligno vitæ, ita cruci ob-
voluntur; qua tabella innixi et natantes,
transmeant, et quasi ad tranquillum por-
tum, iterum appellant in paradisum.»

20. — « Jura ergo, tyranne, jam nemi-
nem esse a te crucifigendum. Firma tu
quoque animum, o Tartare, occidendi ne-
minem; sat experti sumus, manus coercea-
mus; quod sustinuimus, in posterum no-
bis documento sit. Nemo nostrum deinceps
in Adami progeniem sæviat. Excisa est
enim in ligno crucis velut arca, continens
in abdito loculo margaritam inviolabilem,
quam ipse e cruce solertissimus latro fura-
tus est, eam a suspenso illo diripiens, fur-
toque peracto, vocatus est iterum in pa-
radisum.»

21. Altissime et gloriose patrum Deus ac
juvenum, nostrum in decus ultro versa est
tua injuria: in tua enim cruce gloriamur
omnes. Cujus clavis utinam nostras affigamus
animas, eique suspendamus organa, ac tibi
canamus, o Domine rerum omnium, unum
e canticis Sion; ut quemadmodum olim
nautæ Tharsis Salomoni attulerunt aurum in
tempore, uti scriptum est, nobis quoque li-
gnum tuum singulis diebus impertiat et lu-
men et opes opportunas, inæstimabiles, nos-
que omnes iterum ducat in paradisum.

titulo C, M. — εἰσῆλθεν πάλιν C. — Præstat con-
ferre elegantem de crucis cistula ἔκφρασιν cum
altera pariter e ferula et pharmaco petita in cant.
XIV, 14.

21. ἐν τῷ γὰρ σταυρῷ M. — ἐπὶ τούτῳ C, M. —
τῆς Σιών C, M. — ἵνα ὡς οἱ Θαρσεῖς ἀπεκόμισον C.
ἵν' ὥσπερ Θαρσεῖς ἀπεκόμισε M. — ἀποδίδωσι καθ'
ἡμέραν C, M. ἡμ. καὶ καιρὸν πλοῦτον ἀτίμητον M. —
καὶ φ. καὶ πλοῦτον C. — τοὺς γὰρ πάντας C, M. —
Cf. III Reg. X, 22.

IX.

CANTICUM IN DOMINICA PALMARUM.

α'. Μετὰ κλάδων ὑμνήσαντες πρότερον,
μετὰ ξύλων συνέλαβον ὕστερον,
οἱ ἀγνώμονες Χριστὸν
Ἰουδαῖοι τὸν Θεόν·
ἡμεῖς δὲ πίστει ἀμεταθέτῳ
ἀεὶ τιμῶντες ὡς εὐεργέτην,
βοήσωμεν αὐτῷ·
Ἐὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος
τὸν Ἀδὰμ ἀνακαλέσασθαι.

β'. Τῷ θρόνῳ ἐν οὐρανῷ,
τῷ πύλῳ ἐπὶ τῆς γῆς
ἐποχούμενος, Ἰησοῦ ὁ Θεός,
τῶν ἀγγέλων τὴν αἴνεσιν
καὶ τῶν παιδῶν τὴν ὑμνησιν
προσεδέξω, βοῶντων σοι·
εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος
τὸν Ἀδὰμ ἀνακαλέσασθαι.

γ'. Ἐπειδὴ ἄθην ἔδησας,
καὶ θάνατον ἐνέκρωσας,
καὶ κόσμον ἀνέστησας,
βατίοις τὰ νήπια
ἀνευφήμουν σε,
Χριστὲ, ὡς νικητὴν,
κραυγάζοντα σοὶ σήμερον·
Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ!
οὐκέτι γὰρ, φασίν,
σφαγήσονται βρέφη
διὰ τὸ βρέφος Μαρίας,

1. Qui cum ramis hymnos nectebant primum,
cum fustibus postmodum exceperunt
ingrati Judæi
Christum Deum :
nos vero immota in fide,
eum semper recolentes ut munificum,
clamemus ei :

« Benedictus es qui venis,
« Adamum iterum vocaturus. »

2. Qui thronum in cælo,
in terra qui pullum
sedem habes, Christe Deus,
Angelorum laudem
ac puerorum hymnum
accepisti, ad te clamantium :
« Benedictus es qui venis,
« Adamum iterum vocaturus. »

3. Infernum quoniam vinxisti,
et interemisti interitum,
mundumque erexisti,
puelli cum palmis
lætisque te vocibus canebant,
o Christe, uti victorem,
hodie clamantes tibi :
« Hosannah, filio David!
« Haud amplius enim, aiunt,
« parvuli mactabuntur,
« propter infantem Mariæ :

Canticum IX in corsin. f. 73-75 integrum est, itemque, opinor, in mosq. f. 263, sed partim in taurin. f. 167, 168. Tria ab initio troparia in triodis tam editis quam mss. servata sunt. Primum quidem in eadem die Dominica, ex palmis nuncupata, reperies post tertiam canonis oden, sub vetusta illa epigraphe ὑπακοή, satis notatu digna; secundum vero et tertium, post oden VI, sub solita duplici nomenclatura : κοντάκιον αὐτόμελον et ὁ οἶκος. A tertio illo textitur acrostichis, quam corsin. inseruit in epigraphen : κυριακῆ τῶν Βατίων κοντάκιον, ἦχος πλδ', φέρον ἀπροστιγδα· Εἰς τὰ βᾶτια

Ῥωμανοῦ. Sunt singulis XVI tropariis versus numero viginti, omnes vero triginta septem supra trecentos.

1. διὰ παντὸς βοήσωμεν edd.

2. καὶ τῶν ἀγγέλων taurin. — παιδῶν ἀνύμνησιν T. cum edd. — προσδέχου T.

3. ἔδησας, ἀθάνατε id. et edd. Ab initio rhythmus suaderet ἐπεὶ τόν. — κραυγάζοντα σοὶ, retento enclitici accentu, tum propter emphaſin, tum toni ergo, cui etiam faveret σοὶ σήμερον κραυγάζοντα. — φησὶν edd. codd. — καὶ πρεσβυτῶν... μόνος σταυροῦσαι codd. et edd. contra rhythmum constan-

ἀλλ' ὑπὲρ πάντων νηπίων πρεσβυτῶν τε
σταυροῦσαι μόνος·
οὐκέτι καθ' ἡμῶν
χωρήσει τὸ ξίφος,
καὶ ἡ σὴ γὰρ πλευρὰ
νυγῆσεται λόγχῃ,
ὄθεν ἀγαλλόμενοί φαμεν·
Εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος
τὸν Ἀδὰμ ἀνακαλέσασθαι.

δ'. Ἴδου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν, * ὁ πρῶτος καὶ
ἡσύχιος, * τῷ πώλῳ καθήμενος, * σπουδῇ πα-
ραγίνεται, * ἐπὶ τὸ παθεῖν * καὶ τὰ πάθη
τεμεῖν, * ὁ Λόγος ἐπὶ ἀλόγου, * λογικούς θέ-
λων ῥύσασθαι. * καὶ ἦν ἰδεῖν ἐκεῖ * ἐν ὤμοις
τοῦ πώλου * τὸν ἐπὶ θρόνου χειρουβείμ, * τὸν
ποτ' Ἡλίαν ἐν ἄρματι πυρίνω, * ἀναλα-
βόντα. * πτωχεύοντα βουλή * τὸν πλούσιον
φύσει, * καὶ γνώμη ἀσθενῆ * τὸν ἐνδυνα-
μοῦντα * πάντας τοὺς κραυγάζοντας αὐτῷ. *
Εὐλογημένος εἶ. . .

ε'. Σιών ἐσεισθη ἅπασα, * καθὼς ποτε ἡ
Αἴγυπτος. * ἐκεῖ μὲν τὰ ἄψυχα, * ἐνταῦθα
δὲ ἔμψυχοι * ἐσαλεύθησαν, * μολόντος σου,
σωτήρ, * οὐχ ὅτι ταραχώδης εἶ, * φυτουργὸς
γὰρ εἰρήνης εἶ, * ἀλλ' ὅτι ἅπασαν * ἐχθροῦ
μαγγανείαν * λύεις, ὡς πάντων ποιητῆς, *
τοῦτον πανταχόθεν ἀπελαύνων, ὡς παντὸς *
τόπου βασιλεύων. * τὰ εἰδῶλα ἔθνων * κατέ-
πεσον τότε, * νῦν δὲ οἱ τὰ αὐτῶν * φρονοῦν-
τες δονοῦνται, * τῶν βρεφῶν φωνὴν ἀκούον-
τες. * Εὐλογημένος. . .

ς'. Τίς ἐστὶν οὗτος; ἔλεγον * οἱ γνώμη
ἀγνοήσαντες * (φησὶ γὰρ· Οὐκ ᾔδεισαν) *
τίς ἦν ὁ υἱὸς Δαυὶδ, * ὁ ῥύσμενος * αὐτούς

tem. σταυροῦσαι praes. pro futuro, ex more me-
lodi, pro σταυροῖ (σταυρόη) de qua forma recole
quae supra ad cant. VIII tropar. 9 notantur. —
καὶ om. codd. et edd. καὶ γὰρ et priscis et nostro
frequentissimum. Cf. infra tropar. 8 v. 4, etc.

4. ἦν θεάσασθαι τοῖς νῶτοις T. — τοῖς ὤμοις C. —
ἐπὶ ὤμων χειρ. T. — πτωχεύει γὰρ βουλήσει ὁ πλού-
σιος φύσει T. — ἅπαντας τοὺς T. — αὐτῷ suppletur.

« sed pro omnibus puellis senibusque
« crucifigeris tu solus!
« Haud amplius contra nos
« spatiabitur gladius :
« tuum enim latus
« transfodietur lancea ;
« unde lætabundi famur :
« **Benedictus es qui venis,**
« **Adamum iterum revocaturus.** »

4. Ecce Rex noster, mitis et tranquillus,
pullo insidens, cito properat ad patiendum
passionesque rescandas. En Verbum sedet in
jumento, mentes ut salvas faciat : hic quidem
cernere erat humeris pulli vectum, qui che-
rubico sedet throno, qui olim Eliam igneo
curru sustulit ; sponte sua pauperem, qui di-
ves est natura ; ultro debilem, qui robur
indit omnibus illi clamantibus : Benedictus
es . . .

5. Sion tota concussa est, sicut olim Ægy-
ptus. Illic vero inanimata, hic autem vivæ
animæ quassatæ sunt, statim ut accessisti,
Salvator ; non ideo sane quod tumultus auc-
tor sis, tu enim pacis sator es ; sed quod to-
tam inimici incantationem dissolvas, quippe
rerum factor omnium es, et cujuscumque re-
gionis dominator, eum undecumque expellis.
Gentium tunc idola corruerunt, nunc vero
illi, qui gentiles sensus habent, ruunt, quum
audiunt pueros vocem mittentes : Benedi-
ctus es . . .

6. « Qualis est iste? » aiebant, qui ultro et
consulto ignorabant (dicit enim : Nesciunt!)
quis esset filius David, is ipse qui eripuit eos

5. ποιητῆς πανταχόθεν τοὺς ἐλαύνων ὡς π. τ. κυ-
ριεύων. Qua varietate pellimur ad legendum libe-
rius : πάντοθεν τοῦτον ἐλαύνων ὡς παντὸς ὧν δεσπότης
τόπου. — αὐτῶν codd. prorsus ambiguum. — κα-
τέπεσαν πάλαι καὶ νῦν οἱ τὰ αὐτῶν T. — ἀκούοντες
φωνὴν C, φωνὰς T.

6. ἀγνοοῦντες T. — τίς ἐστὶν υἱὸς C. — λύουσι
Δάζαρον καὶ τίς ἤγειρεν οὐκ οἶδασι T. — καὶ οὐκ οἶδασι,

ἐκ τῆς φορᾶς. * Ἀκμὴν Λάζαρον λύουσι, * οὐκ εἰδότες τίς ἤγειρεν. * ἀκμὴν δὲ πάσχουσι * τοὺς ὤμους οἱ τότε * βαστάσαντες χερσὶν αὐτῶν, * δῆθεν ἠγνόουν τίς ἐστὶν ὁ ἀρπύσας αὐτῶν θανάτου. * Ἰαείρου τὴν αὐλὴν * οὐδέπω ἐξῆλθε, * καὶ τίς ὁ τὴν αὐτοῦ * ζώσας, ἀρνοῦνται. * Οἰδασιν, οὐ θέλουσιν εἰπεῖν. * Εὐλογημένος...

ζ'. Ἀγνωμονοῦντες ἄνομοι * τὴν ἄγνοιαν ἐπλάσαντο, * καὶ δῆθεν οὐκ ᾔδεισαν, * ὃν κτεῖναι ἐβούλοντο. * οὐκ ἠπίσταντο * οἱ τοῦ ψεύδους υἱοὶ * οὐ ξένα ἄπερ λέγουσι. * τὰ γὰρ πρῶτα καινίζουσι. * Μωσῆς ἐξαγαγὼν * αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου * εὐθὺς ἠρνήθη ἡμ' αὐτῶν. * καὶ Χριστὸς, σώσας αὐτοὺς ἐκ τοῦ θανάτου, * νῦν ἠγνοήθη. * ἠγνόησαν Μωσῆν * οἱ γνόντες τὸν μόσχον. * ἠρνήσαντο αὐτὸν * οἱ φίλοι Βελίαρ. * τότε μὲν. τί; νῦν δέ. τίς, φασίν, * εὐλογημένος...

η'. Βατοῖς βρέφη ὕμνουσιν σε, * υἱὸν Δαυὶδ καλοῦντές σε. * εἰκότως, ὦ δέσποτα! * καὶ σὺ γὰρ ἀπέκτεινας * τὸν ὀνειδιστὴν, * νοητὸν Γολιάθ. * ἐκεῖνον αἱ χορεύουσαι * μετὰ νίκην εὐφήμησαν. * Ἐπάταξε Σαοὺλ * ἐν ταῖς χιλιαῖς, * ἐν μυριάσι δὲ Δαυὶδ. * Ὅ ἐστι νόμος καὶ μετ' αὐτὸν ἡ χάρις * σοῦ, Ἰησοῦ μου. * Ὁ νόμος οὖν Σαοὺλ * ρηθῶν καὶ διώκων, Δαυὶδ δὲ διωχθεὶς * τὴν χάριν λαμβάνει, * οὗ υἱὸς εἶ σὺ καὶ Κύριος * εὐλογημένος...

θ'. Ἄρμα φωτὸς ὁ ἥλιος, * καὶ οὗτός σοι δεδουλωται. * παιδρὸς μὲν εἰς ὄχημα, * ἀλλ'

a putredine. Modo Lazarum solvunt, non videntes quis eum erexerit. Modo humeris dolent qui ipsum ferebant suis manibus : at tamen non noverunt quis eum a morte abstulerit. Jaïri vestibulum nondum transiit : quis ejus natam fecerit redivivam, negant. Immo sciunt, at dicere nolunt : Benedictus es...

7. Ingrati animi et scelesti, inscitiam fingebant, scilicet eum nescierunt, quem occidere volebant. Ignorabant filii mendacii haud insolita esse quæ effutiunt, prisca enim innovant. Moyses quum eos eduxisset ab Ægypto, cito ab ipsis repudiatus est, et Christus, qui a morte salvos fecit, eis nunc ignotus est. Nescierunt Moysem, qui noverunt vitulum. Ipsum Christum filii Belial negabant. « Quid hoc? » aiebant tunc; nunc vero : « Quis est benedictus qui venit... »

8. Te cum palmis pueri celebrarunt, te filium David nuncupantes. Et sane, o Domine! Tu enim occidisti contumeliosum spiritualem Goliath. Davidi post victoriam chori puellarum succinebant : « Percussit Saul in millibus; sed in decem millibus David. » Hoc est lex, et post legem gratia tua, mi Jesu. Lex est Saul, Davidem æmulans ac persecuens; gratiam autem refert David, persecutionem passus, cujus tu filius ac Dominus benedictus es...

9. Currus luminis sol, idemque tuus servus est; rutilum quidem vehiculum, tuis ta-

C. — βαστ. χεῖρες αὐτῶν καὶ δῆθεν C. χεῖρας υἱὸν κ. δ. — δῆθεν ironice, ut in fr. 75 v. 3. — τὴν αὐλὴν recte, ut veteres sæpe, haud obstante ἐξῆλθον T. — Ἰαείρου synizesi contrahitur. — οἶδαν ἀλλ' οὐ C. cf. VIII, 10. — Supra ᾔδεισαν respicit Luc. XXIII, 34.

7. δῆθεν οὐκ ἠγνόησαν ὃν κτεῖναι ἐσκέπτοντο T. — ὠκίον T. — εὐθὺς omisso, ἐλοιδορήθη T. — ὁ σώσας codd. om. τοῦ. — ἠρνήσαντο Χριστὸν T, idem est emphatice αὐτὸν τότε μὲν. τί γέγονε, νῦν δέ. τίς ἐστιν, ἔλεγον C. Notarium deterruit poetæ impetus, qui frigida non dixit τί γέγονε, neque τίς ἐστιν, sed uno ictu, unoque apice hæc collegit : Matth.

XXI, 10 : ἐσεισθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα. τίς ἐστὶν οὗτος; etc. Exod. XVI, 15 : ἰδόντες δὲ αὐτὸ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἶπαν ἕτερος τῶ ἑτέρου. τί ἐστὶ τοῦτο; — ac totum hoc, licet subtilia venetur, expunxit T, statim post βελίαρ subdens : ἔθεν οὐκ ἠθέλησαν βοᾶν. εὐλ.

8. τὸν νοητὸν codd. — μετὰ νίκης vid. — ἀπέκτεινε Σαοὺλ T. — καὶ μυριάσιν ἐν δ. rara præpositionis traiectione, quæ sepe rhythmo faveret καὶ μ. ὁ Δαυὶδ T. — νόμος τὴν Σαοὺλ sic T. — χάριν βλαστάνει T. σὺ γὰρ υἱὸς εἶ C. — σὺ γὰρ εἶ ὁ κύριος Δαυὶδ T.

9. οὐ δεδουλ. et iterum καὶ οὗτος pro ἀλλ' ὅμως T. — καὶ πῶλος C. T. — πλάστου καὶ θεοῦ T. — σε νῦν — προσκυῶν T. — φάτην ἐν τοῖς ἑπαργάνοις εἰλήθη;

ὁμως ὑπόκειται * τῇ κελεύσει σου, * ὡς πλάστη καὶ Θεῶ. * ἐπεὶ σε πῶλος ἔτερψε, * προσκυνῶ σου τὸ εὐσπλαγγνον. * ποτὲ γὰρ δι' ἐμέ * ἐτέθης ἐν φάτνῃ, * τῇ τῶν ἀλόγων, * ὦ σωτήρ. * καὶ νῦν τῷ πῶλῳ ἐπέβης, τὸν οὐρανὸν * θρόνον κεκτημένους. * Οἱ ἄγγελοι ἐκαὶ * τὴν φάτνην ἐκύκλουν, * ἐνταῦθα μαθηταὶ * τὸν πῶλον συνῆγον. * τότε δόξαν, καὶ νῦν ἤκουσας. * Εὐλογημένος εἶ...

ι'. Ἰσχὺν τὴν σὴν ἐνδείκνυσαι, * τὰ εὐτελεῖ αἰρούμενος, * πτωχείας γὰρ εἶδος ἦν, * ἐν πῶλῳ καθίζεσθαι. * ἀλλ' ὡς ἔνδοξος, * σαλευεὺς τὴν Σιών. * εὐτέλειαν ἐσήμεινε * μαθητῶν τὰ ἱμάτια. * ἀλλ' ἦν σοι ἔνδοξος * ὁ ὕμνος τῶν παιδῶν * καὶ ἡ τοῦ ὄχλου συνδρομῆ, * ὡσαννὰ, ὅ ἐστι. σῶσον δὴ, κραζόντων, * ὁ ἐν ὑψίστοις, * σῶσον ὁ ὑψηλὸς * τοὺς ταπεινωθέντας. * ἐλέησον ἡμᾶς, * τοὺς κλάδοις προσέχων. * βλέψον εἰς τοὺς πρὸς σὲ κρᾶζοντας. * Εὐλογημένος...

ια'. Ἀδὰμ ἡμῖν ἐποίησε * τὸ χρέος ὁ ὀφειλομεν, * φαγὼν ὁ οὐκ ὤφειλε, * καὶ μέγρι τῆς σήμερον * ἀπαιτούμεθα * ἀντ' αὐτοῦ οἱ αὐτοῦ. * οὐκ ἤρηκε τῷ χρήσαντι * ἀπαιτεῖν τὸ χρησόμενον, * ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῦ * ἐφίσταται τέκνοις, * πατρῶιον χρέος ἀπαιτῶν, * καὶ ἐκκενοῖ τὸν οἶκον τοῦ ὀφειλοντος * πᾶν ἀποδοῦναι. * διὸ ὡς δυνατὸν * προσείπωμεν πάντες. * Εἰδὼς ὅτι ἡμεῖς * πτωχεύομεν σφόδρα, * σὺ αὐτὸς, σωτήρ, ἀπόδος, ὡς * εὐλογημένος εἶ...

ιβ'. Ῥύσασθαι πάντας ἠλυθεῖς, * καὶ μέρτυς ὁ προφήτης σου, * ὁ οὕτω κηρύξας σε

men jussibus obvium, cuius quippe opifex ac Deus es. At quum tibi pullus placuerit, tuam adoro misericordiam; mei enim gratia olim in præsepe jumentorum jacuisti, o Salvator; nunc vero pullum ascendisti, qui cælum pro solio possides; tunc præsepe angeli circumdabant, hic discipuli pullum conducebant; tunc gloriæ canticum audiisti, et nunc: Benedictus es...

10. Virtutem tuam demonstras, vilia eligens præ cæteris. Paupertatem enim significat, in pullo sedere; ipsa vero gloria tua commoves Sion. Ignobilitatem notant discipulorum pallia; at tuum decus erat hymnus puerorum ac turbæ concursus, clamantium: « Hosanna, id est, certa salus esto, qui habitas in excelsis; salva, Altissime, humilios. Miserere nostri, supplicibus ramis attendens; intueri nos ad te clamantes: « Benedictus es...

11. « Nobis Adam creavit debitum, quo premimur, comedens quod non debuit; et usque ad diem hodiernam debitores pro eo sumus, qui ab eo nascimur. Nec satis erat creditori exigere mutuum ab illo; sed ejusdem sobolem urget, paternum exigens debitum, et debentis etiam domum vacuam facit, donec omnia restituat. Unde pro viribus omnes una voce dicamus: Te non latet nos valde pauperes esse; tu ipse, Salvator, exsolve, quia benedictus es...

12. « Omnes ad liberandum tu venisti, te stisque tuus est propheta Zacharias, te

καὶ νυνὶ T. — ὁ οὐρανὸν T. Pro κεκτημένους I. κτώμενος scripserit poeta metro indulgens et seriorum consuetudini, quum tamen hic non καῖσθαι comparare sibi, sed κετῆσθαι possidere, potius requiratur. Immo legendum censeo: καὶ νῦν τῷ πῶλῳ ἐπέβης, κεκτημένος θρόνον τὸν πῶλον. Oblectare se vatem huiuscemodi paranomasiis, satis iam superque expertum est. — πῶλον συνεῖχον codd. — δόξαν τότε T. — ἤκουσε καὶ νῦν C, T. Cæterum cf. trop. X cantici sequitis.

10. ἐδείκνυες T. — καθήσεσθαι C. T. Σιών. Matth. XXI, 10. — ἐσήμεινε T. — ἦν τοῦ κράτους του T. —

Transp. C. T. κραζόντων post ὡσαννὰ. — ἐν τοῖς ὑψ. T. προσέχων, κλώνες οἱ δονούμενοι κινήσουσιν τὰ σπλάγγνα σου. εὐλ. T. Cf. VIII tr. 17 not. — κρᾶζοντας πρὸς σὲ C.

11. χρήσαντι ἔχειν τὸν χρεωστήσαντα T. — καὶ τοῖς τούτου C, T. — οἶκον ἀπλῶς τοῦ ὀφειλετοῦ πάντας ἐκσύρων διὸ T. — πάντως ἀποδ. διὸ ὡς δυνατῶ C. — προσφεύγωμεν π. T. — αὐτὸς, ὡς πλούσιος T, cujus præceps librarius, sex trop. omissis, saltum fecit ad ultimum. — ἀπόδος ἃ ὀφειλομέν C.

12. ἐληλυθας C, iterum ut in Cant. 1, 4 v. 4, sed his contra metrum et tonum; nec cogitan-

* πραύτατον, δίκαιόν * τε καὶ σώζοντα * Ζα-
χαρίας τοτέ * ἐκάρμομεν, ἠττήθημεν, * παν-
ταχθῆεν ἐβλήθημεν * τὸν νόμον λυτρωτῆν *
ἐδόξαμεν ἔχειν, * καὶ κατεδούλωσεν ἡμᾶς *
τοὺς προφήτας δ' αὖ, καὶ οὗτοι ἐπ' ἐλπίδι *
ἡμᾶς ἀφῆκαν * διὸ μετὰ βρεφῶν * σοι γο-
νυπετοῦμεν, * ἐλέησον ἡμᾶς, * τοῖς κλάδοις
προσέχων * θέλησον, σταυρωθήτι, * καὶ
σχίσον τὸ χειρόγραφον * εὐλογημένος...

ιγ'. Ὡ πλάσμα τῆς παλάμης μου, * ὁ
πλάστης ἀπεκρίνατο * τοῖς ταῦτα κραυγῆ-
ζουσιν, * εἰδὼς ὡς οὐκ ἴσχυσε * νόμος σῶσαί
σε, * ἐληλυθα ἐγώ * οὐκ ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-
πται, * ἐπειδήπερ οὐκ ἴσχυεν * ἀλλ' οὔτε
προφητῶν, * καθότι καὶ οὗτοι, * τὸ πλάσμα
μου ὡσπερ καὶ σύ * ἐμὸν δὲ τοῦτο, τὸ λύσαι
σε τοῦ χρέους * τοῦ βαρυτάτου * παλοῦμαι
ὑπὲρ σοῦ, * καὶ ἐλευθερώ σε, * σταυροῦμαι
ἀντὶ σοῦ, * καὶ σὺ οὐ νεκροῦσαι, * θνήσκω
καὶ διδάσκω σε βοᾶν * εὐλογημένος...

ιδ'. Μὴ γὰρ ἀγγέλους ἔστερξα, * σὲ τὸν
πτωχὸν ἐφίλησα, * τὴν δούξαν μου ἔκρυψα, *
καὶ πέντης ὁ πλοῦσις * φαίνομαι ἐκόν * πολὺ
γάρ σε ποθῶν * ἐπέινασα, ἐδίψησα * διὰ σέ,
καὶ ἐμόγησα * ἐν ὄρεσι, κρημονῖς * καὶ
νάπαις διήλθον, * σὲ τὸν πλανώμενον ζητῶν
* ἀμὸν, ἐγενόμην (ὅπως τῆ φωνῆ μου * σὲ
θέλω ἀξῶ) * ποιμῆν, καὶ διὰ σέ, * ψυχὴν
θέλω θεῖναι, * ἵνα σε τῆς χειρὸς * τοῦ λύκου
ἀρπάξω, * πάντα πάσχω, θέλων σε βοᾶν *
εὐλογημένος...

ιε'. Ἀλλὰ μετὰ τὰ ῥήματα, * ἐνδείκνυται
τὰ πράγματα * τὴν πόλιν γὰρ ἔφθασε, *
καὶ πάντας ἠρέθισε * τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ * ὁ

dum ἤλυθα, quod ignotum est, dum teritur ἤλυ-
θον, pro attico ἤλθον. — σώζοντά σε C. cf. Zachar.
IX, 9; ps. LXXXV, 5; Joel II, 13. ἐξεβλήθημεν C.
τὰ δὲ πάλιν C. — θέλησον. Impedito metro, inte-
gro versu abundante, sententiaque monemur ali-
quid esse mutandum, ac fortasse in hunc mo-
dum: προσέχων σχίσον τὸ χειρόγραφον, ἐπεὶ εὐλογη-
μένος, « dele chirographum, » respectu ad egre-
gium locum Colossens. II, 14. — οὗτοι πλάσμα
ἐμὸν C. — τοῦτο πελεῖ τοῦ λύσαι C

V.

« quondam prænuntians futurum esse mitis-
« simum, iustum et salvatorem. Labora-
« vimus, oppressi fuimus, undequaque ia-
« ctati sumus. Lex nobis vindex libertatis visa
« est, et nos servos fecit. A prophetis idem
« expectabatur, nos porro sub spe relique-
« runt. Idcirco cum pueris ante te genua fle-
« ctimus. Misericors esto, supplicibus atten-
« dens ramis, sponte velis crucifigi, ac rumpe
« chirographum. Benedictus es... »

13. — « O figmentum manus meæ, respon-
« dit opifex talia clamantibus, videns quomo-
« do lex te salvare non valeret, adveni ego.
« Neque salus in lege scripta erat, quippe
« quæ id non valuit; neque in prophetis, ipsi
« enim opus meum erant, sicut tu. Meum vero
« idipsum est, solvere te a debito gravissimo.
« Venumdabor pro te, et liberabo te. Cruci-
« figar pro te, tu vero non occideris. Morior,
« et doceo te clamare : Benedictus es... »

14. « Angelos quidem non ita dilexi, qui
« te egenum adamavi, et gloriam meam abs-
« condi, et pauper sponte apparui, quum
« essem dives; tui enim multo amore esurivi;
« sitivi propter te, et laboravi. Per invios
« montes, perque valles abii, te erroneam
« quæritans ovem. Ego, ut te voce mea deli-
« niens adducerem, factus sum pastor, etiam
« pro te animam volo ponere, ut te de manu
« lupi eruam; omnia sustineo, quum aveam
« ut exclames : Benedictus es... »

15. Verum post verba, opera ostendit. Ci-
vilitatem namque quum ingressus esset, omnes
inimicos suos incendit puerorum canticum.

13. νεκροῦσαι. Cf. quæ supra in troparii 3
not.

14. μὴ γάρ, sic iubet acrostichis, at melius : οὐ
γάρ, nisi μὴ sit interrogantis : num dilexi..?
De quo discrimine cf. Winer p. 453. — ἐκόν φαί-
νομαι C. — ἐπέινασα. Sic sacri script. pro att.
ἐπέλησα. — ἀμὸν ἐγεν. C. pro rhythmo καὶ γέγονα.
— ἴν' ὅπως C.

15. ἐνδείκνυσθαι vim act. habet sæpissime apud
vett. constanter in sacris libris. — τῶν παίδων

5

ὕμνος τῶν βρεφῶν· * ἐπάρας δὲ τὰ ὄμματα,
* τῇ Σιών ἐνητένισε, * καὶ θρήνον κατ' αὐ-
τῆς * ὑφάνας ἐβόα· * Στέναξον, Ἱερουσαλήμ,
* εὔρες γὰρ παῖδας πατέρων διδασκάλους, *
καὶ τοὺς υἱούς σου * νεχέεις τῷ κακῷ * καὶ
τῇ πονηρίᾳ, * καὶ πρὸς τὸ ἀγαθὸν * οὐ γῆ-
ρας θαρρύνεις· * κρείττους σου οἱ κρῆζοντες
ἔμοι· * Εὐλογημένος εἶ...

ις'. Nūn δὲ ἐν σοὶ ἐλεύσομαι, * καὶ ρίψας
σε ἀπόσομαι, * οὐχ ὅτι ἐμίσησα, * ἀλλ'
ὅτι μισοῦσάν σε * νῦν κατέλαβον * ἐμὲ καὶ
τοὺς ἐμούς· * μοὶ σταυρὸν ἐπαγγέλλονται *
ἀντὶ τίνος τὰ τέκνα σου; * ἀνθ' ὧν τὴν θά-
λασσαν * τότε ἔβρηξα ῥάβδῳ; * πρὸ τούτων
λατομῶσί μοι * τάφον, ἀνθ' ὧν τὴν παρέ-
σχον σκέπην νέφους; * καὶ χαίρω, ὅτι * δι'
αὐτοῦς ἤλυθον * καὶ τὸ παθεῖν στέργω * τὸν
πεσόντα ποθῶν, * ἵνα οἱ ποθοῦντες * φῶσι
καὶ κραυγάζουσιν ἐμοί· * Εὐλογημένος...

ζ'. Οὕτω τὴν νωθοκάρδιον * ὁ βλέπων
τὰ ἐγκάρδια * ἐλέγξας, εἰσέρχεται * σὺν πᾶσι
τοῖς βρέφεσιν * ἐν τῷ ἱερῷ, * ὡς ὧν ἀρχιερέυς·
* ἐν οἴκῳ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ * ὁ υἱὸς παρε-
γένετο, * καὶ ἐξῶ ἔβαλεν * ὁμοῦ τοὺς πωλοῦν-
τας * καὶ ἀγορῆζοντας, εἰπών· * Μηδὲν
μένη ἔνθα, μεταβαίνομεν γὰρ * ἐντεῦθεν ἐγὼ
* καὶ ὁ Πατὴρ ἐμοῦ, * καὶ τόπους σκηναί-
τε * εὐτρεπισόμεθα*, τοῖς εὐσεβεῖ πόθῳ * καὶ
πίστει βεβαίαι κρῆζουσιν· * Εὐλογημένος...

ιη'. Υἱὲ Θεοῦ, πανχύγιε, * μετὰ τῶν ὕμνη-
σάντων σε * ἡμᾶς συναριθμήσον, * καὶ δέ-
ξαι τὴν δέησιν * τῶν σου ἰκετῶν, * ὡς τῶν
παιδῶν ποτέ· * ἐλέησον οὓς ἐπλασας, * οὓς
φιλῶν ἀπεδημήσας· * εἰρήνην δώρησαι * ταῖς
σαῖς ἐκκλησίαις, * σαλευομέναις ὑπ' ἐχθρῶν·
* καὶ ἐμοὶ τὴν λύσιν κατὰπεμψον, σωτῆρ,

cod. — ὅτι εὔρες παῖδας C. — τὸ γῆρας θαρρύνεις C.

16. σταυρὸν μοι ἐπαγγέλλονται C. in quo a v. 10
rhythmus multum turbatur : θάλασσαν | ἐβρηξα
ῥάβδῳ | πρὸ αὐτῶν, λατομῶσί μοι | τάφον; ἀνθ' ὧν
αὐτοῖς πάρ. σκ. νεφέλης | καὶ χαίρω, ἐπειδὴ | χάριν αὐ-
τῶν ἤλυθον | καὶ στέργω τοῦ παθεῖν | ποθῶν τὸν πεσόντα
| ἵνα οἱ ποθοῦντές με φασίν· | εὐλ. Quantumvis cas-
sum et quassatum sit troparium, vulnera omnem

Oculos vero sursum ferens, mentem in Sion
intendit, ac lamentum super ea texens, in
hæc erupit : « Ingemisce, Hierusalem, quæ
« pueros invenisti patribus sapientiores, et fi-
« lios tuos malo et nequitie assuefacis a te-
« neris, neque etiam senium ad meliora inci-
« tas. Præstant tibi, qui mihi clamant : Be-
« neditus es... »

16. « Nunc in te ingrediar, et te proiciens,
« procul te mittam, non ideo quod te oderim,
« sed quia odium te in me et meos habentem
« deprehendi. Crucem mihi quamobrem mi-
« nantur filij tui? An propterea quod mare
« disrupti virga? Excidunt mihi sepulchrum;
« an propterea quod ipsis præstiti nebula
« umbraculum? Sed lætor; ob illos enim veni,
« et pati cupio, et lapsum anhelò erigere, ut
« qui me diligunt, dicant, mihi que clamant :
« Benedictus es... »

17. Sic urbem corde gravem redarguens,
qui pectora introspicit, abiit cum omnibus
pueris in templum, cuius summus est pon-
tifex; in domum Patris sui Filius accessit,
et foras eiecit simul vendentes et ementes,
dicens : « Nihil maneat illic, unde ego et Pa-
« ter meus migramus, et loca et taberna-
« cula præparabimus aliis, in alacri pietate et
« firma fide hymnos mihi vociferantibus : Be-
« neditus es... »

18. Dei sanctissime Fili, in choro te cele-
brantium connumera nos, ac suscipe vota
tuorum supplicum, ut olim puerorum. Mi-
serere eorum quos plasmasti, quorum amore
peregrinatus es. Da pacem tuis ecclesiis, ho-
stium impetu concussis. Et mihi, salvator,
veniam largire peccatorum meorum; tribue

non scævare venustatem, uti et καὶ pro ἀλλὰ jam
notatum, et αὐτῶν, ἀνθ' ὧν quod rursus infra in
Cant. XVI, 9 albo calculo signabitur.

17. μηδὲν μνητῶ ἐνταῦθα C. — καὶ σκηναίς εὐτρε-
πίσωμεν πᾶσι τοῖς πόθῳ εὐσεβεῖ C. — ὕμνοῦσι καὶ κραυ-
γάζουσιν ἐμοί C.

18. Utinam citius nobis redierit taurin. quocum
ἰκετῶν. — οἰκετῶν C. — τὴν λύσιν κατὰπεμψον, σω-
τερ, τῶν ἀμαρτιῶν μου C. — ὁ θεός μου C. & θέλεις

* ἁμαρτιῶν μου· * παρὰ σχοῦ μοι λαλεῖν * mihi dicere quod amas, Deus meus! Ignam ne mentem meam mœror efficiat, fac
 ἂ θέλεις, Θεός μου· * μὴ κωθρόν μου τὸν νοῦν nam me uberes edere fructus, quia benedictus es,
 * ἡ λύπη ποιήση· * δεῖξόν με καλλίκαρπον, me venisti ad revocandum Adamum.
 ἐπεὶ * εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος * τὸν Ἀδὰμ
 ἀνακαλέσασθαι.

ὡς θέλεις T. — καλλίκαρπον ὅτι εὐλ. C. καλλίεργον βοᾶν εὐλ. T, arguta semper et exquisita sectatus.

X.

CANTICUM DE CASTO JOSEPHO.

- α'. Οἱ τὸ στάδιον τῶν νηστειῶν
 πανσόφως διανύσαντες,
 καὶ τὴν ἑναρξιν τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου
 ἐν πόθῳ ποιούμενοι,
 δεῦτε, πάντες ἀδελφοὶ,
 τὴν τοῦ σώφρονος ἀγίαν
 Ἰωσήφ σπουδὴν ζηλώσωμεν·
 τῆς δὲ συκῆς τὴν ἀκαρπίαν φοβηθέντες,
 τῶν παθῶν ζηρᾶνόμεν
 δι' ἐλεημοσύνης τὴν ἡδύτητα,
 ἵνα καὶ τὴν ἔγερσιν
 ἐνθύμως προσθιάσαντες,
 ὡς μύρα κομισώμεθα
 ἐξ ὕψους τὴν συγχώρησιν,
 ὅτι πάντα ἐφορᾷ
 τὸ ἀκρίμητον ὄμμα.
1. Vos stadium ieiuniorum
 sapientissime emensi,
 et exordium doloribus Domini
 cum amore facientes,
 adeste, cuncti fratres,
 sacram casti Josephi
 æmulemur diligentiam;
 fici autem sterilitatem expaventēs,
 eleemosynis arefaciamus
 voluptatum illecebras,
 ut ad resurrectionem
 prompto animo properantes, mus]
 unguentorum veluti copiam, compare-
 ab alto placationem,
 quoniam intuetur omnia
 nunquam dormitans oculus.]

Decimum S. Romani carmen fortasse videbitur tam rerum quam metri insolentia extra chorum cantari. Quorsum enim procacis mulierculæ lenocinia, inter ipsa sanctioris hebdomadis piacula? Vide ergo quæ alias fuse diximus de huiusmodi scenicis sacris ludis, de longo christianæ plebis otio per hos XV dies, de catechumenorum ac pœnitentium agminibus et pompa, ab itinere sacro palmarum ad albas vestes depositas, de singulari cuiusque diei apparatu, de Iosephi constante memoria in feria II magna, de multis demum huiusmodi poematibus, quorum hic nudam explanare scripturam satis erit. Unus cod. corsin. f. 78-80 nobis poema servavit, hoc titulo ornatum: τῆ ἁγία καὶ μεγάλη δευτέρα, κοντάκιον εἰς τὸν σώφρονα

Ἰωσήφ, ἦχ. πλδ', χαίρετε ἀκροστιχίς εἰς τὸν σώφρονα Ἰωσήφ Ῥωμανοῦ. Duplex proœmium nihil aliud cum sequentibus commune habet quam ἐφύμνια. Triplex hirmus ab antiquis derivatur canticis, quorum vestigia, præter nudam hic asservatam epigraphen, nullibi comparent. Posterior, omnium quos noverim hactenus, amplissimus est, tamque numero, impetu et varietate metrorum quam quodam antithetico æstu, cæteris audacius luxuriatur. Quumque in proœmiis versus 20 sint, ac non pauciores quam 30 in cæteris XVIII tropariis, summa omnium est versuum 640.

1. ἑναρξίς. Tam aperte vox in codice legitur, quam inaudita est classicorum lexicis. Sub modulo χαίρετε tr. videtur esse.

Πρὸς τό· Οὐ παυόμεθα.

- β'. Τοὺς τὸ πάθος σου πεφθακότας
καὶ τὴν ἔγερσιν,
προσκυνῆσαι ἀξίωσον, σωτῆρ,
τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

Πρὸς τό· Ἄγγελος

- γ'. Ἐχοντες βασιλέα,
οὐρανῶν βασιλείαν
διδόντα τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις,
ἐνδυσόμεθα τὴν ἀρετὴν,
πανοπλίαν οὔσαν
τῶν ψυχῶν ἄτρεπτον·
ἵνα καὶ πολεμήσωμεν
ἐν ταύτῃ ἐχθρὸν ἁμαρτίαν·
τίνα οὖν τὴν ἀρετὴν νοοῦμεν;
φιλοσοφίαν ὀρώμεν ταύτην·
τέχνη γὰρ ἐστὶ τῶν τεχνῶν, ὡς ἀκούομεν,
τῶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη τυγχάνουσα·
δι' αὐτῆς, ὡς διὰ κλίμακος,
χειραγωγεῖται ψυχή,
καὶ πρὸς ὕψος ἀναφέρεται
τῆς οὐρανοῦ ζωῆς·
φρόνησιν καὶ ἀνδρείαν
τοῖς ἀνθρώπους διδάσκει,
ἔτι δὲ σωφροσύνην,
καὶ τὴν δικαιοσύνην·
τούτοις ἡμᾶς
τοῖς ὅπλοις τειχίσωμεν,
καὶ τοῦ Χριστοῦ
τὴν χάριν αἰτήσωμεν·
δίδωσι γὰρ

Sub modulo : *Non cessamus.*

2. Nos qui præoccupavimus passionem tuam
et resurrectionem,
concede ut adoremus, salvator,
oculum semper vigilantem.

Sub modulo : *Angelus*

3. Regem quum habeamus,
qui cælorum regnum
dat suis militibus,
virtute induamur,
quæ armatura integra sit
animarum et inconcussa :
qua accincti bellum
peccato, infesto hosti, geramus.
Quam igitur virtutem intelligimus?
Eam ducimus esse philosophiam :
est enim ars artium, ut audivimus,
utpote quæ scientiarum scientia sit ;
per eam, veluti per scalam,
manu anima ducitur,
ac fertur in fastigium
vitæ cælestis :
quid sit prudentia et fortitudo,
hominibus ostendit ;
quid etiam temperantia
et iustitia.
Hisce nos
armis muniamur ;
et Christi
deprecemur gratiam ;
dabit enim

2. Ut primum, sic alterum troparium continuis insignitur uncialibus, uti etiam pleraque proœmia, id quod alius jam fortasse notavisset.

3. Æmulatus est Noster, in hoc hirmo elegantissimo, id quod maxime Syri delectantur, heptasyllabos scilicet ab initio, et in coronide eisdem tetrasyllabis intermixtos. Hirmo præfixa est in cod. mutila epigraphe : πρὸς τό· Ἄγγελος πρω... cui obscuro compendio si suppleveris ἄγγελος πρωτοστάτης, plura inexpectata subibunt. Hoc enim

initio orditur famosus Sergii acathistus; tum liquet septem priores versus nostros cum Sergii proœmio adamussim conspirare, dum cætera toto cælo distant. Quæstio surgit, utrum Sergius Romano præverit, an Romanus Sergio. Relinquo ænigma, vel alio in loco, vel alii OEdipo solvendum. διδοῦντα cod. — ἐν τούτοις ὡς ἐχθρὸν τὴν ἁμαρτίαν, τίνα τὴν ἀρετὴν id. contra totius carminis εὐρυθμίαν. — καὶ τῶν ἐπιστημῶν cod. iterum ex sententia et lege rhythmici emendandus. — De τυγχάνουσα recole cant. VII, 19. — δικαιοσύνην. His quatuor vir-

τοῖς αὐτὸν ἀγαπῶσι
τὴν κατ' ἐχθρῶν
ἀναδήσασθαι νίκην,
ὅτι πάντα ἐφορᾷ
τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

δ'. Ἴνα μάθωμεν πάντες * τὴν ὑπέρλαμ-
προν δόξαν, * ἣν ἔχει ὁ σοφὸς καὶ παρέχει,
* τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἰωσήφ * ἐνεργεῖν εἰς
μέσον, * εἰ δοκεῖ, σπεύσωμεν, * καὶ βίον
φιλοσώφρονα * κτησώμεθα δι' ἐγκρατείας. *
Οὗτος πραθεὶς διὰ πάθους φθόνου, * δούλος πα-
θῶν οὐδαμῶς εὐρέθη. * εἶχε γὰρ τὸν νοῦν ὁ
σοφὸς αὐτοκράτορα, * καὶ τῶν φιλοσάρκων
παθῶν κατεκράτησε. * διὰ τοῦτο οὐκ ἐσείετο
* κολακείαις γυναικῶς, * ἀλλὰ ταύτης ἀπε-
σείετο * τὰς θωπείας ἀνδρικῶς. * ἐπεμπεν
οὖν ἐκείνη * ὡς ἀνέμους τοὺς λόγους, * ἵνα τῆς
σωφροσύνης * καταλύσῃ τὸν οἶκον, * καὶ ὡς
βροχὴν * τὴν μέθην κατέχει, * καὶ ποταμοὺς
* χρημάτων προσέφερε. * νέος δὲ ὢν, * Ἰω-
σήφ ὁ γενναῖος * ἦν ἐστικῶς * στερεὸς ἐπὶ
πέτραν, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον
ὄμμα.

ε'. Σῶμα μὲν ἐδουλώθη, * τὸ δὲ φρόνημα
εἶχεν * ἀδούλωτον ὁ σώφρων ἐκείνος. * ὁ κατ'
ὄναρ φανεὶς βασιλεὺς, * ὃς καθάπερ δούλος
* ὠνητὸς γέγονεν. * ἀλλ' ὅμως καὶ κρατού-
μενος, * ἐκράτησε κεκρατηκότα. * ὑπὸ δε-
σπότης μὲν ἐτιμᾶτο, * ὑπὸ δεσποίνης δὲ ἐπο-
θεῖτο. * ἦν μὲν ἀγαθὴ τοῦ δεσπότης ἡ εὐνοία.
* ἀχρηστος δὲ λίαν ἡ ταύτης δίκαια. *
ἐστεργε διὰ σεμνότητά * ὁ ἀνὴρ τὸν Ἰωσήφ. *
ἐθαλπε διὰ φαυλότητά * ἡ γυνὴ τὸν εὐγενῆ.
* ἔτερπε μὲν ἐκείνον * ἀγαθότης τοῦ τρόπου.
* ἔτρωσε δὲ ἐκείνην * ὠραιότης προσώπου. *
οὗτος αὐτῷ * τὸν οἶκον παρέδωκεν, * αὐτῇ
αἰσχροῦς * τὸ σῶμα ἀπέδωκεν. * ὅπερ ἰδὼν *
Ἰωσήφ ἀπεστράφη, * τὴν φοβεράν * ἐνθυ-

tutibus ornatus vir τετραγῶνος philosophis dicitur.
— ἡ ψυχὴ cod. importuno art.

4. εἶχεν C. Jam resonant tinnitus ἔχει... πα-
ρέχει, in toto carmine frequentissimi. — κολα-
κείαις parum rhythmo favet. Totus erat melodus

diligentibus se,
hostibus profligatis,
coronari victoria,
quoniam omnia tuetur
nunquam dormitans oculus.

4. Omnes ut doceamur quam splendidum
decus habeat sibi exhibeatque vir sapiens, de
Iosepho, si lubet, palam argumentari ne
moremur, unde vitam castitatis sollicitam
per temperantiam obtineamus. Venumdatus
ille per invidiam, servus vitiorum minime
inventus est. Viro quippe sapienti mens fuit
sui potens, ac libidinum carni faventium do-
mina : ideoque non emolliabatur feminæ
adulationibus; quin ejus fallacias amolitus
est viriliter. Emitit igitur illa, veluti ventos,
sua eloquia, ut castimoniam subverteret do-
mum; et quasi imbrem, temulentiam effudit,
ac flumina protulit divitiarum. Verum
juvenis licet, fortissimus stetit Josephus in
petra solidus, quoniam omnia intuetur nun-
quam dormitans oculus.

5. Corpore tenuis serviebat, animum vero
gerebat ingenuum castus adolescens; rex in
somnia ostensus, idem tamquam servus ven-
ditus est. At quamvis sub potestate positus,
in dominantem invaluit : ab hero quippe
colebatur, a domina quoque amabatur. Bo-
nus quidem erat heri respectus; longe au-
tem deterrimus dominæ cogitatus. Dilexit
maritus Iosephum, ob eius innocentiam;
generosum adolescentem fovit mulier, ob
suam nequitiam. Illi iucunda erat morum ho-
nestas; hanc faciei venustas vulneravit. Hic
servo domum suam commisit; illa turpi ani-
mo corpus obtulit. Id quum sensit Iosephus,
retro versus est, formidolosi memor iudicii,

in contentu quatuor στίχων similiter cadentium.
— ἐπὶ πέτραν στερεῶς C. Cf. Matth. VII, 24-27.

5. ὃς καθάπερ, ὃς nempe pro οὗτος, passim apud
nostrum et apud Homerum. Notum illud Pytha-
goricorum : ἦ δ' ὃς, pro ἔφη οὗτος. Apud Atticos

μούμενος κρίσιν, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

ζ'. Τῶν πραγμάτων τὴν τάξιν * ἡ παράνομος πράξις * ἀπέστρεψε πρὸς τὸ ἐναντίον. * ὁ μὲν δούλος ἐκράτει παθῶν, * ὡς δεσπότης πάσης * ἡδονῆς τέλειος. * ἡ δέσποινα δὲ γέγονεν * ἀνδράποδον τῆς ἀμαρτίας. * πᾶς γὰρ ὁ πράττων τὴν ἀμαρτίαν, * δούλος ὑπάρχει τῆς ἀμαρτίας, * πάντα μὲν τὰ ἄλλα, ὡς ὄναρ, ἡγούμενος, * πρὸς δὲ τὸ ποθούμενον ὄλωσ ἐλκόμενος, * ὥσπερ ἔπαθεν ἡ δέσποινα * τοῦ δικαίου Ἰωσήφ, * πρὸς ἐκείνην τὴν ἐπέραστον * εὐμορφίαν τοῦ παιδός. * βλέπουσα γὰρ τὸν νέον * ὀφθαλμοῖς ἀκαθάρτοις, * βέλεσιν ἀκόλαστοις * τὴν ψυχὴν ἐκολάσθη. * ὅσον αὐτὸς * τῷ κίλλει ἐξέλαμπε, * ταύτης ὁ νοῦς * τοσοῦτον ἐξέλειπεν. * αὕτη πυρὸς * ἡδονὴν προσετίθει, * οὗτος δὲ πῦρ * ἄσβεστον ἀντετίθει, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

ζ'. Ὅλην τῆς Αἰγυπτίας * τὴν καρδίαν συνεῖχεν * ἡ τῆς ἐπιθυμίας μαγία, * καὶ πλαγεῖσα κρυφίαν πληγὴν, * ὑπεδέχτο μὲν * τὰ πικρὰ τραύματα, * γλυκεία δὲ ἐνόμιζε * τὰ θραύματα, ὡς μαινομένη. * δι' ὀφθαλμῶν δεγρομένη βέλη * ἀπὸ τῆς σώφρονος βελοθήκης, * καὶ τιτρώσκουσα τὴν καρδίαν τὴν ἑαυτῆς, * τέρψιν ὑπένοιε τὴν τρῶσιν ἡ τέλαινα. * ὁ μὲν πόθος ὁ ἀκόλαστος * ἐπολιώρει τὸν νοῦν. * Τὸ δὲ πῦρ οὐκ ἡδύνατο * φανερωῖσαι τὸ αὐτῆς. * αὕτη γὰρ καὶ παρόντος * Ἰωσήφ ὠδύνατο, * πάλιν δὲ καὶ ἀπόντος * κατεφλέγετο πλέον. * λόγοις αὐτὸν * πολλοῖς ἐκολάκευε, * πείραν αὐτοῦ * λαβεῖν κατασπεύδουσα. * ὁ δὲ σεμνὸς * Ἰωσήφ παρητεῖτο * τῆς γυναικὸς * τὴν ἀθέμιτον

tantum post καὶ, ut καὶ ὅς ἔφη. — κρατούμενος ἐκράτησε κεκρατηχότα C, ubi ludos crescere audis, quin et obstrepere : sequitur enim alterum τετραστίχον ἡμοιοτέλευτον, et alia bene multa. — ἦν δὲ ἀγαθὴ C.

6. πᾶς γάρ. Jo. VIII, 3. — πρὸς δὲ τὸ ποθούμενον, οὐδ' ὄλωσ ἐλκόμενος ὥσπερ C. Multum me aliosque torsit aperta codicis corruptela : inter alia suspi-

quoniam omnia intuetur numquam dormitans oculus.

6. Rerum ordo nefario facinore secus vertitur : servus enim cupiditates domuit, omnis utpote libidinis egregius dominator; hera autem facta est peccati famula. Quisquis enim male agit, mali servus efficitur; cætera quidem omnia uti somnium reputans, in exoptatam voluptatem toto impetu trahitur, sicut justus Josephi domina, ob nimium delectam formosi pueri pulchritudinem. Iuvenem enim adulteris intuita oculis, telis ipsa se libidinis, animæ infixis, verberavit. Quanta ille venustate fulgebat, tantum istius mens desipuit. Hæc voluptatis flammam iniecit; is vero ignem opposuit inextinguibilem : omnia quippe videt oculus dormire nescius.

7. Omnem Ægyptiæ animam implevit libidinis vesania; quæ abscondito confossa vulnere, plagas quidem recepit truculentas; eas tamen dulcia duxit vulnera, more insanientis; tela per oculos e casta pharetra missa colligens, in imo corde suo sauciata, delicias ulcera æstimabat infelix. Amoris enim intemperantia mentis munimenta fregit. Nondum tamen valuit palam facere quod patiebatur. Ipsa autem, dum Ioseph adesset, deperibat; aberat ne? fervebat vehementius. Multis ei colloquiis blandiebatur, omni ope enisa ut capere eum moliretur. Castus autem Josephus

catur vir doctus οὐδ' ὄλωσ posse oriri ab οὐκ ἄλλως, ibique latere τὸ κάλλος, negatione expuncta, et comparatione post ἔπαθεν posita, ut legatur : πρὸς δὲ τὸ ποθούμενον κάλλος ἐλκόμενος, ἔπαθεν ὥσπερ.

7. τὰ τραύματα C. monente eodem cl. v. cum melodus variare soleat, tonis tamen iisdem percussis, f. scripserit Ὀλάσματα vel potius Θραύματα

πράξιν, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

η'. Νυμφοστόλος μοιχείας * ὁ δικάβλος ἦλθεν * ἵνα τῇ Αἴγυπτίᾳ συμπράξῃ. * Καὶ ἀνδρίζου, ὦ γυναί, φησίν. * ὡς ἀρχαῖον οὔσα * καὶ στερεόν ἄγκιστρον, * ἐτοίμασον τὸ δέλεαρ, * καὶ θήρευσον τὸν νεανίαν. * τοῦς μὲν πλοκᾶμους τῆς κεφαλῆς σου * πλέξον, ὡς δίκτυα, κατὰ τούτου. * τὴν δὲ τοῦ προσώπου μορφὴν κατακάλλων, * πᾶσι βόδοχρόοις κοσμοῦσα σοφίσμασι. * φαίδρυνόν σου καὶ τὸν τρέχῃλον * τοῖς χρυσοπλόκοις δεσμοῖς, * ἐπὶ πᾶσιν ἀμφιέσθητι * πολυτίμητον στολὴν, * μύροις ἀλειψαὶ πλείστοις * ἐκθηλύνουσι νέους. * πρόκεινται γὰρ ἀγῶνες * ἰσχυροὶ καὶ γενναῖοι. * οὗτος μὲν σοὶ * ἀγνεῖαν ἀντέστησε, * σὺ δὲ αὐτῷ * λαγνεῖαν ἀντίστησον, * μὴ νικηθῆς, * καὶ καταγελασθῶμεν, * λέξει γάρ σοι. * Οὐ ποιήσω ὁ θέλεις, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

θ'. Εἶδεν ἄσεμνον ὄψιν * ὁ σεμνὸς νεανίας, * καὶ μᾶλλον ἐβδελύξατο ταύτην. * θεώρει μορφὴν ἱλαρὰν, * ἀλλ' ἐνόει γνώμην * δολερὰν ἔσωθεν, * σπεύσας καὶ ταύτην ἔφυγεν, * ὡς ἐχιδναν ἐγκεκρυμμένην. * ὅθεν μὴ φέρουσα ἡ ἀθλία * τὴν περιφρόνησιν τοῦ γενναίου, * πᾶσαν τὴν αἰδῶ τῆς καρδίας ἀπέρριψε, * καὶ τὴν ἑαυτῆς ἀσωτεῖαν ἐγύμνωσε. * πρῶτον μὲν γὰρ ἐθεράπευσε * διὰ μέσσης γυναικός, * καὶ αὐτὴ δὴ μετεπέμπετο, * καὶ ἐλάλει μετ' αὐτοῦ. * γλώτταν εἶχεν ὀξεῖαν * ἵπὲρ μάχαιραν οὔσαν, * καὶ διὰ ἀμαρτίας * ἀναιροῦσα τὸν νέον, * τέχναίς αὐτὸν * πολλαῖς ἐγοήτευεν, * ἀλλὰ τὸν νοῦν * αὐτοῦ οὐ παρέτρεψεν. * ἔλεγε γάρ. * Οὐ ποιήσω τὸ μύσος, * ἔχων αἰεὶ * πρὸς τὰ φαῦλα τὸ μῖσος, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

ι'. Ὡμανίας ἐσχάτης * γυναικὸς ἀκολά-

quod vetera lexica habent defenditque Wellauer adv. Herman. in Aeschyl. Agam. 1139. — καὶ τὴν ἑαυτῆς καρδίαν τιτρώσκουσα cod.

8. ἀμφιέσθητι seriorum et τῶν ο', προἀμφιέσθητι. — οὗτος μὲν σοῦ C.

respuit nefarium mulieris opus, quia cernit omnia irrequietus oculus.

8. Paronymphus adulterii Diabolus accessit, operam ut cum Aegyptia conferret: « Vi-
« ribus enititor, o femina, ait; tu quippe ve-
« tus et robustus hamus, illecebras para,
« illumque iuvenem venator. Circinnos capitis
« tui uti laqueos in eum necte. Fac vultus tui
« speciem formosiozem, et mille eum roseis
« adorna lenociniis. Tuum aureis quoque col-
« lum nexibus et catenis collustra; veste in
« primis circumcingitor pretiosissima; pluri-
« bus ungere linimentis, quæ juvenes emol-
« lire solent. Te expectant prælia valida ac
« fortia. Iste quidem tibi pudicitiam opposuit,
« tu vero illi contrapone lasciviam, ne vinca-
« ris, atque irrideamur. Sane dicet tibi: Non
« agam quod vis, cuncta enim videt irre-
« quietus oculus. »

9. Vultum vidit inverecundæ verecundus adolescens, immo eum detestatus est. Festivam intuebatur speciem, sed fraudulentum intus latere consilium sensit, et ab ea citato pede aufugit, velut a delitescente vipera. Ideo generosi animi contemptum non ferens misera, omnem e corde pudorem expulit, suamque penitus vesaniam nudavit. Primum quidem socia muliere usa est; tum ipsa eum accersivit, et cum eo confabulata est, linguam nacta gladio acutiorem. Peccandi demum gratia, ut iuvenem subverteret, mille eum artibus incantavit, at mentem ejus non expugnavit. Aiebat enim ille: « Scelus non ad-
« mittam, qui semper nefanda oderim, quum
« videat omnia, qui nunquam dormitat ocu-
« lus. »

10. Proh! summa insania impudentissimæ

9. Ἴδεν cod. Emendavi statim: acrostichidi enim sæpenumero satis facere scio solam pronuntiationem. — καὶ σπεύσας ταύτην C. — καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας C.

10. Nota πέρασαι μοι, ἵνα μοι, accentu bis em-

σου, * ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐκφλεχθείσης! * ἐπειδὴ γὰρ κατεῖδεν αὐτὸν * ταῖς αὐτῆς θωπείαις * οὐδαμῶς εἶκοντα, * μὴ πᾶθεσι νεότητος * ἠττώμενον, ἐβόα τούτῳ· * Δούλος ἐμὸς ὠνητὸς ὑπάρχεις, * πέπρασαι μοι, ἵνα μοι δουλεύης· * ὅλου σε δεσπότην τοῦ οἴκου πεποίηκα, * γενοῦ δὲ κάμου τῆς κυρίας σου κύριος· * οὐ λογιζομαι ὑβρίζεσθαι, * καταβαίνουσα πρὸς σέ· * δεσποτείας καὶ δουλείας γὰρ * οὐκ ἔστι διαφορά, * ἵνα πάντων πατέρα * τὸν Ἀδάμ ἐδιδάχθην, * μίαν πάντων μητέρα * τὴν ἀρχέγονον Ἐβάν· * πάντες ἐσμὲν * ἀλλήλων ὁμότιμοι, * ὡς τῆς αὐτῆς * μετέγοντες φύσεως· * μὴ φοβηθῆς * ὡς ἀθέμιτα πράττων, * μηδὲ πεισθῆς * τοῖς λαλοῦσί σοι ταῦτα, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

ια'. Σοῦ τοὺς τρόπους ὀρώσα * κοσμουμένους ἐν πᾶσι, * τῶν ἄλλων προτιμῶ σε συνδούλων· * ἐν τοῖς ὄμμασι γὰρ τὴν αἰδῶ * καὶ τοῖς χεῖλεσί σου, * ὡς ποθῶ, κέκτησαι, * καὶ πᾶσαν ἔχεις αἴσθησιν * εὐσχήμονα, καθάπερ θέλω· * δεῦρο, ἐπάκουσον τῆς φωνῆς μου, * ἵνα σοι δείξω τὴν πρόθεσίν μου, * πλείστον γὰρ καλῶν σε ἐμπλήσω πεισθέντα μοι, * καὶ δωροδοκίαις πλουσίαις ἀμείψομαι· * σὲ γὰρ πλεῖον παραθήσομαι * τῷ συμβίῳ τῷ ἐμῷ, * καὶ γενέσθαι σε ἐλεύθερον· * κατασπέυσω παρ' αὐτοῦ· * δούλος γὰρ οὐ κληθήσῃ, * συγκαθεύδων δεσποίνῃ· * ἐάν δὲ μὴ πεισθῆς μοι, * κινδυνεύσεις δικαίως, * σὲ γὰρ πικροῖς * δεσμοῖς παραδίδωμι, * τοῖς ὑπ' ἐμοὶ * οἰκέταις, ἧ φίλτατε! * μὴ οὖν σαυτὸν * ἀδικῆσαι θελήσῃς, * οὐ γὰρ ἔστιν * ἀληθές, ὡς νομίζεις, ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

ιβ'. Ἡ γυνὴ μὲν τοιαῦτα· * ἀλλ' οὐκ ἴσχυσεν ὄλωσ· * σαλευῖσαι τὸν ἀσάλευτον πύρ-

phatico, dum in fine tonus jubet legere λαλοῦσι σοι, etsi aliter de more signetur. — μοι καὶ δουλείεις C. — τοῦ οἴκου μου C. — πατέρα, scilicet εἶναι : qua rarissima ellipsi cum verbis διδάσκειν, παιδεύειν, μαθάνειν aliquando Noster tutatur ut in hoc loco et infra in cant. XIII, trop. 24. Cf. Bernhardy *Gr. Synt.* p. 330 et seqq. — f. μὴ ποιεῖς, consonante infra πεισθῆς et trop. 17 fin.

mulieris, Iosephum exardescentis! Ubi enim intellexit eum nullis ipsius blanditiis obsequi, nullis devictum illecebris juvenum, tandem exclamavit : « Servus meus es, iure emptus. « Mihi venundatus fuisti, mihi ut servias. Te « præfectum universæ domus feci : esto etiam « mei dominæ tuæ dominus. Haud opinor « contumeliosum esse mihi, quæ ad te descen- « derim. Dominos enim inter et servos nul- « lum discrimen est. Unum omnibus esse pa- « trem Adamum didici, unam omnium ma- « trem Evam, generis caput. Omnes sumus « honore invicem æquales, eidem qui naturæ « participamus. Ne vereris, ac si lex tibi « violanda sit; noli credere tibi hæc effutien- « tibus : Cuncta videt irrequietus oculus. »

11. « Mores tuos quum viderim omni de- « core ornatos, te præ cæteris conservis ho- « nestavi, vultu enim tuo tuisque labiis pудо- « rem, qualem amo, possides; omnemque « præ te fers honestæ mentis indolem, quam « malui. Huc veni, vocem exaudi meam, ut « meum tibi consilium ostendam. Ampliore « enim opum copia cumulabo te, mihi si ob- « temperaveris, muneribusque locupletissimis « rependam assensum. Etenim magis te con- « sorti meo commendabo, et ab eo ut liber « fias, cito satagam. Servus enim iam non vo- « caberis, qui cum domina dormieris. Nisi « autem persuasus fueris, merito periclitaberis. « Te namque duris vinculis tradam per meos « famulos, o dulcissime! Noli ergo tibi iniu- « riam facere; falsum est quod opinaris, de- « spici cuncta ab oculo claudi nescio. »

12. Hæc mulier. Verum nihil valuit prorsus ad turrem immobilem quatiendam : mi-

11. καὶ γὰρ πλεῖτον σε παρᾶθουαι cod. more sequiorum; quæ primum in ultima dictione barbara tergere iussit poetæ mundities, dein cætera leviter e loco movere melodia suavit. — τοῖς ὑπ' ἐμοῦ C.

12. οὐκ ἐνόσταξε ταῖς κολαχελαις αὐτῆς cod. — ἔνθεν καὶ ἔνθεν usitatus; idem autem recurrit in ultimum tropar. — περισκοπήσας C, invita sententia

γον· * κολακείαις οὐκ ἐνύσταξες, * ἀλλὰ μάλλον εἶχε * λογισμὸν ἄγρυπνον, * καὶ ἄσυλον ἐφύλαξε * τὸ καύχημα τῆς σωφροσύνης· * ἔνθεν κἀκεῖθεν περισκοποῦσαν * ταύτην ἰώρα τὴν μαινομένην· * ἅπαντας τοὺς ἄλλους τοῦ οἴκου ἐξέπειμψε, * μόνη δὲ πρὸς μόνον τοιαῦτα ἐφθέγγετο· * Ἔως πότε σου ἀνέξομαι * παρακούντος ἐμοί; * νῦν καιρὸς τοῦ ἀπολαῦσαι με * τῆς ποθεινῆς ἡδονῆς, * οὐ γὰρ ἐστὶν ἐνταῦθα * οὐδὲ εἰς τῶν τοῦ οἴκου, * καὶ οὐδὲν ἐμποδίζει * τοῦ γενέσθαι ὁ λέγω. * Βέλη πυρὸς * αὐτῷ κατηκόντισεν, * ἀλλ' οὐδαμῶς * αὐτὸν κατεφλόγισεν· * ἔσωθεν γὰρ * σωφροσύνην πηγάζων, * τὰς πονηρὰς * ὁμιλίαις ἐσβέννυ, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

ιγ'. Φθεγγομένης τοιαῦτα * τῆς μαινῆδος ἐκείνης, * καὶ καταθωπευούσης τὸν νέον, * εἰς τὰ σκάμματα τῶν πειρασμῶν * Ἰωσήφ ὁ μέγας * ἀθλητῆς ἔρχεται, * πολύμορφον ἀντίπαλον * βουλόμενος ἀντιπαλαῖσαι· * καὶ βραβεύεται συνεισῆλθον δύο, * καὶ παρεστήκεισαν ἀμφοτέροις· * τῷ μὲν Ἰωσήφ ἡ ἀγνεία συνίστατο, * τῇ δὲ γυναικὶ ἡ λαγνεία προίστατο, * μέσον τούτων ἡγωνίζετο * ὁ φιλοσώφρων ἀνὴρ, * πρὸς αὐτὸν ἀντηγωνίζετο * ἡ δολιφῶρων γυνή· * ἔβηλε μὲν ἐκείνη * πρὸς μαχεῖαν καλοῦσα, * ἤθελε δὲ νικῆσαι * τὴν αἰσχρὰν ὁ γενναῖος· * τῷ Ἰωσήφ * συνέπραττων ἄγγελοι, * τῇ γυναικὶ * συνέτρεχον δαίμονες· * ἄνωθεν δὲ * θεωρῶν ὁ δεσπότης, * τὸν νικητὴν * ἔστρεφε τοῖς ἐπαίνοις, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

ιδ'. Ῥήματα σωφροσύνης * Ἰωσήφ ἀπεκρίθη * πρὸς τὴν παραφρονοῦσαν βοήσας· * Σὺς μὲν δούλος εἰμι ὠνητῆς, * διὰ φθόνον τῶτο * πεπονθῶς ἄδικον· * κἂν πέπραμαι δὲ σώματι, * ἐλεύθερος πέλω τῆς γνώμῃ. * Τὴν γὰρ εὐγένειαν τὴν τῶν τρόπων * χάρτης καὶ

nime adulationibus connivens, immo eo vigilantius mentem excitans, illibatum sibi servavit castimoniae decus : hinc illinc eam videt circumspicientem, more furentis. Quae caeteros omnes a domo dimiserat, solaque cum solo in hunc modum locuta est : « Quous- « que tandem sustinero te mihi reluctantem? « Nunc tempus est, exoptata fruar voluptate ; « iam nepos adest incolarum domus, neque « ullus obstat quin quod dico, fiat. » Ignea illi tela exacuit, sed eum minime incendit : intus enim puritatis fontem eliciens, pessima restinxit eloquia, scilicet omnia scrutatur, qui nunquam dormit oculus.

13. Dum hisce verbis resonaret bacchabunda, iuvenemque blanditiis impeteret, Iosephus, ingens ille athleta, certaminum in arenam procedit, oppugnantem mille cum dolis hostem debellare ultro studens. Ac duo quidem arbitri praëlii convenerant, et ambobus astabant : Iosepho quidem castitas adfuit, mulieri praëvia erat lascivia. Medius harum decertabat vir, pudicitiae aemulator : colluctabatur cum eo femina, fraudum feracissima; hæc quidem demulcebat, ad stuprum provocans, malebat vero propudiosam vincere generosus miles. Iosephi commilitones erant angeli; mulieri concurrebant daëmonia. Sursum autem despiciens Dominus triumphan-tem coronabat meritis laudibus, quoniam omnia suspicit oculus nulli somno obnoxius.

14. Modestissima verba Iosephus furenti mulieri alta voce reposuit : « Tuus ego servus « sum, pretio emptus, qui per alienam invi- « diam hanc tuli iniuriam : at corpore emptus « licet, liber anima sum. Morum enim nobi- « litas est, quam tingere nec papyrus, neque

— ἐξέπειμψε habere vim plusquam perfecti, ut interdum solet, videtur; tum etiam ob rhythmum tetigimus codicem : τῆς ποθυμένης ἡδονῆς.. οὐδεὶς τῶν ἐκ τοῦ οἴκου. — Juvit demum in fine duo verba movere ἐσβέννυ ὁμιλίαις.

13. συνίστατο... τροίστατο. Recole similia in cant. V, 12, et cf. XIII, 3.

14. κἂν πέπραμαι jam notatum in cant. V, 7. — ἐλεύθερός εἰμι C. — f. ὡσπερ iterum pro ὡς γὰρ :

μέλαν οὐκ οἶδε βράβηαι. * Ὡσπερ ἡ ἀγλὺς τὸν
 αἴρα σκοτίζουσα, * τὴν ἡλιακὴν οὐκ ἀμβλύ-
 νει λαμπρότητα. * ὡς γὰρ νέφος ἀπελαύνεται,
 * ὑπ' ἀνέμου διωχθὲν, * τοῦ ἡλίου δὲ μετέ-
 πειτα * καταλάμπουσιν αὐγαί. * οὕτω καὶ
 ἡ δουλεία * παρελεύσεται αὐτῆ, * καὶ ἡ ἐλευ-
 θερία * ἡ ἐμὴ ἀναλάμψει. * Πᾶσα ἡ γῆ * Αἰ-
 γύπτου δουλεύσει μοι, * τῷ ἡδοναῖς * αἰσχροῖς
 μὴ δουλεύοντι. * τοῦτο γὰρ μοι * προεμήνυσε
 πάλαι * ὁ προειδὼς * τὰ ἐσόμενα μόνος, *
 ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

14. Ὡς ἀκήκοε ταῦτα * προσλαλοῦντος
 τοῦ νέου, * καὶ πάλιν κολακεύειν πειρᾶται, *
 καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν φησιν. * Ὅτι δού-
 λου τρόπους * οὐδαμῶς κέκτησαι, * δι' ἔρ-
 γων τοῦτο ἔμαθον, * καὶ πέπεισμαι καὶ μαρ-
 τυρῶ σοι, * καὶ γὰρ τὴν πρέπουσαν ἐλευθε-
 ροῖς * σὺ ἐξετέλεσας λειτουργίαν. * γέγονας
 ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου ἀμεμπτος, * καὶ
 πρὸς τοὺς συνδούλους τοὺς σοὺς ἀκακούρητος,
 * ὅθεν φαίνεται καταγόμενος * ἐκ γονέων εὐγε-
 νῶν. * Διὰ τοῦτο καὶ ἐλήλυθας * εἰς τὰς
 χεῖρας τὰς ἐμὰς, * ἵνα γένωμαι πλείστων *
 ἀγαθῶν ἀρχηγός σοι. * καὶ ἡ χώρα Αἰ-
 γύπτου * δι' ἐμοῦ σοι δουλεύσει. * μόνον
 ἐμὲ * τὴν νῦν σου δεσπόζουσαν, * καὶ τὴν πρὸς
 σέ * στοργὴν διασώζουσαν, * δέξαι λοιπὸν *
 εἰς κοινὴν εὐφροσύνην, * καὶ μὴ πτοῦ, *
 λογιζόμενος πάλιν * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ
 ἀκοίμητον ὄμμα.

15. Μετὰ τούτους τοὺς λόγους, * Ἰωσήφ
 ἀντιλέγει * πρὸς τὴν ἀσελγεστάτην ἐκείνην.
 * Ἀληθὲς μὲν ὁ λέγεις ἐστίν, * ὅτι ῥίζης πέλω
 * ἀγαθῆς βλάστημα. * ὡς ἄλογον δὲ βλέπω
 σε, * καὶ φεύγω σου τὴν συνουσίαν. * Ὅταν
 γὰρ τις λογισμὸν οὐκ ἔχη, * τὸν χαλινοῦντα
 αὐτοῦ τὸν βίον, * δίκην ἀλογίστων κτηνῶν
 περιφέρεται, * καὶ εἰς ἀπρεπεῖς ἡδονὰς πα-
 ραφέρεται. * διὰ τοῦτο οὐκ ἀνέχομαι * τῶν

« atramentum novit. Sicut caligo, qua obscu-
 « ratur aer, solis non obtundit fulgorem (dis-
 « pellitur enim ut nebula, a vento dissipata,
 « solisque radii statim emicant) : ita servitus
 « ipsa aufugiet, ac libertas hæc mea splende-
 « bit : tota Ægypti tellus mihi serviet, qui
 « fœdis haud servierim deliciis. Hoc certe
 « mihi prædixit olim, qui prospicit futura
 « solus; omnia enim intuetur, qui nunquam
 « clauditur oculus. »

15. Ita fatum iuvenem ut illa audiit, nec
 destitit iterum blandiri, nec verba huiusmodi
 omisit : « Serviles haud nactum esse te mo-
 « res, tuis iam operibus comperi, et persua-
 « sum habeo et tibi contestor; ac vere quæ
 « viros liberos decent, tu munera comple-
 « visti. Te geris in tota vita tua integerrimum,
 « et præ omnibus tuis conservis innocentissi-
 « mum, unde videris ab ingenuis parentibus
 « oriundus. Propter hoc destinatus es in ma-
 « nus meas, ut plurima tibi bona munifice
 « conferrem; etiam per me tibi terra Ægypti
 « serviet. Tantummodo me, tuam nunc do-
 « minam, amore tuo flagrantem, demum ac-
 « cipe in commune gaudium, et noli timere,
 « frustra memor oculi cuncta videntis, nec
 « somnum patientis. »

16. Quibus dictis sermonibus, Iosephus
 petulantissimæ feminae respondit : « Verum
 « est quod ais, me ex honesta radice adole-
 « visse. Te vero video insanire, et tuum fu-
 « gio consortium. Sensu enim ubi aliquis de-
 « stituitur, quo frænum vitæ suæ imponat,
 « indolem præ se fert ferinarum pecudum,
 « inque inhonesta gaudia rapitur : teneri ergo
 « carneis affectibus nolo, quorum pruritus

sed satis Homérica est parenthesis eo modo in-
 terposita. Quid, si βράβηαι ad sequentia referatur?

15. φησὶ πρὸς αὐτὸν C.

16. ῥίζης εἰμὶ C. — οὐκ ἔχει C. expectaveris μὴ

ἐχῆ. Sed cf. Herman. ad Viger. p. 833. — περιφέ-
 ρεται iterum C. post ἡδονὰς. — κρίμα. Iam vide
 hoc verbum crimen esse, ut apud neogræcos,
 nisi potius μῦθος catus poeta scripserit.

φιλοσέρκων παθῶν, * ἀλλὰ τούτων τὰ σκιρ-
τήματα * δι' ἐγγρατείας κρατῶ, * μέχρι νῦν
καθαρεύω * ἀπὸ μύσους τοιούτου, * ἄρτι διὰ
μοιχείας * οὐ ῥυπῶ μου τὸ σῶμα, * ἔστι μοι
γὰρ * βαρὺ καὶ ἀθέμιτον, * γάμον ἀνδρὸς *
συλῆσαι ἀλλότριον * μείζον δέ μοι * κατα-
φαίνεται κρῖμα, * καὶ τὴν εὐνήν * τοῦ δε-
σπότης ὑβρίσαι, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοί-
μητον ὄμμα.

ιζ'. Ἀκουσον, νεανία, * ἡ γυνὴ ἀπεκρίθη
* πρὸς τὸν τῆς σωφροσύνης ἐργάτην. * Ὁ
δεσπότης, ὡς οἶδας, ὁ σὸς * καταπίθεται
μου * τῇ βουλῇ πάντοτε, * καὶ δύναμαι κα-
κῶσαι σε, * καὶ πάλιν παραθέσθαι τούτῳ. *
Ἐχει ἐν σοὶ ἀγαθὰς ἐλπίδας, * ἐκ τῆς προ-
λήψεως τῆς προτέρας * στέργει καὶ ἐμὲ, ὡς
αἰεὶ σωφρονήσασαν, * μέχρι γὰρ τοῦ νῦν ἀκα-
τήνωστος ἔμεινα * τοῦ δεσπότης οὖν, ὡς
εἶρηκα, * πεποιθὸς ἐφ' ἡμῖν, * οὐδενὸς δέ
τὸ πραττόμενον * θεωροῦντος ἐπὶ γῆς, * τί
ἀνεῖς πειθαρχῆσαι * τῇ ἐμῇ παρακλήσει; *
ἢ οὐ καταξιώσεις * τὰς ἐμὰς παρακλήσεις; *
τοῖχοι ἡμᾶς * καλύπτουσι πάντοθεν, * ἀνω-
θεν δέ * ἡ στέγη ἐπίκειται, * μὴ οὖν φοβοῦ,
* οὐ οὐκ ἔστι σοὶ φόβος, * μὴ πτοηθῆς, *
ἐνθυμούμενος πάλιν * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ
ἀκοίμητον ὄμμα.

ιη'. Νουθετῆσαι σπουδάζων * τὴν ἀθλίαν
ἐκείνην * ὁ σώφρων Ἰωσήφ ἀπεκρίθη. * Μὴ
συμβούλευέ μοι πονηρὰ, * ὡς ἡ Εὐὰ πάλαι *
τῷ Ἀδάμ· ἀπαγε, * τοῦ ξύλου γὰρ οὐ γεύ-
σομαι, * τοῦ θανάτου μοι προξενούντος. *
Ἐγὼ παρέδεισον τὴν ἀγνείαν, * πᾶσαν βλα-
στῆνουςαν εὐωδίαν. * Τί γὰρ τῆς ἀγνείας ἐστὶ
θυμαστώτερον; * ἦν οἱ κατορθοῦντες, ὡς ἄγ-
γελοι λάμψουσι * κἂν τὴν πρᾶξιν οὐ μὴ ἴδωσιν
* οἱ οἰκοῦντες σὺν ἡμῖν, * ὅτι ἀνθρωποὶ ὑπέρ-
χουσι, * μὴ ὀρώντες τὰ κρυπτά, * ἀλλὰ τὸ
σνειδός μου * τὸν κατήγορον ἔγω· * εἶγε
πρᾶξει νομίσω * τὸ παρῆκον ἔργον, * καὶ

« ope temperantiæ edomui; hactenus per-
« maneo purus ab simili flagitio, neque modo
« per mœchiam corpus hoc polluam. Nam
« grave mihi est ac nefarium, alieni viri suf-
« furari connubium; at quanto immanius
« crimen mihi videtur, etiam heri thalamum
« dehonestare : omnia videt enim somni im-
« patiens oculus. »

17. — « Audi hoc, iuvenis, subdidit mu-
« lier ad strenuum castimoniam operarium.
« Herus tuus, ut vides, totus per omnia meæ
« voluntati adhæret, ac potens sum nocere
« tibi, teque illi vice versa commendare. In
« te spes pulchras habet, ob opinionem de
« te prius receptam. Me quoque valde amat,
« ut quæ pudica semper fuerim; irreprehensa
« enim hactenus mansi. Herus igitur, ut dixi,
« nobis quum confidat, quumque nemo vi-
« deat in terra quod agimus, quid moraris
« meis obtemperare votis? nonne cum honore
« mea excipis placita? Parietes nos celant un-
« dique, desuper tectum imminet, ne igitur
« timeas, ubi nulla tibi causa timoris. Ne ob-
« stupescas, ad hoc rursus recogitans, oculum
« esse spectatorem omnium, quietis exper-
« tem. »

18. Meliora quo miseram alacrius mone-
ret, castus respondit Iosephus : « Ne pessima
« mihi consilia subdas, ut Eva olim Adamo.
« Apage! E ligno non gustabo, quo mors mihi
« propinatur. Innocentiam, ut paradysum
« inhabito, omnimoda pubescentem flagran-
« tia. Quid enim pudicitia mirabilius? Quam
« qui rite colunt, fulgebunt sicut angeli. Quod
« si actus non vident qui domi nobiscum sunt,
« utpote homines, qui non intuentur abscon-
« dita, at certe meam habeo conscientiam,
« quæ me accuset. Si ergo facere duxero illi-
« citum opus, etiamsi nemo me convicturus

17. ἐργάτην. Apud Xenophontem *Memorab.* II, 1, 27 : ἐργάτην γίνεσθαι τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν. *Cyr.* IV, 1, 4 : ἐργάτης τῶν ἐν πολέμῳ. — εἰ οὐ cod. — *Lege pro rhythmo κακῶσαιέ.* — πάντοθεν κα-

λύπτ. C. — οὐ post φόβου cod. sustulit frequentis-
sima omissione. Cf. *Cant.* VIII, tr. 7, v. 4.

18. ἀλλὰ optimæ notæ, post κἂν, ἐὰν μὴ, ut bis
in sequenti tropario, eadem elegantia, unde Ari-

εἰ μηδεὶς * ἐλέγξει μοι γεύσαντα, * ἔγω κρι-
τὴν * ἐλέγγου μὴ χρῆζοντα, * ὄνπερ αἰεὶ *
ἐνθυμούμενος φρίττω, * καὶ τὰς νυνὶ * ἡδο-
νὰς ἀποφεύγω, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοί-
μητον ὄμμα.

ιβ'. Ὅταν σοι δὲ πιστεύσω, * ὅτι πᾶν-
τοθεν τοίχοι * καλύπτουσιν ἡμᾶς πλημμε-
λοῦντας, * καὶ οὐ βλέπει οὐδεὶς ἐπὶ γῆς *
ὄπερ θέλεις πράξαι * σὺν ἐμοὶ ἄδικον, * τὸν
βλέποντα τὰ κρύφια * ποῦ φύγωμεν, γύναι,
εἰπέ μοι * εἰ γὰρ οὐ παρέστιν ὁ ἀνὴρ σου,
* ἀλλ' οὐκ ἀπέστιν νῦν ὁ κριτὴς μου * καὶ
οὐκ ἐφορᾷ με τῆς κλίνης ὁ κύριος, * ἀλλὰ
ἐφορᾷ με ὁ κρίνων τὰ κρύφια * πῶς οὖν λάθω
τὸν ἐτάζοντα * τὰς καρδίας καὶ νεφρούς; *
καὶ αὐτὸς δὲ κινήσεται * κατ' ἐμοῦ ὁ οὐρα-
νός * μέτην τοίχοις θαρροῦμεν * τοῖς μηδὲν
ὠφελούσι * ἐπουράνια στέγη * τὴν μοιχείαν
οὐ στέγει * πάντα γυμνὰ * ὑπάρχει καὶ πρό-
δηλα * τῷ τὰ κρυπτὰ * γινώσκοντι παι-
σματα, * ὅθεν ἐγὼ * οὐκ ἀνέγομαι πράξαι * τὸ
πονηρὸν * ἐναντίον Κυρίου, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ
* τὸ ἀκοίμητον ὄμμα.

κ'. Ὑπὸ τούτων τῶν λόγων * ἡ μαινὰς
ἐκκαυθεῖσα, * τῷ σώφρονι ἐπέργεται ἄφρων,
* καὶ τὸν τούτου χιτῶνα κρατεῖ, * καὶ βιαίως
σύρει * τὸν σεμνόν, λέγουσα * Ἐπάκουσόν
μου, φίλτατε, καὶ δεῦρο, συνομίλησόν μοι. *
Ἐνθεν ἀκαεῖθεν ἡ Αἰγυπτία, * πάλιν ἡ Χά-
ρις ἀνθεῖλκε τούτου. * Αὐτὴ μὲν ἐβόα· Ἐμοὶ
συγκοιμήθητι * Ἄνωθεν ἡ Χάρις· Ἐμοὶ συγ-
γρηγόρησον. * Μετ' ἐκείνης ὁ Διάβολος *
ἠγωνίζετο πικρῶς, * καὶ χερσὶ σφοδρῶς κα-
τέσφιγγε * νῦν τὸν νέον Ἰωσήφ * πάλιν ἡ
σωφροσύνη * ἐκινεῖτο πρὸς πάλιν, * προσε-
πέχουσα τούτῳ * τὰ κρατήματα ταύτης, *

stotel. εἰ μὴ πᾶσιν δυνατὸν, ἀλλὰ κατὰ φυλάς. Cf. Vi-
ger. ed. Herman. pag. 471.

19. τοίχοι πάντοθεν C. — ποῦ φύγωμεν, εἰπέ μοι,
γύναι, C. — Ποῦ, ac si πῶς, ut Demosth. *Pro
Cor.* ποῦ δὲ παιδείας σοι θέμις μνησθῆναι; nisi ma-
lis ποῦ dici pro ποῦ, ut interdum vett. — καὶ γὰρ
οὐ παρ. C. εἰ οὐ παρέστιν, id est εἰ ἀπεστιν, inde ite-
rum οὐ pro μὴ, ut alias supra in 16. — νεφρούς.

« sit adulterii, iudicem habeo,
« non opus habet, quem ego semp.
« niscens expavesco, praesentesque re.
« licias, quia cuncta videt oculus nui.
« sopore clausus. »

19. « Quando quidem tibi assentiar, parie.
« tibus nos undique tegi peccantes, neque ul-
« lum e terra testem esse nefandorum, quae
« tu vis patrare mecum, quonam modo eum
« qui occulta omnia videt, fugiamus, dicito
« mihi, mulier! Si tuus hic non adest vir, at
« non abest nunc iudex meus; tamen etsi me
« non cernat thori dominus, at me intuetur
« scrutator absconditorum. Quo pacto ergo
« laterem eum qui corda et renes exami-
« nat? Et ipsum caelum contra me move-
« bitur. Frustra parietibus confidimus, nihil
« protegere valentibus. Coelestia tecta non ope-
« riunt adulterium. Nuda et aperta omnia illi
« sunt, qui clancularia peccata novit; unde
« ego non assumo malum agere in facie Do-
« mini, quum cuncta oculo vigilanti videat. »

20. Hisce sermonibus incensa furibunda
maenas, castum repente invadere iuvenem, et
rapere chlamydem, sanctumque trahere invi-
tum, inquires : « Obedi mihi, dulcissime, et
« ades dum, congregitor mecum. » Hinc et
illinc tum Aegyptia, tum Gratia eum ultro ci-
troque trahunt. Clamat ista : « Dormi me-
« cum. » Coelitus Gratia : « Mecum vigil esto. »
Cum ista Diabolus acriter praeliari, validisque
nunc stringere manibus iuvenem Iosephum ;
versa vice Castimonia aciem urgere, illique
ferre Gratiae subsidia, quae aiebat : « Scinda-
« tur pallium, verum pudici ne corpus inqui-

Ps. VII, 10. — στέγη, ἐπουράνια C. — γυμνὰ Hebr.
IV, 13. — ἐναντίον τοῦ Κυρίου cod.

20. ἔνθεν ἀκαεῖθεν, ut supra tr. 12. Nemo huc
usque veniet, quin illi statim animo subierit de-
cantata Herculis fabula, quam ex Prodicō Xenoph-
on (*Memor. Socr.* II, 1), ex Xenophonte Lu-
cianus in *Somnio*, elegantissime uterque, imitatus
est. Idem fere, mutatis nominibus, sed in eodem

ἔλεγε δέ· * Ῥαγῆ τὸ ἱμάτιον, * καὶ μὴ φθαρῆ
* τὸ σῶμα τοῦ σώφρονος. * Λήψεται γὰρ *
παρὰ τοῦ ἀθλοθέτου, * ὡς νικητῆς, * ἐνδυμα
ἀφθαρσίας, * ὅτι πάντα ἐφορᾷ * τὸ ἀκοίμυ-
τον ὄμμα.

« netur; quod certe ab ipso certaminis præ-
« side, debitam debellatori vestem recipiet
» immortalitatis, quoniam omnia contempla-
« tur oculus in ævum vigilantissimus. »

virginitatis encomio, ex Methodio Nazianzenus,
ex utroque fortasse Romanus recepit. — πάλιν
προσπαγομένη C. om. τούτῳ. — Malui form. act.

pro media sane insolentissima. — ῥαγεῖ C. Ex
abrupto fine carmen, prolixum licet, mancum
æstimabitur.

XI.

CANTICUM DE DECEM VIRGINIBUS.

Πρὸς τό· Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ.

Sub modulo : *Exaltatus in cruce.*

α'. Τὸν νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν,
τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν,
ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει ὀρθῆ,
ἵνα ὡς αἱ φρόνιμοι
τοῦ Κυρίου παρθένοι,
ἔτοιμοι εἰσέλθωμεν
σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους·
ὁ γὰρ οἰκτίρμων δῶρον, ὡς Θεὸς,
πᾶσι παρέχει,
τὸν ἀφθαρτον στέφανον.

1. Sponsum, o fratres, amemus,
lampades nostras præparemus,
virtutibus accensi et integra fide;
ut similes prudentibus
Domini virginibus,
parati intremus
cum illo ad nuptias.
Is enim misericors, uti Deus,
donum omnibus destinat,
inmarcescibilem coronam.

Πρὸς τό· Τῆ Γαλιλαία·

Sub modulo : *In Galilæa.*

β'. Τῆς ἱερᾶς παραβολῆς,

2. Sacram parabolam,

Ex unico fere cors. f. 80-83 descriptum, in quo
præ se fert hoc lemma : τῆ ἀγία γ', κοντάκιον εἰς
ὄσια παρθένους, ἦχος δ', ἀκροστιχίς· τοῦ ταπεινοῦ Ῥω-
μανοῦ ὁδῆ α'. Sub acrostichidis ultima littera α' li-
cet colligere : aut primum hoc Romani opus esse,
quod ægre dicam; aut plura fuisse eiusdem poe-
mata de virginitate, aut interruptam esse acrosti-
chidis seriem, mutilumque canticum. Palam qui-
dem est, unum saltem troparium, nempe VIII,
e sede sua migravisse, et alia remanere hiulca.
Solitam vero deesse clausulam vix putarim. Cæ-
terum poeta præ oculis habuit quæ antea iam
aut ipse, aut alii cecinerant, quum sibi duplicem
proposuerit hirmum alias notum, unum in pro-
cæmio, ὁ ὑψωθείς, de quo in die XIV Septembris;

alterum in acrostichide, τῆ Γαλιλαία, iam supra
in VI Ianuarii recensitum. Troparia XXII conti-
nent versus 430, quorum 10 priores soli hacte-
nus innotuere, inter vulgata eiusdem III feriæ
cathismata. Sex trop. disjuncta in taurin. insunt.

1. ὁ ὑψωθείς. Hirmus iste, qualis extat in die
XIV Sept. et a multis melodis redhibetur, sæpe
variatur, et satis a nostro procæmio recedit. Adde
quod canticum in exaltatione crucis videtur Ro-
mano recentius neque etiam suspicio deest hoc
ipsum procæmium minime Romani esse, aut au-
thenticum et aptum cantici nostri exordium. —
Ἐκπτῶν. Cf. trop. XII, v. 5, XIV, v. 7.

2. ἐξέστην, ἐνθυμήσει τὸν λογισµὸν C. — μὲν ἐσχη-
κασί C. — διὸ om. T. — ἐν τῷ νυμφῶνι codd.

τῆς ἐν εὐαγγελίοις,
 ἀκούσας τῶν παρθένων,
 ἐξέστην, ἐνθυμήσῃς
 καὶ λογισμοῦς ἀνακινῶν,
 πῶς τὴν τῆς ἀγράφτου
 παρθενίας ἀρετὴν
 αἱ δέκα μὲν ἐφύλαξαν,
 ταῖς πέντε δὲ παρθένοις ἐγένετο
 ἄκαρπος ὁ πόνος.
 Αἱ δὲ ἄλλαι ταῖς λαμπάσιν
 ἐξήστραπτον τῆς φιλανθρωπίας·
 διὸ προτρέπεται
 αὐτὰς ὁ νυμφίος,
 καὶ εἰσάγει ἐν χαρᾷ
 εἰς τὸν νυμφῶνα,
 ὅταν οὐρανοῦς
 ἀνοίγῃ, καὶ διανεμῇ
 πᾶσι δικαίους
 τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

γ'. Οὐκοῦν ζητήσωμεν ἡμεῖς * τῆς θείας
 γραφῆς ταύτης * τὴν χάριν καὶ τὸν τρόπον *
 ἀφθάρτου γὰρ ἐλπίδος * ὑπάρχει πᾶσιν ὁδη-
 γός, * ὡς περ οὖν καὶ πᾶσα * ἡ θεόπνευστος
 γραφὴ * καθέστηκεν ὠφέλιμος. * Χριστῶ οὖν
 τῷ σωτῆρι προσπίπτοντες, * κράζομεν προ-
 θύμως * Βασιλεῦ βασιλευόντων, * φιλάν-
 θρωπε, δὸς πᾶσι τὴν γνῶσιν, * ὁδήγησον
 ἡμᾶς * πρὸς τὰς ἐντολάς σου, * ἵνα γνῶμεν
 τὴν ὁδὸν * τῆς βασιλείας. * ταύτην γὰρ
 ἡμεῖς * ὀδεῦσαι ἐπιθυμοῦμεν, * ἵνα καὶ σχῶ-
 μεν * τὸν ἀφθαρτον στέφανον.

δ'. Ἰπὸ τῆς πίστεως αὐτῶν * καὶ τῆς
 ἐπαγγελίας * οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων * πο-
 θεοῦσιν ἐφικέσθαι * τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ·
 * ὅθεν διὰ τοῦτο * παρθενίας ἀρετὴν * φυ-
 λάττειν κατεπεύγονται, * ἀσκοῦσι καὶ νη-
 στείας κατόρθωμα, * μέγιστον ἐν βίῳ * ταῖς

emendo, ne duo ablativi succedant, quod supra
 T suavitatis εἰς τοὺς γάμους : cf. adnot. in cant. 1, 8 ;
 quæ quidem ἀσύντακτα, potius librariis quam
 melodis ascribere, æquum est — δεῖ οὐρανοῦς T.
 — πᾶσι παρέχων T. — Hirmum τῆ γαλιλαία vide
 integrum in capite cant. III.

in evangelii scriptam
 de virginibus, statim ut audiivi,
 obstupui, studia mecum
 cogitatusque evolvens,
 quomodo fieret, ut quum illibatæ
 virginitatis virtutem
 decem illæ servaverint,
 quinque tamen virginibus
 infrugifer fuerit labor.
 Sane quia cæteræ lampadibus
 charitatis effulgebant,
 ideo invitat
 eas sponsus,
 ac ducit lætabundas
 in thalamum,
 quando cæelos
 aperit, ac distribuit
 omnibus iustis
 immarcescibilem coronam.

3. Quæramus igitur nos divinæ huius pa-
 ginæ gratiam et sensum mysticum. Spei
 namque immortalis viam omnibus ostendit,
 sicuti sane est proficua omnis scriptura di-
 vinitus afflata. Christo igitur salvatori nos
 humi procumbentes ex animo clamemus :
 « O Domine dominantium, hominum ama-
 tor, da omnibus scientiam, duc nos in tua
 « mandata, ut viam agnoscamus ad regnum,
 « eam quippe omnes carpere meditamur, ut
 « incorruptam adipiscamur coronam. »

4. Sub hac fide, hisque promissis, multi
 hominum anhelant attingere Dei regnum, et
 propterea virginitatis servare virtutem ur-
 gentur; ieiuniorum etiam exercitio nobilitan-
 tur; precibus, dum vivunt, ut plurimum
 vacant; dogma demum custodiant illiba-

3. Οὐκοῦν ζηλώσωμεν T — καὶ πᾶσιν C. II.
 Tim. III, 16. Cf. tr. 6. — ὀδεῦσαι ἐπιποθεῖμεν T.

— Exstat parabola in Matth. XXV, 1.
 4. πιστ. αὐτῆς T. An poeta solus, an cum cæte-
 ris hic loquatur, ambiguum est. — τὸ δόγμα δὲ
 codd.

εὐχαῖς προσκαρτεροῦσι, * τὸ δόγμα μὲν ἄχραντον τηροῦσιν, * ἐλλείπει δὲ αὐτοῖς * ἡ φιλανθρωπία, * καὶ εὐρίσκειται λοιπὸν * μάταια πάντα, * οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν * μὴ ἔχων τὴν εὐσπλαγγίαν, * τότε λαμβάνει * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

ε. Τὸν πλοῦν ἀνύοντες τινες, * πάντων κατηρτισμένων, * λιπόντες τὴν ὁδόν, * ἐβθεῖαν οὐ ποιοῦνται * τὴν ἐν θαλάσῃ πορείαν, * τότε γὰρ τοῦ δρόμου * ἐμπηδίζεται ἡ ναῦς, * καὶ ἄπρακτος καθίσταται, * οὐ τέγγη κυβερνήτου δουλεύουσα, * οὔτε δὲ οἰάκων. * τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον πάντες * οἱ σπεύδοντες πρὸς τὴν βασιλείαν, * κἂν πάσης ἀρετῆς * σωρευσῶσι φόρτον, * εὐσπλαγγίας δὲ εἰσι * γεγυμνωμένοι, * οὔτε φθάνουσι * λιμένας ἐπουρανίους, * οὔτε φοροῦσι * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

ς. Ἀπασῶν μείζον' ἀρετῶν * τὴν ἐλεημοσύνην * κρίνας ὁ ἐλεήμων, * παρέδωκεν ἀνθρώποις, * διδάξας τὴν παραβολὴν, * πέντε τὰς φρονίμους * τῶν παρθένων προσειπὼν, * τὰς βασταζούσας ἔλαιον, * μωρὰς δὲ τὰς τὸν δρόμον πληρωσάσας * ἄνευ τοῦ ἐλαίου. * Καὶ τὴν δύναμιν τὴν ταύτης * ἠκούσαμεν, λέξαντος Ματθαίου. * πρὸς γὰρ δειρῶσιν * ἡμῶν τῶν ἐν βίῳ * ἡ θεόπνευστος γραφή * ταῦτα διδάσκει. * πάντες οὖν, πιστοὶ, * ἐλεήμονες δειχθῶμεν, * ἵνα καὶ σχῶμεν * ἄφθαρτον στέφανον.

ζ. Πολλὴ ἡ τῆς παραβολῆς * ἐστὶ διδασκαλία, * πάσης φιλανθρωπίας * καὶ ταπεινοφροσύνης * ὁδοῦ, καὶ πᾶσιν ὁδηγός. * ἀνακτας βυθμίζει, * ἡγουμένους τοῦ λαοῦ * διδάσκει τὴν συμπάθειαν. * Καθαπερεὶ τις οἶκον ὑπέρλαμπρον * κτίσας καὶ πληρώσας, * εἰ μὴ τοῦτον ὀροφώσῃ, * ἀνόνητος γίνεται

5. τὸν πλ. inde ad tr. 9 usque T deficit. — θαλάσση πόρευσιν mel. ob rhyth. — εἰ pro δὲ post εὐσπλαγγίας requiri videtur — οὐ φθάν. λοιπὸν C, syllaba resultante. Aut emenda ut supra, aut si mavis λιμένας εἰς οὐρανίους; sed nostro placet φθάνειν cum accus. cf. cant. XII, 5. — οὐδὲ φορ. C.

6. μείζων cod. C. μείζον' contra morem nostri;

tum : verum in illis desideratur erga homines charitas; inde inania inveniuntur omnia, nemo enim nostrum, non habens misericordiam, unquam recipiet immortalem coronam.

5. Maria emetiri si qui studeant, cunctisque rite aptatis, velum omiserint, promptum certe per undas iter non conficiunt, quinimmo cursu navis impeditur, inutilisque stat, nulli obsecuta arti, sive rectoris, sive gubernaculi : eodem sane modo quicumque ad regnum properant, etiamsi acervos virtutum congesserint, modo vacui sint misericordia, minime ad caelestia inde littora appellunt, neque reportant immarcescibilem coronam.

6. Qui statuit, omnium virtutum optimam esse eleemosynam, misericors ipse id hominibus tradidit, docens illam parabolam, in qua prudentes ait quinque virgines, oleum ferentes; fatuas vero, quæ sine oleo cursum implere. Et quid hæc valeant intelleximus, docente Matthæo : ad nostram enim qui vivimus emendationem caelitus data Scriptura, hanc præbet doctrinam : omnes igitur, o fideles, ostendamus nos misericordes, ut possideamus incorruptibilem coronam.

7. Permulta est eius parabola doctrina, quæ totius humanitatis et humilitatis via et dux omnibus est; principibus norma fit et regula; docet clementiam populi duces. Qualiter quis, si magnificas aedes struxerit et compleverit, nisi tectum imposuerit, inanem operam ludit : ita qui virtutes ædificavit, nec

unde placeret ἀπάντων μείζων ἀγαθῶν, quod alius codex confirmet. — τὰς post πέντε non inserit C. — Vel lege οἰκτίρμονες ἐνδειχθῶμεν, vel iterum pro rhythmo placeret ἐλεεινοὶ τε δειχθῶμεν.

7. Καθάπερ C. καθαπερεὶ metri gratia. — ὀροφώσῃ sic C. inde promptius infra juxta modulum emendo : εἰ μὴ... προστιθῆ, ubi cod. προσθήσει. In eodem

ὁ πόνος· * οὕτω τὰς ἀρετὰς * ὁ οἰκοδομή-
σας, * εἰ μὴ καὶ τὸν ὄροφον * τῆς εὐσπλαγ-
χνίας * προσθήσει αὐταῖς, * ἀπόλλυσι τοὺς
καμάρους, * ὥστε μὴ ἔχειν * τὸν ἀφθαρτον
στέφανον.

η. Ἴδου σαφῶς γινῶναι ἐστὶ * τὴν θείαν
γραφὴν ταύτην· * εἶτα τῆς διανοίας * ὄμματα
γρηγοροῦντα * ἐπανατείνωμεν Θεῷ· * δόξω-
μεν οὖν βλέπειν * τοῖς ψυχικοῖς ὀφθαλμοῖς *
παγκόσμιον ἀνάστασιν, * Χριστὸν δὲ τὸν
σωτῆρα δεικνύμενον * πάντων βασιλέα, * ὡς
καὶ νῦν γὰρ βασιλεύει, * καὶ κύριός ἐστι καὶ
δεσπότης, * καὶ σταζιάσουσι * τινὲς ἀγνοοῦν-
τες· * ἀλλ' ἢ φλόξ ἢ τοῦ πυρὸς * πάντα
χωνεύσει, * τότε οὖν οὐδεὶς * θυνήσεται ἀν-
τιστῆναι, * ὅτε παρέξει * τὸν ἀφθαρτον στέ-
φανον.

θ. Νικᾷ ἀπάσας ἀρετὰς * ἡ ἐλεημοσύνη *
συνημμένη τῇ πίστει, * καὶ ὑπέρκειται πάν-
των, * ὡς βασιλεὺς, τῶν ἀγαθῶν, * τέμνει
τὸν ἀέρα, * ὑπερβαίνει μετ' αὐτὸν * σελήνην
καὶ τὸν ἥλιον, * καὶ φθάνει ἀπροσκόπως
τὴν εἴσοδον * τὴν ἐπουρανίαν, * καὶ οὐχ
ἴσταται οὐδ' οὕτως, * ἀλλ' ἔρχεται μέγρι
τῶν ἀγγέλων, * ἐκτρέγει δὲ χοροὺς * καὶ
τῶν ἀρχαγγέλων· * θρόνῳ γὰρ παρίσταται *
τοῦ βασιλέως * [οὐ μὴ ἀποστή * ἕως ὅ ὑψι-
στος νέμει] * πᾶσιν αἰτοῦσι * τὸν ἀφθαρτον
στέφανον.

ι. Οὐκοῦν κατιδῶμεν ἡμεῖς * τὰς πέντε
τὰς πανσόφους * ἐξ ὕπνου ἀναστάσας, * κα-
θάπερ ἐκ παστάδων, * ἀλλ' οὐκ ἐκ τάφων
τῶν νεκρῶν· * ἔλαιον γὰρ εἶχον, * καὶ εὐθύς
τὰς τῆς ψυχῆς * λαμπάδας κατεκόσμησαν·
* αἱ ἄλλαι μὲν ὁμοίως ἀνέστησαν * ἄθροον

misericordiae coronidem adiecit, sudores
perdidit, neque prorsus habet coronam sine
fine mansuram.

8. En iam perspicue noscere datur divi-
nam hanc scripturam. Dein oculos mentis vi-
gilantes attollamus ad Deum. Intueri putemus
spiritualibus luminibus universi orbis resur-
rectionem, et Christum se exhibentem om-
nium salvatorem et regem, quemadmodum
usque nunc regnat, dominatur et imperat,
tametsi rebellentur nonnulli præ inciscitia; ast
illos flamma incendii omnes conflabit, tunc
nullus rebellis esse valebit, quando distribuet
immortalem coronam.

9. Vincit omnes virtutes eleemosyna con-
iuncta fidei, ac bona cuncta, regis instar,
transgreditur; æthera scindit, ultra lunam et
solem transilit, inoffenso pede ipsum pene-
trat cœlestem aditum, neque huc usque sis-
titur, quin et permeat ad angelos, excurrit-
que ad choros archangelorum; iam vero re-
gis ante thronum consistit [et non discedit,
donec Altissimus] tribuerit omnibus eum in-
vocatibus immortalē coronam.

10. Nos ergo consideremus quinque pru-
dentissimas virgines, e somno exurgentes,
tanquam e thalamis, non velut e tumulis
mortuorum; oleum enim habebant, statim-
que mentis lampades exornarunt. Cæteræ
quidem pariter surrexere confestim cum illis,

sequitur trop. 23 ad calcem rejectum, cum nulla
opportuna sedes reperiat, neque hic illud acro-
stichis retineat.

8. τὴν γρ. θ. f. ut infra τοῖς ὀφθ. ψ. sæpe v. 2
aberrat a tono in aliis trop. — τὴν παγκ. C. — καὶ
στασιάζουσι C. retinemus ut infr. 13, ob notata
superius pluries.

9. πάσας ἀρετὰς T redux, quem sequimur. ἀπα-
σαν ἀρετὴν C. — inde T liberius spatiat, ἢ ἐλ. ἢ

ὄντως λαμπρότερα πολλῶν προκαθημένη τῶν ἀρετῶν
παρὰ θεοῦ τέμνει. — τὴν ἐπουρανίον T — omisso καὶ
C: οὐδὲ οὕτως ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ ὑπὲρ ἀνθρώπων, πα-
ρίστ. γὰρ θρόνῳ plane ἀσύστατα. cf. Eccli. XXXV,
21, ex quo amissa suppleunt. Sed in utroque
cod., etiam in T qui omnia sequentia amisit, ex-
cidisse tam elegantis strophæ coronidem, quem
non tædet?

10. ἄλλαι δὲ C. — σκυθρωπὰ δὲ προσκεκτημένα C.

σὺν ταύταις, * σκυθρῶπᾶ δὲ κεκτημέναι * τὰ πρόσωπα καὶ συμπεπτωκότα. * καὶ γὰρ ἐβέσθησαν * αἱ τούτων λαμπάδες, * τὰ ἀγγεῖα δὲ αὐτῶν * κοῦφα ἐδέχθη, * ἔλαιον λαβεῖν * ἐζήτουν παρὰ τῶν ἄλλων, * ἵνα καὶ σῶσι * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

11. Ἰπάγετε, φασὶν αὐταῖς, * ζητεῖτε τοὺς πωλοῦντας, * εἰ ἄρα δυνήθητε * ὠνεῖσθαι παρὰ τούτων * ἐλαίου μέτρον ἑαυταῖς. * Ἄμα δὲ ἀπῆλθον, * καὶ ἐπέστη ὁ Χριστὸς, * καὶ παραυτίκα ἄψασαι * αὐτῷ συνῆλθον [πέντε] αἱ φρόνιμοι * ἔνδον τοῦ νυμφῶνος * τοῦ ἀγίου, καὶ αἱ θύραι * ἐκλείσθησαν, αἱ τῆς εὐσπλαγγίας. * Πολλὰ οὖν δράσασαι * αἱ ὄντως ἄθλια, * καὶ μὴ ἔχουσαι λαβεῖν * ὕπερ ἐζήτουν, * θρήνον, ὄδυρμόν, * κωκυτὸν ἀναβαλοῦσαι, * ὅλωσ οὐχ εὔρον * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

12. Ῥαδίως τοῦτο τὸ καινὸν * νοήσασαι αἱ πέντε, * ὑπέστρεψαν εὐθέως, * καὶ εὔρον τὸν νυμφῶνα * ἀποκλεισθέντα τοῦ Χριστοῦ. * ἔκραξαν δὲ πᾶσαι * ἐν φωνῇ ὀδυνηρᾷ * καὶ στεναγμοῖς καὶ δάκρυσι. * Τῆς σῆς φιληθρῶπιᾶς, ἀθάνατε, * ἀνοιξον τὴν θύραν * καὶ ἡμῖν, ταῖς δουλευσάσαις * τῷ κράτει σου ἐν τῇ παρθενεῖᾳ. * Τότε ὁ βασιλεὺς * πρὸς ταύτας κραυγάζει. * Οὐκ ἀνοίγεται ὑμῖν * ἡ βασιλεία, * οὐκ οἶδα ὑμᾶς, * ἰπάγετε οὖν ἐκ μέσου, * οὐ γὰρ φορεῖτε * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

13. Ὡς δὲ ἀκήκοαν Χριστοῦ, * τοῦ πάντων βασιλέως, * τοιαῦτα εἰρηκότος, * ἐξέστησαν βοῶσαι. * Δικαιοκρίτα ἀγαθὲ, * σὲ ἐπιποθοῦμεν, * καὶ διὰ σὲ ἑαυτὰς * νηστείας κατεπέζησαμεν, * ἀγνείαν, ἀγρυπνίαν ἠσκήσαμεν, * μετὰ προθυμίας * ψαλμῳδίας καρτερῶσαι. * ἐστέρεξάμεν τὴν ἀκτημοσύνην, * τὴν φλόγα τοῦ πυρὸς * τῆς ἀκολασίας * ἐν-

vultu autem mœsto et humi demisso, extinctæ enim erant lampades earum, vacua illis vascula fiebant, quæ oleum ab aliis accipere tentabant, ut simul haberent immortalem coronam.

11. Quibus illæ : « Ite, inquit, quærite « vendentes, si forte poteritis ab istis emere « vobismet olei mensuram. » Et simul ac abierunt, astitit sponsus, quocum statim quinque prudentes intus convenere in sacrum thalamum, et clausæ fores sunt misericordiæ. Multa ergo illæ, infelices nimirum, satagunt neque sumere valentes quod quærebant, lamentum, nœnias, eiulatum adorsæ, minime repererunt immortalem coronam.

12. In promptu quum illæ quinque scivissent quid novi accideret, cito sunt retro versæ, et invenerunt thalamum Christi præclusum. Clamaverunt autem omnes flebili voce, cum gemitibus et lacrymis : « Tuæ misericordiæ, æterne Deus, ostium nobis « quoque resera, quæ imperio tuo in virginitate servivimus. » Tum rex ad illas intonat : « Non aperitur vobis regnum, nescio « vos; ergo ite foras, non enim fertis im- « marcescibilem coronam. »

13. Christum regem omnium ut talia loquentem audiverunt, obstupebant vociferantes : « Iuste iudex optime, te ardentem desideramus; propter te nos ieiuniis attrivimus, continentiam, vigiliis exercuimus, « alacriter in psalmodiis perstantes; amavimus paupertatem, flammam ignis intemperantiæ et carnis appetitus nos edomui-

— ἐσέστ. μὲν γὰρ C. Tam seriem rerum quam tonorum leges emendando sequimur.

11. πρῆσθαι παρὰ C. — ἀπῆλθον ἐπέστη ὁ νυμφίος C. — σὺν αὐτῷ συνῆλθον αἱ φρόνιμοι C. — καὶ μὴ εἰροῦσαι C. Præter r m. trum, urget duplex repetitio.

tio proxima aor. εὔρον. — f. καὶ γόους pro κωκυτόν. — ἀναλαβοῦσαι C.

12. ἐκραύγασεν C. — pro οὐκ οἶδα, acc. requirit ἀγνοῶ.

13. ἀκήκοον C.

κῆσαμεν ἡμεῖς * καὶ τὰς ὀρέξεις, * ἄγχαντον
αἰεὶ * μετήλθομεν πολιτείαν, * ἵνα καὶ σγῶ-
μεν * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

ιδ'. Μετὰ τοσαύτην ἀρετὴν * καὶ γρηῃσιν
τῆς ἀγνείας, * καὶ τὸ καταπατῆσαι * τὸ
πῦρ τὸ τῆς λαγνείας * καὶ φλόγα τὴν τῶν
ἡδονῶν, * μετὰ πλείστους πόνους, * ὅτε τῶν
ἐν οὐρανοῖς * τὸν βίον ἐζήλωσαμεν * (καὶ
γὰρ τῶν ἀσωμάτων ἐσπούσαμεν * σγῆν τὴν
πολιτείαν.) * τὰ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, * ὡς
ἔοικεν, αἴψια εὐρέθη. * πολλὴν γὰρ ἀρετῆς *
ἐδείξαμεν πόνον, * καὶ ματαία ἡ ἐλπίς * πᾶ-
σιν ἐφάνη. * τί οὐ προσποιεῖ * τὸ ἔλεος, ὁ
παρέχων * πᾶσιν οἷς θέλεις * τὸν ἄφθαρτον
στέφανον;

ιε'. Ἄλλ' ὡς τοιαῦτα αἱ μωραὶ * ἐροῦσι
πρὸς τὸν κτίστην, * πρὸς ταύτας ἀπεκρίθη.
* Ἡ κρίσις νῦν ἐπέστη * δικαία καὶ ἀλη-
θινή. * τῆς γὰρ εὐσπλαγγνίας * ἀπεκλείσθη
ὁ καιρὸς, * οὐκ ἔστι νῦν συμπάθεια. * οὐκ-
έτι εὐσπλαγγνίας ἠνέφκται * θύρα τοῖς ἀν-
θρώποις, * ἐπειδήπερ μετανοίας * οὐ δέδοται
τόπος τοῖς ἐνταῦθα. * οὐκέτι συμπαθῆς * ὁ
πρῶτον οἰκτίρων, * ἀλλ' ἀπότομος κριτῆς *
ὁ ἐλεήμων. * ἄσπλαγγνοι ὑμεῖς * ἐδείχθητε
ἐν τῷ κόσμῳ, * πῶς οὖν ζητεῖτε * τὸν
ἄφθαρτον στέφανον;

ις'. Νῦν οὖν ἐκφαίνω φανερώς * ἐπὶ τῶν
ἀρχαγγέλων * καὶ πάντων τῶν ἁγίων * ἃ
πέπονθα ἐκ τούτων * τῶν σὺν ἐμοὶ εἰσελθου-
σῶν. * εὐρόν με ἐν θλίψει, * καὶ πεινάσαντα
σφοδρῶς, * ἐσπούδασαν χορτάσαι με. * δι-
ψήσαντα δὲ πάλιν ἐπότισαν * πᾶσιν προθυ-
μία. * ξενιτεύσαντα ἰδοῦσαι, * συνήγαγον,
ὥσπερ ἐγνωσμένον. * δεσμοῖς κρατούμενον *
περιποιοῦντο, * ἐπεσκέψαντο δὲ με * καὶ
ἀσθενοῦντα. * πᾶσαν ἀκριβῶς * ἐφύλαξαν ἐν-

mus, puramque semper vitam obivimus,
ut consequamur immortalem coronam.

14. « Virtutis post hunc cumulum, post
culturam integritatis, postquam calcavimus
lasciviæ flammam et incendium volupta-
tum, multis laboribus exantlatis, cœle-
stium vitam æmulate (Angelorum enim
vitam consequi satagemus), talia ac tanta,
ut videtur, vilia reperta sunt. Grande
quippe virtutis opus exercuimus, et frus-
tranea spes nostra cunctis demonstratur.
Quid igitur misericordiam non tibi vindic-
as, qui das quibuscumque vis immarces-
cibilem coronam? »

15. At dum in hunc modum stultæ ad crea-
torem provocant, illis responsum est :
« Nunc iudicium occurrit iustum ac verum ;
misericordiæ namque tempus clausum est,
non est etiam nunc condolendum. Haud
amplius porta misericordiæ hominibus pa-
let, quando quidem nullus pœnitentiæ
locus datur his qui huc transierunt. Haud
amplius compatitur, qui prius erat cle-
mens; sed severus fit iudex, qui antea
piissimus. Vosmet immisericordes appa-
ruistis in mundo. Ut quid ergo quæritis
incorruptam coronam? »

16. « Nunc igitur palam ostento coram ar-
changelis et sanctis omnibus, qualia pertu-
lerim ab his quæ huc mecum introierunt.
Invenerunt me angustiatum et famelicum
vehementer : nulla mora, satiaverunt me ;
sitientem præterea, rursus omni cum ala-
critate potaverunt ; peregrinum quum vi-
dissent, collegerunt ut notum amicum ;
vinculis constrictum cura amplectebantur ;
me denique ægrotantem visitarunt ; omnem

14. τί οὖν προσποιεῖ τὴν ἐλεημοσύνην C.

15. ἐροῦσι cod. ab homerico verbo ἐρώ. f. mel.
βῶσι — Νῦν ἢ χρ. C. — ἠνέφκται recentium more
pro ἀνέφκται, sed nihil mutandum.

16. πεινάσαντα, ut cant. IX, 14 et XII, 5 pro
attico πεινήσαντα. — ὑπεσκέψαντο cod. Cf. Matth.
XXV, 36.

τολήν μου, * ὅθεν καὶ εὖρον * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

15. Οὐδὲν τοιοῦτον οὖν ὑμεῖς * ἐδράσατε ἐν κόσμῳ· * φυλάξασαι νηστείαν, * ἀσκούσαι παρθενείαν * καὶ τὴν ἐν λόγοις ἀρετὴν, * ἄνευ τοίνυν ἔργων * εὐσεβῶν καὶ ἐντελῶν, * εἰκῆ κεκοπιάκατε· * ξένους καὶ δεομένους παρείδετε * καὶ τοὺς ἀσθενούντας, * οὐδεμίαν τοῖς πεινώσιν * ὠρέζατε χειρα σωτηρίας, * ὑπόκρισις ὑμᾶς * ἐξέτρεφε μύνη, * ἐσεμύνασθε αἰεὶ * τῇ ἀπηνείᾳ, * κρούουσι πτωγῶς * οὐχ ὀλωσ ἐβοηθεῖτε· * πῶς οὖν ζητεῖτε * τὸν ἄφθαρτον στέφανον;

16. Ὑπερηφάνοις ὀφθαλμοῖς * πάντας ἐθεωρεῖτε, * πάντων κατεφρονεῖτε, * γεγόνατε τοῖς πᾶσιν * ἀσυμπαθεῖς, ἀνελεεῖς, * κατὰ τῶν πταιόντων * ἐκινεῖσθε ἀφειδῶς, * αἰ καθ' ἐκάστην πταιούσαι, * κατὰ τῶν ἡμοφύλων ἀπάνθρωποι, * ὡς μὴ πλημμελοῦσαι· * ἐφρονεῖτε δὲ μεγάλα, * κομπίζουσαι τῇ ἀλαζονείᾳ, * τοὺς μὴ νηστεύοντας, * ὡς ἀπερρίμενους, * τοὺς ἐν γάμῳ βδελυκτοὺς * εἶχετε πάντας, * μόνας ἑαυτὰς * ἠγεῖσθε ὡσπερ δικαίας, * μήπω λαβοῦσαι * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

17. Ὡσπερ οὐκ ἔσωσεν ὑμᾶς * ἀσπλαγχνος παρθενία, * οὕτως οὐδὲ νηστεία * μετὰ ἀλαζονείας * προενεχθεῖσα παρ' ὑμῶν· * πρᾶος γὰρ ὑπάρχων * ἐπιποθῶ τοὺς πραιεῖς, * διδούς αὐτοῖς τὴν ἄφρασιν· * ἀρνοῦμαι τοὺς νηστείαν φυλάττοντας * μετὰ ἀσπλαγγίας, * οὐ φιλῶ κακὰς παρθένας * [ἀπανθρώπους, ἀγαπῶ δὲ μᾶλλον * ἀγνάς, εὐγνώμονας, * πᾶσι φιλανθρώπους, * ἃς εἰσάγω ἐν χαρᾷ * εἰς τὸν νυμφῶνα· * εἰσὶ γὰρ αὐταὶ * τῷ νυμφίῳ ἐράσμαι· *] ταύταις δὲ δώσω * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

17. ἐντολῶν C. — παρδετε C. — f. σωτηρ. χειρσ. — ἐσεμύνασθε C. — ὀλωσ οὐκ id.

18. Vide an malis : ἰθεωρ. πάντας, et κατεφρ. πάντων, pro accurato modulo.

19. ἡ ἀσπλαγχνος παρθενία cod. unde f. ἡ ἀσπ. ἐγνεία. — προσενεχθεῖσα C. — f. τοὺς πραιεῖς ἐπιπ. —

« meam legem strenue custodierunt, unde « invenerunt coronam incorruptibilem.

17. « Horum operum nihil vos egistis in « mundo. Servare ieiunia, colere virginita- « tem positamque in verbis virtutem, desti- « tutam vero operibus piis ac perfectis, is « vobis labor inanis fuit. Nec peregrinos, « neque egenos, aut infirmos curavistis; nul- « lam esurientibus præbuitis salutis dexte- « ram; sola vos aluit hypocrisis; semper su- « perbivistis immanitate; pulsantibus mendi- « cis nunquam suppetias dedistis; ut quid « igitur quæritis immarcescibilem coro- « nam? »

18. « Sublimibus oculis omnes despexistis, « sprevistis omnes, omnibus fuistis asperæ, « immisericordes; in delinquentes querelas « movistis acerbas, vosmet quotidie delin- « quentes; vel erga populares inhumanæ, ac « si nunquam peccaveritis. Multo tumuistis « fastu, insolenti pompa conspicuæ; eos qui « non ieiunabant, ut reprobos; omnes qui « nubebant, ut immundos habuistis; vos vero « solas æstimavistis iustas, haud sane adepturæ æternam coronam. »

19. « Ut vos minime salvavit sine visceri- « bus virginitas, ita neque ieiunia cum super- « bia a vobis prolata : mitis enim ego, mitis « diligo, veniam illis largiens; abnego autem « servantes ieiunia sine misericordia; virgi- « nes non amo improbas, [humanitate va- « cuas. Castas vero amo, mansuetas, omni- « bus benignas, quas lætabundas induco in « thalamum, ipsæ enim sponso sunt dilectis- « simæ;] illis ergo dabo coronam incorrup- « tibilem. »

παρθένας οὐ φ. κακὰς C. Donec codex alius meliora ferat, gravem lacunam restitui, tam ex primo tropario, quam ex his ἀμέτροις quæ supersunt in C : κακὰς ἀπανθρώπους, ἀγαπῶ δὲ τὰς ἀγνάς καὶ φιλανθρώπους, αὐταὶ γὰρ εἰσὶν ἐμοὶ ἐράσμαι, ταύταις...

κ'. Δωρῶ μεγάλας δωρεάς * τοῖς μικρὰ
δωρουμένοις, * ἀντὶ γὰρ τῶν προσκαιρῶν, *
ἀπόλαυσιν παρέχω * τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. *
τῷ δίδοντι ἄρτον * ἀντιδίδωμι αὐτῷ * τὸν
τῆς τρυφῆς παράδεισον. * οὐ βλάψει ἡ πενία
τὸν ἐνδεῆ, * ἐὰν ἔκουσίως * ὑπομένη, θεα-
ρέστως * λυτρούμενος τοῦ λογοθεσίου. * ὁ
γὰρ ἐλάχιστος * συγγνώμην λαμβάνει, *
δυνατοὶ δὲ δυνατῶς * λογοθετοῦνται. *
εὐγνώμονες οὖν * λήφονται τὴν παρρησίαν,
* τότε φοροῦσαι * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

κα'. Ἡ ἐντολή μου φορτικὴ * οὐδὲν ὄλωσ
ὑπάρχει. * οὐδὲν γὰρ παραγγέλλω * ὑπὲρ
δύναμιν ἄραι, * ἀλλὰ προαίρεσιν ζητῶ. *
πέντε μόνους ἔχει * ὀβολούς ὁ γηγενῆς, *
οὐδὲν δὲ ἄλλο κέκτηται; * ἐλάχιστον ἐκ
τούτων προσδέχομαι * μέρος, ὡς δεσπότης,
* προτιμήσας τοῦ πλουσίου * τοῦ χρήματα
πολλὰ δεδωκότος. * οὐκ ἔχεις ὀβολούς; *
βροτὲ, προσένεγκον * κἂν ποτῆριον ψυχροῦν
* τῷ δεομένῳ, * τοῦτο καὶ ἐγὼ * προσδέ-
χομαι εὐχαρίστως, * πάντως παρέχω * τὸν
ἄφθαρτον στέφανον.

κβ'. Ἄνες μοι, ἄνες μοι, Χριστέ, * τῷ
κατακεκριμένῳ * ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους, *
οὐ πράττω γὰρ ἄ λέγω * καὶ συμβουλεύω
τοῖς λαοῖς. * ὅθεν σοι προσπίπτω, * δὸς κα-
τάνυξιν, σωτῆρ, * καὶ μοι καὶ τοῖς ἀκούουσιν,
* ἵνα τὰς ἐντολάς σου φυλάξωμεν * πάσας
ἐν τῷ βίῳ, * καὶ μὴ μείνωμεν ἠρηνοῦντες *
καὶ κράζοντες ἐκτὸς τοῦ νυμφῶνος. * Ἐλέη-
σον ἡμᾶς * τῇ σῆ εὐσπλαγγνίᾳ, * ὁ βουλό-
μενος αἰεὶ * πάντας σωθῆναι, * κάλεσον
ἡμᾶς, * πρεσβεῖαις τῆς Θεοτόκου, * ἵνα καὶ
σγιῶμεν * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

20. διδῶ C. pro δίδωμι recentissimam redolet
barbariem, Romano injuriosam. — τῷ δόντι C.
— λογοθετοῦνται. cf. Sapient. VI, 7. Pergit C :
εὐγνώμονες οὖν λήψ. τὴν παρουσίαν. f. mel. οὖν στή-
σσονται ἐν παρρησίᾳ, ut Sap. V, 1; I, Jo. II, 28.

21. οὐδὲ ἔλ. C — εἰ μόνους cod. ubi εἰ omnino
otiat, ac sæpe omittitur in huiusmodi γνωμι-
κοῖς, more interrogantis. Cf. Epictet. XXI, et Li-
nacer de emend. struct. p. 409. — ὑπερπλούσιον τὸν

20. « Mercedes do magnas parva mihi dan-
« tibus; nam pro caducis fruenda largior
« bona æterna. Præbenti panem restituo bea-
« titatis paradisum. Haud nocebit egeno
« paupertas, eam si libenter sustinuerit, a
« reddendis rationibus divina ex benevolentia
« liberatus. Pusillus enim veniam accipit,
« potentes vero potenter iudicantur. Man-
« suetæ autem animæ tum fiduciam habe-
« bunt, cum retulerint coronam immorta-
« lem.

21. « Mandatum meum nihil grave prorsus
« habet; nihil enim iubeo supra vires feren-
« dum, sed voluntatem quæro. Quinque tan-
« tum obolos habet mortalis aliquis, neque
« aliud possidet? Pusillam ex hoc munusculo
« partem accipio, iure domini, idque ante-
« pono diviti multas opes effundenti. Obolos
« non habes? o homo, saltem porrige cali-
« cem aquæ frigidæ indigenti, et hoc ego
« excipio beneficii memor, dans omnino im-
« mortalem coronam. »

22. Parce mihi, Christe, parce mihi, iam
præ cæteris damnando hominibus, qui non
ago quæ dico et quæ populis significo. Id-
circo ante te cado, da compunctionem, sal-
vator, et mihi et cunctis audientibus, ut
mandata tua exequamur omnia, in hac vita,
ne maneamus in luctu aut eiulemur extra
thalamum. Miserere nostri in tua miseratione,
tu qui omnes vis salvos fieri, voca nos, suf-
fragiis Deiparæ, ut et nos habeamus immar-
cescibilem coronam.

χρήματα πολλὰ δεδωκότα, οὐκ ἔ. ὁ. βροτὲ, προσένεγ-
και codex manifeste depravatus. Immo nullus du-
bito quin legendum sit προσένεγκαι τότε : « obolos
non habes? Porrige tunc etiam calicem. » Sua-
det enim rhythmus, præterquam quod voce hac
βροτὲ nihil hic magis intemptivum. — καὶ τοῦτο
ἐγὼ C.

22. Lege ob rhythmum : ἀνῆς μοι, ἄνες juxta
ps. XXXVIII, 14. — παρὰ πάντας C. Sequimur T

κγ'. Ἴδε, σωτήρ, καὶ ἐφ' ἡμᾶς, * μόνε
δικαιοκρίτα, * ἀνοιξόν σου τὴν θύραν, * καὶ
δέξαι εἰς νυμφῶνα * τὰς σὰς παρθένουσ, λυ-
τρωτὰ, * καὶ μὴ ἀποστρέψῃς * τὸ σὸν πρόσω-
πον ἡμῶν * τῶν ἐπικαλουμένων σε, * ἵνα
μὴ στερηθῶμεν τῆς χάριτος * τῆς ἀθανα-
σίας, * μὴ γινώμεθα αἰσχύνῃ * καὶ ὄνειδος
ἐπὶ τῶν ἀγγέλων. * μὴ πάσας μάκρυνον *
ἡμᾶς, μὴ χωρίσης * τοῦ νυμφῶνός σου, Χρι-
στὲ, * ἵστασθαι ἔξω. * [τίνες] γὰρ ἡμῶν *
οὐκ ἕσκησαν τὴν ἀγνείαν; * πῶς οὐ φοροῦ-
μεν * τὸν ἀφθαρτον στέφανον;

iterum reducem ex alio loco. — σωτήρ, ἐμοὶ C. —
τὰς ἐν βίβω C. — ἔξω τ. νυμφ. C, T. — πᾶσιν παρέχων
τὸν δ. σ. C.

23. Quod in 8° loco codex posuit, huc rejici-
mus 23 troparium, nulli alii apte cohærens.
Etiam acrostichidi nocet, cum prima vox εἰδὲ,

23. « Oculos et in nos converte, Salvator,
« qui solus iudex iustus es; tuam aperi por-
« tam, recipe in thalamum tuas virgines, o
« redemptor, neque avertas vultum tuum a
« nobis invocantibus te, ne gratia privemur
« æternæ beatitatis, aut coram angelis fia-
« mus opprobrium et contumelia. Ne omnes
« nos elongari jubeas, ne excludas e thala-
« mo tuo, Christe, ita ut foras maneamus :
« quis enim ex nobis non coluit castimo-
« niam? Quomodo non referimus incorru-
« ptam coronam? »

in ἴδε mutanda, ducat in absonum ταπινοῦ. — δέ-
ξαι εἰς τὸν ν. C. — μὴ μάκρι οὖν πάσας C, quod dex-
tere vir doctus prompta et certa manu expunxit,
detecto μάκρυνον. — ἔξω παρὲξ otioso glossemate
abundat. — in fine πῶς οὖν ζητεῖτε τ. δ. σ. ex alio
tropario huc male invectum est.

XII.

CANTICUM DE MERETRICE.

α'. Ὁ πόρνην καλέσας
θυγατέρα, Χριστὲ,
υἱὸν μετανοίας
καμὲ ἀναδείξας·
δέομαι, ῥῦσαί με
τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.
β'. Κατέχουσα ἐν κατανώξει
ἡ πόρνη τὰ ἴχνη σου,
ἐβόα σοι ἐν μετανοίᾳ,
τῷ εἰδοτί τὰ κρύφια·
Χριστὲ ὁ Θεός,
πῶς σοι ἀτενίσω τοῖς ὄμμασιν,
ἡ πάντα ἀπατῶσα τοῖς νεύμασι;
πῶς σε δυσωπήσω τὸν εὐσπλαγγνον,

1. Qui meretricem vocasti
filiam, o Christe,
filium pœnitentiæ
me quoque suscepisti :
precor, ut eruas me
e luto operum meorum.
2. Pone secuta cum gemitu
tua vestigia meretrix,
clamabat pœnitentis animo
ad te, occulta videntem :
« Christe, o Deus!
« quomodo in te dirigam oculos,
« quæ omnes obtutibus decepi?
« quomodo te deprecabor clementem,

Post duplicem procemii antistropham, incipit
series XVIII tropariorum, tertio plane simili-
um, quibus singulis 22 versus, omnibus autem 415
continentur. Ex unico corsin. fol. 83-86 cuncta
descripta sunt. In editis libris totum quidem offi-
cium maioris ferix quartæ in eodem argumento

vertitur; ex nostris tamen nihil exstat, nisi ali-
cubi hoc epiphonema : ἐκ τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων
μου ῥῦσαί με. Inscrabitur in cod. τῆ ἀγίᾳ δ', κοντά-
κιον εἰς πόρνην, ἦχ. δ', φέρον ἀκροστιχίδα· τοῦ ταπει-
νοῦ Ῥωμανοῦ. Utrum verò in hirmo v. 7 et 8 divi-
dantur, ambigendum.

ἢ σὲ παροργίσασα τὸν κτίστην μου;
ἀλλὰ δέξαι τοῦτο τὸ μύρον,
πρὸς δυσώπησιν, Κύριε,
καὶ δώρησαί μοι ἄφεςιν τῆς αἰσχύνῃς
τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

γ'. Τὰ ῥήματα τοῦ Χριστοῦ,
καθάπερ ἀρώματα,
ῥαινόμενα πανταχοῦ,
βλέπουσα πόρνη ποτὲ,
καὶ πᾶσι τοῖς πιστοῖς
πνοὴν ζωῆς χορηγοῦντα,
τῶν ἑαυτῆ πεπραγμένων
δυσῶδες ἐμίσησεν,
ἐννοοῦσα τὴν αἰσχύνην
τὴν ἑαυτῆς,
καὶ σκοποῦσα τὴν οὐδύνην
τὴν δι' αὐτῶν
ἐγγινομένην·
πολλὴ γὰρ θλίψις γίνεται
πόρνοις τοῖσδε ἐκεῖ·
ὣν εἰς εἰμι, καὶ ἔτοιμος
πέλω εἰς μάλιστα, ἃς
πτοηθεῖσα ἡ πόρνη,
οὐκέτι ἔμεινε πόρνη,
ἐγὼ δὲ καὶ πτοούμενος,
ἐπιμένω
τῷ βορβόρῳ τῶν ἔργων μου.

δ'. Οὐδέποτε τῶν κακῶν * ἀποστῆναι
βούλομαι, * οὐ μνήσκομαι τῶν δεινῶν, * ὧν
ἐκεῖ μέλλω ὄρᾶν, * οὔτε λογιζομαι * τὴν τοῦ
Χριστοῦ εὐσπλαγγνίαν, * πῶς περιῆλθε ζη-
τῶν με * τὸν γνώμη πλανώμενον· * δι' ἐμὲ γὰρ
πάντα τίπον * ἐξερυνᾶ, * δι' ἐμὲ καὶ Φα-
ρισαῖο * συναριστᾶ, * ὁ τρέφων πάντας· *
καὶ δείκνυσιν τὴν τράπεζαν * θυσιαστήριον,
* ἐν αὐτῇ ἀνακείμενος, * καὶ χαριζόμενος *
τὴν ὀφειλὴν τοῖς χρεώσταις, * ἵνα θαρρῶν
πᾶς χρεώστης * προσέλθῃ λέγων· Κύριε, *
λύτρωσαί με * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

3. f. ὡσπερὶ ἀρώμ. C. — ἡ πόρνη C. — καὶ τοῖς π.
π. dein τῶν πεπρ. ἑαυτῆ C. — τὸ δυσῶδες C. — τότε
τοῖς πόρνοις ἐκεῖ C. Ex perpetuo in omnibus tropa-
riis rhythmo minutatim expenso, singulae illae

« quæ te meum creatorem in iram con-
« accipe tamen hoc unguentum, [citavi?
« in piaculum, o Domine,
« et concede mihi veniam turpitudinis,
« in hoc luto operum meorum. »

3. Ut vidit, quæ meretrix hactenus erat,
quomodo verba Christi,
similia aromatibus,
undique perfusa,
omnibus fidelibus
odorem vitæ spargerent,
tunc facinorum suorum
fæctorem detestata est,
animo revolvens
turpitudinem suam,
et contemplata pœnam
in quam exinde
labatur:
multa quippe fit angustia
apud inferos fornicantibus:
quorum unus ego sum, et paratus
evado ad flagra.
Quæ, quum expavesceret meretrix,
haud meretrix amplius mansit;
ego vero, etiamsi pavescam,
permaneo
in luto operum meorum.

4. Nunquam a flagitiis discedere volo; nus-
piam recordor quam sæva illic oporteat
me cernere, neque recolo Christi pientissima
viscera, quomodo circuierit, quærens me ul-
tro errantem. Propter me quemcumque lo-
cum scrutatur; propter me etiam apud Pha-
risæum cœnat, qui cibatur omnes. En mensam
sibi facit altare, in qua recumbens debitum
condonat debitoribus, ut quisque alieno ære
oppressus, confidens accedat, dicens: « Do-
mine, redime me e luto operum meorum. »

emendationes vel in hirmo statuendo iubebantur.

4. Ubi ὄρᾶν οὔτε, potius παθεῖν οὐδὲ expectave-
ris. — δείκνυσιν, facit, solemne esse melodis ad-
vertimus.

ε'. Ὑπέκνισεν ἡ ὄσμη * τῆς τραπέζης τοῦ Χριστοῦ * τὴν πρόωην μὲν ἄσωτον * νυκτὶ δὲ καρτερικῆν, * τὴν κύνα ἐν ἀρχῇ * καὶ ἐν τῷ τέλει ἀμνάδα, * τὴν δούλην καὶ θυγατέρα, * τὴν πόρνην καὶ σώφρονα. * διὰ τοῦτο λίγνω δρῆμω * φθάνει αὐτὴν, * καὶ λιποῦσα τὰ ψυχία * τὰ ἑαυτῆς, * τὸν ἄρτον ἤρε. * τῆς παλαιᾶ Χανανίτιδος * πλείον πεινάσασα, * ψυχὴν κενὴν ἐχόρτασεν, * οὕτω ποθήσασα, * ἀλλ' οὐ κραυγῇ ἐλυτρώθη, * σιγῇ δὲ μᾶλλον ἐσώθη, * κλαυθμῷ γὰρ εἶπε· Κύριε, * λύτρωσαί με * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

ς'. Τὴν φρένα δὲ τῆς σοφῆς * ἐρευνῆσαι ἤθελον, * καὶ γινῶναι πῶς ἔλαμψεν * ἐν αὐτῇ ὁ Κύριος; * ὁ ὠραύτατος * καὶ τῶν ὠραίων ὁ κτίστας, * οὐ τὴν ἰδέαν πρὶν ἰδεῖ, * ἡ πόρνη ἐπόθησεν. * ὡς ἡ τῶν εὐαγγελίων * βίβλος βραχέως * τοῦ Χριστοῦ ἀνακειμένου * ἐν οἰκίᾳ * τοῦ Φαρισαίου, * γυνὴ τις ὅτε ἤκουσεν, * ἄμα καὶ ἔσπευσεν, * ὠθήσασα τὴν ἔννοιαν * πρὸς τὴν μετάνοιαν. * Ἄγε, φησὶν, ὦ ψυχὴ μου, * ἰδοὺ καιρὸς ὃν ἐζήτεῖς, * ἐπέστη ὁ καθαίρων σε. * τί ἐμμένεις; * τῷ βορβόρῳ τῶν ἔργων μου;

ζ'. Ἀπέρχομαι πρὸς αὐτὸν, * δι' ἐμὲ ἐλήλυθεν. * ἀφίημι τοὺς ποτε, * τὸν γὰρ νῦν πάνυ ποθῶ, * καὶ ὡς φιλοῦντά με * μυρίζω καὶ κολακεύω. * κλαίω, πενθῶ καὶ στεναίζω, * δικαίως φιλήσει με. * ἀλλοιοῦμαι πρὸς τὸν πόθον * τοῦ ποθητοῦ, * καὶ ὡς θέλει φιληθῆναι, * οὕτω ποθῶ * τὸν ἐραστὴν μου. * πενθῶ καὶ κατακάμπτομαι, * τοῦτο γὰρ βούλεται. * σιγῶ καὶ περιστέλλομαι, * τούτοις γὰρ τέρπεται. * ἀναχωρῶ τῶν ἀρχαίων, * ἵνα ἀρέσω τῷ νέῳ. * συντόμως ἀποτάσσομαι, * ἐμφυσῶσα * τῷ βορβόρῳ τῶν ἔργων μου.

5. τὴν ἐν ἀρχῇ κύνα C. Cf. Matth. XV, 27.

6. f. ἐρευν. εἰ ποθεῖς, dein ὡς ἡ τ. ε. — βίβλος. Luc. VII, 36-48 — melius pro acc. ἐν οἴκῳ τῷ, durius tamen quam ut melodo placeret.

7. δι' ἐμὲ γὰρ C. — τὸν γὰρ pro αὐτὸν, uti alias

5. Nitor mensæ Christi famem clanculum illi exacuit, quæ modo dissoluta fuit peccatrix, nunc vero morigerata; quæ prius canis, agna postmodum; quæ serva, nunc filia; quæ meretrix, nunc casta et modesta; idcirco festino esurientis cursu accessit, ac, reiectis suis miculis; panem arripuit; multo magis famelica quam prisca Chananæa, vacuum satiavit animam, tanto ardebat amore: non strepitu tamen redempta est, sed silentio salva potius facta est. Ploratu enim aiebat: « Domine, e luto me exime operum meorum. »

6. Utinam scrutari queam mentem sapientis huius feminae, et noscere quomodo in ea splenduerit Dominus formosissimus et venustatum conditor, cuius speciem meretrix, vel ante quam viderit, adamavit; qua ratione clamet liber evangeliorum: Christo recumbente in domo Pharisæi, id quædam mulier ubi novit, continuo properavit, mentem ex impetu ciens ad pœnitentiam: « Agedum, » inquit, o anima mea, ecce tempus quod quærebas; advenit, qui mundabit te. Quid a manes in luto operum meorum?

7. « Vado ad eum, qui propter me venit. » Mitto quos dilexi prius, hunc enim admoldum diligo, et me redamantem unguentis et blanditiis prosequor. Fleo, ingemisco et suspiro, merito amabit me; alia fio, amore dilecti mei, et ut ipse vult amari, sic amo amatorem meum; lugeo, et mærore conficior, sic placitum ei; sileo, et occultor, sic delectatur; procul recedo ab anterioribus viris, ut novo placeam: uno a verbo, abrenuntio, exsufflans in lutum a operum meorum.

notatur — στεναίζω καὶ ποθῶ C. obstant sens. et tonus. Mox intellige fort. ἀλλοιοῦμαι aliter, extra me fio, mei non compos. — ἀποτάσσομαι. Qua voce liturgica, ut in sequentibus, ad baptismum respicitur.

η'. Προσέλθω οὖν πρὸς αὐτόν, * φωτισθῶ, ὡς γέγραπται. * ἐγγίσω νῦν τῷ Χριστῷ, * καὶ οὐ μὴ κατασιγῶ. * οὐκ ὀνειδίζει με, * οὐ λέγει μοι. Ἔως ἄρτι * ἤς ἐν τῷ σκότει, καὶ ἤλθες * ἰδεῖν με τὸν ἥλιον. * Διὰ τοῦτο μύρον αἶρω, * καὶ πορευθῶ. * φωτιστήριον ποιήσω * τὴν οἰκίαν * τοῦ Φαρισαίου. * ἐκεῖ γὰρ ἀποπλύνομαι * τὰς ἀμαρτίας μου, * ἐκεῖ καὶ καθαρίζομαι * τὰς ἀνομίας μου. * κλαυθμῷ, ἐλαίῳ καὶ μύρῳ * κεράσω μου κολυμβήθραν, * καὶ λούομαι, καὶ σμήγομαι, * καὶ ἐκφεύγω * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

θ'. Εδέξατο ἡ Ραάβ * κατασκόπους πρότερον, * καὶ τῆς δογῆς τὸν μισθόν, * ὡς πιστῆ, εὔρε ζωὴν. * τῆς γὰρ ζωῆς τύπος * ὑπῆρχε τούτους ὀπέμψας, * τοῦ Ἰησοῦ μου βασταζῶν * τὸ τίμιον ὄνομα. * σωφρονοῦσα πόρνη τότε * ξενοδογεῖ, * νῦν παρθένον ἐκ παρθένου * πόρνη ζητεῖ * ἀλειψαί μύρῳ. * ἐκείνη μὲν ἀπέλυσεν, * οὐσπερ ἀπέκρυψεν. * ἐγὼ δὲ ὃν ἠγάπησα, * μένω κατέγουσα, * οὐχ ὡς κατάσκοπον κληρών, * ἀλλ' ὡς ἐπίσκοπον πάντων, * κρατῶ, καὶ ἐξεγείρομαι * ἐκ τῆς ὕλης * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

ι'. Ἴδου καιρὸς ἔφθασεν, * ὃν ἰδεῖν ἐπόθησα, * ἡμέρα μοι ἔλαμψε * καὶ δεκτὸς ἐνιαυτός. * ἐν τοῖς τοῦ Σίμωνος * αὐλιζέται ὁ Θεός μου. * σπεύσω πρὸς τοῦτον καὶ κλαύσω, * ὡς Ἄννα, τὴν στειρώσιν. * κἂν λογίσηται με Σίμων * ἐν μεθυσμῷ, * ὡς Ἡλὶ τὴν Ἄνναν τότε, * μένω καὶ γῶ * προσευχομένη, * σιγῆ βοῶσα. Κύριε, * τέκνον οὐκ ἤτησα, * ψυχὴν μονογενῆ ζητῶ, * ἦν περ ἀπώλεσα. * ὡς Σαμουὴλ τῆς ἀτέκνου, * Ἐμμανουὴλ τῆς ἀνάδρου, * τῆς στειρᾶ τὸν υἱὸν ὁ δεύς, * ῥῦσαι πόρνην * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

ια'. Νευροῦται μὲν ἡ πιστῆ * τοῖς τοιούτοις βήμασι, * ποιεῖται δὲ τὴν σπουδὴν * πρὸς τὴν τοῦ μύρου ὄνην, * καὶ παραγίνεται,

111 (v (V) 5)

8. φωτισθῶ. cf. ps. XXXIX, 6. — Iterum acc. suadet τὸν οἶκον τὸν, τοῦ φαρισαίου. Vix ferendum, nisi v. 12 et 13 ubique in unum conflentur.

9. Ραάβ. Jos. II. 1.

8. « Vadam ergo ad eum, illuminer, ut scriptum est; accedam nunc ad Christum, a nullo modo confundar. Haud me increpabit, nec mihi dicet: Usque modo in nocte a eras, et venisti, me solem ut videres! Ideo a unguentum capiam, et pergam. In baptisterium mutabo domum Pharisæi; ibi a namque eluam peccata mea; ibi etiam a meas purgabo nequitias; fletu, oleo et unguento mixtis implebo mihi piscinam; et a lavo, et abstergeor, et exsilio e luto operum meorum. »

9. « Excepit Raab prius exploratores, et a pro mercede hospitii, fidelis instar, vitam a invenit. Vitæ enim typus erat, qui hos a misit, etiam mei Iesu ferens sacrum nom. Sapiens facta meretrix, tunc hospites a recipit. Nunc virginem virginis filium quaerit scortum; unguento ut eum liniat. Illa a quidem dimisit quos texit. Ego vero quem a dilexi, possidere persevero, non ut sortium a exploratorem, sed ut omnium episcopum a et inspectorem teneo, et emergo e lutos a congerie meorum operum. »

10. « En venit tempus, quod aspicere ardebam; mihi illuxit dies et annus acceptus: a in domo Simonis hospitatur Deus meus. a Properabo ad eum, et deflebo, uti Anna, a sterilitatem; etiamsi me aestimet Simon a ebrietate captam, ut Heli Annam olim, a insto ego quoque, effusa precibus, et silentio clamitans: Domine, natum haud rogavi, animam mihi unigenitam quaero, a quam perdi. O Samueli similis, improlis a filio, Emmanuel, nate Virginis, tu qui disti filium sterili, erue me meretricem ex a luto operum meorum. »

11. Animatur quidem hisce verbis fidelis mulier, nec mora currit ad nardi emptionem, aditque vociferans unguentarium: « Da mihi,

10. ἐν τοῖς τοῦ Σίμωνος cod. bene; solet post ἐν τοῖς cum genitivo subintelligi οἴκοις; de qua elipsi multus est L. Bos. p. 342 sqq.

11. εἰ ἔχεις ἐπέκειον μύρον C, junctis vers.

* βοῶσα τῷ μυροπράτῃ· * Δός μοι, εἰ ἔχεις, ἀξίον * τὸ μύρον τοῦ φίλου μου, * τοῦ δικαίως φιλουμένου * καὶ καθαρῶς, * τοῦ πυρώσαντός μου πάντα * καὶ τοὺς νεηρούς * καὶ τὴν καρδίαν. * Μηδὲν περὶ τιμῆματος· * τί ἀμφιβάλλεις μοι; * εἰ δέοι, μέχρι δέρματος * καὶ τῶν ὀστέων μου, * ἑτοιμῶς ἔχω τοῦ δοῦναι, * τῷ σπεύσαντι καὶ ἐλθόντι * καθαῖραι τῆς αἰσχύνῃς με, * ἥσπερ ἔχω, * τοῦ βορβορίου τῶν ἔργων μου.

ιβ'. Ὁ δὲ εἰδὼς τῆς σεμνῆς * τὸ θεμιτὸν καὶ πρόθυμον, * φησὶν αὐτῇ· Λέξον μοι, * τίς ἐστὶν ὃν ἀγαπᾷς, * ὅτι τοσοῦτον σὲ * πρὸς τὸ αὐτοῦ φίλτρον θέλγει; * Ἄρα οὖν ἀξίον ἔχει * τι τούτου τοῦ μύρου μου; * Παρραυτὰ δὲ ἡ ὁσία * ἦρε φωνὴν, * καὶ βοᾷ σὺν παρῆρησίᾳ * τῷ σκευαστῇ * τῶν ἀρωμάτων· * Τί λέγεις μοι, ὦ ἄνθρωπε, * ἔχειν τι ἀξίον; * οὐδὲν αὐτοῦ ἀντάξιον * τοῦ ἀξιώματος· * οὐκ οὐρανός, οὔτε γαῖα, * οὐδ' ὅλος τούτῳ ὁ κόσμος * συγκρίνεται τῷ σπεύσαντι * ῥύσασθαί με * τοῦ βορβορίου τῶν ἔργων μου.

ιγ'. Υἱός ἐστι τοῦ Δαυὶδ, * διὰ τοῦτο εὐοπτος· * υἱὸς Θεοῦ καὶ Θεός, * διὸ καὶ σφόδρα τερπνός· * ὃν οὐχ ἐώρακα, * ἀλλ' ἤκουσα, καὶ ἐτρώθην * πρόσθεν ἰδέειν τοῦ φύσιν * ἀνείδειον ἔχοντος. * τὸν Δαυὶδ ποτε ἰδοῦσα * στέργει Μελοχόλ. * Ἐγὼ δὲ μὴ κατιδοῦσα * τὸν ἐκ Δαυὶδ * ποθῶ καὶ στέργω. * Ἐκεῖνη τὰ βασιλεία * πάντα κατέλιπε, * καὶ τῷ Δαυὶδ πτωχέοντι * πάνυ συνέδραμε· * καγὼ τὸν ἀδικὸν πλοῦτον * ὑπερορῶ, καὶ ἠνοῦμαι * τὸ μύρον τῷ καθαίροντι * τὴν ψυχὴν μου * τοῦ βορβορίου τῶν ἔργων μου.

ιδ'. Ῥημάτων δὲ τὸν εἰρμόν * σιωπῇ διέτεμε, * καὶ ἔλαβεν ἡ σεμνὴ * τὸ τερπνὸν μύρον αὐτῆς, * καὶ εἰς τὸν θάλαμον * εὐρέθη τοῦ Φαρισαίου * τρέχουσα, ὡσπερ κληθεῖσα, * μυρῖσαι τὸ ἀριστον. * Ὁ δὲ Σίμων θεωρή-

« si habes, unguentum amico meo dignum, quem iuste et caste diligo, qui in me succendit omnia, et nervos et pectus. Nihil tibi de pretio; unde mihi ambigis? Si oportuerit, usque ad pellem et ossa mea, promptly erogabo ei qui ad me festinat, qui venit ad eluendam foeditatem meam, quam habeo ex luto operum meorum. »

12. Is vero ut novit verecundæ studium et impetum, ait illi : « Dicito mihi qualis sit dilectus tuus, ut tantopere te ad amorem sui alliciat? an ergo quid habet dignum unguento meo? » Statim vocem sustulit jam pia mulier, et exclamavit confidentius ad unguentorum opificem : « Quid mihi dicis, o homo : aliquid haberi ipso dignum ! Nihil est dignitati eius æquale. Nec caelum, nec tellus, nec mundus universus ei comparatur, qui accelerat ad eruendum me ex luto operum meorum. »

13. « Filius est Davidis, ideoque vultu formosus ; Dei Filius est et Deus, ideoque iucundissimus : quem non vidi, de eo tantum audivi, et illius fui vulnerata specie, qui in natura aspici nequit. Davidem olim quum vidisset Melchol, amavit eum. Ego quin viderim eum, Davidis filium adamo et ardesco. Illa reliquit cuncta regia, ac Davidi indigenti tota se adiunxit. Ego iniquas opes despicio, et emo unguentum pro eo qui animam meam repurgat ex luto operum meorum. »

14. At verborum seriem silentio intercepta, accepitque iucundum unguentum suum, inde cursu petere thalamum Pharisæi vidisses eam, ac si vocata fuisset, ut odore dapes respergeret. Quod cum Simon

12. φίλτρον ἐθέλει πρὸς τὸ φίλτρον, ἄρα κἂν ἔχη τι ἀξίον τούτου τοῦ μ. C. — ἔχειν τι ἀντάξιον; οὐδὲν αὐτοῦ ἀντάξιον sic C.

13. διὰ τοῦτο cod. iter. ante σφόδρα — πρὸς τὴν ἰδέειν τοῦ ἔχοντος τὴν φύσιν ἀνείδειον C, quod statim

revocat tr. 6 : οὐ τὴν ἰδέειν πρὶν ἰδεῖν ἢ πόρνη ἐπόθησεν. At lusum et acumen obtudit absonum illud ἐτρώθην πρὸς τὴν ἰδέειν. Emendavi nec mora et recepi : ἐτρώθην πρόσθεν. — μελοχόλ C.

14. ἤρξατο ψέγειν C.

σας * τοῦτο αὐτό, * τὸν δεσπότην καὶ τὴν πόρνην * καὶ ἑαυτὸν * κατῆρξε ψέγειν, * τὸν μὲν ὡς ἀγνοήσαντα * τὴν προσεγγίσασαν, * τὴν δὲ ἀναισχυντήσασαν, * καὶ προσκυνήσασαν, * καὶ ἑαυτὸν ὡς ἀσέπτως * διεξάμενον τοὺς τοιούτους, * καὶ μάλιστα τὴν κρᾶζουσαν. * Ἐξελού με * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

ιε. Ὡς ἄγνοια! τί φησιν; * Τοῦτο μὲν ἐτέλεσα. * ἐκάλεσα Ἰησοῦν, * ὡς τινα τῶν προφητῶν, * καὶ οὐκ ἐνόησεν. * ἦν ἕκαστος ἡμῶν οἶδεν, * οὗτος οὐκ ἔγνω. Εἰ ἦν γὰρ * προφήτης, ἐγίνωσκεν. * Ὁ ἐτάζων δὲ καρδίας * καὶ τοὺς νεφροὺς, * θεωρῶν τοῦ Φαρισαίου * τοὺς λογισμοὺς * ἐξαλλομένους, * εὐθέως τούτῳ γίνεται * ῥάβδος εὐθύτητος, * Ὡς Σίμων, λέγων, ἄκουσον * τὸ τῆς χρηστότητος * τῆς ἐπὶ σὲ γενομένης * καὶ ἐπὶ ταύτην ἣν βλέπεις * κλαυθμῷ βοῶσαν. Κύριε, * λύτρωσαί με * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

ις. Μεμπτεός σοι ἔδοξα, * ἐπειδὴ οὐκ ἤλεγξα * τὴν σπεύδουσαν ἐκφυγεῖν * τῶν αὐτῆς ἀνομιῶν. * ἀλλ' οὐ καλῶς, Σίμων, * οὐκ εὐλογος ἡ μομφή σου, * σύγκρινον τοῦτο ὃ θέλω * εἰπεῖν σοι, καὶ δίκασον. * ὀφείλεται δύο ἦσαν * τῷ δανειστῇ, * ὁ μὲν εἰς πεντακοσίων, * ἕτερος δὲ * πεντήκοντα μνῶν. * καὶ τούτοις ἀπορήσασαι * πρὸς τὴν ἀπόδοσιν, * ὁ γρήσας ἐχαρίσατο * ὃ τι ὠφείλετο. * Τίς ἦν αὐτὸν ἐκ τῶν δύο * ποθήσει πλεόν, εἰπέ μοι; * τίς ὠφείλε βοᾶν αὐτῷ. * Ἔσωσάς με * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου;

ιζ. Ἀκούσας δὲ ὁ σοφός * Φαρισαῖος ἔφησε. * Διδάσκαλε, ἀληθῶς * φανερόν πασίς ἐστιν, * ὅτι πλειότερον * ὀφείλει τοῦτον ποθήσαι * ὃ περισσότερον χρέος * ὁ γρήσας χαρίσται. * Ὁ δὲ Κύριος πρὸς ταῦτα *

15. ἐγίνωσκεν ἂν aliquis fort. vellet, nulla tamen lege. Cf. Xenoph. Anab. VII, 21. Multo aptius abrumpitur Pharisæi dictum. — ἦν om. cod. post ἐπὶ ταύτην. Cf. trop. 18, 21.

16. Pro nomine Σίμων, quo phrasis suspenditur et tonus dissonat, malim ποιεῖς. — μόνον cod.

consideravit, Dominum et meretricem et se ipsum vellicare cœpit : hunc quidem, ac si ignoraret qualis accesserit; istam vero, ut petulanter procumbentem; se quoque ipsum, qui temere huiusmodi hospites accivisset, sed illam præ cæteris, clamitantem : « Eripe me ex luto operum meorum. »

15. O inscitia! Quid ait? « Hoc quidem egomet egi : vocavi Iesum, tanquam unum ex prophetis, et non sensit; eam quam inter nos quisque scivit, is non agnovit! « Etenim Propheta si fuisset, agnovisset. » Qui scrutatur corda et renes, introspiciens Pharisæi meditationes fatuas, statim virga ipsi censoria factus est, dicens : « O Simon, audi quam clementer actum fuerit tecum et cum hac muliere, quam vides planctu suo dicentem : Domine, redime me ex luto operum meorum. »

16. « Carpendus tibi visus sum, quod non redarguerim hanc enitentem ut emergat ex suis peccatis. At non ita bene, Simon, neque iusta est querela tua. Perpende id quod volo ad te dicere et judica : Debitor duo erant creditori, unus pro quingentis nummis, alter pro quinquaginta, et ambobus impeditis ad solvendum, fœnerator remisit quod debebatur. Uter igitur ex ambobus plus dilexerit, eloquere mihi. Quemnam oportuit dicere illi : Salvasti me ex luto operum meorum? »

17. Audiens autem sapiens Pharisæus respondit : « Magister, nemini non liquet hunc sane plus debuisse amare fœneratorem, cui is amplius remisit debitum. » Cui Dominus post hæc ait : « Recte respondisti,

pro μνῶν. Tam metri necessitas quam sacra auctoritas (Luc. VII, 41) et integritas sententiæ emendationem suaserunt. — ὃ, τι ἐπέσατο G, per verso sensu.

17. ὀρθῶς ἀπεκρ. C. — καὶ om. ante ἂν γάρ. — ἀτὴ id. ubique contra rhythmum.

εἶπεν αὐτῷ· * Ἀπεκρίθη ὀρθῶς, Σίμων, * οὕτως ἐστὶ * καθὰ καὶ βλέπεις· * καὶ ὃν σὺ γὰρ οὐκ ἤλειψας, * αὕτη ἐμίρυσεν· * ὃν ὕδα- σιν οὐκ ἐνίψας, * αὕτη τοῖς δάκρυσιν· * ὃν οὐκ ἠσπάσω φιλήσας, * καταφιλοῦσά με κρά- ζει· * Ἐκράτησα τοὺς πόδας σου, * ἐγειρόν με * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

ιγ'. Νῦν ὅτε σοι εἶδειξά * τὴν ποθοῦσάν με στοργῇ, * διδάξω σε, βέλτιστε, * τίς ἐστὶν ὁ δανειστής, * καὶ ὑποδείξω σοι * τοὺς τούτου χρεωφειλέτας, * ὧν εἰς ὑπάρχεις, καὶ αὕτη, * ἣν βλέπεις δακρύουσαν· * δανειστής δὲ ἀμφοτέρων * πέλω ἐγώ, * καὶ οὐ μόνον ἀμφοτέρων, * ἀλλὰ καὶ τῶν * ἀνθρώ- πων πάντων· * ἐγὼ γὰρ πᾶσιν ἔγρησα * ταῦτα ἃ ἔχουσι, * πνοὴν, ψυχὴν καὶ αἴσθη- σιν, * σῶμα καὶ κίνησιν· * τὸν δανειστήν οὖν τοῦ κόσμου, * ἐν ὅσῳ ἔχεις, ὦ Σίμων, * ἰκέτευσον καὶ βόησον· * Λύτρωσαί με * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου.

ιδ'. Οὐ δύνασαι δοῦναί μοι * ἅπερ ἐποφεί- λεις μοι· * κἄν σίγησον, ἵνα σοι * χαρισθῇ ἢ ὀφειλή· * μὴ καταδικάζῃ * τὴν καταδεδι- κασμένην, * μήτε εὐτέλιζε εὐτελισμένην, ἠσίσασον, * οὐ τῶν σῶν, οὐδὲ τῶν ταύτης * βούλομαί τι· * χρεωλύτης ἀμφοτέρων * ἐγὼ εἰμι, * μᾶλλον δὲ πάντων· * Νομίμως, Σί- μων, ἔζησας· * ἀλλ' ἐχρεώστησας· * ἔλθε οὖν πρὸς τὴν χάριν μου, * ἣν ἀποδώσω σοι· * ἰδὲ τὴν πόρνην, ἣν βλέπεις, * καθάπερ τὴν ἐκκλησίαν, * βοῶσαν· Ἀποτάσσομαι, * ἐμψυῶσα * τῷ βορβόρῳ τῶν ἔργων μου.

κ'. Ὑπάγετε, τὸ λοιπὸν * τῶν χρεῶν ἐλύθητε, * παρεύθητε, ἐνοχῆς * γὰρ ἐκτὸς πά- σης ἐστὲ, * ἠλευθερώθητε, * μὴ πάλιν ὑπο- ταχῆτε· * τοῦ χειρογράφου σχισθέντος, * μὴ ἄλλο ποιήσητε· * Τὸ αὐτὸ οὖν, Ἰησοῦ μου, * λέξον καί μοι, * ἐπειδὴ σοι ἀποδοῦναι * ἃ χρεωστῶ, * οὐκ ἐξισχύω· * σὺν τόκῳ γὰρ ἀνήλωσα * καὶ τὸ κεφάλαιον, * διὸ μὴ ἀπα-

19. μὴ εὐτέλιζε τὴν εὐτ. C. Ex alio fort. vulnerē versus non dividitur.

« Simon. Sic est, ut vides. Quem enim tu « non liniisti, unxit illa; cui lavari undis non « dedisti, hæc dedit lacrymis; quem osculo « non salutavisti, hæc osculata, ad me cla- « mat : Amplexa sum pedes tuos, fac me « surgere ex luto operum meorum.

18. « Nunc quando tibi ostendi quo me « amore hæc diligat, edocebo te, o optime, « quis sit creditor, et revelabo tibi quales « sint eius debitores : horum tu ipse es unus, « et mulier hæc, quam vides lacrymantem. « Amborum fœnerator sum ego, neque duo- « rum dumtaxat, sed omnium hominum : « ego enim omnibus ea quæ possident, mu- « tua dedi : spiritum, animam et sensum, « corpus et motum. Hunc igitur fœntrato- « rem orbis, quantum in te situm est, o « Simon, ora supplex et compella : Libera « me ex luto operum meorum.

19. « Iam non vales solvere mihi quod de- « bes, saltem sileto, ut tibi debitum condo- « netur. Ne illam condemna, quæ se sponte « damnavit, aut ultro spernentem se ne « sperne, sed quiesce; nec tua, neque huius « debita volo repetere. Condonator sum « utriusque, debentium immo omnium. Iuxta « legem, Simon, vixisti, sed æs alienum « habes, vade igitur ad meam gratiam, « quam tibi erogabo. Considera meretricem « quam vides, Ecclesiæ exemplo, claman- « tem : Abrenuntio, insufflans in lutum ope- « rum meorum.

20. « Abite, in posterum a debitis soluti « estis, proficiscimini; a quolibet enim con- « tracto onere liberi, manu missi estis, nolite « iterum servire; rescisso iam chirographo, « alterum ne conficiatis. » Illud ergo ipsum, mi Iesu; mihi quoque dicito, quando tibi restituere quæ mutuatus sum, minime valeo; cum fœnore enim profligavi et ipsum fun-

20. μὴ ἄλλο ποιήσητε sic cod. f. ποιήσαθε, « nul- lum jam vobis conflate alterum chirographum. »

τήσης με * ὅσα παρέσχες μοι, * τοῦ τῆς . dum; unde noli a me exigere quæcumque
 ψυχῆς κεφαλαίου * καὶ τῆς σαρκός μου τὸν præstitisti mihi, animæ scilicet fundi carnis-
 τόκον * κουφίσας με, ὡς εὐσπλαγγνος, * que meæ fœnus; sublevans me, pro tua mi-
 ἄνες, ἄφες * τοῦ βορβόρου τῶν ἔργων μου. sericordia, dimitte, tolle me ex luto operum
 meorum.

XIII.

CANTICUM DE JUDA PRODITORE.

Πρὸς τὸ Ἀζάρον τὸν φίλον σου.

- α'. Πάτερ ἐπουράνιε,
 φιλόστοργε, φιλόφιλθρωπε,
 ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως
 γενοῦ ἡμῖν, ὁ πάντων ἀνεχόμενος,
 καὶ πάντας ἐκδεχόμενος.
- β'. Δεσπότης χερσὶ πόδας
 νιπτόμενος Ἰούδας,
 ὡς κλέπτης, κρυφῆ γλῶσσαν
 ἠκόνησε δολίαν,

- ὁ παράνομος,
 Χριστὲ ὁ Θεός·
 ἀλλὰ τοιαύτης ἀπανθρωπίας
 λύτρωσαι τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ
 τῆς Θεοτόκου ψάλλοντας·
 Ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως
 γενοῦ ἡμῖν, ὁ πάντων ἀνεχόμενος
 καὶ πάντας ἐκδεχόμενος.
- γ'. Τίς ἀκούσας οὐκ ἐνάρκησε,
 ἢ τίς θεωρήσας οὐκ ἐτρόμασε
 τὸν Ἰησοῦν δόλω φιλούμενον,

Sub modulo : *Lazarum amicum tuum.*

1. Cœlestis pater, diligere amans, amator
 hominum, misericors, misericors, misericors
 esto nobis, tu qui attollis omnia, et omne s
 amplecteris.

2. Domini manibus iam pedes lotus Iudas,
 furis instar, clanculum linguam exacuit do-

losam scelestus ille, o Christe Deus! Ast tanta
 ab immanitate exime nos, in hoc Deiparæ
 templo psallentes : Propitius, propitius, pro-
 pitius esto nobis, tu qui omnia capis et
 omnes amplecteris.

3. Quis audiens non obstupuit, aut quis
 non cohorrui, contemplatus Iesum doloso
 proditum osculo, Christum livore venditum,

Novum aliquid in hoc poemate servatur, quod
 semel Romanus ausus est, ac vix alter melodo-
 rum, si Anastasium forte excepias, simile unquam
 dedit exemplum. Non solum filo acrostichidis et
 syllabico vinculo, compedibusque accentuum se
 poeta constrinxit, sed ecce ad cumulum addidit
 ὁμοιοτελευτα fere perpetua. Ad hæc, in duplici
 procœmio, leviter præludit; laxis inde habenis,
 ῥυθμιζει per XXIII troparia, sive 385 versus,
 quorum ne unus quidem non argumento erit ine-
 luctabili, certum esse et inconcussum tam sylla-
 bicum metri genus quam universum systema

tonicum. Nova omnia, ex unico corsin. f. 86-89,
 sub epigraphe : τῆ ἀγία ε', κοντάκιον, ἦχ. γ', ζέρον
 ἀκροστιχίδα· τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ποιήματα.

1. Hirmum τὸν Ἀζάρον nullibi reperire contin-
 git.

2. οἶκῳ. Etiam nunc primum se Romanus pro-
 dit ascriptum cuidam Deiparæ templo, ubi vero,
 et quandonam, et quali demum titulo, quove
 consule, utinam declaraverit. Menologio Basiliano
 teste, addictus fuit ecclesiæ B. V. εἰς τὰ Κυροῦ,
 sub Anastasio imperatore. Sed hæc alias.

3. ἐτρόμασε retineo, ut in CC. III, 5; XV, 12.

τὸν Χριστὸν φθόνῳ πωλούμενον,
τὸν Θεὸν γνώμῃ κρατούμενον;
ποία γῆ ἤνεγκε τὸ τόλμημα;
ποία δὲ θάλασσα ὑπέμεινε,
ἠρώσα τὸ ἀνοσιούργημα;
πῶς οὐρανὸς ὑπέστη,
πῶς ὁ αἰθὴρ συνέστη,
πῶς δὲ ὁ κόσμος ἔσται,
συμφωνομένου, πωλουμένου,
τότε προδιδόμενου τοῦ κριτοῦ;
Ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως γενοῦ ἡμῖν...

δ'. Ὅτε δόλον ἐμελέτησε,
τότε σου τὸν φόνον κατεσκεύασε,
ὁ φιληθεὶς, καὶ ἀθετήσας σε,
ὁ κληθεὶς, καὶ καταλείψας σε,
ὁ στεφθεὶς, καὶ ἐνουβρίσας σε!
Τότε συ, εὐσπλαγγνε, μακρόθυμε,
δεῖξαι τῷ φονευτῇ βουλόμενος
τὴν ἄπειρον φιλανθρωπίαν σου,
ἔπλησας τὸν νιπτῆρα,
ἔκλινας τὸν αὐχένα,
γέγονας δούλος δούλου·
καὶ ἐπεδίδου σοι Ἰούδας

πόδας, ἴν' ἀποπλύνης, ὁ Θεός!

Ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ε'. Ὑδάσι πόδας ἀπένιψας,
τοὺς δραμόντας εἰς τὴν προδοσίαν σου,
καὶ μυστικῇ βρώσει διέβρεψας
τὸν ἐχθρὸν τῆς εὐσπλαγγνίας σου,
καὶ γυμνὸν τῆς εὐλογίας σου·
ὑψώσας τὸν πτωχὸν χαρίσματος,
ἠύξησας τὸν οἰκτρὸν δωρήματος,
ἐπλούτισας, καὶ ἐμακάρισας
ὑποταγὴν δαιμόνων.

Ἀπαλλαγὴν δὲ πόνων
εἶχεν ἐπὶ τῆς γλώσσης,
καὶ ἀντὶ τούτων διεσχίσθη,
καὶ οὐχὶ κατενύγη ὁ φονεύς.
Ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ς'. Τίς εἶδε πόδας νιπτόμενον,
καὶ λακτίζειν τοῦτον ἐπειγόμενον;
τίς ἤκουσε κτῆνος θαλπόμενον,
καὶ βαλεῖν κατεπειγόμενον
τὸν αὐτῷ ἐπικαθήμενον;
Ἐλουεν, ἔτρεφεν ὁ Κύριος·
ἔτρεχεν, ἔβρυχεν ὁ δόλος,

Deum sponte sua captum? Quæ terra tulit
audaciam? quodve mare toleravit, testis
tantæ impietatis? Quomodo cælum substitit,
quomodo sustinuit æther, quomodo orbis
mansit, quum fœdere compacto, patrata
venditione, tandem traditus est iudex? —
Misericors, misericors, misericors esto nobis.

4. Quum fraudem meditaretur, tum tui
moliebatur necem; osculo exceptus, et te vi-
lipendens; a te vocatus, et te deserens; co-
ronatus, et tibi insultans! Tum etiam tu, o
clementissime, o magnanime, pandere huic
homicidæ volens tuam infinitam misericor-
diam, implevisti pelvim, inclinasti collum,
servi te servum fecisti. Et porrexit ludas tibi

suos pedes, lavandos a te, Deus! — Miseri-
cors, misericors, misericors esto nobis.

5. Aquis pedes lavisti, eosdem properantes
ad tuam proditionem; et mystico cibo aluisti
hostem tuæ benignitatis, tua nudum bene-
dictione. Sublimasti mendicum gratiæ donis,
auxisti miserum largitionibus, ditasti et bea-
sti dæmonum mancipium. Unde enim a pœnis
liberaretur, in lingua cibum habuit, et tan-
torum vice beneficiorum, se a te disiunxit,
neque compunctus fuit homo sanguinis. —
Misericors, misericors, misericors esto nobis.

6. Quis hospitem vidit pedibus lotum,
eumdemque calcibus reluctantem? Quis un-
quam audivit iumentum, dum foveretur,

— γνώμῃ ex Nostri consuetudine, not. in C. 1, 3.
De concilio igitur aut decreto synagogæ, ne
cogita.

4. ὅτε τὸν cod.

5. τὴν om. C. ante προδοσίαν. — In fine οὐ κατε-
νύγη C.

6. More homerico, de quo alias, habet ἴδε C,
in quo τοῦτον deest. — μονιός, nota vocem iu-

ὡς μονιὸς ἀνημερώτατος·
πεπληρωμένης φάτνης,
ὁ ἀπηνῆς ἐξαίφνης
φεύγει τὸν κεκτημένον,
καὶ ὑποτίθησι τὸν νῶτον,
ὄντως ἰν' ἐπιβῆ ὁ Σατανᾶς.

Ἰλεως, ἴλεως, ἴλεως γενοῦ ἡμῖν.

ζ'. Ἄδικε, ἄστροργε, ἄσπονδε,
πειρατὰ, προδότα, πολυμήχανε,
τί γέγονεν, ὅτι ἠθέτησας;
τί παθῶν οὕτως ἐφρόνησας;
τί ἰδὼν οὕτως ἐμίσησας;
οὐχ αὐτοῦ ἀδελφόν σε κέκληκεν,
οὐχ αὐτοῦ φίλον σε ὠνόμασεν,
εἰδὼς ὅτι οὕτω δεδῶλωσαι;
Τὸ τῶν χρημάτων λήμμα,
τὸ ἐν τῷ γλωσσοκόμῳ,
δέδωκε τῇ σῇ πίστει·
καὶ ἀσυνείδητος ἐν πᾶσι
τούτοις ἐφάνης ἄφνω πρὸς αὐτόν.

insidentem sibi equitem deiecisse? Lavit, cibavit Dominus. Erupit, infremuit perfidus, ut sævissimus aper. Præseprio ubertim referto, statim ut satiatur, a possessore aufugit, et dorsum supponit, nonnisi ut ascendat Sathanas. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

7. Improbe, immitis, implacabilis, prædator, proditor, versipellis, quid factum, ut adeo nefas egeris? Quid impulit, ut sic sentires? Quid vidisti odio dignum? Nonne te fratrem appellavit suum, nonne te amicum nominavit, sciens te eo usque esse dolis refertum. Etiam pecuniæ depositum in marsupio tuæ fidei commisit; et in his omnibus,

solentiorum. Hesychio est ὁ ἄγιος, ut ps. LXXIX, 14; hic potius ὄναργος, in quo etiam Hesychius cum Cyrillo consentit, et suadent sequentia, ὑποτίθησι τὸν νῶτον, quæ de apro dici nequeunt. Cf. fr. 14.

7. καὶ ταῦτα εἰδὼς C. — ἀσυνείδητος iterum in tr. 12, ut vulgo sine conscientia, quasi ἀναιδέστατος.

8. ἐπληστο C. f. pro ἐπληστο, sed malim πέπληστο, quod poetis licet. — Καὶ ὁ ἀναίσχ. C. ὁ ἀναιδὴς δ'

Ἰλεως, ἴλεως, ἴλεως γενοῦ ἡμῖν.
η'. Πέτρος τότε παρητήσατο,
ὅτε ὁ μονογενὴς παρίστατο
νικοποδεῖν κατεπειγόμενος,
καὶ φησι· Κύριε, Κύριε,
οὐ μὴ σὺ νίψῃς τοὺς πόδας μου.
Ὁ νικητὴρ ἔκειτο, καὶ πέπληστο·
ὁ σωτὴρ ἴστατο, καὶ ἐζῶστο
ὁ λυτρωτὴς, ὡς ἀργυρώνητος.
Αἱ τῶν ἀγγέλων τάξεις
ἄνωθεν κατιδοῦσαι,
ἔκραζον θαμβηθεῖσαι·
Καὶ ἀναίσχυντος οὐκ ἐτρέπη,
ἀλλ' ἀπετρέπη ὅλος πρὸς σφαγὴν·
Ἰλεως, ἴλεως, ἴλεως γενοῦ ἡμῖν.

θ'. Ἰσταντο φόβῳ οἱ πύρινοι,
καὶ ἐξίσταντο χοροὶ ἀόρατοι,
ὀρῶντες τὸν ἀπερινύητον
γνωμικῶς κατακαμπτόμενον,
καὶ πηλῶ διακονούμενον.

scelestissimum te erga eum subito præbuiti. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

8. Tunc Petrus deprecatus est, dum instaret Unigenitus, sollicitus lavandi pedes, et ait: « Domine, Domine, ne unquam a mihi pedes laveris. » Pelvis iacebat, et replebatur; salvator instabat, et cingebatur redemptor, ut mercenarius. Angelorum ordines desuper ad spectaculum clamabant attoniti. At impudens non retrocessit, immo totus convertit se ad cædem. — Misericors, misericors, misericors esto nobis. »

9. Pavore steterunt flammigera agmina, et horruere chori invisibiles, conspicientes

οὐκ ἐντρέπη suggeritur. Dispicet quidquid melodi acumen extundit, quum fere semper idem v. 12 incipiat ab emphatica copula καὶ ἀντὶ τούτων, καὶ ὑποτίθησι, καὶ ἀσυνείδητος, καὶ ἀναίσχυντος, reciproca vice et dato, ut patet, consilio, quem admodum in eodem fere loco cant. VII, ἀλλὰ continuo recurrit.

9. Unius troparii locus in cod. remansit vacuus, in quo fortasse οἱ πύρινοι colloquebantur,

Γαβριήλ ἔλεγε φοβούμενος·
 Ἄγιοι ἄγγελοι, συνόμιλοι,
 κατίθετε καὶ καταπλάγητε·
 τείνει τὸν πόδα Πέτρος·
 ὁ ἐκ παρθένου μήτρας
 δέγεται καὶ ἀποπλύνει·
 καὶ οὐ τὸν Πέτρον μόνον νίπτει,
 ἀλλὰ καὶ τὸν Ἰούδαν μετ' αὐτοῦ.
 Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ι'. Νίπτει τὴν πλίνθον ἢ θάλασσα·
 ἀποπλύνει τὸν πηλὸν ἢ ἄβυσσος,
 καὶ οὐκ ἀναίρει τούτου τὴν σύστασιν·
 ἀλλὰ σφίγγει τὴν ὑπόστασιν,
 καὶ ἀποσμήχει τὴν προαίρεσιν.
 Βλέπετε πόση τοῦ ποιήσαντος,
 ἴδετε ποταπὴ τοῦ πλάσαντος
 διάθεσις περὶ τὰ πλάσματα.

Κέκλινται, καὶ εἰστήκει,
 τρέφονται, καὶ παρέχει,
 νίπτονται καὶ ἀποσμήχει,
 καὶ οὐ γωνεύονται γητῶν
 πόδες ἐν ταῖς παλάμαις τοῦ κριτοῦ.
 Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ια'. Οὕτω μὲν ἔφησεν ἄγγελος,
 ἐπειδὴ κατείδέ σε τὴν ἄμπελον,
 τὰ ἑαυτῆς κλήματα τρέφουσαν,
 καὶ εἰς γῆν πᾶσαν ἐκτείνουσαν,
 καὶ εἰς ὕψος ἱπανάγουσαν.
 Πέτρος δέ, ἡ ἀρχὴ τῶν φίλων σου,
 ὁ κανὼν τῶν ἀκολουθούντων σοι,
 ὁ στρατηγὸς τῆς φαιμιλίας σου,
 ἰδὼν σε ἐζωσμένον,
 ἔλεγεν ἀθιμόνως·
 Σὺ μου τοὺς πόδας νίπτεις;

Deum menti impervium sponte procumbentem, et pulveri ministrantem. Gabriel terrefactus ait : « Angeli sancti, consodales, aspice et pavete. Tendit pedem Petrus, et natus ex utero Virginis recipit, abluit, neque Petrum solummodo lavat, sed etiam cum eo Iudam. — Misericors, misericors, misericors esto nobis. »

10. « Abluit Oceanus laterem, lavat argillam abyssus, cuius tamen non solvit compage; immo firmiori stringit virtute, ac voluntatem eluit. Videte qualis sit conditoris, cernite quæ opificis indoles in opera

« sua : discumbunt et ille astat ; aluntur, et escam præbet; lavantur, et abstergit; nec liquefiunt mortalium pedes in iudicis manibus. — Misericors, misericors, misericors esto nobis. »

11. Sic aiebant angeli, quando viderunt te Vitem, palmites tuos nutrientem, et late eos per totum orbem extendentem, ac in sublime illos agentem. Petrus interim, illud tuorum amicorum caput, illa te sequentium norma, ille tuæ familiæ dux, videns te accinctum, exclamavit mirum in modum turbatus : « Tu mihi lavas pedes? Pedes meos non lavabis

et acrostichidi littera 2 addi potuit : sed neque littera omnino requiri, nec series pendere videtur. Neque etiam offendant *igneorum* agmina spirituum, de quibus jam cant. 1, 12, 13 et in primis ps. CIII, 4; Hebr. 1, 7. Viro delicato displicet ἵσταντο, et mallet ἔπταντο, cum Sophocle in Ant. ἀνέπταν φόβῳ, et aliis. Recipit hic Romanus εἰς ἴδια; cf. CC. V, 12; X, 13, et supra 3, ubi congesta ὑπέστη, συνέστη, ἴστη. — καὶ ἀποπλύνει, syllaba abundante, nisi quis crasi aut elisione utatur; quam quidem licentiam concedi tam in h. v. quam in 3 et 11 v. troparii sequentis, omnino postulat series rerum, ac manifesta in vocula emphasis urget. — Obstat acc. ne præstet μητρός.

10. ἰστήκει C. fac correctio maneat, aut lego ἰσάνει, sed minus bene, ob sonum ἀντιθέτον retinendum.

11. ὁ ἄγγελος C, ubi μὲν egregiam orditur archangelum inter et Petrum, Πέτρος δέ, collationem. — ἔτι κατείδε C. metro f. satis esset ὡς ἀμ. Sed Jo. XV, 1 dicit : Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀμ. non vero ὡς ἡ ἀμ. Ps. LXXIX, 9-12. — φαιμιλίας σου. Quidni δμιλίας, inquit mihi vir doctus. Sic quater pro *cætu* usurpat Æschyl. in Eum. Etiam Sophocle et Euripide. et quod magni refert, Herod. III. 81 idem vult significare *collegium*. Hæc ille, quæ ego morosius refero, ne tu insalutat Petro omnium coryphæo et regula falli nescia, nobi-

Οὐ μὴ σὺ νίψεις τοὺς μου πόδας
εἰς αἰῶνας, ἢ χεὶρ πλάσασά με.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ιβ'. Ὑπνος μοι ἔλθοι εἰς θάνατον,
ἐὰν σὲ εἰσῶ τὸν ἀθάνατον
καμφθῆναι μοι τῶ ὑπὸ θάνατον·
ὁ ἐχθρὸς ἐπιγελάσει μοι,
ἐὰν σὺ τοῦτο τελέσης μοι.

Οὐκ ἀρκεῖ, ὅτι σὸς ὠνόμασμαι,
οὐ πολὺ ὅτι σὸς λελόγισμαι,
καὶ πρῶτος τῶν φίλων σου κέκλημαι;
ἀλλὰ καὶ πλύνεις πόδας
τοῦ ὄστρακίνου σκεύους,
ὁ κεραμεὺς τοῦ κόσμου,
καὶ τὰ φθαρτά μου σκέλη καὶ τὰ
ἴχνη σὺ θέλεις πλῦναι, λυτρωτά.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ιγ'. Ρῆμασι τούτοις χρησάμενος
ὁ ἀπόστολος πρὸς τὸν διδάσκαλον,
ἀκούει· Εἰ μὴ, φησὶ, νίψω σε,

μετ' ἐμοῦ μέρος; οὐ δώσω σοι·
ὡς ἐχθρὸν σε ἀποβάλλομαι.

Ταῦτα δὲ λέξαντος τοῦ πλάσαντος,
φόβος καὶ θόρυβος ἐπέπεσε
τῶ μαθητῇ, ὅθεν καὶ ἔφησε·

Κύριέ μου, εἰ πλύνεις,
μὴ μου τοὺς πόδας μόνον,
ἀλλὰ καὶ δέμας ὅλον,
καὶ ἐπιπλεῖον, εἰ ἐθέλεις,
ἵνα τῶν σῶν μὴ στερηθῶ ποτε.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ιδ'. Ὡ πόσοις πόσα συνήπτετο,
καὶ Ἰούδας φίλος οὐκ ἐγένετο!
ὦ ποταποὶ λόγοι καὶ πράγματα,
καὶ ἐχθρὸς οὐ κατηλλάττετο!
ὁ σκληρὸς οὐχ ἠπαύνητο!
ἅμα γὰρ τῶ φαγεῖν ὁ ἔφαγε,
καὶ πιεῖν ὁ ἀπίστωσ ἐπιε,
ἐπῆρε τὴν πτέρναν, ὡς γέγραπται,
καὶ ἐξελθὼν τῆς μάνδρας,

« in æternum, o quæ me plasmavit manus.
« — Misericors, misericors, misericors esto
« nobis.

12. « Somnus mihi subeat in mortem, si
« per me licuerit te immortalẽm sterni co-
« ram me morti obnoxio! Hostis me deri-
« deat, id mihi si tu peregeris! Nonne satis
« est vocatum me esse tuum? Nonne mul-
« tum, me tuum æstimari, et nuncupari pri-
« mum ex tuis amicis! Verum et pedes lavas
« testacei vasis, tu figulus orbis; et crura
« putrida ac plantas vis abluere, o redem-
« ptor! — Misericors, misericors, miseri-
« cors esto nobis. »

13. Sic fatus apostolus magistro, hæc ab

lissimum locum citius pertranseas. — Ἐλεγεν ἀδη-
μονῶν C. — οὐ μὴ μου νίψεις τοὺς πόδας εἰς αἰῶνας ἢ
χεὶρ ἢ πλ. με C.

12. Μου inserit C. ante σκεύους. — Displicent ex-
trema, etiam in cod magis inepta: καὶ τὰ ἴχνη σὺ
θέλεις ἀποπλῦναι.

13. φησὶ addimus codici: ἀκούει· ἐὰν μὴ νίψω σε.
— σε ἀποβάλλομαι, ταῦτα λέξαντος C. — εἰ πλύνεις C.

eo audivit: « Nisi lavero te, mecum partem
« nullam tibi dabo; ut contrarium te reii-
« ciam. » Vix ea dixerat plasmator, metus
ac tumultus in discipulum subiere; unde re-
tulit: « Domine mi, utinam mihi laves, non
« pedes tantum, sed totum corpus, et am-
« plius, si vis, ne a tuis unquam bonis de-
« frauder. — Misericors, misericors, miseri-
« cors esto nobis. »

14. Oh! quanta quantis nectebantur amoris
vinculis, et Iudas amicus non factus est! Oh!
quam diversi sermones et actus, et inimicus
non mutatus est! Saxeus non emollitus est!
Ut primum comedit quod comedit, et simul
ac bibit quod bibit impie, erexit calcem, ut

Hic certe ei optantis est, ut in Homero II. XXIV,
74; Æsch. Sept. 242; Sophocl. O. T. 860, et
etiam apud Virg. « Si nunc se nobis ille aureus
arbore ramus ostendat. » Æn. VI, 187. — ἐπιπλεῖόν
με πλῦνον εἰ θέλεις; tum alium ordinem fort. requi-
runt ὁμοιοτέλευτα.

14. Quidni Ὡ δεσμοῖς πόσοις? — καὶ ὁ ἐχθρὸς C. —
f. καὶ σκληρὸς — τὸ φαγεῖν C. — ὁ ἀπίστωσ ὁ ἐπιεῖν C. —

ᾠρμησε πρὸς τοὺς θήρας,
καταλιπὼν τοὺς ἄρνας,
καὶ τὸν γλυκὺν μαζὸν ἰάσας,
τάχος ἐπὶ θηλὴν ἦλθε πικράν.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ιε'. Μάτην τὸ πρὶν ὑπεχώρησε
τοῦ δεινοῦ Ἰούδα ὁ διάβολος·
ἰδοὺ γὰρ νῦν οὗτος ἐχώρησε
πρὸς τὸν πρὶν ὑποχώρησαντα,
καὶ ἐστὶν ὅλως διάβολος.
Μάτην ἦν φοβερός τοῖς πλήθεσιν·
ᾤφθη γὰρ φθονερός παντάπασιν
καὶ τολμηρὸς κατὰ τοῦ πλάσαντος.
Μάτην, αὐτοῦ λαλοῦντος,
ἔφευγον πᾶσαι νόσοι·
εἶχε γὰρ ἤδη νόσον
τῆς ἀθέου-φιλαργυρίας,
ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἡ πληγή.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ις'. Ἄρας τοὺς πόδας ὁ ἄνομος,
ἠύτομολησε πρὸς τὸ παράνομον,
καὶ φθάσας φατρίαν φονεύτριαν,

τὸν Χριστὸν ὡσπερ ἀλλότριον
παραδοῦς, γίνεται μέτριος·
Τί ἐμοὶ θέλετε δωρησασθαι;
λέγει τοῖς θέλουσιν ὠνήσασθαι
τὸ αἷμα τοῦ ζῶντος καὶ μένοντος.
Ἄκουσον, γῆ, καὶ φρῖξον!
θάλασσα, φεύγειν σπεῦσον!
φόνος γὰρ συμφωνεῖται,
ἀτιμῆτου τιμὴ λαλεῖται,
καὶ ἡ Θεοῦ ζωοδότου σφαγή.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

ις'. Νῦν σου ἐφάνη τὸ ἄπληστον,
νῦν ἐφανερῶθη τὸ ἀκόρεστον,
ἀχόρταστε, ἄστεκτε, ἄσωτε!
ἀναιδέστατε, καὶ λαίμαργε!
ἀσυνείδητε, φιλάργυρε!
τί ἐμοὶ θέλετε δωρησασθαι;
λέγει τοῖς θέλουσιν ὠνήσασθαι
τὸ αἷμα τοῦ ζῶντος καὶ μένοντος.
Τί γὰρ καλὸν οὐκ εἶχες;
τίνος δὲ οὐ μετεῖχες;
τίνος ποτὲ ἀπεῖχες;

scriptum est, et exiens ab ovili, repedavit ad belluas, deserens agniculos, et suavi reiecta mamilla, præpes ad papillam cucurrit amarulentam. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

15. Frustra olim præ horrore coram Iuda aufugit diabolus: ecce enim nunc Iudas obviam illi procedit, qui prius terga dedit; omnino factus est diabolus. Frustra miraculis terrorem turbis incussit: visus est enim totus livore æstuans et petulans in ipsum creatorem. Frustra uno ipsius dicto fugabantur omnes morbi; jam morbus illi erat impiæ avaritiæ; intus illi tumebat plaga. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

16. Citatis pedibus, scelestus ultro ad sce-lus ferebatur, et cruentum ad concilium properabat. Christum uti hominem alienum tradendi cupidus, intercedit. « Quid vultis mihi « donare? » ait volentibus emere sanguinem viventis et manentis. Audi, terra, et trepida! Mare, carpe fugam! Cædes pacto convenitur. De inæstimabili pretium disputatur, et occisio Dei vitæ datoris. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

17. Nunc tua patuit insaturabilis avaritia, nunc comperta est inexplebilis cupiditas, o avidissime, intolerande, dissolute, o impudentissime belluo et flagitiosissime nummorum expilator! « Quid vultis mihi donare? »

πέρναν Jo. XIII, 18. — τῆς μάνδρας cf. trop. 6. — καὶ om. C ante τὸν γλυκὺν.

15. Μάτην πρὶν ὑπ. τὸν δεινὸν Ἰούδα C, quod sententiam pervertit.

16. φατρίαν φθάσας C. — μέτριος pro μεσίτης vel V.

pro μετρητῆς, valde suspecta vox est. — τοῦ ἀτιμῆτου id. — tum ἡ τοῦ ζωοδότου.

17. σου προδίδεις C. Correxist vetustissima manus, nisi fuerit prima, quæ utinam plura expoliverit!

μετὰ τῶν κάτω καὶ τὰ ἄνω
εἶχες, καὶ τὸν Θεὸν προδίδως σου.
Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.
ιη'. Ὅλον τὸν πλοῦτον ἐβάσταζες,
θησαυρὸς ὑπῆρχες, καὶ οὐκ ἔλιπες·
ἧς πάντοθεν πάντοτε πλούσιος,
ἐν χερσὶν ἔχων τὰ χρήματα,
καὶ φρεσὶ φέρων τὸν πλάσαντα.
Τί σὺν σοι γέγονεν, ὦ ἄθλιε,
ὅτι νῦν ὡς πτωχὸς πεπόρευσαι
πρὸς τοὺς οὐδὲν ἔχοντας δοῦναί σοι;
Τί δὲ καὶ δάσουςί σοι;
τί προσενέγκωσί σοι
ἀντὶ τοῦ πωλουμένου;
τὸν οὐρανόν τε καὶ τὴν γαῖαν,
καὶ τὸν ἐν τούτοις κόσμον ἀντ' αὐτοῦ;
Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.
ιθ'. Ὑπαγε, ἄφρον, ἀνάηψον,
τὴν αὐθδείαν σου ἀναχαΐσον,

τὴν τολμηρὰν γνώμην σου κώλυσον,
ταῖς φρεσὶ σου ἐπιτίμησον.
Καὶ μωροὶ πότε φρονήσετε;
οὔτε γὰρ δύνη σὺ τιμήσασθαι,
οὔτ' αὐτοὶ ἱκανοὶ ὠνήσασθαι
τὸν τῇ χειρὶ πάντα συνέχοντα.
Ἐὰν δὲ καὶ πωλήσης,
καὶ μὴ αὐτὸς θελήσῃ,
τίς ὁ τολμῶν κρατῆσαι;
τίς ἐπενέγκῃ τούτῳ χεῖρας,
ἐὰν μὴ συγχωρήσῃ ὡς Θεός;
Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.
κ'. Πένης Ἡλίας ἐτύγγανε,
καὶ ὡς εὐπορος πυρὶ ἀνήλωσε
τοὺς ἐπ' αὐτὸν τότε ὠρμήσαντας,
πεντηκόνταρχον καὶ ἕτερον,
ἐπ' αὐτὸν τότε θαρβήσαντας.
Ἡλιοῦ γέγονεν ἀκράτητος,
καὶ Θεὸς Ἡλιοῦ καὶ Κυρίου

inquis ambientibus venundari sanguinem viventis et manentis. Quid pulchri non habuisti? Cuius boni non fuisti particeps? Quid tibi defuit? Cum terrestribus etiam superna cumulasti, et Deum tuum tradidisti! — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

18. Quascumque opes portavisti, ipse tu thesaurus eras, quem non amisisti. Undique et semper dives, tu ipse manibus opes tenebas, et animo gerebas creatorem. Quid igitur tibi accidit, infelix, quod nunc ut mendicus perrexisti ad eos qui nihil tibi dare queunt. Quidnam tibi dabunt? Quid tibi offerent pro eo quem vendis? An caelum et terram, an cum rebus universis totum orbem

18. Ἐλιπες πάντοθεν ἧς πλούσιος ἐν χερσὶν ἔχων C. Intelligo de Christo, sed quem post sacram Eucharistiam Iudas secum portabat, quo thesauro a nullo fure nisi a se ipso spoliari poterat. Immo ubi ait: « manibus opes gerebas, » autem respexisse melodum ad priscum morem sacra in palmis recipiendi, ut egregie titulus Augustodunensis: Ἰχθὺν ἔχων παλάμαις. — προσενέγκουσι et in sequenti tropario ἐπενέγκει C. Apud recentiores invaluit mos subiunctivo aor. tribuendi significa-

pro eo? — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

19. Vade retro, demens, resipisce, vesaniam tuam compesce, audacem cohibe mentem tuam, tuos sensus frænare. Insani quoque vos, quandonam sapietis? Neque tu vales aestimare, neque penes illos est liceri eum qui manu cuncta continet. Quem si tu venderis, ipse tamen noluerit, quis audebit eum tenere? Quis in eum manus immittet, nisi ipse permiserit, uti Deus? — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

20. Pauper Helias fuit, et sicut locuples, igne consumpsit eos qui olim eum persecuti sunt, quinquagenarium ducem unum et alte-

tum futuri; de quo usu fatiscantis graecitatis plurimus, ut solet, Lobeck ad Phryn. p. 722. cf. Luc. XXIII, 31.

19. ἀφρων C. — ἀναχέτισον C. — φρονήσατε, dein δύνασαι cod. unde vis concionis infrangitur.

20. Ἡλιοῦ Suid. in gen. aut indeclin. Ἡλιοῦ, ut apud LXX et Hebraeos. — Fortasse τῷ ἀναιδέϊ εὐκατακράτητος. « Et Deus Heliae ac Dominus in impudentis manum facile adigitur! » — καὶ οὐδ' ὡς προφ. προδότης C. cod. Graeci ὡς, latini ut fa-

τῷ ἀναιδεῖ εὐκαταφρόνητος!

Ω τῆς παραπληξίας!

Δούλος ἦν ὁ Ἡλίας

τοῦ νῦν πιπρασκομένου,

καὶ οὐ προφήτην ὁ προδότης

ἔσχε τὸν ποιητὴν τῶν προφητῶν.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

κα'. Ὅλον λαβὼν τὸν διάβολον,
ἑαυτὸν τοῦ κτίστου ἠλλοτρίωσεν,
αὐτὸς πωλῶν καὶ πιπρασκόμενος·
καὶ Χριστοῦ ξένος δεικνύμενος,
τοῦ ἐχθροῦ δούλος ἐγένετο·
ἔβλεπε τοὺς νεκροὺς βαδίζοντας,
ἤκουε τὰ φρικτὰ διδάγματα,
καὶ γέγονε τούτων ἀλλότριος·
κλείσας φιλαργυρία
ᾧτα καὶ τὴν καρδίαν
καὶ τὸν νοῦν, ἀτενίσας
πρὸς Ἰησοῦ τὴν προδοσίαν,
ὄλωσ' οὐ κατενόησε τὰ φῶς.

Ἰλεως Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

κβ'. Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως!

ποταπὸν ὁ μαθητὴς ὠλίσθησε,

καὶ ποταπὸν πτωμα κατέπεσε.

ποταποῦ ὕψους ἐξέπεσε·

ποταπὸν κτύπον ἐποίησε.

Πρῶν διαβόλος μὲν ἔπεσε

ἀστραπῇ δεῖξας τὴν καταπτώσιν·

αὐτὸν καὶ Ἰούδας ἐζήλωσε,

τῷ γὰρ Χριστῷ ἀντάρας,

καὶ ἀνιείς πρὸς κέντρα

τὰς βάσεις, συνετρίβη,

καὶ ἐν βαράθρῳ κατηνέχθη

ἄδου, ἐκεῖ τοῦ κέρδους πληρωθεῖς.

Ἰλεως, Ἰλεως, Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

κγ'. Ἦλθεν οὖν τρέχων ὁ ἄνομος,

καὶ φιλεῖ ἐν δόλῳ τὸν φιλόνητον,

καὶ ἀναιρεῖ κατὰ διάνοιαν

τὸν βουλῆ πάθος ἐλόμενον,

καὶ ζῶν πᾶσι δωρούμενον·

rum, in ipsum arrogantes. Helias cohiberi non valuit, et Heliae Deus ac Dominus in impudentis ludibrium adductus est! Proh amen-tiam! Servus erat Helias illius qui nunc venum-datus est, et ne prophetam quidem pro-ditor aestimavit prophetarum creatorem! — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

21. Dum totum in se diabolum recepit, se a creatore abdicavit, venditor ipse simul ac venditus. Qui modo Christi hospes aestima-batur, adversarii mancipium factus est. Vidit mortuos ambulantes, audivit tremenda dog-mata, et ab illis extorrem se fecit; clausis ob avaritiam auribus et pectore et mente, ad tradendum Iesum attentus, ipsam omnino

cile om. cave ne καὶ tollas, ut restituas οὐδ' ὡς cf. ultim. cant.

21. τὸν νοῦν cod. om. Mox etiam Ἰησοῦ. — Unica dictione Ἰλεως ter repetita constare 13 versiculum, aure percipitur in clausula v. præcedentis φῶς, et aliis ὁμοτελεεῦτοις in tr. 1, 4, 19.

22. ἀστραπῇ C. Luc, X, 18. — ἀνίων C. plane ut vulgo: πρὸς κέντρα λακτίζειν, sicut Act. VIII, 5, immo et apud Pindarum, P. II, 95: ποτὶ

non vidit lucem. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

22. O misericors, misericors, misericors! Quam fœde corruit iste discipulus, et quali lapsu cecidit! Quo de vertice præceps actus est, quali cum fragore! Prius quidem decidit diabolus, ut fulgur semet sternens. Istum quoque Iudas æmulatus est. Christo enim assurrexit, et adversus stimulos calcitrans, contritus est, et in abyssum inferni deiectus, ubi tandem lucri famem explevit. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

23. Cursu igitur venit impius, et cum dolo osculatur hominum salvatorem, ac ultro destruit eum, qui sponte pati elegit, vitam-

κέντρον δὲ τοῖ λακτίζεμεν τελέθει ὀλισθηρὸς οἶμος. Cf. Aesch. *Agam.* 1207; *Prom.* 324. Possis servare vel ἀνίων, dum emendes βάσεις συνετρίβη, vel etiam τὰς βάσεις, dum legas nobiscum ἀνιείς, quum ἀνίων vim activam non habeat. — ἐκεῖ τὸ κέρδος C.

23. ἐμάνθανεν scil. εἶναι, ut alias τυγχάνειν in Cant. VII, 19. — ζηλώσας οὐκ αἰσχύνῃ αὐτοῦ μανθάνων cod. — Participium cum αἰσχύνεσθαι vete-

πρόβατον τοῦ Χριστοῦ ἐμάνθανεν,
 λύκος δὲ τῶ ποιμένι γέγονεν,
 ὡς ἄγριος θῆρ ἀπερχόμενος.
 Φίλημα νῦν προσφέρεις,
 φίλημα ποῖον, ἄφρον;
 φίλημα προδοσίας.
 Καὶ τὸν ἐχθρὸν ζηλώσας, τούτου
 οὐκ αἰσχύνῃ μανθάνων τὰς βουλάς.
 Ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

κδ'. Μείνον μικρὸν, ὦ πάναθλιε,
 ἵνα ὄψῃ δίκην ἀμετάθετον.
 τὸ συνειδὸς σου κατακρίνει σε,
 ἵνα γνῶς ὅπερ ἐποίησας,
 τῶ δεινῷ μόρῳ νεκρούμενος.
 δένδρον σοι γίνεται ὡς δῆμιος,
 ἄξιον τὸν μισθὸν σου φέρων σοι.
 καὶ ποῦ σου τὸ χρῆμα, φιλόπλουτε;

 ἀλλὰ καὶ τοῦτο δώσεις,
 καὶ σεαυτὸν οὐ σώσεις,

que omnibus largitus est. Ut ovis Christi fieret edoctus est, sed lupus gregi evasit, quasi fera indomita prosiliens. Osculum nunc proffers, at quale osculum, insane? Osculum prodicionis! Ipsum æmulatus hostem, haud erubescis eius discere consilia. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

24. Siste parumper, infelicissime, ut iudicium videas ineluctabile. Tua te conscientia damnat, unde scias quid feceris, sæva te morte interimens. Arbor tibi fit carnifex, dignam tibi mercedem ferens. Et ubi nunc tuum lucrum, divitiarum appetitor?
 etiam istud rependes, neque te sal-

res solent eleganter consociare, ut Demosthenes ter in eadem periodo *pro Coron.* § 121 ed. Bremi, et alii passim.

24. ὄψῃ. De quo aoristo cf. Lobeck *ad Phryn.* p. 734. Ne te de enallage temporum nimium pigeat. — σοι φέρων cod. ubi quædam interturbari palam est, quum v. 9 evanuerit. cui vir solers et gnarus hoc modo supplevit : οὐ ἐμμανῶς ὀρέγγῃ, neglecta συμφωνίᾳ, adhibitæque voce ὀρέγγῃ, Romano tam rara quam trita illi sunt verba ποθεῖν, ἐπιποθεῖν, ἐπιθυμεῖν. Etiam cogitavi : οὐ ὁ ἄδογος

ὅτι προέδωκας ὃν ἔχεις
 πλοῦτον, τὸν τῆς ψυχῆς σου θησαυρόν.
 Ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως γενοῦ ἡμῖν.

κε'. Ἄγιε, ἄγιε, ἄγιε,
 ὁ Θεὸς τῶν ὄλων, ὁ τρισάγιος,
 τοὺς δούλους σου βῦσαι τοῦ πτώματος,
 καὶ τὸ πλάσμα σου ἐλέησον
 τοῦ φυγεῖν τοιοῦτον κίνδυνον.
 Ταῦτα οὖν, ἀδελφοί, γινώσκοντες,
 καὶ τὴν τοῦ πρᾶτου πτώσιν βλέποντες,
 τοὺς ἑαυτῶν πόδας ἐρείσωμεν.
 στήσωμεν οὖν τὰς βάσεις
 ἐπὶ τὰς ἀναβάσεις
 τῶν ἐντολῶν τοῦ κτίστου,
 καὶ ἄθου φύγωμεν τὴν τρίβον,
 βοῶντες πρὸς τὸν λυτρωτὴν ἡμῶν.
 Ἰλεως, ἰλεως, ἰλεως
 γενοῦ ἡμῖν, ὁ πάντα ἀνεχόμενος,
 καὶ πάντα ἐκδεχόμενος.

vabis, quia tradidisti quas habuisti opes, ipsum animæ tuæ thesaurum. — Misericors, misericors, misericors esto nobis.

25. Sancte, sancte, sancte, universorum Deus, o ter sancte, servos tuos eripe a lapsu, creaturæ tuæ miserere, ut huiusmodi periculum evadat. Hæc demum, o fratres, moniti, venditoris spectantes casum, pedes nostros roboremus, nostra firmemus vestigia in gradibus mandatorum creatoris, et inferni fugiamus semitam, clamantes ad redemptorem nostrum : Misericors, misericors, misericors esto nobis, tu qui omnia sustines, et omnes amplecteris.

πιμπλεῖται. — τὸν et σου cod. om. in v. penultimo.

25. Nazianzenum in ὀρθοίνοις juvit iterare Ἰλαος, Romanum vero ter, forte ob triadem, ut aperte in hoc ult. trop. — τοιοῦτον κίνδυνον conjec. v. cl. optime pro metro, sed nullibi suffragante Romano, qui atticis lepores nimium exquisitos respuit. — Nota ἀναβάσεις *gradus*, pro ἀναβαθμούς. — καὶ τὴν τοῦ ἄθου φύγωμεν C, dein βοῶντες, omisso ἡμῶν.

XIV.

CANTICUM DE VIRGINE JUXTA CRUCEM.

α'. Τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα,
 δεῦτε πάντες, ὑμνήσωμεν.
 Αὐτὸν γὰρ κατεῖδεν Μαρία
 ἐπὶ ξύλου, καὶ ἔλεγεν·
 Εἰ καὶ σταυρὸν ὑπομένεις,
 σὺ ὑπάρχεις
 ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

β'. Τὸν ἴδιον ἄρνα
 ἀμνάς θεωροῦσα
 πρὸς σφαγὴν ἐλκόμενον,
 ἠκολούθει Μαρία,
 τρυχομένη,
 μεθ' ἐτέρων γυναικῶν,
 ταῦτα βοῶσα·

Ποῦ πορεύῃ, τέκνον;
 τίνας χάριν τὸν ταχὺν
 νῦν τελεῖς δρόμον;
 Μὴ ἕτερος γάμος
 πάλιν ἐστὶν ἐν Κανᾷ,
 κακῆ νυνὶ σπεύδεις,
 ἔν' ἐξ ὕδατος αὐτοῖς
 οἶνον ποιήσης;
 συνέλθω σοι, τέκνον,
 ἢ μείνω σε μᾶλλον;
 δός μοι λόγον, Λόγε,
 μὴ σιγῶν παρέλθης με,
 ὁ ἀγνὴν τηρήσας με,
 ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

1. Pro nobis crucifixum,
 venite omnes, celebremus.
 Ipsum enim vidit Maria
 affixum ligno, et aiebat:
 « Tametsi crucem sustineas,
 « tu es manifeste
 « filius ac Deus meus. »

2. Suum ipsius agnellum
 ut agna aspexit
 ad caedem raptatum,
 Maria sequebatur,
 mœrore confecta,
 cum cæteris mulieribus,
 hæc lamenta edens:
 « Quo vadis, fili?
 « cur præcipitem
 « nunc cursum agis?
 « an forte aliæ sunt nuptiæ
 « iterum in Cana,
 « et huc properas,
 « ut ex aqua illis
 « vinum facias?
 « tene comiter, fili,
 « an te expectem potius?
 « Da verbum mihi, o Verbum,
 « ne silentio me prætermittas,
 « qui castam servasti me,
 « filius ac Deus meus.

Flebile Virginis iuxta crucem carmen est, amœnum tamen, haud pathetica quadam melodia, neque suavi eurythmici destitutum, immo, ut sæpe apud Romanum, dramatica pompa ornatum et eleganti distinctum colloquii varietate. Inscríbitor in taurin. κοντάκιον τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης ς', εἰς τὸ πάθος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τοὺς θρήνους τῆς θεοτόκου, φέρον | ἀκροστιχίδα· τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ. Sunt troparia 18, versusque 364, quorum 21 in singulis strophis post proœmium. Præter 28 versus priores, anecdota omnia

sunt, ex corsin. f. 89-81 et taurin. f. 172-175. Utinam ad manum sint mosquensis folia 273-277!

1. ἐπὶ τοῦ ξύλου edd.

2. ἡ ἀμνάς C, T, edd. — νῦν δρόμον τελεῖς C. νῦν om. T, edd. — f. mel. πάλιν ἐν Κανᾷ ἐστίν. Sequimur codd. et edd. eum sæpe accentus sit ambiguus in peregrinis. Miror idem fere legi in vulgati Naz. *Christo patiente* v. 462 sqq. — κακῆ νῦν T. — De elegantia συνέλθω σοι... ἢ μείνω cf. Herm. ad Viger. p. 742.

γ'. Οὐκ ἠλπίζον, τέκνον, * ἐν τούτοις ἰδεῖν σε, * οὐδ' ἐπίστευόν ποτε, * ὡς εἶδον τοὺς ἀνόμους * ἐκμανέντας, * καὶ ἐκτείναντας εἰς σέ * χεῖρας ἀδίκως. * ἔτι γὰρ τὰ βρέφη * τούτων κράζει· Ὁσαννά, * εὐλογημένος! * Ἀκμὴν γὰρ βαίτων * πεπλησμένη ἡ ὁδὸς * μὴνύει τοῖς πᾶσι * τῶν ἀθέσμων τὴν πρὸς σέ * πανευφημίαν. * Καὶ τίνος οἶν χάριν * ἐπράχθη τὸ χεῖρον; * γίνωμαι θέλω, οἶμοι! * πῶς τὸ φῶς μου σβέννυται, * πῶς σταυροῦ προσπήνυται * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

δ'. Ὑπάγεις, ὦ σπλάγγνον, * πρὸς ἀδικον φόνον, * καὶ οὐδεὶς σοὶ συναλγεῖ. * Οὐ συνέρχεται Πέτρος, * ὁ εἰπὼν σοι. * Οὐκ ἀρνοῦμαι σέ ποτε, * κἂν ἀποθνήσκω. * Θωμᾶς ἐλίπε σε, * ὁ βοήσας. Μετὰ σοῦ * θνήσκωμεν πάντες. * Οἱ ἄλλοι δὲ πάντες, * οἱ οἰκεῖτοι καὶ υἱοὶ, * οἱ μέλλοντες κρῖναι * τὰς σου δώδεκα φυλάς, * ποῦ εἰσὶν ἄρτι; * οὐδεὶς ἐκ τῶν πάντων, * ἀλλ' εἰς ὑπὲρ πάντων * θνήσκεις, τέκνον, μόνος, * ἀνθ' ὧν πάντα ἔσωσας, * ἀνθ' ὧν πᾶσιν ἤρεσας, * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ε'. Τοιαῦτα Μαρίας * ἐκ λύπης βαρείας * καὶ ἐκ θλίψεως πολλῆς * κραυγαζούσης, κλαιούσης, * ἐπεστράφη * πρὸς αὐτὴν ὁ ἐξ αὐτῆς, * οὕτω βοήσας. * Τί δακρύεις, μήτηρ; * τί ταῖς ἄλλαις γυναιξὶ * συναποφέρη; * πῶς τὸν Ἀδάμ σώσω, * εἰ μὴ πάθω θάνω τε; εἰ μὴ οἰκῶν τάφον, * πῶς ἐλύσω πρὸς ζῶην * τοὺς ἐν τῷ ἔθῃ; * καὶ μὴν, καθὼς οἶδας, * σταυροῦμαι καὶ θνήσκω. * Τί οὖν κλαίεις, μήτηρ; * μᾶλλον οὕτω κραυ-

3. ἕως ὅτε τοὺς ἀν. ἐκμανῆναι καὶ ἐκτεῖναι ἐπὶ σοὶ T, haud ineleganter, sed contra rhythmum. — τοῦτο κράζωσίν σοι τό. εὐλ. T. — ἀκμὴν δὲ T. ἀκμὴν recentioribus est pro ἔτι, vetustioribus pro ἄρτι cum maxime, quod discrimen contra Suidam disputat Lobeck ad Phryn. p. 123. — τὰ χεῖρων θέλω γν. T.

4. σπλάγγνον. cf. Cant. 1. 3, tum iterum Pseudo Naz. *Christ. patient.* v. 593, 794. — ποτε. Matth. XIX, 18. — ἀλλ' ἀποθνήσκω C. — ἐλίπε σε Θωμᾶς ὁ βοήσας μετ' αὐτοῦ T. — πάντες. Jo. XI, 16. — δὲ πάλιν T. — μέλλοντες κρῖναι T. — τὰς δώδ.

3. « Haud putabam, fili, me visuram te « esse talia obeuntem, neque id tum crede- « bam, quum scelestos istos viderem effera- « tos, perfidas manus ad te suppliciter ten- « dentes. Adhuc enim eorum pueri clamant : « Hosannah! Benedictus! Adhuc oppleta pal- « mis via significat omnibus, ad te erupisse « etiam impiorum plausus. Curnam igitur « actum est multo sequius? Nosse volo, hei « mihi! quomodo lux mea extinguitur, quo « pacto cruci affigatur filius et Deus meus.

4. « Pergis, o viscera mea, ad iniustam « necem, ac nemo tibi condolet. Non comi- « tatur Petrus, qui tibi dixit : Non te negabo « unquam, etiamsi moriar! Thomas te reli- « quit, cum clamaverit : Tecum moriamur « omnes! Et cæteri omnes, domestici tui et « filii, iudicaturi tuas duodecim tribus, ubi- « nam sunt modo? Omnium ne unus quidem, « at tu tantum pro universis moreris solus, « fili, propterea quod omnes salvavisti, pro- « pterea quod satis pro omnibus fecisti, tu « filius ac Deus meus. »

5. Talia dum Maria præ nimio mærore et ob graves ærumnas ederet lacrymabunda, conversus est ad eam eius natus, ita locutus : « Cur lacrymaris, o mater? Quid una cum « cæteris mulieribus mente excedis? Quo- « modo Adamum salvabo, nisi passus ac mor- « tuus? Ni tumulto inhabitem, quomodo ad « vitam exciebo iacentes in inferno? Pro- « fecto, ut novisti, cruci affigar, et morior. « Cur fles, o mater? Malim ut clames : Mor-

C, T, f. mel. τὰς τοῦ Ἰσραὴλ φυλάς, deleteo δώδεκα. — ἀνθ' ὧν. cf. CC. IX, 16, XVI, 9, 6.

5. καὶ κλαιούσης C, T. — f. συναποδύρη « una lamentaris » Cf. Luc. XXIII, 27. Sed alia laborant : sic enim pergunt : Εἰ μὴ πάθω, εἰ μὴ θάνω, πῶς σώσω τὸν Ἀδάμ, εἰ μὴ τάφον οἰκήσω; Quæ omnia metri nostri legibus quomodo aptentur, dicere longum est. — καὶ μὴν, solemne est et concinnum, ut infra in trop. IX, v. 9, Cf. Viger. p. 529. Sed f. legendum : μὴ οἰκῶ, deīn καὶ μὴ. — ἀδίκως σταυροῦμαι T, omisso καὶ θνήσκω. — μὴ οὖν κλαύσης T. — μᾶλλον τοῦτο T.

γασον· * Πόθῳ πάθος δέχεται * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ς'. Ἀπόθου οὖν, μήτερ, * ἀπόθου τὴν λύπην, * οὐ γὰρ πρέπει σοι θρηνεῖν, * ἡ κεχαριτωμένη * ὀνομάσθης· * τὴν οὖν κλῆσιν τῷ κλαυθμῷ * μὴ συγκαλύψης, * μὴ ταῖς ἀσυνέτοις * συμμετρήσης ἑαυτὴν, * πάνσοφε κόρη· * ἐν μέσῳ ὑπάρχεις * τοῦ νυμφῶνος τοῦ ἐμοῦ, * μὴ οὖν, ὡσπερ ἔξω * ἵσταμένη, τὴν ψυχὴν * καταμαράνης· * τοὺς ἐν τῷ νυμφῶνι, * ὡς δούλους σου, φώνει· * πᾶς γὰρ τρέχων δρόμῳ * ὑπακούσει σου, σεμνή, * ὅταν εἴπῃς· Ποῦ ἐστὶν * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου;

ζ'. Πικρὰν τὴν ἡμέραν * τοῦ πάθους μὴ δόξης· * δι' αὐτὴν γὰρ ὁ γλυκὺς * οὐρανόθεν κατήλθον, * ὡς τὸ μάννα, * οὐκ ἐν ὄρει τῷ Σινᾷ, * ἀλλ' ἐν γαστρὶ σου· * ἐνδοθεὶ γὰρ ταύτης * ἐτυρώθη, ὡς Δαυὶδ * προανεφώνει· * Τί τετυρωμένον * ὄρος, νόησον, σεμνή, * ἐγὼ γὰρ ὑπάρχω, * ὅτι Λόγος ὢν, ἐν σοὶ * σὰρξ ἐγενόμην· * ἐν ταύτῃ οὖν πάσχω, * ἐν ταύτῃ καὶ θνήσκω· * μὴ οὖν κλαύσης, μήτερ, * μᾶλλον οὕτω βόησον· * Θέλων πάθος δέχεται * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

η'. Ἴδοῦ, φησὶ, τέκνον, * ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου * τὸν κλαυθμὸν ἀποσοβῶν, * τὴν καρδίαν ταράττεις * ἐπὶ πλεῖον· * οὐ γὰρ δύναται σιγᾶν * ὁ λογισμὸς μου· * Τί μοι λέγεις, σπλάγγχον· * Εἰ μὴ πάθω, ὁ Ἄδᾶμ * οὐχ ὑγιαίνει; * καὶ μὴν ἄνευ πάθους * ἰθεράπευσας πολλοὺς· * λεπρὸν γὰρ καθάρσας, * σὺ οὐκ ἤλγησας οὐδὲν, * ἀλλ' ἠβουλήθης· * Παράλυτον σφίγξας, * οὐ κατεπονθήθης· * Πηρὸν πάλιν λόγῳ * ὀμματώσας, ἀγαθὴ, * ἀπαθῆς διέμεινας, * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

6. τὴν λ. ἀπ. T. — ὅτι κεχαρ. C, T. — τὸν κλαυθμὸν T. — ὁμοιώσης σεαυτὴν T, nec male. Cf. Cant. XI, tr. 1. — ἐν μέσῳ ὑπ. C. — πᾶς γὰρ τρ. τρόμῳ ὑπακούει T.

7. διὰ σοῦ γὰρ T. — μάννα νῦν κατήλθεν T. — ὄρος. Ps. LXXVII, 16. — οἰκῶν ἐν ταύτῃ καὶ σώζω. τί οὖν κλάιεις μ. μ. κρᾶξον ἐν χαρᾷ πόθῳ πάθος δέχ. T.

8. Vacuus manet in codice unius troparii locus, etsi vel acrostichidi perficiendæ nil omnino

α tem ex amore recipit filius et Deus α meus.

6. « Dimittite igitur, mater, dimitte luctum. α Te enim lugere minus decet, quæ a gratia α cumulata nomen habes; quod ergo noli α gemitu contegere; noli te insciis connu- α merare, sapientissima Virgo! In medio α manes thalamo meo : cave ne, ac si extra α iaceas, animam tuam tabefacias. Cunctos α in thalamum, sicuti tuos famulos, con- α voca; cursu enim prosequetur te quisque, α o sacrata, ut primum dixeris : Ubi est fi- α lius et Deus meus?

7. α Acerbam ne reputes hanc diem in α qua patior; propter hanc enim suavis ego α e superis descendi, sicut manna, haud α quidem in montem Sina, sed in uterum α tuum : in eo siquidem coagulatus sum, uti α David præfatus est. Quid sit coagulatus α mons intellige, augusta! Ego quippe sum, α qui Verbum cum essem, in te caro factus α fuerim. In qua igitur carne patior, in ea- α dem et morior. Ne ergo fleas, mater, ve- α rum malim exclames : Ultroneus pati vo- α luit filius ac Deus meus. »

8. — « Ecce, inquit, o fili, ab oculis meis α dum fletus cohibes, cor meum eo magis α concutis, neque valet taceri meditatio mea. α Quid mihi dicis, viscera mea : Nisi patiar, α Adamo nulla sanitas? attamen sine dolore α tam multos sanasti. Leprosum mundasti, α nec doluisti, sed voluisti. Paralytico ner- α vos firmans, non fatigasti. Cæcum rursus α verbo dum visu donasti, o bone, dolore α caruisti, filius ac Deus meus.

desit. Verum hic plura docto viro ἀσύνδετα sunt, cui aliud exordium placet : εἰ σὺ, φησὶ, τέκνον... τὸν κλαυθμὸν ἀποσοβεῖς. « Si tu, fili,... lacrymas cohiberi jubes. » Sane præstat ἀποσοβῶν T pro ἀποσοβῶ ζ. — καρδ. συντρέβης T. — σπλάγγχον. Cf. super. tr. 4, pro quo T τέκνον. — εἰ μὴ πάθῃς C, contra πάθω T, quod usum vett. melius refert. — λεπρὸν, Luc. V, 12. Marc. 1, 40. — καθήρας καὶ T. — σὺ om. C, T. — ἐβουλήθης T. — παράλυτον

θ'. Νεκρὸς ἀναστῆσας, * νεκρὸς οὐκ ἐγένου, * οὐδ' ἠγέρθης ἐκ ταφῆς. * πῶς οὖν φῆς. Εἰ μὴ πάθω, * εἰ μὴ θάνω, * ὁ ταλασίπυρος Ἄδαμ. * οὐχ ὑγιαίνει; * Κέλευσον, καὶ ἤδη * ἐγείρεται, καὶ στεφρῶς * κλίνην βαστάζει. * Εἰ δὲ κατετέθη * ἐν τῷ τάφῳ ὁ Ἄδαμ, * ὡς Λάζαρον πρῶην * ἐξάνεστησας φωνῇ, * οὕτω καὶ τοῦτον. * δουλεύει σοι πάντα, * ὡς κτίστη τῶν πάντων. * Τί οὖν τρέχεις, τέκνον; * μὴ ἐπείγου πρὸς σφαγὴν, * μὴ θελήσης θάνατον, * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ι'. Οὐκ οἶδας, ὦ μήτηρ, * οὐκ οἶδας ὁ λέγω. * διὸ ἀνοῖξον τὸν νοῦν, * καὶ εἰσοικίσσον βῆμα * ὁ ἀκούεις, * καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν * νόει ὁ λέγω. * οὕτως ὄν προεῖπες * ὁ Ἄδαμ, ὁ ταπεινός, * ὁ ἀβρωστήσας * οὐ μόνον τὸ σῶμα, * ἀλλὰ μάλλον τὴν ψυχὴν, * ἐνόσησε θέλων. * οὐ γὰρ ἤκουσεν ἐμοῦ, * καὶ κινδυνεύει. * Γνωρίζεις ὁ λέγω, * μὴ κλαύσης, ὦ μήτηρ, * μάλλον οὕτω κράζον. * Τὸν Ἄδαμ ἐλέησον, * καὶ τὴν Εὐάν οἰκτεῖρον, * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ια'. Ὑπὸ ἀκρασίας * καὶ ἀδηφαγίας * ἀβρωστήσας ὁ Ἄδαμ, * κατηνέχθη εἰς ἄδου * κατωτάτου, * καὶ ἐκεῖ τὸν τῆς ψυχῆς * πόνον δακρύει. * Ἡ τάλαινα Εὐά, * τοῦτον ἐδιδάξασα * τὴν ἀταξίαν, * σὺν τούτῳ στενάζει. * σὺν αὐτῷ γὰρ ἀβρωστεῖ, * ἵνα καὶ συμμάθη * τοῦ φυλάττειν ἰατροῦ * παραγγελίαν. * συνῆκας ὁ λέγω, * καὶ ἄρτι ἐπέγνω, * τί οὖν κλαίεις, μήτηρ; * μάλλον οὕτω κραύγασον, * ὅτι θέλων ἔπαθεν * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ιβ'. Ῥημάτων δὲ τούτων * ὡς ἤκουσε, τότε * ἡ ἀμώμητος ἀμνάς * ἀπεκρίθη πρὸς ἄρκα. * Κύριέ μου, * ἔτι ἄπαξ εἰ λαλῶ, * μὴ

9. « Mortuos dum excitasti, haud mor-
tuus es, nec surrexisti e tumulo : cur dixisti : Nisi patiar, nisi moriar, infelici Adamo nulla salus? Impera, et iam exurgit, et lectum strenue portat. Etiamsi iacuerit in sepulchro Adamus, ut Lazarum paulo ante verbo excitasti, ita et istum. Tibi omnia serviunt, ut omnium conditori. Cur igitur, fili, properas? Noli festinare ad caedem, neu lubens moriari, filius ac Deus meus. »

40. — « Haud nosti, o mater, haud nosti quod aio. Ideo mentem aperi, et recipe intus verbum quod audis, ac tecum ipsamet intellige sermonem meum. Sic ille quem modo nominasti, Adam ille humilis et infirmus, non corpore tantum, sed magis anima, sponte aegrotavit, me quippe non audivit, periculumque obiit. Percipis quod dico; ne plores, o mater, sed potius clama : Miserere Adami, et Evæ propitius esto, filius et Deus meus. »

11. « Ob intemperantiam et voracitatem Adamus aeger factus, iacuit in inferno profundissimo, et ibi animæ suæ infortunium plorat. Eva etiam misera, quæ ipsum docuit rebellem esse, cum eo gemit; cum eo namque aegrotat, ut simul ediscat servare medici præceptum. Intellexisti quod aio, iamque edocta, cur igitur fles, o mater? Potius ita clama : Sponte passus est filius et Deus meus. »

12. Verba hæc postquam audivit, tunc respondit intemerata ovis ad agnum : « Domine mi, si iterum loquor, ne mihi ira

σπρίγας *nervose semper Romanus*. — δυνατὲ ἀπ. μεμένηκας T, electa varietate.

9. οὐδὲ ἐτέθης ἐν τάφῳ π. ο. λέγεις T. om. εἰ μὴ θάνω. — om. C στεφρῶς. — εἰ δὲ καὶ ἐν τάφῳ κατεπόθη ὁ Ἄδαμ ὡς λ. τάφου ἐξ. T. — ὡς πλάστη T. — μὴ φιλήσης θάν. T.

10. ὦ λέγω T. — τὸ βῆμα C, T. — νόει δ λέγω οὕτως ὄν προειπῶν δ ταλασίπυρος Ἄδαμ T. — οὕτως

οὖν προειδῶς Ἄδαμ C. — ἀλλὰ καὶ τὴν ψ. C. ἀλλὰ γὰρ τὴν ψ. T. — ἤκουσέ μου C, T. — ἐπέγνωσ δ λέγω T. — Εὐάν λύτρωσαι C.

11. ὑπὸ ἀσωτίας T. — ἔως ἔδου C, T. — Εὐά δὲ ἡ τοῦτον διδάξασα τὴν ἀποταξίαν, C, *multiplici notarii peccato, quibus hoc adde* : ἵνα μάθωσι φυλάττειν ἰατροῦ παραγγελίαν συνῆκας καὶ ἄρτι, pro quibus T : ποτὲ τὴν ἀταξίαν... ἵνα μάθωσιν ἅμα τοῦ φυλάττειν

ὀργισθῆς μοι· * λέγω σοι ὁ ἔγω, * ἵνα μάθω
παρὰ σοῦ * πάντως ὁ θέλω· * ἂν πάθης, ἂν θά-
νης, * ἀναλύεις πρὸς ἐμέ; * ἂν περιοδεύσης *
σὺν τῇ Εὐᾷ τὸν Ἀδάμ, * βλέπω σε πάλιν; *
οὕτω γὰρ φοβοῦμαι, * μήπως ἐκ τοῦ τάφου *
ἀναδράμης, τέκνον, * καὶ ζητοῦσα σὲ ἰδεῖν *
κλαύσω, κρᾶξω· Ποῦ ἐστίν * ὁ υἱὸς καὶ Θεός
μου;

ιγ'. Ὡς ἤκουσε ταῦτα, * ὁ πάντα γινώ-
σκων * πρὶν αὐτῶν γενέσεως, * Μαριάμ ἀπε-
κρίθη· * Θάρσει, μήτηρ, * ὅτι πρώτη με
ὄρας * ἀπὸ τῶν τάφων· * ἔρχομαι γὰρ δεῖ-
ξαι * πόσου σκότου τὸν Ἀδάμ * ἐλυτρωσά-
μην, * καὶ πόσους ἰδρώτας * ἔσχον ἕνεκεν
αὐτοῦ· * δηλώσω τοῖς φίλοις, * τὰ τεκμή-
ρια δεικνύς * ἐν ταῖς χερσὶ μου, * καὶ τότε
θεάσῃ * τὴν Εὐᾶν, ὧ μήτηρ, * ζῶσαν ὡς-
περ πρώην, * καὶ βοήσεις ἐν χαρᾷ· * Τοὺς
γονεῖς μου σέσωκας, * ὁ υἱὸς καὶ Θεός
μου.

ιδ'. Μικρὸν οὖν, ὧ μήτηρ, * ἀνέχου, καὶ
βλέπεις * πῶς καθ' ἑπὶ ἰατρὸς * ἀποδύομαι,
φθάνων * ὅπου κεῖνται, * καὶ ἐκείνων τὰς
πληγὰς * περιοδεύω, * τέμνων ἐν τῇ λόγχῃ *
τὰ πωρώματα αὐτῶν * καὶ τὴν σκληρίαν· *
λαμβάνω καὶ ὄξος, * καὶ αὐτῶν στύφω
πληγὴν· * τῇ μήλῃ τῶν ἡλίων * ἐρευνήσας
τὴν νομὴν, * χλαίνῃ μοτώσω· * καὶ μὴν τὸν
σταυρὸν μου * ὡς νάρθηκα ἔχων, * τούτῳ
γρῶμαι, μήτηρ, * ἵνα ψάλλης συνετῶς· *
Θέλων πάθος ἔλυσεν * ὁ υἱὸς καὶ Θεός μου.

τοῦ ἱατρ. συνήκας κἂν ἄρτι γνωρίζεις ἃ λέγω πάλιν,
μήτηρ, κρᾶξον τὸν Ἀδάμ εἰ συγχωρεῖς, καὶ τὴν Εὐᾶν
σύγγνωθι, haud indigna quæ serventur.

12. πρὸς τὸν ἀρνὸν C. — ἀρνὸς recentiorum est
pro ἀρνῆ. — ἐὰν εἶπω C, T. — ὄντως ἢ θέλω T. —
ἀναλύειν, *solvere* ancoram, est etiam vel *disce-
dere* vel *regredi*, quo sensu Polybius IV, 68 :
ἀνέλυε τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐν ἧπερ ἦκε, « eadem qua
venerat, reversus est via. » — περιοδεύης C. —
post μήπως C tantum habet κλαύσω καὶ κρᾶξω· ποῦ
ἐστίν. omissa T supplevit.

13. γενέσ. αὐτῶν C, T. πρὸς Mar. T. — πρὸς τὴν
Μαριάμ C. — πρώτη. Post Ambrosium, alterum
habes et priscum testem, B. Virgini Christum

« scaris. Dico tibi quod habeo, ut sciam a
« te omnino quid optem; si passus, si mor-
« tuus es, redibisne ad me? Si visitaveris
« Evam simul et Adamum, tene iterum vi-
« debo? hæc mea formido est, ne unquam a
« sepulchro sursum excurras, o fili, ne quæ-
« rens te videre, fleam, clamem : Ubi est
« filius ac Deus meus? »

13. Audiens hæc, qui omnia novit ante-
quam fiant, Mariæ respondit : « Confide,
« mater, quod prima tu me videbis sursum
« e sepulchris. Venio enim ut ostendam a
« quanta nocte Adamum redemerim, et quot
« sudores pro eo sustinuerim; quæ amicis
« declarabo, certa ferens in manibus meis
« argumenta; et ipsa tunc videbis, o ma-
« ter, Evam priori vitæ restitutam, et cla-
« mabis lætabunda : Parentes meos tu sal-
« vasti, filius ac Deus meus.

14. « Modicum igitur, o mater, exspecta,
« et vides quomodo medici instar accingor,
« properans ubi iacent, ut eorum plagas vi-
« sitem, et ope lanceæ dividam eorum callo-
« sitates et duritiem; acetum quoque sumo,
« et reduco vulnus eorum, et specillo clavo-
« rum scrutatus ulcus, lænam ad saniem
« immittam. Profecto cruce mea ut myro-
« thecio utor, idque tibi præsto, mater, ut
« ex animo psallas : Volens dolorem sustulit
« filius ac Deus meus.

e tumulto primum apparuisse. — τὸν τάφον, ἔ. γ.
σοι δ. T. — πόσους πόνοις τὸν Ἀδ. T. — ὡς πρώην C.
— μου ἔσωσεν T.

14. ἀνασχῶ C, T contra rhythm. — καὶ φθάνω
δ. x. κἀκείνων τὰς ψυχὰς π. τέμνω τῇ λ. C. καὶ τού-
των τὰς T. — τῇ σμιλῇ *unguento* T, prorsus
inepte. — ἐρευν. τ. πληγὴν χλαίνῃ μοττόνων sic T.
— νάρθηκα. Exquisita et rara melodus venatur,
ut crucis honore dissimulato, cœlestem medi-
cum exornet. Hic νάρθηξ ferula est, ex qua ad
unguenta et pharmaca servanda capsulæ, ναρθή-
κια, olim fabrefiebant. Notum est ex Plutarcho in
Alex. c. VIII, insertam fuisse in Darii taberna-
culo capsulam id genus regiam, cui Alexander

ιε'. Ἀπόθου οὖν, μήτερ, * ἀπόθου τὴν λύπην, * καὶ πορευοῦ ἐν χαρᾷ, * ἐγὼ δὲ ὁ κατῆλθον, * ἤδη σπεύδων, * ἐκτελέσαι τὴν βουλὴν * τοῦ πέμψαντός με. * τοῦτο γὰρ ἐν πρώτοις * δεδογμένον ἦν ἐμοὶ, * καὶ τῷ πατρὶ μου, * καὶ τῷ πνεύματί μου * οὐκ ἀπήρσεν ποτε * τὸ ἐνανθρωπίσαι, * καὶ παθεῖν με διὰ τὸν * παραπεσόντα. * Δραμοῦσα οὖν, κόρη, * ἀπάγγελον πᾶσιν. * ὅτι πύσχων πλήττει * τὸν μισοῦντα τὸν Ἄδამ, * καὶ νικίσας ἔρχεται * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ις'. Νικῶμαι τῷ πόθῳ, * νικῶμαι, ὦ τέκνον, * καὶ οὐ στέγω ἀληθῶς, * εἶναι με ἐν θαλάμοις, * σὲ ἐν ζύλῳ. * ἐν οἰκίᾳ εἶναι με, * σὲ δὲ ἐν τάφῳ. * ἀφες οὖν συνέλθω, * θεραπεύει γὰρ ἐμὲ * τὸ θεωρεῖν σέ, * κἄν ἴδω τὴν τόλμαν * τῶν τιμώντων τὸν Μωσῆν. * ἐκεῖνοι γὰρ δῆθεν * ὡς ἐκδικοῦντες αὐτὸν, * κτεῖναι σέ ἤλθον. * Μωσῆς δὲ τοῦτο * τῷ Ἰσραὴλ εἶπεν, * ὅτι μέλλεις βλέπειν * ἐπὶ ζύλου τὴν ζωὴν. * Ἡ ζωὴ δὲ τίς ἐστίν; * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ιζ'. Οὐκοῦν εἰ συνέρχῃ, * μὴ κλαύσης ὡς μήτηρ, * μηδὲ πάλιν πτοηθῆς, * ὅταν ἴδῃς στοιχεῖα * σαλευθέντα. * τὸ γὰρ τόλμημα δονεῖ * πᾶσαν τὴν κτίσιν. * πόλος ἐκτυφλοῦται, * καὶ οὐκ ἀνοίγει ὀφθαλμούς, * ἕως ἂν εἴπω. * ναὸς τὸν χιτῶνα * ῥήξας, κρᾶζει κατὰ τῶν * τοιαῦτα τολμώντων. * ἡ γῆ καὶ

15. « Dimitte igitur, mater, dimitte luctum, et perge cum gaudio; ego propterea veni, en propero, ut faciam voluntatem eius qui misit me; illud enim in primis decretum mihi est, nec Patri meo, nec Spiritui meo displicuit, hominem me fieri, et pro lapso pati. Cursu igitur festinans, o Virgo, renuntia omnibus illud : Hic patiens vulnerat Adami osorem; ut qui vincat illum, vadit filius ac Deus meus.

16. — « Vincor amore, vincor, o fili, nec prorsus fero, in conclavi esse me, te in ligno; me domi, te in tumulto. Sine ergo te comiter; medela hæc mea est, te contemplari, etiam si videam audax facinus colentium Moysis legem. Eius quippe ut vindices, ruunt ad te occidendum. Moyses autem Israeli hoc prædixit : Tu olim videbis in ligno vitam. Vita autem qualis est? a filius ac Deus meus.

17. — « Me igitur si comitaris, ne plora sicut mater, neque etiam stupe, quando videbis succussa elementa. Tantum enim facinus omnem movet creationem : cælum a cæco simile oculum pandere negat, donec ego loquar. Templum, disrupto velo, clamabit adversus tanta audentes. Terra cum

collecta Homeri et Aristotelis opera commisit. Inde ἡ ἐκ τοῦ νάρθηκος ἐκδοσις. Adisis Cic. de Fin. II, 7 : « Medicamenta illa tanquam de nartheciis promunt. » Cf. Boettiger Sab. I, p. 76, qui de narthecii disseruit. Wolf. Prolegg. CLXXXII. Recole demum cant. VIII, 20, ubi crux cum cistula haud minus apte confertur, quæ non medicamenta, sed gemmas contineat. — τοῦτον χρ. C. τούτων T. — συν. πάσγων πάθος C, T. 1

15. Ἀπόθου τὴν λύπην, ὦ μήτ. T. — ἐγὼ γὰρ C. — δι' ὄν T. — κατῆλθον δεῖ με ἐκτ. C. — ἐκ πρώτης T. — οὐδὲν τοῦ ἐν. C. — διὰ αὐτὸν T. — δραμοῦσα, ὦ μήτερ T.

16. στέρω T. inde in utroque salebræ : ἴν' ἐγὼ μὲν (f. ex εἶναι με) ἐν θαλάμοις (θαλάμω T.) σὺ δὲ ἐν ζύλῳ (εἶναι add. T.) ἴν' ἐγὼ (ἐγὼ μὲν T.)

ἐν οἰκίᾳ, σὺ δὲ ἐν τάφῳ (μνημεῖω T.) ἀφες οὖν C, T. Quæ si tu diuturna mecum trutina expendas, concedis quæ emendari necesse fuit. — τοῦ θεωρεῖν C. σε κατεῖδω T. — ἐκεῖνον γὰρ δῆθεν οἱ τυφλοὶ κτεῖναι σέ ἤλθον. Μωσῆς δὲ καὶ τοῦτο ita C, pro quibus T : αὐτὸν γὰρ ὡς δῆθεν ἐκδικεῦντες οἱ τυφλοὶ κτεῖναι σέ θέλουσιν. Μωσῆς δὲ τοῦτο. Omnia lectori religiose permittimus, meliora recipimus, donec tertius saltem codex sedeat arbiter.

17. οὐκοῦν οὐ συν. μ. κλ. ὦ μήτερ T. — ἐὰν ἴδῃς T. — τόλμ. βαρεῖ T. — καὶ οὐκ lege pro metro cum elisione. — τοὺς ὀφθαλμούς C. sequimur T cum vett. poetis apud Suidam αἰθέρος ὀφθαλμός. De luna Æschyl. S. 378 : νυκτὸς ὀφθαλμός. Iude alia series T : ἕως ἂν εἴπω. ἡ γῆ καὶ θάλασσα τότε σπ. φυγεῖν, ναὸς τ. χ. ῥήξει τότε κατὰ τῶν τοῦτο

ἡ θάλασσα τότε * σπεύσουσι φεύγειν, * τὰ ὄρη δόνοῦνται, * οἱ τάφοι κινουῦνται. * ὅταν ἰδῆς ταῦτα, * ἐὰν πτήξης ὡς γυνή, * ἐμοὶ κράζον· Φεῖσαί μου, * ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

ιη'. Γιὰ τῆς παρθένου, * Θεὲ τῆς παρθένου, * καὶ τοῦ κόσμου ποιητά! * Σοῦ τὸ πάθος, σοῦ τὸ βάθος * τῆς σοφίας. * Σὺ ἐπίστασαι ὁ ἦς * καὶ ὁ ἐγένου. * Σὺ παθεῖν ἐθέλων, * κατηξίωσας ἐλθεῖν. * θέλων τοῦ σώζειν, * σὺ τὰς ἀμαρτίας * ἡμῶν ἦρας ὡς ἀμνός. * Σὺ ταύτας νεκρώσας * τῇ σφαγῇ σου, ὡς σωτὴρ, * σῶσον τοὺς πάντας. * Σὺ εἷς ἐν τῷ πάσχειν * καὶ ἐν τῷ μὴ πάσχειν. * Σὺ εἷς θνήσκων καὶ σώζων. * Σὺ παρέσχες τῇ σεμνῇ * παρρησίαν κράζειν σοι. * Ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

τολμ. τὰ ὄρη δονοῦνται, pergīt : οἱ τάφοι κινουῦνται, ὅταν ἰδῆς ταῦτα et cætera quæ lacunam C restituant, in quo : κινουῦνται, ὅταν εἴπης· ποῦ ἐστὶν, nec plura.

18. βάθος Rom. XI, 33. — σὸν τὸ πάθ. C. — σὸν τὸ βάθος C, T. — θέλων C. ἠθέλησας, μὴ λιπῶν

« mari certatim aufugient, montes quatiētur, sepulchra excitabuntur. Hæc quando a videris, si muliebri pavore pateris, ad me a clama : Parce mihi, filius meus ac Deus a meus. »

18. O fili Virginis, Virginis o Deus, mundique creator! tua passio tua est altitudo sapientiæ. Tu nosti solus quod eras et quod factus es. Tu pati volens, dignatus es venire. Tu volens salvare nos, nostra peccata tulisti, ut agnus. Tu noxas necans tua nece, ut qui salvator es, salvos fac omnes. Tu unus es, sive patiaris, sive non patiaris. Tu solus moreris et salvas. Tu sanctæ Virgini fiduciam dedisti clamandi ad te : Filius meus ac Deus meus!

τοὺς οὐρανοὺς, ἤλθεις ἐν κόσμῳ· σὺ τὰς ἀ. ἡ. ἡρες T. — ὦ σωτὴρ ἔσωσας πάντας T. — οὐ εἶ ὁ θνήσκων C. σὺ εἶ θνήσκων, σῶσον T. Manum de tabula, dum notetur ultimo, singulas hujus epiphonematis acclamationes a pron. : σοῦ vel σὺ consulto ac nervose exultare.

XV.

CANTICUM DE PETRI NEGATIONE.

α'. Ὁ ποιμὴν ὁ καλός,
ὁ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θεῖς
ὑπὲρ τῶν προβάτων,
σπεῦσον, σῶσον,
ἄγιε, τὴν ποίμνην σου.

β'. Τῶν φοβερῶν κυμάτων ἐπιλησθεῖς,
καὶ τῷ ῥητῷ τῆς κόρης ἀλλοιωθεῖς,
ὁ Πέτρος ἔλεγε· Χριστὲ, ὁ Θεός,
τῇ ζάλη βυθιζόμενος,

1. O pastor bone,
qui animam tuam ponis
pro ovibus tuis,
festina, salva,
o sancte, gregem tuum.

2. Horrendis se ereptum fluctibus immemor,
et verbo puellæ mutatus,
Petrus aiebat : « Christe, o Deus,
a procella immersus,

Satis amplum XV canticum totumque novum excurrit in XXIII troparia et versus nonaginta novem supra quadringentos, ex unico cod. corsinio, f. 91-94, in quo inscribitur : τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ εἰς τὴν ἀρνησιν τοῦ Πέτρου, ἡγ. πλδ' φέρον ἀπροστιγθα· τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ αἰνος.

1. Brevis, concinna et ingenua de bono Pastore antistropha canam redolet antiquitatem.

2. ἐπιλησθεῖς pro ἐπιλαθόμενος, etsi intelligi queat de tempestate a Christo sedata, quum tamen dictio sit insolentior, vide an malueris ἐπιμνησθεῖς, ac si Petrus senserit se tam in procella

ἀναξίως ἐδειλίασα,
καὶ λόγῳ ἐρωτώμενος,
ἀρνήσει ὑποπέπτωκα,
ἀλλὰ δακρύων βοῶ σοι·
Σπεῦσον, σῶσον,
ἄγιε, τὴν ποιήμην σου.

γ'. Τὸν νοῦν ἀνυψώσωμεν,
τὴν φρένα πετάσωμεν,
τὸ πνεῦμα μὴ σβέσωμεν,
τῇ ψυχῇ διαναστῶμεν,
καὶ σπουδάσωμεν σχεδὸν συμπαθεῖν
τῷ ἀπαθεῖ.

Ἀφήσωμεν πάντα
λογισμὸν πολυμέριμον,
καὶ προσκολληθῶμεν
τῷ ἐν σταυρῷ.
Ἄγωμεν πάντες, εἰ δοκεῖ,
ἅμα τῷ Πέτρῳ,
εἰς τοῦ Καίφα
τὴν τότε αὐλήν.
Βοήσωμεν Χριστῷ
τὰς τοῦ Πέτρου πάλαι φωνάς·
Κἂν ἐν ξύλῳ ἀνέλθῃς,
κἂν ἐν τέφρῳ κατέλθῃς,
μετὰ σοῦ πάσχομεν, καὶ θνήσκομεν,
Σπεῦσον, σῶσον, καὶ κράζομεν.]
ἄγιε, τὴν ποιήμην σου.

δ'. Οὐ μύτην ἐμνήσθημεν * τοῦ Πέτρου,
φιλόχριστοι, * ἀλλ' ἵνα ζηλώσωμεν * τὴν
ἀγάπην τὴν τοῦ φίλου, * μὴ τὴν ἄρνησιν
τοῦ ὄντως δειλοῦ * καὶ τὴν φυγὴν. * Τῷ φίλ-
τρῳ γὰρ Πέτρος * ὑπερζέσας τὸ πρότερον, *
τῷ φόβῳ ἐσείσθη * μετὰ μικρόν. * Ὅμως
δεξιόμενος αὐτοῦ * τὴν προθυμίαν, * τῇ τα-
λαιπωρίᾳ * συνέγνω Χριστὸς, * εἰδὼς τὴν
ἀσθενῆ * αὐτοῦ φύσιν καὶ ταπεινήν, τὴν ἐκ-
στῶ ἀνέμῳ * καμπτομένην καλῶμεν, * τὴν

quam coram ancilla fuisse diligēpiston. Certa mihi
est emendatio. — ἀξίως ἐδειλίασα, prorsus inepte
cod.

3. In cod. prænотatur : πρὸς τό· τὰ ῥήματα τοῦ
Χριστοῦ, ac si idem esset hirmus quam in supe-
riori XII cantico; sed manifesto librarii sphal-
mate, quod ex tota amborum hymnorum fabrica

« indigno pavore captus fui,
« ac verbo tantum interrogatus,
« negando cecidi.
« Flens autem ad te clamo :
« Festina, salva,
« o sancte, gregem tuum. »

3. Sursum mentem attollamus,
ingenii pandamus alas,
spiritum haud extinguamus,
anima enitatur ad sublimia,
ac fere unanimi studio æmulemur
condolere cum impassibili.
Mittamus omnem
multarum turbam sollicitudinum,
et adhæreamus
affixo in cruce.
Conveniamus omnes, si placet,
una cum Petro,
in illud quod Caiphæ
fuit olim atrium.
Christo clamemus,
qua olim voce Petrus :
« Etiam in lignum si ascenderis,
« etiam in tumulum si descenderis,
« tecum patimur, et morimur, et cla-
« Festina, salva, mamus :]
« o sancte, gregem tuum. »

4. Nec frustra meminerimus Petrum, Chri-
sti amatores, sed ut dilecti imitemur charita-
tem, non eiusdem ignavi prorsus negationem
et fugam. Vi enim amoris Petrus prius supra
modum effervescens, post modicum tempus,
pavore motus est. Attamen Christus, cui
accepta est prompta eius voluntas, infortu-
nio condoluit, probe sciens debilem illius et
infimam naturam, arundinem omni vento
agitata, quæ semper a periculo refugit, et

deprehenditur. — εἰς τὴν τοῦ Καίφα τότε αὐλήν
C. — Nisi obstarent duo aut tria troparia, v. an-
tepenultimus in hexasyllabum et octosyllabum
apte divideretur.

4. τὴν om. C ante τοῦ φίλ. — μὴ egregie pro
ἵνα μὴ τὴν ἄρν. — καλῶμεν. Cf. Job XIII, 25;
Matth. XI, 7.

αὐεὶ φεύγουσαν τὸν κίνδυνον, καὶ κρᾶζουσαν·
* Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιήμνην
σου.

ε'. Ὑμεῖς οὖν, φιλήκοοι, * τοῦ Πέτρου
ἀκούσαντες, * τὰ ὦτα πετάσωμεν, * καὶ τοῖς
τοῦ Εὐαγγελίου * ἐπακούσωμεν ῥητοῖς καὶ
αὐτοῖς * δῶμεν τὸν νοῦν· * φησὶ γὰρ Ματ-
θαῖος, * ἐν τῇ βίβλῳ διέγραψε· * Μετὰ τὸ
δειπνῆσαι, * εἶπε Χριστός· * Τέκνα μου,
φίλοι μαθηταί, * τῇ νυκτὶ ταύτῃ, * ἀρνεῖ-
σθε μὲ πάντες, καὶ φεύγετε μέ. * Καὶ ὁμο-
θυμαδὸν * ἐκπλαγέντων, Πέτρος βοᾷ· * Καὶ
εἰ πάντες ἀρνοῦνται, * ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἀρνοῦ-
μαι. * Μετὰ σοῦ ἔσομαι, καὶ ἄσομαι, καὶ
κράξω σοι· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν
ποιήμνην σου.

ς'. Τί λέγεις, διδάσκαλε, * ὁ Πέτρος ἀν-
τέφησεν; * ἐγὼ σὲ ἀρνήσομαι; * ἐγὼ λείπω
σέ, καὶ φεύγω; * καὶ οὐ μνησχομαι τῆς κλη-
σεως σοῦ * καὶ τῆς τιμῆς; * Ἀκμὴν ἐνθυ-
μοῦμαι, * πῶς τοὺς πόδας μου ἐνίψας, * καὶ
λέγεις· ἀρνοῦμαι * σέ, λυτρωτά; * ἔτι λο-
γίζομαι, σωτήρ, * πῶς τὸν νιπτῆρα * προσ-
ῆλθες βαστάζων * τοῖς ἴχνεσι μου, * ὁ φέ-
ρων τὴν ξηρὰν, * καὶ κατέχων τὸν οὐρανὸν·
* ταῖς χερσίν, αἰς ἐπλάσθην, * νῦν τοὺς πό-
δας ἐπλύθην, * καὶ σὺ βοᾷς, ὅτι σκανδαλι-
σθεὶς οὐ κράξω σοι· * Σπεῦσον, σῶσον * τὴν
ποιήμνην σου;

ζ'. Ἀκμὴν, ἀναμάρτητε, * ἀκμὴν, ἀτε-
λεύτητε, * τὸν νόστον τοῦ δείπνου σου * ἐν
τῷ στόματί μου ἔχων, * οὐκ αἰσχύνομαι
ἀρνήσασθαι σοῦ * τὴν δωρεάν; * Ἥ γένομαι,
οἴμοι! * προδότης ὁ μύστης σου; * Καλὸν
τὸ θανεῖν με, * μᾶλλον ἢ ζῆν, * εἴπερ λαν-
θάνω ἀληθῶς * τοῦ μυστηρίου, * οὐ οἶδα,
καὶ εἶδον, * καὶ πάλιν ὀρώ· * συμφέρεει γὰρ

clamat : « Festina ad salvandum, o sancte,
« gregem tuum. »

5. Vos igitur, strenui auditores, qui audi-
vistis Petrum, expandamus aures, et Evan-
gelisti verba recolamus, mentemque illis præ-
beamus. Ait enim Matthæus, in libro quem
scripsit : « Postquam cœnatum est, dixit
« Christus : « Filii mei, cari discipuli, hac
« nocte, me negatis omnes, et fugitis me. »
Quibus turbatim expaventibus, Petrus cla-
mat : « Etiamsi negant omnes, ego vero non
« nego. Tecum ero, et cantabo, et clamabo
« tibi : Festina, salva, o sancte, gregem
« tuum. »

6. « Quid ais, magister, reposuit Petrus?
« Ego te negabo? Ego te desero et fugio,
« neque memor sum a te esse mei vocatio-
« nem et honorem? Adhuc mecum cogito,
« quomodo pedes mihi ablueris; et tu dicis
« negaturum me esse te, o redemptor? Ad-
« huc considero mecum, o salvator, quomodo
« accesseris, pelvim afferens ad pedes meos,
« tu qui aridam sustines, continesque cœlum;
« istisque manibus, quæ me confinxerunt,
« nunc pedes ablutus sim; et tu effaris, fu-
« turum esse offensionem mihi, non amplius
« clamanti : « Festina ad salvandum, o
« sancte, gregem tuum? »

7. « Adhuc, innocentissime, adhuc, sem-
« piterne, convivii tui dulcedinem in ore meo
« habens, non erubescam donum negare
« tuum? Mihi ne fiat, vae mihi! ut traditor
« sim, ego tuus sacerdos? Præstat mori longe
« quam vivere, si me unquam fugiat myste-
« rium quod agnovi, quod vidi, quod ite-
« rum intueor; namque mihi præstat vi-

5. φησὶ... διέγραψε vix notanda temporis va-
rietas, quam toties deprehendimus, Cf. Matth.
XXVI, 34, 35. f. leg. ἢ ἐγραψε vel ἐν ἡ βίβλῳ. —
ἀρνεῖσθαι με C. qui iterum με om. add. autem πάν-
των ante ὁμοθυμαδόν.

6. σὲ λείπω C. — ἀκμὴν iterum nota cum ἔτι,
eodemque sensu, ut in tr. 7 et supra cant. XIV,
3. — σὺ om. C ante βοᾷς, et habet : σκανδαλιζομαι
καὶ οὐ κράξω σπ.

7. ἔχω, οὐκ αἰσχύνομαι C. — εἰ γένομαι C. —

ἔμοι, * πρὸς τὸν ἄδην ζῶντα δραμεῖν *.
Καλληθῆ μου ἡ γλῶσσα * ἄρτι τῷ λάρυγγί
μου, * ἔν σε ψεύσασμαι, ἢ παύσωμαι τοῦ
κράζειν σοι. * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε,
τὴν ποιμνὴν σου.

η. Πρὸς ταῦτα τὰ ῥήματα * ὁ πλάσας
τὰ σύμπαντα * τῷ Πέτρῳ ἀντέφησε. * Τί
οὖν λέγεις, φίλε Πέτρε; * οὐκ ἀρνήσῃ με,
οὐ φεύγεις ἐμέ, * οὐ καθελεῖς; * κἀγὼ
τοῦτο θέλω. * ἀλλ' ἡ πίστις σου ἄστατος,
* καὶ οὐκ ἀντιβαίνεις * τοῖς πειρασμοῖς. *
μέμνησαι πῶς παρὰ μικρὸν * κατεποντίσθης,
* εἰ μὴ τὴν παλάμην * σοὶ ἐπέδωκα. * ἐπέ-
ζευσας σὺν μοι * ἐν θαλάσῃ, ὡσπερ κἀγὼ, *
ἀλλ' εὐθέως ἐσεισθης, * καὶ ταχέως ἐσχί-
σθης. * λοιπὸν σε ἐφθασα, καὶ κράζοντα καὶ
λέγοντα. * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν
ποιμνὴν σου.

θ'. Ἴδου καὶ νῦν λέγω σοι, * ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα * φωνῆσαι, τρίς ψεύσῃ με. * καὶ
ὡς κύματα θαλάσσης * περικλύζει καὶ βυθίζει
τὸν νοῦν, * τρίτον ἀρνή. * Καὶ τότε μὲν
κράξας, * νῦν δὲ κλαύσας, εὐρήσεις με, * οὐ
χεῖρρά σοι δόντα, * καθὼς τὸ πρὶν. * ταύτη
γὰρ κάλαμον λαβῶν, * ἄρχομαι γράφειν *
συγχώρησιν πᾶσι, * τοῖς ἐκ τοῦ Ἀδάμ. *
Ἡ σάρξ μου ἡ ἀγνή, * ὡσπερ χάρτης γίνε-
ται μοι, * καὶ τὸ αἷμά μου μέλαν, * ὅθεν
βᾶπτω καὶ γράφω, * νέμων τὴν δωρεάν ἀδια-
δόχως κράζουσι. * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε,
τὴν ποιμνὴν σου.

λανθάνω ἀληθῶς : latens detege Romani acumen,
ἀληθῆς ἀβλανθάνω expiscant'is. — καὶ ἴδον C. — λά-
ρυγγί μου. Ps. CXXXVI, 6.

8. Ob vocem θέλω, more Romani, proxime
appositam placet καθελεῖς. καθελῶ pro καθαιρήσω
frequens mutatio est τοῖς ο', ut ps. XXVII, 7, et
in N. T. Luc. 1, 52. καθεταῖς cod. portentose, f.
pro καταθεῖς *contradicis*. — ἐπέδωκά σοι C. — σὺν
ἔμοι id. — καὶ λοιπὸν ἐφθασά σε χρ. C.

9. Hiante licet acrostichide, eo minus putem
quidquam deesse in hoc continuo sermone, quod
ei uno iota exprimi soleat. — περικλύζων καὶ βυθί-
ζων, quod facile torquet oblitum recordiæ no-

« vum ad inferna currere. Adhæreat nunc
« lingua faucibus meis, si te fallam, si desi-
« nam ad te clamare : Festina, salva, o san-
« cte, gregem tuum. »

8. Ad hæc verba, rerum omnium creator
ita Petro respondit : « Quid ergo faris, di-
« lecte Petre? Tu me non negabis, non fu-
« gies, non depones? Et ego velim hoc : est
« vero fides tua caduca, neque obsistis ten-
« tationibus. Memento quomodo fere in mare
« mersus fueris, nisi manum tibi porrexis-
« sem. Ambulavisti mecum, ut egomet, in
« æquore, sed cito emotus es, et subito dis-
« iectus. Porro adfui promptus tibi, et cla-
« manti et aienti : Festina ad salvandum, o
« sancte, gregem tuum. »

9. Ecce nunc etiam dico tibi : « Priusquam
« gallus vocem dederit, ter in me peiera-
« bis; et quum maris fluctus ambierint et
« merserint animum, ter negabis. Tunc
« vero ad me dato clamore, nunc autem
« flens, invenies me, non manum tibi dan-
« tem, ut antea; manu quippe sumens cala-
« mum, scribere incipio veniam omnibus ex
« Adamo natis. Hæc mea purissima caro ve-
« luti charta fiet mihi; hic sanguis meus,
« atramentum; unde hauriens ego scribam.
« gratiæ dona continuo dividens clamanti-
« bus : Festina ad salvandum, o sancte, gre-
« gem tuum. »

vissimorum notariorum, qui fortasse emendandi
pruritu barbare dixerunt in plurali περικλύζου
καὶ βυθίζου, unde altera corruptela, quam recipi
nefas. Ubique præsens esse pro futuro, omnino
penes melodos est; lex enim rhythmici omnia
dominatur. Exaggerata de fluctibus metaphora,
ut biblica est, sponte fluit e superioribus. Cf.
Ps. XLI, 8; LXVIII, 2, 3. — De νῦν δὲ, præmisso
τότε, cf. Viger. p. 426, et cant. 1, 19. — πάλιν
cod. Tam apte ac liberaliter suggestit vir amicus
μέλαν, illi ut non assentire, nec plaudere nequi-
verim. In sequentibus statim arrisit : ὅθεν βᾶπτω
καὶ γράφω, oportuit enim recedere ab illa codi-

ι'. Νῦν ὅτι μοι ἐφθασας, * ὁ Πέτρος ἐβόησε, * νῦν ὅτι μοι ἐδειξας, * ὅτι τρίτον σε ἀρνοῦμαι, * ἐμφανίσω σοι καὶ γὰρ τὴν ἐμὴν * γνώμην, σωτήρ. * Εἰ γὰρ καὶ γινώσκεις, * πρὶν εἰπεῖν μὲ, φιλήνθρωπε, * ἀλλ' ὅμως δηλώ σοι * ἄπερ φρονῶ· * ἐπὶ ἀγγελῶν καὶ βροτῶν, * καὶ σοῦ τοῦ κτίστου * τῶν ἄνω καὶ κάτω, * νῦν ὁμολογῶ· * κἀν δεῖ με νῦν θανεῖν, * οὐκ ἀρνοῦμαι σέ, λυτρωτά, * μετὰ σοῦ θέλω ζῆσαι, * μετὰ σέ δὲ μὴ ζῆσαι· * διὰ τί βλέπω γὰρ τὸν ἥλιον, μὴ κρίζων σοι· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιήμην σου;

ια'. Ὁ Πέτρος μὲν πρόθυμος, * ὡς φίλος ἐπίσημος· * ὁ πλάστης δὲ ἔτοιμος * βοηθησαὶ πάλιν Πέτρῳ, * ὡς εἰδὼς αὐτοῦ τὸ ὀλισθηρὸν * καὶ τὸ θερμόν. * Τοιαῦτα δὲ λέξας * καὶ ἀκούσας ὁ Κύριος, * ἐπέειπε θέλων * πρὸς τὸ παθεῖν, * ὑπὸ ἀνόμων κρατηθεῖς, * ὡς ἐβουλήθη, * ὑπὸ τοῦ Ἰούδα, * ὡς οἶδε, πραθεῖς· * καὶ εἰσήλθε, εἰς τὴν * Καϊάφα τότε αὐλήν· * ἠκολούθει δὲ Πέτρος, * ἵνα ἴδῃ τὸ τέλος, * καὶ ἰδὼν ἔπτηξεν, ἐτρόμασεν, ἐκράυγασε· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιήμην σου.

ιβ'. Ὑπὸ διαθέσεως * πολλῆς ὁ ἀπόστολος * τῷ ὄχλῳ συμπλέκεται, * καὶ εἰσέρχεται σπουδαίως· * καὶ γενόμενος ἐντὸς τῆς αὐλῆς, * βλέπει ἐκεῖ * τὸ πῦρ δεδαιμένον, * τὸν χορὸν προκαθήμενον, * Χριστὸν παρεστῶτα * τῷ ἱερεῖ· * καὶ μὴ βαστάσας τὸ κακόν, * ἤδη δακρύει, * καὶ τύπτει τὸ στήθος, * καὶ λέγει σιγῇ· * Δεδέσμευσαι, Χριστέ, * καὶ ἀνέχη, καὶ καρτερεῖς· * ἐνεπτύσθης τὴν ὄψιν, * ὥπερ κρύπτει τὰς ὄψεις * χερουβείμ, τρέμοντα καὶ φρίττοντα καὶ

eis scriptura : βαπτίζω καὶ γράφω, δωρεὰν νέμων ἀδιάδοχον κρίζουσι.

10. ἐπὶ iam vidimus esse coram. Hic quasi iuramenti vim addit ac testimonii, sacris præsentiibus, coelestium et terrestrium, ἐπὶ ἀγγέλων καὶ βροτῶν, fere ut notat Viger. p. 615, VIII.

11. ὑπὸ Ἰούδα, ὡς οἶδεν, πραθεῖς καὶ ἦλθεν εἰς τὴν τοῦ Καϊάφα C. Emendationi adde, cum satis otiosum videatur illud Καϊάφα τότε αὐλήν, legi posse

10. « Nunc quoniam mihi testatus es, re-tulit Petrus, quoniam mihi nunc **revelasti** « ter me **negaturum esse te**, meam quoque « **tibi** mentem expandam, salvator; etiamsi « id scias, priusquam eloquar, o hominum « amator, nihilominus manifestabo tibi quæ « sentio: coram angelis et mortalibus, et coram « te, creator supernorum et infernorum, nunc « confiteor : Etiamsi oporteat me mori, non « te negabo, redemptor, tecum volo vivere, « haud vero vivere post te. Ut quid enim so- « lem hunc videam, quin ad te clamem : Fe- « tina, salva, o sancte, gregem tuum? »

11. Petrus quidem alacri animo erat, ut insignis amicus; paratus autem erat conditor, ut Petro propitius adesset, utpote eius videns lubricam et fervidam indolem. Hæc postquam dixisset Dominus et audivisset, properabat ad patiendum, ab impiis haud aliter superatus quam voluit, ab ipso Iuda, ut censuit, venditus. Et venit in atrium Cai-phæ : sequebatur autem Petrus, ut videret finem. Et vidit, horruit, tremuit, exclamavit : « Festina, salva, sancte, gregem tuum. »

12. Angustia in multa, apostolus media turba involvitur, et procedit animose; ac perveniens intra vestibulum, videt ibi focum accensum, turbam circum positam, Christum pontifici astantem; nec ferens hoc piaculum, statim lacrymatur, et pectus percutit, et clam ait : « Ligatus es, o Christe, et pateris « et sustines! Sputo vultus squallet, ad quem « facies cherubim occultant, tremuntque ac

cum Evangelio : τοῦ ἀρχιερέως αὐλήν, sensu et metro simul perfectis. — ἐτρόμασεν pro ἐτρόμησεν cod. constanter, ut cant. III, 5, XIII, 3.

12. ὑποδιαθέσεως liquido codex una voce, quid istoc velit? An fortasse ὑπὸ δειλιάσεως « præ multo timore? » — δεδεμένον καὶ τὸν χορὸν καθήμενον cod. ex ἰωτακίζόντων vecordia, quibus idem insonuit δεδεμένον et δεδαιμένον a δαίω. Ne autem foco soluto fenum *stratum* adiciatur, necesse fuit γόρ-

λέγοντα· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποίμνην σου.

ιγ'. Ραπίζη, διδάσκαλε, * καὶ ζῶ, καὶ προσέχω σοι; * ὑβρίζη, φιλόανθρωπε, * καὶ ὄρα ἡ γῆ, καὶ στέγει, * καὶ οὐ σκίζεται τοῦ καταπειεῖν * τοὺς ἀπειθεῖς; * ἔμπαίζη, καὶ βλέπων * οὐρανὸς οὐχ ἐλίσσειται, * οὐκ ἀγανακτοῦσιν * οἱ ἐν αὐτῷ; * καὶ οὐ θυμοῦται Μιχαήλ, * σοῦ ραπισθέντος, * καὶ καίει καὶ φλέγει * τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς; * καὶ στέγει Γαβριήλ, * καὶ οὐ φλέγει τοὺς τολμηροῦς; * εἰ καὶ πᾶσαι δυνάμεις * αἱ τῶν ἄνω σιγῶσιν, * ἀλλ' ἐγὼ πλήττομαι, καὶ φύρομαι, καὶ κράζω σοι· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποίμνην σου.

ιδ'. Ὡς ταῦτα δὲ ἔφησεν, * ὀλίγον ἡσύχασε, * καὶ ὑπὸ ἐκπλήξεως * συσχεθεῖς, διὸ προεῖπεν· * ἀλλ' ἐξαίφνης ὁ σιγήσας χαλῶς * ἔφη κακῶς, * ἵνα ἀληθεύσῃ * ὁ Χριστὸς, ἡ ἀλήθεια, * καὶ γένηται ψεύστης * πᾶς γεγενῆς. * Τί οὖν ἐροῦμεν, ἀδελφοί, * ὅτι ὁ Χριστὸς * ἵνα ἀληθεύσῃ, * ἀρνεῖται Κηφᾶς; * μὴ γένοιτο, ἵν' ὡς * ἐγὼ εἶπω περὶ Χριστοῦ· * ἀλλ' ἵν' ὄντως βοήσω, * ὅτι πάντα προβλέπει, * καὶ δηλοῖ πάντα, καὶ προασφαλίζει κράζοντας· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποίμνην σου.

ιε'. Μικρὸν οὖν ἡσύχασεν * ὁ Πέτρος, ὡς ἔφημεν, * ὀλίγον ἐπαύσατο * ἀπὸ τῆς ἀδημονίας, * καὶ ἐκάθητο ἐντὸς τῆς αὐλῆς, * σύννοους, στυγνός. * Παιδίσκη δὲ μία * τοῦτον περιεβλέπετο, * καὶ περιεκύκλου * τὸν

ton in choron mutare, etiam tonico id exigente accentu, et suadentibus Luc. XXII, 55; Ioan. XVIII, 18.

13. Καὶ βλέπει ὁ οὐρανὸς καὶ οὐχ ἐλίσσειται καὶ C. οὐκ ἀγαν. C. — καὶ καίει. Sic cod. Veteres, qui negationem iterant, ut nos, dixissent καὶ οὐ καίει, at non ita seriores, a quibus sæpenumero, ut a melodis, negatio omittitur. Cf. Iac. III, 14; II, Cor. XII, 21 etc. Iacobs in Ælian. *Animal.* II, 182; Boissonade ad Nicet. p. 390. — τῆς om. cod. ante γῆς. — πᾶσαι αἱ δυν. C. — καὶ καίει cod. C. Nescio an hic, ob perpetuam seriem non sit legendum καὶ οὐ καίει, ut supra καὶ οὐκ ἀγανακτοῦσιν, jam

« trepidant, et aiunt : Festina, salva, san-
« cte, gregem tuum.

13. « Virga cæderis, magister, et ego vivo,
« tibi que attendo! Vituperaris, o hominum
« amator, et videt terra, et tolerat, nec fin-
« ditur ad devorandum impios! Illuderis, et
« cælum testis non convolvitur, neque indi-
« gnantur eius incolæ! Haud irascitur Mi-
« chaël, dum flagellaris, neque urit et
« consumit habitantes orbem! Et æquo fert
« animo Gabriel, neque inflammat insultan-
« tes! Etiamsi omnes supernæ virtutes si-
« leant, ast ego stupefio, et confundor, et
« exclamo tibi : Festina, salva, sancte, gre-
« gem tuum. »

14. Hæc locutus, parumper quievit, et præ stupore coactus, ideo loqui cœperat. Sed repente qui silebat probe, prave effatus est, ut verus ostenderetur Christus, ipsa Veritas, mendaxque fiat omnis homo. Quid igitur dicemus, fratres? Siccine, ut Christus verus asseratur, Cephæ eum negat? Absit ut ita de Christo loquar! Sed ut iure contester, quod ipse omnia prospicit, et significat omnia, et præmunit sic invocantes : « Fes-
« tina, salva, sancte, gregem tuum. »

15. Paulisper igitur supersedit Petrus, uti diximus; aliquandiu respiravit ab angore, et sedit intus atrium, cogitabundus, mæstus. At ancilla una ipsum circumspicere, in gyro obsidere, discipulum scrutari sursum et deor-

non læso metro, si duriuscula elisio liceat, a qua etiam delicatuli poetæ non refugiunt, cum Nazianzenus, ludendo fortasse, cecinerit ab initio ad Seleucum v. 1, 2 : χαίρειν κελεύω τὸν καλὸν τε κάγαθον υἱὸν Σελευκόν.

14. Art. ante Χριστὸς om. reposui, ut infra δτι ὁ Χρ. — ἵν' οὕτως εἶπω C. ὡς pro οὕτως melodo placet. Cf. infra trop. 18. — καὶ δηλοῖ καὶ προασφαλίζεται τοὺς κράζοντας C.

15. Ἐνδον τῆς C. περιεκύκλου. Cum cætera verba exquisita et apte posita, tum etiam vox ista περιεκ. graphicam non dedecet lepidamque scenam, sed vix latino interpreti obviam. cf. Iob. XIX, 12, ubi

μαθητὴν, * ἄνω καὶ κάτω ἀκριβῶς, * καὶ καταγνοῦσα, * καὶ καταλαβοῦσα * βοᾷ πρὸς αὐτόν *· Καὶ σύ ποτε σὺν τῷ * Γαλιλαίῳ ἦσθα σαφῶς. * Ὁ δὲ Πέτρος πρὸς ταύτην *· Οὐ γινώσκω τίς ἐστίν· * ἀγνοῶ ἄνθρωπον, ὃν κηρύττουσιν, κράζοντες· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιμνὴν σου.

ιζ'. Ἀφῆκας, ἀπόστολε, * ταχέως τὸ κράτημα, * καὶ κόρη σε ἔρρηξεν· * ἀλλ' ἀνάστα, καὶ ἐξάλλου, * καὶ ἀνάλαβε τὴν πρώτην ἰσχύν, * ὡς ἀθλητῆς· * οὐκ ἔχεις τὴν πάλιν * πρὸς τινα δυνατώτερον. * Καὶ πῶς κατηνέχθης * λόγῳ ψιλῶ; * κόρη προσήλθέ σοι μικρὰ, * ἥτις καὶ τάχα * ψελλίζουσα εἶπεν, * ἃ εἶπεν πρὸς σέ· * καὶ σὺ ὥσπερ βρυγμὸν, * κατεδέξω τὸν ψελλισμὸν· * ἀπεκρίθης πρὸς ταύτην· * Οὐ γινώσκω τὸν ἄνδρα, * ἀγνοῶ ἄνθρωπον, ὃ λέγουσιν οἱ κράζοντες· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιμνὴν σου.

ιζ'. Νομίζων ὁ δίκαιος * ὅτι τὸ κοράσιον * τοῖς ἔσω προβέβητο, * τὴν αὐλὴν καταλιμπάνει, * καὶ προκύψας τῷ πυλῶνι αὐτῆς, * πίπτει κίκεϊ· * Παιδίσκη γὰρ ἄλλη * προσελθοῦσα, ὡς γέγραπται, * τοῖς ἐμμαιομένοις * οὕτω βοᾷ· * ὅτι καὶ οὗτος ὁ ἀνὴρ * τῷ Ναζωραίῳ * συνῆν, ἐστὶ δῆλον· * Καὶ πρὸς ταῦτα δὲ * Κηφᾶς ἡμείψατο * ἐκπλαγεὶς καὶ θορυβηθεὶς· * Οὐ γινώσκω τὸν ἄνδρα, * οὐκ ἐπίσταμαι τοῦτον, * ἀγνοῶ ἄνθρωπον, ὃ λέγουσιν οἱ κράζοντες· * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιμνὴν σου.

ιη'. Οὐκ οἶδας τὸν ἄνθρωπον, * ὦ Πέτρε; ὡς ἔφησας; * οὐκ οἶδας τὸν ἄνθρωπον; * μὴ τι οὕτω θέλεις λέγειν, * ὅτι ἄνθρωπον οὐκ οἶδας αὐτόν, * ἀλλὰ Θεόν; * μὴ ἄρα διδάξαι *

sum, et illi agnito, deprehensoque clamitare : « Et tu oppido olim cum Galilæo eras! » Cui autem Petrus : « Nescio quis sit, « non novi hominem, cui reboant, aientes : « Festina, salva, sancte, gregem tuum. »

16. Amisisti cito, apostole, robor tuum, et puella te confregit. Sed resurge, et exililito, ac resume priorem virtutem, athletæ instar. Luctam non habes cum potentiore. Et quomodo deiectus es exili verbo? Puella tibi imprimitur exigua, quæ et forte nugans, effutiit quæ tibi dixit; tu vero, sicut leonis rugitum, sannas excepisti, ad eam respondisti : « Virum non cognosco, haud novi hominem, « cui dicunt hi clamantes : Festina, salva, « sancte, gregem tuum. »

17. Ille modo iustus se ab ancilla digito monstrari sentiens iis qui intus erant, atrium deseruit, acclinisque eius foribus, hic quoque labitur. Altera famula aggressa, ut scriptum est, insanientibus ita clamat : « Et iste « sane homo Nazareni comes erat, absque « dubio est. » Ad hæc Cephas respondit, mente conturbatus et terrefactus : « Non cognosco virum, non novi illum, ignoro « hominem, cui clamitantes aiunt : « Festina, salva, sancte, gregem tuum. »

18. Haud novisti hominem, o Petre? ita ne dixisti? Haud novisti hominem! Nonne id dicere ita vis, ut non eum modo hominem agnoscas, sed Deum? Nonne alacriter enixus

Vulgata fere similia vertit. — ἀκριβῶς κατανοοῦσα C. — σὺν τῷ, rara quidem in melodis suspensio versus et sensus, cf. can. metr. VI. — Π. πρὸς αὐτὴν C. — ἀγνοῶ τοῦτον ὃν κηρ. ἰησοῦν. Quod nomen sacrum ægre excludimus, eo tamen facilius huc intrusum, quod duabus litterulis in contrahi solet, ut ibi in cod. Cæterum cum enallage respicitur ad hosanna puerorum.

v.

16. In fine ὃν λέγ. C, tum ea quæ superioribus emendandis inseruiunt.

17. γέγραπται. Matth. XXVI, 71; Marc. XIV, 50. — συνῆν καὶ δῆλός ἐστι π. τ. δὲ K. ἀπεκρίθη θορυβηθεὶς· οὐ γιν. C. quibus emendandis additur ἐκπλαγεὶς, his enim synonymis veteres cum θορυβεῖσθαι utuntur. — cod. om. οἱ ante κράζοντες.

18. ὡς iterum pro οὕτως et ironice. — lam vide

8

τοὺς ἀνόμους ἐσπούδασας, * ὅτι Θεὸς πέλει *
ὁ σταυρωθεὶς; * εἰ γὰρ καὶ ἔπαθε σαρκί, *
σάρκα ὁ φέρων, * ἐκ τῆς ἀμιάντου * ἀσπό-
ρως τεχθεὶς, * Θεὸς ἐστὶν αὐτός, * καὶ μὴ
θνήσκων, θνήσκει σαρκί· * ὡς ὁράται, κρα-
τεῖται· * ὡς δὲ μὴ θεωρεῖται, * οὐδενὶ πρόσ-
κειται, εἰ μὴ τι δ' ἂν τοῖς κράζουσι· *
Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιήμνην σου.

ιβ'. Ὑμνοῦμέν σε, Κύριε, * ὅτι ἀγαθὸς
ψαλμός. * Αἰνοῦμέν σε, ἄγιε, * ὅτι σὺ πάντα
ὑπέστης. * Καὶ ὁ Πέτρος δὲ οὐδὲν ὑποστάς,
* ψεύδεται σε· * αὐτὸς ἔμαστιζου, * καὶ ὁ
Πέτρος ἠρνεῖτό σε, * μηδὲν ὑπομείνας * ὁ
ἀθλητής· * ἤδη γὰρ δεύτερον βληθεὶς * ὑπὸ
θηλειῶν, * τὸ τρίτον ἠττάται * ὑπ' ἄλλων
ἀνδρῶν· * καὶ γὰρ μετὰ μικρὸν * προσελ-
θόντες ἄλλοι τινές, * ἐπιτιθενται Πέτρῳ, *
καὶ ἀρνεῖται μεθ' ὄρκων. * Καὶ εὐθὺς τοῦτον
ὄρνις ἤλεγξε, καὶ ἔκραξε· * Σπεῦσον, σῶσον, *
ἄγιε, τὴν ποιήμνην σου.

κ'. Ἀκούσας τοῦ ὄρνιθος * ὁ Πέτρος φω-
νήσαντος, * εὐθέως ἐβόησε, * στεναγμῶ μετὰ
δακρύων· * Οἴμοι! οἴμοι! ποῦ ἀπέλω; ποῦ
στῶ; * ποῦ δὲ φανῶ; * τί λέξω; τί πράξω; *
τί ἀφήσω; τί λήψομαι; * τί εἶπω; τί
δράσω; * τί ὑποστῶ; * ποίαν θρηνήσω μου
πληγὴν; * πρώτην; δευτέραν; * τριπλῆ γὰρ
ὀδύνη * ἐπῆλθεν ἐμοί, * τρισσῶς ὁ δολερὸς *
ἔβαλέ με τὸν ἀφελῆ, * ἄφνω νῦν ἐτοξεύθην,
* φανερώς κατεβλήθην. * Ποῦ οὐ τοῦτον νοῦν
μετεώρισα, καὶ οὐκ ἔκραξα· * Σπεῦσον, σῶ-
σον, * ἄγιε, τὴν ποιήμνην σου;

κα'. Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησις * ὑπάρχεις,
φιλόνηρωπε, * μὴ ἐγκαταλείπης με. * Ταῦτα
Πέτρος ἔφη κλαίων, * ὅτε ἤρχετο πρὸς τοὺς

cur pluries supra ἀνθρωπον retinere aut restituere
maluerim. — ἀλλὰ θεόν. Dum dicitur : « non so-
lum hominem, sed etiam Deum, » satis fit hel-
lenismo N. T. et seriorum. Cf. Act. V, 4 : οὐκ
ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. I Cor. XV, 10 : οὐκ
ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ.

19. ὅτι σὺ πάντα. Cf. can. metr. XII, de hoc v.
4, tum can. XIII de v. 6, 8. — ψεύδεται σὲ, ἠρνεῖτο

es impios edocere, Deum esse qui cruci af-
fixus est? Etiam si enim infirma in carne fue-
rit, carnem ferens, natus sine semine ex
intacta Virgine, Deus ille est; et qui immor-
talis est, moritur carne; qua cernitur, tene-
tur; qua vero visum fugit, nemini adiacet,
nisi illis tantum qui clamant : « Festina,
« salva, o sancte, gregem tuum. »

19. Canimus te, Domine, quia bonus est
psalmus. Laudamus te, sancte, quia tu om-
nia sustinuisti. Petrus vero nihil sustinens,
tibi mentitur. Tu verbera passus es, et Pe-
trus te repudiabat, nihil omnino passus,
imbellis athleta. Iam semel et iterum impeti-
tus a feminis, tertio ab aliis vincitur homini-
bus. Namque mox grassantes nonnulli trepi-
dum Petrum adoriuntur; et negat cum iura-
mentis. Ac subito avis illum redarguit, et cla-
mavit : « Festina, salva, sancte, gregem
« tuum. »

20. Audita galli canentis voce, Petrus sta-
tim eiulavit, singultu fletibus mixto : « Heu
« mihi! Heu mihi! Quo ego abeam? Ubi
« stem? aut ubi cernar? Quid dicam? quid
« agam? quid omittam? quid assumam? quid
« eloquar? quid faciam? quid feram? Qua-
« lem meam lugebo plagam? an primam?
« an alteram? En trina in me calamitas ir-
« ruit. Triplici me ictu pepulit incallidum
« astutus hostis. Confestim ego telis confos-
« sus sum, palam prostratus. Quomodo hanc
« mentem non erexi, nec clamavi : Festina,
« salva, o sancte, gregem tuum?

21. « Virtus mea et laus mea tu es, cle-
« mentissime. Ne derelinquas me. » Hæc
flendo Petrus, quando rediit ad discipulos

σὲ pro melodia ex lege XIII. — ὁ ἀθλητής ironice,
uti paulo ante ὁ δίκαιος. — ὑπὸ θηλειῶν cf. pro
acc. can. XI. — ἦττ. ἀπ' ἄλλων C.

20. οἴμοι sic ter cod. — εἶπω; τί ποιήσω; C. —
ποῦ τὸν νοῦν τοῦτον C. ποῦ causa fuit cur οὐ exci-
derit. De ποῦ pro πῶς vel ποῖ, ut tr. 19, cf. cant.
IX, 10; XIV, 1, inter plura.

21. Etsi στήσας placeret post χεῖρας δὲ, uti ra-

μαθητὰς * τοῦ λυτρωτοῦ * τὰς χεῖρας δὲ
θῆσας * ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, * ἐβόησεν·
Οἱμοί! * δούλοι Χριστοῦ, * ἴδε πεπλήρωται,
φησὶν, * ἡ προφητεία * ἐπὶ τῇ ἀρνήσει *
ἐμοῦ τῇ τριπλῇ. * Δακρύσατε ἐμὲ, * καὶ
θρηνοῦντες λέγετέ μοι. * Ποῦ ὁ πόθος καὶ
ζῆλος; * ποῦ ἡ πίστις καὶ νῆψις; * ποῦ ὁ νοῦς
οὗτος, ὡς ἐρέμβετο, οὐκ ἔκραζε. * Σπεῦ-
σον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποιμνὴν σου;

κβ'. Νικᾶται ὁ εὐσπλαγχνος * τοῦ Πέτρου
τοῖς δάκρυσι, * καὶ πέμπει τὴν ἄφρσιν. * τῷ
ληστῇ γὰρ ὀμιλήσας, * ὑπηνίττετο τὸν Πέ-
τρον, ἐκεῖ * ἐν τῷ σταυρῷ. * Ἀγστὰ φίλε,
λέγων, * μετ' ἐμοῦ ἔση σήμερον, * ἐπειδὴ ὁ
Πέτρος * ἔλιπέ με. * ὡσπερ ἐκεῖνῳ καὶ νῦν
σοὶ, * καὶ τοῖς ζητοῦσι * παρέλω τὰ σπλάγ-
χνα, * φιλόανθρωπος ὢν. * δακρύων, ὡ
ληστὰ, * ἐμοὶ λέγεις. Μνήσθητι μοῦ. * Καὶ
ὁ Πέτρος δὲ κλαίων, * μὴ ἐάσης με, κράζει.
* διὸ ταῦτ' οὐ καὶ σοὶ κἀκεῖνῳ λέγω, κρά-
ζουσι. * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν ποι-
μνὴν σου.

κγ'. Οὐδεὶς ἀναμάρτητος, * οὐδεὶς ἀκα-
τάβλητος. * μὴ ὀλιγορήσητε, * ἐγὼ μόνος
δίχα μώμου, * ὅθεν ἅπασιν ὑμῖν ἐφαπλῶ *
τὴν δωρεάν. * Ἄλλ' ἴσως ἐρεῖ τις. * πότεν
τοῦτο, ὡ ἄνθρωπε, * ὅτι ἀνεκλήθη * Πέτρος
πεσών; * ἤδη δεικνύω ἀκριβῶς * καὶ διὰ
τίνος * ἐπέμφθη τὸ δῶρον * τῷ Πέτρῳ ποτέ.
* ἀγγέλου ἦν φωνή * ὀμιλοῦντος ταῖς γυναί-
ξιν, * ὅταν εἶπητε πᾶσιν, * εἶπατε καὶ τῷ
Πέτρῳ. * Μὴ φοβοῦ, εἶπεν ὁ διδάσκαλος,
ἀνάκραζον. * Σπεῦσον, σῶσον, * ἄγιε, τὴν
ποιμνὴν σου.

rius illud θῆσας retinendum, cum θῆσαντες ha-
beat Const. Porphyrog. in *Adm.* L. III, 148 C,
teste Lobeck l. c. p. 721. Ἴδὲ atticorum lædit
metrum, sed ἴδε Nostri passim ut et seriorum est.
Cf. Mæris p. 193 et caut. VII, 19. — μου τῇ τρι-
πλῇ C. — ἡ νῆψις C. — δε ἐρέμβετο C. Quod Plu-
tarcho notum, Hesychio intelligitur πλανᾶται,
Phavorino autem ex Suida ἐρέμβοντο est ἀπεπλα-
νῶντο.

22. ἔλιπε μὲ vi melodix, ut supra, et mox in

redemptoris; manusque capiti suo imponens,
erupit: « Hei mihi! famuli Christi, ecce ait,
« impleta est prophetia de negante me, ter-
« que negante. Flete super me, et geme-
« bundi dicite mihi: Ubi amor et zelus? Ubi
« fides et vigilantia? Cur mens hæc, dum va-
« gabatur, non clamavit: Festina, salva, o
« sancte, gregem tuum? »

22. Vincitur qui benignus est Petri lacry-
mis, et veniam mittit. Cum latrone enim
collocutus, alludebat Petro, dum illic in
cruce dixit: « Dilecte latro, mecum eris in
« paradiso hodie, postquam Petrus deseruit
« me. Tam illi quam tibi et cunctis inquiren-
« tibus pando mea viscera, qui misereor ho-
« minum. Flens tu, o latro, dicis mihi:
« Memento mei! Et Petrus cum lacrymis:
« Ne me deseras, clamat. Tibi igitur, sicut
« illi, aio idem, una clamantibus: Festina,
« salva, o sancte, gregem tuum.

23. « Nullus est sine peccato, nullus insu-
« perabilis. Nolite torpescere. Solus ego sum
« sine labe, unde etiam omnibus exero
« meam gratiam. » — Sed dicet forte ali-
quis: Unde scis, mi homo, revocatum fuisse
Petrum post lapsum? Iam ostendo affatim,
quali etiam pacto donum olim ad Petrum
pervenerit. Angeli enim ea vox erat, loquen-
tis cum mulieribus: « Cum dixeritis omni-
« bus, dicite et Petro. Ne timeas, inquit ma-
« gister, clama iterum: Festina, salva, o
« sancte, gregem tuum.

24 παῖσμα ποτέ. — ὁμοίως κἀκεῖνῳ καὶ σοὶ C. —
λέγεις μοι C. — διὰ τοῦτο σοὶ κἀκεῖνῳ καὶ λέγω σὺν
τοῖς κρ. C.

23. πᾶσιν ὑμῖν C. — Solus per se mundus Chri-
stus, omnibus dat tergendis labe gratiam, uni
vero matri suæ charismata dedit immaculati con-
ceptus et sanctissimæ integritatis. — ἀνεκλήθη C.
Convertit se poeta, semper theologus, ad Nova-
tianos, Constantinopoli diu florentes, quæ ta-
men multam innuunt vetustatem.

κδ'. Συνάντησον, ἅγιε, * καὶ δέξαι τὸν Κύριον, * πρὸς σέ πορευόμενον * ἐκ ταφῆς, ὡς ἐκ πασάδος. * δι' ἐμοῦ γὰρ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ * λέγει πρὸς σέ. * Εἶπέ νῦν τῷ Πέτρῳ. * Μὴ τὴν ἄφεισιν ἀπογνῶς, * ἀλλ' εὐχου μὴ πίπτειν * εἰς πειρασμόν. * Μὴ οὖν λεγέτω τις ὑμῶν, * ὅτι τῷ Πέτρῳ * οὐ συνελωρήθη * τὸ πταῖσμα ποτέ. * συγχώρησιν Χριστὸς * θέλων δοῦναι, ἦλθεν εἰς γῆν, * καὶ σταυρῶ προσηλώθη, * καὶ ταφῇ παρεδόθη. * συγχωρεῖν ἔγερσιν ὑπέγραψε τοῖς κρᾶζουσι. * Σπεῦσον, σῶσον, * ἅγιε, τὴν ποιήμην σου.

24. ἀπογνῶς τὴν ἄφεισιν cod. — συγχωρῶν ἔγερσιν C. — ὑπέγραψε, ac si titulum resurrectionis scripserit τῇ ταφῇ, veluti τῇ στηλῇ. Digna nobili poeta coronis, et iusta melodi epigraphæ συντακτικῆ. Valdicere autem ego nolim, quin fatear tam in illo cantico quam in sequente, nimis plura esse im-pedita, frigida, turgida; quæ si genuina sunt, aut iuvenem aut senescentem melodum arguunt. Certe, ne alia tetigerim, tam rara in cæteris omnibus hymnis quam frequentia in his duobus

24. « Occurre, sancte, et excipe Dominum
« ad te accedentem e tumulto, velut e tha-
« lamo; qui per me angelum suum ait tibi :
« Dic nunc Petro : Noli veniam desperare,
« sed ora, ne cadas in tentationem. » Nul-
lus ergo vestrum dicat, Petro nunquam con-
donatum fuisse delictum. Misericordiam Chri-
stus volens largiri omnibus, venit in terram,
et crucis clavis confossus est, et tumulto tra-
ditus est, in quo subscripsit se largitorem
resurrectionis esse clamitantibus : « Festina,
« salva, o sancte, gregem tuum. »

sunt abrupta versuum puncta, desinentium in
δτι XVI, 5, 17; εἰς τὴν XV, 11; 15; οὖν τῷ XV,
15; τὸν XVI, 3; ἕως XVI, 13; ἴν' ὡς XV, 14; ὡς
XV, 21; μηδὲ XVI, 5; καὶ XVI, 12; οὐκ XVI,
20; γὰρ XVI, 9. 11 etc. Quæ quum alibi perrara
sunt, idcirco vel post hæc licet maneat canon
metricus noster VI. — Demum adde metrum
ideo nobis, forsitan et melodo rem facessivisse,
quod brevissimi versus, inter ampliores succe-
danei, musam anhelantem impediabant.

XVI.

CANTICUM DE PASSIONE.

α'. Τῆς ἔχθρας ἐλύθη τὸ τύραννον,
τῆς Εὐας ἐπαύθη τὸ δάκρυον,
διὰ τοῦ πάθους σου, φιλόνηρωπε,
Χριστέ, ὁ Θεός.
Ἐν αὐτῷ γὰρ ὁ θανὼν ἀνακεκαίνισται,
δι' αὐτοῦ δὲ ὁ ληστής εἰσοικίζεται,

1. Iræ tyrannicum iugum excidit,
Evæ desivit fletus,
per passionem tuam, hominum salvator,
Christe, o Deus!
Per eam enim mortuus redivivus est,
per eam latro domi recipitur;

Prorsus unus est codex corsinius, in quo supersit ultimum seræ VI maioris canticum, de quo editi omnino silent. Scatet hiatibus et anfractibus, unde sententia, ne de melodia loquar, vix integra manet. Haud parum auxit difficultatem lex ἐφυμνίων, hic sane ardua et salebrosa, qua melodus, fortasse invitus, dum Christum caneret patientem, perpetuas debuit choreas Adami exercere, ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ, idque percūr-

rens troparia XXIV, sive versus 352. Canticum in corsin. inscribitur : Ἐτερον κοντάκιον ἁγίας παρρασκευῆς, ἦγουν εἰς τὸ πάθος, ἦχ. γ', φέρον ἀπροστιγθῶα. Εἰς τὸ πάθος ψαλμὸς Ῥωμανοῦ. fol. 98-100.

1. τὸ τύραννον sic cod. Exorditur melodus ab insolenti neutro nomine; minus rarum est, neque omnino classicis ignotum, neutrum adiectivum, pro nomine sumptum. Apposite Const. Psellus *Chald.* 30 : τὸ παρθένον οὐ προεῖσα, quod male

μόνος χορεύει ὁ Ἀδάμ.
β'. Ἐκστῆθι σήμερον, οὐρανέ!
δῦνον εἰς χάος, ὦ γῆ!
μὴ τολμήσης, ἦλιε,
σὸν δεσπότην κατιδεῖν
ἐπὶ τοῦ ξύλου βουλήσει κρεμάμενον.
Ῥαγήτωσαν πέτραι·
ἡ γὰρ πέτρα τῆς ζωῆς
νῦν τοῖς ἡλοῖς τιτρώσκεται.
Σχισηθήτω τοῦ ναοῦ τὸ καταπέτασμα,
σώματος δεσποτικοῦ
λόγχῃ νυσομένου
ὑπὸ ἀνόμων ἀπλῶς·
πᾶσα ἡ κτίσις τοῦ κτίστου
τὸ πάθος φρίξῃ, στενάξῃ,
μόνος χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

γ'. Ἰλῶ, ὦ σῶτέρ μου, τὰ ἐμὰ, * ἵν' ἐγὼ λάβω τὰ σά· * κατεδέξω τὸ παθεῖν, * ἵνα τῶν παθῶν ἐγὼ * καταφρονήσω· θανάτῳ ἀνέζησα, * ἐτέθης ἐν τάφῳ, * καὶ εἰς οἴκησιν ἡμῶν * ἐδωρήσω παράδεισον· * εἰς βάθος κατελθὼν, ἐμὲ ἀνύψωσας· * πύλας ἄδου κατιδὼν, * πύλας αἰώνιους * ἀνέψξάς μοι, σῶτερ, * πάντα ὑπέστης διὰ τὸν * πεσόντα, πάντα ἠνέσχου, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

δ'. Σε τὸν κρατοῦντα τῆ σου χειρὶ * ἅπαντα γῦρον τῆς γῆς, * συλλαβόντες ἄνομοι, * ἤγαγον νῦν εἰς αὐλὴν * τοῦ Καϊάφα, τὸν κόσμῳ ἀχώρητον· * καὶ ὅτε σε εἶδον * οἱ μὴ βλέποντες νοῖ, * ἐκμανῶς ἀνεβόησαν· * Ὁ νόμον καὶ Μωσῆν ὑβρίζων ἤλυθεν· * ὅστις οὖν τιμᾶ Μωσῆν, * καὶ τὸν νόμον σέβει, * οὗτος δείξῃ τὸν ζῆλον· * Μηδεὶς οὖν

contra metrum emendant : τὸ παρθένιον οὐ προεῖσα. fort. mel. in fine : ἵνα χορεύῃ.

2. Hirmi versus 2 fere semper in paroxytonum exit; unde, sed invito codice, legis : δῦνον, ὦ γῆ, εἰς χάος. — Versus autem 12, 13, 14 ita vitiis plerumque laborant, ut ægre certus eorum rhythmus statuatur. — τοῦ ante ναοῦ om. C. — In v. 5 et 9 similibus melodia grandior affectatur. — v. 12 f. ἀπλῶς ὑπὸ ἀνόμων. Incertus, ut dixi, modulus est.

solus chorum Adamus agit.
2. Stupeas hodie, cœlum!
I præceps in chaos, o terra!
Tu ne audeas, sol,
tuum videre Dominum
e ligno sponte pendentem!
Discendantur saxa :
vitæ enim petra
nunc clavis perforatur.
Dividatur templi velum,
dum corpus Dominicum
lancea penitus transagitur
ab impiissimis hominum.
Creatura cuncta creatoris
supplicium horreat, ingemiscat;
solus chorum ducat Adamus.

3. Te miseruit, o Salvator, rerum mearum, ut ego tua capessam; pati annuisti, ut ego passiones spernam; morte revixi; iacuisti in sepulchro, et nobis domicilium dedisti paradisum. Descendens ad ima, me sursum evexisti. Portas inferni despiciens, æternales mihi fores aperuisti, salvator. Omnia sustinuisti propter lapsum hominem; omnia tulisti, ut chorum agat Adamus.

4. Te, qui palma tua universum telluris ambitum tenes, quum impii comprehendissent, ecce nunc te ducebant in atrium Caiphæ, te quem capere mundus nequit; et ubi te conspexerunt, qui mente cæcati erant, amentia capti clamarunt : « Hic ad legem Moysemque insultandum venit ! « Quisquis igitur Moysem veretur et legem

3. Ἰλῶ σωτήρ C. σῶτερ μου pro iusta melodia. Immo εἰλες legi Vir Cl. iubet, cum sequenti λάβω optime opponatur, neque ullum acrostichidi detrimentum sit : « Sumpsisti mea, tua ut sumerem, » Quibus succinit solemnis in liturgia Græcorum acclamatio : τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν. — ἵνα ἐγὼ τῶν παθ. καταφρ. C. — σῶτερ om. C.

4. τῆ χειρὶ πάντα C. — καὶ μόνον σε ἴδον C. — νοῖ. Cf. Phryn. p. 453. — ἐλήλυθεν C. ἤλυθεν plus semel cum veteribus ac sæpissime cum classico

ῥαθυμησάτω, * ὁ (πλάνος γὰρ) παθεῖν ἤκεν,
* ἵνα χορευῆ ὁ Ἀδάμ.

ε'. Ταῦτα μὲν κράζοντος τοῦ λαοῦ, * ἔφη-
σεν ὁ ἱερεὺς. * Οὐ καλῶς εἶπον τὸ πρὶν. * συμ-
φέρει ἀπολέσθαι * τοῦτον μόνον, καὶ μὴ ὅλον
τὸ ἔθνος μου; * Τίς εἶδεν ἀσπίδα, * ἀντὶ τοῦ
ιοῦ αὐτῆς, * [ἴμα φέρουσαν πληγαῖς;] *
Τίς ἐθεάσατο φλόγα δροσιζουσαν; * Τίς
ἀκήκοέ ποτε * ψευδὸς ἀληθεῖον, * ὡς Καϊά-
φας μὴδὲ * θέλων προφητεύει, ὅτι * ὑπὲρ
πάντων θνήσκει σωτῆρ, * ἵνα χορευῆ ὁ
Ἀδάμ;

ς'. Οὕτω μὲν ἔφησεν ἱερεὺς, * τοῦτο δὲ
οὐ συνῆκεν. * οὐ γὰρ εἶσεν αὐτῷ * φθόνος,
ἀλλ' ἠρέθιζε * πρὸς φόνον. φθόνῳ ὁ φόνος
παρέπεται, * καὶ μάρτυς ὁ Ἄβελ, * ὑπὸ
Καῖν φθονηθεῖς, * φονευθεῖς δὲ μετέπειτα, *
ὡς δὲ καὶ ὁ Χριστὸς ἐκὼν ὑπήνεγκε * τὴν
λαοῦ ὄργην παθεῖν. * καὶ στοργὴν δεικνύων,
* ἰάτρειε τὰ πάθη, * καὶ ἀντὶ εὐχαριστίας *
τυθεῖς, σταυροῦται καὶ θνήσκει, * ἵνα χο-
ρευῆ ὁ Ἀδάμ.

ζ'. Πλήθει θαυμάτων ἀντιπαθῶν * ὁ ὄχλος
τῶν ἀνόμων. * Ἄρον, σταύρωσον αὐτὸν, *
ἀνεβῶνον στησαντες * παρὰ Πιλάτῳ τὸν πάντα
συστήσαντα. * τὸν μέλλοντα κρίνειν * βασι-
λεῖς τε καὶ πτωχοὺς, * κριτηρίῳ παρίστη-
σαν. * τὸν δίκαιον κριτὴν κρίναι ἐδίδασαν. *
καὶ τὸν βύστην, ὡς ληστὴν, * ἠθέλησε δῆ-

Nazianzeno, *carm.* 54 v. 1, 2, 3 ter, etc. BB
p. 952. — καὶ σέβει τὸν νόμον C. — ὁ γὰρ πλάνος
ἦκει παθεῖν C.

5. Malit aliquis, *melodiæ sollicitus* : ὡς συμφέρει
ἵνα εἰς ἀπόληται καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος μου. *Ultimam
vocem cod. om.* — αὐτῆς. *Mirere hic velim incre-
dibilem ἰωτογραφοῦντων vesaniam, qui scripturire
ausi sunt* : τίς ἶδεν ἀσπίδα ἀντὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, qui-
bus tamen *puncta præfixit notarius, medicam
sollicitans manum.* At idem ita cohorrui, *viso
aspide, immo aspidis filio, ut totum v. 8 sicco
pede transiliens, in alteram folii 99 paginam se
reciperet* : omissa ego utcumque restitui. — f. τίς
φλόγα. — μὴ θέλων C. — f. σωτῆρ θνήσκει.

6. ὁ ἱερεὺς — αὐτῷ ὁ φθ. — φθόνῳ φόνος C. — πά-

« colit, zelum ostendat. Nemo ergo segnior
« sit; erroneus sane hic venit ad patiendum,
« ut tripudiet Adamus. »

5. Hæc vociferante populo, pontifex aie-
bat : « Nonne recte prius dixi : expedit ut
« pereat iste solus, neque universus populus
« meus? » Quis vidit aspidem pro ipsius ve-
neno dantem plagis medelam? Quis aspexit
ignem versum in rorem? Quis audivit un-
quam mendacium vera locutum, qualis invi-
tus Caïphas vaticinatur, pro omnibus mori
salvatorem, ut lætetur Adamus?

6. Sic ait pontifex, id vero non intellexit,
obstitit enim illi invidia, immo eum ad cæ-
dem impulit. Invidiam cædes sequitur; et
testis Abel, Caïni livore pressus, deinde oc-
ciscus : sicut et ipse Christus sponte sustinuit
pati odium plebis; amoremque ut ostende-
ret, morbos sanabat; et loco grati animi,
mactatus crucifigitur, atque moritur, ut læte-
tur Adamus.

7. Multitudini miraculorum refragans turba
impiorum : « Tolle, crucifige eum! » clama-
bat, dum Pilato sisterent eum qui omnia con-
sistere fecit; dum eum qui iudicaturus est re-
ges et pauperes, tribunali addicebant. Æquum
iudicem in iudicium traxerunt; et sospitato-
rem ut latronem palam occidere, non recu-

σχων. Hic multa mihi fere desperata. Nam pro
v. 10 et 11 legitur in cod. πάσχων λαὸν παθῶν εἰς
ὄργην. ἐκείνη στοργὴν δεικνύων, ac deinde pro v.
14, θνήσκει σταυροῦται, nec plura addo et
καὶ ante θνήσκει.

7. f. ὁ τῶν ἀνόμων ὄχλος — παραστήσαντες Πιλάτῳ
τὸν πάντα συστησάμενον C. — κατεδίδασαν tum ἠθέλησε
φονεῦσαι ὁ ζῶν ἀδελφως, αὐτὸς δὲ εἰ πάθη σιγῶντος στέ-
γει ἄλαλος καὶ ἰσότηκει C. Sic multa usque in finem
luxata et ἀνέλτα. — Sanamus tamen periculo no-
stro, neque etiam omittatur, quæ Romano pla-
cet, homophoniam εἰ πάσχει, στέγει... ἄλαλος στή-
κει, de quo verbo cf. cant. XIII, 10. — Αὐτὸς δὲ
emphasin redolet, de qua cf. cant. II, p. XVIII,
n. 5, *Hymnogr. de l'Egl. grecque.*

λως * φονεύσαι ζῶν ἀδήλως· * αὐτὸς δὲ εἰ πάσχει, στέγει, * σιγῶν καὶ ἀλαλος στήκει, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ. *

η. Ἄφρωνος ἵστατο ὁ βροντῶν, * λόγου ἐκτὸς ὁ Λόγος. * Εἰ γὰρ ἔβρηξε φωνήν, * οὐκ ἠττάτο, καὶ νικῶν * οὐκ ἐσταυροῦτο, καὶ Ἀδάμ οὐκ ἐτώζετο. * Διὸ ἵνα πάθῃ, * ὁ δρασσόμενος σοφούς, * σιωπήσας παρίστατο. * Ὅρῶν οὖν ὁ κριτῆς Χριστὸν σιγήσαντα, * ἀπορία συσχεθῆς, * ἔφη· Τί ποιήσω * τῷ οὐδὲν μὴ λαλοῦντι; * ἔνοχός ἐστιν ὧν ἡμεῖς * αἰτούμεθα ὅθεν θνήσκει, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

θ. Θάνατον ὠφληκα νῦν ἐγὼ, * ἔφησεν ὁ σωτήρ μου * πρὸς τὸν ἄνομον λαόν, * (τὸν Πιλάτον λόγων γὰρ * οὐδ' ἄξιόν, λογισάμενος ἄλογον,) * ἀνθ' ὧν Ἰαείρου * τὸ θυγάτριον ἐγὼ * λόγῳ μόνῳ ἀνέστησα, * ἀνθ' ὧν μονογενῆ τῆς γῆρας ἤγειρα, * καὶ τὸν Λάζαρον φωνῆ * τρέχοντα τὸν ἄπουν * ἀνέδειξα τοῖς πᾶσιν· * μὴ διὰ ταῦτα, ἢ μᾶλλον * ἀντὶ τούτων πάσχω, θνήσκω, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ;

ι. Ὅτε δὲ ἤκουσεν ὁ λαὸς * τὸν μελιῤῥυτον Λόγον, * ὡς πικρίας ἐμπλησθεῖς, * ἀνεβόα· Οὐκ ἀντὶ * τούτων σταυροῦσαι, ἀλλ' ὡς λύσας σάββατον. * — Καὶ τί ἐστι κρεῖττον, * θεραπεύσαι ἀσθενῆ, * ἢ τηρῆσαι τὰ σάββατα; * καὶ ἐκ κόλπων παρεγενόμενῃ πατρικῶν * χάριν μόνου σαββάτου; * ἀλλ' ὡς τῶν ἀνθρώπων * ἡσθένησεν ἡ φύσις, * καὶ εἶδον ἐξ ὕψους ταῦτα, * κατῆλθον πάσχειν καὶ θνήσκειν, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ια. Σάββατον ἄδης οὐ δειλιά, * τοῦτο οὐ φεύγει. Ἄλλος * οὐκ ἰᾶται ἀσθενεῖς, * εἰ

savit inique vivens. Ipse autem si patitur, sustinet fortiter, statque silens et mutus, chororum ut Adamus agat.

8. Sine voce stabat altitonans; expers verbi Verbum. Voce enim si erupisset, iam invictus erat; victorque, non affigebatur cruci, nec saluti Adamus reddebatur. Ideo ut pateret, tacens stetit, qui sapientes in astutia capit. Iudex ergo intuens Christum silentem, cunctabundus ait: « Quid faciam nihil dicenti prorsus? Reus est criminum, propter quae a nobis mors ejus petitur, ut chorus exultet Adamus. »

9. — « Morte nunc idcirco damnatus sum, ait salvator meus ad scelestum populum (nam ne verbis quidem dignatur Pilatum alloqui, mutum eum iumentum aestimans), propterea quod Iairi filiam ego erexi uno verbo; propterea quod unigenitum viduae suscitavi, et Lazarum exanimem ad mea iussa curantem omnibus ostendi. Nonne propter haec, immo etiam quamvis haec fecerim « patior, morior, ut Adamus exultet? »

10. Haec ubi plebs audivit melliflue ab ore Verbi, ac si amarulenta ructaret, erupit: « Ea propter minime cruciaris, sed quia solvisti sabbatum. » — « Et utrum praestabilius, sanarene languidum, an servare sabbata? An paternis e sinibus exivi ego tantum propter sabbatum? Verum cum langueret hominum natura, idque ab alto viderem, descendi ut patiar et moriar, unde Adamus exultet.

11. « Sabbatum Orcus non formidat, neque refugit. Alter nullus sanat aegrotos,

8. καὶ Ἀδάμ cum crasi. — χάριν — τῷ μὴ λαλοῦντι οὐδὲν id. — ἡμεῖς fort. ἡμεῖς, et ἵνα pro ὅθεν. — αἰτούμεθα, ὅθεν καὶ θνήσκει C.

9. θάνατον ὀφείλω C. — οὐδὲ λόγων γὰρ ἠξίου C. — εἶδενα πᾶσιν, μὴ τάχα διὰ ταῦτα μᾶλλον ἀντὶ τούτων C.

10. ὡς πικρίαν ἐμπλ. ἀνεβόα· ἀντὶ τούτων οὐ σταυροῦσαι, ἀλλ' ὡς λύσας τὸν θάνατον, καὶ τί καλὸν ἐστι; ita C, immani sphalmate, quod feliciter tollit

emendatio, nisi malueris: στ. ὡς λύσας δὲ σαββ. De σταυροῦσαι cf. cant. VIII, 10. — πατερ. παρεγενέμεν C. — μόνου et sequentia ἀλλ' ὡς τῶν ἀνθρ. in luxato cod. desunt. Rhythmus etiam requirit τοῦ σαββάτου ἕνεκα. — καὶ εἶδεν C. melius pro melodia: εἶδον δὲ ταῦτα ἐξ ὕψους. — Demum δε καὶ ἦλθον C, nec plura. — paulo supra f. mel. ἦ ἐκ κόλπ.

11. μόνος ὁ δεσπότης τοῦ σαββ. ἐγὼ σταυρ. De correctione cf. Matth. XII, 8; Luc. VI, 5. — ἐνόσει,

μη μόνος κύριος * ὁ τοῦ σαββάτου, ἐγὼ ὁ σταυρούμενος. * Πολλῶν γὰρ σαββάτων * φύλαξ γέγονε τυφλός, * καὶ τὸ πάθος οὐκ ἤμβλυνεν. * ἐφύλαξε πολλὰ πολλὰκις σάββατα * ὁ παράλυτος, ὀκτῶ * καὶ τριάκοντα γὰρ * ἔτη ἐνόσει, ὅμως * οὐκ ἰαθεὶς ἐκ τῆς κλίνης * ἠγέρθη, ἕως οὗ ἦλθον, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ιβ'. Ὑόγον ἠκούσατε ἐκ πολλῶν * τῶν παροικούντων κύκλῳ. * Οἱ τηροῦντες σάββατα, * καὶ μισοῦντες ἅπαντα * ἔθνη, ποῦ, εἶπον, ἐστὶν ὁ Θεὸς αὐτῶν, * τὰς νόσους σοθέων * αὐτῶν, καὶ ὑπὸ αὐτῶν * διὰ νόμου τιμώμενος; * Τοιαῦτα λέγοντες, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν * ἐμυκτῆριζον ἡμᾶς * ὀνειδίζοντες, καὶ * ἡμῶν καταλαλοῦντες. * πάντας ἐγὼ τῷ σαββάτῳ * ἰῶμαι, δόξαν παρέχων, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ιγ'. Ἄδικος ἔδοξα, δικαίων * πόρνην μετανουῶσαν, * τὴν τοὺς πόδας τοὺς ἐμοὺς * διδασκάλους σωφροσύνης * κεκτημένην, τὴν καλῶς μοι πιστεύσασαν, * τὴν βρέξασαν ἴγνη, * ἃ οὐκ ἔβρεξε βυθός, * ψιλοῖς τότε τοῖς δάκρυσι, * τὴν μύρω κεφαλῆν ἐμὴν ἀλείψασαν, * ἣν ὁ πρόδρομος θιγεῖν, * ἐφοβήθη ἕως * ἐκέλευσα, τὴν ταῦτα * πᾶσι δηλοῦσαν πρὶν ἂν νῦν * ὑπομένω, θέλων, πάσχων, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ιδ'. Λέγοντος ταῦτα μὲν Ἰησοῦ * ἤκουσεν σίμοβόρος * ὁ ἀνήμερος λαός, * καὶ ὡς λέων ὤρυσεν * τοῦ ἀρπάσαι τὴν ψυχὴν τοῦ ἀμνοῦ Χριστοῦ. * Πιλαῶτος δὲ τούτων * τὴν βουλὴν ἀναπληρῶν, * εὐθὺς πρᾶον ἐμάστιξεν. * Ἐπὶ τὸν νῶτόν σου αὐτὸς ἐτέκνηεν, * σὺ δὲ τὴν τούτου πλευρὰν * ὄναρ βασανίζων, * ἀνέδειξας ἰσχύν σου. * τοῦτο γυνὴ γὰρ

ἀλλὰ ὅμως οὐκ ἴδθη, κλίνης οὐκ ἠγέρθη, ἕως οὐκ ἦλθον, idem C sic, omnino ad interpretum crucem.

12. σοθέων pro contr. σοθῶν. Sed ecce codex : μισοῦντες γὰρ ἔθνη πάντα εἶπον... τ. νόσους σοθῶν (sic) et in fine, ἡμῶν omisso : καὶ καταλ. ἐγὼ τῷ σαββ. πάντας ἰατρεύω. Cf. Luc. XXIV, 18; Gen. XII, 10; XX, XXI, etc.

13. Καὶ πόρνην C. — ἕως ἐκελεύσθη τὴν ταῦτα προ-

« præter eum solum, qui sabbati Dominus « est, ego cruci affixus. Multa certe sabbata « servavit cæcus, neque ægritudinem hebe- « tavit. Plurima plurimo tempore sabbata « custodivit paralyticus : octo enim et tri- « ginta annos ægrotavit : verumtamen haud « e lecto sanus exilivit, donec venerim, ut « exultet Adamus.

12. « Contumelias audivistis, quas multi « advenæ oggerunt : « Isti sabbatorum cul- « tores, qui gentes aversantur omnes, ubi, « aiebant, eorum Deus est, qui morbos illo- « rum abigat, et ab illis sit ex lege glorifi- « catus? » Talia effutientes, nostri quoque « inimici deridebant nos, et conviciis ac ma- « ledictis impetebant. Ego omnes in sabbato « medeor, gloriam largitus, unde Adamus « exultet.

13. « Iniquus æstimatus sum, iustificans « meretricem poenitentem, quæ ad pedes « meos, veluti pudicitiae magistros, discipli- « nam edocta, in me probe credidit; quæ « tunc vestigia, abysso maris intacta, puris « abluit lacrymis; quæ unguento caput lenivit « meum, quod præcursor tangere subhor- « ruit, donec iuberem; quæ demum eadem « omnibus prænuntiavit, quæ nunc susti- « neo, ultro patiens, ut exultet Adamus. »

14. Iesum talia fatum plebs audivit, sanguinis sitibunda, populus immanis, leonisque more rugiit, animam ut raperet agni illius Christi. Pilatus autem, dum istorum vota complet, illico verberavit mansuetum. Tuo in dorso fabricavit, tu vero ipsius pungens uxorem in somno, vim ostendisti tuam. Hæc quippe idipsum declaravit, contestans : « Tu

δηλοῦσαν ἂν νῦν ὑπομένω, θέλων γὰρ πάσχων C, extra metrum perpetuo.

14. λέγοντος μὲν ταῦτα τοῦ Ἰησοῦ C. — ἀνήμερος δράκων, v. supra cant. VI, 13. — ὤρυατο sic C. — τὸν πρᾶον ἐμ. ἐπὶ νῶτῳ σου, αὐτὸς δὲ id. Ps. CXCVIII, 3. — τ. τ. πλευρὰν βασανίζων ἐδειξας τὴν ἰσχύν σου, γυνὴ γὰρ τοῦτο πρῶτῃ ἐδήλου C. Cf. hirmum et recole Matth. XXVII, 19; Gen. II, 22. Eodem sensu

ἐδύλου, * βοῶσα· Σὸν κριτὴν κρίνεις, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ιε'. Μάστιγας φέρει ὁ λυτρωτῆς, * δέσμιος ὢν ὁ ῥύστης, * βουληθεὶς καὶ ἐκτανθεὶς * ἐπὶ ξύλου, ἐν στύλῳ * ὁ στερεώσας νεφέλην πρὶν, ὁ Μωσῆ * καὶ Ἀαρὼν λαλῶν, * ὁ τοὺς στύλους τοὺς τῆς γῆς * στερεώσας, προσδέδεται * ἐπὶ στύλῳ· ὁ δεῖξας τῷ λαῷ ὄδον * ἐν ἐρήμῳ (πύρινος * πρὸ αὐτῶν γὰρ τότε * ἐφαίνετο), ὁ στῦλος * στύλῳ προσήφθη· ἡ πέτρα * ἐκτείνεται ἐπὶ ξύλου, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ιζ'. Ὁμῶς μαστίξας τὸν ἱατρὸν, * νίπτεται τὰς παλάμας * ὁ Πιλάτος ἐπ' αὐτῷ, * διὰ τούτου προσδοκῶν * ἀθωοῦσθαι· ἀλλ' εὐρέθη ὑπεύθυνος, * καὶ γὰρ φραγελλώσας * παρεδίδου τῷ σταυρῷ, * ὡς ἀθῶος εἰπὼν εἰμι. * Τίς ἤκουσέ ποτε φονέως λέγοντος * τῇ μαχαίρᾳ τῇ αὐτοῦ· * Ἐν σοὶ ἀποκτείννας, * δίκας οὐ δώσω; ξίφει * χρώμενος τῷ τῶν ἀνόμων, * Πιλάτε, κρίνε τὸν ζῶντα, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ις'. Σταύρωσον, ἤκουσεν ὁ φονεὺς * τῶν ἀσεβῶν κραζόντων, * καὶ τὸ θέλημα αὐτῶν * ἀνεπλήρου, παραδοὺς, * οὐκ ἐξ ἀνάγκης, βουλήσει σταυρούμενον· * ἀκούσας γὰρ ὅτι * ἐστὶ Καίσαρος ἐχθρὸς, * ἐποτήθη ὁ δεῖλαιος· * τοῦ παντοκράτορος, οὐ γὰρ τοῦ Καίσαρος * θέλει εἶναι δυσμενής· * τῆς ζωῆς ζωὴν νῦν * ὁ προτιμῶν, ἀθῶος * οὐκ ἔστιν, ὁ διὰ τούτων * ἀνόμων κτείννας τὸν κτίστην, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

κλειρὰ apud Nazianz. BB. II, p. 654 v. 457. p. 997 v. 37, p. 1129 p. LVI v. 3. Quoad ὄναρ om. præpos. cf. cant. IV, 6, Lobeck ad Phryn. p. 422.

15. Crescunt spinæ et vepres, nam codex : ὁ στερεώσας ἐν στύλῳ πρὶν νεφέλης Μωϋσῆ κ. ἀ. λ. ὁ τῆς γῆς τοὺς στύλους στερεώσας ἐπὶ στύλῳ προσδέδεται, ὁ δεῖξας τῷ λαῷ ὄδον εἰς ἐρημον· πύρινος γὰρ πρὸ αὐτῶν ἐφαίνετο, ὁ στῦλος στύλῳ προσήφθη, πέτρα ἐπὶ ξύλου, καὶ λαξέεται μοι ἡ ἐκκλησία, ἵνα... quæ ultima glossa videntur ad explicandum ἡ πέτρα. Utcumque pro metri ratione correximus. At locum fortasse integrum Josephus hymnographus recinebat, dum similia semel et iterum ederet (Pentecost.

« iudicem tuum iudicas, ut Adamus exul-
« tet. »

15. Verbera sustinet redemptor; vincetus, qui liberator est; ultroneus et vi extensus in ligno, qui olim nubem in columnam densavit; qui Moysi et Aaroni locutus est; qui terræ columnas firmavit, columnæ alligatus est; qui viam populo ostendit in deserto (flammeus enim tunc ante eos apparuit), columna columnæ aptata est. In ligno petra extenditur, ut exultet Adamus.

16. Verbera ubi medico dedit Pilatus, manus ob illum lavat, opinans inde se inson-tem fieri (at vero reus inventus est, utpote qui flagellatum cruci tradidit): « En ego in- « nocens sum, inquires. » Quis unquam audivit homicidam aientem gladio suo: Per te ego qui occidi, non dabo pœnas? Ense scelestorum usus, Pilate, iudica viventem, ut exultet Adamus.

17. « Crucifige! » ita scelestos clamantes audiit homicida, eorumque voluntatem implevit, tradens eum, qui haud invitus, sed ultro cruci affixus est. Ut enim audiit hoc: « Inimicus est Cæsaris, » expavit ignavus; Dei omnipotentis, non vero Cæsaris vult esse inimicus: Vitæ qui vitam prætulit suam, insons non est, qui scilicet per istos nefarios occidit creatorem, ut Adam exultet.

ed. rom. p. 342 col. 1, 363 col. 2) ζωῆς τὴν πέτραν — προσηλωθεῖσαν ξύλῳ τῷ τοῦ σταυροῦ, — πέτραι καθορῶσαι πάλοι φόβῳ πολλῶν διεββάγησαν, καὶ ἥλιος — τὸ φῶς ἀπέκρυψε. — Πέτραι τὴν πέτραν — τῆς ζωῆς ὅτε κατεῖδον — πέτρας ἀρθεῖσαν ὑπερθεν, — ἐν τῷ κρανίῳ διεββάγησαν· — καὶ ἥλιος τὰς αὐγάς — ἐναποκρύψας, σκοτασμὸν — βοῶν ἐνδέδεται· — πάντα τὰ ἔργα Κυρίου — τὸν Κύριον ὑμνεῖτε.

16. διὰ τούτου προσδοκῆσας C. — εἰμὶ εἰπὼν τίς ἤκ. π. φονεῦ sic cod. — τῷ ξίφει τῶν ἀνόμων χρώμενος πιλ. κρίνε id. — πιλᾶτ os cod etsi nomin. pro vocat. non sine art usurpetur.

17. τὸν βουλήσει. — εἰ γὰρ C. — De παντοκρά-

ιη'. Ρίψας τὸ ἐγκλημα καθ' αὐτοῦ, * κτείνει Χριστὸν δι' αὐτῶν, * ὑπουργοὺς αὐτοῦς εὐρών * τοὺς εἰπόντας· Τὸ αὐτοῦ * αἷμα ἐφ' αὐτοὺς σὺν τοῖς ἡμῶν γένηται * υἱοῖς μὴ τεχθεῖσιν. * ὦ πατέρων τῆς ἀρᾶς. * χείρονα εὐτρεπίζοντες * τοῖς γόνοις, τῇ πληγῇ πληγὴν προσέθηκαν, * δίκην ἔλκοντες κακῶν * εἰς γενεὰς αὐτῶν * εἰς αἰῶνα· ἡμεῖς δὲ * ἡμῶν σωτῆρος τὸ αἷμα * λαβόντες, ἔχομεν λύτρον, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

ιβ'. Ὡλετο δίψῃ ὁ γηγενής, * καύσωνι κατεφλέγη, * ἐν ἐρήμῳ πλανηθεὶς * καὶ ἀνύδρῳ, παύσασθαι * τὴν αὐτοῦ δίψαν οὐχ εὐρεν ὁ δύστηνος· * διὸ, ὁ σωτὴρ μου, * ἐπὶ τοῦ σταυροῦ νυγεῖς, * νάματα ζωῆς ἔβλυσας, * βοῶν διὰ πλευρᾶς· Εἰ σὺ ἐπιδιψῆς, * πῖε ἐξ ἐμῆς πλευρᾶς, * καὶ οὐ μὴ διψήσεις * ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα. * ταύτης διπλοῦν ὦν τὸ βρεῖθρον, * ποτίζει, λούει ρυπῶντας, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

κ'. Μήτις οὖν τὴν πλευρὰν τὴν Χριστοῦ * εἶπη ψιλοῦ ἀνθρώπου, * ἀνθρωπος γὰρ ἦν Χριστός, * καὶ Θεὸς ἦν, καὶ οὐχὶ * σχισθεὶς εἰς δύο, εἰς ἦν ἐξ ἐνό; Πατρὸς, * καὶ πάσχων καὶ θνήσκων, * εἰ καὶ μὴ νεκρούμενος, * ὡς Θεός· ἀληθῶς παθεῖν * ἠνέσχετο, τὰ πάντα γὰρ ὑπέμεινεν, * ἀψευδῶς τε καὶ ἐκὼν, * οὔτε ἐξ ἀνάγκης, * ὡς ἔφη Ἡσαΐας· * καὶ νῦν πληρῶν τὰ ῥηθέντα, * ὁ σωτὴρ μου πάντα φέρει, * ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

κα'. Ἄλλος δὲ τύπος τοῦ Ἰησοῦ * γέγονεν ὁ προφήτης * Ἰωνᾶς· ἐν τῇ γαστρὶ * κήτους γὰρ καταποθεὶς * ἐνεκρούθη, ὡς ἐν τῷ

τωρ cf. cant. XX, 6. — ζῶν νῦν προτιμήσας, ἀθῶος οὐκ ἔσται ὁ διὰ τῶν ἀνόμων C.

18. τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐστὶν ὑπ' αὐτοὺς σὺν τοῖς τέκνοις υἱοῖς C. De αὐτοῖς pro ἡμᾶς αὐτοῖς Cf. Hermann. in Soph. O. T. 706. — τὸν χιτῶνα εὐτρεπίζοντος γόνοις C. Rupto octosyllabico metro monemus aliud hic latere, quod emendando quæsimus. — εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν εἰς αἰῶνα· ἡμεῖς δὲ τοῦ σωτῆρος C.

19. ἀνδρῶν καὶ ἰάσασθαι τὴν δίψαν cod. — om. id. ὁ ante σωτήρ. — ζωῆς νάμ. C. — πλευρᾶς ἐπιδιψήσας, πῖεται (f. πῖετε, immo πῖθι) ἐμῆς πλευρᾶς, καὶ οὐ

18. Reatum vertens in semetipsum, occidit Christum ope eorum, ministros sibi eos reperiens, qui dixerunt: « Sanguis eius super nos et super filios nostros, super nondum « natos! » O patrum diræ! natis deteriora parantes, vulnere vulnus adiecere, qui vindictam criminum appellant in soboles eorum, per sæculum! Salvatoris vero nostri sanguinem nos sumentes, redemptionem habemus, ut Adam exultet.

19. Interiit siti terrigena, æstu combustus est; in eremo palabundus et arido loco, sitim unde expleret, non invenit infelix. Idcirco, mi Salvator, in cruce confossus, vitæ latices effudisti, clamans apertum per latus tuum: « Si tu sitias, bibe ex latere meo, ne « que sities unquam in æternum. » Duplex quum sit latex eius, potat et lavat sordidos, ut Adamus exultet.

20. Nemo igitur hoc latus Christi dicat esse puri hominis. Homo quippe Christus et Deus erat, neque in duos divisus: unus erat ex unico Patre, et patiens et moriens, nec tamen mortuus, quatenus Deus; qui ut vere pateretur, sustinuit omnia, sine fictione et sponte, neque ex necessitate, ut dixit Isaias. Quæ verba et nunc adimplens, salvator meus omnia subit, ut Adamus exultet.

21. Alter Iesu typus Jonas propheta fuit; in ventre enim ceti absorptus occultus est, sicut in sepulcro Dominus. Ille exivit e

μὴ διψήσεται (f. διψήσετε) εἰς τὸν αἰῶνα· διπλοῦν ταύτης τὸ βρεῖθρον, λούει καὶ ποτίζει τοὺς ρυπωθέντας, ἵνα cod.

20. ταύτην τὴν πλευρὰν εἶπη cod. — Ad sequentia cf. cant. XIV, 19. — ἀνθρωπος γὰρ Χριστὸς ὁ Θεὸς καὶ ἦν οὐ σχιζόμενος εἰς δύο, εἰς ἔστιν C. — πάσχων αὐτὸς θνήσκων καὶ μὴ νεκρ. θεὸς ὡς ἀλ. παθ. ἠνέσχ., ἅπαντα γὰρ ἀψευδῶς ἐκὼν ὑπέμεινεν οὐκ ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἔφη Ἡσαΐας, νῦν πληρῶν σωτήρ μου πάντα φέρει id.

21. γέγονεν προφήτης Ἰωνᾶς ἐν κοιλίᾳ τοῦ κήτους καταποθεὶς ἐπέμφθη ὡς ἐν τάφῳ ὡς ἐκείνος id. — μετὰ

ρω ὁ Κύριος· * ἐκεῖνος ἐξῆλθεν * ἐκ τοῦ κή-
τους μετὰ τρεῖς, * ὡς Χριστὸς ἐκ τοῦ μνή-
ματος· * ἐκεῖνος Νινευὶ κηρύξας ἔσωσε· *
πᾶσαν γῆν δὲ ὁ Χριστὸς * ἐλυτρώσατό τε *
καὶ ὅλην οἰκουμένην· * πάντα ἡμῖν ἐν προ-
φήταις * δηλώσας, ἦλθε πληρῶσαι, * ἵνα
χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

κβ. Νίκην παρέχων τοῖς ταπεινοῖς, *
δίκην τροπαίου φέρων * ἐπὶ ὤμων τὸν σταυ-
ρὸν, * ἐξῆλθε σταυρωθῆναι, * καὶ τιτρώσκειν
τὸν ἡμᾶς κατατρώσαντα· * πληρώσας γὰρ
πάντα * ἃ ὠφείλομεν ἡμεῖς, * καὶ πρὸς θά-
νατον ἔτρεχε· * ραπίσμασί ποτε μορφήν
ὑπέθηκεν, * ἣν οὐ φέρουσιν ἰδεῖν * Σεραφεῖμ,
τὰς ὄψεις * καλύπτουσιν αἰσχύνῃ· * διὰ
πάναν ἐνεδύθη * ἐθέλων χλαῖναν εἰς χλεύην,
* ἵνα χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

κγ. Ὁξὸς ἐπότισαν τὴν πηγὴν * τῶν
γλυκερῶν ναμάτων, * καὶ χολὴν ἐπέδωκαν *
μάννα ὑετίσαντι, * καὶ τὸ νᾶμα ἐκ τῆς πέ-
τρας πηγάζσαντι· * αὐτὸς δὲ καλχμῷ * τυ-
πηθεὶς, τὴν τοῦ ἐχθροῦ * ἐξορίαν ὑπέγραψε·
* γυμνὸς ἐπὶ σταυροῦ σταθεὶς, ἀπέδυσε * τῆς
ζωῆς τοὺς δυσμενεῖς· * τοῖς νεκροῖς καὶ
ζῶσι * γέλωτα δείξας, ξύλου * κατενεχθεὶς,
τῇ σινδόνι * εἰλήθη, δοθεὶς τῷ τάφῳ, * ἵνα
χορεύῃ ὁ Ἀδάμ.

κδ. Ὑμνησον τοῦτον, ὦ γηγενῆς, * αἴ-
νεσον τὸν παθόντα, * καὶ θανόντα διὰ σὲ *
καὶ ζῶντα μετ' ὀλίγον * θεωρήσας τῇ ψυχῇ,
δέξαι ἡδονῆ· * τοῦ τάφου γὰρ μέλλει * ἐξα-
νίστασθαι Χριστὸς, * καὶ καινίζειν σε, ἄν-
θρωπε· * ψυχὴν οὖν καθαρὰν αὐτῷ ἐτοίμασον,

τρεῖς οὕτως ὁ Χριστὸς id. — πᾶσαν δὲ τὴν γῆν ὁ Χρι-
στὸς ἐλυτρώσατο καὶ τὴν οἰκουμένην τὰ πάντα ἐν προ-
φήταις ἡμῖν προδηλώσας id.

22. f. σταυρωθῆναι ὄρωσε, quod diligentem de-
cet melodum et elegantem. Pergit cod. καὶ τρῶσαι.
tum σεραφεῖμ, καλύπτουσιν γὰρ τὰς ὄψεις αἰσχύνῃ διὰ
πτόην ἐν. ἐθ. χλαῖνην. Et alia fort. luxata sunt, quæ,
si mavis, aliter emenda : τὰς ὄψεις καλύπτοντα (ut
cant. XV, 13) αἰσχύνῃ | διὰ πτόαν ἐνεδύθη | ἐθέ-
λων χλεύην ὡς χλαῖναν, ἵνα.. cf. Ps. XXXIV, 26,
CVIII, 29. certe cod. habet θέλων χλαῖνην εἰς χλεύην,
ionica forma.

bellua post tres dies, ut Christus e monu-
mento. Ille Ninivitas prædicans salvavit; om-
nem vero terram Christus liberavit et univer-
sum orbem. Omnia quæ in prophetis præ-
dicta nobis ostenderat, venit adimpleturus,
ut Adamus exultet.

22. Victoriâ præstans humilibus, trophæi
instar crucem in humeris ferens, exiit ut cru-
cifigeretur, et vulneraret eum qui nos saucia-
vit. Supplens enim omnia quæ debebamus
nos, etiam ad mortem currebat. Sputis iti-
dem hanc tradidit faciem, quam intueri non
sustinent seraphim, qui præ pudore facies
suas abscondunt; præ amore, ultro turpi di-
ploide indutus est, ut exultet Adamus.

23. Aceto potaverunt fontem suavium
lymptharum, et fel dederunt illi qui manna
ut pluvian misit, et fluentia ex petra deriva-
vit. Qua arundine percussus est, hac senten-
tiam exilii in hostem subscripsit. Nudus in
cruce positus, vita exuit inimicos; mortuis
ac viventibus lætitiâ conferens, de ligno
depositus, sindone involutus, tumuloque da-
tus est, ut exultet Adamus.

24. Cui plaude hymnis, o terrigena; cane
pro te passum et mortuum; et mox redivi-
vum mente contemplatus, excipe eum cum læ-
titiâ; e tumulo namque surrecturus est Chri-
stus, tequæ, o homo, innovaturus. Mundam
igitur para illi animam, ut aliquando te cæli

23. τῷ ante μάννα cod. add. et omitt. ante νᾶμα,
item omittit δὲ post αὐτὸς. — τυπηθεὶς Suidas ha-
bet. De aoristo recentiorum ἐτυπηθην cf. Lobeck
ad Phryn. 764. — νεκροῖς τε καὶ ζῶσι C. — Dein
rhythmus requirere videtur γὰρ ἀν δηλώσας. —
κατενέχθη, σινδόνι εἰλήθη, τάφῳ δοθεὶς, ἵνα C.

24. f. ζῶντα καὶ μετὰ μικρὸν. — ἡδονῆ δέξαι τὸν
τάφον, μέλλει γὰρ C. — οὐρανὸν σε κάτοικον ποιήση
ὁ βασιλεὺς μου μικρὸν ἔσον ἤξει, καὶ χαρᾶς ἐμπλ. C.
Utinam læti finem, portumque, siue novo nec de-
sperato naufragio, attigerimus.

* ἴν' ἐνταῦθα οὐρανοῦ * κάτοικόν ποτέ σε * incolam illic faciat. Rex tuus cito veniet,
ποιήσῃ βασιλεύς σου * ἤξει ταχέως, χαρᾶς τε gaudioque implebit Ecclesiam, ut exultet
* ἐμπλήσει τὴν ἐκκλησίαν, * ἵνα χορεύῃ ὁ Adamus.

Ἄδῃ.

XVII.

CANTICUM IN DOMINICA PASCHÆ.

α'. Εἰ καὶ ἐν τάφῳ
κατηλθες, ἀθάνατε,
ἀλλὰ τοῦ ἄδου
καθεῖλες τὴν δύναμιν·
καὶ ἀνέστης, ὡς νικητῆς,
Χριστὲ ὁ Θεός,
γυναίξι μυροφόροις
φθηγζόμενος· Χαίρετε,
καὶ τοῖς σοῖς ἀποστόλοις
εἰρήνην δωρούμενος,
ὁ τοῖς πεσοῦσι
παρέγων ἀνάστασιν.

β'. Καταλαβοῦσαι
γυναῖκες τὸ μνήμᾳ σου,
καὶ μὴ εὐροῦσαι
τὸ ἄχραντον σῶμά σου,
ἐλεεινὰ δακρύουσαι,
ἔλεγον· Ἄρα
ἐκλάπη ὁ συληθεὶς
ἐκ τῆς αἰμόρρου τὴν ἴασιν;
ἄρα ἠγέρθη ὁ προειπὼν,
καὶ πρὸ τοῦ πάθους, τὴν ἔγερσιν;
Ἀληθῶς ἀνέστη Χριστός,
ὁ τοῖς πεσοῦσιν

1. Etsi in tumulum descenderis, o immortalis, inferni tamen subvertisti potentiam : atque surrexisti, ut victor, o Christe Deus, mulieribus unguentiferis edita voce : « Salvete ! » tuisque apostolis pacem largitus, tu qui lapsis das resurgere.

2. Deprehenso mulieres tuo monumento,

Ut asperum, spinosumque fuit superius canticum, nimirum hebdomadi τῶν παθῶν dicatum, sic iucundus, hilaris et planus, ni fallor, hicce primus hymnus paschalis erit. Grandiuscula a tertio troparia sunt, quæ singula ad triginta fere decurrunt versiculos, adeo breves quidem et alacres, ut, quod nullibi viderim apud Romanum, semel et iterum στιχοῖς sint trium nec plurium syllabarum; ac pene omnes, quasi Pindari illius dithyrambis similes, festivo impetu ferantur, neque ulla rhythmici aut melodice angustia, quantumvis ardua, impediuntur. Per me sane quisque miretur singularem vatis audaciam et solertiam, qui ne minima quidem sive verbis, sive metris illata vi,

nec reperientes intemeratum corpus tuum, flebilis cum lacrymis verba aiebant : « Num- « quid ablatum est, cui erepta fuit medela ab « hæmorrhoida? num suscitatus est, qui præ- « dixit se, vel antequam pateretur, redivi- « vum? Vere surrexit Christus, qui lapsus « dat resurgere. »

quamlibet transilit, veluti ludens et levi pede, difficultatem. Utinam Græci, qui publica consuetudine primum dumtaxat et tertium frequentant troparium, plura in editis libris retinuerint! Tres supersunt codices, in quibus poema inest integrum, mosquens. f. 278, corsin. f. 101-105, taurin. f. 177-183, quorum duo ultimi subsidia dererunt. In corsin. inscribitur : Κυριακῇ τοῦ Πάσχα κοντάκιον, ἤχ. δ', φέρον ἀροστιχίδα· Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ὁ ψαλμός. Præter 25 versus inter priores, omnes ingenti numero 731 ignoti sunt.

1. μυροφόροις τὸ χαῖρε προσέταξας T.

2. Omnibus edd. et codd. præter corsin. hoc trop. deest. — placeret οὐχ εὐροῦσαι.

παρέχων ἀνάστασιν.
 γ'. Τὸν πρὸ ἡλίου ἡλιον,
 δύναντα τότε ἐν τάφῳ,
 προέφθασαν πρὸς ὄρθρον,
 ἐκζητοῦσαι ὡς ἡμέραν,
 μυροφόροι κόραι,
 καὶ πρὸς ἀλλήλας ἐβόων·
 δεῦτε, ὦ φίλοι,
 ἀρώμασιν
 ὑπαλείψωμεν
 σῶμα ζωηφόρον
 καὶ τεθαμμένον,
 σάρκα ἀνιστῶσαν
 τὸν παραπεσόντα Ἀδάμ,
 κειμένην ἐν τῷ μνήματι.
 Ἄγωμεν,
 σπεύσωμεν,
 ὥσπερ οἱ μάγοι,
 καὶ προσκυνήσωμεν,
 καὶ προσενέγκωμεν
 τὰ μύρα, ὡς δῶρα,
 τῷ μὴ ἐν σπαργάνοις,

ἀλλ' ἐν σινδόνι
 ἐνειλημένῳ·
 καὶ κλαύσωμεν,
 καὶ κράξωμεν·
 Ὡ δέσποτα,
 ἐξεγέρθητι,
 ὁ τοῖς πεσοῦσι
 παρέχων ἀνάστασιν.

δ'. Ὅτε δὲ ταῦτα ἑαυταῖς
 ἔφησαν αἱ μυροφόροι,
 ἐσκόπησαν καὶ ἄλλο,
 ὃ ἐστὶ σοφίας πλήρες,
 καὶ φασὶν ἀλλήλαις·
 Γυναῖκες, τί ἀπατάσθε;
 πάντως οὐκέτι
 ἐν τῷ τάφῳ
 πέλει Κύριος.
 Ἄρα ἕως ἄρτι
 εἶχε κρατεῖσθαι,
 ὁ ἡνιοχέων
 τὴν τῶν κινουμένων πνοήν;
 ἀκμὴν νεκρὸς λελόγισται;

3. Ad Solem soli præeuntem, post ejus in tumulo occasum, ante auroram festinarunt, quasi diem exquirentes, unguentiferæ puellæ, invicem se alloquentes : « Adeste, o dilectæ! « unguentis subliniamus corpus vivificum, « etsi sepultum, ipsam carnem, quæ excitat « lapsum extra viam Adamum, quæ iacet in « monumento. Agite dum properemus, ma- « gorum instar, et adoremus, et afferamus « unguenta, ut munera, ad eum qui non

« fasciis, sed sindone involutus est. Et fleamus, et clamemus : O Domine, exurge, « qui lapsis præstas resurgere. »

4. Hæc ubi inter se dixerunt unguentiferæ, aliud iam expenderunt consilium, prudentia plenum, et invicem aiebant : « Feminæ, ut « quid decipiimini? Omnino non est in tu- « mulo Dominus! An hactenus teneri potuit, « qui habenis regit ventorum halitum? An « adhuc mortuus æstimatus est? Incredibile,

3. τὸν πρὸ ἡλίου ἡλιον. Apposite Hesychius : Ἥλιος, ὁ θεὸς καὶ τὸ ἄστρον, ne ad melitoniana nimis nota eamus. Cf. Ps. XVIII, 6; LXXI, 17. — δύνανται ποτὲ codd. et edd. τότε sensu et constanti rhythmō requiruntur. — Per me licet legas προέφθ. τὸν ὄρθρον (verbum enim motus facile excludit præpos.), et more veterum verbo adhæreat partic. ἐκζητοῦσαι, a quo tota series pendet. — Perpetuum sequimur hirmum et constantem melodiam, ubi minus apte codd. et edd. legunt : ὦ φίλοι, δεῦτε τοῖς ἀρώμασιν. — ἀνιστῶσαν f. pro ἀνιστάσαν, edd. et codd. more seriorum, ut in cant. XXI,

16. — κείμενον T. — προκομίσωμεν τὰ μύρα T et edd. τὰ μύρα ὡς δῶρα dividi in 2. versus suadent, præter concentum, omnia fere troparia.

4. Αἱ θεοφόροι ἐσκόπησαν T. — πάντως γὰρ δτι C, T, contra sensum. — Πάντως poetæ utuntur, etiam negatione sequente, ut Æsch. Prom. 333 et 1055. — μοx τάφῳ, pro acc. idem est melodo quam ταφῆ, ex lege metrica XII. — ὁ Κύρ. C. T. — πάντως ἕως T, ne salvo quidem sensu, prorsus negativo. — κινουμένων f. « quidquid spirat et movetur. » — νεκρὸς κατάκειται T. — οὕτω κράξωμεν T. — ἀπέλθοι codd. — Μαρία καὶ Ἰδὴ τὸν τά-

ἄπιστον,
ἄστατον
τοῦτο τὸ ῥῆμα·
διὸ συνίζωμεν,
καὶ οὕτω πράζωμεν,
ἀπέλθη Μαρία
ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
καὶ οἷς ἂν εἴποι,
ἀκολουθῶμεν·
πολλάκις, ὡς
προεῖρηκεν,
ἐγήγερται
ὁ ἀθάνατος,
ὁ τοῖς πεσοῦσι
παρέχων ἀνάστασιν.

εἰ. Ὑπὸ δὲ τούτου τοῦ σκότου,
αἱ συνεταὶ βυθμισθεῖσαι,
προέπεμψαν, ὡς οἶμαι,
τὴν Μαγδαληνὴν Μαρίαν
ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
ὡς λέγει ὁ Θεολόγος·
Ἦν δε σκοτία.
ἀλλ' ἐκείνη
πόθος ἔλαμπεν,
ὅθεν κατεῖδε

τὸν μέγαν λίθον
ἐγκεκλισμένον
ἀπὸ τῆς θύρας τῆς ταφῆς,
καὶ εἶπεν ὑποστρέψασα·

Μάθετε,
μαθηταὶ,
τοῦτο ὃ εἶδον,
καὶ μὴ μοι κρύψητε,
ἐὰν συνοίδατε.

Ὁ λίθος οὐκέτι
καλύπτει τὸν τάφον.

Μὴ ἄρα ἦραν
τὸν Κύριόν μου;
οἱ γὰρ φρουροὶ
οὐ φαίνονται,
ἀλλ' ἔφυγον.

Μὴ ἐγήγερται
ὁ τοῖς πεσοῦσι
παρέχων ἀνάστασιν;

εἴ. Τοῦτων ὡς ἤκουσε Κηφᾶς,
καὶ ὁ υἱὸς Ζεβεδαίου,
ἐξέδραμον εὐθέως,
ὡς ἐρίζοντες ἀλλήλοις·
τοῦ δὲ Πέτρου πρῶτος
εὐρέθη ὁ Ἰωάννης·

« importunum hoc verbum ! considamus igi-
« tur, et ita agamus : eat Maria ad monu-
« mentum, et quæ retulerit, sequamur. For-
« tasse, ut prædixit, surrexerit immortalis,
« qui lapsis dat resurgere. »

5. Eadem sub nocte, prudentes puellæ,
mente una conspirantes, præmiserunt, ut opi-
nor, Mariam Magdalenam ad monumentum,
enarrante Theologo; nox autem erat. Huic
vero facem amor prætulit, unde et perspexit
ingentem lapidem revolutum ab ostio sepul-
turæ, ac retroversa dixit : « Discite, discipuli,

« id ipsum quod vidi, neu mihi quidquam
« abscondite, si consci i mecum estis, lapis
« haud amplius abscondit sepulcrum. Num-
« quid abstulerunt meum Dominum? Quippe
« custodes non comparent, quin aufugerunt.
« Numquid exsurrexit, qui lapsis dat resur-
« gere? »

6. Ubi hæc Petrus audiit, una et filius Ze-
bedæi, subito cucurrerunt, ac si certatim
contenderent; sed Petro citior inventus est
Ioannes; verum etsi prævenerit, non intravit
in monumentum; sed expectavit corypha-

φον καὶ ὡς ἂν T. — εἶπη C. — ἀκολουθοῦμεν C, T.
— ὡς προσεῖπεν, ἐξεγήγερται T.

5. τοῦ σκόπου T. — βυθμισθεῖσαι T. — σκοτία.
Ioan. XX, 1. — πόθος κατέλαμπε C. — τὸ φῶς κατ.
T. — μὴ με χρ. C, T. — ἐὰν νοήσητε T. Cf. cant.
V, 7, rara quidem syntaxis in tersis poetis chri-

stianis, sed frequens in pseudo-nazianz. *Christo
patiente* prol. v. 16, 17, tum 711, 912, 1788, etc.
Cf. 1, Ioan. V, 15. — καλ. τὸ μνημα T. — οἱ φρ.
γὰρ C, T. — ὡς ἐγήγερται C.

6. ἐξ. ταχέως T. — καὶ τοῦ πέτρ. C. f. pro ac-
centu : εἰσηλθεν οὐκ, ut cant. XVI, 20, raro tamen

ὄμως καὶ φθόσας,
οὐκ εἰσῆλθεν
ἔνδον μνήματος·
ἀλλὰ ἀναμένει
τὸν κορυφαῖον,
ἵνα ὡς ποιμένι
ἀκολουθήσει ὁ ἀμνός,
καὶ ὄντως οὕτως ἔπρεπε.

Πέτρῳ γὰρ
εἴρηται·
Πέτρε, φιλεῖς με;
καὶ τὰ ἀρνία μου,
ὡς θέλεις, ποίμαινε.

Τῷ Πέτρῳ ἐβρέθη·
Μακάριε Σίμων,
τὰς κλεῖς σοι δώσω
τῆς βασιλείας.

Τῷ Πέτρῳ πρὶν
ὑπέταξε
τὰ κύματα,
ἃ ἐπέζευεν,
ὁ τοῖς πεσοῦσι
παρέχων ἀνάστασιν

ζ'. Ἄλλ' ὡς προεῖπον πρὸ μικροῦ,

Πέτρος τε καὶ Ἰωάννης
κατέλαβον τὸ μνήμα,
δι' ὃ εἶπεν ἡ Μαρία·
καὶ εἰσῆλθον ἅμα,
τὸν Κύριον δὲ οὐκ εὔρον·
ὄθεν πρὸς ταῦτα
πτοηθέντες
εἶπον ἅγιοι·

Τίνος ἄρα χάριν
ἡμῖν οὐκ ὤφθη;
μὴ τὴν παρῆρησίαν
ἡμῶν ἠγήσατο πολλήν;
πολὺ γὰρ ἐτολμήσαμεν·
ἔδει γὰρ

ἔξωθεν
ἡμᾶς ἐστάναι,
καὶ περιβλέψασθαι
τὰ ἐν τῷ μνήματι.

Ὁ τάφος γὰρ οὗτος
οὐκέτι ὡς τάφος,
ἀλλ' ὄντως οἶκος
Θεοῦ ὑπάρχει·

ἐν τούτῳ γὰρ
εἰγένετο,

um, pastorem ut agnus pone sequeretur : quod sane et vere decuit ; Petro enim dictum est : « Petre, amas me ? Ergo meos, ut vis, « pasce agnos. » Petro dictum est : « Beate « Simon, tibi dabo claves regni. » Petro demum maris æquora, quæ calcavit, subegit qui lapsis dat resurgere.

7. At sicut antea dixi, Petrus et Ioannes perrexerunt ad monumentum, ob id quod Maria retulit, et simul intraverunt, nec vero

Dominum repererunt : unde attoniti super hæc, aiebant sancti : « Quid erit cur nobis « non patuerit ? Nimiamne censuit fiduciam « nostram ? Multum quippe ausi fuimus : « oportuit enim stare nos foris, et circumspi- « cere in monumento. Sepulcrum illud non « est tumulo simile, sed vere domus Dei est, « quippe in qua mansit, et habitavit, et sibi « complacuit, qui lapsis dat resurgere.

melodi usu. — ἐν τὸς C. — τοῦ μν. C, T. — ἵνα. ἀκολουθήσει pro subj. ut tr. 12 et alias, confirmante Herm. ad Viger. p. 851 ; Winer. l. l. p. 271. — ὁ ἀμνός T, rectius quam C ἀρνός seniorum. — εἴρηται T. — καὶ τὰ ἀρνία. Iterum καὶ intensive, ut illud Theogn. quod mox noster imitatur : ὁδὸς δέ μοι ἀντὶ κακῶν καὶ τι παθεῖν ἀγαθόν. — ποιμανον C. — Cf. Ioan. XXI, 15-18. Licentia quadam poetica, verba diu post resurrectionem dicta præoccupantur. — usitatius ἐβρέθη. Matth. XVI, 17.

— βασιλ. πέτρῳ πρώτῳ C. — κύματα ἐπέζευεν T, & omisso.

7. ἀλλ' ὡσπερ εἶπον T. — τε om. C post πέτρος, cui dextere supplevit T : καὶ ὁ Ζεβεδαιου. — f. διὸ εἶπετο μαρία « quare sequebatur. » — οἱ ἅγιοι C, T. — ἄρα τίνος in utroque cod. læso accentu. — ἡμᾶς ante ἐστάναι, postulat melodia, sed cf. cant. XII. ἡμᾶς σταθῆναι T. — ὄντως θρόνος T. Respicit Gen. XXVIII, 17 : ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος, οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀλλ' ἡ οἶκος Θεοῦ.

καὶ ὤκησεν,
καὶ εὐδόκησεν,
ὁ τοῖς πεσοῦσι
παρέχων ἀνάστασιν.
η'. Περιετρέπη οὖν ἡμῖν
ἡ παῖρησία εἰς τόλμαν,
καὶ μᾶλλον ἐλογίσθη
καταφρόνησις τὸ θάρσος,
διὰ τοῦτο τάχα
οὐκ ὤφθη, ὡς ἀναξίους.
Ταῦτα λαλοῦντων
τῶν γνησίων
φίλων πλάσαντος,
εἶπεν ἡ Μαρία
ἀκολουθοῦσα·
Μῦσται τοῦ Κυρίου,
καὶ ὄντως ἐρασταὶ θερμοὶ,
μὴ ὡς ὑπολαμβάνητε,
αὐτοὶ γὰρ
μείνατε,
μὴ ἀθυμεῖτε·
τὸ γὰρ γενόμενον
οἰκονομία ἦν,
ἵνα αἱ δὲ γυναῖκες,

ὡς πρῶται πεσοῦσαι,
ἴδωσι πρῶται
τὸν ἀναστάντα·
ἡμῖν θέλει
χαρίσασθαι
τό· χαίρετε,
αἱ πενήθησσαι,
ὁ τοῖς πεσοῦσι
παρέχων ἀνάστασιν.
θ'. Ἐπειδὴ οὕτως ἑαυτὴν
ἐπληροφόρει Μαρία,
παρέμεινε τῷ τῆφῳ,
τῶν ἀγίων ἀπελθόντων·
ἀκμὴν γὰρ ἐδόκει
ὅτι ἐπήρθη τὸ σῶμα,
ὅθεν ἐβόα,
οὐ ῥήμασιν
ἀλλὰ δάκρυσιν·
Οἶμοι, ὦ Θεέ μου,
ποῦ σε μετήραν;
πῶς δὲ κατεδέξω
κεκληδωμέναις χερσὶ
βαστάζεσθαι, ἀμώμητε;
Ἄγιος,

8. « Evasit igitur nostra libertas in auda-
« ciam, quin immo fiducia contemptus repu-
« tatur; ideo fortasse non illico comparuit, ut-
« pote indignis. » Dum hæc creatoris fideles
amici loquuntur, ait Maria pone secuta :
« Sacri alumni ac Domini vere ferventes ami-
« ci, nolite sic iudicare. Manete vosmetipsi
« et ne desperetis. Quod enim accidit, quæ-
« dam erat provida cura, ut prorsus mulie-
« res, quæ priores ceciderunt, primæ viderent

« suscitatum. « Salvete, vos quæ lugetis, »
« nobis vult fausta voce dicere, ille qui lapsis
« dat resurgere. »

9. Postquam ita se certiores Maria fe-
cit, sanctis recedentibus, remansit iuxta se-
pulcrum. Adhuc enim censebat ablatum esse
corpus, unde exclamavit, non verbis, sed fle-
tibus : « Heu mihi ! Deus meus, quo te trans-
« tulerunt ? Quomodo passus es te pollutis
« ferri manibus, o immaculate ? Sanctus !

8. Tenue multis fortasse erit, sed nonnullis
notatu dignum, cum habeant fata sua libelli, illud
est, quod prima horum cæminum editio usque
ad v. 15 troparii 8 secundis ventis processerat,
quum sive ob concilii vaticani gravissima mo-
menta, sive ob adversas Urbis et orbis tempesta-
tes, interrupta inde opera et suspensa mœnia, ac
pene desrupta ac desperata diu manserant. —
ἡμῖν post τοῦτο male interponit C. — τῶν ἀληθῶν
φίλων requirit acc.; excludit vero metrum τοῦ

ante πλάσαντος, ut habent codd. — οὕτως θερμ.
id. — f. legendum αὔθι γὰρ, invito C; audacious
emendavit scriptor taurin. οὐχ ὡς ὑπολαμβάνητε,
ἀλλ' ὑπομείνατε, μὴ ἀθ. τὸ γὰρ γινόμενον, iunctis
versiculis 15, 16. — καὶ μὴ ἀθυμ. C. — ἴδωσι πρῶ-
τον T. — f. ἡμῖν ποθεῖ pro rhythmō. — τοῖς πεν-
θησασιν T. ταῖς πενήθησασιν C.

9. f. ἀπελθόντων τ. ἀγ. T. ἀπήραν, melodo satis
placere ἀπαίρειν, sequentia docent. — ὅθεν ἐλάλει T.
— οὐχὶ ῥήμασιν codd. — f. τοῖς δὲ δάκρ. moduli gra-

Ἅγιος,
ἅγιος, κρᾶζει
τὰ ἑξαπτέρυγα
καὶ πολυόμματα,
καὶ τούτων οἱ ὄμοιοι
μόλις φέρουσί σε·
καὶ πλάνων χειῖρες
ἐβάστασάν σε.

Ὁ πρόδρομος
βαπτίζων σε
ἐκραύγαζε·
Σύ με βᾶπτισον,
ὁ τοῖς πεσοῦσιν
παρέχων ἀνάστασιν·

ι. Ἰδοὺ τριήμερος νεκρὸς
πέλεις, ὁ πάντα καινίζων·
ὁ Ἀλζαρον ἐγειρας
τέτταρας μετὰ ἡμέρας,
δείξας καὶ δρομαῖον
τὸν δεδεμένον κηρίοις,
κεῖσαι ἐν τάφῳ.

Ἄλλ' ἤθελον
σοῦ ἰδεῖν ταφὴν,
ἵνα ὡς ἡ πόρνη,
δάκρυσι βρέξω,
οὐ τοὺς πόδας μόνον,
ἀλλὰ καὶ ὄλον ἀληθῶς
τὸ σῶμα καὶ τὸ μνημῆμά σου,
κράζουσα·

Δέσποτα,
ὡς τὸν τῆς χήρας
υἱὸν ἀνέστησας,
σαυτὸν ἀνάστησον!
ὁ τοῦ Ἰαείρου
τὴν παῖδα ζωώσας,
τί ἔτι μένεις
ἐν τῷ μνημείῳ;
Ἀνάστηθι,
ἐπίστηθι,
ἐμφάνηθι
τοῖς ζητοῦσί σε,
ὁ τοῖς πεσοῦσιν

« sanctus! sanctus! clamant Seraphim sex alis
« et sexcentis oculis insignes, eorumque hu-
« meri vix te sustinent; et impostorum ma-
« nus abstulerunt te! Ille Præcursor, tingens
« te, clamabat: Baptiza me, qui lapsis das
« resurgere.

10. « En tertia die mortuus es, tu qui
« omnia renovas; qui Lazarum suscitasti
« quatrduanum, eumque fecisti accurrere,

« vel fasciis devinctum, tu in sepulcro iaces!
« Tuam videre avebam sepulturam, ut lacry-
« mis perfundam, sicut meretrix, non tuos
« tantum pedes, sed totum omnino corpus et
« feretrum tuum, clamans: O Domine! sicut
« viduæ filium suscitasti, temet excita! qui
« Iairi filiam vivificasti, cur adhuc in sepul-
« cro iaces? Exoriare, adesto, manifestator
« quærentibus te, qui lapsis das resurgere. »

tia. οἱμοιοι θεῶ C. μοι Ἰησοῦ μου, ποῦ σου T. ποῦ jam
vidimus, ubi ποῦ expectatur. Cant. XIV, 1 v. 5.
— βαστ. ἀθάνατε T. — σοι κρᾶζει C. Is. VI, 2, 3;
Apoc. IV, 8. mox recole cant. IV, 7 seqq.

10. μετὰ τέσσα. ἡμ. C, T. — καὶ δείξ. C. δρομ.
ἄλλ. T. — τὸν κηρ. δεδ. C, T. — ἐν τάφῳ καὶ ὡς
εἶθε εἶδον ποῦ ταφὴν T. — μὴ μόνον T. οὐ μόνον C.
— σοῦ λέγουσα T. Huc usque melodus, more
Græcorum, ut notatum in cant. XII, meretricem
a Magdalena distinguit, nisi quis intelligat: « Ut
feci, dum essem meretrix. » Cf. Marc. V, 22;
Luc. VIII, 42. — ὁ τὴν Ἰητροῦ παιδίσκην ζωώσας, τί
δοῖται (l. ἔτι) μένεις ἐν τῷ τάφῳ T depravate. —

V.

ἀν. πιστώτηθι C, barbare. At minus apte cum cæ-
teris eximiam strophæ cohærere ne credas; ne-
que mox ubi ὠφθη, facilius legas ἔφθη, ac si non-
dum Christus Magdalenæ visus, agnitusque
fuerit. Melodus enim argutus puellam inducit
secum tacite colloquentem, Christumque intus
mouentem, et clam se amantis pectori obvium
ostendentem, priusquam in hortulano oculis de-
tegatur apertis. « Cernit enim Jesum, licet non-
dum adesse intelligat, » inquit Cyrillus Alex.
in hoc loco Io. XX, 14, et aibi: « Hortula-
num eximio affectu Dominum vocat, persentie-
bat ibi Domini Jesu halitum. »

9

παρέχων ἀνάστασιν.
 ια'. Νενικημένην τῷ κλαυθμῷ
 καὶ ἠττημένην τῷ πόθῳ
 ἰδὼν ὁ πάντα βλέπων
 τὴν Μαγδαληνὴν Μαρίαν,
 ἐσπλαγχνίσθη τότε,
 καὶ ὤφθη λέγων τῇ κόρῃ·
 Γύναι, τί κλαίεις;
 καὶ τί ζητεῖς
 ἔνδον μνήματος;
 Εἶτα ἡ Μαρία
 λέγει στραφεῖσα·
 Κλαίω, ὅτι ἦραν
 τὸν κύριόν μου ἐκ ταφῆς,
 καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν·
 πάντως δὲ
 σὸν ἐστι
 τοῦτο τὸ ἔργον,
 εἰ μὴ πλανῶμαι γὰρ,
 ὁ κηπουρὸς εἶ σύ·
 διὸ εἰ ἐπῆρας
 τὸ σῶμα, εἰπέ μοι·
 κἀγὼ λαμβάνω
 τὸν λυτρωτὴν μου·

ἐμός ἐστι
 διδάσκαλος,
 καὶ κύριος
 ὁ ἐμός ἐστιν,
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.
 ιβ'. Ὁ τὰς καρδίας ἐρευνῶν,
 καὶ τοὺς νεφροὺς ἐμβατεύων,
 εἰδὼς ὅτι γνωρίζει
 τὴν φωνὴν αὐτοῦ Μαρία,
 ὡς ποιμὴν ἐφώνει
 τὴν μυκωμένην ἀμνάδα,
 λέγων· Μαρία!
 Ἡ δὲ εὐθὺς
 ἠγνώρισάσα·
 Ὄντως ὁ καλὸς μου
 ποιμὴν φωνεῖ με,
 ἵνα τοῖς ἐννεα
 καὶ ἐνενηκοντα ἀμνοῖς
 λοιπὸν συναριθμήσει με.
 Βλέπω γὰρ
 ὀπισθεν
 τοῦ με καλοῦντος,
 ἀγίων σώματα,

11. Ut singultu devictam, et amore oppressam Magdalenam Mariam vidit, qui cuncta intuetur, commotus tandem est, et apparuit puellæ, dicens: « Mulier, quid ploras? Quem ve quæris in monumento? » Tum Maria, retro se vertens, ait: « Fleo, quia « tulerunt Dominum meum ex tumulo, neque scio ubi posuerunt eum. At certe tuum istud opus est; namque, nisi fallor, tu horum tulanus es, ideo si tu abstulisti corpus, dicit

« mihi: et ego sumo redemptorem meum; « meus est magister; certe Dominus meus « est, qui lapsis dat resurgere. »

11. κλαίεις, τίνα θέλεις C, T. — στραφεῖσα λέγει C. εἶπεν T. metri sui Noster adeo tenax est, ut facili crasi scripserit: κοῦκ οἶδα ποῦ. — ἐσὸν ἐ. Sic T. — λοιπὸν εἰ ἐπιτέρες sic T. — ἐμός πελει διδ. C. — κύρ. ἐμός T.

12. νεφροῦς. Ps. VII, 10; Jerem. XI, 20, XVII, 10. ἐμβατεύων, uti Romanus, alter melodus paschalis habet in cod. Vat. 771: ὁ δὲ καρδίας καὶ νεφροῦς | ἐμβατεύων | ἔφη πρὸς αὐτοὺς. Ita et Georg. Pisida adv. Sever. 602: ὁ τὰς ἐν ἡμῖν ἐμβατεύων καρδίας.

12. Qui corda scrutatur, et renes pervadit, sciens quod vocem suam agnosceret Maria, uti pastor, sonum dat balanti agnellæ, aiens: « Maria! » Illa, statim comperiens, ait: « Vere bonus meus pastor suo me ore « vocat, ut cum novem et nonaginta ovibus iam annumeret me: pone namque

— φωνεῖν cum accusat. ex unico fere et dubio Homeri exemplo, cæteroque delicatus, poeta plus semel usurpat. Eodem modo τὰ δὲ γόνατα ἐφώνησε, in Pentecost. rom. sabb. δικαινεσίμου, στιχ. ἀνάστ. — ἡ δὲ εὐθὺς εἶπεν C, T. — οἶμοι ὁ καλὸς T. — δικαίων τάγματα T. — διδὸ οὕτω C. — ἐμός πελει C. — ὡς προεῖπον C, T, in quo: αὐτός ἐστιν ὡς πρ. κύριος ὁ ἐμός ἐστιν. Inde non discedat lector φιλάρχαιος, quin osculo excipiat reidentem boni pastoris imaginem, cum ove

ἀγγέλων τάγματα·
διὸ οὔτε λέγω
τίς εἶ ὁ καλῶν με;
σαφῶς γὰρ ἔγνων
τίς ὁ καλῶν με,
ἐμός ἐστι,
ὡς εἶπον πρὶν,
διδάσκαλος
τέ καὶ κύριος,
ὁ τοῖς πεσοῦσιν
παρέχων ἀνάστασιν.

ιγ'. Ὑπὸ δὲ πόθου τοῦ πολλοῦ
καὶ τῆς ἐμπύρου ἀγάπης
ἡ κόρη κατηπείχθη,
καὶ κρατῆσαι ἠβούληθη
τὸν ἀπεριγράπτως
τὴν κτίσιν πᾶσαν πληροῦντα.
Ὅμως ὁ πλάστης
σπουδῆν αὐτῆς
οὐκ ἐμέμψατο·
ἀλλ' ἐπὶ τὰ θεῖα
αὐτὴν ἀνάγει,
λέγων· Μὴ μου ἄπτου!

Μὴ νόει μόνον με βροτόν·
Θεός εἶμι· μὴ ἄπτου μου,
ὦ σεμνή!
πέτασον
ἄνω τὸ ὄμμα
καὶ κατανόησον
τὰ ἐπουράνια·
ἐκεῖ ζήτησόν με,
καὶ γὰρ ἀναβαίνω
πρὸς τὸν πατέρα,
ὃν οὐκ ἀφῆκα·
αὐτοῦ εἶμι
ὁμόχρονος,
καὶ σύνθρονος
καὶ ὁμότιμος,
ὁ τοῖς πεσοῦσιν
παρέχων ἀνάστασιν.

ιδ'. Ῥητορευέτω δὲ λοιπὸν
ταῦτα ἡ γλῶττά σου, γύναι,
καὶ διερμηνεύετω
τοῖς υἱοῖς τῆς βασιλείας,
τοῖς νῦν προσδοκῶσι
τὴν ἔγερσίν μου, τοῦ ζῶντος·

« eum qui vocat me, video sanctorum cœtus,
« angelorum acies. Unde id non dico : Quis
« es tu, qui me vocas? Probe iam conscia quis
« me vocet; meus est, ut modo dixi, et ma-
« gister et Dominus, qui lapsis dat resur-
« gere. »

13. Nimio autem amore ignitaque cha-
ritate pulsa puella est, ac tenere voluit eum,
qui ambitu maior, totam complet creatu-
ram; attamen conditor haud eius studium
vituperavit, quin ad divina promovet, di-

balante ludentis, frequenti comitatu exultantis,
qualem inter angelos et apostolos, myrteta inter
et viridaria, veteres picturæ adumbrare solent.

13. πόθου τοῦ θερμοῦ T. — ἀναπληροῦντα T,
omisso πᾶσαν. — τὴν σπ. αὐτῆς C, T. — ἀνῆγεν T.
— μὴ μόνον βρ. με νόει C. εἰ μόνον T. — ἐκζήτησον
ὄν με T, om. ἐκεῖ. — αὐτῶ T. πέλω C, T. — ὁμό-
θρονος ὡς σύγχρονος καὶ συνάναρχος T. Alterutra
scriptura, æque vetus, egregia esto catholici
dogmatis pronuntiatio.

cens : « Noli me tangere ! neque in me solum
« vide hominem, Deus sum ; ac me tangere
« nolis, o veneranda ! Sursum attolle oculos,
« et percipe cœlestia. Illuc me quaerito, as-
« cendo enim ad Patrem, quem non dimisi ;
« ipsi sum coæternus, in eodem throno, ea-
« demque maiestate, qui lapsis do resur-
« gere.

14. « Hæc deinceps enarret lingua tua, mu-
« lier, et interpretetur filiis regni, qui expe-
« ctant donec resurgam ego vivens. Festina,

14. Ῥητορευέτω τῷ λόγῳ T. Activ. contra
morem veterum. — παραδοκοῦσι codd. miro con-
sensu. — σπεῦσον καὶ φθάσον C. cf. trop. 16.
σπεῦσον, μαρτα, καὶ τοὺς μαθητάς μου T. — σάλ-
πιγγός σου γλῶτταν μεγαλοφώνως C. σάλπιγγί σοι
χρῶμαι μεγαλοφώνῳ T. — ἔγειρον C, T. — λαμπάδας
ἔψουσιν C. — νυμφ. ἠγέρθη T. — καὶ οὐδὲν C, T. —
ἐνδον pro acc. idem ac ἐντὸς ex lege XI. — δεῖ
ἔρχεται T. Iterum nos melodus intueri jubet ve-
teres illas musivi operis areas, quæ virgines cient

σπεύσον, Μαρία,
καὶ μαθητὰς
μοῦ συνθήροισον·
σχλπιγγί σου γλώττης
μεγαλοφώνῳ
ἤχησον εἰρήνην
εἰς τὰς ἐμφόβους ἀκοὰς
τῶν κεκρυμμένων φίλων μου.

ἔγειρε
ἅπαντας
ὥσπερ ἐξ ὕπνου·
ἰν' ὑπαντήσωσι,
καὶ δαδάς ἄψωσιν,
εἰπέ· Ὁ νυμφίος
ἀνέστη τοῦ τάφου,
οὐδὲν ἀφήκεν
ἐνδον τοῦ τάφου,
ἀπώσασθε,
ἀπόστολοι,
τὴν νέκρωσιν,
ὡς ἐγήγερται
ὁ τοῖς πεσοῦσιν
παρέχων ἀνάστασιν.

ιε'. Ὡς οὖν ἀκήκοε σαφῶς
ἄλων τῶν λόγων τοῦ Λόγου,
ὑπέστρεψεν ἡ κόρη

καὶ φησὶ ταῖς ὁμοτρόποις·
Θαύματα, γυναῖκες,
ἃ εἶδον καὶ διηγοῦμαι·
μή τις οὖν δόξη
ληρήματα
μοῦ τὰ ῥήματα·
οὐ γὰρ ἐφαντάσθην,
ἀλλ' ἐνεπνεύσθην·
πέπλησμαι τῆς θείας
καὶ ὁμιλίας τοῦ Χριστοῦ·
καὶ πῶς, καὶ πότε, μάθετε·
ὅτε με
ἔλιπον
οὐκ ἐπεὶ Πέτρον,
ἐγγὺς τοῦ μνήματος
ἰστάμην κλαίουσα,
διότι ἐδόκουν
ἐπὶ ῥῆθαι τὸ σῶμα
τοῦ ἀθανάτου
ἐκ τοῦ μνημείου,
ἀλλὰ εὐθύς
οἰκτεῖρας μου
τὰ δάκρυα,
ἐπεφάνη μοι
ὁ τοῖς πεσοῦσιν
παρέχων ἀνάστασιν

« Maria, cœtumque meorum discipulorum
« voca; oris tui tuba magna resonante, sona
« pacem ad pavidas latentium amicorum meo-
« rum aures, experge fac omnes, quasi e
« somno; ut obviam eant, et tædas accendant,
« dicito: Sponsus resurrexit e tumulo; nihil
« ibi reliquit; pellite, apostoli, stuporem, quia
« surrexit, qui lapsis dat resurgere. »

15. Ubi perspicue audiit omnia Verbi elo-
quia, retro puella cucurrit, et ait suis so-

ex auro micantes, sponsoque accurrentes ovanti,
quales pene sub oculis meis salutare licet in re-
novata fronte basilicæ B. Virgini juxta ædes cal-
listianas trans Tiberim consecratæ. Neque a
nuptiali veterum pompa aberat lætus tibiaram
sonus, haud inconcinne a melodo præmissus.

dalibus: « Sunt prodigia, o feminæ, quæ
« vidi et refero. Nemo ergo deliria habeat
« verba mea, haud enim insanivi, sed spiritu
« afflata sum; impleor et visione et sermone
« Christi; et quo pacto et undenam, audite:
« Quando me reliquit Petrus, iuxta monu-
« mentum steti plorans, rata ablatum fuisse
« corpus illius immortalis e feretro. At subito
« misertus meorum fletuum, apparuit mihi
« is qui lapsis dat resurgere.

15. ὁμοτρόποις εἶπεν T, omisso φησὶ. — ὡς
ληρήματα C. ὡς λῆρα εἶναι T. — τῆς θείας C, T. —
τοῦ ambo om. ante Χριστοῦ. — διότι γὰρ ἐδόκουν
ἔτι ἐπὶ ῥῆθαι τοῦ τάφου τὸ θεῖον σῶμα τοῦ ἀθαν. εὐθέως
δὲ οἰκτεῖρας T, infelicitèr: — δάκρυα, εὐσπλαγγνίσθη
μοι T.

ις'. Μετεποιήθη ἄθροον
 εἰς εὐφροσύνην ἢ λύπη,
 καὶ γέγονέ μοι πάντα
 ἰλαρὰ καὶ γεγηθότα.
 Οὐκ ὀκνῶ δὲ λέγειν·
 ὡς Μωϋσῆς ἰδοῦσθην.
 Εἶδον γὰρ, εἶδον,
 οὐκ ἐν ὄρει,
 ἀλλ' ἐν μνήματι,
 οὐχ ὑπὸ νεφέλῃν,
 ἀλλ' ὑπὸ σῶμα,
 τὸν τῶν ἀσωμάτων
 καὶ τὸν δεσπότην νεφελῶν,
 τὸν πρὶν καὶ νῦν καὶ πάντοτε,
 λέγοντα·
 Μαριὰμ!
 σπεῦσον καὶ φράσον
 τοῖς ἀγαπῶσί με,
 ὅτι ἐγήγερμαι.

Ὡς κάρφος ἐλαίας
 λαβοῦσά με γλώττη,
 τοῖς ἐκ τοῦ Νῶε
 εὐαγγελίζου,
 ὡς πέπαιται
 ὁ θάνατος·
 ἀνέστην γὰρ,
 καὶ ἐγήγερμαι,
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν·
 ις'. Ἀκηκῶς ὁ σύλλογος
 τῶν εὐσεβῶν νεανίδων,
 συμφῶνως ἀπεκρίθη
 πρὸς τὴν ἐκδιηγουμένην·
 Ἀληθὲς ὁ εἶπας,
 καὶ συναινοῦμέν σοι πᾶσαι,
 οὐκ ἀπιστοῦμεν·
 ἀλλὰ ἡμῖν
 τοῦτο θαυμαστὸν,

16. « Continuo conversus est in lætitiarum
 « luctus, et cuncta mihi successere iucunda
 « et hilaria. Dicere non dubito, qua gloria
 « Moyses, eadem ego aucta sum. Vidi, vidi,
 « inquam, non in monte, at in monumento;
 « non sub nube, sed corpore tenus, illum
 « spirituum et nubium Dominum, ipsum heri,
 « et modo et semper, dicentem: Maria! Pro-
 « pera, et renuntia diligentibus me quod sur-
 « rexi; ut olivæ ramusculum, me ore tuo
 « tenens, Noe filiis bonum fer nuntium: En

« excidit mors. Surrexi enim e monumento,
 « qui lapsis do resurgere. »

17. Ubi audiit cœtus piarum puellarum,
 « concordi voce respondit ad nuntii interpre-
 « tem: « Verum est quod dicis, et tecum
 « una omnes consentimus, nec fidem nega-
 « mus. Id solum stupefacit nos, quod usque
 « tunc in sepulcro fuerit, et annumerari per
 « tres dies inter mortuos vita sustinuerit;
 « quippe quin reverti debuerit ex inferis,
 « haud ambigimus, ideoque diximus: Ipse

16. ἄθροον codd., atticè emendavi, iubente
 « rhythmò, uti iam in cant. VI, 11, 18; VIII, 8.
 « Grammaticis autem reluctantibus, adsit nobis
 « Gœtting in doctissimo commentario. *Allg. Lehre*
 « *vom Accent der gr. Spr.* (ed. 1835, p. 295). ὡσπερ
 « Μωσῆς T. — Ἴδον γὰρ Ἴδον C constanter. — οὐκ ἐν
 « λωρῆδ pene jubet accentus. — τῶ μνήμ. C, T. —
 « ὑπὸ νεφέλης T. — τὸν πρὶν C. Melodus, Nazianzeni
 « æmulus, geminis καὶ delectatur, cum impetu
 « puellæ consonis. — φρ. τ. ἀποστόλοις μου T. —
 « σημαίνουσα ὡς T. — In primis arrideret dividi
 « ὡς κάρφος | ἐλαίας. uti in hirmo: τὰ μύρα | ὡς δῶρα.
 « At rhythmò continuo plura obstant. — πέπ. ὁ κίνδ.
 « C. — καὶ ἐγήγερται T. vers. om. C. Siste iterum,
 « ἀρχαιολόγος, et osculo saluta symbolicam colum-
 « bam, nova, nisi fallor, elegantia qua nil supra

depictam, et græco penicillo, primo et fortasse
 « unico rei allegoricæ exemplo; quippe columba,
 « toties in christianæ artis suppellectile ramusculo
 « ornata, jam nihil aliud esset quam Maria Virgo
 « (cui facile hic Magdalena typum cedit), Christum
 « in ulnis, et quasi novum puellum gestans e tumulo
 « redivivum. Inter plura quæ animo ad hæc subeunt,
 « pauca subdiderit Apollinaris, cujus prima vox
 « εἶπα Romano fere solemnitas est, ps. LIV, v. 7:

εἶπα δέ· τίς κεν ἐμοὶ πτέρυγας πόροι οἷα πελειῆς,
 « ἔργα δέμας καμάτοιο ποτώμενος ἀμπαύσαιμι;

17. Ἀκούσας τούτων ὁ χορὸς T. — συντόμως ἀπε-
 « κρίθη τῇ Μαγδαληνῇ Μαριὰ ἀληθῶς ὁ T. ἀληθῶς ἔ
 « εἶπας C. εἶπας atticorum more, maxime tragicorum.

ὅτι ἔως ἄρτι
εἶναι ἐν τάφῳ,
καὶ συναριθμεῖσθαι
τοῖς τεθνεῶσιν ἢ ζωῇ
ἠνείχετο τριήμερος·
ὅτι γὰρ
ἤρχετο
ἐκ τῶν χθονίων
οὐκ ἠμφιδάλλομεν·
διὸ ἐλέγομεν·
τοῦ κήτους οἰκέτην
ἐξήγαγε πάλαι·
καὶ πῶς κρατεῖται
ὑπὸ θανάτου,
εἰ τοῦ θηρὸς
ἀνέπραξεν;
ἀνίσταται
καὶ ἐκ μνήματος,
ὁ τοῖς πεσοῦσιν
παρέχων ἀνάστασιν.

17. Νῦν οὖν μὴ νόμιζε, σεμνή,
ὅτι χωλεύει ὁ λόγος·
ὀρθῶς ἡμῖν ἐφθέγγω

καὶ οὐδὲν σκαμβὸν ἐν τούτοις·
ἀληθῆς ὁ λόγος
καὶ προσηνῆς σου ὁ τρόπος·
ὁμως, Μαρία,
συκοινωνεῖν
σοι βουλόμεθα,
ἵνα μὴ ἐν μέλος
ἡμῶν τρυφήσῃ,
μείνη δὲ τὰ ἄλλα
νεκρὰ καὶ ἄγευστα ζωῆς
ἐκείνης, ἥς ἀπελαυσας.
Γίνονται
ἅμα σοι
στόματα πλείστα,
ἐπισφραγίζοντα
τὴν μαρτυρίαν σου·
ἀπέλθωμεν πᾶσαι
ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
καὶ βεβαῶμεν
τὴν ὄπτασίαν·
κοινὸν ἔστω,
συνόμιλε,
τὸ καύχημα,

« olim eduxit illum ceti incolam, et quo pacto
« morte tenetur, si belluæ prædam rapuit?
« Surrexit et ipse e monumento, qui lapsis dat
« resurgere.

18. « Nunc igitur minime autuma, o ve-
« nerata, lubricum esse verbum; recte nobis
« locuta es, nec quidquam in his verbis obli-
« quum est; immo vera sunt, et acceptum

« tuum facinus. Attamen, o Maria, participes
« tecum fieri volumus, ne, dum quid unum
« ex nostro sodalitie exultet, cætera mortua
« maneant, et sensu careant huius vitæ qua
« frueris. Tecum ora omnium referta sint,
« ad obsignandum tuum testimonium. Ea-
« mus omnes ad monumentum, et confirme-
« mus visionem: communis, cara soror, glo-

— ἀλλὰ μόνον C. — τοῦτο μόνον T. θαυμάζομεν C,
T. — ἦν ἐν τῷ τάφῳ iid. — ὅτι γὰρ ἤμελλεν T. —
ἐκ τῶν καταχθονίων οὐκ ἠμφιδάλαμεν C, in quo nota
aor. byz. cf. cant. VI, 3 not. — χθονίων ἐλθεῖν ἠλπίζομεν T. — ἐξήγ. πρώην T. — εἰ τὸν θῆρα ἀνέπραξεν,
ἐγγίγεται ἐκ τοῦ μν. T. — Ac si melodus cyclum
rei symbolicae evolvere sponderit, ita classi-
cum canonem veterum pictorum religiose secta-
tur, ut post bonum pastorem, decem Virgines,
columbam Noachinam, nunc transeat ad fami-
geratum Ionæ tyrum, cujus fortasse cantico hæc
melodia eo loci intermissa fuit.

18. ὅτι φωλεύει fort. accersito elemento quam

proximo: « latitat verbum » in tumuli specu. —
obscura taurin. scriptura habere videtur κοιμᾶται
et mox ἐν τούτῳ σκάζον. — ἀλλ' εὐθὺς ὁ λόγος C. —
κοινωνῆσαι σοι C, T. Cf. Eph. V, 11. — μὲλ. κατα-
τρυφήσῃ T. — ἤρα καὶ T. — ζωῆς τῆς θείας ἀναστά-
σεως T. — ἔστω τὸ θέαμα τ. om. τὸ καύχημα. Quæ
in hoc troparia minus apta videntur, arcana for-
tasse interpretatione ad solemnem agni pascha-
lis communionem referenda sunt. Fidei prote-
statio solemnis est, cui vehemens spei et amoris
plausus statim accedit, et si cui placunt veteres
quæ supra sunt, memoriæ, illi aderunt *Orantes*,
oculis, palmisque ad cælum extensis, cla-

ὁ παρέσχε σοι
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν·
 ιθ'. Οὕτω λαλῶν ὁ σύλλογος
 τῶν θηλειῶν θεοφόρων
 ἐξήρχετο τὴν πόλιν
 μετὰ τῆς διηγουμένης,
 καὶ ἰδὼν τὸν τάφον
 ἀπομκρόθεν ἐβόα·
 Ἴδε ὁ τόπος
 ἢ ἄλλο δὲ
 κόλπος ἄχραντος!
 ἴδε ὁ βαστάσας
 τὸν βασιλέα!
 ἴδε ὁ χωρήσας
 ὃν οὐ χωροῦσιν οὐρανοί,
 χωροῦσι δὲ οἱ ἄγιοι!
 αἶνος σοί!
 ὕμνος σοί!
 ἄγιε τάφε,
 μικρὲ καὶ μέγιστε,
 πτωχὲ καὶ πλούσιε!

ζωῆς τὸ ταμεῖον,
 εἰρήνης δοχεῖον,
 χαρᾶς σημεῖον,
 Χριστοῦ μνημεῖον!
 ἐνὸς μνημα,
 τοῦ κόσμου δὲ
 τὸ καύχημα,
 ὡς ἠθέλησεν
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.

κ'. Ἵμνολογήσασαι λοιπὸν
 τοῦ ζωοδότου τὸν τάφον,
 ἐστράφησαν καὶ εἶδον
 τὸν καθήμενον τῷ λίθῳ·
 καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
 εἰς τὰ ὀπίσω ἀπῆλθον,
 εὐλαβηθεῖσαι,
 καὶ κλίναςαι
 κάτω πρόσωπα,
 καὶ μετὰ δειλίας
 λαλοῦσαι ταῦτα·
 Τί τὸ εἶδος τοῦτο;

«*ria esto, quam tibi præstitit, qui lapsis dat
 «resurgere.»*

19. Ea dum turmatim fantur Deiferæ feminae, agmen exivit ab urbe una cum facti nuntia, visoque sepulcro, turba longe clamavit: «*En locus, immo gremium intemera-
 «tum! En qui gestavit regem! En qui am-
 «plexus est quem cœli non ambiunt, conti-
 «nent vero sancti! tibi laus! tibi hymnus! o
 «sanctum sepulcrum, parvum et maximum,
 «egenum et opulentum! O vitæ promptua-*

«*rium, pacis receptaculum, lætitiæ vexil-
 «lum, Christi monumentum! unius memo-
 «ria, orbis autem gloria! sicut voluit, qui
 «lapis dat resurgere.»*

20. Hymno deinde salutantes tumultum ubi vitæ dator iacuit, conversæ sunt, et viderunt sedentem quemdam in lapide, et præ pavore retro abierunt, horrore percitæ, pronæ deorsum, demisso vultu, cumque metu ita colloquentes: «*Quid hoc spectaculi ge-
 «nus? Cuiusve hæc forma est? Quis ille*

mosæque et supplices, seu θεοφόροι mulieres, quæ uti priscas tragedias, sic sacras picturas christianosque ritus personis suis implent.

19. θεοφ. θηλ. codd. — τὴν πόλιν pro ἐκ τῆς πόλ. ut alibi. — ἴδε ter et recte. Cf. VII, 19, XVI, 21 et Mœris p. 193. Attici, plerumque si ἴδὲ scripserint, haud semel vel metri gratia, vel ut vim verbis addant, accentum in penultima cient. Melodus hic veluti æstu lyrico raptus, sequitur *Æschyl. Suppl.* 349: ἴδε με, *Eumen.* 125: λάβε, λάβε, λάβε, φράζου. — τόπος μᾶλλον δὲ C, T. —

κόλπος ἀφθατος T. οἱ οὐρ. C. — τὸ om. ante ταμεῖον codd. — f. pro melodia ἐνὸς μονῆ· σὺ αἶνος μνημα. T male, om. τοῦ, dein τὸ, quod et C. om. Sepulcrum ἵperinde salutatur ac viventis Christi tabernaculum aut sacratæ hostiæ pixis; antiquissimo enim ritu inter paschalia eucharisticum ornatur sepulcrum, ex quo circumfusi *sancti* angelicas epulas et manibus excipiebant et pectore continebant: quis melodi omnia reserabit arcana?

20. κάτω κλ. καὶ τὰ πρ. codd. — τί τοῦτο τὸ εἶ?

ἢ τίνος πέλει ἡ μορφή;
 τίς πέφυκεν ὃν βλέπομεν;
 ἄγγελος;
 ἄνθρωπος;
 ἄνωθεν ἤλθεν;
 ἢ τάχα κάτωθεν
 ἡμῖν ἀνέτειλεν;
 πῦρ, ὡσπερ φῶς, πέμπει,
 ἀστράπτει, αὐγάζει·
 φύγωμεν, κόραι,
 μὴ φλογισθῶμεν!

Οὐβρε Θεοῦ
 οὐράνιε,
 ἐπίσταζον
 τοῖς διψῶσί σου,
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.

κα'. Ψυχαγωγήσωσιν ἡμᾶς
 νῦν, ὡς σταγόνες, οἱ λόγοι
 τοῦ θεοῦ στόματός σου,
 ἢ χαρὰ τῶν θλιβομένων,
 ἢ ζωὴ τῶν πάντων,
 μὴ νεκρωθῶμεν τῷ φόβῳ.

Ταῦτα, ὡς οἶμαι,
 ἐλίταινον
 αἱ θεόπνευστοι,
 ὅθεν ἐμειλίχθη
 ὁ ἐν τῷ λίθῳ,
 καὶ πρὸς τὰς γυναῖκας
 φησί· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς,
 ἀλλ' οὗτοι οἱ φυλάσσοντες
 φρίξωσι,
 πτήξωσι,
 καὶ νεκρωθῶσιν
 ἀπὸ τοῦ δείματος,
 καὶ ἵνα μάθωσιν
 ὡς καὶ τῶν ἀγγέλων
 δεσπότης ὑπάρχει,
 ὃν νῦν φρουροῦσιν,
 ἀλλ' οὐ κρατοῦσιν.
 Ἄνεστη γὰρ,
 καθεύδουσιν,
 οὐκ οἶδασι,
 πῶς ἐγήγερται
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.

« quem videmus? An angelus? an homo?
 « Desursumne venit? Aut forte ab inferis
 « exortus nobis est? Sicut ignis luce micat,
 « fulgurat, coruscat; fugiamus, o puellæ!
 « ne comburamur. O Dei imber cœlestis, ir-
 « rora sitientibus te, qui lapsis das resur-
 « gere.

21. « Nunc demulceant nos, ut stillicidia,
 « divini oris tui eloquia, tu lætitia oppresso-
 « rum, tu vita omnium, ne metu moriamur. »

Hæc, opinor, supplici voce orabant divinitus
 afflatæ mulieres: unde commotus his preci-
 bus, ille qui lapidi insidebat, ad mulieres ait:
 « Ne paveatis vos, sed custodes quotquot
 « trepident, stupeant, intereantque hor-
 « rore, et sciant angelorum hunc esse Domi-
 « num; quem nunc si custodiant, certe non
 « tenent. Surrexit enim, dum dormiunt, ne-
 « que viderunt quomodo experrectus sit, qui
 « lapsis dat resurgere.

δος iid. — ἔστιν T, om. πέλει. — ὡσπερ (om. T)
 πῦρ πέλει φῶς C, T. — πέλει bis T. ἀστράπην C,
 ἀστραπῆ T. — ὕμβρε θεῖε C, T. — διψ. σε C, τοῖς
 ὕμνοῦσί σε T.

21 τοῦ στόματός σου, λόγος T. — τῶν ἀπάντων C.
 — φόβῳ. Hactenus *Orantes*. Pergit in utroque tro-
 pario drama inceptum, in quo pompa ex baptis-
 terio in tumuli apparatus sæpe structo, ad men-
 sam eucharisticam ducebatur, simulque cum
 angelorum pane, solebant in confirmandos neo-

phytos effundi, veluti divinus imber, sacri spiri-
 tus charismata. — ἐλιτάνειον C, T. — αἱ θεόπνευσται
 T. τὰς δολίας ἔφη T. — φρίξουσι, πτήξουσι C. καὶ πτο-
 ρηθῶσιν T. — ἀπὸ τοῦ φόβου εἶπε καὶ C, T. — ἵνα iu-
 bentis modo sumitur, ut in Marc. V, 23; Eph.
 V, 23, nec ab hoc usu abhorrent vett. Soph. O.
 C. 155; de quo cf. Winer l. c. 295. — τῶν om. C
 ante ἀγγέλων — ὃ νῦν φρουροῦσιν T. — γὰρ ὁ κύριος
 καὶ οὐκ T. — ὡς καθεύδουσι καὶ οὐκ οἶδασι C, T. —
 ἐγνωσαν T.

κβ'. Ἀθανατίσθητε λοιπὸν,
 θηλειαι, μὴ νεκρωθῆτε·
 τὸν κτίστην τῶν ἀπάντων
 ἐκζητεῖτε θεωρῆσαι,
 καὶ ἐνὸς ἀγγέλου
 τὴν ὄψιν νῦν δειλιᾶτε·
 δοῦλος ὑπάρχω
 τοῦ τὴν ταφὴν
 ἐνοικήσαντος·
 τάξιν ὑπέρτου
 καὶ φύσιν ἔχω·
 ὅπερ προσετάχθην,
 ἐπέστην γνωρίσαι ὑμῖν·
 ἐγήγερται ὁ Κύριος,
 ἔτριψε
 τὰς χαλκᾶς
 πύλας τοῦ ἄδου·
 καὶ ἐξαλλόμενος,
 οὕτως ἀνίστατο·
 καὶ τῇ προφητεῖᾳ
 ἐπέθηκε πέρασ,
 καὶ τῶν ἀγίων
 ὑψωσε κέρασ·
 Δεῦτε, κόραι,

καὶ ἴδετε
 τοῦ ἔκειτο
 ὁ σωτὴρ τῶν,
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.

κγ'. Λαβοῦσαι θάρσος ἄμειπτον
 ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ ἀγγέλου,
 φρονίμως αἱ γυναῖκες
 ἀπεκρίθησαν πρὸς τοῦτον·
 Ἀληθῶσ ἠγέρθη
 ὁ Κύριος, καθὼσ εἶπασ,
 ἔδειξασ ἡμῖν
 τοῖς ῥήμασι
 σοῦ τὰ πράγματα·
 ὄντως γὰρ ἀνέβη
 ἐκ τῶν χθονίων·
 εἰ μὴ γὰρ ἠγέρθη
 καὶ ἐπορεύθη ἐκ ταφῆσ,
 οὐκ ἂν αὐτὸς ἐκάθισασ·
 πότε γὰρ
 στρατηγὸσ,
 τοῦ βασιλέωσ
 παρόντοσ, κάθηται
 ἢ διαλέγεται;

22. « Reviviscite jam, mulieres, nolite
 « metu exanimari. Exquiritis videre Creato-
 « rem omnium, et unius angeli visum nunc
 « perhorrescitis. Servus sum eius qui in hoc
 « sepulcro habitavit. Famuli conditionem et
 « naturam habeo. Quod mihi iussum est,
 « veni ut vobis notum facerem : Exsurrexit
 « Dominus, contrivit inferni aenea claustra,
 « indeque exsiliens, sic sursum erupit, ut
 « oracula ad exitum duceret, sanctorumque
 « cornu exaltaret. Venite, virgines, et videte

« ubi iacuit salvator noster, qui lapsis dat
 « resurgere. »

23. Resumpta magna fiducia ab angeli voce,
 prudenter ad eum responderunt mulieres :
 « Re ipsa surrexit Dominus, ut dixisti; reve-
 « lasti utique nobis per tuos sermones, quæ
 « facta sunt : vere ascendit ab inferis. Nisi
 « enim surrexerit, et abierit e tumulo, neque
 « tu ipse sederes. Quando nam solet dux
 « coram imperatore sedere aut concionem
 « facere? Quod si in terris talia interdum

22. Ἀθαν. νοὺι T. — κτ. τῶν ἀγγέλων T. — τί
 δειλιᾶτε T. — τὸν τάρων τοῦτον οἰκήσαντοσ C, T. —
 κληρον ἔχω ἅπερ T. — κηρῦξαι ὑμῖν ἠγέρθη γὰρ T. —
 συνέτριψε C. ἄδου, καὶ σιδηροῦσ μοχλοῦσ αὐτὸσ συνέ-
 θλασεν T. — ποῦ ἔκ. ὁ ἀθάνατοσ T. Angelus in sacra
 theurgia sacerdos, episcopus, pontifex est; cui
 munus ex ambone erat, resurgentis Dei magna-
 lia profari, eiusque solemnem a morte, ab inferis
 et orco traducere triumphum.

23. θάρσ. τὸ λοιπὸν T. — ἄλ. ἀνέστη T. — καθὼσ
 uti ὡσπερ pro acc. ex can. XII, uti mox ἡμῖν pro
 ἡμῖν. — ἔφησ T. — ἐν τοῖσ C. — καὶ τῶ ῥήματι καὶ
 τῶ σχήματι, εἰ μὴ γὰρ ἀνέστη ὁ ἐλετήμων, καὶ ἐξεπο-
 ρεύθη ἐκ τοῦ σπηλαίου ἡ ζωὴ T audaci, ut libet, et
 arguta, ut solet, elegantia. — ἐκ τῶν καταχθονίων
 C. — ἐκ τῆσ ταφ. C. — καὶ διαλ. T. — ἐν γῆ τὰ τ.
 T. — γὰρ id. om. ἔπου γὰρ θρόνοσ C. — καὶ ἀφθα-
 στοσ C. — CF. Serg. tr. 9. Postquam Hierophantes

εἰ δὲ καὶ τελεῖται
 ἐν τῇ γῆ τοιαῦτα,
 ἀλλ' ἐν ὑψίστοις
 οὐκ ἔστι ταῦτα·
 ὁ θρόνος γὰρ
 ἀθέατος
 καὶ ἄφραστος,
 ᾧ καθήμενος
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.

κδ'. Μίξασαι φόβῳ τὴν χαρὰν
 καὶ εὐφροσύνη τὴν λύπην,
 ὑπέστρεψαν τοῦ τάφου,
 ὡς διδάσκει τὸ βιβλίον,
 πρὸς τοὺς ἀποστόλους,
 καὶ ἔλεγον αἱ γυναῖκες·
 Τί ἀθυμεῖτε; τὰ πρόσωπα
 τί καλύπτετε;
 ἄνω τὰς καρδίας!
 Χριστὸς ἀνέστη!
 στήσατε χορείας,

καὶ εἶπατε ἅμα ἡμῖν·
 ὁ Κύριος ἀνέτειλεν,
 ἔλαμψεν
 ὁ τεγθεῖς
 πρὸ ἑωσφόρου.
 μὴ οὖν στυγνάσητε,
 ἀλλ' ἀναθάλλετε·
 τὸ ἔαρ ἐφάνη·
 ἀνθήσατε, κρίνα,
 καρποφορίαν,
 καρποφορίαν·
 μὴ δυσφορίαν·
 πάντες χερσὶν
 κροτήσωμεν,
 καὶ εἴπωμεν·
 ἐξεγήγηρται
 ὁ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.
 κέ'. Οἱ δὲ ἀκούσαντες σαφῶς
 καὶ εὐφρανθέντες τῷ λόγῳ,
 ἐξέστησαν εὐθέως,
 καὶ φασὶ πρὸς τὰς γυναῖκας·

« aguntur, at hæc in excelsis fieri nefas est :
 « ubi sane thronus exstat invisibilis, et ine-
 « narrabilis, in quo sedet, qui lapsis dat re-
 « surgere. »

24. Metum cum lætitia commiscentes et
 cum luctu gaudium, e tumulto, ut docet
 Scriptura, reversæ sunt ad apostolos, et
 dixerunt mulieres : « Quid animo excidi-
 « tis? vultus vestros ut quid luctu tegitis?
 « Sursum corda! Christus surrexit, exer-

dogmata declaraverat, fieri solebat *symboli tra-*
ditio, ut aiebant, qua quisque neophytus tradita
 sibi, fere ut supra, capessere se et intelligere
 pronuntiabat.

24. τί τὰ πρόσωπα συγκαλύπτητε T. — τί λυ-
 πεισθε, τί ἀμφιβάλλετε C. — Χρ. ἀνεῖτελέεν C. — χο-
 ρεῖαν μύσται, καὶ εἶπατε ἡμῖν· ἐγήγηρται ὁ Κύριος,
 ἔλαμψεν T. — νῦν πρὸ ἑωσφ. C. — ἀλλ' ἀναθάμψατε,
 τ. ἔ. ἔ. ἀνθήσατε, κλόνοι sic T, neuter refugit ab
 activo ἀνθεῖν, de quo cf. Lobeck ad Sophocl. *Aiac.*
 p. 93. — μὴ δυσχέρειαν C. — πάντες χεῖρας C, T. —
 δεῖ ἐγγ. C. *Introductis catechumenis, postquam*
diaconi et diaconissæ, iam non clamantes :
 « Foris, canes et profani! » sed neque iubentes

« cete choros, et dicite nobiscum : Do-
 « minus nobis exortus est. Illuxit, genitus
 « ante luciferum. Nolite ergo mœrere, sed
 « reflorescite. Ver apparuit; florete, lilia,
 « ad ubertatem frugum, non vero in sterili-
 « tatem. Omnes manibus plaudamus, et di-
 « camus : Surrexit, qui lapsis dat resur-
 « gere. »

25. Aperte cum hæc audiissent, verbisque
 collætantes, statim surrexere, et dixerunt

lugere, prosterni, silere, ad accedendum provo-
 caverē illuminatos, albis vestitos, incipit coram
 omnibus sacra liturgia, ἄνω τὰς καρδίας! cum se-
 quentibus ex arcani lege tacendis : inter quæ
 Agnus iterum in altari nascitur, ut in specu et ex
 tumulto, immo ut in sinu paterno : « Ante luci-
 ferum ego genui te! » quæ vox plane paschalis
 erat. Quibus consummatis, erumpit sacri convivii
 festivus hymnus : ἀλλ' ἀναθάλλετε, τὸ ἔαρ ἐφάνη κ.
 τ. λ.

25. ἐξίσταντο T. — φησὶ codd. — κόραι ἔγνωτε
 δπερ λ. T om. τὸ θαῦμα. — οὐ λαλεῖτε τὸ θαῦμα C. —
 ναί φησιν C, T. καὶ εἶπε T. — συνάθροισον ἡμᾶς T. —
 ἐπάτησας τὸν θάν. T. — ζητοῦσὶ σε T. *Clauditur rite*

Πόθεν τοῦτο, κόραι,
 ἐμάθετε; ἢ τὸ θαῦμα
 ἄγγελος εἶπεν;
 Ναί! εἶψαν,
 καὶ εἶπε, καὶ ἔδειξε,
 καὶ ὁ τῶν ἀγγέλων
 θεὸς καὶ πλάστης
 ὤφθη τῇ Μαρίας,
 καὶ εἶπε· Λέξον τοῖς ἐμοῖς·
 ἐγήγερται ὁ Κύριος.
 Δεῦτε οὖν,
 ὡς κριοὶ,
 καὶ ὡς ἀρνία
 προβάτων, ἅπαντες
 σκιρτῶντες εἴπωμεν·
 ποιμὴν ἡμῶν, δεῦρο,
 συνάγαγε ἡμᾶς,
 τοὺς σκορπισθέντας
 ὑπὸ δειλίας.
 Πατήσας δὲ
 τὸν θάνατον,
 ἐπίστηθι
 τοῖς ποδοῦσί σε
 ὃ τοῖς πεσοῦσιν
 παρέχων ἀνάστασιν.

κς'. Συναναστήτω σοι, σωτηρ,
 ἢ νεκρωθεῖσα ψυχὴ μου,
 μὴ φθείρῃ ταύτην λύπη,
 καὶ λοιπὸν εἰς λήθην ἔλθῃ
 τῶν ἀσμάτων τούτων,
 τῶν ταύτην ἀγαζόντων·
 ὦ ἐλεήμων,
 λιταίνω σε,
 μὴ κατάλειπε
 τὸν ταῖς πλημμελείαις
 κατεστιγμένον·
 ἐν γὰρ ἀνομίαις
 καὶ ἀμαρτίαις ταῖς ἐμαῖς
 ἐκύησέ με μήτηρ μου.
 ἄγιε,
 ἄγιε,
 καὶ φιλοικτίρμων,
 ἀγιασθήτω σου
 αἰεὶ τὸ ὄνομα,
 ἐν τῷ στόματί μου,
 καὶ τοῖς χεῖλεσί μου,
 ἐν τῇ φωνῇ μου,
 καὶ τῇ ᾠδῇ μου·
 δὸς χάριν μοι
 κηρύττοντι

mulieribus : « Unde hoc, virgines, didicistis? An prodigium angelus renuntiavit? »
 — « Utique, aiebant, et dixit et ostendit; et ipse angelorum Deus ac conditor apparuit Mariæ, et dixit : Id loquere meis : Surrexit Dominus. Venite igitur, ut arietes et agni ovium, omnes exultantes dicamus : Pastor noster, ades dum, collige nos pavore dispersos; et, morte conculcata, suc-

« curre amantibus te, qui lapsis das resurgere. »

26. Tecum una resurgat, o salvator, mortua anima mea, nec luctu tabescat; neque in oblivionem veniant cantica quibus sancta efficitur. Te, o misericors, oro supplex, ne derelinquas peccatis maculatum; in iniquitatibus enim et sordibus meis concepit me mater mea. Sancte, sancte, et misericors!

sacra scena, dum pastor bonus lætas oves et oviculas, agnos et agnellas in ovilia colligit, perque octo dies retinet, donec albæ vestes reponantur. Inde melodus venit ultimus et supplex, veniam pro cantu deprecatur, vota que dicat, ac ne valedicturus, ἐφόμνια liturgica omittat, sacra orationis dominicæ verba pie recitat, quibus vetustis-

sima sacrificii christiani formula absolvebatur.

26. συναν. μοι C. — ὡς ἐλεήμ. C. — ναὶ ἐλεήμ. T. — ἱκετεύω σε, μὴ καταλείπῃς με C, T. — καὶ γὰρ ἐν ἀν. T. — ἄμ. ἐμαῖς C. — ἐμὲ ἐκίσσησεν ἡ μήτ. T fere ut C. Ps. L, 7. — ἄγιε, ἀγιώτατε C. πάτερ μου ἄγιε καὶ T. om. αἰεὶ — μου om. C. — καὶ τῶ πνεύματί μου καὶ τῇ φωνῇ T. — δός μοι C, T.

τούς ὕμνους σου,
ὅτι δύνασαι,

ὁ τοῖς πεσοῦσιν
παρέχων ἀνάστασιν.

Sanctificetur semper nomen tuum in ore et
labiis meis, in voce mea et hymno meo. Da

gratiam præconi, te odis celebranti, quia
potes, qui lapsis das resurgere.

XVIII.

CANTICUM DE SANCTO THOMA.

α'. Τῇ φιλοπράγμονι δεξιᾷ
τὴν ζωηπάροχόν σου πλευρᾶν
ὁ Θωμᾶς ἐξηρεύνησε,
Χριστὲ ὁ Θεός.
Συγκεκλεισμένων γὰρ τῶν θυρῶν,
ὡς εἰσῆλθες,
σὺν τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις ἐβόα·
Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.
β'. Ὁ τοῦ Θωμᾶ δισταγμὸς
πίστις ἀναμφίβολος
ᾠκονομήθη, σωτῆρ,
ὄντως βουλῆσει σου,
ἵνα μηδεὶς σοῦ ποτε,
ἐνδυάσῃ τὴν ἀνάστασιν.
Ἐαυτὸν γὰρ μόνον οὐκ ἔδειξας αὐτῷ,
ἀλλὰ τόπους ἤλων
καὶ λόγῃς τὴν νυγμὴν·
διὸ σέ καὶ ὠμολόγησε·

1. Curiosa cum dextera
vivificum latus tuum
Thomas scrutatus est,
Christe, o Deus!
Clausis namque ianuis,
statim ut introisti,
cum cæteris apostolis clamavit :
« Dominus prorsus es Deusque noster. »
2. Illa Thomæ dubitatio,
fidem ut a dubio solvat,
consulto obtigit, salvator,
te omnino volente,
ut nemo in posterum
de resurrectione ambigat.
Illi enim nedum exhibuisti te,
verum clavorum loca
et lanceæ puncturam :
te idcirco et sic confessus est :

Per tria fere sæcula, ab ortu Arianorum usque ad Iconomachos, ultimas Arii extincti sæces, nihil magis in tota ecclesia fuit decantatum quam clamor Thomæ ad Christum : « Deus meus et Dominus meus ! » quo simul Arius, Nestorius, Eutyches iugulantur. Unde in nova seu prima a paschate Dominica, cyclus festivus merito clauditur in celebranda S. apostoli fide, cui Romanus hoc XVIII canticum consecravit, ἐφύμνιον ab ipsa evangelica acclamatione opportune nactus. Quodque semel in Hypapante tantum occurrit, ecce tibi triplex antistropa præmittitur, singulisque sua insunt metra et melodia, αὐτομέλων instar. Ut ambigua sæpe fugit sententia, seriesque variatur, sic versuum partitio anceps foret, nisi ipsa codicis puncta tam in procemiis quam in hirmo conspicua faciem prætulissent. In corsin. inscribitur *poema*, ut fert acrostichidis lemma : Τῇ νέᾳ κυριακῇ, κονδᾶκιον τοῦ ἀποστόλου

Θωμᾶ, ἡχ. πλδ', ποιήμα Ῥωμανοῦ. Tantum duo retinent troparia edd. libri, tria cod. taurin. Præter hæc pauca, plus minus nota, omnes versus 348 sunt ἀνέκδοτοι.

1. ζωοπάροχος sive recto, sive obliquo casu tam mss. quam edd. receperunt τῇ ζωοπαρέχῳ σου πλευρᾷ T. — ὁ θεός μου T. — Ephymnium fere vicies repetitum oritur ex Ioan. XX, 28 : Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου, cui toties melodus haud frustra inserit ὑπάρχεις; vim enim hoc verbum habet, quæ vix latine redditur : « Palam tu, aperte tu Deus simul et homo es atque pates. » Utinam hunc significatum Vigerus attigerit, p. 305, ubi verbi ὑπάρχειν exponit indolem, aut p. 672 notulam 10 Reiskii aliquis auxerit.

2. tr. 2 et 3 om. T et edd. omnes. — fort. ἐνδ. τῇ ἀναστάσει, ob præposit. verbo inclusam, nisi κατὰ subintelligas. De ἐνδυάσῃ cf. Walcken. ad Ammon. *Antm.* I, 16, p. 67. — ἀλλὰ τύπους C.

Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς τῶν.

γ'. Τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν ἀπιστῶν,
καὶ τὴν πλευράν σου τὴν θείαν ἐξερευνῶν,
ἐν πίστει ἔλεγεν ὁ Δίδυμος Θωμᾶς·
Συμπάθησόν μοι, δέσποτα,
θρασέως ψηλαφήσαντι,
καὶ πρόσδεξαι, φιλάνθρωπε,
μηκέτι με διστάζοντα,
ἀλλὰ ἐν πίστει βοῶντα·

Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

δ'. Τίς ἐφύλαξε

τὴν τοῦ μαθητοῦ
παλάμην, τότε ἀχώνευτον,
ὅτε τῇ πυρίνῃ πλευρᾷ
προσῆλθε τοῦ κυρίου;
Τίς ἔδωκε ταύτῃ τόνον,
καὶ ἴσχυσε ψηλαφῆσαι
φλόγεον ὄστοῦν;
πάντως ἡ ψηλαφηθεῖσα.
Εἰ μὴ γὰρ ἡ πλευρὰ
δύναμιν ἐχορήγησε
πηλίνῃ δεξιᾷ,
ψηλαφῆσαι πῶς εἶχε
παθήματα σαλεύσαντα,
τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω;
αὐτὴ ἡ χάρις
Θωμᾶ ἐδόθη,
τὸ ταύτην ψηλαφῆσαι,
Χριστῷ δὲ βοῆσαι·
Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ε'. Ὅντως φέρουσα * ἡ βάτος τὸ πῦρ *
ἐκαίετο, κοῦκ ἐφλέγετο· * ἐκ γὰρ τῆς χειρὸς
τοῦ Θωμᾶ, * πιστεύω τοῖς Μωσείως· * σα-

3. ἀπιστῶν active ἀπαξ apud Homer. Odys.
XIII, 339; unde non deest suspicio de vocis sin-
ceritate. — Δίδυμος Θωμᾶς utrumque nomen con-
sonum noscitur. De quo moneatur ambiguum
videri eiusdem nominis accentum, ac melodiam
sæpe in cantico turbari, sive peregrinis in vocis
multum poetarum arbitrio concedatur, sive
melodis larga licentia sit, in quibuscumque dis-
syllabis, ut ex canonibus XI et XII colligitur.

4. δε om. T. — ταύτη τόλμαν T, ad evitandam
subjecti ambiguitatem, f. ὅστ' ἴσχυσε. Sed solita

« Sane Dominus et Deus noster es. »

3. Tuum ex mortuis negans ascensum,
tuumque divinum latus explorans,
in fide dixit Thomas Didymus :
« Ignosce mihi, Domine,
« qui te audacter tetigerim,
« et suscipe, clementissime,
« me non amplius ambiguum,
« immo in fide vociferantem :
« Certe Dominus ac Deus noster es! »

4. Quis servavit

illius discipuli
palmam tunc incombustam,
quum flammeo lateri
Domini se admovit?
Quis illi dedit robur,
unde etiam palpare valeret
ossa flammivoma?
Ipsam sane latus tactum.
Nisi certa idipsum
vim indidisset
lutosæ dexteræ,
·quo iam pacto tetigerit
plagas concutientes
quæque supra et infra sunt?
Ipsa hæc gratia
Thomæ data est,
nempe tangendi latus,
et Christo acclamandi :
Dominus es Deusque noster.

5. Reapse rubus ille ignem in se ferens
excanduit, haud tamen ambustus est. Iam
Thomæ per dexteram credo verbis Moysis. Il-

fit enallage. — φλόγιον C, T. — ὄστοῦν duo codd.
et edd. omnes. Quorsum, in delicato poeta, cui
præsto erat φλογερὰν οὐλήν, vel φλέγουσαν πληγὴν?
Cæterum redeunt perpetua de igne arcana. *Ignis,
Deus*, clamat Melito in *Clave*, cum Romano in-
fra : πῦρ γὰρ εἶ καθ' ὑπόστασιν, et supra cant. III,
5, 7, 13; V, 8, 9, 11, XVII, 20. — πῶς εἶχε ψηλ.
T. — καὶ κάτω C, T. — ἐκβοῆσαι iid. contra me-
trum in toto hymno continuum, nisi legas Χριστῷ
δ' ἐκβοῆσαι.

5. Καὶ οὐ κατεφλέγετο C. οὐ κατεκαίετο T, omnino

θρά γὰρ καὶ ἀκανθώδης * ὑπάρχουσα, οὐκ ἐφλέχθη * ψαύασα πλευρᾶς, * ὡσπερ φλογὸς καυομένης· * καὶ τότε μὲν τὸ πῦρ * ἦλθεν ἐπὶ τὴν ἀκανθάν· * νυνὶ δὲ πρὸς τὸ πῦρ * ἔδραμεν ἢ βατώδης, * καὶ ὤφθη ὁ αὐτὸς θεὸς * ἀμφοτέρα φυλάττων. * Οὕτω πιστεύω, * οὕτως δοξάζω, * τὸν αὐτὸν θεὸν ἅμα * καὶ ἄνθρωπον, λέγων· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ θεὸς ἡμῶν.

ς'. Ὑπεγράφη γὰρ * βεβαίως ἐμοὶ * ὁ ὅρος ταύτης τῆς πίστεως * διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Θωμᾶ. * Χριστοῦ γὰρ ἀψαμένη, * ὡς κάλαμος γραμματέως * ὀξύγραφοῦσα ἐδείχθη * [ὄρον πίστεως. *] Ἐνθεν ἢ πίστις πηγάζει, * ἐκεῖθεν ὁ ληστής * ἔπιε, καὶ ἀνήνηψεν· * ἐκεῖθεν μαθηταὶ * ἤρδυσαν τὴν καρδίαν· * κἀκεῖθεν Θωμᾶς ἠντλησε * τὴν γνῶσιν ὧν ἐζητεῖ. * Πίνει τὸ πρῶτον, * ποτίζει εἶτα· * ἀπιστήσας μικρὸν τι, * πολλοὺς πείθει λέγειν· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ζ'. Τί γὰρ γέγονεν; * ἡ πόθεν, ἡ πῶς * ἠπίστησεν ὁ ἀπόστολος; * ἐρωτήσωμεν, εἰ δοκεῖ, * τὸν γόνον Ζεβεδαίου. * τρανώς γὰρ ὁ Ἰωάννης * τὰ ῥήματα τοῦ Διδύμου * ἔγραψεν ἐν τῇ βίβλῳ * τοῦ Εὐαγγελίου. * Φησὶ γὰρ ὁ σοφός· * Μετὰ τὴν Χριστοῦ ἔγερσιν * οἱ ἄλλοι μαθηταὶ * ἔλεγον πρὸς τὸν Θωμᾶν· * Ὡ φίλε, ἐωράκαμεν * τὸν κύριον ἐν ταῦθα. * Θωμᾶς δὲ τότε * εἶπε τοιαῦτα· * Οἱ ἰδόντες Χριστὸν μου, * μὴ κρύβδην βοᾶτε· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν. *

η'. Ἀπαγγείλατε * παντὶ τῷ λαῷ * ἃ εἰδέτε, καὶ ἠκούσατε· * μὴ καλύπτητε, μαθηταὶ, * τὸν λύχον τῷ μωδίῳ· * ἃ λέγετε ἐν τῷ

lius enim manus, arida licet et horrida spinis, minime consumpta est, quum tetigit latus, ignis instar flammeum. Equidem olim spine-tum ignis invasit : nunc vero ad ignem ~~accendit~~ spinosa manus; et idem Deus apparuit, utrumque servans. Ita credo, confiteor ita eundem, Deum ~~simul~~ et hominem, dicens : « Dominus ac Deus noster es. »

6. Subscripta enim firmiter mihi fuit huius fidei formula, Thomæ ipsa manu; quæ Christum ubi tetigit, facta est ut calamus velociter scribentis fidei tesseram. Unde fides scaturit, inde latro bibit et resipuit; inde discipuli cor suum irrigarunt; inde Thomas hausit rerum scientiam quas investigabat. Primum igitur bibit, deinde propinat; modicum dubitans, multos suadet dicere : « Dominus ac Deus noster es. »

7. Quorsum vero factum, undenam et quomodo non crediderit apostolus, inquiramus, si placet, a filio Zebedæi. Perspicue enim Ioannes verba Didymi inseruit libro Evangelii. Ait enim sapiens : « Post Christi resurrectionem, cæteri discipuli dicebant ad Thomam : O amice, vidimus hic Dominum. » Quibus vero sic Thomas respondit : Vos qui vidistis Christum meum, haud clamant clamate : « Dominus ac Deus noster es ! »

8. « Nunciate cuncto populo quæ vidistis et quæ audivistis. Ne abscondite, o discipuli, lucernam sub modio; quæ in umbra dici-

ut LXX in Exod. III, 20. Iterum simplex ἐφλέχθη pro composito κατεφλέχθη infra recurrit. — τῆς τοῦ θ. χειρὸς C. — τῆς μωσέως C. Quo vitioso articulo densa nebula diu mihi totum troparium obscuravit, donec T uno apice noctem dispulerit. — ἦλθεν εἰς ἀκανθάν T. — τὴν ἀκανθα ita C constanter. Cf. cant. XXI. — οὕτω καὶ δοξάζω T qui cum trop. deficit. Inde ergo omnes varietates ex unico C sunt.

6. Ὑπογράφει ὀξύγρ. γέγονεν contra metrum. — v. 8 excidit. — καὶ Θωμᾶς πίνει οὖν πρ. εἶτα ποτ. — τι cod. om. post μικρὸν, habet ἔπεισε λέγειν.

7. Ἰωάννης. Cf. Io. XX, 25 sqq. — εἶπε ταῦτα C. Inde neminem fugiat proluxa et libera discipuli, cæteros ad audaciam provocantis, ironia.

8. μὴ καλύψητε et mox ἐκκαλύψατε cod. — f. ob accent. ἔωρ. ἐν γωλεῶ. — γνώτω ἢ κτίσις διδ. 0v. βοᾶν τῷ ἀναστ. C.

σκότει * κηρύξατε ἐν τῷ φέγγει. * Δεῦτε μετ' ἐμοῦ * ἔξω μετὰ παρήσσιας. * Ἄκμῃν ἐν φωλεῷ * πέλετε, καὶ θρασύνεσθε. * λαλεῖτε ὑψηλά, * τῶν θυρῶν κεκλεισμένων. * βοᾶτε· ἐωράκαμεν, * ἐν γωνία, τὸν κτίστην. * Φαίνεται πᾶσι, * γνώτω ἡ κτίσις *, οἱ θνητοὶ διδαχθῶσι * βοᾶν ἀναστάντι. * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

θ. Πῶς δυνήσομαι * πεισθῆναι ὑμῖν, * ἀκούων ἄπιστα ῥήματα; * εἰ γὰρ ἦλθεν ὁ λυτρωτῆς, * ἐζήτει τὸν οἰκέτην. * Εἰ ἔλαμψεν ἡ ἡμέρα, * οὐκ ἔφαινεν ἀωρία. * εἴπερ ὁ ποιμὴν * ὤφθη, ἐκλεί τὸν ἄρνα. * ἠρώτησέ ποτε. * Ποῦ τεθείκατε Λάζαρον; * καὶ νῦν οὐκ ἔφησε. * Ποῦ ἀφήκατε Θωμᾶν; * ἀλλ' ἔλαθε τὸν θέλοντα * μετὰ τούτου τεθνάναι. * ἄπιστος μένω, * ἕως ἂν ἴδω. * ὅταν ἴδω καὶ ψαύσω, * πιστεύσω καὶ λέξω. * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ι. Ἐτι λέγοντος * τοῦ Θωμᾶ τότε * τοιαῦτα τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, * παρεγένετο ὁ Σωτῆρ, * τὸ θάρσος τῶν ἐμφόβων, * ἡ ἄμεμπτος παρήσσια * τῶν ἐν φυγῇ καὶ δειλίᾳ. * μέσον μαθητῶν * ὤφθη, θυρῶν κεκλεισμένων. * Ἰδὼν δὲ ὁ Θωμᾶς, * κάτω κάμπτει τὸ πρόσωπον * καὶ ἔνδον τῆς ψυχῆς * ἔλεγε. Τί τελέσω; * καὶ πῶς ἀπολογησομαι * οἷς ἠπειθήσα πρῶν; * τί εἶπω Πέτρω; * τί φῶ τοῖς ἄλλοις * περὶ ὧν με πείθουσιν; * πῶς αὐτοῖς βοήσω. * Κύριος ὑπάρχει καὶ Θεὸς ἡμῶν;

ια. Ἰδοὺ ἤσκησα * κατὰ σιωπῆν, * ὡς Ἰησοῦς ἐν τῷ κρίνεσθαι, * ἀλλ' ἠρέθισέ με λαλεῖν, * ἡ θέα τῶν χαιρόντων. * τοῖς ῥήμασι ὑπεκνίσθη * τῶν ἐν χαρᾷ κραυγαζόντων. * Εἶδομεν σαφῶς * ζῶντα τὸν γνῶμῃ θανόντα. * ὁρῶν νῦν ἰλαρὸν * Πέτρον τὸν ἀρησάμενον *

9. ἐζήτει. Nota multa imperfecti temp. exempla sine ἂν, post εἰ cum aoristo. — Λάζαρον. Typis gaudet melodus, quasi ad cyclum paschalem pertinentibus. — τεθνάναι. Ioan. XI, 16.

10. καὶ om. cod. ante ἀπολογησομαι. — Corrupte id. ὧν ἐπιστήθησαν. — f. καὶ πῶς συμβοήσω.

α tis, palam in luce manifestate. Venite mecum foras confidenter; adhuc in latibulo estis, et clam audaces estis. ~~Altissimi Io-~~ α quimini, ~~sed inanis~~ cfausis; vociferamini, α ~~sed~~ in abscondito: Vidimus creatorem. α Patefiat omnibus, noverit creatura; edo- α ceantur mortales concrepare ad suscita- α tum: Dominus ac Deus noster es!

9. α Quomodo valeam ego a vobis suaderi, α audiens incredibilia verba? Si enim venisset Redemptor, quævisset famulum; si α illuxisset dies, haud apparuisset intempe- α stiva nox; si pastor visus esset, vocavisset α ovem. Olim anquirebat: Ubi sepelistis α Lazarum? et hodie non petiit: Ubi reli- α quistis Thomam? Atat eum oblitus est, qui α cum eo volebat mori. Incredulus maneo, α usque dum videam; quando videro et pal- α pavero, credam et dicam: Dominus et α Deus noster es. »

10. Adhuc Thoma loquente in hunc modum cum fratribus suis, adstitit Salvator, robur trepidantium, integra fiducia fugientium et paventium; medios inter discipulos visus est, ianuis clausis. Quem ut vidit Thomas, vultum humi demisit, ac mente secum dixit: α Quid peragam? et quomodo me excusa- α tum faciam illis, quibus modo credere non α lui? quid Petro dicam? Quid loquar cæteris α de factis quæ mihi asseverant? Quomodo α illis clamabo: Dominus et Deus noster α est? »

11. α En silentium et ego tenui, ut Iesus α coram iudice; ursit me tamen ad loquen- α dum lætantium aspectus; verbis compun- α ctus fui læte clamantium: Vidimus palam α redivivum eum, qui sponte occubuit. Vi- α dens nunc exultantem Petrum qui negavit,

11. Init. f. τὸς, retracto acc. At in codice eraso δ', liquido emergit τὸν, ex tentata correctura. — θέα τῶν χειρῶν ὧν id. aperte et absurde. — πάλιν χάρεις C sic cum insolenti notatione. Præterquam quod lex attica iubet χαρέντας [ab ἐχάρην] vel χαρίεντας, neutrum melodia patitur, nec le-

καὶ πάλιν ἐν χαρᾷ * σὺν αὐτῷ τοὺς φυγόν-
τας, * ἐζήλωσα· ἐζήτουν γὰρ * μετὰ τού-
των χορεύειν· * ζηλῶν οὖν εἶπον * ἄπερ
προεῖπον. * Μὴ μεμφθῶ, Ἰησοῦ μου, *
δεχθῶ δὲ βοᾶν σοι· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ
Θεὸς ἡμῶν.

ιβ'. Νύξ μοι γέγονε, * σκότος τε βαθύ *
τὰ ῥήματα τῶν συνδούλων μου· * οὐκ ἐφώ-
τισαν γὰρ αὐτὰ, * οὐχ ἦψαν τῆ ψυχῆ μου *
τοῦ θαύματος τὴν λαμπρόδα, * ἦν νῦν ὄρω
παρ' ἐλπίδα· * βλέπω γὰρ Χριστὸν, * πάλιν
θυρῶν κεκλεισμένων· * εἰ ἐφθασα μαθῶν *
ὅτι οὕτως ἐλήλυθεν, * οὐκ ἂν ἠπίστησα, *
εἶχον γὰρ ἐννοῆσαι * τὴν εἴσοδον καὶ ἐξοδον *
αὐτοῦ τὴν ἐκ Μαρίας· * ζηλῶν οὖν εἶπον *
ἄπερ προεῖπον· * μὴ μεμφθῶ, Ἰησοῦ μου, *
[δεχθῶ δὲ βοᾶν σοι· *] Κύριος ὑπάρχεις καὶ
Θεὸς ἡμῶν.

ιγ'. Οὕτω Δίδυμος * λαλῶν ἑαυτῷ, * ἐλά-
λει καὶ τῷ θεῷ ἡμῶν· * ὁ ἐτάζων δὲ τοὺς
νεφρούς, * τὸν Θωμᾶν θεωρήσας * συντρι-
βέντα τὴν καρδίαν, * καθὼς ποτε τὸν τελῶ-
νην, * ὦκτειρε, βοῶν· * Φέρε τὴν χειρὰ σου
ὦδε! * εἰς τί ἐδίστασας; * λέγε μοι, ὀλι-
γόπιστε· * ποῖόν μου τῶν παθῶν * ἄπιστον
ἔδειξέ σε; * ἢ σταύρωσις; ἢ νέκρωσις; * ἢ
ἀνάστασις αὐτῆ; * μέχρι δὲ τίνος * ἀμφισβη-
τεῖς μοι; * ὃν ἰδεῖν σὺ ἐπόθεις, * ἰδοὺ βλέ-
πων, κρέξον· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς
ἡμῶν.

ιδ'. Ὑπνον ὑπνώσα * ἐν ταφῇ μικρὸν, *
μετὰ δὲ τρεῖς ἀνεβίωσα· * διὰ σὲ καὶ τοὺς
κατὰ σὲ * ἐκειμήν ἐν μνημείῳ * καὶ σὺ ἀντ'
εὐχαριστίας * προσῆξάς μοι ἀπιστίαν· *
ἤκουσα γὰρ ὧν * εἶπας πρὸς τοὺς ἀδελφούς

pori favet iterum, immo ter in eod. trop. ἐν
χαρᾷ. Cf. infra cant. XIX, 10. — τοὺς σὺν αὐτῷ C.
An melius τοὺς αὐτῷ συμφυγόντας?

12. καὶ σκ. βαθύ C. — pro τοῦ θαύματος τ. λ. de-
leto articulo, placeret θεάματος τ. λ. — ἐφθ. μαθεῖν
ἔτι οὕτως — εἴσοδον ἀρα καὶ ἐξοδον C. — Excidit
penultimus v.

« et rursus eos tripudiantes, qui cum illo
« fugerunt, illis invidebam; cupiebam enim
« cum illis chororum ducere: quadam igitur
« invidia dixi quæ modo effutiebam. Non
« confundar, mi Iesu, sed admittar ad cla-
« mandum tibi: Dominus ac Deus noster
« es!»

12. « Nox mihi, et umbræ profundæ, verba
« sociorum meorum, quæ certe non illumi-
« narunt nec menti meæ accenderunt prodi-
« gii facem, quam nunc præter spem in-
« tueor. Video namque Christum, ianuis
« rursus clausis. Si prius compertum habuis-
« sem eum sic venisse, non erat dubitandi
« locus. Poteram enim in mentem revocare
« ipsius ingressum et egressum ex Maria. Ni-
« mio igitur dixi studio quæ prius dixi: non
« confundar, Iesu mi! immo admittar ad
« clamandum: « Dominus et Deus nos-
« ter es.»

13. Ita Didymus, secum dum loquitur,
loquebatur ipsi Deo nostro. Qui vero scruta-
tur nervos, Thomamque inspiciebat corde
contritum, sicut olim publicanum, misertus
est eius, clamans: « Infer manum tuam
« huc! Ut quid hæstisti? Dic mihi, modicæ
« fidei: ex iis quæ passus sum, quid est
« quod te incredulum facit? An crucifixio,
« an mors, an ipsa resurrectio! Usquequo
« demum de me hæstas? Quem optasti vi-
« dere, ecce cum videas, clama: Dominus
« ac Deus noster es.

14. « Dormiens dormivi modicum in tu-
« mulo, et post tres dies revixi; propter te
« et tui similes, iacui in monumento; tu
« vero, grato nedum animo sis, mihi repen-
« disti incredulitatem. Audivi enim quæ tuis

13. ἐτάζων, ut ps. VII, 10. — διὰ om. — f.
τὸ ποῖόν μου παθῶν. — ὃν ἐπόθεις ἰδεῖν, ἰδοὺ βλέπων
με pressius cod., sed non illæso modulo.

14. τάφῳ μ. καὶ μ. τρεῖς σοι γὰρ ἀεὶ — Πέτρῳ δὲ —
πιστ. δυσχερ. — ἀλλὰ ἐν ἔρω κακῶν φοβ. εἰπεῖν ad C,
ut dixi, omnes refer varietates.

σου· * Πρὸς ταῦτα ὁ Θωμᾶς * ἔπτηξε καὶ ἀνέκραξε· * Μὴ μέμψη μοι, σωτήρ! * σοὶ αἰὲ γὰρ πιστεύω, * τῷ Πέτρῳ τε καὶ τοῖς λοιποῖς * δυσχεραίνω πιστεύειν· * οἶδα γὰρ τούτους * μὴ ψευδομένους, * ἀλλὰ ἐν κακῶν τῇ ὥρᾳ * εἰπεῖν φοβουμένους· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ιε. Ρῖψαι θέλοντα * τότε τὸν Θωμᾶν * τῆς ἀπιστίας τὸ ἔγκλημα * θεωρῶν ὁ πάντα ὄρων, * πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη· * Καὶ σὺ μετὰ τούτων ἦσθα * ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἠνέξω· * μὲ γὰρ ἅπαντες * μόνον ἀφήκατε πάσχειν· * Καιρὸς ἦν χαλεπός, * Δίδυμε, μὴ ὀνειδίξει, * δι' ὃν καὶ ἡ γραφή· * Τὸν ποιμένα πατάξω * καὶ διασκορπισθήσονται * τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης· * Νόει ἂ λέγω * [καὶ ἂ προεἶπον·] * ψηλαφήσαι με θέλεις; * ψηλάφησον, λέγων· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ις. Ὡ τοῦ θαύματος! * ὦ τῆς ἀνοχῆς! * ὦ τῆς ἀμέτρου πραότητος! * ψηλαφᾶται ὁ ἀναφῆς, * κρατεῖται ὑπὸ δούλου, * καὶ δείκνυσι τῷ οἰκέτῃ * τὰ τραύματα ὁ δεσπότης, * οἷς ἐν τῷ καιρῷ * πᾶσα ἡ κτίσις ἐσειόσθη· * Τοιούτων δὲ Θωμᾶς * δωρεῶν ἀξιούμενος, * τῷ ἀξιώσαντι * δέησιν ἀνατείνει· * Ἀνάσχου, λέγων, δέσποτα, * τῆς ἐμῆς προπετείας, * φείσαι τοῦ χόρτου, * ῥῦσαι με φόρτου· * κουφισθῶ ἀπιστίας, * ἐν πίστει βοῶ σοι· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ις. Μεῖνον σήμερον, * ἕως ἂν ἐγὼ * κατατροφῆσω σου, Κύριε· * Πληροφόρησόν με τὸν σὸν· * ἠνέσχου ἄλλοτρίου, * ἀνάσχου καὶ τοῦ ἰδίου, * καὶ δεῖξόν μοι τὰς πληγὰς σου, * ἵνα, ὡς πηγὴν, * ταύτας ἀντλήσω καὶ πίω· * Μὴ φλέξης με, σωτήρ, * πῦρ γὰρ εἶ καθ' ὑπόστασιν, * κατὰ δὲ βούλησιν * σῶμα εἶ, ὁ ἐγένου· * Ἀπόκρυψόν σε, δέομαι, * ἐμαυτὸν ὅσον ὅσον * δέξαι, σωτήρ μου, * ὡς τὴν αἰμόρροον· * οὐ κρατῶ τοῦ κρασπέ-

15. τὸν θ. ποτε πάντες γὰρ με μόνον. — πατάξω τ. ποιμένα C. cf. Zachar. XIII, 17; Matth. XXVI, 31. v. 16 excidit.

16. ὦν ἐν τῷ x. C. — ἀνάσχου, sic rhyth-

v.

« fratribus dixisti. » Thomas ad hæc dirigit, et exclamavit : « Ne confundas me, Salvator, in te namque credo semper. Petro quidem ac cæteris fidem ægre dedi; quippe quos noverim, sin minus mendaces, at in hora periculorum non nisi trepidantes, a tibi dicere : « Dominus ac Deus noster es. »

15. Tunc videns qui omnia intuetur Thomam velle procul a se infidelitatis reatum abiicere, respondit : « Tu quoque cum illis eras in illo tempore quod innuisti; omnes vos me pati solum reliquistis. Acerbum ac tempus erat, Didyme (cave ne quemquam increpes), de quo scriptum erat : Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis. Intellige quæ dico et quæ prædixeram; « voluisti palpate me? palpa et dicitis : Dominus ac Deus noster es. »

16. Proh portentum! o clementia! o benignitas immensa! Tangitur tangi nescius; tenetur a servo Dominus, et famulo ostendit vulnera, quibus illo in tempore universa creatura commota est. Tantis muneribus Thomas honestatus, donorum largitori preces porrigit : « Parce, dicens, parce, Domine, meæ imprudentiæ; ignosce stipulæ, aufer a me pondus, allever infidelitate; a tibi cum fide clamo : Dominus ac Deus noster es.

17. « Mane hac die, donec ego a te reficiar, Domine. Tuum me esse, certiore fac peccatum. Alienum excepisti, tuum nunc excipe, et ostende mihi tua vulnera, ut ea sicut lympham fontis hauriam et ebibam. « Noli me comburere, Salvator, ignis enim tu natura tua es; sed voluntate id corpus es, quod factus es. Te igitur detegas, precor, me paululum excipe, mi Salvator, uti hæmorrhoidiam; non iam teneo fimbrias,

mus, et cod. hic et infra, pro att. ἀνάσχου.

17. μεῖνον ἡμέρας ἠνέσχου ἄλλοτρίων C. — καὶ τὰς πλευρὰς id. facili mutatione, quod et πηγὰς provocat. — ἀπόκρυψον οὖν δέομαι, ἐμαυτὸν ὅσον ὅσον cod.

10

δου, * σου ἄπτομαι, λέγων. * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ιη'. Ἄπαξ εἶπόν σοι, * καλὲ μαθητᾶ. * γενοῦ πιστὸς καὶ μὴ ἄπιστος, * μὴ φοβῆ, οὐ φλέγω σε γὰρ, * φυλάττω τοὺς ἐντός μου. * τὴν χάμινον Βαβυλῶνος * ἐδίδαξα τοῦτο πράττειν, * μᾶλλον οὖν ἐγὼ * τοῦτο ποιήσω διδάσκων. * Μὴ τῆς ἀμαρτωλοῦ * πόρνης πέλεις σαθρότερος, * ἢ τότε ἐπήλειψε * μύρω τὴν κεφαλὴν μου, * καὶ ταῖς θριξίν ἐξέμαξε * τοὺς ἀγίους μου πόδας; * δεῦρο οὖν, ὦ φίλε, * μὴ μὲ μυρίσης, * ἑαυτὸν εὐωδίζου * ἐν πίστει βοῶν μοι. * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

ιβ'. Ναὶ! φιλόκθρωπε, * μυριῶ κἀγὼ, * οὐχ ὡς πόρνη τὸ πρότερον. * οὐ προσέρχομαι μυρεψῶ, * κραυγάζων. Δὸς μοι μύρον! * τὴν πίστιν σοι προσκομίζω * τῶ ἔχοντι ὑπὲρ μύρον * χάριν, τὴν πλευράν, * ἥνπερ κρατῶν ἀπολαύω. * Δοξάσω σου, Χριστέ, * τὴν πιστὴν συγκατάθεσιν, * πῶς ἐνηθρόπησας, * ἵνα τῆς τῶν εἰδώλων * τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασας, * ματαιότητος ῥύση, * καὶ βραπισθῆναι * πῶς κατεδέξω, * καὶ με ἐλευθερώσεις * παθῶν, ἐκβοῶντα. * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

κ'. Ὅμως ἄκουσον, * μάθε καὶ σαφῶς, * Σοφοῦ γὰρ γέγονας μέτοχος. * ἡ Σοφία ἡ τοῦ Πατρὸς * ἐγνώσθη τῶς ἀνθρώποις. * μακάριος εἶ ἐν πίστει, * καὶ μᾶλλον δὲ μακαρίζω * τοὺς ἐξ ἀκοῆς * πίστει ἐμῇ προσελθόντας. * αὐτὸς με ψηλαφᾶς, * νῦν ἐπέγνων τὴν δόξαν μου. * ἐκεῖνοι δὲ φωνῆ * λόγων

« sed te ipsum tango, aiens : Dominus ac
« Deus noster es.

18. — « Semel dixi tibi, egregie discipule,
« fidelis esto, non infidelis. Ne timeas; te
« enim non conflagro, qui servem in me vi-
« ventes. Babylonis fornacem id ipsum facere
« ostendi; quanto magis idem ego faciam.
« Num pellice illa peccatrice peior es, quæ
« caput meum unguento allinivit, et capillis
« abstersit sacros pedes meos? adesto ergo,
« amice, ne linias me unguento, sed tibi-
« met infunde fidei odorem, mihi clamans :
« Dominus et Deus noster es.

19. — « Eia! o hominum amator, te ungam
« et ego, non sicut olim meretrix; nolo ad
« unguentarium ire, exorans : Da mihi un-
« guentum! tibi potius fidem offero, redhi-
« benti pretiosiore unguento, gratiam late-
« ris tui, quod teneo, et quo fruor; celebrabo
« te, o Christe, certe usque ad nos de-
« missum, quo modo homo factus sis, ut
« hominem a te plasmatum ab idolorum
« vanitate eriperes, et quomodo te virgis
« cædi permiseris, ut a passionibus liber ex-
« clamarem : Dominus ac Deus noster es. »

20. — « Audi tamen et probe sapias : sa-
« pientis enim socius factus es. Ego ipsa Patris
« sapientia hominibus agnitus sum. Beatus
« es, qui credis; sed beatiores dico eos qui
« auditu fidem meam suscipiunt. Tu quia me
« tangis nunc, meam recognovisti gloriam; illi
« vero ad auditum sermonum me adorant.

18. Εἶπον σοὶ lege ex can. metr. XIII. — Βαβυλῶνος. Ut in superiori cantico, ac fere eodem in loco, melodus solet tres pueros, et cæteros prophetarum hymnos raptim memorare : id fieri putem ex antiquo ritu miscendi olim cum hisce tropariis solita IX cantica biblica. De igne satis in XVII, 20 et alias. — τοῦτο ποιῶ C. — εἶτι ἐπήλ. μοι μύρον — δεῦρο οὖν, φίλε, μὴ μ. μ. ἑαυτὸν εὐωδίασον contra metrum, sed ἑαυτὸν recte, vel cum medio, ut Euripid. *Helen.* 1306 : τρύχου σὺ σεαυτῆν. Tum mirare solitam Romani subtilitatem, uno verbo vel aliena

conciliantis, et inexpectato ad biblica respectu, altos menti sensus ingredientis. — in fine ἐν omisso, πιστεῖ βοῶν μοι cod.

19. Presse inter se magister et discipulus colloquuntur, serie quasi rupta et prorsus dramatica. — μυρίσω C contra acc. — ἡ πόρνη C. Multa huc refer superioris cant. XII, ex quo noster, sua dum revocat, et hæc simul vindicat sibi. — ἵνα τῆ στενεῖ δόλων vel τῆς εἰδώλων sic obscura et absona cod. scriptura. — πῶς om. ante κατεδέξω, id. habet κἀμέ. — f. μὲ ἴν' ἐλευθερώσης.

μοι προσκυνούσι· * μεγάλη δὲ ἡ ἔννοια * τῶν
οὕτω πιστευόντων * μοί· θεωροῦμαι * ὡς
μαθητῇ σοι, * καὶ ἐκείνοις, ὡς ἄλλοις *
ἁγίοις βοῶσι· * Κύριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς
ἡμῶν.

κα'. Ὑποκινήθεις * εὐσπλαγχνία σου, *
στηρίξας σῶσόν με, ὕψιστε, * ἵνα ἄπτω-
μαι τῆς πλευρᾶς. * Λαμβάνων σου τὴν χά-
ριν, * τὸ σῶμά σου καὶ τὸ αἷμα, * λυτρῶ-
μαι ἐκ τῶν κακῶν μου, * ἵνα ἄφεσιν * εὕρω
τῶν παραπτωμάτων. * Ὁ Θωμᾶς ψηλαφῶν *
σὲ, ἐπέγνω τὴν δόξαν σου. * ἐγὼ δὲ δειλιῶ. *
οἶδα γὰρ σου δυνάμεις. * ἐπίσταμαι τὰ
ἔργα μου. * ταράττει συνειδὸς με. * φεῖσαι,
σωτήρ μου, * φεῖσαι, οἰκτίρμων, * ἵνα ἔρ-
γοις καὶ λόγοις * ἐν πίστει βοῶ σοι. * Κύ-
ριος ὑπάρχεις καὶ Θεὸς ἡμῶν.

20. καὶ μάθε σαφῶς σαφῶ C. — θεωρ. ὡς μαθητῆς
σοι καὶ ἐκείνοις ὡς δ' ἄλλοις ἁγ. C. totus hic deprava-
vatus. — fort. legendum οὐδ' ἄλλοις.

21. Pergit tumultus in huius trop. primis verbis
ὑπὸ σῆς κινήθεις, quæ cum rhythmo pugnant, nec
præsto est : κινήθεις ὑπὸ σῆς εὐσπλ. cum lex acro-

« Magna sane mens est eorum qui sic cre-
« dunt in me. Conspiciendum me præbeo tibi
« ut discipulis, et illis sicut cæteris sanctis
« clamantibus : Dominus et Deus noster es. »

21. In tua motus nixusque misericordia,
salvum me fac, altissime, ut lateri tuo adhæ-
ream. Tuam suscipiens gratiam, tuum cor-
pus et sanguinem, redimar e malis meis,
veniam ut peccatorum meorum reperiam.
Thomas te tangendo agnovit gloriam tuam.
Ego autem paveo; novi enim potentias tuas,
scio opera mea, me perturbat conscientia.
Parce, servator mi, parce, o misericors, ut
operibus et sermonibus cum fide clamem ad
te : Dominus ac Deus noster es.

stichidis vocem retineri iubeat insolentem ὑπο-
κινήθεις. — σῶμά σου. Eximia quidem sententia,
sed turbata in codice, qui post χάριν totum v. 7
intrudit; ordo restituitur, rhythmo manum du-
cente, sublata cod. traiectione : ἄφεσιν ἵνα, et
emendatis : τὰς δυν. σου, et τὸ συν. με ταράττει.

XIX.

CANTICUM DE ASCENSIONE DOMINI.

α. Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν

πληρώσας οἰκονομίαν,
καὶ τὰ ἐπὶ γῆς
ἐνώσας τοῖς οὐρανόις,
ἀνελήφθης ἐν δόξῃ,
Χριστὲ, ὁ Θεὸς ἡμῶν,
οὐδαμῶθεν χωριζόμενος,
ἀλλὰ μένων ἀδιάστατος
καὶ βοῶν τοῖς ἀγαπῶσί σε·
'Εγὼ εἶμι μεθ' ὑμῶν,
καὶ οὐδεὶς καθ' ὑμῶν.

β'. Ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν
ἀγιάσας τοὺς μαθητὰς,
εἰς οὐρανοὺς ἀνελήφθης, Κύριε,
ἐπαγγελιάμενος αὐτοῖς διδασκαλίαν,
καὶ βοήσας αὐτοῖς·
Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν,
'Εγὼ εἶμι μεθ' ὑμῶν
καὶ οὐδεὶς καθ' ὑμῶν.

γ. Τὰ τῆς γῆς ἐπὶ τῆς γῆς

Quod jam paschalia inter gaudia Romanus induxit, renovatur in fausta ascensionis die festivum illud et concitum hymni genus; in quo videntur versiculos ex impetu fluere, brevesque licet et intercisos, nihil melodice nocere, neque aut a gravi sententia, aut ab attico lepore quidquam detrahere. In duplici proœmio, quasi lento et succiduo volatu, vates tentat aera, spiritum haurit, dimidia primum, dein integra carpit ephymnia, tum cum Christo ascendente, ἐπάρας δὲ χεῖρας, καθάπερ πτέρυγας ὁ ἀετὸς, in sublimia fertur. Sane inter nobilissima Romani exordia, totum hoc, quantumcumque est, si digito et aure aliqui valent, hoc illi reputandum existimabunt. Ea porro fuit ferax melodi ubertas, ut fere de eodem themate alterum simile drama in cant. XXII instruxerit. Illud autem extat in corsin. f. 113-116, in taurin. f. 186-191, in mosquensi f. 294. Sunt vero versus numero 440 ἀνέκδοτοι, nisi quod troparia duo, inter breviora, ad lucem iam per-

1. Suscepta propter nos
legatione functus,
ac terrenis rebus
cum cœlestibus una junctis,
assumptus es in gloria,
Christe, o Deus noster,
nec tamen a nobis exul,
quin immo irremotus manes,
et amantibus te clamas:
« Ego vobiscum sum,
« ergo nemo contra vos! »

2. Olivarum in monte,
discipulis a te sacratis,
ad cœlos evectus es, Domine,
imponens ipsis magisterium,
eisque clamorem edens:
« Non discedo a vobis,
« Ego vobiscum sum,
« nemo ergo contra vos! »

3. In terra terrenis

venerunt; inscriptio autem est in corsin. κοντάκιον εἰς ἀνάληψιν, ἤχ. πλβ', φέρον ἀκροστιχίδα τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ.

1. οἰκονομία et infra in tr. 17 οἰκονομία, vox arcana est, quæ vario sæpe circuitu, sed facili aut plena formula nunquam latine redditur. — τοῖς οὐρανόις sola ed. rom. pentecost. — ἀδιάστατός sic cum eodem triplici accentu C, qua insigni notatione, quamvis erronea, tum lex nostra XIII perspicue exprimitur, tum multæ fortasse explicantur justissimæ varietates, scriptore, accentus fortes forti littera referente. — καὶ in ultimo v. de cuius vi apud Romanum alias diximus, egrégium illud Pauli revocat: εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; Rom. VIII, 31, accedente Matth. XXVIII, 20.

2. ἀγιάσας solemnem significat Christi ascendentis benedictionem, de qua Luc. XXIV, 30.

3. ἐπὶ τὴν γῆν C, T. — τοῦ ante ἐλαιῶνος om. ed.

καταλιπόντες,
 τὰ τῆς τέφρας τῷ χοῦ
 παραχωροῦντες,
 δεῦτε, ἀνανήψωμεν,
 καὶ εἰς ὕψος ἐπάρωμεν
 ὄμματα καὶ νοήματα·
 πετάσωμεν τὰς ὄψεις
 ὁμοῦ καὶ τὰς ἀσθήσεις·
 ἐπὶ τὰς οὐρανίους
 πύλας, οἱ θνητοί.
 Νομίζωμεν εἶναι
 τοῦ ἔλαιῶνος εἰς ὄρος,
 καὶ ἀτενίζειν
 τῷ λυτρομένῳ,
 ἐπὶ νεφέλης
 ἐποχομένῳ.
 Ἐκεῖθεν γὰρ ὁ Κύριος
 εἰς οὐρανοὺς ἀνέδραμεν·
 ἐντεῦθεν ὁ φιλόδωρος
 τὰς δωρεὰς διένειμεν
 τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῦ,
 κολακεύσας ὡς πατήρ,
 καὶ στηρίζας αὐτούς,
 ὁδηγήσας ὡς υἱούς,
 καὶ λέξας πρὸς αὐτούς·
 Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν,
 ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν
 καὶ οὐδεὶς καθ' ὑμῶν.

δ'. Ὁ τὴν γῆν καταλαβὼν, * ὡς μόνος οἶδεν, * ἀναβαίνων ἐξ αὐτῆς * πάλιν, ὡς οἶδεν, * ἦρεν οὐς ἠγάπησεν, * καὶ εἰς ὕψος μετέωρον * ἤγαγεν οὐς συνήγαγεν, * ἵν' ἔχοντες εἰς ὕψος * τοὺς πόδας καὶ τὰς φρένας * πάντων τῶν χαμαιζήλων * λήθωνται/λοιπόν· * διὸ ἀναγθέντες * ἐν τῷ βουνῷ τῶν ἐλαίων, * ὡς διηγείται * Λουκᾶς ὁ μύστης, * περιεκύκλουν * τὸν εὐεργέτην. * Ἐπάρας δὲ ὁ

rom. — ἐκεῖ καὶ ὁ φιλ. T, edd. — πατήρ καὶ βοήσας ἀποτὸς C, T. — f. divide : ὄμματα καὶ νοήματα.

4. καταλιπόν T. καταλαβὼν C retinendum, ut in cant. XX, tr. 8, quasi *assequi*, *petere*, unde *descendere*, raro quidem significatu, sic autem antithetico ob ἀναβαίνων. — τὰς κάρας κ. τ. φρένας T. — ἐλαίων codd. ut supra ab ἐλαία; sed rhyth-

derelictis,
 cinerea humo
 committentes,
 adestedum, respiscamus,
 sursumque attollamus
 oculos et mentes,
 lumina expandamus
 sensusque simul,
 æthereas ad illas
 porticus, o mortales!
 Opinemur esse nos,
 olivarum juxta montem,
 et obtutu prosequi
 redemptorem illum,
 nubibus
 subvectum :
 ex hoc enim Dominus
 ad cælos evolavit ;
 ex hinc largitor
 munera distribuit
 apostolis suis,
 blandiens illis more patris,
 eosque firmavit,
 et manu ducens ut filios,
 illos sic allocutus est,
 « Non amoveor a vobis,
 « vobis ego adsum,
 « et nemo contra vos.

4. In terram qui descendit modo ipsi soli noto, rursus ascendens ab illa qua via novit, erexit quos amavit, sublimemque in verticem duxit, quos collegerat, ut ferentes ad alta plantas et sensus, cunctorum quæ terrena sunt, demum obliviscerentur. Provecti igitur in collem olivarum, ut enarrat Lucas, sacer ille interpres, densa corona cingebant munificum magistrum. Tum manus

mus vult ἐλαίων ab ἐλαίος *oleaster*. — Certe respicit melodus Luc. XXIV, 50, oblitus quidem de monte oliveti siluisse Lucam, qui tamen Bethaniæ in clivo positæ meminit. Post ἐλαίων interponit T duos v. 16 et 17 ante 14-15. — περιεκύκλουν a Cant. XV, 16 revocatur iterum, iterumque reducetur infra in tr. 8, 9, utique intelligendum de

Κύριος * χείρας, καθάπερ πτέρυγας * ὁ αἰ-
 τός, ἐσκέπασε * νεοσσίαν ἣν ἔθαλψε, * καὶ
 λέγει τοῖς νεοσσοῖς * Ἐπισκίασα ὑμᾶς * ἐκ
 πάντων τῶν κακῶν * ὡς οὖν ἔστερξα ὑμᾶς, *
 μὲ ἀγαπήσατε * οὐ χωρίζομαι ὑμῶν, * ἐγὼ
 εἰμι μεθ' ὑμῶν, * καὶ οὐδεὶς καθ' ὑμῶν.

ε. Ὑπερέκωνθεν ὑμῶν, * ὧ μαθηταὶ μου,
 * ὡς Θεὸς καὶ ποιητὴς * ὄλου τοῦ κόσμου, *
 τείνω τὰς παλάμας μου, * ἅς οἱ ἄνομοι ἔτει-
 ναν, * ἔδησαν καὶ καθήλωσαν. * Ὑμεῖς
 οὖν ὑποθέντες * τὰς κάρτας ταῖς χερσίν μου, *
 σύνετε, γινώτε ταῦτα, * ἅπερ ἐκτελώ * ὡσπερ
 γὰρ βαπτίζων, * χειροθετῶ ὑμᾶς ἄρτι, * καὶ
 εὐλογήσας, * ἐξαποστέλλω * πεφωτισμέ-
 νους, * σεσοφισμένους * ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς
 ὑμῶν * εὐπρέπεια καὶ αἰνεσις, * ἐπὶ δὲ ταῖς
 ψυχαῖς ὑμῶν * ἡ ἔλλαμψις, καθὼς γέγρα-
 πται * ἐκ γὰρ τοῦ μου πνεύματος * ἐγγεῶ
 ἐπὶ ὑμᾶς, * καὶ ἔσεσθέ μοι δεκτοὶ, * διδα-
 κτοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ, * πιστοὶ καὶ οἰκεῖοι * οὐ
 χωρίζομαι.

ζ. Ταῦτα λέξας ὁ σωτὴρ, * τοῖς ἀπο-
 στολοῖς * ἰκανὴν τε καὶ πολλὴν * παρέσχε
 λύπην * τῆχα δὲ καὶ ἔκλαυσαν, * καὶ ἐκ
 βόθους στενάζαντες, * εἶπον πρὸς τὸν δι-
 δάσκαλον * Ἀφείς ἡμᾶς, οἰκτίρμων, * χω-
 ρίζη τῶν φιλοῦντων * ταῦτα γὰρ, ὡς ὕδευον, *
 ἐφθέγγξω ἡμῖν * τὰ ῥήματα ταῦτα * ἀποδη-
 μίαν σημαίνει, * καὶ τούτου χάριν * ἀδη-
 μονοῦμεν * ἐπεὶ γὰρ εἶναι * σὺν σοὶ ζητοῦ-
 μεν, * ποθοῦμέν σου τὸ πρόσωπον, * τέρπει γὰρ
 τὰς ψυχὰς ἡμῶν * ἐτρώθημεν, ἐδέθημεν * τῇ
 γλυκυτάτῃ θεᾷ σου, * οὐδεὶς γὰρ πλὴν σου

gyro ex impetu facto, ut de tigride illa quam Plinius circumvolutari quasi blandientem describit ep. 8, 17, 21. Sed cf. in cant. XXII, 5 ubi bonus pastor pavidas oves in eodem monte olivarum colligit. — ὡς αἰτός. C, T. cf. Deuteron. XXXII, 11. — νεοσσίαν ἤνπερ C. τὴν νεοσσίαν ἣν ἔθαλπεν T. — ἀγαπ. με καὶ οὐ C, T. Ad hæc, ut plura silentio prætermittam, vix a me temperem quin adducam elegantissimi inter veteres nostros, Apollinaris tres versiculos :

Καὶ γε γὰρ οἱ στρουθὸς καταθύμιον οἶκον ἐπήρε,

attollens Dominator, sicut alas expandit aquila, obumbravit nidum quem confovit, atque ad pullos : « Protexi vos malis ab om-
 nibus; ut ergo dilexi vos, sic diligite me,
 « nec dimoveor a vobis, sed vobiscum sum,
 « et nemo contra vos.

5. « A summo cælo super vos, o discipuli
 « mei, tanquam Deus et universi mundi
 « creator, meas extendo manus, quas impii
 « homines extenderunt, ligaverunt et clavis
 « perforarunt. Vos igitur palmis meis vestra
 « capita submittentes, intelligite, et agnoscite
 « quænam ego perficiam. Baptizantis enim
 « ritu, vobis modo impono manus, dataque
 « benedictione, emitto vos lumine perfusos,
 « sapientia refertos; sit super capita vestra
 « laus et magnificentia, et super animas ves-
 « tras lux divina, ut scriptum est. Meo
 « quippe de Spiritu effundo super vos. Mei
 « fietis alumni accepti, edocti et electi,
 « vere fideles et famuli, neque discedo a vo-
 « bis. »

6. Hæc fatus salvator, apostolis multam et ingentem induxit tristitiam. Illico in lacrymas eruperunt, et ex alto corde ingemiscientes, ad magistrum aiebant : « Nobis
 « valedicens, o piissime, recedis ab aman-
 « tibus : hæc enim, uti carpens iter,
 « verba nobiscum facis, quæ discessum si-
 « gnificant, ac propterea mæsti sumus.
 « Ut enim tecum esse avemus, sic tuum
 « vultum ambimus, delicias ut pote anima-
 « rum nostrarum. Amore vulnerati sumus et
 « devincti suavissimo tuo conspectu; nemo

καὶ τρυγῶν τεκέεσσιν ἐναίσιμον εὔρε καλήν,
 βωμοὶ σείο, μάκαρ, σθενέων θεὸς ἔσσι καὶ ἔσσην.

Ps. XXIII, 4, in quibus habent edd. οἶκον ἐπεῦρε. — ἐσκέπασα C.

5. ὡς π. κ. θεός C, male inverso ordine. — ἄνομοι ἔδησαν καὶ ἐν ἔλλω καθήλ. C. — γινώτε, φλοι T. — ἐπὶ τὰς κεφαλὰς C. — αἰν. καὶ εὐπρ. C, T. — ἐπιτε codd. mel. καὶ γὰρ ὡς βαπτ. ob acc. Lux petenda videtur ex loco cit. ὡς γέγο. qui tamen, etiamsi cf. Act. II, 17, 18; Ioel. II, 27, 28, totus non invenitur. — Art. ἡ om. Ἐλλαμψις καθὼς codd. tum τοῦ

Θεός * μὴ μακρύνεις σεαυτὸν * τῶν σῶν ἀγαπητῶν, * συμπαρήμενον ἡμῖν, * καὶ λέξον πρὸς ἡμᾶς * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ζ'. Ἀπελίπομεν ἡμεῖς * ὄλον τὸν βίον, * καὶ ἐφύγομεν αὐτὸν * καθάπερ βίᾳ, * ἵνα σε κερδήσωμεν * ἐπὶ γῆς ἐγενήθημεν * ξένοι καὶ παρεπίδημοι * ἡμῶν ὁ πρῶτος Πέτρος, * γενόμενός σου φίλος, * πάντων ἠλλοτριώθη, * ὧν εἶχε ποτε * Ἀνδρέας δὲ πάλιν * συναίμων σε ὅτε εὔρε, * τῶν ἐν τῷ κόσμῳ * εὐθύς ἀπῆρε, * καὶ τὸν σταυρόν σου * ἐπ' ὤμων ἤρε. * Τοιαύτην οὖν διέβησιν * ἀφεῖναι θέλεις, * δίσποτα, * καὶ σπεύδεις παριδεῖν ἡμᾶς, * ὥσπερ ἐπιλαθόμενος. * Μὴ γένοιτο, βασιλεῦ! * μὴ γελάσωσιν ἡμᾶς, * οἱ μισοῦντες ἡμᾶς, * μὴ βοήσωσιν ἡμῖν * Ποῦ ἔστιν ὁ εἰπὼν * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

η'. Παρορᾶς, ὃ λυτρωτὰ, * καὶ οὐ λόγιζῆ * τὴν φιλίαν τῶν υἱῶν * τοῦ Ζεβεδαίου. * Μνησθητι, φιλόθρῳπε, * πῶς τοῦ θείου σου ῥήματος * ἤκουσαν, κοῦ παρήκουσαν * οἱα εἶπον ἐν καρδίαις * Τίς οὗτος ὁ καλέσας; * ἀλλὰ καὶ τοῦ γενέτου * σε προέκριναν. * Ματθαῖος δὲ πάλιν * τοῦ τελωνίου τὸν πόρον * ὡς ἀπορίαν * πολλὴν ἠγάειτο, * ἐπεὶ τὸν πλοῦτον * τὸν σὸν ἠγάπα. * Ὁ δὲ Θωμᾶς ὁ Δίδυμος * καὶ τὴν ζωὴν ἐμίσησε. * Καὶ πάντας ἀπαξ εἶπομεν * Σὲ ἀντὶ πάντων στέργομεν * Μὴ οὖν στερήσης ἡμᾶς, * συμπαρήμενον ἡμῖν, * ὃ τὰ πάντα πληρῶν, *

πν. μου. — De futuro ἐγγεῶ cf. Malach. III, 3. et infra cant. XXI, 8. — ἐφ' ὑμᾶς C. — καὶ vel μοι abundare videtur ante δεκτοί. — διδακτοί, ποθητοί καὶ ἐλεκτοί C.

6. εἶπαν C. — μακρόνη τῶν φ. T. — οὕτω γὰρ C. — ἐπειδὴ εἶναι C, T. — ποθ. ζητ. T. — οὐκ ἔστι πλην T. — οὖν σεαυτὸν T. — aor. ἐτρώθημεν, ἐδέθημεν a verbis τιτρώσκω, δέω vim habent haud inelegantem, sed iterum et omnino cf. XXII tr. 14.

7. ἀπελίταμεν T. — καθάπερ βίαν C, T. — ὁ πρ. ἡμ Πέτρος iid. — γενόμενος C. — εἶχε τὸ πρὶν T, om. πάλιν. — δετε σε C, T. — θελ. ἀφεῖναι — σπεύδεις, ἐκδραμεῖν ἡμῶν T. — γελ. ἡμῶν C.

8. καὶ οὐ παρήκουσαν codd. — εἶπαν iid. iterum

« enim præter te Deus est; ne te removeas
« ab amicis tuis, amplius mane nobiscum,
« et dicito nobis: Non discedo a vobis.

7. « Reliquimus nos totam hominum vi-
« tam, et eam quasi per vim effugimus, ut te
« lucraremur. Hospites facti sumus et pere-
« grini. Primus inter nos Petrus, quando
« tuus factus est amicus, ab omnibus alie-
« natus est rebus, quascumque possedit.
« Andreas rursus, frater ejus germanus,
« quum te invenit, a mundo statim discessit,
« et crucem tuam in humeros sustulit. Tan-
« tum ergo animi studium postponere vis,
« magister! Ac festinans prætermittis nos,
« quasi nostri immemor. Absit, o rex! Ne
« irrideant nos qui oderunt nos; ne nobis
« oggerant: Ubi est qui aiebat: Non discedo
« a vobis.

8. « Prætermittis, o redemptor, neque re-
« colis amorem filiorum Zebedæi. Memento,
« hominum amator, quam cito divinum tui
« verbum audierint, neque neglexerint, nec
« secum dixerint: Quis est iste qui vocat
« nos? Vel ipsi genitori anteposuerunt te.
« Matthæus similiter telonii opes ut inopiam
« multam reputavit; tuas quippe divitias
« amabat. Thomas ille Didymus vel ipsam
« vitam odivit. Et omnes omnino diximus:
« Te præ omnibus amamus! Ne ergo nos frus-
« trare: amplius commorare nobiscum, qui

et infra εἶπαμεν, quum εἶπας tantum recipiant Attici, quorum unus noster est, ex quo utinam attica augeantur. Cæterum εἶπαν passim in N. T, ne quidem excepto Luca XXIV, 32 etc. Cf. Cant. XVII, 17. — ἐν καρδίᾳ T. — προέκρ. σε codd. — ἐπειδὴ πλοῦτον C, a quo lepido lapsu factum est in T ἐπὶ διπλοῦ τῶν σῶν (sic) ἐπέθει. — Θωμᾶς δὲ C, T. — ὁ καὶ διδ. T. cf. Io. XI, 16. — ἀπαξ πάντες T. στέργομεν C. — πάντ. ἔχωμεν, μὴ οὖν ἐάσης ἡμᾶς ἐναγκαλίσαι ἡμῖν (sic), ὃ τὰ πάντα πληρῶν συμπαρ. ἡμῖν καὶ λέξον πρὸς ἡμᾶς οὐ χωρίζομαι. Sic T. — παράμεινον ἡμῖν intelligimus ut Plutarch. in Arist. 440; Xenoph. in Cyr. IV, 11, 43; Plato in Apolog. 39, 2.

περικύκλωσον ἡμᾶς, * καὶ βόησον ἡμῖν * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

θ. Ἐπακούσας δὲ Χριστὸς * τῶν ἀποστόλων, * καὶ ἰδὼν τὸν ὄδυρμόν * τῶν ἀγαπώντων, * τότε ἀντελάβετο, * καὶ πατὴρ ὡς υἱοὺς αὐτοῦ * ᾤκτειρε, καὶ ἐβόησε * Μὴ κλαύσατε, ὦ φίλοι * καιρὸς γὰρ οὐ δακρῶν, * οὔτε δὲ ἡ ἡμέρα * πέλει ὄδυρμού, * χαρᾶς ἐστὶν ὄρα * πρὸς τὸν ἐμὸν γὰρ πατέρα * ἀναλαμβάνω * τὰς πτέρυγές μου, * καὶ καταπαύσω * ἐν τῇ σκηνῇ μου * σκηνὴν γὰρ τὸ στερέωμα * τοῦ οὐρανοῦ ἐποίησα, * σκηνὴν οὐ περιγράψουσιν, * ἀλλὰ περικυκλοῦσάν με, * ὡς Ἡσαΐας φησὶν * Ὡς καμάραν οὐρανὸν * ἔστησεν ὁ Θεός, * καὶ οἰκεῖ ὡσπερ σκηνὴν * ἐν τούτῳ, ὁ εἰπὼν * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ι. Ἰλαροὶ οὖν καὶ φαιδροὶ * γένεσθε ἄρτι, * καὶ χαρίεσσαν μορφήν * ἀναλαβόντες, * ἄσμα καινὸν ἄσατε * καὶ γὰρ πᾶν ὁ ἄν γενήται, * ἐνεκεν γίνεται ὑμῶν, * ὑμῶν χάριν κατήλθον, * διὰ καὶ πάντων ἦλθον, * ἵνα ὑμῖν ἀρέσω, * καὶ κτήσησθέ με * ὑμῶν πάλιν χάριν * εἰς οὐρανὸν ἀναβαίω, * τὸν τόπον ἵνα * ἐξευτρεπίσω, * ὅπου ὀφείλω * ὑμῖν συνεῖναι. * Πολλαὶ μοναὶ γὰρ πέλουσιν * ἄνω πρὸς τὸν πατέρα μου, * αἱ μὲν πατέρας ἔχουσαι, * δικαίων ἄλλαι γέμουσαι, * καὶ ἄλλαι δὲ προφητῶν * τὴν μονὴν δὲ τὴν ὑμῶν * οὐδεὶς οἶδεν ἀκμήν. * Ἐτοιμάζω οὖν αὐτήν, * λαμβάνω καὶ ὑμᾶς, * οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ια. Νῦν ἀνάστητε ὀρθοί, * στῆτε ἐδραῖοι, * καὶ ἀμώμω ὀφθαλμῶ * κατανοεῖτε * ταύτην τὴν ἀνάληψιν, * ἣν ὀρῶντες νοήσατε, * σώ-

9. ἔπακ. ὁ Ἰησοῦς T. — ἀντελάβετο, ut Luc. 1, 54; Act. XX, 35; nec dissentit Thucyd. II, 61; at quoties de ἀντι et ejus compositis agitur, vellem provocari ad Georgium Pisidam, qui delicatus licet ac tersus, plenis manibus his utitur, ac sæpe in continuis versibus, ut Hexaem. 1012, 1015, 1017, 1158, 1159, 1458, 1459, ne plura. — ὡς πατὴρ C, T. τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ T om. καὶ. — μὴ κλαύσητε C, T. — καιρὸς δὲ C. — ἀλλ' οὔτε ἡμέρα ἐστὶν δὲ. T. — γὰρ ἐμὸν C. — ἐποίησεν T. — Ἡσαΐας βοᾷ T. Is. XLIV, 22. — ἔστησεν θεὸς καὶ οἰκείωσε σκ. C.

« omnia comples, nos arcte amplectitor, et « nobis resonare fac : Non discedo.... »

9. Christus ut suos audivit apostolos, ac sensit gemitus amicorum, statim opitulatus est eis, et sicut pater filiorum suorum misertus est, ac vocem extulit : « Nolite « flere, o amici ! Tempus non est fletuum, « neque dies danda lamentis ; lætitiæ hora « est. Ad meum namque Patrem expando « alas meas, et meo in tentorio requiescam. « Tabernaculi enim instar, struxi cœli firma- « mentum, quod me minime circumscribit, « sed circumcingit me, ut ait Isaias : For- « nicis instar Deus cœlum statuit, et tanquam « tabernaculum incolit ; ego nempe qui « dixi : Non discedam a vobis.

10. « Hilares igitur ac renitentes modo « estote, ac læto aspectu compositi, canti- « cum novum canite. Quidquid enim forte « agitur, id propter vos fit. Vestri gratia des- « cendi, perque omnia transivi, ut vobis « satisfiam, meque possideatis ; rursus pro- « pter vos in cœlum ascendo, ad locum vobis « præparandum, ubi vobiscum oportet con- « veniam. Sursum enim multæ mansiones « sunt apud patrem meum : alias patres te- « nent ; alias implent justi ; alias, prophetæ ; « vestram vero nemo vidit hactenus. Vobis « eam præparo, vosque assumo, neque dis- « cedo a vobis.

11. « Surgite nunc recti, firmique state ; ac « a puro oculo intelligite quis sit hic meus as- « census, quem dum conspiciatis, advertite

10. καὶ χαριεῖς τῇ μορφῇ καὶ τῇ καρδίᾳ, C. In quo vide iterum χαριεῖς cum nota singulari. cf. cant. XVII, 11. — ἐὰν γέν. ἔν. ὑμῶν γίν. codd. — καὶ διὰ iid. — καὶ δέξασθέ με ὑμῶν χάρ. πάλ. εἰς οὐρανοῦς T. — ἵνα τὸν τρόπον εὐτρεπίσω C. — ὑμῶν συνεῖν. T. — ὄντως πρὸς C. Joan. XIV, 2. — ἐμὲ πατέρα ἔχουσιν T. — ἄλλαι δικ. C. T. — δικ. πνεύματα κ. ἅ τῶν πρ. τὴν μ. δὲ T. — καὶ λαμβ. C, T.

11. καὶ ὀρῶντες νοήσωμεν T. — πᾶς τόπ. C, T. — ἀλλ' ὁμῶς καὶ T. — ὄρατοῦ μου ἀνωψ. C. — ἐγὼ εἰμι bis T, om. ὃν βλέπετε — ὄντως καὶ C, T. — γραφή.

ματος, ὃ θεότητος· * ἡ σὰρξ γὰρ ἦν ὁράτε, * αὕτη τὰ ἄνω φθάνει, * τῆς γὰρ θεότητος μου * τόπος πᾶς μεστός· * ἀλλὰ ὁμῶς τοῦτου * τοῦ ὁρατοῦ ὑψουμένου, * συναυφοῦται * τὸ ἀφανές μου, * καὶ γὰρ ἠνώθη * τῷ φαινομένῳ· * εἰς πέλω ἀθεώρητος, * ἅμα καὶ θεωρούμενος· * ἐγὼ εἰμι ὃν βλέπετε, * καὶ ὄντως οὐκ ἠλλοίωμαι, * ὡς ἔφησεν ἡ γραφή· * καὶ ἀθάνατός εἰμι, * καὶ ὁμοιος ὑμῶν, * ὑπεράνωθεν ὑμῶν, * καὶ μέσῳ ἐν ὑμῶν, * οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ιβ'. Ὅτε ταῦτα ὁ Χριστὸς * εἶπε τοῖς φίλοις, * διανεύει τὸ λοιπὸν * τοῖς ἀρχαγγέλοις, * ἵνα ἐτοιμάσωσι * τοῖς ἀγνοῖς αὐτοῦ βήμασιν * ἄνοδον ἀδιόδευτον· * καὶ δὴ ὡς κελευθέντες, * οἱ τῶν ἀγγέλων πρῶτοι * πᾶσαι ταῖς ἐν τῷ ὕψει * ἔκραζον ἀρχαῖς· * Ἐπάρατε πύλας * καὶ ἐκπετάσατε θύρας * τὰς οὐρανίου καὶ ἐπιδοξούς, * ὁ γὰρ δεσπότης * τῆς δόξης φθάνει· * νεφέλαι, ὑποστρώσατε * νῶτα τῷ ἐπιβαίνοντι· * αἰθήρ, ἐξευρεπίσθητι * τῷ διὰ σοῦ ὀδεύοντι· * ἀνοίχθητε, οὐρανοὶ, * οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, * ἐκδέξασθε αὐτόν, * ὅτι μέλλει πρὸς ὑμᾶς * ὁ λέγων τοῖς αὐτοῦ· * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ιγ'. Ὑπακούσαντες εὐθύς * οἱ ἐν τῷ

Malach, III, 6; Num. XXIII, 19. — ἐμέσῳ C. — ἐν μέσῳ T. S. Sophronius, inter melodos neque ætate, neque venustate ultimus, in sua tersa anacreontica similem sæpe inseruit inversionem : I, 94 πόλον ἐς; II, 7 πόλιν εἰς; III, 17 Χριστὸν ἐς; X, 76 θεὸν εἰς; XIII, 86, μέσον ἐς, etc.

12. διαν. μετὰ ταῦτα C — ὡς προσταχθέντες T. — πᾶσαι ταῖς τῶν ἀγγέλων ἔκραζον T. Audacius est vetus idiomelon in exordio ipso officii hujus diei, in quo non proceres angeli, sed ipse Spiritus sanctus Davidica ab ipso inspirata pronuntiat in hunc modum :

Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
κελεύει πᾶσι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ·
Ἄρατε πύλας, οἱ ἀρχόντες, ὑμῶν,
πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας,
ὅτι ἀνέβη Χριστὸς κ. τ. λ...

Eadem homerica pompa vestivit Apollinaris, simulque profana ornavit venustate, quæ nostras res sacras vix decet :

« corporis esse, non deitatis. Caro enim
« quam cernitis, illa ad superna properat,
« mea enim divinitate omnis locus impletur.
« Verum simul ac attollitur quod in me con-
« spicuum est, simul elevatur quod invisibile
« est : id enim cum visibili carne consocia-
« tur. Unus sum conspici nescius et conspi-
« cuus; ego sum quem videtis, et omnino
« non immutor, ut Scriptura testatur. Im-
« mortalis sum et similis vestri, longe sub-
« limior quam vos et medius vestri, nec
« discedo a vobis. »

12. Hæc Christus ubi amicis dixit, signum deinde facit archangelis, ut sanctis ejus gressibus ascensum hactenus invium præstent. Ita ergo jussi, angelorum proceres omnibus in excelso potestatibus clamaverunt : « Sursum attollite portas, et pandite fores
« cœlestes et triumphales, Dominus namque
« gloriæ accedit. Nubes, sternite terga as-
« cendenti. Præparator, o æther, per tuos
« ambulanti tractus. Aperimini, cœli, celo-
« rum cœli. Excipite eum ovantes, quia
« venit ad vos, qui suis dixit : Non recedo a
« vobis. »

13. Illico obtemperantes qui in excelso

Ἵμέων αἴψα πύλας ἀναίρατε, ἡγεμονῆες,
εἰ δ' ἀναπεπτάσθων πυλών ἀβήκτοι ὀχῆες,
ὣς κέν γ' εὐκλείης βεβαῶς παρελεύσεται ἑσθήν.
Τίς ὄδε εὐκλείης βασιλεὺς ἀχραντος ἑτύχη;
ἀθάνατος σθεναρὸς τε ἀπροτόπος ἔρωψι,
ἀθάνατος, μενέχαρμος, ἀεὶ περὶ κάρτεϊ γαλῶν·
Ἵμέων αἴψα κ. τ. λ. iterum, in ps. XXIII, 7-9.

Melodis prorsus inauditam vocem ἑσθήν, quam superius legimus, tam sæpe affectat Apollinaris, ut eam quasi tesseram habeat, etsi noverit hoc nomine peculiari summum Ephesinæ Dianæ sacerdotem vocari. — ὅτι φθάνει et in fine τοῖς αὐτοῦ T. — Placet μέλλει C, sine infinitivo, ut apud vett. Æschyl. Pers. 800; Eurip. Phæn. 1225; Med. 758; Isocr. et Thucyd., quorum exempla addere licet congestis apud Viger. p. 261.

13. ὑπακούσαντες usque ad ἀνολλῆσαντες fort. pertinent ad nominat. absolutum, de quo jam exemplum in cant. VII, 7. Sed unam esse seriem suadent gemina et proxima οἱ ἐν τῷ ὕψει, πάντα τὰ ἔθνη,

ὑψει, * καὶ ἀνοίξαντες ὀμοῦ * πάντα τὰ ὑψη, * θρόνοι, κυριότητες, * σὺν ἀρχαῖς καὶ δυνάμεισιν, * ἔδραμον εἰς ἀπάντησιν. * καὶ στρώσαντες ταχέως, * ὡς ἄρμα, τὴν νεφέλην, * ἐπὶ τὸν ἐλαιῶνα * ἐπεμψαν αὐτήν. * ἡ δὲ κατελθοῦσα * ἐνεκολπίσατο τότε * τὸν τὰς νεφέλας * ἠνιοχοῦντα, * καὶ ὀμβροτόκους * αὐτὰς ποιοῦντα. * λαβοῦσα οὖν ἐβάσταζε, * μᾶλλον δὲ ἐβαστάζετο. * αὐτὸς γὰρ ὁ φερόμενος * τὴν ἔφερε βαστάζουσαν, * ὡς τὴν Μαρῖαν ποτέ. * καὶ αὐτὴν γὰρ ἡ γραφή * νεφέλην προκαλεῖ, * ἣν ἐφύλαξεν οἰκῶν * ὁ τοῖς φίλοις εἰπών. * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ιδ'. Ῥαθυμῆ δὲ οὐδὲ εἰς * τῶν ἀποστόλων, * ἀλλ' ἐφρόντισαν ὀμοῦ * τῶν τελουμένων, * πάντες γὰρ ἀνήρτησαν * πρὸς τὸ ὕψος τὰ πρόσωπα, * βλέποντες τὴν ἀνάκλιψιν. * εὐθύς οὖν ἡ νεφέλη, * τὰ νῶτα ὑποθεῖσα, * ὄχημα τῷ ἀμώμῳ * γέγονε ποδὶ, * χιτῶνος δὲ δίκην * ὁ οὐρανὸς διεβράχη, * καὶ ὁ Μαρίας * προήλθεν ἄνω, * χορῶν πυρίνων * προηγουμένων, * βοῶντων. Σπεῦσον, δέσποτα. * ὁ θρόνος γὰρ σου ἔτοιμος, * ἐπιθεῖσι, ἐπάρητι. * ταῖς τῶν ἀνέμων πτέρυξι, * καὶ φθάσον κόλπους Πατρός. * Ὁ γὰρ θρόνος σου σαφῶς * αὐτὸς ἐστὶν αἰεὶ, * ὃν οἰκεῖς, καὶ οὐκ ἐᾷς, * κἂν τοῖς κάτω βοᾷς. * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ιε'. Ὡς δὲ εἶδον οἱ πιστοὶ * τὰ γεγονότα * παραυτὰ δαβιδικῶς * ψάλλοντες εἶπον. * Ὁντως ἀναβέβηκεν * ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγ-

posterius etiam requirit ἀνοίξαντες. — καὶ στήσαντες C. — ἐπὶ τὸν codd. — ἐμπουσι αὐτήν T. — ἐνεκολπίσατο T. — ἔφερε τὴν codd. Is. XIX, 1. — ἣν ἐβάστασεν T. — Tonum juvaret ὁ φίλ. τότε εἰπών. Vix putem Romano, dum hæc tam eleganter expoliret, non præeluxisse IX Synesii hymnum, in quo Christi, ab orco ascenditis ad summa cæli cacumina, triumphus splendide describitur, et ibi inter alia, solis coma sub sacro pede effusa est, cælumque cæruleum dorsum volanti substernit, IX, 48-56, W. Christ. p. 22.

Τὰν δ' εὐρυπαῆ κόμαν
Τιτὰν ἐπετάσσατο
ἄβρητον ὑπ' ἔχγιον·

sunt apertisque simul cælorum portis, omnes celsitudines, throni, dominationes cum principatibus, potestatibusque in occursum effusi sunt. Tum cito nubeculam, stratam veluti currum, in oliveti montem dimiserunt. Quæ delapsa suo statim simu recepit eum, qui nubium habenas regit, easque facit imbribus gravidas. Nubes eum sumens sustinuit, immo ferebatur ipsa; sublatus enim tulit a qua ferebatur, ut olim Mariam, Scriptura teste, nubem quoque vocatam; quam scilicet custodivit ipse in ea habitans, idem qui dixit amicis: Non recedo a vobis.

14. Animum nullus despondit apostolorum, ast secum volvebant quæ peracta sunt, omnesque ad alta vultum attollebant, ascensumque contemplabantur. Extemplo nubes, quæ terga subdidit, intemerato pedi fulcimen præbuit; chlamydisque instar, cælum scissum est, et Mariæ filius sursum ascendit, choris flammeis præeuntibus et concinentibus: « Festina, o Dominator! Paratus enim « thronus tuus; ascendito, ventorum alis « elevator, et in sinus propera paternos. Ipse « enim Pater thronus tuus est semper, in « quo habitas, a quo non recedis, etsi infra « jacentibus clames: Non recedo a vobis.

15. Quæ ut viderunt fideles discipuli jam peracta, statim davidica verba mittebant: « Vere ascendit Deus in exultatione, Domi-

ἔγνω δὲ γόνον Θεοῦ,
τὸν ἀριστοτέχνην νόον,
ἴδιου πυρὸς ἀρχάν.
Σὺ δὲ ταρσὸν ἐλάσασα,
κυανάντυγος οὐρανοῦ
ὑπερῆλαο νῶτων κ. τ. λ.

14. Ἐφρόντιζον T. — εὐθύς οὖν ὑποθεῖσα τὰ νῶτα ἡ νεφέλη ὄχημα T. — ἀνήλθεν T. — δεῦρο, δέσπ. T. — ἔτοιμος γὰρ ὁ θρ. σου codd. — ἐπ. πετάσθητι C, ab aor. ἐπετάσθη. — αἰεὶ ἰνοικεῖς T.

15. ὡς οὖν T. — ἴδον const. codd. — πρὸς αὐτὰ Δαυὶδ. C. — f. ἠμνοῦντες εἶπον pro acc. — ἐν φωνῇ σάλπιγγος codd. Ps. XLVI, 6; II, Reg. VI, 15 — οὖν συμφωνούτων π. δ. θεωρούτων T. — μία ἀγγ. ζ.

μῶ, * Κύριος σάλπιγγος φωνῆ. * Αὐτῶν
 οὖν συμφαλλόντων, * καὶ ἀνωθεν ὀρώντων, *
 μία ζεύγη ἀγγέλων * ἦλθε πρὸς αὐτοὺς, *
 ὃν τρόπον διδάσκει * καὶ ἡ τῶν πράξεων
 βίβλος, * ὅτι τοῦ πλάστου * ἀναληφθέντος *
 καὶ τῶν ἁγίων * ἀτενίζόντων, * ἐπέστη-
 σαν ὡς ἄνθρωποι * δύο, λευκοὶ τῷ σχήματι, *
 βοῶντες· Τί ἐστήκατε; * τίνι ἐνατενίζετε; *
 τί θέλετε κατιδεῖν; * ἰδοὺ κἀθηται Θεὸς *
 ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, * ἐβασίλευσεν ἡμῖν * ὁ
 βοήσας ὑμῖν. * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ις. Μὴ θαμβῆσθε τὸ λοιπὸν, * ὧ Γαλι-
 λαῖοι. * Ἰησοῦς γὰρ ὁ Χριστὸς, * ὃς ἀνελή-
 φθη, * οὕτω καὶ ἐλεύσεται, * ὡς αὐτὸν ἐθεσσα-
 σθη * ἄνω παραγεγόμενον. * σαφῶς γὰρ ἀνελή-
 φθη, * οὐχὶ δὲ μετετέθη. * οὐχ ὡς Ἐνώχ τὸ
 πρῶτον, * οὕτως Ἰησοῦς. * Ἐνώχ γὰρ ἐκείνος *
 μετέστη τῶν ἐπιγείων, * οὐκ ἤξιώθη * τῶν
 οὐρανίων, * ἀλλ' ἀνετέθη * σκηναῖς δικαίων. *
 Ἡλίας μὲν τῷ ἄρματι * πυρὸς ἐπικαθήμε-
 νος * ἀνῆλθε, καὶ οὐκ ἔφθασε * τὸν οὐρανόν,
 ὡς γέγραπται, * ἀλλ' ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. *
 ὁ Θεὸς δὲ τοῦ Ἐνώχ, * Ἡλιοῦ καὶ Θεός, *
 ἀνελθὼν εἰς οὐρανοὺς, * ἐδήλωσεν ὑμῖν. * Οὐ
 χωρίζομαι ὑμῶν.

ιζ. Ἄλλ' ὡς ἤκουσαν εὐθὺς * τῶν λόγων
 τούτων, * οἱ τοῦ ῥύστου μαθηταὶ * ἀλλήλους
 εἶπον. * Ὅντως μάρτυρες πιστοὶ * τῆς
 Χριστοῦ ἀναλήψεως * οὗτοι, ὡς ἐπουράνιοι. *
 εἰ μὴ γὰρ εἶδον τοῦτον * καθήμενον ἐν
 θρόνῳ, * οὐκ ἂν κάτω κατήλθον * κηρύξαι
 ἡμῖν. * ἀγγέλων δεσπόζει, * καὶ δι' ἀγγέλων
 ποιεῖται * τὰς φιλανθρώπους * οἰκονομίας. *

codd. — ἦλθε ἐπὶ γῆν T. Cf. Act. I, 11. — τίνι δ'
 ἐνατενίζετε T. — βοήσεις ὑμῶν C. Satis T lingua fecit,
 non modulo, requirenti δ' λέξας πρὸς ὑμᾶς, fere
 ut in 1 trop.

16. τὸ λοιπὸν, pro eis τ. λ. *abhinc, dein, postea*,
 quo sensu et usu melodis solemniter reperitur non
 solum in sacris, ut Act. XXVII, 20, sed etiam in
 classicis, ut Xenoph. *Cyr.* 1, IV, 15. — ὃν τρ. ἐθ.
 T. — παραγεγόμενον C. Hic vers. 7 nullo prorsus
 modo esse dividendum aperte demonstratur. —
 καὶ οὐχὶ μετ. T. Ἐνώχ τὸ πρῶτον C. — οὕτως ὁ Χριστὸς
 T. — τῶν ἐπ. μετ. καὶ οὐκ ἦξ. T. — ἀλλὰ μετετέθη

« nus in voce tubæ. » Quæ dum psallunt inter
 se et sublimia respiciunt, bini angeli ad eos
 venerunt, quemadmodum docet Actuum li-
 ber: Assumpto nempe Creatore, sanctisque
 lumina intendentibus, astiterunt quasi duo
 viri veste candidi, clamantes: « Quid statis?
 « Quid intuemini? quid vultis percipere? se-
 « det Deus in throno suo; nobis imperat,
 « qui dixit: A vobis non recedo.

16. « Ne posthac turbemini, o Galilæi!
 « Jesus enim Christus, qui assumptus est,
 « sic revertetur uti eum vidistis sursum
 » abeuntem. Manifeste enim assumptus est,
 « neque ut Enoch prius, ita translatus est Je-
 « sus. Nam Enoch ille a terrenis ablatu est,
 « necdum ad cœlestia cooptatus est; sed in-
 « sertus est justorum in tabernacula. Elias
 « quidem igneo curru vectus ascendit, non
 « autem in cœlum properavit, sed referente
 « Scriptura, quasi ad cœlum ivit. Deus vero
 « Enoch et Eliæ in cœlos ascendens, id vobis
 « declaravit: Non recedo a vobis. »

17. Quæ statim ut audivere verba, redem-
 ptoris discipuli invicem dixerunt: « Veri ac
 « fideles sunt Christi ascendentis testes, ut-
 « pote cœlestes spiritus. Nisi enim vidissent
 « eum in throno sedentem, haud infra descen-
 « dissent, ut nobis id renuntiarent. Angelorum
 « Dominus est, et per angelos exequitur
 « quæ pro hominum amore et salute dispo-

σκ. ἁγίων C. cf. Eccli. XLIV, 16; Hebr. XI, 5. —
 Ἡλίας δὲ ὁ τὸ T. — τὸ πύρινον ἔρμα ἐπικ. codd. IV,
 Regg. II, 2, 11, vide sedulitatem eximii poetæ in
 scrutandis θεοπνεύστοις. — καὶ ὁ θ. Ἡλίου codd. —
 ἐμήνυσεν ὑμῖν T. ἡμῖν C.

17. Ἄλλ' ἀκούσαντες εὐθὺς τοῦτον τὸν λόγον sic T. —
 εἶπαν C. — ἀλλ. ὅντως π. μ. codd. — ἴδον C. — τοῦτο
 T. — ἐν τῷ οὐρανῷ codd. ἄνω addit T. — id. om. κα-
 θήμ. — οὐκ ἂν καθ. x. codd. — κάτω κηρύξαι iid. pro
 quo mel. τὸ εἰπεῖν ἡμῖν, ob accent. — δεσπόζειν T.
 id. om. ποιεῖται τὰς φιλανθρ. οἰκονομίας, legit καὶ
 δι' ἁγγ. καὶ ἀρχαγγέλων κυριεύειν ὁ ἀνατ. et post Ma-

ὁ ἀνατείλας * ἐκ τῆς Μαρίας, * ἐτέχθη, καὶ τὴν γέννησιν * ἐδήλουν τούτου ἄγγελοι. * ἠγέρθη, καὶ τὴν ἔγερσιν * ἐδήλουν τούτου ἄγγελοι. * ἀνῆλθεν εἰς οὐρανοὺς, * καὶ τὴν θείαν καὶ σεπτὴν * ἀνάληψιν αὐτοῦ * δι' ἄγγέλων ἀγαθῶν * ἐδήλωσεν ἡμῖν. * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ιη. Νευρωθῶμεν οὖν ἡμεῖς * κατὰ τῶν πλάκων. * ὀπισθῶμεν ὁμαδὸν * τοῖς συκοφάνταις. * πᾶντες κοπιᾶσθωμεν, * ἐπιμόνωσ παλαίσωμεν, * ἕως ἂν αὐτοὺς ῥήξωμεν. * εἰπωμεν παρρησίᾳ * πρὸς τοὺς τῆς ἀπωλείας. * Ποῦ ἐστίν, ὃν ἐν τάφῳ * εἶχετε νεκρόν; * ποῦ πέλει ἐκεῖνος, * ὃν στρατιῶται ἐτήρουν, * καὶ αἱ σφραγίδες * ὑμῶν ἐφρούρου; * ποῦ μετετέθη; * ποῦ ἀνελήθη; * τίς τοῦτον ἀπεσύλησε; * τίς δὲ αὐτὸν ἐβάστασεν; * ἐκλάπη ἐκ τοῦ μνήματος; * πῶς νῦν τοῦ στερεώματος * ἀπέστειλε πρὸς ἡμᾶς, * καὶ ἐδήλωσεν ἡμῖν. * Μὴ πτοῆσθε αὐτοὺς, * οὐ νικῶσι γὰρ ὑμᾶς. * ὡς γὰρ εἶπον ὑμῖν, * οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

ιθ. Οἱ τοῦ ρύστου μαθηταὶ * φρονοῦντες οὕτω, * τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ * ἀναληφθέντος, * τότε καταβαίνουσιν * ἐκ τοῦ ὄρους γηθόμενοι, * ἅμα καὶ ἀγαλλόμενοι. * καὶ φθᾶσαντες τὰ κάτω, * ὡς ἡ γραφὴ διδάσκει, * κύψαντες προσκυνοῦσιν * τῷ ἄνω Θεῷ, * καὶ πλήρεις ἐπαίνων, * φωνᾶς ἀφῆκαν τῷ ὄρει, * ὡς εὐφημοῦντες * τὸν ἐλαιῶνα, * ὅτι τοσοῦτον κατηξιώθη. * Τὸ ὄρος τὸ Σινάτιον, * λέγοντες, ὑπερέβαλες. * ἐκεῖνο γὰρ ἐδέξατο * τὰ τοῦ Μωσέως ῥήματα, * σὺ δὲ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. * ἐν ἐκείνῳ νόμος ἦν, * ἡ χάρις δὲ ἐν σοὶ, * τὸν Μωσῆν καὶ πλάσσα, * καὶ λέξασα ἡμῖν. * Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν.

κ. Ὑπεράνω εἶ λοιπὸν * καὶ τοῦ Λιβάνου

ρίας inserit αὐτὴν φυλάξας πάλιν παρθένον. — ἐράνη καὶ τ. ξ. τούτου ἐβδούμ. Τ. ξ. τούτου ἐδ. C.

18. ἐπιμ. πελάσωμεν C. — pro εἰπωμεν f. βοῶμεν ob melod. ἐφρούρου πῶς ἀπεκλάπη. — ποῦ ἐφαντώθη C corrupte. — ἐκλάπη πρὶν C. — ob aor. ἀπέστειλε mel. f. πῶς οὖν τ. σ. — μὴ φοβεῖσθε T. — νικήσωσιν T.

19. οὕτω φρ. codd. — Χριστοῦ τε κ. θ. T. — ἀλλὰ

α suit. Ortus ex Maria, natus est, nativitate temque ejus angeli manifestarunt; surrexit, eumque surrexisse angeli proclamarunt; ascendit in caelos, ac divinum mirabilemque ascensum per bonos angelos testatus est a nobis: Non recedo a vobis.

18. α Corrobohemur igitur adversus erro-neos. Turmatim arma stringamus in syco-phantas. Omnes enitamus, luctemur constanter, donec eos proscindamus. Confidenter dicamus ad perditionis alumnos: Ubi est in tumulto quem mortuum duxistis? Ubi jacet ille quem milites custodiebant, quem sigilla vestra tegebant? quo translatus est? Quo assumptus est? Quis eum furatus est? Quisve asportavit? Direptus est e monumento? Quomodo nunc nobis misit e firmamento nuntios, nobisque edixit: Ne timeatis eos, vos non victuri sunt; sicut enim praedixi vobis, non recedo a vobis? »

19. Cum ita censerent liberatoris discipuli, tum assumpto Domino Deoque, descendunt e monte, laetabundi et exultantes; cum ad inunum montem venissent, ut Scriptura docet, Deum supernum cernui adoraverunt; laudibusque abundantes, voces ad ipsum montem olivarum miserunt, veluti hymno eum celebrantes, quod tanto decore honoratus est: α Vel Sinæ verticem, inquiebant, α longe superasti; hic mons enim excepit α verba Moysis, tu vero vocem ipsius Dei; in α hoc lex erat, in te gratia, tum ea quæ Moysem fecit, tum quæ nobis dixit: Non recedo a vobis.

20. α Jam sublimior Libano es; Thabor et

καὶ ἀγ. T. — ὡσεὶ γρ. T. — ἄνω τῷ θ. C. — τοιοῦτον κατηξ. T. — f. melodiae ergo lege βοῶντες pro λέγοντες. — Μωσ. βήματα T. — καὶ σὺ αὐτοῦ C. — ἡ δὲ χάρις C. — ἡ καὶ πλάσσα T. πλάσσα Μωσῆν C.

20. σοὶ ἐλαττ. T. — συνεπίντες C. — τοῦ πλάστου T. — τοὺς λ. α. codd. — pro μόνη f. τὴν σου. — σοῦ.

νου * Θάβωρ καὶ Ἑρμονιέμ * σοῦ ἑλατ-
τοῦνται, * ὅτι οὐκ ἐποίησεν * ἐν αὐτοῖς ὁ
φιλόνηθρωπος * ἄπερ ἐν σοὶ ἐποίησε. * Τοιαῦτα
οὖν εἰπόντες, * οἱ μαθηταὶ τοῦ ῥύστου * ἕστη-
σαν μέχρι τούτου * λόγους τοὺς αὐτῶν, *
καὶ ἄραντες ἄνω * τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς
χεῖρας, * ἐξιλεῶντο * τὸν βασιλέα * τῶν
οὐρανῶν * καὶ ἐπιγείων * βοῶντες· Ἄναμάρ-
τητε * μόνε, εἰρήνην δός ἡμῖν, * καὶ δι'
ἡμῶν τῷ κόσμῳ σου * οὐ στέγει γὰρ ὁ ἔχθρός *
κατιδεῖν τὰ ὑφ' ἡμῶν * γινόμενα καλὰ, *
αὐτὸν δὲ σόβησον * ἀφ' ἡμῶν σὺ ὁ εἰπὼν *
Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν, * ἐγὼ εἶμι μεθ' ὑμῶν, *
καὶ οὐδεὶς καθ' ὑμῶν. *

« Hermon tibi subsunt, quia in illis amicus
« hominum tanta non fecit, quanta in te
« operatus est. » Talibus colloquentes libera-
toris alumni, huc usque finem sermonibus
posuerunt, oculisque ac manibus sursum
erectis, regem cœlestium atque terrestrium
supplici invocabant clamore : « Tu solus sine
« peccato, da pacem nobis, et per nos mundo
« tuo ! Non sustinet hostis tuus videre quæ
« per nos pulchre facta sunt, sed propelle
« eum a nobis, tu qui dixisti : Non recedo a
« vobis, sum vobiscum, et nemo contra
« vos. »

Hic προσβείαις τῆς τεκούσης σε add. T. — ἀλλὰ σόβ. αὐτὸν ἀφ' ἡμῶν ὁ εἰπὼν codd. ambo.

XX.

CANTICUM DE PENTECOSTE.

α'. Ὅτε καταβάς,
τὰς γλώσσας συνέχεε,
διεμέριζεν ἔθνη ὁ ὕψιστος·
ὅτε τοῦ πυρός
τὰς γλώσσας διένειμεν,
εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε·
καὶ συμφώνως δοξάζομεν
τὸ πανάγιον Πνεῦμα.
β'. Ταχεῖαν καὶ σταθεράν

1. Quando descendens
linguas confudit,
divisit gentes Altissimus;
quando igneus
linguas distribuit,
in unum omnes vocavit :
una ergo voce celebremus
sanctissimum Spiritum.
2. Prompta et fortia

Hæc Romanum cecinisse inter mæsta rei publicæ negotia, quæ non nisi obscure significantur, facile dixeris, tam ex flebili concentu quam ex gravitate proœmii grandiusculo metro ordientis, illoque tono ultimo, qui simul ac alter βαρῆς, sive sextus, pene totum Pentecostæ officium implet. Quibus sacris notum est accedere apud Græcos γωνυλιαν, solemnisque veluti nœnias, ad inchoandum ieiunium illud famosum, quod etiam nunc apud Slavos S. Petro αὐτολεξεὶ consecratur. Multa, ut in superioribus, sic in illo cantico ritus veterum christianorum referunt, Romanique et pietatem simul spirant et doctrinam eximiam. Est epigrapha in Corsinio :

Κυριακῇ τῆς ν' κονδάκιον, ἤχ. κλδ', φέρον ἀκροστιχίδα· τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ. Constat v. 388, in trop. XX, quorum duo priora solum innotuere. Asservantur in codd. corsin. f. 119, 120; mosq. f. 312; taurin. f. 1-5, extra sedem in duobus posterioribus posita.

1. συνέχεε. Exquisite melodus, ut solet, sed duce altero vate Gregorio Nazianzeno, in or. XLI de Pentecoste : Ἐπαινετὴ μὲν καὶ ἡ παλαιὰ διαίρεσις τῶν φωνῶν... ἀξιεπαινετωτέρα δὲ ἡ νῦν θαυματουργουμένη· ἀπὸ γὰρ ἐνὸς πνεύματος εἰς πολλοὺς χυθεῖσα, εἰς μίαν ἁρμονίαν πάλιν συνάγεται. BB. t. I, 743. — καὶ pro διὰ more Rom. δοξάζομεν edd. ven.
2. σταθεράν sic edd. et codd. nostri. — πνεύματα

δίδου παραμυθίαν
 τοῖς δούλοις σου, Ἰησοῦ,
 ἐν τῷ ἀκηδιαῖσαι
 τὰ πνεύματα ἡμῶν.
 Μὴ χωρίζου τῶν ψυχῶν ἡμῶν
 ἐν θλίψεσιν,
 μὴ μακρύνου τῶν φρενῶν ἡμῶν
 ἐν περιστάσεσιν,
 ἀλλ' αἰεὶ ἡμᾶς πρόφθασον,
 ἔγγισον ἡμῖν, ἔγγισον
 ὁ πανταχοῦ·
 ὡσπερ τοῖς ἀποστόλοις σου
 πάντοτε συνῆς,
 οὕτω καὶ τοῖς σε ποθοῦσιν
 ἔνωσον σαυτὸν, οἰκτιρῶν,
 ἵνα συνημμένοι σοι
 καὶ ὑμνῶμεν καὶ δοξολογῶμεν
 τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

γ. Οὐκ ἐχωρίσθης, σωτήρ, * τῶν μαθη-
 τῶν σου τότε, * ὁδεύσας εἰς οὐρανοῦς· * καὶ
 γὰρ τὰ ἄνω φθίσσας, * τὰ κάτω συνέχεις· *
 οὔτε εἰς γὰρ τόπος δίχα σου, * ἀχώρητε, *
 κἂν γὰρ γένηται, ἀπόλλυται * καὶ ἀφανίζε-
 ται, * καὶ ὡς Σόδομα γίνεται· * σὺ γὰρ
 ἴστης τὰ σύμπαντα, * πάντων κρατῶν. *
 Σὲ οὖν καὶ οἱ ἀπόστολοι * εἶχον ἐν ψυχαῖς· *
 διὸ ἐκ τοῦ Ἐλαιῶνος, * σοῦ ἀναληφθέν-
 τος, τότε * κατήλθον χορεύοντες, * καὶ λέ-
 γοντες· Ταχὺ ἡμῖν πέμψον * τὸ πανάγιον
 Πνεῦμα.

δ. Ὑπέστρεψαν ἐν χαρᾷ * ἀπὸ τοῦ
 Ἐλαιῶνος * οἱ ἔνδεκα μαθηταί· * Λουκᾶς δὲ

ἦμων. Paroxytonum rhythmus perpetuus exposcit,
 quanquam veteres tantum in ἡμῖν et ἡμας accen-
 tum retrahant. Sed recole can. metr. XIII. —
 ἀλλὰ αἰεὶ edd. — ὡσπερ καὶ codd. et edd. sed læso
 metro constanti. — ἵνα οἰκτιρῶν edd. ἵνα συνημ-
 cum T, ὡς ἂν συν. σοι C. σου T minus bene. —
 καὶ ante ὑμν. edd. et codd. om. immo pro καὶ ὑ-
 μνῶμεν rhythmus requirit καὶ ἄδωμεν vel x. σέδωμεν
 — πανάγιόν σου πνεῦμα ed. ven. — Vim nota
 crescentem in voce δοξολογῶμεν, ut infra in 5,
 quæ accedit ad θεολογεῖν, hymnosque soli Deo
 debitos rite significat; id quod sæpius sentire

præbe solatia
 tuis, o Iesu, famulis,
 dum mœrore concidunt
 nostri spiritus;
 ne tu a nostris recedas mentibus
 inter ærumnas;
 ne procul a nostris animis abeas
 in calamitatibus;
 sed semper ad nos propera,
 accede huc, accede,
 tu qui ubicumque es:
 sicut apostolis tuis
 semper aderas,
 ita et desiderantibus te
 unum te fac, o misericors,
 ut coniuncti tecum
 et hymnis et divinis canticis celebremus
 sanctissimum Spiritum.

3. A discipulis tuis, salvator, tunc non dis-
 cessisti, quando in cœlos tendebas; superna
 enim dum petis, inferiora contines. Nullus
 namque sine te locus est, o loci expers; esto
 enim quod aliquis sit, destruitur, aut evane-
 scit, vel ut Sodoma absorbetur. Tu enim uni-
 versa instituis, omnia continens. Te ergo
 apostoli in animis gerebant; ideo ab Oliveto,
 post ascensum tuum, descendebant exultantes
 ac dicentes: « Cito nobis mitte sanctissimum
 a Spiritum. »

4. Cum gaudio reversi sunt ab Oliveto un-
 decim discipuli; id Lucas, sacrorum inter-

licuit, quam commodius exprimere, ut in cant.
 1 tr. 1; V, 7; VI, 4 etc.

3. ἀπὸ τ. μαθ. Tom. τότε. — φθίσσας πρὸς τὰ ἄνω T.
 Cum verbis motum aperte significantibus sæpe
 omitti præp. iam vidimus exemplo vett. confir-
 mari. Cf. cant. X, 5; XII, 5; XIII, 16. — οὐδὲ
 εἰς T. — σου, ἀθάνατε T. — γίνηται T. — ἴστας C,
 T, contra rhythm. dein τὰ om. C. — τότε
 om. T et καὶ λέγοντες usque ad πέμψον, sed habet
 fere uti supra: ὑμνοῦντες καὶ δοξολογοῦντες.

4. Λουκᾶς γὰρ T, Act. I, 12. — ἀνελ. ὑπερέκειν δὲ
 C. ὑπέστρεψαν εἰς ὑπερῶν δὲ ἂν. ἔνθα κατ. T. — Πέ-

τοῦτο γράφει * ὁ ἱεροφάντης, * ὅτι εἰς Ἱε-
ροσόλυμα * ἀνέλυσαν, * ὑπερῶν δὲ ἀνέβη-
σαν, * οὐπὲρ κατέμενον, * καὶ ἐμβάντες
ἐκάθισαν * Πέτρος καὶ οἱ ἐπίλοιποι * τῶν μα-
θητῶν, * ὧν ὁ Κηφᾶς, ὡς ἑξαρχος, * εἶπε
πρὸς αὐτούς· * Ἐρασταὶ τῆς βασιλείας, *
ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας * πρὸς τὸν ὑποσχό-
μενον * καὶ λέξαντα· Ἐγὼ ὑμῖν πέμψω * τὸ
πανάγιον Πνεῦμα.

ε'. Τοιαῦτα Πέτρος εἰπὼν * τότε τοῖς
ἀποστόλοις, * διήγειρεν εἰς εὐχὴν, * καὶ
στάς ἔμμεσος τούτων, * ἐβόησε λέγων· *
Δεηθῶμεν, γόνυ κλίνωμεν, * αἰτήσωμεν, *
ἐκκλησίαν τὸ δωμάτιον * τοῦτο ποιήσωμεν· *
καὶ γὰρ ἔστι, καὶ δύναται· * κλαύσωμεν
καὶ κραυγᾶσωμεν * πρὸς τὸν θεόν· * Πέμψον
ἡμῖν τὸ Πνεῦμά σου * τὸ πανάγαθον, * ἵν'
ὁδηγήσῃ τοὺς πάντας * πρὸς τὴν γῆν σου τὴν
εὐθεῖαν, * ἣν σὺ προητοίμασας * τοῖς σέβουσι
καὶ δοξολογοῦσι * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ς'. Ἀκούσαντες οὖν εὐθύς * οἱ μετ' αὐτοῦ
κληθέντες, * συνήθροισαν ἑαυτούς, * ὡς πρὸς
ποιμένα ἄρνες, * τῷ λόγῳ θεληθέντες, * καὶ
σιγῶντες ὑπηγόρευον * ἃ ἤρχοντο, * καὶ
δεήσεις ἐπανέτεινον * τῷ παντοκράτορι *
ταῦτα περιεχούσας που· * Τῷ τῶν ἀγγέλων
πρύτανι * καὶ βασιλεῖ, * τῷ τῶν ἀνθρώπων
ἄνακτι, * καὶ δημιουργῷ, * τῷ τῶν ἐν γῆ
καὶ θαλάσῃ * μόνῳ νεύματι κρατοῦντι, * οἱ

pres, scribit, eos petivisse Hierosolymam,
ascendisse in aulam domus superiores, quam
inhabitabant. Ingressique Petrus caeterique
discipuli consederunt; quibus Cephas uti
praeses dixit: « O regni amatores, sursum
« corda! sursum ad promittentem ac dicen-
« tem: Ego vobis mittam sanctissimum Spi-
« ritum. »

5. Talia fatus apostolis Petrus, eos ad
orandum collegit, stansque in medio eorum,
sic vocem extulit: « Oremus, genuflectamus,
« deprecemur, in ecclesiam hoc cœnaculum
« instruamus; ita enim fas est et fieri potest.
« Ploremus, clamemus ad Deum: Mitte no-
« bis Spiritum tuum optimum, ut dirigat
« omnes ad terram tuam rectam, quam tu
« pręparasti colentibus et celebrantibus san-
« ctissimum Spiritum. »

6. Statim igitur, his auditis, qui cum illo
vocati erant, coegerunt se, ut agni ad pasto-
rem, voce eius allecti, et silentio faventes,
clam succinebant, ad ea quę postulata sunt,
intentasque preces omnipotenti mittebant,
his fere verbis expressas: « Summo angelo-
« rum principi et imperatori, hominum regi
« et opifici, qui solo nutu cuncta gubernas,
« quę in terra et quę in mari sunt, tibi tui

pros. Inde in finem splendet supremum Petri pon-
tificium. — μερισται τῆς β. T, f. melius. — ἄνω σ.
τ. καρδίας, ut supra in XVIII, ad sacrę liturgię
initium designandum.

5. τοιαῦτα τότε εἶπ. Π. τοῖς T. — διήγειρεν (α δια-
γείρω scilicet) εἰς εὐχὴν, quasi ad *synaxim* γονυ-
κλισίας. — ἐν μέσῳ T, ἐμμέσῳ C, uterque contra
rhythm. — τὸ δωμάτ. τοῦτο codd. — καὶ ante κραυγ.
om. C. — τὸ ἀγαθὸν codd. — εἰς τ. γῆν T.

6. ποιμένα, ut in cant. XVII; intueret quid
orantibus esset imago boni pastoris, sacrę mensę
imminentis et assurgentis inter veteres picturas.
— ὑπηγόρευον ἃ ἤρχοντο. Syllabas hic singulas ex-
pende: fit primum εὐχὴ plerumque tacita sacer-
dotis, ἃ ἤρχοντο; tum diaconus intonat prolixas
preces, καὶ δεήσεις ἐπανέτεινον (ἐπανέτειναν male T.)

quibus absolutis fideles leni plausu sive ὑπακοῆ
succinebant per ἐφύμνια, se ad sacerdotis ἐκφά-
νησιν, et diaconi ἐκτενῆ attentos et consentaneos
proclamantes, ὑπηγόρευον ἃ ἤρχοντο. Subobscura
quidem est dictio ὑπαγορεύειν, ac proprie signifi-
cat *clam eloqui, clam orare*; quo extenso sensu
alia quoque obscura declarantur, ut ὑπακούειν,
ὑπακοή, ὑποψάλλειν, *succinere, in fine respondere*,
ἐφύμνια *recolere*. Cf. Const. apost. II, 57 (mihi
p. 204). Athanas. *Apolog.* BB. t. I, p. 267, ubi
primus fortasse Montefalconius facem erranti-
bus prætulit; etiam cl. Valesius ad Theodoret.
H. E. II, 13 p. 88: τοὺς δὲ λαοὺς ὑπακούειν, inepte
proponit ὑπηγεῖν. Adde Euseb. H. E. II, 17; Basil.
ep. 58. — ταῦτα περιεχ. T. — που om. codd. —
παντοκράτορι. Recte ergo de Deo idem intellexi in

φίλοι καὶ δοῦλοι σου * βοῶσί σοι· Ταχὺ ἡμῖν πέμψον * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ζ'. Πληρώσαντες οὖν εὐθὺς * τὰς ἑαυτῶν δεήσεις, * ὑπέγραψαν ἐν αὐταῖς, * σφραγίσαντες τῇ πίστει, * καὶ πέμψαντες ἄνω, * ἄς ἀνέγνω ὁ διδάσκαλος, * καὶ ἔφησεν· * Αὐτεξούσιε Παράκλητε, * μὴ κειευόμενος, * ἀλλ' ὡς θέλεις, κατέβηθι· * σὲ λοιπὸν γὰρ ἐκδέχονται * οἱ μαθηταί, * οὐσπερ ἐγὼ συνήγαγον * σοὶ καὶ τῷ Πατρὶ, * καὶ ἐξεπαίδευσά λέγων· * Μαθητεύσατε τὰ ἔθνη, * Πατέρα κηρύττοντες * καὶ σέβοντες Υἱὸν, καὶ ὑμνοῦντες * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

η'. Ἐπήκουσεν ὡς θεὸς * ὁ Παράκλητος τότε * τῶν δεομένων αὐτοῦ, * καὶ δὴ καταλαμβάνει * αὐτοὺς εὐχομένους, * οὐδαμόθεν ἀπιστάμενος * ὁ ἄφραστος· * οὐ γὰρ γέγονε μετάρθασις * ἢ συγκατάθασις, * οὐδ' ὑπέμεινε μείωσιν· * ἄνω γὰρ ἦν, καὶ κάτω ἦν, * καὶ πανταχοῦ, * θεία γὰρ φύσις ἄφραστος * καὶ ἀναφῆς, * τοῖς ὀφθαλμοῖς οὐχ ὄραται, * πίστει δὲ κατανοεῖται, * χερσὶν οὐ κατέχεται, * καρδίαις δὲ πισταῖς ψηλαφᾶται * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

θ'. Εἰστήκεισαν ὁμαδὸν, * συμπληρουμένης ἤδη * ποτὲ τῆς πεντηχοστῆς, * εὐχαῖς προσκαρτεροῦντες * οἱ ἔνδεκα τότε, * καὶ ὡς λέγει τὸ ἀνάγνωσμα * τῶν πράξεων· * Ὡς πνοῆς βιαίας ἄβροον * ἤχος ἐγένετο, * οὐρανόθεν κτυπούμενος, * ὅλον δὲ τὸ δωμάτιον *

cant. XVI, 17. — τῆ; τὰ C. — post βοῶσι male soi eraditur in T.

7. σφραγίς πίστεως symbolum est, iure ad apostolos relatum, etsi ab ipsis in liturgiam insertum fort. non fuerit. — πέμψαντες ἄνω, scilicet vota et oblationes, super quæ fit a pontifice solemnitas ἐπικλήσις sive consecratio, ἄς ἀνέγνω ὁ διδάσκαλος. — σὲ γὰρ λοιπ. codd. — οὐς καὶ ἐγὼ T. — οὐς ἔξεπ. T. — ἔθνη. Matth. XXVIII, 19. — πνεῦμα κηρύττ. T. om. καί. — υἱὸν σέβ. καὶ δοξολογοῦντες id. sibi constans.

8. εἰσῆκουσεν ὁ θεός T. — δεσμ. αὐτῷ T. — τούτους εὐχ. codd. — μηδαμόθεν T. — γέγ. κατάθασις T. — οὐδὲ C. οὐτε ὑπ. T. — πνεύματι θεωρεῖται T. — οὐ κα-

« amici ac famuli clamant : Cito nobis mitte « sanctissimum Spiritum. »

7. Statim igitur, peractis precibus suis, subscripserunt eas, ac fide obsignatas ad superna mandaverunt. Quas ubi legit magister, sic fatus est : « O tuæ potentiae compos, Paraclete, non iussus, sed prout sponte vis, « descende ! Te enim expectant iam discipuli, quos tibi et Patri congregatos erudivi « dicens : Docete gentes, prædicantes Patrem, adorantesque Filium et glorificantes « sanctissimum Spiritum. »

8. Audivit, ut pote Deus, Paracletus sic deprecantes eum, nec mora descendit ad eos, dum orant, nulla ex parte ab illis semotus ineffabilis ille, nec fuit loci mutatio demissio eius benigna, neque ullum passus est detrimentum. Sursum enim erat, eratque deorsum, et ubique : divina quippe natura, nemini enarranda et intactilis, oculis non captatur, sed percipitur fide ; manibus non tenetur, piis vero cordibus tangitur sanctissimus Spiritus.

9. Simul consistebant, expleta iam quinquagesima die, inter se undecim orationibus incumbentes, ut fert lectio Actuum, quum sonus vehementis spiritus cœlitis obstrepentis subito factus est, totamque ædiculam implevit, quin immo stupore concussit dilectos

ταδέχεται C. — πιστῶν ἐρευνᾶται T.

9. ἰστήκεισαν scripsit C, ob acrostichidem, cui non nocet T recta scriptura, satis auribus Græcorum excepta. — T. om. πεντ. et ποτὲ, tantum habet ἦδη συμπλ. — ἀνάγνωσμα publica est lectio ex ambone facta. — ὡς om. T et ἄβροον, de quo cf. cant. VI, 11, 18 ; XVII, 16. — ἤχος τε T. — οὐρ. ἠχῆσαντος C. — ἐπλ. πυρὸς codd. — καὶ ἔσπλασεν sic T. — Si quis hæc attente cum ritu liturgico contulerit, facile duplicem inveniet Spiritus sancti ἐπικλήσιν, priorem in tr. 7, posteriorem in 9, quarum una apud Occidentales consecrationi præmittitur, altera Orientalium postponitur, ambas vero veteres habuisse videntur.

ἐπλήρωσε, * μάλλον δὲ καὶ κατέπληξε * τοὺς ἀγαπητοὺς. * διὸ ὡς σκάφος, τὸν οἶκον * σαλευόμενον ὀρώντες, * ἐβόων· Ἦ δέσποτα, * κατὰπαυσον τὴν ζάλην, καὶ πέμψον * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ι'. Νομίζοντες οἱ σοφοὶ * ὄλον τὸ ὑπερῶν * γαλαῶσαι ἐκ τῆς πνοῆς, * συνέστειλαν ἐν φόβῳ * τὰ ὄμματα πάντες, * καὶ ἰδοὺ γέγονεν ἕτερον * φρικτότερον, * καὶ τῷ πρώτῳ φόβῳ δεύτερον * τρόμον ἐπήγαγεν * τὰ ἐπάλληλα θαύματα. * γλῶσσαι γὰρ πάλιν πύριναι * τότε ὤφθησαν, * καὶ ἐπὶ χάριαι ἤρχοντο * τῶν ἀγαπητῶν, * καὶ οὐ παρέφλεγον τρίχας, * ἀλλ' ἐφώτιζον τὰς φρένας, * καὶ καθαρίζούσας γὰρ * καὶ καινίζούσας ἔπεμψε ταύτας * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ια'. Ὁ Πέτρος δὲ κατιδὼν * τὰ γεγονότα πάντα, * ἐβόησεν· Ἀδελφοί, * τιμῶμεν ἃ ὀρώμεν, * μὴ ἐξερευνώμεν, * μήτις εἶπη· Τοῦτο τί ἐστὶ * ὀρώμενον; * ὑπερβαίνει γὰρ δικαιοσύνην * τὸ ἐκτελούμενον, * καὶ νικᾷ τὴν ἐνθύμησιν. * Πνεῦμα καὶ πῦρ συνζεύκται, * θαῦμα πιστόν! * αὖρα καὶ φλόξ συνήρηται, * θέαμα φρικτόν! * μετ' ἀνεμῶν αἱ λαμπάδες, * μετὰ δρόσου οἱ σπινθήρες! * τίς εἶδε; τίς ἤκουσε; * τίς δύναται εἰπεῖν, ὃ παρέχει * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ιβ'. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, * στήτε, καὶ καθορᾶτε * ἀπεριέργως τὸ πῦρ, * ὃ ἔπεμψεν ἐξ ὕψους * ὃ ἐν τοῖς ὑψίστοις. * μὴ φοβεῖσθε, οὐ γὰρ φλέγουσιν * οἱ ἄνθρακες. * μὴ θαμβεῖσθε, ὅτι ἄκαυστον * τοῦτο τὸ πῦρ ἐστίν. * Ἀλλ' ὡς φρόνιμοι, μνήσθητε * πῶς πάλαι πῦρ ἐδέξατο * παῖδας τοὺς τρεῖς, * πῶς οὐκ ἐκαύθη σώματα * τούτων, οὐδὲ θρίξ. * πῶς

10. νομίσαντες T. — χαοῦσθαι ἐκ τῆς C, an *barbare*, an recte a *χάος oriundum*? — τρώμ. ἐποήσαν C. — πύρινοι ἤπιοντο αὐτῶν T. — καὶ γὰρ καθ. C, T. καὶ φωτίζούσας T. — προέπεμψε C, T.

11. ἐξερευνήσωμεν C. — τὸ ὄρ. C, T. ἴ. τὸ δρώμενον. — συνήρηται C. συνήνησε T. — θαῦμα φρ. μετὰ ἀνεμον T. — μ. δρόσον sic C, T. οἱ ante σπινθ. om. C, neque rhythmo obstat μετὰ ex can. XI. — ὃ ὑπάρχει T.

V.

discipulos; quum enim ut cymbam, domum quassatam cernerent, clamabant: « Domine, quiescere fac procellam, atque « mitte sanctissimum Spiritum. »

10. Qui prudentes viri, opinati totam superiorem aulam turbine fatiscere, præ timore omnes clausere oculos; et ecce aliud fit formidolosius, ac priori pavori alterum addiderunt metum prodigia sibi succedentia. Linguae enim igneae altera tunc vice emicuerunt, et super capita dilectorum institerunt, neque urebant capillos, sed mentes illustrabant; flammam enim ad mentes repurgandum et renovandum misit sanctissimus Spiritus.

11. Petrus, postquam acta omnia perspexit, vocem extulit: « Fratres, adoremus « quae intuemur, neque scrutemur ea, neque « ullus dicat: Quid rei visum est? mentem « enim superat hoc facinus, cogitatumque « vincit. Spiritum et ignem coniungi, cer- « tum prodigium! Auram et flammam com- « poni, spectaculum tremendum! cum flati- « bus lampadas, cum rore scintillas! Quis « vidit? Quis audivit? Quis enarrare valet « quod praestat sanctissimus Spiritus?

12. « Vos ergo, cari sodales, state et tran- « quillo considerate animo ignem quem mi- « sit ab alto qui habitat in excelsis. Ne pa- « veatis, haud enim incendunt hi carbones; « ne formiditis, haud urit ille ignis. Rite « autem providi mementote quomodo olim « flamma tres exceperit pueros, nec tamen « corpora ambusta sunt, neque etiam capil-

12. ὃ ὦν ἐν τῷ ὕψει T. — οὔτε θρίξ C; recole can. XII. — Ad πῶς ἡ nota ellipsin ἡ *χάμινος*. — αὐτ. ἰδέσθην. C. — σὺν τόκῳ γὰρ C, T. — ἔδωκεν T. Sic semper in eodem fere loco trium puerorum formax, eorumque cantica revocantur. Abs re non sit addere, recentiores græculos apostolicis ab incunabulis usum repetere calidam aquam sacris miscendi mysteriis, ex hac potissimum causa, quod sacrum Spiritus ignem in Pentecoste reco-

11

ἡ τοὺς τρεῖς δεῖξαμένη, * τέσσαρας αὐτοὺς ἐδείκνυ· * σὺν τόκῳ ἀπέδωκεν * οὕς ἔλαβεν, ὅτι ἐφοβεῖτο * τὸ πανάγιον Πνεῦμα. *

ιγ'. Ῥιψάτω οὖν, ἀδελφοί, * ὁ καθ' εἰς ἡμῶν ἄρτι, * τὸν φόβον ἐκ τῆς ψυχῆς, * καὶ πόθον ἐνδειξάτω * τῷ ἀναληφθέντι, * ὅτι οὕτως οὕς ἐκάλεσεν, * ἡγάπησεν. * Πάντα ἃ προεῖπεν ἅπασιν, * νῦν ἀπεπλήρωσε, * καὶ ὡς εἶπεν, ἐποίησε. * τί δειλιῶμεν ἄφλεκτον * φλόγα λοιπόν; * Ῥόδα τὸ πῦρ νομίσωμεν, * ὅπερ καὶ ἐστίν. * ἐπὶ ἡμῶν γὰρ ταῖς κάραις * ὡσπερ ἄνθη ἐπετέθη, * ἐν οἷς ἐστεφάνωσεν, * ἐκόσμησεν, ἐλάμπρυνεν ἡμᾶς * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ιδ'. Ὡς εἶπε ταῦτα Κηφᾶς * πᾶσι τοῖς ἀποστόλοις, * ἡσύχασε μετ' αὐτῶν * καὶ δέχεται σὺν τούτοις * τὸ ἅγιον Πνεῦμα. * ἐηλύθει γὰρ μετέπειτα, * ὡς γέγραπται, * ὡς προδρομοῖς γὰρ χρῆσάμενον * δυσὶ τοῖς θαύμασι, * τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ πνεύματος. * ἔδει γὰρ πρὸ τοῦ πνεύματος * θαῦμα δραμεῖν. * ἔδει πρὸ τοῦ βαπτίσματος * πνεῦμα προελθεῖν, * καὶ προμηνύσαι τῷ κόσμῳ, * ὡσπερ σάλπιγγα/ἤχουσαν, * ὅτιὼς ἠθέλησε, * καὶ βούλεται, τῇ γῆ ἐπιβαίνει * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ιε'. Μεγάλα ἦν καὶ φρικτὰ * πάντα τὰ γεγονότα, * καὶ φρένας πάντων ἰστᾶ. * πλησθέντες γὰρ ἐξαίφνης * τοῦ Πνεύματος πάντες. * προσωμίλουν τοῖς ἀκούουσιν. * ὡς

lant. Quod fortasse tam a mente quam a verbis Romani longe recedit; nec tamen abs re liturgica sit notatum.

13. ὁ καθεὶς C, nota scripturam pro καθ' εἰς, de quo cf. Winer; l. c. p. 234; Viger, p. 635; neque etiam de indole huius pronom. omittit Doederlein *Pr. de Brachylogia serm. gr. et lat.* p. 10, Erlang. 1831. — τὸν τρόπον T. — ἡγάπ. ἐκάλ. T. — οὕς πάντα C, T. ἅπασιν pr. C. — ἅπερ pr. νῦν ἐξεπλήρωσε T. — ἐπὶ τὰς κ. γὰρ ἡμῶν C. — ἐν οἷς pro abl. instrum. ut Soph. ἐν φιλαίαις χερσὶν ἐκόσμησα, et alii vett. Ad hæc quis non secum meditatatur aureos illos Mantuani versus? *Æn.* II. 682-684.

Ecce levis summo de vertice visus Iuli

« lus; quomodo fornax quæ tres acceperat, « quatuor eisdem esse ostenderit? cum fore « nore restituit, quos absumpsit, quia vere « batur sanctissimum Spiritum.

13. « Amoveat igitur, fratres, unusquisque « vestrum ab animo suo metum, amoremque « in Christum significet assumptum, quippe « quos elegit, tantum dilexerit. Ecce quælibet prædixit cunctis, ea nunc implevit, et « sicut dixit, fecit. Quid timemus demum « flammam non conflagrantem? Rosas esse « ignem credamus, et ita sane; ignis enim « capitibus nostris impositus est, veluti flores, quibus nos coronavit, ornavit, illustravit sanctissimus Spiritus. »

14. Hæc ubi dixit Cephæ omnibus apostolis, tacuit cum illis, et accepit simul sanctum Spiritum; post hæc enim venerat, ut scriptum est, duplici quippe usus miraculo quasi præcursore, igne scilicet ac flamine. Decebat namque flamine præmitti prodigium; decebat baptismati præire Spiritum, ac mundo prænunciari, quasi tuba vocali, quomodo nempe velit et amet in terram irruere sanctissimus Spiritus. »

15. Magna erant ac stupenda omnia quæ facta sunt; animos ergo omnium erigunt. Impleti namque statim Spiritu omnes, auscultantibus concionem habebant. Simul atque

Fundere lumen apex, tactuque innoxia molles
Lambere flamma comas et circum tempora pasci.

14. An solemnius κατὰ τὸ σεμνὸν tertio repetitur γὰρ? quod certe tæduit T in quo γὰρ post προδρομ. omittitur. — χρῆσάμενος δύο C. — θ. προδραμεῖν T. — πρὸ τοῦ φωτίζοντος φλόγα προελθεῖν T. — ὡσπερ σάλπιγγες ἤχουσαι C. ὑπὲρ σάλπιγγα ἤχουσαν δτι ὡς ἐπίσταται ὡς βούλεται T. — καὶ ὡς βούλ. C. Undenam vero hic loci vates baptismum cum flamma et spiritu misceat, ne mireris, considera mihi hunc ipsum diem, uti alterum paschalem, olim fuisse neophytis addictum.

15. τὰ γεγ. πάντα C. — φρ. πάσας T. — πάρθοις καὶ μῆδοις καὶ τοῖς πᾶσιν ὡς ὅμοιοι C. — τοῖς ἔλαμ. C, T.

ἤκουον, * τοῖς Ῥωμαίοις, οὐχ ὡς βάρβαροι, * Πάρθοις ὡς ὅμοιοι, * καὶ τοῖς Μήδοις ὡς ἴδιοι, * Ἐλαμίταις ὡς εὐλαλοὶ * τότε ὤφθησαν, * τοῖς Ἀραβίοις γνώριμοι * γέγοναν πολὺ, * Ἀσιανοῖς καὶ Φρυγίοις * εὐδήλοι καὶ τρανολάοι, * καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν * ἐφθέγγοντο, ὡς τούτοις ἐδίδου * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ις. Ἄλλ' ὅτε εἶδον αὐτοὺς * γλώσσας λαλοῦντας πάσας * οἱ πανταχόθεν ἔχει, * ἐξίσταντο βοῶντες· * Τί βούλεται ταῦτα; * Γαλιλαῖοι οἱ ἀπόστολοι * ὑπάρχουσι, * καὶ πῶς ἄρτι, ὥσπερ βλέπομεν, * πᾶσι τοῖς ἔθνεσι * πατριῶται γεγόνασιν; * πότε κατεῖδεν Αἴγυπτον * Πέτρος Κηφᾶς; * πότε Ἄνδρέας ὤκησε * μέσην ποταμῶν; * οἱ δὲ υἱοὶ Ζεβεδαίου * πότεν εἶδον Παμφυλίαν; * πῶς ταῦτα γνωρίσωμεν; * πῶς εἴπωμεν; ἢ πάντως ὡς θέλει * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ιζ'. Νῦν γέγοναν σοφισταὶ * οἱ ἀγρευταὶ τὸ πρῶν· * νῦν ῥήτορες καὶ τρανοὶ * οἱ πρὶν παρὰ τὰς ὄχθας * τῶν λιμνῶν ἐστῶτες· * οἱ τὸ πῆρος καταρράχπτοντες * τὰ δίκτυα, * νῦν ῥητόρων πλοκάς λύουσιν· * ὅθεν προσέρχονται * ἀπλουστέρῳ τῷ ῥήματι· * ἕνα Λόγον γὰρ λέγουσιν * ἀντὶ πολλῶν, * ἕνα Θεὸν κηρύττουσιν * οὐ μετὰ πολλῶν, * τὸ ἐν ὡς ἐν προσκυνοῦσιν, * ἀκατάληπτον Πατέρα, * Υἱὸν ὁμοούσιον, * ἀμέριστον καὶ ὅμοιον τούτῳ * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

ιη. Οὐκοῦν ἐδόθη αὐτοῖς * πάντων περιγενέσθαι * δι' ὧν λαλοῦσι γλωσσῶν; * καὶ τί

auditi sunt, nec Romanis visi sunt barbari; quin Parthis erant ore similes; et Medis vernaculi, Elamitis facundi, Arabibus longe periti, Asianis et Phrygibus perspicui et elegantes fiunt; atque omnes gentes alloquebantur, prout ipsis dederat sanctissimus Spiritus.

16. Ast ubi sic eos viderunt omnigenis linguis loquentes, qui ex omni regione illic conuenerant, obstupere quæritantes: « Quid hoc sibi vult? Galilæi sunt apostoli; qua ratione iam, ut videmus, omnium nationum contribules facti sunt? Quandonam vidit Ægyptum Petrus ille Cephæ? An Andreas incoluit Mesopotamiam? Zebedæi autem filii undenam viderunt Pamphyliam? Quo pacto talia intelligemus? Quid dicemus? Sane actum omnino ut vult sanctissimus Spiritus. »

17. Nunc sapientes fiunt qui modo piscatores. Nunc rhetores et facundi, qui prius lacuum ad ripas degebant. Qui retia paulo ante resarciebant, iam nunc grammaticorum tricās solvunt, indeque pergunt cum ore simpliciore: unum enim Verbum loquuntur, non multa; unum Deum prædicant, non cum pluribus; quod est unum, unum adorant, maiorem omni conceptu Patrem, Filium consubstantialē, individuum et consimilem illi sanctissimum Spiritum.

18. Nonne igitur illis datum est cunctis antecellere per ipsas quas loquuntur linguas?

— ὤφθησαν τότε C. — ὤφ. τρανωῦς T. — γεγόνασιν εὐθύς T. — ἀσιανοῖς δέ C. — τρανολάοι ut in cant. VII, 17.

16. γλώσσαις λ. πάσαις T. — πάντας C. — βούλεται τοῦτο T. — καθὼς βλ. C, T. — μεσοπόταμον C. — οἱ υἱοὶ T. — εἶδαν C.

17. γέγοναν, sic duo codd. pro γεγόνασι ut tr. 15, 16, et alias sæpe, uti etiam ἀήκοαν pro ἀκηλάσι. Purus est hellenismus, frequens in N. et V. T. cf. Deuter. XI, 7; Ioan. XVII, 6; Apoc. XIX, 3; Luc. IX, 36; Col. II, 1, ex optimis codd. immo etiam apud Lycophr. 252 πέφρικαν inuenitur. — τὸ πρῶτον T, τὸ om. C. — οἱ τὸ πρὶν C. — ῥητ. γλώσ-

σας C. — ἔθεν προσέρχονται om. T, pro quo præbet καὶ εὐτελιζουσιν. — λόγον ἔχουσιν T, in quo duo v. seqq. iterum omissi. — ὅμοιον τούτων C. In hanc nobilissimam catholici dogmatis ἔκφρασιν cum amplius pateat excurrēdi campus, unum paulisper moretur: sive cum cod. T legatur τούτῳ, sive cum C τούτων, Spiritus sanctus proclamatur a Filio inseparabilis per se et consimilis, aut ab utroque Patre et Filio oriundus, cum Filius sit ὁμοούσιος; ut eiusdem processionem catholico sensu intellectam sanctus melodus, in ipsa die Pentecostes, feliciter edixerit.

18. Οὐκοῦν codd. ἔλθῃ αὐτοῖς C. — τί λυσῶσι T.

φιλονεικοῦσιν * οἱ ἔξω ληροῦντες; * τί φουσῶσι καὶ βαμβαίνουσιν * οἱ Ἑλληνες; * τί φαντάζονται πρὸς Ἄρατον * τὸν τρισκατάρατον; * τί πλανῶνται πρὸς Πλάτωνα; * Δημοσθένην τί στέργουσι * τὸν ἀσθενῆ; * τί μὴ ὀρῶσιν Ὅμηρον * ὄνειρον ἀργόν; * τί Πυθαγόραν θρυλλοῦσι * τὸν δικαίως φημωθέντα; * τί δὲ καὶ μὴ τρέχουσι, * καὶ σέβουσιν οἷς ἐνεφανίσθη * τὸ πανάγιον Πνεῦμα;

19. Ἦ. Ὑμνήσωμεν, ἀδελφοί, * τῶν μαθητῶν τὰς γλώσσας, * ὅτι οὐ λόγῳ κοιμῶ, * ἀλλ' ἐν δυνάμει θεῖα * ἐζώγησαν πάντας. * ὅτι ἦραν τὸν σταυρὸν Αὐτοῦ * ὡς κλάμαρον. * ὅτι ῥήμασιν, ὡς νήμασι, * πάλιν ἐχρήσαντο, * καὶ τὸν κόσμον ἠλίευσαν. * ὅτι τὸν λόγον ἄγκιστρον * ἔσχον ὀξύ. * ὅτι καθάπερ δέλεαρ * γέγονεν αὐτοῖς * σὰρξ ἢ τοῦ πάντων δεσπότη, * οὐ πρὸς θάνατον θηρῶσα, * ἀλλ' εἰς ζωὴν ἔλκουσα * τοὺς σέβοντας καὶ δοξολογοῦντας * τὸ πανάγιον Πνεῦμα.

— βαμβεύουσιν C. — οἱ τρισκατάρατοι C, pressior in T παρανομασία, et ludos quisque per se capit, Δημοσθένην τὸν ἀσθενῆ, Ὅμηρον, ὄνειρον (dic Ὅμηρον, ὄνειρον), Πυθαγόραν φημωθέντα, quasi mutam pythonissam, aut silentem magistrum, de quo : αὐτὸς ἔφη, etc. Sed hæc frustra latinus interpres victus suspicit. — τί δημ. C, T. — μὴ νοοῦσιν ἔμ. T. — τί δὲ μὴ προστρέγουσι πιστεύοντες οὖς T.

19. τὰς πράξεις T. — ἠλίευσαν πάντας T. — Αὐτοῦ, antonomastice, pro Χριστοῦ, uti eleganter, fort. post alios, Anastasius ille patriarcha, Antiochenorum eiusdem nominis primus et princeps, quem nuper græce in lucem edidimus, in orat. theol. IV. *Anastasior. Antioch. et Stnaitar.*

Et cur invident qui foris delirant? Cur turgent et balbutiunt Graii? Cur mira fingunt sibi de Arato ter maledicto? Cur vagantur post erroneum Platonem? Cur Demosthenem depereunt, hominem imbellem? Cur non viderunt Homerum inane esse somnium? Cur Pythagoram oggerunt, cui merito os clausum est? Cur non cursu certatim petunt, aut cultu non prosequuntur eos quibus apparuit sanctissimus Spiritus?

19. Hymnis, fratres, celebremus linguas discipulorum; quod non eleganti sermone, sed divina virtute universos cœperunt retibus; quod extulerunt Christi crucem ut arundinem; quod verba, florum instar, vicissim nectentes, orbem piscati sunt; quod verbum pro acuto sumpserunt hamo; quod sicut esca illis facta est caro omnipotentis Domini, quæ non ad lethalem prædam, sed ad vitam eos adducit, adorantes, divinisque hymnis celebrantes sanctissimum Spiritum.

anecd. p. 93, Rom. 1866. — ἡ σὰρξ duo codd. — In fine θηρῶσαι C, sine ulla alia splendidi epiphonematis varietate. Post sexcenta illa veterum testimonia, quæ olim ad calcem unius tomi in Solesmense spicilegium effudi, et post sexcenta alia quæ facili brachio addere et congerere in cumulum luberet, haud memini, ut candide loquar, legere me de ΙΧΘΥΟΣ arcana formula, quidquam plenius et exquisitius quam luculentum illud S. Romani ἐφύμιον: in quo, si introspicias, ne rorum quidem desiderandum est eucharisticum piscis arcanum, vivificum Christi fidelium epulum. Ne te fugiant quæ supra in cant. XIII, 18, not. et hæc meminisse juvabit ad XXII, 5, 9, etc.

XXI.

CANTICUM DE OMNIBUS SANCTIS.

- α'. Ὡς ἀπαρχὰς τῆς φύσεως,
τῷ φυτουργῷ τῆς κτίσεως,
ἡ οἰκουμένη προσφέρω σοι, Κύριε,
τοὺς θεοφόρους μάρτυρας·
ταῖς αὐτῶν ἰκεσίαις,
ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα,
τὴν ἐκκλησίαν σου,
τὴν πολιτείαν σου
διὰ τῆς Θεοτόκου συντήρησον,
πολυέλεε.
- β'. Ὡς ἐλεήμων ὑπάρχων, Χριστέ ὁ Θεός,
τὰς τῶν μαρτύρων αἰκίσεις ἐδρόσισας,
τῶν διὰ σέ τυράννοις
τὴν πίστιν τρανωσάντων·
ἀλλ' ὡς αὐτοῖς ἐδωρήσω τὴν εὐλογίαν
ὑπομονῆς ἐκ τῆς ἄνω θεογνωσίας,
καὶ ἡμῖν πᾶσι, πολυέλεε.

1. Naturæ uti primitias,
tibi, creaturæ satori,
totus ego orbis offero, o Domine,
theophoros martyres :
quorum ex supplicibus votis,
in alta pace,
ecclesiam tuam,
imperium tuum,
favente Deipara, conserva,
multæ misericordiæ Deus.
2. Pro tua clementia, Christe Deus,
in martyrum angores rorem effudisti,
fidem pro te tyrannis declarantium.
At quemadmodum illis dedisti gratiam
patiendi fortiter, ob divinam doctrinam,
idem nobis da omnibus,
multum misericors Deus.

Cyclum Triodii, quo septem ante, septemque post pascha hebdomades olim continebantur, claudit Dominica quam dixere omnium sanctorum, ut fert epigraphæ cantici XXI : Κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων, κοννάκιον, ἕχρος πλδ', φέρον ἀκροστιχίδα· Ὁ αἶνος Ῥωμανοῦ. Præmisso duplici tropario, quorum quidem prius multorum modulos in toto anno ducit, posterius vero ipsa quadam rerum caligine canitiem præ se fert, cætera pendent ab illo solemnî hirmo qui orditur : αὐτὸς ὁ μόνος, ut in cant. VII, opusque videtur eujusdam Anastasii, Romano antiquioris. Tam procemia quam cætera eo vetustiora reputaveris, quod soli fere martyres celebrantur, eademque melodia inter christianorum funera ab omni antiquitate insonuit. Quæ simplex et gravis est, eodem fere constata hendecasyllabo, sexies repetito, inter duos versus 6 et 8, una syllaba ampliores. Abs re non erit duplicem ejusdem hirmi notare varietatem : in superiore cant. VII, duo postremi versus graviori pondere duodecim syllabarum ducunt ad sibilem plausum τὸ ἀλληλούια. Apud Anastasium, quem post Romanum edituri sumus, v. 6 aliquando in duos heptasyllabum et hexasyllabum

solvitur. Iam in edd. libris circumferuntur versus 19 inter primos, et si numerentur omnes, summa erit viginti quatuor supra centum. Extant in corsin. f. 120-122, tria tantum troparia supersunt in taurin. f. 5, nec plura, opinor, in mosq. f. 309. Quæ in utroque extant, scio illa extra sedem vagari, et piget me vix mosquensem salutavisse.

1. Προσφέρει σοι C et edd. omnes. Exquisitam, ut solet, T scripturam retinet, et probò, non ea tantum audaci captus prosopopœia, qua totus orbis assurgit, ut martyrum trophæa victori Domino proferat, sed memor celebris hymni ἀκαθίστου, in quo Sergius, Romanum æmulatus, in scenam adducit novam Romam Virgini victricis νικητήρια offerentem, προσφέρω σοι. Tum etiam cf. trop. 3, 7. — τῇ πολιτείᾳ σου ed. rom. om. ven. Excidisse hæc verba in publicis libris, ne mireris, quum Græci Turcarum servi de industria expunxerint quæcumque ad byzantini imperii memoriam attinent.

2. αἰκίσεις rarissimo exemplo pro αἰκίας vel αἰκισμοῦς, ut in tr. 10. Quid si melodus potius scripserit ἀσκήσεις? — ἀλλ' ὡς in impedita periodo arcte

Πρὸς τὸ· Αὐτὸς μόνος.

Sub modulo : Ipse solus.

γ'. Οἱ ἐν πάσῃ τῇ γῆ μαρτυρήσαντες,
καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς μεταικήσαντες,
οἱ τὰ πάθη Χριστοῦ μιμησάμενοι,
καὶ τὰ πάθη ἡμῶν ἀφαιρούμενοι,
ἐνταῦθα σήμερον ἀθροίζονται,
πρωτοτόκων δεικνύοντες ἐκκλησίαν,
ὡς τῆς ἄνω τὸν τύπον ἐπέχουσαν,
καὶ Χριστῷ ἐκβοῶσαν· Θεός μου εἶ σὺ,
[διὰ τῆς Θεοτόκου συντήρησον]
πολυέλεε.

δ'. Ἀπὸ πάσης συνήχθησαν πόλεως * καὶ
ἡμῶν πατριῶται γεγονάσιν, * ἐκ τοῦ κόσμου
παντὸς ἐπεδήμησαν, * καὶ τῷ κόσμῳ ἡμῖν
συνευφραίνονται, * τῆς πανηγύρεως συμμέτο-
χοι. * σὺν τῇ ἄνω ἢ κάτω χορεύει κτίσις, *
μεθ' ἡμῶν γὰρ βοῶσι καὶ ἄγγελοι. * Θαυ-
μαστός ἐν ἀγίοις σου εἶ ἄληθώς, * πολυέ-
λεε.

ε'. Ἰερὰν εὐωχίαν τελέσωμεν, * οὐρανὸς
τὰ ἐπίγεια γέγονεν. * οἱ φωστῆρες ἐν τῷ στε-
ρεώματι, * οἱ δὲ μάρτυρες ἐν τῷ πληρώματι *
τῆς ἐκκλησίας ἀναλάμπουσι, * καὶ φωτί-
ζουσι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, * ἵνα λέγη λοι-
πὸν Δαυὶδ μεθ' ἡμῶν, * ὅτι ἔφαναν αἱ ἀστρα-
παὶ σου τῇ γῆ, * πολυέλεε.

ς'. Nūn ἀκούσατε ξένα, καὶ ἴδετε * θεῖα
καὶ ἀσυλλόγιστα πράγματα. * πανταχοῦ
τῶν μαρτύρων τὰ αἵματα, * ὥσπερ ῥόδα
μὴ ἔχοντα ἄκανθαν, * σπαρέντα βρύουσιν

cohæret cum καὶ ἡμῖν, quasi οὕτως ἡμῖν δώρησαι.
Nec displicet, neque rhythmus obstat quin lega-
tur : ἀλλ' ὡς αὐτοῖς, δώρησαι νῦν τὴν εὐλογίαν... καὶ
ἡμῖν, id quod fortasse veteres probaverint : sed
unius codicis inopia premimur. — Quoad præp.
ἐκ pro διὰ cum accus. copiam veterum exemplo-
rum præbet Winer t. I. p. 351.

3. ἐνταῦθα. Melodus, ac si iam Urbem appu-
lisset, respicere videtur ingentem thesaurum
sanctarum exuviarum a toto orbe Constantinopo-
lim invectarum. — ἐκκλησίαν. Hebr. XII, 23. Extra
hirmum additur ex tr. 1 in edd. et nostris codd.
versus quem uti intrusum includimus.

4. καὶ τὸν κόσμον ἡμῖν συνεπάγονται T. Uterque

3. Qui testes per omnem terram facti sunt,
et in cœlos transtulere sedem,
qui Christi passiones æmulati sunt,
nosque ne patiamur exemerunt,
hic hodie congregantur,
primitivorum referentes ecclesiam,
typum ac si supernæ contineat,
et Christo clamet « Deus meus tu es,
« per Deiparam custodi nos,
« o multæ misericordiæ. »

4. Ab omni civitate convenerunt, ac cives
nostri facti sunt ; ex toto orbe accesserunt, et
nobis una cum mundo collætantur, commu-
nis celebritatis participes. Cum superis infe-
rior creatio exultat ; nobiscum enim et an-
geli conclamant : « Vere in sanctis tuis mi-
« rabilis es, o multæ misericordiæ ! »

5. Sacro convivio defungamur : cœlum ter-
rena fiunt ; sidera in cœli fornice, martyres
in ecclesiæ plenitudine splendent, et illustrant
totum orbem, ut nobiscum inde psallat Da-
vid : « Illuxerunt terræ fulgura tua, o multæ
« misericordiæ. »

6. Iam audite stupenda, ac divina videte
opera et incredibilia. Ubicumque martyrum
sanguis, sicut rosæ sine spinis, effusus im-
breni sanationum emittit, et gratiarum fra-

codex πανηγυριν respicit in die festo sanctorum
frequentissimam. — ὡς συμμέτοχ. T. — σὺν τοῖς
ἄνω C. — ἄγιοις. Ps. LXVII, 36.

5. εὐωχίαν refer ad prisca ἀγάπης christianæ
convivia, iam sæculo V, saltem in Africa conciliorum
canonibus abolita. — Totum v. οἱ δὲ μάρτ.
om. T, de quo cf. I, Cor. X, 26. — ὁ Δαυὶδ C. —
λοιπὸν ὁ προφήτης Δαυὶδ δτι T. — σου τὴν γῆν T.
male, nam cf. Ps. LXXIII, 19. Huc usque tauri-
uensis.

96, 4
6. ἀκανθα cod. nec semel, cf. cant. XVIII, 5. —
λαβεῖν ante παθῶν cod. male inserit ; fort. melius, ob
proximum verbum βοᾶν, sed longius a codice :
δι' ὧν ἔστι παθῶν σχετὶν ἀπαλλαγὴν « unde licet æ-

ιάματα, * εὐωδίαν δὲ πνέουσι χαρισμάτων, * δι' ὧν ἐστὶ παθῶν ἡ ἀπαλλαγὴ, * καὶ βοᾶν τῷ Θεῷ· Ὑψηλή σου ἡ χεὶρ, * πολυέλεε.

ζ'. Οἱ ἀγῶνες ὑμῶν καὶ οἱ στέφανοι, * οἱ ἰδρώτες ὑμῶν καὶ τὰ θαύματα, * οὐδὲ λόγῳ ἐνὶ ὑπογράφονται, * οὐδὲ τόπῳ ἐνὶ περιγράφονται. * Ἡ ἐκκλησία τούτοις ἡδεῖται * ὡς χρυσοῖς χρυσοῦσι περιβεβλημένη, * καὶ παρέστηκέ σοι, ὡς βασίλισσα, * βασιλεῖ ἀθανάτῳ, ἀφάρτῳ Θεῷ, * πολυέλεε.

η'. Συνεχῶς τῷ Θεῷ ἡμῶν ψάλλετε, * δαψιλῶς γὰρ τὴν χάριν ἐξέχεεν, * ἣν ποτε Ἰωὴλ προεκήρυξεν· Ἐρχεῖ μου, φησὶν, ἐκ τοῦ Πνεύματος * ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ δούλας μου. * ἡ γὰρ τοῦτου ἰσχὺς ἐν τοῖς αὐτῶν ἄθλοις * ἐχορήγει καὶ λόγον καὶ δύναμιν, * κατὰ πάντων τῶν στομάτων τῶν κατὰ σοῦ, * πολυέλεε.

θ'. Ῥέων πλοῦτος αὐτοὺς οὐκ ἠπάτησε, * τὴν γὰρ σοῦ βασιλείαν ἠγάπησαν * τῶν προσκαίρων τὴν λήθην ποιούμενοι, * τῶν ἀφάρτων τὴν μνήμην προέκριναν. * ἐν οἷς ὀδεῦσαι ἐπειγόμενοι, * τὸ θανεῖν ἤπερ ζῆν μᾶλλον προετίμων, * ἵνα σε τὴν ζωὴν ἐμπορεύσονται, * καὶ τρυφήσουσιν οὐ παριόντων καλῶν, * πολυέλεε.

ι'. Ὀμοτάτων θηρῶν ἀγριώτεροι * βασιλεῖς τοὺς ἀγίους σου, Κύριε, * ἀπειλαῖς καὶ θυμῷ ἐπερχόμενοι, * καὶ σφοδρῶς τῇ ὀργῇ βασανίζοντες, * ὡς λύκοι ἄρνας, διεσπάρατον. * Ἄλλ' αὐτὸς ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ποιμὴν, * τὴν βοήθειάν σου χορηγεῖς αὐτοῖς, * διὰ σὲ γὰρ ὑπέμειναν τοὺς αἰκισμοὺς, * πολυέλεε.

gritudinibus eximi. » Cæterum ἐστὶ nihil lædit accentum ex can. XII. — ὑψηλή. Ps. CXXXV, 12.

7. ὑπογράφεται C, a sequentibus emendatus, quibus haud temnendum de sacris imaginibus præstatur testimonium. — χρυσοῦσι sic C. Ps. XLIV, 14. — ἡδεῖται attice cum partic. cf. Soph. Phil. 870; Æsch. Prom. 760; Eurip. Or. 1223. — καὶ ἀφάρτῳ C, retinendum, si adhibetur synzesis in θεῷ, ut sæpe apud Hom.

gratiam spirat, unde licet pellere ægritudines, et clamare Deo : « Excelsa manus tua, o multæ misericordiæ ! »

7. Certamina vestra, vestræque coronæ, sudores ac prodigia vestra, neque uno sermone subsignantur, neque uno in loco circumscribi valent. Hisce Ecclesia velut aureis fimbriis cingi lætatur, seque sistit ut regina, coram te, Rex æterne et Deus incorruptibilis, o multæ misericordiæ.

8. Perpetuum Deo nostro canite psalmum, ubertim enim in vos gratiam effudit, de qua olim Ioel præconium edidit : Effundam, inquit, de Spiritu meo in servos meos et famulas meas. Eius namque virtus, in istorum agonibus et sermonem præstabat et efficaciam, adversus omnium ora tibi contradicentium, o multæ misericordiæ.

9. Affluentes opes eos non deceperunt, tuum enim regnum amarunt; oblivione res caducas prætermittentes, maluerunt permanentia recordari. Ad quæ iter carpere anhelantes, mori potius quam vivere eligebant, ut te vitam lucrarentur, et delectarentur bonis mansuris, o multæ misericordiæ.

10. Immanibus bellis crudeliores, imperatores sanctos tuos, Domine, minis ac furore impetentes, gravisque iræ exercentes tormenta, eos, uti lupi agnos, discerpebant. Tu vero, agnus Dei et pastor, auxilium illis tuum præbuisi, te enim propter patiebantur angustias, o multæ misericordiæ.

8. Ab initio συνεχῶς libenter recepi pro συνετῶς C. — Ἰωὴλ. cf. cant. XIX, 5. — καὶ ἐκ πάντων στομ. inepte C.

9. τὴν ante λήθ. om. C. — De medio ποιεῖσθαι eleganter cum accus. pro verbo simplici adi Viger p. 284 adn. V. — De ἵνα cum futuro cf. cant. VI, 15; XVII, 6, 12, etc. — τρυφ. τῶν παρόντων ἀγαθῶν C, perversa sententia. Vide an malueris τῶν μενόντων ἀγαθῶν.

10. ὑπερχόμενοι C minus apte. — ἐχορήγεις C.

ια'. Μόνος λόγος ὁ σὸς ἐπεσπάσατό * τοὺς ἁγίους ὀπίσω σου, Κύριε· * ὡς γὰρ εἶπας· Ὁ θέλων μοι ἔπεσθαι, * συγγενεῖς καὶ γονεῖς ἀπαρνήσεται, * προθύμως πάντες ἀπετάξαντο, * καὶ τῶν ὧδε γυμνοὶ ἠκολούθησάν σοι, * τῇ εὐθείᾳ ὁδῷ καὶ πηγῇ ζωῆς, * ἀδιστάκτῳ γνώμῃ πιστεύσαντες εἰς σέ, * πολυέλεε.

ιβ'. Ἀπὸ τῶν θυσιῶν ἀπογεύσασθαι * κατηνάγκαζόν τούτους οἱ ἄθεσμοι· * ἀλλ' αὐτὸ τὸ οὐράνιον δεῖπνόν σου * ψυχικοῖς ὀφθαλμοῖς προορώμενοι, * εἰδώλων βρώσει οὐκ ἐμόλυναν * τὰ αἰνοῦντά σε χεῖλη καὶ εὐλογοῦντα, * ἵνα σῶν ἀγαθῶν ὡσι κοινωνοί, * ὧν ἠξίωσας, ἀγαθὲ, σοὺς μαθητάς, * πολυέλεε.

ιγ'. Ναρκησάντων θηρίων τὰ στόματα * οἱ ὀρώντες ἐγένοντο ἔκθαμβοι· * πλησιάζαντα τούτων τοῖς σώμασιν, * ἐκυμαίνοντο κείμενα δούλεια, * φιλίαν μᾶλλον ἀσπαζόμενα, * ἤπερ δρᾶσαι τι τοὺς ἁγίους τολμῶντα· * τὸ δὲ πῦρ μὴ φερτὸν χαλινοῖ αὐτὰ, * ἐδιδάσκοντο γὰρ σέβεσθαι ἀθλητάς, * πολυέλεε.

ιδ'. Ὁ δὶχθολος τότε γὰρ πέπτωκε * μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς δυνάμεως· * τῶν βελῶν τὴν φαρέτραν ἐκένωσε, * καὶ τοὺς σοὺς στρατιώτας οὐκ ἔτρωσε· * κυμάτων σάλον ἐπανέστησε, * τοὺς δὲ ἰσταμένους ἐπὶ σέ

11. Solus sermo tuus sanctos post te attraxit, Domine. Quum enim dixisti : Qui vult post me venire, cognatis parentibusque renuntiet, prompti omnes abrenuntiaverunt, rebusque terrenis vacui, secuti sunt te, rectam viam vitæque fontem, in te indubitata mente credentes, o multæ misericordiæ.

12. Ut immolatas gustarent hostias, cogebantur ab impiis ; at cœleste tuum convivium ipsum animæ oculis prospicientes, idolorum escis non polluebant labia quæ laudabant te, tibi que benedicebant ; ut bonorum fierent participes, quibus ditare tuos, o bone, discipulos dignaris, o multæ misericordiæ.

13. Stupebant astantes, quum torpentium ora ferarum viderent ; quæ ubi ad martyrurum corpora accedebant, humi conturbatæ procumbebant, mancipiorum instar, amicitiam sanctorum magis appetentes, quam quid mali in eos auderent ; sed et flammæ velut intolerandæ freno, belluæ domabantur ; didicerant enim vereri tuos athletas, o multæ misericordiæ.

14. Cecidit tunc diabolus cum omni virtute sua ; telorum pharetram exhaustit, nec tuos milites vulneravit. Concitavit procellas fluctuum ; stantes vero in te qui petra es, non deiecit, neque commovit, firmum te funda-

11. ἀπαρνήσεται C. — εἶπας. Matth. XVI, 34. — πηγῇ τῆς ζ. Ioan. XVI, 6.

12. Ἀπὸ iterum ab initio, ut tr. 4, id quod Sophronio, duce fort. Synesio in similibus anacreonticis, videtur fuisse in deliciis et a I versiculo, cf. ap. Matranga carm. Sophr. I, IV, V, XIII, XIX, etc. — δεῖπνον σου vel σοῦ ex lege XIII melodiarum. Ecce tibi in cælo hilare beatorum convivium toties in hypogeis christianis depictum, missis ferilibus τῶν ἔξω lectisterniis. Adeo præ oculis veteres picturæ melodo erant, ut statim σαρκικοῖς pro ψυχικοῖς ὀφθαλμοῖς posuerit, nisi alia sit librarii indiligentia, aut fortasse sit leg. σαρκικοῖς ὀφθαλμοῖς ὡς δρώμενοι α ac si carnis viderent oculis. »

— γένωνται κοινωνοί C, modulo non ferente. — τοὺς σοὺς ib.

13. δούλεια est adj. jubente rhythmo. Servi apud veteres erant σώματα δούλα (Demosth.), et om. substantivo τὰ δούλα (Xenoph.), τὰ δουλικὰ (Arrian.), fere ut nobis δούλεια. Pergit codex μᾶλλον φιλ. ἀσπ. contra melod., quæ exigit etiam δρᾶσαι τι, vel τί, more nostro. — τῶν ἀγίων τολμ. τὸ δὲ πῦρ μὴ φέρον ἐχαλινοῦτο αὐτοῖς, ἐδιδ. γὰρ καταιδεῖσθαι, sic C. usque in finem ἀμέτρως et cum perpetua ἀμουσίᾳ, quibus extricandis vir gnarus opem tulit, donec meliora probentur. Totum enim trop. etiam in verbis pugnat.

14. ἀνεκένωσε C. — In fine εἰς σέ id.

τὴν πέτραν * οὐ κατέβαλεν, οὐδὲ ἐσάλευσεν, * mentum habentes, o multæ misericordiæ.
ἀσφαλῆ τὸν θεμέλιον ἔχοντας σέ, * πολυέλεε.

ιε'. Ὑπομείναντες ὄντως ὑπέμειναν, * καὶ νομίμως ἀθλήσαντες ἤθλησαν, * τὸν ἀγῶνα καλῶς ἠγωνίσαντο, * καὶ τὸν δρόμον εἰς τέλος ἐτέλεσαν, * τὴν πίστιν ἀμωμον ἐτήρησαν, * ἀντὶ πασῶν δὲ τούτων τῶν ἀληθύνων, * παρὰ σοῦ τοὺς στεφάνους ἐκδέχονται. * ταῖς εὐχαῖς αὐτῶν ἰλεως γενοῦ ἡμῖν, * πολυέλεε.

15. Sustinentes vere sustinuerunt, ac legitima certamina certaverunt, lucta egregia colluctati sunt, et cursum usque in finem consummaverunt, fidem incorruptam servant, et pro omnibus hisce doloribus a te coronas acceperunt; quorum precibus esto nobis propitius, o multæ misericordiæ.

15. ὑπομ. ὄντως ὑπ. Id genus exaggerandi, τοῖς ο' solemne, vim majorem a serioribus accepit ex appositis adverbis, ut ibi ὄντως, νομίμως; sed neque classicis displicuit, ut Herodoto φεύγων

ἐκφεύγει, Platoni σκοπούμενοι σκοποῦμεν, et multa apud Lobeck ad Soph. *Aj.* p. 370. — Τὸν ἀγῶνα cf. II Tim. IV, 6, 7. — ἀντὶ πάντων C. — ἡμῖν ὁ θεὸς C.

XXII.

CANTICUM IN SANCTOS APOSTOLOS.

α'. Ὁ σοφίσας ὑπὲρ ῥήτορας
τοὺς ἀλιεῖς.....

β'. Τοὺς ἀσφαλεῖς
καὶ θεοφθόγγους κήρυκας,
τὴν κορυφὴν
τῶν μαθητῶν σου, Κύριε,
προσελάβου
εἰς ἀπόλαυσιν
τῶν ἀγαθῶν σου καὶ ἀνάπαυσιν.

1. Tu qui sapientiores oratoribus
effecisti piscatores.....

2. Tu firmos illos
divinorum verborum præcones,
tu illum verticem
tuorum, Domine, discipulorum
suscepisti,
tuis ut fruantur bonis
et in eis requiescant :

Auspicari contigit hoc meum quaecumque opus de melodis græcis ab illo XXII cantico, quod primum in hac luce romana, ut Tullius habet, interque sæcularia D. Petri festa, nuper exortum est (*Hymnographie de l'Egl. gr.* Rom. 1867, p. I-X); quod iterum inter Athenas germanicas vir doctus monacensis cum plausu excepit (W. Christ. *Anthologia carm. christ.* Lips. 1871, p. 131-140); quod nunc tertiam in lucem, utinam faustam felicemque, prodit, in amplissimo Galliarum mearum theatro parisiensi resurgendum. Latet in acrostichide sola nomen auctoris, neglectum in codicum epigraphis. Clamat vero totum poema, melodum prorsus eumdem esse qui paulo supra cecinit Christi ascendentis triumphum, cum eadem sint similis dramatis

scena, pompa, scammata. Sed pauca subsidia. Præter unicum corsinium (f. 126-129), vix dimidiam partem taurinensis (p. 122-124) nec plura, quod miror, mosquensis (f. 202) retinuit. — Quorum in primo inscribitur: Ἰουνίερ λ', κονδάκιον τῶν ἀγίων ἀποστόλων, ἡχ. πλβ'. In editis libris tantum extant trop. 2 et 3, in Iunii XXIX et XXX, aptius vero posita in die XXX, quam omnibus apostolis Græci ascribunt.

1. A ruinis poema assurgit, pendente brevi disticho, cui, etsi omnem lapidem moverim, nihil addere contigit. Christ cum seq. tr. iunxit.

2. Exordium, Romano fortasse vetustius, ad amissum dividitur iuxta corsinia puncta, quæ editio romana religiose servat. Alia ex arbitrio cl. Christ. induxit. — δλοκάρπωσιν. cf. Ose. VI, 7;

τοὺς πόνους γὰρ ἐκείνων καὶ τὸν θάνατον
ἐδέξω ὑπὲρ πᾶσαν ὀλοκάρπωσιν,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

γ'. Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, σωτήρ μου,
πλάτυνόν μου τὸ στόμα,
καὶ πληρώσας αὐτὸ,
κατάνυξον τὴν καρδίαν μου,
ἵνα οἷς λέγω ἀκολουθήσω,
καὶ ἃ δῆθεν διδάσκω ποιήσω πρῶτος.
Πᾶς γὰρ ποιῶν [τίν.
καὶ διδάσκων, φησὶν, οὗτος μέγας ἐσ-
'Εάν οὖν λέγων μὴ πράττω,
ὡς χαλκός ὁ ἤχων λογισθήσομαι·
διὸ λαλεῖν τὰ δέοντα
καὶ ποιεῖν τὰ συμφέροντα δώρησαι,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

δ'. Οὕτω ποτὲ καὶ οἱ μαθηταὶ σου, *
ἐκτελέσαντες πρῶτον * τὰ διδάγματα σου, *
ἐδίδασκον ἅπερ ἔπραττον, * πάσῃ δυνάμει
ὁμοῦ κυροῦντες * τὴν σὴν διδασκαλίαν τῇ
πολιτείᾳ * ἦν ὁ ὁρῶν * καὶ ζηλῶν, ὡς αὐ-
τοὶ, οὗτος μέγας ἐστί. * γυμνοῦσθαι τῶν ἐν
τῷ βίῳ, * καὶ τῶν ἄνω φροντίζειν ἐκά-
στοτε, * σταυρὸν βαστάζειν ἐπ' ὤμοισιν, *

Marc. XII, 33. — ἐγκάρδια. Videtur respicere III
Reg. VIII, 9; II Paral. VI, 30; fort. et Io. XXI,
17; Act. I, 24.

3. Vix alius solemnior est quam hirmus τράνω-
σόν μου, tum maxime in sæculo IX, et inter re-
nascentis melodiæ hymnographos, at non sine
multa varietate, quæ apud Theodorum Studitam
notabitur. — In τράνωσόν μου ambiguus non erit
tibi accentus, si recolis can. XIII metricum, in
hoc cant. frequentissimum, scilicet legendum
tr. 4 τὰ διδάγματα σοῦ; tr. 8 θαρροῦντα σέ; tr. 11
κλήρωσον μου; tr. 12 ἔδειξα σοί; tr. 20 κολλώμενοι σοί,
et f. alibi, melodo cum sit ad consueta revertendi
æqua potestas. — πληρώσας αὐτὸ sic T. — δῆθεν
om. ed. ven. — δῆθεν διδάσκεις T, ed. rom. — πρῶ-
τον C. Nova modestissimi Romani hæc tessera est,
ut in cant. VI, 25; VII, 10, 12; XI, 23; XII,
3, etc. — φησὶν. Matth. V, 19. — ἂν γὰρ T. ἂν
δὲ λέγων vat. 1515. ἂν γὰρ λέγω edd. — μὴ πράτ-
των ven. καὶ μὴ πράττω rom. — ὁ ἤχων C, T, et
rectissime pro accentu et metro: nam v. 10 mul-

labores enim eorum et necem
anteponisti cuicumque sacrificio,
tu qui solus novisti intima cordium.

3. Pande mihi linguam, salvator meus,
dilata os meum,
eoque impleto,
compunge cor meum,
ut quæ dixerim exequar,
nempe quæ doceo, primus agam.
Qui enim facit
et docet, ait, hic magnus est.
Sane si dixerō quæ non facio,
ut cymbalum tinniens habebor.
Ideo ut loquar ego quæ oportet,
et faciam quæ prosint, concedas,
tu qui solus novisti intima cordium.

4. Ita et quondam tui discipuli, tua pri-
mum præcepta exequentes, docebant quæ
faciebant, ac plena simul virtute firmabant
tuum magisterium in rerum disciplina; quam
qui videt et imitatur, sicut illi, hic magnus
est; spoliari scilicet humanis rebus, quæ sur-
sum sunt meditari semper, crucem suis tollere
humeris, mortem habere in deliciis, ut præ-

tum divexatus certe hendecasyllabus est. Cf. I,
Cor. XIII, 1. — λαλεῖν μοι edd. — συμφέρ. ἡελη-
σον C.

4. οὕτως T. — ἐκτελέσ. πάντα τὰ προστάγματα T.
— ἐδίδαξαν ἅπερ ἔπραξαν T. — δημοκυροῦντες de suo
Christ cudit, sed frustra. — σὴν post τὴν om.
codd. — Sequimur T. τῇ διδασκαλίᾳ τὴν πολιτείαν
C. — ἴν' ἑαυτοῖς ὁ μανθάνων ὁρᾷ ἃ ἐμάνθανεν γυ-
μνοῦσθαι T, cæteris om. — καὶ τῶν ἄνω recte C, T.
Ægre καὶ olim neglexi, quod probe Christ resti-
tuit. Sed quæ summa res erat, ipse porro omisit
emendare eumdem versum, quem passim reliquit
decasyllabum, alieno fort. exemplo deceptus. —
βαστάζων T. — ἐπ' ὤμοισιν duo codd. miro con-
sensu, cum ionica Romanus nunquam, cæteri
melodi rarissime, uno fortasse Sergio semel ex-
cepto, adhibeant. Ionica tamen iambos Damas-
ceni sæpe exornant. Nolim mutare contra codd.
quamvis haud inelegans coniectura præsto sit
ὁμοίως σοί. — τοῦ θανεῖν C. τὸ θαν. T. Matth. XXVI,
24.

ἐντρυφᾶν τῷ θανεῖν, ὡς προσέταξας, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ε. Ἦλη τοσαύτη τῶν ἐναρέτων * ὁ κατάλογος πάντων * ἀποστόλων κομῶν, * πᾶσαν τὴν γῆν εὐωδίασε, * τὰ κλήματα τῆς Χριστοῦ ἀμπέλου, * τὸ γεώργιον τοῦ ἄνω καλλιέργου. * οἱ πρὸ Χριστοῦ * ἀλιεῖς, καὶ μετὰ τὸν Χριστὸν ἀλιεῖς. * οἱ ἄλμη συνομιλοῦντες, * καὶ γλυκὺ ῥῆμα νῦν ἐρευγόμενοι. * οἱ πρὶν ἰχθύας ἀγρεύοντες, * καὶ βροτοὺς νῦν θηρῶντες, ὡς ἔφησεν * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ς. Τούτους τοὺς ἄρνας ὁ ἀγγελάρχης * οὐς ἐσκόρπισε φόβος, * ἐν καιρῷ τοῦ σταυροῦ, * συνήγαγε μετ' ἀνάστασιν. * στάς γὰρ εἰς ὕψος ἐπὶ τοῦ ὄρους, * ἐκελάδησε μέλος γλυκὺ, τῇ ποιμνῇ * θάρσος διδούς, * καὶ μικρὸν, ὡσπερ δειλοῖς, αἰνιττόμενος, * ἐβόα λέγων. Θαρσεῖτε, * ἐγὼ μόνος τὸν κόσμον νενίκηκα, * ἐγὼ τοὺς λύκους ἐσκόρπισα. * μετ' ἐμοῦ ἦν οὐδεὶς, ἐγὼ ἦν ὁ εἷς, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ζ. Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη: * μετανόιας τὸν σπῆρον * ἐμβαλόντες τῇ γῆ, * διδασκαλίαις ἀρδεύσατε. * Βλέπε μοι, Πέτρε, πῶς ἐκπαιδεύεις. * ἰννοῶν σου τὸ πταῖσμα, συμπῆθει πᾶσι, * μὴ αὐστηρῶς, * δι' ἐκείνην τὴν κόρην τὴν σεισασάν σε. * ἐάν σοι τυφός

5. Orditur trop. a tricis: Ἐλη (f. Ἐλη) τος. τῶν ἐναρέτων εὐκομῶν ἢ κατάλ. τῶν ἀπ. πιστοὶ πᾶσαν C. ἐναρ. ὁ κατάλ. πάντων τῶν ἀπ. κομῶν πᾶσαν T. Placuit primum εὐκοσμος κατάλ. τῶν ἀπ. Pro quo Christ maluit εὐκόσμων ὁ κατάλ. ἀπ. omissio τῶν, et obscurata sententia ex trium genitivorum stribligine. Est etiam cui arridet duplex nominativ. Ἐλη τοιαύτη τῶν ἐναρέτων, | κατάλογος εὐκόσμων | ἀποστ. πιστοί. Præstat lectio taurin. cum infra in cant. XXIV, 9; XXV, 10, recurrit ἐνάρετος, cuius plurima dat exempla Sophocles in *Greek Lætic*. h. v. Quod si minus placuerit, tertius fort. codex tibi dabit: τῶν οὖν ἀρετῶν cui tonus obstat, sed immerito, videtur. Plura, si vacat, alias. — εὐωδιάζει refer potius ad εὐωδιάζω quam ad εὐωδιάζω, dirigo, ob sequentia et respectu ad Io. XV, 5; Gen. XXVII, 27. — καλλιέργουτος T. — τὸν ante Xp. om. T. — ἰχθύας attice, post ionica

cepisti, tu qui solus novisti intima cordium.

5. Tanta igitur copia virtutum florens omnium apostolorum agmen, universam terram perfudit odore, utpote palmites vineæ Christi, ager superni ac boni agricolæ; piscatores ante Christum, post eum rursus piscatores; prius salo conversati, dulce nunc eloquium promentes; qui modo pisces captabant, mortales iam piscantur, ut dixit qui solus novit intima cordium.

6. Summus ille pastor hos suos agnos, timore palabundos, crucis in tempore, congregavit redivivus, stansque montis in vertice, cantilenam edidit suave sonantem, gregi animos addens, ac modicum, uti ad pavidos, alludens, voce clamavit: « Confidite: solus ego mundum vici; ego lupos « dissipavi, ac nemo mecum erat; ego eram « qui unus sum, qui solus novi intima cor- « dium.

7. « Ite ergo in omnes gentes; pœnitentiæ « semen terræ commissum rore perfundite « doctrinarum. Tu mihi vide, Petre, quo- « modo edoceas; tuum meditato lapsum, « condoleas omnibus, deposita asperitate, « puellæ istius memor, quæ te excussit.

super. — ἀγρ. βροτοὺς νῦν θηρᾶν ἐδιδάχθησαν ὁ μόν. C.

6. Melodus inde ad cant. XIX totus revertitur, viresque redintegrat et novos lepores recipit. — στάς ὡς εἰς ὕψος ἐπὶ τὴν νίκην T, solita librarii audentia, quæ ad nova nititur. — μέλος ἡδὺ T. ὡς δειλοῖς C, T. — θαρσεῖτε. Ioan. XVI, 32; Luc. XIV, 3. — οὐδεὶς μόνος ἦμην C. οὐδεὶς, ἐγὼ ἦμην ὁ εἷς T, quorum non displicuit ἐγὼ ἦν ὁ εἷς, ne μόνος bis obstrepat, neque abundet ἦμην, quantumvis non insolitum. Cf. Buttm. Gram. I, 527; Winer l. l. 76.

7. Ἄπειτε duo codd. et pluries tr. 16, 22. — διδασκαλίαις T. — γῆ. Cf. Matth. XXVIII, 19, 20; Luc. XXIV, 47. — ἀρδεύσατε. Cur eadem iterum tr. 16, iterumque tr. 22, ne ulla quidem mutata syllaba, regesserit poeta adeo ferax, causa mihi est summa in hoc tetrasticho vetustas, quam

εἰσπέση, * τῆς φωνῆς τοῦ ἀλέκτορος ἄκουσον, * καὶ τῶν δακρῶν μνημόνευε, * ὦν ἐγὼ σε τοῖς ῥείθροις ἀπέπλυνα, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

η'. Πέτρε, φιλεῖς με; ποίει & λέγω. * ποιμαίνέ μου τὴν ποιμνὴν, * καὶ φιλῶν οὐς φιλῶ * συμπάθει τοῖς ἁμαρτάνουσιν, * ὄρα μου τὴν πρὸς σὲ εὐσπλαγγίαν, * ὡς σε τρις ἀρνησάμενον ἐδεξάμην. * Ἐχεις ληστὴν * θυρωρὸν παραδείσου θαρρύνοντά σε, * ἐκείνῳ πέμπε οὐς θέλεις. * δι' ὑμῶν πρὸς ἐμὲ ἀναστρέφει Ἄδὰμ, * βοῶν. Ὁ πλάστης, παράσχες μοι * ληστὴν πυλωρὸν, κλειδοῦχον Κηφᾶν, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

θ'. Ἰσχυέ μοι καὶ σὺ, ὦ Ἀνδρέα! * ὥσπερ εὔρες με πρῶτος, * εὔρεθεις παρ' ἐμοῦ, * εἶρε καὶ σὺ τὸν πλανώμενον, * μὴ ἐπιλάθῃ τῆς πρώτης τέχνης. * ἐξ αὐτῆς σε εἰς ταύτην μεταπαιδεύσω. * ὡς πρὶν γυμνός * εἰς βυθόν, καὶ νυνὶ πρὸς τὸν βίον γυμνός. * καλάμῳ πρὶν ἀλιεύων, * τῷ σταυρῷ ἀλιεύειν διδάχθητι. * τῷ σκώληκι ἐδελέαζες, * τῇ σαρκί μου θηρᾶν παραγγέλλω σοι, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ι'. Nūn δεῖξον ἔργον, ὦ Ἰωάννη! * νυνὶ μάθωσι πάντες, * ὡς οὐ μάτην τὸ πρὶν * ἀνέλκινά σε τῷ στήθει μου. * ποίησον αὐλάκας τῇ πηγῇ μου, * ἧς τὰ νάματα ἤντηλσεν ἡ στοργή σου. * ὄρυξόν μοι, * ὡς δικέλλη,

sane luberet cum priscis et famigeratis Callistiani hypogæi conferre. — πῶς ἐκδιδάσκεις προορῶν T. — συγγῶρει πᾶσι T. — ἀλέκτ. μνήσθητι C, minus bene ob prox. μνημόνευε, pro quo σου μνήσθητι T, tum ὦν τοῖς ῥείθροις ἐπέσμηξα.

8. Πέτρε. Ioan. XXI, 15, 17. Haud operam ludet, qui varias inter se contulerit formulas, quibus verba solemnia Christi de Petro pastore reddiderunt sive Romanus, sive cæteri melodi (*Hymnogr. de l'Égl. gr.* p. III, XLIII, CXI, CXXI). Quibuscum, si lubet, nec nosse pigeat quantum musa sacra a profanis recedat, velim adhibeas Nonni Panopolitani in *Ioh. metaphrasi* amplissimos sex supra viginti eiusdem argumenti hexametros, quos rescribere longum est. — ποιμαίνον μου C. — καὶ φιλεῖ οὐς φ. συμπά-

α Tibi enim si forte tumor subeat, audi vocem cecum galli, ac tuorum recordare fletuum, « quorum rivulis ego te abluvi, qui solus novi « intima cordium.

8. α Petre, diligis me? Fac quæ dico : α pasce meum gregem, et diligens quos diligo, indulgeas peccantibus, memor meæ α in te commiserationis, qui ter me cum negasses, te recepi. Latronem habes ianitorum paradisi, te excitantem; mitte ad eum quos lubet. Per vos se ad me vertit α Adam, clamans : Qui me plasmasti, concede mihi latronem ostii custodem, clavigerum Cephæ, tu qui solus novisti intima α cordium.

9. α Sis mihi et tu fortis, o Andrea! sicut α me invenisti primus, tu inventus a me, invenito quoque errantem. Ne te fugiat ars prima; alteram ex hac te edocebo. Ut α modo nudus petebas abyssum, sic nunc α ad vitam spoliare. Prius cum arundine α piscator, in cruce piscari discito; vermibus esca alliciebas, carne mea ut appetas iubeo, qui solus novi intima cordium.

10. α Nunc manum operi, o Ioannes! Nunc α noverint omnes, te non frustra dudum α meo recubuisse pectori. Fode alveolos fontis α meo, cuius rivulos amor tuus ebibit. Aperi α mihi meatum, tua lingua veluti lingone

σγων τ. ἀ. μνησθεις μου τῆς π. σ. εὐσπλαγγίας C. — δτι τρις C, T. — με ἐδεξ. C. ληστὴν πυλωρὸν T. — οὐς ἐθέλεις C. in seq. v. syllaba abundat, quasi ex impetu anapestico. — παρέσχε μοι C, T, ambo interponunt καὶ ante κλειδοῦχον, pressior esse solet Romanus.

9. ἔξ αὐτῆς γὰρ C. ἔξ αὐτῆς εἰς αὐτὴν σε T. Christ utrumque γὰρ et σε retinet, rupto metro. — ὥσπερ τὸ πρὶν T, sublato γυμνός. — ὡς πρώην C. — σαρκί μου. Arcana iterum habes de ἑχθροῦς eucharistico symbolo, ut in cant. XVIII, 19.

10. νῦν διδάχθῶσι πᾶν. T. — τῇ στοργῇ σου T. — σῆ om. codd. ante γλώττη. — ὡς ἐὰν θέλης codd. et Chr. — πληθύνω τοὺς λόγους σου T. — λῆια dissyll. ut λαῖον Theocr. X, 21, 42. Vix aliud Romanus sculpsit elegantius.

τῆ σῆ γλώττη διεξοδον, * καὶ ἤξω ὡς ἂν ἐθέλῃς, * καὶ ποτίσας μεθύσω τὸν σπόρον σου· * ὡς κόκκους, λόγους κατὰβάλλε, * καὶ αὐξήσας πληθύνω τὰ λήια σου, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ια. Οὕτω καὶ σὺ, Ἰάκωβε, πράττε, * μὴ τὸ κήρυγμα λείψας, * Ζεβεδαίου μνησθεὶς, * οὐ πρὶν ἐμὲ προετίμησας· * οἶδα γὰρ πῶς ἀφῆκας ἐν σάκφῃ * τὸν γενέτην, τὸν πλάστην ἐμὲ ποθήσας· * πλήρωσόν μου * τὴν βουλήν μετὰ τῶν ὁμοδούλων σου, * μὴ πτήξας τοὺς ἐπιβούλους· * τὰς βουλὰς γὰρ αὐτῶν διεσκέδασα· * μαχαίραις σε ὅταν τέμνωσι, * νόει τίς ὁ λόγγη νυγείς τὴν πλευρὰν, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ιβ. Ὑπαγε, Φίλιππε, ἅμα τούτοις * κήρυξόν με, ὡς βλέπεις * καὶ ἀκούεις μου νῦν· * μὴ τοῦ Πατρός μου χωρίσης με, * μὴ εἴπῃς, ὅτι τὸν γόνον εἶδον, * τὸν δὲ τούτου γενέτην οὐδ' ὄλωσ εἶδον· * Ἐδειξά σοι * ἐν ἐμοὶ τὸν Πατέρα, καί με ἐν αὐτῷ· * οὐκ ἦλθον πᾶρεξ ἐκείνου· * ὁ γὰρ θέλει, τελῶ, θέλω ὁ τελεῖ· * ἐν τῷ αὐτῷ ἐσμεν Πνεύματι· * τούτου κήρυκα, ῥήτορα πέμπω σε, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ιγ. Ῥήματα τῆς ποτε ἀπιστίας * διὰ πίστεως ἄρτι * ἀπαλείψας, Θωμαᾶ, * κήρυξον ὃν ἐψηλάφησας· * ἦλθε καιρὸς ὃν αἰεὶ ἐπόθεις, * παρατάρχασθαι δήμῳ τῶ τῶν Ἑβραίων· * ἔχεις σαφῶς * τῆς ἐγέρσεώς μου τὰ ἐνέχυρα· * τοὺς τύπους εἶδες τῶν ἡλων, * καὶ τῆς λόγγης κατεῖδες τοὺς μῶλωπας· * οὐκ ἔστι σοι λοιπὸν πρόφασις, * πᾶσαν γὰρ ἀφορμὴν περιήρουν σοι, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ιδ. Ὡσπερ τελώνης μεῖνον, Ματθαῖε· * καὶ τελώνει ἐκείνον * τὸν ἐχθρὸν τοῦ Ἀδάμ, *

α usus. En adero ubi tu voles : et irrorans, tua inebriabo semina. Ut grana, α mitte verba, quibus ubertim auctis, tua α implebo arva, qui solus novi intima cordium.

11. α Ita et tu, Iacobe, age, præconium α non omittas, Zebedæi memor, cui me olim α præposuisti. Vides quam cito dimiseris in α cymba parentem, conditorem me amplexus. Adimple meam voluntatem cum α tuis conservis, non timens insidiosos : consilia enim eorum disieci. Et quando te ensibus transadigent, vide quis lancea latus α fossus habuerit, qui solus novit intima α cordium.

12. α Adesto, Philippe, me cum hisce proclama, qualem me nunc vides et audis, α nec me a meo Patre dimoveas, neu dicas : α Filium vidi, Patrem vero eius non vidi α prorsus. Tibi ostendi in me Patrem et me in α ipso, extra quem minime exivi. Quod vult, α facio; volo quod facit. In eodem sumus α Spiritu. Cuius te præconem, oratorem α mitto, qui solus novi intima cordium.

13. α Verba diffidentiae prioris fide tua α expungens modo, Thoma, renuntia quem α palpavisti. Venit tempus, diu tibi optatum, α cum populo configendi Hebræorum. Patientia habes resurrectionis meae pignora : α puncturas clavorum vidisti, lanceae per α spexisti vibices, iam tibi nulla exceptio α superest, cunctam enim tibi dubitandi α causam abstuli, qui solus novi intima cordium.

14. α Exactor esse perge, Matthæe. Ac α vectigali subdito istum Adami inimicum,

11. οἶδας C, Chr. — τῆ λόγγῃ T, Chr.

12. Ἦον C bis, ut bis Ἦων T. Ioan. XIV, 8, 10. — καὶ ὁ θέλω, τελεῖ C, T, annuente Chr. qui præmittit ὁ γὰρ λέγει τελῶ, immo proponit ὁ γὰρ θέλει λέγω, καὶ ὁ λέγω τελεῖ, infeliciter. — ῥήτορα, κήρυκα C, T sine copula, unde confirmatur nostra trop. 8 clausula.

13. τότε ἀπιστ. Chr. — in T finem trop. 8 et initium 9 forfex improba excidit. — περιήρὸν σου C.

14. ὡς πρὶν C. Ὡσπερ πρὶν Chr. Sequimur T, iubente accentu. — ὄλωσ ἕως ἂν λάβῃς T. — παρὰ τούτου T. — καὶ κάθου τηρῶν Chr. contra metrum. Præter scholiastam bekkerianum ab eodem adductum et alia sexcenta, post Ps. CX, 1, non est

ὡς πρῶην τοὺς διοδοῦντας· * μὴ φείσῃ ἕως
 ἂν ἀπολάβῃς * καὶ τὸν ἔσχατον κοδράντην
 παρ' ἐκείνου· * Κέθου τηρῶν * τὴν ὁδὸν τὴν
 πρὸς τὸν ἄδην ἀπάγουσαν, * κἄν εὐρῆς τὸν
 ὀλετῆρα * ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐμπορευσάμενον, *
 ἐπίστηθι, καὶ τελώνισον, * καὶ γυμνὸν τοῦ-
 τον δεῖξον, ὡς λέγω σοι, * ὁ μόνος γινώ-
 σκων τὰ ἐγκάρδια.

ιε. Μίαν φωνὴν ἀφήμι πᾶσιν· * ἵνα μὴ
 τὸν καθ' ἓνα * ἐκδιδάσκων κοπῶ, * ἀπαξ
 λαλῶ τοῖς ἀγίοις μου· * Πορευθέντες εἰς πάντα
 τὸν κόσμον * μαθητεύσατε ἔθνη καὶ βασι-
 λέας· * πάντα γὰρ μοι * παρεδόθη ὑπὸ τοῦ
 γεννήσαντός με, * τὰ ἄνω ἅμα τοῖς κάτω, *
 ὧν καὶ πρὶν λαβεῖν σάρκα ἐδέσποζον * καὶ
 νῦν πάντων βεβασίλευκα, * καὶ ὑμᾶς ἱερὰν
 ἔχω σύγκλητον, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγ-
 κάρδια.

ις. Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη· * μετα-
 νοίας τὸν σπόρον * ἐμβαλόντες τῇ γῆ, * δι-
 δασκαλίαις ἀρδεύσατε. * — Τούτων δ' ἀκού-
 σαντες οἱ συμμύσται, * πρὸς ἀλλήλους ἐώρων,
 κινουῦντες κῆρας· * Πόθεν ἡμῖν * ἡ φωνὴ καὶ
 ἡ γλῶττα πρὸς πάντας λαλεῖν; * ἰσχὺν δὲ
 τίς ἡμῖν δώσει * ἀντιστῆναι λαοῖς καὶ ἔ-
 θνεσι * (ἀγράμματοι καὶ ἀπαιδευτοί, * ἀλιεῖς
 ἀσθενεῖς), ὡς προσέταξας, * ὁ μόνος γινώ-
 σκων τὰ ἐγκάρδια;

ιζ. Νῦν μὴ ταράσσειθε τῇ καρδίᾳ, * μὴ
 θολώσῃ τὰς φρένας * ὑμῶν ὁ δυσμενής· * ὡς
 νήπιοι μὴ λογιζέσθε, * γίνεσθε φρόνιμοι,
 ὡσεὶ ὄφεις· * δι' ὑμᾶς γὰρ ὡς ὄφεις ἐγὼ ὑψώ-
 θην· * μὴ ἑαυτοὺς * ἐκφοβοῦντες, ἐμὸν κή-
 ρυγμα λείψατε, * οὐ θέλω σθένει νικῆσαι, *
 διὰ τῶν ἀσθενῶν περιγίνομαι· * οὐ χαίρω

de κέθου disputandum; cf. Winer. 78. — κατὰ γου-
 σαν T. καὶ ἐὰν C. ἐὰν om. T. — ἐμπορευόμενον C, ac
 si τῶν ἐμῶν de domo esset, quod melius cum T
 de meis asseclis audi. — De mutando accentu in
 ἄπο memento can. XI. — T mox deficit.

15. κοπῶ subj. act. a κοπῶ. — με. Cf. Matth.
 XXVIII, 19; Marc. XVI, 15; Luc. X, 22; Ps. II,
 7, 8. — τὴν σάρκα C. — Vide auctarium ad calcem
 cant.

16. κῆρας, fem. poetico, etiam faventibus vett.

« uti olim per viam transeuntes. Ne parcas,
 « donec vel novissimum traxeris ab illo qua-
 « drantem. Sedeas, custodiens viam quæ ad
 « inferos adducit; et si reperias homicidam
 « ex meis lucra capessentem, obsistito, et
 « extorque census, eumque fac spoliatum,
 « sicut tibi iubeo, qui solus novi intima
 « cordium.

15. « Unam vocem omnibus emitto; ne
 « singulos edoceri vos tedeat, id semel san-
 « ctis meis loquor : Euntes per universum
 « orbem, docete gentes et imperatores. Nam
 « omnia mihi tradita sunt ab eo qui genuit
 « me, sive quæ supra, sive quæ infra sunt.
 « Quorum, priusquam ceperim carnem, iam
 « potiebar, etiam nunc super omnia rex ego
 « sum, vosque meum renuntio sacrum sena-
 « tum, qui solus novi intima cordium.

16. « Ergo ite ad omnes gentes; pœniten-
 « tiæ semen terræ commissum rore perfun-
 « dite doctrinarum. » — Quæ postquam au-
 divit cœtus sacer, se invicem respiciebant
 capita moventes : « Unde nobis vox et lin-
 « gua, ut omnes alloquamur? Vim vero quis
 « nobis dabit obsistendi populis et gentibus
 « (quum litterarum et scientiarum expertes
 « sint piscatores imbecilles), ut præcepisti,
 « qui solus novisti intima cordium? »

17. — « Nunc ne animo turbemini, ne vestra
 « moveat pectora hostis exitiosus; ut parvuli
 « nolite sapere, sed prudentes esse, sicut
 « serpentes; propter vos enim ut serpens ego
 « exaltatus sum. Ne vosmet timori dantes,
 « a meo præconio desistite. Vi nolo vincere,
 « per ea quæ infirma sunt supero. Haud me

Cf. cant. XXIII, 3. — λαλεῖ C, nec male fort. —
 Includa Christ mea esse ratus expunxit. Ἀνακόλουθα
 quidem viderentur, nisi stellulæ punctum, pro
 verbo positum, generalem innueret sententiam,
 in sequentibus confirmatam, nec verborum qua-
 liscumque tumultus mœstos dedecet. Codex igitur
 intactus esto.

17. f. ὡς οἱ ὄφεις, ut Matth. X, 16. — ὑψώθην.
 Ioan. III, 14 — pro ἐμὸν habent τὸ C, Chr. —
 λείψετε C, λείψετε Chr. — τὰ μωρὰ. I Cor. I, 27.

τοῖς πλατωνίζουσι, * τὰ μωρὰ γὰρ τοῦ κό-
σμου ἠγάπησα, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγ-
κάρδια.

ιη'. Ὅμως ὑμῖν καὶ δύναμιν δώσω, *
δύναμιν ἐν τῷ πίπτειν * ἀνιστῶσαν πολλοὺς, *
καὶ γλῶτταν δὲ τὴν σοφίζουσαν. * τόμος
ὑμῶν σοβεῖ Δημοσθένην, * καὶ ἠτῶνται
Ἀθηναῖοι Γαλιλαίοις. * παῦσει λοιπὸν * [Πέ-
τρος, ὁ πρῖν] Κηφᾶς, ἐξαγγέλλων ἐμὲ, *
ἀμέτρους λέξεις· καὶ μύθους * ἀμαυροῖ τὸ ῥη-
τὸν τοῦ Μαριναθᾶ. * ἡ Ναζαρέτ δονεῖ Κό-
ρινθον. * οἱ λαλοῦντες ὑμεῖς, ὁ πείθων ἐγώ, *
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ιθ'. Ὑβρεσι πάντες ὑμᾶς πλουνοῦσι, * φυ-
λακκίς ἐμβαλόντες * καὶ δεσμοῦντες πι-
κρῶς, * τοῖς ἄρχουσι παραδύσουσιν. * ἀλλ'
ὄρφανούς ὑμᾶς οὐκ ἐξώ. * μεθ' ὑμῶν γὰρ
εἰμι μέχρι συντελείας. * ὅταν κριταῖς * πα-
ραστήτε, ὑμῶν μέσον με ὄψεσθε. * δεσμεῖ-
σθε, καὶ συνδεσμοῦμαι. * σὺν ἐμοὶ δι' ἐμὲ
πάντα πάσχετε. * ὑμεῖς τὴν γνώμην προ-
τείνετε, * ὡς καὶ γὰρ δι' ὑμῶν ἀγωνίζομαι, *
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

κ'. Ὅτε δὲ ἤκουσαν τῶν ῥημάτων * τοῦ
σοφοῦ διδασκάλου * οἱ σοφοὶ μαθηταί, * πρὸς
ταῦτα ἀνταπεκρίθησαν. * Πάντα σκληρὰ
ἡμῖν ἐπηγγείλω * καὶ δειλίας ἀνάμεστα καὶ
θανάτου. * τούτῳ δὲ νῦν * ἐνομιζόμεν φεύ-
γειν κολλώμενοί σοι, * καὶ ἄρτι τοῖς σκλη-
ροτέροις * παραδίδως ἡμᾶς, ὁ σωτὴρ ἡμῶν. *
ἐκλεσας εἰς ἀνάπαυσιν, * καὶ ἰδοὺ προαλεί-
φεις εἰς ἄθλησιν, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγ-
κάρδια.

18. ἀνιστᾶσαν. Chr. Restituo ἀνιστῶσαν cum cod.
et Sixt. 658, 7 in lex. Sophocel. tuente Winer. p. 75.
— τόμος Chr. τόμος iterum defendo, ut dixi, cum
Iomus sit sententia proprie ecclesiastica, sive
conciliorum, sive pontificum, breviter et concise
pronunciata. De eodem Demosthene, sic nunc fit
Iulus τόμος, δῆμος, ut supra XX, 18 concinebant
σθῆνος, ἀσθενής. — Lacunam Christ implevit λοιπὸν
γὰρ ὁ μέγας Πέτρος, quod ab ore Christi præco-
nium de magno Petro mirum est. — μύθους et λέ-

α iuvant qui Platonis de palæstra sunt, sed
α stulta mundi dilexi, qui solus novi intima
α cordium.

18. « Verumtamen virtutem vobis dabo,
α virtutem quæ a lapsu multos eriget, et
α facundiam quæ sapientes efficit. En lex
α vestra foras pellit Demosthenem, et victi
α iacent Attici a Galilæis. Petrus, ille modo
α Cephas, dum mea nuntiat, silere iubet im-
α modicas dictiones. Fabulas tenebrescit ana-
α thema Maranatha. Nazareth Corinthum
α tremefacit : vobis loquentibus, ego sua-
α debo, qui novi solus intima cordium.

19. « Vos opprobriis immergent cuncti,
α trudentque in carceres, et vinculis arcta-
α bunt cum sævitia, atque archontibus
α tradent. At vos non relinquam orphanos.
α Vobiscum enim sum ad ultima usque tem-
α pora. Quando iudicibus sistendum vobis
α erit, medium me inter vos cernetis. Vinci-
α mini, et una devincior. Mecum pro me
α quævis patimini, hæc vobis sit longa vo-
α luntas, sicut et ego pro vobis collector,
α qui solus novi intima cordium. »

20. Quæ verba quum audierunt prudentis
magistri sapientes alumni, ad hæc reposue-
runt : « Aspera quæque nobis minitasti, et
α formidinis plena et interitus : nunc quid-
α quid id est, fugere speravimus tibi adhæ-
α rendo. Immo vel gravioribus nos malis
α committis, o Salvator noster; tu invitasti
α ad quietem, et ecce nos ungis ad certa-
α men, qui solus novisti intima cordium. »

Ξεις iungit Christ, ac si ἀμαυροῖ neutrum foret,
aut suspensa sententia maneret. — Μαριναθᾶ. I
Cor. XVI, 22. — cf. cant. XX per totum tr. 18.

19. πάντας ἡμᾶς C, Chr. — πλουνοῦσι. Hesych.
πλῦνον· Ἀττικοὶ ἐπὶ τῶν λοιδοριῶν λέγουσι; eodem
sensu νίπτειν, quæ vox ubivis tritissima, latine
deficit. — ἐάσω. Ioan. XIV, 18, dein Matth.
XXVIII, 20. — με ὄψεσθε μέσ. Chr.

20. τοῦτο δὲ νῦν Chr. ut nos olim. cod. maneat.
— κολλώμενοί σου C. — παραδίδης C.

κα'. Ὑψῆρος ὑμᾶς καλεῖ πρὸς ἀγῶνας· * ὁ κανὼν τῆς ἀγάπης * ἀπαιτεῖ παρ' ὑμῶν * φιλίας ἔργον ἐνδειξασθαι· * πάθετε ὑπὲρ ἐμοῦ, ὡς φίλοι, * ὡς καὶ γὰρ ὑπὲρ φίλων καὶ μὴ ὀφείλων· * χρεὸς οὐδὲν * οὐχ εὐρέθη καλοῦν ἐμὲ πρὸς θάνατον· * ἀλλ' ὅμως κατεδέξάμην, * καὶ σταυρὸν ὡς χρεώστης ὑπέμεινα· * τὸ πατρικὸν ὑμῶν δάνειον * ὁ ἀνεύθυνος θελὼν ἀπέδωκα, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

κβ'. Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὸν κόσμον· * μετανοίης τὸν σπόρον * ἐμβαλόντες τῇ γῆ, * διδασκαλίαις ἀρδεύσατε· * Βλέπετε μὴ τις μετανοήσας * ἐξω τῆς ὑμετέρας σαγήνης μείνη· * ὡς χαίρω γὰρ * τοῖς ἐπιστρέφουσιν, οἴδατε καὶ ὑμεῖς, * ὡς εἶθ' ὁ εἷς ὁ προδοῦς με * εἰς ἐμὲ μετὰ πρᾶσιν ὑπέστρεψε, * καὶ γὰρ αὐτοῦ τὸ ἀμάρτημα * ἐξαλείψας, ὑμῖν τοῦτον ἤνωσα, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

κγ'. Λύπην μισήσατε καὶ δειλίαν· * αὐτὴ γὰρ παραπέμπει * τῷ θανάτῳ πολλοὺς, * ὡς ὁ Ἰούδας ἀπέδειξεν· * οἴδατε πῶς ἀγγόνης σχοινοῖον * ἢ ἀπόγνωσις ἐπλεξε τῷ προδότῃ· * Ὅμως κενὴ * καὶ ἐν τούτῳ ἢ τοῦ διαβόλου παγίς· * μικρὸν γὰρ καὶ ἀποτίσει· * ἀντὶ τοῦ Σκαριώτου τὸν Κίλικα, * ἀντὶ δολίου τὸν δόκιμον, * ἀντὶ πρᾶτου τὸν Παῦλον κομίσομαι, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

κδ'. Μύσται μου φίλοι καὶ ἀδελφοί μου *, μύστας γὰρ ὑμᾶς λέγω, * οὐχὶ δούλους λοι-

21. « Sors vestra vos ad praelium vocat. « Lex charitatis est, qua vobis iubetur amoris opus subire. Patimini pro me, amici, « ut ego propter amicos sponte passus sum. « Nihil enim inventum quod me urgeret ad « mortem : eam tamen amplexus sum, cruce- « cemque ut debitor sustinui. Patris vestri « alienum æs innocens ultro solvi, ego qui « novi solus intima cordium.

22. « Ite ergo ad universum orbem ; pœ- « nitentiæ semen terræ commissum rore « perfundite doctrinarum. Videte ne quis « pœnitentiam agens, vestram extra sagenam « maneat. Adeo ex revertentibus gaudeo « (nostis et ipsi) ut si unus ille, qui me pro- « didit, se ad me post venditionem vertisset, « et eum ego, deleto eius peccato, vobis « cooptavissem, qui solus novi intima cor- « dium.

23. « Tristitiam odite et ignaviam ; inde « enim multi mittuntur in interitum, sicut « ex Iuda compertum est. Videtis namque ut « suspendii laqueum desperatio intorserit « proditori. At frustra fuit vel in hoc exitio « diaboli decipula. Modicum enim, et com- « pendium solvet. Pro Iscariota illum Cili- « cem, pro doloso illum probatum, pro ven- « ditore illum Paulum comparabo, ego qui « novi solus intima cordium.

24. « O socii mei, amici et fratres mei ! « Socios enim vos dico, neque iam servos ;

21. καλοῦν με C. Chr. qui frustra eo loci periodi clausulam et cretica venatur. Melodus respicit Coloss. II, 14.

22. ὡς οἴδατε C, Chr. Eo lubentius istud ὡς sustuli, quod aliud iam præit, et mox tertium in codice importunissimam crucem affert : ὡς εἶθους καὶ ὁ προδοῦς με. Ad hæc : ὡς εὐθύς nos, Christ inquit, sed confidentius. Nec melius ego olim : εἶθ' εἶς. Diu hæsi, donec re morosius perpensa, collatisque consiliis, εἶθους pene restitui, sed divisis elementis, insertaque litterula quæ locum dedit hianti iotacismo : εἶθ' ὁ εἷς ὁ προδοῦς με. Quid plura ? Unus ingeniosus vir, εἴπε iam obvius,

iterum adest et habet : εἶθ' ὁ οἷς ὁ προδοῦς με « *Ettamsi ovis illa quæ me prodidit !* » Neque id pigeret καλὸν ποιμένα, vel increpantem. Tum alter instat, ut vincat illud : εἶθ' ὁ εἷς καὶ προδοῦς με, et absolute legatur : « ut si *ille unus*, ὁ εἷς, etiam cum me prodidisset. » Verum ariolari et gladiari cupienti campus nunquam deerit, cum etiam de sequente vocula καὶ, sive tollatur, sive servetur, adhuc grammatici certant et sub iudice lis est.

23. ὡς τὸν Ἰούδαν C. Chr. emendavit. — τοῦ δολίου C.

24. ἐκ θαλάσσης. Alludit f. ad emporia marmorum, quæ mari solebant imminere.

πῶν, * υἱὸς καὶ συγκαληρονόμος μου. * φω-
στῆρες τῆς οἰκουμένης ὅλης, * καὶ ἐμοῦ τοῦ
ἡλίου φαειραὶ ἀκτῖνες, * τῶν θησαυρῶν *
τῶν ἐμῶν οἱ πιστοὶ κλειδοφύλακες, * μεσίται
τῶν δωρουμένων * παρ' ἐμοῦ τῷ Ἀδὰμ ὑπο-
στρέφοντι. * οἱ στύλοι τῆς ἐκκλησίας μου, *
ὡς ἐγὼ ἐκ θαλάσσης ἀνήγαγον, * ὁ μόνος
γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

κε'. Οὕτω κηρύξατέ με τῷ κόσμῳ, * φα-
νεροῦντες ὁ πέλω. * καὶ μισοῦντες λοιπὸν *
παραβολὰς καὶ αἰνίγματα, * εἶπατε ὅτι
Θεὸς ὑπάρχων * καὶ ἀνέκφραστος, δούλου
μορφὴν ἔλαβον. * δεῖξατε πῶς * τὰς πληγὰς
τῆς σαρκὸς ὠκειοῦμην ἐκῶν. * Θεὸς ὢν, καί-
περ μὴ θνήσκων, * σὺν τῷ σώματι ἦλθον
εἰς θάνατον. * καὶ ὁ ταφεὶς ὡς κατὰ κριτος, *
ἐξεπόρθουν τὸν ἄδην, ὡς κύριος, * ὁ μόνος
γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

κς'. Σώσατε οὖν ἐν τούτοις τὸν κόσμον *
βαπτίζοντες εἰς ὄνομα * Πατρὸς τε καὶ Υἱοῦ *
καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. * — Τούτοις τοῖς
λόγοις κραταιωθέντες, * οἱ ἀπόστολοι ἔλεγον
πρὸς τὸν πλάστην. * Σὺ εἶ Θεός, * ὁ προ-
αἰώνιος καὶ ἀτελεύτητος, * σὲ ἕνα Κύριον
γόντες, * ἅμα τῷ σῶ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύ-
ματι, * κηρύσσομεν, ὡς προσετάξας. * σὺ
γενοῦ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν, * ὁ μόνος
γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

α'. Ὁ σοφίστας ὑπὲρ ῥήτορας τοὺς ἄλκιεις, *
καὶ ἐκπέμψας ὥσπερ κήρυκας πάση τῇ γῆ, *
τῇ ἀφάτῳ φιλανθρωπία σου, * Χριστὲ ὁ
Θεός, * δι' αὐτῶν κραταίωσον τὴν ἐκκλη-
σίαν σου, * καὶ τοῖς πιστοῖς κατὰ πέμψον
τὴν εὐλογίαν σου, * ὁ μόνος...

ιε'. Μετὰ δὲ τούτων, Βαρθολομαῖε, *
κήρυξόν με τῷ κόσμῳ, * ὥσπερ εἶδες σαφῶς, *
ἐκ τῶν νεκρῶν ἀναστάντα με, * σὺτε, Ἰά-

« immo filios et cohæredes; vos lumina totius
« orbis, ac sol cum ego sim, mei coruscantes
« radii; vos fidissimi thesaurorum meorum
« et clavium custodes; vos donorum dispen-
« satores, quæ contuli Adamo ad me rever-
« tenti; vos columnæ Ecclesiæ meæ, quas
« ego ex abyssu maris eduxi, qui solus novi
« intima cordium.

25. « Sic me in mundo prædicate, professi
« palam id quod sum; detestati porro alle-
« gorias et ænigmata, dicite, quum Deus es-
« sem et ineffabilis, servi me suscepisse for-
« mam. Ostendite quo ego pacto plagas car-
« nis sponte mihi assumpserim. Ego Deus,
« quantumvis immortalis, cum corpore abii
« ad mortem; et qui sepeliebar ut dam-
« natus, devastavi infernum, ut dominator,
« qui solus novi intima cordium.

26. « Salvum ergo mundum ita facite,
« baptizantes eos in nomine et Patris et Filii
« et Spiritus Sancti. » — Quibus confirmati
sermonibus, Apostoli hæc suo dixerunt crea-
tori: « Tu es Deus, ante sæcula genitus et
« sine fine manens! Te unum Dominum con-
« fitemur, cum Patre tuo et Spiritu, tes-
« tabimur, ut præcepisti. Tu esto nobiscum
« et pro nobis, qui solus novisti intima cor-
« dium. »

1. Tu qui doctiores fecisti oratoribus pesca-
tores, eosque ut præcones misisti in totum
orbem, tua indicibili clementia, Christe Deus,
per eos tuam confirma Ecclesiam, et fide-
libus mitte tuam benedictionem, qui solus...

15. Una cum illis, Bartholomæe, in orbe
me prædica, qualem nunc aperte vidisti me,
a mortuis redivivum; tu quoque, Iacobe

25. Ὑπάρχω C. — οἰκειοῦμεν C.

26. in C art. ὁ δεest ante προαἰώνιος.

1. Tandem i trop. detexi in Triodio ven. a. 1869, p. 433, et Pentec. p. 60.

15. Pene me fugerat hujus poematis breve auctarium, servatum in taurin. f. 124; neque v.

aliud id esse suspicor, quam spuria ejusdam au-
daculi interpolatio; qui, quum nimis commune
æstimaret superius trop. XV μίαν φωνήν, neque
ferret locum non fuisse datum omnibus apostolis
in concione Christi valedicentis, lacunam pro-
prio Marte implevit. — μετὰ δὲ τούτων cod. —

κωβε τοῦ Ἀλφαίου, * καὶ Ἰουδα, οὐχὶ ὁ Ἰσκαριώτης · * Σίμων, γενοῦ * ζηλωτῆς τῆς ὑπὲρ πίστεως εἰς ἐμέ · * τοὺς ἕνδεκα ἐκλεκτούς μου, * δίχα χωρισθέντος ὕμῶν τοῦ χοροῦ, * ἐκπέμπω νῦν εἰς τὰ πέρατα * ἐπιστρέψαι καὶ σῶσαι κόσμον φθορᾶς, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Alphæi, et Iuda, non vero Iscariotes iste. Tu, Simon, vindex esto in me fidei. Vos undecim electos meos, excluso uno e choro vestro, nunc mitto in ultimos fines, ad convertendum et salvandum orbem a perditione, ego qui solus novi intima cordis.

Ἰδες id. — οὐχ ὁ ἰσκ. — Dein abundant in eod. πίστεως τῆς εἰς ἐμέ. — δίχα τοῦ χωρισθ. — τὸν κόσμον.

XXIII.

DE S. PRÆCURSORIS MARTYRIO.

α'. Πρέπει σοι, Πρόδρομε,
ἔπαινος ἄξιός,
ὅτι τῆς αἰωνίου ζωῆς
ὑπεραπέθανες,
ὡς μισήσας τὴν πρόσκαιρον.
β'. Ἡ τοῦ Προδρόμου ἔνδοξος ἀποτομὴ
οἰκονομία γέγονε τις θεϊκῆ,
ἵνα καὶ τοῖς ἐν ἄδῃ
τοῦ σωτῆρος κηρύξη τὴν ἔλευσιν ·
θρηνεῖτω Ἡρωδιάς,
ἄνομον φόνον αἰτήσασα ·
οὐ μενοῦν γὰρ τὸν τοῦ Θεοῦ
ζῶντα αἰῶνα ἠγάπησεν,
ἀλλ' ἐπίπλαστον, πρόσκαιρον.

1. Te decet, Præcursor,
par tibi laus,
qui pro immortalī vita
impense occubuisti,
detestatus temporaneam.
2. Præcursoris famosa abscissio
dispensatio quædam divina est,
ut etiam positus in orco
nuntiaret salvatoris adventum;
lamentetur Herodias,
scelestæ cædis sequestra;
haud enimvero Dei
mansurum amavit ævum,
sed fictitium, caducum.

Vix sacras inter paginas, alia est, quæ Christianos oratores, poetasve aut pictores plus moverit, quam Ioannis Baptistæ cædes. Quorum Noster haud ultimus erit, novus certe, eoque citius e tumulo excitandus quod in unico fere supersit codice corsinio. Nihil enim quod sciam mosquensis exhibet; taurinensis vero, f. 147, vix ad tria usque troparia pervenit; duo tantum 2 et 3 editi omnes libri retinent. Sunt vero v. 356 sive troparia XX, quorum duo priora, ut solent proemia, multam redolent canitiem. Sequentia autem singula versus 19 continent, nisi rarissimus hymnus, ambagibusque obsitus, aliter dividatur, maxime in prolixis v. 13 et 14, quos in aptiorem partitionem omni ope frustra sollicitavi. Multo æstu poema turget, et cum dramatica lex sit contraria miscendi colloquia, melodus quamdam silii inexpectatam finxit Herodiadem,

a scelesta matre dissentientem, non parcentem conviciis, immo solam secum interdum mussitantem, donec in flagitium inverecunda ruat, ut suo in matrem odio satisfiat. Inscriptio est in cod. nostro: Μηδὲς αὐγόστου καθ' ἑκαστὸν εἰς ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου, ἡχ. πλ'α', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ. f. 148-152.

1. σοι. En antiquissimus ille plausus: Σοὶ πρέπει αἶνος, σοὶ πρέπει ἔμνος, « Te decet laus, etc. » nascenti Ecclesie notus (*Constit. apost.* l. VII calc. mihi *Iuris eccl. gr. hist.* t. II, p. 379); quem ab christianis crepundiis acceptum, etiam nunc veteres monachi in officio nocturno perennant.

2. ἄδῃ κηρ. τοῦ κυρίου τὴν ἔ. edd. ven. et rom. — οὐν post θρηνεῖτω T, edd. — φόν. τελέσασα rom. οὐ μένον γὰρ C, T. οὐ νόμον γὰρ rom. ven. nov. Optime vett. ven. retinuerunt οὐ μὲν οὐν γάρ·

γ. Τὰ γενέσια τὰ τοῦ Ἡρώδου
 πᾶσιν ἐφάνησαν ἀνόσια,
 ὅτε ἐν μέσῳ τῶν τρυφόντων
 ἡ κεφαλὴ ἡ τοῦ νηστεύοντος
 παρετέθη ὡσπερ ἔδεσμα·
 τῇ χαρᾷ συνήφθη λύπη,
 καὶ τῷ γέλωτι ἐκράθη
 πικρὸς ὄδυρμός·
 ὅτι τὴν κάραν
 τοῦ Βαπτιστοῦ πίναξ φέρων
 ἐπὶ τῶν πάντων εἰσῆλθεν,
 ὡς εἶπεν ἡ παῖς·
 καὶ δὲ στῆνον θρῆνος ἐπέπεσε πᾶσι
 τοῖς ἀριστήσασι τότε σὺν τῷ βασιλεῖ·
 οὐ γὰρ ἔτερψεν ἐκείνους,
 οὔτε Ἡρώδην αὐτόν·
 φησὶ γάρ· Ἐλυπήθη
 λύπην οὐκ ἀληθινήν,
 ἀλλ' ἐπίπλαστον, πρόσκαιρον.

δ'. Οὐκ ἀνέμεινε γὰρ ὁ Ἡρώδης, * οὔτε
 ἐχρόνισε λυπούμενος· * ἀλλ' ὡσπερ ἦν προ-
 μελετήσας, * τὸ ἀσεβὲς εὐθύς ἐποίησεν, *
 ἵνα τέρψη ἦν ἐμοίχευσεν· * ἡ μοιχὰς γὰρ,
 οὐχ ἡ κόρη, * ἀποκτεῖναι ἐπεζήτει * τὸν
 στείρας καρπὸν· * ἥτις καὶ τέχα * πρὸ τῆς
 τομῆς τὴν ἰδίαν * γνώμην ἐδήλου τῇ κόρῃ, *
 βοῶσα αὐτῇ· * Δεῦρό μοι, τέκνον, συναίνε-
 σον τῇ μητρὶ σου· * ῥῆμα γὰρ κρύφιον ἔχω
 τι γυμνώσαι σοι, * φανερῶ σοι τὴν βουλήν
 μου· * ἐπιθυμῶ ἀνελεῖν * υἱὸν τὸν Ζαχα-
 ρίου· * ἔδωκέ μοι γὰρ πληγὴν * αἰωνίαν,
 οὐ πρόσκαιρον.

ε'. Ὑπακούσασα δὲ ἡ παιδίσκη * τοῦ πα-

3. Herodis natalia
 omnibus maligna luce patuerunt,
 medios quum inter epulantes,
 caput ieiunio sacrum
 uti ferculum allatum est;
 gaudio sociatus luctus est,
 cum risu mixtus
 acerbus mæror:
 lanx enim caput
 illius Baptistæ ferens,
 coram cunctis prodiit,
 ut iussit puella;
 et inter tripudia planctus omnibus subiit,
 qui cœnæ accumbebant tunc cum rege;
 haud enim id eos exhilaravit
 neque ipsummet Herodem;
 scriptum est enim: Luxit
 luctu, sed non sincero,
 fictitio autem et fugaci.

4. Haud mansit enim Herodes, neque in
 mærore diu perseveravit; sed quod prius ex-
 cogitaverat, impium facinus sine mora ad-
 misit, ut blandiretur adulteræ; ista quippe
 mæcha, non puella, interimere gestivit ma-
 tris sterilis fructum. Quæ et fortasse ante
 truncationem, suum consilium prodidit
 puellæ, oggerens illi: « Adesdum, filia, as-
 « sentitor matri tuæ; arcanum enim aliquid
 « tibi aperiendum habeo; meam expando
 « voluntatem; e vivisopto eruere natum istum
 « Zachariæ; mihi namque dedit immortale
 « vulnus, non temporaneum.

5. Cum vero audiit puella scelestum con-

— οὐ ζῶντα edd. οὐδὲ γὰρ τὸν τοῦ θεοῦ ζῶντα T.

3. Ab initio τὰ non iterant edd. — ἡ post κε-
 φαλὴ excidit ubique, fortasse ob similem litte-
 ram. Nisi vocula illa restituatur, pessum ibit
 poema totum a capite singulorum trop. Ita et τῶν
 ante πάντων, silentibus codd. et edd. rhythmus
 inseri iubet. στῆνον θρῆνος C, T; more Romani
 neglecto in edd. διὰ τὸν ὀϊστρον. — φησὶ καὶ T, edd.
 — Ἀυπήθησαν C, T, edd. omnes, sed refragante
 tum metro, tum evangelio: Matth. XIV, 9;
 Marc. v. 26.

4. οὐδὲ ἐχρ. C. οὐδὲ ἐπέμεινε T etiam post ἀνέ-
 μεινε. — ὡς ἦν ἡδη μελετήσας T. — ἐπ. εὐθύς T. —
 μοιχ. δὲ T. ἀποκόψαι ἐπεζήτει T. — ἐζήτει τὸν τῆς C.
 — τῆς τόλμης T. — ἐδίδου τ. x. C. — βοῶσα αὐτῇ om.
 C. Restituit T cum uno cryptoferr. qui aliter ac cæ-
 teri bibliothecæ eiusdem, a corsinio non pendet.
 — τέκνον, σύνδοξ. νεῦσον ὡς μητρὶ σου, λόγον γὰρ sic
 T. — τι om. C, T. — ἔχω θαβῆσαι C. — πρόσ σε C,
 T. — τὸν υἱὸν C, T. — τοῦ Ζαχαρίου T.

5. ἔβρουξεν ἔαρ. T. — τὸ δῶγμα ἀφ. T. — ἀν γὰρ
 T. — εἶρξον οὖν ἔνδον τῶν λογισμῶν τὸ ῥῆμα τοῦτο

ρανόμου μελετήματος, * ἔφριξεν, ἔκραξεν·
 Ὡ μῆτερ, * ὅτι δεινόν ἐστι τὸ πάθος σου! *
 ἄφες τοῦτο ἀνίτρευτον· * ὡς γὰρ θέλεις
 θεραπεῦσαι, * χαλεπώτερον τὸ τραῦμα *
 ποιεῖς σεαυτῇ· * κοίμησον ἔνδον * τοῦ λο-
 γισμοῦ σου τὸ ῥῆμα, * μήποτε γένηται
 πτώμα * τῷ γένει ἡμῶν· * οὔτε γὰρ μόνη
 τὸν ἐξ αὐτοῦ μόρον δέγη, * ἀλλὰ καγὼ καὶ
 Ἡρώδης καὶ οἱ ἐξ ἡμῶν· * ἐὰν θάνῃ Ἰωάν-
 νης, * γέγονε πάντα νεκρά, * καὶ ἐτάφημεν
 ζῶντες, * μνήμην λείψαντες κακῆν * αἰω-
 νίαν, οὐ πρόσκαιρον.

ς. — Τί σοι γέγονεν οὖν, ὦ παιδίσκη; *
 τί σοι συμβέβηκεν αἰφνίδιον; * πῶς γὰρ
 ἐφείσω Ἰωάννου; * καὶ τῆς μητρὸς ὑπερηγά-
 πησας * τὸν μισοῦντα τὴν ζωὴν ἡμῶν; *
 ἀγνοεῖς δὲ μᾶλλον, τέκνον, * ἃ ὑπέθετο
 Ἡρώδης * ἐνεκεν ἐμοῦ; * Οὐκ ἐξεστὶ σοι, *
 φησὶν, ἔχειν τὴν γυναῖκα * Φιλίππου τοῦ
 ἀδελφοῦ σου, * ἀπόθου αὐτήν. * Θέλω δὲ
 τὴν ἀκαιρον συντυχίαν κόψαι· * ἀνευρῶ τὸν
 καιρὸν, ἀφελεῖν γλώτταν αὐτοῦ, * μᾶλλον
 δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν· * καὶ λοιπὸν οὐ λυποῦ-
 μαι· * ἔχω γὰρ ἐν ἀσφαλεῖ * τὴν ζωὴν ἀλη-
 θινήν, * οὐκ ἐπίπλαστον, πρόσκαιρον.

ζ. — Ἀσεβοῦμεν, μῆτερ, οὐκ εἰς ἄλ-
 λον, * ἀλλ' εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν ζωὴν ἡμῶν, *
 ὡσπερ Ἰεζάβελ Ἠλίαν * ὀλέσαι θέλουσα τὸν
 δίκαιον, * καθ' αὐτῆς μᾶλλον ἐποίησεν. * Ὁ
 Ἠλίας μὲν ἐντόνως, * Ἰωάννης δὲ ἐννόμως *
 ἤλεγξεν ἡμᾶς· * Ὁ ἐρημίτης * σὺν αὐστηρό-
 τητι εἶπε * τῷ Ἡρώδῃ τὸ καθαρόν· * Οὐκ
 ἐξεστὶ σοι! * ὁ δὲ πάλαι πρεσβύτης μετὰ
 πρᾶντητος * εἶρξε τῷ Ἀχαάβ νεφέλας, οὐκ
 ἔβρεξε. * Διὰ τοῦτο, δέσποινά μου, * θλά-
 σον τὸ σῆμά σου νῦν *, καὶ τὸ σκάμμα νε-

silium, cohorrui, erupit : « O mater! quam
 « horridum est quod pateris! dimittas ulcus
 « insanabile. Quod enim vis esse remedium,
 « ex hoc tibimet facis acerbius vulnus. Se-
 « peli in imo pectore istud verbum, ne un-
 « quam generi nostro faciat excidium. Neque
 « enim tu sola exinde fatum subis, sed ego
 « et Herodes, ac nostra soboles. Si occiderit
 « Ioannes, omnia mortua cadunt; vel vivi
 « sepulti sumus, memoriam linquentes pes-
 « simam in æternum, non temporariam. »

6. α — Quid tibi ergo subiit, puellula?
 « quid tibi repente contigit? quomodo pe-
 « percisti Ioanni, ac præ matre tua magis
 « amasti infensum vitæ nostræ hostem? At
 « ignoras forsân, filia, quænam subdiderit
 « Herodi adversus me? Non licet tibi, inquit,
 « habere uxorem Philippi fratris tui. Eiice
 « illam. Ergo volo importunam loquelam
 « tollere. Tempus aucupabor auferendi illi
 « linguam, immo ipsum caput; posthac non
 « mœrebor, tutam enim habebō vitam hanc
 « præsentem, veramque, non fictitiam, non
 « caducam. »

7. α — Impias manus, ô mater, intenta-
 « mus non in alterum, sed in nosmet vitam-
 « que nostram; sicut Iesabel, cum Eliam
 « iustum perdere voluit, in se potius molita
 « est. Elias quidem in verbis vehementer,
 « Ioannes vero æquo iure redarguit nos.
 « Deserti incola Herodi dixit cum severitate
 « mundum illud verbum : Non licet tibi! Se-
 « nex autem olim non sine mansuetudine
 « Achabo nubes coercuit, neque pluit. Id-
 « circo, domina mea, rumpe nunc institu-

T. — γίνῃ T. — κακῆν τὴν ἀεὶ καὶ τὴν πρ. T, eo
 loci deficit taurin. ut inde soli cors. ascribas ea
 quæ variant, desunt aut abundant.

6. οὖν om. — Ἰωάννη. — φησὶν om. — θ. δὴ οὖν.
 τ. ἀ. σ. τοῦ τολμηροῦ ἀποκόψαι. Superflua verbo-
 rum copia, dum mox om. τόν. — iterum abun-
 dant, læso acc. ἀφελῶ (sic) αὐτοῦ τὴν γλώσσαν.
 Etiam ultima, ut sæpe, mutila sunt.

7. ὡσπερ γὰρ ἡ ἰεζ. τὸν Ἠλ. — καθ' ἑαυτῆς. — ἐν
 τόνοις. — πάλαι om. — τοῦ Ἀχαάβ. — ἔβρ. γάρ. — f.
 καὶ τὸ σκάμμα, quod tamen tautologiam redolet.
 σκάμμα ad rem scenicam pertinet. — ἀεὶ. Nota
 Thucydidis vox : κτῆμα ἐς ἀεὶ. Quod placuit olim
 pro plena tituli augustodun. acrostichide :
 ἰχθύς εἰς ἀεὶ, etiam confirmatur vetere epigraphæ
 Locrensi. V. *Journal des savants*. Janv. 1872.

κρῶται· * μὴ ποιήσης ἐς αἰεὶ * τὴν αἰσχύνῃ
τὴν πρόσκαιρον.

η'. — Παρ' ἐμοῦ διδάσκου, ἀνοσία, *
μὴ ἐπιχαίρειν νουθετῆσαί με, * ὅτε γὰρ
πάντα μάθῃς πλήρως· * ταῦτα νυνὶ ἐπιλαν-
θάνει σε, * οὐ νοεῖς, οὐδὲ γὰρ δύνασαι· *
ἄν γὰρ οὕτως ὁ βαπτίζων * ἐπιμείνῃ με ὑβρί-
ζων, * καὶ φαίνεται ζῶν, * ἕκαστος αἶρει *
τὴν πρὸς ἐμὲ παρρησίαν, * καὶ ἄπερ θέλει,
ὡς θέλει, * λέγει κατ' ἐμοῦ * ὡς τῆς τυχού-
σης λοιπὸν, οὐδὲ βασιλείσης, * ὡς γυναικὸς
ιδιώτου, καὶ οὐχὶ γνωστοῦ. * Ἄλλ' ἠσύχασον,
παιδίσκη, * πλέον γὰρ σου καὶ πολλῶν * τὸ
συμφέρον γινώσκω, * οἶδα κτήσασθαι τιμὴν *
ἐμφανῆ, οὐχὶ πρόσκαιρον.

θ'. — Ἐρωτῶ σε, μήτηρ, τὸ τοιοῦτον *
πότε βουλευεῖς τελεσεθῆναί σοι; * ἐν τῷ φωτὶ
ἢ ἐν τῷ σκότει; * τὸ ἀσεβές σου γὰρ ἐνθύ-
μημα * τῆς νυκτός ἐστὶν ἐπᾶξιον· * τέμνεται
γὰρ διὰ τίνο; * τίς μακαίρα.... τέμνει *
προφήτην Χριστοῦ; * — Σύ. Ὡς θυγάτηρ, *
συνέρχου τῇ σε τεκούσῃ * τοῦ ἀνελεῖν τὸν
ἐχθρόν μου, * καὶ γέννα καιρόν. * — Δέομαι,
μήτηρ, μὴ δι' ἐμοῦ τῆς ἀθλίας * δεῖξῃ τις
τὴν ἀθώου τοῦ αἵματος σφαγῆν· * ὡς ἐσφάγη
Ζαχαρίας, * νῦν Ἰωάννης τμηθῆ, * κἀγὼ μὴ
ὑπουργήσω, * μήπως λήψομαι πληγὴν * αἰω-
νίαν, οὐ πρόσκαιρον.

ι'. — Ἰωάννης σοι προετιμήθη, * ναὶ,
παναθλία καὶ ταλαίπωρε, * τῆς βαστασάσης
σε κοιλίας; * ὁ Βαπτιστὴς ἀναγκαιότερος *
κατεφάνη τῇ ἀνοίᾳ σου; * οὐκ αἰσχύνῃ τοὺς
μαστούς μου, * οὐς ἐποίησα τροφήν σου; *
Ὡς εἶθε γε μὴ! * τί γὰρ ἐζήτουν * κατ'
ἐμαυτῆς ἀναθρέψαι * τὴν διὰ τῆς ἀπειθείας *
ἐχθραίνουσάν με; * τί δὲ ἠπειχθῆν τῷ βαισι-
λεῖ συναφθῆναι, * διὰ τὸ περισωθῆναι τὴν

« tum et molitio subvertatur; ne in æter-
« num protuleris brevem infamiam. »

8. « — A me discite, proterva, non commit-
« tere ut me commoneas, priusquam omnia
« plane cognita habeas. Te enim fugiunt res,
« ut nunc se habent; haud intelligis, nec
« scire vales; si enim hoc modo insultare
« mihi pergit Baptista, et vivere perseverat,
« utetur unusquisque liberiore erga me lin-
« gua, et contra me quidquid vult pro libitu
« effutiet in posterum, veluti de plebeia mu-
« liere, non de regina; aut de obscuri homi-
« nis, non illustris viri uxore. Verum cessa,
« puellula; longius enim quod expedit pro-
« spicio quam tu et vulgus; scio famam com-
« parare illustrem, non transitoriam. »

9. « — Interrogo te, mater; id facinoris,
« quandonam statuis tibi perpetretur? an
« in luce, an noctu? impium enim consilium
« tuum tenebris perdignum est. A quonam
« amputabitur? Equis ense suo secabit pro-
« phetam Christi? » — « Tu. Sicut filia, esto
« genitricis tuæ comes in perdendo inimico
« meo; et occasionem aucupare. » —
« Nemo, quæso, mater, agat per me mise-
« ram insontis sanguinis cadem. Ut Zacharias
« mactatus est, iuguletur nunc Iohannes,
« at nullam ego operam præstabo, ne un-
« quam vulnus accipiam immortale, pla-
« gamve perennem. »

10. « — Ergo Ioannes præstabilius tibi est,
« heu! infelix et miseranda, præ utero qui te
« gestavit! Baptista ille, quæ tua dementia
« est, arctioris est necessitudinis! Nec te pu-
« det mamillarum mearum, quæ cibum tibi
« præstiterunt. Utinam non fecerim? Ut quid
« enim studui adversus memet enutrire eam
« quæ per suam rebellionem mihi infesta
« est? cur coacta fui regis ad connubium, te

8. πλήρως τὰ νῦν cod. sic. — φαίνεται C. — f. λα-
λαῖ κατ' ἐμοῦ — οὐχὶ δὲ βασιλ. C.

9. διὰ τίνο; γὰρ τέμνεται, τίς μακαίριος τέμνει τ. πρ.
stupendo quidem et manifesto tumultu, a quo
pene recessimus, quin tamen ommissa supplicamus.

Facile legerim ἀποτέμνει, αὐτὸς τίνο; κἀρα; τίς ἐτ
iunxerim οὐ ὡς θυγ. — καὶ γέννη μοι cod. — μηδεὶς.
μου id. — τίς ἐτ τοῦ id. om. — f. ταύτην pro δεῖξῃ.

10. Ecce iterum, ut iu XXII, 22, absonum illud
εἶθους scilicet in C: ὡς εἶθους δὲ μὴ, et rursus pro

θλιβουσίν με; * Διὰ τοῦτο καὶ λυποῦμαι. * γένηται ῥῆμα ἐμὸν, * καὶ ὁ θέλω, τελεῖται, * καὶ μὴ θέλουσα ποιῆς * τὴν βουλὴν μου τὴν πρόσκαιρον.

ια. — Νυνὶ ἡσυχάζω, καὶ μὴ δεῖξω * τῇ παγκκουργῷ ἃ βουλευόμαι, * μήποτε σέψηται καὶ εὖρη * τὴν ἐνθύμησιν· καὶ ἀνεύρυσιν * ἡ τεχθεῖσά μοι εἰς κόλασιν * τῶν τοιούτων ἐσκεμμένως * καὶ πολλὰς εἰρημένων * ὑπὸ τῆς μητρὸς. * Ἡ μὲν θυγάτηρ * ἐν ἡσυχίᾳ διήγειν, * ἡ δὲ τεκοῦσα ἐνήχει * τότε τῷ ἀνδρὶ, * λέγουσα· Ἄνερ, τῶν γενεσίων σου ἄρα * ποιήσον ἡμῖν ἡμέραν παιδρᾶν ἐορτῆς. * εὐφρανθῶμεν ἐν τῷ γήρει, * τὴν νεότητα ἡμῶν * λαβῶν ὁ ἀδελφός σου * περιήρει με κακῶς * εἰς τὸν βίον τὸν πρόσκαιρον.

ιβ'. Ὁ Ἡρώδης οὖν ὑπὸ τῶν λόγων * τῆς ἐπιβούλου βουκολούμενος, * μεγάλως ἔκραξε γελᾶσας, * καὶ ὡς ἀσύνετος ἐν γέλωτι * τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀνύψωσε. * Κοινωνέ μου, λέγων, γύναι, * καὶ ἐν τούτῳ χάριν ἔχω * τῷ φίλτρῳ τῷ σῶ. * ἂν οὖν τελέσω * τῶν γενεσίων ἡμέραν, * σὺ τί προσάξεις μοι δῶρον * ἄξιον ἐμοῦ; * — Τί σοι προσάξω; δούλην ἐμαυτῆν, καὶ πάλιν * τὴν ἐξ ἐμοῦ παραστήσω ὀργήστριαν σὴν * τὴν εὐφραίνουσαν σε πᾶν, * καὶ παιδρῶν ἀληθῶς * γενέσεως ἡμέραν, * ἣν ποιήσεις, βασιλεῦ, * διὰ τέρψιν τὴν πρόσκαιρον.

ιγ. Ὑπεκλίθη οὖν τοῦ παρανόμου * τῆς πονηρᾶς αὐτοῦ γενέσεως * ἡ τρισκατάρτος ἡμέρα, * ἣν περ καὶ αὐτὸς κατηράσατο * ὁ Ἰωβ οὕτω φθελγόμενος, * ἡ ὡς εἶπε Ζαχαρίας. * Ἡμέρα ἐκείνη σκότος * ἐστὶ καὶ οὐ φῶς. * καὶ γὰρ ἐβρόθη * τότε. τῆς ἡμέρας τὸ φῶς * τῶν ἐν τῷ σκότει κειμένων * ἦν ἐν τῷ σταυρῷ. * ἀλλὰ νῦν πρέπει καὶ τῇ Ἡρώδου ἡμέρᾳ, * ὅτι ἐν ταύτῃ ἐκτάνθη φίλος τοῦ φω-

ὡς εἶθε γε, de quo cf. Viger p. 560 et Lucian. ὡς εἶθε γε καὶ ξημέσαι δυνατὸν ἦν. — f. διὰ τί περισ.

11. νῦν cod. Hic tacite secum puella loquitur. — ἐνθύμησιν ἀναίρεισιν sic C. — ἐσκεμμένων. — σου ὦρα. — περιεῦρε κακῶς sic cod. haud sine lacuna.

« incolumem ut servem vexantem me? En « causa cur lugeam. Fiat quod dixi; quod « volo, impleatur; vel invita fac voluntatem « meam praesentem. »

11. « — Nunc cessabo, ne isti scelestissimæ « patefaciam quæ in pectore volvo, ne forte « perspiciat genitrix et inveniatur consilium quod « mente mea conceptum est, ad ulciscendas « contumelias quas neque inconsulto, neque « non pluries in me illa mater coniecit. » Et filia in silentio mansit. Genitrix autem obstrepuit tunc viro in hæc verba: « Coniux, natalium tuorum ergo, fac nobis splendidam « festi diem; exhalaremur in senio nostro; « iuventutem nostram quum tuus frater rapuit, male mihi invasit etiam hanc praesentem vitam.

12. Herodes, sermonibus insidiatricis lactatus, in clamores et cachinnos erupit, et sicut stultus, in risu vocem extulit: « Con- « sors mea, inquires, o mulier, etiam in hac « re gratus mihi est amor tuus; si igitur ce- « lebravero natalium meorum diem, tu « quale mihi facis donum me dignum? — « Quid tibi offeram? memet tibi famulam, et « meam quoque adducam coram te filiam « tuam saltatricem, quæ te valde solet exhibere « larare, sic vere illustrabo tuæ nativitatibus « festum quod perages, o Rex, inter delicias « opportunas. »

13. Inclinata est igitur scelesti huius Herodis natalitia dies ter execranda! Cui olim maledixit Iob, sic eam nuncupans, aut sicut dixit Zacharias: Hæc dies nox erat, non autem lux, dictum est enim tunc: diei lumen pro his qui sedent in umbra, in cruce erat. Nunc vero idem aptum est ad Herodis diem, quia in illa lucis amicus occisus est; et qui

12. μέγα ἔκρ. — ἀνύψωσε. Cf. Eccli. XXI, 23. — γεν. μου τὴν ἡμέραν. — iterum τὴν τῆς γεν. ἡμ.

13. Ἰωβ, cf. III, 1; Zachar. XIV, 7; Amos V, 18, quæ simul conflantur. — ἡ ἡμέρα ἦν C. — om. ἐστὶ et κειμένων. ἐκτάνθη, κτανθεῖς, θνησις

τός * και ὁ κτείνας μὲν οὐκ ἔστιν, * ὁ δὲ κτανθεὶς και ἔστι * και λαλεῖ, μετὰ θνήσιν * ἔλκων πάντα εἰς ζῶην, * τὴν αἰε και οὐ πρόσκαιρον.

ιδ'. Ῥίψας ταῦτα πάντα ὁ Ἡρώδης, * τῶν ἑαυτοῦ λοιπὸν ἐγεύετο, * και τῆς ἡμέρας συμφθιάσης * τῶν γενεσίων, καθὼς γέγραπται, * ἐν οἷς τὸ δεῖπνον ἐποίησε * μεγιστάσι και τοῖς φίλοις, * χιλιάρχους και συμβούλους * πᾶσιν ὁμαδὸν, * τοῦ τε ἀρίστου * μετὰ χαρᾶς τελουμένου, * και ἐσθίωντων ἡδέως * τῶν ἀριστητῶν, * ἄφνω ἐτρέπη ἡ τράπεζα εἰς παγίδα, * και ἐγενήθη τὸ βρώμα σκάνδαλον αὐτοῖς, * ἐπειδὴ τὴν κρυμμένην * παγίδα τοῦ Βαπτιστοῦ * οὐ συνέτριψαν γνόντες, * ἀλλ' ἀνέσχοντο ὄραν * διὰ τέρψιν τὴν πρόσκαιρον.

ιε'. Ὡς οὖν εἶδε πάντας μεθυσθέντας, * Ἡρωδιάς ἡ πολυμήχανος, * ἥνπερ ἐζήτει εὐκαιρίαν * εὐροῦσα, εἶπεν ἐν ψυχῇ αὐτῆς. * Ἴδε ὃν ἐθήρευον καιρόν. * οὐδεὶς ἔστιν ὁ κωλύων, * οὐ γὰρ νήφοντά τιν' ἔνδον * ὄρῳ. Δεῦρο οὖν, * τέκνον, προσάξω * σὲ τῆδε ἡμέρα, δῶρον * καλὸν..... ὑπετάγη * Ἡρώδης ἡμῖν. * εἰσελθε, τέκνον, χαρίτωσον τῷ ποδί σου * τὸν βασιλέα τε και πάντας φίλους αὐτοῦ. * μεταστρέφης τὴν καρδίαν * τοῦ σεβαστοῦ πρὸς ἡμᾶς * ὡς στρεβλὸν τόξον, ἄρτι * κερδανούμεν τὴν τιμὴν * αἰωνίαν, οὐ πρόσκαιρον.

ις'. Μετεποίησεν ἡ ἀνομία * τοῖς λόγοις τούτοις τὸ κοράσιον, * και κοσμηθὲν περὶ τὸ πρᾶγμα * τὸ ἀναιδὲς, περιεβάλετο * ἀτιμίαν, ὡς ἱμάτιον. Οἱ μὲν φίλοι τοῦ Ἡρώδου * τὸ μὲν κἄλλος τῆς παιδίσκης * ἤνεσαν πολὺ, * τῆς δὲ τεκούσης * τὴν ἀδιάτρεπτον γνώμην * και τὸν κόσμον ἐννοοῦντες, * εἶπαν ἐν κρυφῇ. * Βλέπετε γνώμην

recentiorum sunt, quæ omnino non omisit, sed minus illustravit Sophocles lex. gr. Byz.

14. λοιπὸν ἐγένετο κ. τ. ἢ. συμφθιάσης τ. γ. καὶ ὡς γέγ. ἐν ᾧ δ. εἰ. Sic C. — ἠνέσχοντο id.

15. καιρὸν addimus. — οὐδὲ γὰρ τὸν ἔνδον νήφ.

occidit eum, periit; occisus vero et vivit et loquitur, post mortem trahens omnia ad vitam æternam, non transituram.

14. Iactatis omnibus verbis, Herodes demum suis indulisit deliciis, ac die iam desinente natalium suorum, ut scriptum est, in qua apparavit convivium primoribus et amicis, chiliarchis et senatoribus, universæ turbæ, cœnaque cum gaudio absoluta, ac laute comedentibus convivis, subito mensa versa est in cassidem, ipsæque dapes in scandalum eorumdem, ideo quod retè clam extensum Baptistæ consulto non contriverint, sed permiserint conspici ad delectamentum precarium.

15. Ubi igitur vidit eos omnes ebrietati datos, Herodias fraudum feracissima, quam antea quæsierat, nacta faustam occasionem, secum ipsa dixit: « Ecce quam venabar, horam: nemo est qui obsistat, intus enim ne unum video sobrium. Huc igitur ades, nata, te proferam hac die in donum pulchrum, ex quo subditus nobis est Herodes: « procede, filia, pede tuo carpe regis gratiam et omnium eius amicorum; cor regis in nos reflecte, velut tortuosum arcum, statimque lucrabimur laudem immortalem, non precariam. »

16. Nefanda vesania his incendit sermonibus puellam, quæ pulchre ornata ad impudens facinus exsequendum, inverecundia veluti pallio se accinxit. Aulici quidem Herodis puellæ formositatem multis efferebant laudibus; matris vero eiusdem protervum odorati consilium et ornatum, clam aiebant: « Videte mentem Herodiadis adulteræ, qua

ὄρῳ. — τῆ ἡμέρα — post καλὸν deest dissyllabon. f. ᾗπερ. — τι inseruimus.

16. Nisi pro persona ἡ ἀνομία intelligatur, f. ἀνοσία. — περιεβάλετο C.

Ἡρωδιάδος τῆς πόρνης, * πῶς καὶ ἦν ἔτε-
κε, θέλει δεῖξαι καθ' αὐτήν. * Οὐκ ἠρ-
κέσθη τῇ ἰδίᾳ * ἀναισχυντία αὐτῆς, * ἀλλὰ
καὶ τὴν ἐκ σπλάγγων * ἔγρηνεν ἐπὶ ἡμῶν, *
διὰ τέρψιν τὴν πρόσκαιρον.

ιζ'. Ἀψευδῆς ὁ λόγος τῆς Σοφίας. *
Τέχνα μοιγῶν εἰσὶν ἀτέλεστα, * καὶ παρα-
νόμου κοίτης σπέρμα * ἀφανισθήσεται δὴ τέ-
λεον. * ὡσπερ τοῦτο τὸ κοράσιον, * ὃ πρὸς
ᾧραν μὲν κῦφράθη, * μετ' ὀλίγον δὲ πολ-
λάκις * χεῖρόν τι ποιεῖ. * Τούτων δὲ πάν-
των * οὐ φανερώς λεγομένων, * ἦλθε κατό-
πιν τῶν λόγων * ἔργα πονηρά. * ἡ γὰρ
παιδίσκη ὀρχησαμένη ἐν μέσῳ * τῶν ἀρι-
στόντων, τὸ στόμα ἔπλησε κραυγῶν. *
Βασιλεῦ, φασίν, Ἡρώδη, * ὡς ἐμμελής δὴ
ἐστίν * ἡ ὀρχήστρια αὐτή. * μάλα ἔχει ἔμ-
φυγον * τὴν πορείαν, οὐ πρόσκαιρον.

ιη'. Νικηθεὶς ὁ ἀναξ τοῖς ἐπαίνοις * τῶν
εὐφημούντων τὸ κοράσιον, * ᾤμωσε τότε ἐπὶ
πάντων. * Ὁ ἄν αιτήση με, παρέγω σοι *
ὑπὲρ ταύτης τῆς ὀρχήσεως. * Ἡ δὲ παῖς
ἐξῆλθε τότε, * καὶ φησὶ πρὸς τὴν τεκοῦσαν. *
Αἰτήσομαι τί; * — Αἴτησαι, τέκνον, * τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου * τοῦ Βαπτιστοῦ, ὅτι ταύ-
της * μόνης ὑστερῶ. * — Οἶμοι! τεκοῦσα.
Εἴθε ἐτμήθην τοὺς πόδας, * καὶ μὴ ἐξέδραμον
πρὸς σέ μνηεῖν παρὰ σοῦ! * Εἴθε πάλιν ἐφι-
μώθην, * καὶ μὴ ἠρώτησά σε * περὶ ὧν οὐκ
ἂν ἔδει! * εἴθε ἤσκησα σιγὴν * αἰωνίαν, οὐ
πρόσκαιρον! *

ιθ'. Οὕτως ἔδει λέξαι τὴν παιδίσκην, *
ὅμως οὐδὲν τούτων ἐλάλησεν, * ἦν γὰρ ἐκ
γῆς ἀκανθοφόρου * ἀρᾶς κακῆς πικρὸν ζιζά-
νιον, * νόσον ἔχουσα θανάσιμον. * ἧς γευσά-
μενος Ἡρώδης, * οὐκ ἐξέπτυσεν, ἀλλ' ἔσχεν *
ἐνδον ἑαυτοῦ. * ὅθεν μὴ πέψας * τοῦτο,
ἠρεύξατο φόνον, * καὶ τὴν τοῦ θεοῦ Προ-
δρόμου * ἤμεσε τομήν. * πόνος γέγονε τῷ

17. Σοφίας. Sap. XIII, 16. — δὴ om. C. — ὡς
ἐκ μελέτης liquido id. — πάλαι ἔχει — τὴν πρόσκ.

18. τότε in spatiolo cod. vacuo om. — σε δ οὐκ
ῥᾶιν sic C.

19. οὐκ ἔπτυσεν C. Ad hæc Ambrosius : « Et

« arte etiam quam peperit, filiam similem
« sibi faciat; nec satis illi erat ipsius dede-
« cus; etiam ex uteró natam coram nobis
« polluit ad futiles delicias. »

17. Verax est Sapientiae dictum : adultero-
rum foetus imperfecti sunt, et adulteri cubi-
lis semen prorsus exterminabitur, sicut ista
puellula, quæ per horam lætata est, mox
vero fortasse peius aliud efficit. Dum hæc in
abscondito circumferrentur, continuo verbis
successere opera nequam. Virguncula enim
saltatrix in medio convivarum ora clamoribus
implevit : « O rex Herodes, inquebant,
« quam elegans est saltatrix illa ! sane ani-
« matum habet incessum peropportunum. »

18. Victus rex assentationibus, quibus istud
scortum plausu celebratum est, sic iuravit
coram omnibus : « Quod petieris a me tibi
« dabo pro huiusmodi chorea. » Puella tum
ivit ad matrem et ait : « Quid petam? —
« Pete, filia, caput Ioannis Baptistæ, quia
« nihil aliud ego malo. » — « Heu mihi, ge-
« nitrix ! Utinam pedibus truncarer, neque ut
« te percunctarer ad te cucurrerim ! Utinam
« etiam os occluderetur, nec te de iis inter-
« rogaverim quæ non oportebat ! Utinam
« servassem silentium æternum, haud inter-
« ruptum ! »

19. Ita sane loqui oportuit puellam, etiam
si nihil tale dixerit : erat enim zizania
exorta e terra spinifera et maledicta, luesque
infecta, mortifera ; quo surculo quum gusta-
visset Herodes, non respuit, sed sumpsit in-
tus ; quo vero male recocto, eructavit cædem,
divinique præcursoris evomuit resectum ca-
put. Et pœnas persolvit qui patravit cædem,

quoniam non exsaturari epulis fames, non restin-
gui poculis potuit inaudita sævitæ sitis, bibe san-
guinem, scaturientibus adhuc venis exsecti capitis
profluentem. Cerne oculos sceleris tui testes, etc. »
Ad Virg. l. III.

ἐκτελέσονται φόνον, * καὶ τὴν τομὴν τοῖς τιμῶσι νέμουσαν τιμὴν. * ἠφανίσθη γὰρ ὁ κτείνας. * οἱ δὲ τιμῶντες πιστοὶ * εἰσὶν ἔτι καὶ ζῶσι, * ποριζόμενοι ζωὴν * αἰωνίαν, οὐ πρόσκαιρον.

κ'. Υἱὲ τοῦ ὄντως ἱερέως, * τέκνον τῆς στείρας καὶ προφήτιδος, * θρέμμα ἐρήμου, Ἰωάννη, * ὅτι νηστείας σου ἐμνήσθημεν, * δὸς ἰσχὺν, ἵνα νηστεύσωμεν. * γενηθῶμεν μιμηταί σου, * κατὰ τοῦτο ὃ ἰσχύει * ἕκαστος ἡμῶν, * μὴ γὰρ δεσπόζῃ * τινὸς ἡμῶν ἢ κοιλία, * ἀλλὰ ἡμεῖς τῆς κοιλίας * κρατῶμεν αἰεὶ, * κατὰ τὸν Παῦλον. τὰ βρώματα τῆ κοιλίας * καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν. Ἡμεῖς Χριστοῦ, * τοῦ νηστεύσαντος βουλήσει, * καὶ ἀφελόντος ἡμῶν * τὴν πεῖναν τὴν ἀρχαίαν, * ἣν ἐπέινασεν Ἀδάμ, * διὰ τέρψιν τὴν πρόσκαιρον.

20. Υἱὲ trissyllab. nisi ἀλλῶς sit pro ὄντως. Sane βίχης tribus syllabis est apud vett. — κᾶν εἰς

fecitque abscissionem quæ eandem recolentibus honorem affert. E medio namque sublatu est carnifex; fideles autem celebrantes festum adhuc sunt, et vivunt et sibi comparant vitam æternam, non caducam.

20. O fili veri sacerdotis, nate a sterili et prophetissa, deserti alumne, o Ioannes, tuum quia ieiunium meminimus, da virtutem ieiunandi; fac te imitemur, in id quod quisque nostrum exsequi valet. In neminem igitur venter dominetur, verum ventri nos semper prævaleamus, iuxta Paulum: esca ventri et venter escis. Nos Christi sumus, qui ieiunare voluit, nobisque veterem abstulit famem, qua esurivit Adam propter delicias temporaneas.

τοῦτο C. — ἡμῶν add. οὐ γάρ. — μοχ ἡμῶν add. — Παῦλον. 1 Cor. VI, 12. — ἡμεῖς δὲ χρ. C.

XXIV.

DE TRIBUS SS. PUERIS IN FORNACE.

α'. Χειρόγραφον εικόνα
μὴ σεβασθέντες,
ἀλλ' ἄγραφον οὐσίαν
θωρακισθέντες,
τρισμακχίριοι,

1. Vos, manufactam imaginem
quæ noluitis adorare,
immo essentiam pingi nesciam
ut thoracem induentes,
o ter beati,

Romanum de tribus sanctis Hebræorum pueris dicentem puerascere interdum et nimium ludere nonnulli forte existimabunt: alii vero magistrum melodorum agnoscent, suo æstu et impetu, immo suis conspicuum igniculis et acuminibus. Quali ecclesiæ græcæ plausu excepta ea fuerint, statim ab epigraphe, mox fusius exponenda, monemur, scilicet amplissimum illud poema aut ter fuisse solemnem cantu celebratum, aut saltem tribus in diebus festis divisum, primum videlicet in die Decembris XVII, prophetæ Danieli et tribus pueris dicata; deinde in duabus Dominicis natalia Christi proxime præcedentibus, quas Græci dixere unam τῶν προπατέρων, alteram τῶν πατέρων, ut fert taurinensis codicis inscriptio suo loco rescribenda. Supersunt, quam-

vis multa hiantia maneant, nec finis videatur absolutus, non minores quam triginta et duæ strophæ prolixæ, et non pauciores quam decem et novem supra septingentos versus. Quorum duos tantum et viginti habes in editis libris, cætera accepi omnia ex unico fere corsinio f. 28-33, collatis tamen ab initio circiter decem tropariis cod. taurinensis (f. 39, 40, 40 a). Prorsus singularis præcipua taurinensis epigraphe: τῶν ἁγίων πατέρων ὑπακουή (sic), de qua iam alibi plura. Titulus est in corsinio: Μηνὶ δεκεμβρίῳ ιζ', τῶν ἁγίων παιδῶν κονδάκιον, ἤχ. πλδ', φέρον ἀχροστιχίδα. Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ὁ φαλμὸς οὗτος.

1. ἀγράφῳ οὐσίᾳ edd. ven. rom. — ὡς ἐλετήμων iid. et codex taurin. a corsinio non recedo; sic sæpe noster, sic veteres: Sophocl. *Antigon*.

ἐν τῷ σάκματι τοῦ πυρός,
ἐδοξάσθητε.

Ἐν μέσῳ δὲ φλογός
ἀνυποστάτου ἰσχύμενοι,
Θεὸν ἐπεκαλεῖσθε·

Τάχυνον, ὁ οἰκτίρμων,
καὶ σπεῦσον, ὁ ἐλεήμων,
εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν,
ὅτι δύνασαι βουλόμενος.

β. Οἱ τρεῖς τῇ Τριχίδι
δουλεύσαντες ἐν ὁμοιοίᾳ,
θυμὸν βασιλέως
καὶ πρόσταγμα ἀπανθρωπίας
κατησχύνετε, ἄγιοι παῖδες,
ἡμῖν ὑπογραμμὸν καταλείποντες,
πρόβολοι τῆς πίστεως γενηθέντες.

Τάχυνον, ὁ οἰκτίρμων...

γ. Τάχυνον, ὁ οἰκτίρμων,
καὶ σπεῦσον, ὁ ἐλεήμων,
εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν,
ὅτι δύνασαι βουλόμενος.

Ἐκτεινὸν σου τὴν χεῖρα,
ἧς πάλαι ἔλαβον πεῖραν
Αἰγύπτιοι πολεμοῦντες,
καὶ Ἑβραῖοι πολεμούμενοι·

μὴ καταλείπῃς ἡμᾶς,
καὶ καταπίῃ ἡμᾶς

Θάνατος ὁ διψῶν ἡμᾶς,
καὶ Σατᾶν ὁ μισῶν ἡμᾶς·

ἀλλ' ἔγγισον ἡμῖν,
καὶ φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
ὡς ἐφείσω τῶν παίδων σου ποτε,
τῶν ἐν Βαβυλῶνι,

ἀπαύστως ὑμνησάντων σε [νον,
καὶ βληθέντων ὑπὲρ σοῦ εἰς τὴν κάμι-

in ignis certamine,
gloriam adepti estis.

Media in flamma
intolerabili stantes,
ad Deum clamavistis :
« Accelera, o misericors,
« et festina, o clemens,
« nostrum in auxilium,
« quia potes, si vis. »

2. Tres vos, trino Deo
una servientes anima,
iram regis
decretumque tyrannidis
pudere fecistis, o sancti pueri,
exemplo nobis relicto,
propugnacula dum fidei extitistis.
Accelera, o misericors!..

3. Accelera, o misericors,
et festina, o piissime,
nostrum in auxilium,
quia vales, si volueris.
Tuam extende manum
quam olim experti sunt
Ægyptii bellum cientes,
Hebræique bello pulsi.
Ne deseras nos,
ut non deglutiat nos
mors sitibunda nostri,
et Satan, osor noster.
Verum sta nobis cominus,
et parce animabus nostris,
ut olim pepercisti pueris tuis,
in Babylone
indefesse te canentibus,
et propter te in fornacem missis,

1095, οἱ τ' ὀπίσθες, οἱ τ' ὄντες, οἱ τ' ἀπόντες, δρμᾶ-
σθε. Aristoph. *Ach.* 145, οἱ Θραῖκες, δεῦρο etc. —
ἀνυποστάτως T. — βοήθειαν ἡμῶν pro ἡμῶν, ex
lege metrica XI.

2. Solus corsin. retinet trop. 2.

3. τάχυνον. Quatuor priores versus non admit-
tuntur in editis, sed serie rerum et acrostichide,
ut in duobus codicibus, requiruntur. — ὡς ἐλεήμων
T. — καταλίπῃς edd. omnes. — Bis lege ἡμας,
dein ἡμιν iuxta laud. canonem. — καταπίει C. —

ἐφείσω ποτὲ T et edd. nec reluctantæ rhythmō, fas
enim recipere : ὡς ἐφείσω ποτὲ τῶν παίδων σου: —
Placuit dividi duos versus 16 et 17, iuxta melodi
indolem, tropariis fere omnibus ultro faventibus,
etsi unum aut alterum nimium obstant. Sed
quoties ultra tredecim syllabas aliquis versus ex-
currit, hic censeo aliquid latere mendum. — ἀνυ-
μνούντων σε edd. ven. — δοξαζόντων σε T, rom. —
ταύτης κραυγαζόντων σοι edd. et codd. contra
rhythmum perpetuum.

καὶ ἐκ ταύτης κρῆζόντων σοι·
 Τάχυνον, ὁ οἰκτίρμων,
 καὶ σπεῦσον, ὁ ἐλεήμων,
 εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν,
 ὅτι δύνασαι βουλόμενος.

ex illaque tibi clamantibus :
 « Accelera, o misericors,
 « et festina, o clemens,
 « in auxilium nostrum,
 « quia potes, si vis. »

δ'. Ὅτε ἐν Βαβυλῶνι * τὸ τῆς εἰκόνας
 γεγόνει, * καὶ πᾶς ἐκὼν προσκύνει * τὴν
 μὴ ζῶσαν, ὡς ἐμπνέουσαν, * τότε τρεῖς
 νεανίαι, * ὡς ἡ Γραφή ἐκδιδάσκει, * ἐν νῶ
 λαβόντες τὴν θείαν, * τὴν εὐθεῖαν οὐ κατέλι-
 πον. * τῶν γὰρ πολλῶν τὴν πλάνην, * ὡς
 ἀτραπὸν πλανῶσαν, * οἱ τρεῖς παῖδες ἐνό-
 μισαν. * ὅθεν ταύτην οὐχ ὠδεύσαν. * ἀλλ'
 ὀρθοποδοῦντες * αἰεὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, *
 τὴν ἀπύκνητον ἐγέλων τῶν Περσῶν. * μᾶλλον
 δὲ ἐθρήνουν * καὶ ἔκλαιον οἱ μείρακες. * οὐ
 γὰρ χαίρει ἀπωλείαις ὁ δίκαιος, * ἀλλὰ στέ-
 νων κραυγάζει σοι. * Τάχυνον.

ε'. Ὑμνον οὖν ὑπὲρ πᾶντων * προσέφερον,
 ὡς ἐκ πᾶντων * ἡ τρίμοιρος εὐωδία, * τὸν
 δεσπότην ἱκετεύουσα * εὐεργέτην ἐν πᾶσι, *
 καὶ ἀμωμον κατὰ πάντα. * Ὁ τῆς εἰδω-
 λολατρίας * ὀχετὸς μὴ παροργίσῃ σε, * ἐκ
 θυσῶν αἰμάτων * καὶ ἐκ παραπτωμάτων *
 ἱρώντά σου γῆν γέμουσαν, * καὶ ἐξόζου-
 σαν πάντοθεν. * ἐσμέν γὰρ ἐν μέσῳ * βορ-
 βόρου τὸ θυμίαμα. * εἰ δοκεῖ σοι, ὀσφράν-
 θητι ἡμῶν * τῶν σῶν δούλων, σῶτερ, * καὶ
 τοῦ γνησίου δούλου σου * τῷ εὐόσμου Δανιήλ,

4. Cum in Babylone facta statua fuit, dum
 ultro omnes inanimam imaginem, uti spi-
 rantem, adorabant, tunc tres adolescentes,
 teste Scriptura, semitam habentes divinam in
 mente, a recta minime recesserunt. Turba-
 rum enim fallaciam, ut viam erroneam tres
 pueri censuerunt; eam ergo terere nolue-
 runt; at recto semper gressu euntes ad verita-
 tem, Persarum irrisere errorem, immo plan-
 gebant ac flebant adolescentuli. Haud enim
 lætatur damnis iustus, sed pro viribus tibi
 clamat : Accelera !..

5. Hymnum igitur pro omnibus litabat sua-
 vis trium concordia; votumque illud supplex
 ad Dominum benefactorem omnium et in
 omnibus optimum : « Tuam iram ne moveat
 « idolorum fœda lues, dum cruentis sacrifi-
 « ciis et sceleribus tuam vides terram oppleri
 « ac fœtere undequaque. Nam sumus in me-
 « dio luto suffitus accensus : tibi si lubet,
 « perfunditor nostra tuorum servorum sua-
 « vitate, o salvator, una cum sincero famulo
 « tuo, fragrante illo Daniele, quem amasti ;

4. γεγόνει, ionice, pro quo taurin. ἐπράχθη. —
 ἄων πᾶς C, T, a quorum consensu ægre recedo,
 cogit vero recta sententia et manifesta antithe-
 sis. — ὡσεὶ γρ. C. Dan. III per totum, canonicè
 huic adducitur. — εἰς νοῦν λαβ. τὸ θεῖον T, dissipato
 illo melodi ludo τὴν θείαν τὴν εὐθεῖαν, sed alio
 mox partim in T, partim in C restituito ut supra :
 τῶν γὰρ πολλῶν τὴν πλάνην ὡς ἀτραπὸν πλανῶσαν.
 Habet enim T : τῶν γὰρ πολλῶν τὴν πλάνην ὡς ἀτρα-
 πὸν, κρημνώδη οἱ μακάριοι ἐνόμισαν, ὅθεν ταύτην οὐχ
 ὠδεύσαν, ἀλλ' ὀρθοποδοῦντες κ. τ. λ. Quæ autem sic
 C vertit : τὴν γὰρ Ἑλλήνων λύσαν, ὡς ἀτραπὸν πλα-
 νῶσαν οἱ τρ. π. ἐνόμ. ἀλλ' ὀρθοποδοῦντες, expuncto
 prorsus v. 12, quem ex T revocavimus. — ἔκλαιον
 οἱ ἔθιοι, οὐ γ. χ. ἀπωλεία T. — στένων προσεύχε-
 ται T.

5. Cui trop. sequens præposuit T. — προσέφερον
 cum singulari ἡ τρίμ. εὐωδία, ut sæpe, neque apud
 solos Byzantinos. — τρίμοιρος C, T, fort. non ex io-
 tacismo tantum, sed respectu ad triplicis un-
 guenti fragrantiam — τὸν ἴλεον ἱκετεύουσα C. — ὅ-
 φησιν. εὐεργέτα καὶ ἀμωμ. T — μὴ παρωξύνῃ (sic) σε,
 καὶ γὰρ ἐκ τῆς ἀθείας πολλὴν ἀκαθαρσίαν βλέπεις τὴν
 γ. T. — ὁρῶν τὴν γῆν σου γέμουσαν καὶ πάντ. C. in
 quo prima verba ducunt ad ὁρῶντα, ut syntaxis
 iubet, pro quo tamen βλέποντα accuratus rhyth-
 mus postularet. — ἐξόζουσαν (sic) ἀλλ' ἴδε. ἐν μέσῳ
 βορβόρου τὸ θυμίαμα, καὶ εἰ δοκεῖ σοι, ὀσφρ. σωτήρ,
 ἡμῶν T. Cum ab initio quater versiculi desinant
 in eadem πάντων, πᾶσι, πάντα, perinde ac alias
 ἡμῶν, ἡμᾶς, ἡμῖν, vix putem non latere aliquod
 melodix artificium in hisce ἀρροτελευτοῖς.

οὐ ἠγάπησας, * σὺν ἡμῖν γὰρ κραυγᾶζει
σοι. * Τάχυνον...

ζ'. Ταῦτα τότε ἐβόων * οἱ περὶ τὸν Ἀνα-
νίαν, * ὀρώντες τὴν ἀνομίαν, * ἣν ὁ ἀνομος
ἐποίησεν. * Τίς δὲ ἡ ἀνομία; * καὶ τίς ὁ
ταύτην θεσπίσας; * Προσδράμωμεν τῷ βι-
βλίῳ, * καὶ ἐκ τούτου διδασκώμεθα. * Ὁ
Ναβουχοδονόσορ, * φησὶν, χρυσοῦν εἰκόνα *
πρότερον τεκτηνῶμενος, * μετὰ ταῦτα ἀνέ-
στησε. * κακείνη μὲν ἔστη. * ὁ στήσας δὲ
κατέπεσεν, * καὶ ἐβράχην ὁ ἐγείρας τὸ κακόν, *
οὐκ ἤρκεσθη μόνον * πτώματι, ἀλλὰ εἴλ-
κυσε * καὶ τὸ πλῆθος, ὑπὲρ οὗ οἱ τρεῖς ἄγιοι *
καθορῶντες ἐκραύγαζον. * Τάχυνον...

ζ'. Ἄνω οὖν ἐπὶ ὕψους * ἐστηλωμένου τοῦ
μύσου, * τὰ κάτω ἐθορυβεῖτο, * τῷ ἀθέσμῳ
βαρυνόμενα. * ἦν γὰρ ἄθεσμον ὄντως * τὸ
προσκυεῖν τῷ ἀψύχῳ, * καὶ κτίσιν πᾶσαν
ἐδόνει * τὸ ἀντίθεον τιμῶμενον. * ὁμῶς καὶ
κλονουμένης * τῆς Βαβυλῶνος ὄλης, * ἔμει-
νεν ἀκατάβλητον * τὸ τῶν παιδῶν τριώρο-
φον, * ἐπὶ γὰρ τῇ πέτρᾳ * καλῶς τεθεμε-
λίωτο, * κοῦτ' ἐσεισθή, ὠθούντων τῶν πολ-
λῶν. * πολλοὶ γὰρ ὑπῆρχον, * ὡς γέγρα-
πται, οἱ σκόπτοντες * τοὺς ἁγίους, ἀλλ' εἰς
μάτην ἐμώχθησαν * ἠττηθέντες τοῖς κρᾶ-
ζουσι. * Τάχυνον...

η'. Πάνυ γὰρ ἠγανάκτουν, * καὶ ἐδυσφό-
ρουν Χαλδαῖοι, * θεώμενοι τοὺς Ἑβραίους *
ἀθετοῦντας ἃ ἐθέσπισαν. * ὅθεν καὶ προσελ-
θίντες * τῷ βασιλεύοντι τότε, * διέβηλον
τοὺς ἁγίους, * ὀργιζόμενοι καὶ λέγοντες. *
Ὁ Ναβουχοδονόσορ, * τῆς γῆς καὶ πόντου
ἀναξ, * πάντων ἅμα τρεμόντων σε, * τρεῖς

6. ταῦτα εἰκὸς T. — τὸν ἀνίαν C, sine compendii
signo. — ἀν. ἐθέσπισε T. — ἦ τίς ὁ ταύτ. θ. προσελ-
θωμεν T, qui art. ante Ναβ. om. et pergit : εἰκόνα
πρ. τεκμαιρόμενος ἔστησεν. ἦν τιμᾶσθαι παρεσκευάσει.
ἐκείνη μὲν ἔστι (sic), ἐκεῖνος δὲ κατέπεσε, καὶ ἐκλήθη
ᾧ ὄριστο κακόν. οὐκ ἤρκεσε μόνος τῷ πταίσματι.
ἀλλ' ἔλκ. κ. τ. π. ὅπερ οἱ ἄγιοι τρεῖς καθορῶντες.
ἐκραύγαζον. Metrum quidem vix læditur, sed to-
tum recuditur opus. — In C ἐβράχην ὁ ἐγείρας τ. ο.
καὶ οὐκ ἦ, μόνος τῷ πτ. ὀδυρόμενοι ἐκραύγ. C. De ver-
borum lusu cf. V, 12; X, 13; XIII, 3, 9.

« nobiscum enim tibi clamat : Accelera... »

6. Talia tunc cecinere socii Ananiæ, im-
pietatem quam iniquus fecit, contemplantes.
Quæ iam impietas? Et quis eam sanxit? Ac-
curramus ad librum, et ab eo edoceamur :
Nabuchodonosor, ait, auream statuam cum
primum arte sculpsisset, post erexit eam. Illa
quidem stetit; cecidit autem qui stare fecit
eam, et prostratus est qui malum erexit;
neque satis est cecidisse, super se vero traxit
multitudinem; ideo tres sancti lacrymabundi
clamabant : Accelera...

7. Desuper igitur dum surgeret excelsa
piaculi statua, quæ infra erant turbabantur
iniusto gravamine. Erat enimvero iniqua res,
opus adorare iuanime; omnemque creatu-
ram commovebat impius cultus. Verum vel
conquassata universa Babylone, immotum
remansit puerorum triplex fastigium. Nam
super petra strenue stabilitum erat, neque
nutabat, dum multi illud concuterent; multi
enim erant, ut scriptum est, qui sanctis irri-
debant, sed frustra moliti sunt, devicti ab
invocantibus te : Accelera...

8. Mirum enim in modum indignati, ægre
tulerunt Chaldæi, Hebræos quum viderint
spernere edictum. Unde adeuntes tunc tem-
poris imperantem, sanctos pueros detule-
runt, vesania tumidi, et aientes : « O Nabu-
chodonosor, terræ dominator et maris,
« dum te omnes ad unum pavent, tres tibi

7. ἐθ. ἀθεσμότητι κρατούμενα. T. — τοῦ προσκυεῖν τῇ
ἀψ. C. τοῦ προσκυεῖσθαι τὸ ἀπνον T; ex quo sponte
fluit quod proposuit vir doctus et recepimus : τῷ
ἀψύχῳ : stare enim nequit τῇ, nisi εἰκόνη suppo-
natur, quod a præcedenti tropario longissime
repetendum est. Cf. tr. 15 ubi ἀψυχον vicinam
habet εἰκόνα. — καὶ δονουμένης T. — τὴν πέτραν κ.
τεθεμελιώται, καὶ οὐ κατεβλήθη ὦ. πολλῶν. T. καὶ
οὐκ ἔσ. C. — σκόπτοντες C, T nec male cum τοῖς
ἁγίοις « foveam sanctis fodientes. » τοῖς ἁγίοις...
ἐμώχθησαν sic C. — τοῖς ψάλλουσιν T.

γελῶσί σε μείρακες· * θεοὺς γὰρ οὓς σέβῃ, * ἐκεῖνοι διαπτύουσι, * καὶ εἰκόνα ἦν ἔστησας χρυσῆν, * τῆς σῆς εὐδοξίας * τὸ κῦρος, εὐτελιζουσιν, * καὶ τὴν ταύτης προσδοκῶσι κατάλυσιν, * καθ' ἐκάστην εὐγόμενοι· * Τάχυνον...

θ'. Ἐμαθεν οὖν ὁ ἄναξ, * καὶ θυμωθεὶς ἐπὶ τούτῳ, * κελεύει τοῖς μεγιστᾶσι * παραστῆναι τὰ μειράκια· * ὅθεν ἅμα τῷ λόγῳ * συνέβαινε καὶ τὸ ἔργον· * καὶ ἤγοντο τὰ ἀρνία * πρὸς τὸν λύκον τὸν ὠμότατον· * ἄλλων κατασπευδόντων, * καὶ ἄλλων συνωθούντων, * ὠφθησαν οἱ πνῆρες * τῶν ἐλκόντων ὀξύτεροι· * ταχεῖς γὰρ ὑπῆρχον * εἰς πάντα δι' εὐσέβειαν, * καὶ σπουδαῖοι αἰεὶ πρὸς τὸν Θεόν· * πρὸς ὃν καὶ τὸ βλέμμα * τοῦ πνεύματος ἐξέτεινον, * καὶ καθ' ἐκάστην αὐτοῦ ὁμειρόμενοι * καὶ τυχεῖν, ἰκετεύοντες· * Τάχυνον...

ι'. Ἰσταντο οὖν οἱ παῖδες * ἐνώπιον τοῦ δολίου, * καθάπερ τρίγωνος πύργος, * ἐρρωμένοι τῷ φρονήματι· * ὅθεν τούτους ἰδόντες * οἱ δωρεᾶν πολεμοῦντες, * ὡς βέλη πεπτρωμένα, * αἰεὶ κατηκόντιζον τὰ ῥήματα, * λέγοντες τῷ τυράνῳ· * Ὅρας τοὺς παρεστῶτας· * νόησον ἐκ τῆς ὀψεως * τὰ τῆς τούτων προθέσεως· * αὐτοὶ εἰσιν οὗτοι, * οἱ πᾶσαν ἀνατρέποντες * Βαβυλῶνα καὶ τὰ δόγματα σου, * καὶ ξένην λατρείαν * ἐνσπεῖραι ἐπειγόμενοι * κατὰ πάσης τῆς Περσίδος τὰ ὄρια, * οὕτω κράζειν διδάσκοντες· * Τάχυνον...

8. πάνυ οὖν ἔδυσφ. καὶ ἤγαν. T. — πάντων ὁμοῦ C, T. — σε post γελῶσι om. T. — σέβεις T. — δεξιᾶς δὲ T, sine primo acc. — πρ. κατάπτωσιν T.

9. Incipiunt in T trop. pro Dominica τῶν πατέρων: sunt προπάτορες Christi tres patriarchæ Abraham, Isaac et Iacob; πατέρες vero omnes V. T. iusti, maxime qui ad genealogias pertinent. In utriusque Dominicæ officio, sicut in die 17 sept. seu festo Danielis prophetæ et trium SS. puerorum, ut dixi, etiam nunc leguntur duo priora nostra troparia, totum vero κονδάκιον olim ter fuisse lectum, opinari lubet. — ἐπὶ τούτοις T. — προβαίνει C. — οἱ ἐνάρετοι T, iterum ut in cant. XXII, 5, immo et in XXV, 10, ne alia memorem. —

α iuenculi insultant; deos enim quos tu colis, isti vilipendunt, et quam erexisti imaginem auream, tuæ gloriæ pignus, aspernantur, eiusque vaticinantur ruinam, vota singulis horis mittentes: *Accelera...*

9. Rescivit igitur rex, et accensus inde ira, iubet magistratibus sisti puerulos; dictum, simulque factum evasit; et ducebantur agnelli ad lupum ferocissimum. Alii currere præcipites, alii compellere; videbantur præstantissimi pueri vel trahentibus velociores; ad cuncta enim prompti erant pietatis intuitu, semperque ex impetu ferebantur ad Deum, mentis oculo in eum intento, et quotidie magnopere cupientes eo frui, dum supplici voce orabant: *Accelera...*

10. Steterunt igitur pueri coram hoste perfido, sicut triangularis turris, firmo innixi consilio; unde illos ut viderunt qui frustra impugnabant, sicut inflammata iacula, verba semper acuebant, tyranno dicentes: « Cernis hos coram te sistentes: nosce oculis tuis quale sit eorum studium. Isti iidem sunt qui totam subvertunt Babylonem et tua decreta, peregrinumque cultum invehunt per universam Persiam usque in ultimos fines, reboare docentes: *Accelera...*

σπουδ. ἀληθεῖς T. — βλ. ἐξέπεμον τοῦ πν. omissio ἐξέτεινον T. — τῶν αὐτοῦ T. — Mirum ambos codices consentire ὁμειρόμενοι C, ὁμηρόμενοι T, pro ἰμειρόμ. f. ex I Thess. II, 8; raris vero exemplis et hoc adde.

10. Ἰσταντο δὲ T. — τοῦ τυράννου T. — τούτους ὀρωντες T. — οἱ πολ. δωρ. C. — βέλη εἰκονιμένα T, pro ἠκονημένα. — αἰεὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν C, quod emuncto censori statim visum est glossemā interpolatum, reapse omissum est in T, ita ut tantum αἰεὶ retineatur. — λατρείαν ἐνσπευγόμενοι C. — ἐπειγόμενοι ἐπὶ πάντα τῆς Περσίδος τὰ τέρματα, ἵνα πάντες κραυγάζωσι T. — πάσης Περσ. C.

ια'. Νῦν οὖν σκέψαι τί δρᾶσαι, * καὶ φρόντισον· τί τελέσαι. * Ἐντός σου γὰρ οἱ ἐχθροί σου, * καὶ οἱ σοὶ ἐκπολεμοῦσί σε. * οἵτινες τῆς τραπέζης * ἐσθίουσί σου τὸν ἄρτον, * αὐτοὶ ἐπῆραν τὴν πτέρναν * κατὰ σοῦ τοῦ διατρέφοντος. * ἦν οὖν καταφρονήσης, * φθορᾷ καταφραρήσης, * σὺ καὶ ἡ βασιλεία σου. * οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκίνδυνον. * τὰ ἐξωθεν πύθη * ῥαδίως ἰατρεύονται, * ἡ δὲ ἔνδον πληγὴ μένει πληγὴ. * Ἀπόκοψον τούτους, * ὡς πώρωμα σκληρότατον, * μὴ καὶ σῆψιν τοῖς λοιποῖς ἐμποιήσῃ * διὰ τούτων ὧν ψάλλουσιν. * Τάχυνον...

ιβ'. Οὕτω λέγοντες τότε * ὑψῆσαν τὸν βασιλέα, * καὶ ὡσπερ πῦρ ἐν ἀκύνθαις, * ἐξεκαύσθη ὁ θυμὸς αὐτοῦ. * ὅθεν βρύξας ἐξαίφνης, * θηρίου δίκην ἀγρίου, * ἐβόησε τοῖς γενναίοις. * Τλημονέστατοι, ἀκούσατε. * εἰ ἀληθῶς τοιαῦτα * τολμᾶτε καὶ λαλεῖτε, * μάτην τοῦ ζῆν ἐλπίζετε, * μάτην εἶναι νομίζετε. * οὐδεὶς γὰρ ἀνθρώπων * ἐγένετο ἡ γέννηται, * ὅς ἰσχύει μου δόγμα παρελθεῖν, * οὐδὲ πάλιν ἐστὶν * ὅς δύναται λυτρώσασθαι * τῶν χειρῶν μου τὸν ἐν ταύταις ἐμπίπτοντα, * οὐδ' αὐτὸς ὃν καλεῖτε Θεόν. * Τάχυνον...

ιγ'. Ὑπνον οὖν ὑποπτεύσας, * καὶ ὄναρ εἶναι νομίσας * τὰ ποιεῖν τετολμημένα, * ἐκ τοῦ νῦν ἐπιζητῶ ὡμᾶς. * δεῖξατε οὖν, ὦ παῖδες, * τὰ ῥήματα τῶν λαλούντων * ληρήματα φλυαρούντων, * διὸ ἄρτι ἀπεργάζεσθε. * Ἐὰν ἠγήσῃ σάλπιγξ * καὶ μουσικῶν τὰ γένη, * πεσόντες προσκυνήσατε * τῇ εἰκόνι ἣν ἔστησα, * τιμῆσατε ταύτης * τὸ κύρος, ὡς προσέταξα, * μετὰ πάντων τῶν πρώτων τοῦ λαοῦ. * μὴ δῶτε αἰτίαν * ἐμοὶ

11. σου post ἐντός om. T. — ἐκπολεμοῦντές σε, οἵτινές σου τὸν ἄρτον ἐσθίουσι τῆς τραπέζης T. — κατὰ σοῦ. Ps. XL, 10; Ioan. XIII, 18. — ἐὰν οὖν C, T. — ῥαδ. θεραπεύονται T. — πώρωμα sic C. — τοῖς πολλοῖς ἐμπ. διὰ τούτων ὃν ψάλλ. T.

12. ἀνῆψαν T. — τοῖς ἀγίοις T. — εἰ ἀληθεῖς C. — καὶ τελεῖτε T. — ἐλπίζετε, εἰ οὕτως ἐπιστεύσατε, οὐδεὶς ἐγένετο ἡ γενήσεται ὃς ἰσχύει καταλῦσαι τὰ ἐμὰ T. — μου τὸ δόγμα C. — τὸν αὐταῖς ὑποπίπτοντα T. —

11. « Nunc igitur considera quid agendum, « delibera quid statuendum. Intra te sunt « inimici tui, et familiares tui tibi bellum infe- « runt. Siquidem isti ipsi e mensa tua come- « dunt panem, et iidem extulerunt calcem ad- « versum te a quo aluntur. Id sane si neglexe- « ris, interitu interibis, tu et regnum tuum, « quod non est periculo vacuum: externis qui- « dem vulneribus facile mederis; intus vero « plaga iacens, plaga remanet. Istos reseca, « uti callum durissimum, ne forte cæteris « saniem inducant, ob verba quæ psallunt : « Accelera... »

12. His vero tunc dictis, regem succende- runt; ac veluti ignis inter spinas, eius exarsit ira; unde repente rugiens, agrestis instar belluæ, intonuit hæc in fortes viros : « Au- « dacissimi, audite! Enim vero si verum est « vos eo usque audere et talia loqui, vivere « frustra speratis. Nemo enim hominum fac- « tus est, at neque fiat, qui valeat meum « præterire mandatum. Nec præterea ullus « est qui eximere queat e manibus meis quem- « vis in has incidentem; ne etiam iste quem « invocatis Deum : Accelera...

13. « Somnium igitur ego reputans ac « mentis ludibrium ea quæ committere ausi « fuistis, ab illa hora in vos inquirere inci- « pio : facite ergo, o pueri, verba accusan- « tium habeantur deliria garrulorum : id- « circo statim opus aggredimini. Si sonuerint « buccina et musica instrumenta, tunc proni « adorete quam exegi imaginem; veneramini « eius numen, prout præcepi, cum omni- « bus primoribus populi. Ne mihi causam

θεὸν sic C et T, et recto metro, ob memoratam alibi synecphonesin in θεόν. Huc usque taurinensis.

13. Unicus iam codex corsin. pessime legit τὰ πνοεῖν et inepte post τετολμημένα novum intrudit glossema, ἀτοπον plane : καὶ ἦδη γεγεννημένα. — δι' ὧν ἄρτι. — mel. πλίντοντες pro modulo ut Dan. III, 5. — f. τὴν εἰκόνα ut vett. et infra Romanus. — πάντων πρώτων. κρουγάζετε C, cui da omnes inde varietates.

τοῦ ἀνελεῖν ὑμᾶς, * μὴ δοθῆτε τῷ πυρὶ εἰς κατάκαυσιν, * καὶ δικαίως κρᾶνυγασητε. * Τάχυνον...

ιδ'. Ῥήματα δὲ τοιαῦτα * ἀκούσαντες οἱ γενναῖοι, * ἠτέλεισαν τὴν τοιαύτην * ματαύτητα τοῦ ἀνακτος, * ὅμως ἵνα μὴ τὰ νῦν * νομίση φρόνιμος εἶναι, * ἐπῆραν ἄνω τὸ ὄμμα * οἱ τρεῖς πίνσοφοι, καὶ ἔφησαν. * Ὡς Nabuchodonosor, * τῆς Βαβυλῶνος ἀναξ, * ἡμεῖς χρεῖαν οὐκ ἔχομεν * ἐπὶ τούτοις λαλήσαι σοι. * μωρὰ σου λαλοῦντος, * οὐδεὶς σοι ἀποκρίνεται, * ὅτι οὕτω κελεύει ἡ Γραφή. * Μὴ ἀποκριθῆτε * τοῖς τὰς μωρίας λέγουσιν. * διὰ τοῦτο σιωπῆ νῦν χρησόμεθα, * πρὸς Θεὸν τε κραυγάζομεν. * Τάχυνον...

ιε'. Ὡστε οὐκ μὴ νομίσης * ἀκοῦσαι τι περὶ τούτων. * σκοπὸς γὰρ ἡμῖν ἐν τούτῳ * μηδὲ λόγου ἀξιῶσαι σε. * Τί δὲ ἔχομεν λέγειν * πρὸς ἄνθρωπον μανιώδη * καὶ παραφρόνως βοῶντα. * Προσκυνεῖτε τῇ εἰκόνι μου; * καὶ τὸ δὲ χεῖρον πάντων, * κολάζειν ἀπειλοῦντα * πάντα τὸν μὴ πειθόμενον * προσκυνῆσαι τὴν ἄψυχον; * Οὐκ ἦν χρεῖα λόγων, * ἀλλ' ἔργων καὶ δυνάμεων. * οὐ ῥημάτων, πραγμάτων ὁ καιρὸς. * Εὐτρέπισας φλόγα, * καὶ κάμινον ἐξέκαυσας. * νῦν δὲ ὄψει πῶς αὐτὴν οὐ πτοοῦμεθα, * ἀλλ' ἐροῦμεν πρὸς Κύριον. * Τάχυνον...

ις'. Μέγαν ἔχομεν πόθον * πρὸς τὸν Θεὸν οἱ τρεῖς παῖδες, * θερμότερον τοῦ πυρός σου, * καὶ καμίνου καυστικώτερον. * Σὺ δὲ τάχα νομίζεις, * ὡς ἄθεος καὶ παράφρων, * ὅτι πατρίδος λειφθέντες, * καὶ ἐλπίδος ἐγυμνώθημεν, * ἀλλ' οὐκ ἐπιγελάσεις * ἡμῖν ὡς ἀρνητέοις. * ἔχομεν γὰρ ὃν ἔχομεν * πανταχοῦ περιφέροντες, * ἐνώπιον ἡμῶν * τὸν πλάστην προορώμενοι. * καθ' ἑκάστην

14. τὴν τοσαύτην. — τρεῖς om. C. — οὐδεὶς σου C. — νῦν post σιωπῆ om. — πρὸς θεὸν κραυγάζομεν id. C.

15. μήτε λόγου C. Iterum malim τὴν εἰκόνα μου. — addidi πάντα et facile legerim τὸν μὴ βουλό-

« facessite cur vos pessumdem, ne tradamini « igni in combustionem, ac merito clamite- « tis : Accelera.... »

14. Huiusmodi verba quum audivere egregii viri, spreverunt tantam regis vanitatem; attamen ne sibi sapiens videretur, sursum sapientissimi pueri oculos extulerunt, et dixerunt : « O Nabuchodonosor, rex Babylonis, « nobis opus non est te hisce de rebus allo- « qui, tibi minus sana dicenti nemo respon- « det, siquidem ita iubet Scriptura : Nolite « respondere stultitias loquentibus. Idcirco « nunc silentio utimur, Deoque canimus : « Accelera!... »

15. « Unde minime existima hac de re te « quidquam auditurum esse; propositum « quippe nobis est, ne verbo quidem dignari « te. Quid enim asserendum habemus viro « insanienti et insipienter clamanti : Adorate « meam imaginem ! Et quod peius omnino est, « supplicia minitanti in quemcumque non « persuasum inanimam colere iconem. Mi- « nime sermones, sed opera esse et virtutes « oportet; non verborum, sed factorum « tempus est. Flammam præparasti, et for- « nacem accendisti : nunc igitur videbis « quomodo eam nos non formidemus, sed « Domino dicamus : Accelera...

16. « In Deum magnum nos pueri tres amo- « rem habemus, fervidiorem igne tuo, et « fornace flagrantiozem. Tu vero facile re- « putas, utpote sine Deo et sine sensu, ex- « les nos omni spe esse destitutos : nos vero « non deridebis uti apostatas. Habemus enim « quem ubique gerimus circumferentes, præ « oculis nostris prospicientes creatorem; « illi quotidie vota litamus; haud enim si-

mon, tum velim accusativ. τὴν ἄψυχον notaveris et recolas tr. 7.

16. ὡς ἀρνητέοις obscura cod. scriptura. An ἄσων ἔτοις? an ἀρνηθείς, pro ἀρνησιθείς, ut apud Nicetam Chon. ? — f. ὃν ἔχομεν. — πάσης κτ. C.

λατρεύομεν αὐτῷ· * οὐ γάρ ἐστιν οὕτως * ὡς αὕτη ἦν ἐχέλευσας, * ἀλλ' ἐπὶ κνω πέλει ἀπάσης κτίσεως * ἀσιγήτως ὑμνούμενος· * Τάχυνον...

ιζ'. Ἄμα ἤκουσε τούτων * ὁ ἄθλιος καὶ παρὰ φρων, * ὡς σίδηρος ἐπυρώθη, * καὶ φλογμὸν ἀπεσπινθήρισε, * κρᾶζων, βράζων, ἀσθμαίνων, * καὶ λέγων τοῖς παρεστῶσιν· * Ἐπτάκις ὑπὲρ τὸ πρῶτον * ὑποκαύσατε τὴν κᾶμινον, * ἀφθαν ὁμοῦ καὶ πίσσαν * καὶ κληματίδων πλήθη· * ταύτης τὸ πῦρ ἐξέψαντες, * τῷ θυμῷ μου ἰσώσατε, * ὁμοίως γὰρ ταύτης * φλέγομαι ἀναλίσκομαι, * ὅτι οὗτοι ἠθέτησαν ἐμὲ, * τάχα δὲ πρὸ τούτων * ἐγὼ προανκλίσκομαι, * τῇ κνίᾳ, θεωρῶν οὓς ἠλέησα, * πρὸς αἰσχύνῃ μου κρᾶζοντες· * Τάχυνον.

ιη'. Νάφθα οὖν καὶ στυππῖω * καὶ κληματίδι καὶ θείω * καὶ ἄλλαις πλείοσιν ὕλαις * διατρέψατε τὴν κᾶμινον, * καύσαντες εἰς τοσοῦτον, * ὡς καὶ ὀνόματι μόνω * πτοῆσαι τοὺς θεωροῦντας, * καὶ νεκρῶσαι τοὺς ἀκούοντας. * Ἀλλὰ ὁ πᾶσι φόβος, * τρισὶν ἀγίοις θάρσος * γέγονε, καὶ εὐτέλισμα * τὸ τοσοῦτον γαυρίαμα· * ἐννεὰ γὰρ πήχεις * ὁμοῦ καὶ τεσσαράκοντα * διεχεῖτο φλόξ ὑπὲρ κᾶμινον, * καὶ πᾶντων τρεμόντων * οἱ παῖδες ἦσαν ἄφοβοι, * τῇ γὰρ βῶμῃ καὶ τῇ γνώμῃ ἐσφίγγοντο, * θείω πόθῳ κραυγάζοντες· * Τάχυνον...

ιβ'. Ὅτε οὖν ἐπυρώθη * ἡ κᾶμινος τῶν Χαλδαίων, * καὶ πλέον ταύτης ἐξήφθη * ὁ θυμὸς τοῦ βασιλεύοντος, * τότε τῶν μεγιστάνων * τινὲς προσήλθον τοῖς νέοις· * Καλοὶ,

17. ἀπεσπινθήρισε, *sincera vox*, sed rara. — λέγων. Participia id genus cumulata nemo, quem sciam inter christianos poetas, copiosius effudit quam Georgius Pisida : *Pers.* acr. II, vers. 35, 36, 47 ad 56, 195, 197, acr. III, v. 332, 333 etc. *Heracl.* acr. II, 138 ad 143 etc. Quæ cum apud Romanum multo sint rariora, sane eum putem Georgio antiquiorem. Cæterum tam hæc series, quam verba tumultuario ab unico ὑποκαύσατε *pendentia commotum iratumque non dedecent.* — τὰ

α *milis est tuo quod aere fudisti simulacro*, α *sed sursum præeminet omni creaturæ, cui* α *indefessus hymnus cantatur : Accelera ra... »*

17. Hæc ubi audivit nequam et aeniens, uti ferrum excanduit, flammaramque scintillas emisit, vociferans, ebulliens, anhelans, aiensque astantibus : « Septuplum amplius quam α *semel accendite clibanum, napham, nec* α *non et picem et sarmentorum copiam ;* α *ignem illum succedentes, iram meam* α *æmulemini ; quantum hæc flamma, tantum* α *ego exardesco et consumor ; isti enim me de-* α *spexerunt ; fortasse ante illos ego in fumum* α *abiero, adeo amens fio, dum video quos* α *me miseruit, meam in contumeliam cla-* α *mantes : Accelera...*

18. « Naphta igitur et stuppa et sarmentis α *et sulphure, et aliis multis materiis cumu-* α *late fornacem, eousque eam succedentes* α *ut nosse id tantum satis sit ad terren-* α *dum spectatores, interimendumque audito-* α *res. » At quod terrorem omnibus, idem fiduciam tribus pueris dedit, quibus contemp- ptui erat tanta tyranni superbia. Ad novem enim et quadraginta cubitos flamma super clibanum effundebatur, dumque paverent omnes, imperterriti erant iuvenes. Virium enim robore et mentis voluntate exacuebantur, divino cum amore concinentes : Accelera...*

19. Quando igitur ignivoma facta est Chaldæorum fornax, et multo etiam sævior quam illa excanduit ira imperantis, tum plures ex satrapis adolescentes adibant : « O pulchri,

πλήθη C. — ταύτης ἴσως φλέγομαι καὶ ἀναλίσκομαι C, cui particula post τάχα deest. ἴσως post ταύτης ineptum glossema est ; at vel adhibita crasi, vix satis metro fit. φλόξ ὑπὲρ κᾶμ.

18. ἀλλὰ τὸ πᾶσι C. — τοῖς τρισὶν C. — διεχεῖτο ἢ φλόξ cod. cui ὑπὲρ τὴν κᾶμινον, aut quid simile supplendum est. — καὶ γνώμῃ C.

19. καὶ πλείω τίς ταύτην τὴν μ. ν. ἐνεφύτευσαν, οἱ φλοιοὶ τοῦ πυρὸς πῶς id. *pei* verso metro — post πολλέμοι excidere v. II, 12, 13. In quibus melodus iam

λαμπροὶ καὶ ὠραῖοι, * τίς οὖν ταύτην τὴν
μακίαν νῦν * ἐνεφύτευσεν ὑμῖν; * οἱ πυρὸς
πρώην φίλοι, * πῶς ὄφθητε πολέμιοι; *...
.....*.....*.....* καὶ οἱ μύσται, προδό-
ται· διὰ τί; * οἱ τοῦ βασιλέως * ὑπέρμαχοι
στερρότατοι, * πῶς ἐξαίφνης λύσαι τοῦτον
σπουδάζοντες; * διὰ τοῦτο οὖν εὐχέσθε· *
Τάχυνον..;

κ. Ὑβρις τίς ἐπηνέχθη * ὑμῖν ἐκ τῶν
ὑπηκόων, * καὶ τούτου χάριν ἐξαίφνης * κατὰ
πάντων διεβλήθητε; * ταῦτα οὖν ἅ τελεῖτε, *
πάντοθεν ὕβριν προσάγει * τῷ ἔθνει ἡμῶν
καὶ γένοι * καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεύοντι· * μὴ
οὖν εἰς τοῦτο, παῖδες, * πετρώσητε τὰ
μέλη, * φείσασθε τῆς νεότητος, * καὶ σαυ-
τοὺς ἐλεήσατε· * οὐ πρίασθαι ἔστιν * ζῶν
μετὰ τὸν θάνατον, * οὐκ εἰσὶ γὰρ οἱ πωλοῦν-
τες αὐτήν. * Τὸ πῦρ τῶν Χαλδαίων * οὐ
πτῆσσει, οὐκ αἰσχύνεται * τὴν λατρείαν τῶν
Ἑβραίων ἣν σέβεσθε· * λοιπὸν τίνοι κραυγάζ-
ετε· * Τάχυνον..;

κα'. Οὕτω λέξαντες τότε * οἱ μεγιστᾶνες
τοῖς νέοις, * ἐνόμισαν ὅτι οὕτως, * ὅπερ
ἤθελον, ἐξήνυσαν· * ὁμῶς οὖν οἱ γενναῖοι, *
καθ' ἕνα βασανισθέντες, * οὐ γὰρ ὡς συμ-
βουλευθέντες, * ἀπεκρίθησαν στερρότεροι· *
Τί, φασί, τοῦτο, ἄνδρες; * δοκεῖτε ὅτι λό-
γος * ἢ ἀπειλαῖς ἐκκόπτετε * τὴν στερρὰν
ἡμῶν πρόθεσιν; * ὁ λόγος γὰρ ἡμῶν * καὶ
πίστις περιέσφιγγεν, * οὐ γὰρ αὕτη ἡ κάμι-
νός ἐστι· * Θεὸς ἐστὶν ἄνω, * ὃς δύναται
λυτρώσασθαι * τῆς καμίνου ἡμᾶς, ὅποτεν
βούληται, * διὰ τοῦτο κραυγάζομεν· * Τά-
χυνον...

κβ'. Ψόγον οὖν οὐκ ἐπάγει * ἡμῖν τὸ οὐ-
τως τεθνᾶναι * ὑπὲρ Θεοῦ ἀθανάτου, * καὶ
θηνητοῦς ἀθανατίζοντος. * Τοῦ Ναβουχοδονό-
σορ * πολλὰκις προκινδυνεύσαι * εἰλχμέθα
καὶ σφαγῆναι, * πόσω μᾶλλον τοῦ Θεοῦ·

e sacris libris egressus, liberius fortasse va-
gabatur.

20. Dici solet διαβεβλήσθαι τινι aut πρὸς τινι :
notatu dignum ex Nostro aliud διαβεβλήσθαι κατὰ
τινος. — ὕβρις προσ. C. — οὐκ ἔστι πρίασθαι C.

V.

« splendidi et formosi iuvenes! quis vobis
« istius modi amentiam indidit? Vos ignis
« olim amici, ut quid inimici facti estis!...
« vos sacris initiati,
« cur traditores? Vos regis defensores for-
« tissimi, cur subito eum studetis subver-
« tere? an propterea oratis : Accelera..?

20. « An contumelia aliqua vobis a subdi-
« tis illata est, et propterea omnes illico
« detestamini? Idipsum quod facitis, in
« omnium redundat iniuriam, tum gentis ac
« generis nostri, tum ipsiusmet monarchæ.
« Nolite ergo, o pueri, eo usque ut saxa
« habere membra vestra. Parcite huic iu-
« ventuti, ac vestri vosmet miseremini; non
« est pretio commutanda vita cum morte;
« desunt qui vitam defunctis vendant. Ignis
« Chaldæorum neque timet, neque pudefit,
« ex illa quam Hebræi profitentur, religione.
« Cui demum vociferabimini : Accelera? »

21. Quæ postquam magistratus tunc reci-
tavissent adolescentulis, cogitabant ad felici-
cem se exitum quod optabant, perduxisse.
Verumtamen generosi heroes, quasi torque-
rentur, non vero suaderentur, adhuc firmiter
respondebant : « Quorsum hæc, aiunt, o viri !
« Putatis ne fore ut vos verbis aut minis ex-
« cidatis nostram solidam voluntatem? Est
« enim Verbum, est fides nostra, quæ nos
« constrinxit, hic veroclibanus nihil est. Deus
« est sursum, qui nos valet e foco liberare,
« statim ut voluerit; idcirco clamamus : Ac-
« celera...

22. « Nullum ergo nobis fastidium est, sic
« mori pro immortalis Deo, qui mortales
« immortalitati consecrat. Pro Nabuchodo-
« nosore sæpenumero cupivimus pericula
« obire et mactari, quanto magis pro Deo

21. τί φησι C. — ὁ λόγος γὰρ ἦν καὶ πίστις C, οἱ
ἡμῶν. — ἔταν βούληται C.

22. Nota structuram προκινδυνεύσαι τινος. — τί
ἡμῖν ἐμποδίζετε, οὐ γὰρ C.

ἡμῶν; * Τί οὖν λοιπὸν, Χαλδαῖοι, * καὶ σὺ, ὁ τούτων ἀναξ; * τί ὑμῖν ἐμποδίζει νῦν; * οὐ γὰρ ἔσται ὁ θέλετε. * Τοιαῦτα ἀκούσας, * ὁ ἀναξ κατηπείγετο, * καὶ παφλάζων ἐβόα ἐν θυμῷ. * Δεσμεύσατε τούτους, * καὶ δότε εἰς κατάκαυσιν, * ἵνα βρωῖμα τῆς καμίνου γενόμενοι, * τεφρωθέντες μὴ κρᾶζωσιν. * Τάχυνον...

κγ'. Ἄραυτες οὖν τοὺς παῖδας, * οἱ ἐπὶ τούτῳ ταχθέντες, * δεσμεύουσι χεῖρας καὶ πόδας, * καὶ ἐκρίπτουσιν εἰς κῆμινον. * Δέχεται οὖν ἐκείνη * τὴν τρίκλωνον αὐτῶν ῥίζαν. * κοῦ φλέγει, ἀλλὰ φυλάττει, * φοβουμένη τὸν φυλάσσοντα, * ἀλλὰ εἰς πνεῦμα δρόσου * ἢ φλόξ μεταβληθεῖσα * θείως οὕτω διέψυχεν * τὰ στελέχη τὰ ἅγια. * Καὶ ἦν ἰδεῖν ξένον. * τὸ πῦρ γὰρ ἐπελάθετο * τῶν ἰδίων, καὶ γέγονε πηγῆ, * ἀρδεύουσα μᾶλλον * ἢ καίουσα οὐς ἔβαλεν, * καὶ φρουροῦσα ὡσπερ ἄμπελον τρίφορον. * Οἱ γὰρ τρεῖς οὕτως ἔψαλλον. * Τάχυνον...

κδ'. Λέλυτο παρακρηῖμα * ἡ δύναμις τῆς γεέννης. * ὁ ἄγγελος γὰρ ἐξαίφνης * οὐρανὸν ἐπεδήμησεν, * μέσον ταύτης εἰσῆλθεν, * καὶ κατεπραύνεν ὅλην, * καὶ ἔδειξεν τοῖς ἁγίοις * ὡς παράδεισον τὴν κῆμινον, * καὶ κατεπτόν οὗτοι * τοὺς ἀνθρακας ὡς ῥόδα, * καὶ ὡσπερ ἐπὶ ἄνθεσι * τοῖς σπινθηρσιν ἐτέρποντο. * ὁ καυστηρὸς τόπος * εὐκτῆριος ἐγένετο, * καὶ εὐρέθη ῥοδόπατος ἢ φλόξ, * θάνατον πνέουσα * τοῖς κύκλω καὶ τοῖς πόρρωθεν, * τῶν ἐν μέσῳ τῶν ζωνῶν οὐκ ἐλύπησεν, * φοβηθεῖσα ἅ ἔψαλλον. * Τάχυνον...

23. v. 3 abundat. — καὶ οὐ φλ. — θεῖον οὕτω C. — Ut melodi venam mirere, velim ea quæ idem in cant. XX de igne Spiritus in Pentecoste cecinit, memineras, quibus hic addit vitis imaginem, toties cum tribus pueris in hypogeis romanis expressam.

24. λέλυτο, uti supra γέγονει more Atticorum, de quo Matthiæ *Gramm.* § 165, p. 301; Fischer ad Weller. II, p. 317. — τοὺς ἀνθρακας in cod. desideratur. — in C art. ὁ excidit ante καυστηρὸς, dum abundat ἢ post φλόξ. — ῥοδόπατος vox nova, ut

« nostro? Quid ergo superest, o Chaldæi, a tuque eorum rex? Quæ causa vos moratur? « Non erit, quod vultis? » Quæ ubi rex audivit, concitatus est exæstuansque ira clamavit: « Constringite illos et mittite in incendium, ut pabula flammæ facti, in cinerem abeant, nec vociferentur: Accelera... »

23. Pueros igitur postquam rapuere, qui ad hoc iubebantur, eos manibus, pedibusque devinciunt, et eiiciunt in fornacem. Quæ igitur excipit triplicis surculi radicem, non comburit eos, sed custodit, ipsa eorum tutorem reformidans, quinimmo in roris flatum flamma iam mutata divinitus, sacros refrigerat surculos. Et mirabile visu! Ignis suam oblitus naturam, fit irriguus fons, nedum exurat quos attingit, ac pene protegit, quasi vitem ter fructiferam; tres enim una psallebant: Accelera...

24. Soluta repente erat vis illius gehennæ: angelus enim illico e cælo lapsus in mediam fornacem venit, eamque penitus temperavit ac pro sanctis mutavit in paradysum: qui spatiabantur in carbones quasi super rosas, et scintillis sicut floribus delectabantur. Incendii clibanus sacrarium factus est, inventaque flamma est semita rosis conspersa, dum mortem cæteris spirat, tam in circuitu quam longe positus, eorum autem quos ambit, vitæ nullatenus nocuit, immo expavit ea quæ canebant: Accelera...

videtur. — ἐφ' ὧν ἐψ. C. addere lubet nonnullos de eodem argumento iambos Ioannis Geometræ (Cramer *Anecd. Paris.* t. IV, p. 352):

Μέσον δὲ τὸ πνεῦμα τῆς καμίνου πνεῖ δρόσου ψυχρὸν τι τερπνὸν καὶ συρίζον ἡρέμα. Τὸ πῦρ μερισθὲν φῶς παρεῖχε τοῖς νέοις, τὸ καυστικὸν δὲ τοῖς ἀνάφουσι μόνοις· συνεῖχεν ὡς θάλαμος ἡδῶς τοὺς νέους, ἐφλέξεν οὐδὲν, οὐ παρηνώγησέ τι, δεσμοὺς ἔκαυσε, τῶν τριγῶν ἀπίσχετο.

κε'. Μόνον γὰρ συγκατέβη * τοῖς περὶ τὸν Ἀζαρίαν * ὁ ἄγγελος οὐρανόθεν * πρὸς ψαλμὸν αὐτοὺς ἐξήγαγε * λέγων· Ἄγιοι παῖδες, * ἀκούσατέ μου τὸν λόγον· * ἐγὼ τελῶ ἂ ἐτάχθην, * καὶ ὑμεῖς ὁ ἐδιδάχθητε. * Ὡς καμίνῳ τὴν φλόγα, * στομώσατε τὴν γλῶσσαν * ὡς ἀμαυρῶ· τὴν φλέγουσαν * δειλιᾶτε τὴν μέλλουσαν, * μὴ δὲ πτοηθῆτε. * Τὸ πῦρ οὐκ ἐνοχλεῖ ὑμῖν, * τῶν ἐχθρῶν γὰρ ὑμῶν ἐπικρατεῖ· * ἐκέλευσα τοῦτο * νηστεῦσαι, ὡς νηστεύετε, * καὶ ἀσώτως τοὺς ἀσώτους κατέδεσθαι, * τοὺς ὑμῖν μὴ συμψάλλοντας· * Τάχυνον...

κς'. Ὅλην οὖν τὴν καρδίαν * ἐκδόντες πρὸς ὑμνωδίαν, * τῷ πλάσαντι τὰς καρδίας * μελωδίαν ἐξυφάνατε· * λάβετε καὶ τὴν κτίσιν * πρὸς εὐφημίαν τοῦ κτίστου, * καὶ πάντα ἔργα Κυρίου * εὐλογήσωσι τὸν Κύριον, * ὅτι τὸ πῦρ πηγάζει, * καὶ κέκμινος δροσίξει * τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας * καὶ τῆς πλάνης ἐκφεύγοντας· * ἅπαντα γὰρ δούλα * ὑπάρχει τοῖς δουλεύουσι * τῷ Κυρίῳ ὡς πλάστη καὶ Θεῷ. * Ἡλίας τῶν ἄνω * καὶ τῶν κάτω ἐδέσποζεν, * ὅτι μέσον τῶν ἀθίων ἱστάμενος, * τὸν Θεὸν ἐλιτάνευεν· * Τάχυνον...

κζ'. Στήσαντες οὖν οἱ παῖδες * χορὸν ἐν μέσῳ καμίνου, * οὐρανίαν ἐκκλησίαν * ἀπειργάσαντο τὴν κάμινον, * ψάλλοντες μετ' ἀγγέλου * τῷ ποιητῇ τῶν ἀγγέλων, * καὶ πᾶσαν τὴν ὑμνωδίαν * τῶν ἀσάρκων ἐκμιμούμενοι· * εἶτα ἐμοφορθέντες * ἐκ τῆς λατρείας τότε * τοῦ παναγίου Πνεύματος, *

25. Series exposcit καταβαίνων pro συγχ. — οἱ ἄγιοι C. Hic plura in cod. fere evanida. f. γλῶσσαν σοβαρῶ· μὴ τὴν φλέγουσαν δειλιᾶτε τ. μ. — pro κατέδεσθαι aptius esset, cum de praesenti agatur eo loci, καταφαγεῖν. — μὴ ψάλλ. C.

26. ἐξυφάνατε attice pro. ἐξυφῆνατε, de quibus apud Romanum frequentibus, alias diximus, in primis cant. VI, 5. — πάντα τὰ ἔργα C. — εὐλογήσωσι δροσίξει τοῖς ε. α. πιστεύουσι... ἐκφεύγουσι πάντα γὰρ δούλα. — Quæ ad C. perge referre.

27. ἴδον pro εἶδον. Quam homericam formam adeo melodus frequentavit, ut abs re non sit,

25. Solummodo enim descendit ad socios Azariae angelus de caelo; psalmi exordium proposuit eis dicens : « Sancti pueri, audite a meum sermonem : ego quæ præcepta mihi a sunt, exsequor; et vos, quæ edocemini. a Sicut fornaci flammam, ita os compescite a insipienti; venturum timete ignem qui a vere comburit, immo ne formidetis. Ignis a ille vos non attingit, sed hostes vestros a subiicit; cui iussi ut a vobis abstineret, sic- a ut vos a cibo abstinuistis, cæteros vero a perditos funditus devoret, vobiscum non a psallentes : Accelera...

26. a Totum igitur cor vestrum pandite in a hymnos; Deo qui corda condidit, texite a melodica carmina; assumite creationem in a communem creatoris plausum; et omnia a opera Domini benedicant Dominum, quia a ignis scaturit in in fontem, et fornax in ro- a rem, pro confidentibus in eo et fugientibus a fallaciam : omnia quippe iis serviunt qui a Dominum uti creatorem Deumque colunt. a Elias in superiora et inferiora dominatus a est, quia in mediis impiis stans, supplex a Deum orabat : Accelera. »

27. Chorum igitur in media fornace pueri statuentes, in caelestem ecclesiam mutarunt clibanum, cum angelo psallentes angelorum conditorem, et hymnos omnium immortalium imitati; afflatis demum sanctissimi Spiritus numine, ecce illis visum est aliud conspectu mirabilius : ille ipse quem angelum esse cernere-

easdem illi vindicias adhibere, quibus Cosmam, alterum melodiae principem, Gregorius Corinthus tueri non dubitavit, cum in acrostichide iambica cuiusdam canonis ἴδε pro εἶδε, rupto in ultimo pede metro, posuisset : Καινοτομία ὑπέστη κατὰ τὴν ἕκτην χώραν ὁ παρὼν οὗτος λαμβός· τὸ γὰρ εἶδε διὰ τῆς εἰ διφθόγγου ὄφειλον γράφεσθαι, διὰ τοῦ ἰ ἐγράφη· δημηρικὸν δὲ τοῦτο, καὶ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ ἴδον καὶ ἴδεν ἐν τῇ δημηρικῇ ποιήσει διὰ τοῦ ἰ γράφεται δευτέρου ἀορίστου γραφῆ, ἔχοντος τοῦ παρατατικοῦ. Hactenus summus magister in comm. inedito de canonibus Dominicis. — αὐτὸν γὰρ ἐκεῖ-

ἴδον ἄλλο φρικτότερον · * αὐτὸς γὰρ ἐκεῖ-
νος, * ὃν ἐβλεπον ὡς ἄγγελον, * καθεκίστην
ἠλλοιοῦτο μορφήν, * καὶ ὅτε μὲν Θεός, * ἄλ-
λοτε δὲ ὡς ἄγγελος * ἑωρᾶτο, καὶ τοτὲ μὲν
ἐκέλευε, * τοτὲ δὲ συνικέτευεν · * Τάχυνον...

κη'. Ὅθεν καταπλαγέντες, * ἐξέστησαν
τὴν καρδίαν * Σέδρα, Μισὰ, καὶ ὁ ἄλλος, *
καὶ ἀλλήλοις συνελήθησαν · * Τί, φασίν,
ἐστὶ τοῦτο; * οὐκ ἔστιν ἄγγελος οὗτος, *
ἀλλὰ Θεὸς τῶν ἀγγέλων · * ἐν ἀγγέλῳ ἡμῖν
φαίνεται, * ὁ εἰς τὸν κόσμον μέλλων * ἔργε-
σθαι, καὶ σθενύειν * τὴν τῶν εἰδώλων γέεν-
ναν, * ὡσπερ ταύτην τὴν κέμινον · * Αὐτὸς
ἡμῖν ὤφθη, * καὶ τῶν μελλόντων ἔργεσθαι *
τὴν εἰκόνα ὑπέδειξεν ἡμῖν, * κχθάπερ ἀρ-
τίως * γὰρ δροσιζει τὴν κέμινον, * οὕτως
μέλλει ὡσπερ ὑπεὶς κατελθεῖν, * καὶ ἀρδεύειν
τοὺς ψάλλοντας · * Τάχυνον...

κθ'. Ὑμνος οὖν τῷ εὐσπλάγγνω, * καὶ
αἴνιος τῷ φιλανθρώπῳ, * ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς *
τῆς μεγάλης αὐτοῦ χάριτος. * Δεῦτε, πᾶσα
ἡ κτίσις, * τὸν διοικοῦντα τὴν κτίσιν * καὶ
συγκροτοῦντα τὴν φύσιν * ἱκετεύσωμεν, κραυ-
γάζοντες · * Ὁ πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄνω * καὶ ἐν
ἐκάστῳ τόπῳ * ἀφθαστε καὶ κρατούμενε, *
χωρητέ καὶ ἀχώρητε, * ὁ ἐπὶ πτερύγων *
ἀνέμων ἐποχοῦμενος * καὶ τέχνη μὴ ἐμφέρων
τοῖς βροτοῖς, * ὁ πολυὺς καὶ γαίης * καὶ πόν-
του τὴν κατᾶστασιν * καὶ ἀνθρώπων διοικῶν
τὴν ἐπίστασιν, * ἀφ' ἡμῶν παρακλήθητι · *
Τάχυνον...

λ'. Τούτων οὕτως ψαλλόντων * καὶ οὕτως
λιτανευόντων, * ὁ ἀναξὶ ἐπηκροᾶτο, * πρὸς
τὴν κέμινον γενόμενος. * Ἦλθεν οὖν μετὰ τρί-

νον cod. quasi respectu ad sequentia. — τῆ μορφῆ
— καὶ τὸ μὲν.

28. τί φησιν cod. — ὡσπερ αὐτήν. — καθάπερ γὰρ
ἀρτίως id. quo unico fere trop. solita versuum
divisio impeditur, nisi vocula de sede moveatur.
— post κατελθεῖν insolitum irrepsit glossema εἰς
τὴν ἀγαμον, in quo scholium video e margine
migravisse, ut moneremur de mystico rore ac de
Gedeonis vellere, quæ B. Virgini symbolica theo-
logia ascribit; nec diu lectorem morari velim in
hise imaginibus Virginis et puerorum in for-

bant, forma continuo vertebatur, modo qui-
dem Deus erat, modo autem angelo similis
videbatur, nunc vero imperabat, sed ali-
quando supplex precabatur : Accelera...

28. Unde attoniti ab imo pectore erigeban-
tur Sidra, Misa, et puerorum tertius, ita
inter se colloquentes : « Quid, aiebant, istud
« est? Angelus non est iste, sed Deus ange-
« lorum : in angelo enim apparet is qui in
« mundum venturus est, extincturus idolo-
« rum incendium, sicut ipsam hanc forna-
« cem. Ipse nobis conspectus est, imaginem-
« que nobis adumbravit rerum quæ evenient.
« Ut enim nunc prunas irrorat, sic delapsu-
« rus est uti imber, et irrigabit psallentes :
« Accelera...

29. « Hymnus igitur sit clementi, lausque
« hominum amatori, quia nobis dignatus est
« magnam suam largiri gratiam. Adesdum,
« universa creatura, gubernantem omnia
« condita, omnemque naturam amplexum,
« supplices deprecemur, clamantes : Tu qui
« iuxta nos es et supra et in omni loco,
« inaccessibleis nobisque apprehensus, loco
« ascriptus et immensus, tu ventorum pennis
« subvectus, neque hominibus arte similis,
« qui cœli et terræ et maris fabricam, a
« numque imperium regis ac sustines, a
« nobis invocator : Accelera... »

30. Quæ dum ita psallunt, sicque depre-
cantur, rex auscultabat, iuxta fornacem acce-
dens; venit enim post horam tertiam, ut habet

nace, quam totum troparium, cum christiana
antiquitate consentaneum, ἐκκλησιαν οὐράνιον si-
mul et terrestrem, bellorum incendio vexatam,
intelligendam esse suadet; immo innuit mun-
dum, gehenna idolorum conflagrantem.

29. ἀφθαστε iterum apud Serg. 1, 9. — post ἀνέ-
μων nescio cur cod. intruserit ἐνδοξος. — lb. ἀν-
θρώπους διοικῶν ὡς ἐπίστασε cum corr. αν supra ulti-
mam litteram.

30. τοῦτον οὕτως C. — Tertia hora ideo fortasse
notatur, quod eadem hora Spiritus flammeus in

την, * ὡς ἡ γραφή ἐκδιδάσκει, * ἐλπίζων
κόνιν εὐρίσκειν * οὓς παρέδωκεν εἰς κάμινον. *
Ὅμως ἐματαιώθη * ἡ τούτου προσδοκία, *
καὶ ἐξεχύθη ἄθροον, * ὡς καπνός, ἡ ἐλπίς
αὐτοῦ. * ἐμβλέψας οὖν τότε * ὁ τλήμων εἰς
τὴν κάμινον, * ἐθεώρει φρικτὰ καὶ θαυμα-
στὰ, * καὶ οὓς ἐδέσμευσε, * ἐκείνους ἐκλε-
λυμένους, * ἀλλομένους, χαίροντας καὶ χο-
ρεύοντας * καὶ σκιρτῶντας καὶ ἄδοντας. *
Τάχυνον...

λα'. Ὅλως δὲ ἠλλοιώθη * καὶ συνεχύθη
τὰς φρένας, * καὶ τί τελέσαι μὴ ἔχων, * τοῖς
σατράπαις ἀνεβόησεν. * Τρεῖς ἐβρίψαμεν
κάτω. * καὶ τέσσαρας αὐτοὺς βλέπω, * καὶ τοῦ
τετάρτου ἡ ὄψις * συντρίβει τὴν καρδίαν
μου... * οὔτε γὰρ οἶδα τί * συγχεῖναι τοῦ-
τον ἔχω. * Εἶπω ὅτι βροτός ἐστιν; * ἀλλ'
Υἱὸς Θεοῦ πέφυκεν. * Δικαίως ἐσβέσθη * ἡ
κάμινος, οὐκ ἔχει γὰρ * ἐπιμεῖναι πρὸς πύρι-
νον ἢ φλόξ, * ἀξίως ἠττήθη, * οὐκ ἔχει γὰρ
τὴν δύναμιν * ὑποστῆναι τὴν αὐγὴν τοῦ
ἀστράπτουτος, * καὶ τοῖς νέοις συμψάλλον-
τος. * Τάχυνον...

λβ'. Σέβω οὖν, κἂν μὴ θέλω, * τὸν Κύ-
ριον τῶν Ἑβραίων, * καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ γῆ
μου * διακτέτω συνκινέσαι μοι. * Δεῦτε,
ἅγιοι παῖδες, * ἐξέλθετε τῆς καμίνου. *
ἐπέσθην γὰρ ὅτι ὄντως * ὁ Θεὸς ὑμῶν Θεὸς
ἐστίν. * Ταῦτα ἐν Βαβυλῶνι * ἐγένετο, ὡς
γράφει, * ὅτε ἠχμαλωτίσθησαν * οἱ Θεὸν
προργίσαντες. * Διὸ, ἀδελφοί μου, * ὁρᾶτε
μὴ λυπήσωμεν * τὸν δεσπότην καὶ δοθῶμεν
ἐχθροῖς. * λυποῦμεν γὰρ τοῦτον, * ἐὰν αὐ-
τὸν ἀφήσωμεν * καὶ τὴν πίστιν τὴν ὀρθὴν

cœnaculum lapsus est. — εἰς τὴν κάμ. C. — τότε add.
— κἀκείνους οὓς ἐδέσμευσεν λεμμένους (sic), ἀλλομέ-
νους, χορεύοντας, καὶ σκιρτῶντας καὶ ἐπᾶδοντας C,
manifesto tumultu, in quo periit etiam recta sti-
chorum divisio, qualem cætera omnia trop.
ferunt.

31. καρδίαν μου. Syllaba una metro deest f. le-
gendum συναράσσει τὴν καρδίαν μου. Hic demum,
ut in plurimo superiori loco, alluditur tum ad ig-
nem a Persis adoratum, tum ad symbola veri
Dei ab igne repetunda.

Scriptura, hac spe fore ut in cinere inveniat
eos quos clibano dederat, verum delusa fuit
eius expectatio, et fluxit subito ut fumus spes
illius. Considerans igitur improbus in forna-
cem, mira vidit et formidolosa, illos ipsos
quos vinculis ligavit, solutos, alacres, læta-
bundos, saltantes et tripudiantes atque con-
cinentes : Accelera...

31. Is totus mutatus est, sensuque dissolu-
tus, nec iam quid ageret habens, ad satrapas
exclamabat : « Tres iniecimus subtus, et
« quatuor eos video; quarti autem aspectus
« cor meum conterit; haud enim scio cui-
« nam eum similem habuerim. Eumne di-
« cam mortalem? At Filius Dei est : iure ergo
« fornax extincta est; non potest enim sub-
« sistere flamma iuxta igneum; merito supe-
« rata est; vim quippe non habet sustinendi
« radium coruscantis et cum pueris psallen-
« tis : Accelera...

32. « Ego, vel invitus, adoro Hebræorum
« Dominum, et omnibus in terra mea de-
« cerno, ut mecum consentiant. Venite,
« sancti pueri, exite e fornace; credidi vere
« Deum esse Deum vestrum. » Hæc in Baby-
lone facta sunt, ut scriptum est, quando cap-
tivi abducti fuerant, qui Deum offenderant.
Propterea, o fratres mei, orate, ne con-
tristemus Dominum et tradamur hostibus;
eum enim contristamus, si deserimus eum,
et rectam fidem offendimus; extra quam di-

32. f. pro accentu καὶ τοῖς ἐν γῆ ἡμῶν πᾶσι. — γρά-
φει i. e. βιβλος, rupto metro γραφή C. — λυπ. γ. τούτων
C. — πίστιν ὀρθὴν παρατρῶσωμεν sic C, f. παρατρέψω-
μεν. A tribus vero sanctissimis pueris ne disce-
damus, quin miremur quomodo fuerint veteri
simul et novæ ecclesiæ ornamento atque sola-
tio, uti tum sexcenta alia notissima, cum etiam
Syracusanum illud monumentum evincit, novam
in lucem nuper erutum, hisque diebus, dum hæc
scriberem, non modo sub oculis meis ex arte
photographica positum, verum etiam cum exqui-

παρκατρώσωμεν, * ἧς ἐκτὸς λέγειν ἄδεκτον *
 Τάχυνον, ὁ οἰκτίρμων * καὶ σπεῦσον, ὁ
 ἐλεήμων, * εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν, * ὅτι
 δύνασαι βουλόμενος.

cere nefas est : Accelera, o misericors ; fes-
 tina, o piissime, in auxilium nostrum ; potes,
 si vis.

sita diligentia, quæ artem superat, et claro,
 nomini par est Philippi Matranga, ornatum et
 illustratum (*Sul sarcofago rinvenuto nelle cata-*

combe di Siracusa lettere, etc. Palermo, 1873,
p. 9, 36). Omnis audi martyres in tribus pueris,
 et quid eorum imago doceret, a poemate disce.

XXV.

CANTICUM IN NATIVITATEM B. MARIE VIRGINIS.

α'. Ἰωαχεὶμ καὶ Ἄννα
 ὄνειδισμοῦ ἀτεκνίας,
 καὶ Ἄδὰμ καὶ Εὐὰ
 ἐκ τῆς φθορᾶς τοῦ θανάτου
 ἠλευθερώθησαν, ἄχραντε,
 ἐν τῇ ἀγία γεννήσει σου·
 αὐτὴν ἐορτάζει
 καὶ ὁ λαὸς σου,
 ἐνοχῆς τῶν πταισμάτων
 λυτρωθεὶς, ἐν τῷ κράζειν σοι·
 Ἡ στεῖρα τίκτει τὴν Θεοτόκον,
 καὶ τροφὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν.
 β'. Ἡ προσευχὴ, ὁμοῦ καὶ στεναγμὸς,
 τῆς στειρώσεως καὶ ἀτεκνώσεως
 Ἰωαχεὶμ τε καὶ Ἄννης εὐπρόσδεκτος,
 καὶ εἰς τὰ ὦτα Κυρίου ἐλήλυθεν,

1. Joachim et Anna
 ex opprobrio sterilitatis,
 Adamusque et Eva
 ex corruptela mortis
 erepti sunt, o immaculata,
 in sacra tua nativitate :
 quam festive celebrat
 tuus quoque populus,
 e vinculo peccatorum
 solutus, dum ad te clamat :
 « Sterilis parit Deiparam,
 « vitæque nostræ nutricem. »
 2. Oratio simulque gemitus
 sterilitatis et orbitatis
 ab ore Joachim et Annæ placuerunt,
 et in aures Domini pervenerunt,

Romanum nemo ullus non agnoverit in hac
 XXV melodia, qua, ut tum primum inter Christi
 natalia, sic demum B. Virginis ad cunas eadem
 dulcedine, simili studio, ac nova alacritate exul-
 tat. Haud jam exigui pretii est, priscas illas ori-
 gines ornari ab eximio melodo, in quo spirat au-
 rea patrum ætas, ante, ut opinor, quam Cosmas,
 Andreas, Sophronius, Damascenus nota cantica
 et præconia de Virginis ortu et parentela late per
 hominum ora circumfuderint. Corsinius quidem
 nobis defuit ; defuere et taurinensis et mos-
 quensis, cum in illis singulis idem initium men-
 sis septembris, unico veluti fato, abstulerit ævi
 edacitas. At enim vicariam opem sibi dedere bini
 codd. vetusti, vaticanus unus, 1829, alter crypto-
 ferrat. Δ. α. 1, sed posteriorem citato tantum

oculo lustravi, nec nisi priorem tuto adhibere
 potui ; ex quo versus numero 166 accepi integros
 et novos, viginti quinque exceptis. Cæteris qui-
 dem brevior, haud vero impar, melodia inscribi-
 tur : Μηδὸς σεπτεμβρίου ἡ', κονδάκιον ἰδιόμελον εἰς τὸ
 γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἦχ. δ', οὗ ἡ ἀκροστι-
 χίς· Ἡ ὧδὴ Ῥωμανοῦ.

1. Ὀνειδισμῶν vat. Expectaveris ἐξ ὄνειδ. ut sta-
 tim ἐκ τῆς φθ. verum admittendi aut excludendi
 præposit. æqua licentia melodus usus est. —
 λυτρωθῆναι ed. rom. ex cryptoferr. — καὶ τὴν τρο-
 φὸν crypt.

2. ὁ στεναγμὸς edd. vett. et novi, sed metro ar-
 ticulus pellitur. — τε καὶ Ἄννης cum edd. jubente
 melodia ; male τε om. codd. καὶ Ἄννα vat. — εὐ-
 πρόσδεκτοι codd. f. κατὰ νοούμενον ob superiora,

καὶ ἐβλάστησε καρπὸν
ζωηφόρον τῷ κόσμῳ.
Ὁ μὲν γὰρ προσευχὴν
ἐν τῷ ὄρει ἐτέλει,
ἢ δὲ ἐν τῷ παραδείσῳ
ὄνειδος φέρει·
ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς
ἢ στεῖρα τίττει τὴν Θεοτόκον
καὶ τροφὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν.

fructumque fecerunt germinare,
qui mundo vitam attulit.
Is namque preces
in monte effundebat;
hæc vero in horto
contumeliam tulit.
Sed cum lætitia
sterilis parit Deiparam,
vitæque nostræ nutricem.

γ'. Ὡς τοκετὲ τῆς Ἄννης ἀγαθῆ, * πῶς
ὕμνησω σε, ἢ πῶς δοξάσω σε, * ὡς ὑπάρχεις
τεχθεῖσα ναὸς ἅγιος; * Ἰωαχεὶμ ἐν τῷ ὄρει
ἰκέτευε * τὸν καρπὸν ἀπολαβεῖν * ἐκ κοιλίας
τῆς Ἄννης, * καὶ γίνεται δεκτὴ * ἢ εὐχὴ
τοῦ ὁσίου, * καὶ μετὰ κυφορίαν * ἢ μακα-
ρία * φέρει κόσμῳ χαρὰν. * ἢ στεῖρα τί-
ττει...

3. O optime fructus Annæ, quibus te hym-
nis laudibusve prosequar, quando oriris ut
sacrum Dei templum? Joachim in monte
orabat supplex, ut fructum e gremio Annæ
susciperet, et accepta fit oratio justī, et im-
pleto nativitatē tempore, mundo beata gau-
dium affert, sterilis parit...

δ'. Δῶρξ ποτε προσῆγεν ἐν ναῷ * καὶ
ἀπρόσδεκτα ταῦτα γεγόνασι, * τῶν ἱερέων
μὴ θελόντων δέξασθαι, * ὥσπερ ἀτέκνου καὶ
σπέρμα μὴ ἔχοντος, * καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ *
Ἰωαχεὶμ ἐβδελύχθη. * ἀλλ' ἦλθεν ἐν καιρῷ, *
καὶ προσάγει παρθένον * σὺν δώροις εὐχα-
ριστίας, * ἅμα τῇ Ἄννῃ, * νῦν ὅτι χαίρουσιν *
ἢ στεῖρα...

4. Dona in templo quum olim obtulit, ea
minus accepta sunt; respuunt sacerdotes
munera recipere viri sterilis, nec semen ha-
bentis, et a filiis Israel Joachim spretus est.
Verum tempore fausto venit, offertque Virgi-
nem cum donis gratoque animo, una cum
Anna, et nunc collætantur, sterilis...

ε'. Ἦκουσαν οὖν φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ, *
ὅτι ἔτεκεν Ἄννα τὴν ἄχραντον, * καὶ εὐφρο-
σύνη αἱ πᾶσαι συνέχαιρον. * πότον Ἰωαχεὶμ
τότε ἐποίησε, * καὶ ἠύφραινετο λαμπρῶς *
ἐπὶ τῷ παραδόξῳ, * καλέσας εἰς εὐχὴν *
ἱερεῖς καὶ Λευίτας, * καὶ τὴν μοκαρίαν μέ-
σον * ἠγάγε πλάντων, * ὅπως μεγαλυθῆ. *
ἢ στεῖρα...

5. Israelis inter tribus, fando auditum est,
ortam esse immaculatam, tribusque omnes
simul exultabant. Convivium struxit Joachim,
ac splendide lætabatur de incredibili ortu,
invitatisque in commune votum sacerdotibus
et levitis, beatam statuit mediam omnibus,
ut celebraretur, sterilis...

ς'. Πρεῖθρον ἐξέβλυσας ζωῆς ἡμῶν * ἢ τρα-
φῆναι δοθεῖσα εἰς ἅγιον, * καὶ τὴν ἀγγελίου

6. « Torrentem vitæ nobis effudisti, dum
« dedicata es, in templo alenda, dum cibo

aut per synesin, quæ tamen sequentia non in-
volvit. — εἰς ὧτα codd. et edd. vet. emendavit
nova venet. constanti metro consentanea. —
ἐβλάστησαν edd. ipsorum serie rupta. — ἐν παραδ.
iid. et codd. modulo læso. Huc usque edd. li-
bri.

3. ὅτι ὑπάρχεις codd. Θεοῦ alicubi quæritur, f.
ὅτι ἐτέθης v. ἄγ. Θεοῦ. Placet ὡς admirationis.

4. καὶ om. ante ἀπρόσδ. crypt. — προσδέξασθαι

vat. προσδέχσθαι crypt. — ὡς ἀτέκν. iid. Ἰωαχεὶμ
tribus hic, alias quatuor syllabis, sed in pere-
grina voce. — προσῆξε cr. — καὶ om. crypt. ubi
καὶ ἐν τοῖς vat. — τοῦ Ἰσραὴλ cr. — τὴν παρθ.
ambo. — χαίρουσιν νῦν vat.

5. τότε codd. om. — ἠύφραινοντο cr. — τὴν Μα-
ριάμ μετὰ χαρᾶς ἐν μέσῳ crypt. perverse.

6. ἀνέβλυσας cr. — εἰς ἅγιον cr. — διὰ ἀγγέλων
τῆς τροφῆς ἀπολαβοῦσα cr. — τοῖς ante ἄγιοις om.

τροφήν ἀπολαύσασα, * ἐν τοῖς ἀγίοις ἀγία
ὑπάρχουσα, * ὡς ὠρίσθη, καὶ ναὸς * καὶ δο-
χεῖον Κυρίου. * παρθένοι σὺν δασι * τὴν
παρθένον προσήγον, * τὸν ἥλιον ἐκτυποῦσαι *
ὄνπερ προσφέρειν * ἔμελλε τοῖς πιστοῖς * ἡ
στεῖρα...

ζ'. Ὡ μυστικῶν τελομένων ἐν γῆ! *
μετὰ τόκον ἡ Ἄννα ἐβόησε * ταῦτα πρὸς τὸν
προγνώστην καὶ Θεὸν ἡμῶν. * Εἰσήκουσάς
μου, ὄντως δέσποτα, εὐχῆς * ὥσπερ Ἄννης,
τοῦ Ἡλίου * μεμορφωμένου τὴν μέθην. * Αὐτὴ
τὸν Σαμουὴλ * ὑπισχνεῖται τεχθέντα *
κυρίῳ ἱερατεῦεν. * Σὺ οὖν ὡς πρόων, * ἔδω-
ρήσω κάμοί. * ἡ στεῖρα...

η'. Μέγα μοι ὑπάρχει νῦν, ἀγαθὲ, * ὅτι
τέτοκα παῖδα τὴν τίκτουςαν * τὸν πρὸ
αἰώνων δεσπότην σε καὶ Θεὸν, * τὸν μετὰ τὸν
τόκον σώαν φυλάττοντα * τὴν μητέρα ἑαυ-
τοῦ, * ὥσπερ ἔστι, παρθένον. * αὐτὴν ἐν
τῷ ναῷ * σοὶ προσφέρω, οἰκτίρμων, * αὐτὴ
καὶ πύλη σὴ ἔσται * τοῦ ἐξ ὑψίστου, * ὥσ-
περ μετὰ χαρᾶς * ἡ στεῖρα...

θ'. Ἄρ' οὐ ποτε καὶ Σάρρα ἡ πιστὴ *
ἐπεθύμει γεννησάσθαι στερεοῦσα, * πρὶν τε-
χθῆναι Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτῆς; * αὐτὴ μὲν
τὸν Κύριον ὑπέδεξάτο, * ἀνθρωπίνῃ ὡς μορ-
φῇ, * σὺν δυσὶν ἀρχαγγέλοις, * καὶ λόγος
πρὸς αὐτήν. * Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, *
τῇ Σάρρᾳ ὑπάρξει τέκνον, * νῦν δὲ τῷ κό-
σμῳ * χαίρουσα ἐκβοῶ. * Ἡ στεῖρα..

ι'. Νῦν Μαριάμ ἐκλάμπει τοῖς καιροῖς, *
καὶ νῦν τὸν ἅγιον οὐκ ἔλιπεν, * ἦν Ζαχα-

« fruebaris angeli, sanctaque in sanctis fie-
« bas, et juxta oracula, Domini templum et
« habitaculum; dum virgines Virginem de-
« ducebant cum lampadibus, solem illum
« præsignantes, quem oblatura erat fidelibus,
« sterilis mater...

7. « O mysteria in terris consummata!
« Anna post partum exclamavit ad præscium
« Deumque nostrum. Tu, vere Domine, me
« audivisti orantem, uti Annam ab Heli spre-
« tam, quasi ebriam. Illa promisit natum
« Samuelem Domino sacra litaturum. Ut
« olim ergo illi, tu mihi quoque dedisti, ut
« sterilis...

8. « Magnum hoc mihi, bone, factum
« est, ut parerem filiam quæ pariat te æter-
« num ante sæcula et omnia possidentem
« Deum, tu qui post partum servas Domini
« matrem, qualis est, virginem. Hanc tibi
« in templo offero, o clemens, porta ipsa
« erit tua ab alto descendentis, sicut cum
« lætitia parit sterilis...

9. « Nonne olim fidelis quoque Sara in
« sterilitate sua optavit mater fieri, prius-
« quam pareret Isaac filium suum? Hæc vero
« Deum excepit sub humana forma cum
« duobus archangelis. dictumque verbum
« est ad illam: In hoc tempore Saræ filius
« erit. Nunc vero ad mundum lætabunda
« clamo: Sterilis... »

10. Jam nunc Maria, annis labentibus,
emicat, nec sancta sanctorum deseruit. Quam

codd. — Κυρίου. Hæc verba videntur plaudentium
Virgini. — ὀρισθείσα cr. — αἱ παρθένοι προσήγον
(προήγον cr.) τὴν παρθένον μετὰ λαμπάδων τὸν ἥλιον
τυποῦσαι ambo codd. — τῆς δικαιοσύνης ὄνπερ μετὰ
χαρᾶς crypt. totus locus glossis turget, et scatet
vulneribus: ex eodem fonte duo codd. facile de-
rivantur.

7. τὸν προγνώστην codd. — πρ. ποιητὴν cr. —
ὄντως δεσπ. et εὐχῆς om. vat. ὥσπερ τῆς Ἄν. vat.
— ὡς Ἄν. cr. — μεμψ. μὲν ἐν μέθῃ vat. — ὑπέσχετο ο
τεχθ. uterque. — οὖν αὐτῆς cr.

8. σε post δεσπ. om. cr. gravi lapsu, quem
vat. emendat. — δεσπ. καὶ κύριον iid. — τὸν ante

τόκον ambo om. σώαν om. crypt. qui sequentia
mirum in modum pervertit: φυλάττοντα τὴν μη-
τέρα ἑαυτοῦ, παρθένος ὡς ἐστὶν ἐν τῷ ναῷ σοὶ πρ. ο.
αὐτὴ καὶ λύπη ἔσται τοῦ ἐξ ὑψ. πεισόντος ἦνπερ μετὰ
χαρᾶς, quid plura? — τὴν μήτραν ἑαυτῆς vat. —
πρ. σοὶ id. — ἦσπερ vat.

9. ἀρὰ ποτε codd. — πρὶν ἢ τεχθ. vat. — ὁ υἱὸς
αὐτῆς crypt. — μὲν θεὸν ὑπέδ. codd. — ἀνθρωπότητος
μορφῇ crypt. ὡς om. — ὡς ἀνθρ. vatic. — εἰς τὸν
καιρὸν vat. — τῇ σ. ἔσται τέκν. duo codd. — Quæ
supra et infra f. idem sunt hymnus sacerdotum.

10. ὑπερακμάζουσαν bini codd. — μνηστ. λαχμῶ

ρίας θεωρῶν ἀκμάζουσιν, * λαχμῶ μνηστῆρα
αὐτῇ καθυπέβαλεν, * Ἰωσήφ τὸν ἐκ Θεοῦ *
μνηστευσάμενον ταύτην * ἰδὸθῃ γὰρ αὐτῶ *
δηλωθεῖσα ἐν ῥάβδῳ * ἐκ τοῦ Πνεύματος
ἀγίου, * δι' ἣν καὶ Ἄννα * χαίρουσα ἐκ-
βοᾷ. * Ἡ στεῖρα...

ια'. Ὅλος σεπτὸς ὁ τόκος σου, σεμνή, *
(τοῦ γὰρ κόσμου τὸ καύχημα ἔτεκες, *)
καὶ τῶν ἀνθρώπων πρεσβεία εὐπρόσδεκτος. *
αὐτῇ γὰρ τεῖχος καὶ στήριγμα καρτερόν *
τῶν ἀπάντων ἐπ' αὐτῇ * πεποιθότων ὑπάρ-
χει, * ἦν πᾶς χριστιανὸς * ἔχει εἰς προστα-
σίαν * καὶ σκέπην, τῆς σωτηρίας * τε καὶ
ἐλπίδα, * καίπερ ἐκ σῆς γαστρὸς, * ἡ στεῖρα...

ιβ'. Ὑψιστε Θεέ, πάντων πλαστοουργός, *
ὁ τῶ λόγῳ ποιήσας τὰ σύμπαντα * καὶ σῆ
σοφίᾳ σκευάσας τὸν ἄνθρωπον, * αὐτὸς φι-
λάνθρωπος μόνος, εἰρήνην σὴν, * ὡς οἰκτίρ-
μων, σὼ λαῶ * παρασχού, ἐκφυλάττων *
τοὺς βασιλεῖς πιστοὺς, * ἅμα τε τῶ ποιμένι *
ἀτάρχον καὶ τὴν ποιμνην * φρουρῶν σκε-
πῶν τε, * ἵνα πιστὸς βοᾷ. * Ἡ στεῖρα τί-
κτει τὴν Θεοτόκον * καὶ τροφὸν τῆς ζωῆς
ἡμῶν.

καθυ. vat. — δηλωθεῖση crypt. — ἐν ῥάβδῳ δηλ. ἐκ
πν. vat.

11. σου ἀγνή crypt. — ἔτεκε vat. — ἔτεκες καὶ
τοῖς ἀγγέλοις φρικτὸν καὶ δρώμενον crypt. — στήριγμα
κλεινὴ (leg. καὶ λιμὴν) τῶν ἐπ' αὐτῇ πεποιθότων ὑπ.
ἦν sic vatic. — στήρ. καὶ λιμὴν τῶν ἐπὶ σοὶ πεπ. ὑπάρ-
χεις ita crypt. — neuter habet εἰς ante προστασίαν.
— nec τῆς ante σωτηρίας. — καὶ ἐλπίδα ἦνπερ vat.
σωτ. καὶ ἀντιληψίν, ἦν ἐκ τῆς σ. γ. crypt. sic dum
hinc et hinc uterque codex dissentit, alteruter
tamen ab altero opem amicam recipit.

12. Θεὲ monosyll. videtur ut apud Homerum. —
πάντων ποιητῆς crypt. — usque in finem cæci ambo
pergunt : αὐτὸς ὡς μόνος φιλόνηρ. τὴν σὴν εἰρήνην σὼ
λαῶ ὡς οἰκτ. παρασχού φυλάττων βασιλεῖς πιστοὺς σὺν
τῶ ποιμ. ἀτ. τὴν ποιμνην φρ. καὶ σκ. ἵνα πιστεῖ βοᾷ.
Sane in hoc restituendo poemate nisi operam lu-
simus, copiosas messuimus veterum de B. Vir-
gine nascente et adolescente memorias, ideoque
priscus ille gravisque melodus seriores quas
apocryphas vocant fabulas, vindicat atque suo
commendat testimonio : scilicet, sterilitatis op-

Zacharias videns juventa floridissimam, spon-
sum illi, sortibus jactis, quæsit, Josephum
a Deo destinatum ut acciperet eam. Cui enim
data est, virga præmonstrante, Spiritus
sancti instinctu; idcirco Anna exultabunda
canit: Sterilis.

11. Totus sacratus est, augusta mater,
partus tuus; mundo enim gloriam peperisti,
quæ hominum est tutamen propitium; ea
quippe murus est ac munimentum potens
omnium in ea confidentium. Eam vir quisque
christianus in præsidium habet spemque sa-
lutis, quamvis ab utero tuo exorta, sterilis...

12. Deus altissime, omnium plasmator,
qui verbo universa creasti, et sapientia tua
hominem aptavisti, tu solus hominum ama-
tor, da pro clementia tua pacem populo tuo,
custodi pios imperatores, cum pastore gre-
gem in quiete serva et tuere, ut cum fide
clamet: Sterilis parit Deiparam, vitæque no-
stræ nutricem.

probrio et orbitatis luctu oppressos parentes ora-
visse; hunc in monte, illam in horto; unde na-
tam Deiparam, oblatamque in templo, iisdem
sacerdotibus qui sterilem patrem sannis prosci-
derant; structis postmodum convivii mensis,
prodivisse puellulam coram levitis recumbenti-
bus; cantica in vulgus perque tribus omnes longe
insonuisse; tum sacram Virginem in templum
receptam, angelorum excepisse dapes; sancta-
que sanctorum ipsam loco sanctiorem inco-
luisse; chorosque deduxisse virginum faces præ-
se ferentium, solemque præcedentium justitiæ;
formosæ demum puellæ ut sponsus eligeretur, sor-
tem datam fuisse ab ipso Zacharia tum pontifice,
prodigiosa demum virga Iosephum divinitus præ-
monstratum fuisse; quibus adde, in nobili Annæ
cancio, ne alios memorem sacrorum verborum
commentarios, aperte respici ad priscam illam,
Verbi inter duos angelos, sub quercu Mambreina,
theophaniam. Ea sunt unius nostri et brevissimi
cantici emolumenta. Utinam vero minus perversi
codd. obtigerint!

XXVI.

CANTICUM DE SANCTO NICOLAO MYRRORUM EPISCOPO.

Πρὸς τὸ Ἥ παρθένος.

Juxta modulum : *Virgo hodie.*

α'. Ἐν τοῖς Μύροις, ἄγιε,
 ἱερουργὸς ἀνεδείχθης·
 τοῦ Χριστοῦ γὰρ σήμερον
 τὸ εὐαγγέλιον πληρώσας,
 ἔθηκας τὴν ψυχὴν σου
 ὑπὲρ λαοῦ σου·
 ἔσωσας τοὺς ἀθώους
 ἐκ τοῦ θανάτου·
 διὰ τοῦτο ἡγιασθης,
 ὁ μέγας μύστης
 τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος.

β'. Ἀνυμνήσωμεν νῦν
 τὸν ἱεράρχην ἄσμοσι,
 τὸν ἐν Μύροις λαοῖς
 ποιμένα καὶ διδάσκαλον,
 ἵνα ταῖς πρεσβείαις
 αὐτοῦ ἐλλαμρῶμεν·
 ἰδοὺ γὰρ ὤφθη
 ὄλωσ καθάρσιος
 ἀκήρατος πνεύματι.
 Χριστῷ προσφέρει

1. Apud Myros, o sancte,
 sacrorum factus es antistes;
 hodie enim, postquam Christi
 implevisti evangelium,
 posuisti tuam animam
 pro populo tuo;
 insontes fecisti salvos
 ab interitu:
 idcirco sanctus effectus es,
 o magne minister
 divinæ gratiæ.

2. Nostris nunc præconiis
 hierarcham celebremus,
 Myrensium civium
 pastorem et magistrum,
 ut suffragiis
 ejusdem decoremur:
 ecce enim se præbet
 penitus repurgatum,
 spiritu sincerum;
 Christo offert

Tendimus ad dubia, quibus vix non amandatur XXVI canticum de S. Nicolao, in quo melodus uberiore pompa turget, statim ab initio, ac præter Romani morem, linguam, melodiamque lædit, et in immensa erumpit honoris et magnificentiæ vocabula. Ea tamen in toto Oriente sancti thaumaturgi fama increbuit, ut nimius nunquam plausus haberetur, maxime in loco et die festo, in solemnī Myrorum panegyri, quin et ipsa in basilica sacro antistiti nuncupata, cui tum, dum hæc cecinit, melodus fortasse aderat. Quod si prisæ Romani purpuræ byzantinus aliquis rapsodus aut librarius spurios assuere pannos non erubuerit? Interim post sexcenta alia ejusdem argumenti, plus minus trita, lætor me in unico taurinensi codice rarum illud et ingens invenisse canticum, metro et melodia geminum

cum elegantissimo Romani hymno de Christo nascente, ut fere finem initio similem imponamus. Quo implentur codicis sex folia 24-26, per integra 25 troparia, quæ in versus numero 536 excurrunt, sub longiusculo frontispicio: Μηνὶ δεκεμβριῳ ζ', κονδάκιον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου, ἀκροστιχίς· Ἄθνος καὶ ὁ ψαλμὸς τοῦ Ἰωμανοῦ, πρὸς τὸ Ἥ παρθένος, ἤχ. γ'.

1. Χριστοῦ γὰρ ὅσιε edd. ven. et Rom. quæ tantum duas strophas servaverunt. Idem rhythmus est quam in cant. 1, nisi quod v. 4 una syllaba crescat, una vero minuantur v. 5, 7, quin et ultimum, ut est in cod. Θεοῦ τῆς χάριτος, æquum erat ad justum modulum revocare.

2. Conferenti famigeratum hirmum τὴν Ἐδέμ Βηθλεὲμ, notatu optimum videbitur θυσίαν ἀμωμον ab hirmo non penitus dissonare, uti suo loco di-

θυσίαν ἄμωμον,
τὴν εἰλικρινῆ,
θεῷ εὐπρόσδεκτον·
ὡς ἱερεὺς γὰρ
κεκαθαρμένος
καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῇ σαρκί·
ὅθεν ὑπάρχει ἀληθῶς
Ἐκκλησίας προστάτης,
καὶ ὑπέρμαχος δὲ ταύτης,
ὁ μέγας μύστης
τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος.

hostiam immaculatam,
integerrimam,
Deo acceptam;
pontifex siquidem
impollutus
tam mente quam carne ;
unde adest merito
Ecclesiae patronus
ejusque vindex,
magnus minister
divinae gratiae.

γ'. Ἴδου νῦν ἑορτὴ * τοῦ ἱεράρχου σή-
μερον * λαμπρυνθῶμεν, λαοὶ, * φαιδρῶς
πανηγυρίζοντες, * καὶ μέλψωμεν ὕμνον *
Χριστῷ τῷ σωτῆρι * Χριστὸς γὰρ τοῦτον *
δόξῃ ἐδόξασεν, * βροτοῖς δὲ κατέλιπεν *
φωστῆρα μέγαν * πᾶσιν ἐλλάμποντα, * ὡς ἱε-
ρουργὸν * τῶν μυστικῶν αὐτοῦ. * Ὡς εὐσε-
βείας * πλήρης ἐργάτης, * καὶ ἀντιλήπτωρ
θαυμαστὸς * τοῖς ὀρφανοῖς ἀνεδείχθης * καὶ
ὁ προστάτης χηρῶν * καὶ πρεσβευτῆς ὑπὲρ
πάντων, * ὁ μέγας...

δ'. Νῦν καιρὸς ἐξειπεῖν * τὰ θεῖα μεγα-
λεῖά σου, * ἀλλ' οὐδεὶς ἱκανὸς * πρὸς εὐ-
φημίαν λέξαι σε, * ὅτι μυροθήκη * Χριστοῦ
ἀνεδείχθης, * μυρίζων πάντας * τοὺς σοι
προστρέχοντας * τῷ μύρῳ τῆς χάριτος * τοῦ
παναγίου * Πνεύματος, ὅσιε * μύρον νοη-
τὸν, * μύρον φωτίζον τε, * τοὺς πίστει
τούτῳ * μυριζομένους, * καὶ κεχρισμένους
ἀληθῶς * τῷ θείῳ μύρῳ τοῦ Χριστοῦ, * ὅθεν
Μύροις ἐδείχθης * ἀντιλήπτωρ, ἱεράρχα, *
ὁ μέγας...

ε'. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς * τοὺς ἄρνas κα-
λεσάμενος, * καὶ ζωγρήσας αὐτοὺς * ἔνδον
τῆς μάνδρας κέκληκεν * ἀρπάξας δὲ τού-
τους * ἐκ τοῦ ἄλλοτρίου, * στεῖρῶ σφενδόνι *

ceatur; γὰρ post ἱερεὺς encliticum evadere; una
syllaba crescere in cod. v. 18 τῆς ἐκκλ. una vero
in eodem minui antepenultimum, omisso δὲ,
denique ultimum ut supra restitui.

3. ἐλλάμποντα cod. uti etiam supra ἐλαμφθῶμεν,
et in tr. 8. — τῶν μυστηρίων, rupto metro, jam ex
super. cant. στ. 7, 1 emendandum. — ad strictos

3. En igitur nunc in hac die pontifici sacra,
o populi, splendida illustremur panegyri, et
modulemur hymnum Christo Salvatori. Chris-
tus enim eum gloria adornavit, mortalibus-
que dedit magnum sidus omnibus luculen-
tum, sacrum scilicet mysteriorum suorum
opificem. Tu sane pietatis operator copiosus
ac mirificus patronus orphanis patuisti; tu
praesidium viduarum, et pro omnibus inter-
cessor, o magne...

4. Jam tempus est tua referendi facinora :
ast nemo par laudibus est enarrandis; Christi
quippe vas unguentorum factus es, suavitate
omnes perfundens, ad te currentes sub odore
gratiae sanctissimi Spiritus, o venerande; mys-
ticum es unguentum, unguentum illuminans
eos qui fide ungentur, qui vere divina Christi
unctione liniti sunt; hinc viris Myrensibus
extitisti patronus, o pontifex summe...

5. Pastor ille bonus agnos convocavit
suamque fecit praedam, eos in ovile voce
duxit, ereptos ex faucibus alienigenae, quem
communem omnibus hostem valida funda

melodiae apices legesis : ἐργάτης πλήρης τοῖς ἀν-
ὄρφ... ὁ χηρ. προσ. πρεσβευτῆς τε ὁ π. Nihil ego mo-
veo, donec alter codex adsit.

4. λέξαι σοι T. — φωτίζοντα τοὺς π. τοῦτο T.

5. προσκαλεσάμενος T. — ἔνδον pro accentu
idem quod ἐντὸς ex can. nostro XII. — καὶ κα-
ταβάλλων πᾶς. ἀρ. et in fine καὶ τῶν λοιπῶν T,

τοῦτον κατέτρωσεν, * τὸν πᾶσι πολέμιον * αὐτὸς οὖν πάλιν * νίκην ἀράμενος, * ὡσπερ καὶ Δαυὶδ * κατὰ τοῦ Γολιάθ, * λιθοκτονίσας, * καταβαλὼν τε * αἴρεσιν πᾶσαν δολερὰν * τοῦ Σαβελλίου τοῦ δεινοῦ, * Νεστορίου, Ἀρείου, * τῶν λοιπῶν αἰρεσιάρχων, * ὁ μέγας...

ς'. Στολισμῶ ἀρετῆς * σαφῶς περιβαλλόμενος, * ὡσπερ ἄλλος Μωσῆς, * ὁ μέγας ἐν τῇ χάριτι, * Νικολαε πάτερ, * εἰσῆλθες ἐν γνόφῳ, * ἐν τοῖς ἀδύτοις * ὄλως μετάρσιος * διήλθες, πανένδοξε, * τῇ θεῇ δόξῃ * καταυγαζόμενος, * καὶ μετ' Ἀαρὼν, * Λευὶ καὶ Σαμουὴλ * τὴν τάξιν τούτων * ἱερατεύων * Χριστῷ τῷ πάντων λυτρωτῇ, * ἱερομύστα εὐκλεές * διὰ τοῦτο ἀγγέλοις * ἐν τῷ φωτὶ συναυλίζεις * ὁ μέγας..

ζ'. Καιρὸς νῦν ἐξειπεῖν...

η'. Ἄλλος ὡσπερ Μωσῆς * ἐδείχθης, ἱερώτατε, * ἐν τῷ γνόφῳ εἰσδύς * τῶν ἀρετῶν, θεόπνευστε * ἐκεῖνος γὰρ νόμον * ἐδέξαστο θεῖον * αὐτὸς δὲ, πάτερ, * ὄλον δεξάμενος * τοῦ νόμου τὸν Κύριον, * χερσὶν ἀθώοις * τοῦτον ἐμέλισας * πιστοῖς, μεταδούς * θεῖα ὀψώνια, * ὅσπερ ῥύστα, * Χριστοῦ ὑπάρχων * καὶ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, * ὡς Ἀαρὼν καὶ Σαμουὴλ, * διὰ τοῦτο ἐλλάμπεις, * καὶ φωτίζεις τοὺς ἐν πίστει, * ὁ μέγας...

θ'. Ἰερῶς γὰρ ἡμῖν * ὁ ἀκριβῆς διδάσκαλος * ἐκδιδάσκει σαφῶς * τὴν γνῶσιν θαυμάτων αὐτοῦ, * τῆς ἀθειωρήτου * σοφίας τὴν χάριν. * αὐτὸς γὰρ πᾶσι * πλοῦτον δένειμεν, * ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν, * τοῖς δεομένοις * ὄλως ἐπήρκεσεν, * καθὼς ἐκβοᾷ *

confodit; ipse ergo quoque nactus victoriam, sicut David ab illo Goliath, lapide contrivit ac dejecit omnem hæreticam fraudem, tum Sabellii trucidis, tum Nestorii et Arii, ac cæterorum erroris ducum, ipse summus...

6. Amictu virtutis palam circumductus, ut alter Moyses, tu gratia multus, o Nicolae pater, densam in nubem ivisti, sublimes gressu per inaccessa loca transibas, o longe decore, Dei gloria irradiatus, ac proximus Aaroni, Levi et Samueli, secundum eorum ordinem fungens sacerdotio Christi omnium redemptoris, celeberrime sacrarum interpres; idcirco cum angelis in lumine inhabitas, o magne...

7. Jam tempus est etc., ut in 4°.

8. Alterius Mosis instar, tibi, sanctissime, contigit ingredi in nubem virtutum, o Deo afflate; ille etenim legem divinam accepit; tu vero, pater, totum accipiens legis auctorem, ipsum innocuis manibus dedisti membratim, fidelibus tradens divina fercula, o venerande liberator, qui stas in conspectu Christi et Dei, ut Aaron et Samuel; ideoque illustras et nobilitas eos qui credunt, o magne...

9. Sacro enim ore nos eximius magister edocet apertam mirabilium ejus scientiam, invisibilis nempe sapientiæ gratiam; hic namque cunctis divitias dividit, dispersit, dedit pauperibus, ad saturam distribuit, ut cantavit Dei ille parens David: Cornu ejus in gloria

quæ ad justam melodiam normam exornare decuit, quum illud de bono pastore troparium, conferendum cum cant. XVII, 12; XXII, 6, præ cæteris fulgeat.

6. ἐν γνόφῳ, sic sæpe ablat. ubi motus jubet aliam syntaxin. Quidni supra στολισμὸν? Etiam expectaveris καὶ κατὰ τοῦ Ἀαρ... τάξιν, ne præposterum notem in nominibus ordinem Σαμουὴλ καὶ Λευὶ, quæ pro modulo mutavi. — ἐν φωτὶ T.

7. Ex integro trop. 4 resumitur, vocula tantum

e sede mutata, sub initium, sine ulla quæ notatu digna sit, varietate.

8. τοῦτον μελίσσαντα πιστοῖς δὲ cod. gravi quidem ἀτοπήματι in loco insigni, ubi præstat sana et integra restituere verba, de dispersito in mensa eucharistica divino epulo, optima certe et exquisita, ut fere sapiant arcanæ antiquitatis indolem. — ὡσπερ Ἀαρ. T. — mel. καὶ τοὺς φωτίζ.

9. ἡμᾶς per me licet legas ab initio. — τῶν θαυμ. T. tum omisso καὶ id τῆς ἀθειωρ. — δεομένοις. Ps.

θεοπάτωρ Δαυίδ· * Τὸ κέρασ τούτου * ἐν δόξῃ
ἔσται, * καὶ ὑψωθήσεται φωτὶ, * ὅπως τῆς
θείας λαμπρυνθῆ * κατὰυγάσεως οὔτος *
πρεσβεύῃ τῷ Κυρίῳ, * ὁ μέγας...

ι'. Ὁ τὴν γῆν, ἀγαθὴ, * ἐφ' ὕδασι πη-
ξάμενος, * στήριζόν μου τὸν νοῦν * εἰς τὸν
φόβον σου, Κύριε, * τοῦ λέγειν καὶ πράττειν *
τὰ συμφέροντά μοι, * καὶ καταγγέλλειν *
βίον ἐνάρετον * τοῦ Μύροις οἰκήσαντος, *
καὶ μύρον θεῶν * ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, * ὥσ-
περ ποταμὸν, * ἀναπηγάσαντος, * μυρίζων
πάντας * τοὺς δυσωδίχ * ἀμαρτημάτων χα-
λεπῶν * νενοσηκότας τὰς ψυχὰς, * καὶ
ἡδύων τοὺς φθόγγους * καὶ τοὺς τρόπους
τῶν βοώντων· * Ὁ μέγας...

ια'. Ψήφῳ προγνωστικῇ * γεννήθης, ἱε-
ρώτατε, * ποσὶν ἔσσης εὐθὺς * ὀρθοποδῶν, Νι-
κόλαε, * δεικνύων ἐν τούτῳ * ὅτι συμπατή-
σεις * τὴν ἐπηρμένην * ὀφρὺν τοῦ δράκοντος, *
καὶ στήσεις τὴν ἄμετρον * αὐτοῦ κακίαν, *
τοῦ μὴ προβαίνειν νῦν * ἐπὶ τοὺς ἐν σοὶ *
πιστῶς προσφεύγοντας * καὶ ἀνυμνοῦντας *
τὴν ἱεράν σου * καὶ φωτοφόρον ἑορτήν, * ἣν
ἐμεγάλυνε Χριστὸς, * ὁ καλέσας σε, πάτερ, *
ἱερέα καὶ ποιμένα, * ὁ μέγας...

ιβ'. Ἀμβρακοῦ μὲν τὸ πρὶν * πρὸς προ-
φήτην ἐστέλλετο, * ἐπιφέρων τροφὰς * ἐν τῷ
λάκκῳ, ὡς γέγραπται· * αὐτὸς δὲ, θεόφρων, *
ισόμοιρον δρόμον * διατελέσας, * πόλιν
προέφθασας, * ἐν ἣ οἱ κατὰκριτοι * ἀδίκῳ
ψήφῳ * ὥσπερ ἐν λάκκῳ νῦν * ἔνδον τῆς
φρουρᾶς * δεινῶς κατείχοντο, * καὶ τοῦ θα-
νάτου * αὐτοὺς ἀρπάξας, * ζωὴν προέθηκας
αὐτοῖς * ἀντὶ βρωμάτων δαψιλῶν * διὰ
τοῦτο σωθέντες * παρ' ἐλπίδα σε ὑμνοῦμεν, *
ὁ μέγας...

ιγ'. Λυτρωθέντες σφαγῆς * ἀδικωτάτης,

CXI, 9 ὁ θεοπ. T. Ps. LXXXVIII, 25. — τοῦτο T.
— f. λαμπρυνθείς. — κατὰυγάσεως pro dat.

10. ἐφ' ὑδάτων T, solita librarii barbarie. — λέγ.
x. pr. vel inter absona spirat Romani indoles. —
ἐνάρετον, de quo cf. cant. XXII, 5; XXIV, 9. —
omisso τοῦ, primum pro otioso οἰκήσαντος arrisit
οὐκ αἰσάντος, nisi tonus obsisteret. — f. ἡδύων τοὺς
φθόγγους.

erit et exaltabitur, in lumine divino illus-
trandus radio, ac sequester Domino futurus
summus...

10. Tu, bone Deus, qui tellurem super
aquas fundasti, firma mentem meam in ti-
more tuo, Domine, ut dicam et agam quæ
mihi prosint, et enuntiem vitam præstantem
præsulis Myrorum, qui divinum unguentum
ex anima sua, uti fluvium, scaturire fecit,
odore perfundens omnes qui fetore imma-
nium criminum ægrotarunt animis, et sua-
viores efficiens sermones et actus claman-
tium : o magne...

11. Decreto fatidico natus es, sacratissime,
statimque pedibus stetisti rectus, o Nicolae,
eo ipso significans te conculcaturum esse su-
perbientem draconis ferociam, ejusque im-
mensam nequitiam esse cohibiturum, ne
etiam nunc erumpat in eos qui ad te fidenter
confugiunt, celebrantque tuam sanctam lu-
culentamque festivitatem, quam magnam ef-
fecit Christus qui te vocavit, o Pater sacer-
dotem et pastorem, o magne...

12. Olim quidem Habacuc ad prophetam
missus est, cibos ferens in lacum, uti scrip-
tum est. Tu vero, theophore, simile emen-
sus iter, urbem petisti, in qua rei, calculo
iniquo damnati, in truci carcere tanquam in
lacu, tum temporis tenebantur, eisque neci
ereptis vitam præstitisti, nedum cibos tan-
tum copiose impertires : ideo incolumes nos
ultra spem, te canimus, o magne...

13. Quos ab iniquissima cæde redemisti,

11. προγνωστικῷ T. — f. γεννηθείς. — ἐπὶ πόδας εὐθὺς
ἔσσης ὀρθοποδῶν, vic. T, duplici talo claudicans.

12. ἰσόμοιρον (sic) T. an novo melodi ludo de un-
gentis? — ζωῆς προέβ. T. — in fine τὸν μέ-
γαν.

13. f. τοῦ ἀπαλλάττ. — ἐπιλ. ἡμῶν T. — f. ἐνεθέ-
μεθα. supra quod abundat ἡμῶν in cod. excidit

ἐνδοξε, * οἱ τὴν σὴν φοβεράν * προστασίαν
καλέσαντες, * ἐδίδαξαν πάντας * καλεῖν ἐν
κινδύνοις * τὸ ὄνομά σου * καὶ ἀπαλλάττε-
σθαι * συμφορῶν καὶ θλίψεων, * ἐξ ὧν προ-
φθίσας * ῥύσαι τοὺς δούλους σου, * τοὺς ἐν τῷ
ναῷ * τῷ σῶ κραυγάζοντας. * Μὴ ἐπιλάβῃ. *
ἐν σοὶ γὰρ πᾶσαν * φροντίδα ψυχικὴν ἡμῶν *
καὶ τὴν τοῦ σώματος πιστῶς * ἀνεθέμεθα,
πάτερ, * καὶ ὑμνοῦμέν σε ἀπύστως, * ὁ
μέγας...

ιδ'. Μιμητὴς τοῦ Θεοῦ * κατὰ πάντα γενό-
μενος, * τὴν ψυχὴν σου, σοφέ, * ἔθηκας ὑπὲρ
ποίμνης σου, * αἰεὶ κινδυνεύων * ὑπὲρ ταύτης,
πάτερ, * διὸ καὶ πάντες * οἱ ποιμαινόμε-
νοι * τῇ ῥέθρῳ τῆς γλώττης σου, * φωνῆς
γλυκείας * ἀκούοντες, αὐτὴν * ἀνεγίνω-
σκον, * καὶ ἠκολούθουν σοι, * τοῦ ἀλλοτρίου *
ἀποχωροῦντες, * καὶ πρὸς μονὰς τὰς σὰς πι-
στῶς * κατασκηνοῦντες ὁμαδὸν, * μεθ' ὧν
ἅπαντας ἡμᾶς * ἐπιστηρίξῃς πρεσβείαις, * ὁ
μέγας...

ιε'. Ὁ Θεοβίτης ποτὲ * ἤγετο ἐπιδί-
φριος. * σὺ δὲ, πάτερ, ταῖς σαῖς * ἀρεταῖς
ὡς ἐν ἔρματι * ἐπιβάς, ἀνήλθες * ἐνδον τῶν
ἀδύτων, * μηλωτὴν ἄλλην * ἐγκαταλείψας,
σοῦ * τὸ σῶμα τὸ ἄμωμον, * ἀμαρτημά-
των * πέλαγος σχίζον τε * καὶ τὰς ἀμοιβὰς *
διπλασιάζον τε * τοῖς σοῖς οἰκέταις, * ὡς
Ἐλισσαίῳ * ἦλθεν ἡ δύναμις δισσωῶς * τοῦ
πανηγύου Πνεύματος, * οὐ ὑπάρξας δοχεῖον, *
ἐδείχθης θαυματοφόρος, * ὁ μέγας...

ις'. Σταυροτύπως Μωσῆς * τὸν Ἀμαλὲκ
κατέβαλε. * καὶ σὺ διὰ σταυροῦ * τὸν διὰ-
βολον ἐῤῥηξας. * διὸ καὶ τὸν παῖδα, * ὃν
ἔμελλεν ἄφνω * ἀπονεκρῶσαι, * ζῶντα πα-
ρέστησας * εὐχαῖς σου, Νικόλαε, * καὶ τῇ
ιδίᾳ * χόρῳ ἀπέδωκας. * ὅνπερ οἱ λαοὶ * κα-
τανοήσαντες, * πίστευε καὶ πόθῳ * προσήρ-
χοντό σοι, * εὐλογηθῆναι παρὰ σοῦ * καθιε-

post ψυχικὴν. — Myrorum et templi et urbis
vide melodum testem fort. ex oculis memi-
nisse.

14. γλυκείας φωνῆς T. — ἀνεγίν. αὐτὴν T. — ἐπι-
στηρήσῃ σαῖς T.

o praeclare, illi formidolosam exorantes tu-
telam tuam, auctores fuere ut cuncti in pe-
riculis invocent nomen tuum, et avertant
rerum casus ac tribulos; ex quibus promp-
tus educ servos tuos, qui in hoc tuo templo
clamant : « Ne nos obliviscare; tibi enim
« omnem commendamus curam animæ et
« corporis, o Pater, teque celebramus inde-
« sinenter, o magne... »

14. Dei æmulus per omnia factus, ani-
mam, o sapiens, tuam pro grege tuo posuisti,
pericula semper obiens propter eum, o pa-
ter; ideo omnes qui pascebantur sub virga
linguæ tuæ, suavi audita voce, eam agnosce-
bant, teque secuti, se ab alienigena remo-
vebant, et in tuas mansiones confidenter tur-
matim recipiebantur; quibuscum nos omnes
confirma suffragiis, o magne..

15. Olim Elias Thesbites in curru vectus
ferebatur. Tu vero, pater, in tuas, ut in cur-
rum, virtutes ascendens, usque ad inaccessa
penetrasti, relicta altera melote, corpore tuo
intemerato, quo peccatorum pelagus scin-
ditur, et duplicia dantur servis tuis, sicut
Eliseo duplo data sunt munera Spiritus sancti,
cujus cum vas fuisti, apparuisti prodigiorum
fœcundus, o magne...

16. Crucem effingens, Moyses debellavit
Amalecum; tu vero cum cruce diabolum dis-
secuisti; idcirco puerum illum, quem jam
occisurus erat, vivum erexisti tuis preci-
bus, o Nicolae, et suæ restituisti regioni, eum-
que agnoscentes populi cum fide et amore
ad te conveniebant, ut a te benedicerentur
enixe exorantes; verum sicut illis propitius

15. ἐπιδήριος ἤγετο T. — ἐνδον cf. tr. 5. — σχί-
ζοντα... διαπλασιάζοντα T. — ἀνεδείχθ. f. ἀνεδείχθης
θεοφόρος. — ἔλισσαίῳ T.

16. f. vert. τὸν ἔρρ. διαβ. — παρέσχοι T.

τεύοντες θερμῶς, * ἀλλ' ὡς τούτοις παρέ-
σχες * καὶ ἡμῖν τὴν χάριν δίδου, * ὁ μέ-
γας.

ιζ'. Τὸν σοφὸν Ἰωσήφ * μιμησάμενος,
ἐνδοξε, * ὡς ἐκεῖνος λαοὺς * ἔτρεψας καὶ
ἐχόρτασας, * μείζον δὲ τοῦ τότε * τὸ νῦν
πεπραγμένον * ἐκεῖνος μὲν γὰρ * σῖτον ἐσκόρ-
πιζεν * πλουσίως τοῖς χρηζούσι. * σὺ δὲ,
θεόφρων, * πᾶτερ Νικολαε, * τὸν λόγον τοῦ
Χριστοῦ * ἐπήγγειλας σοφῶς, * κ' εἰς τὰς
καρδίας * τῶν πενομένων * ἐπεχορήγεις,
ἐκδοῶν. * Ὅτι οὐ ζήσεται βροτὸς * ἐπὶ μόνῳ
τῷ ἄρτῳ. * ὁ πιστῶς σὲ ἀνευφήμουν, * ὁ
μέγας...

ιη'. Ὁπαδὸς ἀψευδῶς * τῶν ἀποστόλων,
πάντημε, * γεγονῶς τὴν αὐτῶν * πολιτείαν
ἐξήλωσας, * Νικολαε πᾶτερ, * σοφὸ ἐρέρ-
χα. * διὸ καὶ πάντα * πᾶσι γενόμενος, * τοὺς
πάντας ἐκέρδησας. * τοὺς μὲν πλουσίους *
ἐν αὐστηρότητι * μὴ κακοποιεῖν * αἰεὶ ὠθού-
μενος. * πτωχοὺς δὲ πάλιν * παιδεύων φέ-
ρειν * μετὰ χαρᾶς τοὺς πειρασμούς, * καὶ
ἀναμένειν τὸν μισθόν, * ὃν παρέχει ὁ μόνος *
ἐλεήμων, σὲ δοξάσας, * ὁ μέγας...

ιθ'. Ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς * ταπεινώσεως,
ἄγιε, * τὴν ψυχὴν δεσμευθεὶς, * ὀργιζόμενος
πώποτε * οὐδ' ὄλωσ ἐφάνης * κατὰ τοῦ πλη-
σίον, * τὸν γὰρ ἐτέρως * δόγμα ἀλλόφυλον *
τῇ πίστει συνάπτοντα * ἐξουθενήσας * καὶ
ἀπωσάμενος, * ὕστερον αὐτῷ * πραεῶς ἐφη-
σας. * Δεῦρο, ἐταῖρε, * διαλλαγῶμεν, *
ἵνα ὁ ἥλιος ἡμῶν * μὴ ἐπιδύσῃ τῇ ὀργῇ. *
Διὰ τοῦτο καὶ φίλος * ἀνεδείχθης τοῦ Κυ-
ρίου, * ὁ μέγας....

κ. Ῥύπον βίου φυγὼν * τὴν ἀγνείαν ἐν-
δέδυσσο, * καὶ ὡς ψάλλει Δαυιδ * ὁ μέγας
ἐν τῷ Πνεύματι. * ἀθῶος τὰς χεῖρας *
ἐνίψω, θεόφρων, * κυκλῶσαι θέλων * θυσια-
στήριον * τὸ πᾶσιν σεβάσιμον, * ἐν ᾧ ἀμέμ-

fuisti, ita nobis nunc tuam largire gratiam,
o magne...

17. Iosephum sapientem imitatus, o præ-
clare, ut ille, sic tu nutriti populos et
satiasti. Immo plus quam olim nunc factum
est : ille enim frumentum distribuit ubertim
indigentibus ; tu vero, Deo abundans, o Ni-
colae pater, sermonem prædicationis Christi
in pectora inopum prudenter erogavisti,
clamans, non in solo pane hominem vivere.
Cum fide ergo tibi plaudebant, o magne....

18. Vestigia sine errore secutus apostolo-
rum, o clarissime, vivendi eundem morem
æmulatus es, Nicolae pater, hierarcha pru-
dens ; idcirco omnibus omnia factus, omnes
lucratus es : divites quidem, ne cum arro-
gantia male premant, semper exhortatus ;
pauperes vero contra erudiens, ut cum gau-
dio ferant molestias, et expectent merce-
dem quam retribuit solus misericors, a quo
glorificaris, o magne...

19. Altissima humilitate dum tuam, o
sancte, animam constringis, nunquam exar-
descere visus es in proximum ; nam eum
qui alterum dogma a fide alienum compara-
vit, ad nihilum redigens abigensque, de-
mum ipsi mansuete dicebas : « Agedum,
« mi care, reconciliemur, neque sol in ira
« nostra occidat. » Ita et Dei amicum te
præbui, o magne...

20. Sordes vitæ effugiens, innocentiam in-
duisti, et sicut psallit David magnus in spi-
ritu ; innocens lavisti manus, o Deo plene,
ut circuire lubens altare omnibus veneran-
dum ; in quo dum impollute, o pater, mac-

17. μιμησάμενοι T. — λογον τῆς Χρ. ἐπαγγελίας σ.
εἰς τ. κ. T. ἐπὶ ἄρτῳ καὶ ἔθεν πιστῶς T. Haud semel
vidimus δ pro διό. — μόνῳ, ἔθεν T. Matth. IV, 4.

18. ἀνεξήλωσας T. — πᾶσι I Cor. IX, 22. — ὁ
σε δοξ. T.

19. τῶν γὰρ T. — ὀργῇ. Ephes. IV, 26.

20. πάση τῇ γῇ T. — Ἁαρὼν ὡς T. — Iterum
cuique vel non monito splendeat altera eucharis-
tici convivii ἑκφρασις luculenta. Cf. ps. XXV, 6.

πτως, * πάτερ, θυόμενος * τὸν ἀμὸν Θεοῦ, * ἐδείχθης πίσῃ γῆ * Ἀαρὼν ἄλλος, * στολὴν οὐ πλύνων, * ἀλλ' ἀπαλείφων συμφορᾶς * τοῦ πιστοτάτου σου λαοῦ. * διὸ σπεῦσον καὶ φθῆσον, * σῶσον ἡμᾶς σαῖς πρεσβείαις, * ὁ μέγας...

κα'. Ὡς δογματῶν ὀρθῶν * φύλαξ ὢν ἀκριβέστατος, * τοὺς ἐτέρως φρονεῖν * ἐπιχειροῦντας ἤλασας * ἐκ τῆς τοῦ Κυρίου * αὐλῆς, ἱεράρχα, * καὶ τῆ σφενδόνη * τῶν σῶν ἐντεύξῃ * αὐτοὺς ἐθανάτωσας. * διὸ καὶ κλέος * ἄνωθεν εἰληφας, * βασιλεύσει γῆς * ζῶν ἐπιφαίνεσθαι, * καὶ μετὰ τέλος, * ὡς ζῶν προφθάνεις, * καὶ ἀπαλλάττεις πειρασμῶν * τοὺς τὸ σὸν ὄνομα πιστῶς * ἐν κινδύνοις καλοῦντας, * Νικόλαε. σὺ γὰρ πέλεις * ὁ μέγας.

κβ'. Μὴ βραδύνης τὴν σὴν * προστασίαν δωρήσασθαι * τοῖς ἐν πίστει θερμῇ * αὐτὴν χρίζουσι, πάντιμε, * αἰεὶ γὰρ σὲ πάντες * προστάτην καὶ ῥύστην * ἐν πειρασμοῖς τε * καὶ περιστάσεσιν * συνήθως προβάλλομεν, * πεπειραμένοι * τῆς σῆς ταχύτητος * καὶ τῆς συμπαθοῦς * στοργῆς σου, ἄγιε, * πῶς παρ' ἐλπίδα * δι' ὄνειρῶν * ἄνδρας ἐβρύσω τῆς φρουρᾶς * θανατωθῆναι μέλλοντας, * ἐπὶ μνήμης δὲ μόνον * τὸ ὄνομά σου κεκτημένους, * ὁ μέγας...

κγ'. Ἀθυμία πολλή * ὧν ἡμᾶς διεδέξατο * ἐξ ἀμέτρων κακῶν, * καὶ οὐκ ἔστιν ἀνέπνευσις, * ἀλλὰ σὺ προφθῆσας, * Νικόλαε πάτερ, * κεκακωμένους * ἐξ ἀπογνώσεως, * καὶ ἄδη ἐγγίζοντας, * παρασχοῦ ῥῶσιν * τῆς ἐν σοὶ χάριτος, * φάρμακον τιθεῖς, * θεομακάριστε, * τῆς μετανοίας * τὸ γλυκὺ πόμα, * καὶ ἀναψύχων εὐχερῶς * τῇ τῆς ἐλπίδος ἀσφαλεῖ * προσδοκίᾳ, νῦν ὅπως * σωζόμενοί σε ὑμνῶμεν, * ὁ μέγας.

κδ'. Νενευκότες πρὸς γῆν * καὶ ψυχῇ καὶ

21. σφενδόνη, cf. tr. 5, ac Nicephorum nostrum in hoc Spicil. t. I, p. 373. — βασιλεῖς τ. γ. — μετὰ τέλος. — ἀπ. πειρασμοῖς. — κινδύνοις καλοῦσι, totidem menda librarii, vix melo tribuenda.

22. θερμῇ χρίζουσι ταύτην T, rupto metro.

tasti agnum Dei, universæ terræ visus es alter Aaron, stolam non lavans, at expungens calamitates fidelissimæ tuæ gentis : prope ergo, adesto, salva nos tuis precibus, o magne...

21. Cum sanorum dogmatum custos fores vigilantissimus, quoscumque secus sentire molientes pepulisti ex ædibus Domini, o pontifex, et funda precum tuarum morte percussisti; unde supernum illud decus habuisti, ut terrenis imperatoribus, vivus adhuc, conspicuum te dares, utque post obitum, ut vivens, accurreres et a periculis eos redimeres qui cum fide nomen tuum in discriminibus invocant, o Nicolae; tu namque es magnus.

22. Noli differre tuum largiri præsidium deprecantibus fervida cum fiducia, o illustrissime; semper enim te omnes proponimus in periculis et ærumnis patronum et vindicem perpetuum, experti qui fuimus tuæ in nos promptæ et benignæ voluntatis, o sancte; quo modo præter spem, homines per somnia eruisti ab ergastulo, qui morituri erant, nec nisi ex memoria nomen tuum usurparunt, o magne...

23. Desperatio multa nunc cœpit nos ab immensis nequitiis, neque est unde respiremus : tu vero properans, o pater Nicolae, ad nos qui desperationis malo tradimur, et in infernum accedimus, da robur tuæ in nos gratiæ, o per Deum beate, præbens uti pharmacum suave poculum pœnitentiæ, et certa nos spei expectatione dextere refrigerans, ut facti nunc incolumes te canamus, o magne...

24. Inclinati in terram mente simul et

23. ἀνάνευσις T. — f. ῥῶσιν παράσχες, sed cf. tr. 16. — pro acc. γλ. τὸ πόμα. — νῦν ante ὅπως om. T.

24. σοὶ προφθ. T. — ταπεινῶ κέρας T inepte. — τὸ ὄνομα id.

τῷ σώματι, * προσκαλούμεθά σου * τὴν
ὄξειαν ἀντίληψιν * θανάτου ῥομφαία * ἡμᾶς
γὰρ συνέχει, * καὶ τυραννοῦσιν * ἐχθροὶ ἀσώ-
ματοι, * Νικόλαε ὄσιε, * οὐς σὺ προφθά-
σας * δεῖξον ἀνίσχυρον * γνώμην δολερᾶν, *
καὶ ὑψηλόφρονα * ταπεινοῦ, κέρας * ὑψῶν ἐν
πᾶσι * τῶν εὐφημούντων σου πιστῶς * τὴν
παναγίαν ἑορτὴν * ἐξ ἀγάπης καρδίας, *
καὶ καλούντων ὄνομά σου, * ὁ μέγας...

κε'. Οὐδεὶς ἐν πειρασμοῖς * σέ ποτε προσ-
εκάλεσεν, * καὶ τὴν λύσιν εὐθὺς * οὐκ ἐδέ-
ξατο, ἄγιε. * τοὺς μὲν ἐν θαλάσῃ, * τοὺς δὲ
ἐν τῇ γῇ γὰρ * οὐ διαλείπεις, * σώζων ἐκά-
στοτε, * ὡς ἔχων τὸ δύνασθαι * παρὰ τοῦ
μόνου * πάντα ποιήσαντος, * καὶ νῦν τὴν
ισχὺν * δωρουμένου Θεοῦ * τοῖς αὐτοῦ δού-
λοις, * ὡς ὁ προφήτης * μεγαλοφῶνως ἐκ-
βοᾷ. * Τῶν φοβουμένων τὸν Θεόν * ἐκπλη-
ρώσει τὴν γνώμην, * ὧν καὶ αὐτὸς εἰς ὑπάρ-
χεις, * ὁ μέγας...

κς'. Ὑλικῶν ἀφορμῶν * οὐκ ἐφίεσαι,
στέφανον * ἐκ χειρὸς τοῦ Θεοῦ * κομισάμε-
νος, ἐνδοξε, * τὰ γέρα τῆς νίκης, * Νικόλαε
πάτερ, * ἀλλ' ὡς ὑπάρχων * αἰεὶ φιλόστορ-
γος, * τὸν ὕμνον νῦν πρόσδεξαι, * ὃν ἐξ
ἀπόρων * χειλέων ἐπλεῖξα * μύρω σῶν εὐχῶν *
τὸ τῆς καρδίας μου * δυσῶδες ἅπαν * κα-
ταμυρίζων, * καὶ καταρδεύων μου τὸν νοῦν *
ὑμβροῖς τοῦ θεοῦ Πνεύματος * τοῦ δοξάζειν
αἰεὶ σε * εἰς τοὺς αἰῶνας αἰῶνων, * ὁ μέγας
μύστης * τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος.

25. οὐ διαλείποις T. — δεδωρουμένου sic T. —
mel. pro tono παρέχοντος. — ἐκπληρώσει τὸ θέλημα
T. Ps. CXLIV, 19. — καὶ αὐτοῖς T.

26. ἀφορμῶν οὐ προίεσαι T, subversa sententia.
— μύρον id. male. — εἰς αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνας T,
dissoluto metro ex ultimo sphalmate et continuo
librarii vitio. Sed ὑμβροῖς τοῦ θεοῦ πνεύματος refer
ad illud Romani paschale poemation, tr. 20, quo
nihil eximio melodo dignius. Cæterum cum multa
alia, tum illud me de poematis sinceritate sus-

corpore, tuam deprecamur citam tutelam;
nos enim gladius mortis urget, ac tyrannide
premunt hostes invisibiles, o sancte Nicolae;
tu eos præveniens, fac sine robore iaceat
consilium perfidum, et superbum deprime
despicientem; cornu exaltans in omnibus eo-
rum qui cum fide et amore cordis festivi-
tatem tuam celebrant sacratissimam, ac no-
men invocant tuum, o magne...

25. Nemo te in tentationibus unquam in-
vocavit, quin statim liberari contigerit, o
sancte; sive in mari, sive in terra non dese-
ris, continuo salvos faciens, tantum enim
vales ab eo qui solus omnia fecit, in Deo qui
etiam nunc virtutem suis largitur servis, si-
cuti magna voce propheta canit: « Timen-
« tibus Dominum implebitur voluntas; »
quorum sane unus es, o magne...

26. Mundanas opes non optavisti, qui co-
ronam e manu Dei acquisivisti, nobilissime,
trophæa nempe victoriæ, o Nicolae pater;
sed pro tua solemni clementia hymnum nunc
recipe, quem impeditis texui labiis, fetorem
pectoris mei unguento tuarum precum suave
olenti perfundens, et irrigans mentem meam
imbribus divini Spiritus, ut tuam merear
dicere gloriam in sæcula sæculorum, o
magne divinæ gratiæ magister.

pensum tenet, quod in acrostichide pars prior
αἴνος καὶ, ad novem strophas referenda, superflua
adeo otiaur, ut idem troparium in 4° et 7° loco
frigide resumatur cum iisdem verbis, novumque
fiat exordium, ac series quædam historica inde se-
cundo alveo decurrat, nec tamen satis continua
quin fortasse plura potuerint e loco suo au-
ferri vel moveri. Si quis ergo sive priora, sive
nonnulla vel ex posterioribus ambigua ducat et
sublestæ fidei, nolim ego lamentis contendere.

XXVII.

DE SANCTO SIMEONE STYLITA.

- α'. Τὰ ἄνω ζητῶν,
 τοῖς κάτω συναπτόμενος,
 καὶ ἄρμα πυρὸς
 τὸν στῦλον ἐργασάμενος,
 δι' αὐτοῦ συνόμιλος
 τῶν ἀγγέλων γέγονας, ὅσιε,
 σὺν αὐτοῖς Χριστῷ τῷ Θεῷ [ἡμῶν.
 πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων
- β'. Τοῦ Συμεῶν τὸν ἄμεμπτον βίον
 ποία γλῶσσα ἀνθρώπων
 ἐπαρκέσει ποτὲ
 πρὸς ἔπαινον ἐξηγήσασθαι;

1. Superna dum quæris,
 mixtus adhuc terrenis,
 et igneum in currum
 columnam instruis,
 per eam socius
 angelorum factus es, sancte vir,
 cum iisdem ad Christum Deum
 suffragia indefessa præstans pro omni-
2. Simeonis integerrimam vitam, [bus nobis.
 quis hominum fando
 poterit unquam
 dignis enarrare laudibus?

Nullum fere ex his canticis erit, in quo non aliquid subeat inexpectatum; en iam habemus in hoc XXVII duplicem Romanum, si quid video: unum ab initio classicum et veterem, et post pauca alterum recentiore et barbarum, qui prioris fortasse genuinum opus expulit, ut sua nobis incondita et larvata metra intruderet. Clamat ipsa res, proditque mendacium, dum superne formosum ac venustum opus statim in monstra abit et in turpia desinit ἀτοπήματα. In ipsa acrostichide iam purpuræ pannus male assutus rumpitur. Dum enim, vero ut simile videtur, primus melodus incæperit cum solemnî serie: Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ, solum superest primum troparium a littera T oriundum, utputa τοῦ Συμεῶν κ. τ. ἐ., cætera misere avulsa evanuerunt, ut sequentium tropariorum rudis alius filius nectatur: αὕτη ἡ ᾠδὴ τοῦ ἐλαχίστου Ῥωμανοῦ, et quam pingui et horrido tramite tela compacta est! Quæ si ita fuerint, dolendum enimvero est, excidisse grande opus in laudem prodigiosi illius Simeonis stylitarum principis, tam virtute quam columna sublimis, et quod exegit monumentum cœqualis, conterraneus, Romanus. Quid si fur audax vela daturus, præ oculis habuerit hirmum longe nobilem, ipsi coryphæo Petro nuncupatum: τράνωσόν μου? Quibus sus deque versis, sub Romani ementito nomine, barbarus ille nihil melius excogitavit, quam humilem vitam ab Antonio, Simeonis discipulo, scriptam κατὰ πόδα sequi et

retractare. Quem nos utcunque sequemur, lutosæ plantæ vestigia terentes, nec nisi quæ ad necessitatem metri syllabici pertinent, caute sollicitantes. Cæterum nobis desunt tres palmares codices, corsinius, mosquensis, taurinensis, nisi quod ex notula mihi perhumane missa disco adhuc superesse quatuor priora troparia in mutilis et evanidis ab initio foliis cod. mosq. Totum trop. post 20 excidit. Unus cætera omnia nobis servavit cryptoferratensis Δ. α. I, f. 7. Sunt versiculi novem supra trecentos, sub illo lemmate: Μηδὲς σεπτεμβρίου α', κονδάκιον, ἤχ. β', φέρον ἀκροστιχίδα· αὕτη ἡ ᾠδὴ τοῦ ἐλαχίστου Ῥωμανοῦ.

1. τὰ ἄνω. Insigne adeo remansit hoc exordium ut quum centies cæteri melodi certatim id usurparent, etiam inscribatur πρὸς τό· τοῦ Συμεῶν, in festo S. Theodori militis, die 8 februarii, ubi duplex modulus est, prior τὰ ἄνω, posterior τράνωσόν μου. — τοῖς ἄνω inepte cod.

2. Archetypi melodiam, scilicet τράνωσον, ita refingere melodus voluit, ut post brevem v. 7 similem alterum statim adderet, ne duo prolixi versus fere sibi succederent: sed frustra, et saltem in duobus trop. consilio haud inepto cecidit. — ἐπαρκέσει ed. ven. — ἄθρα ed. rom. typis oberrantibus. — καὶ ante μεγάλ. om. ven. ψάλλ. ἀπαύστως, edd. et cod. postulante metro in fine oxytonum, et quam pigebit idem mox recoquere! Nec plura edd. ac nisi fallar, Romani hactenus hæc.

Ὁμῶς ὑμνήσω, Θεοῦ σοφία,
τὰ τοῦ ἥρωος ἄθλα καὶ τοὺς ἀγῶνας,
τοῦ ἐν τῇ γῇ [τοῖς,
ὡς φωστῆρος φανέντος τοῖς πᾶσι βρο-
μεγάλως τῇ καρτερίᾳ
τῷ χορῷ τῶν ἀγγέλων ἐλλάμπαντος,
σὺν τούτοις γὰρ ψάλλων συνεχῶς
ἐγκρατεῖα ἀγνεῖαν ἐκτίσαστο, [ἡμῶν.
πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων

Attamen canam, Dei favente sapientia,
herois facinora et certamina,
qui in terra illuxit
cunctis mortalibus, sideris instar,
et magna luce ob fortitudinem,
angelorum in choro resplendet,
quibuscum sine fine psallens,
abstinentia puritatem adeptus est,
suffragia præstans indefessa pro omni-
[bus nobis.

γ'. Ἄνωθεν ἔχων τὴν θεῖαν χάριν, * καὶ
οὐράνιον δόξαν * τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ * ἀπὸ
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, * οὗτος ἀκμάσας τῇ
ἡλικίᾳ * ἐκαρτέρει ἀπαύστως, τῇ ἐκκλησίᾳ *
πίστει δεκτῇ * ἐπακούσας εὐρύθμως τῶν θεῶν
γραφῶν * ἀμέμπτη διδασκαλίᾳ, * ἐκ Θεοῦ
ὁ σοφὸς κυβερνώμενος, * ὁδῶ εὐθείᾳ πορεύε-
ται, * καὶ λιμένα γαλήνης κατέλαβεν, *
πρεσβεύων...

3. Cœlitus divinam gratiam adeptus ac su-
pernam gloriam ei concessam ex utero ma-
tris, hic iuventa florens fortia toleravit, dum
in ecclesia, cum fide probata rite exaudiens
divinas scripturas iuxta sinceram doctrinam,
vir sapiens a Deo gubernatus, per rectam
viam graditur, ac tranquillum in portum ac-
cessit, suffragia præstans...

δ'. Ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἀγίου *
ὑπερξέσας, τῇ πίστει * κραταιοῦται ψυχὴν, *
καταφρονεῖ τῶν προσκαίρων τε * βίον ἀκτή-
μονα γὰρ ποθήσας, * τὸν ἀβέβαιον βίον κα-
ταλιμπάνει. * λαθραῖον ἦν * τοῖς γονεῦσι τὸ
δράμα τοῦ γόνου αὐτῶν. * πάντα δὲ ἐξερευ-
νῶντες, * οὐχ ἐώρακαν ἔτι τὸν φίλτατον. *
πηγὰς δακρῶν ἐκφέροντες, * τὸ ἐγκάρδιον
πῦρ οὐ κατέσβεσαν * πρεσβεύοντος πόθῳ ὑπὲρ
πάντων ἡμῶν.

4. A Spiritu sancto superaccensus, in fide
animam confirmat, spernitque caduca; vi-
tam enim pauperem ambiens, fluxum sæcu-
lum derelinquit; abscondita fuit etiam paren-
tibus filii sui vitæ ratio; qui ubicumque
investigantes, nullibi dilectissimum amplius
viderunt; fontes fletuum effundentes, haud
extinxerunt intimum ignem deprecantis cum
amore pro omnibus nobis.

ε'. Τὸν κοσμικὸν ἀπέδου χιτῶνα, * ἐναγῶ-
νιον ἄθλον * ἐξαντλῶν ὁ σοφὸς, * στολὴν
τριχίνην ἐνδύεται, * σάρκα ἐν πύνοις κατα-
δαμῶν, * ἐμπιέσας αὐτὴν σηπτῷ τῷ σχοι-
νίῳ. * ἄθλον ἦν * τὸ πραχθέν τε μυστήριον
τοῖς ἀδελφοῖς. * κρυφίως τοῦτο τελέσας, *

5. Sæculi exuit tunicam sapiens, ut athle-
ticum certamen exerceat; hirsutam induit
stolam, laboribus carnem conterens, arcte
eam putrefacto constringens fune. Occulta
fuit fratribus arcana vivendi consuetudo. Id-
ipsum clam perficiens, asperitates animose

3. χάριν τὴν θεῖαν melodia suaderet et alia id
genus bene multa, quæ quum non senserit me-
lodus hebes, tacitus prætereo. — ἀκμάσας, — τὴν
δόξαν δοθ. cod.

ducebant veteres melodi quidquam illis addere
vel mutare; recentiores vero, ut noster, qualis-
cumque sit, liberius canunt.

4. ὑπερξέσασα πίστει κραταιοῦται ψυχὴ καταφρονού-
των προσκαίρων λοιπὸν sic mosquens. Recte lege-
retur τῶν τε προσκαίρων καταφρονεῖ, tum infra: ἐξε-
ρευνῶντες δὲ πάντα. — De ἐώρασαν multa Winer. l.
l. 73. — δακρ. ἐκπέμποντες M. πρεσβεύοντος πόθῳ.
Cum ἐφύμνια primitus plebs vociferaretur, piaculo

5. ἐμπιέσας αὐτὴν δσέπτῳ σχοινίῳ, sic multa cod.
aut apographi corruptela. Frustra emendaveris
ἐμπλήσας, ut tr. 27 legitur. — ἄθλον ἦν τὸ πρα-
χθέν τε μυστήριον idipsum est quod supra in eod.
loco: λαθραῖον ἦν τοῖς γον. δράμα, quin et in tr. 8
ἄθλον οὖν... τὸ δράμα, at præter otiosa recocta,
certe Romanum tanta egestas dedecet.

ἀλγηδόνας προθύμως ὑπέφερε, * πιστῶς τῷ πλάστῃ δεόμενος * ἀσκανδάλιστος μείναι καὶ ἄμεμπτος, * πρεσβεύων...

ζ'. Ἦσθετο τούτου τις τῶν σὺν τούτῳ, * καὶ κινήθεις τῷ φθόνῳ * ὑπὸ τοῦ πονηροῦ, * τῷ ἡγουμένῳ ἐβόησεν. * Ἐγνωκὰ τινα ἐνταῦθα, πάτερ, * ἀλλοιοῦντα κανόνα τῆς ποιμνης ὅλης. * τὰ χυνοὺν οὖν, * διασκέδασαι τοῦτον τῆς μάνδρας ἡμῶν, * βαρὺς γὰρ ἐστὶ τοῖς πᾶσιν, * ἀπαράδεκτος ὅλως ὁ ἄσιτος, * πεινῶσιν τροφήν ὀωρούμενος, * οὗτος γὰρ κραταιῶς ἐγκρατεύεται, * πρεσβεύων...

ζ'. Ἦλθεν δρομαίως ἐπὶ τὸν τόπον * καὶ κατεῖδεν τὸν ἄνδρα * καὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ * μεστὴν σκωλήκων, ὡς γέγραπται. * μείνας οὖν ἐκθαμβος αἰφνιδίως, * ἐκδυθῆναι τὸν ὄσιον ἐπιτρέπει, * ὦπερ γυμῶ * ἀτενίσας, ἐξέστη ἐν φόβῳ δεινῷ, * τὰ ἔλκη βλέπων ἐν τούτῳ, * τὴν φρικώδη πληγὴν καὶ ἀνίατον, * ὀσμὴν δυσώδη ἐκπέμπουσαν. * ἐν ὀδύναϊς γὰρ ἦν ὀδυνώμενος, * πρεσβεύων...

η'. Ὡς δὲ τὴν σάρκα τὴν νεκρωθεῖσαν * ἀποτέμνουσι ζίφει * ἐκ σπλαγγίνων αὐτοῦ * σὺν τῷ σχοινίῳ τῷ ἔνδοθεν, * φέρει προθύμως τὰς ἀλγηδόνας, * ὡς ὁ μέγας Ἰὼβ ἐπὶ τῇ κοπρίᾳ. * ἄδηλον οὖν * ἀμφοτέροις ἀπέβη τὸ δρᾶμα φρικτῶς. * ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἤβουλήθη, * Συμεὼν δὲ αὐτὸς ἐπεθόμησε. * γυμνὸς παλαιοῦ ὁ ἱερός, * τοῦ ἀσάρχου τὴν νίκην ἐνίκησεν, * πρεσβεύων...

θ'. Δύο εἰκόνων μίαν στορίαν * τοῦ ἀγῶνος ἐκείνων * τῶν τερπνῶν ἀθλητῶν * αὐτοῖς τοῖς ἔργοις κατίδωμεν. * πρῶν Ἰὼβ ἐν πληγῇ ὑπάρχων * ὠνειδίσθη ἐν γλώσσει τῶν βασιλέων. * νῦν Συμεὼν * ἐδιώχθη ἐν φθόνῳ τῆς ποιμνης αὐτοῦ. * παντὶ γὰρ πέφυκεν

6. Melodia accurata requirit κινήθεις τε, sed vix melodus metricam legem curat in syllabis et ultimo accentu; immo nec linguæ parcat, qua fort. exigeretur: διασκέδασαι αὐτὸν ἐκ τῆς μάνδρας. — Post ὅλης statim regeritur ὅλως ὡς ἄσιτος.

7. ὄσιον ἐπιτρέπει inepte cod. pro ἐπιτάσσει, nisi fort. byzantinis idem sit ἐπιτρέπει. Etiam ἐκπέμποντα cod. f. respectu ad τὰ ἔλκη.

8. ἐκ τῶν σπλ. cod. — Suspicio ἀδῆλον ἐν ἀμφ.

sustinuit, cum fide conditorem deprecatus, ut sine offensa et absque labe maneret, suffragia præstans...

6. Id vero sensit aliquis ex fratribus, ac motus livore a maligno, clamavit hegumeno: « Agnovi, Pater, quemdam hic pervertentem regulam totius gregis; cito ergo expelle talem ex ovili nostro; gravis enim est omnibus, minime tolerandus, cibum qui respuit, dapesque dat pauperibus; fortiter enim abstinet, suffragia præbens...

7. Cursu locum petiit abbas, virumque invenit et stratum eius vermibus scatentem, ut habet historia; manens igitur pavore subito correptus, exui sanctum iubet, nudumque intuens, vehementer horruit, considerans eius ulcera, formidolosam plagam et insanabilem, fœtore graveolentem: doloribus enim cruciabatur, suffragia præbens...

8. Quum autem emortuam carnem ferro secant ex visceribus eius, una cum fune intus inserto, fortiter cruciatus sustinet, ut magnus Iob in stercore. Inauditum ab utroque horrendumque datum spectaculum: iste quidem nolens, Symeon vero anhelans ferebat; vir sanctus vetere exutus homine, angelicam victoriam retulit, suffragia præbens...

9. Unam geminæ imaginis historiam in palæstra et operibus nobilium athletarum intueamur. Olim Iob plaga percussus lingua regum in ludibrium vertitur, nunc Simeonem insequitur gregis sui invidia; cuius enim homini id more contingit: si ceciderit

tum τῷ μὲν γὰρ respectu ad Συμεὼν δὲ αὐτὸ, sic cod. — παλαιῶν id. cf. Ephes. IV, 24. Impedita plura sunt, nec liquet an vir sanctus victoriam ab angelo pravo, vel uti alter ipse angelus, retulerit.

9. Ἱστορίαν quidem habet cod. sed rupto metro, ut mente saltem legerit μελοργός, more græculorum, στορίαν, quod non omisit Cangius, silet vero Sophocles nuperrimus. — πτωχός δὲ καὶ πένης, ieiunum glossema. Pergit διώκ. ὑπὸ τῶν μει-

τοῦτο * ἐκπεσῶν δυνατὸς μукτηρίζεται, * πτωχὸς δὲ διώκεται ὑπὸ * τῶν μειδῶντων τὸν Κύριον, αὐτὸς δὲ * πρεσβεύει ἀπάύστως...

ί'. Ἦλθεν δακρύων ἐν τῇ ἐρήμῳ * ἄνυδρον ἐπὶ φρέαρ * διωχθεὶς ὁ σοφός * * καὶ ἐν τούτῳ ἐγκατέρχεται, * ἄλγισι τοῦ σώματος ὠδίνας, * ἀμφοτέροις τοῖς μέλεσι τετραμένως. * Ἦν δὲ ἐκεῖ * κατοικία θηρῶν ἐρεπῶν τε δεινῶν * * κατοικεῖν ὁ σεπτὸς κατεδέξατο * Ἠλίαν ζήλω μιμούμενος, * ἀφανῆς καὶ φιλήρημος γέγονεν, * πρεσβεύων...

ιά'. Τότε ἐφάνη μεσονυκτίῳ * * ἐτασμῶ φοβερῶ, * ἐν ὄπτασιᾳ ὁ Κύριος * φόβῳ ἀθρόω φρικῶδει λίαν, * μετὰ πλήθους ἀγγέλων ἀφαντασίως * τὸν Συμεῶν * ἐκζήτων ὁ σωτὴρ τῷ ποιμένι βοᾶ * Ποῦ ἐστὶν ὁ ἐκλεκτός μου, * ὅς ἐν κρίσει δεινῇ κατακρίνει σε; * πιστὸς ὑπάρχων καὶ ἄμειπτος * ἀναλάμψει ὡς φῶς ἐν τῇ δόξῃ μου, * πρεσβεύων...

ιβ'. Ὁρθρου ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ ὕπνου, * ἐναγώνιος σφόδρα, * ἐκβοῶν τοῖς αὐτοῦ * τῆς ὄπτασιος τὴν ὄρασιν * πάντας οὖν τάχος ἐξαποστελλεῖ * ἐκζήτησαι τὸν ὄσιον κατὰ τόπον * οἱ καὶ σπουδῇ * διελθόντες τὰ ὄρη ἀπάσης τῆς γῆς, * ἐρήμους καὶ ἀοικήτους, * τρέχοντες τε αὐτὸν ἐξηρεύνησαν * παντὶ τὰ πάντα ζήτησαντες, * ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἐπέτησαν, * ἐν ᾧ ἦν πρεσβεύων...

ιγ'. Ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐπιγνόντες, * εἰς

διῶντων ubi τῶν abundat, nisi poetice nobiscum legas μειδῶντων. Sed pessime σίχους claudunt ὑπὸ et δέ.

10. f. ἐγκατέρχεται. — ἀλγ. σώμ. ἐνωδίνας cod. — ἀμφοτέροις τε τοῖς id. τε rhythmō aptius esset, nisi idem τε mox, ut alibi passim, occurreret præter omnem Romani morem. — post δεινῶν v. 9 excidit, fort. πάντων ἐντεῦθεν φευγόντων.

11. Iterum deest v. 2, pro quo series rerum suggerit: ὄρα (iunge cum μεσονυκτίῳ) τῷ ἡγουμένῳ. — ἀφαντασίως sic cod. f. pro ἀφαντασιώτως ab adi. ἀφαντασίως sive ἀνευ φαντασίας apud Plutarchum, teste Sophocle in lexico, sed metrum

potens, deridetur; pauper autem vexatur ab his qui subsannant Dominum, interim iste suffragia præstat...

10. Flens recessit in desertum, ad puteum exsiccatum saplens expulsus; in cisternam descendit, cruciatus corporis ægritudinibus, ac dupliciter membris exulceratus. Ibi autem erat spelunca ferarum et serpentium immanium;..... sedem hanc sibi elegit sacer vir; fervore Eliam æmulatus, nulli conspicuus, studiosusque solitudinis factus est, suffragia præstans...

21. Tunc manifestatus est [hegumeno, in media nocte,] ex horrendo iudicio, in visione Dominus, et cum terrore multo ac formidine nimia, inter angelorum turbas, haud vana imagine; quærens salvator Simeonem, pastori clamat: « Ubi est electus meus, qui te « in terribili iudicio iudicabit? iustus ille et « innocens sursum emicabit ut lux, in gloria « mea, suffragia præstans... »

12. Mane, e somno exilivit abbas, angustiatius vehementer, clamansque ad suos visionis spectaculum, statim omnes emittit, ut sanctus hac illac quæretur. Qui cum diligentia peragrantes montes totius regionis, solitudines et deserta, discurrentesque investigabant eum; ubique quæritantes per hunc tractum, inciderunt in locum ubi suffragia præstabat...

13. Quem movente Spiritu quum agnovis-

exigit portentum ἀφαντασίως. — Cui adde κατακρίσει sic cod. pro κατακρινεῖ fut. dum rhythmus iubet præς. κατακρίνει. — Iubet etiam ὑπάρχων πιστὸς, sed cribro parcendum.

12. ἐξαποστελλεῖ cod. eadem barbarie, qua quotidie troparium post canonem in officio matutino recitandum, dicitur ἐξαποστειλάριον pro veterum melodorum eleganti dictione: φωταγωγικόν. — διήλθον cod. — τρέχοντες δὲ id. — ἐν ᾧ ἦν iterum alias, pingui ἐφουμνῶ pro alio vix concinniore πρεσβεύοντος πόθῳ.

13. ὄν πρὶν φ. ἐδιώξαντες cod. — In fine vix intelligitur quis supplex sit, an abbas, an sanctus vir

τὸ φρέαρ κατῆλθον, * και ἀπῆγον αὐτὸν * ὄν
πρώην φθόνῳ ἐδίωξαν, * ἔλκοντες βίχ, θυμῷ
ἀμέτρῳ, * ὡς κακοῦργον, ἀπάγουσι τῷ κρα-
τοῦντι. * ὄν κατιδῶν * αὐθαιρέτως ἐν πίστει
προσπίπτει αὐτῷ, * δακρύων ὄμβρους ἐκφέ-
ρων, * ἐκζητῶν παρ' αὐτοῦ τὴν συγχώρησιν, *
ὡς δὴ πραότητι φέρεσθαι * ἐν καρδίᾳ δεκτῇ,
καὶ πρὸς Κύριον * πρεσβεύοντα...

ιδ'. Ἐφη πρὸς ταῦτα τῷ δεομένῳ * δα-
χυρῶν ἄπαυστος, * και βοῶν πρὸς αὐτὸν, *
ὡς οἶμαι, ταῦτα τὰ ῥήματα. * Ἰλεως, πᾶ-
τερ, τῷ κατακρίτῳ * μοὶ συγχώρησον, ἄνε-
στῷ πνεύματί μου, * στένω πικρῶς, * ἀτελῆ
ὁ τὸν δρόμον τελέσας ἐγὼ, * ἠρξάμην, μήπω
τελέσας, * ἀγρευθεὶς ὑφ' ὑμῶν, και ἐκβέβλη-
μαι, * πιστῶς δὲ μᾶλλον προσεύχομαι, *
ἀσκανδάλιστος μεῖναι και ἄπαυστος * πρε-
σβεύων...

ιε'. Λόγους ἐπαίνων λίαν ἀκούσας * λυ-
πηρῶς, ἐπανήλθεν * ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ * ὁ
πρᾶος και τρισμακάριστος. * ὄλον τὸ σῶμα
δουλαγωγίας, * και τὸ πνεῦμα τῷ κτίστῃ
καθιερώσας, * χρόνις τρισὶν * διαμείνας τῷ
τόπῳ ἐκείνῳ, πιστῶς, * λαθραίως ἀποδιδρά-
σκει, * και προθύμως ἠπέιχθη εἰς ἔρημον, *
Θεοῦ προνοία καλούμενος * εὐχαρίστως δοξά-
ζειν τὸν Κύριον, * πρεσβεύων.

ις'. Ἄμα ἠλίπισθη ἐν τῇ ἐρήμῳ, * ὠκοδό-
μησεν οἶκον, * ὡς ποτε Ἀβραάμ. * τῷ πλά-
στη θυσιαστήριον. * φεύγων τὸν βίον καθά-
περ βία, * ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ κατεμονάσθη. *
σώζεται δὲ * ὡς ἡ δορκάς, φυγοῦσα ἐκ βρύχων
δεινῶν, * ἢ ὡσπερ ὄρνεον θήρας, * ἢ στρου-
θίον παγίδος λυτρούμενον, * κρημονὸς περ-
σας και ὄρεα, * ἀπλανῶς ὁ σοφὸς κυβερνώ-
μενος, * πρεσβεύων...

ιζ'. Χάριν μεγάλην καθωπλισμένος, * ἐνε-
πρήσθη τῇ πίστει, * ὡς Ἐνώχ τῷ Θεῷ *

14. δάκρυα γέων cod. contra metr. — an leg.
ἀγρευθεὶς, ab ἀγρεύω, « otiosus, inutilis fio », ut
ἀγρεῖσθαι? — sed quis ferat paulo post πιστῶς ite-
rum et absone ἀπιστος, pro ἀπαυστος, æque et fri-
gide recocata voce in eod. trop.?

15. τόπω. Ut quid morer in tot falsis verbo-

rum casibus, aut in cumulatis insulse participiis
et adverbis? — Nota λαθραίως, ut tr. 4 λαθραῖον
pro λαθρῶς, λάθριον.

14. Ait post hæc supplicii hegumeno, sine
fine flens et clamitabundus, ad enm, ut
opinor, hæc verba dicit: « Parce mihi, Pater,
« ignosce reprobo, dimitte animæ meæ,
« amare lugeo, qui imperfectum cursum im-
« plevi; incæpi, necdum iter absolvi: a vobis
« hic captus fui et iterum eiectus; malo au-
« tem a vobis ex animo petere, ut quietus ma-
« neam, et continuo suffragia feram... »

15. Verba laudibus admodum referta
quum moleste audivisset, mansuetus vir ter-
que beatus, reversus est ad locum suum; to-
tum sibi corpus subigens, mentemque dedi-
cans creatori, cum per annos tres, in eodem
loco, fideliter permansisset, clam aufugit,
et alacriter se commisit deserto, divino vo-
catus instinctu, ut gratiarum hymnis Domi-
num caneret, suffragia ferens...

16. Ut primum constitit in deserto, ædifi-
cavit domum, ut olim Abraham altare erexit
creatori; vitam quasi per vim fugiens, solus
in hoc loco inhabitavit, salvusque evasit, ut
damula sævis erepta retibus, aut velut avis a
venatu, vel passer e laqueo exemptus, præ-
rupta transiliens et montana, sapiens recte
dirigitur, suffragia præstans...

17. Magna gratia miles armatus, fide ar-
debat, ut Enoch Deo sua offerens holocausta.

rum casibus, aut in cumulatis insulse participiis
et adverbis? — Nota λαθραίως, ut tr. 4 λαθραῖον
pro λαθρῶς, λάθριον.

16. βία cf. XIX, 7. — ὡς δορκ. ἐφυγ. id. duplici
mendo, ne de melodia loquar suadente ἐκ βρ. φυγ.

17. f. in cod. ἐνεπρήσθησεν πιστεῖ? — φλογῆ ἦλ. id.

προσφέρων ὀλοκαυτώματα * οὗτος τὸν Δανιὴλ ἐμιμνῆται, * προσευχῆ καὶ νηστεία ὑμνῶν τὸν πλάστην, * χρόνον πολὺν, * ὑποφέρων χειμέριον κρύος δεινόν, * κρυστάλλου πάγος, καὶ ψύχος, * καὶ καιρὸν θερισμοῦ, ἐν τῷ καύσωνι * φλογὶ ἡλίου καίόμενος, * ὑετῷ καὶ ἀνέμῳ κλονούμενος, * πρεσβεύων...

ιη'. Ἴδον οἱ ἔγγιστα καὶ οἱ πόρρω * τὸν πανοῦθιον τοῦτον * ἐν νηστεία πολλῇ, * καὶ πάντες λίαν ἐθαύμασαν * ἔχοντα δύναμιν ἐνεργείας, * δωρεὰν ἰαμάτων ἐπουρανίαν. * Νόσους δεινὰς * ἀπελαύνων ὁ ὄσιος, τῶν ἀσθενῶν * ἰάτο τὰς ἀγληδῶνας, * τῶν κρυφίων μυλῶν τὸν κατώδυνον. * τοὺς πόνους πάντων κατέπαυεν, * ὅτι πάντα αὐτῷ ὑπέτρησαν * πρεσβεύοντι πόθῳ...

ιθ'. Στύλον ἐγείρουσιν, ὡσπερ στήλην, * καθιδρύσαντες τοῦτον * ἐν αὐτῷ ὑψηλῶς, * οἱ ὄχλοι πίστει φερόμενοι. * βλέπει οὖν δόξαν τῶν ἐν ὑψίστοις, * τὸ στερέωμα ὄλον σὺν τῇ δυνάμει. * οὕτω ποτὲ * Ἰακώβ τοὺς ἀγγέλους ἑώρα νυκτός, * ὑπάρχων ἐπὶ τὸ φρέαρ, * ὡς ἐν κλίμακι βλέπων τὸν Κύριον. * αὐτὸν ὁ πλάστης ἠύλογησεν, * ὡς καὶ τοῦτον ἐν στύλῳ τὸν ὄσιον * πρεσβεύοντα...

κ'. Τότε ἠπλοῦτο ὄλη τῇ κτίσει * ἡ πανεῦφημος φήμη * τοῦ ὀσίου ἀνδρός * τῶν ἰαμάτων τοῖς θαύμασιν. * τούτου ἡ μήτηρ, μαθοῦσα ταῦτα, * ἐπορεύθη τὰ πάντα καταλιπούσα, * ἠύχετο μὲν * ἐκτενῶς θεωρῆσαι τὸν γόνον αὐτῆς. * ποθοῦσα δὲ πυρπολεῖται * καὶ ὄδοις ἀκαμάτους ἠγήσατο * ἐκ γῆς μακρόθεν βαδίζουσα, * ὡς δρομεὺς ταχινός, παραγίνεται * πρεσβεύοντι...

κά... Ὑπὸ τοῦ πόθου ἀκατασχέτως * διεφλέγετο αὕτη * τὴν καρδίαν αὐτῆς, * καὶ

18. De ἴδον pro εἶδον, salva ex utroque acrostichide, cf. cant. XXIII, 27. — ἐπουρανίαν cod. ἐπουρανίαν praecipit rhythmus, quod etiam dedit cod. corsin. in cant. XI, 9, etsi grammatica clamet ἐπουράνιον. — πρεσβεύων πόθῳ cod. tam linguæ quam ἐπουράνιον spretis legibus. — μελῶν cod.

19. Ἰακώβ. Genes. XXVIII, 12.

Hic Daniele æmulatur, precibus et ieiunio Deum hymnis recolens diuturnis, sustinet hiemis frigus atrox, gelida crystallæ et pruinas, æstivoque in tempore, per medios æstus, flamma solis adurit, imbre quatitur et procellis, suffragia præstans...

18. Cernebant vicini et peregrini sanctissimum virum in ieiunio totum; multum mirabantur eum omnes, supra modum tanta virtute pollentem, cœlestique potitum gratia sanitatum. Truces morbos expellens, sanctus infirmorum sanabat ægritudines, ulcerumque abditorum dolores, omniumque levabat labores, cuncta quum illi ad nutum essent, dum suffragia præstat..

19. Columnam cippi instar erigunt, eumque excelsa ibi spectantem, sistunt turbæ, huc impetu fidei coactæ. Intuetur igitur gloriam in excelsis habitantium, totum quantumcumque est firmamentum. Ita quondam Iacob angelos vidit in nocte, dum iuxta puteum staret, ac Dominum videret scalæ in nixum. Huic quidem benedixit creator atque simul beato in columna stanti et suffragia præstanti...

20. Interea pervasit universum creatum orbem celebratissima venerabilis viri fama ob talia sanationum portenta. Quæ quum mater eius rescivit, accessit, rebus omnibus abdicatis, idque vovebat instanter, suum videre natum; amor ignem suppeditat, statuit vias indefesso pede metiendas, e longinquo tractu ruit præceps; similis prompto cursori, adest suffragia præstanti..

21.... Insuperabili amore accendebatur in præcordiis, et in hunc modum erupit: « Tot

20. ἐκτενῶς κ. τ. ἐ. contra modulum et syntaxin; vide an legendum τὸν γόνον θεωρῆσαι αὐτῆς. — βαδίζουσα ὡς cod. — Desideratur totum troparium ab O orditurum, etsi rupta series minime videatur.

21. ἀθρήνῳ cod. — θεάσομαι et sequentia futura nota pro imperat. vel optativo. — f. in cod. οὐδ

ταῦτα οὕτως ἐβόησε· * Χρόνων τοσούτων παραδραμόντων, * ἀθρηνὶ διὰ ὥραν οὐκ ἐπαυσάμην, * νῦν δὲ ἐγὼ, * ὡς ἐν τάφῳ παρόντα, θεάσομαί σε· * μὴ θλίψης τὴν χηρουμένην * τοῦ πατρός σου θανόντος, σε ὄψομαι, * στολὴν πρόσεχε χηρείας μου, * καὶ μαστοῦς οἱ σαυτὸν ἐγαλούχησαν, * πρεσβεύοντα...

κβ'. Ῥήματα τοιαῦτα ὁ θεράπων * Ἀντώνιος ἀντέφη * ἐκβούση αὐτῆ, * τὰ τοῦ ὀσίου προστάγματα· * Παύσαι, ὦ μήτηρ, τῶν ὀδυρμῶν σου. * Ναί, τῷ μέλλοντι βίω ὀφθήσομαί σοι. * Αὐτὴ εὐθύς * λυσίκομος πλοκάμους γυμνοὶ ἑαυτῆς, * πικρῶδει κλαίουσα θρήνη, * τὸν πενήτην χιτῶνα σπαράττουσα, * παλάμας στήθει κροτήσασα, * κραταιῶς τὴν καρδίαν ἐτρύχετο, * πρεσβεύοντος...

κγ'. Ὡς ἐκ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου * τὸ μυστήριον ἔγνω, * ἀντεδήλου αὐτῆ· * Τὴν λύπην θραῦσον, καὶ πρόσευξαι, * ὅπως ὀφθήσομαί σοι εὐθέως· * καὶ δραμοῦσα προσήχητο ἐπ' ἐδάφους, * αὐτὸν σφοδρῶς * προσδοκῶσα ἰδέσθαι, πληροῦται χαρᾶς, * ἀφάτῳ καὶ δαιμονίῳ * ὑπερζέουσα πόθῳ, ἀπέθανεν, * ὁδοὺς κρημνῶδεις βαδίσασα * καὶ ἐλθοῦσα οὐκ εἶδεν ὃν ἔτεκεν * πρεσβεύοντα...

κδ'. Μήτις οὖν τοῦτον τὸν θεῖον ἄνδρα * ἄσπλαγγον ὑποπτέυση, * ἄλλο τι τοῦ Χριστοῦ * οὐδέποτε προὔτιμήσατο· * ἐπευξαμένου γὰρ ὑπὲρ ταύτης * ἐδονήθη τὸ λείψανον μειδιᾶσαν. * Φύβῳ πολλῶ * οἱ ἐστῶτες συνείχοντο κύκλῳ αὐτῆς, * ὀρῶντες ὑπογελάσαν, * τοῦ υἱοῦ εἰς αὐτὴν ἀτενίζοντος. * Πλησίοι αὐτὴν κηδεύσαντες, * ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ κατέθεντο, * ἐν ᾧ ἦν πρεσβεύων...

κε'. Ἄπαντες ἤρχοντο ἐπὶ τοῦτον * οἱ ἐν

αὐτὸς ἐγαλούχσας, nova significatione, sed dubia scriptura est.

22. Ἀντώνιος. En biographus, quem lege in Bolland. *Act. Sanct.* t. I, Ian. p. 261 latine; græca enim quibus illustranda forent nostra, anecdotata sunt. Sed vide quam contorta sit et incudi red-

« annis transactis, sine luctu per horam
« quiescere non contingit; nunc ego te sicut
« in tumulo iacentem aspiciam, noli affligere
« superstitem patris tui defuncti viduam. Te
« videbo: lugubrem orbitatis vestem at-
« tende, et ubera quæ te lactaverunt, suf-
« fragia præstantem...

22. Quæ sic clamanti matri respondit, ea retulit famulus Antonius sancti oracula: « Finem pone, o mater, lamentis tuis. Age dum, tibi in futura vita manifestus ero! » Statim mater, passis capillis, nexus capitatis nudi solvit, effusisque amarum fletibus, lamentans, funeream tunicam proscindit, manibusque pectus conterens, acri dolore cor exhaurit, dum ille suffragia præstat...

23. Verum ut Spiritu ipsius sancti mysterium agnovisset, hæc matri e contra declaravit: « Cohibe luctum, et ora ut etiam nunc a te videar statim. » Nec mora, deprecabunda humi provolvitur mater, expectans vehementer donec videret eum. Impletur gaudio, fervensque ultra modum amore ineffabili et divino, defuncta est, postquam semitas confragosas sustinisset, nec vidit quem genuit, suffragia præstantem...

24. Nemo autem divinum hunc hominem existimet immisericordem, immo nihil Christo anteposuit; orante enim eo super matre sua, contremuit cadaver subridens. Multo pavore circumstantes impleti sunt, videntes eam leniter filio suo arridentem. Proximi sepeliebant eam in eodem hoc loco ubi suffragia præstabat...

25. Omnes ad eundem conveniebant, qui

denda male tornata periodus. — μελλ. αἰῶνι cod.

23. ἐφ' ᾧ νῦν ὀφθ. cod. — ἀφάτῳ κηδεμονίᾳ sic id. — οἶδεν id.

24. οὐδὲν προετιμήσατο cod. — πλησίον αὐτὴν id. expectaveris οἱ πλησίοι.

25. οἵτινες συναντῶσιν cod.

νόσοις ποικίλοις * καὶ πνεύμασι δεινοῖς * τὴν
λύτρωσιν ἐκζητούμενοι * ὧν τινες συναντῶν-
τες ἐν νάπει * ἐκφυγούση ἐλάφῳ ἀπὸ παγί-
δος, * ταύτην φρικτῶς * ἐνορκούσιν τῷ ὀνό-
ματι Συμεῶν, * καὶ φόβῳ αὐτῇ ἐπέστη, *
ἦν κρατήσαντες τῆχος ἀπέσφαξαν, * αὐτῆς
τῇ βρώσει τιτρώσκονται, * ἕως ταύτην τῷ
στύλῳ ἰστόρησαν * ἐν ᾧ ἦν πρεσβεύων...

κς'. Νόσον κρυφίαν ἔχουσα κόρη, * ἐκκαυ-
θεῖσα ἐκ δίψης, * ὑδρευθεῖσα νυκτὸς, *
γόνον ἐχίδνης κατέπιεν, * σύντροφον εἶχεν τὸν
ιοβόλον, * ἀοράτως ἐκτρέφουσα τὸ θηρίον. *
ἦτις αἰεὶ * σπαραχθεῖσα καὶ πᾶσαν ὥραν δει-
νοῖς * βασιάνοις μαστιγουμένη, * τὸν σεβά-
σμιον τόπον κατέλαβεν, * καὶ τὸν δολίον ἐξή-
μεσεν, * ὃν εὐχῇ ὁ πιστὸς διεσπύραξε, *
πρεσβεύων...

κζ'. Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ θηριώδης * τὰ
ἀνάτα πάθη * ἰαθέντα ἐκεῖ, * θυμῷ ἀμέτρῳ
ταράττεται. * πάθος ἐγάρυφιον ἀναδείξας *
εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἥρωος τοῦ ὀσίου * ἔλκει
δεινῷ * ἀπευκαίῳ, σκωλήκων ἐμπλήσας
αὐτό. * Αὐτὸς δὲ τῇ καρτερίᾳ * τὰς ὀδύνας
προθύμως ὑπέφερεν, * καὶ μᾶλα Θεῷ προσ-
ήχητο * γενναιότερος μένειν παλαίσμασιν, *
πρεσβεύων...

κη'. Ὑπνωσεν ὕπνον ἐν εὐφροσύνῃ * ὁ τρι-
μάκαρ οὗτος * τοῦ Χριστοῦ ἀθλητῆς, * ἀγ-
γέλοις συναυλιζόμενος. * τοῦτον καθείλεν
ἀπὸ τοῦ στύλου * Ἀρδαβούριος ἔνδοξος σὺν τῷ
κλήρῳ, * ἀνάσσοντος. * βασιλέως τοῦ Λέον-
τος τοῦ εὐσεβοῦς, * κηδεῦσαι ἐπὶ Καροῦ-
χαν. * οὐρανὸς δὲ καὶ γῆ ἐπηυφραίνοντο. *
πιστοὶ δὲ αὐτὸν κατέθεντο * ἐν σορῶ τῆς
σεπτῆς Θεοῦ πύλεως * πρεσβεύοντα ὑπὲρ πάν-
των ἡμῶν.

26. ἐσπαράττετο πᾶσαν id. sic.

27. σῶμα δὲ τούτου ἥρωος ἔλκει τοῦ ὀσ. cod. —
καὶ τούτῳ μᾶλα id.

28. ὁ τρισμακάριος cod. — κλήρῳ. Antiochenus
antistes Martyrius erat, a. 471-479 (*Orient. Chris-*

*ti*an. t. II, col. 724), praefectus vero copiarum
orientalium Ardaburius, ut Antonius in vita n. 27
Boll. l. I. p. 268; Metaphrastes in Patrol. gr.
t. CXIV p. 388; idemque locus Carucha vocatur
iuxta Θεόπολιν, sive Antiochiam.

26. Morbum arcanum habens quaedam
puella, siti inflammata, noctu dum hauriret
aquam, deglutivit viperæ sobolem, ac secum
servavit anguem virosum, feramque inscia
enutrivit : quæ semper omnique hora dire
discerpta, cruciatibus torquebatur : sacrum
usque dum locum peteret, dolosum evo-
muit serpentem, quem prece sua sanctus dis-
rupit, suffragia præstans...

27. Quando igitur hostis truculentus vidit
insanabiles morbos hic sanari, furore im-
menso commovebatur, missa in herois sancti
corpus secreta ægritudine, horrendum illi
ulcus vermibus implevit. Ipse vero in for-
titudine sua dolores egregie toleravit, Deum-
que obsecravit ut fortior permaneret in cer-
taminibus, suffragia præstans...

28. Somno dormivit in lætitia ter beatus
iste Christi athleta, et cum angelis conversa-
tus est. Quem a columna demisit clarus Ar-
daburius, cum clero, regnante imperatore
Leone pio, ut sepeliret eum apud Carucham.
Cælum et terra exultabant. Deposuerunt eum
fideles in feretro sacræ Dei Civitatis, ubi suf-
fragia præstat pro omnibus nobis.

*lian. t. II, col. 724), praefectus vero copiarum
orientalium Ardaburius, ut Antonius in vita n. 27
Boll. l. I. p. 268; Metaphrastes in Patrol. gr.
t. CXIV p. 388; idemque locus Carucha vocatur
iuxta Θεόπολιν, sive Antiochiam.*

XXVIII.

DE SS. MEDICIS COSMA ET DAMIANO.

α'. Οἱ τὴν χάριν λαβόντες
τῶν ἰαμάτων,
ἐξαπλοῦσθε τὴν ῥῶσιν
τοῖς ἐν ἀνάγκαις,
ἰατροὶ, θαυματουργοὶ ἔνδοξοι.
Ἄλλὰ τῇ ὑμῶν ἐπισκέψει,
καὶ τῶν πολεμίων
τὰ θράση καταβάλετε,
τὸν κόσμον ἰώμενοι ἐν τοῖς θαύμασιν.

Πρὸς τὸ Τράνωσόν μου.

β'. Πάσης συνέσεως καὶ σοφίας
ὑπερέχει ὁ λόγος
τῶν σοφῶν ἰατρῶν,
οἱ πᾶσι ῥῶσιν παρέχουσι·
τοῦ γὰρ ἰψίστου χάριν λαβόντες,
ἀοράτως τὴν ῥῶσιν δωροῦνται πᾶσιν·
ὄθεν κάμοι
διηγῆσεως τὴν χάριν δεδῶρηται,
ἰμῆσαι ὡς θεοφόρους,
εὐαρέστους Χριστοῦ καὶ θεράποντας,
ἰαμάτων πλήθη παρέχοντας·

Iterum sub nomine Romani latere pinguem plumbeæ ætatis melodium, suspicari in brevi cantico XXVIII lubet. Post præludium præfixus est modulus τράνωσον, in primis nobilissimus, idem qui in cant. XXII superiore, ut in multis aliis frequentatur. Sed plagiarus βαψωδός, ubi metro aut rhythmo non peccat, fere omnia ineptis cumulat tautologiis, inertique gressu per tritas syntaxarii historiolas procedit, donec in ephymnia stolidè adducta mutatave desinat; immo sive melodi, sive librarii incuria, ter quaterve a fine aberratur, et ex aliis canticis, male assuta coronis annectitur. Cum tamen ope codicum troparia facile reducantur ad justum rhythmum, qualis a Romano statuitur in cant. XXII, hæc nobis norma fuit in propositis emendationibus. Corsinius hunc titulum præ se fert: Μηνὶ νοεμβρίῳ α', τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ κοντάκιον,

1. Gratiam adepti
sanitatum,
expandite valetudinem
in eos quos mala premunt,
o medici, insignes thaumaturgi.
Tum vestro præsidio,
hostium quoque
dejicite superbiam,
mundo mirabiles largiti medelas.

Sub modulo: *Pande mihi.*

2. Quidquid doctrinæ est et sapientiæ,
superat elogium
prudentum medicorum,
qui omnibus vires suppeditant.
Nam Altissimi nacti gratiam,
invisibilem in omnes sanitatem effun-
dunt et mihi [dunt:
munus dedere narrandi
et canendi velut theophoros,
Christi amicos et ministros,
qui sanationum copiam præstant:

ἢ γ. β', φέρον ἀροστιγίδα· Πόλημα Ῥωμανοῦ. Sunt versus 118, quorum 21 in edd. libros transierunt. Omnia retinent corsin. f. 8-10 et cryptoferr. Δ'. α'. III, qui totus ab altero pendet.

1. Ἐξαπλοῦτε ed. ven. nova, an oscitante opifice? — post ἐπισκέψει ed. rom. versiculum inserit ἀοιδίμοι. — καταβάλετε codd. ed. rom. καταβάλλετε ven. vet.

2. ὑπέρχετε codd. et edd. omnes, f. pro ὑπέρχεται. — πᾶσι γνῶσιν iidem, contra quos iterum emendo ῥῶσιν. — διηγῆσεως χάριν codd. Toties in hoc versiculo peccatur, ut melodi culpa potius sit, quam librarii, qui eadem non solet in chorda oberrare. — in v. 11 ἰαμάτων ad tres syllabas rhythmus reducit et cogit, quod crassæ indiligentiæ vix permittitur. — πλήθος δωρούμενοι edd. — λυτροῦνται iidem omnes contra metrum; sed quis feret tot congesta et ἀνακόλουθα, aut sursum pendentia?

ἀλγηδόνων γὰρ πάντας λυτρούμενοι,
τὸν κόσμον ἰώμενοι ἐν τοῖς θαύμασιν.

γ'. Ὅλης φωστῆρες τῆς οἰκουμένης * ἀνεδείχθησαν οὔτοι, * παρεστῶτες αἰεὶ * καὶ ἀσθενοῦσι συμπάσχοντες, * ἐκ τοῦ ὑψίστου χάριν λαβόντες. * ἰαμάτων δὲ πλῆθος δωροῦνται πᾶσιν * τοῖς ἐν νυκτὶ * ἀβρωστήμασι καὶ πόνοις συμπάσχουσι. * καθάπερ ἡ κολυμβήθρα * Σιλωὰμ τοὺς ἐν πίστει ἐκάθαιρον, * καὶ οὔτοι πίστει φερόμενοι, * καὶ τὸν ἔμφυχον ρύπον ἐκπλύνοντες, * τὸν κόσμον...

δ'. Ἰλεως πᾶσι φιλανθρωπία * τῆς γνησίας ἀγάπης * ἐν τῷ βίῳ σαφῶς * τῆς ἀδελφότητος ἠπλωτο. * φίλοι γὰρ πέλοντες τοῦ νυμφίου, * μιμηταὶ τοῦ δωτῆρος τῶν ἰαμάτων, * ἀγρυπνον νοῦν * κεκτημένοι, τοῖς ἅπασιν συνέπασχον, * τὰ πάντα πᾶσιν ὑπῆρχον, * ἀφιλάργυρον τρόπον κτησάμενοι, * εἰς πάντα κόσμον δοξάζονται, * καὶ θνητοῖς βοηθεῖν μὴ παυσάμενοι, * τὸν κόσμον...

ε'. Ἐπλωτο γὰρ εἰς πάντας ἀνθρώπους * δωρεὰ ἢ ἐξ ὕψους, * ὡς πηγὴ καθαρὰ * διὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. * τὸ εὐσεβὲς γὰρ αἰεὶ εἰδότες, * συνεπάθουν δικαίως τοῖς ἐν ἀνάγκαις, * ἵνα σωθῇ * δι' αὐτῶν πᾶς βροτὸς ἐκ φοραῆς χαλεπῆς * καὶ ζάλης τῆς ἐν τῷ βίῳ, * καὶ κυμάτων ἐκφύγη τὸ πέλαγος, * γαλήνης λιμένες πέλοντες, * τοὺς προστρέχοντας νόσων λυτρούμενοι, * τὸν κόσμον...

ς'. Μέγας ὁ Κύριος ὁ φωτίζων * τοὺς δικαίους, καὶ πάντας * ὀδηγῶν τοὺς πιστοὺς * πρὸς βασιλείαν αἰώνιον. * Ἐν ὁμοίᾳ γὰρ ἐν τῷ βίῳ * καὶ ὁμόψυχοι πέλοντες τῇ καρδίᾳ, * τὴν εἰς Χριστὸν * ἐβεβαίωσαντο πίστιν φυλάξαντες, * τοὺς τρόπους τοὺς φιληδόνους * καὶ σωμάτων τὰ πάθη νι-

a doloribus enim omnes eximunt,
mundo stupendas largiti medelas.

3. Hi totius orbis faces effecti sunt, dum ita opitulantur constanter, et dolentibus compatiantur, gratia ab Altissimo recepta; inde effundunt gratis medelarum munera, omnibus inter infideles ægrotantibus, et ærumnosis; quemadmodum piscina Siloe credentes repurgabat, ita isti fide præstantes, etiam animarum labes abluunt, mundo...

4. Benigna omnibus humanitas ex germana charitate in vita amborum fratrum manifeste panditur. Amici enim ambo sponsi, imitatoresque facti auctoris sanationum, vigilem adepti mentem, omnibus compatiebantur, erga omnes omnia facti, ac pecuniæ minime cupidi, per universum orbem glorificantur, neque mortalibus opitulari desinunt, mundo...

5. Effundebatur in omnes homines charisma supernum, sicut fons illotus, favente Christo Deo nostro. Pietatem enim semper præ oculis habentes, juste omnibus pressura afflictis condolebant, ut per eos servaretur quisque homo a corruptione iniqua et humana tempestate, ac pelagus laborum effugeret. Ipsi quum sint tranquillus portus, accedentesque ad se a morbis eximant, mundo...

6. Magnus Dominus qui justos illuminat, fidelesque omnes ducit ad regnum æternum. Sensu enim isti dum vivebant unanimes ac pectore concordēs, fidem in Christum servantes, sese in ea confirmarunt; lubricis interim carnis affectibus et corporum infirmitatibus devictis, coronam obtinent incorruptam, et

3. ἐκ τοῦ ὑψίστου sic f. emenda in v. 5 super. similia, ac similiter vides in eod. trop. συμπάσχοντες et συμπάσχοι, bisque πιστεῖν in duobus vicinis versibus; talia recoxisse Romanum, absit.

4. τοῖς πᾶσι codd. — ὑπῆρχον. I Cor. IX, 22.

5. ἠπλωτο iterum, et pro aoristo bis, byzantina

quadam licentia. — ἡ δεest in codd. ante ἐξ ὕψους. — κυμάτων crypt. — Piget recensere similia ibi et in trop. 2, 8, alibi.

6. πέλοντες passim ad tædium. cf. Act. IV, 31. — ἐβεβαίωσαν codd. — ἀρθρασιας στέφανον iid.

κήσαντες, * ἄφθαρτον στέφανον ἔχουσι, * apud Christum pro omnibus intercedunt, καὶ Χριστῷ ὑπὲρ πάντων πρεσβεύουσιν, * mundo...
τὸν κόσμον...

ζ'. Ἄγιοι ἄγιοι τοῦ νυμφῶνος * καὶ τῆς κλήσεως πάντων, * οἱ τῷ κόσμῳ παντὶ * παρέχοντες τὰ χαρίσματα * ἔργοις καὶ λόγοις, Θεοῦ προνοίᾳ, * δωρεὰν καταπέμποντες τὰς ἰάσεις, * τούτων ἡμᾶς * ὡς ἐν βίῳ θνητῷ νῦν ποθοῦντες τυχεῖν, * κάκεισε τοῖς αἰωνίοις * ἀγαθοῖς ἀπολαῦσαι αἰτούμενοι, * ὡς κυβερνῆται κόσμου παντὸς, * ἡμᾶς ῥύσασθε τῶν περιστάσεων, * τὸν κόσμον...

η'. Ῥήματα θεῖα καὶ πᾶσαν γνῶσιν * τὴν ἐξ ὕψους λαβόντες, * γραμματεῖς καὶ σοφοὺς * νικήσαντες, διὰ χάριτος, * τοῦ διαβόλου τὰς πολυπλόκους * κατεβάλετε, μάρτυρες, ἐνεργείας, * βίον, ὡς χρῆ, * καθαρὸν τε καὶ ἀκτῆμονα ἔχοντες, * ἀμώμως πολιτευθέντες, * καὶ φιλόσαρκον βίον μισήσαντες, * αἰεὶ μενόντων ἐτύχετε, * ὡς φωστῆρες τοῖς θαύμασι λάμποντες, * τὸν κόσμον...

θ'. Ὡ τῆς ἀπάτου φιλανθρωπίας! * ἀοράτως τοῖς πᾶσι * φανεροῦνται πιστοῖς, * δεικνύντες τὴν συγκατάβασιν * πένησιν ἅμα καὶ τοῖς πλουσίοις, * ἰατρείας χαρίσμασιν τοῦ σωτῆρος * βρύουσι νοῦν, * ὡς πηγὴ τις καθεστῶτες ἀδάπνους. * Πρεσβείαις τῶν ἀναργύρων, * μέχρι τέλους τὸν βίον ἀχρίμαστον * κυβέρνησον ἡμῶν, Κύριε, * ἵνα εὐρωμεν ἔλεος δι' αὐτῶν, * τὸν κόσμον...

ι'. Μέγα, ἐξαισίον ἦν τὸ θαῦμα, * πῶς τὸ κτῆνος τοῖς ὄχλοις * ἀνθρωπίνως λαλεῖ, * μὴ ἀπ' ἀλλήλων χωρίζεσθαι, * ἀποκαλύψει καὶ γνώσει θεία, * ὡς τὸ κτῆνος τῷ πάλαι Βαλαάμ ἔφη. * Μὴ σχίζεσθε * ἀπ' ἀλλήλων μηδὲ ὄλωσ, ὡ ἀνθρωποι. * ἐπέμσθην ὑπὸ

7. O sancti, digni qui thalamum sponsi adeatis, et a cunctis invocemini, ut qui universo orbi munera praestetis operibusque et sermonibus, favente Deo, sanationesque gratis impertiamini, quoniam exoptatis ut et nos in hac vita mortali has medelas nanciscamur, et deprecamini ut aeternis fruamur bonis; vos qui mundi gubernacula capessitis, nos a praesentibus malis eripiatis, mundo...

8. Divina oracula omnemque scientiam ab alto afflatam suscipientes, grammaticos et sophos, favente gratia, charitate vicistis, ac multiplices diaboli artes disjecistis, o martyres; vos qui vitam castam et inopem degentes, immaculati cives extitistis, vitamque respuistis libidinosam, bona in aevum mansura acquisivistis, ut luminaria prodigiorum, decore splendentia, mundo...

9. O humanitatem quae verba superat! Arcano modo omnibus fidelibus se ostentant, suam pauperibus sicut et divitibus benevolentiam exhibentes; sanationum donis cor salvatoris ubertim effundunt, perinde ac fons inexhaustus. Deprecantibus munificis medicis, ad finem usque vitam nobis praesta tutam a procellis, Domine, ut per eos misericordiam inveniamus, qui mundo...

10. Magnum sane ac mirificum erat portentum, ut jumentum turbis humana voce suaderet ne inter se schismata facerent, divinæ instinctu revelationis et cognitionis, ut olim asina Balaam allocuta est: «Nolite ab a invicem separari, o homines, ullatenus.

7. θεία προνοία pro melod. — 1. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. — τοῦ κόσμ. codd. ἡμᾶς ῥύσασθαι iid.

8. Plura statim αὐτολεξεῖ regesta ex trop. 1, 2, 3 etc. — γραμμ. τε καὶ σοφ. codd. rupto metro. — διὰ τῆς χάρι. iid. — te om. post καθαρὸν. — τῶν αἰεὶ iid.

9. πιστῶς δεικνύοντες iid. — τίς non habent.

10. μὴ χωρίζεσθε vox in corsin. obscura et mutila, mutilo metro. — ὡς ἀναμάρτητοι πέλ. οἱ ἐκλεκτοὶ codd. duplici mendo.

ἀγγέλου, * ἀναγγεῖλαι ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν, *
καὶ γινώσιν δεῖξαι τοῖς ἅπασιν, * ὡς ἀνάιτιοι
πέλουσιν ἐκλεκτοὶ, * τὸν κόσμον...

ια'. Ἄπασαν ἐννοίαν ὑπερβαίνει * καὶ τοῦ
ὄψεως σπάσις * ἐκ τῶν σπλάγγων ἀνδρὸς *
ἐκβαλλομένου τῇ χάριτι. * Ὅφρις γὰρ δόλιος
ἐνεδρεύων, * ὁ τοῖς πᾶσι πολέμιος καὶ ἐχ-
θραίων, * ἔρπει δεινῶς, * καὶ εἰσῆλθεν ἐν
στόματι τοῦ γεωργοῦ * ὑπνούντος ὑπὸ τοῦ
δένδρου. * ἀλλ' εὐθέως προσφεύγει ὁ ἄνθρω-
πος * ἐν τῷ ναῶ ἀγίων σπουδῆ, * καὶ διὸ
καὶ τὸν δόλιον ἤμεσε, * τὸν κόσμον...

ιβ'. Νῦν μέγα ἔργον τὸ τοῦ γυναιίου, *
πῶς τῷ ὄρκῳ δεσμεύει * τὸν αἰεὶ δυσμενῆ, *
ἐν τοῖς ἀγίοις πιστεύσασα. * βόθρω γὰρ ταύ-
την βάλλειν σπουδάσας * ὁ πολέμιος, βόθρω
αὐτὸς ἐμπίπτει * ὁ σοβαρὸς, * ὑπὸ πόδας πε-
σῶν ἀγίων Χριστοῦ, * καὶ κεῖται ἐν κατωτά-
τοις, * ὅπου μένει αὐτὸν πῦρ αἰώνιον. * διὸ
ἡμᾶς ἐλευθέρωσον * ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, ὁ Θεὸς
ἡμῶν, * τὸν κόσμον...

ιγ'. Ὅλως οὐκ ἔλαθε τοὺς ἀγίους * ἐμ-
βαλεῖν διχονοίας * ἐν αὐτοῖς ὁ δεινὸς * διὰ
τῶν δώρων σκεψάμενος, * καὶ χωρισμὸν βου-
ληθεὶς ποιῆσαι, * διεγείρων τὸ γύναιον διὰ
ὄρκων. * ὅμως ὁ εἰς * δι' αὐτοῦ τῆς ἀκακίας
δεξάμενος, * μὴδ' ὄλως θέλων ὠρκίσθη * κατὰ
τῆς δωρεᾶς ἀχράντου Θεοῦ, * τὸν βίον ὄλον
ἐβρύπωσεν, * οὐδὲν τῶν αἰώνιων ἐκτίσατο, *
τὸν κόσμον...

ιδ'. Ὑμνον οὖν πάντες προσφερόμεν σοι *
διὰ τῶν ἀναργύρων * καὶ σοφῶν ἰατρῶν, *
προσδέξασθαι ὡς θυμίαμα * καὶ ὀλοκαύτωμα
ἐνωδίας * ἐξαιτούμενοι, νόσοις κατασχεθέν-
τες, * Πάτερ, Υἱὲ * καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ
πανάγιον, σέβοντες * τὸ κράτος σῆς βασι-
λείας, * τρισαχίαν φωνὴν ἀναπέμποντες, *

11. ὄψεως πᾶσιν codd. — τοῦ ἀνδρὸς iid. — ναῶ
τῶν ἁγίων σου. — ἐπὶ τοῦ δένδρου codd. — σπουδῆ, iid.
— mendis additur ἐφύμιον aliunde corrasum :
καὶ γὰρ αὐτὸς πρεσβέων, idemque in seq. trop.
stulte irrepit.

12. βαλεῖν iid. — ὅπου πῦρ τὸ α. μένει αὐτὸν iid.

13. διὰ τῆς ἀκακίας codd. — τοῦ ἀχράντου Θεοῦ

« Misit me angelus vobis, ut renuntiarem ve-
ritatem, ac omnes certiores facerem sine
peccato esse electos, mundo... »

11. Etiam omnem transgreditur cogita-
tum, tractus ille anguis ex hominis visce-
ribus, vi gratiæ expulsus. Perfidus enim an-
guis, in insidiis latitans, omnium siquidem
hostis infensus, irrepit, horrendum dictu
et ingressus est dormientis in os rustici. Ast
illico confugit homo in templum sanctorum,
ideoque ipse perniciosum evomuit, mundo...

12. Accedat mulieris facinus egregium,
quo juramento astrinxit æternum adversa-
rium, sanctis quum confideret. In foveam
enim dum illam agere vellet inimicus, irruit
in foveam ipse superbus, revolutus ad pedes
sanctorum Christi, iacetque in infimis locis
ubi ignis æternus eum manet. Idcirco nos a
maligno libera, Deus noster, mundo...

13. Minime sanctos fallebat, eniti sævum
hostem ut discordias, largitionum ope, inter
ipsos sereret, dissidiumque pararet, dum mu-
lierculam per juramenta excitaret : unus ta-
men fidelis, ut erat incallidus, data dextera,
omnino licet invitus, se juramento astrinxit,
ne gratis reciperet dona incorrupti Dei, to-
famque vitam inquinavit, neque æterna bona
adeptus est, mundo...

14. Tibi igitur hymnum litamus omnes,
suffragantibus gratuitis sapientibusque me-
dicis, quem ut accipias, veluti incensum et
holocaustum suavitatis, morbis nos involuti,
te deprecamur, Pater, Fili, et sancte Spiritus,
et rogamus ut potentiam tui regni adorantes,
præmisso hymno ter sancto, liberemur omnes

iid. hactenus pedestri sermone trita referuntur
ut in vulgatis synaxariis.

13. τὸ ἅγιον codd. — in tribus ultimis trop.
cod. cryptoferr. ter recidit in clausulam cant.
XXII : ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια. Hic enim
non melodus adest, sacro æstu percitus; sed ru-
dis opifex male corrasa spisso glutine allinit.

ῥυσθῶμεν πάντες ἐκ θλίψεως * καὶ τῆς κρίσεως ἧς ἠπείλησας, * τὸν κόσμον ἰώμενοι ἐν τοῖς θαύμασιν.

a tribulatione et a iudicio quod minatus es, dum ipsi mundo stupendas largiuntur medelas.

XXIX.

ΣΤΙΧΗΡΑ, ΑΙ ΑΓΓΕΛΙΚΑΙ.

I.

ΑΙΝΟΣ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΡΩΜΑΝΟΥ ΕΙΣ ΤΑ ΓΕΝΕΘΑΙΑ.

Humilis Romani laudes in Natalitia.

α'. Αἱ ἀγγελικαὶ
προπορεύεσθε δυνάμεις·
οἱ ἐν Βηθλεὲμ,
ἐτοιμάσατε τὴν φάτνην·
ὁ Λόγος γὰρ γεννᾶται,
ἡ σοφία προέρχεται·
δέξου ἀσπασμόν, ἡ ἐκκλησία,
εἰς τὴν χαρὰν τῆς Θεοτόκου·
λαοὶ, εἰπώμεν·

1. Vos, angelicæ
potestates, occurrite ;
vos, incolæ Bethleemi,
parate præsepium ;
Verbum enim paritur,
exoritur sapientia :
osculum accipe, Ecclesia,
ad Deiparæ lætitiā ;
nos gentes, dicamus :

I. Si qui ægre ferant, in dubium a me revocari ultimos nomine Romani inscriptos versiculos, haud indignabor ego. Sane vel grandiloquus vir potest humiliora affectare : immo, faventibus divini infantis incunabulis, si quis loquitur, ut ait suavis ille Minucius Felix, cum pueris innocentibus, adhuc dimidiata verba tentantibus, loquelam decet imitari, ipso offensantis linguæ fragmine dulciorem. Unde ergo Romanus tum primum exorsus est, huc redeat, velaque colligat in faustum Christi nascentis ortum, quem in primo horum canticorum limine cecinit. Αἱ ἀγγελικαὶ *Stichera* dicta sunt, non vero *κονδάκια*, nec locum habent in medio canone, sed officio matutino coronidem imponunt. Quæ plebi Christianæ per Orientem græcum in deliciis adeo fuere, ut plurimis ante natalia hebdomadibus, fere quotidie sine fastidio resonarent. Nec satis fuit : Romanum æmulati, eodem post illum tono, angelicas cantilenas texuerunt, cum bethleemicis pastoribus fistulas inflantes, nunc Theophanes, nunc Iosephus, nunc Nicolaus, nunc alii, quorum singula, si nova sint ac Deus dederit, suo

tempore proferemus. Interim tædet, quæ nunc præsto sunt, nullibi integra recto et claro ordine composita, reperiri. Equidem sunt troparia unum supra centum, nec pauciores quam mille centum et bissesti versus : quæ triplici classe distinguuntur : prima ex acrostichide superiore pendet : αἶνος κ. τ. ε. altera breviori filo nectitur ὡδὴν ᾄδω, toto sequente alphabeto : in tertia pergunt eadem, sed inversa, XXIV litterarum elementa ; quibus ad cumulum accedunt disiecta tredecim troparia, quæ fortasse sola ex tertio alphabeto supersunt. Ex quibus per aleam iactis inter cascadas et putres membranas chartasque, vix putem non quædam esse aut furfuracea, aut rancida et recocta. Pauca editi libri tenent, cætera sparsim habuere mihi codd. vatic. 1212, 1531, 1515, reg. 54 (infra vat. 1, 2, 3, 4), vallicell. E, 54, cryptoferr. XVIII, mosquens. 447. Primus titulus est in vat. 2 : Μητὶ δεκεμβρίῳ, εἰς στίχους στιχηρὰ, ἤχ. πλβ', φέροντα ἀπροστιγλῶν αἶνος κ. τ. ε. — σαρκὶ γενν. vat. 1. 1. ἀσπασμόν. Alludit ad Cant. I, 1 : φίλησάτω με. Ex hac prima serie edita sunt tantum trop. 1, 20, 28 in die XX Dec. et tr. 23, 24 in sol. rom.

Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν
Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι!

« Benedictus qui venisti,
« Emmanuel, gloria tibi! »

β'. Ἰδὼν Ἰωσήφ * τὰς οὐρανίους δυνά-
μεις * εἰς προσκύνησιν * σαρκωθέντος προσ-
δραμούσας, * ὠρᾶτο τοῦ τεχθέντος * βασι-
λέως μυστήριον, * Μάγους μετὰ δώρων προσ-
κυνουῦντας * τὸν ἐκ Παρθένου προελθόντα, *
διὸ ἔλεγεν. * Εὐλογημένος...

2. Ut vidit Iosephus potestates supernas ad
eum qui caro factus est, adorandum propere-
rantes, Magos cum muneribus pronos ante
natum ex Virgine, mysterium intuebatur ge-
niti regis; ideo dixit: Benedictus...

γ'. Νίκην κατ' ἐχθρῶν * κεκτημένοι, τὸν
τεχθέντα, * καταβάλλωμεν * δυναστείαν
τοῦ Βελίαρ. * Χριστοῦ γὰρ γεννηθέντος, *
ἐδεσμεύθη ὁ τύραννος. * ὅθεν προσκυνουμέν-
σου τὸν τόκον * εὐλογημένης Θεοτόκου, *
πιστῶς κρᾶζοντες. * Εὐλογημένος...

3. Certam ab hostibus victoriam adepti in
ipso genito, subvertamus Belialis imperium;
edito nam Christo, devinctus est tyrannus:
unde tuum adoramus partum, o benedicta
Dei genitrix, cum fide clamantes: Bene-
dictus...

δ'. Ὅρος νοητὸν * ἀνεδείχθης, ὦ Παρ-
θένε. * ἐτμήθη ἐκ σοῦ * ἀκρογωνιαῖος λί-
θος, * ὃν εἶδεν ὁ προφήτης * τὴν εἰκόνα ὀλέ-
σαντα. * οὗτος γὰρ συνέτριψεν τὸ κράτος *
δεινοῦ φθορέως τῶν ἀνθρώπων, * διὸ εἴπω-
μεν. * Εὐλογημένος...

4. Mysticus mons factus es, o Virgo; ex te
enim excisus est lapis angularis, a quo vidit
propheta pessumdari simulacrum. Hic enim
est qui contrivit robur inimici, homines ex-
terminantis, ideo dicamus: Benedictus...

ε'. Σάλπιγγος φωνὴν * ἀναλάβετε, ποι-
μένες. * λόγους μαγικούς * ἀπορρίψατε, οἱ
Μάγοι. * ὁ Λόγος γὰρ γεννᾶται, * ὁ Θεὸς
ἐμφανίζεται. * Δεῦτε, θυγατέρες βασιλέως, *
εἰς τὴν χαρὰν τῆς Θεοτόκου. * λαοὶ, εἴπω-
μεν. * Εὐλογημένος...

5. Tubæ vocem assumite, pastores; ma-
gica verba procul abiicite, Magi: Verbum
enim gignitur, Deus manifestatur. Venite,
regis filiæ, in Deiparæ lætitiā. Populi, ca-
namus: Benedictus...

ς'. Τέτοκε χαρὰν * ἡ ἀπειρανδρος Παρ-
χθένος. * πέπαυται λοιπὸν * τοῦ προπάτορος
ἡ λύπη, * ὁ ἄκτιστος γεννᾶται, * ἀχώρι-
στος χωρίζεται. * σήμερον ἡ χάρις ἐπε-
φάνη, * ἡ πλάνη σήμερον ἐπαύθη. * λαοὶ,
εἴπωμεν. * Εὐλογημένος...

6. Lætitiā peperit innupta Virgo; desinit
demum primi parentis luctus, increatus gi-
gnitur; immensus loco limitatur; hodie gra-
tia patuit, hodie cessavit error; populi, cana-
mus: Benedictus...

ζ'. Αὐλῶν ἀφ' ὑμῶν * ἀποβαίνετε, ποι-
μένες, * τὸν ἐν Βηθλεὲμ * ἀνομήσατε δε-

7. Ex caulis vestris descendite, pastores;
natum in Bethlehem Dominum hymnis cele-

2. τὰς οὐραν. δυν. sic vat. 3, vall. — τοῦ σαρκ.
προσδραμούσαι ὑπορᾶτο (sic) μυστήριον τοῦ τεχθέντος
βασιλέως iid. tum vat. 1: μάγους ἐκζητοῦντας τὸν ἐκ
τῆς Παρθένου γεννηθέντα, καὶ τρέμων ἔλεγεν.

3. τὴν δυναστείαν vall. τὰς δυναστείας vat. 2. —
τῆς εὐλογ. codd. θεοτ. λαοὶ vat. 2.

4. ἐτμήθη γὰρ codd. — τοῦ δεινοῦ iid. — διὸ κρᾶ-
ζωμεν vat. 2. — cf. tr. 19.

5. μάγοι, σκιρτήσατε, τὰ ὄρη, οἱ βουνοὶ, ἀγαλλᾶσιν
vat. 1, 2, fere ut trop. 38.

6. ὁ ἀχώρ. χωρεῖται vall. quod placet ob artic.,
sed tonus obstat, cui ut faveat vat. 2, emen-
dat ὁ ἀχώρ. ἀρχεται, verum antithesi dissipata.
ὁ ἀχώρητος vat. 1. cf. tr. 75. — σίμ. ἡ πλάνη
κατεπαύθη ὑπὸ τοῦ τεχθέντος βασιλέως, λαοὶ vat. 2.
οἷα τοῦ τεχθ. βασ. vat. 1, qui plura superius omit-
tit.

7. αὐλῶν ποιμενικῶν vall. — ἀφ' ἡμῶν... τεχθέντος
ἐκ Παρθένου, λαοὶ vat. 2. cf. tr. 62.

σπότην, * ἐκ κόρης γὰρ προήλθεν * ὁ τὸν κόσμον λυτρούμενος, * λέλυται τῆς Εὐας ἢ κατάρα * διὰ τεχθέντος βασιλέως, * διὸ εἴπωμεν * Εὐλογημένος ὁ καρπὸς, * ἀγνή, τῆς κοιλίας σου.

η'. Ποῖος νοῦς βροτῶν * ἐρμηνεύσει σου τὸν τόκον; * τί καλοῦμέν σε, * ὑπερένδοξε Μαρία, * ἐκ σοῦ γὰρ ἐσαρκώθη * ὁ τῆς κτίσεως πλαστοουργός. * Χαῖρε, σοὶ βοήσω τῇ Παρθένω, * χαῖρε, σοὶ εἶπω τῇ ἀμνάδι. * λαοὶ, εἴπωμεν. * Εὐλογημένος...

θ'. Ἐν ἀλαλαγμῷ * νῦν κροτήσωμεν τὰς χεῖρας, * τὴν ἀγγελικὴν * συστησώμεθα χορείαν. * Ἐτέχθη ἐκ Μαρίας * τῆς Παρθένου * ὁ Κύριος, * ἵνα τὸν Ἄδὰμ ἀνακαινίσῃ, * καὶ πεπτωκότας ἀνορθώσῃ * πιστῶς κράζοντας. * Εὐλογημένος...

ι'. Ἴδου τέτοκεν * Ἐμμανουὴλ ἡ Παρθένος * καὶ πεπλήρωται * θεοφόρων προφητεῖαι, * ἐβλάστησεν ἡ ῥάχιδος, * καθὼς εἶπευ Ἡσαίας. * ἐγνωσθῆς ἐν μέσῳ δύο ζώων, * εἰς σωτηρίαν τοῦ λαοῦ σου. * πιστοὶ, εἴπωμεν. * Εὐλογημένος.

ια'. Νόμου ποιητῆς * ὑπὸ νόμον ἐσαρκώθη. * ἄχρονος Υἱὸς * ἐκ Παρθένου ἐγεννήθη. * ὁ πλάστης τῶν ἀπάντων * ἐν τῇ φάτῃ ἀνεκλίθη. * ἐκ Πατρὸς ἀμήτωρ γὰρ * ὑπάρχων * ἀπάτωρ πέλει ἐκ Παρθένου. * διὸ κράζωμεν. * Εὐλογημένος...

ιβ'. Ὅντως ἡ χαρὰ * ἐν σπηλαίῳ νῦν ἐτέχθη. * σήμερον χοροὶ * ἀσωμάτων ἀγαλλιώνται. * αἰνοῦσιν ἔθνη πάντα * τὴν Παρθένον ἀμόλυντον. * σήμερον γὰρ τίκτει τὸν

brate; ex Virgine enim processit mundi redemptor. Solutum est Evæ maledictum per editum regem; ideo clamemus: Benedictus o immaculata, uteri tui fructus.

8. Mortalium quæ mens tuum explicabit partum? Quo te nomine dicamus, gloriosa Maria? Ex te enim carnem assumpsit qui creaturam compegit. Salve, tibi clamabo Virgini; salve, tibi dicam oviculæ. Populi, canamus: Benedictus...

9. Tripudiantes nunc plaudamus manibus, cum angelis chorum ducamus. Editus est Dominus ex Maria Virgine, Adamum ut novum faceret, lapsosque erigeret, cum fide clamantes: Benedictus...

10. Ecce peperit Virgo Emmanuelem, et impleta sunt quæ deiferi dixere vates. Germinavit virga, ut locutus est Isaias. Agnitus es in medio duorum animalium, in salutem populi tui. Dicamus, o fideles: Benedictus...

11. Legislator sub lege fit caro; temporis expers ex Virgine filius natus est; omnium rerum creator in præsepio reclinatus est; ex Patre sine matre genitus, nascitur ex Virgine sine patre, ideo clamemus: Benedictus...

12. Nunc sane lætitia in specu genita est. Hodie chori spirituum tripudiant; gentes omnes hymnis exornant intemeratam Virginem. Hodie namque parit Salvatorem. Hodie

8. τί καλέσωμέν σε 2 codd. — ὁ τὴν κτίσιν πλαστοουργήσας· χαῖρε, σοὶ τῇ ἀμνάδι χαῖρε, σοὶ προσεῖπω τῇ Παρθένω vat. 2. εἴπω coni. pro ἐρῶ fut. more fatiscientis græcitatatis, ut monet Lobeck ad Phryn. 722, 723.

9. πιστοὶ κροτήσωμεν vall. Pleniori melodiam indulgeret, more veterum, τὴν χεῖρε, sed in nostris hymnis hoc genus fere inauditum est. — ἐτέχθη γὰρ ὁ κύρ. ἐκ μαρ. τ. π. codd. — ἵνα τοὺς πεσόντας ἀναστήσῃ καὶ κατεβήγγημένους ἀνορθώσῃ vat. 2. — ἀν. τοὺς πεπτωκότας vall.

10. τὸν Ἐμμ. codd. — τῶν θεοφόρων rhythmī

mendo. — καθὼς. Vix metrum claudicat, si accentus in καθὼς retrocedat, et libere ponatur in tetrasyllabo Ἡσαίας, ut toties fit in dissyllabis et peregrinis. At vir doctus suggerit argute: ἐκ τῆς βίβλης τοῦ Ἡσαῖα, iuxta Is. XI, 1, etiam cf. Habac. III, 2 græce. — ἐγνωσθῆς cum solo vatic. 2, ἐγνωσθη cæter. — σου διὸ κράζωμεν vat. 2.

11. ἐκ τῆς π. vall. — ἐκλίνατο melius ad modulum. — ἀμήτωρ πρὸ ἐσωφόρου γέγ. vat 3, cf. tr. 15.

12. ἀγαλλώνται codd. ἀγαλλιώνται cum synecphonesi metrum implet. — τὴν ἀμόλ. παρθ...σήμε. χορεύει ὁ προπ. iid.

σωτήρα, * χορεύει σήμερον προπάτωρ * λαοί, εἴπωμεν * Εὐλογημένος...

ιγ'. Ὕμνον ὁ χορὸς * ἀσωμάτων ἀναμέλπει * σοί, τῇ φωτεινῇ * καὶ ἀπειράνδρῳ Μαρία, * γηθόμενος χορεύει * ἐν τῷ τόκῳ ἀγίῳ σου. * Χαίρει, ἡ ἐλπίς τῶν οἰκετῶν σου, * καὶ προστασία ὀρθοδόξων. * Λαοί...

ιδ'. Ῥάβδος θεϊκὸς * ἀνακλίεται ἐν πλάτῃ, * ἄνω σὺν Πατρὶ * δοξαζόμενος ἐν θρόνῳ. * ἐκὼν γὰρ ἐσαρκώθη, * μὴ κενώσας οὐράνια, * δέει καὶ χαρᾷ δορυφορεῖται * κόλποις μητρὸς καὶ ταῖς ἀγκάλας. * Λαοί...

ιε'. Ὡσπερ ἐκ Πατρὸς * ἀνεβλάστησας ἀμήτωρ, * οὕτως ἐκ μητρὸς * ἐνηθρώπησας ἀπᾶτωρ * ἀσώματος τὸ μὲν γὰρ, * τὸ δὲ πάλιν ἐν σώματι. * ὅθεν χερουβεὶμ δοξολογοῦσιν. * Δόξα Θεῷ τῷ ἐν ὑψίστοις. * Λαοί...

ις'. Μέγα τοῦ Πατρὸς * πεφανέρωται ἐκ κόρης * θεῖον, εὐσεβὲς * καὶ μυστήριον τῷ κόσμῳ! * παιδίον γὰρ ἐτέχθη * ὁ κατέχων τὰ σύμπαντα, * μόρφωσιν ἐκὼν τοῦ πρωτοπλάστου * λαβὼν σαφῶς ἐξ ἀπειράνδρου. * Λαοί...

ιζ'. Ἄνθος Ἰεσσαὶ * ἐξελεύσεται ἐκ ῥάβδου, * τὸ ὑπὸ φαιδροῦ * προαγορευθὲν προφήτου. * ὀρῶμεν γὰρ Παρθένον * ὑπὲρ φύσιν κηύσασαν * ἄρνα ποθεινὸν ἐξ οὐρανόθεν, * σύνθρονον Πατρὸς ἐν ὑψίστοις. * Λαοί...

ιη'. Νέεσθε λοιπὸν * οἱ φυλάσσοντες ποι-

exultat protoplastus; populi, personemus : Benedictus...

13. Hymnum chorus spirituum tibi modulatur, o splendidior luce et viri nescia, Maria; hilares choreas ducunt in sancto partu tuo. Lætare, spes tuorum famulorum et tutela recte confitentium. Populi...

14. Surculus divinus reclinatur in præsepio, idem qui cum Patre in superno throno glorificatur, volens enim carnem induit, nec caelestia exuit. Timore simul et gaudio colitur, matris inter genua et brachia. Populi...

15. Sicut ex Patre sine matre germinasti, ita ex matre sine viro homo factus es; primum quidem incorporeus, tum verò in corpore; unde cherubim te glorificant: Gloria in excelsis Deo! Populi...

16. Patris manifestatum est per Virginem mysterium magnum divinumque et pium in mundo: puer enim natus est, qui omnia continet; qui lubens primi parentis formam ex innupta Virgine manifeste sumpsit. Populi...

17. Orietur ex virga lesse flos ille quem gloriosus vates prædixit: ecce enim videmus Virginem quæ, superata natura, in utero habet agnum optatum, e caelo datum, paterni solii socium in excelsis. Populi...

18. Adeste nunc gregum custodes, intue-

13. τῶν ἀσωμ. vall. τῶν ἀγγέλων vat. 2. — γηθόμενος pro γεγηθὸς seriorum est, ut Quint. Smyrn. XIV, 92, nil vero melodis solemnus. — τόκῳ σου ἄξιως vall. ἐν τῇ κηύσει σου ἄξ. vat. 2. — f. ικετῶν σου « tuorum supplicium. » Sed meminisse iuvat Romanum se pene dixisse οἰκέτην « inquilinum » templi B. V. in cant. XIII, 2.

14. Ῥάβδος θεϊκὸς pro θεϊκῆ: ne mendum cogites, recole d'Orville *Charit.* p. 153; Heath in Eurip. *Med.* 850; Walcken. *Diatr. Eurip.* p. 174; in primis Karsten. in *Æsch. Agam.* 113, 502; tum etiam Hermannus optime pro melodis, « Indulserunt sibi talia, inquit, vel metri vel suavioris soni causa. » Sed et adde, tum maxime in hisce hymnis structuræ κατὰ σύνεσιν rationem haberi, cum vatis tota mens magis in rem quam in verba enitatur; hic vero ἡ ῥάβδος Christus est,

V.

quod statim urget illud δοξαζόμενος. — τὰ οὐράνια vall. — δέει cum vat. 2; δέσει vall. minus bene ob sequentia et ob antithesin Romano facilem, quæ etiam infra recurrit: τρόμῳ καὶ χαρᾷ in tr. 44. — δορυφορεῖται, quo nihil elegantius de Christo rege quem δορυφόρος « satellites », trepidi, lætabundi, ambeunt. — γόνασιν μητρὸς καὶ ταῖς ὀλέταις vat. 2. Vereor vel acu tangere picturam pueruli in gremio Deiparæ, byzantino penicillo adumbratam.

15. τὸ μ. γ. ἀσώματος, τὸ δ' αὖ πάλιν vat. 2. — δόξα τῷ Θεῷ vall. δόξα σοι Θεῷ vat. 2.

16. εἴληψε σαφῶς vall. εἴλ. σαρκὸς vat. 2, cf. Phil. II, 7.

17. ὑπὸ τοῦ φαιδροῦ προαγορεύεται vall. qui fere mihi solus est. — ξανὸν ποθεινὸν, id. an pro ἀμνὸν, refragante metro? cf. Is. XI, 1. — ἐν τοῖς ὑψίστοις. id.

18. ναὶ ἔσται liquido id. cod. optime emendavit

15

μένες· * ἴδετε Θεὸν * νηπιῶσαντα ἀτρέπτως, * καὶ παύσασθε αὐλοῦντες, * καὶ σχιρτῶντες θαυμάσατε, * ὅτι ἐν χερσὶν ἡ Θεοτόκος * φέρει υἱὸν πρὸ ἑωσφόρου. * Λαοὶ...

† ιθ'. Ὄρος τοῦ Θεοῦ * προετύπωσέν σε πάλαι, * ἀνδρε σεμνή, * ὑπερένδοξε, προφήτης. * ὁ λίθος γὰρ ἐτμήθη * ἐκ γαστροῦ σου, σωτήρ ἡμῶν. * νέμεται Ἀδὰμ ἐλευθερίαν, * λύει δεσμὰ τῆς ἀμαρτίας. * Λαοὶ...

† κ'. Ὑμῶ, βασιλεῦ, * σὲ σπαργάνοις εἰληθέντα. * Λύεις γὰρ σειρὰς * τῶν ἐμῶν παραπτωμάτων, * καὶ δόξη ἀκηράτω * καὶ ἀφθέρτω συνδήσας με, * ὅλον τῷ Πατρὶ προσωκειώσω * δημιουργῶν καὶ ἀναπλάττων. * διὸ κρῶ σοι. * Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, * Χριστὸς παραγίνεται.

† κα'. Ἐδειξεν ἡμῖν * συναγλλεσθαι, Παρθένε, * τόκος μυστικός * σπαργανούμενος ἐν φάτνῃ. * οἰκήσας γὰρ ἐν μήτρᾳ, * παρθεναίαν οὐκ ἔλυσεν. * φαίνεται ἐκὼν ἐνανθρωπήσας * ὁ Λόγος σαρκωθείς ἀφράστως. * Λαοὶ...

† κβ'. Ἴδουσαν λαοὶ * τὸ σωτήριον τῆς δόξης * ἐκ παρθεναϊκῆς * ἀνατείλαντα νηδύος. * ἐθαύμαζον ποιμένες. * οἱ δὲ Μάγοι προσέφερον * λίθον, χρυσὸν καὶ εἶδος σμύρνης * τὸ τύπωμα πιστὸν τριῶν. * διὸ εἴπωμεν...

† κγ'. Σήμερον Ἀδὰμ * ἀνακέκληται ἐκ πλάνης * καὶ τῆς ζοφεῆς * τοῦ ἀλκίστορος ἀπάτης. * Χριστὸς γὰρ ἐκ Παρθένου * σωματοῦται ὡς ἄνθρωπος, * ὅς καὶ τὸν Ἀδὰμ ἀνακαλέσας * ἤρεν ἀρὰν διὰ Παρθένου. * διὸ εἴπωμεν...

† κδ'. Τύπος κίβωτοῦ * προτυπώθη ἡ Παρθένος * τέξασα Θεόν, * ἰλαστήριον τοῦ κόσμου, * ἐν ἧ ἦν καὶ ἡ στάμνος, * ἡ τὸ μύνη

mini Deum infantem, neque mutatum; et a tibiis abstinete, et tripudiantes obstupescite, quia manibus fert Deipara filium lucifero priorem. Populi...

19. Montem Dei te olim propheta praesignavit, viri nescia, augusta et gloriosa. Lapis enim excisus est ab utero tuo, salvator noster. Adamo impertit libertatem, solvit peccati vincula. Populi...

20. Te hymnifico, Rex, fasciis involutum; vincula enim solvis meorum peccatorum et gloria sincera et incorrupta me amplecteris. Concilias me Patri totum, fingens me et reficiens; ideo clamo tibi: Rex Israel, Christus advenit.

21. Nobis gaudium fecit, o Virgo, qui arcano modo partus, in praesepio fasciis cinctus est. Utero enim tuo receptus, virginitatem non solvit. Lubens ostendit se hominem Verbum carne ineffabili indutum. Populi...

22. Aspiciunt populi gloriosam salutem virgineo ab utero exortam. Pastores mirantur; Magi vero offerunt thus, aurum et myrrhae speciem, in fidelem trinitatis significatum, ideo dicamus...

23. Hodie Adam ex errore revocatus est, et a fraudulentum hostis tenebricosa fallacia. Christus enim ex Virgine corpus accipit humanum, Adamque restituto, maledictum per Virginem abstulit; dicamus ergo...

24. Arcæ typus praesignavit Virginem Deiparam, quæ Deum peperit, mundi propitiatorium; in ipsa enim erat urna, quæ manna

unus mosquens. νέεσθε, quod repperi in succussis schedis meis minime esse peregrinum.

19. λύνονται δεσμὰ vat. 2, 3, huc mihi redeuntes. cf. tr. 4.

20. ὑμῶ σε, βασιλεῦ, τοῖς σπ. edd. codd. — τιμήσας με vall. edd. Em. vat. 2.

21. τόκος μυστικὸν vall. — σαρκωθείς ἀνεμνηνεύτως eiusd. sesquipedale verbum, bis ἀμετρον.

22. ἴδουσαν codd. pro εἶδον, de quo cf. Winer p. 94.

— ἀνατείλαντος νηδ. vat. 2. — ποιμένες μὲν ἐθαύμαζον vallicell. π. μὲν ἐδοξολογοῦν καὶ οἱ μάγοι προσέφερον vat. 2. — σμ. τύπωμα πιστὸν τὸ τῆς τρ. iid. λαοὶ εἴπ. vat. 2.

23. σήμερον, λαοὶ, ἀνακέκληται Εὐα ἐκ τῆς ζοφ. vall. ed. rom. — τὴν ἀρὰν id. — Ἀδὰμ ἀνακαλέσει, εἴλε τὴν ἀρὰν ἐκ τῆς παρθ. λαοὶ εἴπ. vat. 2.

24. προετυπούτο vat. 2. — ἐν ἧ μὲν γὰρ καὶ σταμνός vall. in 1° loco; in alio: ἐν ἧ γὰρ ἦν στ. ita

κατέχουσα, * δι' ὃ Ἰσραὴλ ἐφωδιάσθη, * διὸ
ἡμεῖς τῇ Θεοτόκῳ, * πιστοὶ, εἰπόμεν...

κε. Ἀφραστόν, φρικτὸν * τὸ μυστήριον
X τοῦ Λόγου * πᾶσιν ἐπὶ γῆς * καὶ στρατεύ-
μασι πυρίνοις. * λαθῶν γὰρ ἀσωμάτων * τὰς
δυνάμεις, σεσάρκωται, * φαίνεται Θεὸς ἐναν-
θρωπήσας. * πῶς δὲ προῆλθεν λαθῶν πάντας. *
διὸ εἰπόμεν...

κς. Γῆ καὶ οὐρανός, * συναγάλλεσθε,
ὄρωντες * τὸν Ἐμμανουὴλ, * ὃν ἐκήρυξαν
προφήται * ὡς ἀνθρώπον ὀφθέντα, * καὶ ἐν
φάτῃ καθέδοντα, * ὃνπερ οἱ χοροὶ τῶν
ἀσωμάτων * αἰεὶ τρομοῦσιν ἀτενίζουσιν. * αὐτῷ
εἰπόμεν...

κς. Ἐγνώσαν σαφῶς, * ὅτι σήμερον ἐτέ-
χθη * ὁ σὺν τῷ Πατρὶ * συστησάμενος τὰ
πάντα, * αἱ τάξεις τῶν ἀγγέλων, * καὶ οἱ
Μάγοι ἐκράυαζον. * Σήμερον Χριστὸς ἐκ
X τῆς Παρθένου * τίκεται ἡμῖν εἰς σωτήρα. *
διὸ κράξατε. * Εὐλογημένος.

κη. Nūn τὴν Βηθλεὲμ * καταλάβωμεν
X σπουδαίως, * καὶ τὴν τῆς φωνῆς * ιστορή-
σωμεν ἐλπίδα, * ποιμένες ἀγραυλοῦντες *
πρὸς ἀλλήλους ἀπέφηναν. * ξένα γὰρ εἰσι τὰ
λαληθέντα, * ξένα δ' εἰσι καὶ τὰ τῶν ὕμνων. *
διὸ κράξωμεν. * Εὐλογημένος ὁ τεχθεὶς *
Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι!

κθ. Ἐν τῇ πενιχρᾷ * θεασάμενος ὡς βρέ-
X φος * ἀγραυλος χορὸς * ἀνακείμενον ἐν φάτῃ *
τὸν μόνον εὐεργέτην * τῶν ἐπάντων καὶ Κύ-
ριον, * ἔκραζον παιδρῶς σὺν τοῖς ἀγγέλοις. *
Δόξα Θεῷ τῷ ἐν ὑψίστοις. * διὸ εἰπόμεν...

λ. Θεοθεν σαφῶς * παιδευόμενοι, οἱ Μά-
X γοι * ἀπ' ἀνατολῶν * παρεγένοντο σπου-
δαίως, * ζητοῦντες τὸν τεχθέντα * βασιλέα
τῆς κτίσεως, * ἴδον γὰρ αὐτοῦ τὸν ἐωσφό-

continuit; cuius ope Israel viatico munitus
est. Ideo Dei matri dicamus, fideles...

25. Inenarrandum, stupore plenum est
Verbi mysterium, tam terrigenis quam agmi-
nibus flammis. Nescientibus enim spirituum
virtutibus, incarnatus est. Cernitur Deus
homo factus, quomodo processerit nemini
manifestans. Ideo dicamus...

26. Terra, cælumque, collætamini : cer-
nitis Emmanuelem, quem prophetæ prænun-
tiaverunt, iam se ut hominem manifestan-
tem, et in præsepio quiescentem, ipsum
quem intueri spirituum chori semper me-
tuunt. Ei dicamus...

27. Hodie natum esse eum qui cum Patre
sustinet omnia, aperte cognoverunt ordines
angelorum, et Magi clamaverunt : « Hodie
« Christus nobis ex Virgine nascitur in salu-
« tem. Ideo personate : Benedictus...

28. « Nunc in Bethleem descendamus fes-
« tinantes, datamque a nuntio spem certio-
« rem faciamus, pastores noctu vigilantes
« inter se inquiebant. Stupenda enim sunt
« verba, stupenda vero sunt cantica ! Ideo
« canamus : Benedictus qui partus est, Deus
« noster, gloria tibi. »

29. In pauperculo præsepio statim ut rusti-
cantium chorus puellum vidit, solum omni-
bus beneficum ac Dominum, clamabant
festive cum angelis : « Gloria Deo in excel-
« sis ! » Idcirco dicamus...

30. A Deo claris signis edocti, Magi ab
Oriente venerunt festinanter, natum quæren-
tes regem creationis. Viderant enim ipsius

et vat. 2. — δι' ἧς Ἰσραὴλ ἐπωδηγείτο sic vat. 2. ut
vall. ἐπωδούετο, uterque barbare pro ἐφωδ. — διὸ
καὶ ἡ vat. 2.

25. πᾶσι γηγενεῖς vall. — λαυθάνειν πάντας id.

26. ὃνπερ sic vall. raro exemplo, unum affert
Sophocles, ubi classici ὄπερ vel εἰς ὄν. ὄ melo-
dus utitur in tr. 36, cum ἐνατενίζουσιν. — τρέμουσιν
αἰεὶ ἀτεν. vall.

27. εἰς σωτηρίαν vall.

28. τῇ Βηθλεὲμ εἰτοιμάσωμεν σπουδαίως vall. 2^ο loco.

— φων. ἀκριδῆσωμεν ἐν ἐλπίδα sic id. ibid. pro ἀκρι-
δῶσωμεν ἐλπ. — ξένα γὰρ id. in utroque loco. — τὰ
λαληθέντα, μᾶλλον δὲ φρικτὰ τὰ ἀκουσθέντα, διὸ κράξ.
id. 2^ο loco.

29. ἐν τῇ πενιχρᾷ... ἐν τῇ φάτῃ id. mira præpos.
repetitio, an potius νῦν φ. — δόξα τῷ Θεῷ, ut
tr. 15.

30. θεοθεν. Ex constanti hirmo expectaveris
θεοθεν, ut οἰκοθεν etc. Et hanc sibi fortasse licen-
tiam vindicant melodi, contra veterum usum,

ρον * ἐκλάμποντα, καὶ σοφισθέντες * λαμπρῶς ἔλεγον. * Εὐλογημένος...

χ λ'. Λίβανον, χρυσὸν * κομισάμενοι καὶ σμύρναν, * καινῇ τῇ φανῇ * τοῦ ἐκλάμποντος ἀστέρος * οἱ Μάγοι ἐκτρωθέντες * τῷ τεχθέντι προσέφερον. * ὅθεν καὶ Θεὸν προσωμολόγουν, * τὸν ἐξ ἀγνῆς ἐμφανισθέντα, * διὸ ἔκραζον...

λβ'. Ἴδοῦ, ἡ ἀγνὴ * ἀνεβόησε Παρθένος. * Τίκτω νῦν υἱὸν * ὑπὲρ ἔγνοιαν καὶ λόγον, * Θεὸν τὸν Ἡσαίου. * Καταυγάζων τὰ σύμπαντα, * ἄφθορον αὐτὴν διαφυλάττων, * † λύσας Ἀδὰμ τὴν ἀμαρτίαν, * διὸ εἴπωμεν...

λγ'. Ἄνω στρατιαὶ * καὶ οὐράνιοι δυνάμεις * ὕμνον ἐκτενῆ * καὶ ἀσίγητον βοῶσιν, * βροτοὶ δὲ ἐν σπηλαίῳ * προσκυνοῦντες κραυγάζουσιν. * Δόξα σοι, Χριστέ, τῷ κατελθόντι * σῶσαι βροτούς ἐκ τῆς κατάρας. * διὸ εἴπωμεν. * Εὐλογημένος ὁ τεχθεὶς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι!

quod aliis esset exemplis diligentius inquirendum. — oi ante μαγ. om. unicus cod. vall. — λάμποντα φαιδρῶς καὶ id. rupto metro.

31. καὶ τὴν φάτην id. cod. manifesta et facili corruptela, pro emend. quæ confirmat tr. 52 : ἀστέρος ἀσυνήθους ἐκλάμπει, nec vereor ne plus a melodi indole, quam a codice recedam. — ἐκ τῆς ἀγνῆς cod.

32. τὸν Ἡσαίου, metro utcumque restituto, sed multa hic incondita verba in cod. Θεὸν δὲ Ἡσαίας

luciferum emicantem, eoque moniti luculenter dicebant : Benedictus...

31. Thus, aurum et myrrham afferentes, coruscantis stellæ inusitato splendore percussites, Magi nato offerebant dona, quibuscum Deum confitebantur, filium manifestatum immaculatæ Virginis; ideo clamabant...

32. « Ecce, intemerata Virgo exclamat, « nunc pario filium, qui nec cogitari nec « narrari valet, Deum illius Isaiaë. Ipse il- « lustrat omnia, ac sine labe matrem custo- « dit, solvens Adami peccatum : idcirco « dicamus... »

33. Superna agmina ac cœlestes virtutes hymnum prolixum et perpetuum intonant : mortales vero in specu venerabundi clamant : « Gloria tibi, Christe, qui venisti « ad salvandos terrigenas a maledicto : idcirco dicamus : Benedictus qui natus es, « Deus noster, gloria tibi. »

καταυγάζων et cætera participia, sine verbo. An plebeis æqualibus morem gesserit Romanus, ut eodem tempore Malalas participia pro verbo definito congerit, de quo cf. indicem in ed. Bonnensi, p. 797, nisi malueris legere καταυγάζει, ne eximius μουσουργός spurcitie inquinetur. — τὸν Ἀδὰμ cod.

33. σῶσαι χοϊκούς cod. læso metro, quis enim dissyllabum audiet χοϊκούς? Vix puto tamen illud a librario ortum, et aliam expecto medelam.

II. ΠΡΟΣΟΜΟΙΑ, ΑΙ ΑΓΓΕΛΙΚΑΙ.

ΦΔΗΝ ΑΔΩ Α = Ω.

Hymnum cano ab Alpha ad Omega.

MONITUM.

II. Eosdem fere codices in hac secunda serie, suspenso semper pede, sequor; incertus siquidem, an plura pauciorave ex alienis fontibus in nostros rivulos defluerint. Quæ enim dicuntur aut στιχηρά, aut προσόμοια, sunt breves strophæ, promiscuo plerumque ordine, et initio aut sub

finem officiorum positæ, ut nullibi rite succedentia sibi elementa litterarum invenerim, quam dubio procul est Nostrum post procœmium haud inelegans, septem tropariis sub acrostichide φδὴν ἄδω nexis appensum, sua bis vestigia relegisse, dum hinc et inde quasi eundem scopum

prosperaret, Α—Ω, sub quibus latere CHRISTUM, iam caeco perspicuum est. Plurima autem cum editis conferre iuvat; in menæis enim extant die Decembr. XXIV trop. 34, 35, 36, 38, 39, 40; die

XX trop. 41 ad 46; die XXI trop. 47 ad 52; die XXII trop. 53 ad 58; die XXIII trop. 59 ad 64; die XXVIII, trop. 37. Quorum plura vel tantum in vett. ven. vel in sola rom. ed.

λδ'. Ὁ τῶν ὑπὲρ νοῦν * καὶ ἀρρήτων μυστηρίων! * τίκτεται Θεὸς * ἐπὶ γῆς δι' εὐσπλαγγιαν, * τὴν δουλικὴν εἰκόνα * ἑαυτῷ περιθέμενος, * ὅπως τῆς δουλείας ἀφαρπάσῃ * τοῦ ἀλλοτρίου τοὺς βοῶντας * θυμῷ ζέοντι. * Εὐλογημένος εἶ, σωτὴρ, * ὁ μόνος φιλάνθρωπος.

34. O animo maiora verbisque ampliora mysteria! Deus editur in terra suam propter misericordiam, servilem formam induens, ut ab inimici servitute eripiat clamantes cum fervido amore: « Benedictus es, salvator, qui « solus homines amas. »

λε'. Δῶμεν τῷ Θεῷ * οἱ πιστοὶ μεγαλοσύνην, * τῷ διὰ πολλὴν * εὐσπλαγγιαν σαρκωθέντι, * καὶ τῇ αὐτοῦ πτωχείᾳ * καὶ κενώσει πλουτίσαντι * πάντας τοὺς πτωχεύσαντας ἀθλίως, * καὶ δόντι κάλλος τὸ ἀρχαῖον * πιστῶς κράζουσιν. * Εὐλογημένος εἶ, σωτὴρ, * ὁ μόνος φιλάνθρωπος.

35. Deo tribuamus, fideles, magnificentiam, Deo in immensa sua misericordia incarnato, et sua egestate suaque penuria locupletanti omnes misere egentes, ac restituenti priscum decus fideliter clamantibus: « Benedictus es, salvator, solus amator hominum. »

λς'. Ἦλιε, Υἱέ, * πῶς σε κρύψω τοῖς Ἰσραηλῖταις; * πῶς σε γαλουχῶ, * πάσης φύσεως τροφέα; * πῶς σε χερσὶ κατέχω, * τὸν κρατοῦντα τὰ σύμπαντα; * πῶς σοι ἀδεῶς ἐνατενίζω, * ὃ οὐ τολμᾷ ἐνατενίζειν * πολυόμματα, * ἢ ἀπειρόγαμος Χριστὸν * κρατοῦσα ἐφθέγγετο.

36. « Sol, o fili mi, quomodo recondam te « fasciis? Quomodo te lactabo, qui omnem « alis naturam? Unde manibus te continebo, « omnia amplectentem? Unde te sine metu « intuebor, quem non audent contemplari « oculis pleni angeli? » aiebat Christum tenens viri nescia Virgo.

λζ'. Νέον δι' ἡμᾶς, * Ἰησοῦ, ὄφθης παιδίου, * ὁ ἐκ τοῦ Πατρὸς * πρὸ αἰώνων ἀνατείλας, * παλαιωθέντας πάλαι * παραβάσει βουλόμενος * πάντας καινουργῆσαι τοὺς ἀθρόωπους. * διὸ σοι πάντες εὐχαρίστως * αἰετῶς κράζομεν. * Εὐλογημένος ὁ τεχθεὶς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι!

37. Novus puer propter nos, Iesu, visus es, qui ex Patre ante saecula ortus es, volens omnes qui prisco lapsu inveteraverunt, homines renovare; ideo tibi omnes gratias referentes, sine fine clamamus: « Benedictus qui « natus es, Deus noster, gloria tibi. »

λη'. Ἄσμασι καινοῖς * ἀλαλάξατε, ποιμένες. * λόγους μαγικοὺς * ἀπορρίψατε, οἱ Μάγοι. * σταλάξατε, τὰ ὄρη * καὶ βουνοὶ, ἀγαλλίασιν. * δεῦτε, θυγατέρες βασιλέως, * εἰς τὴν χαρὰν τῆς Θεοτόκου. * Λαοὶ, εἰπόμεν...

38. Novis canticis triumphum agite, piscatores; magicas formulas abdicare, Magi; distillate lætitiā, montes et colles. Venite, regis Filiæ, in Virginis lætitiā; populi, dicamus...

34. τῆς τοῦ ἄλλ. edd. — πόθῳ ζέοντι iid. rupto modulo.

35. οἱ ante πιστοὶ om. edd. — it. τοὺς post πάντ. sed multiplicant art. τὸ κάλλ. τὸ ἀρχ. pessumdato metro, quæ importuna articuli iniectio aut traiectio passim emendatur, semel tantum moneatur lector de levi varietate. — πτωχ. δολίως vat. 2.

36. τὰ πολυόμματα edd. Notum de angelis appositum, quod Lucianus et vett. ad fabulosum Argum in primis retulere.

37. νέον παιδίον ipsum est Romani ἐφύμνιον in I. cant. — ὄφθης cum vat. 2. ἰησοῦς ὄφθη cæt.

38. λόγους, cf. tr. 5.

λθ'. Δεῦρο, Βηθλεὲμ, * ἑτοιμάζου τὰ τοῦ
τόκου. * ἴθι, Ἰωσήφ, * ἀπογράφου σὺν
Μαρία. * σεπτοτάτη ἡ φάτνη, * θεοφόρα τὰ
σπάργανα, * ἔνθα ἡ ζωὴ ἐνεληθηῖσα * σείρας
θανάτου διαρρήξει, * ἐπισφίγγουσα * πρὸς ἀφ-
θαρσίαν τοὺς βροτοὺς, * Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

μ'. Ὁ μακαριστὴ * τῆς θεόπαιδος κοιλία! *
ἦτις νοητῶς * οὐρανοῦ μελίζων ἐδείχθη, * ὃν οὐ
χωρεῖ γὰρ οὗτος, * σὺ κατέχεις βασιλεύουσα. *

Ὁ μακαριστοὶ μαστοὶ Παρθένου, * οὐσπερ
ἠηλάσειεν ὁ τρέφων * πνοὴν ἄπασαν * Χριστὸς,
ἐν μήτρᾳ σὰρξ παγεῖς * ἀνάνδρου νεάνιδος.

μα'. Ἀνίσχει ἀστὴρ * Ἰακώβ ἐν τῷ σπη-
λαίῳ. * δεῦτε καὶ ἡμεῖς * προεόρτια τε-
λοῦντες. * συνδράμωμεν τοῖς Μάγοις, *
τοῖς ποιμέσι συνέλθωμεν. * ἴδωμεν Θεὸν ἐν
τοῖς σπάργανοις, * καὶ τὴν Παρθένον γαλου-
χοῦσαν. * Φρικτὸν θέαμα! * Ὁ βασιλεὺς τοῦ
Ἰσραὴλ * Χριστὸς παραγίνεται.

μβ'. Βουνοὶ γλυκασμὸν * σταλαζάτωσαν.
ἰδοὺ γὰρ * ἦκει ὁ Θεὸς * ἐκ Θαϊμάν. ἔθνη,
ἠπτάσθε. * ἀγάλλεσθε, προφηταί. * πα-
τριάρχαι, σκιρτήσατε. * ἄνθρωποι, χορεύ-
σατε ἐνθέρως. * Ὁ ἰσχυρὸς καὶ μέγας ἄρχων, *
Χριστὸς τίκεται, * ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρα-
νῶν * ἐν γῆ παραγίνεται.

μγ'. Γῆθεν ἀνυψῶν * τοὺς βροτοὺς ὁ πλά-
στης ἦκει, * τὴν βασιλικὴν * καινουργῶν
αἰθις εἰκόνα. * Συγγάρητε, τὸν ἄνω, * αἱ
δυνάμεις, ὑμνήσατε. * Ἐχθρας τὸ μεσότοι-
χον ἐλύθη, * καθ' ὃ ἀπέκειτο. Θεὸς γὰρ *
βροτὸς γίνεται. * ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, *
Χριστὸς παραγίνεται.

μδ'. Δεῦτε, οἱ πιστοὶ, * ὑπαντήσωμεν

39. Μαρ. ἡ φάτνη εὐτρεπέου καὶ τὰ ἐνδοξα σπαργ.
vat. 2, loco 1°. — ἡ σεπτ. ἡ φάτνη vat. 1, 2 altero
l. vall. — θαν. διαλύσει vat. 1, διαλύει vat. 2.

40. Θεόπαιδος. Quod veteres de filio Dei dice-
rent, hoc de matre nostri usurpant: Sophron.
Anacreont. I. 1. Studites in *Pentecost. rom.*
τέγ. 2; Ioseph. ib. τέβ. 1; anon. ib. τλε', 1.
Quibus adde Ioan. Geometram, in celebri B. V.
nomenclat. v. 9. — Pro rhythmo ἰδελθ. μελζ. —
ὁ ἐν μήτρ. edd. ὁ μήτρα vat. 2.

41. Ad hæc in edd. l. l. ποίημα Ῥωμανοῦ τοῦ

39. Ades dum, Bethleem, præpara quæ
ad partum pertinent; Ioseph, inscribitor cum
Maria. Venerandum est præsepium, plenæ
Deo fasciæ, ubi vita involuta mortis funes
disrumpet, alligans immortalitati mortales,
Christus Deus noster.

40. O beatissima Deiparæ viscera, quæ
cælo ampliora fides declarat! quem enim cæ-
lum non ambit, tu euni gestans continuisti.
O beatissima Virginis ubera, quæ suget qui
omnem nutrit spiritum, Christus caro factus
in gremio adolescentulæ viri nesciæ.

41. Oritur Iacobi sidus in spelunca; eamus
et nos, profesta celebrantes; curramus cum
Magis; pastoribus conveniamus, ut specte-
mus Deum in fasciis et Virginem lac præben-
tem. Stupendum spectaculum! Rex Israel,
Christus accedit.

42. Colles dulcedinem stillent: ecce enim
venit Deus ex Thæman. Gentes, vincimini;
lætamini, prophetæ; patriarchæ, exultate;
saltate homines, divino impetu; potens et
magnus princeps, Christus accedit; rex cæ-
lorum in terram advenit.

43. Ut homines terra erigat in altum, cre-
ator venit, regiam novo opere reficiens ima-
ginem. Congaudete, virtutes, Excelso hym-
nos edite. Iræ intermedius paries dissipatus
est, sicuti statutum erat. Deus namque fit
homo; rex Israel, Christus advenit.

44. Venite, fideles; occurramus creatori in

μελωδοῦ, αἱ ἀγγελικαί. Consentit vat. 2 fol. 181. —
ὁ ἀστὴρ id. et edd. — σπαργ. ἴδωμεν παρθ. iid.

42. ἄνθρωποι, κροτήσατε τὰς χεῖρας vat. 2, 4, ut
supra tr. 9. Nota in hoc et superiori tr. ἀνίσχει
et βουνοὶ accentu exorbitare. — ὁ βασιλεύων τοῦ
παντός, ἐν γῆ γὰρ παρθ. vat. 3.

43. τῶν ἄνω edd. 2 codd. — μεσότοιχον edd. cf.
Eph. II, 14. — ἦλθεν ὃ ἀπέκ. edd. ἦλθεν ὃ ἀπ. vat.
2, ἦλθεν ὃ ἀπέκείται vat. 3.

44. ἀπαστράψωμεν vat. 2, 4. — τρέμω. cf. tr. 14.
— ἴδ. βροτωθέντα vat. 2. — νοὺς recte, ut passim

τῷ κτίστῃ * ἤκοντι εἰς γῆν * ἐκ Παρθένου ἀνατεῖλαι. * Ἄγνεία λαμπρυνώμεν, * ἀρεταῖς ἀστραφθειήμεν, * τρόμφ καὶ χαρᾷ ἐτοιμασθώμεν * Χριστὸν ιδέσθαι βρεφωθέντα, * νοὺς ὄμμασιν, * ἡμᾶς θεοῦντα τοὺς βροτοὺς * ἄκρα ἀγαθότητι.

με'. Ἐγγίξει Χριστός· * Βηθλεὲμ, προετοιμάζου, * ἤδη τῶν ἐθνῶν * τὸ σωτήριον αὐγάζει, * εὐτρέπισον τὴν φάτνην, * τοὺς ποιμένας συνάγαγε, * κάλεσον τοὺς Μάγους ἐκ Περσίδος. * Αἱ στρατιαὶ τῶν ἀσωμάτων * νοῶν κράζουσιν. * Ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν, * Χριστὸς παραγίνεται.

μς'. Ζῆλον θεϊκὸν * ἀναλάβετε, ποιμένες, * δόξαν λογιῶς * ἀναπέμψαντες τῷ κτίστῃ * μολόντι γεννηθῆναι * ἐν σπηλαίῳ, καὶ σπάρρανα * δέξασθαι, καὶ φάτνην προσκληθῆναι. * νηπίῳ, ὡσπερ τῷ δεσπότῃ, * διὸ κράζωμεν. * Εὐλογημένος ὁ τεχθεὶς, * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι!

μζ'. Ἠγγικεν ἰδοὺ * τοῦ τελεῖν ἡ Θεοτόκος * τὸν Ἐμμανουήλ, * ὃν Πατὴρ πρὸ ἑωσφόρου * ἐγέννησεν ἀρρήτως· * φοβερὸν τὸ μυστήριον, * ἄφραστον ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις· * ὅθεν σὺν Μάγοις καὶ ποιμέσι, * λαοὶ, εἴπωμεν. * Εὐλογημένος...

μη'. Θέλων, Ἰησοῦ, * τὸ ἀνθρώπινον οἰκτεῖραι, * κόρης ἐξ ἀγνῆς * σαρκωθῆναι εὐδοκίῃσας, * τὴν ἄφατον πτωχείαν * ἐνεδέξω, μακροθύμει, * καὶ πλουτίσαι καὶ θεῶσαι θέλων * καὶ τῆς πτωχείας ἀπαλλάξαι * πιστοὺς κράζοντας. * Εὐλογημένος...

μβ'. Ἴνα τῆς φθορᾶς * τὸν ἰὸν ἀποκαθάρῃς, * καὶ τὴν ἀρχικὴν * ἀναπλάσης μοι εἰκόνα, * σαρκούσαι καὶ θηλάζεις * καὶ σπαργάνοις ὁ νεύματι * πάντα περιέχων ἐνει-

terram venienti, ex Virgine orituro. Innocentia niteamus, virtutibus coruscemus. Cum tremore et gaudio præparemur, ut Christum mentis oculis videamus puerascentem, nosque mortales deos facientem præ sublimi clementia.

45. Appropinquat Christus : Bethlehem, præparare; iam salutare gentium albescit, sterne stabulum, pastores congrega, convoca Magos a Perside. Agmina cœlestium spirituum clamant : « Cœlorum rex Christus advenit. »

46. Æstu divino impleamini, pastores, mystica gloriæ cantica promentes creatori ad partum properanti in speluncam, ut pannos suscipiat iaceatque in præsepio. Puero ut Domino propterea clamemus : « Benedictus « qui editus es, Deus noster, tibi gloria! »

47. En accessit Virgo ut pareret Emmanuel, quem Pater ante luciferum ineffabili modo genuit. Tremendum mysterium, innarrabile angelis et hominibus! Unde cum Magis et pastoribus, populi, dicamus : Benedictus...

48. Cum velles, o Iesu, humani generis misereri, ex intemerata Virgine caro fieri dignatus, pauperiem, quæ verba superat, o magnanime, suscepisti, cupiens et ditare et deificare, et a paupertate amovere fideles clamantes : Benedictus.

49. Ut corruptelæ venenum repurges, et priorem mihi reficias imaginem, sumis carnem et lac sugis, et fasciis tu involveris, qui nutu omnia circumagis. Te cano, por-

in N. T. pro νοῦ vett. de quo cf. Lobeck ad Phryn. p. 453. Ita et mox νοῶν a νοὺς sine contr. — De ἄκρα cf. tr. 81, 88.

45. ὁ Χριστὸς edd. f. ἤγγικε χρ. acc. ergo, nisi obstaret alphabet.

46. μολόντι barbare edd. vall.

47. ἀρρέυστως vall. — μετὰ μάγους καὶ ποιμένας id. perverse.

48. πλουτήσαι καὶ θεῶσαι θέλων τοῦ καὶ τῆς sic vall. multiplices ἀμετρῆς. — cf. tr. 35.

49. μου εἰκόνα vat. 2, cf. tr. 34, 43. — σαρκούσαι pro σαρκῶν, σαρκῶν, seriorum est, ut σταυρούσαι cant. VIII, 10; XVI, 10. — ἐνεκλίση pro solito ἐνεκλίτη. cf. tr. 74.

λίση· * τερατουργῆ, ὑμῶ σε, Λόγε *,
βουλῆς ἄγγελε * τῆς πατρικῆς, δι' ἧς ἐγὼ *
ἀπαθανατίζομαι.

ν'. Κόλπων πατρικῶν * οὐκ ἐκτὰς, βρο-
τὸς ἐδείχθη, * καὶ παρθενικαῖς * ἐπογούμε-
νος ὠλένας, * τοὺς Μάγους ἐκ Περσίδος *
† δι' ἀστέρος ἐκάλεσας, * ἄνακτα Θεόν σε προσ-
κυνοῦντας, * πνεύματι κέλλων ἀσεβοῦντας *
ἐθνῶν ἄρχοντας, * οὐς ἀνελεῖς καὶ ποιμανεῖς *
λαὸν περιούσιον.

να'. Λύων με δεσμῶν * τῶν πολλῶν μου
† ἐγκλημάτων, * ἔργη, λυτρωτὰ, * Ἰησοῦ
μου, ἐν σπλάϊω * σπαρχάνοις εἰληθῆναι, *
καὶ ἐν φάτῃ, ὡς νήπιον * ἐπανακλιθῆναι τῶν
ἀλόγων, * ἐπὶ τοῦ γένους ἀνακλήσει * βρο-
τῶν, δέσποτα, * ῥύόμενος, παμβασιλεῦ, *
ἀλόγων ἐκ πρῆξεων.

νβ'. Μάντεωσ χρῆσμοι * Βαλαὰμ ἀποπλη-
ροῦνται. * οἱ γὰρ Περσικαῖς * τερατείαις
† τεκενητότες, * ἀστέρος ἀσυνήθους * τῇ ἐλλάμ-
ψει τὸν ἄδυτον * ἥλιον Χριστὸν καταυγα-
σθέντες, * ἐν Βηθλεὲμ σωματωθέντα, * Θεὸν
ἄνακτα * καὶ ἐθειλοῦσιον νεκρὸν, * τοῖς δώροις
τεκμαίρονται.

νγ'. Nūn ἐπὶ τῆς γῆς * πεφανέρωται παι-
δῖον, * ὁ ἐκ τοῦ Πατρὸς * γεννηθεὶς πρὸ τῶν
† αἰώνων. * ἀγγέλου, πᾶσα κτίσις. * οὐρα-
νοὶ εὐφραίνεσθωσαν, * βλέποντες τοὺς πρὶν
ἀπατηθέντας * πάλιν Θεῷ οικειομένους, *
αὐτῷ κρᾶζοντας. * Εὐλόγημένος ὁ τεχθεὶς *
Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

νδ'. Ξύλου πονηρᾶ * νεκρωθέντας παρα-
† βάσει * ἥλθεσ ἐπὶ γῆς * τοῦ ζῶσαι τοὺς
ἀνθρώπους, * Χριστὲ, καὶ ἐν τῇ φάτῃ *
ἀνεκλίθησ ὡς νήπιος, * δωροφορησάντων σε
† τῶν Μάγων, * καὶ ὑμνησάντων τῶν ἀγγέ-
λων, * μεθ' ὧν κρᾶζομεν. * Εὐλόγημένος...

50. βροτὸς ὠράθησ vall. vat. 2, et edd. pro ὠφθησ
veterum vel ἐωράθησ, quo ferrea aetas utitur. Illud
vero ὠράθησ et ὠράθη in tr. 89, tum ὠραθεὶσ in tr.
84, dein καθωράθησ in tr. 77, 88, nullius linguæ,
nullius ætatis sunt. — ἐπογ. ἐπ' ἀγκάλαισ vat. 2. —
πνεύματι χειλέων absurde edd. et codd.

51. ἐπὶ ἀνακλήσει τοῦ γένους βροτουλου vall. — ξξ ἄλ.
pr. id.

tentorum ferax, Verbum, paterni consilii
angele, per quem ego rursus sum immorta-
litate consecratus.

50. Patris e sinu non exiens, mortalis visus
es, Virgineisque vectus ulnis, Magos a Per-
side per stellam accersivisti, te regem Deum-
que adorantes; tuo spiritu profanos movens
gentilium duces, quos penitus immutabis,
ac reges tanquam populum tibi peculiarem.

51. Me ut solvas e multorum navorum vin-
culis, venisti, o redemptor, mi Iesu, in spe-
lunca fasciis involvendus, et ut infans reclin-
andus in præsepe iumentorum; unde exci-
tetur humanum genus, o Domine, et summe
rex, ab insanis actibus eruendum.

52. Vatis Balaam oracula implentur; qui
enim persicis portentis inhiabant, fulgente
præter morem stella, inaccessum solem
Christum in radio speculati, eum in Bethleem
carne indutum, Deum simul, regemque et
sponte moriturum esse, muneribus contes-
tantur.

53. Nunc in terra ostensus est puer, idem
a Patre natus ante sæcula. Lætare, omnis
creatura; cœli exultent, videntes olim de-
ceptos iterum Deo consociatos, ipsi claman-
tes: « Benedictus qui natus es, Deus noster,
α gloria tibi. »

54. Ut mortuos ob nefariam ligni violatio-
nem homines redivivos faceres, in terram ve-
nisti, o Christe, et in præsepe iacuisti, ut
infans, ubi munera tibi obtulerunt Magi, et
cantica angeli, quibuscum clamamus: Bene-
dictus...

52. καταυγασθέντες vim activam præbet, ut raris
constat exemplis Antip. Sidon. (Anthol. IX, 58)
et Apollod. Rhod. II, 1248. — νεκρὸν. Nempe ad
Deum, Regem et mortuum thus, aurum et myr-
rha respiciunt. ἐθειλοῦσιον, omnino Romani.

53. πάλιν τῷ θεῷ edd.

54. σοι post δωροφ. veterum esset, αα tamen to-

νε. Ὁ τῶν προφητῶν * μεγαλόφωνος
κραυγάζει. * Ἐκ παρθενικῆς * μέλλει τίκτε-
σθαι νηδύος * παιδίον ὁ δεσπότης, * ὑπὲρ
λόγον καὶ ἔννοιαν, * ἄγγελος βουλῆς ὧν τῆς
μεγάλης, * ζωὴ τῶν ζώντων χρηματίζων, *
πρὸς ὃν κράζομεν. * Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν *
Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι!

X νς. Πάλιν Βηθλεὲμ * τὴν Ἐδέμ διεξαγοί-
γει. * πάλιν ὁ Ἀδάμ * ἐν αὐτῇ περιχορεύει. *
Ἐρχεται γὰρ ὁ κτίστας * ἐξ αὐτῆς προερ-
χόμενος, * ἀφθαρτον διδοὺς ἀθανασίαν *
Χριστὸς, ἡ πάντων ζωαρχία, * ἧς μετέχον-
τες * οὐκέτι θνήσκειν, βροτοὶ * ἀθανατι-
ζόμενοι.

X νζ. Ράβδος μυστικὴ, * ἀνεβλάστησας,
Μαρία, * ἦνθησεν, ἀγνή, * ἐκ σοῦ ἄνθος ὁ
δεσπότης, * ὁ κτίστας τοὺς αἰῶνας * καὶ
κατέγων τὰ σύμπαντα. * δι' οὗ Θεοτόκος
ἀνεδείχθη. * εἰς τὴν χαρὰν οὖν συνελθόντες *
τὴν σὴν κράζομεν. * Εὐλογημένος...

νη. Σμύρνησον, Δαυὶδ, * ἐξ ὀσφύος σου
Χριστὸς γάρ. * χαίροις, Ἰεσοῖ, * ἔξανθεῖ
γάρ σου ἡ ρίζα. * Ἐκ σοῦ μηροῦ, Ἰουδα, *
προελεύσεται Κύριος * κατὰ Βαλαάμ. Ἐδε-
ται ἔθνη, * κατὰ τὸν μέγαν Ἡσαΐαν. *
ἰδοὺ τέξεται * παιδίον, τὸν Ἐμμανουὴλ, *
Παρθένος ἡ πίνσεπτος.

† νθ. Τὸ πρόσρισθὲν * τῷ Πατρὶ πρὸ τῶν
αἰῶνων, * καὶ προκηρυχθὲν * τοῖς προφήταις
ἐπ' ἐσχάτων, * μυστήριον ἐφάνη, * καὶ
Θεὸς ἐνηθρώπησε, * σὰρκα προσλαβὼν ἐκ
τῆς Παρθένου. * κτίζεται ἄκτιστος βουλή-
σει, * ὁ ὧν γίνεται, * ὁ βασιλεὺς τοῦ
Ἰσραὴλ, * Χριστὸς παραγίνεται.

lerandum. — καὶ ἀνυμν. edd. fort. cum crasi reti-
nendum.

55. κραυγάζει. Is. VII, 14, IX, 6; Matth. I, 23.
— ἄγγελ. βουλῆς, ut tr. 16, 49. — καὶ ζωὴ edd.
— χρηματίζων « nomen ferens », quæ dictio mul-
timum melodis placet, sed argenteæ græcitatibus, fort.
a Polybio, inde in cæteros quos adducendi So-
phocles otium fecit.

56. Ἐδέμ. Plane ut super. cant. 1, 2. — pro mo-
dulo malim ὁ κτίστ. ἔρχεται γάρ, vel βαδίζει γάρ ὁ
κτ. displicet prorsus cumulari ἔρχεται, προερχόμε-

55. Qui inter prophetas voce grandior est,
clamat, nasciturum esse Virginis ab utero
puerum, Dominum, modo eloquia sensum-
que superante, quem angelum magni consi-
lii, vitamque viventium nuncupant, ad quem
clamamus: « Benedictus qui venisti, Deus
« noster, tibi gloria! »

56. Iterum Bethleem Edenum late aperit;
iterum in paradiso Adamus choreas agit.
Venit namque creator inde profectus, incor-
ruptam daturus immortalitatem, Christus,
vivorum omnium caput, cui dum communi-
camus, amplius non morimur, mortales re-
nati ad æternitatem.

57. Virga mystica, germinasti, o Maria;
effloruit, o intemerata, flos tuus, Dominus,
conditor sæculorum, rerum omnium compre-
hensor, per quem Deipara facta es. In tuam
ergo lætitiā coeuntes, recinimus: Bene-
dictus...

58. Exulta, David: tuis enim ex lumbis
Christus oritur. Lætare, Iesse: efflorescit
enim radix tua. Ex femore tuo, Iuda, exhibit
Dominus, teste Balaam. Gentes, ait magnus
Isaias, comedet; ecce pariet puerum Emma-
nuelem Virgo ab omnibus honoranda.

59. Quod Patri ante sæcula præfixum est,
quod a prophetis prædicatum est in novissi-
mis temporibus, mysterium apparuit, et
Deus humanatus est, carnem assumens ex
Virgine. Voluntate sua creatur increatus; qui
est, fit; Rex Israel, Christus advenit.

νος. — ἀφθαρτον φυτὸν ἀθανασίας vat. 1, 2. — οὗ με-
τέχοντες iid. — De Protoplasto cf. tr. 6, 9, 12,
16, 23, 32.

57. Ράβδος. Is. XI sqq. — ἦνθησας vall. serie
minus plana.

58. ἐξ ὀσφύος γάρ vat. 4. — χαίρου vat. 2; γήθη
vat. 3, 4. — ἐκ μηροῦ σου vall. vat. 2. — εἶδετε
edd. vall. opportuna emendatio oritur tota ex
ipso orac. Is. XI, 8. Gen. XLIX, 10, iuxta vat. 1,
2, 4. cf. tr. 10, 14, 17, 57, 76. — πάνδεσμος vat. 1.

59. ὁ ἄκτιστος vat. 2. Iterum βουλήσει, more per-

ξ'. Ὑμνον αἰνετὸν * ἀνουμνήσατε ἀπαύ-
 στως * τῷ ἐν Βηθλεὲμ * φῦναι μέλλοντι
 † δεσπότη, * ἀσπόρως γὰρ σαρκούται, * ἀλη-
 θεία γεγένηται. * Μέλψωμεν, λαοὶ, σὺν τοῖς
 ἀγγέλοις. * Δόξα Θεῷ τῷ ἐν ὑψίστοις! *
 Λαοὶ, εἰπώμεν...

ξα. Φῶς τὸ ἐκ φωτὸς * προῖόν καὶ ἐκ
 Παρθένου, * λάμπαν τοῖς ἐν γῆ, * δι' ἀστέ-
 ρος κατιδόντες, * οἱ ἀστρολόγοι Μάχοι *
 ✕ Περσικὸν ἀπετίθεντο * σκότος καὶ ἀστρώων
 πᾶσαν πλάνην, * καὶ ἐν χαρᾷ τῷ γεννη-
 θέντι * Θεῷ ἔψαλλον. * Εὐλογημέιος...

ξβ'. Χάριν λογικὴν * ἀναλάβετε, ποιμέ-
 νες. * τὸν ἐν Βηθλεὲμ * ἀνουμνήσατε δεσπό-
 την, * ἐκ κόρης γὰρ προήλθεν * ὁ σωτὴρ
 ἡμῶν Κύριος. * λέλυται τῆς Εὐαῆς ἡ κα-
 † τάρα * διὰ τεχθέντος βασιλείως. * διὸ εἰ-
 πώμεν. * Εὐλογημέιος...

ξγ'. Ψάλλετε σαφῶς, ὅτι σήμερον ὁ
 κτίστης, * ὁ σὺν τῷ Πατρὶ * συστησάμενος
 τὰ πάντα, * (αἱ τάξεις τῶν ἀγγέλων * καὶ
 οἱ Μάχοι ἐκραύγαζον *) σήμερον Χριστὸς ἐκ
 τῆς Παρθένου * τίκτεται ἡμῶν εἰς σωτῆρα. *
 Λαοὶ...

ξδ'. Ὁφθης ἐπὶ γῆς, * καὶ βροτοῖς συν-
 ανεστράφης, * Καίσαρος θεσμοῖς * σὺν τοῖς
 δούλοις ἀπεγράφης. * ἐπλάσθης, οὐκ ἐτρέ-
 πης, * ἀναλλοιώτως ἔμεινας * ὅλος ὢν Θεός,
 κἂν ἐσαρκώθης. * Δόξα τῇ σῇ οἰκονομίᾳ, *
 τιμῇ, αἴνεσις, * μεγαλοπρέπεια, καὶ νῦν *
 καὶ εἰς αἰῶνας. Ἀμήν.

petuoRomani, ut tr. 14, 16, 21, 37, 48, 52, 73, 87.

60. ἕμν. αἰν. ἀνουμν. respicit hymnum angeli-
 cum, ut in fine trop.

61. φῶς τὸ ἐκ πατρὸς vat. 2. — δι' ἀστέρων id.

62. διὰ τοῦ τεχθ. id. cf. tr. 7.

60. Hymnum laudis perpetuum canite
 nascituro in Bethleem Domino, nam sine
 semine caro fit; vere natus est. Canamus,
 populi, cum angelis : Gloria in excelsis Deo.
 Populi, clamemus...

61. Lucem ex luce prodeuntem et ex Vir-
 gine, emicantem terrigenis, postquam in stella
 vidissent Magi, astrorum periti, Persidis
 umbras deseruere et omnem siderum falla-
 ciam, exultantesque genito Deo psallebant :
 Benedictus...

62. Verbi gratiam, Pastores, excipite; na-
 tum in Bethleem Dominum celebrate; ex Vir-
 gine enim prodiit Salvator noster Dominus :
 Evæ soluta est maledictio ab edito rege. Ideo
 dicamus : Benedictus...

63. « Psallite ore claro, quoniam hodie
 « creator qui cum Patre omnia condidit (sic
 « angelorum agmina et Magi communi aie-
 « bant voce), hodie Christus ex Virgine nasci-
 « tur, ut noster sit salvator. Populi, dica-
 « mus... »

64. Visus es in terra, et cum mortalibus
 conversatus es; Cæsaris legibus cum tuis ser-
 vis ascriptus es, figmentum factus es, haud
 mutatus, qui immutabilis permanes totus,
 qua Deus es, licet carne indutus. Gloria tuæ
 incarnationi, honor, laus, magnificentia, et
 nunc et in sæcula. Amen.

63. συστησάμενος, respectu ad ὁ κτίστης, intel-
 ligo ut Hesychius συστήσασθαι, πῆξασθαι, sic ps.
 CVI, 36 : συστήσαντο πόλεις « urbes condiderunt. »

64. ἐν τοῖς δούλοις vat. 2. — καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 edd.

III. OMOIA ΠΡΟΕΟΡΤΙΑ.

Ω = Α.

Hymnum cano ab Omega ad Alpha.

ξε'. Ω τῶν ὑπὲρ νοῦν * καὶ μεγάλων
 μυστηρίων! * Πῶς ὁ ἀναφῆς * ἐνειλούμενος
 σπαργάνοις * ἐν φάτνη τῶν ἀλόγων * ἀνε-
 κλίθη, ὡς νήπιος, * πάντα ἀλογίας ἀπαλ-
 λάττων, * καὶ πρὸς παράδεισον εἰσάγων *
 αὐτῷ κράζοντας. * Εὐλογημένος...

ξς'. Ψάλλε, ὁ καινός * Ἰσραὴλ, τὸ και-
 νὸν ἄσμα, * ἔσον τὴν ψῆδὴν * τὴν οὐράνιον
 ἐκείνην. * εὐφράνθητι καὶ τέρπου * καὶ ἀγέλλ-
 λου καὶ χόρευε, * ἄγε δὴ φαιδρῶς τὰς ἐορτάς
 σου. * ὁ ἐκ Θαιμᾶν Θεὸς ἐφάνη, * σαρκὶ
 μέλλει δὲ * ἐν Ἰορδάνου ταῖς ῥοαῖς * λου-
 θῆναι ὡς ἄνθρωπος.

ξζ'. Χλόην ἐμμανῶς * τῶν νηπίων ἐκθε-
 ρίζει * ὑπὸ τῶν σοφῶν * ἐμπαιγθεὶς Ἡρώδης
 Μάχων, * καὶ χεῖρα μαιφόνον * κατὰ σοῦ
 αἶρειν ὤετο. * ἀλλ' ἐπιδημεῖς τοῖς Αἰγυ-
 πτίοις, * σκότος βαθύτατον διώκων, * μεθ'
 ὧν ψάλλομεν. * Εὐλογημένος...

ξη'. Φάθι ἐμφανῶς, * Ἡσαΐα ὃ προ-
 φῆτα. * Ἴδου ἐν γαστρὶ * ἔξει ἀνανδρὸς
 Παρθένος, * καὶ τέξεται ἀσπόρως * πλα-
 στουργὸν καὶ δεσπόζοντα * πάντων τῶν αἰώ-
 νων, ὃ βοῶμεν * εἰς τὴν χαρὰν τῆς Θεοτό-
 κου, * φαιδρῶς ψάλλοντες. * Εὐλογημένος
 ὁ τεχθεὶς, * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι!

ξθ'. Ὑμνησαν Χριστὸν, * ἐκ Παρθένου
 προελθόντα, * ὄρη καὶ βουνοὶ * καὶ κοιλάδες

63. O quæ mentem superant et quam in-
 gentia mysteria! Quomodo intangibilis fasciis
 involutus in præsepio iumentorum, reclina-
 tus est, ut puellus, a belluina mente omnes
 amovens et adducens in paradysum concla-
 mantes: Benedictus..?

66. Canticum psalle novum, nove Israel,
 cœlestem modulare melodiam, lætare et
 tripudia et exulta et salta et festive adimple
 tuasolemnitates: Deus ex Thæman apparuit,
 qui ipse mox in Iordanis fluentis, ut homo,
 lavaturus est.

67. Gramen infantium crudeliter messuit
 Herodes, a sapientibus Magis deceptus, ma-
 numque sanguinolentam in te ferre cogitabat.
 Sed transis ad Ægyptios, noctem ut expellas
 opacam, cum quibus psallimus: Benedictus...

68. Fare luculento ore, Isaia propheta:
 Ecce in utero habebit innupta Virgo, et pa-
 riet sine semine rerum fabrum ac dominato-
 rem omnium sæculorum, cui ob Deiparæ
 lætitiâ psalmum clamamus splendidum:
 « Benedictus qui natus es, Emmanuel, glo-
 ria tibi. »

69. Hymnis extulere Christum, ex Virgine
 natum, montes et colles et valles et campi.

III. Ex hoc altero βουστροφηδὸν alphabeto edd.
 libri continent in die decembr. XX trop. 83; die
 XXI trop. 78, 81, 82; die XXII trop. 71 ed 76;
 die XXIII trop. 66, 67; die XXIV trop. 85; die
 XXVIII trop. 69, 70, 73; die XXX trop. 65, 68,
 79, 87.

65. νήπιον edd. — πρὸς οὐρανίους ἡμᾶς iid. — πρὸς
 τὸν π. ε. κραυγάζοντες vat. 2.

66. ψάλλων... ἄδων edd. — ἀγαλλία καὶ χόρ. vat.
 2. Θαιμᾶν. cf. trop. 42. edd. perperam σαρκὶ

ἐφάνη. ὁ Θεὸς ἀπὸ Θαιμ. εἴληψε σαρκὸς.. Ἰορδάνου προ-
 χοαῖς vat. 2.

67. χλ. ἐμφανῶς vat. 2. — σκ. τὸ βαθ. edd.

68. φάθι, nisi malueris in obscura script. φάθι
 ionice, extra melodorum consuetudinem. Iam de
 Isaia dictum in trop. 10, 17, 32, 59, 75. λέγε ἐμφ.
 edd.

69. πεδία vett. edd. contra rhythm. et usum
 Græcorum. vat. 2 scribit πεδία pro tono et serie.

καὶ πεδία· * ἀστὴρ δὲ τοῦτον Μάγοις * οὐρανὸν ὑπέδειξε * κείμενον ὡς βρέφος ἐν
 Χ σπηλαίῳ, * ἡμφιεσμένον σάρκα δούλου, * πρὸς
 ὃν κράζομεν· * Εὐλογημένος...

ο. Τίς σου ἡ πολλὴ * καὶ ἀνείκαστος
 λ πτωχεία, * δι' ἧς ὁ Ἀδάμ * κατεπλούτησε
 τὰ θεῖα, * ἐβόα ἡ Παρθένος, * ἐν ἀγκάλαις
 κατέχουσα * τὸν Ἐμμανουὴλ Θεὸν καὶ κτί-
 στην, * σάρκα αὐτῆς ἀνειληφῶτα, * πρὸς ὃν
 κράζομεν· * Εὐλογημένος...

Χ σα. Σύμμορφος ἡμῖν * οὐρανίων χορευμά-
 των * ὁ ἀλαλαγμὸς * τοῖς ἐν γῆ ἀποτελεί-
 σθω· * αἱ σάλπιγγες αἱ θεῖαι, * εὐηχέστερον
 ἤσατε, * αἱ τῶν προφητῶν· Θεὸς γὰρ ἦλθε. *
 Ποιμένες, μέλψατε αὐλοῦντες· * λαοὶ,
 ἤσατε· * ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ * Χριστὸς
 παραγέγονεν.

οβ. Ῥάβδω σιδηρᾷ * ποιμανθήσῃ, Ἰου-
 δαῖε, * οἷα ἀπειθῆς * καὶ προφήταις ἀντιπί-
 πτων· * Υἱὸν γὰρ γεννηθέντι * ὁ Πατὴρ κλη-
 ρον δίδωσιν * ἔθνη καὶ κατάσχεσιν γῆν πᾶ-
 σαν· * σὲ ἀπωθεῖται, μαιφόνε, * ἀρνῆ γὰρ
 βοᾶν· * Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ * Χριστὸς
 παραγίνεται.

ογ. Παιδίον ὁ ὢν * βασιλεὺς ὁ τῶν αἰώ-
 νων * τίχτεται ἐχὼν * καὶ υἱὸς ἡμῖν ἐδόθη· *
 ἀκούσατε, τὰ ἔθνη· * Ἰσραὴλ, ἐνωτίσασθε· *
 γνῶτε καὶ ἠτάσθε, μεθ' ἡμῶν γὰρ * ὁς λε-
 πτυνεῖ καὶ ἐκλιμῆσει * ἐκ γῆς ἄπασαν * καὶ
 βασιλείαν καὶ ἀρχὴν * αὐτῷ μὴ ὑπέικουσαν.

οδ. Ὁ τερατουργῶν * καὶ τὴν Αἴγυπτον
 μαστίζων, * ὦν τε λαῶ * τῷ ἀγνώμονι τὸ
 μάννα, * σαρκοῦται καὶ θηλάζει, * καὶ παι-
 δῖον ὀρώμενος, * φεύγει τὸν διώκοντα Ἡρώ-
 δην, * ὡς ἐν νεφέλῃ τῇ Παρθένω * ἐποχούμε-
 νος, * ὡς Ἡσαΐας προορᾷ * ὁ θεοπτικώτατος.

οε. Ξένου τοκετοῦ * * ξένα πράγματα

Cæteri male παιδία. — τούτοις μάγοις vat. 2. —
 σάρκα δουλικὴν ἡμφ. edd.

70. ἔξ αὐτῆς edd. cf. trop. 35, 48.

71. συμφώνως ἡμ. vat. 2. — μέλψατε, ποιμένες
 edd. ποιμ. ἀγραυλοῦντες λ. κρέξατε vat. 2.

72. ποιμανθήσει edd. cf. Ps. II, 10 sqq. — γῆς vat.
 2. — σὲ δὲ edd. tum βοᾶν οὐ πειθὴ γὰρ iterum insulse.

Eum vero Magis stella cœlitus demonstravit,
 uti puerum in spelunca iacentem ac servili
 carne vestitum; ad quem clamamus: Be-
 nedictus...

70. « Qualis est tua nimia et inexplicabi-
 lis egestas, ex qua Adamus divinis donatur
 « divitiis? » exclamavit Virgo in ulnis gerens
 Emmanuelem, Deum et creatorem, qui car-
 nem eius assumpsit, ad quem personamus:
 Benedictus...

71. Faustus cœlestium agminum concen-
 tus a nobis æque compleatur in terra; pro-
 phetarum tubæ divinæ, suaviore melodia
 clangite: « Deus enim venit. Hymnificate,
 « pastores, tibias inflantes. Populi, canite:
 « Rex Israel, Christus accessit. »

72. In virga ferrea regeris, vir Iudææ, quia
 incredulus es et prophetis contradicis. Filio
 enim genito Deus dedit gentes hæreditatem,
 et possessionem universam terram. Te vero
 reiicit, homicida, dicere namque recusas:
 Rex Israel, Christus venit.

73. Puer qui est rex sæculorum sponte sua
 nascitur, et filius nobis datus est. Audite,
 gentes; Israel, præbe aures; scitote et vin-
 cimini: nobiscum enim est; qui comminuet
 et conteret omne terræ et regnum et impe-
 rium sibi non subiectum.

74. Prodigia qui operatur et Ægyptum cas-
 tigtat, qui ingrato quoque populo manna
 pluit, caro fit et lac sugit, et pueri sub spe-
 cie, fugit persequentem Herodem; sicut in
 nube, sic matre sua vectus, ut prævidit
 Isaias, Dei testis oculatissimus.

75. Insoliti partus insolita spectacula fiunt.

73. παιδίον ὁ προὖν iid. et vat. 2. — λεπτύνει.
 Is. XLI, 15, 16. — ἐνωτίσθητε edd. cf. Act. II, 14;
 Gen. IV, 23. cf. tr. 42.

74. ὡς ἐπὶ νεφέλης τ. π. μητρὶ ὀχούμενος edd.
 valde depravati. cf. Is. XIX, 1.

75. πῶς ὁ παντ. iid. vat. 2. cf. tr. 6.

ὀράται. * Πῶς ὁ τῷ Πατρὶ * ἐν ὑψίστοις
 X συνεδρεῦών, * ἐν φάτην τῶν ἀλόγων * γεν-
 νηθεὶς ἀνακλίνεται; * πῶς ὁ ἀναφῆς ἐν τοῖς
 | σπαργάνοις; * ὁ πανταχοῦ, ἐν τῷ σπη-
 λαίῳ; * Λαοὶ, κράζωμεν. * Ὁ βασιλεὺς τοῦ
 Ἰσραὴλ, * Χριστὸς παραγέγονεν.

ος'. Νῦν αἱ παλαιαὶ * διαλύονται ἐμφά-
 σεις. * ἔσχεν ἐν γαστρὶ * ἡ Παρθένος γὰρ,
 καὶ λίθος * ἐξ ὄρους ἀπετμήθη, * καὶ ἡ ῥάβδος
 ἐβλάστησεν * ἡ τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ δρόσος
 ἄρτι * τοῦ Γεδεὼν ἐν γῆ ἐρρύη. * Λαοὶ,
 κράζωμεν. * Ὁ βασιλεὺς...

ζ'. Μήτηρ ἀποδοῦς * ἀνεκφράστως τῆς
 Παρθένου, * πόλει Βηθλεὲμ * Ἰουδαίας
 καθωράθη, * διὰ πολλήν, Χριστέ μου, *
 εὐσπλαγγιαν τικτόμενος, * ἄνωθεν κηρύτ-
 X | τοντος ἀστέρος, * καὶ ἔλκοντος μακρόθεν Μά-
 γους * πιστῶς κράζοντας. * Εὐλογημένος...

οη'. Λόγος ὁ Πατρὶ * ὁμοούσιος ὑπάρ-
 χων, * ἐκ παρθενικῶν * φουραθεὶς ἀγνῶν αἰ-
 μάτων, * καὶ πλάττεται καὶ αὔξει, * χρο-
 νικῶ διαστήματι, * αὔθις τε γεννᾶται ἐν
 σπηλαίῳ. * ἐμπλήξει ἄγγελοι κροτοῦσι, *
 βροτοὶ μέλπουσιν. * Ὁ βασιλεὺς...

οθ'. Κράζε, ὦ Δαυὶδ, * θεοπάτωρ καὶ
 προφῆτα, * ἄστρον φαινόν * προεκλάμφαν
 ἐωσφόρου. * Καὶ ποῖον ἀνακράξεις; * τὸν
 X ἀσπύρωσ τικτόμενον * κόρης ἐκ Παρθένου,
 καὶ βοῶμεν * εἰς τὴν χαρὰν τῆς Θεοτόκου, *
 λαοὶ, λέγοντες. * Εὐλογημένος...

π'. Ἰστώμεν ὀρθῶς * ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κυ-
 ρίου, * καὶ ἀλαλαγμῶ * ἀνυμνήσωμεν συμ-
 φώνως * τὴν τούτου εὐσπλαγγιαν * καὶ
 πολλὴν συγκατάβασιν, * ὡς ἐν Βηθλεὲμ τῆς

Quo pacto is qui cum Patre in excelsissimo
 throno sedet, pecudum in praesepio natus
 sternitur? quomodo intactilis in his fasciis?
 quomodo ubique stans, in hoc specu? Populi,
 clamemus: Rex Israel, Christus venit.

76. iam nunc prisca solvuntur vaticinia. In
 utero enim habet Virgo, et lapis de monte
 excisus est, et virga floruit Iessæa, et nunc
 in terra ros Gedeonis fluxit. Populi, clame-
 mus: Rex Israel...

77. Virginis uterum penetrans inscrutabili
 more, in civitate Bethleem Iudææ visus es,
 ob tuam ingentem clementiam genitus,
 Christe meus. Cœlitus stella renuntiat, et e
 longinquo Magos accersit, ad te cum fide cla-
 mantes: Benedictus...

78. Verbum quod Patri consubstantiale est,
 coagulatum ex virgineo sanguine, condensa-
 tur et augetur temporis intervallo, iterum-
 que generatur in specu. Præ stupore angeli
 plaudunt, mortales canunt: Rex Israel...

79. Tolle vocem, o David, Dei progenitor
 et propheta, ad coruscum sidus, ante lucife-
 rum fulgens; qualem autem esse dicis? eum
 scilicet qui sine semine natus est ex puella
 Virgine: unde nos populi, ob Deiparæ lætiti-
 am, clamamus: Benedictus...

80. Stemus recti fide in domo Domini, et
 cum tripudio hymnos una voce misceamus,
 tantam canentes misericordiam multamque
 condescendentis clementiam, qua in Be-

76. λθς ἐξ ὧν εἷς vat. 2 singulari scriptura. —
 ἡ τοῦ Γεδεὼν edd. Iud. VI, 37; Dan. II, 34.

77. καθωράθη sic vat. 2 cf. tr. 49. — καὶ μακρό-
 θεν ἔλκοντος τοὺς μάγους vat. 2 incondita verbo-
 rum copia.

78. Pro καὶ πλάττεται placeret πλατύνεται καὶ αὔξει
 ut coalescat elegans similitudo, ex farina ducta,
 quæ subacta dilatatur, turgetque et crescit. —
 ἐκπληξίς. ἀλλ' ἄγγελοι κρ. edd. vat. 2.

79. θεοπάτωρ retineo etiam vocativis connexum,

quum huius clausulæ verba, maxime in hymnis
 orphicis et apud nostros melodos, intacta ma-
 nere soleant. Orpheus ad solem: δεξιῆ μὲν γενέτω
 ἡοὺς εὐώνυμε etc. — προεκλάμφ. cf. ps. CIX, 3 et
 per otium inquire de activo illo usu verbi κράζειν,
 ex Hebraismo solemniter, de quo silet Sophocles,
 dum hîc toties ostentatur.

80. στώμεν εὐλαβῶς vat. 2, rupta acrostichide.
 sed servata melodia. — πῶς ἐν id. — κατεδέξατο id,

Ἰουδαίας * βρέφος ὄφθῆναι εἰδείξατο * τοῖς
κραυγάζουσιν. * Εὐλογημένος...

πα'. Θεσφάτα πληρῶν * προφητῶν καὶ
τὰς ὁράσεις, * τίκεται σαρκὶ * καὶ παχύ-
νεται ὁ Λόγος, * καὶ φάτνη τῶν ἀλόγων *
X γεννηθεὶς ἀνακλίνεται. * Τούτου συγκατά-
θασις ἡ ἄκρα! * τούτου φρικτὴ ὀκονομία, *
δι' ἧς ψάλλομεν. * Ὁ βασιλεὺς...

πβ'. Ἡ δημιουργὸς * νῦν προέρχεται σο-
φία. * αἱ προφητικαὶ * διανίσχουσι νεφέ-
λαι. * ἡ χάρις αἰθριάζει, * ἡ ἀλήθεια
ἐλλαμψε, * παύεται αἰνίγματα σκιώδη, * ἡ
τῆς Ἐδέμ ἠνοίγη πύλη. * Ἀδάμ, χόρευε, *
X ὁ πλαστοουργὸς Θεὸς ἡμῶν * ἐξὼν πεπλα-
στούργηται.

πγ. Ζῆλός τε καὶ πῦρ * καταφάγεταί
σε, ἄφρον, * πλάνε ἀληθῶς * καὶ τοῦ νό-
μου συκοφάντα. * Ἰδοὺ γὰρ ἡ Παρθένος, *
Ἡσαΐας ὡς ἔφησεν, * ἔσχεν ἐν γαστρὶ, καὶ
ἐπὶ φάτνης * ἀνακλινεὶ τὸν βασιλέα. * διὸ
ἅπαντες * οἱ ἐξ Ἰούδα τῆς φυλῆς * δυνάσται
ἐκλείψουσιν.

πδ'. Ἐν ἀλαλαγμῶ * συνελθόντες, τὸν
τεχθέντα * Κύριον ἐν γῆ, * καὶ ὡς βρέφος
ὁραθέντα, * καὶ τὴν κακίαν πᾶσαν * τοῦ
ἐχθροῦ ἀφανίσαντα, * καὶ ἐπουρανοῦς τοὺς
γῆνιους * δεῖξαντα, ἕσωμεν συμφῶνως, *
αὐτῷ κράζοντες. * Εὐλογημένος...

πε'. Δεῦρο, Ἰσραὴλ * βαρυκάρδιε, ἀπό-
θου * τὸ ἐν τῇ ψυχῇ * ἐπικείμενόν σοι νέφος. *
ἐπίγνωθι τὸν πλάστην * ἐν σπηλαίῳ τικτόμε-
νον. * οὗτος τῶν ἐθνῶν ἡ προσδοκία, * ὃς καθε-
λεῖ τὰς ἐορτάς σου. * βοᾶν γὰρ ἀρνῆ. * Ὁ βα-
σιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, * Χριστὸς παραγίνεται.

πς'. Γεγηθὼς χορὸς * τῶν ἀγγελῶν ἐν σπη-

thleem Iudææ puer se manifestum fecit cla-
mantibus ad se : Benedictus es...

81. Prophetarum decreta complens et vi-
siones, in carne gignitur et densatur Ver-
bum, et in gregum præsepio genitus ster-
nitur. Huius quam summa demissio, quam
formidolosa dispensatio! cuius gratia psalli-
mus : Rex Israel...

82. Nunc creatoris sapientia progreditur;
nunc propheticae nubes discutiuntur; gratia
serenat, illucescit veritas, diffugere tenebri-
cosa ænigmata; Edeni porta aperta est.
Adam, exerce choream, Deus plasmator
noster lubens efformatus est.

83. Invidia et ignis te comedunt, insane,
omnino fallax, et legis cultor calumniose!
Ecce enim Virgo, ut cecinit Isaias, in
utero concepit, et in præsepio reclinabit re-
gem : ideo omnes ex tribu Iuda principes in-
tercidunt.

84. Exultabundi dum convenimus, natum
Dominum in terra, qui ut puellus visus est,
a quo omnis nequitia inimici dissipata est, et
cælestes fiunt viri terreni, hymnis unanimis
extollamus, clamantes illi : Benedictus...

85. Adesto huc, Israel, corde gravis; dis-
iice nubem, animæ tuæ incumbentem;
agnosce creatorem in spelunca genitum; ipse
est expectatio gentium, qui tua festa de-
struet, dicere quia negas : Rex Israel, Chris-
tus advenit.

86. Exultans chorus angelorum, ubi te in

81. Θεσφίσματα edd. vat. 2, offensa εὐρυθμία. —
deleto καὶ ante φάτνη, facile leg. ἐν φάτνη; stet vero
dativ. suffragante Apoll. Rhod. III, 117. cf. trop. 65. —
τούτου ἡ φρικτὴ vat. 2. — τούτῳ συγχ. ἡ δ. τοῦτο ἡ φρ. id.

82. διανίσχουσαι vat. 2.

83. καταφάγεται vatic. 2. Præstat καταφάγεται
edd. ex ps. LXVIII, 10. — f. ξεῖ ob c' a' (a) s' t

84. βρέφος ὁραθέντες sic vat. 2. — ὑμνήσωμεν συμφ. id.

85. οὗτος καθελεῖ edd. neque ὃς impedit ἀκολου-
θῶν, dum edd. vix seriem habeant : οὗτος καθελεῖ
τὰς ἐ. σ. βοᾶν οὐ πειθῆ recocta ex trop. 72.

86. Ὅτε σε χορὸς τῶν ἀγ. ἐκ σπ. ἔβλεψε σε vat. 2. — τῷ φανέντι ἐπὶ γῆς id.

Χλαίω * ὅτ' ἔβλεψε σέ * γεννηθέντα ἐκ Παρ-
θένου, * δοξολογῶν ἐβόα * σὺν ποιμέσι, καὶ
ἔλεγεν. * Δόξα ἐν ὑψίστοις τῷ φανέντι * ἐν
γῆ εἰρήνην πρυτανεῦσαι * τοῖς κραυγάζουσιν. *
Εὐλογημένος...

* πζ'. Βουλῆ οὐρανοῦς * κλίνης, Κύριε, κα-
τέβης, * καὶ παρθενικὴν * μήτραν ὤκησας
ἀφράστως, * καὶ βρέφος ἐγνωρίσθης * ἐν
σπηλαίῳ τικτόμενος, * καὶ συνανεστράφης
τοῖς ἀνθρώποις, * ὁδὸν ἀρίστην προδεικνύων *
τοῖς κραυγάζουσιν. * Εὐλογημένος...

πῆ'. Ἄνω στρατιαὶ * ἀνυμνοῦσιν τῶν ἀγ-
γέλων. * κάτω σαρκωθείς * διὰ ἄχραν εὐ-
σπλαγχίαν * ἐκ τῆς ἀγνῆς Παρθένου, * καθω-
ρήθη ὡς νήπιος, * Μάγοις προσίτος τε καὶ
Χ ποιμέσιν, * ἀπρόσιτος ὁ φύσει πέλων, * πρὸς
ὃν κράζομεν. * Εὐλογημένος...

87. θέλων οὐρανοῦς cod. rupto pene ultimo acros-
tichidis annulo, sed neque tono βουλῆ satisfacit.
cf. ps. XVII, 10. — ἀρίστην ὁδὸν ὑποδεικνύων id.
edd. vat. 2. — τοῖς σοῖς κράζουσιν edd.

specu aspexit genitum ex Virgine, hymnis te
celebravit cum pastoribus, et aiebat: « Glo-
ria in altissimis manifestanti se in terra, ut
a pacem largiatur clamantibus ad se: Bene-
dictus...

87. Sponte cælos inclinans, Domine, de-
scendisti, et virgineum uterum inhabitasti
ineffabiliter, et infans agnitus es, in spelunca
exortus, et conversatus es cum hominibus,
optimam illis viam ostendens, ad te claman-
tibus: Benedictus,

88. Superna agmina angelorum hunc con-
cinunt; deorsum caro factus per summam
clementiam, ex casta Virgine, quasi puellis
aspectus est, Magis et pastoribus se dans ob-
vium, ipse qui natura inaccessus est, ad
quem clamamus: Benedictus.

88. ἄχραν, ut in trop. 44, 81, quum nondum
apud Roman. occurrerit. — ὁ φύσει ἀπρόσιτος τυγ-
χάνων vat. 2.

IV. OMOIA ΜΕΘΕΟΡΤΙΑ.

πθ'. Ἄγει ἐορτὴν * ἐν χαρᾷ πᾶσα ἡ κτί-
σις, * καὶ οἱ οὐρανοὶ * σὺν ἡμῖν ἀγαλλιῶν-
ται. * ἐν φάτνῃ γὰρ ὁ κτίστῆς * ἐκ Παρθένου
σαρκούμενος * καὶ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας *
βρέφος ὠρήθη παραδόξως, * πρὸς ὃν εἴπω-
μεν. * Εὐλογημένος...

ιζ'. Ὁρθρος νοητὸς * ἐξανέτειλας, Παρ-
θένε, * Ἥλιόν Χριστὸν * ἐν ἀγκλάις σου
κρατοῦσα, * δι' οὗ φωταγωγεῖται * λογικὴ
φύσις ἅπαντα * φέγγει ἐπιγνώσεως τελείας, *

IV. Ut προεόρτια iure dicuntur ea nostri moduli
angelica, quæ canuntur a XX ad XXIV decembris diem, sic μεθεόρτια dixeris quæ nunc in
dies XXVIII et XXX reservantur. Silent enim
αἱ ἀγγελικαὶ, saltem in edd. menæis, ad decembr.
dies XXV, XXVI, XXVII, XXIX et XXXI. At
non ita in mss. libris, neque eadem in iisdem
diebus editi retinent. Immo trop. 96, ubi ad Ior-
danem respicitur, et alia facile Ianuario reserva-
rentur. Pauca autem quæ in hanc IV et ultimam

89. Festum agit in gaudio universa crea-
tura, et cæli nobiscum lætantur. In præsepio
en conditor ex Virgine carnem induit, et in
Bethleem Iudææ puer videtur mirum in mo-
dum, ad quem aiamus: Benedictus...

90. Mane uti spirituale orta es, Virgo, quæ
solem Christum tuis in ulnis gestas, per
quem illuminatur creatura omnis radio sa-

classem reiicimus, si unum exceperis, ad dies
XXVIII et XXX, quin et XXVI et XXIX ple-
rumque pertinent, videlicet trop. 89, 92, 93, 99,
100, 101.

89. An ἀγὴ ἐορτὴν? — Utrum vero initium id
sit tertii alphabeti, donec plura subeant, vix
coniicitur, immo mox alia suspicio erit. — νῦν
ὠράθη edd. cf. tr. 40.

90. ὄρθρος id cant. VI, 9, et de Christo sole
trop. 96.

τῆς ἀφθαρσίας ἀξιούται· * πιστῶς κρᾶζόμεν· * Εὐλόγημένος...

η.α'. Στόμασιν ἀγνοῖς * φλογεροῖς ὄν ἀνυμνοῦσιν * αἱ τῶν οὐρανῶν * ὑπερκόσμιαι δυνάμεις, * τεχθέντα ἐν σπηλαίῳ, * διὰ ἄφατον ἔλεος, * γλώσσαις καὶ ἡμεῖς ὑμνεῖν ^χπηλίαις * καταξιούμεθα· ἀπαύστως * αὐτῷ κρᾶζόμεν· * Εὐλόγημένος ὁ ἐλθὼν, * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

η.β'. Ὅπου ὁ Χριστὸς * τίκεται, ἴωμεν πόντες, * ἔχοντες ἐν νῷ * τὸν τῆς πίστεως ἀστέρα· * ἐκεῖ γὰρ βαδιοῦντες * νοητῶς καὶ προφηθόμεν, * ὡς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας * αὐτὸν ὀψόμεθα τεχθέντα, * καὶ προσάξομεν * δῶρα ἐπάξια αὐτῷ, * τὰ κρείττονα ἀρετῶν.

η.γ'. Τὸν Ἐμμανουὴλ, * ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντα, * ἀνωθεν ἀστὴρ * κατεμήνυσε τοῖς Μάγοις, * δικαιοσύνης ὄντα * ἀπερίγραπτον ἥλιον, * καὶ περιγραφόμενον ἐν φάτνῃ, * σάρκα ὑλικὴν ἡμφιεσμένον· * Πρὸς ὃν κρᾶζομεν· * Εὐλόγημένος...

η.δ'. Ἀφθορον, ἀγνὴν * ἑαυτὴν κατανοῦσα, * μετὰ τὴν φρικτὴν * καὶ ἀνέφραστον λοχείαν, * ἐβόα ἡ Παρθένο· * Ἄνεμνήνευτε Κύριε, * βρέφος σπαργανούμενον κρατῶ σε, * δοξολογῶ μετὰ ποιμένων, * πιστῶς κρᾶζουσα· * Εὐλόγημένος...

η.ε'. Πῶς ὁ ἀναφῆς, * συνεχέθης ἐν κοιλίᾳ; * πῶς ὑπάρχων πῦρ, * τὴν νηδὺν οὐ καταφλέγεις; * πῶς τεχθήσῃ παιδίον, * ὁ Πατρὶ συναΐδιος, * σάρκα εἰληφῶς ἐκ τῆς Παρθένου; * ὑμῶν, αἰνῶ τὰ μεγαλεῖα * τῆς σῆς, Κύριε, * κυοφορίας φοβεράς * εἰς κόσμου σωτήριον.

η.ς'. Ἦλιε, Χριστὲ, * ἡ Παρθένο ἀνέ-

91. αὐτῷ κρᾶζόμεν *vat.* 2, qui cum mosquensi solus servavit hoc et praecedens *tr.*

92. προφθάσωμεν *edd.* nec displicet « mente properemus, praecurramus ad videndum. » προφθάνοντες *vat.* 2. — ἀρετῶν τὰ κρείττα. *edd.* τὰ κρείτιστα *vat.* 2.

93. ἀπερίγραπτον *ηλ.* καὶ περιγραφόμενον, quae omnino aetatem referunt Iconomachorum. —

pientiae perfectae et incorruptibilitate honestatur. Cum fide clamemus : Benedictus.

91. Quem ore puro, flammeo concelebrant, supernae nempe caelorum virtutes, natum in spelunca, per ineffabilem misericordiam, eundem nos lutosus linguis canere permittimus; sine fine ipsi clamemus : « Benedictus, « qui venisti, Deus noster, gloria tibi ! »

92. Ubi Christus paritur, eamus omnes, praefulgente in animo fidei stella, huc enim in spiritu gradientes, opportune in Bethleem Iudaeae accedimus, ut natum videamus, et offeramus dona ipsi digna, virtutum quae potissima sunt.

93. Emmanuelem in antro natum stella superna Magos edocuit, solem iustitiae incircumscriptum, quanquam in praesepio descriptum, carne terrena vestitum : ad quem clamamus : Benedictus...

94. Illibatam se et puram sentiens post stupendum ineffabilemque partum, Virgo exclamavit : « In interpretabilis Domine, te puerum fasciis involutum teneo; te celebrom cum pastoribus, in fide canens : Benedictus... »

95. « Qui tu intactilis contentus es in « utero? Qui quum sis ignis, gremium non « comburis? Qui Patri coaeternus, puer editus fuisti carnem a Virgine sumens? te « cano, tuae laudo prodigia tremendae nativitatatis ad orbis salutem.

96. « Sol, o Christe, Virgo voce eructavit,

σάρκα. *v.* abundat, nisi quid elidatur aut coalescat.

94. καὶ δοξολογῶ *edd.*

95. καταφλέγθης *vat.* 4. — σωτηρίαν id contra modulum. Rarum illud trop. legitur in *vat.* 1, 4 et mosquensi.

96. De Christo sole cf. *tr.* 36, 52, 86, 92. — πῶς; δὲ *γαλ.* *vat.* 2.

βία, * πῶς σε καθορῶ, * καὶ σπαργάνοις
 ἐνειλίττω * φωταγωγῶντα πάντων * τὰς
 ψυχὰς θεῖα χάριτι; * πῶς σε περιπτύσσομαι
 ἀγκλάις; * πῶς γαλουχῶ, ὁμοιωθέντα *
 τοῖς κραυγάζουσιν. * Εὐλογημένος...

ἡζ'. Δῶρα ἐκ Θαιμᾶν * ὁ προπάτωρ ἀνε-
 βόα προσφέρειν Χριστῶ, * τῶ τεχθέντι ἐκ Παρ-
 θένου, * τοὺς Μάγους προμηνύων, * προσκυ-
 νεῖν τε τὰ σύμπαντα * τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ
 γεννηθέντα. * ὃν ἔτεκες, ἀγνή Παρθένη, *
 διὸ εἵπομεν. * Εὐλογημένος...

ἡη. Ὑπὲρ γυναικῶν, * Θεοτόκε, ἀνεδεί-
 χθης: * Λόγον γὰρ Θεοῦ * ὑπεδέξω ἐν γαστρί-
 σου, * ὃν ἔτεκες, Παρθένη * ἀπειρόγαμε δέ-
 σποινα, * μείνασα παρθένος μετὰ τόκον, *
 κεχαριτωμένη. ᾧ ἐν πίστει, * λαοὶ, εἴπω-
 μεν. * Εὐλογημένος...

ἡθ'. Λέγει Γαβριήλ. * Τί βοᾷς; τί ἀποδύ-
 ρη; * — Βλέπουσα ἐμῶν * τὴν ἀναίρεσιν νη-
 πίων, * ὡς ἀπαλῶν ἀρνίων, * καὶ τὸν πόνον
 μὴ φέρουσα, * θρήνοις ἑαυτὴν ὄλωσ συγκό-
 πτω. * Ἄλλ' ὅμως νῦν σὺν τούτῳ μέλω *
 τῶ ποιήσαντι. * Εὐλογημένος...

97. Θαιμᾶν. Respicere vid. ps. LXXI, 10, ubi
 tamen Reges Tharsis appellantur. — art. δ ante
 προπάτωρ et τῶ ante σπηλαίῳ om. vat. 3 qui solus
 retinuit trop. quatuor ultima. — ὃν ἔτεκες, παρ-
 θένη, ἀπειράνωρος id. extra mensuram.

98. ὑπὲρ omnino in cod. evanuit. — ᾧ ἐν
 πίστ. id.

« ut te contemplor, ut fasciis involvo te,
 « omnium animas divina gratia illustrantem!
 « Ut te amplector ulnis! Ut lac tibi præbeo,
 « qui similis factus es clamantibus: Bene-
 « dictus!.. »

97. Grandi voce psaltes atavus significa-
 vit, ut Magi munera ex Thæman afferant
 Christo ex Virgine nato, ut omnia illum
 adorent editum in spelunca, quem peperisti,
 o casta Virgo, ideo clamamus: Benedictus...

98. Super mulieres, o Dei genitrix, præ-
 stantior es: Verbum enim suscepisti in utero
 tuo, quem edidisti, o Virgo, viri nescia
 domina, virgo manens post partum, o gratiæ
 plenissima. In fide, populi, dicamus: Bene-
 dictus...

99. « Gabriel me alloquitur: Ut quid cla-
 « mas? Quid lamentaris? — Dum intueor cæ-
 « dem meorum infantium, uti tenellorum
 « agnorum, nec dolorem sustineo, meosque
 « eiulatus intercipio. At nihilominus illum
 « cano qui fecit eos: Benedictus... »

99. En flebile Rachelis in Rama carmen, forte
 immani cæde, ut tenelli pueri, truncatum. Cæ-
 terum cum læta poemata sint αἱ ἀγγελικαὶ, ideo
 tacent in die dec. XXIX, sanctis pueris dicata.
 — cod. habet λέγε γὰρ. — ὡς ἀπαλοὶ id. — Multa
 supersunt de hoc genere canticorum, quæ ad S.
 Iosephum Hymnographum remittimus.

ANASTASIUS.

CANTICUM IN MORTUORUM EXEQUIIS.

- α'. Ὁ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων
καὶ τοῦ θανάτου ἐξουσιαζών,
μεθιστάνων δὲ πάντας
σὺ προστάγματι,
ὄτε θέλεις ἐλεῆσαι,
καὶ τὸν μεταστάντα ἀνάπαυσον,
ὡς μόνος Θεὸς οἰκτίρων.
- β'. Αὐτὸς μόνος ὑπάρχεις ἀθάνατος,
ὁ ποιήσας καὶ πλάσας τὸν ἄνθρωπον·
οἱ βροτοὶ δὲ ἐκ γῆς διεπλάσθημεν,
καὶ εἰς γῆν τὴν αὐτὴν πορευσόμεθα,
καθὼς ἐκέλευσας ὁ πλάσας με,
καὶ εἰπὼν μοι· Γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν
[πορεύσῃ·
ὅπου πάντες βροτοὶ πορευσόμεθα,
ἐπιτάφιον θρῆνον ποιῶντες ὠδὴν,
τὸ ἀλληλουΐα.

1. Qui vitæ hominum
mortisque dominator es,
qui cunctos migrare facis
tuo imperio,
quando mavis misereri,
mortuum quoque fac requiescere,
solus utpote Deus misericors.
2. Tu solus immortalis es,
qui fecisti et fixisti hominem:
nos vero mortales humo compacti su-
et in terram illam ibimus, [mus,
prout jussisti qui formasti me,
et dixisti mihi: « Terra es, et in ter-
[ram reverteris, »
quo mortales omnes migrabimus,
funereum in planctum promentes
canticum illud: Laudate Dominum!

Jam ad Anastasium semel et iterum provocavi-
mus, (p. 44, 92, 106), vix non existimantes eum
esse Romano vetustiore; utpote hirmī illius
conditorem αὐτὸς μόνος, qui quum funereis canti-
bus solemnibus sit, primaque omnium sit exequia-
rum celebritas, id ipsum facile me movet ut cre-
dam, hunc melodum esse inter antiquissimos. Ro-
mano certe, uti Theodoro Studitæ et aliis, præ-
luxit illud quasi priscae et exquisitæ melodiæ
exemplar, quod certatim novis ornare verbis æmu-
lati sunt. Sed neque ullus æmulatorum omisit,
quod peculiare huic esse modulo videtur, præter
στίχων grandiorum insolentiam, mæstos animi
sensus rauco τῶν ο et ω sono reddere. Aliud, in
tantæ antiquitatis poemate, admirationi multæ
erit, tot scilicet in eo resonare ὁμοιοτέλευτα, præ-
ter insitam doctis viris opinionem, similes modu-
los tantum esse recentium Græculorum. A duobus
vero sæculis, ut alias dixi (*Juris eccl. gr. hist. et
monum.* t. II, p. 286), hoc funereum opus inse-
ruit Goar in suum *Euchol.* p. 431, 553, 561 ad
575 ed. Paris. Tum etiam jure meo inquebam
disjecta nimium ibi esse membra melodi, plura

misere truncari, dissipari acrostichidem, quin
Anastasio non superesse nomen nec vestigium,
neque minimam sive metri, sive toni suspicio-
nem unquam subiisse Goaro aut ejus lectoribus.
Neque ipse ego satis melodiæ consului ubi pri-
mum et raptim inter Anastasiana mea id tetigi.
Agedum, prima esto editio editorum a duobus
sæculis, juxta duos palmares meos codices cor-
siniū f. 157-159 et taurinensem f. 152, 153.
Goarus vero referat suos optimos codd. plerosque
barberinos et cryptoferratenses. Sunt trop.
XXIX, versibus 253 conflata, sub isto corsinii ti-
tulo: Κοντάκιον εἰς κοίμησιν, Ἰλλος πλδ', φέρον ἀκρο-
στιχίδα· Ἀναστασίου τοῦ ταπεινοῦ αἵτιος.

1. fere evanuit in T præmissum breve trop.
μετὰ τῶν ἀγίων, quod integrum habet Goar
p. 531, etc. tritumque negligere licet.

2. ὑπάρχει C. — οὖν ἐκ γῆς Goar. — πορευόμεθα
bis C. — ἐκέλευσεν C. — ἐπελεύση Goar, et ἀπελεύση
ut LXX, Gen. III, 19. — τὸ ἄλλ. const. codd. sed
edd. art. semper om. Nota v. 7 apud Romanum
p. 44 esse una syllaba ampliorem, et cf. infra
Theodor. Studit. XVII.

γ'. Νουνεχῶς, δυσωπῶ, ἐπακούσατε * μετὰ μόνων γὰρ ταῦτα καὶ φθέγγομαι, * δι' ὑμᾶς γὰρ τὸν θρήνον ἐποίησα, * ἴσως ἔχειν τινὰ προσωφείλιαν * ἀλλ' ὅτε ταῦτα μελωδῆσεται, * μνημονεύσατέ μου, τοῦ ποτε γνωρίμου * πολλακίς γὰρ ὁμοῦ συνεισηλθομεν, * καὶ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἐψάλλομεν ᾠδὴν, * τὸ ἀλληλουϊα.

δ'. Ἀναστάντες οὖν, πάντες συνῆχθητε, * καὶ καθίσαντες, λόγον ἀκούσατε * Φοβερὸν, ἀδελφοί, τὸ κριτήριον, * ὅπου μέλλομεν πάντες παρίστασθαι * οὐκ ἐνὶ δούλῳ οὐτ' ἐλεύθερος, * οὔτε ἐνὶ ἐκεῖ μικρὸς, οὔτε μέγας * ἀλλ' οἱ πάντες γυμνοὶ παριστάμεθα * διὰ τοῦτο κλὸν τὸ βοᾶν τῷ Χριστῷ * τὸ ἀλληλουϊα.

ε'. Συγκαίόμεθα πάντες τοῖς δάκρυσιν, * ὅταν ἰδῶμεν λείψανον κείμενον * καὶ ἐγγίζοντες πάντες ἀσπάζονται, * ἴσως δὲ καὶ τοιαῦτα προσφθέγγονται * Ἴδου ἀφῆκας τοὺς φιλοῦντας σέ, * οὐ λαλεῖς τοῦ λοιποῦ μεθ' ἡμῶν, ὦ φίλε * διὰ τί οὐ λαλεῖς ὡς ἐλάλεις ἡμῖν, * ἀλλὰ οὕτω σιγᾶς μὴ λαλῶν μεθ' ἡμῶν * τὸ ἀλληλουϊα;

ς'. Τί πικρὰ τῶν θνησκόντων τὰ ῥήματα, * ἅπερ φθέγγονται, ὅταν πορεύονται * Ἀδελφοί, ἀδελφῶν μου χωρίζομαι, * φίλους πάντας ἀφῶ, καὶ πορεύομαι. * Ποῦ οὖν ὑπάγω οὐκ ἐπίσταμαι * ἢ πῶς μέλλω ἔχειν οὐδεὶς ὁ γινώσκων, * εἰ μὴ μόνον Θεός ὁ καλέσας με, * ἀλλὰ μνεῖαν ποιεῖτε ἐμοῦ μετ' ᾠδῆς, * τοῦ ἀλληλουϊα.

3. ὑπακούσατε T. — μετὰ πόνου T, πόνων C, μετὰ μόνων Goar. nobiscum. — δι' ἡμᾶς G. — πρὸς ᾠφέλιαν G. ut codd. præstat una dictio pro solito προσωφείλιαν. — συνήλθομεν C, contra metrum, quod etiam postulat συνυμνοῦμεν ᾠδὴν aut simile paroxytonum.

4. πορεύεσθαι C. — οὐκ ἐνὶ ἐκεῖ edd. codd. ἀμέτρως — οὐδὲ bis Goar. — ἀλλὰ πάντες G. — βοᾶν συνεχῶς τὸν ψαλμὸν Goar.

5. συγχεόμεθα ὅτε C. — ἀσπάζεσθαι G. ἀσπάζόμεθα T. — προσφθέγγεσθαι G. — ὦ φίλος C. — ἐλάλεις τὸ πρὶν T. — ἀλλ' οὕτω C, T, G. contra metr. — σιγ. τοῦ λαλεῖν G.

3. Attente, precor, audite : nam vobis etiam hæc solis eloquor, propter vos enim carmen lugubre feci, si quid forte afferat utilitatis. Verum quum hæc modulati eritis, mementote mei, quem quondam novistis; frequentius namque simul convenimus, et in domo Dei una cecinimus canticum : Laus Deo!

4. Sursum ergo erecti, omnes convenite, dein consedite, audituri concionem : « Fratres, « tremendum tribunal, cui nos omnes a- « stare necesse erit! Ibi servus nullus, nullus « liber est, nec parvus ullus est, neque ma- « gnus; ast nudi nos omnes sistemus. Prop- « terea bonum est clamare ad Christum : « Laus Deo! »

5. « Consumimur cuncti lacrymis, si quando cernimus cadaver jacens : en juxta omnes accederunt, osculo ut valedicant, ac flebilis id genus dicant : « Tu deseris nos te aman- « tes! Jam non ultra nobiscum loqueris, o « amice? Cur non dicis quæ nobis dicebas? « Siccine siles, haud nobiscum aiens : Laus « Deo! »

6. « Quam amara sunt morientium verba, quæ loquuntur, quando discedunt! « Fra- « tres, a meis fratribus exulo, omnes ami- « cos desero, et proficiscor. Quo ergo va- « dam, nescio! aut qualiter ego futurus sim « nemo est qui noscat, nisi tantum Deus, « qui me evocavit. Verum memoriam mei « facite cum cantico : Laus Deo! »

6. Rarum est τί pro ὡς, extra scriptores ecclesiasticos. — ἀδελφῶν ἱφορίζομαι G. — ἀφῶ pro ἀφῆμαι ex ἀφῶ, unde ἀφούμαι a Dorotheo Sophocles adduxit, quibus et hoc satis rarum adde, cf. Apoc. II, 20; Exod. XXXII, 32. Quin alibi, si codici fides, erit ἀφῶ pro ἀφῆσω, haud exiguo vade Cosma, in cant. de transitu B. V. trop. 13. — ποῦ δὲ T. — μέλλω ἐκεῖ edd. et codd. quod absonum; frustra G et T ἐκεῖ εἶναι, rupto metro, nisi cum T pergas οὐ γινώσκων, sed quanto durius! γινώσκω G. — μὴ μόνος C. — μοῦ T. ἐμοῦ om. G. — codd. τὸ ἀλλ.

ζ'. Ἄρα ποῦ αἱ ψυχαὶ νῦν ὑπάρχουσιν; * ἄρα πῶς ἐν τῷ ἄθῃ διάγουσιν; * ἐπεθύμουν μαθεῖν τὸ μυστήριον, * ἀλλ' οὐδεὶς ἱκανὸς διηγήσασθαι. * Ἄρα κἀκεῖνοι μνημονεύουσι * τῶν ἰδίων αὐτῶν, ὡς ἡμεῖς ἐκεῖνων; * ἢ ἐκεῖνοι λοιπὸν ἐπελάθοντο * τῶν θρηνοῦντων αὐτοῦς καὶ ποιούντων ᾠδὴν, * τὸ ἀλληλουΐα;

η'. Συνοδεύσατε, φίλοι, τοῖς θνήσκουσι, * καὶ σπουδῇ πρὸς τὸ μνήμα προφθάσατε, * καὶ ἐκεῖ νουεχῶς ἀτενίσατε, * καὶ τὸν τόπον ὑμῶν εὐτρεπίσατε. * πᾶσα νεότης ἐκεῖ διαρρεῖ, * πᾶσα ἡλικία ἐκεῖ ἐμαράνθη. * ἐκεῖ κόνις καὶ τέφρα καὶ σκώληκες. * ἐκεῖ πᾶσα σιγή, καὶ οὐδεὶς ὁ καλῶν * τὸ ἀλληλουΐα.

θ'. Ἴδου δὴ θεωροῦμεν τὸν κείμενον, * ἀλλ' ἡμῖν τοῦ λοιποῦ μὴ προκείμενον. * ἰδοὺ δὴ καὶ ἡ γλῶττα ἠσύχασεν. * ἰδοὺ δὴ καὶ τὰ χεῖλη ἐπαύσαντο. * Ἐρῶσθε, φίλοι. τέκνα, σώζεσθε. * σώζεσθε, ἀδελφοί. σώζεσθε, γνώριμοι. * ἐγὼ γὰρ τὴν ὁδὸν μου πορεύομαι, * ἀλλὰ μνεῖαν ποιεῖτε ἐμοῦ μετ' ᾠδῆς, * τοῦ ἀλληλουΐα.

ι'. Οὐδεὶς γὰρ τῶν ἐκεῖθεν ἀνέλυσεν, * ἵνα εἴπῃ ἡμῖν πῶς διάγουσιν * οἱ ποτε ἀδελφοὶ καὶ τὰ ἔγγονα, * τὰ ἐκεῖ προλαβόντα πρὸς Κύριον, * διὸ πολλακίς ἀεὶ λέγομεν. * ἄρα ἐνὶ ἐκεῖ ἰδέσθαι ἀλλήλους; * ἄρα ἐνὶ ἐκεῖ ἰδεῖν ἀδελφόν; * ἄρα ἐνὶ ἐκεῖ ἐν τῷ ἄμα εἰπεῖν * τὸ ἀλληλουΐα;

7. ἄρα ποῦ, ἄρα πῶς sic codd. cum accentu duplicis interrogationis, de quo cf. Viger p. 488; Winer p. 519. — ὑπάγουσιν G. — πῶς νῦν ἐκεῖ διάγ. G. — ἐκεῖνοις ἢ ἐκ. T. — θρην. αὐτῶν T. Tam hoc quam præcedens trop. nulli suspicionem de recta melodi fide moveat, quam quidam neoterici censores ne theologo quidem Nazianzeno vati pepercerunt, dum in flebili elegiarum luctu, morientium fata anxie lamentatur. Post hoc enim ævum, fit iudicium, de quo nemo non anxius est; et vel pro non damnatis, inter flammæ re-purgantes aut cœli delicias, sors ambigua remanet. Quæ minus intellexere Ullmann (*Gregorius von Nazianz der Theol.*) et Villemain (*Tableau de l'éloquence chrétienne au 17e siècle*), uti

7. « At ubinam animæ nunc versantur? quænam illis in inferis vivendi ratio? Arcanum illud scire vehementer cupiebam, at nemo ullus potis est enarrare. An mortui suorum reminiscuntur, ut nos ipsorum? aut iam obliti sunt plangentium eos et persolventium canticum: Laus Deo?

8. « Viam una pergite, o amici, cum mo-orientibus, ac celeri gressu ad tumulum properate, ibi memori animo attente intueamini et locum vestrum facite paratum. Omnis ibi iuventus diffluit; ibi omnis actas florens emarcuit; ibi pulvis et cinis et vermes; ibi iuge silentium, ac nemo qui pronuntiet: Laus Deo!

9. « Ecce demum contemplamur coram positum, iam nobis post hac non proponendum. En demum lingua quievit; en etiam labia immota sunt. Valetate, amici! Filii, salvete! Salvete, fratres, salvete, noti! Viam ego meam progredior. Verum mei facite memoriam cum cantico: Laus Deo! »

10. Nullus ex migrantibus illuc reversus est, ut nobis dicat quomodo degant qui modo fratres et liberi, qui exinde præierunt ad Dominum. Idcirco sæpe, immo semper hæc frequentamus: Ibi ne erit conspici invicem? Ibi ne fratrem dabitur videre? Ibi ne licibit insimul enunciare illud: Laus Deo!

nuper notavit Matth. Schubach (*De Greg. Naz. theol. carminibus commentatio*, Confluentib. 1871), p. 5, 6, 15, 16, 17 seqq. in quibus ipse censor haud semper virgam vitat censoriam.

8. τοὺς πόδας ὑμῶν εὐτρεπίσατε G. — ἡ νεότης G. — ἐκεῖ δόδεται C. πᾶσα ἐκεῖ φύσις ἐποδύρεται, πᾶσα ἐκεῖ ἡλικία ἐ. ἐ. τέφρα κ. κόνις T.

9. ἰδοὺ νῦν G. — προσκείμενον C, T, in quo om. v. seq. — pro γνώριμοι rhythmum impletet συνθήσεις. — ποιεῖτέ μιν C, T. τὸ ἀλλ. codd. semper. — Concione absoluta, mox moribundus loquitur.

10. De usu ἀνέλυσεν cf. Roman. XIV, 13. ἀνέζησεν G. — προσλαβόντα C. προλαβόντα iterum in tr. 20, nec tamen vulgare in hoc sensu præeundi ad Deum. — πολλακίς ἀεὶ C, T, G. miro consensu.

ια'. Ὑπομνήσκω ὑμᾶς πρὸς τὸν Κύριον, * ἀδελφοί μου καὶ τέκνα καὶ φίλοι μου * μὴ μου λάθεσθε, ὅταν προσεύχησθε, * δυσωπῶ, ἱκετεύω καὶ δέομαι * μάθετε ταῦτα εἰς μνημόσυνον, * καὶ θρηνησατέ με νυκτὸς καὶ ἡμέρας * ὡς Ἰὼβ πρὸς τοὺς φίλους, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς * καθίσατε, καθίσατε, πάλιν εἰπεῖν * τὸ ἀλληλούϊα.

ιβ'. Τὰ γὰρ πάντα ἀφάντες ὑπάγομεν, * καὶ γυμνοὶ καὶ στυγνοὶ παριστάμεθα. * τὸ γὰρ κέλλος ὡς χλόη μαραίνεται, * καὶ ἡ δόξα ὡς ὄναρ παρέρχεται. * Γυμνὸς ἐτέχθη, ὦ ταλαίπωρε, * γυμνὸς μέλλεις ἐκεῖ παρεστάναι πάντως. * μὴ φαντάζου, βροτὲ, ἐν τῷ βίῳ ποτέ. * ἀλλὰ στέναζε πάντοτε μετὰ ψαλμοῦ, * τοῦ ἀλληλούϊα.

ιγ'. Οὐδὲν οὕτως ἐστὶν εὐληθάρρητον, * ὡς βροτὸς ἐκ βροτοῦ χωριζόμενος, * κἂν γὰρ χρόνον μικρὸν μνημονεύσωμεν, * ἀλλ' εὐθὺς τοῦ θανάτου λαυθάνομεν, * ὡς μὴ φανέντα τοῦτον ἔχοντες. * καὶ γονεῖς γὰρ τέκνων πάντως ληθαργούσιν * ἃ ἐκ σπλάγγων γεννήσαντες ἐθρεψαν, * καὶ προέπεμψαν δάκρυσι μετὰ ὤδης, * τοῦ ἀλληλούϊα.

ιδ'. Ὑπάγομεν ὀδὸν τὴν αἰώνιον, * πρὸς τὸν μόνον Θεὸν τὸν αἰώνιον. * παριστάμεθα, ὡσπερ κατὰδικοί, * κάτω νεύοντες ὅλοι τὰ πρόσωπα. * Ποῦ κέλλος τότε; ποῦ τὰ χρήματα; * ποῦ ἡ δόξα τότε, ἢ τοῦ βίου τούτου; * οὐδὲν τούτων ἐκεῖ βοηθήσει σοι, * εἰ μὴ μόνον τὸ λέγειν συγνῶς τὸν ψαλμὸν, * τὸ ἀλληλούϊα.

ιε'. Τί ταράττη ἀκαίρως, ὦ ἄνθρωπε; *

Ἔστι pro ἐν G constanter, — ἰδέσθαι C G, ἤδεσθαι ἀδελφὸν T, rupto metro. — etiam nota ἐν τῷ ἄμα in *stimul.* — εἰπεῖν τὸν ψαλμὸν G.

11. Ὑπομνήσκω G, reluctantante metro, dum poetice datur ὑπομνήσκω. Sed cur enallage, ubi in promptu erat ὑπομνήσκω? — ἐπιλαθῆτε G. — ταῦτα εἰς προσκύνησιν T. — θρηνησατέ μου G. δακρύσατέ με T. — ὑμᾶς, καθίσατε πάλιν εἶπω C, T. — Nota iterato respici ad καθίσματα liturgica, et fort. ex Iob IV, 29. τῶν ο'. καθίσατε δή.

12. μαραίνεται, ἀλλὰ μόνον πλανώμεθα ἄνθρωποι, γυμνὸς C, G. longe præstat T. — παραστῆναι G.

11. — « Memorabo vos apud Dominum, fratres mei meique filii et amici, ne me in precibus obliviscamini, oro, supplico et enixe precor. Hæc tenete memoranda, ac plangite me die ac nocte; sicuti Iob amicos, ita vos appello, sedete, sedete, ut iterum dicatis: Laus Deo!

12. « Relictis enim omnibus decedimus, et nudi tristesque iudici sistimur. Venustas enim veluti herba marcescit, et gloria sicut somnium elabitur. Nudus natus es, o miser, nudus ibi astabis totus. Noli tibi illudere unquam, o mortalis, in hac vita, immo in gemisce semper psallendo: Laus Deo!

13. « Nihil promptius e memoria excidit, sicut mortalis a mortali seiunctus. Etiamsi enim brevi tempore meminerimus, cito tamen obliviscimur mortui, eum ac si non paruerit habentes. Etenim parentes etiam natos obliviscuntur, quos ex visceribus genitos aluerunt, et quos ad sepulcrum prosecuti sunt lugentes et concinentes: Laus Deo!

14. « Viam pergitimus æternam ad solum Deum immortalem; sistimur, tanquam rei, humi vultum cuncti demittentes. Ubi tunc pulchritudo? Ubi divitiæ? Ubi tunc gloria huiusce ævi? Nihil tunc rerum illic auxiliabitur tibi, nisi solum crebrius psalmum dicere: Laus Deo!

15. « Quid turbaris intempestive, o homo?

13. βροτὸν... χωριζόμενον G. T. — μνημονεύομεν T. — De ἀλλὰ, præmissis ἀν, ἐὰν, εἰ, cf. Roman. X, 18, 19, XV, 5, 10, 13 etc. — τοῦ θανάτου C, G. — μὴ θανέντα G. — τέκνα πάντως C, T, G. — προσέπεμψεν δάκρυα G. Eleganter apud veteres προσέμπειν, scilicet τύμβῳ vel ἐπὶ τύμβῳ, ut Æsch. Sept. 1058, 1059; πῶς τολμήσω μήτε σε κλαίειν, μήτε προσέμπειν ἐπὶ τύμβῳ;

14. omisso v. 2, παριστάμενοι G. — βοηθήσαι ἡμῖν G, nec tamen legit prius ἐκεῖ. — βοηθοῦσιν ἡμῖν T, om. μόνον.

15. παρέρχονται T. — ἔστι pro ἐν G semper. —

μία ὥρα, καὶ πάντα παρέρχεται * οὐ γὰρ ἐνὶ ἐν ἄδη μετάνοια, * οὐδὲ ἐνὶ ἐκεῖ λοιπὸν ἄνεσις * ἐκεῖ ὁ σωτήρ ὁ ἀκούματος * ἐκεῖ γῆ σκοτεινὴ καὶ γνοφώδης ὅλη, * ὅπου μέλλω ἐγὼ κατακρίνεσθαι * οὐ γὰρ ἔσπευσά ὅλως τοῦ λέγειν ψαλμὸν, * τὸ ἀλληλούϊα.

15. Ἄν ἠλέησας, ἄνθρωπε, ἄνθρωπον, * αὐτὸς μέλλει ἐκεῖ βοηθησαί σοι. * Ἄν τινι ὀρφανῷ συνεπάθησας, * αὐτὸς μέλλει ἐκεῖ ἀπαντῆσαί σοι. * Ἄν ἐξ ἀνάγκης ἔσωσάς τινα, * αὐτὸς ῥύσεται σε ἐκεῖ τῆς ἀνάγκης. * Ἐὰν γυμνὸν ἐν τῷ βίῳ ἐσκεπάσας, * αὐτὸς μέλλει σκεπάσαι σε, καὶ ὁ ψαλμὸς, * τὸ ἀλληλούϊα.

15. Πονηρὰ ἡ ὁδὸς ἣν ἀπέρχομαι, * ἣν οὐδέποτε ὄντως ἐβάδισα, * καὶ ἡ χώρα ἐκείνη ἀγνωρίστος, * ὅπου οὐδεὶς οὐδαμῶς γνωρίζει με. * Φρικτὸν ἰδέσθαι τοὺς ἀπάγοντας, * φοβερώτερον δὲ τὸν καλέσαντά με, * τὸν ζωῆς καὶ θανάτου δεσποζόντα, * καὶ καλοῦντα ἡμᾶς, ὅτε θέλει, ἐκεῖ * τὸ ἀλληλούϊα.

17. Εἰ γὰρ χώραν ἐκ χώρας βαδίζοντες, * ἰδηγούτων τινῶν προσδεόμεθα, * τί ποιήσομεν, ὅταν ὑπάγωμεν * εἰς τὴν χώραν ἣν οὐ πῶς γνωρίζομεν; * Πολλῶν σοι τότε χρεῖα ἰδηγῶν, * πολλῶν σοι τῶν εὐχῶν τῶν συνοδευόντων, * διασῶσαι ψυχὴν τὴν ταλαίπωρον, * ἕως φθάσης Χριστὸν, καὶ εἴπης πρὸς αὐτόν * τὸ ἀλληλούϊα.

19. Ἰδοὺ νῦν, ἀδελφοί, ἡσυχάσατε, * τῷ κειμένῳ λοιπὸν μὴ ὀχλήσατε, * ἡρεμήσατε, θορύβου λύσατε, * καὶ τὸ μέγα μυστήριον βλέπετε * φοβερᾶ ὥρα σιωπήσατε, * ἵνα μετ' εἰρήνης ἡ ψυχὴ ἐξέλθῃ * εἰς ἀγῶνα

Una tantum hora, et omnia prætervolant. Iam non est in inferno pœnitentia, nulla ibi post hæc venia est. Ibi vermis nunquam dormiens; ibi terra atra et caliginosa tota, in qua ego damnandus ero, haud enim prorsus studui recitare psalmum : Laus Deo !

16. « Si misertus fueris, o homo, hominis, is futurus est illic auxilium tibi. Si orphano alicui compassus fueris, idem illic tibi obviam erit. Si quem ex necessitate eripueris, ipse te illic ex angustia liberabit. Si nudum in vita tegeris, ille te proteget, una et psalmus : Laus Deo !

17. « Maligna via est quam tero, in qua vere nullatenus ambulavi, et ignota est regio illa, ubi nemo ullomodo me novit. Terribile est videre eos qui abigunt, terribilius cernere eum qui me vocat, vitæ mortisque arbitrum, et ubi vult nos huc vocantem : Laus Deo !

18. « Si enim ubi e loco in locum emigramus, ducibus nonnullis indigemus, quid agemus, quando pellemur in regionem quam ignoramus? Multis tunc ducibus tibi opus erit; crebris sodalium comitantium te precibus, ut miseram animam salves, donec Christum attingas, et dicas : Laus Deo ! »

19. Nunc vero, fratres, quiescite; iacenti nolite molesti esse, tacete, solvite tumultum, et magnum mysterium considerate. In tremenda hora silete, ut cum pace anima proficiscatur, certamen enim in magnum con-

εἰς ἄγῶνα G. — ζοφερᾶ G, γνωφερᾶ T, utrumque invitata et melodia et syntaxis.

16. ἐκεῖ ἐλεῆσαι σε G, qui om. v. 4 et 5. — ἐλεῆσαι, κἄν τινι T. — συμπαθῆσαι σοι, ἐὰν ἐξ. T. — τινὰ ἔσωσας C, T, qui pergit αὐτὸς μέλλει ἐκεῖ συμφορηθῆσαι. Eliam C habet μέλλει ἐκεῖ abundantius.

17. pro ἦν bis ἦ G. — οὕτως ἐβ. G. — ὅπου νῦν οὐδαμῶς T. — ὁ γνωρίζων με C, T. — φοβερόν δὲ G. — λαλοῦντα ἡμᾶς — T. ὅταν θέλῃ G, T.

18. Οἱ ἐκ χώρας τινὸς ἐκβαδίζοντες G. — ἐκ χώρα.

εἰς χ. C. — ὅτε ὑπάγωμεν T, ὅπου ὅτ. G. — χώρα, ὅπου οὐ γνωρίζομεν C. ὅπου οὐ γνωρίζομεν G, T. — ἰδηγῶν χρεῖα C, T, G. — φθάσῃ T, φθάσαι Χριστῷ εἰπεῖν G. — καὶ εἰπεῖν T. Inde f. melodus loquitur.

19. στίχοι omnes, uno excepto, sunt ὁμοιοτέλευτοι, neque notatu indigna sunt nonnulla ὁμοίωφωνα. — Incipiunt G, T : ἡσυχάσατε δὴ, ἡσυχάσατε, τῷ κειμένῳ. — ὀχλήσατε cum dat. mendum redolent. — λοιπὸν ἡρεμήσατε G. om. id. θορ. λύσ. — βλέψατε G. — γὰρ ὥρα G. — ἀπέλθῃ G. — συνέχε-

γὰρ μέγαν συνέρχεται, * καὶ σὺν φόβῳ πολλῷ δυσωπεῖ τὸν Χριστὸν * τῷ ἀλληλούϊα.

κ'. Νεκνίδες, τοῦ λόγου ἀκούσατε, * καὶ μηκέτι κακῶς καλλωπίζεσθε. * οὐκ ἀκούετε πῶς μνημονεύομεν * τῶν ἐκεῖ προλαβόντων, καὶ λέγομεν. * Ποῦ ἐνὶ οὗτος ἀδελφός ἡμῶν; * ἀναπαύσοι Θεὸς τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα. * Ἐκ νεότητος γὰρ ἐξεκόπησαν. * ἀλλὰ εὐρωσιν ἔλεος ὅπου εἰσίν, * τὸ ἀλληλούϊα;

κά'. Οὐχ ὁρᾶτε τὸ πῶς διανεύομεν * ἐν τοῖς μνήμασιν, ὅτε εἰσήλθομεν; * Ἔστιν οὗτος τοῦ δεῖνα ὁ ἔκγονος. * αὕτη ἐστὶ τοῦ δεῖνα θυγάτριον. * δεῦτε, ἀσπάσασθε τὰ λείψανα, * οὗτός ἐστιν ὁ δεῖνα, ὁ δεῖνα οὗτος. * Ἀναπαύσοι ὑμᾶς ὁ ὑμᾶς καλέσας. * εὐροιτε ἔλεος παρῆρησίχ εἰπεῖν * τὸ ἀλληλούϊα.

κβ'. Ὑλικοῖς οἱ προσκείμενοι πάθεισιν, * ἐκεῖ ἄνεσιν ὅλως οὐκ ἔχουσιν. * ἐκεῖ γὰρ ροβεροὶ οἱ κατήγοροι. * ἐκεῖ δὲ καὶ αἱ βίβλοι ἀνοίγονται. * Ποῦ περιβλέψῃ τότε, ἄνθρωπε, * ἢ τίς μέλλει ἐκεῖ τότε βοηθεῖν σοι, * εἰ μὴ ζῶν ἀγαθὸν ὁ ἐποίησας, * καὶ καλὸν τοὺς πτωχοὺς, ὑμνήσας τὴν ψῆδὴν * τοῦ ἀλληλούϊα;

κγ'. Ἄρα πόσοι ἐξαίφνης ἠρπάγησαν * ἐξ αὐτῶν τῶν παστῶν, ἐν τῷ μνήματι * καὶ ἐξεύχθησαν ζευξίν αἰώνιον, * καὶ ἐποίησαν θρῆνον ἀδάπανον. * ἐκ τοῦ νυμφῶνος οὐκ ἀνέστησαν. * ἀλλ' ὁμοῦ ὁ γάμος ὁμοῦ καὶ ὁ τάφος, * ὁμοῦ ζευξίς ὁμοῦ καὶ διάζευξις, * ὁμοῦ γέλως ὁμοῦ θρῆνος, ὁμοῦ ψαλμὸς, * τὸ ἀλληλούϊα.

και T. συνέχεται G. συνέρχεται C, dictio athletica, etiam de uno in multiplici lucta. — καὶ ἐν φόβῳ πολλῷ δυσωπεῖ τὸν Θεὸν G, T. — διὰ τὸ ἀλλ. T.

20. Hoe trop. et seq. om. G. — Nota iterum προλαβόντων ut in tr. 10, absoluto sensu. — ἐνὶ ὁ δεῖνος T, ὁ δεῖνα C. — ὁ Θεὸς C. παύση ὁ θ. T. — Ab initio trop. fort. νεανία, pro iusto modulo.

21. οὗτος ἔ. C, T. ἐνὶ τοῦ δεῖνα T, αὕτη ἐστὶν θυγάτηρ τούτου δεῖνος (sic) δεῦτε T. — οὗτος ἐνὶ ὁ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα αὐτῇ, ἀναπαύσει T. — ὑμᾶς ὁ καλ.

greditur, ac valde tremebunda Christum exorat: Laus Deo!

20. Iuenculæ, percipite sermonem, nec pravo decore ornemini. Nonne audivistis quomodo memoremus illos qui iam illic præcesserunt, ac dicamus: « Ubi est iste frater noster? Quiescere Deus sinat illum et il- lam. Juvenes enim intercepti sunt, sed « utinam illic inveniant misericordiam, ubi « sunt: Laus Deo! »

21. Nonne videtis quid digito ostendamus in sepulcretis, quando huc accessimus? « Ille « est huiusce filius: illa est istius filia; ve- « nite; salutate reliquias. Hic talis est, et ta- « lis iste est. Faciat vos quiescere qui voca- « vit vos; utinam gratiam consequamini fi- « denter dicendi: Laus Deo! »

22. Qui crassis passionibus incubuere, nullam omnino veniam ibi obtinent. Ibi namque formidandi accusatores; ibi sed et libri aperiuntur. Ubi nam circumspicies tunc, o homo? aut quis tibi suppetias tunc feret, nisi bonum quod vivens feceris, et munificus fueris pauperibus, edens canticum: Laus Deo!

23. Quam multi repente rapti sunt ex ipsis thalamis, et in monumento copulati fuere æterno connubio, lamentumque duxere inexhaustum, neque e thoro surrexerunt! Verum nuptiæ simul, simul et sepulcrum; simul conjugium, simul et divortium; simul risus, simul luctus, simul psalmus: Laus Deo!

ὕμᾶς C, T. καὶ εὐροιτε C. — καὶ εὐρήσετε παρῆρησίαν εἰπεῖν T. — μετὰ παρῆρησίας C.

22. Ὑλικῶν τῶν παθῶν G, T. — οἱ προκείμενοι G. — ἐκεῖ μὲν G. — περιβλέψεις G. — ἄνθρ. τίς τότε ἐκεῖ μέλλει β. σ. T. ἀγαθόν τι ἐποίησας C, T. — καὶ θανῶν τοῖς πτωχοῖς G, καὶ καλῶν τοὺς πτωχοὺς C, T quod et nos recepimus, leviter emendatum. — καὶ βοησας ψῆδὴν T. ἐποίησας ψῆδὴν C.

23. Lego et verto καὶ ἐν μν. συνεξεύχθησαν. — θρῆνον αἰώνιον C, T. — ὁμοῦ ὄταφ. C. G, T. — γέλως καὶ θρ. C. — ὁμοῦ καὶ ψαλμ. T. καὶ ὁ ψαλμ. G.

κδ'. Ἴδον ἐγὼ καὶ νήπιον θνήσκοντα, * καὶ ζῶν τὴν ἐμὴν ἐταλάνισα. * ἐταράχθη γὰρ ὄλον καὶ ἔτρεμε, * καὶ ὡς ἤλθεν ἡ ὥρα, ἐβόησε. * Πάτερ, βοήθει, μήτηρ, σῶσόν με. * Καὶ οὐδεὶς ἱκανὸς τοῦτ' ἄν βοηθῆσαι, * εἰ μὴ μόνον ὀρώντες μαραίνοντα, * καὶ ἐν τάφῳ θρηνοῦντες ποιῶσιν ᾠδὴν * τοῦ ἀλληλούϊα.

κε'. Νεότης γὰρ καὶ κάλλος τοῦ σώματος * τῷ καιρῷ τοῦ θανάτου μαραίνεται, * καὶ ἡ γλῶττα δεινῶς τότε φλέγεται, * καὶ ὁ λάρυγξ ψυγίς ἀναφλέγεται. * ὀφθαλμῶν κάλλος τότε σβέννυται, * κάλλος τοῦ προσώπου ἀλλοιοῦται ὄλον, * κάλλος τὸ τοῦ τραχήλου συντρίβεται, * καὶ λοιπὸν ἡσυχάζει τοῦ λέγειν * τὸ ἀλληλούϊα.

κς'. Ὄταν ἄρχοντα ἴδωμεν θνήσκοντα, * τότε μέγα μυστήριον βλέπομεν. * πῶς ἀπάγεται ὡσπερ κατὰδικος, * ὄνπερ ἔτρεμον πάντες κατὰδικοι; * πῶς ἐξετάζεται ὡς δέσμιος, * ὁ τὸ πρῶτον δεσμίους δεσμοῖς δεσμεύων; * ἰδοὺ ὅλος σποδὸς ὁ πρὶν φοβερός, * ἀπαγόμενος ἴσως καὶ δίχα ψαλμοῦ, * τοῦ ἀλληλούϊα.

κζ'. Στρατιάς γὰρ ἰδὼν, ὄλος ἐφριξεν, * ἑαυτὸν ταλανίζων διελυξεν. * Ποῦ ἐστὶν ἡ ἀρχὴ μου ἢ πρόσκαιρος; * τί ἐστὶ βασιλεία ἐπίγειος; * ἰδοὺ στρατεῖαι ἀδιὰδοχοι, * ἰδοὺ δὴ ὑπουργοὶ τοῦ μόνου δυνάστου, * τοῦ ζωῆς καὶ θανάτου δεσποζόντος, * καὶ καλοῦντος ἡμᾶς, ὅτε θέλει, ἐκεῖ * τὸ ἀλληλούϊα.

κη'. Συγκαίόμεθα μόνον ἀκούοντες * ὅτι

24. Rursus percipe et meditare ὁμοιοφώνους clausulas. — Ἐγὼ μὲν εἶδόν ποτε G. Ἴδον ἐγὼ ποτε C, rupto hinc metro, illinc læsa insuper acrostichide. Emendat T. — ἔλωσ G. — βοήθει μοι G. — τοῦτο C. — μαραίνονται C, T. — θρηνοῦνται αὐτῷ G.

25. Ἡ νεότης καὶ κ. G. — ψυχῆς ἂν (sic) ἀναφλέγεται G. ψυχῆ ἀναφέρεται C, T. — τὸ τοῦ πρ. C, G, T. — λέγειν συγῶς G.

26. Duo seqq. trop. om. G. — ἐν ἐτρέμασι T pro ἐτρόμησαν. — πῶς δὲ ἐτάζεται T. — δεσμίους δεσμεύσας T. — ὁ ποτε C, T. — ἀπαγ. ἢ πῶς καὶ δίχα T.

27. διήλεγξεν C, T. Præstat διελυξεν, a λυγξ *signultus*, ut λυγξ apud Homerum. — στρατεῖα ἀδιόδο-

24. Vidi ego etiam infantem morientem, et vitam meam duxi miseram. Turbabatur enim totus et contremiscebatur, horaque transacta exclamavit: « Pater, succurre! mater, salva me! » Et nemo qui posset opem illi præstare, nisi quod eum intuentes tabescentem, et in feretro, lamentabundi agebant hymnum: Laus Deo!

25. Iuventus enim et venustas corporis in articulo mortis marcescunt; et lingua tunc ardet graviter; et fauces aridæ inflammantur; oculorum extinguitur formositas, species vultus immutatur; conteritur colli proceritas, ac demum cessat promere psalmum: Laus Deo!

26. Quando videmus principem obeuntem, tunc cernere est magnum mysterium: qui fit ut abducatur, tanquam damnatus, is quem damnati rei omnes formidabant? Quomodo exigitur ut captivus, qui prius captivos vinculis coercerebat? Ecce totus cinis est qui modo terribilis, abactus fortasse et sine hoc psalmo: Laus Deo!

27. Agmina enim ut vidit, totus cohorrui, se miserum ducens, eiulabat: « Ubi est mea potestas precaria? quid est regnum terrenum? En agmine longo milites; en ministri solius dominatoris, vitæ et mortis arbitri, vocantis nos, quando voluerit, illic: Laus a Deo! »

28. Consumimur, si tantum audivimus ibi

χος T. Præter otiosam ejusdem litt. Σ in acrostichide iterationem, consarcinatur hoc troparium ex laciniis tr. 17, neque series obtinet. Vereor ut seriorum sit opus male assutum, immo pro germano intrusum tropario 28, quod nobis codd. omnes cum Goaro servarunt, ideoque, ni fallor, expulsum hoc genuinum est, quod Græculorum errori de tarda beatorum felicitate minus faveret.

28. Συγκαίόμεθα iterum ad confirm. tr. 5 initium. — ὅτι ἐστὶ G. — καὶ ante v. 3 om. G. — ᾧ pro ἔπου G. — ἐν Χριστῷ G. καὶ ἡμεῖς C, T. — ἅπαντες τῷ Θεῷ T. — βοήσ. αὐτῷ μετ' ᾠδῆς. C. In nonnullis codd. ultima troparia ita inter se connectuntur, ut

ἐνὶ ἐκεῖ φῶς αἰώνιον, * καὶ ἐκεῖ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς ἡμῶν, * καὶ ἐκεῖ ἡ τρυφὴ ἡ αἰώνιος, * ἐκεῖ ὑπαρχεὶ ὁ παράδεισος, * ὅπου πᾶσα ψυχὴ τῶν δικαίων χαίρει. * Συνεισέλθωμεν πάντες Χριστῷ ἡμεῖς, * ἵνα οὕτω βοήσωμεν πάντες Θεῷ * τὸ ἀλληλούϊα.

κθ'. Παναγία Παρθένε ἀνύμφευτε, * ἡ τεκοῦσα τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον, * δυσωπῶ, ἱκετεύω καὶ δέομαι, * δυσωποῦσα μὴ παύσῃ τὸν Κύριον * ὑπὲρ τοῦ κοιμηθέντος δούλου σου, * ἄχραντε, ὅπως εὐρὴ ἐκεῖ ἄφεισιν * πταισμάτων ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, * ὡς παρῆρσιαν ἔχεις, δυσωπεῖν τὸν υἱόν σου * τὸ ἀλληλούϊα.

alia sit obscura acrostichis : Ἀναστασίου τοῦ ταπεινοῦ νοσῆας (sic), quæ morosius extricare me piget.

29. Ne quid desit, et hoc ab eodem Goaro recipimus, licet sit deterioris ætatis, neque in C, T

esse lumen indeficiens; et ibi fontem vitæ nostræ; et ibi delicias perpetuas; ibi paradisum esse, ubi lætatur omnis anima iustorum. Conveniamus omnes nos in Christum, ut sic in Deo omnes clamemus : Laudemus Deum.

29. Sanctissima virgo innupta, quæ lumen inaccessum edidisti, rogo, supplico, deprecor : ne Deum pro defuncto servo interpellare desistas, o illibata, ut delictorum veniam in iudicii die nanciscatur, hac enim libertate frueris, ut filium tuum exores : Laudemus Deum.

admittatur — V. 3 ex 11 trop. revocatur. — In fine G multis superabundat : κρίσεως, πάναγνε, παρῆρσιαν γὰρ ἔχεις ὡς δέσποινα δυσωπεῖν τὸν υἱόν σου ἐκάστοτε, ἄλλ.

Monitum de Acathisto.

Cur inter anecdota posuerim hunc Sergii hymnum ἀκάθιστον, quamvis passim circumferatur, non solum in menæis, triodiis, euchologiis, per quatuor inde sæcula vulgatis, sed in multis doctorum libris, usque ad hodiernam cl. v. W. Christ recensionem, causa mihi plurima fuit. Nam Sergius agmen ducit discipulorum, qui vel in linguis barbaris Slavorum et Neogræcorum usque ad hunc diem floruerunt. Deinde singulare illud canticum, dum cætera id genus κοντάκια, nullo excepto, pene exciderint, solum et integerrimum, in publicis Græcorum officiis, cum tanta celebritate mansit, ut bis in anno, stantium inter plausus, repetitum, suum quoque nomen sabbato hebdom. V. quadragesimæ dederit. Præterea totum eximii poematis artificium adeo est ingeniosum, ut vix alia quam musarum græcarum labia ita cecinerint : immo fac deficiant tam multa de hoc metro melodico argumenta, ex hoc clarius sole fit, quis sit melodorum rhythmus, quanta in στίχοις definiendis varietas, qualis vel apud veteres in similiter cadentibus vis et frequentia, quantumve demum toni musici robur. Sed me in primis id movet, quod nondum satis, si quid video, describitur prodigiosi operis structura, cuius certe arcana efficacia, post hos ultimos conatus, alia et altiora studia expectat. Adde

quod nova sit Constantini Lascharis interpretatio, quæ nunc primum ex duobus codd. vatic. 4442 f. 1, et casinensi 418 f. 193 meritam in lucem prodit. In scholia congressi ex innumeris codd. potius præcipuorum flosculos quam integras omnium varietates. Sunt videlicet : vatic. 341 f. 317, 457 f. 413, 1515 f. 276, ottob. 179 f. 75, regin. 159 f. 72, palat. 288 f. 209; barberin. III, 8 f. 1, III, 27 f. 155, III, 58 f. 14, III, 70 f. 150, IV, 42 f. 110; taurin. 197, f. 96; mosquens. 217 f. 1; qui mihi porro ex eodem ordine erunt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13. Mosquensis ultimus est omnium quem æstimo longe præstantissimum, tum antiquitate, cum a. 1060 ex-politus sit, tum rara pingendi arte, qua haud melodo impar artifex hymnum ornavit et interpretatus est. Sub prima pictura titulus allinitur, multis aliis codicibus solemnibus : Κοντάκιον μετὰ τῶν εἰκοσι τεσσάρων οἰκῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Additur in triodio hæc typici nota sub initium : « Tum sacerdos magna voce legit XXIV œcos iuxta alphabetum, nos vero, dum hæc leguntur, recti stamus. » Inde nomen ἀκάθιστος « nemine sedente, recitandus hymnus, » neque sine merito, cum prolixum sit officium, multis aliis canticis et psalmis intermixtum. In his quæ nostra sunt, recensere libet trop. XXV et versus numero 456.

SERGIUS, PATRIARCHA CP.

I.

ACATHISTUS.

α'. Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια,
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν, εὐχαριστήρια
ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε·
ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχη-
ἐκ παντοίων με κινδύνων [τον,
ἐλευθέρωσον, ἵνα κράζω σοι·
Χαῖρε, νόμῳ ἀνύμφευτε.
β'. Ἄγγελος πρωτοστάτης
ὠρανίῳ ἐπέμφθη
εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τό· Χαῖρε!
καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ,

σωματούμενόν σε θεωρῶν,
Κύριε,
ἐξίστατο καὶ ἴστατο,
κραυγῶν πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα
Χαῖρε, δι' ἧς ἡ γὰρ ἐκλάμψει·
χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει·
χαῖρε, τοῦ πεσόντος
Ἀδάμ ἡ ἀνέκκλησις·
χαῖρε, τῶν δακρύων
τῆς Εὔας ἡ λύτρωσις·
χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον

Interprete Constantino Laschare.

1. *Proœmium.* Auxiliatrici tibi et imperatrici Virgini sanctæ inscribit hæc sarta urbs tua, liberata a barbarorum periculis. Sed tu cum habeas potestatem inexpugnabilem, ex variis me libera periculis, ut cantem tibi : Salve, sponsa innupta.
2. *Adventus angeli.* Angelus præsidens cœlitus missus fuit, ut diceret Virgini : Salve ! Et cum incorporea voce (speculans te, Do-

mine, incarnatum, stupuit et stetit,) ad eam hæc dixit : « Salve, per quam gaudium lucebit. Salve, per quam maledictio deficiet. « Salve, cadentis Adæ resurrectio. Salve, « lacrymarum Evæ liberatio. Salve, sublimitas inaccessibleis humanis considerationibus. Salve, profunditas invisibilis angelorum oculis. Salve, cum sis regis sedes. « Salve, cum feras omnia ferentem. Salve,

1. Ut melodi ab ore, urbs Constantinopolitana supplex canit et coram Virgine sistens precatur. Unde cod. mosquensis pictor, in prima imagine, sub lemme MP. ΘΥ inducit Virginem in throno sedentem, purpureo innixam pulvini, pallio amictam cæruleo et subalba tunica, scabellum coloribus variegatum prementem calcibus purpureis, nimbo redimitam, et brachia more orantis ad cœlum aureum attollentem; hinc villula byzantina, inde sacellum villa sublimius, cum porticu et columnis, quæ novam Romam ex compendiolo referunt. — Ibid. primo trop. præfigitur στάσις α', nam totum poema in quatuor stationes distinguitur. In codd. præmitti solet αὐτό-

μελον, τὸ προσταχθὲν, quod omisit Lascharis, cum potius ad reliquum officium pertineat. — *Lascharum* habet casinensis cod. in quo deest vox *proœmium*, ut cæteri inde omnes tituli, in vatic. asservati. — in cas. hæc *sceptra*, vix melius. *Lege* : « Hæc pro data victoria gratiarum cantica tibi, « Deipara, ego tua urbs dedico. » Nonnulla ab interprete ommissa uncinulis quadratis includimus. — ἀναγράφει legebat Lasc. — σοι ὁ δοῦλος σου 1, 4. σοι οἱ δοῦλοι 3. σοι ἡ πόλις σου 10. — παντοίων μᾶς sic 3, 7, ne metrum lædatur. — κράζωμεν χαῖρε 3.

2. Ἄγγελος. Omnes alphabeti litteræ aviculis et flosculis cæruleis aut purpureis in mosq. ornæ-

ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς·
 χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον
 καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς·
 χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις
 βασιλέως καθέδρα·
 χαῖρε, ὅτι βαστάζεις
 τὸν βαστάζοντα πάντα·
 χαῖρε, ἀστὴρ
 ἐμφαινὼν τὸν ἥλιον·
 χαῖρε, γαστήρ
 ἐνθέου σαρκώσεως·
 χαῖρε, δι' ἧς
 νεουργεῖται ἡ κτίσις·
 χαῖρε δι' ἧς
 βρεφουργεῖται ὁ κτίστης·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

γ'. Βλέπουσα ἡ ἀγία

ἑαυτὴν ἐν ἀγνείᾳ,
 φησὶ τῷ Γαβριὴλ θαρσαλέως·
 Τὸ παραδόξον σου τῆς φωνῆς
 δυσπαράδεκτόν μου τῇ ψυχῇ
 φαίνεται·
 ἀσπόρου γὰρ συλλήψεως
 τὴν κύησιν πῶς λέγεις, κρίζων·
 Ἀλληλοῦῖα.

δ'. Γνώσιν ἄγνωστον γνώωναι
 ἡ Παρθένοσ ζητοῦσα,
 ἐβόησε πρὸς τὸν λειτουργοῦντα·
 Ἐκ λαγόνων ἀγνῶν μου υἱὸν
 πῶς ἐστι τεχθῆναι δυνατόν,
 λέξον μοι·
 Πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἔφησεν,
 ὡς ἔφθασε, κραυγάζων οὕτως·
 Χαῖρε, βουλήσ ἀπορρήτου μύστις·

« stella illustrans solem. Salve, habitaculum
 « divinae incarnationis. Salve, per quam in-
 « novatur creatura. Salve, per quam adora-
 « tur creator. Salve, sponsa innupta. »

3. *Maria ad angelum.* Videns Maria se
 ipsam in castitate, fidenter ait Gabrieli :
 « Inopinata vox tua incredibilis animae meae
 « videtur. Nam tu praedicis partum concep-
 « tionis absque semine, canens : Alleluia. »

tur. Hic vero, sub siglis solitis MP. ΘΥ. et APX.
 Γαβρ. pingitur archangelus, baculum tenens, alis
 demissis, dextera salutans; sedet vero Virgo,
 ut supra, nendo filo vacans, vultum ad angelum
 leviter flectens retrorsum. — Ab illo trop. veluti
 hirmo pendent caetera XXIII, nisi quod numeris
 imparibus additur nova series XII salutationum,
 caeteris vero tantum alleluia. Summopere igitur
 cavendum, ne non suis numeris modulisque hirmus
 restituatur. Consentiant fere codd. in commati-
 bus quae dividunt quatuor priores versus. Versum
 5 novem constare syllabis, versiculum sequi tri-
 syllabum, tum octosyllabum, et iterum enneasyl-
 labum, perpetuo rhythmum conficitur, saltem in
 XX tropariis : si quid obstat in caeteris, veteri
 melodo concedendum, ut duo ultimi versus,
 constanti manente melodiae accentu, sibi invicem
 suppleant. Praeterea post secundam salutationem,
 caeteras usque ad penultimam dividi singulas in
 duos versus, semper in eodem loco similes, tam

4. *Item verba Mariae ad angelum.* Cogni-
 tionem incognitam quaeritans cognoscere,
 Virgo clamavit ad ministrantem : « Ex lum-
 « bis castis quomodo possibile est filium
 « nasci? dicito mihi. »

Responsio angeli ad Mariam. Ad quam
 ipse cum timore respondit ita clamans :
 « Salve, consilii ineffabilis secreti magi-
 « stra. Salve, supplicantium fides. Salve,

ex hoc quam sequenti acathisto, aperte declara-
 tur. Vix obstant duo trop. fort. ex aliqua codd.
 varietate. Caeterum intercisa versuum discrimina
 statuuntur saepe ex ipsis clausulis echo referenti-
 bus. Quae omnia recentem germanicum editorem
 fere praeterfugerunt. — φωνῆ refer ad κραυγάζων. —
 ἐξίστατο καὶ ἴστατο. Cf. Roman. V, 12; X, 13; XIII,
 3, 9 etc. — Ἄδὰμ ἡ ἀνάστασις 1, 7, 9. — ubi βρε-
 φουργεῖται hab. προσκυνεῖται 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11,
 12, duo vindob. ed. rom. caeteri ut nos, cum Las-
 chare. — ὁ πλάστης 11 Vind. 1, 2.

3. In III mosq. pictura, dum angelus videtur
 valedicturus, Virgo, interrupto opere, dextera
 sublata, stupenti similis est. — προλέγεις cum
 taur. leg. Lasch. caeteri πῶς λέγεις.

4. In IV^a pict. crescit Virginis admiratio, am-
 bas manus attollentis, dum angelus inclinatur. —
lumbis castae Lasc. vat. — μου ante υἱὸν add.
 ob metrum. — ὡς ἔφθασε cum 8, 9, 11. Caeteri
 cum Lasch. ἐν φόβῳ πλὴν aut πρὶν. — σιγῆς ἀνω.

χαῖρε, σιγῇ δεομένων πίστις·
 χαῖρε, τῶν θαυμάτων
 Χριστοῦ τὸ προοίμιον·
 χαῖρε, τῶν δογμάτων
 αὐτοῦ τὸ κεφάλαιον·
 χαῖρε, κλιμαξῆ ἐπουράνιε,
 δι' ἧς κατέβη Θεός·
 χαῖρε, γέφυρα μετέγουσα
 τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν·
 χαῖρε, τὸ τῶν ἀγγέλων
 πολυθρύλλητον θαῦμα·
 χαῖρε, τὸ τῶν δαιμόνων
 πολυθρήνητον τραῦμα·
 χαῖρε, τὸ φῶς
 ἀρρήτως γενήσασα·
 χαῖρε, τὸ πῶς
 μηδένα διδάξασα·
 χαῖρε, σοφῶν

« miraculorum Christi exordium. Salve,
 « opinationum eius caput. Salve, scala
 « cœlestis, per quam descendit Deus. Salve,
 « pons reducens nos ex terra ad cœlum.
 « Salve, angelorum pervulgatum miracu-
 « lum. Salve, dæmonum famosum vulnus.
 « Salve, quæ lumen ineffabile genuisti.
 « Salve, quæ quo modo neminem docuisti.
 « Salve, quæ excellis sapientium intelligen-
 « tiam. Salve, quæ fidelium illuminas men-
 « tes. Salve, sponsa innupta. »

τέρα πάσης 11, τίμησ ἀνωτέρα πάσης 7, 8, alii σιγῆς
 δεομένων; sequimur 2, 6 « in silentio deprecanti-
 um, » σιγῇ om. Lasch. — πραγμάτων αὐτοῦ 5,
 Lasch. in casin. *operationum*. — ἡ κατέβη conī.
 Christ. — ὁ Θεὸς edd. plerique codd. — ἀπὸ γῆς εἰς
 οὐρανὸν 11. — πολυθρόητον, dein contra modulum
 ἀρρήτον Lasch. — ἀρρ. κηήσασα 5, 11.

5. Movet admirationem egregia imago V^a mosq.
 Virgo, orantis more surgit, brachia tollit, in
 quadrato scabello, velut in orbe nixa, sublata
 purpureis reginæ calceis; desuper globus igneus,
 triplici radio coruscus, in stantem et orantem de-
 labitur. — τῆς ἀπειρογάμου 11. — ἄκαρπον cum 8.
 ἔγκαρπον 2, 6, 7, 12; alii εὐκαρπον. om. Lasch. ni
 retulerit ad *agrum*, expuncto ἡδὺν. — ἀπέδειξε 11.
 — ἡδὺν ἄκαρπον 7, 9. — Quo tinnitu νηδὺν, ἡδὺν

ὑπερβαίνουσα γνῶσιν·
 χαῖρε, πιστῶν
 καταυγάζουσα φρένας·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
 ε'. Δύναμις τοῦ ὑψίστου
 ἐπεσκίασε τότε
 πρὸς σύλληψιν τῆ ἀπειρογάμῳ·
 καὶ τὴν ἄκαρπον ταύτης νηδὺν
 ὡς ἀγρὸν ὑπέδειξε νηδὺν
 ἄπασσι,
 τοῖς θέλουσι θερίζειν
 σωτηρίαν, ἐν τῷ ψάλλειν οὕτως·
 Ἀλληλούϊα.
 ε'. Ἐχουσα θεοδόχον
 ἡ Παρθένοσ τὴν μήτραν,
 ἀνέδραμε πρὸς τὴν Ἐλισάβετ·
 τὸ δὲ βρέφος ἐκεῖνης εὐθύσ,
 ἐπιγυνοῦν τὸν ταύτης ἀσπασμὸν,

5. Virtus Altissimi obumbravit tunc ad
 concipiendum Virgini, et uterum eius [steri-
 lem] ut agrum fertilem demonstravit volen-
 tibus metere salutem, in canendo : Alleluia.

6. *Visitatio Mariæ ad Elisabeth.* Habens
 Virgo uterum plenum divinitate, occurrit ad
 Elisabeth; cuius infans statim, cum novisset
 salutationem Virginis, gavisus est, et saltibus
 et cantibus ad eam clamabat.

*Verba Ioannis Baptistæ, in utero Elisabeth
 clamantis ad Mariam.* « Salve, germinis im-

monemur dividendos esse et quonam modo v. 5,
 6, 7; tum etiam vides 7 ab 8 suppleri, quæ qui-
 dem licentia non nisi ob ἐφόμνια et tantum in ve-
 tustis melodis, adhibetur, quæ intacta linquimus,
 quamvis hic et infra remedium in promptu sit.

6. ἐκεῖνης...ταύτης, ubi aliquis expectaret ταύ-
 της...ἐκεῖνης solita oppositione. Sæpe οὗτος non
 propiorem, sed rem maiorem, de qua potissim-
 um agitur, ἐκεῖνος non remotiorem, sed mino-
 rem respicit, ut recte melodus. De quo usu clas-
 sico ef. in primis Kuhner Xenoph. *Comm.* I, III,
 § 13. — *Saltib. et cantibus* Lasch. cum duobus
 codd. cum cæteris malim : *ut cantibus*. — καρποῦ
 ἀθανάτου 13, Lasch. — *vltæ mex*, ἐμῆς, Lasch.
 — *exhilaratione* id. f. leg. ἰλαρῶν, pro quo ἰλα-

ἔχαιρε,
καὶ ἄλμασιν ὡς ἄσμασιν
ἐβόα πρὸς τὴν Θεοτόκον·
Χαῖρε, βλαστοῦ ἀμαράντου κλῆμα·
χαῖρε, καρποῦ ἀκηράτου κτῆμα·
χαῖρε, γεωργόν
γεωργοῦσα φιλόνηρον·
χαῖρε, φυτουργόν
τῆς ζωῆς ἡμῶν φύουσα·
χαῖρε, ἄρουρα βλαστάνουσα
εὐφορίαν οἰκτιρῶν·
χαῖρε, τράπεζα βαστάζουσα
εὐθηλίαν ἰλασμῶν·
χαῖρε, ὅτι λειμῶνα
τῆς τρυφῆς ἀναθάλλεις·
χαῖρε, ὅτι λιμένα
τῶν ψυχῶν ἐτοιμάζεις·
χαῖρε, δεκτὸν
προσβείας θυμίαμα·
χαῖρε, παντὸς
τοῦ κόσμου ἐξίλασμα·
χαῖρε, Θεοῦ
πρὸς θνητοὺς εὐδοκία·
χαῖρε, θνητῶν
πρὸς Θεὸν παρῆρσία·

α marcescibilis vitis. Salve, fructus immor-
α talis possessio. Salve, producens agricolam
α clementem. Salve, pariens plantatorem
α vitæ meæ. Salve, arvum germinans abun-
α dantiam misericordiæ. Salve, mensa abun-
α dans exhilaratione. Salve, pratum delicia-
α rum. Salve, portus animarum nostrarum.
α Salve, thus [precum] acceptabile Deo. Sal-
α ve, venia totius mundi. Salve, Dei bona vo-
α luntas erga homines. Salve, mortalium
α ad Deum fiducia. Salve, sponsa innupta. »

αμοῦ 11, εὐθενίας ἰλασμόν 12. — γ. βροτῶν πρ. Θεὸν
13. In fine χαῖρε, χειραριτωμένη 9, sic pluries.

7. Silentio prætermissa mosq. pictura VI^a fere
evanida, eo magis VII^a emicat. Iosephus raptim
se fugæ dat, proiecta in humerum penula cine-
rea, rufo succinctus pallio, brachiisque et mani-
bus ante se porrectis, hispidus capillis, vultu te-
tricus, dum Virgo stans, leviter reflexa, dolenti

χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
ζ. Ζέλην ἐνδοθεν ἔχων
λογισμῶν ἀμφιβόλων,
ὁ σῶφρων Ἰωσήφ ἐταράχθη,
πρώην ἄγαμόν σε θεωρῶν,
καὶ κλεψίγαμον ὑπονοῶν,
ἄμεμπτε·
μαθῶν δέ σου τὴν σύλληψιν
ἐκ Πνεύματος ἁγίου, ἔφθ·
Ἄλληλουῖα.
η. Ἦκουσαν οἱ ποιμένες
τῶν ἀγγέλων ὑμνούντων
τὴν ἔνσαρκον Χριστοῦ παρουσίαν;
καὶ δραμόντες ποιμένα ὄραν
θεωροῦσι τοῦτον ὡς ἄμνον
ἄμωμον
ἐν τῇ γαστρὶ τῆς Μαρίας
βοσκηθέντα, ἦν ὑμνοῦντες εἶπον·
Χαῖρε, ἀμνοῦ καὶ ποιμένος μῆ-
[τερ·
χαῖρε, αὐτῆ λογικῶν προβάτων·
χαῖρε, ἀοράτων
ἐχθρῶν ἀμυντήριον·
χαῖρε, παραδείσου
θυρῶν ἀνοικτήριον·

7. *De perturbatione Ioseph.* Turbationem
intus habens dubiosarum cogitationum, mo-
destus Ioseph turbatus est [te innuptam
sciens], et de purissima te suspicatus aliquid
est. Sed cum noverit conceptionem de Spiritu
sancto esse, cantabat : Alleluia.

8. *Salutationes pastorum ad Mariam puer-
peram.* Audierunt pastores angelos cantantes
incarnati Christi præsentiam, et currentes ut
pastorem videant, vident hunc ut immacu-
latum agnum in sinu Virginis lactentem,

compatitur. — νύμφην ἁγ. 1, ἀνανδρον 4, cæteri
πρὸς τὴν ἁγ. — κλεψ. ὑπειπὼν 11. — ἄχραντε 12.

8. Ἀρχὴ τῆς β'. στάσεως eo loci mosq. Tum pic-
tor nobis specum adumbrat, quatuor angelis
desuper fulgentibus, accedente festino pastore,
ad Iesulum, matris in gremio reclinatam, dum
dormitat Iosephus. — καὶ δρ. ὡς πρὸς ποιμένα edd.
et plerique codd. læsa melodia, quam duce La-

χαῖρε, ὅτι τὰ οὐράνια
 συναγάλλεται τῇ γῆ·
 χαῖρε, ὅτι τὰ ἐπίγεια
 συγγορεύει οὐρανοῖς·
 χαῖρε, τῶν ἀποστόλων
 τὸ ἀσίγητον στόμα·
 χαῖρε, τῶν ἀθλοφόρων
 τὸ ἀνίκητον θῆρος·
 χαῖρε, στεῆρὸν
 τῆς πίστεως ἔρεισμα·
 χαῖρε λαμπρὸν
 τῆς χάριτος γνώρισμα·
 χαῖρε, δι' ἧς
 ἐγυμνώθη ὁ ἄδης·
 χαῖρε, δι' ἧς
 ἐνεδύθημεν δοξάν·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

θ'. Θεοδρόμον ἀστέρα

θεωρήσαντες Μάγοι,
 τῇ τούτου ἠκολούθησαν αἴγλη,
 καὶ ὡς λύχνον κρατοῦντες αὐτὸν,
 δι' αὐτοῦ ἠρένων κραταῖον
 ἄνακτα,
 καὶ φθάσαντες τὸν ἄφθαστον,
 ἐχάρησαν, αὐτῷ βοῶντες·
 Ἀλληλούϊα.

ι'. Ἴδον παῖδες Χαλδαίων
 ἐν χερσὶ τῆς Παρθένου
 τὸν πλάσαντα χειρὶ τοὺς ἀνθρώπους,
 καὶ δεσπότην νοοῦντες αὐτὸν,
 εἰ καὶ δούλου ἔλαβε μορφὴν,
 ἔσπευσαν
 τοῖς δώροις θεραπεῦσαι,
 καὶ βοῆσαι τῇ εὐλογημένῃ·
 Χαῖρε, ἀστέρος ἀδύτου μητέρα·
 χαῖρε, αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας·

quam laudantes dixerunt : « Salve, agni et
 « pastoris mater. Salve, aula rationabilium
 « ovium. Salve, invisibilium hostium adiuto-
 « rium. Salve, ostium paradisi reseratorium.
 « Salve, quod caelestia congratulantur terre-
 « nis. Salve, quod terrena consaliunt caeles-
 « tibus. Salve, apostolorum intacibile os.
 « Salve, martyrum invincibilis audacia. Salve,
 « reverendum fidei firmamentum. Salve,
 « lucida gratiæ notitia. Salve, per quam ex-
 « poliatus fuit infernus. Salve, per quam

« induti fuimus gloriam. Salve, sponsa
 « innupta. »

9. *Magorum adventus et salutationes ad Ma-
 riam cum puero.* [Divino impulsu properan-
 tem] stellam cum vidissent Magi, sequuti sunt
 huius splendorem, et ut laternam tenentes
 eam, per eam investigabant potentem regem
 et pervenientes cum invenissent [inaccessum],
 gavisii sunt cantantes : Alleluia.

10. Viderunt filii Chaldæorum in manibus
 Virginis illum qui formavit homines manu,

sch. restituimus. — μήτηρ edd. Christ, constan-
 ter. — ἀορ. θηρῶν 2, 5, 7. — συναγάλλονται 2, triod.
 bolon. — συγγορεύουσι 1, 5, 6, 7, 8, 11, 12. —
 συγγ. Χριστῷ 7, πιστοῖς 12, πιστῶν 11, πιστοὶ 5. —
 θῆρος 11, Lasc. — πίστεως ἔδρασμα 6, κτίσεως ἔδ. 11.

9. In mosquensi pict. IX^a, Magi, non solum
 citato cursu properant, ut in omnibus fere vete-
 rum extypis, sed nova pictoris audacia equitant,
 floribus trifidis coronati pro phrygiis pileis, ex-
 pansis vento palliis, montemque aggrediuntur,
 equis anhelantibus et ad stellam hinnientibus,
 premente equitum alacritate, quorum senior
 barbatus pone ægrius fertur. Vetus autem fama
 est Magos, pedites equitesve, nullo itineris præ-
 pete cursu fuisse fatigatos. — Nota θεοδρόμον pa-

roxytonum. — *Divinam* Lasc. languidius. —
 θεωροῦντες οἱ μάγ. 11. — φαινῶς ἄνακτα 9. — ἄφθα-
 στον μητρὶ τε τούτου 9. Cf. Roman. XXIV, 29.

10. Nunc Magi, præeunte seniore, procedunt
 cum muneribus ad Deum infantem, cruciformi
 nimbo insignem, more græco benedicentem,
 purpurea tunica et chlamyde vestitum, matris
 genibus assidentem; quem Virgo, cærulea veste
 nitens, dextera monstrat, sinistra in eiusdem hu-
 mero quiescente. Coronatur auro solus Magus se-
 nior; iuniores, quorum alter ab altero ætate dif-
 fert, pro pileo gestant trium flosculorum coronid-
 dem. — πλάσ. χερσὶ 12. — χαῖρε, ἡ τῆς πλάνης τὸ
 κράτος 6. — κάμινον παύσασα 1, 5, 8, 11. — παύσασα
 9. — μύστ. φυλάττασα 1, φυλάττουσα 12. — ἀπ. ἐκ-

χαῖρε, τῆς ἀπάτης
τὴν κήμινον σβέσασα·
χαῖρε, τῆς Τριάδος
τοὺς μύστας φωτίζουσα·
χαῖρε, τύραννον ἀπὸ κτήριον
ἐκβαλοῦσα τῆς ἀρχῆς·
χαῖρε, Κύριον φιλόκτινον
ἐπιδείξασα Χριστόν·
χαῖρε, ἡ τῆς βαρβάρου
λυτρομένη θρησκείας·
χαῖρε, ἡ τοῦ βορβόρου
ῥυομένη τῶν ἔργων·
χαῖρε, πυρὸς
προσκύνησιν παύσασα·
χαῖρε, φλογὸς
παθῶν ἀπαλλάττουσα·
χαῖρε, πιστῶν
ὀδηγὸς σωφροσύνης·
χαῖρε πασῶν
γενεῶν εὐφροσύνη·

χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
ιβ'. Κήρυκες θεοφόροι
γεγονότες οἱ Μάγοι,
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα,
ἐτετέλεσαντές σου τὸν χρησμόν
καὶ κηρύξαντές σε τὸν Χριστόν
ἅπασιν,
ἀφέντες τὸν Ἡρώδη
ὡς ληρώδη, μὴ εἰδῶτα ψάλλειν·
Ἀλληλουῖα.
ιβ'. Ἀχμψας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ
φωτισμὸν ἀληθείας,
εἰδῶξας τοῦ ψεύδους τὸ σκότος·
τὰ γὰρ εἰδῶλα ταύτης, σωτήρ,
μὴ ἐνέγκαντά σου τὴν ἰσχύν,
πέπτωκεν·
οἱ τούτων δὲ ῥυσθέντες
ἀνεβύων πρὸς τὴν Θεοτόκον·
Χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων·
χαῖρε, κατὰ πτωσις τῶν δαιμόνων·

et ut Dominum cognoscentes eum, etsi formam servi acceperit, festinarunt cum muneribus eum adorare, laudareque benedictam matrem, dicentes: « Salve, stellæ innocentis mater. Salve, splendor mysticæ diei. « Salve, deceptionis caminum extinguens. « Salve, Trinitatis discipulos illustrans. Salve, « tyrannum imnitem ab imperio eiiciens. « Salve, dominum clementem Christum « ostendens. Salve, liberans nos a fide barbara. Salve, nos ab operibus abstrahens « luti. Salve, ignis adorationem sedans. Salve, liberans nos a flamma passionum. Salve, dux castitatis fidelium. Salve, omnium

« generationum lætitia. Salve, sponsa in « nupta. »

11. *De reditu Magorum in patriam et Herodis regis illusionem.* Præcones divini effecti, Magi reversi sunt in Babylonem, perficientes oraculum tuum, et prædicarunt te Christum omnibus, prætermittentes Herodem ut nugatorem, nec scientem canere Alleluia.

12. *De fuga Iesu in Ægyptum, et salutationes solutarum gentium ab idololatria ad Mariam.* Cum illustrasses Ægyptum illustratione veritatis, expulisti tenebras mendacii. Nam idola eius, [o salvator] cum non potuissent sufferre tuam potentiam, ceciderunt, et qui ab ido-

δόλουσα edd. — θρησκείας male Christ. — βορβ. τῶν ἔργ. cf. Roman. XII pass. — *adustionem sedans* Lasch. casin. ac si legerit ἐπιβουσιν παύσασα. — χαῖρε, περσῶν 2, 5, 7, πυρὸν 9, respectu ad historiam notandæ varietates. — Suadent similiter cadentia σωφροσύνη.

11. In XI^a pict. mosq. iuxta fores cuiusdam urbis, mœnibus et hortis pensilibus conspicuæ, tres Magi inter se conferunt; unus fere iam ingressus, unicum purpureum florem pro pileo

gerit, cæteri trium florum coronulam retinent. — καὶ ἐκήρυξάν σε Lasch. salvo metro. — ὡς ληρώδη, sic triod. ὡς εἰρώνα sic 9. εἰδῶτα λέγειν 5.

12. Cernere est in XII^a pictura Virginem, fulgida nube amictam, nimbo redimitam, iuxta urbis mœnia a duobus viris pronis exceptam, dum e turribus simulacra ruunt. — Plura in casin. desiderata lat. vat. restituit, in quo male a titulo *salutarium gentium*, tam *correctio hominum*. — τῆς ἀπάτης τὴν πλάνην fere omnes præ-

χαῖρε, ἡ τῆς πλάνης
 τὸ κράτος πατήσασα·
 χαῖρε, τῶν εἰδώλων
 τὸν δόλον ἐλέγξασα·
 χαῖρε, θάλασσα ποντίσασα
 Φαραὼ τὸν νοητόν·
 χαῖρε, πέτρα ἡ ποτίσασα
 τοὺς διψῶντας τὴν ζωὴν·
 χαῖρε, πύρινη στυλε
 ὀδηγῶν τοὺς ἐν σκότει·
 χαῖρε, σκέπη τοῦ κόσμου
 πλατυτέρα νεφέλης·
 χαῖρε, τροφή
 τοῦ μάννα διχδοχε·
 χαῖρε, τρυφῆς
 ἀγίας διάκονε·
 χαῖρε, ἡ γῆ
 ἡ τῆς ἐπαγγελίας,
 χαῖρε, ἐξ ἧς

ῤεει μέλι καὶ γάλα·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
 ιγ'. Μέλλοντος Συμεῶνος
 τοῦ παρόντος αἰῶνος
 μεθίστασθαι τοῦ ἀπατεῶνος,
 ἐπεδόθης ὡς βρέφος αὐτῷ·
 ἀλλ' ἐγνώσθης τούτῳ καὶ Θεὸς
 τέλειος·
 διόπερ ἐξεπλάγη σου
 τὴν ἄρρητον σοφίαν, κρᾶζων·
 Ἀλληλούϊα.
 ιδ'. Νεάν ἐδειξε κτίσιν
 ἐμφανίσας ὁ κτίστης
 ἡμῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ γενομένοις,
 ἐξ ἀσπύρου βλαστήσας γαστρὸς,
 καὶ φυλάξας ταύτην, ὡσπερ ἦν,
 ἀφθορον·
 ἵνα τὸ θαῦμα βλέποντες,
 ὑμνήσωμεν αὐτὴν βοῶντες·

lolatria liberati fuere ad Virginem clamabant dicentes : « Salve, correctio hominum. Salve, depositio dæmonum. Salve, quæ potentiam erroris pessumdasti. Salve, quæ dolum idolorum redarguisti. Salve, mare quod submersisti Pharaonem intelligibilem. Salve, petra quæ saturasti sitientes [vitam]. Salve, columna ignea ducens eos qui in tenebris erant. Salve, tectum mundi latius nebula. Salve, esca mannæ succedens. Salve, deliciarum [sanctarum] ministra. Salve, terra promissionis, [salve,] ex qua fluit mel et lac. Salve, sponsa innumpta. »

13. *Salutationes Symeonis ad Virginem, quum*

ter mosquens. et Lasch. — post γῆ om. ἡ edd. conii. Christ γαῖα, vel ut nos. — Lasch. om. χαῖρε in penult. v. quem delicatus taurin. totum expunxit.

13. Eo loci pictor struxit altare, rubris circumdatum tentorii, opertum antiminsio niveo, cæruleis sulcis exarato; in medio altaris eminent capsula quadrata; superest conopeum, quatuor nixum columbellis, plano tectum laqueari, e quo erigitur pyramidion, pendetque velum rubrum, ad sinistram revolutum. Sub velo stat

præsentatus fuisset ei puer Iesus, in egressu vitæ. Cum Symeon esset abiturus ex hac vita deceptiva, datus fuisti ei ut infans; sed tamen ei cognitus fuisti ut Deus perfectus: idcirco stupefactus fuit ob ineffabilem tuam sapientiam, ob quam clamabat: Alleluia.

14. Novam creaturam ostendit nobis creator a quo nati sumus, et qui natus est ex ventre virginali absque semine, quem incorruptum conservavit, ut miraculum videntes, Virginem laudemus, clamantes: « Salve, flos incorruptibilitatis. Salve, corona continentiae. Salve, formam resurrectionis pariens. Salve, angelorum locum ostendens. Salve,

Virgo, manibus porrectis, more offerentium; offert vero a dextera senex Symeon puerum ulnis susceptum. — μέλλοντες Chr. errore typographico. — ἐγνώσθης πᾶσιν ὡς Θεὸς 11. — ἀπειρον σοφ. Christ. — ἀρραστον οὐσίαν 9. — ἄρρητον οἰκονομίαν, ψάλλων 4. — In fine 13: τέλος τῆς β' στάσεως.

14. In eodem: ἀρχὴ τῆς γ', cum pictura XIV^a, in qua viri quinque mirabundi adorant puerum, innixum matris gremio in throno sedentis, sub tholi arcu et fornice. — ἀπ' αὐτοῦ 5, 7, 8. — ὡσπερ ἦν om. Lasch. — ὑπὲρ ἧν 5. — ἦν ἀφθορος 4.

Χαῖρε, τὸ ἄνθος τῆς ἀφθαρσίας·
 χαῖρε, τὸ στέφος τῆς ἐγκρατείας·
 χαῖρε, ἀναστάσεως τύπον ἐκλάμπουσα·
 χαῖρε, τῶν ἀγγέλων τὸν βίον ἐμφαί-
 χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, [νουσα·
 ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί·
 χαῖρε, ξύλον εὐσκαίφυλλον,
 ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί·
 χαῖρε, ἀπογεννώσα
 λυτρωτῶν ἀιχμαλώτους·
 χαῖρε, κυοφοροῦσα
 ὀδηγὸν πλανωμένους·
 χαῖρε, κριτοῦ
 δικαίου δυσώπησις·
 χαῖρε πολλῶν
 πταισμέτων συγχώρησις·
 χαῖρε, στολή
 τῶν γυμνῶν παρρησίας·
 χαῖρε, στοργῆ
 πάντα πόθον νικῶσα·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

ιε'. Ξένον τόκον ἰδόντες,
 ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου,
 τὸν νοῦν εἰς οὐρανὸν μεταθέντες·
 διὰ τοῦτο γὰρ ὁ ὑψηλὸς
 ἐπὶ γῆς ἐφάνη ταπεινὸς
 ἄνθρωπος,
 βουλόμενος ἰλκῦσαι
 πρὸς ὕψος τοῦς αὐτοῦ βοῶντας·
 Ἀλληλουῖα.

ις'. Ὁλος ἦν ἐν τοῖς κάτω,
 καὶ τῶν ἄνω οὐδ' ὄλω·
 ἀπῆν ὁ ἀπεριγράφτος Λόγος·
 συγκατάθεσις γὰρ θεϊκῆ,
 οὐ μετέθεσις δὲ τοπικῆ
 γέγονε
 ὁ τόκος ἐκ Παρθένου
 θεολήπτου, ἀκουσίως ταῦτα·
 Χαῖρε, Θεοῦ ἀχωρήτου χώρα·
 χαῖρε, σεπτοῦ μυστηρίου θύρα·
 χαῖρε, τῶν ἀπίστων ἀμφίβολον ἄκου-
 [σμα·

« planta fructuosa, ex qua nutriuntur fideles.
 « Salve, lignum umbrosum, quo plerique coo-
 « periuntur. Salve, generans liberatorem cap-
 « tivorum. Salve, pariens ducem errantium.
 « Salve, iudicis iusti advocatio. Salve, mul-
 « torum delictorum venia. Salve, stola nudo-
 « rum. Salve, amor omnem superans amo-
 « rem. Salve, sponsa innupta. »

15. *Salutationes omnium peregrinorum fi-
 delium ad Mariam.* Peregrinum partum vi-
 dentes, peregrini simus in mundo, et men-
 tem nostram in cœlum transponamus. Prop-

ter hoc Altissimus in terra apparuit homo
 humilis, volens sursum attrahere eos qui
 canunt : Alleluia.

16. Totus erat in inferioribus et totus a
 superioribus non defuit indescribile Verbum.
 Depositio enim divina, non transmutatio lo-
 calis fuit partus e divina Virgine, audiente
 hæc : « Salve, Dei incomprehensibilis locus.
 Salve, divini secreti ostium. Salve, infide-
 lium auditum dubiosum. Salve, præconium
 fidelium indubiosum. Salve, vehiculum sanc-
 tum Dei super cherubim existens. [Salve,

— αὐτῆ βοῶντας 6. — τὸ στέμμα τῆς ἐγκρατείας 11,
 12. — τύπον ἐκτίκτουσα subtilius leg. Lasch. dein
 τύπον pro βίον, vel potius τρόπον substituit. —
 πιστοὶ pro πολλοὶ et vice versa alii. Item duo v.
 seqq. sæpe inverso ordine. — καρποφοροῦσα λυ-
 τρωτῶν 6, 11. — λύτρωσιν 9. — πολλῶν πταιόντων
 edd. — παρρησία 11, om. Lasch. — In trop. 14 et
 16 tanta est scripturarum varietas et versiculorum
 tumultus, ut facile intelligas cur priores saluta-
 tiones non solito more dividantur.

V.

15. Reduxit iterum pictor Virginem in specum,
 cum puero, bove et asino, multis circumstanti-
 bus qui brachia attollunt. — εἰς οὐρανοῦς triod-
 bolon. — ὑψ. Θεός edd. — βούλομαι. τοῦ σῶσαι τοὺς 5,
 12. — πρὸς τὸ ὕψος edd. et Chr. rupto metro.

16. Depictus in hoc loco Iesus sedet, docentium
 in cathedra, et more græco benedicit; prospici-
 untur binæ ædiculæ, duplici tholo eminente.
 — In casin. totus semel, male leg. Lasch. οὐδ'
 ὄλω. — Ibid. *incircumscribibile Verbum.* — In

17

χαῖρε, τῶν πιστῶν ἀναμφίβολον καύ-
χαῖρε, ὄχημα πανχύγιον [χημα·
τοῦ ἐπὶ τῶν χερουβίμ·
χαῖρε, οἶκημα πανχύριστον
τοῦ ἐπὶ τῶν σεραφίμ·
χαῖρε, ἡ τάναντία
εἰς ταῦτό ἀγαγοῦσα·
χαῖρε, ἡ παρθενίαν
καὶ λοχείαν ζευγνῦσα·
χαῖρε, δι' ἧς
ἐλύθη παράδρασις·
χαῖρε, δι' ἧς
ἠνοίχθη παράδειςος·
χαῖρε, ἡ κλεις
τῆς Χριστοῦ βασιλείας·
χαῖρε, ἐλπὶς
ἀγαθῶν αἰωνίων·
χαῖρε, νόμψη ἀνύμφευτε.
ιζ'. Πᾶσα φύσις ἀγγέλων
κατεπλάγη τὸ μέγα
τῆς σῆς ἐνανθρωπήσεως ἔργον·

nobilissimum habitaculum eius qui super Seraphim est.] Salve, quæ duo opposita eodem reduxisti. Salve, quæ virginitati partum iunxisti. Salve, per quam soluta est transgressio. Salve, per quam apertus est paradisus. Salve, clavis Christi regni. Salve, spes sempiternorum bonorum. Salve, sponsa innupta. »

17. *Omnium salutationes ad Mariam.* Omnis natura angelorum stupuit, videns excelsum opus tuæ incarnationis. Nam speculabatur Deum inaccessibilem omnibus, et conversa-

vat. *indeprehensibilis locus.* — Ibid. *dispensatio enim.* — *et partus.* — Ambo om. inclusa, statim seqq. solus vatic. retinuit. — ἀλλ' ἦν 11 post correct. — συγκατάβασις, ut Roman. p. 160. — καὶ τόκος alias, resp. ad συγχ. — χαῖρε ἀμφ. ἀκουσμα, hunc v. om. 11. — εἰς αὐτὴν 11, εἰς αὐτὰ 7, εἰς ταῦτα alii. — ἡ παρθενία vet. ven. — χαῖρε, δι' ἧς ἐλ. π. in 12 erasa, loco manente vacuo.

17. Ad hæc pictor sistit Christum in gloria stantem, latino ritu benedicientem; sex angeli adorant; unus Seraphim, sex alis expansis, in summo cælo supervolat. — ἀγγ. ἐξεπλάγη 11. —

τὸν ἀπρόσιτον γὰρ ὡς Θεὸν
ἐθεώρει πᾶσι προσιτὸν
ἄνθρωπον,
ἡμῖν μὲν συνδιέγοντα,
ἀκούοντα δὲ παρὰ πάντων·
Ἄλληλουῖα.

ιη'. Ῥήτορας πολυφθόγγους
ὡς ἰχθύας ἀφώνους
ὕρωμεν ἐπὶ σοί, Θεοτόκε·
ἀποροῦσι γὰρ λέγειν τὸ πῶς
καὶ παρθένος μένεις, καὶ τεκεῖν
ἰσχυσας·
ἡμεῖς δὲ τὸ μυστήριον
θαυμάζοντες πιστῶς βοῶμεν·
Χαῖρε, σοφίας Θεοῦ δοχεῖον·
χαῖρε, προνοίας αὐτοῦ ταμεῖον·
χαῖρε, φιλοσόφους
ἀσόφους δεικνύουσα·
χαῖρε, τεχνολόγους
ἀλόγους ἐλέγχουσα·
χαῖρε, ὅτι ἐμωρόκνησαν

bilem hominem, nobis communicantem et. audientem ab omnibus : Alleluia.

18. Rhetores copiosos ut mutos pisces videmus in te, Dei genitrix. Dubitant enim dicere quomodo virgo permanes et parere potuisti. Nos vero secretum admirati fideliter clamamus : « Salve, Dei [sapientiæ] vas. Salve, penu divinæ providentiæ. Salve, sapientes insipientes demonstrans. Salve, doctos indoctos redarguens. Salve, quod effecti sunt stulti qui prius graves erant disputatores. Salve, quod marcescunt fabularum poetæ. Salve, quæ

ὡς Θεὸς edd. vett. immo et rec. ven. turpi lapsu. — ἐθεώρουν 1, 5, 7, 12. — ἡμῖν τε 11. — πάντων οὕτως edd. — Lasch. ὡς om. et male interpretatur. Sensus est : « cernebat enim illum, qui, ut Deus, inaccessus est, omnibus, ut hominem, accessibilem. »

18. Hic vero sedet Virgo in purpureo pulvino, aureaque sede, manus expandens : sinistrorsum stat quidam præco veritatis; e regione oppositum stipatur agmen rhetorum, attonitis similtum, unus quorum os manu tegit, duo tenent scripta volumina. — ἰχθύας ἀφθόγγους 5, 6, 7, 9. — conī.

οἱ δεινοὶ συζητηταί·
 χαῖρε, ὅτι ἐμαρᾶνθησαν
 οἱ τῶν μύθων ποιηταί·
 χαῖρε, τῶν Ἀθηναίων
 τὰς πλοκάς διασπῶσα·
 χαῖρε, τῶν ἀλιέων
 τὰς σαγῆνας πληροῦσα·
 χαῖρε, βυθοῦ
 ἀγνοίας ἐξέλκουσα·
 χαῖρε, πολλοῦς
 ἐν γνώσει φωτίζουσα·
 χαῖρε, ὀλκᾶς
 τῶν θελότων σωθῆναι·
 χαῖρε, λιμῆν
 τῶν τοῦ βίου πλωτήρων·
 χαῖρε, νόμφη ἀνύμφευτε.
 εἰθ'. Σώσαι θέλων τὸν κόσμον,
 ὁ τῶν ὄλων κοσμητῶν
 πρὸς τοῦτον αὐτεπὶγγέλτος ἦλθε,
 καὶ ποιμὴν ὑπάρχων ὡς Θεὸς,

δι' ἡμᾶς ἐφάνη καθ' ἡμᾶς
 πρόβατον,
 ὁμοίω γὰρ τὸ ὅμοιον
 καλέσας, ὡς Θεὸς ἀκούει·
 Ἀλληλουῖα.

κ. Τεῦχος εἶ τῶν παρθένων,
 Θεοτόκε Παρθένε,
 καὶ πάντων τῶν εἰς σὲ προστρεχόντων·
 ὁ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς
 κατεσκεύασέ σε ποιητής,
 ἄχραντε,
 οἰκῆσαι ἐν τῇ μήτρᾳ σου,
 σοὶ πάντας προσφωνεῖν διδάξας·
 Χαῖρε, ἡ στήλη τῆς παρθενίας·
 χαῖρε, ἡ πύλη τῆς σωτηρίας·
 χαῖρε, ἀρχηγέ
 νοπτεῖς ἀναπλάσεως·
 χαῖρε, χορηγέ
 θεϊκῆς ἀγαθότητος·
 χαῖρε· σὺ γὰρ ἐνουθέτησας

Atheniensium implicationes dilanias. Salve, quæ retia piscatorum implet. Salve, quæ a profundo ignorantiae homines attrahis. Salve, quæ plures in sapientia ditasti. Salve, navis volentium salvi fieri. Salve, portus navigantium in hac vita. Salve, sponsa innupta. »

19. *Salutationes universorum fidelium ad Mariam per doctrinam Dei.* Cupiens salvum facere mundum omnium creator, spontaneus ad eum venit, et pastor cum esset, ut Deus, propter nos apparuit secundum nos ovis; si-

Christ : ἀπορ. γ. λέγοντες· πῶς, nec placet, nec integra series admittit, nec nisi rectissime ἀπορεῖν cum infinitivo. — παρθένον μένειν καὶ τέκειν 11. — βῶμεν οὕτως id. — πρ. αὐτοῦ σημειῶν 9. — πρ. Θεοῦ σοφία, χαῖρε σοφοῦς ὡς ἀσοφοῦς 11. — ἐμαρᾶνθ... ἐμωρᾶνθ. ordine verso 5, 6. — μύθων μύσται 11. — ἐν γν. πλουτίζουσα leg. Lasch.

19. Alicui placeret : καὶ ὑπάρχ. ποιμὴν ὡς Θεὸς, sed contra codd. — καθ' ἡμ. πρ. cum 5, 8, 9, Lasch. δι' ἡμᾶς προσ. 11, cæteri cum edd. καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος : locus ambiguus, prout quisque magis respicit e diametro vel Θεὸς et ἄνθρωπος, vel ποιμὴν et πρόβατον. — ὅμοιον φορέσας 8, 11. — καλέσας ἐθέλησεν ἀκούειν 5, 12. — ἦλθεν ἀκούσειν

mili enim simile revocans, ut Deus, audit ab omnibus nobis : Alleluia.

20. Murus es virginum, sancta Virgo, et omnium ad te confugientium. Nam cæli et terræ creator talem te fecit, [immaculata,] ut tecum habitet, et omnes docuit te salutare dicentes : « Salve, statua virginitatis. Salve, ostium salutis. Salve, auctor intellectualis reformationis. Salve, donatrix divinæ bonitatis. Salve, tu enim admonuisti deceptos mente. Salve, tu enim reformasti turpiter conceptos.

7. — ὡς ἐθέλησεν 9. — ἀλλ. τέλος τῆς γ' στάσεως 13.

20. Post evanidam superiorem picturam, in XX° loco iterum Virgo sedet in purpureo solio, et accersit venerabundas duodecim puellas, e duplici porticu hinc inde procedentes. Quo perfecto num. 12 omnes gentium tribus significantur : quas vero latinus interpres vocat *salutationes universorum fidelium*, pictor haud inepte de Virginibus f. delineavit. — pro θεοτόκε Lasch. παναγία. — εἰς σὲ προστρεχόντων 13, Lasch. — οἰκήσας codd. edd. — καὶ πάντας σοι iid. contra me- trum et impedita oratione. — καὶ διδ. προσφ. σοι πάντας 12. — πείσας προσφ. σοι πάντ. 1, 6. conii.

τοὺς συληθέντας τὸν νοῦν·
 χαῖρε· σὺ γὰρ ἀνεγέννησας
 τοὺς συλληφθέντας αἰσχροῶς·
 χαῖρε, ἡ τὸν φθορέα
 τῶν φρενῶν καταργοῦσα·
 χαῖρε, ἡ τὸν σπορέα
 τῆς ἀγνείας τεκοῦσα·
 χαῖρε, παστὰς
 ἀσπόρου νυμφεύσεως·
 χαῖρε, πιστοῦς
 Κυρίῳ ἀρμόζουσα·
 χαῖρε, καλῆ
 κουροτρόφε παρθένων·
 χαῖρε, ψυχῶν
 νυμφοστόλε ἀγίων·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
 κα'. Ὕμνος ἅπας ἠττάται

συνεκτείνεσθαι σπεῖδων
 τῷ πλήθει τῶν πολλῶν οἰκτιριμῶν σου·
 ἰσαριθμούς γὰρ ψάμμω ὠδᾶς
 ἂν προσφέρωμέν σοι, βασιλεῦ
 ἄγιε,
 οὐδὲν τελοῦμεν ἄξιον
 ὧν δέδωκας τοῖς σοῖ βοῶσιν·
 Ἀλληλουῖα.

κβ'. Φωτοδόγον λαμπάδα
 τοῖς ἐν σκότει φανεῖσαν
 ὀρώμεν τὴν ἀγίαν Παρθένον·
 τὸ γὰρ αὔλον ἄπτουσα φῶς
 ὁδηγεῖ πρὸς γνώσιν θεϊκὴν
 ἅπαντας,
 αὐγῇ τὸν νοῦν φωτίζουσα,
 κραυγῇ δὲ τιμωμένη ταύτη·
 Χαῖρε, ἀκτίς νοητοῦ ἡλίου·

Salve, corruptorem mentis annihilans. Salve, seminatorem castitatis pariens. Salve, thalame desponsationis sine semine. Salve, fideles Domino coniungens. Salve, sancta nutrix virginum. Salve, animarum sanctarum sponsa. Salve, sponsa innupta. »

21. *Salutationes Sergii patriarchæ cum suis collegis ad Mariam.* Omnis hymnus [quantumvis explicari contendat,] superatur multitudine miserationum tuarum. Nam si offerimus tibi, sancte rex, innumeros [ut maris arenas] psalmos et cantus, nihil dignum perfi-

cimus his quæ nobis donasti clamantibus : Alleluia.

22. Videmus Virginem sanctam apparentem lampadem illis qui in obscuro erant. Nam ignem immaterialem accendens, adducit [omnes ad Dei cognitionem,] mentem nostram illustrans, voceque illa salutatur : « Salve, radie intellectualis solis. Salve, sidus luminis innocidentis. Salve, fulmen animas nostras illustrans. Salve, tonitruum hostes nostros terrens. Salve, quæ producis copiosam illuminationem. Salve, quæ effundis flu-

Christ. φωνεῖν σοι, om. 13. — ἀρχηγὴ θεϊκῆς ἀγαθότητος 12, omissis interpositis. — σὺ γὰρ ἀνεκαίνισας τοὺς συλ. 5, 6, 7, 11, quæ alio ordine postponunt sequentibus 13, Lasch. — ἀνεκαίνισας τοὺς τῆς πλάνης φθαρέντας 8, 11. — σὺ ἐτι ἐνέδυσας τοὺς γυμνωθέντας τὴν ζωὴν 5, 6, 11. — τῆς ζωῆς ἀνεθέωσας τοὺς ζ, γυμν. 8. — νυμφοστόλε « pronuba, paranympha » om. potius scriba quam Lasch. qui sponsa bis non videtur scripsisse.

21. Ostenditur in XXI^a pictura mosq. stans Christus, magistri instar, librum manu gerens; audiunt ad sinistram Iudæi, ut videtur, Græci ad dexteram, quibus præsumt duo infulati, capite nudo, astantibus quinque monachis vel hegumenis, rotundo capuccio tectis. — ἰσαριθμούς ψάμμω ὠδᾶς 12. — ἰσαρ. ψαλμοὺς καὶ ὠδᾶς 12. — ἰσαρ.

ψαλμῷ γὰρ ὠδᾶς 11. — γὰρ ψαλμῷ 6. — Etiam Lascharis eodem tumultu cæcutiit, quem sic declaraverim : « Nam si offerimus hymnos arenis numero æquales. » — δέδωκας ἡμῖν edd. τοῖς σοι Chr. frustra expungit. — τοῖς σοῖς alii codd.

22. Christo succedit Virgo depicta in glorioso disco acuminato et fulgurante, incensa candela-bri face Virginem inter et sex viros venerabundos. — *Videmus te* Lasch. in ambobus codd. ex aliqua incogitantia. Tum etiam emenda ad hæc κραυγῇ δέ : « voceque hac salutantium honorata. » — τὴν παρθένον Μαριάμ 11. — αὔλον αὐτῆς φῶς 5, 12. — ἄπτουσα πῦρ 11. — αὐτὴ τὸν νοῦν 5. τιμωμένη ταῦτα edd. Præstat ταύτη cum 1, 2, 4, 6, Christ. — λαμπτήρ τοῦ δδ. φ. 12. — ταῖς ψυχαῖς καταυγάζουσα 5, 6. — ὡς om. 1, 6, Lasch. — πολὺβήτητον

χαῖρε, βολίς τυῦ ἀδύτου φέγγους·

χαῖρε, ἀστραπή

τὰς ψυχὰς καταλάμπουσα·

χαῖρε, ὡς βροντὴ

τοὺς ἐχθροὺς καταπλήττουσα·

χαῖρε, ὅτι τὸν πολύφωτον

ἀνατέλλεις φωτισμόν·

χαῖρε, ὅτι τὸν πολύρρυτον

ἀναβλύζεις ποταμόν·

χαῖρε, τῆς κολυμβήθρας

ζωγραφοῦσα τὸν τύπον·

χαῖρε τῆς ἀμαρτίας

ἀναιροῦσα τὸν ῥύπον·

χαῖρε, λουτῆρ

ἐκπλύνων συνείδησιν·

χαῖρε, κρατῆρ

κιρνῶν ἀγαλλίασιν·

χαῖρε, ὀσμὴ

τῆς Χριστοῦ εὐωδίας·

χαῖρε, ζωῆς

μυστικῆ εὐωχία·

χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

κγ'. Χάριν δοῦναι θελήσας

ὀφλημάτων ἀρχαίων

ὁ πάντων χρεωλύτης ἀνθρώπων,

ἐπεδήμησε δι' ἑαυτοῦ

πρὸς τοὺς ἀποδήμους τῆς αὐτοῦ

χάριτος,

καὶ σχίσας τὸ χειρόγραφον,

ἀκούει παρὰ πάντων οὕτως·

Ἄλληλούϊα.

κδ'. Ψάλλοντές σου τὸν τόκον,

ἀνυμνοῦμέν σε πάντες,

ὡς ἔμψυχον ναόν, Θεοτόκε·

ἐν τῇ σῇ γὰρ οἰκίας γαστρὶ

ὁ συνέχων πάντα τῇ χειρὶ

Κύριος,

ἠγίασεν, ἐδόξασεν,

ἐδίδαξε βοᾶν σοι πάντας·

Χαῖρε, σκηνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου·

χαῖρε, ἀγία ἀγίων μεϊζων·

χαῖρε, κιβωτὴ

χρυσωθεῖσα τῷ Πνεύματι·

χαῖρε, θησαυρὴ

τῆς ζωῆς ἀδαπάνητε·

χαῖρε, τίμιον δικάδημα

βασιλείων εὐσεβῶν·

χαῖρε, καύχημα σεβάσιμων

vium abundantem. [Salve, quæ piscinæ vivam refers imaginem. Salve, quæ peccati sordes tollis. Salve; pelvis, qua conscientia tergitur.] Salve, crater mixtus exultationis. Salve, odor Christi suavis odoris. Salve, convivium mysticæ vitæ. Salve, sponsa innupta.»

23. *Liberatis omnibus de nexu chirographi maledicti, et conversis apostatis, omnes Mariam salutant.* Gratiam volens dare antiquorum debitorum, omnium liberator profectus est a se, ad apostatas suæ gratiæ, et destruens chirographum, audit ab omnibus: Alleluia.

ἀνατέλλ. 13. — πολύφωρον ἀναβλ. 5, 6, 13. — ἀναβλ. ποτισμόν 12. tres v. seqq. om. uterque cod. Lasch. ἀναιρ. τὸν τόπον his 11 male. — ζωὴ μυστικῆς εὐωδίας fere omnes codd. et edd. quos ob concentum sequimur contra mosq. Lasch. ζωῆς μυστικῆς εὐωχία.

23. Ambigua satis hic pictura prostat, nisi facem canticum præbeat. Christus præceps festi-

24. *Cantantes filium tuum, magnificamus te, Virgo, ut templum animatum.* Nam Deus, cum habitasset uterum tuum qui omnia tenet manu, sanctificavit, glorificavit, docuitque clamare omnes: «Salve, tentorium Dei et Verbi. Salve, sancta maior omnibus sanctis. Salve, arca deaurata Spiritu sancto. Salve, thesauri vitæ nostræ inconsumptibilis. Salve, pretiosum diadema regum fidelium. Salve, gloria honesta sacerdotum venerabilium. Salve, sanctæ Ecclesiæ turris immobilis. Salve, imperii inexpugnabilis murus. Salve,

nat, et alloquitur trepidantem turbam; procul ædium porta patet, quam Dominus indigitat. — χειρόγρ. Col. II, 14.

24. εὐφημοῦμέν σε 11, 12, 13. — ὁ κατέχων πάντα 12, 13. — βοᾶν σοι οὕτως, χαῖρε, σεμνὴ 5. — σοι πάντα 7. — ἀγία ἀγίων. Aliter quam Lascaris interpretari licet: «Salve, sancta. præstantior quam

ιερέων εὐλαβῶν·
 χαῖρε, τῆς ἐκκλησίας
 ὁ ἀσάλευτος πύργος·
 χαῖρε, τῆς βασιλείας
 τὸ ἀπόρθητον τεῖχος·
 χαῖρε, δι' ἧς
 ἐγείρονται τρόπαια·
 χαῖρε, δι' ἧς
 ἐχθροὶ καταπίπτουσι·
 χαῖρε, γρωτὸς
 τοῦ ἔμου θεραπείας·
 χαῖρε, ψυχῆς

τῆς ἐμῆς σωτηρίας·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
 κέ. Ὡ πανύμνητε μήτερ,
 ἡ τεκοῦσα τὸν πάντων
 ἁγίων ἁγιώτατον Λόγον,
 δεξαμένη τὴν νῦν προσφορὰν,
 ἀπὸ πίσης ῥῦσαι συμφορὰς
 ἅπαντας,
 καὶ τῆς μελλούσης λύτρωσαι
 κολάσεως τοὺς συμβοῶντας·
 Ἄλληλούια.

per quam elevantur trophæa. Salve, per quam hostes devincuntur. Salve, mei corporis medela. Salve, animæ meæ salus. Salve, sponsa innupta.»

25. O celeberrima mater, quæ peperisti

Verbum divinum, omnium sanctissimum, suscipe hanc oblationem, et libera nos omnes ab omni calamitate et futura damnatione, cantantes tibi: Alleluia. Amen.

Sancta sanctorum. » Et tota serie id confirmatur. — *Salve imperii christiani* vatic. — φωτὸς τοῦ ἔμου θερ. 2, 4, 7, 9, 12. — Χρῶς apte pro corpore sumitur: unde Suidas: Χρῶς, σῶμα. Hesych. Χρῶς ζῶν, σῶμα ζῶν, ex Levit. XIII, 14.

25. Ultimo loco Dei genitrix, filium gestans, pingitur in tabella super altare posita; sacram imaginem venerantur hinc Iudæi, inde Græci, et siquidem sacerdotum vestibus ornati, rubeo tecti capitello, quod Slavi *Klabouk* vocitant, quodque volunt album esse pro Romano pontifice, rubrum pro patriarchis, nigrum pro monachis, etiam in episcopos cooptatis. — τοὺς σοι βοῶντας 12, τοὺς ἐκβοῶντας 6. — ἄλληλούια, τέλος, Θεοῦ τὸ δῶρον 13.

Dicendi alius locus erit de probabili carminis auctore, de historica rei veritate, de multis aliis codd. et de his præsertim qui nomen Sergii servant. Interim, si lubet, cf. Combefis *Auctar.* t. II, p. 805-826; Lambec. ed. Kollar. t. V, p. 301; Matthæi *Notit. codd. mosq.* a. 1776 n.

IX; Migne *Patrol. gr.* XCII col. 1333; CVI c. 1335; W. Christ *Anthol. græc.* 1871, p. 140-147. Extant vero interpretationes lat. Iosephi Schiri archiep. Dyrrach. Rom. 1746; I. M. Quercii ad calcem Georgii Pisidæ. Lascharis versioni suæ hunc titulum præfixit, in duob. codd. servatum: *Sergii Patriarchæ Constantinopolitani hymni sive salutationes XXIV ad intemperatam Virginem Mariam, de græco in latinum traductæ per Constantinum Lascharem.* In cod. vaticano Lascharis interpretationem excipit orationucula, ab eodem fort. e Græcia derivata, quam rescribere non piget, cum brevis æque et pia sit: « *Oratio ad Christum.* » Dominus Iesus Christus tecum sit, ut me defendat; intra me sit, ut me reficiat; coram me sit, ut me conservet; ante me sit, ut me deducat; supra me sit, ut me benedicat; qui in Trinitate perfecta manet et regnat Deus, per infinita sæcula sæculorum. Amen. *Finis.* »

II.

ACATHISTUS DE B. VIRGINIS TRANSITU.

α'. Τῇ ἀθανάτῳ καὶ σεπτῇ μεταστᾶσει σου,
 πληθὺς ἀύλων λειτουργῶν ἀνυμνήσαι σε
 παρεγένετο, Παρθένε, σὺν τῷ υἱῷ σου·
 ἐκ περάτων δὲ τοῦ κόσμου οἱ ἀπό
 [στῆλοι,
 ἀρπαζόμενοι νεφέλαις,
 συνηθοῦζοντο, καὶ ἐβόων σοι·
 Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ.

β'. Ἄγγελοι οὐρανῶθεν
 τὴν σὴν κύησιν πέλαι
 ἀνύμνησαν, Παρθένε, ἄξιως·

καὶ νῦν τὴν ἱεράν καὶ σεπτὴν
 μεθ' ἡμῶν τῶν κάτω εὐσεβῶς
 κοίμησιν
 δοξάζουσιν ἐν ἄσμασιν,
 κραυγάζοντες πρὸς σὲ τοιαῦτα·
 Χαῖρε, χαρᾶς
 τῶν ἀνθρώπων βρώσις·
 χαῖρε, ἀρᾶς
 τῶν προγόνων λύσις·
 χαῖρε, ἀοράτου
 πατρὸς νύμφη ἄφθορε·
 χαῖρε, συνανάρχου
 Υἱοῦ μητρὸς ἀνανδρε·

1. In immortalī et augusto tuo transitu, multitudo incorporea ministrorum accessit, o Virgo, ut te cum filio tuo hymnis honestaret. A finibus autem mundi apostoli, in nubibus rapti, congregati sunt, et clamabant tibi: « Salve, sponsa innupta. »

2. ANGELI, caelitus delapsi, tuum olim par-

tum hymnis meritis salutaverant, o Virgo: et nunc tuam sacram et venerandam dormitionem, una nobiscum infra iacentibus, pie celebrant, haec tibi gloriosa cantica personantes:

« Salve, tu laetitiae hominum cibus. Salve, a tu maledicti protoparentum solutio. Salve,

II. Ne acta agerem, haesi iterum, cum semel iam Romae editus fuerit hymnus iste ἀκάθιστος, praecedenti simillimus. Sed quum vix ab Urbe liber exierit editus in superiore saeculo, nova lux fere prima futura est. Tum inter utrumque ἀκάθιστον adeo arcta necessitudo intercessit, ut facile ejusdem esse temporis, ne auctoris dicam, uterque censeatur. Certe codex unicus cryptoferratensis antiquus est, scriptore Sophronio, haud ultimo inter priscos Italiae Basilianos. Id vero me potissimum movit, quod, ne priore quidem Sergii cantico excepto, aliud non est reperiendum, eodem melodiae genere, eodem artificio, eadem accurati rhythmī elegantia exquisita elaboratum, Totum enim opus sive dictionis concinnitate, sive rara nonnullorum verborum infrequentia, priscam redolet melodorum aetatem. Codicem ad manum etiam nunc non habere minus doleo, quum eum praer oculis habuerit romanus editor haud in-

diligens. Dolendum vero, vix dimidiam partem superfuisse, si integrum opus quondam omnia alphabeti elementa impleverit. Quod extat, XIV tropariis sive versiculis 423 continetur, et inscribitur: Κοντάκιον, ἦχ. δ', πρὸς τὸ· Τῇ ὑπερμάχῳ, deinde οἱ οἴκοι πρὸς τὸ· Ἄγγελος πρωτοστάτης.

1. v. 1 et 2 una syllaba minores sunt quam in superiore hymno ambo priores; quinque autem sequentes versus eodem fere cothurno procedunt ac metra iam superius adducta confirmarent, nisi penultimus una syllaba abundaret.

2. Hic vero hinc et inde omnia ad amussim quadrant, et perpetuo rhythmō fluunt in finem, omnia tamen breviorē strophā, quae priorem acathistum haud ingrata varietate exornat. — ἱεράν rom. dum in tr. XI recte ἱεράν. — πατρὸς νύμφη, confirmante tr. 8, quamvis id fortasse rarum sit, interea sexcenties a melodis Virgo ibi dicitur Θεοῦ νύμφη, ubi de Patre potissimum series intel-

χαῖρε, κλιμαξ ἀναφέρουσα
 ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανόν·
 χαῖρε, γέφυρα εἰσάγουσα
 εἰς παράδεισον τερπνόν·
 χαῖρε, ὅτι χοροὶ σε
 ἀνυμνοῦσιν οἱ ἄνω·
 χαῖρε, ὅτι βροτοὶ σε
 προσκυνοῦσιν οἱ κάτω·
 χαῖρε, ἀγνή,
 παρθένων τὸ καύχημα·
 χαῖρε, σεμνή,
 σεμνῶν ἀγαλλίαμα·
 χαῖρε, δι' ἧς
 φάλαγξ φεύγει δαιμόνων·
 χαῖρε, δι' ἧς
 φύσις χαίρει ἀνθρώπων·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΠΕΤΡΟΣ.

γ'. Βλέπων Πέτρος ἀγίαν,
 τὴν τὸν πάντων δεσπύτην

τεκοῦσαν, ἐπὶ κλίνης, εἶδ' ἄ·
 Ὡ πῶς ἢ τὴν ζῶην ἐν γαστρὶ
 συλλαβοῦσα, κόρη, ὡς νεκρὰ
 φαῖνέ μοι;
 ἀλλ' ὅμως, ὡς αἰτίαν σε
 χαρᾶς ἡμῶν δοξάζσω οὕτως·
 Χαῖρε, κρηπίς
 τῶν Θεοῦ δομῶν·
 χαῖρε, σφραγίς
 τῶν ἡμῶν ῥημάτων·
 χαῖρε, τοῦ ἀδύτου
 φωτὸς θεῶν ὄχημα·
 χαῖρε, τοῦ ἀπείρου
 Θεοῦ ἐνδιάστημα·
 χαῖρε, πέλαγος ἀμέτρητον
 βουλευμάτων βεῖκων·
 χαῖρε, βάθος ἀκατάφραστον
 τεραστίων φοβερῶν·
 χαῖρε, ὅτι αὐλὸς σε
 ἀποστολῶν δοξάζει·

« invisibilis Patris sponsa immaculata. Salve,
 « coeterni Filii sine viro mater. Salve, scala
 « efferens a terra in caelum. Salve, pons in-
 « troducens in hortum deliciarum. Salve,
 « quia chori te superni hymnificant. Salve,
 « quia mortales te infra proni recolunt.
 « Salve, casta, virginum gloria. Salve, alma,
 « almarum exultatio. Salve, per quam fuga-
 « tur legio daemonum. Salve, per quam na-
 « tura hominum laetatur. Salve, sponsa in-
 « nupta. »

3. PETRUS, videns sanctam Domini
 omnium genitricem in lecto iacentem, cla-

ligitur. cf. Ioseph. hymnogr. ed. Maraccio, p. 8,
 31, 50, 55, 123, 164, 248 etc. cf. infra trop. 8
 Θεοῦ ἀορ. νύμφη — κλιμαξ, γέφυρα, ut supra l. tr. 4.
 De hac theologia symbolica disserendi fusius mox
 Georgius fortasse ansam dederit.

3. ὑπεραγίαν rom. laxo metro. — τὴν τῶν πάντ.
 ib. an errore typorum? — ἡμῶν post χαρᾶς id.
 om. — ἀκατάφραστον vox nova quam ignoravit
 Sophocles, lexicis addenda et declaranda ex
 Roman. XXIV, 29 et Sergio 1, 9. — Cui adde
 ἀλλῶς, novo saltem significato notandum, nisi sit

mavit : « Oh ! quomodo tu quae vitam in
 « utero concepisti, o puella, sicut mortua
 « nunc mihi videaris? verum te, uti causam
 « nostrae laetitiae, sic celebrare iuvabit :

« Salve, basis divinarum aedium. Salve,
 « sigillum meorum verborum. Salve, inac-
 « cessi luminis divinum vehiculum. Salve,
 « immensi Dei hospitium. Salve, mare sine
 « littore divinorum consiliorum. Salve, im-
 « pervie abyssus tremendorum prodigio-
 « rum. Salve, quia te coetus apostolorum
 « glorificat. Salve, quia te chorus angelorum
 « honorat. Salve, sacrum poculum totum-

pro αὐτῇ; gemina sunt αὐλοκρηπίς, αὐλοειδής. Etiam
 alio sensu Dion. Halicarn. V, 75, 2 : αὐλὸς τοῦ πνεύ-
 ματος « emissio flatus. » — iterum πανέγχιον rom.
 abundantius. Vix supersedeo a plurima de rebus
 theologicis notatione. Quem vero fugiet plenus
 ille consensus, inter venerandam Graecorum ve-
 tustatem et novissima in templo D. Petri edicta
 decreta de Immaculata Virgine, « verba Petri
 suo confirmante sigillo, per quam Petrus dicit ea
 quae dicit? » ne plura monesam.

χαῖρε, ὅτι χορός σε
 ἀσωμάτων γεραίρει·
 χαῖρε, σεπτὸν
 καὶ πάγχρυσον κύπελλον·
 χαῖρε, τερπνὸν
 καὶ ἅγιον πύργωμα·
 χαῖρε, πρὸς ἣν
 μαθηταὶ ἤλθον ἄφνω·
 χαῖρε, πρὸς ἣν
 καὶ ἐγὼ ταῦτα ᾄδω·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΠΑΥΛΟΣ.

δ'. Γλῶσσαν Πνεύματι ἔχων
 κινουμένην ὁ Παῦλος,
 ἀγνήν Θεοῦ μητέρα ὡς εἶδεν
 ἐν σκίμπودي, ὡς ἄπνουν νεκρῶν,
 τοὺς ἀχράντους πόδας προσκυνῶν,
 ἔλεγε·
 Κάμὲ προσδέχου, πᾶναγνε,
 κραυγάζοντα σὺν Πέτρῳ οὕτως·
 Χαῖρε, ζωῆς
 αἰδίου ῥίζα·
 χαῖρε, τρυφῆς
 ἀκηράτου θύρα·
 χαῖρε, ἀληθείας
 Χριστοῦ μήτηρ ἄνανδρε·

χαῖρε, ἀθελψίας
 ἐμῆς λύχνη ἄσβεστε·
 χαῖρε, στήμνε, κῆπε, τράπεζα,
 καὶ πανάγιε ναί·
 χαῖρε, βάτε ἀκατάφλεκτε,
 καὶ παράδειςε τερπνέ·
 χαῖρε, ὅτι μετέστης
 τῶν φαρτῶν, Θεοδόκε·
 χαῖρε, ὅτι μετέχεις
 τῶν τερπνῶν, Θεοτόκε·
 χαῖρε, χορῶν
 παρθένων βασίλισσα·
 χαῖρε, ἀγνῶν
 στομάτων ἐκλάλημα·
 χαῖρε, δι' ἧς
 Πέτρος εἶπεν ἅ εἶπεν·
 χαῖρε, δι' ἧς
 σὺν αὐτῷ κἀγὼ κράζω·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ.

ε'. Δοξάν ἔχοντα θείαν
 παρθενίας, τὴν μέγαν
 σοφόν τε Ἰωάννην Ἀνδρέας
 ἰσχύμενον, κατηφῆ, στυγνόν,
 διεγείρει μέλπειν πρὸ αὐτοῦ
 ἕσμασι

« que aureum. Salve, elegans et sancta tur-
 « ris. Salve, ad quam discipuli subito ve-
 « nerunt. Salve, ad quam et ego hoc dico
 « carmen : Salve, sponsa innupta. »

4. PAULUS, cuius lingua Spiritu movetur,
 ut vidit innocentem Dei matrem in lectica
 quasi exanimem, mortuam, procumbens ad
 pedes intemeratos, aiebat : « Me quoque,
 « sanctissima, recipe sic tibi cum Petro
 « clamantem :

« Salve, vitæ perpetuæ radix. Salve,
 « suavitatis sinceræ ianua. Salvè, veritatis
 « Christi sine viro mater. Salve, coecitatis

4. μήτηρ rom. — notum est *rubum* esse tripli-
 cis generis. — Θεοδόγε rom. minus bene, respectu
 ad Θεοτόκε.

« meæ lampas inextinguibilis. Salve, urna,
 « horte, mensa et templum sacratissimum.
 « Salve, rubum incombustum et paradise
 « deliciarum. Salvè, quia translata ex sordi-
 « bus es, o Dei susceprix. Salve, quia facta
 « es particeps bonorum, o Dei genitrix.
 « Salve, regina choros ducens virginum.
 « Salve, sacrorum labiorum eloquium. Salve,
 « per quam dixit Petrus ea quæ dixit. Salve,
 « per quam ego cum illo clamo : Salve,
 « sponsa innupta. »

5. IOANNES. Ornatum sacro virginitatis
 decore, magnum sapientemque Ioannem,

5. κατειφῆ διεγείρει rom. — ἐμοῦ περιήχημα ib.

τὴν παναγνον, καὶ ἔκραξεν
 εὐθέως ὁ ἀγνός τοιαῦτα·
 Χαῖρε, πηγὴ
 παρθενίας, κόρη·
 χαῖρε, σεμνὴ
 ἀληθείας πύλη·
 χαῖρε, τοῦ Θεοσβίτου
 πυρίμορφον ὄχημα·
 χαῖρε, τοῦ υἱοῦ σου
 ἐμοὶ περιήχημα·
 χαῖρε, δέσποινα ἀμόλυντε,
 καὶ ἀγνὴ περιστερὰ·
 χαῖρε, ἀχραντε, πανάσπιλε,
 καὶ ἀκήρατε ἀμύνης·
 χαῖρε, ὅτι παρθένων
 πᾶσα γλώττιά σε μέλπει·
 χαῖρε, ὅτι ἀγνῶν σε
 ἅπαν στόμα λιγαίνει·
 χαῖρε, λαβὴς
 προφήτας καθαίρουσα·
 χαῖρε, βολίς
 πιστοῦς καταυγάζουσα·
 χαῖρε, σεπτὴ
 καὶ λυχνία καὶ κλίνη·

χαῖρε, ἐμὴ
 καὶ κυρία καὶ μήτηρ·
 χαῖρε, νύμφη ἀνούμφευτε.

Ο ΑΝΔΡΕΑΣ.

ς'. Εἶδεν ἄφνω Ἀνδρέας
 τὸν ἀγνὸν Ἰωάννην
 χαρᾶς, ὡς ἦσε ταῦτα, πλησθέντα·
 καὶ ἄρας τὴν φωνὴν λιγυρῶς,
 καὶ Ἀνδρέας ἔφη : Ὡ σεμνὴ,
 δέχοιο
 σὺν πᾶσι σὲ γεραίροντα,
 καὶ κρᾶζοντα θερμῶς σοι οὕτως·
 Χαῖρε, παστὰς
 χρουσαυγῆς τοῦ Λόγου·
 χαῖρε, λαμπὰς
 φωταυγῆς τοῦ κόσμου·
 χαῖρε, τοῦ τεχθέντος
 ἐκ σοῦ οἰκητήριον·
 χαῖρε, τοῦ πεσόντος
 πρὸ σοῦ ἰλαστήριον·
 χαῖρε, θρόνῳ παρεδρεύουσα
 τοῦ υἱοῦ βασιλικῶς·
 χαῖρε, κόσμῳ προστατεύουσα

stantem luctu mœstum, vultu demisso, Andreas excitat, ut prior hymnis caneret sanctissimam, et statim castus discipulus ita clamavit :

« Salve, fons virginitatis, o puella. Salve, « augusta veritatis porta. Salve, Thesbitæ « currus ignee. Salve, filii tui vox mihi cir- « cumsonans. Salve, domina illibata, et « casta columba. Salve, incorrupta, tota sine « labe, et purissima ovis. Salve, quia virgi- « num omnis te lingua canit. Salve, quia « castorum te os omne celebrat. Salve, for- « ceps prophetas purificans. Salve, radie « fidelibus coruscans. Salve, sacra et lampas

« et lectica. Salve, mea et domina et mater. « Salve, sponsa innupta. »

6. ANDREAS illico vidit castum illum Ioannem lætitiæ plenum, postquam hæc cecinit; unde ipse vocem attollens melodicam, Andreas ait : « O veneranda, excipias « me velim cum omnibus tibi plaudentem, « et fervida voce clamantem ad te :

« Salve, thalame Verbi, auro coruscans. « Salve, lampas mundo vibrans lumen. Salve, « nati tui habitaculum. Salve, cadentis pro- « genitoris propitiatorium. Salve, in throno « filii tui sedens ut regina. Salve, patrona « fidelium te in mundo recoletium. Salve,

6. δέχοιο inter rarissima melodorum retineo, cum in promptu esset δέχου με, ut in tr. seq. Optativo pro imper. Græci utuntur, ubi modesto ore aliquid petunt vel iubent. Tum ex hoc ver-

bulo infer Nostrum esse veteribus proximum. — πρὸ σοῦ, videtur idem ac τοῦ προπάτορος, sapitque iterum vetustatem.

τῶν τιμώντων σε πιστῶς·
 χαῖρε, ὅτι ἀνέπτῃς
 οὐρανῶν εἰς τὰ ὕψη·
 χαῖρε, ὅτι προφθάνεις
 τῶν ἀνθρώπων τὰ γένη·
 χαῖρε, τερπνῇ
 καὶ πύγκαρπε ἄρουρα·
 χαῖρε, σεπτῇ
 καὶ πύγχρυσε τράπεζα·
 χαῖρε, πρὸς ἣν
 Γαβριὴλ εἶπε· Χαῖρε·
 χαῖρε, πρὸς ἣν
 καὶ ἐγὼ οὕτως ᾄδω·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΙΑΚΩΒΟΣ.

ζ'. Ζώντων τε καὶ θανόντων
 τὸν ἐκ σοῦ γεννηθέντα
 Ἰάκωβος γινώσκων δεσπότην,
 ὡς εἶδέ σε νεκρὰν ἐκπλαγεῖς,
 τὴν ζωῆς μητέρα, εὐμελῶς
 ἔλεγεν·
 Τοῦ μνήστορος προσδέχου με
 κραυγάζοντα, ἀγνή, τὸν γόνον·
 Χαῖρε, φωτὸς
 ἀνεσπέρου οἴκος·

χαῖρε, σεπτὸς,
 καὶ φωσφόρος λύχνος·
 χαῖρε, εὐδοκίας
 πατρικῆς φανέρωσις·
 χαῖρε, ἀμαρτίας
 μητρικῆς διώρθωσις·
 χαῖρε τότε καὶ παλῆτιον
 τοῦ τῶν ὄλων ποιητοῦ·
 χαῖρε, στύλε καὶ κατῆσιον
 ὄρος ὄντως τοῦ Θεοῦ·
 χαῖρε, ὅτι ἀγγέλων
 ἀνεμελίπει σε τάξις·
 χαῖρε, ὅτι ἀνθρώπων
 μακαρίζει σε φύσις·
 χαῖρε, σεπτῶν
 ἀνάκτων διδάχμα·
 χαῖρε, πιστῶν
 ἀνθρώπων διχζῶσμα·
 χαῖρε, σοφῶν
 ἀποστόλων τὸ κῦδος·
 χαῖρε, στερέων
 ἀθλοφόρων τὸ κλέος·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ.

η'. Ἦχου λόγων ἀκούσας

« quia evolasti ad fastigia cœlorum. Salve,
 « quia tu prœvia venis ad hominum genus.
 « Salve, longe amœnum et fecundum arvum.
 « Salve, sacra mensa et auro tota distincta.
 « Salve, ad quam Gabriel dixit Ave. Salve,
 « ad quam et ego hunc pando cantum :
 « Salve, sponsa innupta. »

7. IACOBUS, sciens viventium et mortuorum Dominum natum ex te fuisse, ut te vidit expirantem, te vitæ matrem, stupens pulchra melodia aiebat : « Accipe me ut « sponsi filium, ad te, o casta, voces mit- « tentem :

« Salve, luminis innocidui domus. Salve,

« religiosum ac luculentum candelabrumi.
 « Salve, beneplaciti paterni ostensio. Salve,
 « peccati materni reparatio. Salve, locum et
 « palatium auctoris omnium. Salve, co-
 « lumna et mons Dei vere umbrose. Salve,
 « quia angelorum te sursum canit exercitus.
 « Salve, quia hominum genus beatam te di-
 « cit. Salve, nobilium regum diadema. Salve,
 « credentium hominum cingulum. Salve, sa-
 « pientium apostolorum gloria. Salve, for-
 « tium athletarum decus. Salve, sponsa in-
 « nupta. »

8. PHILIPPUS, ut sono audivit verba sanc-
 torum canentium, statim ipse, qui treme-

7. ἡ φανέρ. ἡ διόρθ. rom. contra modulum heptasyllabo ubique perfectum. — γόνον. Nota est græ-

culorum minus tuta traditio, de qua f. alias. — pro εὐδοκίας suspicor εὐλογίας ob sequentia. Lo-

τῶν ἀσάντων ἀγίων,
ὁ Φίλιππος εὐθείως ἐν φῶτι
ἐνώπιον τῆς κλίνης ἐστῶς·
Δειλιῶ, ἐβόα, καὶ ὄραν,
κόρη, σέ,
ἀλλ' ὅμως σὺν τοῖς ἄλλοις με
κραυγάζοντα προσδέχου οὕτως·
Χαῖρε, Θεοῦ
ἀοράτου νύμφη·
χαῖρε, Υἱοῦ
συνανάρχου μητρὸς
χαῖρε, οὐρανίων
ἀρχῶν ἀγαλλίαμα·
χαῖρε, ἐπιγείων
βροτῶν ἐγκαλλόπισμα·
χαῖρε, τράπεζα ἐκτρέφουσα
μυριάδας δαφιλῶς·
χαῖρε, πέτρα κυματίζουσα
χιλιάδας νοητῶς·
χαῖρε, ὅτι φωσφόρον
ἀνεδείχθης δοχεῖον·
χαῖρε, ὅτι πυρφόρον
χηματίζεις χωρίον·
χαῖρε, ἀμνάς
ποιμένα γεννήσασα·

χαῖρε, χαρᾶς
τὰ πάντα πληρώσασα·
χαῖρε, δι' ἧς
τὸν Πατέρα ἐπέγκων·
χαῖρε, δι' ἧς
καὶ τὸν Λόγον δοξάζω·
χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
Ο ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ.

θ'. Θρόνον ἔμφυχον μέγαν
ὡσπερ ἄψυχον βλέπων
σοφὸς Βαρθολομαῖος καὶ μέγας,
εἰς γῆν τὸ γόνυ κλίνας πιστῶς,
προσκυνῶν ἐβόα· Ἀγαθὴ
δέσποινα,
κάμει τολμῶντα πρόσδεξαι
ὕμνῃσαι σε τοιοῖσδε λόγοις·
Χαῖρε, σεπτῶν
ἑλίων φράσις·
χαῖρε, σοφῶν
ἀσυνέτων παῦσις·
χαῖρε, διδασκάλου
ἐμοῦ μητρὸς ἄφορε·
χαῖρε, εὐεργέτου
κοινοῦ θρόνε πύρινε·
χαῖρε, ὄρος ἀλατόμητον,

bundus steterat coram lectica : « Paveo ,
« clamavit, etiam te videre, o puella ; verum
« accipe me cum cæteris clamantem :

« Salve , Dei invisibilis sponsa. Salve, filii
« coæterni mater. Salve, cælestium potesta-
« tum exultatio. Salve, terrestrium hominum
« ornamentum. Salve, mensa quæ impense
« nutris convivarum myriades. Salve, rupes
« millia hominum fluctibus operiens. Salve,
« quia facta fuisti vas lucem ferens. Salve,
« quia vocaris aula ignem continens. Salve,
« ovis quæ pastorem genuisti. Salve, quæ

« omnia gaudio implevisti. Salve, per quam
« Patrem novi. Salve, per quam Verbum
« dico gloriosum. Salve, sponsa innupta. »

θ. BARTHOLOMÆUS. Thronum vivificum et
excelsum tanquam exinanimem, cum vide-
ret Bartholomæus sapiens et magnus, in
terram genu flectens religiose, venerabundus
exclamavit : « Optima domina, etiam me
« excipe, te his canere carminibus auden-
« tem :

« Salve, sacrorum piscatorum concio.
« Salve, sapientes insanos quiescere cogens.

cum sing. liceat ex iusta Gruteri inscriptione. —
διάσωμα rom. ex aliqua corruptela.

8. τράπεζα. Permulta vide infra ad Georg. tr.
20. — πέτρα κυματίζουσα, ardua satis ἑκφρασις,

quam cf. cum Serg. 12 : πέτρα ἢ ποτίσασα, quo no-
stra f. emendaveris.

9. ἄψυχον, confirmata trop. 4 emendatione. —
ἀλατόμητον rarum et optimum.

ὁ ἠγάπησε Θεός·
 χαῖρε, τόπος ἀγιάματος
 οὐ ἐσκήνωσεν αὐτός·
 χαῖρε, ὅτι εἰς χεῖρας
 τοῦ υἱοῦ ἀναπαύη·
 χαῖρε, ὅτι εἰς πύλας
 παραδείσου μετέρχη·
 χαῖρε, φωνῆς
 ἐμῆς ἰθνητήριον·
 χαῖρε, ψυχῆς
 ἐμῆς παραμύθιον·
 χαῖρε, δι' ἧς
 μαθητῆς κἀγὼ ὤφθην·
 χαῖρε, δι' ἧς
 προσκυνῶ μου τὸν πλάστην·
 χαῖρε, νόμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΘΩΜΑΣ.

ι'. Ἰστατο ἐν γωνίᾳ
 ὁ Θωμᾶς, καὶ τῶν ἄλλων
 ἀκούων μαθητῶν ἀνυμνοῦντων,
 ὧν ἐν δειλία ἔφη· Ἄγνη,
 ὡς ὁ κτίστης πλάει, καὶ αὐτὴ
 πρόσδεξαι·
 ἐκεῖνος ψηλαφῶντά με,

βοῶντα δὲ αὐτῇ σοι οὕτως·
 Χαῖρε, ἐχθρῶν
 ἀοράτων ἤττα·
 χαῖρε, σοφῶν
 ἀποστόλων γλώττα·
 χαῖρε, παρειμένων
 ἐν νόσοις θεράπευσι·
 χαῖρε, δονουμένων
 ἐν φόβοις παγίωσις·
 χαῖρε κλίνη, ἣν ἐξήκοντα
 νῦν κυκλοῦσι δυνατοί·
 χαῖρε, κόρη, ἣν οὐράνιοι
 προσκυνοῦσι λειτουργοί·
 χαῖρε, ὅτι ἀέρα
 τῇ ψυχῇ ἀγιάσεις·
 χαῖρε, ὅτι καὶ γαῖαν
 τῇ ταφῇ καταυγάσεις·
 χαῖρε, Ἄδαμ
 καὶ Εὐᾶς ἀνέκκλησις·
 χαῖρε, φθορᾶς
 καὶ πλάνης κατὰ λυσις·
 χαῖρε, δι' ἧς
 ἀπιστίας ἐρρύσθη·
 χαῖρε, παρ' ἧς
 ἐπιτρέπην τοῦ λέγειν·

« Salve, magistri mei mater incorrupta.
 « Salve, benefactoris omnium throne flam-
 « mivome. Salve, mons nunquam excise,
 « quem Deus dilexit. Salve, sanctuarium, in
 « quo ipse tabernacula fixit. Salve, quia in
 « manus Filii requiescis. Salve, quia in para-
 « disi portas migravisti. Salve, vocis meæ
 « moderamen. Salve, animæ meæ solamen.
 « Salve, per quam et ego discipulus steti.
 « Salve, per quam adoro meum creatorem.
 « Salve, sponsa innupta. »

10. THOMAS, stabat in angulo, auditisque
 cæteris apostolis hymnos canentibus, quasi
 trepidans ait : « O casta, ' ut olim creator,

« sic tu me recipe : hic, me tangentem
 « eum ; tu, me sic te salutantem :
 « Salve, hostium invisibilium profligatio.
 « Salve, sapientium apostolorum lingua.
 « Salve, languentium in ægritudine medela.
 « Salve, trepidantium in timoribus securitas.
 « Salve, lectum a sexaginta fortibus nunc
 « septum. Salve, puella, quam cælestes li-
 « turgici spiritus salutant. Salve, quia sanc-
 « tum tuo spiramine aera facies. Salve, quia
 « tellurem etiam tuo tumulto illustrabis.
 « Salve, Adami et Evæ instauratio. Salve,
 « putredinis et fallaciæ dissolutio. Salve,
 « per quam ab infidelitate liberatus fuerim.

10. ὧν vel ὡς aut similis monosyll. dictio in
 v. 4 desideratur. — αὐτῇ σοι rom. male, sed par-
 cendum in hisce procœmiolis fere ex industria me-
 lodi intricatis, fort. ut animos acueret. — παγίω-

σις, et hoc rarum videtur et optimum. — ἀγιάσεις,
 καταυγάσεις rom. — γαῖαν iterum ionice, nec serio-
 rum. Sic poetice etiam LXX passim, ut ps.
 XLVIII, 12 : ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν.

χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΜΑΤΘΑΙΟΣ.

ια'. Κλίνας γόνυ ἐβόα
 ὁ Ματθαῖος· Παρθένε,
 ἱστορήσά σου κήσιν πάλαι,
 καὶ νῦν τὴν ἱερὰν εὐσεβῶς
 ἀνυμνῆσαι θέλων καὶ σεπτὴν
 κοίμησιν,
 φοβοῦμαι καὶ συστέλλομαι,
 ἀλλ' ὅμως ἐλθοῦ θάρσων σοι·
 Χαῖρε, ἀρχὴ
 τῶν ἐμῶν ῥημάτων·
 χαῖρε, βροντὴ
 τῶν ἐμῶν δογμάτων·
 χαῖρε, σαρκωθέντος
 στολὴ τοῦ παντάνακτος·
 χαῖρε, νεκρωθέντος
 ζωῆ τοῦ προπάτορος·
 χαῖρε, θάλασσα ξηράνασα
 ἀθείας ποταμούς·
 χαῖρε, τράπεζα βασιλεύουσα
 ἄρτον τρέφοντα πιστούς·
 χαῖρε, ὅτι ἀγγέλων
 παραστήκει σοι, τῆξις·

« Salve, per quam fas mihi est dicere :
 « Salve, sponsa innupta. »

11. ΜΑΤΘΑΙΟΣ, flectens genu, clamavit :
 « O Virgo, ego tui partus olim texi histo-
 « riam; nunc vero sacram tuam ac vene-
 « randam dormitionem cum celebrare ve-
 « lim, tremo, artubusque coarctor. Verum-
 « tamen ad te clamo confidenter :

« Salve, meorum verborum principium.
 « Salve, tonitru meorum dogmatum. Salve,
 « stola incarnati regis omnipotentis. Salve,
 « vita interempti protoparentis. Salve, mare
 « arefaciens impietatis flumina. Salve, mensa

11. παραστήκει nota pro παρέστηκε, ut iam sim-
 plex στήκω apud Roman. VII, 25; XIII, 10; XVI,
 7. — ἐκθροεῖται σε rom. quo quidem sensu, extun-
 dere nequeo. De mensa et pane mystico, omnino
 vide quæ ad Georgium annotantur.

χαῖρε, ὅτι δαιμόνων
 ἐκθροεῖται σε φύσις·

χαῖρε, φωστὴρ
 φωτίζων τὰ σύμπαντα·

χαῖρε, ἀστὴρ
 αὐγάζων τὰ πέρατα·

χαῖρε, δι' ἧς
 μαθητῆς ὁ τελώνης·

χαῖρε, δι' ἧς
 ζωγραφεῖται ὁ κτίστης·

χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΛΟΥΚΑΣ.

ιβ'. Λέξαντος τοῦ Ματθαίου
 εὐφρέστατα ταῦτα,
 ὁ Παῦλος τῇ χειρὶ προσκαλεῖται
 Λουκᾶν, τὸν θεηγόρον, ὑμνεῖν
 τὴν ἀγνὴν Παρθένον· ὃς εὐθὺς
 προθύμως
 ἀνίσταται, καὶ ἴσταται
 ἐνώπιον τῆς κλίνης, ψάλλων·
 Χαῖρε, πηγὴ
 ἀθανάτου ρείθρου·
 χαῖρε, λαμπτήρ
 ἀειζώου λύχνου.

« portans panem quo fideles aluntur. Salve,
 « quia angelorum exercitus tibi assistit.
 « Salve, quia dæmonum te genus horret.
 « Salve, fax omnia collustrans. Salve, sidus
 « fines terræ irradians. Salve, per quam pu-
 « blicanus factus est discipulus. Salve, per
 « quam creator affabre depingitur. Salve,
 « sponsa innupta. »

12. LUCAS. Ubi Matthæus hæc aptissime
 concinnaverat, tum Paulus manu accersit
 Lucam, a Deo inspiratum, ut canat castam
 Virginem; qui sine mora animose surgit, et
 atstat coram lecto, hunc psalmum edens :

12. ἀνίσταται καὶ ἴσταται et mox ἴστατο. ἐξιστά-
 μενος, plane ut Sergius tr. 5, immo ut Romanus
 V, 12 et passim. — Θύρα ἀκτιστε, ed. rom. intole-
 rabili profecto corruptela. Cogitarim ἀλειστε,

χαῖρε, ἀκηράτου
 τρυφῆς ῥίζα ἀφθαρτε·
 χαῖρε, ἀνεσπέρου
 αὐγῆς θύρα ἀφραστε·
 χαῖρε, ἄρουρα ἐκτρέφουσα
 τὰς καρδίας τῶν πιστῶν·
 χαῖρε, ἄγκυρα βυθίζουσα
 τὰς χορείας τῶν ἐχθρῶν·
 χαῖρε, ὅτι χορεύει
 τῇ κησεί σου κόσμος·
 χαῖρε, ὅτι συγχαίρει
 τῇ κοιμήσει σου πόλος·
 χαῖρε, πιστῶν
 τὰ πλήθη φωτίζουσα·
 χαῖρε, ἐχθρῶν
 τὰ στίφη σκορπίζουσα·
 χαῖρε, δι' ἧς
 καὶ ἡ γῆ οὐρανῶθη·
 χαῖρε, δι' ἧς
 καὶ ἡ φύσις ἐσώθη·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ο ΜΑΡΚΟΣ.

εἴ'. Μάρκος ἴστατο συννούς,
 ἐξιστάμενος ποίχν

ἀρχὴν τῆς εὐφημίας ἐξεύροι·
 ὁ Πέτρος δὲ, πινύσας αὐτόν,
 διεγείρει τοῦτον ὡς υἱόν
 γνήσιον·
 εὐθέως δὲ στηρίζεται,
 καὶ ἄρχεται κραυγάζειν οὕτως·
 Χαῖρε, ἐλπίς
 τῶν ἀπελπισμένων·
 χαῖρε, ἰσχὺς
 τῶν ἀπεγνωσμένων·
 χαῖρε, τῶν νοσούντων
 ταχεῖα ἐπίσκεψις·
 χαῖρε, τῶν πενθούντων
 βεβαία ἀντίληψις·
 χαῖρε, κάτω ἀντείλασχα
 τὸν τοῖς ἄνω φοβερόν·
 χαῖρε, ἄνω μεταβάνουσα
 παρὰ στῆναι τῷ υἱῷ·
 χαῖρε, ὅτι σε μῶμος
 οὐ μολύνει τεκοῦσαν·
 χαῖρε, ὅτι σε τάφος
 οὐ κρατήσει θανοῦσαν·
 χαῖρε, φθορὰν
 τοῦ Ἀδάμ ἢ λυσσασ·
 χαῖρε, φορὰν

« Salve, fons immortalis fluminis. Salve,
 « lucerna æterni candelabri. Salve, puræ
 « voluptatis radix illibata. Salve, innocidui
 « radii ostium dictu arduum. Salve, ager ex
 « quo fidelium corda nutriuntur. Salve, an-
 « chora qua merguntur in inum hostium tur-
 « mæ. Salve, quia in graviditate tua mundus
 « exultat. Salve, quia in dormitione tua
 « polus collætatur. Salve, fidelium multitu-
 « dinem illuminans. Salve, hostium agmina
 « dissipans. Salve, per quam terra etiam in
 « cælum mutata est. Salve, per quam
 « etiam natura salvata est. Salve, sponsa
 « innupta. »

13. MARCUS, steterat cogitabundus cum
 stupore, quale sibi plaudendi exordium in-
 veniret. Sed Petrus, monitu dato, excitat
 eum uti germanum filium. Continuo autem
 erigitur, et incipit hæc personare :

« Salve, spes desperatorum. Salve, virtus
 « derelictorum. Salve, ægrotantium promp-
 « tum sublevamen. Salve, lamentantium si-
 « curum tutamen. Salve, quæ infra oriri fe-
 « cisti quem superi reformidant. Salve, quæ
 « supra migras, ut te filio sis. Salve, quia
 « nulla labes tuum infecit partum. Salve,
 « quia sepulcrum non te mortuam contine-
 « bit. Salve, quæ Adami corruptionem

neque omnino de ianua Virgine recta symbolica
 disciplina obstaret.

13. πινεύσας αὐτῷ sic rom. quod homericam

phrasin sphalmate duplici deturpat. Sed f. ἐμηνει-
 σας. Quemadmodum Marcus, dictante Petro,
 evangelium scripserat, sic eidem canticum sug-

θανάτου ἢ στήσασα·
 χεῖρε, δι' ἧς
 ἢ Ἐδέμ διηνοίχθη·
 χεῖρε, δι' ἧς
 ὁ Ἄδάμ ἀνεκλήθη·
 χεῖρε, νόμφη ἀνύμφευτε.

ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

ιδ'. Ὡ πρῶθινε ἀγία,
 ὑπερχίον Λόγον
 σαρκί ἀποτακοῦσα ἀγίως,
 ἀγίασον ἡμῶν τὰς ψυχὰς,
 καὶ ἀγίως δίδου ἐκβοῦν
 πάντοτε,
 ἀγίως σε γεραίροντας
 καὶ κράζοντας ἀγκῶς σοι οὕτως·
 Σώζε ἡμᾶς,
 σωτηρίας πόλη·
 σκέπε ἡμᾶς,
 ἀληθείας μήτηρ·
 φείσθαι τῶν πιστῶν σε

τιμώντων, πνύχαντε·
 ῥῦσαι τῶν μυρίων
 σφαλμάτων, πνύαμι·
 σκέπε, φρούρεκ, περιφύλαττε
 τοὺς ἐλπίζοντας εἰς σέ·
 ῥῦσαι πάσης περιστάσεως
 τοὺς προσφεύγοντας εἰς σέ·
 θραῦσον βέλη ἀσάρκων
 πονηρῶν τε δαιμόνων
 παῦσον πλῆθ ἑσάρκων
 καὶ ἀχρείων ἀνθρώπων
 σῶσον πιστῶς
 τὸν ταῦτα σοὶ ἔσαντα·
 δεῖξον αἰσχρῶν
 παθῶν κυριεύοντα·
 δίδου ἀγκῶς
 μακαρίζειν σε ποθη·
 δέχου θερμῶς
 ἐκβοῶντά σοι φόβῳ·
 χεῖρε, νόμφη ἀνύμφευτε.

« interceptisti. Salve, quæ mortis vectigal
 « cohibuisti. Salve, per quam Eden rursus
 « apertum est. Salve, per quam Adam ite-
 « rum recreatus est. Salve, sponsa innupta. »
 14. HOMINUM GENUS. « O virgo sancta,
 « sanctissimum quæ Verbum in carne sancte
 « peperisti, sanctifica nostras animas, et
 « sanctam fac nos vitam semper ducere,
 « sancte honorantes te, et puro tibi ore sic
 « clamitantes :

« Salva nos, o porta salutis. Tuere nos, ve-
 « ritatis mater. Parce recoleantibus te fideliter,

gerit. — θανοῦσαν. Dogmaticum locum adde his
 quæ Cl. P. Cozza egregio libro Al. Vaccari *De*
corporea Deip. assumptione attextuit. — χεῖρε,
 φορᾶν sqq. inde in finem trop. Sergius integer re-
 ducitur.

14. Insolitum aliquid ultimo in loco reservatum
 est, ubi metri servata quam diligentiori ἀκριβείᾳ,
 melodus χαιρετισμοῖς valedicit, præter omnem

« o tota immaculata. Eripe a sexcentis pec-
 « catis, o tota intemerata. Protege, custodi,
 « circummuni in te sperantes. Erue ab omni
 « casu ad te confugientes. Frange tela incorpo-
 « reorum improborumque dæmonum. Quies-
 « cere fac passiones carnalium ineptorumque
 « hominum. » — Salvum fac fidelem ad te
 hoc carmen dedicantem. Fac ut turpes co-
 hibeat libidines. Da casto ore et fervido bea-
 tam te dicere. Accipe clamantem ad te cum
 amore et timore : Salve, sponsa innupta.

cæterorum morem in texendis huiusmodi poema-
 tibus; quæ audentia priscum primævumque μι-
 σουργόν sapit, qui more veterum, etiam non omi-
 sit ultimus in scenam procedere. An vero octo tro-
 paria sive v. 256, unde impleatur alphabetum,
 desiderentur, ut ingemui, re maturius perpensa,
 dubitandum : quippe institutum ex notis personis,
 drama absolutum videtur.

GREGORIUS.

DE S. MARCIANO.

α'. Ἡ φωταυγῆς καὶ κορυφαία
τῶν ἀποστόλων πέτρα,
ἐξ ἀνατολῶν,
τοῦ ἡλίου δικαιοσύνης
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
πρῶτόν σε ἀστέρα,
τοῖς ἐν τῇ δύσει,
ὡς ἀκτῖνα φαεινὴν, ἐξαπέστειλε,
τὰς διανοίας πρὸς θεῖαν ἐπίγνωσιν
καταυγάζοντα·
διὸ στηρίζων ἐν πίστει,
περιθάλπεις τὸ σὸν ποιμνιον,
πάτερ ἱερώτατε, πρεσβεύων
ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Πρὸς τὸ Τράνωσον.

β'. Γνώσιν τὴν ἄρρητον κεκτημένος, * καὶ
τὸ ἔσχατον φθάσας * ὀρεκτῶν, ἱερὲ * Μαρ-
χιανὲ πανσεβάσμιε, * γνώσιν μοι ἔμπνευσον
θεῖων λόγων, * τῇ ἀγίᾳ Τριάδι, * ἣν παρεστῆ-

Ex unica membrana corsinia, inter primas pagellas, adeo usu, madore et ævo attritas, ut non nisi reluctantibus oculis aliquid possit lynceus lector eruere, ea pauca Gregorii nostri expiscatus sum. At exoriare aliquis cultor Sicelidum musarum, et osculo amplectitor veterem illum melodum, quem Siculum esse facile concedam; imo et suspicor eundem esse ac Gregorium vel Georgium Syracusanum, sæculi VII, circa ann. 668, cui hymnos et troparia nonnulli ascribunt. Troparia autem vestigati sunt Mongitor, Roccus Pyrrhus et Rodota, eaque significant quæ natalium et Theophaniæ festa exornant, iis fortasse similia, quæ paulo ante Romano manibus plenius dedimus. Unum saltem nunc hymnum habeto, inscriptum in corsinio, f. 8 : Μητὸς ὀκτωβρίου λ', τοῦ ἁγίου Μαρχιανοῦ κονδάκιον, ἡλ. β', φέρον ἀπροστυβᾶ· Γριγορίου (sic). De melodo autem Syracusano, si vere idem sit, cf. Rodota *Dell' origine*
V.

1. Splendore coruscans et suprema
apostolorum petra,
te ex Oriente,
ut solis iustitiæ
Christi Dei
primam stellam,
occiduis populis,
radium velut rutilum, emisit,
quo mentes divina scientia
illustrentur :
ideo in fide nos confirmans,
confoves gregem tuam,
pater sanctissime, intercedens
sine fine pro nobis omnibus.

Iuxta modulum : *Pande.*

2. Qui scientiam arcanam acquisivisti, et ad terminum usque pervenisti votorum, o sacer Marciane augustissime, scientiam mihi aspira divinorum sermonum : sanctæ Trini-

e progr. del rito gr. ital t. 1, p. 86; Mongitor Biblioth. Sicul. I, 254, 258; Rocc. Pyrrhi notitia Eccl. Syracus. p. 137; Allatius de libr. eccles. p. 21, 87; Octav. Caletan. de SS. Sicul. t. 1, p. 154; II, p. 272; Nicol. Comnen. Papadop. Prænot. mystagog. p. 397.

1. Sextum hoc procemium adde aliis quinque iam notatis, quæ cum hirmo τράνωσον aptantur; hoc vero cur cæteris amplius sit, et tam longe ab omnibus recedat, qua demum lege tam varia procemia ab uno eodemque hirmo pendeant, scio ego iuxta ac ignarus. — δύσει. S. Marcianus hac die colitur apud Græcos, et Synaxario memoratur uti apostoli Petri discipulus, et primus Syracusanorum episcopus. Nihil tamen ex hoc officio menæa retinet, quod omnino videtur topicum et siculum remansisse.

2. γνώσιν ἔμπνευσαι μοι C. — ἡ παρεστ. πρεσβεύει C. — De ἀπαθείας multa apud asceticos huius sæ-

κῆς, * πρέσβευε νῦν * τοῦ ὑμνήσαι τὴν θείαν σου κοίμησιν, * καὶ λύσειν πάντων εὐρεῖν με * τῶν ἐνούλων παθῶν καὶ δεσμεύσεων, * πρὸς θείαν δὲ τρίβον ἀποδραμεῖν * ἀπαθείας γὰρ κατηξίωσαι, * πάτερ ιερώτατε, πρεσβεύων...

γ'. Ῥάβδον δυνάμεως τοῦ Κυρίου, * τὸν σταυρὸν κεκτημένος, * τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς * συνοδοιπόρος γεγένησαι. * ἐν σταυρῷ προσπαγεῖς εὐεργέτης, * ἀναστὰς δὲ ἐκ τάφου, πατήσας ἄδην * ὡς δυνατὸς, * φοιτητὰς τοὺς αὐτοῦ ἐξάπέστειλεν * βαπτίζειν πάντα τὰ ἔθνη * ἐν Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ τῷ Πνεύματι, * ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς ἐξαποσταλεῖς * βαπτιστὴς ἐθνῶν ἐχηρημάτισας, * πάτερ ιερώτατε, πρεσβεύων...

δ'. Ἦκουσε Πέτρος παρὰ Κυρίου. * Ἐὰν ἀναφιλῆς με * καὶ θερμῶς ἀγαπᾷς, * τὰ πρόβατα καὶ ἀρνία μου * ποιμαίνει, διδασκαλίας ἐπιστρέφων * ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν Τριάδος θείας. * Ὅθεν αὐτὸς * ἐντολὴν δεδεγμένος τὴν ἔνθεον, * ἐπλήρου ὁ κορυφαῖος * καὶ ὁ μύστης, καὶ σοὶ κατέπιστευσεν * τὴν νῆσον ταύτην ἡμῶν Σικελῶν, * τοῦ κηρύττειν αὐτῇ σωτήρια, * πάτερ ιερώτατε, πρεσβεύων * ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

culi, quæ cum grano salis postmodum repurgare oportuit. Quasdam hirmi varietates in ultimis versiculis exigui poematis, notare non vacat.

3. Ῥάβδον. Ps. CX, 3. — αὐτὸς ἀποσταλεῖς C.

4. Ἦκουσε. Et hoc adde multis eiusdem classici loci commentariis apud melodos, quæ supra tetigimus p. 172. Discrimen inter φιλεῖν et ἀγαπᾷν, et cur Christus ter Petro dixerit vehementius ἀγαπᾷς με; dum Petrus modestius ac frigidius reponit φιλῶ σε, eleganter declarat breve Origenis scholion, nuper ab Em. Maio repertum, et argute monet δτι τὸ ἕττον τρίτον αὐτῷ προσέειπε. *Bibl. vett.* PP. t. VII, p. 11, *Patrol. gr.* t. XVII, col. 184. Notatu dignum, ne melodus operam lusisse videatur, nec bis in idem, ubi ἐὰν ἀναφιλῆς με καὶ

tati cui coram sisteris, suffragia præstant nunc, ut hymnis tuam canam sacrum transitum, et fac me inveniri solutum terrenis passionibus et vinculis, divinam unde excurrant semitam; immota enim mente donatus es, sacratissime pater, intercedens...

3. Virgam virtutis Domini, crucem adeptus, cum eiusdem discipulis comes factus es itineris. Cruci autem benefactor infixus est, at exurgens de tumulo, conculcans infernum, ut potens, suos ipse discipulos misit, tincturos omnes gentes in Patre et Filio et Spiritu; ex quibus et ipse apostolus et gentium baptista vocatus es, sacratissime pater, intercedens...

4. Petrus a Domino audiit hoc: « Si diligis me et fervido corde amas, et oves et agnos meos pasce, doctrinis convertens eos ab ignorantia in scientiam divinæ Triadis. » Receptum divinitus mandatam, implevit coryphæus ille et summus interpres, atque tibi concedidit hanc nostram Siculorum insulam, ut ibi salutaria prædicares, sacratissime pater, intercedens sine requie pro omnibus nobis.

θερμῶς ἀγαπᾷς. Quanto minus inter oves maiores et minores discrimen otiosum est, τὰ πρόβατα καὶ ἀρνία. — Inde pagina evanida obscurior fit e librarii stribligine: ποιμαίνει ἀδιόσκων... θείας Τριάδος... ἐπλήρους (sic) ὡς κορυφαῖος καὶ ὡς μύστης (sic). — τὴν νῆσον ταύτην τῶν Σικελῶν, ubi cum syllaba desit, obvium esset supplementum τὴν νῆσον ἐκείνην τ. σ. Obstat e diametro ταύτην, omnino retinendum, cum melodus non longinquam regionem ἐκείνην, sed suam sub oculis positam Siciliam ταύτην significare videatur; unde ἡμῶν liquido et recte supplendum, et inculcandum in v. seq. — κηρύττειν αὐτῇ τ. σ. pro cod. scriptura manca κηρύττειν τὰ σ. Sex troparia quærenda manent: Γ. Ο. Ρ. Ι. Ο. Υ.

GEORGIUS.

DE B. VIRGINE IN TEMPLUM RECEPTA.

- α'. Ὁ καθαρῶτατος ναὸς τοῦ σωτῆρος,
ἡ πολυτίμητος ἀμνάς καὶ Παρθένος,
τὸ ἱερόν θησαύρισμα
τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ,
σήμερον εἰσάγεται
ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου,
τὴν χάριν συνεισάγουσα
τὴν ἐν Πνεύματι θείῳ,
ἣν ἀνυμνοῦσιν ἄγγελοι Θεοῦ·
αὐτὴ ὑπάρχει
σκηνὴ ἐπουράνιος.
- β'. Τῶν ἀπορρήτων τοῦ Θεοῦ
καὶ θεῶν μυστηρίων
ὄρων ἐν τῇ Παρθένῳ
τὴν χάριν δηλουμένην,

1. Salvatoris templum maxime mundum,
illa tanti æstimanda ovis et Virgo,
sacra illa arca thesaurum
divinæ continens gloriae
hodie adducitur
in domum Domini;
gratiam secum affert
divini Spiritus,
dum angeli Dei eam concelebrant:
Ipsa palam est
cœleste tabernaculum.
2. Dei ineffabilium
et sacrorum mysteriorum
dum cerno in hac Virgine
gratiam ostensam

Post Gregorium, quem et dixere Georgium, Georgius alius prodeat; an vero Siculus alter, ab alio discere vellem quam ab isto nugivendolo Comneno Papadopulo, qui cum tot alia, tum etiam hoc fortasse suo e cerebro exciebat, Georgium fuisse superioris Gregorii fratrem, et interpretem egisse hymnorum germaui sui. Sed quis, vel post Allatii luculentam *de Georgiis* diatribam, agmen horum cognominum excutiet? Ne fines melodorum transeam, quis mihi certo notabit discrimine Georgios Nicomedieussem, Rammatam, Rhetorem, Pachymerem, Scylitzam, Scholarium? Nec tamen vetustiores recordabor Pisidam, Hamartolum, facile mihi vindicandos; neque curo recentiores Trapezuntium, Ioanninensem, Zacinthium, alios, quos ne Allatius quidem suspicatus est; nec demum ipsos morose recensebo Siculos, qui variis nominibus Σικελιώτου, Συκείωτου, Συκλίτζου, unum fortasse efficiunt et Nostrum. Ad hunc ut e diverticulo revertar, priscum eum esse, nec multum a Sergii scholarium remotum, ideo censere lubet, quod acathistos æmulatus, segetem messuit symbolorum Virginem referentium; et quamvis post Sergium passibus haud æquis neque expeditis viam terat, haud displicet eius fictio, qua Zacharias sacerdos,

oblata trienni puella, veluti prophético percitus cestro, totam fere Marianam pandit theologiam. Operæ pretium visum est, ieiunis non parcere notis, ut similia saltem Romani et Sergii θεολογούμενα huc revocentur. Duo tantum trop. edd. libri, ut solent, retinent; duo sequentia corsinius addidit f. 18; omnia taurinensis f. 9 feliciter servavit, breviter prænotata: Εἰς εἴσοδον τῆς παναγίας Θεοτόκου. Prolixius corsin. Μηνὶ νοεμβρίῳ κα', δετὸ προσηχέθη ἐν τῷ ναῷ Θεοτόκος τριετὴς οὐσα, κονδάκιον, ἤχ. δ', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ταπεινοῦ Γεωργίου ἕμνος. Sunt versus numero 473, iuxta normam cant. III apud Romanum conferendi.

1. Procemio in edd. præfigitur: πρὸς τό· Ὁ ὤψωθεὶς, de quo hirmo iam dictum in cant. XI, p. 77; dubium autem tunc propositum de iusta epigraphe, gravius inde fit, quod nunc præter duos priores versus, hoc trop. a procemio cantici XI perpetuo discedit. Sed vide infra hirmum archetypum inter *Anepigrapha*, XVIII. — ἡ πολύμνηστος παστὰς edd. — Ad ἀμνάς respice Serg. II, 8, 5, et ad θησαύρισμα cf. eiusd. I, 24.

2. Iam semel et iterum vidimus p. 16 et 77 hunc modulum τῆ Γαλιλαίας, in quo duas hic nota varietates: primum v. 9 olim hendecasyllabum,

καὶ πληρουμένην ἐμφανῶς,
χαίρω, καὶ τῶν τρόπων
ἐννοεῖν ἀμυχανῶ
τὸ ξένον καὶ ἀπόρρητον,
πῶς ἡ ἐκλελεγμένη, ἡ ἄχραντος,
μόνη ἀνεδείχθη
ὑπὲρ ἅπασαν τὴν κτίσιν,
τὴν ὄρατὴν
καὶ τὴν νοουμένην·
διὸ ἀνευφημεῖν
βουλόμενος ταύτην,
καταπλήττομαι σφοδρῶς
νοῦν τε καὶ λόγον,
ὅμως δὲ τολμῶν
κηρύττω καὶ μεγαλύνω
ταύτην ὡς οὕσαν
σκητὴν ἐπουράνιον.

γ'. Ὁ τῶν ἀπάντων ποιητὴς, * ὁ πλά-
στης καὶ δεσπότης, * ἀρρήτῳ εὐσπλαγγνία *
καμπτόμενος, καὶ μονῇ * φιλανθρωπία τῇ
αὐτοῦ, * ὑπὲρ ταῖς οἰκείαις * κατεσκεύασε
χερσὶν * ἰδῶν πεσόντα, ὄκτειρεν, * καὶ
ἀναστῆσαι τοῦτον ἠδούκησεν * πλάσει θειο-
τέρα, * καὶ κενώσει τῇ ἰδίᾳ, * ὡς ἀγαθὸς *
ὦν καὶ ἐλεήμων * διὸ τὴν Μαριάμ * μεσί-
την λαμβάνει, * ὡς Παρθένον καὶ ἄγνην, *
τοῦ μυστηρίου * τούτου τὸ ἡμῶν * φορέσαι,
ὡς ἐβουλήθη * αὐτὴ ὑπάρχει * σκητὴν ἐπου-
ράνιον. *

δ'. Ὑπὲρ ἡμῶν ὁ λυτρωτὴς * καὶ Λόγος
τοῦ ὑψίστου * σαρκὶ φανερωθῆναι * θελήσας,
τὴν Παρθένον * τότε παρήγαγεν ἐν γῆ, *
ξένη τῇ προόδῳ * καὶ αὐξήσει θαυμαστῇ *
τιμῆσας τὴν πανάχραντον * καρπὸν γὰρ εὐ-

una semper syllaba crescere, licet omissa ἢ arti-
culo, codd. et edd. in hoc 2 trop. habeant πῶς
ἐκλελεγμ. dein post v. 11 duos sequi versiculos
olim in unum conflatos, quorum iam certa divi-
sio est. — καὶ τὸν τρόπον C, edd. κ. τῷ τρόπῳ T.
— τὸν ξένον C, T, edd. — τῶν τρόπων τὸ ξένον, si-
cut infra ταύτης χρησμὸν, refero ad mystica de
Virgine oracula, quæ mox fuse declarantur, di-
cunturque in tr. 6 et sqq. τὸ ὑπὲρ λόγον μυστήριον,
sive Mariana tropologia. — αὐτὴ ὑπάρχει σκητὴν ἐπ.

et aperte cumulatam,
gaudeo, nec modos
intelligere valeo
insolitos et dictu difficiles,
quibus electa illa immaculata,
sola præstat
super omnem creaturam,
tam oculis
quam mente perceptam;
ideo faustis vocibus
volens illi laudare,
stupeo vehementer
animo et eloquio :
audeo tamen eam
prædicare, magnamque dicere.
Ipsa si quidem est
cœleste tabernaculum.

3. Rerum omnium conditor, opifex et Do-
minus, ex arcana misericordia et sola cle-
mentia sua, se ad nos inclinans, cum lapsum
eum videret, quem propriis compegit mani-
bus, misertus est, eumque restituere digna-
tus est, opere sublimiore, quippe bonus
quum esset et misericors, semet exinanivit;
propterea Mariam, uti Virginem et immacu-
latam, ascivit sibi participem mysterii, quo
genus nostrum sponte assumpsit : ipsa est
cœleste tabernaculum.

4. Pro nobis igitur redemptor et Verbum
in carne cum vellet ostendi, tum Virginem
in terram induxit, et novo adventu stupen-
doque incremento intemeratam illam hone-
stavit; precibus enim hunc fructum conces-

edd. — De Virgine, templo Dei et tabernaculo,
cf. Roman. XXV, 3, 6, Serg. I, 12, 23, 24; II,
4, et infra tr. 11, 20.

3. ἀγαθὸς καὶ φέσει C, T, eodem sphalmate. —
Nota ad μεσίτην, nempe *mediatorem*, summum
virginæ theologiæ argumentum. — ταύτη τὸ C,
T. — ὡς ἔβουλήθη, more Romani solemniori.

4. ἡμῶν οὖν ὁ Ἰησοῦς T. — ἐφανέρωθη T. — ταύτην
παρήγαγεν τῇ γῆ C. — τὴν πανάγαν C. — εὐχῆς γὰρ
T. — Ἰωαχέμ τε καὶ Ἄννης τῶν δικαίων C. τοῖς δι-

χῆς ταύτην δεδώρηται, * δι' ἐπαγγελίας * προμηνύσας καὶ κηρύξας * Ἰωαχεὶμ * καὶ Ἄννη δικαίως, * διὸ ταύτης χρησμών * δεξιόμενοι πίστει, * οἱ τεκόντες τὴν ἀγνήν * ταύτην προσάγειν * πόθῳ καὶ χαρᾷ * ὑπέθεντο τῷ Κυρίῳ. * αὐτή...

έ. Τεχθείσης τότε τῆς ἀγνῆς * τῆ θείᾳ προμηθείᾳ, * οἱ δίκαιοι, καθάπερ * ὑπέθεντο, τῷ κτίστῃ * ταύτην προσῆγον ἐν ναῷ. * χαίρουσα οὖν Ἄννα * ἀνεβόα ἐφανῶς, * τῷ ἱερεὶ κραυγάζουσα. * Ταύτην, ὦ Ζαχαρία, δεξιόμενος, * ἔνδον τῶν ἀδύτων * τοῦ ναοῦ τοῦ Κυρίου * εἰσάγαγε * καὶ περιφύλαττε. * εὐχῆς γὰρ τῆς ἐμῆς * καρπὸς ἐδώρηθη, * καὶ Θεῷ τῷ ποιητῇ * προὔπεσχύμην * ταύτην ἐν χαρᾷ * προσάγειν αὐτῷ καὶ πίστει. * αὐτή...

ς. Ἀρρήτων ὄντως θεατῆς * ὑπάρχων Ζαχαρίας, * ἐν Πνεύματι καθέιδεν, * ὡς θεῖος ὑποφήτης, * ταύτην Παρθένον μυστικῶς, * ὅθεν ἀνεβόα * πρὸς τὴν Ἄνναν ὁ σοφὸς * καὶ ἐρμηνεύων ἔλεγεν. * Ταύτην ἦν νῦν προσφέρεις πανάχραντον, * πάντες οἱ προφήται, * καὶ ὁ νόμος, καὶ πρὸ νόμου * οἱ δίκαιοι * προδιατυποῦσιν, * κηρύττοντες αὐτὴν * καὶ δηλοποιοῦντες * καὶ τρανοῦντες δι' αὐτῆς * τὸ ὑπὲρ λόγον * πᾶσι τοῖς πιστοῖς * μυστήριον ἐπιφαίνειν. * αὐτή...

ζ. Περὶ οὖν ταύτης ἐφανῶς * ἡ θεία προδιδάσκει * γραφὴ καὶ προκηρύσσει, * σημαίνουσα ἐν τύποις * καὶ ἐν συμβόλοις τὰ αὐτῆς. * Ταύτην ἔζωγράφει * ὁ παράδεισος Θεοῦ, * φυτὸν τὸ πρὶν τῆς γνώσεως * βλαστάνων. οὐ θανάτου τὸ πρόξενον, * καθάπερ ἐκεῖνο, * ὅπερ τοῦτον φύειν μέλλει, * ἀλλὰ ζωῆς * αἷτιον τοῖς πίστει * μετέχουσιν αὐτοῦ * γενήσεται τοῦτο, * καὶ τῆς ὄντως ἐκ Θεοῦ * ἀθανασίας. * ὅθεν προσκυνῶ

sit, eamque nuntio et præconio promisit iustis Ioachim et Annæ : receptoque cum fide oraculo, parentes cum amore et lætitia voverunt, se illam Domino oblaturus esse; ipsa est...

5. Divino iam numine exorta alma Virgine, iusti, prout sponderant, eam creatori dandam adducebant in templum; læta ergo Anna palam exclamavit, sacerdotem affata : « Eccillam, o Zacharia, recipito et introduce ad inaccessa templi penetralia, et circumtuere eam; mearum enim precum hic fructus datus est; hanc Deo auctori cum lætitia et fide promisi dicendam; ipsa est...

6. Arcana dum coram intueretur Zacharias, in Spiritu Virginem prospexit mystico oculo, utpote vates divinus, unde sapiens interpretes Annæ respondens incœpit : « Immaculatam illam, quam tu nunc offers, eadem omnes prophetæ, et lex, et qui ante legem iusti sunt, præ sagis typis et patulo indicio declararunt et contestati sunt, scilicet fore ut per eam appareat omnibus fidelibus ineffabile mysterium : ipsa est...

7. « Palam enim est hancce divina in scriptura prædoceri, ubi eius historia typis et symbolis significatur. Eccilla delineatur Dei paradiso, in quo lignum scientiæ olim germinavit : haud sane hæcce, ut istud, mortem propinat; immo vitæ veræque per Deum immortalitatis causa futurâ est illis qui cum fide participes illius sunt; unde pronus saluto Virginem nunc genitam; ipsa est...

καλοῖς T. — διὸ τὸν ταύτης χρ. C. τὸ τοῦ χρησμοῦ T. — ταύτην προσάξει C. — συνέθεντο, ita et huc usque C.

5. In cod. unico T legitur ταύτην Ζαχαρίας, et om. τοῦ post ναοῦ. Ad hæc duo tr. totum refer Romani cant. XXV.

6. νῦν post ἦν deest in T, in fine id. habet ἐπιφαίνει.

7. ὑπὲρ ταύτην cod. Egregie orditur vates tropologus ab insigni Bethleem inter et Eden similitudine et discrimine, de quibus Romanus iam multa in cant. I, 1, 2; XXV, 6; XXIX, 56, 82; et Ser-

* Παρθένον τὴν νῦν τεχθεῖσαν· * αὐτή...

η'. Ἐν τῇ προμήτορι ἡμῶν * εἰκὼν προ-
ετυπούτο, * ἡνίκα ἐμορφούτο * τῆς φύσεως
τὸ εἶδος * αὐτῆς Παρθένου τηλαυγῶς· *
ὡσπερ γὰρ ἐκεῖνη * ἐκ πλευρᾶς ἀνευ σπορᾶς *
προήχθη τοῦ προπάτορος, * οὕτως αὐτὴ ἀσπό-
ρως! τὸν Κύριον * τέξει, ὑπὲρ λόγον * καὶ
δικνοίαν ἀνθρώπων * καὶ νόησιν * πάντων
ἀσώματων· * διὸ σὲ μυστικῶς, * Ἄννα,
ἐκδιδάσκων * προκηρύξω ἐμφανῶς * τὰ τῆς
Παρθένου, * ἵνα ἐν χαρᾷ * προσφέρῃς αὐτὴν
Κυρίῳ· * αὐτή...

θ'. Ἰδεῖν ἐστὶν ὡς ἀληθῶς * τὸ θεῖον τῆς
Παρθένου * μυστήριον καὶ ξένον * τυπούμε-
νον ἐνθῆως * τῇ μεταθέσει τοῦ Ἐνώχ· *
ὡσπερ γὰρ ἐκεῖνος * ἐν τῷ σώματι τελῶν, *
ἀσώματον διήνυσεν * παρὰ δόξον πορείαν καὶ
αὔλον, * οὕτως ἡ Παρθένος * ἐν τῷ σώματι
τὸν Λόγον * τὸν τοῦ Θεοῦ * μόνη δεξαμένη, *
ὄντως ἀσώματον * τὸ πρῶτον τῆ φύσει, *
τὴν τοῦ σώματος αὐτῷ * σάρκα δανείσει· *
ὅθεν ἐν χαρᾷ * εἰσδεχομένη προσφέρεις· *
αὐτή...

ι'. Νῶε ἡ πάλαι κιβωτὸς * τὸ ταύτης
προεδήλου * μυστήριον, ὡ Ἄννα, * τὰ γένη
κυβερνώσα * καὶ διασώζουσα φθορᾶς· * ταύ-
της γὰρ ὁ τόκος * τοὺς ἀνθρώπους νοητοῦ *
κατακλυσμοῦ λυτρῶσεται· * περιστερὰ, ἐλαίας
ἡ φέρουσα * κάρφος, ταύτην ὄντως * ἐξεικό-
νιζεν τὴν θείαν· * καὶ γὰρ αὐτὴ, * νυνὶ δε-
ξαμένη * τὸν ἔλεον Χριστόν, * βαστάζουσα

8. « In prima matre nostra huius imago
« fuit, quando exsculpta est velut eminus
« emicans Virginis effigies. Ut enim Eva, ex
« latere protoparentis, sine semine prodiit,
« ita hæc seminis expers pariet Dominum,
« modo superante hominum verba, et con-
« ceptum, et omnium coelestium cogitatus.
« Affatim ergo te, Anna, docebo quæ de
« Virgine occulte didici, eam ut cum gaudio
« voveas Domino; ipsa est...

9. « Cernere est absque dubio divinum ac
« prodigiosum Virginis mysterium cœlitus
« adumbratum in illo Enochi transitu: sicut
« enim is, corpore functus, viam sibi incorpo-
« ream incredibilemque et citra elementa
« aperuit, ita et illa Virgo, in corpore dum
« excipiet Verbum, quod Dei est, reque ipsa
« incorporeum per se anterius, carnem illi
« corporis sui sœnerabit; unde quam læta
« recepisti, eam offers; ipsa est...

10. « Noachi vetus arca præostendit hu-
« iusce arcanum, o Anna, dum in pelago
« rerum genera vexit et ab interitu servavit:
« huius enim partus mortales a spirituali
« cataclysmo eripiet. Columba, quæ ramum
« olivæ tulit, ipsam hanc deiferam imagine
« vere expressit; ea namque misericordem
« Christum ferens, in suo receptum utero,

gius 1, 14 Virginem vocat arborem pulchro fructu
fideles nutrientem, lignum cuius umbrosis fron-
dibus multi conteguntur.

8. ἐκ τῆς Παρθένου T. Collatam vide Virginem
cum Eva apud Roman. XXIX, 7, 62, et ea re-
cole quæ etiam Adamum respiciunt ib. 6, 9, 12,
16, 23, 32, 56.

9. ἀσώματον ὄντως τὸν πρῶτον T. f. ὄντα. Raro
quidem, neque alio quod sciam exemplo, Virgo
cum patriarcha Enoch confertur.

10. τοῖς ἀνθρώποις T. — βαστάζουσα τοῦτο T. —
Et nunc mirari subit Georgium illum adeo esse
cum Romano in XVII, 16 consentaneum, ut non
verear nimium fuisse me, quum supra dixerim,

Mariæ Magdalenæ elegantem de columba typum,
esse ad Virginem Mariam referendum. Pressius
enim hic columba, ramum olivæ gerens, Virginis
esse imago dicitur, et elegantius illud: τὸν ἔλεον
Χριστόν βαστάζουσα admovetur ad hæc: περιστερὰ,
ἐλαίας ἡ φέρουσα κάρφος. Quibus adde et acathistum
ita salutantem: ἀγνή περιστερὰ, Serg. II, 5, et no-
bilem melodorum hierarcham Andream, in can-
od. VII de Immaculato conceptu, edentibus mo-
nachis Cryptoferr. p. 17, eodem usum fuisse epi-
phonemate: τὴν ἀγνήν περιστερὰν, tum ne omite-
eumdem aut unum e priscis hymnographis venu-
stissime hæc cecinisse, p. 36 l. l. quæ suo nunc
metro restituimus:

τοῦτον * ἐν τῇ μήτρᾳ τῇ αὐτῆς, * πᾶσι
κηρύξει * τοῖς ἀμαρτωλοῖς * γαλήνην καὶ
σωτηρίαν * αὐτή...

ια'. Ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ * ἠνίκα ὡς
ἀγγέλους * ἐξένιζεν, * ὡς Ἄννα, * τὴν θεῖαν
τῆς Τριάδος * καὶ ὁμοούσιον μορφήν, * πρόσ-
ωπα μὲν τρία * ἰθεώρει μυστικῶς, * καὶ
ἐν ἑώρα πάλιν δὲ, * δηλῶν ὡς τῆς Τριάδος
τὸ δῶρημα * ταύτην ἐν σκηνώσει * ἀπορρή-
τως προεδήλου * τῶν τυπικῶς * τότε ὄρω-
μένων. * Ὁ εἰς δὲ τῆς αὐτῆς * ἀγίας Τριά-
δος, * ἐνοικίας ἐν αὐτῇ, * σάρκα φορέσει, *
καὶ τοῖς ἐπὶ γῆς * ὀφθίσεται διὰ ταύτης. *
Αὐτή...

ιβ'. Ὑπεζωγράφει τῆς σεμνῆς * τὴν γέν-
νησιν ἢ Σάρρα * ἐν γῆρει παρὰ φύσιν * γεν-
νήσασα, ὡς Ἄννα, * τὸν πατριάρχην Ἰσαάκ *
τοῦτο οὖν ἐδήλου * ἵπὲρ φύσιν ἀληθῶς * κυ-
σαι τὴν πανχύραντον. * Ἡ κλιμαξ δὲ Ἰα-
κῶβ ἐσήμανεν * ταύτην τὴν Παρθένον, * ἣν
προσφέρεις τῷ Κυρίῳ, * δι' ἧς νυνὶ * μόνος
καταβαίνει * ἀνάξει τοὺς βροτοὺς * δι' αὐ-
τῆς πρὸς ὕψος. * καὶ ἡ ῥάβδος ἢ αὐτοῦ *
ταύτην ἐτύπου, * ἥτις ἐκ Θεοῦ * ποικίλεται
παραδόξως. * αὐτή...

ιγ'. Γνωστὸν ποιῶν ὁ Ἰακῶβ * τὸ ξένον
τῆς Παρθένου * μυστήριον τοῖς τέκνοις, *
ἐκήρυξε σημαίνων * ἐν εὐλογίαις ταῖς αὐτοῦ, *
ὅτε τῷ Ἰούδα * προφητεύων ἐξ αὐτοῦ * τε-
χθῆναι ταύτην, ἔλεγεν. * Ἐξ ἧς βλαστὸς ἀν-
θήσει ὁ Κύριος, * καὶ ὡς ἀλουργίδα * ἐν

Στρουθίων ὡς ἑώρας
καλιὰν, ἀνεπτερώθης πνεύματι,
καὶ προσευχῇ περισπερὰν
ἐχομισῶ τὴν ἀμίαντον,
κάρπος φέρουσαν Χριστὸν ἐλαίας, Ἄννα,
ἡμᾶς κατακλυσμοῦ νοητοῦ ἐλευθεροῦντα.

« Avium ut vidisti nidum, evolasti, Anna, spi-
ritu, et precatione columbam accepisti immacu-
latam, oleæ ramum ferentem, Christum, qui nos
a spiritali diluvio liberaret. » Ita Basiliani inter-
pretes, quorum etiam vide eruditum commenta-
rium p. 36 et præf. XXI.

α cunctis peccatoribus nuntiabit serenitatem
ο et salutem; ipsa est...

11. « Abraham patriarcha, hospitio quando
α recepit angelis similes, ο Anna, divinam et
α consubstantialem intuebatur Triadis effi-
α giem; tres quidem personas mente con-
α templabatur, unam porro respexit, signifi-
α cans quomodo munificum illud Trinitatis
α hospitium eandem, typicis conspicuam
α spectaculis, in hoc tabernaculo ineffabili-
α ter ostendit. Ex hac autem sacra Trinitate
α unus in hac ipsa habitans, carnem assu-
α met, et ab hominibus in terra per hanc
α cernetur; ipsa est...

12. « Figuravit Sara almæ Virginis par-
α tum, quando vetula præter naturam, ο
α Anna, concepit patriarcham Isaac : hinc
α porro perspicuum erat, hanc totam inteme-
α ratam supra naturæ modum esse concep-
α turam. Iacobi autem scala hanc Virginem
α prænotavit, quam Domino voves; per
α quam unus est qui descendit, ut eius ope
α mortales ad sublimia attollat. Etiam hanc
α typice redhibuit virga illa quæ virtute Dei
α miris varietatibus distincta est; ipsa est...

13. « Iacob ut filiis notum faceret stupen-
α dum Virginis mysterium, indicia exeruit,
α dum benediceret, dumque Iudæ vatici-
α naretur, fore ut ipsa ex illo oriretur. Ex
α ea, inquit, germen effloret Dominus,
α et tanquam vestem purpuream, ultro tin-

11. τότε θεωρουμένων T. Neque hæc trita sunt,
sed totum recole Romani cant. IV, p. 25.

12. Melodiæ melius faveret : ἢ Ἰακῶβ δὲ κλιμαξ;
salvo metro, nihil muto, ubi peregrina nomina
intercedunt. Aliter cod. δι' ἧς μόνος νυνὶ κατα-
βήσεται, quibus rhythmus aboletur. Scala ite-
rum memoratur in tr. 23, bisque in Serg. I, 5;
II, 2.

13. βάλπει ὡσεὶ βουλήθη T depravate, nec satis
apte ἢ ῥάβδος δὲ πάλιν. Sed scholam Romani sen-
tentia sapit. Multa hic minus trita de virga et tu-
nica Iosephi, quanquam nihil solemnus apud me-
lodos quam typus ex regia purpura intextus. Cf.

τοῖς αἵμασι τοῖς ταύτης * στολὴν σαρκὸς *
βάψει ἐθελήσας· * ἡ βάβδος πάλιν δὲ * ἐν
ἧ ἑστηρίχθη * προσκυνῆσαι Ἰωσήφ, * ταύ-
την ἐτύπου, * ἧτις εἰς Θεοῦ * προσκύνησιν
ὁδηγήσει· * αὐτή...

ιδ'. Ἐπὶ τῆς θήβης ἀκριβῶς * Μωσέως
προεφάνη * ὁ τύπος τῆς Παρθένου, * ὁ ἄνω
προκηρύσσων * καὶ προφητῶν τὰ αὐτῆς· *
ὡσπερ γὰρ ἐκείνη * τὸν προφήτην τὸν ἀν-
τὸν * συνέγουσα διέσωσεν, * καὶ τοῦτον τοῦ
λαοῦ εἰς τὴν λύτρωσιν * τότε διήτερε· *
οὕτως αὕτη τὸν σωτήρα * ἐν τῇ αὐτῆς * μή-
τρα τῇ ἀχράντῳ * ἀφράστως ἐν σαρκὶ * συν-
έξει, καὶ τοῦτον * ἀποτέξει ὑπὲρ νοῦν, *
εἰς σωτηρίαν * πάντων, τῶν αὐτῇ * βοών-
των ἐν παρρησίᾳ· * Αὐτή...

ιε'. Ὡς ἐκ Θεοῦ προμυθηῖς * ἐκείνος ὁ
θεόπτης * τὸ θαῦμα τῆς Παρθένου * κατεῖδεν
ἐν τῷ ὄρει * Μωσῆς, ὡς Ἄννα, τηλαυγῶς, *
ὅτε ἐθεώρει * καιομένην ἐν πυρὶ * τὴν βάτον,
ὑπὲρ ἔννοιαν· * ταύτην δὲ μένουσαν ἀκατά-
φλεκτον· * οὕτως γὰρ καὶ αὕτη * τῆς θεότητος
τὴν φλόγα * ἐν ἐαυτῇ * ὄλην δεξαμένη, *
ἀλώβητος πάντως * καὶ ἀφλεκτος μένει, * ὑπὸ
τούτου μυστικῶς * φυλαττομένη, * ἦν περ
θεωρῶν * θαυμάζω καὶ μεγαλύνω, * αὐτή...

ις'. Πρῶμάτων, Ἄννα, τῶν ἐμῶν * ἀκού-
ουσα ἐν πίστει, * τὸ πρᾶγμα κατανόει * καὶ
χαῖρε θεωροῦσα * τὰ τῆς Παρθένου θαυ-
τρός· * ταύτην γὰρ ἡ βάβδος * τοῦ Μωσέως
ἐμφανῶς * προδιετύπου ἄνωθεν, * τὰ θαύ-
ματα ποιοῦσα καὶ τέρατα * θεία δυναστεία· *
καὶ αὐτὴ δὲ ζέην δείξει * ἐπὶ τῆς γῆς * διὰ

De Imm. conceptu hymnogr. p. 18, 23, 44, 50,
102, 127.

14. Θήβη in lexicis desideratur; insunt Θίβεις, iuxta LXX, in Ex. II, 3; tum etiam ex hebræo Θεβωθὰ, apud Clem. Alex. II, 61. — Μωσέως προσεφώνει mira cod. corruptela. — vix placet ὁ ἄνω, quidni ὦ ἄννα? — εἰς λύτρωσιν T. — eiusd. οὕτως αὐτὴ et ταύτης μήτρα*i* iuxta tonum et seriem emendantur. — Virgæ quinque sunt mysticæ, Iacobi, Iosephi, Moysis, Aaronis et Iesse, quæ sexcenties de Virgine audiuntur, nullibi vero distinctius quam apud nostrum Georgium.

« get in eius sanguine carnis suæ trabeam.
« Rursus virga illa, cui innitebatur ut
« Iosephum adoraret eamdem effinxit,
« quæ viam instruet ut Deus adoretur; ipsa
« est...

14. « Præfulsit adamussim imago Virgi-
« nis in Moysis fiscella, quæ superno præconio
« et prophetico signo subdidit qualis illa fu-
« tura sit : ut enim arcula prophetam illum
« continuit, servavit et custodivit ad plebem
« liberandam, ita hæc salvatorem carne in-
« dutum intemerato in gremio suo, incredi-
« bile dictu! continebit, et præter captum
« mentis, edet eum in salutem omnium,
« fidenter ipsi clamantium : Ipsa est...

15. « Ut sane a Deo initiatus, idem ille
« Dei contemplator, Moyses, miraculum Vir-
« ginis late coruscans in monte conspexit, o
« Anna, quando rubum vidit igne combu-
« stum, incombustum tamen, præter expec-
« tationem, manens : similiter enim hæc, to-
« tam in se deitatis flammam amplexa, pror-
« sus intacta et absque incendio perstat, ab
« ipso clam servata; quam dum intueor, paveo
« et magnam illam dico : ipsa est...

16. « Meis, Anna, verbis fidem præstans,
« rem iam intellige, et læta contemplator
« quæ filiæ Virgini futura sint. Eam quippe
« Moysis virga cælesti et patulo typo præsi-
« gnavit, quæ miracula et prodigia per divi-
« nam potentiam effecit : hæc quoque stu-
« penda cumulabit in terra, perque suum

15. ὡς hic asserit, nedum comparative sententiam minuatur; sic Ioan. I, 14 : δόξαν ὡς μονογενοῦς, Ephes. V, 8 : ὡς τέχνα φωτός. — καὶ ὁ μὲν ἦν T, lepido dormitantis librarii ludo. — παντὶ κ. ἀφλεκτός ἐστιν id. Rubum incombustum, ut ecclesia occidua, sic tota canit orientalium melodia Audi Serg. II, 4, et apud Basilianos l. l. p. 21, 35, 62, 64.

16. κατανόει καὶ χαῖρει T male, senex enim alloqui pergit. Graviora in fine sunt peccata : καὶ τῆς πλάνης τ. ε. μεταποιοῦσα πάντας τοὺς αὐτῇ βοῶντας.

τῆς λοχείας * παρὰδόξον ἡμῖν * εἰσφέρουσα
τόκον * καὶ τὰς πλάνκας τοῦ ἐχθροῦ * μετα-
πιοῦσα * πᾶσι τοῖς αὐτῇ * βοῶσιν ἐν παρ-
ρήσεια· * Αὐτή...

ιζ'. Γνωρίσαι ἔστιν ἐμφανῶς * τὸ ζένον τῆς
Μαρίας * μυστήριον, ὦ Ἄννα, * τυπούμενον
τὸ πάλαι * ἐν τῷ θεόπτη Μωϋσῇ· * ὡσπερ
γὰρ τῇ ῥάβδῳ, * τῇ αὐτῇ θεία ῥοπῇ, * ἀρ-
ρήτως μετεποίησεν * τὸ ὕδωρ εἰς τὸ αἶμα
πηγνύμενον, * οὕτω παραδόξως * τῆς ζωῆς
τὸ θεῖον ὕδωρ, * ὁ τοῦ Θεοῦ * Λόγος, ἐνοι-
κήσας * ἐν ταύτῃ, ἀληθῶς * τὴν σάρκα φο-
ρέσει * ἐξ αἱμάτων τῶν αὐτῆς, * ταύτην
ὑφάνκας, * ἄσαρκος τὸ πρὶν * ὑπάρχων, ὁ
ταύτην δεῖξας· * αὐτή...

ιη'. Ἴδου σοὶ, Ἄννα, ἀψευδῶς * τὸν τύ-
πον τῆς Παρθένου * δηλούμενον δεικνύω * καὶ
τοῦτον ἐν θαλάσῃ * κατανοεῖν τῇ Ἐρυθρᾷ· *
ὡσπερ γὰρ ἐκεῖνη * ἐκαινούργησέ ποτε * τῷ
Ἰσραὴλ διάβασιν * ἀνόδευτον ὄντως τε καὶ
ἄβατον, * οὕτως ἡ Μαρία * ζένον τόκον συ-
νεισάγει * καὶ ἄγνωστον * πᾶσι τοῖς ἀγγέ-
λοις, * τὸν Κύριον αὐτὸν * γεννῶσα τῷ κό-
σμῳ, * τὸν λυτρούμενον ἡμᾶς * ἐκ τῆς δου-
λείας * πάντας τοῦ ἐχθροῦ, * τοὺς ταύτῃ
πίστει βοῶντας· * Αὐτή...

ιθ'. Ὁ ἐκ τῆς πέτρας ποταμῶς * ὑπέδειξε
τὸν τύπον, * ὦ Ἄννα, ὄνπερ λέγω, * τῇ
ῥάβδῳ τοῦ προφήτου * εἰς διεξόδου προελ-
θῶν· * ὡσπερ οὖν ἐκεῖνος * ὑπὲρ φύσιν ἐξ
αὐτῆς * ἐρρύθη θεῖω νεύματι, * οὕτως καὶ ὁ
κτίστης καὶ ὁ Κύριος * ὄντως ὑπὲρ λόγον *
ἐκ Μαρίας τῆς ἀγράντου * τεγθήσεται, * ὡς
γινώσκει μόνος, * καὶ πάντας τοὺς πιστοὺς *
ποτίσει τὸ ὕδωρ * τὸ ἀλλόλομενον καὶ ζῶν, *

17. αὐτῇ, οὕτω, ταύτῃ, septies in eodem trop.
congesta, melodium prodrunt ieiunum et infeli-
cem. Humilis sub tegmine carminis, splendet
vetus rei symbolicae arcanum, ut in æduensi
titulo :

Λαθῶν ζωὴν ἀμβροτον ἐν βροτείῳ
θεσπεσιῶν ὑδάτων, τὴν σὴν, φλιε, θάλπειο ψυχῆν,
ὑδάσιν ἀενάοις πλουτοδότου σοφίης.

α puerperium nobis dabit partum fando inau-
α ditum, fraudesque inimici despiciendas tra-
α ducet omnibus illi clamantibus : Ipsa est...

17. α Luculenter nosse est insolitum Mariæ
α mysterium, ο Anna, olim adumbratum in
α Dei oculato teste Moyse : uti enim in virga,
α eodem tactu divino, dictu difficili, muta-
α vit aquam in sanguinem coagulata, simili
α prodigio divina vitæ aqua, illud Dei Ver-
α bum, domicilium sibi in illa sumens, vere
α carnem ab eius sanguine feret, texitque
α sibi et creabit, qui carnis prius expers erat ;
α ipsa est...

18. α En certis te, Anna, docebo argu-
α mentis, ut intelligas vel in mari Rubro ex-
α pressum Virginis typum. Perinde enim ac
α olim in illo stratum est plebi Israel iter no-
α vum, invium prorsus et inaccessum, sic
α Maria insolitum invehit partum, vel ange-
α lis incognitum omnibus, Dominum dum
α mundo parit, redimentem ab hostis servi-
α tute nos omnes, illi cum fide clamantes :
α Ipsa est...

19. α E saxo amnis eiacularus cumdem re-
α serit typum, ο Anna, a me enunciatum,
α quippe qui sub prophetæ virga in alveos
α prorupit : ut ergo flectente naturam divino
α iussu, torrens e petra ruit, sic creator et
α Dominus, præter omne eloquium, modo
α quem solus novit, nascetur ex illibata Ma-
α ria, et aqua scaturiens, vivaque et sancti-
α tatis fecunda, fideles potabit, mundabit-

cf. Serg. I, 12.

18. Ἰδοῦσα, Ἄννα T. Lubrica inde semita erroneus
scriba ruit in peiora, δεικνύων καὶ τοῦτο, δεῖν κατα-
νοεῖν, fusa caligine densa, quam utinam alius codex
vertat in lucem. — ὄντως καὶ T. — ταύτην πίστει T.

19. Mel. pro acc. ὁ κτίστης τε καὶ ὁ κ. — ὡς ἐπι-
σταται μόνος T, læso metro. f. ὡσεὶ οἶδε μόνος, re-
spectu ad tr. 21. — ἀγιάζων T. Præter Romanum
iam laudatum, adde Serg. I, 12; II, 8, quorum

καὶ ἀγιζόν * χαίροντας αἰεὶ * καὶ κρῶζοντες
τῇ Παρθένῳ * Αὐτή...

κ'. Ἰπὸ τοῦ κτίστου καὶ Θεοῦ * σκηνὴ
προετυπώθη, * ἡ πάλαι ἐν τῷ ὄρει * ἐμφαί-
νουσα, ὡς Ἄννα, * καὶ εἰκονίζουσα αὐτήν *
ὄντως γὰρ καὶ ταύτης * πλατυτέρα ἢ σεμνὴ *
ὀφθήσεται, γεννήσασα * ὄνπερ ἐκείνη τύποις
ἐδείξατο * στάμνος δὲ καὶ ῥάβδος * καὶ
λυχνία καὶ αἱ πλάκες * καὶ κιβωτὸς * ταύτην
προετύπουσαν * ἡ τράπεζα Θεοῦ * καὶ τὸ θεῖον
τούτου * ἱλαστήριον τρανώς * ταύτης εἰκό-
τως * τύπους ἐμφανῶς * ὑπέβαινον, ὅτι ὄν-
τως * αὐτή...

κζ'. Ὑπεσημνήσατο τρανώς * τὸ θαῦμα
τοῦτο, Ἄννα, * τὸ μάννα ἐπομβρίας * εἰς
βρωσὴν ἐν ἐρήμῳ * ἐξ οὐρανοῦ τῷ Ἰσραὴλ, *
ἀρρήτον τὸν τρόπον * καὶ ἀμήχανον ἡμῖν *
προδείξας τῆς ὑπάρξεως * ἀνήροτον γὰρ
ταύτην καὶ ἄσπορον * ἔχει ὑπὲρ φύσιν * οὐ-
τως ὦρα καὶ ὁ Λόγος * ὁ τοῦ Θεοῦ * ξένως
καὶ ἀρρήτως, * ὡς οἶδεν, ἐξ αὐτῆς * τελεθί-
σεται μόνος, * καὶ εἰς βρωσὴν τοῖς πιστοῖς *
πᾶσιν τὴν σάρκα * θείας ἐντροφῆς * προθή-
σει, οὕτως βρωσὴν * Αὐτή...

κβ'. Μεγαλοφώνως τὰ αὐτῆς * ἐμήνυσαν,
ὡς Ἄννα, * προφηταὶ θεηγόροι * ἐν Πνεύματι
ἀγίῳ * προμνησθέντα ἐμφανῶς * πύλην γὰρ
ἀγίαν * καὶ βασιλίσεισαν αὐτήν * καὶ ὄρος
προηγόρευσαν, * νεφέλην καὶ καθέδραν καὶ
ὄχημα, * ῥάβδον βασιλείας, * καὶ διάδημα

brevia encomia de saxo, lympha et Virgine nunc
uberius fluunt.

20. τύπους ἐδείξατο T. — ταύτην προεικόνισεν — τύπος
ἐ. ὑποφαίνων. — Symbola plenis manibus spargit
μελουργός, quibuscum cf. Rom. XXV, 6, XXIX,
5; Serg. I, 6, 12, 22, 24, 25; II, 4, 6, 7, 8, 11.

21. ἔδειξαν T. — ἀνθρώπων γὰρ ταύτην κ. ἀ. ἔχειν
ν. φ. οὕτως αἶρα sic T depravatissime. — f. ὅρα ὅτι
λόγος. Sed praestat potius ultima morosius com-
mentari. Quum Christus habeatur et manna et
panis angelorum, et cibus divinarum deliciarum,
iam superius dictum est in qua urna sit manna
reconditum, in qua mensa panis propositus, quæ
sit deliciosi cibi ministra, nempe Virgo illa, quæ
a Sergio dicta est : τράπεζα βασιλεύουσα ἐθνηγίαν

« que omnes lætabundos et clamantes : Ipsa
« est...

20. « Tabernaculum olim a creatore et
« Deo in monte præstensum, o Anna, ty-
« pus evasit, eandemque retulit : immo
« hæcce veneranda multo amplior illo cer-
« netur, eum enixa quem istud tabernacu-
« lum symbolis redhibuit ; redhibebant eam
« sane urceus et virga, et lucerna, et ta-
« bulæ, et arca, et mensa Dei, divinumque
« propitiatorium, totidem patula eiusdem
« simulacra, quibus aperte significabatur
« vere ipsam esse coeleste tabernaculum.

21. « Manifeste subnotavit idem miracu-
« lum, o Anna, is qui tanquam imbrem e
« cælo manna effudit ad pascendum in soli-
« tudine filios Israel, nobis inde proponens
« quam ineffabili modo, absque ulla opera,
« oriretur, ut manna scilicet super terram
« vomere et semine intactam, natura supe-
« rata. Sic suo tempore Dei Verbum, stupendo
« et arcano modo, ipsi soli noto, ab ista pa-
« rietur, suamque carnem in epulas divina-
« rum deliciarum proferet omnibus fidelibus,
« sic clamantibus : Ipsa est...

22. « Huiusce vitam, o Anna, splendide
« prænuntiatam magna voce divini prophetæ
« in Spiritu sancto descripserunt : portam
« enim eam sanctam, et reginam, et mon-
« tem, et nubem, et sedem, et currum, re-
« gisque virgam, diadema et sceptrum, eam

ἱλασμῶν ; et alibi : στάμνε, κῆπε, τράπεζα ; rursus :
σεπτὴ καὶ πᾶνχρυσε τράπεζα ; iterum : τράπεζα ἐκτρέ-
φουσα μυριάδας θαψιλῶς ; tum demum : τράπεζα βα-
σιλεύουσα ἄρτον τρέποντα πιστούς. Serg. I, 6; II, 4,
6, 8, 11. — Quæ cum ita sint, tu mihi considera
an temere de eadem B. Virgine olim intellexerim
venerabilem S. Abercii titulum in *Sptcil. Solesm.*
t. III, p. 533 :

Πίστις δὲ παντὶ προσῆγε
καὶ παρέθηκε τροφήν, ἔχθον δ' ἀγνῆς ἀπὸ πηγῆς,
παμμεγέθη, καθαρὸν, ὃν ἐδράξατο Παρθένος ἄγνη,
καὶ τοῦτον ἐπέδωκε φίλοις ἔσθαι διὰ παντός,
οἶνον χρηστὸν ἔχουσα, κέρασμα διδοῦσα μετ' ἄρτου.

22. Longum est singula percurrere : cf. Ro-

καὶ σκῆπτρον, * νεάνιδα * θεῖαν καὶ Παρ-
θένον, * προφήτιδα αὐτὴν, * παστᾶδα καὶ
οἶκον * τὸν τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ * καὶ θυγα-
τέρα * πάλαι τὴν ἀγνὴν * ἐκτρυζᾶν ἐκβοῶν-
τες· * Αὐτὴ...

κγ'. Νεὸν προέφησαν αὐτὴν * Θεοῦ ἡγι-
σμένον, * καὶ πύλην βασιλείως * καὶ γῆν
ἀγίαν, Ἄννα· * καὶ πόκον ἀνικμον φθορᾶς, *
κλίμακα καὶ βᾶσιν * καὶ παλάτιον αὐτὴν, *
καὶ ποταμὸν πληρούμενον, * ῥίζαν τε καὶ
λαβίδα, καὶ ὄρασιν, * ἥλιον, σελήνην, * καὶ
πιγὴν ἐσφραγισμένην, * βιβλίον τε * ἄγραφον
καὶ τόμον, * καλὴν καὶ ἐκλεκτὴν, * πλη-
σίον ὡς νύμφην * παρεστῶσαν Θεῷ· * ἐξ ἧς
ἀνθρώποις * μέλλει μυστικῶς * πηγάζειν ἡ
σωτηρία· * αὐτὴ ὑπάρχει σκηνὴ ἐπουράνιος.

« demque puellam deiferam, Virginem et
« prophetissam, atrium quoque et domum
« gloriæ Dei, et filiam castam olim depræ-
« dicarunt, clamantes : Ipsa est...

23. « Prædixerunt eamdem esse, o Anna,
« templum Dei sanctificatum, et portam re-
« gis, et terram sacram, et vellus sordium
« immune, scalam et gradum, et palatium,
« et fluvium exuberantem, radicemque et
« cochlear, divinam quoque visionem, so-
« lem, lunam, fontemque signatum, tum
« etiam librum et tomum, scriptura vacuum,
« pulchram denique et electam, proxime uti
« sponsam coram Deo astantem, ex qua fu-
« turum est ut salus mystice hominibus scatu-
« riat ; ipsa est cœleste tabernaculum. »

man. XXV, 8, XXIX, 14 ; Serg. I, 4, 8, 16, 19,
24 ; II, 3, 5, 6, 7, 9, etc.

23. καὶ σελήνην T. — παρεστῶσαν τοῦ Θεοῦ T.
Pergit melodus et manibus dat lilia plenis, cum
eadem verborum typorumque copia, eo minus
exhausta, quod fine ex abrupto opus potius inter-

cipitur quam absolvitur. Neque discedam, cum
prius notavi ad fastidium usque regeri demons-
trativa αὐτῇ, ταύτῃ, quin addam, illud esse fortasse
necessarium cuiusdam dramatis artificium, ut sub
oculis identidem puella, coram sene et parenti-
bus, proponeretur.

Monitum de Cyriaco.

Ut sæpe contigit, quoties ad hæc ultimam ad-
movi manum, exsurrexi iterum attonitus, quum
illud poemation, diu neglectum, ob sædam ca-
pitis abscissionem, tandem veluti e tumulto Lazari,
diam in lucem excitavi. Non modo enim Cyriac-
us ille, nomen novum et hactenus inauditum
est; non modo priscus melodus est, et auream
redolet ætatem, sive ob ingenuam evangelici ser-
monis simplicitatem, homerica dignitate parce
ornatam; sive ob gravitatem sententiarum ele-
ganti Graiorum garrulitate dissimulatam; sive ob
altam rei symbolice ubertatem, olim ex solo
Lazari nomine et ectypo tantopere frequenta-
tam; sed Noster vel Romano antiquior est, cui
hirmum subdidit, quem non prius notavisse me,
eo magis piget, quod hic loci certe optatum te-
nemus exemplar, ad cuius normam Romanus
exegit opus suum præ cæteris expolitum, insigne
illud canticum XIII, *de Iuda proditore*, p. 92,
totum a nobis honoris gratia singulis versibus

distinctum, et cuius perpetuis δημοιοτελεύτων con-
centibus tota hymnographiæ ars et methodus mi-
rum in modum, vel ad oculos percellendum,
confirmatur. Utroque ad alterum poema ad
amussim, paucis varietatibus exceptis, respon-
det. Nec dubium, quin inter huiusce procemia,
ea licet ævum deglutiverit, superfuert olim illud
ad quod sese Romanus retulit : Πρὸς τὸ Λάζαρον
τὸν φίλον. Neque etiam ambiguum, quominus a
Cyriaco, sæpissime in δημοιοτελευτα desinente,
Romanus audax receperit consilium, similiter
cadenia omnibus suis atextendi clausulis. Cy-
riaco tamen cum desint verborum acumina,
festivæque παρονομασίαι, quibus æmulus eius
luxuriatur, hinc fortasse magis annosam sibi
canitiem vindicat. Unicum vetus exemplar quod
sciam, superest in corsin. f. 72, 73, ubi hiat
immanis lacuna, de qua dixi p. 42 n. 23, utcum-
que iam impleta ex codice mosquensi : utinam
idem nobis Cyriaci caput truncatum restituat!

CYRIACUS.

DE S. LAZARO.

α'. Λάζαρον τὸν φίλον σου...

β'. Π.... γ'. Ο.... δ' Ι....

.... δάκρυσι κινούμενοι,
 ιδόντες πρόβω τὴν ταφὴν αὐτοῦ,
 καὶ οὐ μακρὰν τοῦ τόπου
 Μάρθα αὐτῷ προσῆλθε,
 δάκρυσιν ἐκβοῶσα·
 [Χριστέ,] εἰ ἦς ὧδε, οἰκτίρων,
 οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός·
 ὅσα οὖν βούλεσαι, δύνασαι,
 Λόγε Θεοῦ,
 καὶ θάνατον χειρώσασθαι,
 καὶ πάντας ἡμᾶς ῥύσασθαι.

ε'. Ἦρχετο πρὸς τὸν οἰκτίριμονα
 ἡ Μαρία... ἱκετεύουσα
 δακρύων ἐν ὄγετοῖς λέγουσα·
 ὦ Θεός, δέξαι τὴν δέησιν,
 καὶ νεκροῦ δεῖξον ἀνάστασιν·
 ἡγείρας ῥήματι παράλυτον,
 ἔθραυσας ἀλγὴ ἀθεράπευτα·
 εἰδώς... τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν·
 τὴν Ἰαείρου παιῖδα
 νεκρὰν ἰδὼν ἐν κλίνῃ,
 καὶ τὸν υἱὸν τῆς χήρας,
 τὸν ἀπαιρόμενον ἐν τάφῳ,
 κρᾶζας τῇ ἀθανάτῳ σου φωνῇ,

1. Lazarum amicum tuum...

2. 3. 4.

Cum ad lacrymas commoti,
 procul viderent tumultum eius,
 nec multum e loco abesset,
 Martha accessit ad eum,
 lacrymarum emissa voce :
 « Misericors Domine, si fuisses hic,
 « haud mortuus frater esset :
 « quidquid ergo vis, tu potes,
 « Verbum Dei,
 « et domare mortem,
 « et nos liberare omnes.

5. Ibat ad clementissimum
 Maria, more supplicis,
 inter lacrymarum fluentia dicens :
 « Tanquam Deus, accipe preces,
 « defunctumque fac resurgere ;
 « verbo erexisti paralyticum,
 « curavisti insanabiles morbos,
 « conscius... nostræ infirmitatis.
 « Iairi filiam
 « mortuam videns in lecto,
 « et filium viduæ,
 « iam ablatum in sepulturam,
 « tua clamans immortalī voce,

1. Tam ex argumento, quam Romani *μνημο-
 σύνη* in cant. XIII, unum saltem v. 1 recipio,
 heptasyllabum, uti Rom. v, 1 *πάτερ οὐράνιε*. Ne-
 scio quot et quæ procemia, præter hoc exordium,
 habuerit : emendo autem statim tria quæ apud
 Romanum sunt, in quibus, post triplex *ἤλωσ,
 ἤλωσ, ἤλωσ*, succedit ubique tetrasyllabus v. γε-
 νοῦ ἡμῶν, ut infra *Λόγε Θεοῦ*, aut similia, tum
 exeunt duo octosyllabi, ut in 4 seq. Ad hæc
 ipsum Romani ephymnium : *ἤλωσ γενοῦ ἡμῶν a
 Cyriaco* oritur ex trop. 13. Taceo de tr. 2 et 3,
 quæ exciderunt.

4. Sex v. et tres priores v. 7 syllabæ deside-

rantur. Adde duas syllabas in v. 12, ubi cum le-
 gat Io. XI, 21 : *Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός
 μου ἐτεθνήκει*, pronum est supplementum *Χριστέ
 vel βαββι*. — Etiam cod. add. *μου* ante *ἀπέθανεν*, sed
 contra rhythmum necessarium. — *βούλεσαι, δύνα-
 σαι*. Recole de hac forma cant. VIII, 10; IX,
 3 etc. — Ultimus v. quamvis ab hirmo apte de-
 ducatur, in sequentibus trop. nullibi comparet,
 quorum ἀποτελεύτεια abrupta et mutila videntur.

5. f. *Μαρία τότε*, ne v. deficiat. — ἐν *δακ. δγ. C.*
 — f. *εἰδὼς πάντων*, ne 2 syll. desint. — ἐν *τάφῳ*
melodis solemnis ablat. etiam cum motu. — καὶ
κρᾶζας C. — Suspisor esse singulis tropariis ad-

ἤγειρας, ἔσωσας, εὐσπλαγγνε,
ἐκ τῆς φθορᾶς,
ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

« suscitasti, salvasti, o pie,
« ex sordibus,
« tu qui manu domas infernum... »

ς. Μέγα θαῦμα ἐφανέρωσα, * ἐν τῇ κοιλάδι, τῷ προφήτῃ μου, * ξηρὰ ὅστ᾽ ὄντα ἀνθρώπινα. * ἐν αὐτοῖς σάρκα ἀνέδειξα * καὶ ψυχὴν καὶ μετὰ νέκρωσιν. * τοῦτο οὖν ἐπτηξεν ὁ κήρυξ μου, * τὸ ἔμφοβον καὶ ἀκατάληπτον, * μεγάλῳ φόβῳ συνεγόμενος, * ὅτι σεισμῷ φρικώδει * πάντα ἐφανερῶτο. * μετὰ τῆς ἀρμονίας * τὸ μειωθὲν ὑπὸ τῶν χρόνων * τότε πᾶν συνηρμούτο ἐν ῥοπή. * Τοῦτο προοίμιον ἔδειξας * πάσῃ σαρκί, * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

ζ'. Ἄμα ταῦτα ἐπακήκωσαν * τὰ ἐκ Θεοῦ δημιουργήματα, * ἐξίσταντο φόβῳ θαυμάζοντες, * καὶ κλαυθμῷ Μάρθα ἐπρέσβευε, * σὺν Μαρίᾳ ὡς φηγγόμενοι. * Σὺ εἶ φῶς ὄντως καὶ ἀνάστασις. * δεῖξον οὖν, ἄγιε, ὡς εὐσπλαγγνος, * ὡς πρὶν καὶ νῦν, τὴν δυναστείαν σου, * ὁ κατ' εἰκόνα πλάσας * τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, * τὸ ἀσθενὲς γινώσκων, * ἵνα ζωοποιήσῃς τοῦτον, * τὸν τετραήμερον ἤδη νεκρὸν, * κράζοντα. Δόξα σοι, ἀναρχε, * Λόγε Θεοῦ, * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

η'. Κλαίουσai καὶ ἱκετεύουσai * αἱ περὶ Μάρθαν τὸν οἰκτίρμονα, * ἐξίσταντο ἔκθαμβοι ἅπαντες, * καὶ πιστῶς πλείω ἐπρέσβευον, * ὡς εἰκός, ταῦτα φηγγόμενοι. * Φῶς ἡμῶν ἔλαμψεν ἀπρόσιτον. * (βλέποντες θεῖα καὶ παράδοξα, * ὀρῶντες τὰ ἀνεκδιήγητα. *) ὁ γὰρ τυφλοῦς φωτίσας, * καὶ τοὺς

6. — « Magnum prodigium in valle vati meo ostendi, arida nempe hominum ossa, « in quibus carnem restitui et animam, vel « post mortem. Id ipsum ergo obstupuit « præco meus, sane formidolosum et conce- « ptu maius, multo terrore correptus; horri- « bili namque concussu omnia emicuerunt, « recto dein ordine et decore quidquid a sæ- « culis comminutum erat, ictu tum temporis « coniunctum est. » — Hoc rerum exordium omni patefecisti carni, tu inferni dominator, liberator omnium.

7. Simul ac talia audivere Dei facinora, consurrexere metu mirabundi, et cum gemitu Martha una et Maria deprecabantur in hæc verba : « Tu es vere lumen et resurre- « tio. Pande igitur, o sancte, pro tua mise- « ricordia, ut antea sic et nunc, tuam sum- « mam potentiam, tu qui finxisti ad tuam « imaginem hominum genus, haud nesciens « eius imbecillitatem; quatenus vitæ resti- « tuas hunc mortuum iam quatruiduanum, « clamantem : Sit gloria tibi, sine principio « Verbum Dei, inferni domitor.... »

8. Dum lacrymabundæ et supplices urgerent misericordem Martha cum suis, omnes quoque attoniti steterunt, instantius et cum fide, uti par est, orabant dicentes : « Lumen « inaccessum illuxit nobis (utpote divina et « mira prævidentes, iam cernimus quæ « enarrari nequeunt). Nam qui cæcos lumini

dendum v. ultimum pro serie mutandum : καὶ ἅπαντας ῥυσάμενος, favetque similis clausula, ut passim et præsertim in tr. 8, 10, 12, 14.

6. Aliquid desideratur, aut extra locum vagatur trop. quod facile cum 9 coheret. ὄντα ὅστ᾽ ἄ C. — καὶ post ψυχὴν ob rhythm. insertur. — πᾶν iterum additur. — f. melodus scripsit ut sane vett. συνηρμούτο, quod trop. egregium postulat.

7. ἐπακήκωσαν C. barbare, pro ἐπακήκωσαν, de

ua forma alexandrina abunde alias. — φηγγόμεναι C et iterum infra. — ἤδη metro additur.

8. Huic melodo solemne videtur, patrio fortasse ritu, geminare participia absoluta, nunc pro verbo definito sumpta, nunc pro significanda causa, quam vett. cum ὥστε et infinit. expediunt. Toleranda hæc sunt fortasse in animorum tumultu; unde in hoc loco κλαίουσai (sic C), ἱκετεύουσai, βλέποντες, ὀρῶντες, cum ultro darentur,

λεπρούς καθάρως, * καὶ τοῦτον νεκρωθέντα * ἀνακαινίσας εὐσπλαγγνία, * ὅπως φανερωθῆ ἡ πᾶσι τῇ γῆ * Κύριος ἅγιος, ἀναρχος, * Λόγος Θεοῦ, * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

θ'. Ὑψος οὖν τὸ ἀκατάληπτον * ἐνατενίσας ὁ φιλόνητος, * καὶ τὸν λαὸν τὸν περιστάμενον, * ταῖς σοφαῖς τότε ἐφθέγγετο, * ὁ εἰδὼς πᾶσαν ἐνθύμησιν. * Ποῦ αὐτὸν θνήξαντα ἐθήκατε, * χροῦν ἤδη ἄθροον ἐκλείψαντα, * σκολήκων τε βρώμα γενόμενον; * Ἐλεεινὸν τὸ ἄλγος * ἀπὸ Ἀδάμ ὑπάρχει * πᾶσι σαρκὶ ἀνθρώπου, * καὶ οὐκ ἐκλείψει ἕως ἡξῶ * πάλιν ἐπὶ νεφέλης οὐρανοῦ. * Δόξα σοι, ἅγιε, ἀναρχε, * Λόγε Θεοῦ, * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

ι'. Ρεῖθρα ὄμβρων δακρυχέουσαι, * σὺν τῷ Κυρίῳ ἐπορεύοντο * αἱ τοῦ Χριστοῦ ὄντως μαθήτριαι, * καὶ πιστῶς ταῦτα προσθεύουσαι. * Ἴδε νῦν, εὐσπλαγγνε, σπήλαιον * ἔχον τὸν Λάζαρον τὸν φίλον σου, * δι' ὃν ἐνταῦθα ἐπεδήμησας, * ὁ πανταχοῦ ὢν ἀκατάληπτος. * ὁ οὖν εἰδὼς τὸ ἄλγος * τῆς ἐν ἡμῖν καρδίας, * ἔχων τὴν ἐξουσίαν, * νῦν ζωοποίησον ἐκ τάφου * τοῦτον τὸν τετραήμερον νεκρὸν, * ὅπως δοξάσῃ σε, εὐσπλαγγνε, * πᾶσα πνοή; * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

ια'. Ἴδεν τότε ὁ φιλόνητος * τὸν συνελθόντα ὄγλον κλαίοντα, * καὶ κινήθεις ἐνεβριμήσατο, * καταργῶν λόγῳ τὸν θάνατον * καὶ πατῶν ἄδου τὴν δύναμιν. * Τάχος οὖν ἤνοιξαν τὸ σπήλαιον, * ὅθεν καὶ ἔπτηξαν τὴν ὄσφρησιν * σκίαν τε αὐτοῦ λογισάμενοι. * Τότε φωνεῖ ὁ πλάστης. * Λάζαρε, δεῦρο

recta sententia et salvo rhythmō, κλαίουσι, ἰκτεύουσι, βλέπομεν, δρώμεν, etc. Utinam alius codex sic emendet: κλαίουσῶν.. ἰκτεύουσῶν.. βλέπουσι.. ἔρῶσι.. ἀνακαινίσει, salvo ubique metro et incolumi syntaxi.

θ. οὖν in C excidit. — f. mel. ποῦ αὐτὸν τὸν νεκρὸν ἐθήκατε. Hic vero θνήξαντα, uti in tr. 15 θνήξαι, et θνήσις in Rom. VI, 14, alia id genus, non tam ad foetorem graecanicum, quam ad plebeios

« et leprosos nitore restituit, istum quoque « mortuum vita renovabit in sua benignitate, « ut orbi universo manifestetur Dominus « sanctus, Verbum Dei increatum, manu pre- « mens Orcum, liberator omnium. »

θ. Ad altissima ergo et inaccessa caeli spatia ubi hominum amator oculos direxit et ad plebem circumstantem, tum prudentibus sororibus ille qui omnem cernit cordis impetum: « Ubi, inquit, posuistis hunc mortuum, iam in pulverem resolutum et escam vermibus factum? Miseranda ab Adam calamitas omni incumbit carni hominis, « neque cessabit, donec iterum caelorum in « nube venerim. » Sit gloria tibi, sanctum, aeternum Dei Verbum, Orci domitor...

10. Fletuum imbrem dum effunderent, cum Domino procedebant Christi germanae discipulae, ita cum fide deprecantes: « Vide « nunc, amantissime, specum, in quo est « Lazarus amicus tuus, pro quo huc iter fecisti, tu qui nullo usquam loco teneris. Tu « ergo videns cordis nostri dolorem, tu qui « potestatem habes, e tumultu vivum fac quae « triduanum cadaver, ut gloriam tibi, o « misericors, dicat omnis spiritus, tu qui « subegisti infernum, liberator omnium. »

11. Vidit interea hominum amator turbam quae convenerat, flentem; et commotus infremuit, qui verbo mortem abrogat et orci calcat potestatem. Illico ergo aperuere speluncam, unde horruere, foetorem, nigredinemque suspicavit. Tum clamavit creator: « Lazare, veni foras, tu in mortis putredine

emortuales titulos et funeream rusticitatem pertinent. — Mox ἤδη iterum additur, tum τε inseritur in seq. v, et paulo infra πάλιν C om.

10. τὸ σπήλ. ἔχοντα Λάζ. C. — νῦν in fine C. om. — praeter penultimos v. alia subdit C, superflua, sed rhythmō aptissima: Κύριε, ἅγιε, ἀναρχε, Λόγε Θεοῦ, quae facilius quam superiora aliunde irrepserunt.

11. Sat est hoc legisse troparium, ut insignis melodus iusta laude salutetur. Vix elegantius

ἔξω, * ὁ ἐν φθορᾷ θανάτου * πρὸς ἀφθαρσίαν ζωηφόρου, * ὅπως φανερωθῆ ἡ πύξις τῆ γῆ * Κύριος ἅγιος, ἀναρχος, * Λόγος Θεοῦ, * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

ιβ. Ἀνω φωνῆ ἀπεφθέγγετο, * καὶ τὸ μὲν πνεῦμα, ὅπερ δέδωκεν, * ἐν τῇ σαρκὶ τάχος ἐπέστρεψεν, * ἀνιστῶν τοῦτον ὁ Κύριος, * καὶ φθορᾶς ἄδου λυτρούμενος. * Ἐδὺ ὁ θάνατος, θεώμενος * Λάζαρον τρέχοντα ἐκ μνήματος, * ὁμοίως ἄδης κατεπλήττετο, * ὅτι ταφῆ φθαρέντι * καὶ τῶν νεύρων λυθεῖσα * πᾶσα ἡ ἀρμονία * ἀνεκαινίσθη· ὡς ἐκ μήτρας, * οὕτως ἐν τῷ μνημείῳ ἐκβοῶν. * Δόξα σοι, ἅγιε, ἀναρχε, * Λόγε Θεοῦ, * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

ιγ. Κράζας φωνῆ παντοδύναμος * τὸν νεκρωθέντα ἀνέζωωσε, * καὶ προσελθὼν ἔφη ὁ Λάζαρος. * Ἰκετεύω, δέσποτα, δέξαι * τοῦ Ἄδᾶμ ταύτην δέησιν. * Ἐλιπερ τῶν χειρῶν τὸ ποίημα, * πταίσαντα ἄδη με κατέκρινας. * γενοῦ ἰλεως, ἀναμάρτητε. * τί ἀπελάθου, χτίστα, * ἔργου τῶν σῶν δακτύλων, * ὄντος σου κατ' εἰκόνα; * Ἀλλὰ ἐξάγαγέ με ἄδου * τάχος τῆς αἰωνίου φυλακῆς, * ὅπως βοήσω σοι. Ἀναρχε, * Λόγε Θεοῦ, * ὁ ἄδην χειρωσάμενος...

ιδ. Ὅτε ταῦτα ἐπακήκοε, * τῶν ἀπ' αἰῶνων ἐμνημόνευσε. * Νεκροῦς μὲν πάλαι ἐξανέστησα, * Ἰωνᾶ δὲ προετύπωσα * τὴν ἐμὴν τότε ἀνάστασιν. * μέλλων γὰρ ἔθνεσιν ἐκδίδοσθαι, * ἄφρεσιν ἅπασιν δωρούμενος. * σταυρῷ καὶ λόγχῃ ἀναιρούμενος, * ἄγξω ἐν τῇ σαρκὶ μου * δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ, * κατὰ τὸ γεγραμμένον, * καὶ ἀναιρήσω τῷ

« ad auctoris vitæ puritatem, ut appareat
« universo orbi Dominus sanctus, æternum
« Dei Verbum, conculcator inferni.... »

12. Sursum vocem edidit, iussitque spiraculum ab ipso datum remeare statim in carnem, excitatque Dominus Lazarum, et ab inferni redimit corruptela. Occidit mors, Lazarum dum videt e tumulo ruentem; eodemque modo expavit Orcus : quippe iacenti in sepulcro vel dissoluta quæque nervorum compago renovata est, ut tanquam ab utero matris, perinde in tumulo clamaret : « Gloria tibi, sanctum, æternum Dei Verbum, Orci triumphator.... »

13. Vociferatus cunctipotens defunctum vivum effecit, exiliensque Lazarus ait : « Supplicum vota solvo, Domine : hanc suscipe Adami precem : Dereliquisti opus tuarum manuum ; lapsus me inferno damnasti : esto misericors, o peccati expers. « Cur oblitus es, o conditor, figmentum tuorum digitorum, ad tuam factum imaginem? Immo eripe me cito ab æterna inferni custodia, ut clamem tibi : Æternum Dei Verbum, domitor inferni.... »

14. Hæc ubi exaudivit, gesta ab ævo Dominus memoravit : « Mortuos quidem olim excitavi, Ionam vero præmisi in typum mei resurgentis, qui gentibus tradendus sum, ut omnibus veniam largiar. Cruce et lancea interemptus, torquebo carne mea draconem hamo sumptum, ut scriptum est, et crucis meæ calamo attollam Adami

alium, ne Nonno quidem excepto, reddidit Io. XI, 33. — αὐτοῦ post sciãν τε suppletur, sed frigidius.

12. Haud displiceat Nonnum audire similia cum solito fastu et impetu canentem :

Ἐξ αἰδοῦς νόστησε φυγὰς νέκυς, ὕψιμον ἄλλην ἀθήσας μετὰ τέρμα βίου παλινάγρετον ἀρχὴν θαμβάλειν, Ἄδης δὲ μάτην παρὰ γέστονι λήθη πανδαμάτωρ ἀδάμαστον ἐδίξετο νεκρὸν ἀλήτην.

— ταφῆ φθαρέντα C. — f. οὕτως ἐν τ. μ.

13. εὐθύς ἐζώωσε C. — πρόσδεξαι. Alicui placeat : δυσωπῶ, δέσποτα, πρόσδεξαι. Vel invito modulo, retinere ἰκετεύω lubet, qua unica voce pingitur redivivus pro Adamo supplex, et lanæ albæ instar et ramorum, funerea lintea et feræ fascias exagitans. — ὄντα σου C. — σοι addimus.

14. Præter superiora ad admirationem sublimia, hoc penultimo trop. universam de typo Lazari doctrinam sive ad Christum sive ad hominum genus referendam esse conficitur. — ἀνέστησα C. —

σταυρῶ μου * τότε τὸν ὀλετῆρα τοῦ Ἀδάμ, * ὅπως βοήσῃ μοι· Ἄναρχε, * Λόγε Θεοῦ, * ὁ ἔδην χειρωσάμενος...

ιε. Ὑψόθεν τότε ἐπέβλεψε, * καὶ τοῦ ἐν ἄδῃ ἐπακήκοε * τὴν δέησιν, λέγων ὁ Κύριος· * Δι' Ἀδάμ σάρκα ἐφόρεσα, * δι' αὐτὸν θνήσκειν ἐλήλυθα· * τούτου οὖν θραύσω τὸ παράπτωμα, * σγίσας τὸ χρέος τὸ βαρύντατον, * ὃ τότε ὄφεις ὑπηγόρευσε· * τοῦ ἐν Ἀδάμ πραχθέντος * παρακοῆ καὶ μόνῃ, * τούτου ἐλευθερώσω, * καὶ ἀποπλύνω σου τὰς κόρνας * ρεῖθροις τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. * Δόξα σοι, ἄγιε, ἀναρχε, * Λόγε Θεοῦ, * ὁ ἔδην χειρωσάμενος.

Ἰωνᾶ C. — f. ob seriem similiter cadentium : ἐκδίδουσαι ἔθνεσιν. — ἀναιρῶ C. — μοι ut supra additur, exigente metro.

15. δι' αὐτοῦ θνήξαι C. cf. tr. 9. — f. mel. ἀποπλύνω τε τὰς. — τούτου refer ad τὸ χρέος, sive τοῦ ἐν ἄδ. πρ. pronomine haud sine vi et elegantia

« exterminatorem, ut is clamet mihi : Æternum Dei Verbum, inferni dominator.... »

15. Desursum demum despexit Dominus, et iacentis in inferno exaudivit preces, aiens : « Adami gratia carnem tuli ; eius ergo, ad mortem veni : eiusdem igitur lapsui me debor, discernens gravissimi debiti titulum, quem olim anguis subscribere fecit ; a favore Adami solam ob contumaciam con tracto, ab hoc te liberabo, tuasque pupilas in Iordani fluminis unda abstergam. » Gloria tibi, sanctum æternum Dei Verbum, Orci dominator liberator omnium. »

reposito, ut fuse Kühner ad Xenoph. comm. lib. II, 1, 18. Valedicit melodus, si nihil deest, pium ad baptismum inter paschalia celebrari solitum oculum dirigens. In sabbato enim ante palmas totum officium de S. Lazaro apud Græcos habetur.

ELIAS.

I.

DE SS. SERGIO ET BACCHO.

Πρὸς τό· Δυνάμει θεϊκῇ.

α'. Σεργίου τε καὶ Βάχχου
τῆς δυαδικῆς
πληρούμενοι χαρᾶς,
ἀνακραζόμεν, πιστοί·
Δόξα τῷ ποιῶντι
ἐν τοῖς ἁγίοις
φοβερὰ καὶ παράδοξα.
β'. Ἡ χάρις σου ἐπισκιάζει

ὑπεραρρήτως δούλω τῷ σῶ,
παντοργέτα Χριστέ,
ἐκκαθαίρουσα πάντα τὰ φυλάξ μου
λόγω καὶ ἔργω,
ὅπως ὀφθῶ σοι
εὐάρεστος ὁ τάλας·
πολλῆς γὰρ γέμω ἀκολασίας,
.....
ἀλλὰ προσδέχου ὡς λάτριν σου,
ἵνα βοῶ σοι εὐλακρινῶς· Δόξα...

1. Sergii et Bacchi gemina cumulati lætitia, sursum clamemus, fideles : « Gloria auctori stupendorum in sanctis operum, a quæ mentem superant. »

2. Gratia tua obumbret servum tuum sublimius quam dici potest, o Christe, rerum

opifex omnium, et emundet quæsumpta polluta sunt meo in sermone et opere, ut gratus tibi ego miser appaream : multa enim lascivia impleor.... Sed accipe me ut famulum tuum, unde puro ad te ore clamem : Gloria...

1. Duo inter veteres Hierosolymæ patriarchas nomine Eliæ insigniuntur; prior a. 518, posterior a. 761 floruit. Unum ex illis melodum fuisse, ex antiquo codice cryptoferratensi constat, in quo canon quidam alphabeticus inscribitur : ἀκολουθία Ἠλία (sic) πατριάρχου ἀλφαθητικῆ, et alibi distinctius : ἀκολουθία Ἠλιοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἀναστάσιμος. Utrum vero ultimus, Cosmæ et Damasceni cœqualis, nostra et plura, eodem auctoris vocabulo ornata, expoliverit, an potius vetustior cogitandus sit, dictu arduum est. Certe nolim ad tertium Eliam, sub initium sæc. X, delabi, cum aurea sint frustula nimis excisa, quæ tandem eruimus e tenebris : immo adeo præstant, ut facile vel pulcherrima Romani carmina superent, neque ipsos atticæ artis magistros, neque ipsummet Diræum vatem dedecent. Unicus codex nobis est corsinius, neque integra videtur servavisse sex troparia, inscripta in hunc modum : Μηνὶ ὀκτωβρ. ζ' τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάχχου, κοντάκιον εἰς τοὺς αὐτοὺς ἁγίους, ἦχ. δ', φέρον ἀκροστιχίδα· Ἠλιοῦ, fol. 4. Cf. *Orient. Christ.* III, p. 175, 302, 380.

1. Proœmium ob brevem concinnitatem statim antiquitatem redolet. Versus metimur iuxta similem modulum in die XXV aprilis, cors. f. 109, ubi alius melodus S. Marci laudes exornat, quæ mox sequentur, p. 317.

2. Modulus δυνάμει θεϊκῇ l. i. male ascribitur tam superiori proœmio, quam prolixo huic tropario, cuius simile in eadem aprilis die dicitur πρὸς τὸ ἐννήσον. Nihil hisce epigraphis obscurius, quum utraque se ad aliquid referat, aut nullibi reperendum, aut certe vetustis melodis antiquius.

— ἐπισκιάζει C. — εὐάρεστος; C, contra rhythmum in cæteris trop. et seq. poemate confirmatum. — Desiderantur v. 9, 10. — λάτριν C. — facile concederem, tetrastichum ante plausum constanter esse dividendum.

3. Θεοῦ. Ps. XVII, 9. — ὡς ἐν πηγμῶν, de re

γ'. Λαμπρύνθητε ἐν τῇ ἐνδόξῳ
 μνήμῃ τῶν ἀθλοφόρων, λαοί·
 ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ,
 ὡς ἐβόα προφήτης, ἀνήφθησαν
 διὰ βασάνων
 ἀνθρακες θεῖοι,
 φωτίζοντες τὸν κόσμον
 τῇ αἴγλῃ ὄντως τῶν θαυμασιῶν,
 φλέγοντες ἐχθρούς·
 δεῦτε, αὐτοῖς κοινωνήσωμεν
 ταῖς ἀρεταῖς, ὡς ἐν πύγμασιν,
 ἀναβοῶντες
 τῷ ποιητῇ· Δόξα...
 δ'. Ἰσχύσατε χριστομιμήτως
 ὡς ἀθλοφόροι νῦν ἐπ' ἐμοί,
 τῷ νοσοῦντι δεινῶς
 κατὰ πνεῦμα ἐπηρεία ὄφρω,·
 καὶ ὡσπερ σφύρα,
 τῆς διανοίας
 τὸ γαῦνον στερεοῦντες,

τὰς βάσεις ὄντως τῇ πρὸς τὸ κρεῖττον
 σφίγξατε ῥοπή,
 ὡς δωροδοταὶ ὑπάρχοντες
 ὑγιεινότετοι ἅπασι
 τοῖς ἐκβοῶσι
 περιχαρῶς· Δόξα...
 ε'. Οὐκ ἐθέλξει Σέργιον πόθος
 τοῦ τῆδε κόσμου διὰ Χριστόν,
 οὐδὲ Βάκχον ζωῆ
 παροικίας προσκαίρου ἀκνήτητος,
 ἀλλ' ἐνωθέντες
 ἀδελφοτρόπως
 συνδίσμῳ τῆς ἀγάπης,
 εὐτολμῶς ἔκραζον τῷ τυράννῳ·
 Ὅρα ἐν δυσὶν
 μίαν ψυχὴν καὶ προαίρεσιν,
 μίαν βουλὴν καὶ εὐθύτητα.
 Αἶρε βοῶντας
 θεοπρεπῶς· Δόξα...
 ς'. Ὑπέκρυψε δολιοτρόπως

3. *Gloriamini in nobili memoria ovantium athletarum, o populi; ab ipso Deo, ut effabatur propheta, per cruciatus quasi divini carbonum succensi sunt, ad orbem illustrandum vero prodigiorum fulgore, quibus hostes comburuntur. Venite, et cum illis adhæreamus in virtutibus, una velut mole compacti et solidi; sursum acclamantes creatori: Gloria...*

4. *Vestram in me vim exerite, Christum æmulati, uti nunc victores decet pugiles, quum sævis animæ morbis deficiam, irridente mihi dracone; vos vero, tanquam malleo, mentis meæ fulcientes lubrica, pedum bases*

scenica dicitur pagma aut tabulatum, iunctis lignis compactum; qua quidem contignatione fiebant machinæ theatri ad multam spectaculi varietatem. At hæc uno verbo græce, latine vix multis audiuntur.

4. *ἐξ ἐπηρείας C, læso modulo. — σφύρα, en altera σύγκρισις pindarica, inter quos igniculos quam friget latina balbuties! In Synaxario memoratur martyrum robur ab angelis confirmatum: ἐξ ἐπιφανείας ἀγγέλων, θείας ἰσχύος καὶ θάρσους ἐπλήσθησαν.*

5. *In ultimis trop. melodus paucis perstrinxit*

prompto impetu ad meliora niti cogite, ut par est vestræ munificentiae, qui sanitatem confertis uberrimam clamantibus festivis buccis: Gloria...

5. *Sergium haud allexit, præ Christo, istiusce mundi amor, neque Bacchum iuvat mansionis fugacis infrugifera vita: sed viventes in unum, more fratrum, in vinculo charitatis, audacter tyranno clamabant: « Vide in duobus unam animam, unum cor, α unum velle et recte agere. Tolle clamantes α divino numine: Gloria...*

6. *Texit pessima fraude arrogans Iudex be-*

duplicem martyrum palæstram, unam coram Maximino imperatore, alteram ad Antiochi præsidis tribunal. Ad priores 4 versus Metaphrastes videtur respexisse, cum ait imperatorem, licet munificum, posthabitu fuisse immortalis regi: μεῖζονα δὲ τὴν παρὰ τῷ ἀθανάτῳ βασιλεῖ καὶ Θεῷ παρβησίαν κτησάμενοι, ατε σκηνὴν μὲν τὸν βίον καὶ παροικίαν, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν εὐτελῶν, ἠγούμενοι. Bolland. VII oct. Acta n. 1.

6. *Dum multa paucis melodus amplectitur, obscurus fit. Ex actis comperimus Antiochum*

τοῖς εὐεργέταις τὰς ἀμοιβὰς
ὁ θρασὺς δικαστὴς,
καὶ προσνέμει τῆς χλαίνης τὸ ἄτιμον.
Ἦ παρανοίας,
ὦ ἀφροσύνης
ἀγνώμονος ἀνθρώπου!
ἀνθ' ὧν γὰρ οὕτως εὐηργετήθη,
λήθη προσρueis,

ὦφθη τοῖς φίλοις ἐπίβουλος,
ὡς ὁ Ἰούδας τῷ κτίστῃ μου·
ὅμως ἐβόων
οἱ ἀθληταί·
Δόξα τῷ ποιούντι
ἐν τοῖς ἀγίοις
φοβερὰ καὶ παρὰδοξά.

neficia ab illis recepta, pro quibus retribuit muliebris tunicæ inverecundiam. Proh dementia! Proh ingrati hominis incogitantia! In vicem eorum quæ accepta relaturus erat,

oblivione præceps, fit amicis insidiator, perinde ac Iudas factori meo. Ast clamabant athletæ: « Gloria facienti in sanctis stupenda « et incredibilia! »

iudicem suam Orientis præfecturam Sergio et Baccho debuisse, sed pro grato animo rependisse sævitiam et contumeliam. De eo siquidem noster hymnus referre videtur, quod acta Maximino tribuunt, nempe iussos martyres fuisse militum exuere et mulierum gestare vestem. Neque ingratus tantum iudex arguitur, sed traditor et apostata, ac veluti Iudas alter: ad hæc vero

silet Metaphrastes, tot rebus aliis prolixior; neque ulla lux erit obscuro huic carmini, nisi integriora acta inveniantur. Ne plura, id argumento sit, quanti vel de re historica cantica nostra æstimanda sint. — προσρueis aperte cod. ab aor. 2. pass. verbi προσρέω. Hesychius: προσρueίντων, προσελθόντων. De quodam helluone Plut. *Amal.* 16: τῶν οἰκετῶν τινος προσρueίντος τῇ τραπέζῃ.

II.

DE S. DANIELE PROPHETA.

Πρὸς τὸ· Δυνάμει θεϊκῇ.

α'. Ἐκ λάκκου τῶν λεόντων
ὁ ἀναγκῶν
ἀνόδυνον, Χριστέ,

Δανιὴλ τὸν θαυμαστὸν,
Ἔρῃσαι τὸν λαόν σου
ἐκ τῶν τῆς Ἄγαρ,
καὶ συμμαγήσου τῷ ἀνακτι.

β'. Ἠλλοίωσε πρεσβυτῶν φρένας

1. Ex fovea leonum tu qui incolumem, o Christe, eduxisti stupendum Danielem, eripe

populum tuum ex sobole Agar, et præliare cum rege.

II. Haud solum ex duabus litteralis HA melodi nomen exsculpsi, sed præter nitorem gravitatemque carminis, tam Danielis nomine quam ipso plausu vel singultu ultimo, ἐκ λάκκου clamare videtur Elias, inter Sarracenos leones angustiiis compedibusque constrictus. Quibus velim statim admoveas similia inter anepigrapha mea, sub n. XXI, ubi crux adversus Agarenos prophetico carmine tollitur. Hæc vero habet corsin. f. 27, inscripta: Μηνὶ δεκεμβρίῳ ιζ', τοῦ προφήτου Δανιὴλ κινδ. ἤγ. δ'.

1. Ibid. πρὸς τὸ· τῇ δυνάμει θεϊκῇ, quem modu-

lum vide infra inter *Anepigr.* n. VII, 2, statimque deprehendes eum esse alius toni VIII, et, quamvis ab initio similis alteri videatur, exire porro in aliena et ampliora. Procemium vero nostrum ἐκ λάκκου verus hirmus est tam præcedentis quam sequentis, nec nisi in ephymniis, ut fit, leviter variatur. Idem notandum de simili poemate inserto p. 317. Tum etiam ubique restituto hirmo ἐκ λάκκου expungenda est falsa librarii inscriptio τῇ δυνάμει θεϊκῇ. — ἀνακτι. Tempore Eliæ II, infausti nominis imperator erat Copronymus; sed usque ad Constantinum VI et Irenem, ortho-

τῶν ἀκολάστων
 Πνεῦμα Θεοῦ,
 εἰσδεχθεῖς Δανιὴλ·
 καὶ διέσωσε ποιων τὴν σώφρονα·
 εἶρε γὰρ τοῦτον
 εὐχρηστον σκευος,
 καὶ δεδείχθη προφήτης
 προβλέπειν ὄντως
 καὶ κεκρυμμένα
 λέγειν προφανῶς
 ἐκ τῆς τοῦ Πνεύματος χάριτος·
 πνεῖ γὰρ οἷς θέλει καὶ βούλεται·
 οὕτως αἰτούμενος κράζει Θεῷ·
 Ῥῦσαι τὸν λαόν σου
 ἐκ τῶν τῆς Ἄγαρ
 καὶ συμμαχῆσον τῷ ἄνακτι.

γ'. Λυμαίνεται τῶν Ἀσσυρίων
 ὁ βασιλεύων
 πόλιν Θεοῦ,
 τὴν Ἱερουσαλήμ,
 καὶ λαμβάνει τὸ θρέμμα αἰχμαλωτόν·
 ὅπερ ἐκτρέφειν,
 ὁ ἀρχισάτραψ
 διώριστο πρὸς τέρψιν,
 ὡς ὄντως ὄντος
 ἐκλελεγμένους,
 ποικίλαις τρυφαῖς,
 ἅς Δανιὴλ οὐ προσέψαυσε,
 ἀλλὰ νηστεύων ἐξήστραπτεν,
 ἅμα τοῖς σύμφροσι κράζων Θεῷ·
 Ῥῦσαι....

2. Subvertit consilia senum lascivorum Spiritus Dei Danieli afflatus, et castam mulierem a pœnis salvam effecit. In illo namque invenit vas aptissimum, eumque ostendit prophetam, qui procul aspiceret vere abscondita, et palam prædiceret, eadem Spiritus gratia : spirat enim quibus vult et quomodo placet. Supplex idem Deo clamat :

« Salva populum tuum ex sobole Agar ».

3. Ignominiose habet rex Assyriorum civitatem Dei Hierusalem et alumnos capit captivos, quos ut enutriet dux satraparum, tanquam exquisite selectos, statuit ad voluptuosas epulas varios cibos quos Daniel respuit : sed ieiunans licet, renidebat formosus cum suis sociis, clamans Deo : Salva....

doxiæ et imperii instauratores, sedem suam Elias retinuit. Post trop. in codice extra hirmum et serism rerum quædam adduntur : τοῦ κε θλιψ. sic.

2. φρένας πρεσβυτῶν C, contra hirmum ἐννόησον,

inter *Anepigr.* VII, 2. — εἰσδεχθεῖς pro medio. — προφήτην C. f. ἔδειξε. — τοῦ προβλ. C. — τὰ κεκρ. καὶ λέγ. C. — κράζειν λαβεῖν C ineptissime.

3. ὄνπερ C.

III.

DE S. ELIA PROPHETA.

α'. Ἡλίαν τὸν Θεσβίτην
 ὁ ἀναλαβὼν
 ἐν ἄρματι πυρὸς
 ἀπὸ γῆς πρὸς οὐρανὸν,
 δός μοι τῆς ψυχῆς μου
 τὸ παραμύθιον
 καὶ τοῦ γήρωσ μου τὸ στήριγμα.
 β'. Οὐκ ἔθλιψε πείνα τὴν χήραν
 ἐν Σαρεφθίχ,
 οὔτε λιμὸς,
 ἀλλ' ὁ παῖς ὁ θανὼν·
 δι' ἐκεῖνον Ἡλίαν ἐμέμφετο·
 Οἴμοι, βοῶσα,
 τί σε καλέσω;
 τροφέα ἢ φονέα;
 ζωῆς δοτῆρα

ἢ τοῦ θανάτου
 πρόξενον ἐμοί;
 πρῶν τοῖς ἄρτοις με ἔθρεψας·
 δός μοι τῆς ψυχῆς μου
 τὸ παραμύθιον
 καὶ τοῦ γήρωσ μου τὸ στήριγμα.
 γ'. Ψυχὴν μου ἀλγύνεις, ὦ γύναι,
 ἀποθρηνοῦσα
 σοῦ τὸν υἱόν·
 συνοδύρομαί σοι,
 καὶ νομίζεις, ἐγὼ τοῦτον ἔκτεινα·
 πάσχεις, συμπάσχω,
 σοῦ θρηνοδύσης,
 καὶ στένω, σου βοώσης
 ὅτι σου τέκνον
 πρὶν ὁ ἐκθρέψας,

1. Eliam Thesbitem tu qui in curru ignis sustulisti a terra in caelum, redde mihi animam meam solamen et senectutis meae fulcrum.

2. Nec fames oppressit viduam in Sarepta, neque esuries, sed natus mortuus; ob illum in Eliam invehatur: « Hei mihi, clamans, « quo te nomine dicam? Altorem ne an occisorem? vitæne auctorem, an lethi præ-

« bitorem mihi? Modo me panibus aluisti: « at redde mihi animam meam solamen et senectutis meae fulcrum. »

3. *Propheta.* « Animam crucias meam, o mulier, dum tuum luges filium: condoleo tibi, etsi censeas me huncce occidisse. Patris, compatiar tibi lamentanti, et angor, dum clamas quod tuum natum, ipsum iam

III. Dignus sane ὁ ψαλμὸς noster, quem alicui melodorum principi ascribas, ac vere regius, qualiscumque sit, psaltes habendus est. Quis vero potiori iure quam Elias cognominem prophetam cecinerit, et quid morer primam in lucem edere poemation, quo nihil elegantius. Nescio enim utrum vel inter classicos bucolicos, ne de christianis loquar, flos venustior eniteat. Moschum dixeris, Bionemve aut Theocritum tam arguta nexuisse colloquia, aut Theum vatem reddivum novis ludere anacreonticis. Inscibitur in unico cod. corsin. f. 135: Ἐτερον κονδάκιον τοῦ προφήτου Ἡλία, ἡγ. δ', cum illa acrostichide: ὁ ψαλμὸς. Neque ultra membranam extendi, neque ullum superesse nominis apicem, quis mecum non lamentetur?

1. Hirrus inscriptus in cod. πρὸς τὸ· ἐκ λάκκου satis diu me fugit, donec incidens in superius fragmentum, animadverti modulum ἐκ λάκκου dissimulari sub mendaci epigraphe τῆ δυνάμει, nec semel huiusmodi fallaciam notavi.

2. Σαρεπτά in V. T. apud LXX, III Reg. XVII, et in Luc. IV, 26. Bis σαραφθα apud Nazianz. BB. t. I, 718; II, 264; sed hic novum et f. inauditum est σαρεφθα. Cæterum vides, inter paucos versus prolixos, melodis solemnes, septem intercidere anacreonticos, et amœna cum varietate, raroque exemplo sibi succedere. — Post βοῶσα plura manent erasa et vacua in codice, quin tamen series rupta sit.

3. γύναι θρηνοῦσά σου τὸ τέκνον C, quæ ad rhythmum reducere oportuit. — μὴ κρᾶζειν ἐμοί C, per-versa sententia.

ἔκτεινα νυτί.

Οἶμοι, λιμῶ ὑμᾶς ἔθρεψα,
πῶς οὖν θανάτῳ παρέδωκα;
Παῦσαι βοῶσα, μὴ κράζεις ἐμοί·
Δός μοι τῆς ψυχῆς μου
τὸ παραμύθιον
καὶ τοῦ γήρως μου τὸ στήριγμα.

δ'. Ἀνάγκη πολλή μοι ὑπέρχει,
ὅτι στερεῶμαι
τοῦ μου παιδός·
θανόντος, λοιπόν
ἐγὼ ζῶσα οὐ ζήσω, ὡ δούλε Θεοῦ.
Πέπτυται τοῦτο,
παύσωμαι ἅμα·
τοῦ ἄστρου γὰρ σβεσθέντος,
σβεσθῆ σελήνη·
μὴ ὄντος ὄρθρου,
μὴ ἡμέρα ἤ·
ρίζης ἐμῆς κλήμα ἔτεμες,
τέμε κάμῃ σὺν τῷ κλήματι,
κτεῖνον, ὡς παύσωμαι κράζουσά σοι·

Δός μοι τῆς ψυχῆς μου
τὸ παραμύθιον
καὶ τοῦ γήρως μου τὸ στήριγμα.

ε'. Λαθοῦσα, ὡ γύναι, τῶν πρώην
δεδωρημένων
σοὶ ὑπ' ἐμοῦ,
ἀτιμάζεις ἐμέ,
καὶ ὀλέσαντα λέγεις τὸν θρέψαντα·
μνήσθητι ὅτι
ἀγεωργήτως,
καὶ μέλα ἀκαμάτως,
ἡ δράξ παρεῖχε
τροφὴν πλουσίως
τῷ τέκνῳ τῷ σῷ·
ὡσπερ δὲ πρέμνον αἰειφόρον,
ἄγγος τὸ ἔλαιον ἔβρυσε·
τούτων λαθοῦσα νῦν κράζεις ἐμοί·
Δός μοι τῆς ψυχῆς μου
τὸ παραμύθιον
καὶ τοῦ γήρως μου τὸ στήριγμα.

ς'. Μὴ γὰρ σου τὰς χάριτας λήθη

« a me nutritum, necaverim nunc. Hei mihi,
« in fame vos alui : ut ergo vos morti tra-
« didi ! Cessa vociferari, neu mihi clames :
« Redde mihi animæ meæ solamen et meæ
« senectutis fulcrum. »

4. *Vidua*. « Multa me necessitas urget,
« quod orbata puero meo sum ; quo mortuo,
« superest ut ego vivens non vivam, o serve
« Dei ! occidit ille, occidam et ego ! extincto
« enim hoc solis sidere, extinguitur luna !
« suppresso mane, dies non sit ! Radicis meæ
« surculum secuisti, seca me quoque cum

4. πολλή μοι ἐστίν ὁ. σ. τοῦ ἐμοῦ C. — Θεοῦ μονο-
syll. ut sæpe. — τοῦτο pluries sumitur omnino δει-
κτικῶς, ac si scenam struxerint cum vetula, sene,
puero, qui fort. inter canendum oculis subiecti
erant. — παύσομαι C. — σβεσθήτω καὶ σελ. C. — ἡμέρα
μὴ ἤ C, in quo etiam ἵν παύσομαι, audaci scriptura,
f. ut satis metro fiat.

5. Λαθοῦσα, et iterum infra, pro λαθομένη,
grave quidem sphalma, tantæ venustati incon-
gruum. Vetus tamen insolentia est, quum in
Theophanis *continuat*. 95, 10 diserte scribatur :

« palmite, occide, ut cessem clamare tibi :
« Redde mihi animæ meæ solatium et senii
« mei fulcrum. »

5. *Propheta*. « Oblita, o mulier, quæ heri
« dederim ego tibi ; me vituperas, interemp-
« torem dicis ipsum altorem. Memento
« quomodo, sine agricola, quin et sine ope-
« ra, pugillus cibum abunde præbuerit filio
« tuo, utque velut stirps semper fructifera,
« urceolus oleum pluerit. Cuius rei imme-
« mor, nunc mihi clamas : Redde mihi animæ
« meæ solatium et senii mei fulcrum. »

οὐδὲ τὴν Θεοδώραν τοῦτο λαθοῦσαν, i. e. μὴ αἰσθα-
νομένην. At vel hoc lubrico exemplo scribendum
esset τὰ πρώην δεδωρημένα, nec metrum obsta-
ret. Rectius infra τοῦτο λαθοῦσα, nisi sit pro
τούτων. Malit vir doctus in utroque loco λησθεῖσα,
cum ἐλήσθη pro ἐλαθόμενῳ usurpetur. Cæterum
cod. pergit : τῶν πρ. δωρηθέντων σοὶ νῦν ὑπ. — πλου-
σίως optime, ut Nazianz. l. 1. ἔθρεψε γήραν πλουσίως
Σαραφίαν. — ἄγγος poeticum pro ὁ καψάκης, lecy-
thus τῶν ο'.

6. παρέδωκα C, omissis ἐγώ. — μνήσθητι σὺ pro

ἐγὼ παρέδων,
 δοῦλε Θεοῦ·
 ἀλλὰ μνήσθητι σὺ
 ὅτι τούτων οὐ μόνη ἀπέλαυσα·
 πρῶτος γὰρ ἦσθα
 ἄρτους ἐσθίων,
 εἶθ' οὕτως τε ἡ τλήμων
 ἐγὼ, καὶ τέκνον,
 ὡς κύων, ἦσθον
 περισσεῖαν σου·
 ἤρχες αὐτὸς ὢν παρεῖγές μοι,
 ξένος ὢν, πάντων ἐδέσποζες·
 καὶ ἀντημείψω μοι σπλάγγνου πληγὴν.
 Δός μοι τῆς ψυχῆς μου
 τὸ παραμύθιον
 καὶ τοῦ γήρωσ μου τὸ στήριγμα.
 ζ'. Ὁ λόγῳ ἐμοῦ τὰς νεφέλας
 στήσας δροσιζεῖν,
 καὶ οὐρανὸν
 ὑετίζεῖν συσχῶν,
 ὑπὸ χήρας νῦν, οἴμοι! συνέχομαι.
 Τῆς Ἰεζάβελ
 θυμοῦ ἐρρύσθητι,

μαχαίρας στόμα φεύγων·
 νῦν δὲ ἐφεύρον
 τῆς χήρας γλώτταν,
 ξίφος δίστομον·
 ἀνασσαν οὐκ ἐδειλίασα,
 καὶ τῆς πτωχῆς ὄρμην δέδοικα·
 βρύχει, ταράττει με, κρῆζουσά μοι·
 Δός μοι τῆς ψυχῆς μου
 τὸ παραμύθιον
 καὶ τοῦ γήρωσ μου τὸ στήριγμα.
 η'. Σιγήσαι με οὐκ εἶ ἀλγος
 τὸ τοῦ μου πένθους,
 οὐτ' ἠρεμεῖν·
 θεωρῶ γὰρ νεκρὰν
 τὴν ἐλπίδα μου, καὶ ὄντως πλήττομαι·
 σὺ τέχα τούτων
 οὐκ ἔσχεσ πείραν·
 πατὴρ οὐ γέγονάς πω·
 διό σοι τέκνων
 τὸ πένθος τοῦτο
 παίγνιον ἐστίν·
 εἶπερ ἐγέννησας, ἔγνωσ ἄν·
 νῦν τῆς πληγῆς πέλεισ ἄμοιρος·

6. *Vidua.* « Tuam minime gratiam oblivioni
 « dedi, serve Dei. Sed memineris tu quod
 « tuis ego sola non fruebar; prior eras, co-
 « medens panes; tun demum misella ego,
 « cum filio, catellæ instar, tua manduca-
 « bam superflua; et quæ mihi suppeditabas,
 « ea ipse auspicatus, hospes licet, omnium
 « dominus eras. Et hoc retribuisti mihi visce-
 « rum vulnus! Redde mihi solatium animæ
 « meæ et senii mei fulcrum. »
 7. *Propheta.* « Ego qui voce mea a nubi-
 « bus cohibui rorem, et cælum ne plueret,
 « prohibui, a vidua nunc, hei mihi, teneor.

« Iezabelis ab ira liberavi me, et aciem ef-
 « fugi gladii: nunc vero incidi in viduæ lin-
 « guam, in gladium bicipitem. Reginam non
 « reformidavi, et pauperculæ impetum pa-
 « veo. Rugitu stridet, turbat me, mihi cla-
 « mitans: Redde mihi solatium animæ meæ
 « et senii mei fulcrum. »
 8. *Vidua.* « Non sinit silere me angor dolo-
 « ris mei, neque solam quiescere. Video nam-
 « que spem meam mortuam, et vere vulneror.
 « Tu profecto horum puerorum nunquam
 « curas expertus es. Filios non genuisti un-
 « quam: ideo tibi hic mæror ludus est. Si

mel. ex leg. metr. XIII. — ἦσθα pro ἧς cum partici-
 p. ut etiam vett. cf. Viger. p. 342 in adnot.
 tum ibid. p. 931 exponitur εἶθ' οὕτως, quod mox
 habes. — τὴν περισσ. C. — με σπλ. id.
 7. μου νεφέλας C. Rectius δ φθέγματί μου. quod
 suadet in seq. tr. 1; aut στόματί μου quod in-
 nuit III. Reg. XVII, 1. — στεριώσας δροσ. καὶ τὸν

ὄρ. C, altera corruptela. — δίστομον καὶ πικρὸν
 θαλάσσης θυμὸν οὐκ... novo turbine, ex quo vir
 doctus dextere expiscatus est ἀνασσαν, restituta
 serie.
 8. σιγήσαι με ex leg. XIII. — τὸ ἀλγ. τοῦ πένθους
 μου, οὕτε ἦρ. C. — τέκνων recte propter liberos,
 genit. obiect. de quo multus Viger p. 878, et

μόνη δὲ μόνον ζητοῦσα βοῶ·
 Δός μοι τῆς ψυχῆς μου
 τὸ παραμύθιον

καὶ τοῦ γήρους μου τὸ στήριγμα

« pater fuisses, noveris; nunc vero expers » clamo : Redde mihi solatium animæ meæ
 « plagæ es. Una ego unicum quærens, ex- » et senectutis meæ fulcrum. »

multa post exempla tum vett. tum in N. T. Marc. XI, 22; Act. III, 16, etc. — ἐγένν. Ἰγνώκας C.

IV.

DE EODEM S. PROPHETA.

α'. Προφήτα καὶ προόπτα
 τῶν μεγαλουργιῶν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
 Ἥλια μεγαλώνυμε,
 ὁ τῷ φθέγματί σου
 στήσας τὰ ὑδατόρρυτα νέφη,
 πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν
 τὸν μόνον φιλόνηρωπον.

β'. Τὴν πολλὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνομίαν,
 ἄμετρον δὲ Θεοῦ φιλανθρωπίαν
 θεασάμενος, ὁ προφήτης ἐταράττετο
 Ἥλιας θυμούμενος,
 καὶ λόγους ἀσπλαγχνίας
 πρὸς τὸν εὐσπλαγον ἐκίνησεν·
 Ὁργίσθητι, βοήσας,

ἐπὶ τοὺς σε ἀθετήσαντας,
 κριτὰ δικαιοῦτατε.
 Ἄλλὰ τὰ σπλάγγνα ἀγαθοῦ
 οὐδὲ ὄλως παρεκίνησε
 πρὸς τὸ τιμωρήσασθαι
 τοὺς αὐτὸν ἀθετήσαντας·
 αἰεὶ γὰρ τὴν μετάνοιαν
 τῶν πάντων ἀναμένει,
 ὁ μόνος φιλόνηρωπος.

γ'. Ὅτε πᾶσαν τὴν γῆν ἐν ἀνομίαις
 ἐθεάσατο τότε ὁ προφήτης,
 τὸν δὲ ὑψιστον οὐδ' ὄλως ὀργιζόμενον,
 ἀλλὰ ἀνεχόμενον,
 κινεῖται πρὸς μανίαν,

1. Propheta et contemplator grandium Dei nostri facinorum, o magni nominis Elia, tu qui verbo tuo nubibus obstitisti imbriferis, deprecator pro nobis unicum amatorem hominum.

2. Tum permultam hominum nequitiam, tumque Dei immensam clementiam ut vidit propheta Elias, commotus est ira plenus, et verba inclementia ad misericordem excivit,

IV. Ecce tibi ultima frustula quæ pene absumsit ævum; quantumvis autem mutila, vix ea primum legenda viro docto commiseram, ut statim eruperit: « Et hæc Elæ forsitan! » Duo priora trop. cum edd. corsin. servat, f. 135, tria ultima taurin. f. 131. Utinam tertius cod. augeat acrostichidem in ΤΟΥ Ἥλιου ἀ!Νος!

clamans: « Irascere in contemptores tuos, « iustissime Iudex. » At boni viscera Dei minime excitavit ad ulciscendum se eorum qui spernebant eum. Semper enim expectat omnium poenitentiam, solus hominum amator.

3. Quando omnem terram sceleribusmersam tum viderat propheta, tumque altissimum minime iratum, sed ea tolerantem,

1. ἀτόμελον carmen dicitur in T, nec nisi cum Rom. cant. XXIV melodia nonnihil concinit, ephymnion vero et alia quædam ad Roman. cant. V et VI respiciunt.

2. τοῦ Θεοῦ δὲ πολλὴν φιλ. C. — προφήτ. Ἥλιας edd. — ἀθετ. σε νῦν C, T. — τοῦ ἀγ. iid. et edd.

3. Ut superius poema totum includitur in uno

καὶ μαρτυρεῖται τὸν εὐσπλαγγχον·

Ἐγὼ καὶ αὐθεντήσω

καὶ κολάσω τὴν ἀσέβειαν

τῶν παροργιζόντων σε·

τῆς γὰρ πολλῆς σου ἀνοχῆς

οὔτοι πάντες κατεφρόνησαν,

καὶ οὐκ ἐλογίσαντο

σὲ πατέρα τὸν εὐσπλαγγχον·

αὐτὸς δὲ, ὡς φιλότεκνος,

οἰκτεῖρεις τοὺς υἱούς σου,

ὁ μόνος φιλόθρωπος.

δ'. Nūn δικαίω ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ κτίστου,
ἀσεβεῖς δὲ τῆς γῆς ἐξολοθρεύσω,
καὶ ψηφίσομαι τιμωρίαν [τῶν ἀνομιῶν].

ἀλλὰ δεδοικα νυνὶ

χρηστότητα τὴν θεῖαν·

δάκρυσι γὰρ ὁ φιλόθρωπος

ὀλίγοις δυσωπεῖται.

Τί οὖν ἐννοήσω πρὸς αὐτόν;

Ναὶ στήσω τὸν ἔλεον,

τὴν ψῆφον ὄρκω βεβαιῶν,

ἵνα τούτοις δυσωπούμενος

μὴ λύσει ὁ δίκαιος

τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν·

ἀλλὰ καὶ βεβαιώσει μου

τὴν κρίσιν, ὡς δυνάστης,

ὁ μόνος φιλόθρωπος.

iracundia insaniit, et contestatus est illum misericordem : « Ast ego imperabo et casti-
« gabo impietatem tibi insultantium : ni-
« miam enim istam facilitatem isti omnes
« contempserunt ; nec iam te misericordem pa-
« trem respexerunt. Tu vero, pro filiis te-
« ner, natorum misereris tuorum, solus ho-
« minum amator.

4. « Nunc iudicabo ego, in loco creatoris,
« et impios e terra exterminabo, et decreto

« decernam pœnas scelerum. Sed vereor
« divinam illam mansuetudinem : paucis
« namque lacrymis placatur amicus homi-
« num. Quid ergo excogitabo adversus eum ?
« en frænum ponam misericordiæ, senten-
« tiam iureiurando firmabo, ne ab istis exo-
« ratus fletibus, iudex dissolvat istiusmodi
« latum decretum, immo corroboret iudi-
« cium meum, uti potens, quantumvis solus
« hominum amator... »

vers. III Reg. XVII, 18, sic nunc omnia recidunt in misericordiam Dei erga impium Achab, III Reg. XXI, 29 τῶν ο' XX, 29.

4. Præter lacunam v. 3, alia in sequentibus hiant : ἀλλὰ δ. τὴν θεῖαν χρηστότητα, ὀλίγοις γὰρ δά-

κρυσι δυσ. ὁ φιλ. alia vero nimis abundant : τὸ ο. δ. πρὸς τοιαύτην ἀγαθότητα, καὶ στήσω. — ἵνα τούτων C, in quo sequuntur verba in futuro, sicut iam vidimus in Roman. XVII, 6, 12, etc.

ORESTES.

I.

DE SANCTO PANTELEEMONE.

- α'. Τὸν ἐν τοῖς ἄθλοις
 ἀήττητον ἀθλοφόρον,
 καὶ ἐν κινδύνοις
 ἀμετάθετον προστάτην,
 πάντες τοῖς ἄσμοσι στεφανώσωμεν·
 ὡσπερ ὀπλίτης χαίρων,
 ἐν οὐρανοῖς αὐλιζέται, [ἡμῶν.
 πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων
- β'. Ὁ δὲ ἡμᾶς τὴν σάρκα φορέσας
 καὶ τεχθεὶς ἐκ Παρθένου
 καὶ σταυρὸν καὶ ταφὴν
 βουλήσει καταδεξάμενος,
 ὁ Θεὸς ὁ διδοὺς γνῶσιν σοφίας
 ἐν ἀνοίξει χειλέων τοῖς σε αἰτοῦσι,
 δώρησαί μοι,
 τῷ πτωχῷ καὶ ἀπόρῳ καὶ τάλανι,
 εὐρύθμως ἐγκωμιάσαι
 τοῦ σοφοῦ ἀθλητοῦ τὰ τεράστια,
 Παντελεήμονος τὰ θαύματα,
 ἃ πιστῶς ἐναθλῶν ἐξετέλεσεν, [ἡμῶν.
 πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων

γ'. Πρέοντος πλούτου καταφρονήσας, *
 καὶ μητρὸς φιλοχρίστου * εὐσεβῶς καὶ θερ-

1. In certaminibus
 invictum athletam,
 et in periculis
 irremotum patronum
 omnes canticis coronemus :
 ut miles ovans,
 coelorum aulam tenet,
 orans semper pro omnibus nobis.
2. Tu qui pro nobis carne sumpta
 ex Virgine natus es
 et crucem et sepulcrum
 sponte amplexus es,
 o Deus, qui sapientiæ das scientiam,
 concede mihi
 pauperi, inopi et misello,
 juxta rhythmī leges celebrare
 sapientis athletæ portenta,
 Panteleemonis miracula,
 quæ pro fide certans peregit,
 orans semper pro omnibus nobis.
3. Fluxas tu despiciens opes, matrisque
 Christo devotæ fidem in imo figens pio fla-

I. Statim post egregias de Elia propheta melo-
 poeias succedit in corsinio mutilum opus sancto
 martyri Panteleemone dicatum, cujus auctor ita
 se prodit, ut latere voluisse videretur, si nihil
 in ἀκροτελευτοῖς desit his litteris OPEΣ. Equidem
 ferunt schedæ meæ, ex innumeris bibliothecis
 corrasæ, extare alicubi canonem de S. Saba ju-
 niore, cujus officium VI februarii in rarissimo
 XII sæc. codice assignatum, nullibi fere hacten-
 us memoratur. Novi præterea, et in eod. codi-
 ce vidi vitam beatorum Christophori et Maca-
 rii, haud minus ignotorum ac neglectorum, in
 compendio scriptam ab Oreste, patriarcha hie-
 rosolymitano, Ὁρέστου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, de

quo mox plura, quem suspicor esse nostrum me-
 lodum. Porro corsin. f. 136 hæc tantum habet :
 Μηγὶ ἰουλιῶ κς', κοντάκιον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος,
 ἡχ. β' πρὸς τό· Τὴν ἐν πρεσβείαις.

1. Celebris est Græcis, die Iulii XXVII, thau-
 maturgus et μεγαλομήτρης Panteleemon, apud La-
 tinos Pantaleo, sub Diocletiano occisus, de quo
 Bolland. Jul. t. VI, p. 397 ; Metaphrastes in *Pa-
 trol. gr.* t. CXV col. 447 sqq.

2. θεὸς monosyll. ut iam toties. — γνῶσι σοφίας.
 Cf. Rom. XI, 33 ; Ephes. VI, 19 ; col. II, 3. —
 καὶ θάμ. C, extra locum et metrum.

3. Περιφραζάμενος. Ex actis rescimur, parentes
 martyris fuisse Eustorgium et Eubulam, patrem

μῶς * τὴν πίστιν περιφραζάμενος, * ἔστις γενναίως πρὸς τοὺς ἀγῶνας, * τῶν εἰδώλων τε πλάνην ἐκστηλιτεύων, * καὶ τοῦ πατρὸς * ἀσέβειαν αὐθις διορθούμενος, * μεγάλως τῇ καρτερίᾳ * τοὺς ἐχθροὺς θριαμβεύων ἐκραύγαζες. * Οὐδὲν χωρίσει με, παράνομοι, * τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ, ᾧ πεπίστευκα, * πρεσβεύων...

δ'. Ἐλαβες οὖν ἐντεῦθεν τὴν χάριν, * καὶ θερμῶς προσεδρεύων * Ἐρμολάφ τινί, * τῷ τότε ἱερατεύοντι, * πρὸς τὴν πίστιν τὴν ἡμῶν τοῖς τούτου * λόγοις μετεκεντρίσθης καὶ νοουθεσίαις, * καὶ τῇ ὁδῷ * ἐρριμένον παῖδα εὐρῶν θνήσκοντα, * ἐχίδνης τοῦτον πνιξάσης, * προσευχῇ σου τὸν παῖδα ἀνέστησας, * τὸ δὲ θηρίον πρὶν ἀπέκτεινας. * διὸ πάντες βοῶμέν σοι ἄγιε, * πρεσβεύων...

ε'. Σὺ περωθεὶς τῷ θεῷ σου ζήλω, * ἴλθες δρόμῳ σπουδαίως, * καὶ λαμβάνεις θερμῶς * τὸ βάπτισμα τὸ πανάγιον. * ἔνθεν ἀρξάμενος τῶν θαυμάτων, * τὸν τυφλὸν ἀνάβλεψαι, καὶ ἐπιστρέψαι * πεποικῶς, * ὑπὸ φθόνου καὶ ζήλου μηνῦσαι σὺ * τοῖς τότε ἀρχιερεῦσι, * μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν τῷ ἀνακτι * Μαξιμιανῷ τῷ ἀλάστορι, * τῷ σε καὶ συλληφθῆναι προστάξαντι, * πρεσβεύοντα θερμῶς ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

impietate ferocem, matrem vero christiana fide pientissimam, quæ puellum tenera ætate orphanum reliquit. — ἔστι C. — ᾧ παράν. C. — οὐ πεπιστ. C. Respicit Rom. VIII, 35.

4. Πίστιν τὴν τούτου C, omisis interpositis. — εὐρῶν παῖδα θνήξαντα C, ut apud Cyriacum, si codici fides, ἀποθνήξαντα, singulari loquela, ob eandem fortasse utriusque provinciam palæstinam, de quo tamen idiotismo lexica silent.

grantique pectore, stetisti promptus ad prælia, idolorum fallacia palam explosa, patris vero impietate in melius reformata, constantiæ tuæ magnum ab hostibus reportasti triumphum, exclamans : « Nihil me, « improbi, a Christo et Deo separabit, cui « meam dedi fidem, orans semper... »

4. Hausisti igitur inde gratiam, teque alacriter ferens ad Hermolaum illum tunc pontificem, eius verbis et monitis ad fidem nostram quasi stimulo incitatus, puerum iam exanimem, in via iacentem, a vipera suffocatum, quam prius occidisti, prece tua redivivum erexisti, unde tibi omnes clamamus : Sancte, ora semper...

5. Nactus alas a divino zelo, cursu alacri prosperavisti, et recepisti sanctissimum baptismum, inde ea auspicatus prodigia, ut visum cæco in melius converso dederis : sacerdotibus posthac ex invidia et odio delatus es, iterumque Maximiano scelesto imperatori, a quo comprehendi jussus es, semper orans pro omnibus nobis.

5. πεποικῶς C. — μηνῦσαι σε C, de qua forma iam notata cf. Roman. VIII, 10, IX, 13, XVI, 10, etc. — πρεσβεύων sic C, nec plura. Quæ si tenuia tibi sint, nec iuvat his supplere ex prolixo Metaphraste, habes delicatum eiusdem martyris præconem, Ioannem Geometram, tum etiam Federicum Morellum, haud ineleganti minerva iambicum interpretem. Rursus hæc fæde mutila sunt. Cf. *Patrol. gr.* t. CVI, col. 902 sqq.

II.

DE S. SABA JUNIORE.

Πρὸς τό· Τῆ ὑπερμάχῳ.

- α'. Εἰ καὶ τὸ σῶμα τὸ ἀγνὸν
λίθος ἐκάλυψε,
ἀλλ' οὐ συνέσχε τὰ φαιδρὰ
σοῦ κατορθώματα·
ὡς γὰρ ἥλιος ἐκλάμποντα, καταυγάζει
μενα]
τὰς ψυχὰς τῶν φοιτητῶν σου, ἐφελκό-
πρὸς ἴσῃν ἀγωγὴν αὐτοῦς
κχι ἄσκησιν, σοὶ κραυγάζοντας·
Χαῖρε, Σάβα μακάριε.
β'. Ἄγγελοι κατιδόντες
τοὺς μακρούς σου ἀγῶνας,

ἐκρότησαν, αἰοῖδιμε πάτερ·
καὶ ἡμεῖς δὲ νῦν οἱ γηγενεῖς,
ἐν φωναῖς ἀσμάτων, τὴν σεπτὴν
μνήμην σου
γεραίροντες, πανεύφημε,
βοῶμεν εὐσεβῶς σοι ταῦτα·
Χαῖρε, ποιμὴν λογικῶν προβάτων·
χαῖρε, φωστὴρ τῶν ἐσκοτισμένων·
χαῖρε, τῶν πεινῶντων
τροφή καὶ ἀνάψυξις·
χαῖρε, τῶν πιπτόντων
ταχεῖα ἀνόρθωσις·
χαῖρε, κλέος καὶ ἀγλαΐσμα
τῶν ἀγίων μοναστῶν·

1. Etsi castum corpus tuum lapis abdi-
derit, non tamen continuit tua splendide ac
feliciter gesta. Solis namque similia fulgori,
collustrant, alliciuntque discipulorum tuo-
rum pectora, pari animo ut vivant et exer-
ceantur, tibi clamantes : « Salve, Saba fortu-
« nate. »

2. Angeli, cum cernerent longa tua certa-
mina, complaudebant, nobilis pater; et

II. Fausta sorte nobis contigit codex in vatica-
nam translatus ex carbonensi bibliotheca, inter
codd. græc. insertus sub n. 2072, membraneus,
sæculo XII potius ineunte quam adulto scriptus,
mirum in modum classico taurinensi ex præci-
puo caractere suo similis. In quo f. 72 legitur pri-
mum de S. Saba juniore officium, et f. 76, alte-
rum de eodem satis prolixum. Neque omittend-
um, vetustissimo more et raro post XI sæculum,
ita seriem rerum in utroque constitui, ut pri-
mum insit κάθισμα, dein κονδάκιον, postea στιχηρά,
tum canones. Qui plures sunt, quinque videlicet,
ut solet apud Carbonenses monachos; unius
vero melodi nomen retinent duo posteriores, in
quorum theotokia, uti mox oculo patet, nomen
Ὁρέστου insertum est; ejusdem esse κονδάκιον, juxta
hos canones positum, consuetudine fere evinci-

nunc nos quoque mortales, voces in hymnis
miscentes, sacram lætabundi recolimus tuam
memoriam, o celeberrime, hanc piam ad te
vocem attollentes :

« Salve, pastor spiritualium ovium. Salve,
« fax in nocte versantium. Salve, esurientium
« dapes et refrigerium. Salve, cadentium
« prompta resurrectio. Salve, decus et splen-
« dor sacrorum monachorum. Salve, tu

tur. Cui præfigitur : κονδάκιον ἦχ. πλδ' πρὸς τό· Τῆ
ὑπερμάχῳ. Melodus igitur famosum Sergii acathi-
stum, haud infelici certamine, æmulatur. Nervos
pulsare videtur juxta sepulcrum, medios inter
Sabæ discipulos, de cujus vita et ætate operæ
pretium erit aliquid infra investigare.

1. In dividendis hujus primi trop. versiculis,
puncta codicis diacritica fere sequimur, ad mo-
dulum potius posterioris quam prioris acathisti
Sergio ascripti. Duo enim ab initio versus, in
archetypo prægrandes, una minuuntur syllaba, et
apte solvuntur bis in versiculos heptasyll. et hexa-
syll. Ultimi autem leviter in cod. exorbitant : Πρὸς
τὴν ἴσῃν ἀγωγὴν αὐτοῦς.

2. Hic plane confirmatur modulus a nobis
utrique Sergii acathisto assignatus. Amplissimæ
porro laudes satis confirmantur ex vita beati in

χαῖρε, δόξαν ἀτελεύτητον
 ὁ λαβῶν παρὰ Θεοῦ·
 χαῖρε, ὅτι καθεῖλες
 τὴν ὄφρυν τῶν δαιμόνων·
 χαῖρε, ὅτι βραβεῖοις
 ἐκοσμήθης ἀφθάρτοις·
 χαῖρε, φωτὸς
 ἀδύτου πληρούμενος·
 χαῖρε, συνῶν
 ἀγγέλων στρατεύμασι·
 χαῖρε, τρυφῆς
 ἀπολαύων ἀρρέυστου·
 χαῖρε, ὁρῶν
 τὸν δεσπότην ἀμέσως·
 χαῖρε, Σάβα μακάριε.
 γ'. Βίον καθηγησμένον
 μετελθὼν, θεηγόρε,
 καὶ σάρκα ἐγκρατεῖα νεκρώσας,
 ἀγρυπνίαις τε καὶ προσευχαῖς
 τῆς ψυχῆς τὸ ὄμμα καθαρθείς,
 ὅσιε,
 ἐδέξω θεῖαν ἔλλαμψιν,
 καὶ ἔψαλεις ἐν εὐφροσύνῃ·
 Ἀλληλοῦ'ιχ.

δ'. Γένος, τρυφήν καὶ πλοῦτον
 νουνεχῶς ἀπέσεισω,
 καὶ μόνον τὸ ἐράσιμον κέλλος
 ἐκ καρδίας ποθῶν τοῦ Χριστοῦ,
 ἐν συντόμῳ δρόμῳ πρὸς αὐτὸν
 ἔφθασας·
 διόπερ, πανσεβάσμιε,
 κραυγάζομεν πρὸς σέ τοιαῦτα·
 Χαῖρε, ζωῆς ὁ πηγάζων λόγους·
 χαῖρε, ψυχᾶς ὁ φωτίζων, πᾶτερ·
 χαῖρε, τῶν δακρύων
 πηγὴ ἡ ἀένναος·
 χαῖρε, χαρισμάτων
 τερπνὸν καταγώγιον·
 χαῖρε, θαυμάτων παραδόξα
 ἐνεργῶν καινοπρεπῶς·
 χαῖρε, πάντων ἐκλυτρούμενος
 παθημάτων τοὺς βροτούς·
 χαῖρε, ὅτι ἐρήμων
 οἰκιστῆς ἀνεδείχθης·
 χαῖρε, ὅτι ὠράθης
 ἀρετῶν στῆλη ἔμπνους·
 χαῖρε, καρποῦς
 τῶν πόνων δρεπόμενος·

« gloriam sine fine adeptus apud Deum. Sal-
 « ve, quia contrivisti dæmonum arrogan-
 « tiam. Salve, quia trophæis decoratus es
 « non perituris. Salve, luminis inaccessi
 « plene. Salve, cooptate angelorum agmini-
 « bus. Salve, deliciis fruens non transituris.
 « Salve, Domini nullo medio contemplator.
 « Salve, Saba fortunate. »

3. Vitam castitate candidam transigens,
 vir Dei vates, carnemque abstinentia interi-
 mens, vigiliisque et precibus repurgans ani-
 mæ oculum, o innocens, recepisti deificum
 splendorem, et cantasti in lætitia : Alle-
 luia.

hoc codice legenda, de qua mox in brevi com-
 pendio. — τρυφῆς. Placet in primis optima me-
 lodi theologia, tum maxime de sanctorum
 prompta beatitudine, male a schismaticis dispu-
 tata, hic vero iterum, iterumque asserta rectis-
 sime. Cf. tr. 3, 4, et III theot. 9, in not.

4. Gentem, delicias et opes prudenter re-
 jecisti, ac solummodo optabilem Christi
 pulchritudinem in corde amanter quærens,
 brevi ad ipsum via festinavisti. Idcirco, vir
 longe venerande, hæc tibi clamamus :

« Salve, verba vitæ effundens. Salve,
 « animas qui collustras, o pater. Salve, la-
 « crymarum fons perennis. Salve, gratiarum
 « suave receptaculum. Salve, qui prodigia
 « stupenda grata novitate facis. Salve, qui
 « mortales ab omnibus expedis ægritudinibus.
 « Salve, quia incola desertorum inventus es.
 « Salve, quia virtutum cippus vivens paruisti.
 « Salve, qui fructus laborum metis. Salve,

3. θεῖαν ἔλλαμψιν, ut infra λαμπρᾶς δόξης, quo
 clarius visio beatifica vix significatur.

4. Ὠράθης, de qua voce durius fortasse inge-
 muī ad Roman. XXIX, 77. Huc etiam recur-
 runt καθωράθης in can. 1 od. 7 trop. 1 officii prioris,
 tum ὠράθης, ὠραθήμεθα in can. 2 posterioris cff.

χαῖρε, Θεοῦ
τὸ κέλλος θεώμενος·
χαῖρε, σκηναῖς
κατοικῶν ἐν αὐλοῖς·

χαῖρε, λαμπρᾶς
ἀξιούμενος δόξης·
χαῖρε, Σάβα μακάριε.

« qui Dei pulchritudinem contemplaris. Salve,
« qui incorporea inhabitas tabernacula. Sal-

ve, qui fulgida dignus gloria factus es.
« Salve, Saba fortunate. »

III.

ORESTIS ΘΕΟΤΟΚΙΑ.

α'. Ὁ ἄνω σὺν τῷ Πατρὶ καὶ Πνεύματι
ὑπάρχων, πάλανγε,
βρέφος ἐκ σοῦ ὄραται καθ' ἡμᾶς,
διὰ ὀκτον ἀμέτρητον
καὶ εὐσπλαγχνίαν ἄμετρον,
σῶσαι βουλόμενος τὸ γένος ἡμῶν.

γ'. Ῥομφαία τοῦ δυσμενοῦς
κατεπληγώθη τὴν ψυχὴν, δέσποινα·
ὄθεν βοῶ· Φάρμακα
τὰ τῆς μετανοίας μοι δώρησαι. πίδα]

δ'. Ἐπὶ σοὶ τὴν πᾶσαν, δέσποινα, μοῦ ἐλ-

ὁ ἀσθενῶν ἀνέθηκα·
ψυχὴν τε καὶ σῶμα
ἴασαί με, δέομαι,
καὶ χεῖρ μοι ἔκτεινον,
καὶ τῶν συμπτωμάτων ἀνάστησον.

ε'. Ἐκ σοῦ ὁ λυτρωτὴς
ἐπεδήμησε, δέσποινα,
ρύόμενος ἐκ θανάτου
τῆς δεινῆς ἀγνωσίας
τὸ γένος τὸ ἀνθρώπινον·

ς'. Σαρκός μου

III. *Salutationes ad Deiparam.*

1. In superis cum Patre et Spiritu vivens, o castissima, puer ex te nobiscum conversatur, per immensam misericordiam et infinitam clementiam, salvum facere volens genus nostrum.

3. Gladio inimici transfossus sum in anima, o domina, ideo clamo: « Pœnitentiæ remedia « tu mihi concedas. »

III. Notum est θεοτόκια post singulas canonis odas annexi, quibus nonnullos juvit melodos sua inseruisse nomina. Orestes unus est ex XXVII, quos inter trecentos et amplius melodos detexi inter hujusmodi ἀπροτελεύτια. Qua de re ipse cod. monet f. 83: Ἐτερος κανὼν εἰς τὸν ὄσιον πατέρα ἡμῶν Σάβαν τὸν νέον, φέρων ἀπροστιχίδα τήνδε· Τὸν ἀγνείας ἐραστὴν αἰνέσεως Σάβαν. Ἐν δὲ τοῖς θεοτοκίοις· Ὁρέστου, ἴχ. δ'. Canon incipit: Τῷ θρόνῳ.

1. Necessarium duxi e singulis odis revocare hirmum, inscriptum in ode I': Θαλάσσης τὸ ἐρυ-

4. Meam in te, domina, totam spem infirmus ego reposui. Et anima et corpore salva me, te deprecor, manumque mihi porrige, et a multiplici lapsu erige.

5. A te redemptor profectus est, o domina, ut a morte immanis ignorantiae eriperet genus hominum.

6. Carnis meae impressiones, o casta, fac quiescere tua vigili tutela, et peccati mei

θραῖον. — in fine cod. τὸ γένος, contra metrum.

3. Juxta modulum: Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί. — κατεπληγώθην sic cod. postulatque metrum quasi a καταπληγῶ, sed barbare pro κατεπλήγην.

4. Ad modulum: Ἐπαρθέντα σε εἰδοῦσα ἡ ἐκκλησία. — v. 4 heptasyll. est, neque obstant duo odæ troparia, in quibus peccatur. Idem in sequenti notandum, nec melodi, sed librarii mendum est: rhythmus in canone rectus esse solet.

5. Modulus est: Σὺ, Κύριέ μου, φῶς. Plurimumque hirmi sunt aut Cosmæ, aut Damasceni.

τὰς κινήσεις, ἀγνή, κατακοίμησον
τῇ σῇ ἀγρύπνῳ πρεσβείᾳ,
καὶ τῆς ἀμαρτίας μου τὰς ἀβύσσους
καὶ τὰ πύθη
ἀποξήρανον, θεοχαρίτωτε.

- ζ'. Τὸν τῆς ψυχῆς μου σκοτασμὸν,
καὶ τὴν τοῦ νοῦς ἀδλεψίαν
νῦν ἀποδίωξον, ἀγνή,
κατανύξεις φῶς μοι παρέχουσα,
καὶ δακρύων πηγάζειν ἀεὶ
ὄχετους, ἵνα ἐκπλύνω τὸν βόρβορόν μου.
η'. Ὅτι σύ μου ἐλπίς καὶ προσφύγιον

ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ, πανάμωμε,
τῶν δυσχερῶν λυτροῦσά με
καὶ παρέχουσα χεῖρα
ἐπικουρίας,
εὐλογῶ καὶ δοξάζω σε πάντοτε.

- θ'. Ὑμῶ καὶ δοξάζω σε, μήτηρ
τοῦ βασιλέως τῶν ἀπάντων,
ὅτι τῆς Τριάδος τὸν ἕνα
Χριστὸν τεκοῦσα,
ἐν δύο φύσει,
Θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον,
καὶ ἐνεργεῖαις δυοῖ σέβομεν.

vortices libidinesque exsicca, o Dei gratia plena.

7. Caliginem animæ meæ mentisque cœcitatē nunc dispelle, o casta, compunctio-nis lucem mihi præbens et jugem flebilium rivorū fontem, ut lutum meum extergam.

8. Quia tu, mea spes ac refugium in nocte et die, o tota sine macula, me a calamita-

tibus liberasti, et præbuisi manum opitulatricem, tibi benedico semper, teque glori-fico.

9. Tibi hymnus, tibi gloria, mater regis omnium, quia unum de trinitate Christum genuisti in duplici natura, quem Deum simul et hominem cum duabus voluntatibus ado-ramus.

6. Hirmus est : θύσω σοι, μετὰ φωνῆς.

7. Juxta modum : Ὁ διασώσας ἐν πυρὶ. — male variatur v. 5 in ejusdem odæ tropariis.

8. Ad illud : Λυτρωτὰ τοῦ παντός.

9. πρὸς τό· Ἄλλος ἀχειρόμητος. — f. τεκούσης gen. absol. melius quam nominat. Accedat pro coronide primum ultimæ odæ troparium, inter cætera theologicum :

Βλέπεις, πάτερ, ἅπερ ἐπόθεις,
ὡς δυνατὸν ἦν καθορᾶν σε,
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἤδη,
τὴν τῆς Τριάδος
διδιδότῃτα,
καὶ σὺν ἀγγελίοις πάντοτε
μέλπεις τὸν αἶνον τὸν τρισάγιον.

IV.

EJUSDEM ΘΕΟΤΟΚΙΑ.

α'. Ὅλον μου τὸν βίον
ἀσώτως βιώσας,
ὄλωσ κατάκειμαι
πτῶμα ἐξάϊσιον,

παρθενομήτορ Μαρία,
ἐξανάστησόν με, δέομαι,
καὶ πρὸς φῶς ὀδήγησον
τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ.

1. Integram meam vitam quum in perdi-tione vixerim, totus jaceo turpi ruina, o virgo mater Maria; erige me, precor, et ad

lucem fac me pergere divinorum Christi mandatorum.

3. Libera me, sanctissima Dei genitrix, a

IV. Alter canon, in fine mutilus, inscribitur f. 85 : Ἐτερος εἰς τὸν ὄσιον πατέρα ἡμῶν Σάβαν τὸν

νέον, φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε· Ὑμῶ γεγηθῶς τὸν φρασφόρον Σάβαν ἤχ. πλβ'. Incipit : Ὑψιστε.

- γ'. Ῥῥσαί με, παναγία,
μητροθεε,
παθῶν τῆς ἀτιμίας,
καὶ τῆς πικρᾶς ὀδύνης
τῆς αἰωνίου κολάσεως,
ὡς παρρησίαν ἔχουσα
πρὸς ὃν ἐκύησας,
Ἰησοῦν, τὸν μόνον Κύριον.
- δ'. Ἐν σοί, παρθένε,
ἀντίθημι
τὴν ἐλπίδα ἐμοῦ·
ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας
διάσωσόν με, δέομαι,
μητέρα τοῦ Θεοῦ,
ἀπὸ πάσης ἀνάγκης
καὶ περιστάσεως.

- ε'. Σὺ τῶν πιστῶν καταφυγή
ἐν πειρασμοῖς,
δέσποινα παναγία
καὶ θερμὴ προστάτις καὶ ἀντίληψις
πρὸς Χριστὸν ὑπάρχεις ἐκέσποτε·
διὸ δέομαι, ἀγαθὴ,
πρόσθηθι, ῥῥσαί με
πρὸς τῆς γέννης
καὶ σκότους τοῦ ἀφεγγοῦς
ταῖς ἰκεσίαις σου.
- ς'. Τάξεις τῶν ἀγγέλων
καὶ τῶν βροτῶν μακαρίζομέν σε,
ὅτι τέτοκας Χριστὸν ἀσπύρωσ,
εὐλογημένη Μαρία,
ἐλπίς καὶ προστασία τοῦ γένους ἡμῶν.

voluptatum ignominia et ab acerbitate
amara æterni supplicii, ut quæ fiduciam pos-
sideas apud genitum tuum, Jesum solum
Dominum.

4. In te, Virgo, statuo spem meam : in
anima et pectore totum me, supplex oro, Dei
mater, salvum fac ab omni necessitate et
angustia.

5. Tu fidelium es refugium in discrimini-

1. Hirmus est : Κύματι θαλάσσης.

3. Hirmus est : Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων

4. Ἐλπίδα μου cod. contra modulum. Hirmus est :
Τὴν ἐν σταυρῷ, et in primis amœnus, nec piget
describere primum troparium, utpote historicum :

Ἡ θεὸς χάρις
προχειρίζει σε
ἡγεμόνα πολλῶν,
καθὼς πατήρ προσέφη,
ὁ μέγας ὄντως ἅγιος
καὶ θαυματουργὸς
Νικήφορος, ὃ χαίρων
σὺ ἐματήθευσας.

bus, sanctissima domina, tuque strenua
patrona et præsidium es semper apud Chri-
stum. Idcirco precor, o bona, adesto, tuis
suffragiis ab igne gehennæ et nocte obscura
eripe me.

6. Te nos agmina angelorum et hominum
beatam prædicamus, quia peperisti sine se-
mine Christum, o benedicta Maria, spes et
tutela generis hominum.

5. Hirmus est : Θεοφανείας σου, Χριστέ. — Nec
superiori impar.

6. Hirmus est : Ἄδυσσος ἐσχάτη ἀμαρτιῶν. Initio
ode VII excidit reliquum officium, injuria tem-
poris, nullo, vereor, alio codice resarcienda. Vix
quidem melodus ex nostris laciniis æquo jure
æstimandus est; tam vero in his canonibus quam
in tribus cæteris, immo in triplici ἀκολουθίᾳ, idem
neque ultimi subsellii melodus arguitur, ac licet
nonnulla in officio de S. Macario magis offende-
rint, eumdem facile totius operis conditorem Ore-
stem existimabam.

V.

DE S. MACARIO JUNIORE.

α'. Τῷ Θεῷ ἀπὸ μητέρας
ἐκλεγεμένος,
ἠκολούθησας χαίρων
ἐν τῇ ἀσκήσει,
τὴν οἰκουμένην
λαμπρύνας τοῖς θαύμασιν,
καὶ τὰς ἐρήμους
πυκνῶσας τοῖς πλήθεσι,
τερατουργῆ Μακάριε·
διὸ ὑπὲρ ἡμῶν
δυσώπει τὸν Κύριον.

β'. Τράνωσάν μου τὴν γλωτταν, παμμακάαρ,
πρὸς τὴν σὴν ὑμνωδίαν,
ἀνυμῆσαι πιστῶς

τοὺς ἄθλους καὶ τοὺς ἀγῶνάς σου,
τὴν στάσιν τὴν πένυχον διόλου,
ὀλονύκτοις εὐχαῖς τε προσκαρτεροῦντα·
τοῖς φοιτηταῖς
ὑποδείξας τὴν ὁδὸν τοῦ πορεύεσθαι
ἀμεταστρέπτω πορείᾳ,
ὁδηγῶν εἰς λιμένα σωτήριον,
ὡς τέκνα τούτους ἐδίδαξας,
ἐκπαιδεύσας τοῦ κράζειν ἀλόγῳ φωνῇ
διὸ ὑπὲρ.....

γ'. Ἄνωθεν ἔχων τὴν θεῖαν χάριν
καὶ οὐράνιον δόξαν,
τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ
ἀπὸ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ,

1. A Deo ex utero electus, latus absolvisti vitam asceticam, orbem illustrans miraculis, ac solitudinem densa replens multitudine, o prodigiorum opifex Macari; ideo pro nobis deprecare Dominum.

2. Pande mihi linguam, beatissime, ut hymnos de te cum fide modulatus, dicam tuos pugilatus et labores, tuas per totam

noctem vigiliis, nocturna dum percurris precum exercitia, discipulis tuis iter ostendens indefesso gressu terendum, ducens eos ad tuta littora, uti filios erudiens docensque clamare voce fatigari nescia: Ideo pro nobis...

3. Cœlitus habens Dei gratiam, supernamque gloriam, illi concessam ex utero matris

V. S. Macarii officium, cæteris præmissum, inscribitur f. 68: Μητὶ δεκεμβρίῳ κ', ἡ κοίμησις τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ νέου τοῦ ἐν Σαλερῖνῳ.

1. Item f. 69: κονδάκιον ἤχ. β', πρὸς τὸ Ἥλιου ἐμιμήσω. Hic modulus idem prorsus est, ac ille Theodoro Studitæ solemnibus: τῷ Θεῷ ἀπὸ μητέρας, ipsumque initium Noster refert ἀποτολεξεί. — F. 70. τὸν Θεόν pro rhythmō.

2. Iterum noster incipit ab ipsis Romani verbis in famigerato hymno sanctorum apostolorum, quem quidem supra in n. 1 Orestes adhibet. πένυχον διάνιον sic corrupte cod. — ὀλονύκτοις melodo placet, ac rescribitur in can. 1 officii II. — ἀμεταστρέπτω, qua voce Plutarehus utitur. — ἀλόγῳ cod. satis rara hactenus nostris melodis dictio.

3. Pedestris sane melodia, quam vix veteris melodiæ alumnis tribuam; accentus enim nimium

pervertitur. Congesta autem sunt participia vel ab optimis inter Byzantinos.

Nunc de Saba juniore, de Macario ejus fratre, de Christophoro utriusque patre, pauca ex codice carbonensi. Christophorus, civis Siculus, a loco Colossis dicto, Calam duxit uxorem ex qua filios suscepit, Sabam et Macarium. Ab archangelo Michaelē ter in somno monitus, opes, munera, domum reliquit, petiitque monasterium S. Philippi in Argyro, *Cltisma* nuncupatum. Cujus præses Nicephorus, sanctitate clarus, quum videret novum monachum ad majora promptum, suasit ei arctiorem solitudinem, in qua vetus a ruinis excitavit fanum S. Michaeli dicatum. Fama ejus crebr. scente, maxime inter consanguineos, duo filii primum, deinde uxor sæculo nuntium dederunt. Ecce autem Saraceni irruere, palabundi agros et oppida, pulsus denso agmine incolis, ac

οὗτος ἀκμάσας τῇ ἡλικίᾳ,
ἐκαρτέρει ἀπαύστως τῇ ἐκκλησίᾳ.
πίστει δεκτῇ
ὑπακούσας εὐρύθμως τῷ θείῳ Σάβᾳ,
ἀμέμπτω διδασκαλίᾳ.

Ἐξ αὐτοῦ ὁ σοφὸς κυβερνώμενος
ὁδῶ εὐθείᾳ πορεύεσθαι,
καὶ λιμένα γαλήνης κατέλαβε,
διὸ ὑπὲρ ἡμῶν
δυσώπει τὸν Κύριον.

suæ, is juvena florens, strenue in ecclesia militavit, cum grata fide, sub egregia divini Sabæ norma puraque doctrina obediens : a

quo sapiens ille directus est ad ambulandum in plana via, et tranquillum ad littus appulit ; ideo pro nobis...

dira fames desævire. Surgens Christophorus cum suis ac multo populo, e Sicilia transfretavit in Calabriam, relictisque turbis in littore, se cum monachis recepit in Mercurii Eparchiam, ubi in multis mulierum et virorum monasteriis vita angelica florebat. Ambustis densæ sylvæ ilicibus, Christophorus locum fecit sibi ad erigendum alterum S. Archangelo sacrarium. Multosque accersivit sive novitios sive hospites, quibus ut imago sacra præluxit. Subiit interea vehemens illi desiderium videndi Romam. Monachis igitur præfecto Saba, quem olim Nicephorus jam designaverat, per mare iter arripuit, ac sedata procella, pervenit in Urbem, ac veneratus est coryphaeos apostolos, sacras basilicas et innumera martyrum sepulcra. Tum ad sua reversus, irruentibus ex Sicilia Agarenis, senex cum Saba suisque transiit in Latinianam regionem, juxta amnem Signium et ædes S. Laurentii, ubi grandævus obiit. Quum paulo post uxor Cale in Domino quievisset, ambo a filii commissi sunt sepulcro, non paucis miraculis insignito.

Sabas igitur, adhuc vivo patre, jam monachis præerat, quos triplex in agmen instruxit, alios vitæ solitariae segregatos, alios in cœnobium cooptatos, alios quasi mediam ineuntes viam (ἕτεροι δὲ μιγαδι στοιχοῦντες κανόνι). Ipse vero cunctis

tam virtute quam miraculis præstantior, in morbos, in belluas, in elementa vires exe. uit. Signium amnem furentem oratione compescuit. Ursum agros devastantem verbo mansuefecit et expulit. Sæpe plebem in fame nutritiv. XXV monachos peste interimendos præmonuit, mortique paratos accinxit. Ægros sanavit, concurrentes e Syracusa, Tauromenio, Caieta, Amalphi, et variis cœnobiis vicinis et aliunde, ut nomen ejus undequaque circumferretur. Ter, quaterve usque Romam perrexit : quæ quidem itinera fusius infra describuntur, lectoremque fortasse haud injucunda varietate recreabunt. In ultimo itinere obiit Romæ, dum apud monachos S. Cæsarii hospitaretur, die VI februarii.

Abbas fuit tertius a condito aut restituto S. Laurentii monasterio, Macarius, Sabæ frater, suis haud impar animi virtutibus aut charismate miraculorum. In primis videtur habuisse discretionem spirituum, multumque animarum emolumento et suorum, extraneorumque emendationi per decem ab obitu fratris annos, allaboravit. Præfecto quodam Luca in quartum abbatem, ad meliora transmeavit, die XVI decembris. Quo tandem anno, quove sæculo, aut qua ætate, priusquam dicere aggrediamur, membranas iterum carbonenses scrutemur.

VI.

S. SABÆ ROMANA ITINERA ET OBITUS.

Καὶ τῇ τῶν ἀποστόλων συνεργίᾳ, τὰς Ταύρακίνας καταλαβόντες, τῷ λιμένι προσίσχουσι, κάκει καταλιπόντες τὴν ναῦν. Ἔστι καστέλλιον, Ἄλβανὸς ὀνομάζεται τῷτο,

Ita cooperantibus apostolis, appellentes Teracinam, protendunt ad littus, et ibi navem relinquunt. Est quoddam castellum, cui nomen Albanum, haud procul a veteri Roma si-

1. ἀποστόλων. Paulo ante multis refertur quomodo duo senes, apostolis Petro et Paulo simi-

πλησίον τῆς πρεσβυτέρας ὑπάρχον Ῥώμης· ὁδοιποροῦντες ἀφίκοντο, καὶ τοὺς ἐκεῖσε θείους περινοστών ὁ Σάβας ναοὺς, κατησπάζετο. Καὶ δὴ καὶ τῷ τοῦ μάκαρος Παγκρατίου τοῦ Ῥώμης πολίτου σηκῶ προσελθών, ὥστε τὸ ἀθλητικὸν αὐτοῦ λείψανον προσκυνῆσαι, ὄρᾳ λαοῦ πλήθος ἀριθμοῦ κρεῖττον ἔνδον τοῦ θείου νεώ. Οὐ μέσον ἀνὴρ τις ἀκαθάρτῳ δαίμονι χύτοχος ἦν, σιδηραῖς δεδεσμημένος ἀλύσει· ὃς παρευθὺ κυνὸς ἀναλαβὼν ὑλακὴν, ἀκόσμως ἄγαν ἐβόα... Καὶ δεινῶς ἐκεῖνου περιστροβούντος καὶ καταταρβάζοντος, πρόσσειν ὁ πολὺς τὴν ἀρετὴν Σάβας τῷ πάσχοντι, καὶ τὸ ἐκεῖνου πρόσωπον τῷ ἐν τῇ σορῷ Παγκρατίου τοῦ μάρτυρος διαχρίσας ἐλαίῳ, καὶ τὸ σταυρικὸν αὐτῷ σημεῖον ἐπιβαλὼν, φυγεῖν τὸ πονηρὸν ἐκεῖνο παρεσκύεσε πνεῦμα· καὶ τῷ μεμνηνῶτι τὸ σωφρονεῖν παρασχόμενος, κατὰ τὸ λεληθὸς, ὡς εἶχεν, ἑαυτὸν ὑπέξαγαγὼν, ἵνα μὴ τὴν κενὴν φανείῃ δόξαν θηρώμενος, πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἄπεισι πολιν, καὶ πρῶτον μὲν τῷ τοῦ κορυφαίου ναοῦ προσελθών, τὴν αὐτοῦ θήκην μετὰ πολλῆς ὄσης τῆς πίστεως κατησπάσατο, ἔπειτα δὲ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου, καὶ τῶν ἐκεῖ καλλινίκων μαρτύρων, καὶ τὸν τῆς ψυχῆς ἀφοσιωσάμενος πόθον, τῷ τοῦ ἀρχιστρατήγου σεμνεῖῳ πάλιν μετ' εὐχαριστίας ἑαυτὸν φέρων δίδωσιν.....

Τῆς τῶν Φράγκων κατ' ἐκεῖνον καιρὸν γενομένης ἀφίξεως, ἠνίκα Ῥωμανὸς, ὁ τὴν ἀξίαν πατρίκιος, Ἰταλίαν διέπειν ἐπετράπη καὶ Καλαβρίαν, πολλὰ τῶν τῆς Λαγγοβαρδίας φρουρίων καὶ καστελλίων διὰ τὴν τοῦ ῥηθέντος ἀφέλειαν Ῥωμανοῦ, πρὸς ἀποστασίαν ἐχώρησε· καὶ τῶν ἀποστατῶν εἰς συναπισμὸν ἑαυτῶν τὸν ῥῆγα προσκαλουμένων, δεινὴ τις ἀθυμία τὴν τοῦ Ῥωμανοῦ ψυχὴν ἔθραττε, καὶ πάντα λίθον, ὡς ἐξῆν, τὸ δὴ λεγόμενον, οὗτος ἐκίνει, ὥστε δυνηθῆναι τὸν ἄνδρα κατασοφίσασθαι καὶ πείσαι μένειν ἐπὶ

tum : pergentes iter, huc pervenerunt, et inde divina perlustrans sanctuaria, ea Sabas venerabatur. Tum etiam accedens ad sacrarium beati Pancratii, civis romani, ut athleticas ejus exuvias veneretur, videt populi turbam numero superiorem intra sacrum templum : in cujus medio erat homo impuro vexatus dæmone, ferreisque vinculis constrictus. Qui statim, canis assumens latratum, multum indecore clamabat.... Dum is convolveret et conturbaret omnia, potens virtute Sabas patienti accedit, et vultum ejus unguens cum oleo sepulcri martyris Pancratii, et crucis signum addens, fugandum curavit immundum istum spiritum, et reddidit insanienti sanam mentem. Ac se clam, quoad potuit, subducens, ne videretur vanam captare gloriam, se ad Romanorum urbem contulit, ac primum pergens ad coryphæi Petri templum, ejus thecam, quanta fide valuit, salutavit, deinde et beati Pauli ædes, et martyrum ibidem victoria celebrium, expletoque animæ desiderio, ad Archangeli fanum, cum gratiarum actione, se recepit.

Facta sub hæc tempora Francorum expeditione, quando Romanus, tunc dignitate patricius, commissus est Italiæ regendæ et Calabriae, multa Longobardorum munimina et castella, ob dicti Romani incuriam, in defectionem abierunt. Cumque hi qui defece- runt, suum in auxilium regem Francorum convocarent, vehementer animum despondit Romanus, mente exagitatus, omnemque lapidem, ut aiunt, quantum valuit, movebat, unde posset hominem consiliis circumvenire et suadere ut in regione sua maneret. Exo-

les, navem conscenderint, ac remos et gubernacula tenuerint. Ex cod. p. 25 sq'.

2. περιστροφῶν pro περιστροφῶν paucis exemplis innotuit.

χώρας αὐτοῦ. Ἐδεῖτο τοιγαροῦν τοῦ θαυμασίου τούτου πατρὸς ἀπελθεῖν καὶ διαπρεσβύσασθαι καὶ πρὸς ὁμόνοιαν ἐλκύσαι τὸν ῥῆγα. Καὶ ὡς μηδὲν ἐπιδεχόμενος νοχελῆς, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἀπῆει. Ἡπερ ἐπιδημηκώτος αὐτοῦ, καὶ πρὸς ὃν ἀπέσταλτο σπεύδοντος εἰρηνεύσαι, τὴν Καλαβρίαν πλὴν οἱ τῆς Ἄγαρ γόνου καταλαβόντες, ἀδελφὰ τοῖς προτέροις ἀνομήμασι διεπράττοντο, οὓς μὲν ἡσθηδὸν ἀναιροῦντες, οὓς δὲ πρὸς δούλιον ἄγοντες ζυγόν, οἱ μᾶλλον τούτῳ καθυποβάλλεσθαι ἄξιοι. Ἀμείλει καὶ διεκωλύθη μὲν τὰ τῆς ἀγάπης γενέσθαι· βαθὺν δὲ στρατὸν ὁ ῥῆξ ἐπαγόμενος κατὰ τὸν Ἰσμαηλιτῶν, πρὸς Λαγοβαρδίαν ἐχώρει. Ὁ δὲ μακχάριος Σάβας εἰς Ἀμάλφην ἐπανακάμψας, ἡσυχίᾳ κατὰ τὴν σπῆλαιον, ὑπερέκνω τῶν ἀτραπῶν ὑπάρχων, προσέκειτο.....

Ὁ δὲ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς ῥῆξ τῶν Φράγκων ἔλαβεν τὸν υἱὸν τοῦ πρίγκιπος τοῦ ἐν τῷ Σαλερίῳ εἰς ἐνέχυρον ἐπὶ ἔτη πολλὰ, καὶ ἦν ἐκεῖ κατεχόμενος, ὡς δίκην ὀψίδος ὄμηρα ἐν Φραγκίᾳ. Ὁ δὲ πρίγκιψ ἰδέετο τοῦ μακχάριου μετὰ δακρύων πολλῶν, ὅπως ἀπέλθῃ πρὸς τὸν ῥῆγα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐξέλθῃ τοῦ γαλεποῦ δεσμωτηρίου. Εἶξεν οὖν ὁ εὐσυμπάθης τῇ παρακλήσει αὐτοῦ, καὶ δὴ ἀπέργεται πρὸς αὐτὸν ἐν Ῥώμῃ τῷ τηλικαῦτα ἐπιχωρίζοντα ἐν αὐτῇ. Καὶ τοῦτον ἰδὼν, καὶ ἀσπασόμενος, τὸ ὀφειλόμενον σέβας ἀπένειμεν κατὰ τὴν εἰωθυῖαν αὐτῷ συνήθειαν. Αὐτὸς δὲ, ὡς εὐγνώμων υἱὸς, λόγοις οὖν διδασκαλικοῖς καὶ παρακλητικοῖς χρησάμενος ὁ θεὸς πρεσβύτης πείθει τὸν ῥῆγα δοῦναι αὐτῷ τὸν υἱὸν τοῦ πρίγκιπος· ὃν λαβὼν ὁ αἰοιδίμος ἤγαγε τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ὁ δὲ τοῦτον μετὰ χαρᾶς καὶ θυμῆδίας ἀπάσης δεχόμενος, τῷ Θεῷ εὐχαρίστησεν, καὶ τοῖς ποσὶ τοῦ ἁγίου προσκυλινοῦμενος, ἀπελογεῖτο τοιαῦτα· Τί σοι ἀνταποδώσομεν, τίμιε πάτερ, ὑπὲρ τοῦ τοσοῦτου κόπου, ἀνθ' ὃν ἡμᾶς εὐηργέτησας; ἀντιμετρήσαι σοι

ravit igitur mirabilem hunc patrem, ut abiret legatione functurus, et regem ad concordiam attraheret. Hic vero, qui nihil unquam cum socordia suscepit, Romam profectus est. Quo dum peregrinaretur, ac properaret ut illi ad quem mittebatur, pacem proponeret, iterum Agareni in Calabriam irrumpentes, gemina prioribus sceleribus flagitia cumulabant, alios confertim trucidantes, alios in servitutis jugum adigentes, cum ipsi multo magis talia pati mererentur. Impeditus quidem est caritati suæ satisfacere, sed rex copiosum exercitum ducens adversus Ismaelitas, in Longobardiam profectus est. Beatus autem Sabas, ad Amalphim secedens, in quodam specu, hominum rebus sublimior, quieti sacræ vacabat...

Rex autem Francorum, supra memoratus, filium principis Salernitani acceperat in pignus pro pluribus annis, eumque tenebat ut obsidem, in Gallias transferendum. Is vero princeps beatum virum cum multis lacrymis deprecabatur, ut proficisceretur ad regem et filium suum a duro carcere eriperet. Morem igitur gessit humanissimus vir his precibus, et recta perrexit Romam, ubi tunc rex commorabatur. Qui ut senem vidit, salutavit eum et pro solemnī ipsius consuetudine, debitum ei honorem præstitit. Is vero, cum esset boni consilii filius, ac divinus sacerdos, sermonibus doctrinā et suadela plenius usus, regem adduxit ut filium principis sibi redderet : quem sumptum inclytus vir ad patrem reduxit. Et ille cum omni lætitia et animi exultatione excipiens illum, ac pedibus sancti viri provolutus, alloquebatur eum in hunc modum : « Quid tibi rependemus, venerande pater, pro tanto labore, proque tuis erga nos beneficiis? Retribuat tibi Dominus dignam tuis curis mercedem, ut divina novit bonitas. »

3. F. ἀνθρώπων. — Φράγκων. Ex cod. p. 32. Sic Græci tam Germanos quam Gallos vocabant.

Κύριος μισθὸν αὐτόρρη κατὰ τὸν κόπον σου, καθὼς ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης ἐπίσταται.

Τοῦτο τοίνυν μαθὼν καὶ ὁ τῆς Ἀμέλειης πατρίκιος, ἔτι τοῦ μακαρίου τῷ Σαλερινῷ ἐνδημοῦντος, καταλαμβάνει πρὸς αὐτὸν ἐκέισε, καὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καταπτώμενος, μετὰ οἰμωγῶν καὶ δακρύων ἐποτυῖατο, πρὸς αὐτὸν ἀναβοῶν· Ἐλέησον καὶ με, τιμιώτατε πάτερ, καὶ σβέσον μου τὴν φλόγα τῆς λύπης καὶ συμφορᾶς, καὶ καθάπερ ὠκτείρησας ἐπικαυφθεὶς πρὸς ἔλεος τὸν τοῦ Σαλερινῷ πρίγκιπα, καὶ ὑπεξήγαγες τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῶν χρονίων καὶ ἀφύκτων δεσμῶν, ἱερώτατε. Ἦν γὰρ καὶ ὁ τούτου υἱὸς ὄμηρα πρὸς τὸν αὐτὸν ῥῆγα, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν καὶ ὁ πρότερος ἐκρατεῖτο. Ὁ δὲ θαυμάσιος καὶ μέγας Σάββας ὁρῶν αὐτὸν οὕτως ἐλεεινῶς ὀλοφυρόμενον, ἔπαθέν τι κατὰ ψυχὴν ὑπὸ τῆς φιλοσυμπαθοῦς αὐτοῦ συνειδήσεως καὶ κατοικτεϊρήσας αὐτὸν ὁ σοφὸς λόγους παρακλητικοῖς τοῦτον παρακαλῶν ἐνουθέτει μὴ ἀγεννῶς οὕτως φέρεσθαι τοῖς ἀμέτροις τῶν θλιβερῶν· οὐ γὰρ προσέκειε σε ἄνδρα τυγχάνοντα τοῖς τῶν γυναικῶν τεκμηρίοις ἀλῶναι, ἀλλὰ μάλλον ἐπιβρυφὸν ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ τὰ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ εἰς πέρας ἀγχαί. Ὁ δὲ μάλλον ἐπέκειτο θερμότερως ἀντιβόλων, ἵνα μὴ τοῦ ἰδίου σκοποῦ ἀποτύχη· ὁ δὲ μέγας ὁρῶν ἑαυτὸν οὕτως ὀχλούμενον ὑπὲρ ἐκεῖνου, ἠνιάτο· ἔδυσσφραεῖ, τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς ἐννοῶν γῆρας

De S. Saba et Oreste excursus historicus.

Quantum nova sint, quæ superius legisti, perspicies, si conferas quam pauca, obscuraque et contraria de hisce rebus dixerint, quicquamque nostra hactenus summis labris attigerunt, scilicet: C. Cajetan. *vitzæ SS. Sculor.*, t. II, p. 100; R. Pirri *Sicilia S.*, t. II, p. 1437, ed. 1782; P. Rodota *Dell' origine etc.*, t. II, p. 77, 106, 107; Piazza, *Emerolog.*, t. I, p. 116; Ughelli *It. sacr.*, t. VII, p. 72. In quibus vix sancti nominantur, ac semel tantum tres simul; per-versa autem temporum ratione, referuntur ad a. 893; vel 990, 995, 1005, immo etiam ad a. 1093. Certum porro est trium sanctorum virorum

Interea id ubi rescivit Amalphitanus patri-

cius, dum adhuc Salerno beatus vir hospitaretur, ibidem ad eum accessit, ac procumbens ante pedes ejus, cum ejulatu et lacrymis supplex orabat eum, clamans: « Mei quoque miserere, venerabilis pater, tristitiæ et calamitatis meæ extingue incendium, sicut miseratus es, inclinatusque ad compatiendum principi Safernitano, et reduxisti filium suum a longa et aspera captivitate, o sanctissime vir. » Nam filius ejus obses erat apud eundem regem et pro simili causa, pro qua alter retinebatur. Mirandus ille magnusque Sabas, videns quantum is miserabiliter angustaretur totus, aliquid humani patiebatur, præ intima mentis benignitate ac pietate motus; vir sapiens illum consolatus, hortabatur ne minus nobiliter malorum immanitatem ferret. « Non enim virum decet cum muliebri desperatione animum spondere. » Quin imma tuam in Dominum potius jacta sollicitudinem, qui puerum bonum in finem deducet. At ille vehementius urgens instabat, ne ab intento scopo excideret. Magnus autem vir, cum adeo turbatum se hac de re cerneret, ingemiscebat, reluctabatur, ob capitis sui canitiem et corporis imbecillitatem; erat epim grandævus et plenus dierum.

patriam esse Siciliam; provinciam cataniensem, locum natalem græce καλασσέων; quem Rodota italice interpretatur *da Colisano*. Vetus monasterium S. Philippī de Argyrō R. Pirrius l. l. non omisit. De aliis S. archangeli Michaelis et S. Laurentii in variis locis, nihil apud Ughellum, de re monastica veteri parcissimum, invenitur. Mirum in modum sæc. IX et X, floruisse constat græca Calabriae monasteria, eoque confluisse sanctos exules, non solum e Sicilia, sed e Græcia et toto Oriente. Primum cogitaveram de ætate Caroli M., memor ipsi traditam fuisse in obsidem, post Francorum victorias, Grimoaldum filium Arichis, Longobardorum in Benevento ducis. Re maturius perpensa, satius est delabi ad Othonum tempora, qui multa conflixere cum du-

καὶ τὸ τοῦ σώματος ἀδρανὲς, ἦν γὰρ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν. Ὡς οὖν εἶδε τὸ ἐπιμονον καὶ καρτερικὸν τοῦ ἀνδρός, εἶπε τὸ σεβχσμιον ἐκεῖνο καὶ θεῖκὸν πρόσρημα. Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω.

Ὀλίγου δὲ τινος χρόνου παροικωκός ὁ κατὰ πάντα κινούμενος ὑπὸ τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιῦ Πνεύματος, ὄρᾳ θεῖαν τινὰ ὄψιν, μνηύουσαν αὐτῷ τὴν τε ἀνάρρυσιν τοῦ παιδὸς δι' αὐτοῦ γεγενῆσθαι, καὶ ὅτι δεῖ σε πάλιν ἐν Ῥώμῃ φοιτῆσαι κάκει τὸ πέρασ τοῦ βίου λαβεῖν· ἦν γὰρ τοῦτο αἰεὶ προσευχόμενος διὰ παντὸς ὁ αἰοιδιμος, ὅπως ἐκεῖσε τὸ πέρασ δέξεται τῶν ἐπιπόνων καὶ μακρῶν ἀγώνων αὐτοῦ.

Ταῦτα τοίνυν χρηματισθεῖς κατ' ὄναρ, ὡς εἴρηται, διανίσταται τοῦ ἰδίου καθίσματος, καὶ γνωρίσας τοῖς περὶ αὐτὸν τὸ φανέν, πάντα πρὸς σύστασιν καὶ ὠφέλειαν ψυχῆς

cibus Salernitanis, quos tunc temporis dixere *Longobardorum Gentis principes* (Muratori *Annali* a. 978).

Abs re non erit meminisse, a. 971, Romæ celebratas fuisse nuptias inter filium Othonis magni et Theophaniam, ab aula Constantinopolitana profectam, cum locupletissimis muneribus, inter quæ S. Panteleemonis multæ exuviæ, postmodum Coloniam translatae, quæ dum per Italiam ovantes circumferrentur, pietatem simul et venam melodorum Græco-italorum ita fortasse excitarunt, ut facile inde poemata quædam orientur.

Romanum Patricium, supra memoratum, a. 985, teste Lupo Protospatha, Græci imperatores Calabriae præfecerunt.

Inter aulicos, gratissimus erat Othoni utrique et Theophaniæ Johannes, archimandrita calabrensis et abbas Nonantulanus, factus a. 989 Placentinus archiepiscopus. Ipsum esse reor, ad quem S. Sabas in ultimo itinere romano confugit; tum etiam autumo nullam aliam reginam quam Theophaniam ad funus b. viri accessisse. Cum autem notum aliunde sit Theophaniam obiisse a. 991, inter hunc et alterum a. 989, S. Sabæ transitus videtur tuto statuendus esse. Decem vero post illum anni quibus Macarius fratri suo superstuit, ad exitum sæc. X ducent.

Tandem considerans tenacitatem constantiamque hominis, hanc sacram divinamque sententiam pronuntiavit: « Fiat Domini voluntas! »

Intercepto pauco tempore, assuefactus moveri in omnibus a divino et vivifico Spiritu, divinam vidit quamdam visionem monentem eum fore ut puer ab ipso liberaretur, et præterea: « Oportet te pergere Romam, et « ibi finem vitæ accipere. » Idipsum erat quod insignis homo assidue deprecabatur, ut ibidem finis laboribus longisque certaminibus imponeretur.

Ita certior factus in somno, ut dictum, surgit e suo strato, et manifestans comilibus suis quod ostensum est, omnia ad spirituales fratrum conditionem et utilitatem

Hinc emendandum esse colliges annum emortualet B. Lucæ Carbonensis, cui morituro adfuisse S. Sabam, tum constat ex coevo carbonensi biographo, tum ex testamento quod Lucas alter, quartus a priore abbas, a. 1057 exegit, cujus ego manibus tenui authenticum instrumentum. Frustra igitur et inepte mortem S. Lucæ Ughellus reduxit ad a. 893, præpostere autem Bollandistæ differunt ad a. 993 vel 995. Cf. P. Æmilii Sanctorii *Histor. mon. carbon.* apud Ughell. l. c. Bolland., t. VI, octobr. p. 332; *mai* t. III, p. 26; *mart.*, t. II, p. 26; *jul.* VI, p. 406; Muratori *Annali*, t. V, p. II, ed. Rom. 1752, annis laud.

Nunc de biographo et melodo Oreste, alia dicenda manent, quæ multo minus fortasse expectaveris.

Nemini suspicio, opinor, incessit fictitiam esse una cum suo auctore historiam, tot factis, locis, viris, nominibusque singularibus insignitam. Adde quod graviore ausu, fabula confirmaretur triplici officio ad normam publici cultus exacto, in quo multa superius relata nec pauca miracula fidelibus ex ambone credenda proponerentur. Immo unum esse disertum melodum sincerumque biographum, cuique patebit conferenti cum vita trium beatorum sive officii primi *στυχηρὰ* quæ incipiunt *πᾶθῶν*, can. 1, od. V, tr. 3; od. VI, tr. 2; sive officii secundi can. 1, od. I, tr. 2; od. V,

τοῖς ἀδελφοῖς διαταχόμενος καὶ νουθετήσας αὐτοὺς ἱκανῶς, φυλάττειν τε τὸν κανόνα ἀπαρασάλευτον, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἀτρόπως διατηρεῖν, καὶ τῷ μετ' ἐκεῖνον ὑπέκειν αὐτοὺς κατὰ τὸν τῆς ἱπακοῆς λόγον, εἶχετο τῆς ἐπὶ Ῥώμης φερούσης ὁδοῦ χαίρων ὁμοῦ καὶ ῥωννύμενος, καὶ διανύσας τὸ τῆς ὁδοπορίας μῆκος ἐν σπουδῇ τε καὶ προθυμίᾳ, ἀπεδόθη τῇ Ῥώμῃ ἐν τῷ σεπτῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἀγίου Καισαρίου· καὶ μεταστειλόμενος τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην, ἄνθρωπον ὄντα πρῶτον τοῦ ῥηγός, καὶ τὸ τῆνικαῦτα ἐν Ῥώμῃ τυγχάνοντα, τὰ τοῦ παιδός αὐτῷ ἀντίθησιν· αὐτίκα γοῦν ἐκεῖνος ἀποστείλας διὰ ταχυδρόμων εἰς τὸν ἐν ᾧ ὑπῆρχεν τόπον ὁ παῖς τοῦ ἀγαγέσθαι αὐτόν.

Τοῦ δὲ θεοφόρου πατρὸς μικρὸν ἀρρώστῆσαντος, ἐκεῖτο ἐπὶ γῆς τὰ τελευταῖα πνέων, καὶ παρὰ τῆς ἄνω χορδοστασίας ἐπιζητούμε-

tr. 2, 3; od. VII, tr. 2; sive officii tertii can. 2, od. III, tr. 2; od. IV, tr. 3; od. V, tr. 1, 2; od. VIII, tr. 2; can. 3, Orestis nomine notati, od. VI, tr. 2; od. VIII, tr. 3; can. 4 eiusdem nota insignis od. III, tr. 3; od. IV, tr. 1, 2; od. V, tr. 2; od. VI, tr. 2.

Historiam præterea commendat biographi nomen clare scriptum fol. 56 a tergo: Ὁρέστου πατριάρχου Ἱεροσολύμων βίος ἐν ἐπιτομῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν Χριστοφόρου καὶ Μακαρίου. Neque credas alium esse ἐπιτομῆς scriptorem, alium Sabæ biographum. Qui enim compendium exaravit, non solum multa ex præcedenti historia ad verba refert, et aliquando fusiore calamo, sed disertè utrumque opus se condidisse assertit, his verbis in epitomen insertis f. 66: ὁ δὲ βίος αὐτοῦ (S. Sabæ scilicet) καὶ τὰ σημεῖα καὶ θαύματα ἐν ἑτέρᾳ πραγματείᾳ ἐγράφη κατὰ τὸ ἐγγωροῦν ἡμῖν, κακεῖ τοὺς φιλαρίτους τῶν ἀκροατῶν παραπέμπομεν τὴν ὠφέλιαν καρπωσομένους.

Accedit illud quod tam insignis biographus est testis rerum oculatus, et cum heroe Saba conversatus est. Statim enim post eius obitum subdit: Ταῦτα μὲν ἑατέον διηγεῖσθαι τοὺς τότε παρατυγχάνοντας, καὶ θεατὰς γεγεννημένους τῶν τοιοῦτων φρικτῶν καὶ παραδόξων σημείων, ὅτινες πείσωσι πάντας, καὶ πληροφορήσωσι τὴν θεάρεστον αὐτοῦ ἀρετὴν τε καὶ πολιτείαν· ἡμεῖς οὖν ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων καὶ μεγάλων θαυμάτων ὀλίγα ἀναλιξάμενοι, γραφῇ παραδώκαμεν.

disposuit, eosque singulariter monuit, ut regulam servarent firmiter, et mandata sua sine mutatione custodirent, et successori suo subjecti manerent secundum obedientiam. Tum se viæ commisit ducenti Romam, hilaris et roboratus, emensoque longo itinere cum festinatione et alacritate, Romæ exceptus est in venerando S. Cæsarii monasterio, et accedens ad piissimum episcopum Joannem, qui primus vir erat apud regem Francorum, et Romæ tunc temporis versabatur, negotium pueri illi commisit. Is ergo, nulla mora, destinavit promptum cursorem ad locum ubi puer erat, ad eum reducendum.

Interea deificus pater, graviter ægrotans, humi decubuit, quasi ultimum exhalans spiritum et a supernis choris beatorum expostu-

In alio loco scriptor non solum se coæqualem testatur, sed ipsa indole verborum se Palæstinum prodit et Hierosolymitanum. Plura prætermitto quæ a Iosepho Iudæo in describenda fame semel et iterum iisdem verbis recepit. Sed aliam audi amœniorem historiolum ὄντως τοπικὴν, f. 51: Ὁδὸς τοίνυν ὁ θεοπέσιος Σάβας ἔρωτι τὴν ψυχὴν πυρπολούμενος, ἐπὶ χρόνον συχόν, ὅπως εἰ δυνατόν ἦν αὐτῷ, πρὸς τὰ ἅγια πορευθῆναι Ἱεροσόλυμα, καὶ προσκυνῆσαι τοὺς αὐτόθι σεβασμίους καὶ ἱεροὺς τόπους, τοῦτο τοίνυν, ὡς εἴρηται, ἐπὶ πολλὴ κατὰ ψυχὴν ὠδίνων τὸ πῶς ἄρα τῆς ἐφέσεως τεύχεται καὶ ἡσθεῖη τοῦ ποθομένου... Ἐν μιᾷ οὖν προσεχυομένου αὐτοῦ, καὶ τὸν Θεὸν ἐκτενώς περὶ τοῦτου ἐκλιπαροῦντος, εὐθέως ὁρᾷ ἑαυτὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει, καὶ τοὺς ἀγίους καὶ σεβασμίους τόπους καὶ ἅπαντας προσκυνούντα, τὸν τε ζωηφόρον θεῖον καὶ ἄχραντον τάφον, καὶ τὸν ἅγιον καὶ σεβαστὸν Γολγοθᾶν, ὃς ἐστὶ κρανίου τόπος, καὶ τὸ περιβόητον καὶ κοσμοπόθητον ὕψος τῶν ἐλαιῶν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἅπαντα σεβάσμιον τόπον, ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἡμῶν ἅγια παθήματα κατεδέξατο ὑπομεῖναι τῆς δόξης ὁ Κύριος, καὶ ἐρ' οὐδ' περιέργων τὰ φρικτὰ αὐτοῦ ἐπετελεῖ μυστήρια· καθὼς ἐκ τοῦ ἀφουδοῦς ἀκήκοα στόματος, διηγουμένου, ὡς ὁ θεῖος ἀπόστολος προηγόρευεν· εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν.

Omnia igitur eo conspirant, ut melodum nostrum inter patriarchas Hierosolymitanos, ipso codice vaticano jubente, quæramus. Ecce autem, ipso in hoc tempore, et certe ab anno 996 ad a.

νος· ἐπειγομένου τοίνυν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐκδη-
μίας τοῦ σώματος, ἤτειτο τὸν Θεὸν ὁ μακά-
ριος δοῦναι αὐτῷ προσθήκην ζωῆς, ὅπως
ῥύσῃται τὸν εἰρημένον παῖδα τῶν χρονίων
καὶ ἀφύκτων δασμῶν, καὶ πρὸς τὸν ἴδιον πα-
τέρα ἐξαποστείλῃ· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. Τῶν γὰρ
σταλέντων ταχυδρόμων ἀφικομένων μετὰ τοῦ
παιδῶς, ἔκειτο ἀφωνος ὁ πανόλβιος ἐπὶ ἡμέ-
ρας τινάς· τοῦ οὖν συνήθως ἔχοντος ὑπηρετεῖν
τῷ μακαρίῳ, ἱσταμένου καὶ θρηνοῦντος τὴν
ἐκδημίαν αὐτοῦ βοῆν ὀδυνηράν· ὧδέ πως
ἀφιέναι, ὦ πάτερ ἱερώτατε; ἰδοὺ πάρεστιν
ὁ παῖς, δι' ὃν τὸν κόπον τὸν τοσοῦτον κατέ-
λαβες καὶ ὑπέστης. Αὐτίκα γοῦν τοίνυν ἐκεῖ-
νος ἀκούσας αἰσθηθῆναι τε καὶ διεγερθῆναι,
καὶ χεῖρας καὶ ὄμματα πρὸς οὐρανὸν ἐκπετά-
σας εὐχαριστηρίους φωνάς προσεπεῖν τῷ
Κυρίῳ· Εὐχαριστῶ σοι, φησὶ, Κύριέ μου
Ἰησοῦ Χριστέ, ὅτι ὑπήκουσάς μου τοῦ τα-
πεινοῦ, ἵνα μὴ ἡ διακονία μου γένηται ἀπρόσ-
δεκτος ἐνώπιόν σου. Εἶτα λαβόμενος τῆς
χειρὸς τοῦ παιδῶς, παρέδωκε τῷ τοῦτον μέλ-
λοντι διασώζειν πρὸς τὸν πατέρα τὸν ἴδιον,
εἰρηκῶς αὐτῷ· Ταύτη τῆ ὥρᾳ τῆς πόλεως

1012, sedet in throno S. Jacobi unus ex maximis
optimisque apostoli successoribus, duplici nomine
insignitus, Jeremias *Orestes*. Collatis inter se
scriptoribus Orientalium, Græcorumque et Lati-
norum, fide dignissimis, traditur *Orestes* ex regia
familia Saracenorum oriundus fuisse; cui frater
erat *Arsenius* patriarcha Melchitarum, et germana
soror christiana uxor *Asizi*, in *Ægypto* Sultani,
e stirpe *Fatimidarum*; soror et ambo fratres vi-
dentur e Saracenicâ superstitione ad Christum
feliciter transiisse. Quo liberius novam fidem
Orestes et *Arsenius* discerent et profiterentur,
opibus non destituti, vela dare potuerunt usque
in *Calabriam*, interque discipulos S. *Sabæ* coo-
ptari. Cum inter nostros melodos *Arsenius* qui-
dam succedet mox, suspicio facilis est, utrumque
fratrem tam hymnis quam moribus sanctis, in
choro melodorum Italo-græcorum floruisse; sa-
crisque studiis ad ferendam pontificum, immo
martyrum palæstram, accinctos fuisse. Constat
enim, favente *Azizi* Califæ potestate, *Orestem* in
Solymorum patriarcham provectum fuisse. Anno
autem 996, patris in locum successus est *Hachem*,

latus; et quum præceps agi videretur trans-
itus corporis, sanctus Deum rogabat, ut
auctarium vitæ sibi concederet, donec dic-
tum puerum liberaret a diuturnis, durisque
vinculis, eumque proprio patri remitteret,
quod re vera factum est. Missi enim
prompti cursores quum reverterentur, co-
mite puero, jacebat sine voce beatus vir a
multis diebus. Unde qui solitum illi præsta-
bat famulatum, stabat, lamenta edens su-
per transitum ejus ac flebilem vocem :
« Siccine te jam abire, o sacratissime
« pater? en adest puer, pro quo tot la-
« bores assumpsisti et tulisti. » Illico ergo,
audita hac voce, cœpit resumere sensus et
expergefieri, manusque et oculos ad cælum
tollens, verba gratiarum mittere ad Domi-
num : « Grates habeo, inquit, tibi, Domine,
« Jesu Christe, quia humilem me audivisti,
« ne coram te vacuum maneret ministerium
« meum. » Deinde puerum manu prehensens,
tradidit eum illi qui salvum ad patrem duc-
turus erat, dicens illi : « Hac ipsa hora
« discede ab urbe, postquam ego vidi pue-

tertius *Fatimidarum*, quem etiam *Mahumetani*
scriptores atheum vocant et usque ad rabiem in-
sanum. Exarsit in Christianos bellum atrox :
strage et internecione dissipari fideles; aras su-
brui, comburi templa, ipsas S. Sepulchri ædes
solo æquari; in primis viros sacros vexari et tor-
queri, ne excepto quidem avunculo tyranni, ve-
nerando *Oreste*, qui tunc fortasse vocatus est
Hieremias, ut tantæ calamitati lamenta solveret.
Non fletus tantum, sed exemplum dedit omnibus,
usque dum flagris cæsus, ustus lampadibus, oculis
avulsis, cæcus ab impio nepote in *Babylonem*
Ægyptiorum duceretur, ubi capite truncatus est.
Fama martyrii usque in Occidentem ita pervasit,
ut in latinis nonnullis martyrologiis ejus festum
ad diem XV vel XVII maii ascriberetur. Cf. *Le-*
quien Orient. Chr., t. II, p. 474; *Papebroch.*
Tractat. de Patriarch. Hierosol. n. 186-188;
mai t. III, ad diem XV, p. 441.

Tanto pontifici, inter melodos et scriptores
hactenus ignoto, assignanda videntur opera se-
quentia :

1° *Vita S. Sabæ junioris*, in cod. carbon.

ἔξελθε, ἐμοῦ θεωροῦντος τέκνον, καὶ πρὸς τὸν ἀποστείλαντά σε πορεύθητι ἐν εἰρήνῃ. Τούτων τοίνυν ἐξεληθέντων καὶ πορευομένων, ἀνακλίνας ἑαυτὸν ὁ αὐοίδιμος, γέγονε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ φαιδρὸν καὶ κατηγλαϊσμένον ὡς ἥλιος, καὶ τὸ· Εἰς χεῖράς σου, Κύριε, τὸ πνεῦμά μου παρατίθημι, τελευταῖον εἰπὼν, τοῖς ἀπάγουσιν αὐτὸν ἀγγέλοις οὐκ ἀηδῶς ἐναπέψυξεν, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενος, τὴν πίστιν τηρήσας, τὸν δρόμον τελέσας, ἀπεκδεχόμενος τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον.

Γίνεται δὲ, κατὰ ταύτην τὴν ὄραν τῆς ἐκδημίας αὐτοῦ, συνδρομὴ ὄχλων πολλῶν καὶ ἀναριθμητῶν, οὐ μόνον τῶν ἐν μοναχικοῖς κατηριθμημένων ἀνδρικών ἀγωνισμασιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τέλει προϋχόντων ἀνδρῶν, καὶ τῶν μιγάδων τινὲς ἅμα γυναῖξί καὶ παιδίοις, ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ ῥηγὸς γυναῖκα, ἀκούσασαν τὸ καινὸν τοῦτο καὶ παρὰδοξὸν θέαμα, συνελθεῖν καὶ προσπεσεῖν τῷ ἁγίῳ λειψάνῳ.

f. 1 : Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα τοῦ νέου. Incipit : Οὐκ ἀνδρῶν παλαιῶν.

2° Vita SS. Christophori et Macarii, ibid.

. 56 : Ὁρέστου πατριάρχου Ἱεροσολύμων βίος ἐν ἐπιτομῇ τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Χριστοφόρου καὶ Μακαρίου. Incipit : Πάντοτε μὲν ὁ Θεός.

3° Officium S. Macarii, ibid. f. 68 : Μηνὶ δεκεμβρίῳ κ' ἡ κοιμησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ νέου τοῦ ἐν Σαλερίνῳ, in quo cathisma, stichera 9, condakion et canon supra descriptus : Τοῦ σεπτοῦ, et photagogicon.

4° Officium S. Sabæ; ibid. f. 72 : Μηνὶ φεβρουαρίῳ ς' τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα τοῦ νέου, in quo

« rum, et ad mittentem te revertere in « pace. » Dum illi abirent et carperent iter, inclinatus vir insignis recubuit; factus est vultus ejus splendens ac rutilans, ut sol, et novissimam vocem emittens : « In manus « tuas, Domine, commendo spiritum meum, » deducuntibus eum angelis, haud ægre expiravit : ut qui bonum certamen certavit, fidem custodivit, cursum consummavit, coronam adeptus est justitiæ.

In ipso transitus illius momento turbarum immensus factus est concursus, non eorum modo qui monasticis annumerantur commilitonibus, sed qui dignitate eminebant, et nonnulli magnates cum mulieribus et pueris, quin et ipsa regis uxor, audita novi et stupendi spectaculi fama, convenit ac sancto coram corpore prona visa est.

cathisma, stichera 3, canon Τῷ ἀρρήτῳ, cum acrostichide : Τὸν ἐν μονασταῖς εὐκλεῖ μάλπω.

5° Aliud de eodem officium, f. 76 : Εἰς τὸν αὐτὸν ἕγιον Σάβαν, in quo insunt 2 cathismata, κονδάκιον ut supra, stichera 6, canon 1 paracliticus et alphabeticus Ἀμαρτιῶν. — can. II Τῶν ὑπὲρ, cum acrostichide : Τὸν θαυμάτων γέμοντα δοξάζω Σάβαν (deest trop. litteræ ξ). — can. III Τῷ ὀρόνῳ, de quo supra. — can. IV : Ὑψίστα, ut prænotatur.

6° κονδάκιον de S. Panteleemone in cod. corsin. f. 136. Nec plura mihi suppetunt. Manum de tabula.

ARSENIUS.

I.

DE SS. CLEMENTE PP. ET PETRO ALEX.

Πρὸς τὸ Ἐπεφάνης.

Ad modulum : *Manifestatus es.*

- α'. Ἐκκλησίας ἄσειστοι
καὶ θεῖοι πύργοι,
εὐσεβείας ἐνθεοὶ
στῦλοι, ὄντως κραταῖοι,
Κλήμης σὺν Πέτρῳ πανεύφημοι,
ὑμῶν πρεσβείαις
φρουρεῖτε τοὺς ἀπαντας.
- β'. Ἀπεριτρέπτῳ καὶ στερῶ
ἐν τῇ ὁμολογίᾳ
οἱ λάμποντες ἐνθέως
καὶ φανέντες ἀφράστως,
σήμερον χαίρουσιν ὁμοῦ·
Κλήμης, τὸ ὠραῖον
κλῆμα ὄντως τοῦ Χριστοῦ,
τὸ τρέφον κόσμον βότρυσι·
Πέτρος δὲ, ἡ ὠραία καὶ ἄθραυστος
πέτρα τῶν δογμάτων·
τοῦ σωτῆρος οἱ δὲ ἄμφω
τῆς χάριτος
οἱ ἐνθεοὶ μύσται·

1. Ecclesiae vos immobiles
ac divinæ turres,
pietatis deifica
fulcra pervalida,
Clemens cum Petro, ambo insignes,
vestris precibus
nos omnes tueamini.
2. Indeclinabili et firma
fidei confessione
divinitus fulgentes,
coruscantesque ineffabiliter,
hodie simul collætantur :
Clemens, splendidus ille
ac verus Christi palmes,
mundum racemis nutriens ;
ac Petrus, lucida et integra
dogmatum petra :
ambo porro salvatoris
gratiam
cœlitus interpretati.

I. Dubium movi, an hic melodus frater sit Orestæ, idemque patriarcha Melchitarum, ut habet celebris Arabum chronographus Elmacin in *Histor. Sarracenor.*, lib. III, c. 5, ubi ea referuntur quæ supra rescripsimus. At hæc Orientalium negotia et tempora tam densa caligine involvuntur, ut quasi neglecto unius profani scriptoris testimonio, ne nomen quidem Arsenii in serie patriarcharum sæculi XI inveniatur. Cæterum Ægyptium et Antiochenum melodum, inter italos degentem decuit vovere cantica quæ preferimus, S. Clementi Romano, S. Marco et S. Petro Alexandrinis, S. Philippo Siculo, et S. Theciæ protomartyri dicata.

Ut ut est, si unus fuit cui danda sint poemata

hoc nomine inscripta, Arsenius haud ultimus melodus erit. Unus enim est ex XXVII qui theotokiis innotescunt, unus ex XXIX qui fronteni veteris Triodii veneti a. 1601 insigniunt. Sed cum plurima idem sibi vindicat idiomela, plurimosque canones, duo tantum condakia eiusdem repperi, suo nomine utcumque inscripta. Prius ex taurin. f. 15, posterius ex mosquensi f. 19 derivantur.

1. Proœmium ἐπεφάνης supra legitur p. 16, cum sequentium hirmo τῆ Γαλιλαία, toni IV. Eadem die XXIV Nov. a Græcis coluntur SS. Clemens Rom. et Petrus Alex.

2. Mel. pro modulo φανέντες τε. — Κλήμης, κλῆμα perpetuus ludus est Græcolorum. — πέτρα τ. δ.

αὐτοὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ
σεπτῆς ἐκκλησίας
οἱ προστάται οἱ στεῆροι,
οἱ βοηθοῦντες
σέβουσιν αὐτούς,
καὶ πίστει ἀνχοῶσιν·
Ἰμῶν πρεσβείαις
φρουρεῖτε τοὺς ἅπαντας.

Ipsi sunt Christi
venerandæ Ecclesiæ
patroni strenui,
auxilia præstantes
colentibus eos,
et cum fide clamantibus :
« Vestris precibus
tueamini nos omnes.»

γ'. Ρώμης βλαστὸς ὁ εὐκλεῆς * ὁ Κλή-
μης ὁ θεόφρων, * ἐν γνώμῃ φιλοσόφῳ * καὶ
τρόποις φιλοθέοις * ταύτην ἐκόσμησε φαι-
δρῶς * ἔδειξεν ἐν λόγοις * τὸ ἀθάνατον
ψυχῆς, * καὶ δόξῃ ταύτην ἔστιλψε * γέ-
γονεν οἷν τῷ Πέτρῳ συνόμιλος, * Παύλου κοι-
νωνός τε, * καὶ τῶν ἄμφω ἐν τοῖς πόνοις *
συμμέτοχος * γραφεύς τε καὶ μύστης, * διὸ
καὶ σὺν αὐτοῖς * ὑπάρχει Ῥωμαίων * κλέος
ἅμα καὶ φωστήρ, * καὶ καταυγάζει * ἐνθίοις
εὐχαῖς * τοὺς ψάλλοντας καὶ βοῶντας *
Ἰμῶν...

δ'. Σοφὸς ποιμὴν καθεστηκώς * Ἀλεξαν-
δρέων Πέτρος * τὸ αἷμα ὑπὲρ πάντων * ἐξέ-
χει προθύμως, * καὶ τὴν ψυχὴν προθεθει-
κώς, * ἔδειξεν ὡς ὄντως * ἀπλανῆς πέλων
ποιμὴν, * οὐ μισθωτὸς ἀδόκιμος, * ἔστερξε
διωγμοῖς τε καὶ θλίψεσι * καὶ φρουραῖς τὰ
πλήθη * οὐκ ἀπέσχε τοῦ κηρύττειν * ἀνέν-
δοτος * πίστεως τὸ σέβας * διὸ ἐπὶ Χριστῷ *
τῇ πέτρᾳ ἀτρέμας * ἐφεστώς, τοὺς εὐμενῶς *
τοῦτον τιμῶντας * φύλαττε αἰεὶ * καὶ σώζε
τοὺς ἐκβοῶντας * Ἰμῶν πρεσβείαις φρου-
ρεῖτε τοὺς ἅπαντας.

Incaute melodus, nec subdole fortasse, Petro
Alexandrino tribuit quæ ad solum Coryphæum
pertinent. Satis autem superque iam Petro sua re-
stituimus, clamante ipsa Græcorum ecclesia, in
toto libello : *Hymnogr. de l'Église Grecque*,
Rom. 1869.

3. ψυχῆς. Respicit Clementinas *Recognitiones*,

3. Romæ præclarum germen, Clemens
divina sapiens, sophorum scientia et exem-
plis Deum spirantibus, Urbem splendide or-
navit; cui sermonibus demonstravit immorta-
lem animam, et gloriæ decus addidit. Factus
ergo Petri socius, Paulique comes, ambobus
fuit a laboribus, a litteris et a commentariis :
propterea cum illis Romanorum decus ac
sidus est, atque irradiat divinis precibus eos
qui psallunt, intonantque: Vestris...

4. Sapiens Alexandrinorum pastor institu-
tus, Petrus sanguinem pro omnibus alacriter
effudit, et animam deponens, ostendit se
vere uti pastorem erroris expertem, at non
turpem mercenarium; dilexit gregem usque
ad vexationes et ærumnas et custodias, nec
desistit intrepide mysterium fidei prædicare :
idcirco in Christo, ipsa petra, interritum te
sistens, eos qui eum reverentur mente pia,
custodi semper et salvos fac clamantes : Ves-
tris precibus nos tueamini omnes.

philosophicis argumentis uberrime cumulatas. —
κλέος ὑπάρχ. T. Post sexcenta, hoc habes testi-
monium novum de romana apostolorum memo-
ria.

4. ἀπλανῆς ὢν ποιμ. T. — καὶ φρούροντα πλήθη
sic cod. — ἀνεύδοτος contra rhythm. — πίστιν
καὶ τὸ σέβας T.

II.

DE S. THECLA.

Πρὸς τὸ Ἄνω.

Iuxta modulum : *Superna*.

- α'. Μαρτύρων Χριστοῦ
τὸ κέρας τὸ ὑπέρτιμον,
σοφῶν θηλειῶν
τὸ στέφος τὸ ἀμόραντον,
ἀθλητῶν ἢ πρώταθλος
καὶ παρθένων τὸ θεῖον ἐγκαλλώπισμα,
σὺν αὐτοῖς Χριστῷ τῷ Θεῷ
μὴ παύση πρεσβεύειν
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.
- β'. Ἀπὸ φαιδρᾶς θαλάσσης καὶ θείας
τῆς τοῦ Παύλου τοῦ θείου
ζωηφόρος ἀύγη
ἀνέβλυσεν ἐν τοῖς πέρασι,
Θέκλα, ἢ τοῦ Χριστοῦ πρωτομάρτυς
ἢ τοῖς ρεῖθροις θαυμάτων τῶν ἀενάων
φρένα πιστῶν
καταρδεύει ἀπαύστοις πρεσβείαις πι-
[στῶς·
διόπερ ταύτης τὴν μνήμην
εὐσεβῶς ἀνυμνοῦντες καὶ μέλποντες,
βοῶμεν θεοῖς ἐν ἕσμασι,
καὶ γεραίροντες κρᾶζωμεν ἐκτενωῶς·
Μὴ παύση...

γ'. Πρώμη Θεοῦ ὡς ἥλιος Παῦλος * ἀνα-
λάμπας ἐν κόσμῳ, * ἐν φωτὶ κραταιῶν * τῶν
ἄνωθεν διδασκῶν, αὐτοῦ * στείλας ἀκτῖνας
διὰ θυρίδος, * καταυγάζει καρδίαν τῆς

II. Hic alia pendent interrupta moenia, quæ vix
nominis retinent ruinas, et vereor ne audacius
videar appellavisse *Arsenium*, ex mutilis siglis
APΣ... AP... Qualiicumque sint, ea nobis servavit
mosquens, cum multis vulneribus.

1. Prooemium τὰ ἄνω supra legitur p. 210.
2. ἀπὸ φαιδρᾶς. Iam supra notatum est, Sophronio, fortasse et melodis Palæstinis, solemne esse,

1. Tu martyrum Christi
cornu pretiosissimum,
tu sapientium mulierum
corona immarcescibilis,
tu decertantium primipila
et virginum decus divinum,
una cum illis Christo Deo
ne cesses suffragia
præstare pro omnibus nobis.
2. Emicans e coarctato et sacro mari,
ab illo divini Pauli pelago,
vivificum iubar
erupit in fines usque terræ,
Thecla illa, Christi protomartyr,
quæ fluentis prodigiorum iugiter effu-
fidelium mentes
irrigat, perpetua ferens in fide suffragia;
idcirco eius memoriam [sorum,
piis celebrantes hymnis et canticis,
personemus divinas melodias,
et longo laudum præconio clamemus :
α Ne cesses... »

3. Paulus, sicut sol, divino splendens ro-
bore per orbem, quum in potentium doctri-
narum cœlesti lumine radios immisisset suos
per fenestram, illuminat pectus victricis

ab illa præp. ἀπὸ exordia canticorum et stropharum
satis abrupta facere : cf. Sophronii *Anacr.* I,
IV, V, XIII, XIX. Frequentissimus hirmus est
τράνωσόν μου, toni II. — F. ζωηφ. πηγῆ. — ἢ τῆς
ρεῖθρας sic M. — καταρδεύεις ἀ. π. πρ. M. Nonnulla
imperitum et impeditum melodum productum, nec
probanda tot imaginum congesta specula.

3. διδασκῶν, sat commode placet, pro inepta

ἀθλοφόρου, * ἡ γερον * παριδοῦσα μνη-
στῆρα, ὡς νύμφη Χριστοῦ, * νυμφίῳ τῷ οὐ-
ρανίῳ * συναρμύζεται, πόθῳ συγχάιρουσα, *
καὶ τούτῳ ἀεὶ προσπλάζουσα * ὡς Θεὸν τῶν
αἰώνων καὶ Κύριον * μὴ παύση...

athletæ; quæ terrestri sponso spreto, si-
cut nupta, Christo in cœlis despondetur,
amore exultabunda, ad eumque properans
semper, uti ad Deum et Dominum sæculo-
rum : Ne cesses...

cod. scriptura δαδουχῶν. An legendum δαδουχιῶν,
expuncto τῶν : « in lumine cœlestium Pauli tæ-
darum? » — θυρίς. Respicit S. Theclæ actus,
quos fuse describit Basilius Seleuciensis, in
lib. I. *Patrol. gr.* t. LXXXV, p. 437. — καὶ

γείροῦ M (pro γεροῦ) παρ. μνηστῆρος, sed acc. om-
nino παριδοῦσα postulat. — καὶ τοῦτο ἀεὶ προσπλά-
ζουσα M, contra metrum, cui favet poeticum προ-
σπλάζουσα.

III.

DE S. MARCO EVANGELISTA.

Πρὸς τὸ Ἐκ λάκκου.

Πρὸς τὸ Ἐννόησον φόβῳ.

α'. Απόστολε Κυρίου,
εὐαγγελιστᾶ,
ὦ Μάρκε ἀθλητᾶ,
πρεσβείαν ποιεῖ Χριστῷ
σῶσαι τοὺς τὴν μνήμην
σοῦ ἐκτελοῦντας
ἀπὸ πάσης περιστάσεως.

β'. Ὡς ἄριστος πέλων θεράπων
Κυρίου, γέγονας τῆς αὐτοῦ
παρουσίας, ὡς φῶς,
ὑψηλῆτωρ, ὦ Μάρκε πανάριστε·
ἂ ἐμνήθης
παρὰ τοῦ Πέτρου
τοῦ ὄντως κορυφαίου·
αὐτῷ γὰρ γράφεις καὶ ἐκδιδάσκεις

1. Apostole Domini, evangelista, o Marce
athleta, suffragium fer Christo, ut eos qui
tuam celebrant memoriam, salvos ab omni
periculo faciat.

2. Præstantissimus cum esses Domini fa-

mulus, factus es, ut prævia fax, eius adven-
tus præco, optime Marce. Quæ edoctus es a
Petro, illo quidem coryphæo, ea pro ipso
scribis, et doces universas gentes. Primum
Cyrenen illustras, tum omnem Ægyptum; to-

III. Brevis ode, S. Marco dicata, nullo nomine
insignitur, neque alio fortasse titulo quam simili
hirmo ad præcedentia accedit, quum in ea
neque Orestæ neque Arsenii nomen reperias.
Agedum, satis raram melodiam plurimo exem-
plo confirmavisse lubet, ex unico cod. corsin. f.
109, 110 inscripto : Μηνὶ ἀπριλλίῳ κε', τοῦ ἁγίου
ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου κονδάκιον,
ἤχ. δ'.

1. Male C : πρὸς τὸ Τῆ δυνάμει. — ποιστ' πρὸς

Χριστὸν C. cf. trop. 1 superius. — f. ἐκ πάσης ob
eamdem melodiam.

2. ὑψηλῆτωρ sic C, ex quo sponte efficitur no-
vum illud compositum ὑψηλῆτωρ, cui aptissime
respondet simplex ἡγήτωρ, Homero solempne : *Il.*
II, 153; X, 181; XI, 687; *Od.* VII, 98, 136,
186. Neque locus est respiciendi ad nota ὑψηλη-
τήρ, ὑψηλήτης, quum rhythmo paroxytonum re-
quiratur. Quæ ad Petrum pertinent, propter
quamdam tanti nominis reverentiam, in pa-

πάντας τοὺς λαοὺς·
 πρῶτον Κυρήνην ἐφώτισας,
 ἔπειτα Αἴγυπτον ἄπασαν·
 ὅθεν σοι ἅπας
 κόσμος βοᾷ·
 Σῶσον τοὺς τὴν μνήμην
 σοῦ ἐκτελοῦντας
 ἀπὸ πάσης περιστάσεως.

γ'. Διηλεγξας εἰδώλων πλάνην
 ταῖς διδραγαῖς σου, Μάρκε σοφέ·
 τὸν δὲ Ἄνιανόν
 φωταυγείας ἐμπλήσας τοῦ Πνεύματος,
 τοῦτον ποιμένα
 τῆς ἐκκλησίας
 τελεῖς τῆς σεπτοτάτης,
 λαοῦ φωστῆρα καὶ οἰκουμένης
 πάσης ὁδηγόν.
 Ὡς οὖν ἐκεῖνον ἐφώτισας,
 οὕτω καὶ πάντας διάσωσον
 σοὶ τοὺς κραυγάζοντας

πίστει ἡμᾶς·
 Σῶσον τοὺς τὴν μνήμην
 σοῦ ἐκτελοῦντας
 ἀπὸ πάσης περιστάσεως.

δ'. Ἠγωνίσαι, Μάρκε θεοφόρε,
 μέχρι θανάτου ὑπὲρ Χριστοῦ,
 αἰκισμοὺς ὑποστάς
 καὶ βασάνους ποικίλας καὶ μύστιγας·
 τέλος σὸν αἶμα
 ἔσπειςας τούτῳ·
 τὸ σῶμα δὲ πυρώσας
 δεκτῆ ἐγένου θυσία, μάκαρ·
 ὅθεν δυσωπῶ
 σὲ, ἀποστόλων ὁμότιμε,
 ταῖς ἰκεσίαις σου σῶσόν με,
 ἅμα τοῖς κράζουσι
 πίστει πρὸς σέ·
 Σῶσον τοὺς τὴν μνήμην
 σοῦ ἐκτελοῦντας·
 ἀπὸ πάσης περιστάσεως.

tus ergo mundus tibi clamat : Salvos fac tuam celebrantes memoriam ab omni periculo.

3. Confutasti idolorum errorem tuis doctrinis, sapiens Marce. Anianum vero Spiritus implens lumine corusco, eum instituis sacratissimæ ecclesiæ pastorem, populi luminare et totius orbis ducem. Ut ergo hunc illuminasti, sic cunctos salva nos tibi cum fide clamantes : Salvos fac ab omni periculo tuam celebrantes memoriam.

renthesi seclusa videntur, ac phrasis quasi reassumitur post κορυφαίου; unde γὰρ post secundum verbum recte incidit, non vero post nonum, quod nimis insolens foret, nisi f. meloJus scripserit αὐτῷ, καὶ γρ. καὶ ἐκδ. — κυρήνην C.

3. f. pro mel. πλάνην εἶδ. Sed tam pauciora

4. Pugnasti, divine Marce, usque ad mortem pro Christo, tormenta perferens variosque cruciatus et verbera : demum sanguinem tuum Deo obtulisti, ambustoque corpore, hostia factus es accepta, o beate : unde exorte, apostolorum socie, me tuis salva precibus, clamantesque tibi cum fide : Salvos fac ab omni periculo tuam celebrantes memoriam.

trop. vix legem hirmi statuunt. — De Aniano cf. *Orient. chr.* t. II, 387.

4. θεοφόρε, per synizesin sæpe notatam, fit trisyllab. Eadem lege metrica diphthongus alibi contrahitur in νεοπόλεμος, νεοσός, νεολαία, νεογμός, etc. — τοὺς κράζοντας πίστει C. De combusto S. Marci corpore hactenus historia tacet.

IV.

DE S. PHILIPPO IN ARGYRO.

α'. Τὸν ἐν πρεσβείαις * ἀήττητον ἱερέα, * καὶ τοῖς νοσοῦσι * ταχύτατον ὑπήκοον, * Φίλιππον ἅπαντες εὐφημήσωμεν, * ὡς τῷ Κυρίῳ πρεσβεύοντα * ὑπὲρ ἡμῶν, τῶν βοώντων πιστῶς. * Ὁ θαύμασι φαιδρύνας τὰ ἐσπέρια.

β'. Ἄνωθεν μὲν Χριστὸν ἐκδυσώπει, * ὦ ἱερά κορυφή, * ἱερέων Χριστοῦ * θεόπνευστον ἐγκαλλώπισμα, * ἐν χάριτι θείῳ τετειχισμένος, * καὶ ἐν δόξῃ ἀύλω νῦν ἀπολαύων. * Σὺ γὰρ αἰεὶ * τὰς δεήσεις προσδέχῃ τῶν ὑμνῶντων σε; * σὺ οὖν τῷ θεῷ πρεσβεύων, * ἐξιλέωσαι τῶν πίστει καὶ πόθῳ * ὑμνούντων σε, ὦ Φίλιππε μάκαρ, * [εἰς τοὺς αἰῶνας αἰῶνων ἅπαντας,] * ὁ θαύμασι φαιδρύνας τὰ ἐσπέρια.

IV. Cum superius, ubi de S. Saba juniore, inciderit nomen S. Philippi, in loco Argyro dicto inter Siculos celebris, ac rarissima sint monumenta græca quibus memoria ejus celebratur, flosculum humi repentem, hyblæis certe apibus incognitum, ex horto melodorum Græco-siculorum decerptum, huc libenter inserui. Inveni in corsin. f. 111, sub epigraphe: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (maii XII) κονδάκιον τοῦ ἀποστόλου καὶ μονάχου Φιλίππου τοῦ Ἀργυρίου, ἤχ. β'.

1. Invictum in precibus sacerdotem, et infirmorum velocissimum præsidium, Philippum omnes plausu celebremus, ut qui Dominum deprecatur pro nobis cum fide clamantibus: Tu prodigiis occiduas plagas illustras.

2. Apud Christum supplex esto, o sacrum caput, sacerdotum Christi inspiratum decus, qui divina charitate munitus, nunc spirituali gloria frueris. Tu enim semper exaudis preces celebrantium te; tu ergo Deum exorans, fac eum propitium recolentibus te cum fide et amore, o Philippe beate, in omnia sæculorum sæcula, tu qui prodigiis occiduas plagas illustras.

1. Ibid. πρὸς τὸ Τὴν ἐν πρεσβείαις vid. T. Acta S. Philippi ed. Bolland. mens. maii die XII, t. III, p. 28.

2. πρὸς τὸ Τράνωσον p. 169. — τῶν ἱερέων C. — προσδέχου C. — τῶν πιστῶν. Haud semel contra syntaxim insuetam occurret genitivus casus cum hujusmodi verbis, f. respectu ad liturgicas preces, aut biblica glossemata, ut illud Deuteron. XXI, 8; Ἰλασῶς γενεῶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ. — εἰς τοὺς ἅπαντας C, omissis duobus tritissimis: αἰῶνας αἰώνων.

DOMITIUS.

DE S. JOHANNE BAPTISTA.

Πρὸς τό· Ἦ παρθένος σήμερον.

Juxta modulum : *Hodie Virgo.*

α'. Ἦ πρὶν στεῖρα σήμερον
Χριστοῦ τὸν πρόδρομον τίθει·
καὶ αὐτὸς τὸ πλήρωμα
ἀπασῶν τῶν προφητειῶν·
ὃν γὰρ οἱ προφῆται
προεκήρυξαν,
τοῦτον ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
χειροθετήσας,
ἀνεδείχθη θείου Λόγου
προφήτης, κήρυξ ὁμοῦ καὶ πρόδρομος.

1. Quæ prius sterilis fuit, hodie
præcursorem parit Christi,
qui ipse plenitudo est
omnium vaticiniorum :
quem enim prophetae
prænuñtiaverunt,
ipsi in Jordane
manum imponens,
hic divini Verbi patuit esse
propheta, præco simul et præcursor.

β'. Ἦ πρὶν στεῖρα σήμερον * Χριστοῦ
τὸν πρόδρομον τίθει, * μηνυτὴν καὶ κήρυκα *
τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, * λύσαι Ζαχα-
ρίου * τὴν ἀφωνίαν, * καὶ Ἐλισάβετ στει-
ροποιίαν * ἐξ αὐτῶν γὰρ ἐτέχθη * προφήτης,
κήρυξ, ὁμοῦ καὶ πρόδρομος.

2. Quæ prius sterilis fuit, hodie Christi pa-
rit præcursorem, indicem et præconem quo
adventus Christi monetur, ac solvitur Zacha-
riæ silentium et Elisabet sterilitas : ex ambo-
bus enim ortus est propheta, præco simul et
præcursor.

Πρὸς τό· Τὴν Ἐδέμ.

Juxta modulum : *Edemum aperuit.*

γ'. Εὐφημήσωμεν νῦν
τὸν τοῦ Κυρίου πρόδρομον·
ὅνπερ τῷ ἱερεῖ
ἡ Ἐλισάβετ τέτοκεν,
ἐκ μήτρας ἀκάρπου,
ἀλλ' οὐχὶ ἀσπόρου·

3. Faustis nunc plausibus excipiamus
Domini præcursorem,
quem sacerdoti
peperit Elisabeth,
ex utero fructus experte,
non vero seminis;

Annumerandus priscis melodis Domitius vide-
tur, neque a Romani schola amovendus, primum
cujus hirmum de Christo nascente pressis vesti-
giis sequitur. Deesse tamen discipulo diviniorem
magistri mentem, nemo negabit, sed neque ul-
lus mirabitur. Extat in taurin. f. 120 et corsin.
f. 122-125. sub hoc menologio : Μηνὸς Ἰουνίου κδ'
κονδάκιον εἰς γενέθλιον τοῦ Προδρόμου, φέρον ἀκρο-
στιχίδα· Εἰς τὸν Πρόδρομον Δομετίου, cuius tamen
acrostichidis serie nomen potius est *Domitius*.

1. Cf. Roman. cant. I et XXIII, p. 1, 178. —
πάσης τῆς προφητείας T, edd. v. 4 et 5 solent esse
octosyll. Hic vero et in tr. seq. bis modulus mu-
tatur. — ὅνπερ γὰρ προανεκήρυξαν οἱ προφ. edd.
pessime. — τοῦτον δὲ iid. — ᾧ Ἰορδ. T, edd. —
Θεοῦ λόγ. edd.

2. Totum trop. om. T et edd. — πρὶν om. C.
— τὸν μην. C. — τῆς Χριστοῦ παρ. C. — τῆς Ἐλ. C.

3. Ἐλ. ἔτεκεν T, edd. — ἀδιδέουτον edd. — τὸν
δὲ Ἰησ. iid. — πν. Θεοῦ iid. — παρθ. ἔτεκεν, ut in

Χριστὸς γὰρ μόνος
 χώραν διώδευεν
 ἀνόδευτον, ἄσπορον·
 τὸν Ἰωάννην
 στεῖρα ἐγέννησεν·
 ἄνευ δὲ ἀνδρὸς
 τοῦτον οὐκ ἔτεκε·
 τὸν Ἰησοῦν δὲ
 ἐπισκιάσει
 Πατὴρ καὶ Πνεύματος Θεοῦ
 Παρθένος ἔτεκεν ἀγνή·
 ἀλλὰ τῷ ἐκ Παρθένου
 ἀνεδείχθη ὁ ἐκ στερείας
 προφήτης, κήρυξ ἰσοῦ καὶ πρόδρομος.

Christus enim solus
 agrum permeavit
 invium, nec seminatum.
 Joannem
 sterilis peperit;
 at sine viro
 eumdem non tulit.
 Jesum vero,
 sub umbra
 Patris Deique Spiritus,
 Virgo intacta peperit.
 Filio autem Virginis
 factus est sterilis filius
 propheta, præco simul et præcursor.

δ'. Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν, * τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἡμῶν, * Ἡσαΐας ποτὲ * καὶ οἱ προφηταὶ ἅπαντες * ἐν τύποις κατεῖδον * τῆς τῆς ἀληθείας. * ἀλλ' οὕτως τούτων * μείζων ἐγένετο * προφήτης, ὡς γέγραπται. * Θεὸν γὰρ Λόγον *, ὃν προεκήρυξαν *, εἶδεν ἐν σαρκί, * καὶ ἐψηλάφησε. * καὶ πρὸ ὠδίνων * προκαταγγέλλει, * ἐν τοῖς σκιρτήμασι αὐτοῦ * παντὶ τῷ κόσμῳ τὴν χαρὰν, * ὅτι πρῶτος ἐδείχθη * τῆς τοῦ Λόγου παρουσίας * προφήτης...

ε'. Σὺν σπουδῇ, ἀδελφοί, * πρὸς τὸν Λουκᾶν ἀπέλωμεν * παριστῶντα ἡμῖν * τὴν Ἰωάννου γέννησιν, * καὶ τὸν παρ' ἐλπίδα * ἐπιγνώμεν τόκον. * τὸν Ζαχαρίαν * νῦν ἐρωτήσωμεν * πῶς ταῦτα ἐγένετο, * πῶς σιωπήσας * πάλιν ἐφθέγγετο, * πῶς χαλινοθεῖς * αὐθις ἐλάλησε, * πῶς περὶ τούτου * εὐηγγελίσθη * ὑπ' ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, * εἰπόντος τότε πρὸς αὐτόν. * ὅτι ἔσται ὁντίκταις * τοῦ μεγάλου βασιλείως * προφήτης....

mysteriis veterum; siquidem teste insigni S. Cosma, in scholiis ad Nazianzenum, Ethnicis sic nota fuerit Virgo paritura, ut dum in media nocte identidem mysteria celebrarentur, ultimo hoc plausu turba reboaret: 'Ἡ Παρθένος ἔτεκεν, αἰεὶ ψῆς! *Patrol. gr. t. XXXVIII, p. 463.* — ἀλλὰ τοῦ iid. T. — ἐξ ἀπόρου T.

V.

4. Jesum illum Christum, vere nostrum Deum, Isaias olim omnesque vates prospexerunt in typis, veritatem adumbrantibus. Quorum tamen hic propheta major factus est, juxta scriptum effatum. Deum quippe Verbum, ab illis prænuntiatum, hic vidit in carne, ac manu palpavit; et ante partus ærumnas, jam suis trepidiis præsignificat orbi lætitiā, primus enim ostensus est Verbi adventantis propheta...

5. Alacriter, o fratres, eamus ad Lucam, nobis ante oculos ponentem Joannis nativitatē, talemque præter spem partum agnoscamus. A Zacharia nunc percunctemur, quo pacto facta hæc sint, quomodo post silentium iterum locutus sit; quomodo, ore frænato, rursus in verba eruperit; unde bonum illum acceperit nuntium ab archangelo Gabriele, tunc dicente: Futurus est quem edis, magni regis propheta...

4. ἀλλ' οὕτως μελῶ τούτων ἐγέν. T. — ὃν προεφήτευσεν T. — ἴδεν C.

5. ἀδ. νῦν τὸν Λουκᾶν ἐπέλω. T. — τόκον ἐπιγν. T. — ἐγέν. πῶς περὶ τούτου | εὐηγγελίσθη σοι | χαλινοθεῖς | εὐθὺς ἐλάλησε | τῇ τοῦ Προδρόμου | σεπτῇ γεννήσει | ὑπὸ ἀγγέλου Γαβριὴλ | εἰπόντος ταῦτα. Sic C, rhythmo mirum in modum servato in perversa omnium

21

ζ'. Τοῦ ἀγγέλου δὲ νῦν * τὴν ὄπτασίαν μάθωμεν * θυμιῶντι σαφῶς * ὤφθη αὐτῷ, ὡς γέγραπται, * πρὸς τῷ παναγίῳ * θυσιαστηρίῳ. * Φρικτὸς ὁ τόπος * καὶ ἀζιώπιστος * καὶ πλάνης ἀλλότριος. * Ἄλλ' ἐταράχθη, * καὶ οὐκ ἐπίστευσε. * φόβος γὰρ αὐτὸν * ἐπολιόρχησε * τῇ ξένη θεᾷ, * τῷ ξένῳ λόγῳ. * Φησὶ γὰρ τότε πρὸς αὐτὸν, * ὅτι γεννησεις υἱόν. * υἱὸς γὰρ σοι ἔσται * Ἰωάννης, ὁ τοῦ Λόγου * προφήτης...

ζ'. Ὁ πρεσβύτερος ἰδὼν * τὴν ὄπτασίαν, ἐφριξε, * καὶ σὺν φόβῳ πολλῶν * τῷ Γαβριὴλ ἐφθέγγετο. * Ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου * νῦν τὰς ἰκεσίας * ὑπῆγον πέμψαι * τῷ φιλοκτίρμονι * Θεῷ παντοκράτορι. * Αὐτὸς δὲ ἄρτι * προκαταγγέλλεις μοι * ξένα τε ὁμοῦ * καὶ δυσπαράδεκτα. * προβέβηκα γὰρ * τοσούτους χρόνους, * καὶ φύσις ἄγονός ἐμοί * καὶ τῇ συζύγῳ τῇ ἐμῇ. * ἐξ ἀγόνου δὲ μήτρας * πῶς τεχθήσεται, εἰπέ μοι, * προφήτης...

η'. Νῦν ἐξόρισόν σου * τῆς διανοίας, ἀνθρώπε, * τῷ πρεσβύτῃ εὐθύς * ὁ Γαβριὴλ ἀντέφησε, * δειλίᾳς ἀνύχκην * καὶ τὴν ἀπιστίαν. * τὰ παρ' ἀνθρώποις * πᾶσιν ἀδύνατα, * παρὰ Θεῷ δυνατὰ * πάντα, καὶ ἔγνωσ. * στείρωσιν τίκτουςαν. * τὸν γὰρ Ἰσαὶκ * στεῖρα ἐγέννησεν, * Θεοῦ ὀφθέντος * τῷ πατριάρχῃ, * καὶ εὐλογήσαντος αὐτὸν, * ἵνα γεννήσῃ υἱόν. * Τοῦ φανέντος δὲ τότε * ἀνεδείχθη ὁ ἐκ στείρας * προφήτης...

θ'. Πρὸς τὸν ἄγγελον δὲ * ὁ Ζαχαρίας ἔφησεν, * ὅτι πάντα Θεὸς * δύναται, συνεπίσταμαι. * καὶ γὰρ ἐξ οὐκ ὄντων * παρή-

rerum serie : adeo iu nostris tonus ipsam superat sententiam, sermonique vel pessumdato supereminet. Rhythmus summa melodorum lex est, nec sæpius promulgetur.

6. ἀγγ. νυνὶ T. — θυμάζοντι γὰρ sic C. — ὁ τρόπος T. — τότε γὰρ φησι πρὸς αὐτὸν, ὡς εἰσηκούσθης, ἱερεῦ· υἱὸς γὰρ T. Nota υἱὸς bis in utroque codice trisyllab., uti jam semel advertimus, et infra in trop. 8, 9, 10, 11, 15, 17, 25. Sed cf. 12, 13, 14, 16, 23. Diæresin pro lubitu melodus usurpat.

6. Angeli vero jam nunc ediscamus visionem : thus enim offerenti manifeste apparuit, uti scriptum est, juxta sacratissimum altare incensorum : formidandus locus est, fidemque suadet et fraudem excludit. At conturbatus est, neque credidit. Timor enim obsessit eum tam ex stupenda visione quam ex incredibili verbo. Dictum enim illi est : « Tu « habebis filium ; filius tuus erit Joannes, « Verbi propheta... »

7. Quæ sub oculis posita ut vidit senex, tremuit, multumque pavens ait Gabrieli : « Pro « plebe mea nunc veni legatione functurus, « mittendi vota clementissimo Deo et omni- « potenti. Tu vero hactenus mihi renuntias « stupenda simul et quæ ægre accipiam. « Provectus enim usque tot annos, præterea « seminis sum natura expers cum consorte « mea. Jam sterili ab utero ut quid parietur, « quæso, propheta...? »

8. « Nunc dimitte e mente tua, o vir, « statim seni respondit Gabriel, mitte me- « tus angorem et incredulitatem. Quæ ho- « minibus quibuscumque fieri nequeunt, « Deo omnia prorsus facilia sunt ; jam olim « novisti sterilitatem esse fœcundam ; Isaa- « cum enim sterilis peperit, dum Deus se « patriarchæ ostendit, eique benedixit, ut « filium gigneret. Ipsius autem qui tunc ap- « paruit, hic factus est e sterili propheta... »

9. Verum ad angelum Zacharias ait : « Quod omnia Deus potest, scio quoque ; « nam ex nihilo eduxit mundum. Tum Abra-

7. περὶ τοῦ λαοῦ C. — εἰσηλθὼν πέμψαι τῷ παντοκτίρμονι T. — κατεπαγγέλλει μοι T. — φύσις ἀγονοῦ, ἐμοί T. φύσει ἄγονός ἐμι C.

8. Γαβρ. ἐφθέγγετο T. — ἀδύν. Θεῷ δυνατὰ ἔστιν, καὶ ἔγνωσαν πάλιν στείρωσιν T. — παρὰ τῷ Θεῷ δυν. ἅπαντα C. — ἔγνωσ πάλαι C. — ἐμοῦ ὀφθέντος C. emend. T. — tertio vide υἱὸν trisyll. et in utroque cod. — τότε γενήσεται ὁ υἱὸς σου προφήτης... sic et huc usque T.

9. πάλιν ἐλήλ. C.

γαγε κόσμον· * πρὸς Ἀβραάμ δὲ * πάλαι ἐλήλυθε * Θεὸς ἀπερίγραπτος * τρισὶ προσώποις * καὶ ὑποστάσεσιν, * ὧν τε καὶ προῶν * καὶ γνωριζόμενος, * ἀγγέλων δύο * ἀκολουθούντων, * οὓς καὶ ἠγήσατο εἰπὼν * ἀνθρώπους εἶναι γηγενεῖς· * ἀληθῆ μὲν ἐκεῖνα· * ἐμοὶ πῶς ἔσται δὲ ἄρα * προφήτης·;

ι'. Ῥαψωδίας οὐκοῦν * λόγους μοι νῦν ἀπήγγειλας· * τί γὰρ μοι ὄφελος, * ἢ καὶ τῷ κόσμῳ ἔσομαι, * ἂν τέκνον γεννήσω * ἐν γῆρα τοιαύτῳ; * πατὴρ ἐθνῶν γὰρ * ποίων γενήσομαι, * ὡς οὗτος ὁ δίκαιος; * ἢ τί ἐντεῦθεν * ἄρα καρπώσομαι, * μᾶλλον δὲ πολλῶν * γέλωσ γενήσομαι· * οὐ γὰρ πρεσβύταις, * ἀλλὰ τοῖς νέοις * τὸ τίκτειν ἐστὶν ἀγαθὸν * καὶ χαριέστατον αἰεὶ, * ὅθεν λόγον οὐκ ἔχω * ὡς ἔσεται υἱός μου * προφήτης...

ια'. Οὐ πιστεύω ἐγὼ * ὅτι υἱὸν γεννήσομαι· * εἰ γὰρ καὶ ἐξ ἐμοῦ * ἢ σὺν ἐμοὶ συλλήψεται, * τὸ κέρδος μοι ποῖον, * ἂν μὴ ἐπιζήσω; * ὅτι ἐκάμφθην * ὑπὸ τοῦ γήρωσ μου· * ἰσχύς δέ μου ἔλιπεν, * καὶ ἐπὶ θύραις * ἔστιν ὁ θάνατος, * ὡς τῆς τελευτῆς * κατεπειγούσης με· * εἰ δὲ ὡς ταῦτα * λέγεις ἀρτίως, * νομίζει τίς οὖν ἀληθῶς, * ὅτι γεννήσω υἱόν; * ἀμφιβάλλω γὰρ τοῦτο * ὡς ἔσεται, υἱός μου * προφήτης...

ιβ'. Δειλιάσαντα οὖν * ἅμα καὶ ἀπιστήσαντα * εἰς τοσοῦτον ἰδὼν * τὸν γηραῖον ὁ ἄγγελος, * σπουδάζει, θαρσύνει * ἅμα καὶ διδάσκει· * φησὶ γὰρ τοῦτῳ· * Σύνες, καὶ ἄκουσον, * πρεσβύτα, τί λέγω σοι· * τῷ πατριάρχῃ * πάλαι, ὡς ἔφησας, * ὤφθη ὁ Θεὸς * ὁ ἀπερίγραπτος· * ἀλλὰ ἐκεῖνα * ὑπῆρχε τύπος, * ὧν πράττειν ἔμελλε Θεός, * συγκαταβαίνων τοῖς θνητοῖς, * οὗ γενήσεται οὗτος * ὁ υἱός σου Ἰωάννης * προφήτης...

ιγ'. Ῥαψωδίαί οὐκ οὖν * λόγοι μου, οὓς

α hamum visitavit olim Deus incircumscri-
α ptus, in tribus personis et hypostasibus,
α qualis est et erat et agnoscitur, duobus
α angelis sequentibus, quos patriarcha cen-
α suit dixitque esse homines terrigenas. Vera
α quidem ea sunt. At mihi quomodo erit
α propheta..? »

10. « Cantilenarum igitur effata mihi nunc
α exprompsisti. Quid mihi conducet aut
α mundo proderit, si genitum edam in hoc
α senio? Qualium nam gentium pater fiam,
α perinde ac ille justus? aut quid ergo com-
α modi exinde percipiam? Imo multorum
α fabula evadam. Jam non vetulis, sed no-
α vellis gignere bonum est ac semper suavis-
α simum. Unde rationem non habeo cur fi-
α lius mihi sit propheta... »

11. « Non credo ego mihi filium futurum
α esse. Quod si enim per me consors mea
α conceperit, lucrum meum quale erit, nisi
α supervixerō? quoniam senio opprimor
α meo, me vires deficient, et foribus adest
α mors, ultimo me exitu urgente. Fac recta
α sint quæ tu dicis, quis vere autumabit
α mihi edendum esse natum? Incertum id
α mihi est futurum esse mihi filium prophe-
α tam... »

12. Paventem ergo simul et diffidentem
usque adeo senem videns angelus, stimulos
dat, roburque et documenta. Ait enim illi :
α Percipe et audi, senex, quod aio tibi. Pa-
α triarchæ olim, ut dixisti, apparuit Deus
α incircumscriptus; sed hæc fuere signa eo-
α rum quæ acturus erat Deus, cum homini-
α bus descendens, cujus is ipse filius tuus
α Joannes erit propheta...

13. « Non sunt igitur cantilenæ verba mea

10. ὄφελός μοι εἰ καὶ C. — ἐν γῆραι C. — ὡς ἔσται υἱός C; metrum servatur cum minus usitato ἔσεται et solito trisyll.

11. f. melodus scripsit ὡς υἱόν, ut sibi consta-

ret. — f. mel. εἰ δὲ ὡς λέγεις, ἔχει ἀρτίως. — νομίζει τίς ἀλ. C. — ὡς ἔσται em. ut supra.

12. Suspicio omissum fuisse a melodo art. ante υἱός hic et infra.

προήγγειλα, * ἀληθείας δὲ σοὶ * ῥήματα·
 πεμφθεὶς ἄνωθεν * ἐκ τοῦ φιλανθρώπου * ἐγὼ
 ὁ λαλῶν σοι, * ἐγὼ ἀγγέλων * ὁ ἀρχιστράτη-
 γος * ὑπάρχω, πρεσβύτατε· * τῷ φοβερῷ
 δὲ * θρόνῳ τοῦ κτίσαντος * γῆν καὶ οὐρανόν, *
 τρέμων παρίσταμαι· * παρ' οὗ ἐπέμφθην *
 διακονῆσαι * καὶ προμηνυσαί σοι χαρὰν, *
 καὶ διὰ σοῦ πάσῃ τῇ γῆ· * ὁ γενήσεται οὐ-
 τος * ὁ υἱός σου Ἰωάννης * προφήτης...

ιδ'. Ὁ οὖν πέμψας με σοὶ * Λόγος ἐστὶ
 προάναρχος * καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ * ἅμα τε καὶ
 Θεὸς ἡμῶν, * ὃς ἔρχεσθαι μέλλει· * νῦν δι'
 εὐσπλαγχνίαν, * καὶ δι' ἀνθρώπους * ἀνθρω-
 πος γίνεται, * ἀνθρώπους λυτρούμενος· * καὶ
 ἐκ Παρθένου * μήτρας προέρχεται· * πρᾶγμα
 φοβερόν * καὶ δυσπαράδεκτον, * ὅπερ θαυμά-
 σει * πᾶσα ἡ κτίσις, * ὅτι ἀθάνατος Θεὸς *
 συμπολιτεύεται θνητοῖς· * ἀλλὰ τοῦ μυστη-
 ρίου * γενήσεται ὁ υἱός σου * προφήτης...

ιε'. Μὴ θαυμάσης οὐκοῦν * ὅτι ἡ στείρα
 τέξεται, καὶ γὰρ ἔχεις ἰδεῖν * καὶ τὴν
 Παρθένον τίκτουςαν * εἰς ἐκπληξιν τότε *
 ἄλλην μεθιστάναι· * ἐκ παραδόξου * πα-
 ραδοξότερον * θεάσῃ, πρεσβύτατε, * καὶ
 ἐκ τῶν πρώτων * τὰ τελευταῖά σοι *
 καὶ τοῖς μετὰ σέ * πάντα δειχθήσεται· * ἐν-
 ταῦθα μέντοι * σοὶ κατὰ φύσιν, * τῇ συνη-
 θείᾳ τῇ πρὸς σέ, * ἡ στείρα τίκει υἱόν, *
 ἀλλὰ τοῦ ὑπὲρ φύσιν * ἔσται ὁ Ἰωάννης *
 προφήτης...

ις'. Ὁδηγήσω σε νῦν, * καὶ τὴν Γρα-
 φὴν διδάξω σε· * Ἡσαΐας ποτὲ * προφη-
 τικῶς ἐκήρυξε * περὶ τοῦ υἱοῦ σου, * ὃν
 τίκει ἡ στείρα, * φωνὴν βοῶντος * τοῦτον
 ἐκλέσει, * φωνὴ καὶ κληθήσεται, * φωνὴ
 τοῦ Λόγου· * πάντων ἡγήσεται, * τοῦ Ἐμμανουὴλ
 * πρῶτος ἐλεύσεται, * τοῦ βασιλέως *
 ὁ στρατιώτης, * καὶ τοῦ δεσπότης ὁ πι-
 στὸς * προτρέχει δούλος ἐπὶ γῆς, * τὴν ὁδὸν
 ἐτοιμῶν, * καὶ καλούμενος ἐν κόσμῳ * προ-
 φήτης...

13. ἄνωθεν πεμφθ. pro tono. — παρ' ὁ ἐπέμφθ. C.

14. Θεοῦ sæpe est monosyll. — In fine corruptela patet.

« quæ retuli, at tibi sunt veritatis verba
 « Missus sum desuper ab hominum amante,
 « ego qui loquor tecum; ego angelorum sum
 « princeps, vir grandævæ. Tremendo coram
 « throno creatoris cœli et terræ fremens asto;
 « a quo missus fui ut gaudii nuntium mini-
 « strem et afferam tibi, et per te universæ
 « terræ, quia erit is ipse filius tuus Joannes
 « propheta...

14. « Qui me ergo ad te misit, ante prin-
 « cipium est Verbum, Deique Filius simul
 « et Deus noster, qui venturus est. Nunc per
 « suam clementiam et propter homines homo
 « fiet, mortales redempturus, et Virginis ab
 « utero prodit: res tremenda prorsus, quam
 « mens refugit, mirabiturque omnis crea-
 « tura: scilicet Deum immortalem cum mor-
 « talibus conversari; cujus autem mysterii
 « fiet filius tuus propheta...

15. « Noli igitur stupere, si sterilis pari-
 « tura sit; cernere enim tibi est vel Virginem
 « matrem, quæ tum in aliam te rapiet admi-
 « rationem. Post illud incredibile aliquid
 « incredibilius videbis, o senex, et pro te et
 « posteris post priora manifestabuntur prodi-
 « gia novissima. Interea tamen tibi juxta
 « naturæ consuetudinem sterilis parturit fi-
 « lium: ejus sane qui supra naturam est,
 « Joannes erit propheta...

16. « Te nunc manu ducam, Scripturam-
 « que docebo: Isaias olim prophetico instin-
 « ctu prædixit de filio tuo, quem parit steri-
 « lis; vocem eum clamantis appellavit, et vox
 « nuncupabitur, vox Verbi; omnium dux
 « erit, ante Emmanuelem primus procedet,
 « ante regem miles, ante Dominum fidelis
 « præcurrit servus super terram, viam præ-
 « parans, vocatusque in mundo propheta... »

15. μεταστῆναι aperte cod. et male. — τελ. σου C. — τοῦ κατὰ C. — iterum ὑπὸν C. — ἔσται C.

16. Cf. Is. XL, 3 sqq.

ιζ'. Νῦν μὲν ὁ Γαβριήλ * τούτοις τοῖς λόγοις κέχρηται, * ἀλλὰ ὁ ἱερεὺς * καθ' ἑαυτὸν λογιζέται. * Τοῦτό που τὸ σέβας * καὶ τοῦ προλαλοῦντος * καὶ οὐκ ὑπάρχει * τοῦ παντοκράτορος, * σεπτὸς καὶ πανάγιος, * παστὰς ἀγγέλοις * καὶ ταῖς δυνάμεσι, * καὶ τοῖς χειροῦσι. * τοῖς λειτουργοῖς αὐτοῦ. * ἀπαρτί οὗτος * οὐκ ἂν ἐνταῦθα * ποτὲ ἐθάρρησεν ἐλθεῖν, * καὶ ἀπατήσαι τοὺς πιστοὺς, * ἀλλ' οὐχ οὕτως πιστεύω * ὡς ἔσεται υἱὸς μου * προφήτης...

ιη'. Δριμυγεῖς οὐ μικρὸν * ὁ Γαβριήλ ὀργίζεται, * καὶ φησὶ πρὸς αὐτόν. * Ἔδει σε, ὦ πρεσβύτατε, * μὴ ἀμφισβητῆσαι * πρὸς τοῖς λαληθεῖσιν. ἀλλ' ἐπειδήπερ * σὺ οὐκ ἐπίστευσας * τοῖς λόγοις οἷς εἶπόν σοι, * οὐ μὴ λαλήσεις, * ἕως οὗ γένηται * ἔργοις καὶ καιροῖς * ἅπερ λελάληκα. * τὴν γὰρ σφαλεῖσαν * φωνὴν ἐγὼ νῦν * ἐπέχω, ὡς ἀπισθηθεῖς, * καὶ σωφρονίζω πρὸς καιρὸν, * ἕως ὅτε τεγῆθῃ σοι * ἡ φωνὴ φωνῆν σοι δοῦσα, * προφήτης...

ιθ'. Ὁ ἀσώματος μὲν * ταῦτα εἰπὼν ἀπέργεται. * ὁ λαὸς δὲ ἐκτὸς * τὸν ἱερέα ἔμενε, * θαυμάζων καὶ λέγων. * Τίνος ἄρα χάριν * τοσοῦτον χρόνον * ἔσω ἐβράδυνε * νυνὶ ὁ πρεσβύτατος; * οὐδέποτε γὰρ * τοῦτο ἐγένετο. * Πᾶς οὖν ὁ λαὸς * τότε ἐξίστατο. * ἀλλ' ὁ πρεσβύτης * ἐξῆλθε μόνος, * καὶ διανεύων τῷ λαῷ, * ἐγνώσθη πᾶσι μὴ λαλῶν, * καὶ λοιπὸν ἐσίωπα * ἕως ὅτε ἐγεννήθη * προφήτης...

κ'. Μετὰ τὴν σιωπὴν * ἔβλεπεν ὁ πρεσβύτατος * ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ * τὰ τοῦ ἀγγέλου ῥήματα, * τὴν ἄκαρπον πρῶην * νῦν καρποφοροῦσαν. * ἧς μετὰ χρόνον * πάλιν τεθέεται. * Παρθένον ἐγκύμονα, * Ἡ στείρα, λέγων, * ἤδη συνέλαβε. * μήτηρ δὲ φωνῆς * πάντων γενήσεται. * ἐγὼ φωνῆς μὲν * ἀπεστερήθην. * ὁ πρῶην εὐλαλὸς αἰεὶ, * εὐρέθην ἄλαλὸς νυνὶ, * ἀλλὰ πάλιν φωνῆν

17. His quidem sermonibus tunc Gabriele usus est; verum sacerdos ita secum cogitabat: « Ibi est ipsum decus, ipsumque Omnipotentis, qui prius ibi locutus est, templum venerabile et sacratissimum, thalamus angelis factus, potestatibusque et Cherubim, ejus ministris. Hicce nunquam huc ausus esset venire et decipere fideles. Attamen nequaquam ego sic credo futurum esse mihi filium prophetam... »

18. Haud modica percitus ira, Gabriel indignatur, aitque ad illum: « Te oportuit, o senex, minime ambigere de verbis ad te dictis. Sed quandoquidem tu credere nolueris, donec fiant operibus et temporibus ea quæ locutus sum. Nunc retineo tibi vocem titubantem, ut qui tibi despectus fui, et opportune te castigo, usque dum tibi nascatur vox, vocem tibi largitura, propheta... »

19. Hæc fatus, abiit incorporeus: plebs autem foris sacerdotem expectabat, mirabunda ac dicens: « Ut quid ergo tamdiu in his moratus est nunc summus presbyter? sane id nunquam sic evenerat. » Totus igitur populus obstupuit; senex autem solus prodiiit, et signis plebi datis, visus est omnibus esse mutus, neque amplius locutus est, donec ederetur propheta...

20. Post hoc silentium summus senex vidit ipsis operibus compleri angeli verba, sterilemque prius mulierem jam factam fuisse foetam. Ejusque transacto tempore, rursus contemplatus est Virginem prægnantem et ait: « Sterilis jam concepit, eritque mater vocis omnium. Ego quidem voce privatus fui; qui prius semperque vocalis eram, inventus fui nunc vocis expers; sed iterum

17. ἀπαρτί οὕτως sic C. — ἀλλ' οὐδ' οὕτως C. — ὡς ἴσται, ut tr. 11. id.

18. In fine σοι δοῦσα C.

19. λαὸς δὲ ἐστὼς C. — ὅτε ἐτέθη C.

20. τῇ στείρᾳ C. — προσγενήσῃ id.

μοι * προξενήσει ὁ ἐκ στείρας * προφήτης...

κα'. Ἰωάννην οὐκοῦν * ὁ ζαχαρίας ἔμενεν, * ἡ σιγὴ τὴν φωνὴν * τίχτεσθαι ἐξεδέχεται * ὁ γέρον τὸν νέον * τὸν ἐξ Ἐλισάβετ. * Ὁ πρόδρομος δὲ * τότε κρατούμενος * δεσμοῖς τοῖς τῆς φύσεως * καὶ ἐν τῇ μήτρᾳ * ἔτι κρυπτόμενος, * κρᾶζει, οὐ φωνῇ, * ἀλλὰ σκιρτήμασι, * τὴν κτίσιν. Οὐπω * ἐγὼ κατεῖδον, * καὶ προμηνύω σοι τὸν σὸν * δημιουργὸν καὶ λυτρωτὴν, * πρὸ γεννήσεως σπεύδω * τῆς τοῦ Λόγου τοῦ ἀνάρχου * προφήτης...

κβ'. Τῇ τῶν λόγων φωνῇ * προφητικῶς προήγγελλε * σαρκωθέντα αὐτόν. * προθεωρῶν ὡς ἄγγελος, * τὸν κόσμον οὐκ εἶδε, * καὶ κόσμῳ δὲ συγχαίρει. * τὸ φῶς μὴ βλέπων, * εἶδε τὸν ἥλιον * τὸν πάντας φωτίζοντα, * δεσπότην βλέπων, * παραγενόμενον * χρόνον τοκετοῦ * οὐ περιέμενεν, * ἀλλὰ καὶ φεύγειν * ἐφιλονεῖκει, * πρὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, * τὰ τῆς γαστρὸς αὐτὸν δεσμὰ * κατασχόντα, καὶ λέγων * ὅτι ἦλθεν οὐ ὑπάρχω * προφήτης...

κγ'. Ἰωάννης μὲν οὖν * ἐξ Ἐλισάβετ τίχτεται. * ὁ πατὴρ δὲ αὐτοῦ * ἐκ παραδόξου φθέγγεται * τὴν προσηγορίαν * τοῦ νέου. συγγράφων, * ἐπερωτηθεὶς * τίνα καλέσωμεν * τεχθὲν τὸ παιδάριον; * Αἰτήσας δελτον, * γράφει τὸ ὄνομα, * ὅπερ πρὸς αὐτὸν * εἶπεν ὁ ἄγγελος * ἀγράφοις λόγοις. * ὁ μὴ πιστεύσας, * ἐγγράφως ἄρτι τοῦ υἱοῦ * κηρύττει ὄνομα, εἰπὼν. * Ἰωάννης καλείσθω * ὁ τεχθεὶς, καὶ ὁ ὑπάρχων * προφήτης...

κδ'. Ὁ ἀκούσας τὸ πρὶν, * καὶ μὴ πιστεύσας ῥήμασι, * τῇ φωνῇ ἑαυτοῦ * τοῦτο ἐνομοθέτησε, * καὶ ἡ δεξιὰ μὲν * ἔσπευδε τοῦ γράφειν. * ἀλλὰ προφθᾶσαι * ταύτην ἠπέιγετο * ἡ γλῶσσα τοῦ γέροντος * καὶ πρὶν προγράφη * ὅλον τὸ ὄνομα, * λύεται δεσμὸς *

21. οὐ κρᾶζει τῇ φωνῇ C. Jam alibi vidimus ab hebræo derivatam quamdam vocem activam verbi κρᾶζειν. — τῆς om. C in v. penult.

22. ὁ ἄγγελ. C. — f. δεσπότην λέγω. — παραγε-

« loquelam mihi restituet e sterili natus, « propheta... »

21. Joannem igitur Zacharias expectabat, silentium vocem produci præstolabatur, senex novum puerum ab Elisabeth natum. At Prodromus, adhuc subjectus naturæ ligaminibus, maternoque in utero absconditus, nondum voce, sed saltibus convocat creationem : « Ego nullatenus vidi, et jam vaticinor tibi « tuum conditorem et redemptorem, ac « propero vel ante ortum Verbi æterni esse « propheta... »

22. Tum sermonum voce prophetica annuntiabat incarnatum. Procul eum aspiciens ut angelus, ipse mundum non videbat, et cum mundo collætatur. Lucem etsi nondum videt, solem aspexit, Dominum videlicet qui omnes illuminat. Donec veniret tempus partûs sui, non expectavit, sed gestiebat ante ortum suum transilire uteri vincula quibus tenetur, dicensque : « Venit cujus ego sum pro- « pheta... »

23. Joannes ergo ab Elisabeth nascitur; at pater ejus ex insperato pronuntiat novi infantis nomen, subscribitque, quum interrogatus esset : « Quo nomine vocabimus natum puellum? » Postulans tabellas, scribit nomen quod angelus illi verbis non scriptis indixerat. Qui fuerat incredulus, jam per scripturam filii proclamatur nomen, dicens : « Joannes vocetur, qui partus est, ut sit pro- « pheta... »

24. Qui olim audiverat, nec crederat verbis, propria ipsius voce designavit nomen; et dextera scribere properavit, quam tamen præcurrere vult lingua senis, et priusquam præscripserit totum vocabulum, solvitur ejusdem linguæ vinculum, neque adhuc

νάμενον C. — γαστρὸς τότε δεσμὰ κατεχόμενος. C. αὐτὸν emphaticè pro Χριστὸν, ut Rom. XVI, 7.

23. ἐπερωτηθεὶς C, contra accent. f. ἠρωτημένος.

24. τοῦτον ἐνομοθ. C. — ἀλλὰ προφθᾶσας C.

ὁ τῆς φωνῆς αὐτοῦ· * τὸ γράμμα οὐπω * scriptum nomen legebatur, quum exclama-
 οὐκ ἀνεγνώσθη, * ὡς δὲ ἐξέκραγε βοῶν, * vit alta voce, ac redemptorem benedicens :
 καὶ εὐλογῶν τὸν λυτρωτὴν· * Ἰωάννης κα- « Joannes vocetur qui partus est, ut sit pro-
 λείσθω * ὁ τεχθεὶς καὶ ὁ ὑπάρχων * προφή- « pheta... »
 τῆς...

κε'. Ἰὺὲ τοῦ Θεοῦ, * σὺ εἶ Θεὸς προ- 25. O Fili Dei, tu es Deus ante principium,
 ἀναρχος, * τοῦ ἀνάρχου Πατρὸς * σύνθρονος cum æterno Patre et Spiritu in throno con-
 καὶ τοῦ Πνεύματος, * ἀρρήτως, ἀφράστως * siderens, ineffabili, inenarrabili modo natus
 τεχθεὶς ἐκ Παρθένου, * ὁ δι' ἀνθρώπους * ex Virgine, pro hominibus homo integer
 ἀνθρώπος τέλειος * ἀτρέπτως γενόμενος, * absque mutatione factus; concede gloriam
 παράσχου πᾶσι * δόξαν καὶ ἄφεσιν * καὶ et veniam et conversionem omnibus ad te
 ἐπιστροφὴν * τοῖς προσιοῦσί σοι, * καὶ σῶσον accedentibus; et salva omnes suffragiis im-
 πάντας * ταῖς ἱεσείαις * τῆς παναμώμου maculatæ matris tuæ et gloriosi Baptistæ :
 σου μητρὸς * καὶ τοῦ ἐνδόξου Βαπτιστοῦ, * ipse enim intercedit pro omnibus, quorum
 καὶ αὐτὸς γὰρ πρεσβεύει * ὑπὲρ πάντων ὧν est propheta, præco simul et præcursor.
 ὑπάρχει * προφήτης, κήρυξ, ὁμοῦ καὶ πρό-
 δρομος.

25. f. σὺ ὁ Θεὸς πρ. ob sequens παράσχου, sic enim Byzantini scribunt, ul i Attici solent παρασχοῦ

quod minus rhythmo convenit. — Sic, ultimum, et egregium habes διαιρέσεως exemplum.

STEPHANUS.

DE S. PROCOPIO MARTYRE.

α'. Τῷ θείῳ ζήλῳ

Χριστοῦ πυρπολούμενος
καὶ τῷ σταυρῷ
τῷ τιμίῳ φρουρούμενος
τῶν ἐχθρῶν τὸ φρύαγμα
καὶ τὰ θράση κατέβαλες, Προκόπιε,
ἐκκλησίαν ἀνύψωσας, [ἡμᾶς.
τῇ πίστει προκόπτων, καὶ φωτίζων

β'. Στόμα συνέσεώς μοι παράσχου,

ὁ προάναρχος Λόγος,
βουλομένῳ ὑμνεῖν
τὸν σὸν ὑπλίτην Προκόπιον,
(ἔχεις γὰρ τῆς εὐσπλαγγνίας πλοῦτον
ἐν ἀπέριῳ, Χριστέ μου, τῶν σὸν κρι-
ῖνα καγὼ [μάτων)
τῆς ψυχῆς τὸ ζοφῶδες καθαίρωμαι,
τοῦ νοῦ δὲ πᾶσαν κηλῖδα
ἀποσμηξας, ναὸς ἀγιάσματος
τοῖς ἔργοις τοῖς θείοις γενόμενος,
κατ' ἐπάξια μέλψω τῷ μάρτυρι·
τῇ πίστει προκόπτων καὶ φωτίζων ἡμᾶς.

γ'. Τοῦτον τὸν κλάδον ὁ φυτεργάτης *
ἐλαῖων τὸ ἄνθος * εὐρηκῶς τοῦ παθεῖν * Θεο-
δοσίας τὸ γέννημα, * ἤρδευσεν τῆς σοφίας

Statim se produnt melodi ætate, ut videtur, cæteris posteriores, dum veterum vestigia passibus haud æquis sequuntur, tritosque hirmos lubentius repetunt. Non desunt alia, eodem Stephani nomine insignita, quæ fortasse locum mihi dabunt fusius inquirendi huius indolem, ætatem, fortunam. Hic pauca dantur in laudem megalomartyris Procopii, quem Græci die VIII Iulii colunt. Editi solita duo troparia tantum tenent; corsinius f. 132 tertium, taurinensis tria posteriora addit f. 125-126. Inscripta sunt in corsinio: μὴνὶ Ἰουλίῳ ἡ', κονδ. τοῦ ἁγίου Προκοπίου, ἡγ. β', πρὸς τό· Τὰ ἄνω ζητῶν, dein πρὸς τό· Τράνωσον.

1. τῷ ζ. Χριστοῦ edd. C. τῷ θείῳ χρ. ζ. C. — κατέβαλες T, quem barbarismum affectat melo-

1. Divino zelo

Christi succensus,
et crucis
signo venerabili munitus,
hostium arrogantiam
et ferociam depulisti, Procopie,
atque ecclesiam sublimasti,
fide eam dilatans, nosque illuminans.

2. Os intelligentiæ mihi concede,

o Verbum initio antiquius,
cum ego velim canere
tuum militem Procopium,
(habes namque copiam misericordiæ,
Christe mi, in immenso abyssu tuorum
unde ego quoque [iudiciorum,)
animæ meæ nebulas dissipem,
cunctaque mentis rubigine
detersa, templum sanctitatis
operibus divinis fiam,
et iusta carmina martyri dicam,
fide nos qui crescere facit et lucere.

3. Quum hortulanus hunc ramusculum,
olivæ florem, Theodosiæ matris surculum,
repperisset ad patiendum, irrigavit eum sa-

dus aut librarius. — τὴν σὸν σεπτὴν ἐκκλησίαν ὑψώ-
σας edd. subverso rhythmō constantissimo.

2. πλοῦτον τῆς εὐσ. π. edd. τῆς om. T. — μου πελάγω τῶν σ. χρ. edd. ven. pessime. ἐν ἀπέριῳ ἀδύσσω τῶν σ. χρ. ed. rom. salvo metro. — τὸ ζοφ. καθαρθῶ ven. f. τὸ βυπῶδες vel ζοφ. ἐλαύνωμαι, sed vereor ut mediocris melodus delphinum in sylva appinxerit. — καὶ ναὸς ven. contra rationem hirmi. — καὶ ante ἐπαξ. om. ven. — ἐπάξια sic C et edd. ἐπάξιαν T. f. κατ' ἐπάξιον. Extra hirmum ven. soli addunt hendecasyllabum ὃς τὴν σεπτὴν ἐκκλησίαν ὑψώσε, eo fine, opinor, ut apte pergat ἐρύμνιον, scilicet τῇ πίστει προκόπτων καὶ φωτίζων ἡμᾶς, sed quam frigida colophone!

3. φυτεργάτης vox nova erit aut barbara in utro-

τοῖς λόγοις, * τῇ δικέλλῃ τῶν θεῶν αὐτοῦ
δογματῶν. * κρίνον εὐθύς, * παμμυρίπνον
ἄγαν, τετέλειστο. * τύπῳ δὲ τῷ ἀηττήτῳ *
περιστεύλας τοῦ νέου τὸ φρύαγμα. * αὐτὸς
γὰρ αὐτοῦ τὸ ποτήριον * πεπωκὸς τῆς ἀθλί-
σεως γέγονεν, * τῇ πίστει...

δ'. Ἐὰρ ἡμῖν ἐπέστη τὸ θεῖον, * ἡ παγ-
κόσμιος ταύτη * ἐορτῶν ἐορτῇ, * πανηγυρι-
πανηγύρεων, * συνεπομένη αὐτῇ τῇ τάξει *
τοῦ μεγάλου φωστῆρος τῆς οἰκουμένης. *
πάντες σπουδῇ * φιλομάρτυρες, δεῦτε καὶ
χερσὶ * κροτεῖτε, τὴν τοῦ προφήτου * ἐκπλη-
ροῦντες φωνὴν μελωδήσασαν. * Θαυμαστός
ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις, * ὁ Θεὸς ὁ διδούς τὰ
χαρίσματα. * τῇ πίστει...

ε. Φῶς οὐρανόθεν σοι περιλάμψαν * ὥσπερ
πάλαι τῷ Παύλῳ, * τῶν αὐτῶν ἐντολῶν *
εἰργάσατό σε συμμετοχόν. * πίστει, ἐλπίδι
καὶ ἀγάπῃ * τὴν ψυχὴν σου τευχίσας, ὦ
ἀθλοφόρε, * πᾶσαν ὁμοῦ * τῶν εἰδώλων τὴν
πλάνην κατέβαλες, * κηρύττων ἐν παρῆ-
σίᾳ * τὸν Υἱὸν τῷ Πατρὶ ὁμοούσιον * καὶ
τῷ παναγιωτάτῳ Πνεύματι, * ἐξ οὗ πᾶσι
πηγάζεις ἰάματα, * τῇ πίστει...

ς. Νύξ με καλύπτει τῆς ἀμαρτίας * καὶ
πρὸς σὲ καταφεύγω, * ἀθλοφόρε Χριστοῦ, *
Προκόπῃε παναιοδίμῃ, * λάμψον μοι τὸ φῶς
τῆς σῆς πρεσβείας, * καὶ τὸν ζόφον ἀπέλασον
τῆς ψυχῆς μου. * τοῦ δὲ πυρὸς * ἐξελοῦ με
ἐν ὥρῃ τῆς κρίσεως, * ὡς ἔγων πρὸς τὸν σω-
τῆρα * παρῆσιαν, δι' ὧν ὑπερήθλησας, * καὶ
συμπαράττουσαν ἔχων σαφῶς * τὴν τεκούσαν
σε, ἄγιε, δέομαι, * τῇ πίστει προκόπτων
καὶ φωτίζων ἡμᾶς.

que cod. neque etiam existit, quod rectius vide-
retur, φυτουργάτης. — ἐλιέων C ἐλιαίων T, pro qui-
bus metrum requirit ἐλαίων, sed valde dubia dia-
resi, quamvis sint ἐλαϊκός vel ἐλαϊνός. — τὸ θανεῖν
T. — τὸ παθεῖν C. — ἰ. ἡρηκὸς εἰς παθεῖν « quod
quis elegit, carpsit ad patiendum. » Sed disso-
luta fere omnia sunt. — τοῖς ἔργοις C. — τῇ δι-
κέλλῃ sic. Ubinam gentium cum ligone irrigatur?
Maleferiatus μελωργὸς Romanum ex cant. XXII,
10, inepte refricat. — τόπος δὲ τοῦ ἀηττήτου C. —
αὐτοῦ autonomastice.

pientiae verbis, ligonis instar usus divinis suis
dogmatibus. Liliun repente mirum in mo-
dum fragrans, adolevit, signoque invicto
crucis iuvante, edomuit superbientem iuven-
tutem; avidus enim Christi ebibit poculum
certaminis, nos fide...

4. Ver nobis deificum incidit, ipsa pul-
cherrima festivitas festivitatum, celebritas
celebritatum, quæ ex ordine sequitur ma-
gnum illud orbis lumen. Vos omnes, marty-
rum amici, prompti adeste, et plaudite mani-
bus, hanc prophetæ vocem adimplentes ca-
nentis: Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus
qui charismata dedit. Fide nos...

5. Lux tibi cœlitis circumfulsit, sicut olim
Paulo, teque eorumdem fecit mandatorum
participem; fide enim, spe et charitate ani-
mam tuam statim ut munivisti, o victorioso
athleta, subinde omnem idolorum fraudem
subvertisti, cum fiducia prædicans Filium
Patri consubstantialē et sanctissimo Pneu-
mati, cuius virtute omnibus sanationes ef-
fundis, fide nos...

6. Peccati me nox involvit, et confugio ad
te, victor Christi athleta, Procopie celebra-
tissime; mitte mihi lumen tui præsidii, et
caliginem dispelle animæ meæ, me vero ab
igne eripe, in hora iudicii, ut qui apud Sal-
vatorem confidere vales post superata certa-
mina, quin et manifestum habes tuæ geni-
tricis auxilium, o sancte, precor, fide nos et
augeas et illumines.

4. αὐτῇ T. — Inde Noster Nazianzeni trita pas-
chalia venditat eoque ineptius quod pascha a S.
Procopii die longissime, saltem in hodiernis me-
næis, distat. — πανηγύρεως cod. emendo ex Na-
zianz. — post χεῖρας in cod. otiose intruditur
πιστῶς, et post ἀγίοις item αὐτοῦ abundat, ne de
absona melodia non sileam.

5. πιστιν, ἐλπιδᾶ γ. κ. ἀγάπην T, triplici solœci-
smo. — ὦ addo in v. seq. — ἰterum κατέβαλες obsti-
nata barbarie. — τῷ παναγιῷ πν. T. — ἐκ σοῦ id.

6. τὸ δεῖσθαι post μοι. — καὶ ante συμπάρτατ. om. T.

GABRIEL.

DE SS. PHOTIO ET ANICETO MARTYRIBUS.

Πρὸς τὸ· Τὰ ἄνω.

Ad modulum : *Superna*.

- α'. Τοὺς θείους, πιστοί,
 ὀπλίτας εὐφημήσωμεν,
 τὸ ζεῦγος Χριστοῦ
 τῆς δόξης ἐγκωμιάσωμεν,
 καὶ στεφάνους ὡς κήρυκας
 εὐσεβείας, ἅπαντες φιλάθλοι,
 ὡς Θεοῦ ὄντως ἐραστὰς,
 ἐν ὕμνοις ἁσμαμάτων καταστέψωμεν.
- β'. Γῆ καὶ σποδὸς, σαπρία καὶ σκώληξ,
 δι' αἰσχυρῶν καὶ βεβήλων
 ἔργων καὶ λογισμῶν,
 ὑπάρχων μὲν, ὃ φιλόκνηρωπε,
 σὲ ἱκετεύω καὶ σοὶ προσπίπτω,
 ἐκκαθάραι τῷ σπόγγῳ τῶν οἰκτιρμῶν
 ῥύπον, Χριστέ, [σου
 ὃν ἐν ἔργοις καὶ λόγοις συνήθροισα,
 φωτίσαι δὲ τὸ ζοφῶδες
 τοῦ νοός μου τῇ αἴγλῃ τῆς χάριτος,

1. Divos, o fideles,
 celebremus milites;
 Christi duumviratum
 meritam ob gloriam laudemus,
 strenuos uti præcones
 religionis, quicumque certantes amatis,
 tanquam veros Dei amicos
 canticorum hymnis coronemus.
2. Terra ego et cinis, putredo et vermibus
 ob turpia mea et profana
 opera et eloquia
 cum palam sim, o mortalium amator,
 te rogo supplex, tibi que provolutus,
 spongia ut deleas tuarum miseracionum
 maculam, o Christe,
 actibus sermonibusque inustam;
 illumines vero caliginem
 mentis meæ radio gratiæ,

Ignoti quidem melodi, haud vero ignobilis poematis lacinia unus nos taurinensis auxit, sed vulneribus confossa et comminuta. Hactenus inter melodos lucis usura solus fruitur Gabriel ille Iberorum in monte Atho monachus, qui nomen suum inseruit canonis, B. Virginis πορταίτισης, uti aiunt, encorhia referenti, quem nuper nonnullo ὀδοιπορικῷ commentario instruximus (*Hymnographie*, etc. p. 12-16). At multo antiquiorem illum habeo cui mutila ex acrostichide, acceptas refero laudes SS. martyrum Photii et Aniceti. Quin candide dicam, nec satis mihi constare ipsum melodi nomen, cum litteris Γ. Α. Ρ. in acrostichide superstitionibus aliud nomen, et mutato ordine, etiam Γερμανός responderet. Habentur in edd. duo trop. cætera in taurin. f. 139. Ea est nobilis exordii σεμνότης, ut facile amplum expectaveris poema, nunc misere truncatum.

1. Hirnum priorem habes supra et p. 210. — πιστῶς T. — τοῦ Χριστοῦ T. — τῆς δόξης recte, et

Atticorum more, suppresso ἔνεκεν, ut multis veterum exemplis probant Lamb. Bos et Schæfer § 431, 704. — ἐγκωμιάζομεν T. — καὶ θεοῦ edd. — καταστέψωμεν T.

2. Iterum recurrit hirmus τράνωσον, in quo, ut apud Romanum p. 169, v. 6 dodecasyllabus est, dum alii eundem in heptasyll. et pentasyll. commodius dividunt, quod prohibet tr. 3. At v. 8 hendecasyll. nobis est, nisi retinendum sit in tr. 3 περιβαλῶν, hic vero legendum καὶ ἐν λόγοις, et in tr. 5 κατεκπεύσαντες. Cæterum uno robusto flatu fertur 13 στίχων continua et egregia series. — σαπρία τε καὶ σκώληξ edd. contra modulum nostrum et veterum melodorum consuetudinem, a poetica congerie τε καὶ fere abhorrentium. — ὑπάρχ. μόνε φιλ. edd. — ὦ om. iid. et T. — ἐκκαθάρας T. Em. edd. apte ἐκκαθάραι, quod simul ac ἐκκαθῆραι æquo iure recipiendum asserit Lobeck ad Phryn. p. 25, et iungendum suadet cum duobus verbis ἱκετεύω, προσπίπτω. — σου, Χριστέ, τοῦ ῥύπου edd.

ἵνα ἀξίως τὴν ἔκστασιν
τῶν μαρτύρων, Χριστέ μου, ἐξείπω,
οὓς ὕμνοις ἀσμάτων καταστέψωμεν.

unde ore digno exitum [quar :
tuorum, Christe meus, martyrum elo-
quos canticorum hymnis coronemus

γ'. Ἀδελφιδουὶν ὁμόφρονα ἔχων * ἑαυτοῦ,
ὁ γενναῖος * κατ' ἀξίαν σοφός, * τῷ τρόπῳ
τὴν κλησιν ἐδειξεν, * τὸν γὰρ νοῦν ἔχων πε-
ρωτισμένον, * Φώτιος τῷ ὀνόματι ἐκα-
λεῖτο * οὗτος Χριστοῦ * τὴν ἐλπίδα ὡς θώ-
ρακα προβαλὼν, * εἰς μέσον εὐθαρσῆς
ἔστη, * τηλικαῦτα βοῶν πρὸς τὸν τύραν-
νον. * Ἴδού κἀγὼ τῷ πατρί μου νῦν * κατὰ
τῶν σῶν εἰδώλων συμπαρατάττομαι * οὓς
ὕμνοις...

δ'. Β... ε'. Ῥευσάσης πλάνης καὶ
ἀθεΐας * ἀναπλησάσης πᾶσαν * τὴν ὑφήλιον
γῆν, * Ἀνίκητός τε καὶ Φώτιος * μόνον
οἶακι τῆς εὐσεβείας * καὶ ὀλκάδι ἐλπίδος τῆ
Χριστοφόρω * ὅλον τὸν πλοῦν * ἀκινδύνως
ἐκπλεύσαντες, ἔφθασαν * εἰς ὄρμον τῆς ἀθα-
νάτου * βασιλείας ἐν ἡ ἀγαλλίασις, * ἐν ἡ
χαρὰ ἡ αἰδῖος * καὶ ἡ ἀληκτος δόξα ὑπάρ-
χει, * οὓς ὕμνοις ἀσμάτων καταστέψωμεν.

3. Nepotem habens unanimem, vir stre-
nuus ac probe sapiens, Anicetus, nomen illi
ex moribus indidit : mente enim illustrata
præditus, Photius sive luminosus vocatus est.
Qui spe Christi semet uti thorace tegens, in
medio stetit imperterritus, illico ad tyran-
num clamans : « Ecce ego nunc patri meo
« consentiens adversus idola tua conspiro. »
Quos canticorum hymnis...

4.. 5. Inundante errore, grassanteque impi-
etate per universam sub sole terram, Ani-
cetus simul et Photius, solo pietatis guber-
naculo et cymba spei, qua Christus vehitur,
totum æquor emensi sine periculis, appule-
runt ad immortalis imperii littus, in quo
exultatio et gaudium perenne, inexhausta-
que gloria manent, quos hymnis canticorum
coronemus.

subverso metro. — τῆς σῆς χάριτος iid. abundan-
tius. — μαρτ. σωτήρ μου edd. — ἐξείποιμι T. — κα-
ταστέφων αὐτοὺς ultima edd. corruptela.

3. ἀδελφιδὸν T. — ὁ γενναῖος κατ' ἀξίαν vicem
habet eleganter nominis ἀνικήτου, *invicti*. De
Aniceto comite et Photio eius nepote ex fratre
aut sorore cf. *Acta Sanctor.* XII Aug. t. II,
p. 705. — τὸν τρόπον T. — περιβαλὼν T, ut modo
notavi. — ἔστη εὐθαρσος T.

4. Crescente poematis elegantia, dolendum
meliora excidisse, ubi comitis Aniceti certam-
men fortasse descriptum erat. Flagris cæsus, fe-
risque mansuefactis, Herculis statuam precibus
contrivit; cui tunc nepos occurrit, ut osculare-
tur avunculum, seque Christianum profiteretur.

5. Ῥευσάσης f. mavis cum viro docto : βεῦσαν-
τος πλάνου. — Pergit T infelicitè : ἐμπιπλάζων τοῖς
πᾶσι. — ὅλον τὸν νοῦν T, a quo gravi scopulo et
periculo ereptum me, meminisse iuvat veterum
christianorum gemmas et ectypa cum monogram-
mate, anchora, gubernaculo et navicula (ὀλκάδι
ἐλπίδος χριστοφόρω) insignita. — οὓς πρὶν ἐν ὕμνοις
T, utinam etiam cætera abundaverint. Placeant in
primis ultima, quibus melodus, eximio veterum
theologorum more, statim beatos ducit ad im-
mortalis imperii littus, nec medium cælum admit-
tit, sicut seriores Græculi somniarunt, ante æterna
gaudia, aut sinum Abrahæ, aut paradisum latroni
promissum.

CUCULUS.

DE S. STEPHANO PROTOMARTYRE.

- α'. Πρῶτος ἐσπάρης ἐπὶ γῆς
 ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ γεωργοῦ,
 πανεύφημε·
 πρῶτος τὸ αἶμα διὰ Χριστὸν
 ἐπὶ γῆς ἐξέχεας, μακάριε·
 πρῶτος ὑπ' αὐτοῦ
 τὸν τῆς νίκης στέφανον
 ἀνεθήσω ἐν οὐρανοῖς,
 ὡς ἀθλητῶν προοίμιον,
 στεφανῖτα, τῶν μαρτύρων ὁ πρῶτα·
- β'. Τοῦ παραδείσου τὰ ἀνθὴ ὄρω, [θλος.
 τῇ εὐοσμῷ αὐτῶν τῇ τερπνῇ
 πληροῦντα πᾶσαν οἰκουμένην,
 καὶ τὸ ξένον αὐτῶν
 καταπλήττει με θέαμα
 ἐν παγετῷ χειμῶνος·
 πλείον ἀνθοῦσι μᾶλλον
 ὅπερ ξένον ἐν ἀνθεσι,
 καὶ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ
 ἐξανθήσας ὁ πρῶτος,
 καὶ θύρα γεγονὼς
 τῶν ἀθλούντων νομίμως,

1. Primus super terram seminatus es
 a cœlesti agricola,
 tu omnium plausu celebris;
 primus sanguinem propter Christum
 in terra effundebas, beate;
 primus ab eo
 victoriæ coronam
 accepisti in cœlis,
 ut exordium athletarum,
 o coronate, martyrum dux luctantium.
2. Amœni horti dum flores intueor,
 qui fragrantia suaveolenti
 perfundunt orbem universum,
 insolitum in illis
 stupefacit me spectaculum,
 sæviēte hiemis algore:
 multo magis quam in floribus
 qui renident, illud stupendum est,
 in martyre illo Christi,
 qui primus effloruit,
 ostiumque factus est
 pro lege dimicantibus,

Melodorum nemo ullus altiori silentio sepultus est, quam Cuculus hic noster, de quo ne γρῦ quidem, donec ad manum esset cod. taurinensis. Lecta demum epigraphe: τὸ Κουκούλου ἰδιόμελον, hæsi quidem attonitus, tam de nomine, quam de homine incertus, ambigens porro utrum de metrica aut musica quadam varietate, an de novo poeta id genus idiomelum intelligendum esset. Novi κουκούλιον dici quoddam anacreonticæ strophæ incrementum, ut habet scholium a P. Matranga post Hermannum et Mullbach editum. Sed et certorum hominum neque ignobilium vel inter melodos nomina nota sunt, ut Κουκουμάς, Κουκουζέλης, et alia Κουκούλου affinia et gemina. Quis vero is sit, ubi, quando, quamdiu, an demum extiterit, ab alio lubens et gratus edocebor. Ut cumque inscribitur in taurin. f. 134: κονδάκιον

εἰς ἐπάνοδον τοῦ λευφάνου τοῦ ἀγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἡλ. πλβ', τὸ Κουκούλου ἰδιόμελον. Edd. habent duo priora trop. suppresso, ut solent, quocumque nomine.

1. πρῶτος ἐπάρης T. Em. edd. die Augusti II, qua Latini simul et Græci eandem habent de S. Stephano reduce celebritatem. Hoc trop. est αὐτόμελον, quod satis priscum melodum sapit. Sequens vero est iuxta modulum τῷ τυφλωθέντι, quem videsis p. 12, 23. Romanum igitur qui Stephano eundem hirmum dicavit, noster sequitur, etiam inter ardua et salebrosa, et quæ pauci attingere tentarunt. — ἐξέγεες sic T. — ἐν οὐρανῷ iid.

2. ὄρων T et edd. — τὴν οἰκουμένην T. — τὴν καὶ omisso, edd. τὸ ξέν. α. καταπλήττομαι θέαμα. Sequentia in iisd. ut in cod. obscura manent. — ὁ

καὶ ἀνθούτων κρυμῶ τῶν κολάσεων·
 ὀδὸν ὁ δεῖξας πᾶσιν ἀπλανῆ
 τοῖς βουλομένοις ἄθλειν,
 ὁ καλὸς σταδιάρχης,
 ὁ τοῖς πόνοις ἀνακλάμψας, [θλος.
 στεφανίτης, τῶν μαρτύρων ὁ πρώτα-

et florentibus sub frigore pœnarum ;
 qui stravit viam certam omnibus
 luctari volentibus,
 egregius ille stadii dux,
 laboribus coruscans,
 coronatus, martyrum antesignanus.

γ'. Οἱ τοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ τὸν σεπτὸν *
 προχειρίσαντο διακονεῖν, * αὐτῶν ἐν τῇ δι-
 δασκαλίᾳ * ὄντων ἐπιμελῶν * πρὸς τὸ τῶν
 ἐθνῶν κήρυγμα. * Πρόχορον σὺν Φιλίππῳ, *
 τέσσαρσι σὺν ἀνδράσι. * Στέφανόν τε κατέ-
 στησαν, * πρὸς τὸ ὑπηρετεῖν * τῶν βρωμά-
 των τὴν χρείαν. * οὗτος δὲ ὁ καλὸς * ἐστιά-
 τωρ οὐ μόνον * εἰς φθορὰν τὰ κοροῦντα κῦτρέ-
 πιζεν, * ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκτρέφοντα ψυγῆν *
 πᾶσι παρεῖχεν ἀεὶ, * τῶν θαυμάτων τὰ θεῖα *
 τοῦ Χριστοῦ ἀνακηρύττων. * ὅθεν λάμπει
 τῶν μαρτύρων ὁ πρώταθλος.

δ'. Ὑπὸ τῆς χάριτος ἔμπλεος ὢν, * καὶ
 τῆς δυνάμεως τῆς τοῦ Χριστοῦ * ἐποίει τέ-
 ρατα μεγάλα * καὶ σημεῖα αὐτός. * ὅθεν
 πᾶσιν ὡς ἄγγελος * ἐθεωρεῖτο αὐτός, * τῇ τοῦ
 Χριστοῦ ἐλλάμψει * λαμπρυνόμενος πάν-
 τοτε, * καὶ ὡς ἡλιακῆς * ταῖς ἀκτῖσι τὴν
 πίστιν, * τὴν ἐπὶ τὸν Χριστὸν * κατελάμ-
 πρυνεν πᾶσιν, * τοῖς τὸν λόγον τηροῦσιν
 ἀσάλευτον, * τοὺς δὲ ἐχθρύνοντας τῷ Ἰη-
 σοῦ * ἄρδην συγκατέφελεξεν, * καταισχύνων
 τὴν τούτων * ἅπασαν φρενοβλαβεῖαν, * ὅθεν
 λάμπει τῶν μαρτύρων ὁ πρώταθλος.

3. Christi discipuli in hunc venerandum
 manus imposuerunt ad diaconatum, dum
 ipsi in magisterio starent sollicite, gentium
 facti præcones : Prochorum, Philippum, et
 additis quatuor viris, Stephanum instituerunt,
 ut ciborum ministerio inservirent. Is vero ex-
 mius dapifer, non solum ea quæ satiant ad
 corruptelam, sed quæ animam nutriunt,
 omnibus assidue suppeditavit, divina Christi
 miracula alte prædicans : unde effulget mar-
 tyrum primus certator.

4. Gratia cum plenus esset et virtute Chri-
 sti, Stephanus magna faciebat signa et pro-
 digia ; ideo sicut angelus cunctis apparuit,
 Christi sub ipso lumine semper illuminans,
 ac veluti solis iubare usus, fidem in Christum
 irradiare fecit in omnes qui sermonem reti-
 nebant irremovibilem. Cæteros vero in Iesum
 infensos, eos penitus conflagravit, pudefa-
 ciens omnem eorum dementia, unde
 effulget martyrum agonista.

ἐξανθ. πρ. T, edd. obstante rhythmo. — τῶν νομ.
 ἀθλ. T, edd. — ὁ δεῖξας τρίβον ἀπλ. edd.

3. αὐτόν T. — f. τὸ κήρυγμα τ. ἐθν. — ἐγκατέστη-
 σαν Στέφανον T.

4. f. ἀπὸ τῆς χάρ. more Palæstinorum. — σημεῖα
 ὁ Στέφανος ὅθεν ὡς ἄγγ. πᾶσιν ἐθεωρ. τῇ τοῦ χ. T.
 — καὶ ἡλιακῆς T. — τοὺς τε T. — ἄρδ. κατέφλε-
 ξεν T. — Haud infelix summa rerum Cuculus no-
 ster est, etsi ineptum jure dixeris secundi tro-
 parii exordium et dissolutam seriem. Quanquam
 ægre putaverim tam insolita cum usum esse ver-

borum structura, qua sententia, minime per se
 despicienda, misere vexatur. Scripsisse melodum
 crediderim τοῦ παρ. τὰ ἀνοη ὄρων, ut fert inter-
 pres, tum ναὶ (vel καὶ emphatice, ut infra iterum)
 τὸ ξένον αὐτῶν καταπλήττομαι (inde error T κατα-
 πλήττει με; hoc verbum cum accus. junctum cu-
 jusque est tersi scriptoris) θέαμα ἐν π. χ. πλεονάζει
 δὲ μάλλον ἔπερ... « Paradisi dum flores, etc... Sane
 « (ναὶ) in tam insolito obstupesco spectaculo; stu-
 « pendum vero illud in floribus longe superat
 « Christi martyr... »

S. TARASIIUS.

IN DOMINICAM ORTHODOXJÆ

DE SACRIS IMAGINIBUS.

α'. Ὁ ἀπερίγραφτος Λόγος τοῦ Πατρὸς
ἐκ σοῦ, Θεοτόκε,
περιεγρήφη σαρκούμενος·
καὶ τὴν ῥυπωθεῖσάν εἰκόνα
εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀναμορφώσας,
τῷ θείῳ κάλλει συγκατέμιξεν·
ἀλλ' ὁμολογοῦντες τὴν σωτηρίαν
ἔργῳ καὶ λόγῳ,
ταύτην ἀνιστορῶμεν

β'. Τοῦτο τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον
προφήται, θειώδως ἐμπνευσθέντες,
δι' ἡμᾶς τοὺς εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων,
προῦκέρυξαν,
καὶ τυχόντες
τῆς τούτου ἐλλάμψεως,
γνώσιν τὴν θείαν
δι' αὐτοῦ λαβόντες,
ἓνα Κύριον τὸν Θεὸν γινώσκομεν
ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν
δοξαζόμενον
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύοντες

1. Incircumscriptum Patris Verbum,
a te, Deipara,
carnem sumens, circumscriptum est,
et fœdatam imaginem
ad pristinum decus reformatam,
divinæ pulchritudini consociavit.
Sed professi fidem salutis
opere et sermone,
imaginem restauremus.
2. Mysterium hoc dispensationis
prophetæ, divino numine afflati,
propter nos ad ultima sæcula remotos,
prænuntiarunt :
unde nos adepti
illius splendorem,
divinaque scientia
ab ipso suscepta,
unum Dominum Deum agnoscimus,
in tribus personis
glorificatum,
eique soli servientes,

Lætor, etsi nimium exigua sint, hæc magno Tarasii nomine nunc primum commendare. Ex unico quidem taurinensi cod. accipio, sed sub perspicua epigraphe, f. 162 : Τῆ κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας, ποίημα Ταρασίου πατριάρχου, ἦχ. πλδ'. Qui iam fatiscantis Græcorum ecclesiæ sospes fideique vindex, auspicatus est, ut videtur, hoc breve canticum ob solemnem sanctarum imaginum in altera synodo nicæna triumphum. Αὐτόμελον sive singularis melodix est, magnaue in celebritate mansit, quotannis cantatum in prima quadragesimæ Dominica, quæ etiam nunc ab orthodoxia nuncupatur. Non tamen Tarasio, sed Methodio festiuitas accepta refertur. Duo priora trop. sine ullo nomine in edd. et cors exstant, cætera hactenus incomperta sunt. Quæstio est, utrum melodus a prima tantum et ultima nominis sui littera

ΤΣ acrostichidem modeste sculpsit, an vero amplius olim fuerit poema ex integro vocabulo ΤαρασιοΣ conflatum, poeta iam, præter caput et pedes, prorsus interempto.

1. Ὁ ἀπερίγραφτος. Ex una et prima voce totum audis secundum Nicææ concilium : hic cardo fuit totius controversiæ Iconoclastas inter et orthodoxos, neque alia tessera magnus Nicephorus in singulis fere suis paginis utitur. — ἀνιστεροῦμεν C. f. ταύτην retuleris ad σωτηρίαν, « quænam sit, investigemus. »

2. post μυστήριον irrepsit νόμος in T, νόμῳ in C, πάλαι in edd.; sed v. 2 esse decasyll. sequenti trop. evincitur. — αἰώνων καταντήσαντας καὶ τυχόντας C. — ὑποστ. προσκυνούμενον C. — a. v. 4 edd. longe a nostris recedunt, prorsus devio tramite : καταντήσαντας, προκατήγγειλαν, τῆς τούτου τυχόντες

μίαν πίστιν,
 ἐν βάπτισμα ἔχοντες,
 Χριστὸν ἐνδεδύμεθα·
 ἀλλ' ὁμολογοῦντες τὴν σωτηρίαν
 ἔργῳ καὶ λόγῳ,
 ταύτην ἀνιστορῶμεν.

γ'. Σὺ εἶ ὁ χερσί σου ποιήσας τὸν ἄνθρωπον,
 ὡς ἔφη προφήτης μελωδήσας,
 χοῦν ἐκ γῆς, Χριστὲ, λαβῶν, θεοειδέα
 ἐμόρφωσας,
 καὶ καλέσας
 εἰκόνα καὶ δόξαν σου,
 γνῶσιν τὴν θείαν
 ἐν αὐτῷ ἐνέθης,
 (ἀλλ' ἐπάτησε παραβάς τὸ πρόσταγμα)
 καὶ τὴν σὴν συγκατάβασιν,
 ἢ ἀνάκλησιν,
 δι' ἧς, σῶτερ, ἀναπέπλασται
 τοῦτο μᾶλλον
 μίμημα θείου κάλλους
 τοῦ πρὶν θεοειδέστερον·
 ἀλλ' ὁμολογοῦντες τὴν σωτηρίαν
 ἔργῳ καὶ λόγῳ,
 ταύτην ἀνιστορῶμεν.

unam fidem,
 unum habentes baptismum,
 Christum induimus :
 verum fidem confessi salutarem
 opere et sermone,
 imaginem restauremus.

3. Tu ipse manibus compegisti hominem,
 ait propheta melodus ;
 pulverem e terra, o Christe, sumens,
 similem Deo effinxisti,
 et vocans eam
 tuam imaginem et gloriam,
 divinam scientiam
 in ea posuisti : [sus]
 (sed contempsit præceptum transgres-
 tum addidisti descensum,
 sive novam creationem,
 qua, Salvator, reformatum est
 in melius istud
 divini decoris simulacrum,
 jam magis quam antea Deo simile.
 Verum fidem confessi salutarem
 opere et sermone,
 imaginem restauremus.

ἐλλάμψως, γνῶσιν οὖν θείαν, quæ nullo talo nituntur : sed vereor ut audax διορθωτῆς taurinensis εἰς τὰ ἴδια lascivierit. — ἐλλάμψως. Recole Cuculum tr. 4 : τῆ τοῦ Χριστοῦ ἐλλάμψει. — Ἐνα κύριον. Expungit male inustam fidelibus ab Iconomachis idololatriæ calumniam. — μίαν πίστιν Ephes. IV, 8.

3. Nisi hoc tertium frustulum taurinensis dedisset, totum poematis artificium, rarum satis et insolens, incognitum et inextricatum remansisset.

set. — λαβῶν γὰρ male T. — ἐαυτῷ ἐτέθηκας T, reluctantante metro cum sensu et synt. — ἠπάτησε T. f. ἐπάτησε, junctis sequentibus : « Ille vero violato præcepto, exposcit descensum tuum. » — καὶ ἀνάκλησιν ἄλλην ἢ τὴν σὴν συγκατάβασιν id. quem ad rerum ordinem et seriem redigi oportuit. — ἀνάκλησις in hymnis nostris est « resurrectio, renovatio, ad vitam novam reintegratio. » — τοῦ πρότερον θεοειδέστ. T.

S. THEODORUS STUDITES.

I.

DE S. PAULO CP.

α'. Πιστευθεὶς θεία ψήφῳ
τὴν ἐκκλησίαν,
ἐναθλεῖς ὑπὲρ ταύτης
μέχρι θανάτου,
τὸ τῆς τριάδος
τρανώσας ὁμόθεον
καὶ ἀμαυρώσας
Ἀρείου τὸ βλάσφημον,
ὁμολογητὰ μακάριε,
αἰεὶ ὑπὲρ ἡμῶν
τὸ Θεῖον ἰλέωσαι.

β'. Τὸν λαμπτήρα γνωρισθέντα
ἀπλανῶς τῆς οἰκουμένης,
τῆς ἐκλογῆς τὸ σκεῦος,
τὸν ἰσοκλεῖ καὶ ὁμώνυμον
Παύλῳ, ἅπαντες τὸν σοφὸν
ὕμνησωμεν, ὥσπερ ἀπόστολον,
ὅτι καὶ αὐτὸς

1. Tu cui commissa ex divino suffragio
ecclesia fuit,
pro ea luctans
usque ad mortem:
in Triade
dum unam asseris Deitatem
et tenebrosam
facis Arii blasphemiam,
o beate confessor;
semper pro nobis esto,
fac Deum propitium.

2. Facem quam lucere novimus
in mundo sine errore,
vas alterum electionis,
pari decore ac nomine similem
Paulo sapientem, omnes
uti apostolum concelebremus:
et enim ipse

Quamvis in ætate jam sera melodorum floruerit Theodorus Studites, haud sane inter ultimos est: immo primus fortasse recentiorum habebitur: præstat enim inter omnes, non modo canticorum copia et ubertate, sed et proprio Marte suaque Minerva invaluit. Tesseras enim suas habet solemnnes, suaque dictionum symbola, quæ dato consilio frequentat, ac si verborum egestate laboret, quantumvis optimæ linguæ opulentia et peritia calleat; quin verba rara et exquisita, vix cæteris nota melodis, cumulat, ac sæpe in nova feliciterque inventa exultat. Novos etiam hirmos, ut opinor, induxit, ab optimis veterum melodiis haud degeneres. In primis lucet, lucisque usura ita abutitur ut faces, stellas, sidera plenis manibus effundat: sive autem superos, sive terrenos flores excutit, diligens ut pictor, coloribus in- stat, nec recedit usquedum penitus, imp'eta pe-

riodo, penicillum exsiccaverit. Uberiores illi commentarios libenter paraverim, nisi crescente jam hoc volumine, notulas coercere me oporteret. Ex uno corsinio fere omnia excipiuntur, id enim duobus classicis codd. singulare est, ut, quasi diviso imperio, unus sibi Theodorum, alter Josephum elegerit; quæ vero corsinius cum quodam fastidio respuit, ea taurinensis non sine invidia sibi reservaverit.

1. Extant in cors. f. 10, sub epigraphe: Μηνὶ νοεμβρίῳ ς', τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ κονδᾶκιον, ἴχ. β', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ Στουδίτου.

1. Proœmii hirmus est τῷ Θεῷ ἀπὸ μήτρας, ut in II. — S. Paulus CP. medio sæc. IV floruit.

2. In cod. πρὸς τό· Τὸν φωστῆρα, ut in quatuor cantic. seqq. Aliquando v. 3 variatur, et exit in proparoxytonum. — Παῦλον πάντες C. — τὸ μέγα ὦν C contra rhythmum assiduum. — τὸ Θεῖον,

ὄνομα μέγα βεβάστακεν,
κηρύξας Υἱὸν
τῷ Γεννήτορι ὁμόδοξον,
ἐπὶ ἔθνων βασιλείων τε,
ὧ ἄδουσι τὰ πέρατα·
διὸ ὑπερ ἡμῶν
τὸ Θεῖον ἰλέωσαι.

nomen magnum gessit,
et Filium prædicavit
gloria æqualem Patri,
coram gentibus et regibus,
cui canunt fines terræ :
Ideo fac nobis
Deum propitium.

γ'. Ὁ παμμάκαρ, ἐκ σπαργάνων * ἔθαλες
φυτὸν ὠραῖον, * ὡς ἐκ τοῦ παραδείσου * τῆς
ἀσκήσεως· σὺ ἀνέτειλας * βριθῶν Πνεύματος
τοῖς καρποῖς * τοῦ παναγίου ποικιλώτατα *
τὴν πίστιν ὀρθὴν * ὡς ὑπὲρ μύρον διέπνευ-
σας * τὰ ἔργα τερπνὰ, * ὡς ἐκ λειμῶνος,
ἐκύπρισαν, * ἃ ὀσφρησάμενοι μυστικῶς * βο-
ῶμέν σοι ἐπάδοντες· * διὸ ὑπὲρ...

δ'. Ὑπαστράπτων, ὡς φωσφόρος * ὁ σο-
φῆς, τὸν θεῖον βίον, * εἰς τὸ τῆς προεδρίας *
ἐκ προγνώσεως ὕψος ἀνεισι· * ἔνθα ἅπασι
φρυκτωρεῖ * τὴν εὐσεβῆ πίστιν ὀρθόδοξον, * μο-
νάδα τρισίν * ὑποστάσειν ἐκλάμπουσαν, *
τριάδα μιᾷ * τῇ θεότητι ὑπάρχουσαν, * ἣν
προσκυνοῦντες εἰλικρινῶς * βηήσωμεν ἐπά-
δοντες· * διὸ ὑπὲρ...

ε'. Σὺ τῇ λαμψεί τῶν δογμάτων * δαδού-
γων ἐν ἐκκλησίᾳ, * τὸ τῆς θεολογίας * ὁμοού-
σιον καὶ τρισηλίον * φέγγος ἤστραψας, ἐν
αὐτῇ * κατέλαμψας πάντα τὰ πέρατα, *
ἀρειανικὴν * σκοτομνήνιον δυσσέβειαν * σφο-
δρῶς ἤλασας * ταῖς θείαις αὔραις τοῦ Πνεύ-
ματος, * ὡς ἐν ἡμέρᾳ περιπατεῖν * τοὺς ὀρ-
θοδόξως ἄδοντας· * διὸ ὑπὲρ...

ζ'. Ὀρθοδόξως τὴν Τριάδα * συμφυῆ θεο-
λογήσας, * καὶ θηριομαχήσας * ὁ ἀήττητος,

3. O beatissime, ex incunabulis effloruisti,
plantæ instar venustæ, ex horto ascetico;
tu adolevisti, onustus pomis Spiritus sancti
exquisitissimis; rectam fidem super unguen-
tum olere fecisti; suavia opera, velut e vi-
ridi prato, emicabant; quorum odorati mys-
ticam fragrantiam, clamamus ad te cum
hymno: Ideo...

4. Collustrans, ut matutinum sidus, sanc-
tam vitam, sapiens antistes in fastigium
throni, providente Deo, ascendit; inde om-
nibus facem e specula prætendens, renun-
tiat sanctæ religionis fidem, unitatem tribus
personis fulgentem, Triadem in una deitate
subsistentem, quam venerabundi indubi-
tata fide confiteamur cum cantico: Ideo...

5. Tu ad lustranda dogmata tædas Ecclē-
siæ tollens, coruscare fecisti, juxta theologiæ
normam, consubstantialē triplicis solis
fulgorem; omnes orbis fines illuminasti,
caliginosam Arii impietatem strenue dissi-
pasti, Spiritus sacris flatibus, ut in die
ambulent recte credentes, cum cantico :
Ideo...

6. Rectissime Trinitatem consubstantia-
lem docens, et ejus causa cum belluis pu-

ut in Cypriano, veterum melodorum et rarum
est.

3. βριθῶν τοῦ Πν. τοὺς καρποὺς τοῦ ἁγίου C. — ὡς
ἐπὶ μύρου f. ὡς ἡδὺ μύρον. convenit ὑπὲρ cum XIV, 7;
XV, 1, 2. — XIV, 5. — ἃ ὀσφρανθέντες C.

4. ὑπαστράπτω rarum cum vi activa. — φρυκτωρεῖ
cæteris melodis superioribus ignotum, recurrit
in VIII, 6; XV, 5. Ac latinis adeo arduum breve
verbum, ut significet eum qui e specula sublata

V.

face, signum longe conspicuum renuntiat. Etiam
si quis mala fide excubias agit, facemque hostibus
in signum prodicionis attollit, uno verbo apud
Suidam dicitur παραφρυκτωρούμενος. Præterea Nos-
ter vim activam addidit, formulamque inserit
plane theologicam.

5. καταλάμψας C. — σκοτομνήνιον sic id. — ἤλασας σφ.
C. — ἐπάδοντας C.

ταύτης ἕνεκα, * δύο δράκοντας ἀσεβεῖς * ἀπέκτεινας ξίφει δογμάτων σου * τὸν εἰς τὸν Υἱὸν * κτισμολατρεία λυπήσαντα, * τὸν εἰς τὸ σεπτὸν * ἅγιον Πνεῦμα ὑβρίσαντα * σὺν γὰρ Ἀρείῳ κατήγησας * ἅμα καὶ Μακεδόνιον * Διὸ ὑπὲρ...

gnans invictus, duos impios dracones jugulasti tuorum gladio dogmatum; unum Filio per creaturæ cultum insultantem, alterum augusto Spiritui sancto contumeliosum. Cum Ario enim profligasti Macedonium: Ideo fac nobis Deum propitium.

6. Deesse videtur tr. Σ, ut plura infra Υ. Δ. I. T. O. Υ. An vero melodus acrostichidem expleverit, valde dubito. Vix dato nominis indiculo, potius eum latere juvit. — Ἐθριομάχης C, serie et modulo haud illæsis. Paulina vox est in I Cor. XV, 32.

— τὸν εἰς υἱὸν.. τὸν εἰς τὸ σ. π. C, quod melodus f. affectaverit, quum placeret τὸν μὲν τὸν υἱὸν... τὸν δ' εἰς. — Ἀρείῳ καὶ Σευήρῳ κατ. C. Quam inepte Severus intrudatur huc, clamat rhythmus, vetat ipsa temporum ratio.

II.

DE S. EUTHYMIO.

α'. Τῷ Θεῷ ἀπὸ μητρᾶς

ἐκλελεγμένως,
Σαμουὴλ τῇ προβλέψει
ἀνηγορεύθης,
τὴν οἰκουμένην
λαμπρύνας τοῖς θαύμασι,
καὶ τὰς ἐρήμους
πυκνώσας τοῖς πλήθεσι,
τερατουργῆ Εὐθύμιε·
διὸ ὑπὲρ ἡμῶν
δυσώπει τὸν Κύριον.

β'. Εὐθυμείτω φερωνύμως

ἢ Σιών ἐπιτελοῦσα
τὸν τῆς θείας μνήμης σου
πανηγυρισμὸν· τῷ γὰρ τόκῳ σου
εὐρεν λύτρωσιν τῶν δεινῶν,

1. A Deo ex utero

electus
prædictusque, Samueli
similis factus es:
mundum
illustrasti miraculis,
et deserta
populis implevisti,
Euthymi, prodigiorum opifex:
ideo pro nobis
deprecare Dominum.

2. Amore exultet in nomine tuo

Sion, quæ recolit
tuam sacram memoriam
in hac celebritate; ortu enim tuo
invenit libertatem a malis,

1. Sic Theodoro is hirmus solemnus est, ut ab ipso esse conditum facile æstimaverim. Corsin. f. 48, sub epigraphæ: Μητὶ Ιανουαρ. κ', τοῦ δσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου κοντάκιον, ἤχ. β', φέρον ἀκροστιχίδα· Ἐωσφόρω. Sic f. salutatur Euthymius, orientalis ecclesie pater, cujus acta in Bolland. Jan. II, 662. Eosphoro potius ab acrostichide quam Theodoro poema tribuetur. Sed præter solitas hirmi, linguæ, styli tesseræ, aliaque signa

et compendia quæ Studitam produnt, Eosphorus nihil est, nisi ejusdem occultum nomen. — προβλέπει, nova et ambigua vox, qua tam sancti prudentia quam providentia Dei significari potest. — ἀνηγορευθεις C.

2. Εὐθυμείτω. Ludit cum nomine et loco Euthymii Hierosolymitani. — Θεοπλούτιστε, nota formam compar. tum vim activam in ἀνοσῶν.

Εὐθύμιε θεοπλούτιστε ·
 ὡς κρῖνον ἀνοῦν
 ἐν τῇ ἐρήμῳ τὰ ὄσια,
 πληροῖς τῆς ὁσμῆς
 τῶν θαυμάτων σου τὰ πέρατα,
 ἧς ὁσφραϊνόμενοι ψυχικῶς,
 βωννύμεθα ἐπάδοντες ·
 Διὸ ὑπὲρ ἡμῶν
 δυσώπει τὸν Κύριον.

Euthymi, dives opum Dei.
 Ut lilium florens
 in solitudine per sancta opera,
 implet odore
 tuorum mirabilium ultimos fines;
 qua fragrantia mentibus perfusi,
 roboramur canentes :
 « Ideo pro nobis
 « deprecare Dominum. »

γ'. Ὡ γονέων εὐτυχίας * τῶν ἐσθλῶν, ὅτι
 τοιοῦτον * διὰ ἱκετήρια * ἀνεβλάστησαν καρ-
 πὸν ὅσιον, * ὄνπερ ὡσπερ οἶν τῷ Θεῷ, * ὡς
 Σαμουὴλ ἡ γεννήσασα, * ὁ μέγας αὐτὸς * ἀφιέ-
 ρωσεν Ὁτρεῖος · * τὸ Πνεῦμα αὐτὸν * τὸ παν-
 ἅγιον ἠγάπησε, * πρὸς ὃν βοήσωμεν ἐκτενωῶς *
 καὶ εἰπόμεν ἐπάδοντες · * Διὸ ὑπὲρ...

δ'. Σὺ προήλθες, ὡς ἐκ σίμβλων, * τῆς
 γαστρὸς ὁ φιλεργάτης, * ἀρετῶν τοῖς ἀνθεσιν *
 ἐπιπτάμενος καθὰ μέλιττα, * μέλι ἄγιον ἑαυτῷ
 * τῶν ἐντολῶν ἐργασάμενος * καὶ τοῦτο Θεῷ
 * προσφερόμενος, εὐφροσύνη * γλυκαίνων ἡμῖν *
 τῆς ἀσκήσεως τὸ ἔμπικρον, * δι' οὗ ἠδύνοντες
 τὰς ψυχὰς, * κραυγάζομεν ἐπάδοντες · * Διὸ
 ὑπὲρ...

ε'. Φιλοθέου ζωνωρίδος * καὶ στοργῆς !
 ψυχὴ γὰρ μία * ἐν δυοῖς τοῖς σώμασι * ἐγνω-
 ρίζετο ὑμῖν, ἄγιοι, * ὥμοις φέροντες τὸν σταυ-
 ρόν, * Εὐθύμιε καὶ Θεοκτίστε · * τὴν ἔρημον
 γὰρ * ἐνεώσατε, θειότατοι, * δεικνύντες αὐτὴν
 * ὡς παράδεισον πυκάζουσαν · * πρὸς οὓς
 κραυγάζομεν ἐν χαρᾷ, * καὶ ψάλλομεν ἐπά-
 δοντες · * Διὸ ὑπὲρ...

ς'. Οἱ Αἰπόλοι ἐν τῷ ἄντρῳ * τοὺς σο-
 φούς ἐωρακότες, * μέγαν φόβον ἔλαβον, * αἰσθα-
 νόμενοι τὸ δυσβάτευτον · * ὅθεν βαίνοντες πρὸς

3. Proh! felicitas optimorum parentum !
 qui post vota supplicia talem germinarunt
 fructum sanctitatis; quem ovis instar Deo
 consecravit, ut Samuelis mater, magnus ille
 Otreius. Dilexit eum Spiritus sacratissimus,
 cui voce instanti clamemus, dicamus et
 canamus : Ideo...

4. Tu quasi ex alveo, operosus ab utero
 exivisti, virtutum per flores supervolitans,
 tibimet mella sacra stipans, ut apis, dum
 mandata peragis, eaque Deo offerens, hilari
 perfundis suavitate asceticam amaritudi-
 nem; unde animabus mansuefacti, clama-
 mus et canimus : Ideo...

5. Proh! duorum Dei amicorum societas
 et amor ! Vobis enim anima una in duplici
 corpore innotuit, o vos ambo sancti, crucem
 humero gerentes, Euthymi et Theoctiste.
 Solitudinem enim renovastis in alterum pa-
 radisum, eam adornantes, o sanctissimi, qui-
 buscum gaudio clamamus et psallimus :
 Ideo...

6. Barbari Æpoli, cum in antro sophos
 vidissent, magno pavore capti sunt; sentie-
 bant enim humum nullo esse pede tritum.

3. ἱκετηρίας C contra rhythmum. — ὄνπερ οἷς C, in quo ὡσπερ excidit propter similia et in transitu librarii a linea ad lineam. — Ὁτρεῖος C. Otreius, episcopus Melitenensis, memoratur in Act. cap. I, n. 4.

4. μέλιττα. Ab Athanasio in vita S. Antonii eadem apum parabola ad biographos et melodos

plurimos transit. Cf. infra VI, 5; XVIII, 3. — εὐφραίνεσε. Sic C.

5. A trop. 3 initio et hoc initium pendet, ob ellipsim τοῦ ὧ, de qua cf. Lamb. Bos. p. 780. — f. φέρουσι t. 6.

6. αἰπόλοι, de quo nomine Acta silent, nonnulli videntur Sarraceni.

αὐτοὺς * εθαύμαζον τὴν ζωὴν αὐτῶν * βο-
τάναι αὐτοῖς * ὄψον ἡδιστον γεγόνασιν, * ὡς
ἐν οὐρανῷ * οἱ μακάριοι διέτριβον, * πρὸς οὓς
συνήρχοντο οἱ λαοὶ, * κραυγάζοντες καὶ ἄδον-
τες * Διὸ ὑπέρ...

ζ'. Πιζωθέντες ὁμοψύγως * τῷ Θεῷ καρ-
ποφοροῦσιν * τῶν ἀποτασσομένων * τὴν διά-
δοςιν οἱ φαιδρόψυχοι * λάμπων μείζουσιν
ἀρεταῖς * τοῦ ἐτέρου ὁ Εὐθύμιος * μονίαν
ὁ μὲν * ὡς φιλήρημος ἀσπάζεται, * ὁ δὲ εὐ-
πειθῶς * τὸ καινόβιον προσδέχεται * ἀλλή-
λοις διδούσι τοὺς μισθοὺς, * καὶ ἄδουσιν οἱ
σωζόμενοι * Διὸ ὑπέρ...

η'. Ὡσπερ χρεῶν, δεῦτε πάντες, * μο-
νασταὶ σὺν τοῖς μιγάσιν, * ἱερεῖς σὺν ἀναξιν,
* καὶ πᾶς ὁ λαὸς, νῦν αἰνέσωμεν, * ὄνπερ δέ-
δωκεν ὁ Θεὸς * ἐν τῷ κόσμῳ δῶρον μέγιστον,
* τὴν πόλιν Θεοῦ * ἐν τῇ ἐρήμῳ συστήσαντα,
* τὸν ἐν ἀρεταῖς * τὴν οἰκουμένην ἀστράψαντα,
* τὸν μέγαν ὄντως τῶν μοναστῶν * φωστῆρα,
πρὸς ὃν κράζομεν * Διὸ ὑπέρ...

7. ἀποτασσομένων contra accent. — φαιδρόψυχοι
adde lexicis.

8. μιγάσιν. Sic C. Ambigendum utrum agatur
de abbatibus, uti opinari videtur Cangius, ad vocem

Tum accedentes ad eos stupebant eorum
vitam; herbæ illis erant edulium lautissi-
mum; ut in cælo beati vivebant, ad quos
populi convenere, clamantes et dicentes:
Ideo...

7. Radicati in una anima, Deo fructificant
ambo, mente fulgentes, spretis rebus quas
abdicaerunt. Emicans majoribus virtutibus
præ altero Euthymius, solitariam vitam, ut
desertum amans, amplectitur, alter vero ma-
vult cænobium suscipere; ambobus præ-
mia dantur, et salvi per illos viri canunt:
Ideo...

8. Uti decet, venite omnes eremitæ cum
cænobitis, sacerdotes cum regibus, et omnis
populus, nunc canamus eum quem Deus
mundo dedit insigni munere; qui Dei ci-
vitatem in deserto condidit; qui virtuti-
bus orbem illustravit, magnum, inquam,
monasteriorum luminare, cui clamamus:
Ideo...

μέγας; an de cænobitis μιγάσι, quorum jam ad Ores-
tem et alibi memini; id autem, præter rhythmum
et linguam, suadet studii ascetici varietas in
Theoctisto et Euthymio notata superius. Cf. III, 9.

III.

DE SANCTO EPHREM.

α'. Ἐκλογῆς δεδειγμένος * σκευὸς ὠραῖον,
* ἀπορρεῖς ἐκ χειλέων * ρεῖθρα τῶν λόγων, *
τὴν οἰκουμένην * ποτίζεις κατάνυξιν, * καθυ-
πογράφων * τὴν ὄρχν τῆς κρίσεως, * σοφὲ
Ἐφραίμ· φιλήσυχε * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει
τὸν Κύριον. *

β'. Τῆς ἐρήμου τὸν ὠραῖον * πολίτην,
Ἐφραίμ τὸν μέγαν, * τὸν ἐν ὁσιότητι * ἐξαν-

1. Electionis vas formosum factus, effun-
dis a labiis flumina sermonum; orbem donas
potu compunctionis, dum sub oculis pingis
judicii horam, o sapiens Ephrem, sacræ
quietis studiose; ideo nobis fac Dominum
propitium.

2. Solitudinis eximium civem, magnum
Ephrem, cujus sanctitas flores effudit in

III. Corsin. fol. 54: Μηνὸς Ιανουαρ. κη', κονδάκιον
εἰς τὸν δσιον Ἐφραίμ, ἡλ. β'.

1. Ibid. πρὸς τὸ· Τῷ ἀπὸ μήτρας, — ἀπορρεῖς ac-
tive, ut ἐκρεῖς apud poetas.

2. Ἐφραίμ semel et iterum infr. v. 3 bisyllab.
videtur, nisi τὸν hic omittatur, et infra Θεόφρον
solita synizesi contrahatur. — διαπόρευτος (sic)
ἐγένετο C. — τοῖς om. ante διδάγμ.

θήσαντα καρπούς γνώσεως, * δεῦτε σήμερον, * ἀδελφοί, * ἐγκωμίους στέψομεν ἅπαντες · * τοῦ κόσμου φωστήρ * ἐγένετο διάπρυσιος, * τὴν ὑπ' οὐρανὸν * καταλάμπας τοῖς διδάγμασιν, * ἐν οἷς λαμπόμενοι καὶ ἡμεῖς * βωῶμεν καὶ ἐπάδωμεν · * Διὸ ὑπέρ. .

γ'. Οὐκ ἰσχύω τὰς σὰς φράσαι * ἀρετὰς, * Ἐφραῖμ θεόφρον · * σὺ γὰρ δι' ἀσκήσεως * Πνεῦμα ἅγιον εἰσδεξάμενος, * λύρα γέγονας γνωστικὴ * μελωδοῦσα θεῖα διδάγματα · * τῆς σῆς γὰρ φωνῆς * πᾶς ἐπακούων ἠδύνεται, * καὶ κατανουγείς, * ἔρωτι θεῖῳ ἐπτέρωται, * τὴν μέθην ρίψας τὴν τῶν παθῶν, * κραυγάζων καὶ ἐπάδων σοι · * Διὸ ὑπέρ...

δ'. Ὑπεδείχθης Θεοβόρημων, * ἑαυτῶ ἐν ὀπτασίᾳ * ὡς μεγάλη ἄμπελος, * τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐκπληρώσασα * θείοις ῥήμασιν ὡς καρποῖς, * ἐπαρκούσα πᾶσι τοῖς πέρασιν · * ἡ γλῶσσα γὰρ σου * τὰ μελίρρυτα διδάγματα * ὑπὲρ τὴν πηγὴν * τοῦ παραδείσου ἐκβλύσασα, * ἀρδεύει πάντας ψυχωφελῶς * τοὺς πιστεῖ σοι ἐπάδοντας · * Διὸ ὑπέρ...

ε'. Σοὶ ὁ τόμος ἐπεδόθη * εὐσεβῶς, ὁ δι' ἀγγελου, * τῆς ἀρρήτου γνώσεως, * ὡς θεοπόντι Χριστοῦ, * πάνσοφε, ὄνπερ ἠνοιξας νοσητῶς * ἀναπτύξει τῇ τῶν χειλέων σου, * ἐξούπερ κινεῖς, * ὡς ἐκ πυξίδος τοῦ πνεύματος, * γραφίδα τὴν σὴν, * καὶ πληροῖς δέλτοις τὰ πέρατά, * διδάσκων πάντας τὰ τοῦ Θεοῦ * ἐντάγματα, ἐπάδοντας · * Διὸ ὑπέρ...

ς'. Τῆς σοφίας ἐντροφήσας * τῇ πηγῇ κραυγάζεις, πάτερ · * Ἄνες σου τὰ κύματα * τὰ τῆς χάριτος, μόνε Κύριε · * Ὅθεν ἐβλύσας ποταμούς, * τὰ διδάγματά σου φωτίζοντα · * ἐντεῦθεν λοιπὸν * ὡς μαργαρίτας τὰ δόγματα * ἐκ βάθους τῆς σῆς * θεογονσίας ἀνεῖλκυσε, * ἐν οἷς κοσμεῖται θεοπρεπῶς, * ἡ ἐκκλησία ἄδουσα · * Διὸ ὑπέρ...

ζ'. Ὁ λειμών σου τῶν ποικίλων * διδασκῶν

scientiæ fructus, adeste hodie, fratres omnes, ut laudibus coronemus: mundi quippe jubar illustre factus est, totum orbem doctrinis collustrans; quibus et nos illuminati, confiteamur et canamus: Ideo...

3. Haud valeo tuas referre virtutes, Ephrem Deum spirans: tu enim per ascenin sacrum adeptus Spiritum, lyra insonuisti erudita, hymnis referens divina dogmata; quisquis enim tuam vocem audit, mansuescit, et compunctione tactus, divino rapitur amore, ebriatatemque ejiciens voluptatum, clamat et canit: Ideo...

4. Tibimet, Dei vates, in visione visus es tanquam vitis ampla, universum orbem implens divinis verbis, quasi fructibus, sufficiens omnibus finibus. Lingua enim tua, effundens melliflua documenta uberius quam fons paradisi, in animarum incremento, omnes irrigat cum fide canentes: Ideo...

5. Tibi arcanæ scientiæ tomus mystice datus est per angelum, sicut famulo Christi, o multum sapiens, quem mystice pandens, ac si apertis labris, cum impetu, velut in tabella spiritus, stylum moves et imples voluminibus ambitum orbis, docens Dei præcepta omnes canentes: Ideo...

6. Sapientiæ fonte cum voluptate potatus, clamas, o pater: « Exundare fac gratiæ fructus, tu solus Dominus. » Unde flumina effudisti, tuas luculentas doctrinas; unde ex abyssō tuæ theologiæ Ecclesia veluti margaritas extraxit dogmata quibus divino decore adornatur, canens: Ideo...

7. Pratum tuum doctrinis varie floridis

3. λύρα. Eleganter memorat Ephraemi sermones, quorum metra nuper detecta sunt.

4. Ἄμπελος. f. respectu ad ps. LXXIX, 9.

5. Cf. ps. XLIV, 2. — ὡς ἐπάδοντας C.

6. πντ. διδ. φωτίζ. C, om. interpositis voculis. — ἐπάδουσα C.

7. τὴν οἰκουμ. ἔλην C, quod recidit in rhyth. cant. I. οἱ add. ante ἡδύπνοιοι. — f. ὡς ἡδύπν.

εὐωδιάζων, * ἄπασαν οἰκουμένην * ἀνεπλήρωσεν
ὁσμῇ γνώσεως · * ὅθεν ἅπαντες ψυχικῶς * οἱ
ἠδύπνοι χρηματίζομεν, * τὸ ἐκ τῶν παθῶν *
δυσῶδες νέφος ἐλαύνοντα, * ὡς ἄνθη τερπνά,
* τὰ σὰ λόγια δρεπούμενοι, * ἐν οἷς στεφάνους
ὑμνωδικούς * προσφέροντές σοι ἄδομεν · * Διὸ
ὑπέρ...

ἡ'. Ὑπὲρ πάντας τοὺς ὁσίους * θρηνητῆς
τοῦ βίου ὤφθης, * προδεικνύς τὸ ἔμφοβον *
τῆς κολάσεως, τρισμακάριστε · * ἄλλος γέγονας
προφητῶν * Ἰερεμίας πολυθρήνητος, * τὴν ὑπὸ
παθῶν * αἰγμάλωσιαν θρηνούμενος, * καὶ ὑπο-
δηλῶν * τῆς μετανοίας τὴν ἀνοδὸν, * δι' ἧς
ἐλπίζοντες εἰς Χριστὸν, * βοῶμέν σοι ἐπά-
δοντες · * Διὸ ὑπέρ...

θ'. Ἰμνωδήσας τὸν σὸν βίον, * ἐκ μικροῦ
ἐκλιπαρῶ σε * ἀπὸ τῶν χαρίτων σου, * παμ-
μακάριστε, κάμοι δώρησαι * χάριν, ἔλεος καὶ
ἰσχὺν, * τὸν τοῦ βίου πλοῦν περαιώσασθαι · *
τὸ μοναδικὸν * ἐπιστηρίζεις πολίτευμα · * τὸ
μιγαδικὸν * ἐκδιασώζεις βιώσιμον, * τοὺς
ιεράρχας τε καὶ βασιλεῖς * καὶ πάντας τοὺς
συμψάλλοντας · * Διὸ ὑπέρ...

8. ὑποδεικνύς C. — ὁ πολυθρ. C.

9. μοναδικὸν, μιγαδικὸν, en aperte duplex mona-
chorum genus, de quo alias. Silent autem tam re-

suave olens, odore scientiæ totum perfudit
orbem : unde omnes nos fragrantia spiritali
perfusi videmur, eloquia tua decerpentes,
quæ veluti flores amœni, sædam volupta-
tum fuliginem dispellunt, et cum iisdem tibi
hymnorum corollas offerentes, canimus :
Ideo...

8. Amplius quam omnes sancti, hujus vitæ
fuiſti lamentabilis concionator, præsignifi-
cans quam tremendum sit flagellum, o ter
beate; alter factus Jeremias, magnus ex pro-
phetis plorator, tu qui de passionum capti-
vitate ingemiscens, digito monstrasti pœni-
tentiæ reditum, per quem reposita spe in
Christo, clamamus tibi psallentes : Ideo...

9. Tuam ego vitam hymno referens, in te-
nuitate mea te oro per tuas gratias, o felici-
cissime; mihi quoque largitor gratiam, mi-
sericordiam et robur, ad hujus vitæ fretum
transmeandum; confirma anachoretarum vi-
tam, cœnobarum serva regimen incolume,
pontifices et imperatores, omnesque tibi
concinentes : Ideo...

cens Sophocles quam Cangius, qui tamen de
proxima voce μέγας bis in alio sensu disseruit,
eamque de abbatibus intellexit.

IV.

DE S. THEODORO SICEOTA.

α'. Γνωρισθεῖς ἐκ σπαργάνων * ἡγιασμένος
* καὶ φανείς ἐκ χαρίτων * πεπληρωμένος *
ταῖς θαυμασίαις * τὸν κόσμον κατηύγασας,
* καὶ τῶν δαιμόνων * τὰ σμήνη ἀπήλασας, *
ἱεροουργὲ Θεόδωρε · * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει
τὸν Κύριον.

β'. Τὸν ἀστέρα τῆς ἀγνείας * ἐκ νυκτὸς

IV. Corsin. f. 109. Μηνὸς ἀπριλλίου, ἤχ. β',
ποίημα Στουδίταιο.

1. De Theodoro cf. Balland. April. t. III, p. 32.

1. Notus ut ab incunabulis sanctificatus,
palamque cumulatus gratiis, miraculis or-
bem illuminasti, et dæmonum repulisti exa-
mina, sacrorum minister Theodore; ideo pro
nobis deprecare Dominum.

2. Hanc pudicitiae stellam per noctem ma-

2. Ut supra, v. 8 novem habet syll. sed alii
accentibus distinctas. Metro autem et modulo
v. 10 variatur, una syll. constanter deficiente.

τῆς ἀμαρτίας * ἐν τῷ τῆς ἀσκήσεως * στερεώματι * ἀνατειλαντα, * δεῦτε, ἰδωμεν, ἀδελφοί, * Θεόδωρον τὸν ὁσιώτατον, * θαυμάτων βολὰς * ὑπὲρ ἥλιον προλάμποντα, * καὶ τοὺς ἐπὶ γῆς * ἐν ἰάσει φωτίζοντα, * πρὸς ὃν βοήσωμεν ἐκτενῶς, * καὶ εἰπωμεν ἐπάδοντες· * Διὸ ὑπὲρ...

γ'. Οὐκ ἀρκίσει πᾶσα γλῶττα * γηγενῶν λογογραφῆσαι * τὴν ἀγγελιομίμητον * πολιτείαν σου, * τρισμακάριστε· * ὥφθης ἥλιος ἀρετῶν, * καὶ οὐ δύναμαι ἀντωπῆσαί σοι· * Σὺ δός μοι καὶ φῶς * καὶ αἰνέσεως τὰ ῥήματα * ὑμνήσαι τὰ σά * τῆς ἀσκήσεως τέρατα, * ὡς ἀνᾶκούσαντες οἱ λαοὶ * δοξάσωσιν ἐπάδοντες· * Διὸ ὑπὲρ...

δ'. Ὑπεδείχθης ἀπὸ βρέφους * ἱερῶς τῆς ἐγκρατείας * τὴν μακαριότητα * ἀσπασάμενος, * θεοδίδακτε· * πνεῦμα ἔλαβες ἐκπυροῦν * τὴν ψυχὴν σου πρὸς πάντα ὄσια, * μητρῴας στοργῆς * ὑπεράνωθεν γενόμενος, * ἐξ ὅλης ψυχῆς * ἀνακείμενος κτίστη σου, * πρὸς ὃν ἐλπίζειν ἐν ἅπαντι * ἐδίδασκας τοὺς ἄδοντας· * Διὸ ὑπὲρ...

Plus semel notatum est, penes melodos stare hujusmodi varietates, dum fines semel positos nunquam in eodem poemate transgrediantur. — f. pro tono mel. ὁσιώτατον τὸν θεὸν.

3. δοξάσωσιν absolute, ut alias δοξολογέω.

lignam in ascetico firmamento ortam, agitedum, intueamur, fratres, Theodorum piissimum, portentorum fulgura sole lucidiora jaculantem, ac terrigenas sanatione illustrantem, cui clamemus intenta voce, et dicamus succinentes : Ideo...

3. Deficiet omnis lingua mortalium, si tuam referat angelorum æmulam vivendi rationem, ter beate; sol virtutum appares, nec te cernere coram valeo. Tu da mihi et lumen et verba laudum, ut canam tua ascetica prodigia, quæ populi cum audiverint, Deum laudent canentes : Ideo...

4. A teneris incepisti sacro suscipere amplexu continentia beatitudinem, Deialumne; Spiritum accepisti, quo mens tua ad omnia sancta incendebatur, sublimior matris amore factus, totaque ex anima conditori tuo consecratus, ad quem spem semper mittere edocuisti canentes : Ideo...

4. πρὸς τὰ ὄσια C. — τῷ κτίστη σου sic C, ubi accentum in κτίστη melodi retinent contra grammaticos. — ἐν παντὶ C. — τοὺς ἐπάδοντας id. perpetuo sphalmate.

V.

DE S. ÆMILIANO.

α'. Κρατυνθείς ὑπερτάτως * παρὰ Κυρίου, * εὐκλεῶς ἐτροπώσω * τοὺς τυραννοῦντας, * καὶ τῶν θαυμάτων * τὴν χάριν δεξάμενος, * τοῖς ἐν ἀνάγκαις * ἀρρήτως προϊτάσαι, *

1. Sublimi robore a Domino munitus, nobilia trophæa ex tyrannis reportasti, ac prodigiorum gratiam adeptus, periclitantibus arcano more succurris, Æmiliane

V. Corsin: f. 134 : Μηνὶ ἰουλίῳ τῆ', κονδάκιον τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ. ἤχ. β', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ἀσώτου. In margine autem : Στουδίτου. Glossema notatu

dignum, quo rescimur sub humili titulo τοῦ ἀσώτου, fort. et similibus latere aliquando S. Theodorum.

Αἰμιλιανὲ πανόλβιε· * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν * δυσ-
ώπει τὸν Κύριον.

β'. Τὸν προστάτην τῶν πλεόντων, * καὶ
φρουρὸν τῶν ἐν ἀνάγκαις, * τὸν στερρόν ἀδά-
μαντα, * Αἰμιλιανὸν, πιστοὶ, σήμερον * δεῦτε,
στέψωμεν ἐν ᾠδαῖς, * τῷ Πνεύματι ἐπαγαλ-
λόμενοι· * αὐτὸς τὸν σταυρὸν * ἐπὶ τοῖς ὤμοις
ἀράμενος, * ὅπισω Χριστοῦ * ἀκολουθῆσαι κα-
τέσπευσεν· * αὐτῷ τὸν ὕμνον ἀθλοπρεπῶς *
προσείπωμεν ἐπάδοντες· * Διὸ ὑπὲρ...

γ'. Οὐραναίαις συμπολεύων * στρατιαῖς,
μεγαλομάρτυς, * ἐνωτίζου τὰς ἡχοῦς * ὕμνω-
διῶν φωνῆς λόγων μου, * ἐξ ὀργάνου γλώτ-
της σαδροῦ * καὶ στόματος ἐκπεμπομέ-
νων σοι, * διδοῦς φωτισμὸν, * ἀγιασμόν μοι
καὶ κάθαρσιν * ψυχῆς καὶ σαρκός, * ἐπιφοι-
τήσῃ τοῦ Πνεύματος· * τὰ σὰ προσφέρω
σοι ἐκ τῶν σῶν, * ὁ ἄσωτος κραυγάζων σοι· *
Διὸ ὑπὲρ...

δ'. Ἰψηγόρω διανοία * τὰ τῆς γῆς ἐγκατα-
λείψας, * πρὸς τυράννου βήματι * Αἰμιλιανὸς
δεσμοῖς ἄγεται, * ἔχων τρόπαιον τὸν σταυρὸν
* καὶ θώρακα τὸ θεῖον βάπτισμα, * σκοπῶν
εἰς τὸ φῶς * τὸ τῆς μελλούσης γλυκύτητος,
* ἰδεῖν τὸ τερπνὸν * τοῦ παραδείσου γλιγό-
μενος, * ἐξ οὗ εὐφραίνει πνευματικῶς * τοὺς
μέλποντας ἐπάξιον· * Διὸ ὑπὲρ...

ε'. Ἀλιτῆρὸν θεομάχον * τοῖς ποσὶ κατα-
πατήσας, * ὡς στερρὸς τῆς πίστεως, * Αἰ-
μιλιανὲ σοφὲ, πρόμαχος, * πᾶσιν ἐδειξας προ-
φανῶς * τὸν Κύριον συμπολεμοῦντά σοι, *
ἰσχὺν πανσθενῆ * ἐν ταῖς βρασάνοις δωρού-
μενον, * ζωὴν ἀπαθῆ * διὰ θανάτου βρα-
βεύοντα, * μεθ' οὗ αὐλίξῃ ἐν οὐρανοῖς, * ἰώ-
μενος τοὺς κράζοντας· * Διὸ ὑπὲρ...

ς'. Σταυροτύπῳ ἐνεργεία * ἐν χθονὶ ἀπο-
λιχησας * τῶν ἐθνῶν τὰ εἰδῶλα, * Αἰμιλιανὲ,
Θεὸν ἤνεσας, * ταῦτο μόνον μεμαθηκῶς *

felicissime; ideo pro nobis ora Dominum.

2. Navigantium tutorem, custodem versan-
tium in angustiis, ob constantiam adamanti
similem Æmilianum, o fideles, adeste, hodie
coronemus hymnis, spiritu exultantes. Is
crucem in humeris ferens, pone Christum
pergere studuit, cui, ut athletam decet, hy-
mnum dicamus, canentes: Ideo...

3. Qui supernis cum agminibus conver-
saris, o megalomartyr, præbe aurem tono
hymnorum, voci verborum quæ impura
lingua et os pollutum ad te mittit, mihi con-
cedens lucis usuram, sanctitatis munus, et
animæ corporisque munditiam, afflatu Spi-
ritus favente: tibi tua ex tuis offero, perditus
ego ad te clamans: Ideo...

4. Mente ad alta vectus, terrenis rebus
missis, ad tyranni tribunal Æmilianus con-
strictus ducitur, trophæum crucis ferens et
baptismi sacram loricam, fixis oculis ad lu-
men futuræ dulcedinis, videre anhelans pa-
radisi delicias, ex quo exhilarat in spiritu
canentes, ut par est: Ideo...

5. Scelestum Dei hostem sub pedibus con-
culcans, ut strenuus fidei vindex, sapiens
Æmiliane, cunctis palam ostendisti Domi-
num esse tuum commilitonem, qui tibi robur
in suppliciis invictum largitur, et vitam in-
corruptam mortis in præmio confert, quo-
cum inhabitas in cælis, sanans clamantes:
Ideo...

6. Vim in crucis signo augens, solo con-
trivisti gentium simulacra, Æmiliane, Deum-
que cecinisti, hoc solum edoctus, profferre

1. De S. Æmiliano cf. Bolland. Jul. IV, p. 170.
Passus est sub Juliano in Mysia, Capitolino Thra-
ciæ præfecto vel vicario.

2. ἀθλοπρεπῶς adde lexicis.

3. Ἐνωτίζου ἡχοῦς C, quum idem sonet ἡχοῦς, hoc
præstat, ne v. 3 mutetur solita clausula. Quidni

ἐνωτίζου ἡχοῦς τῶν ὕμνων? — προσφέρω γὰρ C; hæc
vero ex celebri sacræ liturgiæ formula.

4. δέσμιος C, quod abundat.

5. Ἀλιτῆρα C, nihil est nisi pro apostata id me-
lodus audacter cuderit.

6. ἀπολιχησας sat rarum, de quo cf. infra ane-

προσφέρεσθαι ὕμνον τρισάγιον, * δι' ὃν τῆς σαρκὸς * τὴν εὐζωίαν ἐξήρησαι, * δεκτὴ προσφορὰ * διὰ βασάνων γενόμενος, * μεθ' οὗ αὐλίζη ἐν οὐρανοῖς, * ἰώμενος τοὺς κράζοντας. * Διὸ ὑπέρ...

ζ'. Ὡς ξοάνων καθαιρέτην * ὁ δεινὸς Καπετωλῖνος * τότε τὸν ἀήττητον * Αἰμιλιανὸν εὐρεῖν ὤχετο, * στεῖλας σύμφρονας ὑπουργοὺς * τοῦ μάρτυρος εἰς ἀναζήτησιν. * διὸ ἐξ ἀγροῦ * ἐπανιόντα δεσμήσαντες * οἱ σκότους μεστοὶ * ἕτερον ἄνδρα ἀνεύθυνον, * κατέλειψαν τὸν ζητούμενον * ἀδάμαντα, ᾧ κράζομεν. * Διὸ ὑπέρ...

η'. Τὸν ἀγρότην ὁ στερβόφρων * συμπαθῶς ἀπολυτροῦται. * Ὅν ζητεῖτε, ἔκραζεν, * ἐγὼ εἰμὶ, τοῦτον ἀφίετε. * Ἐν Θεὸν ὁμολογῶ, * ταῖς μαστιξὶ καὶ χαίρων πρόσσειμι. * οὐ φρίττω τὸ πῦρ * τὸ διαφόρως σβεννύμενον, * οὐ ξίφους τομῆν, * τὴν πρὸς ὀλίγον δυσίατον. * Παρέστη χαίρων τῷ δικαστῇ * ὁ ἅγιος ᾧ κράζομεν. * Διὸ ὑπέρ...

θ'. Ἀπορήσας κατ' ἀξίαν * ἐξειπεῖν ὁ ὕμνωδός σου * τὰς ἀνδραγαθίας σου, * Αἰμιλιανέ, βοῶ. Σύγγνωθι, * δέξαι πόθω τὸ πρόθυμον, * ἀντιδιδούς τὰ τελειότατα, * τὸ κέρασ ὑψῶν * τῶν βασιλείων * πρεσβεΐαις σου, * ἰσχὺν τῶ στρατῷ * κατὰ βαρβάρων δωρούμενος, * τὰς ἐκκλησίας ἅπτων εἰς ἓν, * εἰρηνεύων ἐπάδοντας. * Διὸ ὑπέρ...

pietr., VIII, 6. — Irruit noctu sanctus martyr in templum, omniaque idola comminuit. — τρισάγιον, ob Deum ter sanctum, inde recta series δι' ἓν.

7. τότε additur. — εὐρεῖν ὤχετο sat ineptum provocat ad αἰρεῖν ἤχετο « interficere optabat. » — θάτερον ἄνδρα C, quod fort. Byzantini pro τὸν ἕτερον, dum Attici tantum pro τὸ ἕτερον dicunt.

8. στερβόφρων in lex. desideratur. — ζητεῖτε κράζων C. ἀφετε C, f. quod id ipsum habet Jo. XVIII, 7-8, sed metrum postulat imperativ. — ἓνα κύριον

canticum ter sancto, per quem carnis illecebras respuisti, grata illi evadens hostia in supplicii, quocum cœlestia inhabitas, sanans clamantes: Ideo...

7. Sævus Capitolinus, ut idolorum destructorem, invictum Æmilianum inveniret, anhelabat; mittit conspirantes secum ministros, martyrem ad investigandum. Unde ab agro redeuntem quemdam virum innocentem constringentes, in nocte cæcutientes satellites, reliquere quem quærebant, illum adamantinum virum, cui clamamus: Ideo...

8. Rustico compatiens vir fortis, liberat eum: « Quem quæritis, inquit, ego sum; hunc dimittite. Unum Deum confiteor, promptus ad verbera, hilaris adsum. « Ignem non timeo facile extinguendum, « neque gladii vulnus cito sanandum. » Sinit se lætum coram iudice sanctus, cui clamamus: Ideo...

9. Cunctatus ego melodus tuus in celebrandis, quantum par est, gloriosis gestis tuis, Æmiliane, adjuro te: Ignosce! accipe amoris desiderium, redde mihi optima bona, exalta cornu imperatorum suffragiis tuis, robur exercitui confer adversus barbaros, ecclesias in unum collige, in pace compone canentes: Ideo...

C. Suspiciari lubet verba compendio scribi solita, ut κύριος, Θεός, Θεοτόκος etc., aliquando apud melodos syllaba minui. καὶ add. ob sequens χαίρων facile omissum, nisi mavis χαίρων προσέρχομαι.

9. ἀντιδιδούς μοι C. — συνάπτων .. τοὺς ἐπάδοντας C. Canticum hoc vetus in multis confirmat acta vaticana a Bollandianis edita, quæ Boschius paulo durius exagitat, scriptorem alium prisicum, gravem, gnarum, qualis utique noster est, obnixè requirens.

VI.

DE S. BASILIO.

α'. Τά θεόβρυτα

τῆς λογικῆς σου κρήνης ρεῖθρα,
 ὡσπερ ἄβυσσος,
 ἐκ λογισμῶν βαθέων χέων,
 τοὺς ἀσεβοῦντας
 κατεπόντισας,
 Βασίλειε, καὶ στῦλος πυρὸς
 ὀρθοδοξίας λάμπων,
 μετάγεις ἡμᾶς
 ἐκ τῆς πλάνης Ἀρείου,
 ἱεράρχα,
 ὁ πολυκαρτερώτατος·
 ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν
 ἀδιαλείπτως ἰκέτευε,

β'. Τέρπεται σήμερον

ἅπανσα ἡ ἐκκλησία,
 τὴν σὴν σεπτὴν καὶ ἁγίαν
 μνήμην τελοῦσα,
 Βασίλειε σοφέ·
 σὲ γὰρ ὡς διάδημα περιβέβληται
 βασιλείον, εὐπρεπές,
 ἔχον τιμίους λίθους ἀστράπτοντας,
 μαργαρίτας τοὺς τῶν ἀρετῶν,
 λυχνίτας θεολογίας φαιδροὺς,
 καὶ τὰς ὡς σμαράγδους
 ποικιλτικὰς ὁμιλίας σου·
 διὸ βοῶ σοι περιχαρῶς·

1. Divini imbris instar,

tui spiritualis fontis flumina
 effundens, ut abyssus,
 ex profundis sententiis,
 impios in pontum
 immersisti,
 o Basili; et tanquam columna ignis,
 in qua splendet recta fides,
 nos traducis
 ab errore ariano,
 o pontifex
 longe patientissime;
 verum pro nobis Dominum
 supplex sine fine exora.

2. Lætatur hodie

universa Ecclesia,
 tuam augustam et sacram
 recolens memoriam,
 Basili sapiens:
 per te namque redimita est,
 veluti diademate regio, decoro,
 in quo gemmæ pretiosæ coruscant:
 hic, margaritæ virtutum;
 hic theologiæ carbunculi micantes,
 smaragdisque similes
 distincti tui sermones.
 Ideo tibi clamo exultans:

VI. Corsin. fol. 38: Μηνὸς Ἰανουαρ. α', ἀκολουθία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, ἡγ. α', τοῦ Στουδίτου.

1. Utrumque hirmum fort. condidit Theodorus. — Ἀρείου πλάνης C. τῷ κυρίῳ passim cum ἰκέτευε cod. contra justum usum.

2. In v. 2 ἡ om. C, læso metro. — læditur accentus in v. seq. σὴν ἁγίαν καὶ σεπτὴν. — τοὺς μαργ. τῶν C. — Post tr. 7 codex inserit aliud adeo simile

secundo trop. ut satis videatur illud inter varietates rescribere, monito lectore timendum esse, ne larvatus quidam melodus clam nostra interpolaverit. En recocta: Στέφος βασιλείον | ἔχει σε ἡ ἐκκλησία, | χρυσορρηγμένη ἀρεταῖς | ποικιλοτρόποις, | Βασίλειε σοφέ· | ἔχον (l. iterum ἔχει) τοὺς τῶν λόγων σου λίθους λάμποντας | (ὡσμαράγδους sic, ὡς male additur) σμαράγδους δογματικούς, | λυχνίτας θεολογίαν ἀστράπτοντας, | μαργαρίτας διδαγματικούς, | καὶ φέρει,

Μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σοῦ λαοῦ ·
ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν
ἀδιαλείπτως ἰκέτευσ.

« Ne obliviscaris tuæ plebis,
« sed Dominum pro nobis
« supplex sine fine exora. »

γ'. Ὅνπερ κατέστειψαν * στόματα τῶν θεολόγων * τοῖς ἐγκωμίοις, πῶς ἐγὼ * αἰνεῖν τολμήσω; * Θεόν σε Φαραῶν * εἶπω, καὶ βασιλειον ἱεράτευμα; * λειμῶνα πνευματικόν, * στῦλον τῆς ἐκκλησίας καὶ ἔδρασμα, * καὶ λαμπτήρα τῆς ὑπ' οὐρανόν; * καὶ τίς σου ἐξαριθμήσει, σοφὲ, * πάσας τὰς αἰνήσεις; * ὁ ἐποπτεύων ἐξ οὐρανοῦ, * ὡς ἔφησαν οἱ βοῶντες σοι, * μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σοῦ λαοῦ *, ἀλλὰ...

δ'. Ὑπὸ τοὺς πόδας σου, * οἷον ἰκέτης, προσπίπτω, * ἀναβοῶν σοι. Δέξαι * κάμου τὸ δῶρον, * Βασίλειε σοφὲ, * τόδε τὸ πενέστατον ἐγκωμίδιον. * Σὺ ἔφυσ ἐξ εὐκλεοῦς * ῥίζης φωστήρων δύο, ὡς ἥλιος, * ταῖς ἀκτίσίν σου ταῖς λογικαῖς * παιδρύνας ἐξ οὐρανοῦ νοός * ἅπαντα τὸν κόσμον. * ἄς καὶ χαρᾶ ἀναμέλπει σοι. * Ὁ ἐπιβλέπων ἐξ οὐρανοῦ, * μὴ...

ε'. Σὺ ἐκ νεότητος * Πνεύματος πλησθεὶς ἀγίου, * ἱεροφάντωρ, εἰς ἄνδρα * τέλειον φθάνεις. * σοφίας γὰρ ἐρῶν, * ἄνθη ὡσπερ μέλιττα ἐκλεγόμενος * τῆς γνώσεως τὰ τερπνά, * ὄντως εἰς τὰ τῶν λόγων μαθήματα * καὶ τὰ σύμβολά σου νοητὰ * πληρώσας, καταγλυκαίνεις ἡμᾶς * ταῖς μελισταγάσει * τῶν διδαχῶν ὁμιλίαις σου. * διὸ βοῶμέν σοι ἐκτενωῶς. * Μὴ...

ς'. Τίς, ὦ Βασίλειε, * φθάσει σου ἐγκωμιάσαι * τὰ ἐν Ἀθήναις πρακτικὰ * τῶν μα-

3. Quem ora theologorum præconiis coronarunt, quomodo ego illum ausim laudare? Deum tene dicam Pharaonis, regiumque sacerdotium? tene pratum animarum, Ecclesiæ columnam et fulcrum, et terreni orbis facem? Et quis enumerabit, o sapiens, omnes tuas laudes, uti dicunt qui ad te clamant: Tu nos e cælo considerans, ne obliviscaris tuæ plebis, sed...

4. Ad pedes tuos, supplicis ritu, procumbo, tibi clamans: « Accipe meum quoque donum, Basili sapiens, hoc tenuissimum enim comii frustum. Tu ortus e nobili radice, e duobus sideribus veluti sol, radiis tuæ mentis, face ingenii tui cælestis totum orbem collustras, qui exultans tibi canit: « Tu qui nos e cælo consideras, ne obliviscaris... »

5. Tu a juvena Spiritu sancto plenus, hierophanta, in virum cito perfectum crescis: sapientiæ enim amans, api similis, decerpis flores, grata veræ scientiæ sarta, et in eruditibus sermonibus symbolisque spiritualibus coacervans, nos suaviores efflcis tuis mellifluæ doctrinæ homiliis; ideo enixe tibi clamamus: Ne obliviscaris...

6. Quis, o Basili, eo perveniet, ut tua in scholis Athenarum gesta et studia celebret?

ὡς ἐπὶ χάρας αὐτῆς, | (deest aliquid) τὴν σὴν ἐκτελοῦσα | μνήμην φαιδρῶς · καὶ κραυγάζουσα. Raram dictionem χρυσοῦργ. et novam ποιικιλτρόποις vide an notaveris, utramque tenui tibicine fultam.

3. Φαραῶν, ut Exod. VII, 1. — οἱ ἐκβ. C.

4. σοι δεξιῶ sic omnino C. f. σὺ δεξιάι, nisi, transpositis verbis, emendetur: δεξιῶ, ἀναβοῶν σοι, scilicet δεξιῶ pro δεξιᾶου a v. δεξιᾶσθαι « dextera data salutare, benigne accipere. »

5. Φθάνεις. Ephes. IV, 13. — καὶ τὰ σύμβλα σου C,

sine accentu, et manifesta ac simul obscura corruptela. Quid si per *symbola* melodus respexerit famigeratas fidei formulas ab Oriente in Occidentem circumlatas et tanto strepitu tunc temporis ventilatas? — μελισταγάσει ex horto Theodori crevit. Tota vero ἔκφρασις, jam tacta in II, 4, sumitur, ut dixi, ab Athan. in vita Antonii, n. 3. Cf. II, 4; XVIII, 3.

6. γνώσεως includimus, ne v. deficiat.

θημάτων; * Γρηγόριον ἐκεῖ εὖρες, τὸν πολύσοφον ὁμογνώμονα. * ἐν σώμασι γὰρ δυοὶ * μία ψυχὴ ἐκράθη ἀμφοῖν ὑμῖν. * τοὺς συμπράκτοράς σου ἐπιστάς, * αὐτίκα ἀποξενίζεις νικῶν * ταῖς [γνώσεως] ὑψηγορίαις * διδάσκαλος γνωριζόμενος. * Μὴ...

ζ'. Ὄντως γενόμενος * ἐμπλεὺς πάσης παιδείας * ἐν ἐπιστήμῃ τελείας * φιλοσοφίας, * κινεῖς ἐξ Ἀθηνῶν, * ἤκεις εἰς Καισάρειαν τὴν περίδοξον, * λαμβάνει σε οἰκιστὴν * αὐτὴ καὶ πολιοῦχον ἐπάξιον, * ἀπαστρέπτοντα ταῖς ἀρεταῖς, * καὶ πάσῃ τῇ οἰκουμένη λαμπρῶς * δι' αὐτῶν τῶν λόγων * πυρσεύοντα, ὦ Βασίλειε, * διὸ βοῶμέν σοι περιχαρῶς. Μὴ...

η'. Ἰπὸ τῆς ἄνωθεν * χάριτος ἐκλελεγμένος, * τῆς ἐκκλησίας τὸ κράτος * θείως διέπεις, * Βασίλειε σοφὲ, * στήσας τὰ τῆς νίκης σου θεῖα τρόπαια. * Οὐάλεντα γὰρ πικρὸν * τρέψας τοῖς λογικοῖς σου τοξεύμασι, * καὶ ἔθνος ἅπαν αἰρετικὸν * ὅπλοις ὀρθοδοξίας ἐλῶν, * ταύτην ἐν εἰρήνῃ * ἐποίμανας ἐκβοῶσάν σοι. * Μὴ...

θ'. Ἄσμα προσοίσωμεν * ἅπαντες ἀξιόχρεως * οἱ ἱεράρχαι αἰνοῦντες * τὸν ἱεράρχην, * τὸν πάνσοφον σοφοί, * πόλεις τὸν κοσμητόρα πασῶν πόλεων, * τὸν μάρτυρα ἀθληταί, * πάντες τὸν ἅπασι διαλάμψαντα * συνάδουσι καὶ αἱ οὐρανῶν * δυνάμεις ἐπὶ τῇ μνήμῃ αὐτοῦ, * ὅτι τοῦ Κυρίου * φίλος πιστὸς κερημάτικεν, * ἀλλὰ βοήσωμεν πρὸς αὐτόν. * Μὴ...

7. πολιοῦχον C, leviter subversa sententia nobili, raris expressa verbis, quibus numina urbium praesentia invocari solebant. — ἀπαστρέπτοντα sic C, primum πάντα vel πάντας ἄπτοντα cogitavi, sed emendatio melius sapit Theodorum, ac repetita tollit. — Cf. XVI, 1, 3. — δι' αὐτοῖς τοῖς λόγοις C.

Illic invenisti Gregorium, sapientia multum, tibi unanimem. Nam una in duobus corporibus anima ambobus vobis concreta est. Vix apparuisti, collegas tuos statim superans, extorres facis, sublimibus te sententiis magistrum ostendens. Ne obliviscaris...

7. Jam quacumque disciplina plenus, perfectaque eruditus philosophia, moves ab Athenis, petis famosam Cæsaream: quæ quidem te et conditorem et propitium urbis numen accipit; te cujus virtutes fulgurant, concionesque totum orbem luculenter illustrant, o Basili; ideo clamo tibi exultans: Ne obliviscaris...

8. Superna electus gratia, Ecclesiae regimen vi divina vindicas, o Basili sapiens; erigis sacra victoriae tuae tropæa; Valentem enim sævum subvertens verborum tuorum jaculis, et cunctam hæreticorum gentem armis orthodoxiae profligans, Ecclesiam in pace rexisti, clamantem tibi: Ne...

9. Canticum, ut decet, promamus omnes: sacerdotes, hierarcham celebrantes; sapientes, sapientissimum; civitates, civitatum omnium gloriam; pugiles, martyrem; omnes omnibus illucescentem. Concinunt etiam cœlestes virtutes in ejus memoria, quoniam Domini amicus fidelis vocatus est. Sed et clamemus ad eum: Ne obliviscaris...

8. τὸν πικρὸν C. — ἐν ante εἰρ. om. C.

9. πρ. πάντες C. De aor. οἶσαι multus est Lobeck ad Phryn. p. 733. Quæ forma ab homerico imper. οἶσε, et post Herodotum (ἀνοῖσαι), in recentiorum scriptis resurgit. — τὸν ἐν ἄπ. C. — καὶ οὐρανῶν C.

VII.

DE S. ATHANASIO.

α'. Ἐὰ θεόφθογγα * τῆς ἐμμελοῦς σου * γλώττης βρεῖθρα * πλουσιώτερα * τοῦ χρυσοῦρρα Νείλου βλύζων, * τὴν ἐκκλησίαν, * Ἀθανάσιε, * καταρδεύσας, * καὶ δειξας αὐτὴν ὡς παράδεισον ἄλλον, * καθεῖλες αὐτῆς * τὰς τριβόλους, αἰρέσεις, * ἱεράργα * ὁ πολυκαρτερώτατος * ἀλλὰ τὸν Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

β'. Ἄλλον σε ἥλιον * ἔσχηκεν ἡ ἐκκλησία * τὸν ἐκ παστοῦ ὡς νυμφίον * ἐκπορευθέντα * τῶν θείων ἀρετῶν, * ὅλον ὠραιότατον ἐν τῷ Πνεύματι * ὡς γίγας συ γὰρ δραμῶν, * ἕαρ τῆς εὐσεβείας ἐτέλεσας, * γαληνῆ τε τοῖς ὑπ' οὐρανοῦς * ἡμέραν ὀρθοδοξίας ἡμῖν * ταῖς σου δαδουχίαις * κτελαμψας, Ἀθανάσιε * διὸ βοῶ σοι εἰλικρινῶς * Μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σου λαοῦ, * ἀλλὰ τὸν Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

γ'. Σὲ ἀφιέρωσε * Κύριος παιδίον ὄντα * ἱερουργὸς γὰρ εἰδείχθης * νεάζων ἔτι * χρισθεὶς ὑπὸ Θεοῦ, * ὥσπερ προδεδήλωκεν ὁ ἐκθρίξας σε * Ἀλέξανδρος ὁ κλεινός, * μέγαν τῆς ἐκκλησίας ὑπέρμαχον, * Ἀθανάσιε θαυματουργέ, * ὀρθόφρον, τῆς ἐκκλησίας κανών, * ἀγγελικῆ τρόπων, * πιστεύουσιν μαρτυρόστεφε * διὸ χορευῶν ἐν οὐρανοῖς, * μὴ...

δ'. Μύστην προέφηθεν * ἄριστον Χριστὸς, παμμάκαρ, * τῷ εὐσεβεῖ Νικαέων * συλλόγω

VII. Corsin. f. 47: Μηγὸς Ἰανουαρ. ιη', κονδάκιον τοῦ δαίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ἤχ. α'. In acrostichide: ἄσμα Στοουδίτου. Inter ea quæ mox sequentur ἀνεπίγραφα, plurima poemata, titulo ἄσμα inscripta, f. Theodoro assignaveris.

1. Cod. præ se fert duos hirmos τὰ θεόδρυτα et τέρεται. — κατήρδευσας C. — τῷ κυρίῳ C, constanter pro τὸν κύριον.

2. τὸν ὡς ν. ἐκ π. C. — καὶ γαληνὴν ἐν οὐρανοῖς C

1. Ab ore Dei flumina linguæ tuæ mellifluæ effundens, abundantiora quam aureos opulenti Nili fluctus, Ecclesiam irrigasti, Athanasi, eamque in alterum mutans paradisum, eruisti ab ea vepres, ceu hæreses, o longe patientissime pontifex; agedum pro nobis Dominum assidue suppliciter deprecare.

2. Te alium solem habuit Ecclesia, ut sponsum e thalamo divinarum virtutum prodeuntem, totum in spiritu formosissimum. Ut gigas enim exultans, ver religiosum renovasti, serenumque diem orthodoxiæ sub cælo fecisti, tuis, Athanasi, circumlatis facibus; ideo clamamus ad te enixe: Ne obliviscaris plebis tuæ, sed Dominum pro nobis assidue suppliciter deprecare.

3. Te sanctificavit Dominus a teneris: sacrorum enim minister, adhuc adolescens, factus es, unctus a Deo, ut prædixit ille te qui totondit, insignis Alexander, futurum esse te magnum Ecclesiæ vindicem, o thaumaturge Athanasi, recta sapiens, ecclesiastica regula, vir moribus angelice, pro fidelibus martyrum ferens coronam; ideo in cælis exultans, ne obliviscaris...

4. Optimum initiatorum, multum beate, Christus te sacro ostendit Nicæno cœtui;

absurde. — ταῖς σου κατ. δαδ. C. — βοῶμέν σοι. C.

3. ἐκθρίξας C, novum hoc de re trita in Eucologiis. Rectius esset ἐκθρέψας vel ἐκτριγώσας, ut τριγῶ et ὀρθοτριγῶ. Cæterum alia verba non desunt in quibus ἐκ pro ἀ privative sumitur, ut ἐκμελές, ἐκδικος, ἐκνομος, ἐκνοοῦν, ἐκτοπα, et multa in lexicis. Quibus et adde ἐκθρέψας, novum uti mox μαρτυρόστεφε. — πιστεύουσιν C.

4. τῷ νικ. εὐσ. C. — ὡς τῆς γ. διάχ. C.

πρῶτον * ἐν πρώτοις γὰρ ἐκεῖ * ἔλαμψας, τῆς χάριτος ὡς διάκονος· * ἐντεῦθεν σοι τὸ σεπτὸν * κράτος τῆς ἐκκλησίας πεπίστευται· * σὺ διώδυσσας γὰρ τὸν πρὸ σοῦ * ἀστέρα, ὡς ἑσφύρος λαμπτήρ, * τῇ τοῦ βίου αἴγλῃ * καταλάμπων τὴν ὑψηλίον· * διὸ βοῶ σοι ἀσματικῶς· * Μὴ...

ε'. Ἄλλον ἀπόστολον * Παῦλον σὲ ὑμνοῦμεν, μάκαρ· * ὑπὲρ Χριστοῦ γὰρ ὡσαύτως * παθήσασα * ἀγῶνας ἀνατάλας, * πόνους, περιστάσεις τε καὶ ἀθλήματα, * κινδύνους καὶ διωγμούς, * δόλους ἐκ ψευδαδελφῶν καὶ ἐνεδρα * ἐξ ἀνάκτων τε καὶ τῶν ἐθνῶν, * βασταζῶν τὴν θεῖαν κλησιν αὐτοῦ * καὶ προκινδυνεύων * τῆς πίστεως, Ἀθανάσιε· * διὸ βοῶ σοι ἀσματικῶς· * Μὴ...

ς'. Σὺ κέρας ἡγεiras * πίστεως ταῖς ἐκκλησίαις * τοῖς πολυάθλοις ἰδρῶσι * τῶν σῶν ἀγῶνων, * τὸν Ἀριανισμοῦ * θραύσας, δυσμαχώτατε, μέγαν πόλεμον· * σὺ ξίφος γὰρ γέγονας * ὀρθοδοξίας, κόπτων τὴν αἵρεσιν· * σὺ ἐγνώρισαι πῦρ νοερόν, * πυρίζον ἄκανθαν πλάνης, σοφῆ, * ἐμφυτεύσας πίστιν * εὐσεβείας ἐν τοῖς πέρασιν· * διὸ βοῶ σοι...

ζ'. Τρεῖς ἐκ τῆς ποιήμνης σου * πέπονθας τὰς ἐξορίας, * ὑπὲρ Τριάδος πρεσβεύων, * ὅσπερ πάτερ, * καὶ τρεῖς ἐπιδημῶν, * πάλιν ἐν τῇ ποιήμνη σου πεφανέρωσαι * νυμφίος ὑπερκαλλῆς· * αὐτὴ ποθεινότερως ὀρώσά σε * καὶ προπέμπουσά σε παγγενεῖ * ἐν ὕμνοις καὶ λιτανίαις πολλαῖς, * καὶ εὐφραينوμένη * περιχαρῶς ἀνεκραύγαζεν· * Διὸ βοῶ σοι ἀσματικῶς· * Μὴ...

η'. Ὑπὲρ τῆς πίστεως * δράματα σὺ καθυπέστης * τῇ νέᾳ χήρᾳ ἐκείνῃ * κατηγορηθεῖς * τὸ μῦθος τὸ αἰσχρὸν· * ἀλλὰ ὅσα ἔδειξαν ψευδεπίπλαστα * ἡσχύνθησαν δικασταί, * παῖσιν ἀποδειχθέντες ριψάσπιδες· * καὶ ὑπέ-

primus enim inter primos fulgebatur, ut gratia diaconus: unde tibi commissum est sacramentum Ecclesiae pontificium: tu enim viam tenebas praevii sideris, lucifero similis, terram sub sole positam splendore vitae tuae collustrans: ideo cum cantico clamo ad te: Ne obliviscaris...

5. Alterum te Paulum apostolum canimus, beate: pro Christo enim, cum eadem confidentia obivisti praemia, labores, discrimina et pugilatus, pericula et persecutiones, fraudes a falsis fratribus, atque insidias regum et gentium, onus ferens eundi quo caelitus vocareris, et pericula pro fide spernens, Athanasii; ideo clamo cum cantico...

6. Tu fidei cornu exivisti in ecclesiis per cumulatatos inter praemia sudores; arianismum fregisti, invicte vir, ingenti bello. Tu enim factus es orthodoxiae gladius, discernens haeresin. Tu agnitus es ignis mentium, exurens spinam erroris, o sapiens, simulque inserens religiosam fidem in ultimos fines: ideo...

7. Ter exilium ab ovili tuo passus es pro Triade, sancte pater, ac triplici reditu iterum tuo gregi apparuisti, sponsus quo formosior nullus; quae te amantius dum contemplatur, et occurrit catervatim in hymnis et litaniiis multis, laetabunda tripudiat et cum gaudio deprecatur: ideo ad te clamo per melodias: Ne obliviscaris.

8. Pro fide theatra subiisti, ab ista juvene vidua de re turpi accusatus. At omnia falsa esse cum comperissent, iudices erubuerunt, omnibus digito monstrati, ut ignavi, clypeo rejecto. Et transivisti, ut Christus inter lapi-

5. ἐπαρρησιάζω C. — καὶ ἐθνῶν C.

6. κέρας ἡγίαςας C. inepte et rupto metro. Cf. Luc. I, 69. — σὺ γὰρ γέγ. ξ. πολλῆς ὀρθ. κόπτ. αἵρεσιν C. — ἐμψυρίζον ἄκανθαν pro ἐμψυρίζον, quod metrum excedit. Cf. XII, 5.

7. τρεῖς ἐπιδ. C. — νυμφίου ὑπερκαλλοῦς C. — προπ. σοι C.

8. f. πίστ. τραύματα. Non solum falsum crimen erat, sed tota historia spuria reputatur. — σὺ om. C. — ὤσπ. γρ. C.

δυσ, ὡςπερ ὁ Χριστός * ἐκ μέσου τῶν λιθαζόντων αὐτὸν * ἀβλαβής, παμμάκαρ, * λύσας καὐτὸς τοὺς σε βάλλοντας · * διὸ βοῶ σοι...

θ'. Γίς τοὺς ἀγῶνάς σου * ἅπαντας ἐξαριθμήσει; * ὅλος ἐγένου ψυχῇ σου * στερβός ὡς λέων · * φωνή σου, ὡς βροντή, * ἤχει ἐν τοῖς πέρασιν δογματίζουσα, * ἦν ἐφριξαν ἀληθῶς * θῆρες αἰρετιζόντων ἀκούοντες · * τὴν Τριάδα γὰρ φύσει μιᾷ * τρανώσας δοξάζεις ἕνα Θεὸν * ἐν τρισὶ προσώποις, * Πατρός, Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος · * διδ...

ι'. Ἰπὲρ τὸν ἥλιον * ἔλαμψας ἐν βίῳ, πάτερ, * καταφαιδρύνας τὸν κόσμον * ταῖς ἀρεταῖς σου · * διὸ σοι πᾶς βροτὸς * ἄδει ἐορτάζων σου τὸ μνημόσυνον · * χορεῖται ἱεραρχῶν, * στέφη τῶν μοναζόντων, ἢ συναξίς * ὀρθοδόξων καὶ ἅπας χορὸς * στεφάνους ἀνατίθενται τῇ σῇ * ἱερωτάτῃ μνήμῃ, * ἀγγελόφρον Ἀθανάσιε · * διὸ χορευῶν ἐν οὐρανοῖς * μὴ ἐπιλάβῃ...

9. τῇ ψ. στερβός C. — φανεῖσα ὡς βρ. C. turpi lapsu. — τὴν γὰρ τρ. C.

10. ἡ om. C. ante συναξίς, post vero inserit

dantes, illæsus, o beate, sic tu dissipasti tuos inimicos te offendentes; ideo...

9. Quis tuos pugilatus omnes enumerabit? Totus factus es mente tua imperterritus, ut leo; vox tua, ut tonitru, dogmata sonuit ultimos in fines: quo auditu, horruere prorsus belluæ hæreticorum. Clara enim voce Trinitatem in una natura glorificas, unum Deum, Patrem, Filium et Spiritum: ideo...

10. Sole clarior vita tua, pater, qui mundum tuis irradias virtutibus: tibi ergo omnino homo plaudit, festum agens diem memorabilem; tibi pontificum pompæ, monachorum coronæ, cætus orthodoxorum, omnium chorus sarta decernit, et vota tuæ sacerrimæ memoriæ, o mente angelis par Athanasi: ideo exultans in cælis, ne obliviscaris...

τῶν. — Valedicens melodus lexicis largitur ἀγγελόφρων.

VIII.

DE S. GREGORIO NAZIANZENO.

α'. Τὰ σοφώτατα * τῆς φλογερῆς σου γλώττης ἔπη, * ἀστραπτόμενα * ἐκ τοῦ ἀρρήτου φάους, λάμπων, * τὴν οἰκουμένην * καταλάμπρυνας, * Γρηγόριε, * βροντίσας φρικτῶς * τῆς Τριάδος τὸ δόγμα, * καὶ πάσας ἀπριξ * τὰς αἰρέσεις μαράνας, * ἱεραρχῶν * ὁ θεολογικώτατος · * ἀλλὰ τὸν Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

β'. Ἄπασα γλώττα σε * σήμερον ἐγκωμιά-

VIII. Corsin. f. 52: Μηνὸς Ἰανουαρ. κε', κονδάκιον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. Iterum in acrost. ἄσμα Στουδίου, sed amissis quatuor tropariis, si extiterint.

1. Providissima flammeæ linguæ tuæ eloquia dum vibrares ex arcano lumine fulgurantia, orbem luce perfudisti, o Gregori, horrendum intonans dogma Triadis, omnesque a radice arefaciens hæreses, tu pontificum summus theologus: agendum Christo pro nobis in perpetuum esto supplex.

2. Omnis te hac die lingua collaudat, ut qui

1. Ibid. ἤχ. α', πρὸς τό· τὰ θεόβρ. — μαράνας C. — Theologo κατ' ἐξοχὴν convenit θεολογ. Sed f. rara superlativi exempla sunt.

2. πᾶσαν ἀρεσιν C contra modul. perpetuum.

ζει, * ὡς ἐν σοφία ἀπάντων * ὑπερτεροῦντα, * Γρηγόριε σοφὲ, * ῥήτορ ὠραιότατε τῆς θεότητος, * ὁ πύρινος ποταμὸς * φλέγων πάσας αἱρέσεις τοῖς δόγμασι, * νοημάτων τε ἡ ἀστραπή, * ὁ γνώμων τῶν ὀρθοδόξων φωνῶν, * ἡ βροντῶσα σάλπιγξ * ἐν τῷ κόσμῳ τὰ τῆς χάριτος, * διὸ βοῶμέν σοι, πᾶς ὁ λαός. * Μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σου λαοῦ. * ἀλλὰ τὸν Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

γ'. Σὺ ἐξανέτειλας * ἥλιος ὡς ἐκ φωστήρων, * τῶν εὐκλεῶν σου γονέων, * ἱεροφάντορ, * ἐκ παίδων παρευθὺ * λάμπας ἐν τοῖς ἡθεσι καὶ παιδεύμασι. * σοφίας γὰρ ἐραστὴς * ὦφθης καὶ εὐσεβείας ὑπέρτερος, * ἐν ἀμφοτέροις ἀποδειχθεὶς * ὁ μέγας τῆς ἐκκλησίας φωστήρ, * κατηγολαῖσμένος * ἐν τῷ κάλλει τῶν φθειγμάτων σου, * διὸ βοῶμέν σοι. .

δ'. Μᾶλα τὴν παιδευσιν * ἤσκηκας ἐν ταῖς Ἀθήναις. * ἐξ ὧν ὑπάρχων ἐμπλεος * πάσης σοφίας, * ἤρησαι τὸν τερπνὸν * βίον τὸν ἰσάγγελλον καὶ ἀπραγμόνα. * ἐντεῦθεν οὖν καθαρθεὶς * χρίῃ ἱερωσύνης τῷ χρίσματι, * καὶ ἐξανοίξας τὴν λογικὴν * πηγὴν σου ἐσφραγισμένην Θεῷ, * τὰ τῆς ἐκκλησίας * ἄρδεις φυτὰ ἐκβοῶντά σοι. * Μὴ ἐπιλάβῃ τῶν σῶν οἰκετῶν * ὁ ἐπιβλέπων ἐξ οὐρανοῦ, * ἀλλὰ...

ε'. Ἄλλον Μωσέα σε * ἔγνωμεν, ἱεροφάντορ, * ἐπὶ τὸ ὄρος τῆς σεπτῆς θεολογίας * προβάντα εὐσεβῶς. * ἐθα θεασάμενος τὰ ἀπόρρητα, * τὰς πλάκας τὰς νοερὰς * φέρεις κεχαραγμέναις τοῖς δόγμασι, * τὸ μυστήριον ὡς ἀληθῶς * τῆς μιᾶς τρισυποστάτου μορφῆς * καθυποδηλούσας, * ἦν ὡς Θεὸν ἕνα σέβοντες * ἀναβοῶμέν σοι ἀτματικῶς. * Μὴ...

ς'. Στύλος πυρός ἡμῖν * πέφηνας ὀρθοδοξίας * τοῖς ἐν ἐρήμῳ τοῦ βίου * διερχομένοις. * δι' οὗ τῆς σκιτείνῃς * πλάνης φρυκτωρούμενοι ἐκλυτρούμεθα, * Γρηγόριε ἱερεῖ, * πέτρα τῆς

— τῶν νοημάτων ἡ δ. C: Ab initio strictos hirmi tramites sequi præstat, quamvis te melodis minus placeret.

3. σου om. C. — ἀμφοτέροις C. — f. κατηγολαῖσμένης.

sapientia omnes longe superas, sapiens Gregori, tu deitatis orator elegantissime; tu flammigerum flumen, cujus dogmata cunctas comburunt hæreses; tu sententiarum fulgurans acuminibus; tu norma verborum rite theologorum; tu in orbe tuba intonans sonum gratiæ; ad te ergo clamamus cunctus populus: Ne obliviscaris plebis tuæ, sed Christo pro nobis esto in perpetuum supplex.

3. Tu veluti sol ex sideribus, ortus es ab egregiis parentibus, sacrorum interpret; statim a teneris resplendens moribus et eruditione: sapientiæ enim æque ac pietatis amans nulli impar, hinc et inde factus es Ecclesiæ fax ingens, exquisita verborum venustate emicans; ideo tibi clamamus...

4. Studuisti multum disciplinis Athenarum, unde sapientiæ omnis plenus, vitam illam amavisti amœnam, quæ angelos æmulari et negotia amovet; repurgatus igitur ab ea, ungeris sacerdotii oleo, ac reserans ingenii fontem a Deo signatum, plantas Ecclesiæ irrigas, tibi clamantes: Tuos famulos ne obliviscaris, tu nos de cælo despiciens, sed pro nobis...

5. Alium te Moysen novimus, hierophanta, ascendentem pio gressu in sacrum theologiæ montem; ibique arcana contemplatus, tabulas spiritus affers, dogmatibus exaratas, quibus perspicue demonstratur verum esse mysterium unius in triplici persona substantiæ, quam Deum unum esse credimus, cum cantico ad te clamantes: Ne obliviscaris...

6. Ignea orthodoxiæ columna palam nobis es, mortali in eremo peregrinantibus: qua, uti sublatis e specula facibus moniti, ab erroris caligine liberamur, o Gregori sacer,

4. ἔρασαι C, et placeret, sed cum genit.

5. καθυποδηλούσας, cujus compositi vix exempla sunt.

6. φρυκτωρούμενοι. Cf. I, 4.

εὐσεβείας ἀκρότομε, * ἐξ ἧς ἐβλυσαν ρεῖθρα ζωῆς, * εἰς κόρον τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, * τῶν αἰρετιζόντων * τοὺς χειμάρρους κατακλύσαντα, * διὸ βοῶμέν σοι πᾶς ὁ λαός. * Μη ἐπιλάθῃ σκέπων ἡμᾶς, * ἀλλὰ...

ζ'. Τίς, ὦ Γρηγόριε, * ἄβυσσον ἐξαριθμήσει * ἧς ἀπηρεύξω σοφίας * ἐκ τῆς σῆς γλώττης; * πληρεῖς γὰρ ἀληθῶς * πᾶσαν τὴν ὑψηλίον ἐν τοῖς δόγμασιν. * βαθύς σου ὁ ποταμὸς * ὄντως τῶν νοημάτων καθέστηκεν, * καὶ δυσπέρατος πάσῃ πνοῇ, * τοὺς νόας ὑποβρυχίους ποιῶν * τῶν αἰρετιζόντων, * τοῖς πιστοῖς δὲ ἡδυνόμενος. * διὸ βοῶμέν σοι ἀσματικῶς. * Μη...

η'. Ὀργανον δέδεικται * Πνεύματος τοῦ παναγίου * τὸ θεολόγον σου στόμα, * οὐρανοφάντορ, * Γρηγόριε κλεινὸν, * πλήκτρον τῷ τοῦ Πνεύματος καταυλούμενον. * δι' οὗ ἡμῖν τοῖς πιστοῖς * ἦχος ὠραϊσμένος διήκουσται, * μελουργήμασι δογματικοῖς; * εὐφραίνων ἡμῶν τὰς [...]. * τῆς ψυχῆς δυνάμεις * πρὸς ἔρωτα τῆς θεότητος. * διὸ βοῶμέν σοι ἀσματικῶς. * Μη...

θ'. Δῆλος ἐν ἅπασιν * γέγονας ἐν κόσμῳ τούτῳ * ὡς ἐπὶ γνωστικῶν ὄρου; * ἀνηνεγμένος, * Γρηγόριε τερπνὸν * ἄγαν, ὁ πολύσοφος καὶ γλυκύφωνος. * θαυμάζεται γὰρ τὰ σὰ * μεῖζον Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος, * οὐσπερ Ἕλληνας οἱ παιδικοὶ * θρυλλοῦσιν ἐπὶ σοφίᾳ πολλῇ, * ὅτι καὶ σὺ ταύτην * ἐξήσκησας ὑπὲρ ἄνθρωπον. * διὸ βοῶμέν σοι ἀσματικῶς. * Μη...

ι'. Ὑμνον ὄν ἡσά σοι, * ὅσιε, πόθῳ καὶ φόβῳ, * ὡς μικρὸν δῶρον δεξιῶν * τοῦ σου οικήτου. * Θεῶ τε γὰρ καὶ σοι, * φίλος ὥσπερ, λέλαχα τὸ εἰς δύναμιν. * τὰς θείας σου προσευχὰς * δὸς μοι εἰς σωτηρίας ἀπόλαυσιν, *

7. ἐξαριθμήσει, ut VII, 10. At placeret exanarrasse « quis exhauriet? » — ἔπασαν τὴν ὑψ. C.

8. στόμα σου C. — εὐφραίνων C, mox in lacuna f. lege : σικιτησάσας.

9. ἀνην. ab insueto ἀνήνεγμαi. — ἐν τῷ κόσμῳ ὡς ἐπὶ ὄρου γν. C. — σὺ ταύτην additur.

10. δεξιῶν iterum C, ut VI, 4. An pro optativo

V.

tu pietatis acuta rupes, unde scaturiunt fluentia vitæ, in satietatem fidelis populi, obstructis hæreticorum vorticibus; ideo ad te clamamus, totus populus : Tu nos respicere ne obliviscaris...

7. Quis, o Gregori, satis enarrabit abyssum sapientiæ quam eructasti ab ore tuo? Dogmatibus sane implet omnem sub sole terram; profundus revera substitit amnis tuarum cogitationum, nulli animæ transmeabilis, in imum mergens hæreticorum intellectus, fidelibus vero suavissima lympha; ideo clamamus tibi cum hymno...

8. Organum sanctissimi Spiritus os tuum theologum extitit, vates ad sidera notus, clare Gregori, quod plectro Spiritus tactum insonuit; quo nostris fidelium auribus amœnissimus subiit susurrus, et melodicis dogmatibus nobis exhilarantur animæ vires, gestientes in Deitatis amore : ideo clamamus tibi cum hymno...

9. Conspicuis cunctis in hoc mundo, scientiæ tanquam in monte stelisti sublimis, venustissime Gregori, tu sapientia multus ac voce suavis : tua quippe plus miramur quam Aristotelis Platonisve opera, quos Græcorum pueri præ ubertate sapientiæ jactant. At enim illam tu ultra hominem exercuisti : ideo tibi cum hymno clamamus...

10. Quem tibi cecini hymnum, vir sancte, amore motus et tremore, hoc munusculum famuli tui accipe; Deo enim et tibi, amici instar, vocem sustuli pro viribus. Tua mihi suffragia præsta, ut salute fruar, orbique

δέχοιο, vel δεξιο? sed ob accentum præstat δεξιῶν a verbo byz. δεξιῶν, eodem sensu quo δεξιῶσθαι. — φίλων ὥσπερ λέλαχας sic codex barbare, ut iterum in XVII, 13. Ex Suida emendatur λέλαχας, ἀντὶ τοῦ κέκραγας. — δὸς μοι σωτηρίας C. — f. οἰκ. καὶ εὐλογῶν — post πάντες om. σοι C. — Init. πόθῳ καὶ φόβῳ, ut Roman. XXIX. In fine τῷ κυρίῳ C.

23

τὴν οἰκουμένην κατευλογῶν, * κράτυνον τὴν βασιλείαν ἡμῶν * σὺν τοῖς ἱερεῦσιν, * ἵνα πάντες σοι ἀνακράζωμεν. * Μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σοῦ λαοῦ, * ὁ ἐποπτεύων ἐξ οὐρανοῦ, * ἀλλὰ τὸν Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

bona verba donans, da robur imperio nostro ac pontificibus, ut omnes ad te clamemus: Ne obliviscaris plebis tuæ, qui nos e cælo respicis, verum Domino pro nobis esto in perpetuum supplex.

IX.

DE S. EPIPHANIO.

α'. Τὰ φανότατα * τῆς λιγυρᾶς σου γλώττης ἔπη, * ἐκβλαστώνοντα * ἐκ θησαυρῶν ἐνθέων, πᾶσαν * τὴν οἰκουμένην * κατελάμπρυνεν, * Ἐπιφάνιε· στυλὸς φωτὸς * τῆς ἐκκλησίας, πάτερ, * ἐδείχθης αἰεὶ * ἐκ θεϊκῶν βολίδων, * ἱεραρχῶν * λύχνος περιφανέστατος: * ἀλλὰ τὸν Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

1. Luculentissima canoræ linguæ tuæ verba, ut imber effusa e thesauris divinis, universum orbem illuminarunt, Epiphani pater; columna luminis in Ecclesia ostensus es in ævum, eliciens divina fulgura, pontificum lampas longissimo ambitu fulgens: age, Domino pro nobis in perpetuum esto supplex.

β'. Ἄσμα ἁσμάτων σοι * ἔξεστιν ἐπικροτῆσαι. * ἀγγελικῶς γὰρ ἐν βίῳ * ἐπολιτεύσω, * αἰέφωτε λαυπτῆρ, * ῥῆτορ Ἐπιφάνιε ἱερώτατε. * ἀλλ' ὁμως τοὺς ἐκ ψυχῆς * δέχου σοι προσιόντας καὶ πίστεως, * τοὺς ἐγχειρίζειν πρὸς τὸ ὑμνεῖν * τολμῶντας τὴν ἀξιέραστόν σου * τὴν μυροδοτοῦσαν * τὰς ἰάσεις τοῖς αἰτοῦσί σε. * μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σοῦ λαοῦ * σὲ ἐξαιτοῦντος εἰλικρινῶς, * ἀλλὰ τὸν Κύριον ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

2. Canticum præstantissimum decet tibi modulari. Angelicam enim vitam vixisti, semper luminosa fax, sacerrime rhetor, Epiphani; verumtamen accipe accedentes ad te ex animo et fide, qui audent mihi committere munus laudandi tuam memoriam, amore dignam, qua largiris sanationes orantibus te; ne obliviscaris plebis tuæ te enixe supplicantis, sed Domino...

γ'. Σὺ ἐξανέτειλας * ἥλιος πρὸ ἑωσφόρου, * καταφωτίζων ἀκτῖσι * τῶν μαθημάτων * τὴν σύμπασαν αἰεὶ * λόγοις τοῖς πανσόφοις σου, Ἐπιφάνιε. * Νεάζων γὰρ ἀληθῶς * ὄφθης ἐν φιλοσόφοις φιλόσοφος, * μῦρα βρύουσι δὲ καὶ ἡμῖν * ὄντως, κατὰ θεϊκὴν τὴν φωνὴν, * τίμιά σου χεῖλη, * ἀεννάως νᾶμα πότιμον, *

3. Tu ortus es sol ante luciferum, radiis scientiarum continuis totum orbem illuminans per tua eruditissima opera, o Epiphani. Adhuc enim juvenis, verus visus es inter philosophos philosophus; nobisque unguenta omnino pluunt, ut habet divina vox, ex venerandis labiis tuis, uti lymphæ perennis, quæ

IX. Corsini. f. 141: Μηνὶ μαίω ἐβ', κονδάκιον τοῦ δόσιου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρων. III marg. Τοῦ Στουδίτου, iterumque in acr. ἄσμα.

1. Ibid. notantur hirmi, ut supra. — ἐκβλυστάοντα sic C liquido, raro exemplis, nisi legendum sit ἐκβλαστώνοντα. — κατελάμπρυνας C. — καὶ στυλὸς C., ut supra VI, 1, in eod. V.

2. Ἄσμα ἁσμάτων hebraico de more melodus exaggerat. — μοι etiam placeret, ubi πρὸς in loco vexato, in quo subaudi μνήμην, unde pendet μυροδοτοῦσαν, confirmante hanc vocem raram cœquali Theophane 679, 8. — μὴ διαλείπης ὑπὲρ λαοῦ C, altera depravatione bis repetita.

3. Inter lumina caligat iste sol ante luciferum

οὐ πεπωκότεες ἡμεῖς γηγενεῖς, * ἀναβοῶμεν περιχαρῶς· * ἀλλὰ...

δ'. Μέγα προπύργιον * ἔχει σε ἡ ἐκκλησία, * νικητικὸν γὰρ ὀπλίτην * τροπαιοφόρον, * αἱρέσεις ἐκσοδῶν * λόγοις τοῖς πανσόφοις σου, Ἐπιφάνιε· * ἐν ταύτῃ γὰρ οἰκισθεὶς * πρῶτον ὡς θηκοφύλαξ διάκονος * μετ' οὐ πολὺ δὲ προχειρισθεὶς * ἐκ θείας ἐπιφανείας αὐτῇ * ἀρχιερατεύεις, * καθά φησί σοι, καὶ ἔπρεπε· * διὸ βοῶμέν σοι ἐκτενῶς· * μὴ διαλείπῃς ὑπὲρ λαοῦ, * ἀλλὰ...

oriens, nisi id ortum Epiphaniæ inter Judæos inueniat. — κατὰ θεῖαν φων. τὰ τίμ. C. — οἱ pro ἡμεῖς C.

4. ἔχει. — hunc v. furabatur interpolator, de quo VI, 2, et hic fortasse manum iniecit. Nisi

epota mortales facit exultare, clamantes : Domino...

4. Te magnum propugnaculum habet Ecclesia, ovantemque militem trophæis onustum, hæreseon expulsorem, ob tuos libros doctissimos, Epiphani. In ea namque tu primum degisti diaconus, sacrorum custos, ac paulo post, manibus impositis ex divina revelatione, ipsius summus pontifex, ut tibi dictum, et te decuit; ideo clamamus tibi fortiter : Ne obliviscaris...

ἐκσοδῶν absolutus sit nominativus, legendum : νικητικὸς γὰρ ὀπλίτης, τροπαιοφόρος, αἱρέσεις ἐκσοδῶν. — εἰσοικισθεὶς ἐν πρώτοις C. — ἀρχιερατεύειν C.

X.

DE S. NICOLAO.

α'. Τῷ φαεινῷ σου βίῳ
ἀστράψας ὡς ἥλιος,
περιφανῆς τῷ κόσμῳ
ἐδείχθης τοῖς θαύμασιν,
Νικόλαε ἱερομάκαρ,
ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων πιστότατος,
πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν,
τῶν ἑορταζόντων
προστάτα θερμότετε.

β'. Τὸν θεῖον μύρω χρυσθέντα,
τῶν Μύρων ἀρχιερέα,
ὁ τὰ μύρα σου τερπνῶς
ὀσφραϊνόμενος τῶν θαυμάτων,
πῶς σε ὑμνήσω
ἀμαρτίαις δυσωδῶν,
ἄγιε Νικόλαε ;

1. In lucida tua vita
rutilans ut sol,
conspicuis orbi
miraculis factus es,
beate Nicolae sacer ;
tu Christi famulus fidelissimus,
esto advocatus noster,
celebrantium te
defensor acerrime.

2. Divino linitum unguento,
te Myrorum pontificem,
cujus unguenta suaviter
perflant mihi ex miraculis,
quomodo te canam,
peccatis foetens,
o sancte Nicolae ?

X. Corsin. f. 22, 2° loco : ἕτερον κονδάκιον τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἤχ. πλδ', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ Στουδέτου. Initium in palat. 288, f. 304.

1. τῷ φαεινῷ. Et hoc videtur, ut pleraque hactenus, ἀτόμελον opus Theodori in utroque modo, ad quem multa exiguntur. — Post ἑορτα-

ζόντων intrusa videntur in C ἐν πόθῳ, quæ in cæteris ephymniis non comparent.

2. τὸν μύρω θεῖον C, cum in alio ordine passim hirmus revocetur. Cf. Roman. XXVI, iisdem turgentem παρονομασίαις. — ὡς τὰ μ. P. — ἀμαρτίας δυσωδῶν γέμων, Νικόλ. P. — Ἰθύνον μου P.

Ἄλλα νάρθη προσευχῶν
 μύρισόν μου τοὺς τρόπους,
 ἡδυνόν μου τοὺς φθόγγους
 εἰς ὁσμὴν εὐωδίας νοητῆς,
 πρὸς τὸ ὑμνεῖν σε ἀξίως,
 τῶν ἑορταζόντων
 προστάτα θερμότεατε.

Verum nardo precum
 perfunde meos mores,
 emollias mea verba,
 ut oleant suavitate mentis,
 teque digno hymno exornent,
 celebrantium te
 defensor acerrime.

γ'. Ὁ κόσμος ὅλως, ὡς ἄλλου * φωστῆρος
 φωτοβολουῶντος, * ἐν τῇ μνήμῃ σου, σοφῆ, *
 παιδρυνόμενος ἑορτάζει, * χαίρει, δοξάζει, *
 ἀναβλέπων νοερώς * θαύματα πανάγαστα *
 ἀλλὰ δεῦρο καὶ ἡμῖν * φοίτησον οὐρανόθεν, *
 ταῖς εὐχαῖς σου ἀστράψας, * τῶν παθῶν σκε-
 δανύων τὴν ἀγλύν, * τῶν σε ἀξίως ὑμνούν-
 των, * τῶν ἑορταζόντων...

3. Totus orbis, ac si novum sidus effulgeat,
 in hac tua memoria, o sapiens, lumine per-
 fusus festum agit, gaudet, gloriatur, mente
 suspiciens sacra prodigia. Agedum et nobis
 adesto caelitus, tuis precibus illustra, pelle
 voluptatum caliginem, tu digno hymno
 canentium te et celebrantium defensor acer-
 rimus.

δ'. Ὑμνεῖται ὄντως ἀξίως * ἐν πᾶσι τὸ
 ὄνομά σου, * ὅτι χάριν ἐκ Θεοῦ * ταῖς ἀρε-
 ταῖς σου κατεκτήσω * πάντας προφθάνεις *
 τοὺς ἐν πίστει ἐκτενῶς * αἰτοῦντας παρεῖναι
 σε * καὶ γὰρ λύεις πειρασμούς, * ἀδικοῦντας
 ἐλέγχεις, * κτεινομένους λυτροῦσαι * θαυμα-
 στῶς μεταβάλλων τὰς ὀργάς, * ἱεροφάντορ
 παμμακάρ, * τῶν ἑορταζόντων...

4. Vere decet: omnium hymnos tuum
 nomen habet: gratiam enim quum a Deo
 tuis virtutibus acquisieris, ades omnibus qui
 cum fide tuam enixe exorant praesentiam;
 pericula enim solvis, injustos redarguis, ab
 interitu liberas morle damnatos, iudicium
 iras prodigiose compescens, o beate hiero-
 phanta, celebrantium te...

ε'. Σὺ τοὺς δεσμώτας ἐρρύσω * θανάτου
 τοῦ πικροτάτου, * φοβερός τῷ βασιλεῖ *
 ἐποφθεῖς αὐτῷ ἐν ὄνειρῳ * πῶς γὰρ οὐκ εἶ-
 χεν * ἐπακουσαί σου φωνῆς, * ἅγιε Νικόλαε; *
 σὺ γὰρ ἔχεις ἐκ Θεοῦ * δύναμιν τηλικαύτην
 * πειρασμῶν ἀπαλλάττειν * τοὺς πιστῶς ἐξαι-
 τοῦντας πρὸς Θεὸν * πρεσβευτὴν κινδυνευόν-
 των, * τῶν ἑορταζόντων...

5. Tu vinculis constrictos a morte eri-
 puisti savissima, dum terribilis imperatori
 in somno apparuisti. Curnam tuam valuis-
 set vocem non exaudire, sacer Nicolae?
 Tantam enim tu virtutem a Deo habes
 averruncandi pericula a fidelibus, te apud
 Deum invocantibus ut protectorem periculi-
 tantium, celebrantium...

ς'. Τίς οὗτος ἄλλος ἐπώφθη * ἐν θλίψει
 προασπίζων * τοὺς ἀλόντας πειρασμοῖς, * ὥσπερ
 σύ ποτε, θεομάκαρ; * σὲ γὰρ ὑμνοῦσιν *
 ἀπαχθέντες εἰς σφαγὴν * ἄδικον τρεῖς ἄρνες
 σου * ἄλλος ἄριστος ποιμὴν, * ἀφηρπάσω
 τοὺς ἄνδρας, * ὡς ἐκ στόματος λύκων, *
 φοβερός κατ' αὐτῶν, θαυμαστωθεῖς * ἐν τοῖς
 υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, * τῶν ἑορταζόντων...

6. Quis alius similis visus est adesse op-
 pressis et jactatis inter discrimina, sicut tu
 olim, o beate Dei? Canunt enim te abacti ju-
 venes in necem injustam, tres oves tuæ. Al-
 ter pastor optimus, eruisti homines ex ore
 luporum, formidolosus illis, mirabilisque
 inventus inter filios hominum, celebran-
 tium...

ζ'. Οὐκ ἔστιν ὅστις ἐν λύπῃ * οὐ προσφεύγει

7. Non est ullus homo lugens, qui ad tuam

3. δοξάζει absol. — τῶν πιστῶς σε ὑμν. C in fine.
 ὅ. αὐτῷ additur. — ἐξαιτ. σε εὐρεῖν εἰς θεὸν πρεσ-

βευτῆρα τ. x. C. Cf. XII, 14.
 ὅ. ποτε add. — φοβερῶς C.

τῇ σῇ σκέπῃ, * τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴν *
ἐξαιτούμενος ἀνευρέσθαι. * σὺ δὲ εὐθέως *
ὑπακούεις συμπαθῶς, * ἅγιε Νικόλαε, * δια-
σεῖεις τὰ δεινὰ, * καταλλάττεται τὰς ἐγθρας, *
ἀναφέρεις ἐκ βάθους * ἀθυμίας τῶν περιστά-
σεων * εἰς τὸ ὑμνεῖν σε ἀξίως, * τῶν ἑορτα-
ζόντων...

η'. Ὑπὲρ τὰ ἄνθη κυπρίζει * ἡ λάρναξ
τῶν σῶν λειψάνων, * νοητῶς μυροδοτεῖς, *
προστατεύων ταῖς εὐδαιαῖς. * τίς γὰρ ἐν
πίστει * προσφοιτήσας οὐκ εὐθύς * εὔρατο
ὁ ἤτησεν; * Ἀλλὰ δίδου καὶ ἡμῖν * ὄσφραίνε-
σθαι εὐψύχως πόρρωθεν * οὐσί ταύτης, * τῶν
χαρίτων εἰς ῥῶσιν νοητῶς, * πρὸς τὸ ὑμνεῖν
σε ἀξίως, * τῶν...

θ'. Δωρεῖσαι ὄντως ποικίλως * θεόθεν εὐερ-
γείας. * ἂν εἰκόνι γὰρ γραφῆς * παρεδρεύῃ
σοὶ τις ἐν πίστει, * ἔχει ὁ θέλει. * ἡ γὰρ χάρις
σου πολλή, * ἅγιε Νικόλαε. * Ἀλλὰ νέμοις καὶ
ἡμῖν * ἅπερ σε ἐξαιτούμεν, * χάριτι πρεσβειῶν
σου * πρὸς τὸν ὄντως σου ἑραστὸν Χριστὸν,
* εἰς τὸ ὑμνεῖν σε ἀξίως, * τῶν...

ι'. Ἰκετηρίαν λαμβάνων * οὐ βραδύνεις
ὑπακοῦσαι, * ὁ ἀκοίμητος φωστῆρ, * τοῦ
ἐξάπτοντός σοι κανδήλας, * μέχρι γὰρ τούτου
* ἐπιδίδως ἑαυτὸν * τοῖς θερμῶς ζητοῦσί σε. *
κραταιά σου ἡ ῥοπή, * εὐμενής σου ἡ κλησις. *
φίλος γὰρ χρηματίζεις * τοῦ δεσπότη τῶν
πάντων καὶ τῶν σέ, * Νικόλαε χριστομάκαρ,
* νῦν ἑορταζόντων...

ια'. Τὴν χάριν ταύτην ἰδίως * ὑπὲρ πάντας
τοὺς ἁγίους * σοὶ δεδώρηται Χριστὸς * προ-

non confugerit tutelam, deprecabundus do-
nec a malis immunitatem reppererit. Tu sta-
tim exaudis propitius, sancte Nicolae; saeva
removes, simultates concilias, eruis ex
abyssio temporum desperatorum, ut te digne
canant, celebrantium...

8. Flagrantior floribus renidet arca tua-
rum exuiarum, tu mystica respergis un-
guenta, rerum suaveolentium praeses. Quis
enim in fide huc accedens, subito non rep-
perit quod petierat? Sed nobis quoque da,
suavi perfundi odore, qui procul ab illa su-
mus, in spiritualium robur gratiarum, ut
digno te hymno ornemus, celebrantium...

9. Confers variis verisque modis divina be-
neficia. Si quis enim juxta imaginem tuam
depictam cum fide tibi steterit se, habet
quod vult. Tua enim copiosa est gratia,
sancte Nicolae. Sed et nobis largire quae
exoramus, tuorum gratia suffragiorum apud
vere tui amantem Christum, ut digno te
hymno canamus...

10. Supplicia vota sumens, non exaudire
moris, fax nunquam extincta, quicumque
tibi cereos accenderit: huc enim usque te-
met tradidisti his qui te cum ardore inqui-
runt. Praepotens est tua in ultimis efficacia,
benigna tua invocatio; amicus enim diceris
Domini omnium, et eorum qui te hymnis
prosequuntur, o Nicolae in Christo beate, et
qui nunc celebrant te...

11. Hanc tibi peculiarem gratiam pra-
e omnibus sanctis Christus largitus est, pro-

7. Rectius: μη τῇ σου πρ. σκέπῃ. — εἰρασθαι C. —
περιστ. δεινῶν C addit, sed frustra: sunt enim saepe
tempora sat per se rebus desperata.

8. μυροδοτεῖς sic C (cf. supra μυροδοτούσαν) no-
vum videtur. — εὔρατο refer ad similia in aor. by-
zantin. quae nullibi tamen vidimus apud Theodo-
rum. — ὄσφραίνεσθαι C, aut fortasse ὡς ὑμνεῖσθαι.
Cum vitiosa scriptura luctamur in pagina fere
evanida,

9. Haud sine consilio εἰκόνι γραφῆς affectata est
tautologia ab egregio iconomachorum profliga-
tore, ob celebritatem imaginis Nicolai, de qua
multum tunc temporis disputatum est. — παρε-
δρεύει C. — τίς πίστει C — ὄντως ἐρ. σου χρ. C.

10. οὐ βραδύνης καθυπακούσαι. C. — κἂν δῆλον
vel κανδήλας, vox latino-graeca in obscura C scri-
ptura. — τῶν ἀπάντων C.

πατατεύειν τῶν ἐν κινδύνοις· * ὅθεν σε ἅπας * ἀντιλήπτορα ζητεῖ, * ἅγιε Νικόλαε, * ὁ ἐν λύπαις ἐμπαρῶν, * τληπαθῶν ἐξορίας, * ἀπαχθεις τοῦ τεθνάναι· * ἐπὶ πᾶσι γὰρ βοηθεῖς θερμῶς * εἰς τὸ ὑμνεῖν σε ἀξίως, * τῶν ἑορταζόντων...

ιβ'. Ὁ δι' ἡμῶν σὺ πρεσβεύων, * ἐκ βαθέων ἀνακράζω, * ἀντιλήπτορ ἀγαθὲ, * κινδυνεύοντα πρόφθασόν με, * χεῖρα ὀρέξας * βοηθείας κραταιᾶς, * ἅγιε Νικόλαε, * καὶ ἐξάρας τῶν δεινῶν, * δεῖξον ὅσα ἰσχύεις * τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, * ἵνα πάντες ὑμνωῖσι διὰ σοῦ * νῦν τὴν ἐμὴν σωτηρίαν, * τῶν ἑορταζόντων...

ιγ'. Ὑπερκοσμίως ὑπάρχων, * καὶ χαίρων σὺν τοῖς ἀγγέλοις, * μνησθητὶ μου πρὸς Θεὸν, * ἀναξίου τοῦ ὑμνωδοῦ σου· * δίδου τὴν χάριν * ὁμοῦ πᾶσι τοῖς τὸ σὸν * τελοῦσι μνημόσυνον, * τῆς εἰρήνης βραβευτὰ, * ἐκδικε τῶν ἐν λύπαις, * πρεσβευτὰ τῶν ἐν κόσμῳ, * ἱερέων ἐγκαλλώπισμα σεπτὸν, * βασιλείων συμμαχία, * τῶν ἑορταζόντων * προστάτα θερμότατε.

11. βοηθεῖς γὰρ C.

12. δι' ἡμῶν σοι C. — πάντες ἀνουνοῦσι C. — in fine νῦν id. om.

tegeni periclitantes : unde te patronum unusquisque exposcit, sancte Nicolae, qui in ærumnas incidit, qui exiliis torquetur, qui mortli traducitur; omnibus enim alacriter auxiliaris, ut te digno hymno canant, celebrantium...

12. O tu qui noster es sequester, ad te de profundis vocem attollo, bone patrone, periclitanti mihi adesto, manum porrigens auxilii potentis, sancte Nicolae, et dira removens, quantum valeas filiis hominum ostende, ut nunc omnes te canant ob meam incolumitatem; celebrantium...

13. Ultra mundos inhabitans et cum angelis gaudens, memento mei apud Deum, qui tuus immerito melodus sum; da quoque gratiam omnibus tuum recolentibus diem memorandum, tu pacis arbiter, vindex lugentium, intercessor mundi, sacerdotum decus augustum, imperatorum commilito, celebrantium te defensor acerrime.

13. τοῦ ἀναξ. C. Cæterum ubique codex in detritis foliis multa passus est.

XI.

DE S. JOANNE CHRYSOSTOMO.

α'. Τῆ χρυσοῤῥεῖθρω αἴγλη * τῶν θείων δογμάτων σου, * τῆς ἐκκλησίας, πάτερ, * τοὺς θῆρας ἀπηλασας, * Χρυσόστομε ἱεροφάντορ, * ὡς ἀγαθὸς ποιμὴν θεαυγέστατος, * πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, * ὡς τῆς μετανοίας * προστάτης θερμότατος.

1. Tu, aurifluo sacrorum dogmatum fulgore ab Ecclesia, pater, belluas fugavisti, hierophanta Chrysostome, ut bonus pastor divino radio splendens, intercede pro nobis, cum sis pœnitentium zelosissimus patronus.

XI. Corsin. fol. 53, 2° loco : ἕτερον κονδάκιον τοῦ Χρυσοστόμου, ἦγ. πλδ', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ἀσώτου ἄσμα. En alterum jam notatum, præter ἄσμα, modesti hymnographi latibulum.

1. Corsin. πρὸς τὸ· Τῆ φαεινῶ. — χρυσοῤῥεῖθρω nova solemnioris χρυσοῤῥῆ varietas est, ejusdemque officinæ videntur tum θεαυγέστατος, tum infra χρυσοφθόγγω.

β'. Τὸν βεῖθρα πᾶσι πλουσίως * ἀναβλύ-
ζοντα σοφίας, * χρυσοφθόγγω διδαχῇ, * τῇ
τοῦ Πνεύματος αἶγλι, * πῶς σε ὑμνήσω *
ἐπαξίως, ἀπορῶ, * τίμιε Χρυσόστομε. * ἀλλ' ὡς
ὄντως τὸν ἐμὸν * ἐπιστάμενος πόθον, * σύγ-
γνωθί μοι καὶ δίδου * λόγον, ἵν' εὐφημήσω
σε ὡδαῖς * καὶ ἀνυμνήσω ἀξίως, * ὡς τῆς
μετανοίας * προστάτην θερμότατον.

γ'. Ὁ θεὸς ὄντως χειμάρρους * πανσόφον
τῶν σου λογίων, * ἀποστάζων κρουνηδὸν *
ἀενάως, εὐφραίνει * πάντας τοὺς πίστει *
προσιόντας τῷ Χριστῷ, * ἅγιε Χρυσόστομε.
* σὺ γὰρ πελεῖς ἀληθῶς * μετανοίας ὁ κλητῶρ
* καὶ τῶν ἀμαρτανόντων * ἐπανόρθωσις ἄρρη-
τος, διὸ * ὁμόφρονές σε τιμῶμεν, * ὡς τῆς
μετανοίας * προστάτην θερμότατον.

δ'. Ἰλώδους πάσης κακίας * ἀμέτοχος,
θεοφάντορ, * καὶ παθῶν σωματικῶν * γεγωνῶς
ἀληθεία, * ἔξω τοῦ κόσμου * καὶ σαρκὸς ἀνα-
δειχθεὶς, * ὄλβιε Χρυσόστομε, * ποιμενάρχης
ἀληθῶς * ἐχηρημάτιζες θεὸς, τὸν λαὸν ἐκπαι-
δεύων * διδαχῇ χρυσοφθόγγω τὸν Χριστοῦ.
* διὸ σε πάντες τιμῶμεν, * ὡς τῆς...

ε'. Ἀνέτειλεν ὡς φωσφόρος * ἀστὴρ ἐν τῇ
οἰκουμένῃ * ἡ εὐφροσύνη νυνί. * μνήμη τῶν
σῶν ἀγώνων * πάντας φαιδρύνει * ἀγλαΐζουσα
πιστούς, * τίμιε Χρυσόστομε, * κοσμοπό-
θητε φωστήρ, * ἱερέων τὸ κλέος, * ποιμεναρχῶν
τὸ φάος, * διδασκάλων μελίρρυτε ἀρχηγέ, *
χρυσόρρημον ποιμενάρχα, * ὡς τῆς μετα-
νοίας...

ς'. Συναγελάζη, θεόφρον, * χορείαις τῶν
ἀσωμάτων * καὶ αὐλίτζῃ ἐν φωτὶ * τῷ ἀδύτῳ
Τριάδος, * αἶνον προσφέρων, * ἱερώτατε
φωστήρ, ἅγιε Χρυσόστομε. * ἀλλὰ δεῦρο, καὶ

2. Quomodo ego te, qui aureis labris do-
cens, spiritu irradiante, omnibus effundis
opulenta sapientiae flumina, dignis valeam
hymnis canere, ambigo, o venerande Chry-
sostome. Tu vero, ut bene conscius amoris
mei, ignosce, et da sermonem, faustis ut
odis et hymnis meritis te laudem, ut pœni-
tentium promptissimum defensorem.

3. Torrens vere divinus sapientium tuo-
rum oraculorum, perenni fonte scaturiens,
lætificat omnes fideles Christo adhærentes,
sancte Chrysostome, tu enim verus es pœ-
nitentiæ præco et peccatorum stator stu-
pendus, unde una mente honoramus te,
ut pœnitentium animosissimum patronum.

4. Cujuscumque lutosæ corruptelæ, o Dei
vates, corporisque libidinum expers omnino
factus, mundum extra et carnem transegisti,
fortunate Chrysostome, qui merito divinus
pastor vocatus es, erudiens populum Christi
ab ore aureo; ideo te omnes celebramus,
ut...

5. Ut luciferi stella, mundo exorta est
lætitia; tuorum præliorum memoria omnes
fideles suavi splendore collustrat, venerande
Chrysostome, dulce mundo sidus, pontifi-
cum gloria, ducibus gregum fax ardens,
magistrorum melliflue primas, aurea voce
oves agens, ut pœnitentiæ præsidium arden-
tissimum.

6. Immoraris, o theophore, ubi ludunt
angeli, et aulas tenes ubi splendet lux inac-
cessa Triadis, hymnum proferens, sacratis-
simum sidus, sancte Chrysostome; agedum

2. Corsin. πρὸς τὸ Τῷ θεῷ μῦθω. Multum ad hujus
hirmi elegantiam facit frequens heptasyllabus,
qui post D. Ephrem adeo Syris volupe fuit. Sua-
vitatī audaciam Theodorus de more addidit,
quam idem versus fere continuus sexies in proœ-
nio decurrat, septies vero in altera strophe;
immo in hoc cantico, v. 4 non jam novem, sed
septem quoque syllabis continetur. — ἄλλως C.
— ἔπος εὐφημ. C.

3. τῶν σοφῶν σου λογίων C. — ἀποστάζων abso-
lute, præter morem. — ὁμόφρονως C male.

4. ἐν ἀληθείᾳ C. — χρυσοφθόγγω διδαχῇ C. — τὸν
τοῦ Χρ. C.

5. ὥσπερ φωσφ. C. — τῇ μοχ om. C. — μελιφ-
ρύτων C. — lege elisum μελίρρυτ', nisi sequatur,
ut sæpe, clausula abundans.

6. τῆς τριάδος C. — τοὺς πιστῶς σε τιμῶντας C.

ἡμῖν * φοίτησον οὐρανόθεν, * ταῖς εὐχαῖς σου ἀστράψας, * καὶ παθῶν ἐλευθέρωσον ἡμᾶς * τοὺς σε πιστῶς ἀνυμνοῦντας, * ὡς τῆς...

ζ'. Ὡ πόλις ὄντως ἀγία, * ὡς μέγιστον ἱερέα * δεδεγμένη ἐκ Θεοῦ * ποιμενάρχην φωσφόρον. * σοῦ γὰρ τὸ κλέος * καὶ τὸ φάος ἀτρεκῶς * πέλει ὁ Χρυσόστομος * καὶ τοῦ κόσμου δὲ παντός. * ἀλλὰ σὺ μακαρία, * ὅτι εἰληφας, ὄνπερ * ἐσυλήθης ἐκ φθόνου θησαυρὸν, * τὸν πάνσοφον ποιμενάρχην, * ὡς τῆς μετаноίας προστάτην...

η'. Ἐὖ ὄμμα ὄντως ὡς ἔχων * ὑλώδους ἐξ ἐμπαθείας * καθαρώτατον αἶν, * τὸν τῇ πλάνῃ παρέντα * ἔγνωσ, τρισμακάαρ, * τῷ γυναιῖ ἐμπαθεῖ * βλέψει ἀτενίζοντα. * διὸ τοῦτον πκρευθὺ * ἐκκαθάρας ἰάσω * διδαχαῖς σου, θεόφρον, * καὶ τοῦ πτώματος ἡγείρας ταχὺ, * θεοφάντορ ποιμενάρχη, * ὡς...

θ'. Ὁ πάλαι ὄφιν τὴν Εὐάν * ἀπάτη ἰσοθεῖας * διὰ βρώσεως καρποῦ * παραδείσου συλήσας, * οὗτος τὴν ὄντως * ἀβασίλευτον δεινῶς * βρώσει ἐδελέασεν * δι' ἀμπέλου εὐμαρῶς, * ἵνα σοι προξενήσει * ἰξορίας τὸ κόνδου. * οὐκ ἡνέσχου τὴν ἀδικον ὀρμήν, * διὸ καὶ ταύτην ἐλέγχεις, * ὡς...

ι'. Ἰμῶ σου, πάτερ, τὰ θεῖα * παθήματα, ἀ ὑπέστης * τοῦ δικαίου προσεστῶς, καὶ δοξάζω τὴν χάριν * δόντα Θεόν σοι, * ἐκκλησίας ὁ φωστήρ, * ὄλβιε Χρυσόστομε, * * ποιμεναρχῶν τὸ κλέος, * οἰκουμένης τὸ φάος, * καὶ τῶν προσκεκρουκῶτων τῷ Θεῷ * διαλλακτὰ πλουτοφόρε, * ὡς τῆς μετ...

ια'. Ἀσμάτων ἄσμα, θεόφρον, * προσφέρει ἡ ἐκκλησία, * συγχορεύουσα νυνὶ * τῶν ἀγγέλων χορείαις, * καὶ συσκιρτῶσα * εὐφροσύνῃ χαρμονῇ, * γήθει καὶ ἀγάλλεται * καὶ δοξάζει τὸν Θεόν, * ἐντροφῶσα τῷ κάλλει * τῶν

7. φωσφόρον C. — ἀλλά σοι C. — διὰ φθόνον ἰσουλ. C. — τὸν σοφὸν C.

8. ἐμπαρέντα C.

9. κόνδου, exotica vox, sed rara et elegans, maxime de exule. — ἐνέσχου γὰρ C.

10. τὸν θεῖαν χάριν C, — γ: 8 excidit, aut alter

huc, cœlitus adesto, precibus tuis coruscans, nosque a voluptatibus libera, cum fide recolentes te, ut...

7. O vere sancta civitas, ut quæ tantum pontificem a Deo recepisti, luciferum gregis antistitem. Chrysostomus enim est tuum decus, tuaque certa lux, sed et totius orbis: tu interim beata, quæ habuisti thesaurum, tibi ex invidia suffuratum, sapientem pastorem, uti pœnitentiæ vindicem...

8. Oculum habens omnino semperque a libidine spurca purissimum, vidisti, ter beate, quemdam fallacia implicitum, immodestos intuitus mulieri infligentem, eumque statim tua doctrina repurgans sanasti, o vir Dei, ac cito e lapsu erexisti, Dei interpres pastor, uti...

9. Vetus ille serpens, qui Evam spe deceptam fore ut, fructu comeso, similis Deo fieret, paradiso spoliavit, idem reginam, heu! non regiam, sævæ comestionis illecebra cepit, vite in promptu reperta, ut tibi propinaret exilii cyathum: non tulisti injustam impressionem, ideoque eam redarguisti, uti...

10. Cano tuos, o pater, quos sustinuisti cruciatus, justitiæ vindex, Deumque gloriosum dico, gratiæ tuæ largitorem, o fax Ecclesiæ, fortunate Chrysostome....., decus pontificum, orbis luminare, eorum qui Deum offenderunt locuples reconciliator, uti...

11. Canticorum canticum, o vir Dei, promit tibi Ecclesia, quæ nunc cum angelorum choreis choreas miscet, et tripudians gaudio, alacritate exultat, et triumphat, et gloriam Deo canit, laute ac splendide tuis de-

heptasyll. — φάος Nazianzeno solemniss diæresis, hactenus ignota nostris melodis, quater in hoc emicat, ne lateat Theodorus. — καὶ τῶν πάλαι C.

11. Ter quoque ἄσμα, quaterve recidit. — f. σοι ἐκκλ. — ταῖς χορείαις C. — τὰ κάλλη C. — ὡς ποιμένα C,

σεπτῶν διδασκῶν σου * καὶ ὑμνεῖ σε ποιμένα
 εαυτῆς * καὶ διδάσκαλον θεῶν, * ὡς...

ιβ'. Σὺ τοὺς ἀσπλάγγχους εὐσπλάγγχους *
 ἐνθέῳ σου νουθεσίᾳ * ἀπειργάσω, ὦ σοφὲ, *
 παραινῶν μεταδοῦναι * πᾶσιν ἀφθόνως * τοῖς
 αἰτοῦσι συμπαθῶς, * τίμιε Χρυσόστομε, *
 μετανοίας ὁδηγὲ * καὶ ἐλεημοσύνης * παναρ-
 μόνιε λύρα, * ποιμενάργα φαεινὲ τῶν γηγενῶν,
 χρυσόρρημόν τε παμμάκαρ, * ὡς...

ιγ'. Μὴ διαλείπης, τρισμάκαρ, * πρε-
 σβεύειν ὑπὲρ τοῦ κόσμου * καθαρώτερον, νυνὶ
 * παρεστῶς τῇ Τριάδι, * ὅπως τε πάντες *
 ἐκλιούντες εὐσεβῶς * μνήμην ἐκτελοῦμέν σοι
 * ἐξελού τῶν πειρασμῶν, * περιστάσεως ῥῦσαι,
 * μετανοίᾳ τὸν βίον * διανύσαι ἀξίωσον ἡμᾶς *
 τοὺς σε πιστῶς ἀνυμνοῦντας, * ὡς...

ιδ'. Ἀσμάτων αἶνον προσφέρω * ὁ ὑμνωδὸς
 ὁ πτωχός σου, * ἐξαιτούμενος εὐρεῖν * λύσιν
 τῶν ὀφλημάτων * βρίθω γὰρ ὄντως * ἀμαρ-
 τᾶδων ἰῶ ἐσμῶ, * τίμιε Χρυσόστομε, * τῇ
 ἀγλύϊ τῶν παθῶν * ἐζοφώθην ὁ τλήμων *
 ἀλλὰ δίδου καιρὸν μοι * μετανοίας, ὡς ποι-
 μὴν φωταυγής, * καὶ τῆς γεέννης με ῥῦσαι, *
 ὡς τῆς μετανοίας * προστάτης θερμότατος.

12. μεταδιδειν C. — παναρμόνιος C. — τε post
 χρυσόρρ. om. C. — Et quam belle et juste Chry-
 sostomus salutatur *lyra eleemosynæ*. Vix enim ulla
 est illius aurea concio, vel in exponendis scrip-
 turis, quæ non desinat in pauperibus commen-
 dandis.

pasta sacris doctrinis, teque hymnis adorna-
 nat, suum uti pastorem, divinumque magis-
 trum,...

12. Tu immisericordes fecisti benignos
 deifico tuo monitu, o vir sapiens, quo hor-
 tataris ut larga manu dona erogent, omnibus
 mendicantibus compatientes, Chrysostome
 sacer, dux pœnitentiæ, eleemosynæ lyra
 omnibus canora, luculente pastor anima-
 rum, aureumque flumen beatissimum, uti...

13. Ne desistas, ter beate, mundo pu-
 rissima præstare suffragia, qui modo stas
 coram Triade, ut pie viventes nos omnes,
 tuam recolamus memoriam, eripe e peri-
 culis, ab angustiis erue, dignos fac nos vitam
 transigere in pœnitentia, qui cum fide te
 celebramus, uti...

14. Canticorum plausus tibi voveo, ege-
 nus ego tuus melodus, deprecans ut re-
 periam peccatorum veniam; premor enim
 examine noxarum, venerande Chrysostome,
 caligine passionum obtenebratus sum, in-
 felix, sed pœnitentiæ da mihi tempus, sicut
 pastor lumine coruscus, meque a gehenna
 salvum fac, uti pœnitentiæ præsidium stre-
 nuissimum.

13. ἐκτελοῦμεν fut. attic. rectissime post ὅπως.
 — διανοῖσαι καταξίωσον sic C, certe Theodoro pla-
 cent ἀνώ, διανύω. — πιστῶς σ3 C.

14. In v. 2 claudicante ὁ πτωχὸς ὑμ. σου C. —
 ὡς ποιμὴν φωτολαμπῆς καὶ γεέννης C.

XII.

DE S. THEODORO DUCE.

α'. Ἀνδρεία ψυχῆς
 τὴν πίστιν ὀπλισάμενος,
 καὶ ῥῆμα Θεοῦ

1. Virili animo
 fidei arma induens,
 verbumque Dei,

XII. Corsin. f. 60 : Μηνὸς φεβρουαρ. ζ', κονδάκιον
 τοῦ ἄγιου Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου. ἦχ. β', φέρων ἀκρο-

στιχίδα · Τοῦ Στουδίτου.

1. Corsin. πρὸς τό · Τὰ ἄνω ζητῶν. *Hirmum quære*

ὡς λόγῃν χειρισάμενος,
τὸν ἐχθρὸν κατέτρωσας,
τῶν μαρτύρων κλέος, Θεόδωρε·
σὺν αὐτοῖς Χριστῷ τῷ Θεῷ
πρεσβεύων μὴ παύσῃ
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

β'. Τῶν ἀθλητῶν τὸ ἐκλαμπρὸν κάλλος
δεῦτε πάντες τοῖς ὕμνοις,
ὡς στεφάνοις, πιστοῖς,
Θεόδωρον καταστέψωμεν·
δῶρον Θεοῦ γὰρ μέγα τῷ κόσμῳ
ἀναδεικνύεται λάμψει τῶν θαυμάτων·
τὸν γὰρ ἐχθρὸν
ἐκνικήσας Βελίαρ, δυνάμει Χριστοῦ,
ὀμβρίζει, ἀντὶ αἱμάτων,
κρουνηδὸν ἰαμάτων τὰ ρεύματα·
ἐν τούτοις οὖν πᾶσι χαίρων σὺν Χριστῷ,
καὶ διδοὺς τὴν εἰρήνην ἀνέκλειπτον,
πρεσβεύων μὴ παύσῃ
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

γ'. Ὦντως φρικτὸν τὸ πρῶτιστον δράμα,*
ὅτε πίστει ἐδραία* ἐν τῇ λόγῃ αὐτοῦ* τὸν
δράκοντα ἐθανάτωσεν,* ὄφιν ἐν τούτῳ ἄλλον
νικήσας,* τὸν εἰσδύσαντα πρῶην ἐν παρα-
δείσῳ, τὸν τε Ἀδάμ* δελεάσαντα θανάτῳ,
βέλει φθορᾶς,* νυνὶ δὲ τῇ ἀθλοφόρου* ἐκ-
κρουσθεὶς ἐν ἀνδρείᾳ νενίκηται.* πρὸς ταῦτα
οὖν πέλει τοῦ κόσμου χαρὰ,* καὶ αἰῶνια χαίρει
ὁ ἔνδοξος,* πρεσβεύων...

δ'. Ὑπείσελθὼν τοῖς σκάμμασι, μάρτυς,*
ἔστις ὅλος ἀτρέμας,* ὡς ὀπλίτης Χριστοῦ,
* Θεόδωρε ἀνδρεότατε·* φόβον θανάτου

apud Roman. XXVII, 210. Menæa hoc trop. 1. retinent, habetque fortasse Noster ab antiquiore melodo receptum. — πίστ. θωρακισάμενος C. — μέγιστε θεόδωρε C.

2. Corsin. πρὸς τὸ Τράνωσον, cf. Roman. XXII, p. 170. Cum cætera edd. libri neglexerint, hoc 2 trop. servarunt. — ὕμν. τῶν στεφάνων edd. — ταῖς τῶν θαυμ. iid. — Βελίαρ ἄθλος σεπτοῖς ib. — ἱερῶν ἰαμάτων χαρίσματα ib. cum C. — πᾶσι χαίρει Χριστὸς C. — καὶ δίδωσιν εἰρήνην. ἀν. διὸ βοῶμεν αὐτῷ πρ. Sic melodos editi libri potius perverttere quam

ut manu lanceam, intentans,
hostem confodisti,
decus martyrum, o Theodore;
quibuscum Christo Deo
supplex ne desinas esse
pro omnibus nobis.

2. Pugilum resplendentem decorem,
agitedum omnes, hymnis,
sertorum vice, o fideles,
Theodorum coronemus,
qui magnum mundo Dei donum
apparet fulgoribus miraculorum;
hoste namque
prostrato Beliale, virtute Christi,
effundit, non jam cruorem,
sed fontis instar sanationum flumina;
in quibus omnibus cum Christo gau-
pacemque dans ininterruptam, [dens,
tu ne desinas suffragari
pro omnibus nobis.

3. Stupenda vere est prima scena, in qua cum robusta fide draconem cuspide examinavit, alium in eo serpentem jugulans, illum olim paradiso insertum; qui Adamum escam mortis, jaculo corruptionis deceperit, nunc forti sub pede ovantis athletæ conculcatus debellatur. En igitur propterea mundi gaudium est, dum ipse æterna lætitia gloriosus fruitur, suffragari...

4. Exiliens in stadium, o martyr, totus stetit impavidus, ut Christi miles; Theodore fortissime: interitus carni metum

servare solent. — καὶ εἰρ. ἀνέκλ. δίδωσι C. — Ephymnia habent aliquando πρεσβεύων ἀπαύστως, vel πρεσβεύοντα, vel πρεσβεύειν, quas varietates ambiguas negligimus.

3. ὅτι πίστ. C. — θανάτῳ rhythmo nocet, f. τῷ καρπῷ. Stat series, cum βέλος φθορᾶς idem sit ac θανάτου τὸ κέντρον in I Cor. XV, 55. — καὶ βέλει C. — πρὸς ταύτην C. — αἰῶνια sic C, adverb. jubente rhythmo.

4. ὄπως Θεὸν C. — κηρύξας καὶ ποιητὴν, αἰσχ. τὰ μαξ. C.

σαρκὺς μὴ πτήξας, * Χριστὸν μόνον δὲ τρέμων τὸν βασιλέα, * ὡσπερ Θεόν, * τοῦτον πάντων ἐκήρυξας τὸν ποιητὴν, * αἰσχύνεις τε Μαξιμίου * βδελυρὰ τῶν εἰδώλων σεβάσματα, * ῥωννύμενος θεία ἀγάπη τὸν νοῦν, * τὸ σὸν σῶμα κολάσει ἐκδέδωκας, * πρεσβεύων...

ε'. Σὺ πτερωθεὶς τῷ θείῳ σου ζήλω, * ἤλθεις, ἦκες εὐθύμως, * καὶ ἐμπρίζεις θεᾶς * τέμενος, τὸ μητροεἰδῶλον. * οὐδὲ γὰρ φέρεις Χριστοῦ τὴν δόξαν * μετατίθεσθαι βλέπων ἐν τοῖς εἰδώλοις. * ὅθεν ποινὰς * ὑπομείνας βασάνων ἐν τῇ σου σαρκί, * κραυγάζεις. Οὐδὲν χωρίσει * ἀλγεινὸν τῆς Χριστοῦ μεφιλήσεως. * ἐν τοῦτοις συμπάσχω αὐτίκα αὐτῷ, * καὶ συντεύξομαι δόξης τῆς ἐν οὐρανῷ, * πρεσβεύων...

ς'. Ταῦτα παθὼν, πανεύφημε μάρτυς, * χαίρων οὕτως εἰσηλθεὶς * ἐν ζοφώδει εἰρκτῇ * ὠμότητι τοῦ δικάζοντος. * Νύκτωρ τὸ φῶς ὁ Χριστὸς ὄφθεις σοι. * Σὺ, Θεόδωρε, ἔφη, χαρᾶ ἀγάλλου, * ἐν οὐρανῷ * μετ' ἐμοῦ γὰρ χορεύσεις ζῶν εἰς αἶν, * ἀνθ' ὧν με οὐκ ἐξηρήσω * ἐπὶ τοῦ παρανόμως δικάζοντος, * ἀνθρώπους τε πάντας κινήσω ὠδαῖς * τοῦ γεραίρειν σε πάντοτε μὴ ἐκκακεῖν, * πρεσβεύοντα...

ζ'. Ὦντως ἐκστάς πρὸς Κύριον μάρτυς, * ὡσπερ ἄλλου ἀθλοῦντος, * τὰς βασάνους στεργῶς * ὑπέφερες τῶν τυπτόντων σε: ὅθεν πολλαῖς σὺν ἄλλαις αἰκίαις, * καὶ τὴν πάνδεινον ξέσιν καθυπομένεις, * ἕως αὐτῶν * τῶν ὀστέων ἐμφανῆναι τῶν σῶν πλευρῶν. * Ὡ θαῦμα! ὦ ξένον δρᾶμα! * πῶς οὐδὲν τῶν βασάνων μεθῆκέ σε * τῆς θείας ἀγάπης τοῦ πάντων Θεοῦ, * τοῦ καὶ δόντος σοι χάριν ἀένναον * πρεσβεύων...

η'. Ἰπὲρ τὸ πῦρ θερμότερος πέλων, *

5. ἐμπρίζεις sic C, in lexico Sophoclis ἐμπρίζω idem est quam ἐμπυρίζω vel ἐμπρίω. Hoc satius est, quum de incendio templi acta sileant, memorent vero confracta dissectaque simulacra. — τέμενος τὸ μητροεἰδῶλον sic C, rupto metro, nec liquet in actis de quali numine confracto agatur. — σου

sprenens, Christum times, solum imperatorem, utpote Deum; hunc universorum prædicasti conditorem, pudorique traducis turpia Maximini idolorum sacraria, divina dum mens confortatur charitate, corpus supplicio tradis, suffragatus...

5. Alas tibi deifico zelo subdente, ibas, currebas alacriter; et comburis Deæ sacrarium Mithræ idolum: jam enim videre non pateris Christi gloriam transferri in simulacra; unde pœnas tormentorum in carne tua sustinens, clamas: « Nihil doloris me separabit ab amore Christi; in his cum illo libenter compatiar, et in cœlo gloria fruam, supplex... »

6. Hæc passus, celeberrime testis, lætus sic introisti in tetrum ergastulum ob judicis immanitatem. Noctu vero Christus lumen tibi apparens: « O Theodore, inquit, lætitia exulta: mecum enim in cœlo chorum ages, vivens in ævum, propterea quod me non negaveris, coram iniquo iudice, cunctos mortales exciebo, te hymnis ut celebrare eos non pigeat, supplex... »

7. Vere ad Dominum mente raptus, o martyr, ac si alius decertaret, cruciatus fortiter sustinuisti; unde multa præter alia tormenta, etiam diram pertulisti excoarationem, eoque ut ossa tuorum laterum conspicua forent. O prodigium! o stupendum facinus! Quomodo nihil suppliciorum te transtulit a divina charitate Dei omnium, tibi que gratiam dedit inexhaustam, suffraganti...

8. Ferventior igne quum esses, viriliter

add. ante σαρκί. — φιλώσεως C. Cf. Rom. VIII, 35. Bolland. febr. VII, t. II, p. 22 sqq.

6. χορεύση C. — ἀνθ' ὧν propterea, ἐπὶ coram, ut lubenter Romanus.

7. f. ὥστε αὐτὰ τὰ ὀστέα. — φανῆναι C.

8. Acta S. martyris cum ipsius Bollandi com-

ἔσθης μέσον ἀνδρείως * τῆς ἀφθείσης φλογός, * καιόμενος καρτερώτατα, * ὅπως αὐτή σε ἠφλόξῃ ἠδέσθη, * καμαροῦσα γὰρ εἶχεν ὡς πῦρ χρυσίον, * σοῦ τὴν ψυχὴν * προσαγαγών, ὡσπερ θῦμα ἐκούσιον, * ἀνήλθες πρὸς ὃν ἐπόθεις, * μετασχὼν οὐρανοῦ λαμπρότητος * ἐν τούτοις γὰρ φθάσας εὐφραίνῃ αἰεὶ, * ἀλλὰ ἄνωθεν τὸν κόσμον εἰρήνευε, * πρεσβεύων...

θ'. Διὰ Χριστὸν, πολυάθλε μάρτυς, * ταῦτα πάντα τελέσας, * τῶν θαυμάτων πηγὴ * γεγνώρισαι, θεοδώρητε * μάρτυς ἐκεῖνος ὁ παῖς σὺν ἄλλοις, * ὃν αἰχμάλωτον εὗρες καὶ πεπραμένον, * καὶ χρηστευθεὶς * συνεπέφερες εὐθύς τῷ ἵππῳ λευκῷ, ἀλόγῳ, ὧπερ ἐδρέψω, * παραδοὺς τῷ οἰκείῳ γεννήτορι * ἐν τούτοις γὰρ ὤφθης μηδέπω ἔων * τοὺς πιστοὺς σε αἰτουῦντας ἐπικουρεῖν, * πρεσβεύων...

ι'. Ἰσος οὐδεὶς σοὶ τάχιον, μάρτυς, * δεῖξαι δρόμους φευγόντων, * καὶ κλεπτόντων ὁρμάς, * ἠνίκα τις ἐν εὐχῇ λάβῃ σε * ἄλλο γὰρ δρέπανον σὺ ἐπάφθης, * ὃ ἐώρακε πάλαι ὁ Ζαχαρίας * κατὰ κλεπτῶν * ἀπειλαῖς γὰρ ἀρρήτοις τούτους ἐκφοβῶν, * ἐφάνης ἐν ἀμφοτέροις, * συμπαθῆς καὶ προστάτης θερμότατος, * παρέχων τὰ πάντα τοῖς πᾶσιν ἀπλῶς * ὡς ἀξίως, καὶ ἔχων τὸ ἀξίον, * πρεσβεύων...

mentariis semel et iterum latine data sunt p. 28 et 30 et tertio iisdem fere verbis in append. p. 892. In quibus tamen nihil legitur de his quæ a trop. 8 inde in finem referuntur. Quod quidem silentium vix curioso lectori rem non facessero. Crescit dubium, mirumque in modum angit, quo penitius singula inde verba in trutina pensitantur. Obstrept quasi novus melodus, a priori non solum discors, sed adeo vecors, rudis, incomptus, ut Theodorum in Theodoro quæras. Jam plus semel vestigia furis odoratus sum, manumque furfure pollutam deprehendi. Quam saltem uni tropario jam supra injecti, nunc audacior in quinque grassatur, donec integrum, ut infra evincetur, prolixumque poema, cum summa Theo-

stetisti in media flamma accensa, constantissime ambustus, ut ipse te ignis formidaret; in fornicem enim se erexit, tuque ut aurum fornace purgatum offerens tuam animam, tamquam victimam spontaneam, ascendisti ad eum quem amabas, particeps superni splendoris; illuc enim properans exhilaratus es in perpetuum, sed desursum orbem in pace compone, supplex...

9. Propter Christum, o multo pugilatu invicte martyr, ea postquam peregisti, patuisti prodigiorum fons, tu a Deo donatus; testis est puer ille, inter alios, quem captivum invenisti et venumdatum, commotusque humanitate, illico eum auferebas in candido equo. quo jumento insidebas, restituens illum proprio genitori: his quippe beneficiis significasti te non deesse unquam fidelibus invocantibus auxilium tuum, supplex...

10. Nemo fortasse citius quam tu, martyr, detegere facit fugientium diverticula et prædonum insultus, si quis te precibus præoccupaverit; tu enim quasi falx illa assurgis, quam vidit olim Zacharias, adversus prædones: minis enim occultis fures terrefaciens, ambidexter apparuisti, et compatiens et acerrimus vindex, qui æquo jure omnibus omnia reddis, et æqualitatem servas, supplex...

dori injuria, in medium proferat. Agedum, eum aggrediamur, et paucis vapulet.

9. αὐθὶς τῷ ἵππῳ. Semel satis est tam abrupte album illum equum in scenam invexisse; αὐθὶς ergo expungatur, ac fortasse melius emendaveris αὐτόν. Sed quid isthoc ἀλόγῳ ὧπερ ἐδρέψω, sub nomine Theodori, apage! — Vix salva grammatica, sed præter indolem linguæ, pedestri serie ἔων regit τοὺς πιστοὺς, αἰτουῦντας, vero sequens ἐπικουρεῖν, quibus adde alterum partic. πρεσβεύων.

10. ἴσος οὐδ. σ. τάχιον sic C. — λάβῃ σε inepte. — δρέπανον. Ut equus, falx e machina. Cf. Zachar. V, 1, τῶν ο'. Falx, vulgato interpreti est liber volans. Et quam eleganter in coronide ἀπλῶς ὡς ἀξίως καὶ ἔχων τὸ ἀξίον!

ια'. Τίς ικανός θαῦμα πᾶν σου φράσαι ; *
 πλήν γε λέξω ὀλίγα, * πῶς ὁ ὄρνιν φαγὼν *
 ἀπώλεσεν ἵππον κάλλιστον, * ὅμως δὲ μάρτυς
 Χριστοῦ ὑπάρχων, * πῶλον ἕτερον δίδως τῷ
 στρατιώτῃ, ἵνα δειχθῆς * ἀμφοτέροις ἰσχύων,
 ὡς φίλος Χριστοῦ. * Σὺν τούτοις ἐρῶ τὸν
 δίσκον, * ὃν ὁ κλέψας κυρίῳ ἀπέδοτο. * αὐτὸν
 γνωρίζεις, μάκαρ, στερῆώς, * καὶ δεικνύη
 πρυστάτης εὐήκοος, * πρεσβεύων...

ιβ'. Ὅλα εἰπεῖν οὐκ ἔστιν ἂ ἔδρας. * ἐν δὲ
 φράσας ἡ δύο, * ἀπολείπων σιγῇ * τὰ ἕτερα,
 ἀναμνήσομαι. * τερπνὴν μάχαιραν εὔρε κει-
 μένην * καὶ ποθῆσαν παιδίον αὐτὴν, ὡς εἶδεν,
 * εἶτα εὐθὺς * ἐξηράνθη τὴν χεῖρα, καὶ ἀμη-
 χανῶν, * ἐβόα πρὸς σε. ὦ μάρτυς, * παιδικῶς
 παλαί ἦρα τὴν μάχαιραν! * ὡς δὲ πατὴρ
 φιλόπαις αὐτῷ * ἀπέδωκας διόλου τὸ ἴδιον,
 * πρεσβεύων...

ιγ'. Ἰστατον φόβον τῆς πυρκαϊᾶς, * ὅπου
 ὠφθῆς συντρέχων, * καὶ σβεννύων αὐτὴν *
 τῷ πίστει σε προσκαλέσαντι. * οὕτω παρέ-
 χεις πάντοτε πᾶσι * σὲ τὸν μάρτυρα θερμῶς
 ἐπιβοῶσιν. * ἀλλὰ τὴν σὴν * προστασίαν
 παράσχου ἐκάστῳ ἡμῶν * ἐν οἷσπερ ἐπικαλοῦ-
 μεν, * εὐλογῶν τοὺς τιμῶντας τὴν μνήμην
 σου. * σὺν τούτοις οὖν ἅμα φύλαττε ἐμὲ *
 τὸν ὠδῆν σοι ἐπάξιον ἄσαντα. * πρεσβεύων
 ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

11. Quis potis est fari quodcumque tuum
 portentum? At saltem pauca dicam; quo-
 modo scilicet qui avem comedit, equum
 amisit optimum; verum testis Christi qui
 manes, alterum militi jumentum dedisti,
 ut hinc et inde potentem te cernerent Christi
 amicum. Inter hæc loquar de disco, quem
 ipse fur domino restituit: hunc facis notum,
 o beate, et agnosceris defensor propitius,
 suffragantem...

12. Quanta feceris, dicere non est: unum
 alterumve referens, cum cæterorum silen-
 tio, hæc memorabo. Puer, cum elegantem
 invenisset gladium, et concupierit eum, sta-
 tim ut vidit, manu subito exaruit, et angore
 confectus, ad te, martyr, clamavit: « O
 martyr, olim imprudens puer abstuli en-
 sem. » Tu vero, ut pater filii amans, ense
 illi penitus proprium dedisti, supplex...

13. Ultimo dicam timorem incendii, in
 quo statim conspectus fuisti currens, ignem-
 que extingvens, ob eum qui te cum fide
 invocavit. Sic semper concedis præsidium
 omnibus te martyrem acclamantibus; age,
 nobis largire tuam singulis tutelam, quoties
 te appellamus, benedicens celebrantibus
 tuam memoriam: quibuscum me proinde
 serva, tibi debitam oden modulatum, tu
 supplex indefessus pro omnibus nobis.

11. Latine potius quam græce pinguis homo
 incipit. θαῦμα πᾶν frangit rhythmum. Et quis se-
 rriem rerum extricabit? ἐρῶ τοῦ δίσκου C, et sic
 fort. melod. græco-latinus, pro *disci meminim*,
 vel fallacia verbi ἐρᾶν pro ἐρεῖν. — τῷ κυρίῳ C. —
 καὶ δεικνύει σε πρυστάτην εὐήκοον πρεσβεύοντα C, vix
 felicior quam supra clausula.

12. ἀπὸ τούτων σιγῇ τ. ἰ. ἀναμ. C. Quis fando au-
 divit unquam, *silentio memorari*? Iterum vide ita-
 lum deceptum suo sermone *silentio prætermittam*.

Legesis ut nos. — τὸ ἴδιον C. metrum syllabicum
 utcumque stat. Sed pro modulo accentuum sunt
 fere omnia susque deque vertenda, ex. gratia:
 εὔρε τερπνὴν παιδίον κειμένην | μάχαιραν, καὶ ποθῆσαν
 αὐτὴν, ὡς εἶδεν etc. in cauda pessima sunt: ἀπέδω-
 κας δ. τ. ἰ. quæ frustra ad modulum sanumque
 sensum reducere tentaveris, nisi forte τὸ ἴδιον
 fiat χειρῶν, ne puelli manus arida maneat.

13. θερμῶς claudio v. additur, ubi μάρτυρα τοῖς
 ἐπιβοῶσιν C.

XIII.

DE SS. CYRO ET JULITTA.

α' Ὁ τῷ κράτει
 τῆς ἰσχύος σου
 τὴν τοῦ ἐχθροῦ
 καταλύσας ἐπικράτειαν,
 καὶ κατ' αὐτοῦ
 ἐνισχύσας τὸ ἀνθρώπινον,
 Χριστέ ὁ Θεός,
 καὶ γυναῖκας ἔδειξας
 ὑπεραθλούσας σου,
 καὶ νηπίων στόματα εὐλογοῦντά σε,
 τὸν μόνον ἐν ἀγίοις ἀναπαυόμενον.

1. Tu qui potentia,
 virtutis tuæ
 inimici
 dissolvisti tyrannidem,
 et adversus eum
 robur hominum instruxisti,
 Christe Deus,
 mulieres quoque ostendisti
 expugnantes pro te,
 et infantium ora bene tibi locuta,
 tu qui solus inter sanctos quiescis.

β'. Ὡς ἱερᾶς μητρὸς καὶ γενναίας, * ὡς πιστῆς
 καὶ κοσμίαις, * καὶ αὐτὴν Ἀβραὰμ * ἱερουργίαν
 τὴν αὐτοῦ * ἐκνικησάσης τῇ καρτερίᾳ! * ἐν
 καιρῷ γὰρ ἀγώνων ἡ Ιουλίττα * τὸν ἑαυτῆς *
 ἀραμένη υἱὸν νηπιᾶζοντα, * ἐχώρει ἐν τῷ
 σταδίῳ * καὶ πυρὸς καὶ ξιφῶν μὴ φροντίσασα,
 * ἑαυτὴν καὶ τὸν παῖδα κατέθεσε, * τὸν
 Χριστὸν ἀντὶ πάντων ποθήσασα, * τὸν μό-
 νον...

2. O sancta et generosa mater, o fidelis
 et decora parens, quæ ipsum Abrahæ sacri-
 ficium incruentum tua superasti fortitudine!
 In hora namque certaminum Julitta suum
 auferens filium adhuc puerascentem, irrupit
 in stadium, spretisque flammis et ensibus,
 semet suumque filium immolavit, Christum
 super omnia diligens, solum in sanctis quie-
 scentem.

γ'. Διὰ Χριστὸν ὁ Κήρυκος βλέπων * τὴν
 μητέρα γενναίως * καρτεροῦσαν πληγαῖς, *
 καὶ τὸ σωτήριον ὄνομα * ὁμολογοῦσαν ἐν
 παρρησίᾳ, * μιμητὴν καὶ αὐτὸς τὴν φωνὴν
 ἠφίει, * χριστιανὸν * ἑαυτὸν ὀνομάζων ὁ
 ἅγιος, * δεικνύων τοῖς παρανόμοις * ὡς καὶ
 φύσις νηπίων ψελλιζουσα * τὸν Χριστὸν κα-
 ταγγέλλειν βιάζεται * ποιητὴν καὶ Θεὸν καὶ
 Υἱὸν Θεοῦ, * τὸν μόνον ἐν ἀγίοις ἀναπαυό-
 μενον.

3. Pro Christo ut vidit Cyricus matrem
 vulnera fortiter patientem, nomenque salu-
 tare confessam audacter, eam ipse imitatus,
 vocem emisit sanctus infans, se nominans
 christianum, iniquis ostendens hominibus,
 quomodo vel infantium natura balbutiens
 cogatur pronunciare Christum creatorem et
 Deum, Deique Filium, solum in sanctis quie-
 scentem.

XIII. Corsin. f. 133: Μητὴν ἰουλίττα ιε', τοῦ ἀγίου
 κηρύκου καὶ Ἰουλίττης κονδάκιον, ἤχ. β', φέρον ἀπρο-
 στιχῶα· ἠδὲ. Ποιήμα Θεοδώρου. Vix dubium, quin
 plura exciderint, cum ne una quidem vox ἠδὲ
 plena sit. Cum autem inter anonyma poemata,
 octo eandem acrostichidem teneant, quæstio erit
 an plura ex illis Theodori sint.

est qui in Roman. cant. XXII, quem sero inven-
 tum, tandem ad calcem p. 177 præpropere restitui,
 nunc vero suis omnibus numeris absolvere juvat.
 Hic vero v. ultim. una syllaba auctus est.

2. πρὸς τὸ· Τράνωσον, cum solita in ultimis ver-
 siculis varietate.

3. υἱὸν τοῦ Θεοῦ C.

1. Πρὸς τὸ· Ὁ σοφιστῆς. Hirrus satis rarus idem

XIV.

DE CAPITE S. JOANNIS BAPTISTÆ.

α'. Ἐκ τῆς γῆς σου προφανεῖσα ἡ κάρα,
 τοῦ ἡλίου
 ὑπερλάμπει τὸ φέγγος,
 τᾶς ἀκτῖνας φωτοβολοῦσα
 τῆς δικαιοσύνης
 τοῖς πίσται σε τιμῶσι
 καὶ κραυγάζουσιν·
 Ἡ φωνὴ τῆς πυρίνης σου γλώττης
 καταφλέγει τὴν ἁμαρτίαν,
 ἐν προφήταις ὁ πρῶταθλος.

β'. Στέφανον ἐκ συμπλοκῆς
 ἱερῶν ἀσμάτων
 προσαγάγωμεν τῇ κάρᾳ
 τοῦ Προδρόμου ἐπαξίως,
 ἐκ τῆς γῆς
 λαμψάσῃ σήμερον·
 καὶ γὰρ αὕτη νίκος
 κατὰ τῆς πλάνης
 ἤρατο, τὴν Ἡρωδικὴν
 παράνοιαν δικασαμένη·
 ὑπὲρ δὲ νομίμου θεσμοῦ
 τιμωρητικῆ ἔτμηθη αἰχμῆ,
 ἵνα σωζόμενοι
 ἐκ ψυχῆς πρὸς αὐτὸν
 ἀνακράζωμεν·
 Ἡ φωνὴ τῆς πυρίνης σου γλώττης
 καταφλέγει τὴν ἁμαρτίαν,
 ἐν προφήταις ὁ πρῶταθλος.

γ'. Ἦς αὕτη ἡ ἱερά * κεφαλὴ σου, μάκαρ,
 * ἧς οἱ βόστρυχοι ψεκᾶδας * ἀποστάζουσι

XIV. Corsin. f. 65: Μηνὸς φεβρουαρίου, καὶ κωνάκιον εἰς τὴν εὐρεσιν τῆς τιμᾶς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου, ἡγ. δ', Στουδίτου.

1. ἀτόμελον videtur, a Theodoro conditum, nec nisi in hoc et sequenti poemate occurrit. Orditur in utroque poemate a v. trisyllabo, nisi ultimum trop. obstaret. Sed variantur v. 2, 3 in

1. Ex humo emicans tuum caput,
 solis ipsius
 superat claritatem,
 dum radios jaculatur
 justitiæ
 in eos qui te cum fide colunt,
 et clamant:
 « Vox flammeæ tuæ linguæ
 « comburit peccatum,
 « tu prophetarum primus athleta. »

2. Coronam contextam
 sacris carminibus
 imponamus capiti,
 ut decet, Præcursoris,
 e terra
 hodie fulgenti;
 victoriam namque retulit
 adversus Herodis
 versutiam,
 damnata ejus dementia:
 at justæ legis causa,
 tyrannica truncatur cuspide,
 ut salvi
 ad hunc ex animo
 vociferemur:
 « Vox oris tui flammei
 « incendit peccatum,
 « tu primus athleta prophetarum. »

3. Quale est sacrum hoc tuum caput,
 beate, cujus cincinni stillicidia miraculorum

seq. XV. Extat præem. in Horol. crypt. a. 1677.

2. δικασ. παράν. C. — ὑπὲρ νομ. C, quæ ex constanti rhythmō leviter transferuntur.

3. ἀποστάζουσι iterum active, ut in XI, 3. — ταύτας ἀρπ. C. — εἰς μ. χύσιν contra modul. C. — ἐπαναδύζ. nota compositum. — καὶ προστρέψαντα ἡμᾶς C.

θαυμάτων * ταῖς πιστῶς * τούτους ἀσπάζουσι; * Τὸ ρύεν σου αἷμα * εἰς μύρου χυλὴν * ἠλλακται, καὶ ὡς ἐκ πηγῆς, * ἐπαναβλύζει ἐν τῷ κόσμῳ, * καὶ συναγελάζει λαὸν * εὐχαριστικῶς δοξάζειν Θεὸν * τὸν σε τιμήσαντα, * καὶ προτρέπει ἡμᾶς * ἀνακράζειν σοι. * Ἡ φωνή...

δ'. Ὅμοιοι περιστερᾶς * ὀφθαλμοὶ σου, μάκαρ, * ὡς τὸ ἄσμα ἀνεπέδει, * καθαροὶ τῇ ἀπαθείᾳ, * εὐωποὶ, * ἄριστα ἔχοντες. * τὸ γὰρ θεῖον Πνεῦμα * αὐτοὶ κατεῖδον, * ἄνωθεν ἐπὶ Ἰησοῦν * τὸν λυτρωτὴν ἐγκαταβαῖνον, * ὡσεὶ περιστερὰν, τρανῶς * τὴν τριαδικὴν μονάδα δηλοῦν. * διὸ τιμῶντές σε * ἐκτενῶς ταῖς ὡδαῖς * ἀνακράζομεν. * Ἡ φωνή...

ε'. Ἕμνον σοι πᾶς ὁ λαὸς, * Βαπτιστὰ, προσφέρει * τῇ τῆς χάρας σου εὐρέσει, * ὅτι εὔρε σωτηρίας * θησαυροὺς * κόσμον πλουτίζοντας, * τοῦ χρυσοῦ μάλλον * τιμαλφεστέροους, * φαίνοντας τὰς θαυμαστικὰς * αὐτῶν [σου λόγων] λαμπηδόνας * ἐν τῇ ὑπ' οὐρανὸν σαφῶς, * καὶ δαιμονικὰς μειοῦντας ἀγλῦς. * ἦν ἀσπαζόμενοι * πρὸς ψυχῆς φωτισμὸν * ἀνακράζομεν. * Ἡ φωνή...

ς'. Δεύτερον, ὁ Βαπτιστῆς, * τοῖς ἐν γῆ ἐπώφθης * τῇ τῆς χάρας σου εὐρέσει, * ἀκούτιζων τοῖς ἀνθρώποις * νοητῶς * θεῖα διδάγματα. * Ὡς ὠραῖα ὄντως * ἡ λαλιά σου * ἤχει ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν, * νυμφευομένη θεοπνεύστως * τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶ * τῷ ἀληθινῷ νυμφίῳ Χριστῷ. * διὸ αἰνοῦντές σε * πρὸς ψυχῆς φωτισμὸν * ἀνακράζομεν. * Ἡ φωνή...

ζ'. Ἰώμεν κατὰ σπουδὴν * νοητῶς προσβλέψαι * τὸ πανάγαστον κρανίον * τοῦ Προδρόμου, ὁ ἀνίσχον * ἐκ τῆς γῆς, * ὡς φέγγος ἄδυτον, * ἀναβλύζει νάρδον, * σμύρναν καὶ κρίνον, * ἅπαντα τὰ νοητικὰ * τῆς εὐπρα-

irrorant fidelibus eos osculantibus? Effusus cruor tuus in unguenti libamen mutatus est, ac fontis instar orbi scaturit, et plebem gregatim concitat ad laudandum grato animo Deum, qui te nobilitavit, nosque demum urget clamare tibi: Vox...

4. Similes sunt columbarum oculi tui, beate, ut mystice canitur in cantico, puri innocentia, venusti, honestissimi; divinum namque viderunt Spiritum, cœlitus illapsum super Jesu redemptore, sub columbæ spectaculo, aperte trinam monadem significantem; ideo te honorantes assiduis odibus, clamamus sursum: Vox...

5. Hymnum tibi plebs omnis, Baptista, litat in capitis tui inventionem, quia salutis repperit thesauros, orbis divitias, auro pretiosiores, quibus tuorum verborum mira fulgura sub cœlo coruscant, et satanicæ dissipantur umbræ: tuum caput nos ad animas illuminandas salutamus, clamantes: Vox...

6. Iterum, o Baptista, visus es terrigenis, invento tuo capite, mortalesque voce spirituali doces divina præcepta. Quam pulchre enimvero loquela tua per terram insonuit in epithalamium a Deo afflatum pro Ecclesia, vero sponso Christo desponsata: ideo te laudantes ad animas illuminandas clamamus: Vox...

7. Eamus cum mentis alacritate ad intuendum purissimum præcursoris cranium, quod ab humo exortum ut fulgor innociduum, effundit nardum, myrrham et crocum, omnia illa mentium bene operan-

4. περιστερῶν C. Cant. 1, 15; IV, 1. — ἐπέδει C. — εὐοπεῖν sic C. — f. ἀρεσὰ ἔχ. — καταβαῖνον C. — Romanum noster æmulatur tum in arguta scripturæ interpretatione, tum in lyrico ephymniorum regressu.

5. σου λόγων videtur excidisse. — ἀγλύας C.

6. τῇ τῆς καρ. ut supra eodemque loco, quod Theodoro solemne est. — τὰ θεῖα C. — τῷ add. ante ἀλ. Respicit suaviter ipsius Joannis verba in Joan. III, 29. — σε ante πρὸς om. C.

7. ὁ νῦν ἀν. C. — ἐκβλύζει C. — τῶν θετ. C. f. θυτικῶν.

ξίας θεῖα μύρα, * ὑπὲρ ἀρωμάτων πολλῶν, * τῶν τε θετικῶν ἐν κόσμῳ φθαρτῶν, * ἃ ὀσφραϊνόμενοι * πρὸς ψυχῆς ἡδυσμὸν * ἀνακράζομεν · * Ἡ φωνή...

tium divina unguenta, quæ superant omnia caduca et fœda mundi aromata, quibus olfactis ad animæ fragrantiam, sursum clamamus: Vox...

XV.

DE S. GREGORIO NYSSENO.

α'. Τῆς σοφίας τὸν πολυποίκιλον λειμῶνα, * τὰ τῆς γνώσεως * κυπρίζοντα μύρα, * σὲ, τρισμάκαρ, ἡ ἐκκλησία * ἀφοσιωσαμένη * θυμηδίας πληροῦται * ἀνακράζουσα · * Ἡ ὄσμη τῶν θεοπνεύστων σου λόγων * ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα * διαπνέει, Γρηγόριε.

β'. Σήμερον τὸν ποταμὸν * τοῦ Θεοῦ τὸν μέγαν * καὶ γλυκύτερον ἐν λόγοις * ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον * ψαλμικῶς * αἰνοῦντες εἰπόμεν · * Ἐξεχύθη χάρις * ἐν χειλέσι σου, * βρύουσα τὰ γλυκυσταγῆ * τῆς μελιχρᾶς σου γλώττης ῥεῖθρα * ὑπὲρ τὴν πηγὴν ἐν Ἐδέμ, * ἐν τῇ ἀλμυρᾷ τοῦ βίου ῥοῆ · * ἃ ἀρούμενοι * πρὸς ψυχῆς γλυκασμὸν * ἀνακράζομεν · * Ἡ ὄσμη τῶν...

γ'. Τίς οὗτος οὐ ἀληθῶς * γλυκερὰ τὰ ἔπη, * καὶ νόστιμα καὶ ἡδέα; * ὁ τῆς Νύσσης τὰς ἡνίας * πιστευθεὶς, * ὁ νοῦς ὁ γρηγόρος, * ὃς ἀνύων δρόμον * ὀρθοδοξίας * ἄρματι τῷ τῶν ἀρετῶν, * τοὺς κακοδόξους βάλλει κάτω, * καὶ ὡς ἐπὶ νύσσαν ἡμᾶς * πρὸς τὴν εὐσεβῆ μεθέλκει ζωὴν · * ἐν ἣ σωζόμενοι, * ἐκ ψυχῆς πρὸς αὐτὸν * ἀνακράζομεν · * Ἡ ὄσμη...

1. Te ut sapientiæ pratum, floribus distinctum, scientiæ odoribus renidens, o ter beate, te Ecclesia dum rite celebrat, lætitia perfunditur, sursum effata: « Odor ex afflatis sermonibus tuis superat omnia aromata, o Gregori. »

2. Hodie amnem Dei ingentem, verbisque dulciorem melle et favo, salutantes, cum psalmo dicamus: Effusa est gratia in labiis tuis, ab ore tuo melliflavo uberius quam fons in Eden, suavia irrorans fluenta in amarulentam vitæ lympham; inde exhaurientes ad animæ dulcedinem, sursum clamemus: « Odor ex afflatis... »

3. Equis est iste, vere eloquia habens suavia et amœna et dulcia? Is est qui nys-senas accepit habenas, ea mens vigil, ut auriga perficiens rectæ fidei stadium e curru virtutum, qui prave sentientes sternit solo, nosque veluti ad metam, trahit in vitæ pietatem; in qua facti incolumes, ex animo ad eum clamamus: Odor...

XV. Corsin. f. 43: Μηγὸς ἰανουαρ. ι', κονδάκιον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ἡχ. δ', Στουδίτου.

1. Hirmus in solo v. 1 a præcedente differt, duabus hic add. syllabis. — ἡ in v. 4 om. C. — ἀφοσιωσαμένη forma et sensu singulare, nec tamen novum omnino verbum.

2. Ab hirmo στέφανον hic variatur in v. antev.

penult. hendecasyllabo. — χάρις ps. XLIV, 3. — γλυκυσταγῆ novæ familiæ, sed ejusdem quam μελισταγῆ in VI, 5, quibus affine est μελιχρᾶς.

3. ὁ καὶ τῆς C. — f. νοῦς ἐγρηγόρος. — ἀνύων, ut alibi διανύσας, rara in melodis, hic vero et alibi frequens, perinde ac multa homerica, ut solet verus Theodorus. — τῷ om. C juxta τῶν. — ἐπὶ ὥσση C.

δ'. ὄντως σὺ [ὁ] τοῦ Θεοῦ * ἐργάτης
 ὑπάρχων, * καταβέβηκας εἰς κήπον * τὸν
 τῆς σοφίας εὐεῖδῃ * μυθεῖς * ἀγίῳ Πνεύ-
 ματι, * καὶ τρυγίσας σμύρναν * θεογνωσίας, *
 ἔδωκας οἰάπερ πηγὴν * τοῖς τῆς Σιών τροφί-
 μοις πᾶσι * τὴν δογματικὴν σου τροφήν, *
 ἐν ἐκστατικῇ ἐννοίᾳ Θεοῦ * ἐν ἡ ἠδόμενοι *
 εὐφροσύνως ψυχὴν, * ἀνακράζομεν * Ἡ
 ὁσμῇ...

ε'. Ὑψίνους, ὡσπερ φωστῆρ, * φρυκτωρεῖς
 ἐν κόσμῳ * τὰς λαμπηδόνας τῶν λόγων, * καὶ
 φωτίζεις τῶν ἀνθρώπων * τὰς ὁδοὺς * τῆς
 θείας πίστεως * ἐν Τριάδι σέβειν * μονάδα
 μίαν, * ἀναρχὸν παντορέκτην, * ὁμοφυῆ,
 σεπτὴν ἐνάδα, * Πατέρα τε καὶ τὸν Υἱὸν *
 καὶ τὸ Πνεῦμα ζῶν [καὶ ζωοποιοῦν], * ἡ
 ἐκλαμπόμενοι * ἐν τρισὶ δόγμασιν * ἀνακρά-
 ζομεν * Ἡ ὁσμῇ τῶν θεοπνεύστων σου λόγων
 * ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα * διαπνέει, Γρη-
 γόριε.

4. Ab initio supplendum aliquid est. — τῆς σοφ. τὸν εὐεῖδῃ C. — ὡς οἶα C. — ἐκ ψυχῆς C.

5. ἀν. παντορικὴν C, ignota vox in claudio versu;

4. Tu enimvero vigilans Dei opifex, descen-
 disti in hortum sapientiae, visu jucundum;
 sacro imbutus Spiritu, et vindemias divinae
 scientiae unguentiferas carpens, praestas,
 velut ex fonte, omnibus Sion alumnis, dog-
 maticas tuas dapes, per quos extatica Dei
 cognitione beamur, animaque laute depasti,
 sursum clamamus : Odor...

5. Sublimis mens, ut sidus, faces exagitas
 in mundo scintillasque sermonum, viasque
 hominum collustras in fide divina, ut colant
 in Trinitate monadem unicam, principii ex-
 pertem, universitatis opificem, consubstan-
 tialem, augustam unitatem, Patrem et Fi-
 lium et Spiritum vivum ac vivificum, in quo
 illuminati triplici notione, sursum vocifera-
 mur : Odor ex afflatis sermonibus tuis supe-
 rat omnia aromata, o Gregori !

παντορέκτης ab Eusebio Caes. recepit Sophocles. —
 τὸ ζῶν ἦν C, caeteris om. — διαπνέει. cf. Lobeck
 ad Phryn. p. 220.

XVI.

DE S. EUSTRATIO.

α'. Πρὸς τοὺς ἀνόμους
 ῥητορεύων τὰ θεῖα,
 καὶ ἐν βασάνοις
 ὑπαστράπτων ἀνδρεία,
 κατ' ἄμφω ἐδύσω τὸ κράτος,
 Εὐστράτιε ·
 συλλογισμὸν γὰρ τούτων στρέψας,
 τὴν ἐκκλησίαν ἐλάμπρυνας
 τοῖς θαύμασιν ·

1. Coram iniquis
 divinus orator,
 et in tormentis
 fortitudine coruscus,
 duplici virtute indutus es,
 Eustrati :
 hostium enim sophismata vertens,
 Ecclesiam nobilitasti
 prodigiis :

XVI. Corsin. f. 26 : Μηνὸς δεκεμβρ. ιγ', τοῦ ἀγίου
 Εὐστρατίου καὶ τῆς συνόδου αὐτοῦ κονδάκιον, ἦχ. γ', τοῦ
 Στουδίτου.

1. Unicum est et propriae melodiae canticum,

quod diu me torsit tam ex vulneribus codicis,
 quam insolentia rhythmici, qui audacter brevissimis
 versiculis incipit et in amplissimos desinit. —
 ῥητορεύων active praeter usum. — συλλογ. τοῦτον C.

ἀλλὰ εἰς οὐρανοὺς χορεύων,
ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Χριστόν.

β'. Τῆς εὐανδρίας
τὸ ἐγκαλλώπισμα,
τὸν ὠραῖον
Εὐστράτιον
τίς ἱκανῶς ἐπαινέσειεν;
οἶα γὰρ τις τρυφήσων,
τὰ τοῦ μαρτυρίου
προσιέται σκάμματα·
οἶνον ἀβροδίατον πιῶν,
ἐν τοῖς ἀθλοῖς
ἐνοχοῦμενος,
τῷ Χριστῷ λαμπρῶς βεβόηκεν·
Τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με, ὡς κρά-
· · · · · [τιστον!
πρὸς ὃν εἵπωμεν μετὰ αἰνέσεως·
Ἀλλὰ εἰς οὐρανοὺς χορεύων,
ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Χριστόν.

γ'. Ὁλος ὑπάρχων * καρτεροκάρδιος *
ὑπεισῆλthes * τὸ στάδιον, * ὅπλοις λαμπροῖς
περικοσμηθεῖς * ἐναπήστραπτε γάρ σου *
ἡ ἐστομωμένη * ῥομφαία τοῦ στόματος, * ἦν
κατιδὼν ὁ παράνομος * πρὸς αἰκισμοὺς *
ἀνεφλέγετο * ἀλλ' ἠττήθη, ἔμπειρος γεγῶς *
τῆς Χριστοῦ δυνάμεως ἐνισχυσάσης σε *
τελέσαι σου τὸ μαρτύριον· * διὸ βοῶμεν
σοι, μάρτυς ἐνδοξε· * Ἀλλὰ εἰς οὐρανοὺς...

δ'. Ὑπὸ ἀέρα * σχοίνοις τεινόμενος, * καὶ
ταῖς ῥάβδοις * τυπτόμενος, * οὐκ ἤσθου, ὡς
ἄλλου πάσχοντος· * τῷ πρὸς Θεὸν γὰρ πόθῳ
* τῆς κατὰ τὸ σῶμα * ἠφειδήσας σχέσεως, *
πῦρ φλογερὸν οὐ πτοούμενος, * τρίψιν σαρκός
* οὐκ αἰσθόμενος, * καὶ φαιδρὸς ἐν τούτῳ
πρόσωπον * δειχθεῖς, μάρτυς κατήσχυνας τόν

2. ἀβροδ. οἶνον καὶ τοῖς C. — λαμπρῶς Χριστῷ C. — τὸ ποτήριον. Ps. XXII, 5. Tædet hic plura deesse, ubi nosier exullat; supplenda f. ex altero v. καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώζεται. Ex hoc tumultu fit quod in medium erumpat prægrandior versus, quem ad breviorum modum nullo modo redigere valui. — εἰς οὐρανοὺς. Nihil muto, cum toties melodi verba motus neglexerint, tum maxime ubi de omni-

agedum, inter sidera exultans,
pro nobis exora Christum.

2. Fortitudinis
nobile decus,
magnificum
Eustratium
quis justa laude celebraverit?
Ut enim aliquis delicias anhelat,
sic ille martyrii
occupat stadium,
vinum delicatum ebibens,
inter certamina
quasi curru vectus,
Christo egregie clamavit:
« Calix tuus inebrians me, quam præ-
· · · · · [clarus est! »
Cui nos cum laude dicamus:
« Agedum, inter sidera exultans,
« Christum pro nobis exora. »

3. Toto pectore communitus, ingrederis stadium, fulgidis armis decoratus; fulgura enim ciet ensis oris tui exacutus, quem ut vidit improbus iudex, in cruciatus exarsit: fasces vero submitit, expertus quanta in te Christi virtus invaluerit ad exitum usque testimonii. Ideo tibi, gloriose martyr, clamamus: Agedum, inter sidera...

4. Ex rudentibus in aere extensus, et virgis verberatus, nil sentiebas, ac si pateretur alter; Dei enim præ amore, corpoream abdicasti conditionem, flammivomum ignem non reformidans, conteri carnem non advertens, et inter hæc vultu hilaris, o martyr, pudere adversarium tuum fecisti, Eu-

moda quiete, aut de continuo motu non agitur.

3. καρτεροκάρδιος novum est, uti mox στεφροκάρδιε. — τῷ στάδιῳ C. — κοσμισάμενος C, pro rhythmō et sensu minus apte. — ἀλλὰ ἦττ. ἐπὶ πείρῃ γεγονος Χριστοῦ C.

4. καὶ sub initio add. — ἀφειδήσας C. — σαρκός. Ex hoc v. 10 et superiore lege in hirmo ἐν ἀθλοῖς τε. — καὶ ἐν τούτῳ φ. πρ. C. — ἀντίδ. σου C.

σου ἀντίδικον, * Εὐστράτιε στερρόκαρδιε, * διὸ βοῶμέν σοι μετ' αἰνέσεως. * Ἀλλὰ εἰς οὐρανούς...

ε'. Σὺ ταῖς βασάνοις * νεκρὸς φαινόμενος, * τῷ Λυσία * ἐβόησας. * Ζῆ ἐν ἔμοι Χριστὸς Κύριος! * Καὶ σημεῖον δεικνύων, * ἐκ τοῦ σώματός σου * λεπίδας ἐπέβαλες, * αὐφανεῖς ῥωμαλεώτερος, * ὅλως μὴ σχῶν * οὐλὴν τραύματος * καὶ ἐν τούτοις θαυμαζόμενος. * Σαφῶς νῦν οἶδα, ἔφησας, ὅτι ναὸς Θεοῦ * εἰμὶ ζῶντος διὰ Πνεύματος. * διὸ βοῶμέν σοι χαριστήρια. * Ἀλλὰ εἰς οὐρανούς...

ς'. Τούτων πραχθέντων, * εἰς τις Εὐγένιος * τῷ Λυσία * ἐβόησεν. * ὅτι Χριστὸν καγὼ σέβουμαι! * Εὐστράτιω καὶ οὗτος * συνακολουθήσας, * ἀγῶνας εἰσέρχεται. * ἀλλ' ἡ πληθὺς ἀγιόλεκτος, * πάντες ὁμοῦ * χαρᾷ χαίροντες, * ὅτι ὅλως ἠξιώθησαν * Χριστοῦ, ἀρίστα στίγματα ἐν σοφῷ σώματι * μιμούμενοι ἐπόθησαν. * πρὸς οὓς εἴπωμεν μετὰ αἰνέσεως. * Ἀλλὰ εἰς οὐρανούς συνόντες, * ὑπὲρ ἡμῶν αἰτεῖτε σύναθλοι.

ζ'. Ὀδὸν σου, μάρτυς, * στενὴν ἐβάδισας, * ὀπηνίκα * ὁ τύραννος * πόδας τοὺς σοὺς ἐκρηπιδῶσεν. * Ὡς τίς οὐ μὴ θαυμάσῃ * σοῦ τὴν θλιπτορίαν * καὶ τὰ πάνθ' ἐνα σύρματα; * ἂ οὐρανὸς * ἐμεγάλυνε, * πᾶσα δὲ γῆ * ἐπευφήμησεν. * ἀλλὰ ζῆν θέλεις εὐρύχορον * ζῶν ἀειδιότητος, τὸ σου μαρτύριον * τελέσας τὸ ἀξιώθου. * διὸ βοῶμέν σοι μετ' αἰνέσεως. * Ἀλλὰ...

η'. Ὑπεραθλοῦντα * ἰδὼν Μαρδάριος * τὸν γενναῖον * Εὐστράτιον, * ἔφη εὐθύς πρὸς τὴν σύζυγον. * Ἴδε ὁ Κυρισίικης * ὡς ἄστρον ἐκλάμπων * ἐν μέσῳ ζοφώσεως. * πρὸς ὃν ἐγὼ κατεπείγομαι * εὐρεῖν ὁμοῦ * τὸ μαρτύριον. * Καὶ πρὸς τὸν τύραννον παραστὰς * ὁρόμον τετέλεκεν αὐτοῦ, τὸν τῆς ἀθλήσεως *

5. σου add. ante λεπίδας. Cf. Acta in Patrol. gr. t. CXVI, p. 477, n. 10. — αὐθις φαν. C. — σοφῆ νῦν C. — f. εἰμὶ ὄντως. Sunt eadem verba in actis: νῦν οἶδα ὅτι ναὸς Θεοῦ εἰμι, καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον οἰκεῖ ἐν ἔμοι. n. 9.

6. καὶ οὕτως C. — f. χαρᾷ χαίρουσι, μοχ μιμ. ἐπιφέρεσθαι.

strati æneo pectore; ideo ad te cum plausu clamamus: « Tu inter sidera... »

5. Tormentis tu mortuus visus es, at Lysia clamasti: « Vivit in me Christus Dominus! » signoque facto crucis, e corpore excussisti cicatrices, immo vegetior cerneris, penitus expuncto vulneris vibice, et ex hoc moves admirationem: « Nunc clare video, « inquiebas, me templum esse Dei, per vivum « Spiritum. » Ideo tibi nostra resonant laudum cantica: Agedum inter sidera...

6. His peractis, quidam Eugenius Lysia clamavit: « Ego quoque Christum adoro. » Eustratium ipse pone secutus, ad praelia graditur. Verum agmen sacra sorte electum, unanimi gaudio læti omnes, digni Christo fieri prorsus, insignia ejus exemplo stigmata in corpore docili circumferre amabant. Ad quos cum laude dicamus: Vos vero in cælis coeuntes, orate pro nobis, commilitones.

7. Viam arctam ivisti, o martyr, quando tyrannus crepidis pedes tuos torsit. Eia! quis non miretur cruciatum et horrendas reptationes, quæ cælum magnificavit, quæ celebravit universa tellus? Sed vivere vis amplissimam immortalitatis vitam, dum tuum Deo gratum consummas martyrrium: ideo cum laude ad te clamamus: Agedum in cælis...

8. Ultima praelia superantem videns Eustratium generosum Mardarius, statim ait conjugis suæ: « Vide quomodo iste Cyrisicenus « fulgeat ut astrum in media nebula: ad « quem ego rapior, idem ut martyrrium in- « veniam. » Et inter hæc se tyranno sistit, cursumque peregit, victoriae coronam pu-

7. τὴν θλιπτορίαν τὰ πανθ. Citerum nova, utinam non barbare. — τὸ μαρτ. σου τολ. ἀξιώθου C.

8. κυρισίικης, ἐπάνωμον τοῦ ἀγίου Εὐστρατίου, inquit aptissime Suidas, ex Metaphraste in actis n. 7, 14. — μαρτυρ. καὶ ἐν τούτῳ τῷ τυράννῳ C. — ὁρόμοις τετ. τὸν τ. ἂ sic C.

δεξάμενος νίκης στέφανον, * πρὸς ὃν βοήσωμεν μετ' αἰνέσεως * Ἀλλὰ...

θ'. Διὰ βασάνων * προδιενήθλησε * καὶ ὁ θεῖος * Αὐξέντιος, * τὴν κεφαλὴν ξίφει τμώμενος * οὐ τίς τὴν καρτερίαν * εὐμαρῶς ἐξείποι, * τὰ ἄθλα, τὰ σκάμματα, * ἅ μαρτυρῶν καθυπέμεινε, * τὸν Ἰησοῦν * μὴ ἀρνούμενος; * αὐτοῦ πέλει ἡ αἰδίδιμος * φωνή * Κἂν πῦρ καὶ σίδηρος καταναλώσῃ με, * μὲ τοῦ Χριστοῦ οὐ διίστησιν. * Πρὸς ὃν βοήσωμεν μετ' αἰνέσεως * Ἀλλὰ...

ι'. Ἴδου πρὸς τούτοις * συναποδείκνυται * καὶ Ὁρέστης * ὁ κρᾶτιστος * * Χριστιανός εἰμι, φάμενος, * ὃς σὺν τῷ Εὐστρατίῳ * ὑπὸ τοῦ Λυσίου * πρὸς τὸν Ἀγρικολαὸν * ἀθλητικῶς παραπέμπεται. * κάκει τελεῖ * τὸ μαρτύριον * ἐπὶ κλίνης πυριφλέκτου ὦν, * καὶ ταθεὶς οὕτω κέκραγε· Χριστὲ, εἰς χεῖράς σου * τὸ πνεῦμά μου παρατίθημι. * Πρὸς ὃν βοήσωμεν μετ' αἰνέσεως * Ἀλλὰ...

ια'. Πεντὰς ἀγίων, * πρῶτε Εὐστράτιε, * σὺν Ὁρέστη * Εὐγένιε, * Μαοδάριε καὶ Αὐξέντιε, * ἡ τερπνὴ συνοδία, * ἡ βῆσις ἡ θεία. * ἡ πάγκαλος σύμπνοια, * μνήμην ποιεῖν μὴ ἐλλείποιτε, * ὑπὲρ παντός, * ὑμνωδοῦ ὑμῶν, * ἱερέων, βασιλέων, μοναστῶν, * ἑτέρου νῦν τινος ἐμοῦ τοῦ ἄσαντος * καὶ ὑμνοῦντος τὸ ἐγκώμιον, * ἵνα πάντες [πρὸς τοὺς πέντε] ἀνακράζωμεν. * Ἐν τοῖς οὐρανοῖς συνόντες, * ὑπὲρ ἡμῶν αἰτεῖτε σύναθλοι.

9. f. ξ. ἐκτιμηθεῖς. — καὶ τὰ ἄθλα καὶ C. — καὶ τὸν Ἰησ. C. — τοῦ Χριστοῦ με C. Cf. Acta n. 15, 28, 33.

10. ὦν add. — Verba seqq. sunt ex Actis n. 16.

gnando adeptus: ad quem cum plausu clamemus: Agedum in cœlis...

9. Per supplicia inter primos quoque certavit divinus Auxentius, gladio capite minutus: cujus quis fortitudinem facile dixerit, quis certamina et stadii scammata, ubi testimonium ferens passus est? Jesum semper confessus, emissa hac voce famosa: « Eliamsi ignis aut ferrum absumpserint « me, me a Christo non separant. » Ad quem cum plausu clamemus: Agedum...

10. Ecce præter illos palam quoque prodit Orestes nobilissimus: « Christianus sum, inquiens. » Qui cum Eustratio mittitur a Lyisia ad Agricolaum præliaturus, et martyrium perficit in lectica ignita, ibique tensus exclamavit: « O Christe, in manus tuas « commendo spiritum meum. » Ad quem cum plausu clamemus: Agedum...

11. O quintuplex sanctorum copia, dux Eustrati, et cum Oreste Eugeni, et vos Mardari, Auxenti, o amœna societas, divina nomina, pulcherrime cœtus, memoriam habere ne desinatis, ante omnia, hymnographi vestri, tum sacerdotum, imperatorum, monachorum, tum rursus qualiscumque mei cantica vobis voventis laudesque celebrantis, ut omnes [ad hos quinque] clamemus: « In cœlis commorantes, exorate pro nobis, commilitones. »

11. ἡ θεία βῆσις C. — f. post πάντες facili lapsu excidit quod includitur. — ὡς σύναθλοι C. Recole Josephum eadem modulatum.

XVII.

IN MONACHORUM EXEQUIIS.

α'. Τὸν μεταστάνα εὐσεβῶς ἐκ τῶν προσκαίμετὰ δικαίων ἀνάπασσον, [ρων

1. Pie migrantem caducis e rebus cum justis fac quiescere,

XVII. Corsin. f. 159: Κονδάχιον εἰς κοιμηθέντας μοναχοὺς ἐν ὑποταγῇ, ἤχ. πλδ', φέρον ἀκροστιχίδα· Φωνὴ Θεοδώρου. Anastasium simul et Romanum (Cf. p. 44 et 163) Theodorus æmulatus, minori

tamen cothurno incedit. Nihil vero mirum, cum ea sint frequenti usu trita, si quædam squalleant, plures vero varietates, denso examine, cieantur.

1. Hoc quartum est præcœmium hirmo αὐτὸς μόνος

Χριστὲ ὁ Θεός ·
 εἰ καὶ ὡς ἄνθρωπος ἡμαρτεν ἐπὶ τῆς γῆς,
 ὡς ἀναμάρτητος ἄνεσ αὐτῶ
 τὰ ἐκούσια πταίσματα
 καὶ τὰ ἀκούσια,
 πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,
 ἵνα συμφώνως βοήσωμεν ὑπὲρ αὐτοῦ
 τὸ ἀλληλούϊα.

Πρὸς τὸ Ἄυτὸς μόνος.

β'. Φρικτὸν βλέπω καὶ ξένον τὸ ὄραμα ·
 ὅτι ἄπνους ὁ χθές μοι συνόμιλος,
 ἀπεπαύθη φωνὴ ἀγορεύουσα ·
 ὀφθαλμὸς θεωρῶν ἀπεληλατο,
 πάντα τὰ ὄργανα σεσίγηκαν ·
 ὁ Θεὸς ἀπέκλεισε κατὰ αὐτοῦ, ὡς γράφει,
 καὶ οὐκέτι λοιπὸν ἐπιστρέψειεν ·
 ἔνθα ἄδωμεν πάντες μετ' ἡχοῦ βροτοῦ
 τὸ ἀλληλούϊα.

γ'. Ὡς υἱὸς ὧν ἡμέρας μετήλυθες · * ἀλλ' ἡ-
 μεῖς σου θρηνοῦμεν τὴν στέρησιν, * ἀρετῶν
 σου καλῶν μνημονεύοντες, * τῆς στοργῆς, τῆς
 σπουδῆς, τῆς πραότητος · * ἐν αἷς διέπρεψας,
 αἰμίμηστε, * ἐπὶ ὄμων τόν σου σταυρὸν εὐ-
 πειθῶς βαστάζων, * καὶ κατόπιν Χριστοῦ
 πορευόμενος, * ὥπερ ἄδωμεν πάντες μετ' ἡχοῦ
 Θεῶ * τὸ ἀλληλούϊα.

δ'. Νῦν μοι φράσον, κλεινέ μου, πυνθά-
 νοντι · * Ποῦ αὐλιζῇ τὰ ὧδε ἀφέμενος; *
 μετὰ τίνων ψυχῶν ἢ συγχλήρωσις; * ἄρα πῶς
 οὐρανῶ προσελήλυθας; * ἄρα ἐπέτυχες ὧν
 ἠλπίζεις; * ἄρα εὖρες κατοικησιν φαεινὴν;

præfixum, multum autem recedit a superiorum
 melodorum antistrophis. Quod facile putarim
 Theodoro antiquius, aut leviter fuisse ab eo mu-
 tatum simile procœmium quod extat in sabbato
 ante pentecostem, quod ajunt Græci ψυχοσάββατον,
 scilicet: Τοὺς μεταστάντας ἀφ' ἡμῶν ε. τ. π. ἐν ταῖς
 σκηναῖς τῶν ἐκλεκτῶν κατασκήνωσον καὶ μετὰ δ. ἀν.
 σῶτερ ἀθάνατε · εἰ γὰρ ὡς δ. ἡ. ε. γ. ἀλλὰ σὺ ὡς ἀν.
 κύριος ἀφες αὐτοῖς τ. ε. π. κ. τ. δ. μεσιτεουσῆς τῆς
 τεκ. σε θεοτ. ἴ. σ. β. ὅ. αὐτῶν ἄλλ. Palam est unum
 ab altero pendere.

2. ἀπεπαύθη attice pro ἀπεπαύσθη. — ἀπεληλατο
 jam vidimus apud Romanum I, 1. Cf. VIII, 1 not. —

Christe Deus ;
 etiam si ut homo in terra peccaverit,
 quia sine peccato es, tu illi dimitte
 sponte commissa delicta,
 et minus spontanea,
 suffragiis Deiparæ,
 ut unanimes pro eo clamemus :
 Gloria sit Deo.

Iuxta modulum : *Qui solus.*

2. Stupendum cerno et insolens spectaculum.
 Ecce exanimis, qui mecum heri fabu-
 Cessavit vox pronunciare, [labatur.
 oculus adhuc videns effugit,
 omnia organa siluerunt: [scribitur,
 Deus enim adversus eum conclusit, ut
 neque amplius jam revertetur,
 ubi omnes morituri canamus tonum :
 Gloria sit Deo !

3. Ut filius diei migravisti; nos vero lu-
 gemus privari te, tuas recordati egregias
 virtutes, charitatem, alacritatem, mansue-
 tudinem; quibus emieuisti, o memorande
 semper, in humeris crucem tuam docili
 animo gestans, et post Christi vestigia gra-
 diens, cui omnes canamus cum modulo:
 Gloria...

4. Nunc mihi responde, mi optime, te
 interroganti: « Ubi inhabitas, hæc nostra
 « deserens? Quibusnam cum animabus sors
 « tua est? Quonam cœlorum transiisti? Num
 « ea tenes quæ sperasti? Num repperisti

σεσίγηται vatic. 1836, f. 103 sqq. quem porro ex-
 cutiimus. — θεός γὰρ V. Qui versus Romano et
 Anastasio dodecasyllabus est, Theodoro autem una
 syllaba abundat. — ἀπέκλ. ταῦτα V, ut communem
 ad hirmum reducat. — ἡχοῦς C, V constanter,
 contra modulum.

3. μετήλειχας V, sic barbare. — οὐ θρην. C. —
 ἀρετῶν σε V. — τῆ στοργῆ, τῆ σπουδῆ, τῆ πραότητι V.
 — σταυρὸν σου C, V. — ὄνπερ C.

4. κληνά μου πυνθάνομε V barbare, f. pro πυνθά-
 νομένω, quod metrum expulit. Nec placet inusi-
 tatum πυνθάνοντι, neque κλεινέ μου. — μετὰ ποιῶν V.
 — κατοικίαν, C, V contra rhythmum.

εἰπέ μοι, * ὅπου ζώντων χοροὶ ἐπαγάλλονται,
* ἐπινίκιον αἶνον βοῶντες Θεῷ * τὸ ἀλλη-
λουΐα.

ε'. Ἡ φωνή σου ἠδεῖα ἠκούετο * ὀμιλοῦντος
ἐν ἡθει χρηστότητος · * ἀδελφὸς γὰρ αὐτὸς
ἀδελφότητος * συμπαθῆς, εὐκλεινος, μισοπώ-
νηρος, * λαλῶν ἀλήθειαν ἐγκάρδιον, * οὐ δο-
λώσας ἐν γλώττῃ σου τοῦ Θεοῦ τὸν λόγον, *
ἀλλὰ πᾶσι Χρηστὸς ὀπτανόμενος · * διὰ τοῦτό
σε στέργει ὁ ψάλλον Θεῷ * τὸ ἀλληλουΐα.

ς'. Θεσπεσίους ἀγῶνας ἐτέλεσας, * ὑπη-
κόων ἀνύσας τὸ στάδιον, * ὑποδὺς γὰρ θερμῶς
ἐν τοῖς σκάμμασιν, * ἐναθλῶν κατωθεὶς ἐπι-
θυμίαν, * ἐν ἡ κατήσχυνας τὸν δράκοντα, *
τὸν αὐχένα ὑπέκλινας τῷ σαυτοῦ ποιμένι,
* μέχρι τέλους αὐτῷ συνεχόμενος · * διὰ
τοῦτο...

ζ'. Ἐνορᾶν σε δοκοῦμεν τῷ πνεύματι, *
πῶς ὑπῆρχες ἐνθάδε συνῶν ἡμῖν, * ὀπνήκια
ὁμοῦ συνεψάλλομεν, * ἔργον τὸ ἐνθεον ἔργα-
ζόμενοι, * καὶ τοῦτο ἅπαντες γλιχόμενοι · *
τὸν ποθοῦμενον μὲν ζητοῦμεν ἡμῶν ἐταῖρον,
* καὶ οὐκ ἔστιν εὑρεῖν τὸν πειθόμενον, *
μεθ' οὗ εἴπωμεν πάντες ἐξ ἡγου Θεῷ * τὸ
ἀλληλουΐα.

η'. Ὅτι ὄναρ ὁ βίος καὶ φάντασμα * ἐν-
νοήσας ἐνθέω φρονήματι, * ἀπρηνήσω γονεῖς,
δι' ἐντάλματος, * ἀδελφούς, συγγενεῖς, κόσμον
ἅπαντα · * πρὸ τοῦ Κυρίου γὰρ ἐφέσεως *
οὐδὲν ὅλως τῶν πάντων τιμαλφῆς ἠγήσω, *
ἀνθ' ὧν εὐρες ζωὴν τὴν αἰώνιον, * διὰ τοῦτό
σε στέργει ὁ ψάλλον Θεῷ * τὸ ἀλληλουΐα...

θ'. Διαλέξασθαι τοίνυν δοκεῖς ἡμῖν · *
ἀδελφοί μου, προσέχετε λόγους μου, * ἔως

5. ὀμιλοῦντι C, V. — εὐκλίνης iid. — ἐγκάρδια V.
— Quidni οὐ δηλώσας « non verbo, sed opere præ-
dicans. » — ὀπτανόμενος ab Act. I, 3 transiit ad
scriptores ecclesiasticos.

6. f. mel. ὑπακούων, cum Nostro cumulata par-
ticipia placeant, in primis ἀνύσας, ut notatum est.
— Ἐν ἄθλοις C, V. — κατορθοῖς C. — τὴν ἐπιθυ-
μίαν C, V. — αὐχένα κλίνας τὸν σεαυτοῦ ποιμνη
συνεπ. C.

7. δοκῶμεν V. — ἔργον ἐν σὺν θεῷ C, in quo plura

a splendidum habitaculum? edissere mihi,
« ubi viventium chori lætantur, victoriæ
« hymnum Deo clamantes : Gloria... »

5. Vox tua dulcis audiebatur, qui suavi
cum cæteris consuetudine utebaris : frater
enim eras fraternitati compatiens, optimi
animi, mali osor, mente loquens sincera,
nec dolo vertens in ore verbum Dei, sed
omnibus amœnus videbaris; ideo te diligit,
qui Deo psallit: Gloria...

6. Sacra consummasti certamina, obe-
dientiæ peragens stadium: ingressus enim
alacriter intra septa, decertando expellis
cupidinem, indeque pudefecisti draconem,
collum submitdens tuo ductori, et usque in
finem illi obsecutus : ideo...

7. Conspicere te mente videmur, quomodo
hic adesses socius noster, quando una psal-
mos cecinimus, divinum opus operantes, et
id ipsum omnes unice appetentes; deside-
ratum quidem socium quærimus, nec in-
venire est qui nobis obsequatur. Quocum
omnes dicamus Deo ex modulo : Gloria...

8. Somnium et simulacrum esse vitam,
divino cogitatu intelligens, abdicasti, juxta
preceptum, parentes, fratres, propinquos,
omnem mundum, Domini enim præ deside-
rio, nihil duxisti pretiosum; quarum vice
rerum vitam invenisti perennem, ideoque te
diligit qui Deo psallit : Gloria...

9. Disserere nobis videris : « Fratres mei,
« attendite meis sermonibus : quousque tem-

evanuer. ἔργον τὸ ἐνθ. πρακτικέουτες V. ἔργ. πό-
ντιον μὲν ζητοῦμεν τὸν ἡμέτερον cryptof. — τὸν ἡμῶν
ἐ. C. — πρακτ. καὶ ταύτην ἅπαντα γλιχόμενοι, ποτιω-
μεν ζητοῦντες τὸν ἐμὸν ἕτερον V. — μεθ' οὗ εἴπωμεν
πάντες εὐθέως θεῷ V.

8. δι' ἐντάλμασι V. — ἀδ. ἀγκιστεῖαν κόσμον C. —
τῆς τοῦ Κυρίου C, V. — τῶν V om. ante πάντ. — τῶν
ἁπάντων C.

9. τοίνυν νῦν βούλομαι C. διαλέγγειν τοῖς ὡδε δοκεῖς
ἡμῖν, ἀδελφοί V. — προσ. τοῖς λόγ. C, V. — ἀγωνί-

ἔτι καιρὸς, ἀγωνίσασθε * ἕως ἡμέρα, ἐργά-
σασθε * πρὶν ἢ τὸ στάδιον λυθῆ ἡμῖν, * ποθη-
τοί, ἐνικῆσαι σπουδάσατε τὸν Βελίαρ, * ἵνα
δόξης Χριστοῦ ἐπιτύχητε, * καὶ αἰνέσητε
ἄσμα μετ' ἡχοῦ Θεῶ * τὸ ἀλληλουῖα.

ι'. Ὡς ὠραῖος ὁ βίος ὃν εἴλεσθε! * τί γὰρ
κρεῖττον τοῦ στέργειν κοινόβιον; * ἐν αὐτῷ
γὰρ ζωὴν ἐνετείλατο * ὁ σωτὴρ, ὡς Δαυὶδ
μεμελωδῶδεν. * λοιπὸν ἀγάλλεσθε, ὁμᾶδελ-
φοι, * τῷ ποιμένι ὑπέικοντες, ἑαυτοὺς φι-
λοῦντες, * καὶ τὰ πάθη μακρὰν διαπτύοντες,
* ἵνα ἄσητε ἄσμα μετ' ἡχοῦ Θεῶ * τὸ ἀλ-
ληλουῖα.

ια'. Ῥῆμα ἔτι λαλήσω ἐξόδιον, * ἀδελφοί
μου, οὐκέτι με ὀψέσθε, * οὐ φωνῆς μου ποτε
ἐπακούσετε, * ἕως ἂν ὁ κριτὴς ἐξετάσῃ με,
* ἥνικα ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι * παραστῶμεν
τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ ἐν φόβῳ, * ἐνθα πᾶσα
ψυχὴ ἐτασθήσεται, * καὶ ἐπάσεται πάντες οἱ
ζῶντες Θεῶ, * ἀλληλουῖα.

ιβ'. Οἶος φόβος καὶ τρόμος ἠκούσατε, *
λοιπὸν πάντες σπουδαίως ἐπείγητε, * ὑπη-
κόως ἀεὶ πολιτεύσασθε, * τὸν κανόνα νομίμως
τελέσατε, * (ἐφεδρεῖ γὰρ ὡς λέων Σατάν,
* ὠρυόμενος, καὶ ζητῶν θηρᾶν ψυχὴν ζῶ-
σαν), * δι' ἀσκήσεως μὲν καὶ πραότητος, *
ἵνα ἄσητε πάντες μετ' ἡχοῦ Θεῶ * τὸ ἀλ-
ληλουῖα.

ιγ'. Ἰπνηκίσαμεν πάντα ἃ λέλεχας, *
ἀλλ' εὐρίσκων γησιῶς τὸν Κύριον, * ὑπὲρ
πάντων ἡμῶν ἐκδυσώπησον, * νοερώς εὐπει-
θεῖς πολιτεύεσθαι * τὸ τῆς ἀσκήσεως παγκρά-
τιον, * τὸν ποιμένα θεοπρεπῶς σὺν ἡμῖν βιω-

σασθαι C. — ἕως οὗ ἡμέρα ἐργ. V. om. C. — πρὶν ἢ τ. σ.
λυθήσεται V. — ποθητοὶ om. V, ἡμῖν om. C. — ἐνικ-
ῆσαι C, V. — τὸν ἐγθρόν Βελίαρ C. — δόξ. Θεοῦ V.
— καὶ ἄσητε μ. ἡ. τῷ Θεῶ V.

10. ὃν εἴλασθε C. V. — Δαυὶδ. Ps. CXXXII, 3. — ὁμοῦ
ἀδελφοί C. ὁμᾶδελφοί, restituito metro ex rara di-
ctione. — ὑπέικοντες θεαρέστως V. — ἄσητε ἀσμένως
Θεῶ τὴν ᾠδὴν V.

« pus erit, pugnate; dum dies est, ope-
« ramini; antequam vobis stadium clau-
« datur, o dilecti, vincere satagite hos-
« tem Belial, ut gloriam Christi participetis,
« et canatis cum melodia Dei canticum :
« Gloria... »

10. « Quam pulchra est vita a vobis electa !
« quid enim præstabilius est amare cæno-
« bium, illic enim vitam mandavit Salvator,
« ut psalmista modulatus est. Cæterum, læ-
« tamini invicem, fratres, pastori obtempe-
« rantes, vosmet diligentes, vitia procul re-
« pudiantes, ut Deo canatis cum melodia :
« Gloria... »

11. « Adhuc uno vobis verbo valedicam,
« fratres mei: jam non videbitis me, jam
« vocem meam non audietis unquam, donec
« me iudex examinaverit, quando mortales
« nos omnes tremebundi, sistemus coram
« Christi suggestu : ubi omnis anima judi-
« cabitur, et quicumque vivitis, tum Deo
« canetis : Gloria... »

12. « Quantus tremor et terror sit, novistis ;
« jam omnes diligenter festinate, obedientes
« vivite semper, regulam legitime adimplete
« (ut leo enim, Satan insidiari solet, quæ-
« rens venari vivam in Deo animam),
« maxime per asceticam et fraternam ope-
« ram, ut omnes Deo cum melodia canatis :
« Gloria... »

13. Audivimus omnia quæ dixisti; verum
ubi tu Dominum sincere inveneris, pro om-
nibus nobis deprecator, ut spiritu conten-
dentes, asceticum ex integro decurramus
pugilatam, divinam inter nos pastor vitam

11. ὁ κριτὴς ἐπελεύσεται ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ
ἔπραξιν, ἥνικα V. — καὶ ἄσωσιν ἅπαντες τῷ Θεῶ τὴν
ᾠδὴν — καὶ ἐπάσατε C.

12. ἀκούσατε V. — πολιτεύσασθε, μήποτε φιλαυ-
τοῦντες ἐσκελλισθήσεσθε, ὅτι ὡς λέων ὠρυόμενος, V. —
ὁ Σατάν καὶ ζητεῖ θηρᾶσαι V. — δι' ἀσκήσεως, ἵνα V.

13. ἃ λέλεχας C, V. Cf. VIII, 10. — ἱερῶς εὐπειθῶς
sic V. — παγκράτειον sic id. — σὺν ἡμῖν αἰτεῖσθαι V.

ναι, * και τούς πάντας τυχεῖν θείας χάριτος, * ἵνα ἄσωμεν πάντες μετ' ἡχοῦ Θεῶ * το ἄλληλουῖα.

agat, omnesque fruamur Dei gratia, ut cum timore canamus omnes Dei canticum in melodia : Gloria Deo !

πάντες φόβω C. — ἀλληλουῖα, apud Suidam : αἰνεῖτε τὸν Κύριον παρ' Ἑβραίοις, ἤτοι τὸν Ὅντα, quæ quidem

posterior interpretatio ludum quemdam cum exequiis facit : Græcorum sunt vel in luctu igniculi.

XVIII.

DE S. ANTONIO.

α'. Ἐν σαρκὶ τοῖς ἀγγέλοις * συνημιλλήθης, * γεγονῶς τῆς ἐρήμου * πρωτοπολίτης, * σὺν ἀποστόλοις * ἀνθεῖς ἐν Αἰγύπτου γῆ· * ἡ οἰκουμένη * θρυλλεῖ σου τὸ ὄνομα, * ὧ πατροπάτωρ Ἀντώνιε, * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει τὸν Κύριον.

1. In carne cum angelis contendisti, tu solitudinis primus civis ; cum apostolis in Ægypto florescis ; orbis proclamat tuum nomen, pater patrum Antoni ; ideo pro nobis deprecare Dominum.

β'. Τὸν φωστῆρα τῶν φωστήρων, * μοναστῶν τὸ μέγα κλέος, * τὸν σοφὸν Ἀντώνιον * καὶ καθηγητὴν ἡμῶν μέγιστον, * δεῦτε, ἄπαντες οἱ λαοὶ, * τιμῆσωμεν, πανηγυρίζοντες· * αὐτὸς τὸν ἐχθρὸν * μονομαχήσας κατέαξεν, * ἀλείπτῃς ἡμῶν * πρὸς τοὺς ἀγῶνας γενόμενος· * αὐτῷ βοήσωμεν, ὡς νικητῆ * τοῦ Βελίαρ, ἐπάδοντες· * διὸ ὑπὲρ...

2. Sidus siderum, ingens monachorum decus, sapientem Antonium, magistrum nostrum amplissimum, venite, populi omnes, in panegyri celebremus ; ipse hostem singulari aggressus certamine conculcavit, nobis palæstræ moderator ad prælia factus ; cui ut Belialis triumphatori canentes, protestemur : Ideo...

XVIII. Corsin. f. 46, 2° loco : Μηνὸς Ἰανουαρίου. ιζ', τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου κονδάκιον, ἤχ. β', πρὸς τὸ Θεῶ ἀπὸ μητρῆς. Nec plura cod. Cautè omittitur melodi nomen, quod ex acrostichide tantum, sed plene colligitur, rectene an falso, disputandum.

1. Πρωτοπολίτης dux civitatis potius est quam primus incola, neque jure Antonio ascribitur deserti exordium, cum senior Paulus ab ipso Athanasio primus anachoreta instituitur, nec nisi inepte alteruter cum apostolis dicitur floruisse, — ἀνθεῖσεν Αἴγυπτος sic C, omisso γῆ, nullo sensu. — ὧ item om. C, rupto metro. — Πατροπάτωρ inauditum est.

2. Aut hic habetur hirmus archetypus et celeberrimus, aut melodus, qualiscumque sit, sua fecerit antiquioris alterius prima verba. — v. 3 rhythmi legem frangit, dum non exit in paroxy-

tonum. — Βελίαρ rhythmum lædit, nec mirum in voce peregrina, nec moror in imperfecta versiculi distinctione. Hactenus enim nondum spirat Theodorus, ipsiusque opus vix erit duplex præmium. Inde vero, si quid ego aure et oculo calleo, incipit larvatus melodus, qui vitam ab Athanasio scriptam, lutoso et servili pede prosequitur, nec metro nec ritmo parcens ; immo barbara voce et solæca serie mihi omnino refert insulsum illum μουσουργόν, qui vitam S. Simeonis ab Antonio ejus discipulo exaratam κατὰ πόδα relegens, eo ausus est, ut magni Romani nomen in acrostichide sibi assumeret. Vereor ut vel idem homo plumbeus adsit, vel similis Theodoro injuria impacta sit. Quid si tertiam in fraudem recurrat idem Græco-Italus, qui jam supra in VII, XII, semel et iterum vapulat ? Penes lectorem esto.

γ'. Ὁ θεόφρων ἐπακούσας * τοῦ Χριστοῦ προσκαλουμένου, * πάντα δοῦς τοῖς πένησιν, * ἀπεμόνασεν ὑπὸ γέροντι, * πρᾶττων ἄριστα ἐπ' αὐτῷ * τῆς ὑποταγῆς κατορθώματα. * ἐκάστου ζηλῶν * τὸ ἐνάρετον, ὡς μέλιττα, * καὶ πάντων ὁμοῦ * ἀνθολογήσας τὰ κράτιστα, * γλυκάζει πάντας τοὺς εὐσεβῶς * βοῶντας καὶ ἐπάδοντας. * διὸ ὑπέρ...

δ'. Ἰπποβάλλει τοῦ Βελιάρ * ὁ στρατὸς τῷ Ἀντωνίῳ. * ὁ δὲ ὡσπερ ὀπλίτης * τοῦ παντάνακτος αὐτὸν ἔτρεψεν, * ὀπλιζόμενος τὰς εὐχὰς, * ἀσπίδα τε τῆς ταπεινώσεως. * ἐν αἷς ἠττηθεὶς * ἀπωδύρετο ὁ δόλιος. * Θεῶ δὲ ὠδὰς * νίκης προσφέρει ὁ ὀσιος. * τὸ ἄθλον τοῦτο πρῶτον αὐτοῦ * ἐγνώσθη τοῖς ἐπάδουσι. * διὸ ὑπέρ...

ε'. Σκληροτάταις ἐνεθίζων * ἀγωγαῖς τὸ αὐτοῦ σῶμα, * ἦν οὖν ἀκατάγνωστος * ὁ Ἀντώνιος. * καὶ γὰρ ἦσθιεν * ἄρτον ἄλας τε καὶ ποτὸν * ἠρύετο ὁ γενναϊότατος, * ὑπνώττων μικρὸν * ἐπὶ ψιᾶθου κατέκειτο * πολλαῖς ποιῶν, * ὅλην τὴν νύκτα ἐπαγρυπνῶν. * ἐν τούτοις κατισχυεὶ ἐχθροῦ, * στηρίζων τοὺς ἐπάδοντας. * διὸ ὑπέρ...

ς'. Ταῦτα βλέπων καὶ οὐ φέρων, * ὁ Σατὰν νύκτωρ ἐπέστη * μετὰ πλῆθους δαιμόνων, * καὶ τὸν ἀθλητὴν πληγαῖς ἔκοψεν, * ὥστε ἄφωνον ἐπὶ γῆς * καὶ κεῖσθαι πόνοις ὑπερβάλλουσι. * ὁ δὲ ἔσω ὦν * ἐν τῷ μνημεῖῳ ἐκραύγαζεν. * Οὐ φεύγω ἡμῶν * τὰς πληγὰς

3. Divinus vir, ut audivit Christum vocantem, omnia pauperibus erogans, secessit apud senem, sub eo peragens optima obedientiæ exercitia, cujuscumque æmulans egregium exemplum; utque apud meliores colligens flores, suavitate perfundit omnes pie clamantes et canentes: Ideo...

4. Irrupit Belialis agmen in Antonium: is vero, ut miles Omnipotentis eum profligavit, precibus armatus et scuto humilitatis. Quibus devictus ingemuit perfidus hostis. Victoriæ autem cantica Deo sanctus promittit. Hoc primum ejus certamen innotuit canentibus: Ideo...

5. Durissimis afflictionibus assuefaciens corpus, inde reprehendi nequivit Antonius. Etenim edebat panem cum sale, et potum sibi hauriebat vir impigerrimus; modicum dormiens, in storea jacebat, sæpe tota transacta in vigiliis nocte; per hæc invaluit hosti, confortans canentes: Ideo...

6. Quæ cum videt, neque fert Satanas, nocte invehitur cum turba dæmonum, et athletam plagis confodit, eo usque ut elinguis humi jaceret, laboribus pene superantibus: at stans in sepulcro, clamabat: « Ve-
« stra non refugio vulnera, o dæmones. Christi

3. V. 3 iterum exorbitat, sicque fit in tr. 5, 7, 8, 9, 12, dum in cæteris alia accentuum norma est, quod terso melodo insolens est. — ἐν αὐτῷ ὑποτ. C. Rhythmus exigit: ἐνάρετον ὡσπερ μέλιττα. Plane ut legitur in vita athanasiana, n. 3.

4. Ὑποβάλλει omnino est ob acrostichidem pro ἐπιβάλλει. — En gravius codicis aut melodi vulnus: τοῦτον ἔτρεψεν ὁ πλακτόμενος (sic) τὰς εὐχὰς καὶ ἀσπίδα τὴν ταπεινώσειν, ex quo nihil extundetur nec metri, neque sententiæ. — Pergens vero consarcinator, a n. 4 ad 5 ejusdem vitæ laudatæ transiit, ubi Satanas incipit memoriam facultatum subjicere ὑποβάλλων, aliaque, sed frustra: ὁ δὲ ταῖς εὐχαῖς ἀνέτρεπε τούτους etc. ubi pluries ὑποβάλλειν occurrit, et concluditur: τοῦτο πρῶ-

τον ἄθλον Ἀντωνίου γέγονε, totaque melodi tela textitur. — Præmium certaminis τὸ ἄθλον, ut f. supra XVI, 9, pro ὁ ἄθλος sumitur.

5. οὖν pro metro additur. — Tum in vitæ n. 7 iterum: ἠγρύπνει γὰρ τοσοῦτον, ὡς πολλαῖς καὶ ὅλην τὴν νύκτα διατελεῖν αὐτὸν αἴπνον, καὶ τοῦτο δὲ οὐχ ἄπαξ καὶ πλειστάκις ποιῶν ἰθαυμάζετο, quod tam planum est, quam in melodo intricatum. — ἰσχυεὶ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ C.

6. κατακεῖσθαι C, rumpit metrum, nisi legas κακεῖσθαι vel ἐγκεῖσθαι plus minus bene. — μνημεῖον stuporem injicit, nisi scias ab historia Antonii cellam in vetere sepulcro positam fuisse. — χωρῖσι τοὺς ψάλλ. C. Per totum confer vitam n. 8, 9, quibus adde Rom. VIII, 35-39.

ταύτας, ὧ δαίμονες· * τῆς γὰρ ἀγάπης τῆς τοῦ Χριστοῦ * οὐδὲν χωρίσει ψάλλοντας· * διὸ ὑπὲρ...

ζ'. Οὕτως ἔχων ὑποστρέφει * ἀθλητῆς αἵματος ἄνευ, * πάλιν τῆς ἀσκήσεως * ἀπαρχόμενος ὁ Ἀντώνιος, * φέρων ἔνδυμα ἐκ τριχῶν, * καὶ τὴν μηλωτὴν τὴν δερματικὴν, * οὐκ εἶδεν αὐτὸν * τίς ἐν ποταμῶ γυμνόσαρκον * ἀνάγκη πολλῆ, * οὐδὲ τοὺς πόδας ὑδρεύσατο * νηστεύων ἦν δὲ ὡσπερ τρυφῶν, * ἐφώτιζε ἐπάδοντας· * διὸ ὑπὲρ...

η'. Ἰπομείνας ταῦτα πάντα * ὁ σοφὸς ὄρα ἀκτῖνα, * ἐκ τῆς τε γῆς λάμπουσαν, * ὑπὲρ κεφαλῆς ἀκτινώφωτον· * ὅθεν πέπαυται πόνος πᾶς * αἰφνίδιον τοῦ σώματος αὐτοῦ. * Καὶ ποῦ ἦς, βοᾷ, * ἕως τῆς δεῦρο, ὁ ὄσιος; * Φωνὴ πρὸς αὐτόν· * Ὄδε παρήμην, Ἀντώνιε· * ἐπεὶ δ' ἤθλησας, ὀνομαστὸν * ποιήσω σε ἐπάδουσι· * Χριστὸν ὑπὲρ...

θ'. Διὰ ταῦτα προθυμίας * ἐμπλησθεὶς ὁ γενναϊόφρων, * κατοικεῖν τὴν ἔρημον * μονομαχικῶς ἐναπήρξατο· * ὅσα θαύματα ἐν αὐτῇ * ἐτέλεσε τίς διηγήσεται; * Ἐκεῖ τὸν χρυσοῦν * ὡς πηλὸν βλέψας, παρέρχεται· * τοῦ ἀργύρου δὲ * δίσκου τὸ φάσμα διήλεγξεν· * ἐκεῖ νηστεύων τε καὶ εὐχαῖς * ἐφώτιζε ἐπάδοντας· * διὸ ὑπὲρ...

ι'. Ἐρεὰ εἰκονίζων * καθαρὸν ὁ ὑμνωδὸς σου, * ὡσπερ πρὸ τῶν ποδῶν σου * κυλινδούμενος, πάτερ, κράζω σοι· * Δεῦρο, πρόφθασον νῦν κάμοι, * καὶ ταῖς εὐχαῖς σου σῶσον δειλαιον, * τὸ μοναδικὸν * ζῆν ὑπὲρ κόσμον ἰκέτευε· * τὸ βιωτικὸν * βιοῦν ἐννόμως δυσώ-

7. αἵματος ἄνευ, rara metathesis in melodis, sed rarius sic dicitur quis *exsanguis*. — καὶ ἀνωθεν τὸ δερμάτινον C, subverso quocumque sensu et metro. — οἶδεν C. — ποτὲ γυμνόσαρκον C, quod neque inauditum, neque extra modum esset, si legeris ποτὲ γυμνόν. — τοὺς ἐπάδ. C.

8. Extra sedem hoc trop. in cod. rejicitur ad calcem; filum historia restituit, hæc enim in vitæ n. 10 κατὰ λέξιν. Respuunt melodi τε quod hic otiaur, læditque modum, lege ergo ἐκ τῆς γῆς ἐκλάμπουσαν. — ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτοῦ C. — ἀκτινώφωτον

« enim a charitate nihil separabit psallentes: « Ideo... »

7. Sic vexatus ad pugnam revertitur athleta exsanguis; iterumque asceticas primitias Antonius auguratus, fert indumentum ex crinibus et ex pelle melotem. Nemo hominum illum vidit in flumine carne nudum, vel multa urgente necessitate, neque pedes in unda tinxit; jejuniu autem ut lautis dapibus fruens, illuminabat canentes: Ideo...

8. Postquam hæc omnia sustinuit sapiens, videt radium e terra erumpentem, et capiti super emicantem. Unde statim corporis labori finis impositus est. « Ast ubinam, ex clamavit sanctus, hactenus eras? » Vox ad ipsum: « Aderam hic, Antoni! quando quidem dimicasti, te famigeratum faciam canentibus: Ideo... »

9. Propterea alacritate plenus generosus vir secedere in desertum, solus cum solo dimicaturus, incæpit: ubi qualia egerit prodigia, quis enarrabit? Illic pro luto habet aurum; quo viso, pertransit; quin argentei disci larvam profligavit. Illic jejuniis et precibus illustravit canentes: Ideo...

10. Integri dum sacerdotis imaginem refero, ego tuus melodus, tanquam pedibus tuis provolutus, o pater, clamo tibi: « Ades dum, propera nunc ad me, et precibus tuis salvum fac ignavum; ut solitudinem agat angelicam, deprecator; utque vitam

vox nova aut corrupta. — πέπαυτο sic C, dum biographus l. 1. ἐπέπαυτο. — αὐτοῦ quod alibi abundat, om. C post σώματος. — ποῦ εἰς ἐβδα C. — τοὺς σε ἐπ. C.

9. ἔχει τὸν χρυσοῦν V, lege pro rhythmο πηλὸν ὡς. Ut vita n. 11, 12. — τοῦ δὲ ἀργ. C. — τοὺς ἐπ. C.

10. ἱερῶν ἐξεικονίζων C. — ὡς πρὸς C. — ζῆν nec stare metrum, neque tolli sensus patitur, qui tamen sat obscurus manet. — omisso τοὺς, C pergit ἱερ. ἅμα καὶ ἀν. ἵνα πάντες. Iterum trop. videtur extra locum esse et clausulæ reservandum.

πησον * τούς ἱερείς τε καὶ ἄνακτας, * ἴν' ἅπαν-
τες ἐπάδωμεν · * διὸ ὑπέρ ..

ια'. Ὅσοις ἄλλοις ἐκπειράζει * ὁ ἐχθρὸς τὸν
μακαρίτην * οὐκ ἔχει ἐκκαλῆσαι * πᾶς τις ἰκα-
νώσ. Ὡ τοῦ θαύματος! * κτύπους, φόβητρα,
συσσειμοὺς, * θηρῶν ὀρμὰς συγκινεῖ κατ' αὐ-
τοῦ · * ὁ δὲ σφραγισμῶ * ταῦτα ἅπαντα ἀνέ-
τρεπεν · * συνεργεῖ αὐτῷ * καὶ γὰρ ἐν τούτοις
ὁ Κύριος, * δι' ἡμᾶς σάρκα πεφορεκῶς * καὶ
φυλάττων τούς ἀδόντας · * διὸ ὑπέρ...

ιβ'. Ὑπὲρ κόρης τί πασχούσης * ἄρχων
τις τῶν πιστοτάτων * διώγει Ἀντώνιον *
ἡσυχάζοντα, ἵνα εὐξηται · * τούτῳ ἔφησεν ὁ
σοφός · * Εἰ σὺ πιστεύεις, ἔχεις ὃ αἰτεῖς · *
Ἐκεῖνος εὐθύς * πιστεύσας, χαίρων ἐβάδιζε · *
Θεὸς δὲ αὐτοῦ * τὴν θυγατέρα ἰάσατο · *
πολλά τε ἄλλα θαυματουργῶν * ἐφαίνετο ἐπά-
δουσιν · * διὸ ὑπέρ...

11. ἔχει ἐκκαλῆσαι C, post infelicem correctio-
nem. — συγκλίνει αὐτῷ C. — σφραγισμῶ aut novum
aut barbarum. — ἐπάδ. C, tum rhythmo ut me-
deatur legere est: φυλάττων τε ἐπάδοντας.

12. Omisso prægrandi sermone Antonii ad mo-
nachos, melodus saltum fecit ad vitæ n. 48, ubi
refertur Martiniani ducis molestia ejusque filiae
sanatio, sed pergit ab immani barbarie: ὑπὲρ κόρης
πασχούσης, sic certe C. — διώγει τῷ Ἀντωνίῳ ἡσυ-
χάζοντι C, quod inepte melodus sumpsit ab Atha-

α ex legibus vivant sacerdotes et reges,
α exora, ut omnes cantemus: Ideo... »

11. Quot aliis tentationibus beatum ur-
geat inimicus, non est qui digne valeat elo-
qui. En stupenda res: commovet in eum
ictus, horridas larvas, terræ motus, ferarum
impetus: at ille signo crucis hæc omnia sub-
ruit: cooperatur enim illi inter hæc Domi-
nus, qui pro nobis carnem tulit, et custodit
canentes: Ideo...

12. Pro puella gravi morbo vexata prin-
ceps quidam inter fidelissimos, Antonii con-
turbat quietem, ut oret. Cui subjicit sapi-
ens: « Si credis, habes quod petis. » Is
statim fidem professus, lætus incedebat,
Deus enim ejus filiam sanaverat. Et alia id
genus multa prodigiose facere visus est ca-
nentibus: Ideo...

nasio ἐγένετο δι' ὄγλου τῷ Ἀντωνίῳ, ne metro qui-
dem de solæcismo monitus. — σὺ post εἰ om. C.
— ὁ ἤτησας C. — τὸ θυγάτριον C, aut melodia, aut
metro, aut ambobus ubique et turpiter spretis.
Sat superque mihi videtur, ut ad spuria totum
poema amandetur; ea vero interdum a tenebris
eruere, et plena in luce castigare, multum, nisi
fallor, ad rem nostram confert, ut genuina me-
lius innotescant, plurisque æstimentur. Hæc igitur
adde pseudo-Romano, supra p. 210..

S. JOSEPHUS HYMNOGRAPHUS.

I.

IN VIGILIA NATIVITATIS D. N.

α'. Ἡ Παρθένος σήμερον
τὸν προαιώνιον Λόγον
ἐν σπηλαίῳ ἔρχεται
ἀποτεκεῖν ἀποῤῥήτως·
χόρευε,
ἡ οἰκουμένη
ἀκουτισθεῖσα·
δόξασον
μετὰ ἀγγέλων
καὶ τῶν ποιμένων
βουληθέντα ἐποφθῆναι,
παιδίον νέον,
τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

β'. Ἰεραὶ προφητῶν
ῥήσεις τὸ πέρας εἴληφαν·
ἡ Παρθένος ἰδοῦ
τίκτει γὰρ τὸν παντέλειον,
Βηθλεὲμ ἐν πόλει,
ἐνδον τοῦ σπηλαίου·
ἡ κτίσις πᾶσα,

1. Hodie Virgo

Verbum ante sæcula genitum
prodigiose paritura,
specum ingreditur :
choreis exulta,
orbis terrarum,
auribus attentis :
da gloriam
cum angelis
et pastoribus
sponte se declaranti
puerum novum,
Deum ante sæcula.

2. Sacra prophetarum

eloquia terminum capiunt :
ecce enim Virgo
parit omnium finem,
in civitate Bethleem,
intra speluncam.
Universa creatura,

Quantus inter melodos S. Josephus fuerit, ex ipso cognomine palam est, quum cum κατ' ἔξοχὴν *Hymnographum* ab ævo salutaverint. Theodoro æqualis vixit, æmulus atque socius, cum ambo quasi datis consiliis junctisque dexteris, sacrum inter se annum diviserint; immo, ut in toto triodii tempore, in quadragesima simul et paschali cyclo, singulis diebus hymnos suos geminarent. Audacior quidem Theodorus, impetu et pompa insolentior: quietus vero Josephus, haud frigidus tamen, neque omnino ab omnium magistro et duce Romano absimilis aut degener, quantum ætas tulerit. Cæterum haud dissimulaverim duplicem esse Josephum fere coæqualem, unum Studitam monachum, alterum S. Sophiæ scevo-phylacem, quem proprie dixere Hymnographum.

Arduum opus est inter ambos opera dividere; nisi quod priori potius ea tribuam quæ magis ad Theodori genus accedunt, posteriori vero quæ vena magis temperata fluunt.

1. Bene est quod statim ab initio Josephus primum Romani hirmum respiciat, primaque verba ab ejus ore suscipiat, et in eadem exultet ephymnia. Extant in solo taurin. f. 48.

1. Hoc proœmium a Romano p. 1 et 202, in hoc differt quod versiculus trisyllabus bis interjaceat, idque jubeat series sex similibus inde canticorum: immo haud aliter distinxisse Romanum quam Josephum, iisdem verbis, sonis, clausulisque similibus efficitur.

2. Apud Romanum l. l. vers. 12 in duos dividitur. — εἴληφεν sic T pro εἴληφασι, quod metrum

καινοποιήθητι,
 ἀγάλλου καὶ χόρευε·
 μετὰ τῶν δούλων
 συναναστρέφεσθαι
 πάντων ὁ δεσπότης παρεγένετο,
 τῆς δεσποτείας
 τοῦ ἀλλοτρίου
 ἀπολυτρούμενος ἡμᾶς,
 καθυπαχθέντας τῇ φθορᾷ,
 καὶ ὀρᾶται ὡς βρέφος,
 σπαργανούμενος ἐν φάτνῃ,
 παιδίον νέον,
 ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

jam innovator,
 lætare et exulta ;
 cum servis
 conversaturus
 Dominus omnium **advenit**,
 ut a tyrannide
 alienigenæ
 liberet nos,
 putredini subditos ;
 ac similis puero cernitur,
 fasciis involutus in præsepio,
 puer novus,
 ante sæcula Deus.

γ'. Ὡ φρικτοῦ ἀληθῶς * καὶ ὑπὲρ λόγον
 θαύματος ! * ὁ τὸ εἶναι διδούς * πᾶσιν δι' ἀ-
 γαθότητος, * Παρθένου ἀγίας * μήτραν ὑπεισ-
 ἤλθεν, * καὶ ἐν σπηλαίῳ * τεχθῆναι ἔρχεται
 * καὶ φάτνη τεθήσεσθαι * ἀστὴρ δὲ τοῦτον *
 κηρύττει ἄνωθεν * Μάγοις ἐρχομένοις εἰς
 προσκύνησιν * αὐτοῦ σὺν δώροις * ἀπομα-
 κρόθεν, * προσεφελκόμενος σπουδῇ * ἀκολου-
 θούντας Βαλαάμ * τῇ προβῆσει εἰπόντος· *
 Ἄστρον μέλλει προμηνύειν, * παιδίον νέον...

δ'. Σαρκωθέντα Θεὸν * ἔνδον ὡς βρέφος
 φέρουσα, * ἡ παρθένος ἀγνή * θάμβει πολλῶ
 συνείχετο· * καιροῦ δὲ καλοῦντος * αὐτὸν
 ἀποδείξει * ἀπογραφέντα * δόγματι Καίσα-
 ρος, * δι' ἄφατον ἔλεος, * τῆς Ἰουδαίας * εἰς
 πόλιν ἔρχεται, * ἐκ βασιλικῆς ρίζης ὑπάρ-
 χουσα, * καὶ τῷ πρεσβύτῃ * Ἰωσήφ ἔφη· *
 Ὁ ἐνοικήσας ἐν ἐμοί, * τεχθῆναι βούλεται
 νυνὶ * καὶ ὀφθῆναι τῷ κόσμῳ, * ὡς ἡδὲ
 κησεν ἀφράστως, * παιδίον...

ε'. Ἡσαΐας τὴν σὴν * σάρκωσιν προηγό-
 ρευσε, * καὶ λοιπὸν προφητῶν * ὁ ἱερός
 κατάλογος * τὴν μετὰ ἀνθρώπων * συνανα-
 στροφήν σου, * ἐβόα πάλαι * ἡ ἀπειρόγαμος, *

3. O vere stupendum et inenarrandum
 prodigium ! Ille qui pro munificentia omni-
 bus dat esse quod sunt, in Virginis uterum
 ingressus est, adestque ut in antro exoria-
 tur et ponatur in præsepio. Quem stella de-
 super Magis nuntiat, cum muneribus a longe
 venientibus, ut adorent eum; ipse eos ala-
 criter accersit, obsecutos vaticinio Balaami
 dicentis : Stella nuntiabit puerum no-
 vum...

4. Deum carne factum Virgo casta intus
 ut puerum gestans stupore multo capta est;
 tempore autem urgente, ut puer se describi
 faciat juxta Cæsaris decretum et ob ineffabi-
 lem clementiam, Virgo petit Judææ civita-
 tem, cum regia ex stirpe sit, ac seni Jo-
 sepho ait : « In me qui inhabitat, nunc vult
 « edi se et ostendi mundo, factus, arcano
 « modo, ut sibi placuit, puer novus... »

5. « Isaias præsignavit tuam incarnatio-
 « nem, ac postea prophetarum sacra series
 « dixit tuam cum hominibus conversatio-
 « nem, aiebat olim puella inupta, ubi Ver-

excludit. f. Ἐλαβον. — ἀλλοτρίου. Haud solum cum
 Hebr. XI, 34, sed et cum Homero II, V, 214;
 Xenoph. Anab. III, 5, 5; Thucyd. IV, 94.

3. ἀστὴρ μέλλει T, contra acc. et Num. XXIV, 17:
 ἀνατελεῖ ἄστρον.

4. πρεσβύτη. Josephi senium raro apud vete-
 res memoratur. — ἡδὲ κησεν omnino, ut Roman-
 cant. I, tr. 3.

5. δάκρυα φέρουσα T depravate.

τὸν Λόγον κυήσασα, * καὶ ἐν ἀγκάλαις *
 τοῦτον κατέχουσα, * καὶ χαρμονικῶς δάκρυα
 χέουσα. * Πῶς θεωρῆσαι * αἱ ἄνω τάξεις *
 ὃν οὐδὲ δύνανται ἰδεῖν, * καὶ ἀδεῶς οὔτως
 κρατῶ; * προσκυνῶ σου τὸ κράτος, * ὅτι
 θέλων ἐγεννήθης * παιδίον...

5'. Φαιδρυνέσθω ἡ γῆ, * τὸν πρὶν αὐτὴν
 κοσμήσαντα * δυνάστεία πολλῇ * πολυειδέσιν
 ἄνθεσιν * ὑποδεχομένη * σπηλαίῳ τεχθέντα. *
 Ἀνθρώπων γένος, * ἀνακαινίσθητι * καὶ
 σκίρτα καὶ χόρευε. * Σὺν δώροις, Μάγοι, *
 ἰδεῖν προφθάσατε * τὸν Ἐμμανουήλ. Βρέφος
 θεάσασθε, * ποιμένες, τοῦτο * μετὰ ἀγγέλων.
 * ὑμνολογήσατε ὁμοῦ. * Δόξα, βοῶντες, τῷ
 Θεῷ * ἐν ὑψίστοις, εἰρήνη * ἐπὶ γῆς, ὅτι
 ἐτέθη * παιδίον νέον, * ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός.

ζ'. * νων
 σοι, * ἐπὶ γῆς ἐντελῶς; * φάτνη πῶς σε εἰς-
 δέξεται, * ὀρώμενον βρέφος, * ἀόρατε φύσει;
 * ποιμένες πῶς σε * πάλιν θεάσονται * ἀμνὸν
 Θεοῦ ἄμωμον; * πῶς ἐκ Περσίδος * αὔθις
 ἐλεύσονται * Μάγοι βασιλεῖς, δῶρα κομίζον-
 τες * τῷ βασιλεῖ σοι, * καὶ πάντων κτίστη; *
 πῶς γαλουχήσει σε τροφῆς, * ὄντα τροφεία
 τοῦ παντός; * πῶς μηνύσει ἀστὴρ σε * ἀστρο-
 λόγοις ἐρευνῶσι * παιδίον νέον, * τὸν πρὸ
 αἰῶνων Θεόν;

6. μάγοι συν δώροις T.

7. Ne pereat, accedat frustulum ejusdem toni
 ac fortasse poematis, extra sedem rejectum et
 mutilum in taurin. f. 39. Librarii, opinor, vetus

« bum peperit et inter ulnas tenuit eum, et
 « præ lætitia dedit lacrymas. Quomodo,
 « inquit, adeo mihi invaleo, ut eum cernam
 « quem ne quidem videre queunt superna
 « agmina? Adoro tuam potestatem, qui
 « sponte nasceris novus puer... »

6. Lætetur terra, dum excipit in specu
 genitum illum qui potestate sua tellurem
 primitus omni florum varietate decoravit.
 Renovator, hominum genus, et tripudio et
 choreis exulta. Magi, properate cum donis
 ad videndum Emmanuel. Pastores, hunc
 intuemini puellum: hymnum illi dicite cum
 angelis, clamantes: « Gloria Deo in excel-
 « sis, pax in terra, quia natus est puer no-
 « vus, ante sæcula Deus. »

7. « [Cur venis.....e cæ]lis, in terra om-
 « nino mansurus? Te quomodo præsepium
 « excipiet conspicuum puellum qui natura
 « invisibilis es? te quomodo porro vide-
 « bunt pastores agnum Dei illibatum? Rur-
 « sus quomodo Persarum reges Magi ve-
 « nient dona tibi proferentes, regi et condi-
 « tori omnium? Quomodo te nutrix alet,
 « altorem totius orbis? Quomodo stella te
 « renuntiabit astrologis, perscrutantibus
 « puerum novum, Deum ante sæcula? »

error est, decepti ultima fol. 38 dictione inci-
 piente περισταμέ... facile jungenda cum nostris.
 Pergere potuit acrostichis Ἰωσήφ ὡδὴ, ut sæpe.
 — ἀτελῶς T.

II.

DE S. DANIELE.

α'. Καθαρθεῖσα Πνεύματι * ἡ καθαρὰ σου
 καρδιά * προφητείας γέγονε * φαινοτάτης
 δοχεῖον. * βλέπεις γὰρ, * ὡς ἐνεστῶτα, *

1. Repurgatum Spiritu, mundum cor
 tuum factum est vas luculentissimæ prophe-
 tiæ: cernis enim ut coram te quæ procul

II. Extat in taurin. f. 35.

1. καθαρθεῖσα, ut infra ἀγγελικ. tr. 63 καθαρῶμεν
 τὰς αἰσθήσεις, et tr. 123 καθαρέντες τὰς αἰσθήσεις.

Sed ob proximum illud ἡ καθαρὰ minus placet.
 Fort. mel. ἀναρθεῖσα.

τὰ πόρρω ὄντα, * λέοντας * ἀποφιμώσας, * βληθεὶς ἐν λάκκῳ · * διὰ τοῦτο σε τιμῶμεν, * προφήτα μάκαρ, * Δανιήλ ἐνδοξε.

β'. Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν, * τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἡμῶν, * οὐ τὴν θεϊαν τρανώς * ἔλευσιν προηγόρευσας, * δυσώπει ἀπαύστως, * τοῦ ἐν εὐφροσύνῃ * τὴν θεϊαν ταύτην * τελούντας μνήμην σου, * καὶ πίστει τιμῶνάς σε, * πειρατηρίων * παντοίων σώζεσθαι * καὶ ἀμαρτιῶν καὶ περιστάσεων, * ὡς παρῆρσιαν, * θεόφρον, ἔχων, * καὶ ἐν ἀνοίξει τῶν ἐμῶν * δίδου χειλέων σὲ ὑμνεῖν * ἀκατάγνωστον λόγον, * καὶ μηδὲως με βδελύξῃ, * προφήτα μάκαρ...

γ'. Ὠφθης σὺν τοῖς τρισὶ * πάλαι παισὶ, θαυμάσιε, * ἐξαστράπτων πολλῇ * σοφίᾳ τε καὶ χάριτι * καὶ θεῖα φρονήσει * καὶ δικαιοσύνῃ, * τῶν βασιλέων * τὰ θεωρούμενα * συγκρίνων ἐνύπνια, * καὶ κατὰ τοῦτο * μεγαλυνομένης * ἐναντι αὐτῶν, ὡς δούλος γνήσιος * τοῦ εὐεργέτου, * τοῦ σε τοιοῦτον * σκευὸς τελέσαντος, σοφῆ, * εὐχρηστόν τε καὶ δεκτικὸν * ἐπιλάμψεων θείων · * διὰ τοῦτο σε τιμῶμεν, * προφήτα...

δ'. Συνεστῶτα ποτὲ * τὸν ἱερόν ἐώρακας * τοῦ Θεοῦ λειτουργὸν, * καὶ τῶν ἀγγέλων ἄρχοντα * συνετίζοντά σε * τὰς θείας ὁράσεις, * δι' ὧν ἐμφρόνως * ἡμῖν ἐδήλωσας * τὰ ἀδύτητα κρίματα * τοῦ ἐκ Παρθένου * κόρης θεόπαιδος, * ὡς ἀπὸ μεγάλου ὄρους, ἐνδοξε, * τμηθέντος λίθου * ἄνευ ἀνθρώπου * χειρὸς, καὶ πάντα τὰ γλυπτὰ * καὶ χειροποίητα σαφῶς * τῆς ἀπάτης τοῦ πλάνου * καθελόντος δυναστεία, * προφήτα...

ε'. Ἡ γραφὴ, ἣν ποτε * ὁ τῆς χειρὸς ἀστράγαλος * ἐν τῷ τοίχῳ τυπῶν * ὤφθη, σοὶ ἐκκεκάλυπται, * καὶ ταύτης μανθάνων * τὴν δῆλωσιν, μάκαρ, * ἀναξὶς ὁ τότε * τοῦτο

sunt; leonum ora obturas, missus in lacum; ideo te honoramus, propheta beate, Daniel gloriose.

2. Jesum Christum, verum Deum nostrum, divinum cujus adventum propalam prænuntiasti, exora indefessus, ut eos qui cum lætitia sacram tuam memoriam exsequuntur et cum fide recolunt, eripias a multiplicibus tentamentis et a peccatis ac necessitatibus, ut pote, o vir Dei, fiduciam apud eum habens; utque labia aperiā in laudem tuam, da mihi irreprehensibilem sermonem, ne me despexeris, o propheta...

3. Apparuiſti olim una cum tribus pueris, o vir mirabilis, coruscans ex multa sapientia et gratia, ex divina prudentia et justitia, regibus ostensa somnia discernens, et propterea exultatus coram illis, ut sincerus Dei munifici servus, qui tantum in te, o sapiens, perfecit vas, longe utile et aptum ad divina lumina continendum: ideo te honoramus...

4. Tecum stantem olim sacrum vidisti Dei ministrum, et principem angelorum tibi interpretantem divinas visiones; ideoque scite nobis aperuisti occulta judicium filii Dei ex Virgine nati, quomodo lapis, magno ex monte sine hominis manu excisus, vir inclyte, omnia erroris simulacra, sculptilia et arte fabricata, aperta potestate sua comminuerit, o propheta....

5. Scriptura, quam olim digitorum articulus scribere visus est in pariete, tibi revelata fuit; ejusque interpretationem a te, beate, discens tunc temporis rex, id intuiti-

2. Initium impeditum cf. cum III, 2 infra. — τὸς ἐν εὐφρ. T. τοῦ pro ὥστε et per ellipsin ab Ἐνεκα τοῦ, etiam vet. usurpavisse grammatici tenent.

4. θεόπαιδος, ut de Christo apud Nonnum Metaph. XIX, 138, et alias de Virgine *filia Dei*, et sic

fort. Sophron. Sed ipse Josephus diserte *de matre Dei* alibi usurpat, ut diximus ad Roman. XXIX, 40. — καθελὼν τὰς δυν. T.

5. σὺ ἐκκεκάλ. T. — τότε τούτῳ T. — εἶδος ἐν T.

θεώμενος, * ἐξέστη και ἔφριξεν, * και τοῖς
 ποσὶ σου * προκυλινδούμενος, * ἄγγελον Θεοῦ
 σε παντοκράτορος * καθυπενόει, * και εὐπειθῶς
 σου * ὄλους τοὺς λόγους ἐκπληροῖ, * εἰδῶς
 ἐν Πνεύματι Θεοῦ * σε φθεγγόμενον πάντα, *
 και μυστήρια δηλοῦντα, * προφήτα...

ς'. Φωταυγῆς ὡς ἀστὴρ * σὺν τοῖς τρισὶν
 ἐξέλαμψας * νεανίαις, σοφῆ, * τοῖς σβέσαισι
 τὴν κάμινον * ἐν συγκαταβάσει * ἀγίου ἀγγέλου
 * βληθεὶς δ' ἐν λάκκῳ, * ὡς μάρτυς
 ἔνθεος, * νηστεύειν τοὺς λένοντας * ταῖς ἐπι-
 μόνοις * εὐχαῖς ἐδίδαξας, * Βὲλ δὲ τὸν θεὸν
 ἀθέων ὤλεσας, * και δι' ἀγγέλου * τροφὴν
 ἐδέξω, * καθυπουργοῦντος Ἀμβακούμ. * ἀλλὰ
 μνημόνευε ἡμῶν, * τῶν ἐν πίστει τελεία *
 ἐκτελούντων σου τὴν μνήμην, * προφήτα μά-
 καρ, * Δανιὴλ ἔνδοξε.

6. βληθεὶς δὲ λάκκῳ T. — θεὸν ἀθέως T.

tus, expavit et horruit, pedibusque tuis pro-
 volutus, angelum Dei omnipotentis esse te
 intellexit, tibi que morem gerens, tuos
 integros sermones implevit, cum vidisset te
 in Spiritu Dei omnia locutum, et mysteria
 pandentem, o propheta...

6. Ut sidus vibrasti fulgorem, o sapiens,
 cum tribus adolescentulis, qui fornacem ex-
 tinxerunt, delapso sancto angelo. In foveam
 vero dejectus, ut martyr divinus, leones je-
 junia pati tuis edocuiisti assiduis precibus,
 Belum vero atheorum deum destruxisti, et
 cibos per angelum, cooperante Habacuc,
 recepisti. At memento nostri, perfecta in
 fide tuam celebrantium memoriam, o beate
 propheta, Daniel inclyte.

III.

DE S. ANDREA APOSTOLO.

α'. Πρωτοδότοις λάμψεσι * τοῦ ἀνατεί-
 λαντος Λόγου * φωτισθεὶς, ἐξέλαμψας * καθά-
 περ ἥλιος μέγας. * ἔλυσας * πολυθεῖας *
 νύκτα βαθεῖαν. * ἔπαυσας * τῆς ἀγνωσίας *
 πικρὸν χειμῶνα. * διὰ τοῦτό σε τιμῶμεν, *
 Ἀνδρέα μάκαρ, * Χριστοῦ ἀπόστολε.

β'. Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν, * ὃν εὐσεβῶς ἐκή-
 ρυξας * ἐκ Παρθένου ἀγνῆς * σάρκα θνητὴν
 φορέσαντα, * και ὁμοιωθέντα * ἀνθρώποις
 βουλήσει, * σοφῆ, δυσώπει * λόγον ἐμπνεῦσαι
 μοι * ἀνυμνολογῆσαι σου * τοὺς θεῖους δρό-
 μους * και τὰ παλαίσματα * και ὑπερφυῖ τὰ
 ἀριστεύματα. * δι' ὧν καθεῖλες * τὰς παρα-
 τάξεις * τῶν ἀσωμάτων δυσμενῶν * και τῶν
 ἐλλήνων τελετῶν. * και τῆς ἄνω πολιτῆς *
 ἀνεδείχθης βασιλείας, * Ἀνδρέα...

III. Extat in taurin. f. 17.

1. βαθεῖσαν sic T. Cf. V, 1, ubi similia.

V.

1. Exorientis Verbi prioribus radiis illu-
 minatus emicuiisti, sol veluti magnus; dis-
 sipasti multorum deorum profundam noc-
 tem; missum fecisti ignorantiae tetrum tur-
 binem: idcirco te honoramus, Andrea
 beate, Christi apostole.

2. Jesum Christum, cujus præco pius
 fuisti, qui casta de Virgine carnem huma-
 nam sumpsit, et similis sponte factus est
 hominibus, o sapiens, deprecator, ut mihi
 sermonem inspiret, unde hymnis tuos ca-
 nam divinos cursus, et certamina, et naturæ
 superiora nobiliaque gesta: quibus de-
 jecisti instructas acies spiritualium hostium
 et Græcorum theurgias, civisque superni
 factus es regni, Andrea...

2. βουλήσει. Romani æmulum agnosce. — και
 τὰ ὑπὲρ φύσιν ἀριστεύματα T, læsa melodia.

25

γ'. Ωραιώθη τὰ σὰ, * ἔνδοξε, διαθήματα, * ὀπηνίκα Χριστὸν * πρῶτος εὐρῶν ἐβύησας * συγγόνῳ τῷ θεῷ. * Εὐρήκαμεν, Πέτρε, * ὃν οἱ προφῆται * πάλαι προήγγειλαν, * καὶ νόμος ἐδήλωσεν, * ἐκ τῆς Παρθένου * σάρκα πτωγέυσαντα, * καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ζένως βαδίζοντα. * δεῦρο οὖν τούτου * ταῖς λαμπηδόσι * καταυγασθέντες τὰς ψυχὰς, * ἀκολουθήσωμεν αὐτῷ. * Τοῦτο πρῶτόν σου κλέος, * τῶν ἀγγέλων συμπολιτα, * Ἀνδρέα...

δ'. Φωτοβόλος ἀστὴρ * γεγεννημένος πνεύματι * ἐκ περάτων τῆς γῆς * ἕως περάτων ἠπλωσας * τῶν σῶν διδαγμάτων * τῆς θείας ἀκτῖνας, * καὶ τοὺς ἐν σκότει * πάλαι καθεύδοντας * τῆς πλάνης ἐφώτισας, * υἱοὺς ἡμέρας * ἀπεργασάμενος * διὰ θεουργοῦ, σοφῆ, βαπτίσματος. * ἀλλὰ δυσώπει * Θεὸν ἀπαύστως, * ἵν' εἰρηνεύσῃ τὴν ἡμῶν * νῦν πολυώδυνον ζωὴν, * βασιλεῖς καταρτίζων, * ἱερεῖς διαφυλάττων, * Ἀνδρέα μάκαρ, * Χριστοῦ ἀπόστολε. *

3. πάλιν pr. Mirum quam sæpe πάλιν pro πάλαι intrudatur.

3. Decori sunt gressus tui, o gloriose, Christum quando primus inveniens clamas divino tuo germano : « Invenimus, « Petre, quem propheta olim nuntiaverunt, « et lex declaravit, ex Virgine carnem mendici instar adeptum, et super terram mirabiliter ambulantem ; veni ergo, ejusque « fulgoribus ambo animas perfusi, sequamur eum. » Hoc primum tibi decus, tu angelorum civitatis jure potitus, Andrea...

4. Sidus flammivomum factus, expandisti in spiritu a finibus inde ad fines terræ divinos tui magisterii radios, et sopitos dudum in erroris nocte illuminasti, filios diei eos faciens per baptismum deificum, o sapiens. Sed Deum exora sine quiete, ut in pace componat hanc nostram ærumnis vexatam vitam, imperatores dirigens, sacerdotes custodiens, Andrea beate, Christi apostole.

4. Deesse trop. duo Σ, Η, hic et alibi lector pro se moneatur. — τοῦ εἰρηνεύσαι T, subversa serie.

IV.

DE S. STEPHANO.

α'. Ὁ Δεσπότης χθὲς ἡμῶν * διὰ σαρκὸς ἐπεδήμει, * καὶ ὁ δούλος σήμερον * ἀπὸ σαρκὸς ἐξεδήμει. * χθὲς μὲν γὰρ * ὁ βασιλεύων * σαρκὶ ἐτέχθη, * σήμερον * δὲ ὁ οἰκέτης * λιθοβολεῖται * δι' αὐτόν, καὶ τελειοῦται * ὁ πρωτομάρτυς * καὶ θεῖος Στέφανος.

β'. Ὡς ἀστὴρ φαεινὸς * σήμερον συνεξέλαμψε * τῇ γεννήσει Χριστοῦ * ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος, * ἀστράπτων, φωτίζων * πάντα τὰ πέρατα

1. Heri nobiscum Dominus in carne hospitatus est, hodie servus e carne peregrinatur; heri imperator in carne editus est, hodie famulus saxi obruitur propter eum, et immolatur primus ac divinus testis Stephanus.

2. Splendidum ut sidus hodie coruscavit cum ortu Christi Stephanus protomartyr, fulgura, lumina usque in ultimos fines mit-

IV. Extat in taurin. f. 52. Edd. ven. retinent duo priora trop. nisi quod taurin. habeat in 1 ἐπερᾶν pro ἐξεδήμει, et in 2 restituat inconcinna ἀστράπτων, φωτίζων | τῆς γῆς τὰ πέρατα πάντα, | tum emendet σοφία λόγων ubi male ven. σοφίαν λόγοις.

1. χθὲς γὰρ καὶ T. μὲν γὰρ, dein δὲ om. rom. ed. — Syllaba ephymnio deest.

2. καὶ φωτίζ. rom. — Nota v. 6 novam melodiam. — σοφίας λόγοις τούτους διελέγξας rom. — υἱὸν Θεοῦ εἶναι καὶ Θεὸν T.

πάντα * τῶν Ἰουδαίων * μόνος ἠμαύρωσε *
τὴν πᾶσαν δυσσεβείαν, * σοφία λόγων *
τούτους διήλεγξε, * ἀπὸ τῶν γραφῶν διαλεγόμενος, *
καὶ πείθων τούτους, * τὸν γεννηθέντα *
ἐκ τῆς Παρθένου Ἰησοῦν * υἱὸν αὐτὸν εἶναι Θεοῦ, *
καὶ κατήσχυε τούτων * τὴν ἀσεβῆ κακουργίαν *
ὁ πρωτομάρτυς...

γ'. Διαπρέψας καλῶς * ἐν ἀκριβείᾳ πίστεως, *
διακόνων Χριστοῦ * πρόκριτος ἐρημίτας, *
γεροὶν ἀποστόλων * χειροθετούμενος, *
καὶ διεδίδους * χήραις καὶ πένησιν * πλουσίως τὰ δέοντα, *
οὐ μόνον τούτων * τρέφων τὰ σώματα, *
ἀλλὰ καὶ ψυχὰς ἐφώτιζες αὐτῶν, *
ὑποστηρίζων * τὴν ἐκκλησίαν * τοῦ θεοκλήτου λαοῦ *
τῶν πιστευόντων τῷ Χριστῷ, *
καὶ διελαμπες τούτοις * ὡς φαιδρὸς ὢν ἑωσφόρος, *
ὁ πρωτομάρτυς * καὶ θεῖος Στέφανος.

δ'. Ἡ καλὴ ἀπαρχὴ * τῶν ἀθλητῶν ὁ Στέφανος, *
ὁ πληρέστατος ὢν * χάριτος καὶ δυνάμεως, *
ἐποίει σημεῖα * μεγάλα, ἔνδοξα, *
τοὺς ἀσθενοῦντας * πάντας ἰώμενος * ψυχῇ τε καὶ σώματι, *
τοὺς πεπτωκότας * ἐπανορθούμενος, *
λύων τὸν δεσμὸν τῶν παραπτώσεων, *
χριστομιμητῶς * καὶ παρεμμένουσ ἀνορθῶν, *
καὶ τοὺς ἐκ πλάνης ὀδηγῶν, *
λεπρούς καθαίρων, * πρὸς ἐπίγνωσιν τούτους *
ἐπαναγαγὼν Τριάδος, * ὁ πρωτομάρτυς...

ε'. Ὡς ἀδάμας στεβρὸς * ἔφερον ἐν ταῖς θλιψεσιν, *
αἷς παρεῖχον αὐτῷ * δεινῶς οἱ σκληροτράχηλοι, *
ὡσὶ καὶ καρδίᾳ * οἱ ἀπερίμητοι, *
οἱ τὰ Μωσέως * παραχαζάτοντες *
θεόγραφα λόγια, * οἱ τοὺς προφήτας *
πάλαι διώξαντες. * οὔτοι καὶ Χριστὸν φθόνῳ ἑσταύρωσαν *
προφητοκτόνοι * καὶ θεοκτόνοι, *
ὡς γεγονότες ἀπ' ἀρχῆς * καὶ πονηροὶ καὶ ἀπειθεῖς, *
ἀλλ' ἐνέτρεψεν τούτων * τὰς πονηρὰς σκευωρίας, *
ὁ πρωτομάρτυς...

3. χειροθετούμενος, bis in accentum quamvis peccet, præstetque tibi epiteléias, retineo, tum ob liturgicam proprietatem, tum quia seriores melodi sesquipedale verbum pro toto versu malunt. — ἐφώτιζεν ὑποστηρ. T. — mox aliquid deest,

tens : solus Judæorum omnem obscuravit impietatem, sapientia concionum suarum eos profligavit, a scripturis argumenta sumens, eisque demonstrans natum ex Virgine Jesum esse Filium Dei, pudefecit eorum impiam perfidiam, primus ille ac divinus martyr Stephanus.

3. Omnibus egregie præstantior in fidei diligentia, diaconorum Christi princeps appellatus es, tibi apostolorum manibus impositis, et dedisti viduis et pauperibus ubertim necessaria; corpora nedum nutriens, sed animas illuminans, confirmasti ecclesiam populi christiani, a Deo electi, omnibusque illuxisti, ut lucifer splendidus, protomartyr, divine Stephane.

4. Pulchræ primitiæ athletarum Stephanus, gratia cum sit cumulatissimus et virtute, signa promittentia, insignia : qui omnes sanans infirmos in anima et corpore, lapsos erigit, vincula cadentium solvit, Christique imitator, paralyticos restituit, repurgat leprosos, deviosque dirigit eosque inducit ad Trinitatem agnoscendam, ut protomartyr...

5. Sicut adamas durus, extitit in pressuris, quas intulere ei immaniter isti cervicosi, isti incircumcisi auribus et cordibus, isti divina Moysis oracula adulterantes, isti olim prophetarum persecutores, eademque invidia cruci Christum affigentes, vaticidæ ac deicidæ, quales ab initio fuerunt, improbi et increduli : at redarguebat eorum improbas cavillationes protomartyr...

f. πρώτου θεοκλ. λαοῦ, de primitiva ecclesia. — Rursus in penult. v. ὢν additur.

4. ἔνδοξα, μέγλα T, invito rhythmico. — In fine τῆς Τριάδος T.

5. καὶ add. ante πονηροί.

ς'. Συζητούντες αὐτῶ * οἱ ἀπὸ τῆς αἰρέσεως * Λιβερτινῶν δεινοὶ * καὶ Κυρηναίων ἄφρονες, * οὐκ ἴσχυον τούτῳ * ἀνταγωνίζεσθαι, * καὶ γὰρ δυνάμει * καὶ θεῖα χάριτι * αὐτοῖς διελέγετο. * καὶ συλλαβόντες * εἰς τὸ συνέδριον * ἤγαγον αὐτὸν τῆς ματαιότητος, * καὶ κατηγοροῦν * ὡς δυσφημοῦντα * εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν Θεὸν, * οἱ ἀμφοτέροις βδελυκτοὶ, * ἀλλ' οὐκ ἐπτηξε τούτων * τὰς φονικὰς ἐπιθρείας, * ὁ πρωτομάρτυς...

ζ'. Τοὺς ὀδόντας αὐτῶν * βρύχοντες οἱ παράνομοι, * τὰς καρδίας αὐτῶν * βριμῶντες διεπρίοντο * ἐν τῇ παρρησίᾳ * τοῦ πρωτομάρτυρος, * οἱ τῷ ἁγίῳ * καὶ θεῷ Πνεύματι * αἰεὶ ἀντιπίπτοντες, * καὶ εἰσορῶντες * τὸ τούτου πρόσωπον * ἀγγελοειδὲς φῶς ἀπαστράπτοντος, * ὡς θεώρει * ἀνεωγμένους * τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸν Υἱὸν * ἐκ δεξιῶν ὄντα Πατρὸς, * καὶ ἐνέπλησεν τούτων * τὰς πονηρὰς ἀτιμίας, * ὁ πρωτομάρτυς * καὶ θεῖος Στέφανος.

β. συζητ. αὐτῶν T. — ἀνταγωνισθῆναι T contra metr. — εἰς Μωϋσῆν T. Cf. Act. VI, 9.

6. Cum eo disputantes qui ex nefaria secta erant Libertinorum et Cyrenensium amentia, adversus eum resistere non valebant, nam in virtute et gratia Dei, cum eis argumentabatur. Eumque comprehendentes adduxerunt in quoddam synedrium vanitatis, et accusarunt eum tanquam blasphemum in Moysen et in Deum, ipsi utrique execrandi, sed non formidavit cruenta eorum consilia protomartyr...

7. Dentibus frendentes homines perversi cordibusque rugientes, ira succendebantur ob primi martyris confidentiam, isti semper in sanctum et divinum Spiritum infesti, et aspiciebant vultum ejus angelis similem, quando lumina vibrans, vidit caelos apertos et Filium stantem in dextera Patris, eorumque exhaustit pessima opprobria protomartyr, ille divinus Stephanus.

7. καὶ εἰσορῶσι T. — ἀπαστράπτοντα graviori peccato T, ut mox ὄντα τοῦ πατρὸς, rupto metro.

V.

DE S. IGNA'TIO.

α'. Ἀποστόλων σύνθρονος, * ἱεραρχῶν ἠραιότης * γεγονώς, Ἰγνατίε, * μαρτυρικῶς ἐδοξάσθης. * ἔλαμψας * καθάπερ ἄστρον * πάντας φωτίζων. * ἔλυσας * τῆς ἀθείας * νύκτα βαθειᾶν. * διὰ τοῦτο σε τιμῶμεν, * ὡς θεῖον ὄντως * ἱερομύστην Χριστοῦ.

β'. Ὡς Θεοῦ ἱερεὺς, * ὡς λειτουργὸς οὐράνιος, * ὡς ποιμένων ποιμῆν, * ὡς ἀθλητῆς ἀήττητος, * τὰς ἄνω χορείας * νῦν συναγελάζων, * ἱερομύστα, * φῶς μοι κατὰπεμψον, * καὶ λόγον μοι ἐμπνευσον * ἀνευφημηῆσαι *

1. Apostolorum in throno sedens, Ignati, decus pontificum, martyrii gloriam adeptus es; ut sidus emicuiisti, cunctos illuminans; dissipasti profundam impietatis noctem; ideo te honoramus, ut divinum vere Christi hierophantem.

2. Ut sacerdos Dei, ut minister caelestis, ut pastorum pastor, ut invictus athleta, nunc superos choros congregans, o hierophanta, lucem mitte mihi, meumque inspira sermonem, ut canam deifica tua certamina,

V. Ex taurin. f. 37, 38.

1. ἱερ. ἱερώτατος val. 2008. — ἔλυσας τ. ἀ. om-

nino ut III, 4.

2. ταῖς ἄνω χορείαις T. — ἀλαισμούς T, sub quo

τοὺς θείους ἄθλους σου *, καὶ τοὺς διωγμοὺς
καὶ τὰ παλαιήματα, * τὰς ἀριστείας, * τὰς
εὐανδρείας, * τοὺς ἀλησμούς, τοὺς σπα-
ραγμοὺς, * τὰς τῶν μελῶν κατατομὰς, * δι' ὧν
σῖτος ἐγένου * καὶ Θεοῦ ἡδιστος ἄρτος, * ὡς
θεῖος....

γ'. Ἡ τῶν λόγων τῶν σῶν * χάρις ἡμῖν
ἀστράψασα, * τὰς ἐν ζόφῳ ψυχὰς, * πάν-
σοφει, κατεφώτισε, * τὸ τῆς ἀγνωσίας * διώ-
ξασα σκότος. * μαθητευθεὶς γὰρ, * μάκαρ
Ἰγνάτιε, * τῷ ἱεροφάντορι * καὶ θεολόγῳ, *
τούτου ἐπλούτησας * τὴν θεολογίαν καὶ τὴν
ἐλλαμψιν, * διὸ τοὺς πόρρω * καὶ τοὺς πλη-
σίον * ταῖς διὰ μέλανος γραφαῖς * καὶ νου-
θεσίαις ἱερῶς * καταρτίζεις, διδάσκεις, * νου-
θετεῖς, ἐπιστηρίζεις, * ὡς...

δ'. Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν * πᾶσι Θεὸν καὶ
ἄνθρωπον * καταγγέλλων, σοφὲ, * Ἕλληνας
τοὺς κακόφρονας * παρώτρυνας κτεῖναι * ἀδί-
κως σε, μάκαρ. * Τραϊανὸς γὰρ * ταῦτα ὡς
ἤσθετο, * ὁ θῆρ ὁ ἀνήμερος, * θηρίοις βρω-
μα * δόλω θεσπίζει σε * ἔσεσθαι, σπουδῆ
τὴν Ῥώμην φθάσαντα, * καὶ λεοπάρδοις * πι-
κροῖς συνδήσας, * ἐκ τῆς ἐώας πρὸς δυσμὰς *
τρέχειν προτρέπεται, σοφὲ, * ὡς γενναῖον
ὀπλίτην, * ὡς ἀνδρεῖον ἀριστεία, * ὡς θεῖον...

ε'. Ὡς ὁ Παῦλος τὸ πρὶν * δέσμιος, ἀπα-
γόμενος * ἐπὶ Ῥώμην, σοφὲ, * πᾶσαν τὴν
γῆν ἠγίασας, * πάντων τὰς καρδίας * ἐστή-
ριξας λόγοις * τῶν καθορώντων * σου τὸ εὐ-
πρόθυμον * καὶ λίαν φιλόθεον, * τὴν καρτε-
ρίαν, * τὴν ἀγαθότητα, * τὸν πρὸς τὸν
Χριστὸν ἄπαιστον ἔρωτα, * σὲ πυρπο-
λοῦντα, * καὶ μὴ ἐῶντα * ληξαι τοῦ δρόμου

et persecutiones, et luctas, egregia faci-
nora, virilem constantiam, tunsam, lacerata
truncataque membra, quibus frumentum
factus es, Deique suaveolens panis, ut
divinus vere...

3. Verborum tuorum gratia, quæ nobis
affulsit, mentes illustravit caligine obsitas,
o sapientissime, profligatis ignorantiae ne-
bulis; eruditus enim, o beate Ignati, a theo-
logo apostolo et sacro interprete, ditatus es
divina ejus scientia et corusca luce, ideo
tam prope quam procul stantes, per pa-
ginas atramento tinctas et hortationes,
sancte componis, edoces, communes, con-
firmas, ut vere...

4. Jesum Christum Deum et hominem
omnibus prædicans, o beate sapiens, Græ-
cos, pessimos sophistas, provocas ad te
inique occidendum: Trajanus enim, hæc
statim ut sensit, trux ille et immanis, falso
decreto te belluis dat devorandum, prope-
rantem alacriter in Romam, cum sævis leo-
pardis colligatum, ab Oriente in Occiden-
tem currere jussum, o sapiens, uti strenuum
militem, uti fortissimum heroa, uti vere...

5. Sicut Paulus olim vinctus, Romam
abreptus, o sapiens, omnem terram dicasti
sanctitati; sermonibus confirmasti pectora
omnium, tuam intuentium alacritatem Dei
studiosissimam, tuam constantiam, integri-
tatem, indefessam in Christum pietatem, qua
succensus non sinis te intercipi ab honesto
cursu, a divino tuo scopo, cujus adinvenisti

latet ἀλεσμούς vel ἀλησμούς, quod Sophocles inter-
pretatur *id quod molitur*, et favet Ignatii clamor
immortalis: Σῖτός εἰμι Θεοῦ, καὶ δι' ὁδόντων θηρίων
ἀλήθωμαι, ἵνα καθαρὸς ἄρτος εὐρεθῶ τοῦ Χριστοῦ, ut
habet vetus interpres: *Et per dentes bestiarum mo-
lar*, in n. 4 ep. ad Roman. tum significantius in
n. 5: ἀλησμοὶ ἔλου τοῦ σώματος. Nota solemnem me-
lodi indolem in multis rebus connumerandis,
copula sæpe omissa. Verba et participia potius
quam nomina Theodorus congerit.

3. διώξας σκότος T. — ἐπλούτησας T, perverso
sensu.

4. λεοπάρδοις, ὃ ἐστὶ στρατιωτῶν τάγμα, ut habet,
non sine addito glossemate ex margine, ut vide-
tur, Ignat. ad Roman. 5, ubi *decem leopardis al-
ligatum se ait*.

5. λόγοις. inter eundem Ignatius omnes epp.
scripsit. — σου ante σκοποῦ T om. — in fine τοῦ
πρόθου T.

τοῦ καλοῦ, * τοῦ σου σκοποῦ τοῦ θεϊκοῦ, * οὐ τὴν ἐκβασιν εὐρες * σοῦ κατάλληλον τῷ πόθῳ, * ὡς...

ζ'. Συμπαθεῖς ἐν ἐμοί, * φίλοι, μηδ' ὧς γίνεσθε, * πρὸ τοῦ Ῥώμην ἰδεῖν, * μάκαρ, Ῥωμαίοις ἔγραφες, * θηρῶν με γενέσθαι * εἰσάσατε βρώμα. * Τί μοι συμφέρει * καλῶς ἐπίσταμαι, * σαρκὸς μου μὴ φείσασθαι. * σῆτός εἰμι γὰρ * Θεοῦ, καὶ βούλομαι * ὅπως ἀλεσθεὶς λεόντων στόμασιν, * γενέσθαι ἄρτος * ἡδύς τῷ Λόγῳ, * τῷ σταυρωθέντι δι' ἐμέ * καὶ λογγευθέντι τὴν πλευρὰν, * τοῦτον φέρω ἐν στέροισι, * τούτου φλέγομαι τῷ πόθῳ, * ὡς...

ξ'. Ἠδυτάτου σκοποῦ * ἔτυχες ὡς ἐπόθησας, * καὶ λεόντων βορὰ * γέγονας, καὶ ἀνέδραμες * πρὸς τὸν ἐραστήν σου * Θεὸν καὶ δεσπότην, * παρ' οὐ τὰ γέρα * νῦν κομισάμενος * τῶν πόνων ἐπάξια, * τοῖς βασιλεῦσιν * εἰρήνην αἴτησαι, * καὶ ταῖς ἐκκλησίαις τὴν ἀμόνοϊαν, * καὶ τοῖς τὴν μνήμην * τὴν σὴν τελοῦσιν * ἀγιασμὸν καὶ φωτισμὸν * καὶ ἰλασμὸν ἀμαρτιῶν, * καὶ τῷ σε ὑμνηκῶτι * ἐξ ὕψους σωτηρίαν, * ὡς...

6. Facile malim συμπαθεῖς οὖν ἐμοί. — δλ. γίνεσθαι T. — tum μὴ γενέσθαι T. — φείσασθαι sic id.

metam, votis tuis consentaneam, ut vere...

6. « Compati mihi ullo modo, amici, a nolite, ita priusquam Romam vidisses, o a beate, Romanis scribebas, sinite me a fieri escam belluarum. Probe scio, quantum mihi prosit carni meae non parcere; a frumentum enim Dei sum, et prorsus ego a volo ut totus ore leonum molar, panisque flam Verbo suavis, propter me crucifixo et lancea latus perforato; illum meo a in pectore gero, illius amore succendor, a uti... »

7. Amoenissimam attigisti metam, quam anhelabas, leonumque factus pabulum, accurristi ad amatorem tuum, Deum ac Dominum, a quo mercedes quum acceperis laboribus tuis condignas, deprecator pacem imperatoribus, ecclesiis concordiam, iis qui tuam agunt memoriam, sanctitatem peccatorumque condonationem, ac supernam salutem hymnographo tuo, ut divinus vere hierophantes.

7. βορρὰ, dein παρὸς τὰ ἔργα taurin., ob incuriam librarii corsinio mirum in modum deterior.

VI.

DE S. EUSTRATIO.

α'. Ῥητορεύων ἔμπροσθεν * παρανομούντων τὰ θεῖα, * αἰκισμοὺς ὑπέμεινας * ἀνδρειοτάτη καρδία. * ἤστραψας * θεοσημείους * ὑπερβαλλόντως. * ἔσβεσας * τὴν ἐπηρμένην * τῆς πλάνης φλόγα. * διὰ τοῦτό σε τιμῶμεν, * παμμάκαρ μάρτυς * Χριστοῦ Εὐστράτιε.

β'. Ἱερὰν ἐκτελεῖ * ἡ ἐκκλησία σήμερον *

1. Concionatus de Deo coram improbis, tormenta tulisti virili pectore; signa divina, ut fulgura, vibrasti ultra modum; extinxisti superbientem fallaciae flammam; propterea laudamus te, Eustrati felicissime Christi martyr.

2. Sacram peragit hodie Ecclesia celebri-

VI. In taurin. f. 32. De eodem argumento Josephum et Theodorum inter se conferre iuvabit.

1. Ῥητορεύων, ut ap. Roman. XVII, 1, addita

vi activa, praeter morem.

2. λαμπρ. ἀνακ. T. — In fine vat. 1531: μαρτύρων, Εὐστράτιε, ἡγτόρων ὑπάρχων εὐγλωττότερος.

έορτήν μυστικῶς, * ἀνακηρύττουσα λαμπρῶς *
 τὰς σὰς ἀριστείας, * τοὺς πόνους, τοὺς
 μόχθους, * τὰ ὑπὲρ φύσιν * θεῖα παλαίσμα-
 τα * καὶ πάντιμα στίγματα, * δι' ὧν καθεῖ-
 λες * τὸν πολυμήχανον, * κλέος ἀθλητῶν
 μέγα καὶ καύχημα, * ἀνδρείας στήλη, * φω-
 στήρ ἀπάντων * τῶν σε τιμώντων εὐσεβῶς, *
 τῶν ἰαμάτων θησαυρῆ, * πλουτιστὰ τῶν ἀπό-
 ρων, * προτροπὴ σεπτῶν μαρτύρων, * παμ-
 μάκαρ...

γ'. Ὡς πιεῖν τοῦ Χριστοῦ * ἐπιποθῶν πο-
 τήριον, * ταῖς βασάνοις σαυτὸν * ὀλοκαρ-
 δίως δέδωκας, * τὴν ζωῆς ποιήσας * ἀπό-
 πειραν πρώην * ὅθεν λαμπάσι * καταφλε-
 γόμενος * ἀνδρείως ὑπέφερες * ἐνεδυνάμου *
 θεῖα γὰρ χάρις σε, * ἧ θαυματουργῶς συ-
 ἐπισκιαθεῖς, * ὡσπερ λεπίδας * ἐναπεβάλου *
 τὰς ἐκ μαστίγων ὠτειλάς, * εἰς πίστιν ἄγων
 τοὺς λαοὺς, * τοὺς τὰ σὰ θεωροῦντας * προ-
 τερήματα, θεόφρον, * παμμάκαρ...

δ'. Συνεδέθη τῇ σῇ * θεῖα στοργῇ Εὐγέ-
 νιος, * μεθ' οὗ ὁδοιπορῶν * ἀνδρειοτάτως
 ἔψαλλες * Ὀδὸν μαρτυρίων * δραμούμεθα
 πίστει. * Ταῖς δὲ κρηπίσι * καταπονούμε-
 νος, * ἐχθροῦ τὴν ὀλέθριον * κάραν συντρί-
 βεις * τὴν πολυμήχανον * καὶ τῆς δυσσεβείας
 κέντρα ἅπαντα. * Ὅθεν σὲ βλέψας * δεσμώ-
 την θεῖον, * ἀνεπετέρωθι τῷ νοῦ, * καὶ
 ἠκολούθει σοι σπουδῇ * ὁ Μαρδάριος, θέ-
 λων * συναθλῆσαι καὶ στεφθῆναι, * παμμά-
 καρ...

ε'. Ἢδη μετὰ πολλὰ * ὄντως βασανιστή-
 ρια * παρεδόθη σφαγῇ * ὁ ἀθλητὴς Αὐξέν-
 τιος, * τυθεὶς ὡς ἀρνίον * διὰ τὸν τυθέντα *
 ἀμνὸν καὶ Λόγον * Θεοῦ προάναρχον * ὁ
 δὲ γε Μαρδάριος, * τοῖς ὀβελίσκοις * ἐκπυ-
 ρακτούμενος, * καὶ ἐκ τῶν ποδῶν δεινῶς
 κρεμάμενος * τετραπημένων, * ἡγαλλιᾶτο, *

3. βασάνοις αὐτὸν T. — ζωὴν ποιήσας T, ubi vett.
 ποιησάμενος. — ἦν θαυματουργῶν ὡσπερ λεπίδας, quae
 tono et serie excluduntur. Cf. Theod. XVI, 5.

4. δραμούμεθα fut. pro imper. Cf. ps. CXVIII, 34.
 — στεφθῆναι T quasi ab ignoto aor. 2. Etiam alias
 occurrit. — ἐναθλῆσαι T.

tatem, mysterio refertam, dum in te pro-
 clamat solemnī praeconio facinora, labores,
 molestias, naturam superantia certamina
 divinitus peracta, et omnimoda stigmata :
 quibus dejecisti hostem artibus sexcentis
 instructum, o decus athletarum ingensque
 superbia, tu fortitudinis cippus, tu sidus
 omnium te pie colentium, sanationum the-
 saurus, inopum locupletator, nobilium
 aemulatio martyrum, felicissime...

3. Ac si bibere Christi calicem anhelares,
 suppliciiis temet pleno corde tradidisti,
 vitae dudum faciens periculum : hinc facibus
 ambustus, viriliter passus es. Vim tibi enim
 indidit gratia divina, qua veluti prodigioso
 clypeo adumbratus, ut squammas decus-
 sisti inustas flagris cicatrices, ad fidem ex-
 ciens populos, miraculorum testes tuorum,
 o Deo afflate, felicissime...

4. Constrictus est divino tuo fervore Eu-
 genius, quocum progrediens fortissime ca-
 nebas : « Viam testimoniorum fide curra-
 mus. » Crepidinibus etiam colluctatus,
 hostis caput contrivisti truculentum, frau-
 dibus fecundum, cunctosque impietatis
 aculeos. Te ergo divinum captivum ut vidit
 Mardarius, mentis ala sublatus est, et ala-
 criter sequebatur te, volens comes fieri
 praelii et coronæ, felicissime...

5. Jam cædi post multiplices cruciatus
 traditus est athleta Auxentius, mactatus ut
 ovis, propter immolatum agnum, Verbum-
 que Dei, ante tempora genitum ; Mardarius
 autem verubus ignitis ustulatus, direque
 pedibus terebratis suspensus, gaudio exul-
 tabat carpenti iter ad Deum auctorem bo-

5. Melodus, vel cum historica refert, tam apte
 modulum implet, ut si alicubi videatur rhythmī
 fines transgredi, vel dato consilio ipse, ex ignota
 lege, vel librarius inconsulto peccaverit. — ἦ δὲ
 μετὰ πολλ. quasi respectu ad nominativ. σφαγῇ T.
 — ὡς ἀρνεῖται sic T.

ὁδοιπορίαν πρὸς Θεὸν * ποιούμενος τῶν ἀγαθῶν * τούτους οὖν θεωρήσας * ἔχαιρε τελειωθέντας, * παμμάκαρ...

ς'. Φέρεις καρτερικῶς, * ὧ θαυμαστὲ Εὐγένιε, * τὴν τῆς γλώττης τομὴν * θεολογούσης ἀρίστα, * χειρῶν τε ὁσίων * σκελῶν τε τιμίων, * καὶ τῶν μαρτύρων * χοροῖς προστίθεσαι * αἰεὶ εὐφραϊνόμενος * ὃν θεωρήσας * ὠδὰς ἀνέπεμπες * σὺ χαριστηρίου τῷ Θεῷ ἡμῶν, * τῷ ἀθλοθέτῃ * καὶ δυναμουῖντι * τοὺς ἀριστέας ἑαυτοῦ * καταβαλεῖν τὸν δυσμενῆ, * μετὰ πόνους μυρίουσ * τοῦ γεώδους τούτου σκεύους, * παμμάκαρ...

ζ'. Ὠραιοῦθησάν σου * αἱ σιαγόνες, ἔνδοξε, * τοῦ Θεοῦ τὰ φρικτὰ * θαύματα διηγούμεναι * ἐνώπιον πάντων * τῶν παρανομούντων * ἀλλ' οὐ συνῆκεν * ὁ ἀλιτήριος * πυρώσει κρατούμενος * ὅθεν Ὀρέστην * τὸν ἀξιάγαστον * κλίνη σιδηρᾶ κελεύει τάχιστα * πυρακτωθῆναι, * ἐπιτεθῆναι, * ἐν ἣ προσκλίνας ἑαυτὸν * ἀνέδραμεν εἰς οὐρανοὺς, * σοῦ παρόντος, θεόφρον, * καὶ ὀρώντος, γενναίοφρον, * παμμάκαρ...

η'. Δεδεμένος φρουρᾶ, * θείας φωνῆς ἀκήκουσας * σὲ καλούσης, σοφὲ, * πρὸς οὐρανῶν σκηνώματα, * ὡς τετελεκότα * τὸν θεῖον ἀγῶνα * ὅθεν πλειόνως * τῷ θεῷ ἔρωτι * φλεχθεὶς τὴν καρδίαν σου, * πυρακτωθεῖσαν * ὑπῆλθες κάμινον, * τῷ Θεῷ τῶν ὄλων προσευζάμενος, * καὶ στεφηφόρος * ἀνεκομισθης * πρὸς ὃν ἐπόθησας Χριστὸν, * ἀγγελικῶν σε στρατειῶν * δεξαμένων, καὶ κρότους * ἐπὶ σοὶ ποιησαμένων, * παμμάκαρ...

θ'. Ἡ σεπτὴ σου, σοφὲ, * καὶ φωταυγῆς πανήγυρις * λαμπροτέρα ἡμῖν * ἡλίου ἀνατέταλκεν * καὶ τῶν σῶν συνάθλων, * φωτί-

norum. Quos ergo ut vidit rite consummatos, lætatus est felicissimus martyr...

6. Pateris intrepide, o mirabilis Eugeni, abscisionem tum linguæ Deum egregie pronunciantis, tum manuum sanctarum simul et crurum venerabilium; martyrūque inter choros cooptaris, in perpetuum exultans. Quem tu videns, Eustrati, hymnos pandis eucharisticos Deo nostro, certaminis arbitro, ac robur addenti suis heroibus, ad conculcandum truncem inimicum, post innumeros labores in hoc terrenæ carnis vasculo, felicissime...

7. Venustæ erant maxillæ tuæ, nobilissime, quæ stupenda Dei prodigia enarrabant coram omnibus iniquis. At non intellexit scelestus carnifex immani æstu superatus. Orestem igitur præclarissimum statim jubet ferreo lecto imponi, ut cumbatur; in quo se sternens martyr properavit ad cælos coram te, vir Deo plene, teque intuente, o magnanime, felicissime...

8. Carceris vinculis strictus, divinam audivisti vocem, te, o sapiens, invitantis cælorum ad tabernacula, quibus finis divino certamini impositus est. Unde universorum Deum deprecatus, dum vehementius ferventi in pectore divino flagras amore, in accensam conscendisti fornacem, votisque ad Deum universorum missis, et corona redimitus, evectus es ad eum quem ardebas Christum, excipientibus te angelicis agminibus, ac plausum tibi geminantibus, felicissime...

9. Augusta tua, o sapiens, solemnisque celebritas splendidior sole nobis orta est, quæ juncta tuorum sociorum festo, perfun-

6. προστίθεται T.

7. πυρακτωθήσει T pessime. — θεωροῦντος id.

8. τῷ Θεῷ τ. ὄλ. fere ut in 6, sed phrasi magis intricata.

9. μέγασι T. Eodem plane sensu quem supra

ad Orestem ex vita S. Sabæ junioris exposuimus. Id quod luculenter confirmat Gregorius Nazianzen. BB. t. I, 817, orat. XLIII, n. 62: τοῦ τοίνυν ἐρημικοῦ βίου καὶ τοῦ μιγάδος μαχομένων πρὸς ἀλλήλους τὰ πολλά, et paulo post οὐ πόρρω δὲ τῶν κοινωνικῶν καὶ μιγά-

ζουσα πάντων * τὰς διανοίας * καὶ τὰ φρο-
νήματα, * ἐν ἧ̄ δυσωποῦμέν σε * τοῖς
βασιλευσιν * ἡμῶν τὰ τρόπαια, * τοῖς ἀρ-
χιερεῦσι τὴν ὀρθότητα, * μονάζουσί τε *
καὶ τοῖς μιγάσιν * ὁμόνοιαν εἰρηνικὴν * αἰ-
τεῖν δοθῆναι ἐκ Θεοῦ, * καὶ τῷ σε ὑμνηκῶτι *
τῶν πταισμάτων ὄλων λύσιν, * παμμάκαρ
μάρτυς * Χριστοῦ Εὐστράτιε.

dit luce omnium cogitatus ac sensus : in qua
te rogamus ut imperatoribus victorias, rec-
tam pontificibus doctrinam, monachis et
cœnobitis in pace concordiam tribui impe-
tretes, simulque tuo melodo veniam dari
peccatorum, o felicissime Eustrati, Christi
martyr.

δων. Unde mirari subit hoc vocabulum penitus
exulare a nuperrimo Sophoclis lexico alioquin

locupletissimo; cui tamen abunde suppletur in
novo H. Stephani *Thesaurō* parisiensi.

VII.

DE S. GREGORIO THAUMATURGO.

α'... β'... γ'... δ'... [Ἰλφθης] * ταῖς αὐ-
τοῦ ἐντολαῖς * ἐπαγρυπνῶν, αἰοῖδιμε, * καὶ
πράξει τὴν κλησιν * ἐπικαλλωπίζων, * ζη-
τῶν τυχεῖν δὲ * θείας λαμπρότητος * οὐρά-
νιον μάχαιραν * χρυσὴν διό σοι * Χριστὸς
ἀπέστειλεν, * ἣν ἀπολαθῶν ὠράθης πύρι-
νος, * θεόφρον, στῦλος * καὶ κόσμος πάντων *
τῶν μοναστῶν, καὶ ἰατρὸς * τῶν ἀσθενῶν,
θαυματουργέ, * καὶ λιμὴν σωτηρίας * καὶ
φωστῆρ τῆς Ἐκκλησίας, * παμμάκαρ πάτερ, *
σοφῆ Γρηγόριε.

ε'. Φωτισμὸς ὁ Χριστὸς * καὶ ὁδηγός σοι
γέγονεν * ἐν ἡμέρᾳ σαφῶς * καὶ ἐν νυκτὶ,
πανόλβιε, * σκέπων σε ἐκ πάσης * δαιμόνων
κακίας * ἐντεῦθεν τούτων * ὄλα τὰ ἔνεδρα *
καὶ τὰ πανουργήματα, * ὥσπερ ἀράχνης *
ἔλυσας νήματα, * καὶ πρὸς οὐρανοὺς χαίρων
ἀνέδραμες, * ὠραῖσμένος, * πεποικιλμένος *
χρυσοειδέσιν ἀρεταῖς, * καὶ τῶν ὁσίων τοῖς
χυροῖς * προσετέθης ἀξίως, * τῶν ἀγγέλων
συμπολίτα, * παμμάκαρ...

1..2..3..4.. Visus es ejus mandatis invigi-
lans, o gloriose, gestisque adornans nomen,
et invenire anquirens divinam lucem; ideo
tibi Christus commisit cœlitus gladium auro
similem; quem adeptus, o vir Dei, flam-
meus visus es, columna factus et decus om-
nium monachorum, infirmorumque medi-
cus, o prodigiose, atque salutis perflugium
et fax Ecclesiæ, beatissime pater, o Gregori
sapiens.

5. Lux tibi duxque tuus Christus factus
est palam diu noctuque, te, fortunatissime,
protegens ab omni dæmonum nequitia;
unde omnes illorum insidias et technas, ut
arachnæ telas, dissolvisti, lætusque ad cœ-
los properasti, formosus, aurea virtutum
varietate decorus, neque immerito sancto-
rum choris insertus es, angelorum civitate
donatus, fortunatissime pater, o Gregori
sapiens.

VII. Ex taurin. f. 9 novum illud frustulum at-
tulit, cui desunt fere 4 trop. I, Ω, Σ, Η, nisi me
unica acrostichidis littera Φ superstes fefellerit.
Incidit fragmentum in mensem nov. juxta
diem 17, thaumaturgo sacrum.

4. πράξει τὴν κλησιν T, Gregorii nomen, cui al-
ludit ἐπαγρυπνῶν, textum facile restituit. Idem fere

in alio menæorum condakio legitur : τὴν κλησιν ἐξ
ἔργων κομισάμενος. Sed quid hæc codicis : οὐράνιον
μάχαιραν χρυσὴν? nisi fortasse melodus respiciat
ad scripturam sacram, τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος,
ὃ ἐστι βῆμα Θεοῦ (Eph. VI, 17), quod quidem Dei
verbum aurea interpretatione ornavisse eleganter
dicitur Gregorius, Origenis discipulus.

VIII.

DE SS. GERMANO ET EPIPHANIO.

- α'. *Ἱεράρχων τὴν θαυμαστὴν ξυνωρίδα
ἀνευφημήσωμεν, πιστοὶ, κατὰ χρέος,
σὺν Γερμανῶ τὸν ἔνδοξον Ἐπιφάνιον·
οὗτοι γὰρ κατέφλεξαν
τῶν ἀθέων τὰς γλώττας,
δόγματα σοφώτατα
διαθέμενοι πᾶσι
τοῖς ὀρθοδόξοις, μέλπουσιν αἰεὶ
τῆς εὐσεβείας
τὸ μέγα μυστήριον.*
- β'. *Ὡς ἱερέων καλλονὴν
καὶ δόξαν ὀρθοδόξων,
δυάδα τὴν ἁγίαν
τιμήσωμεν ἀξίως·
οὗτοι γὰρ ὤφθησαν ἡμῖν
πύργοι ἀσφαλείας
κατ' ἐχθρῶν τῶν ὀρατῶν
καὶ ἀοράτων, πάντοτε
τῆς πίστεως στῦλοι ἀκλόνητοι,
καὶ τῆς ἐκκλησίας
θεῖος κόσμος, ὃν φοροῦσα
ὀρθοτομεῖ,
εὐθύμως βοῶσα·
Εὐφράνθη ἐν ἐμοὶ
τὸ πνεῦμά μου ὄντως,
τὴν στολὴν μου ὥσπερ πρὶν
ἀπολαβούσῃ,
ἦν αἰρετικοὶ
διέρρηξαν, μὴ ὑμνοῦντες
τῆς εὐσεβείας
τὸ μέγα μυστήριον.*

1. *Mirabile par pontificum
justis tollamus plausibus, fideles,
et Germanum et gloriosum Epipha-
Ipsi enim combusserunt [nium].
impiorum linguas,
dogmata sanissima
proponentes cunctis
qui cum recta fide semper decantant
religionis
magnum mysterium.*
2. *Hos uti pontificum decus
et gloriam fidelium,
par sanctorum
merito honoremus :
nobis enim hi steterunt
turres securitatis,
visibiles adversus hostes
et invisibiles, semper
fidei columnæ immobiles,
et Ecclesiæ
divinum ornamentum, quorum ope
hæc recte dividit doctrinam,
alacriter clamans :
« Exultat in me
« vere spiritus meus,
« ut quæ tunicam
« resumpserim,
« quam hæretici
« dilacerabant, canere nolentes
« religionis
« magnum mysterium. »*

VIII. Extat in taurin. f. 130 binorum pontificum elogium, quos eadem die 12 maii Græcia concelebrat; duo trop. priora retinent editi libri, duo saltem alia ævum abstulit. Modulus est toni IV ὁ ὑψωθείς, dein τῇ Γαλιλαίᾳ, ut apud Roman. p. 77.

1. Ἱεράρχων sic fert ipse cod. postulatque

rhythmus pro Ἱεραρχῶν edd. — etiam rhythmus suaderet ξυν. τὴν θ. — ξυδοξον sic T, ubi edd. θεῖον contra metrum.

2. τῶν νοητῶν καὶ ἀορ. T male. — mox δὲ apposite inserit T.

γ'. Σ... δ'. Ἡ τῶν Κυπρίων πόλις νῦν *
 εὐφραίνεται ὡς πλοῦτον * πολύτιμον ὀρῶσα *
 τὸν τάφον καὶ τὸ σῶμα * Ἐπιφανίου τοῦ
 σοφοῦ, * ταύτη δὲ συγχαίρει * ἀγαλλομένη
 φαιδρῶς * ἡ πάντων βασιλεύουσα, * τῷ θρόνῳ
 κοσμουμένη περιφανῶς * Γερμανοῦ τοῦ θείου, *
 καὶ ταῖς τούτου ἰκεσίαις * τροπουμένη * αἰ-
 ρέσεις ἀπάσας * διὸ χαρμονικῶς * νῦν συν-
 εορτάζει * ἀμφοτέρων τὴν σεμνὴν * μνήμην,
 καὶ σέβει * τούτων τὰς μορφάς * ὑμνήσαι
 ἀκαταπαύστως * πᾶσι παρέχειν * τὸ μέγα
 μυστήριον.

3... 4. Nunc Cypriorum civitas lætatur,
 suos uti thesauros contemplata sacrum se-
 pulcrum et corpus sapientis Epiphanii. Cui
 simul congauDET splendide exultans urbs
 omnium regina, throno divini Germani glo-
 riose decorata, ejusque suffragiis omnes
 debellans hæreses : ideo ovans gestit nunc
 amborum celebrare augustam memoriam,
 et eorum imagines deprecatur, ut omnibus
 concedant indefesso cantu magnum cele-
 brare mysterium.

4. Ταύτη δὲ, respectu ad Salamin Cypriorum. — ταῦτα δὲ T inepte. — νῦν add. — καὶ σέβειν T.

IX.

DE S. THECLA.

α'. Ὡς ἀπαρχὴ ὑπάρχουσα
 μαρτύρων, Θέκλα ἐνδοξε,
 ἡ οἰκουμένη γεραίρει σοὶ σήμερον
 τὴν παναγίαν μνήμην σου,
 καὶ πιστῶς εὐορτάζει
 τοὺς ἀγῶνάς σου πόθῳ·
 τὸ πῦρ, τὰς μάστιγας
 καὶ ταύρων πρόσθεσιν
 διὰ τὸν σὸν νυμφίον ὑπέμεινας,
 ὡς πρωτόαθλος.

β'. Ἐορτῆς σεβασμίας ἡ ἔλλαμψις
 ὑπερλάμπει φαιδρῶς ὑπὲρ ἥλιον,
 μαρμαρυγὰς φωτὸς ἀπαστράπτουσα,
 τοῖς πιστοῖς ὀφθαλμοῖς ἐνοπτρίζεται·
 διὸ ἀγγέλοις συγχορεύοντες,
 τῷ σωτῆρι Θεῷ ἀλαλάζωμεν·
 Ἐμεγάλυνας, σωτῆρ, τὰ ἐλέη σου,
 δωρησάμενος δῶρημα τέλειον τῷ λαῷ,
 τὴν πρωτόαθλον.

1. Ut quæ primitiæ fuisti
 martyrum virginum, gloriosa Thecla,
 hodie orbis concelebrat
 tuam sanctissimam memoriam,
 fidelique festo recolit
 tuos cum amore labores;
 ignem, flagella,
 ac taurorum incursus
 pro sponso tuo sustinuisti,
 ut protagonista.

2. Venerandæ festivitatis splendor
 sole clarior superemicat ;
 qui ut fulgura, lucis radios vibrans,
 fidelium oculos perstringit : [tes].
 unde cum angelorum choris exultan-
 Deo salvatori clamemus : [tuas],
 « Magnificasti, salvator, miserationes
 « dum plebi largitus es insigne donum,
 « illam protomartyrem. »

IX. Ex unico mosquensif. 19, inter laceras aut
 evanidas paginas eripuimus hoc Josephi munusculum
 Theclæ virginum protomartyri dicatum, sub
 opportuno hirmo ὡς ἀπαρχὰς, prout habet Roma-
 nus p. 165.

1. Melodus iterum simili sono ludit ab initio ut

in II, 1. — ὦ ἀπαρχὴ M. — σου σῆμ. M. — παν. κοίμη-
 σιγ pal. 288. — ἀγ. ἐκ πόθου P. — τ. πρόσδησιν P.

2. A Romano melodus transit ad Anastasium
 sive ad hirmum αὐτὸς ὁ μόνος; consentiunt in hoc
 edd. quibus aliud præmium præfixum sub eod.
 modulo, in XXIV sept. — μαρμ. γὰρ edd. —

γ'. Ἴδου δὴ τῶν ἀγγέλων τὰ τάγματα *
 ἀοράτως ἡμῖν συναγάλλεται * παρθενίας γὰρ
 ὄντως ὑπόθεσις, * ὑπὲρ δὲ τοῦ Χριστοῦ καὶ
 ἡ ἀθλησις, * ἀποστολῆς δὲ τὸ ἀξίωμα *
 νυμφευθεῖσα τῷ Χριστῷ τῷ σωτῆρι, * τῶν
 εἰδώλων τὴν πλάνην ἐλάσασα, * καὶ δι-
 δάξασα σέβειν εὐσεβῶς Χριστὸν, * ὡς πρ.

δ'. Σὲ, παρθένε, ὑμνεῖν οὐ παυόμεθα, *
 γρεωστοῦμεν γὰρ σοὶ καὶ τὰ μέγιστα * διὰ
 σοῦ τοῦ ἐνθέου κηρύγματος * ἠξιώθημεν πάν-
 τες γεραίροντες * διὸ εἰσῆλθες εἰς τὸν ἔμ-
 φρονα * ἀμπελῶνα καμῖν τὴν ἡμέραν, * καὶ
 ἀνάψαι φαιδρῶς τὴν λαμπάδα σου * ὑπαν-
 τήσασα τῷ νυμφοστόλῳ Χριστῷ, * ὡς πρ.

ἐνοπτηξεσθαι apogr. mosq. — συγγορεύεται edd.
 mox immania post ἀλαδέξ. intrudunt : πάντες
 βῶοντες αὐτῷ. — V. penult. abundat.

3. συναγάλλετε M. — τῷ additur ante Χριστῷ. —

3. Ecce, angelorum agmina invisibili
 concursu nobis collaetantur; virginitatis
 enim hoc exemplar est, et pro Christo
 etiam est hoc certamen, apostolicum illud
 decus, quo divino nupta salvatori, idolorum
 mendacia subvertit, atque docuit adorare
 Christum, illa protomartyr...

4. Te, virgo, hymnis dicimus perpetuis;
 tibi enim debemus quam maxima bona, tuo
 enim praeconio omnes nobilitamur super-
 bientes; nam in spiritualem introisti vi-
 neam, per diem ut labores, et accendas
 luculentam lampadem, obviam itura Christo
 sponsarum duci, uti protomartyr.

Eo loci rhythmus mutari solet. — εὐσ. τῷ Χρι-
 στῷ M.

4. f. πᾶσαν ἡμέραν. Caeterum plena acrostichis,
 nedum sit Ἰωσήφ, fortasse pergit εἰς Θέξαν.

X.

DE IMMACULATO B. V. CONCEPTU.

α'. Ἐορτάζει σήμερον
 ἡ οἰκουμένη
 τὴν τῆς Ἄννης σύλληψιν
 γεγενημένην ἐν Θεῷ·
 καὶ γὰρ αὐτὴ ἀπεκύησε
 τὴν ὑπὲρ λόγον
 τὸν Λόγον κυήσασαν.

β'. Ἰωαχεὶμ ὁ θαυμαστός
 καὶ Ἄννα ἡ θεόφρων,
 ἀμφότεροι βιοῦντες
 ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ
 κατὰ τὸν νόμον Μωϋσῆ,
 ἄγονοι ὑπῆρχον,
 καὶ ἐδέοντο Θεοῦ
 ἐν ὄλῃ ψυχῇ λέγοντες·

1. Festa hac die celebrat
 orbis universus
 conceptum Annæ
 in Deo peractum :
 ipsa enim eam peperit
 quæ modo verba superante,
 Verbum concepit.

2. Joachim ille stupendus
 et Anna divina,
 ambo viventes
 in omni pietate
 juxta legem Moysis,
 sine semine erant,
 et Deum exorabant
 tota ex anima dicentes :

X. Ex taurin. fol. 28, juxta tertium Romani
 hirmum p. 16 : Ἐπεράνης σήμερον et τῆ Γαλιλαία,
 toni IV. Trop. 1, 2, 4 extant in *Hymnol. de
 imm. Deip.* BB. p. 157-159, omisso celeberrimi
Hymnographi nomine.

1. ἐκ θεοῦ vat. 1531, al. τῷ θεῷ.

2. V. 10 heptasyll. abundat, sed maneat in-
 tactus quamvis in sex trop. facile ad hexasyll.
 reduci possit. — ὑπεράγαθε, παροχέως ὑπάρχων BB.
 — προσάξωμεν T. — ὄδοι ἱερ. T.

Κύριε Σαβαώθ ὑπεράγιε,
 πάντων ἡ προσδοκία,
 ἀπαιδίας ἐπωδύνου
 τὸ ὄνειδος
 οἶδας καὶ τὴν λύπην·
 παράσχου οὖν ἡμῖν
 καρπὸν ἐκ κοιλίας,
 καὶ προσάξομεν αὐτὸν
 ἐν τῷ ναῷ σου
 δῶρον ἱερὸν
 καὶ προσφορὰν πληρεστάτην,
 τὴν ὑπὲρ λόγον
 τὸν Λόγον κυήσασαν.

« Domine Sabaoth sanctissime,
 « omnium expectatio,
 « sterilitatis luctuosæ
 « opprobrium
 « nosti et mærorem :
 « concede igitur nobis
 « fructum ex utero,
 « et eum offeremus
 « in templo tuo,
 « sacrum in donum
 « et libamen uberrimum :
 « ipsam quæ more verbum superante,
 « Verbum concepit. »

γ'. Ὡς οὖν προσηύχοντο ὁμοῦ * Ἰωαχεὶμ
 καὶ Ἄννα, * βουλόμενοι πλεόνως * τὴν δέη-
 σιν προσάξει * τῷ χορηγῷ τῶν ἀγαθῶν *
 εἰς περισσοτέραν * κακοπάθειαν, χωρεῖν *
 εὐθύς διενοήθησαν· * ὁ μὲν γὰρ πρὸς τὸ ὄρος
 ἀνέρχεται, * ὥσπερ ὁ νομοθέτης· * ἡ δὲ ἔνδον
 παραδείσου * εἰσέρχεται, * θρήνους ἐπὶ θρή-
 νους * συνάπτουσα θερμῶς, * καὶ ὄδυρο-
 μένη * καὶ βοῶσα ἐκτενῶς· * Ὡ πανοικτίρ-
 μον, * ἄκουσον καὶ δὸς * κάμοι τῇ δούλῃ
 σου τέκνον, * τὴν ὑπὲρ λόγον...

δ'. Σὺ ὁ τῇ Σάρρα δούς ποτε * ἐν γήρα
 βαθυτάτῳ * τῇ σῆ ἐπιστασίᾳ * καὶ τῇ ἐπαγ-
 γελίᾳ * υἱὸν τὸν μέγαν Ἰσαάκ· * σὺ ὁ δια-
 νοίξας * τὴν στείρουσαν νηδὺν * τῆς Ἄννης,
 παντοδύναμε, * μητρὸς τοῦ Σαμουὴλ τοῦ
 προφήτου σου, * σὲ νῦν ἐπικαλοῦμαι· * πλή-
 ρωσόν μου τὰς αἰτήσεις, * καὶ δέξαι μου *
 τὰς οἰκτρὰς δεήσεις, * ἐβόα ἐν κλαυθμῷ *
 ἡ σώφρων καὶ στείρα, * καὶ ἐπήκουσεν αὐ-
 τῆς * ὁ εὐεργέτης, * ὄθεν ἐν χαρᾷ * συνέ-
 λαβε τὴν Παρθένον, * τὴν ὑπὲρ λόγον...

ε'. Ἦνίκα ταύτας ἐκτενῶς * προσῆγε τὰς
 δεήσεις, * ἐώρακεν ἐξ ὕψους * ἡ Ἄννα κατελ-
 θόντα * ἄγγελον λέγοντα αὐτῇ· * Παῦσαι
 τοῦ δακρύειν, * καὶ ἀνάλαβε χαρὰν, * συλ-
 λήψῃ γὰρ, φιλόσεμνε, * καὶ εὐτεκνος ὀφθήσῃ

3. Totum cf. cum Georgio.

4. ἐν γέρει T. — καὶ ἐν ἐπ. BB. — καὶ νῦν ἐπιδῶν
 ἐπ' ἐμέ, πλ. BB. — iid. om. οἰκτρὰς.

3. Ubi ergo insimul oravere Joachim et
 Anna, cum vellent amplius proferre preces
 ad largitorem honorum in abundantiori
 mœstitia, secedere statim statuerunt; ille
 quidem in montem ascendit, ut legislator;
 hæc vero interiorem hortum petit, gemitus
 super gemitus ardentem congeminans, et la-
 mentabunda et clamans vehementer: « O
 « clementissime, exaudi, et da mihi quoque
 « tuæ famulæ infantem, eam quæ ultra
 « omne verbum...

4. « Tu qui Saræ olim, in senectute se-
 « rissima, ex tuo præsidio et promissione
 « tua, dedisti filium magnum Isaac, tu qui
 « aperuisti, omnipotens, sterilem vulvam
 « Annæ, matris prophetæ tui Samuelis,
 « te nunc invoco, adimple mea vota, et
 « accipe flebiles preces.» Sic clamabat cum
 singultu casta illa et sterilis, et eam exaudi-
 vit munificus Deus, unde in gaudio rece-
 pit Virginem, quæ præter omne verbum,
 Verbum concepit.

5. Quum instanter Anna protulisset has
 preces, vidit ab alto delapsus angelum, di-
 centem ei: « Desine a fletu, et assume
 « lætitiā. Concipies enim, dilecta vene-
 « randa, et filiorum ferax cerneris quæ im-

5. καὶ εἰσῆκουσεν T. mox 2 vers. exciderunt. —
 Φιλόσεμνε, vox nova, an corrupta, pro θεόσεμνε?

ἡ ἄτεκνος· * ἤγγικε γὰρ εἰς ὠτα * τοῦ
Κυρίου ἡ βοή σου, * εἰσήκουσε * νῦν τοῦ
στεναγμαῦ σου * * * καὶ
πιστώθητι ἑμοῖς * λόγοις οἷς λέγω· * ἔξεις
ἐν γαστρὶ, * καὶ τέξεις κόρην ἀγίαν, * τὴν
ὑπὲρ λόγον...

ς'. Φαίνεται καὶ Ἰωαχειμ * ἐν ὄρει τῷ
δικαίῳ * ὁ ἄγγελος, καὶ τούτῳ * χαρᾶς ἀπο-
κομίζει * λόγους, φθεγγόμενος αὐτῷ· * Κά-
τελθε ἐν τάχει * πρὸς τὴν σύζυγον τὴν
σὴν· * ἠκούσθη σου ἡ δέησις· * Ὑπάρχοντες
ἀμφοτέροι δίκαιοι, * μίαν τὴν ἰκεσίαν * τῷ
δεσπότη τῶν ἀπάντων * προσήξατε· * ἐπι-
ζητουμένης * ἐμπλήσθητε χαρᾶς, * ὅτι τὴν
αἰτίαν * τῆς χαρᾶς τῶν γηγενῶν, * καὶ ἀναι-
ρέτην * λύπης πονηρᾶς, * γεννήσετε παρ' ἑλ-
πίδα, * τὴν ὑπὲρ λόγον * τὸν Λόγον κυή-
σουσιν.

δ. f. initio φανοῦται, ob tonum.— ἐπιζητουμένην T.

« prolis eras. Accessit enim in aures Domini
« clamor tuus, et nunc tuum exaudivit eju-
« latum,... et crede meis verbis quæ tibi
« dico : In utero habebis, et paries puellam
« sanctam, quæ super omne verbum... »

6. Apparuit et justo Joachim angelus in
monte, eique lætitiæ impertivit nuntios, di-
cens illi : « Sine mora descende ad conju-
« gem tuam : oratio tua exaudita est. Ambo
« cum justi essetis, unam eamdem suppli-
« cationem obtulistis Domino omnium re-
« rum. Implemini optato gaudio, quia cau-
« sam lætitiæ mortalium, unde delebitur
« improbus luctus, genituri estis contra
« spem, ipsam quæ super omne verbum
« Verbum concipiet. »

XI.

DE EPIPHANIA.

α'. Ἰδὼν σε ἐργόμενον,
Χριστὲ, πρὸς αὐτὸν ὁ Πρόδρομος,
καὶ βαπτισθῆναι αἰτούμενον,
τρόμφῳ ἐβόησε·
Τί μοι ἐπιτάσσεις
τὰ ὑπὲρ τὴν δύναμιν
τελεῖν, ὦ παντοδύναμε;
.
Πῶς χειραπτάσω σε,
τὸν χειρὶ πάντα κατέχοντα;
σὺ μὲ μᾶλλον βάπτισον τὸν δούλόν σου.

β'. Ὡφθην ὄλως ἄνθρωπος· * ἰδοὺ προσ-
ιτός σοι γέγονα, * ὁ κατὰ φύσιν ἀπρόσιτος· *
θέλων ἐπτύχευσά, * πλούσιος ὑπάρχων, *

1. Te ut vidit, o Christe,
Præcursor ad se venientem,
petentemque baptismum,
trepidans exclamavit :
« Cur mihi imperas
« quæ excedunt vires
« exequi, o potentissime?
.
« Quomodo manu te tangam,
« qui manu omnia continēs?
« Immo tu me baptiza servum tuum.

2. — « Videor omnino homo : ideo obvius
« tibi fio, qui natura sum inaccessible ; sponte
« mendicus sum, quamvis dives, ut pau-

XI. Ex vatic. reg. II, 28, f. 20, toni 1 πρὸς τὸ
Πανευφήμων. Quæ uti et sequentia potius ad sti-
chera pertinent quam ad condakia, quorum ta-

men locum implere quandoque videntur.

1. Post παντοδύν. aliquid excidit.

2. πλουτήσω V.

ὅπως τοὺς πτωγεύσαντας * πλουτίσω ἀφθαρ-
σίαν καὶ λύτρωσιν. * Πρόσελθε, βάπτισον *
τὸν φθορᾶ μὴ ὑποκείμενον, * καὶ τὸν κόσμον
φθορᾶς ἐξαιρούμενον.

γ'. Συνέχομαι πάντοθεν, * καὶ τί δρᾶσαι
οὐκ ἐπίσταμαι, * φησὶν τῷ κτίστῃ ὁ Πρόδρο-
μος. * χειμάρρους πέφυκας * τῆς τρυφῆς,
αἰκτίρμον. * πῶς οὖν σε ποτάμια * εἰσδύντα
ὑποδέχονται ρεύματα, * ἐποχετεύοντα * σω-
τηρίαν τοῖς τιμῶσί σου * τὴν ἁγίαν, Λόγε,
ἐπιφάνειαν;

δ'. Η... ε'. Φρίττω σου τὴν ἔλευσιν, *
Χριστὲ, ὁμοῦ τῇ προστάξει σου * οὐχὶ ἀν-
τείπω ὁ δοῦλός σου. * ἰδοὺ τὴν χειρὰ μου *
ἐπεκτείνω φόβῳ. * βλέπω γὰρ τὸ ἅγιον *
ὑψόθεν κατελθὸν Πνεῦμα, δέσποτα, * σοῦ τὸ
ἀμώμητον * καὶ Πατρὸς ἀνάργου σύνθρο-
νον, * μαρτυροῦντος σαρκὶ βαπτιζόμενον.

« peribus dem opes immortalitatis et liber-
« tatis. Perge, tinge eum qui sordes non
« patitur, et mundo tollit immunditias. »

3. — « Coarctor undique, nec scio quid
« agam, ait creatori Prodromus. Torrens es
« voluptatis, o misericors : te ergo quo-
« modo excipient rivuli fluviorum, si huc
« ingrederis? et derivaveris salutem pro om-
« nibus celebrantibus, o Verbum, tuam
« Epiphaniam? »

4... 5. — « Horreo ad accessum tuum, o
« Christe ; attamen tuo præcepto haud
« contradicam, tuus ego famulus : ecce
« manum meam extendo cum tremore.
« Aspicio namque desuper delapsum Spiri-
« tum tuum, o Domine, sacrum, immacu-
« latum, in eodem throno sedentem cum
« æterno Patre, qui testatur te esse in carne
« baptizatum. »

3. Post hæc, piget excidisse alterum Christi
eloquium sub litt. H.

5. οὐκ ἀντίπω. V.

SS. COSMAS, JOSEPHUS ET THEOPHANES.

I.

ΜΕΘΕΟΡΤΙΑ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ ΑΙΔΕΙ Ο ΙΩΣΗΦ.

? Ante festum Luminum Josephus hymnum canit.

α'. Μόνος καθαρός
καὶ ἀμόλυντος ὑπάρχων,
θέλων μολυσμοῦ
τοὺς βροτοὺς ἀποκαθᾶραι,
γυμνὸς ἐπέβης ρεῖθροις
ποταμοῦ, πολυέλεε,
ἄνωθεν Πατρός σου μαρτυροῦντος
Υἱὸν συνάναρχον, οἰκτίρμων,
τοῖς κραυγάζουσι·
Εὐλόγημένος ὁ φανεῖς
Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

1. Tu qui solus mundus es,
omnisque labis expers,
volens a sordibus
repurpare mortales,
nudus descendisti in fluminis
æquora, o multum misericors,
dum cœlitus Pater tuus testatur
te Filium coæternum, o clemens,
tibi clamantibus :
« Benedictus qui manifestaris
« Deus noster, gloria tibi ! »

β'. Ἐν ἀλαλαγμῷ * καὶ καρδίας διαθέσει *
τὸν Ἐμμανουὴλ * ἀνομνήσωμεν δεσπότην, *
τεχθέντα ἐκ Παρθένου, * καὶ δι' ὕδατος σβέ-

2. Voce læta et corde alacri, hymnos dicamus Emmanueli Domino, ex Virgine nato, qui per undam extinxit peccati incendia, fa-

1. Ecce iterum αἱ ἀγγελικαὶ, ut superius præmonui, quæ tum inter Epiphaniæ lumina, tum in Hyrapante, non renovant, sed prosequuntur natalia Christi, continua celebritate. Cur vero simul proferantur tres melodi, causa sunt promiscua singulorum opera, quæ sive in editis, sive in mss. libris ita inter se miscentur, ut ea discernere nullo labore valuerim. Tres simul adesse acrostichide confirmatur, sed quantumvis perspicuum sit nomen inscriptum, haud minus clarum est plura e sede propria in alienam migravisse. Quin vel a Romano non semel, neque pauca repetenda sunt, quæ quidem prius haud certo jure eidem esse ascripta, sponte confessus sum. Tres igitur prodeant : ut vero Romanus τῶν κοντακίων, sic τῶν

κανόνων princeps inter melodos Cosmas habendus est. Tum etiam dignus est Theophanes qui Josepho hymnographo comes asciscatur. Quæ passim in menæis extant, cum longum esset ea repetere, notisque justis declarare, eorum satis habui prolixam seriem in brevi indiculo retexere.

1. Intacta edd. omnes libri mihi reliquere hæc Josephi μεθεόρτια, quæ accepi ex vat. reg. II, 46, f. 2, sqq.

1. Omnia rhythmō Romani in XXIX, p. 222, plane consentanea sunt.

2. τοὺς τὰς ἀμαρτίας παραδόξως V, quæ ultima vobis e margine temere huc irrepserit. Poteris etiam παραθήσεις emendare.

σαντα * τὰς τῆς ἀμαρτίας πυριάσεις, * καὶ φωτισμὸν ἑμὴν διδόντα * τοῖς κραυγάζουσιν. *
Εὐλογημένος...

γ'. Θέλων τὴν ἡμῶν * σωτηρίαν ἐκτελέσαι, * σωτῆρ, δουλικῇ * καθυπέκλινας παλάμη * τὴν σὴν ἁγίαν κάραν, * ταπεινούμενος, δέσποτα, * ὅπως τοὺς δεινῶς ταπεινωθέντας * μειζόνως πάλιν ἀνυψώσης, * πρὸς σὲ μέλποντας. * Εὐλογημένος...

δ'. Ἐβλεψε ποτὲ * ποταμοῦ σε ρεῖθρον, Λόγε, * βλέμματι τῷ σῷ * τὸν ξηραίνοντα ἀβύσσους, * καὶ ἀνεστράφη φέβω * ἀπὸ γῆς, ἀνυψῶν ἡμᾶς * πρὸς τοὺς οὐρανοὺς τῇ σῇ βαπτίσει. * ὑμολογοῦμέν σου τὸ κράτος, * Χριστέ, κράζοντες. * Εὐλογημένος...

ε'. Ὄρη καὶ βουνοὶ * καὶ κοιλάδες καὶ πεδία, * θάλασσαί, πηγαί, * ποταμοὶ καὶ πᾶσα φύσις, * δοξάσατε τὸν μόνον * ἁγίασαντα Κύριον * πάντας τῇ αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ, * δι' εὐσπλαγχνίας μέγαν πλοῦτον, * καὶ κραυγάζετε. * Εὐλογημένος...

ς'. Ρεῖθροις ποταμοῦ * ἐπιβὰς σωματοφόρως * ἔστησας, Χριστέ, * τῆς κακίας τὰς ἐκβλύσεις, * λουτρὸν δὲ ἀφθαρσίας * τοῖς βροτοῖς ἐκαινούργησας, * καὶ πηγὴν σαφῶς ἀθανασίας, * ὅθεν ὑμνοῦμεν ἀσιγήτως, * σωβῆρ, κράζοντες. * Εὐλογημένος...

ζ'. Τέλος ἐπιθεῖς * ταῖς ἁγίαις προφητείαις * πᾶσάν τε πληρῶν, * Ἰησοῦ, δικαιοσύνην, * ἤλθες πρὸς Ἰωάννην, * καὶ τὴν κάραν υπέκλινας, * ἧ κλίνει πᾶν γόνυ οὐρανίων * καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων * τῶν βοώντων σοι. * Εὐλογημένος...

η'. Ἰστασο γυμνός * ἐν τοῖς ρεῖθροις Ἰορδάνου, * ὁ τὸν οὐρανὸν * ἐπενδύων ταῖς νεφέλαις, * ὁ ὕδασι στεγάζων * ὑπερῶα, φιλάν-

cemque nobis præstitit clamantibus : Benedictus...

3. Tu perficiendæ nostræ salutis cupidus, salvator, sub servili manu inclinasti tuum sacrum verticem, te humilians, o Domine, ut misere depressos rursus ac melius in altum erigas, ad te clamantes : Benedictus...

4. Vidit te quondam fluvii æquor, o Verbum, cujus aspectu exsiccantur abyssi, et retro a terra recessit pavens, dum nos baptismo tuo tollit ad cælos. Tuam celebramus potentiam, o Christe, clamantes : Benedictus...

5. Montes et colles et valles et campi, maria, fontes, flumina, cunctaque creatura, gloriam dicite Domino, qui solus omnes sanctificat in sua Epiphania, propter suæ benignitatis immensas opes, et clamate : Benedictus...

6. Ad fluminis undas descendens corpore tenus, sistere fecisti, o Christe, sceleris inundationes, novumque palam dedisti mortalibus lavacrum et fontem incorruptibilitatis; unde hymnos damus taceri nescios, o salvator, clamantes : Benedictus...

7. Finem sacris imponens oraculis, omnemque implens justitiam, adivisti Joannem, et caput inclinasti, cui genu quoddamque flectitur cælestium et terrestrium et infernorum, tibi clamantium : Benedictus ..

8. Stetisti nudus in fluctibus Jordanis, qui cælum obtegis nubibus, qui undis superiora tegis, o clemens; interea Pater tes-

3. μεῖζων ὡς πάλιν ἀνυψώσας πρὸς ὃν V, triplici vulnere.

4. ἀνυψῶν refer ad Jordanem, nec magis mirare quam in hac prisca ejusdem officii ὑπακοῇ : Καὶ Ἰορδάνης κάτω βέων ἐστράφη, πρὸς οὐρανὸν ἀνυψῶν ἡμᾶς.

5. Cumulata nomina, more Josephi, cum ampla periodo. — τῆς αὐτοῦ V. — κραυγάζετε V.

V.

6. Tam baptismum olim collatum quam solemnem apud Græcos aquæ benedictionem in Theophania melodus respicit.

7. Mel. pro melodia : προσῆλθες Ἰωάννη. — Cf. Phil. II, 10, ex quibus καὶ bis abundat, nisi legas καὶ χθονίων, quod f. melodo placuit, ut οὐραν. pro Pauli ἐπουρανίων.

8. ὑπερῶα, ut ps. CIII, 3.

26

θρωπε, * ἄνωθεν Πατρός σοι μαρτυροῦντος, *
καὶ θείου Πνεύματος δεικνύντος * τοῖς κραυ-
γάζουσιν · * Εὐλογημένος...

θ'. Αἱ τῶν οὐρανῶν * κατεπλάγησαν δυ-
νάμεις, * πῶς ὁ τῷ Πατρὶ * συννοούμενος
ἀφράστως, * ἐν ρείθροις Ἰορδάνου * μετὰ πάν-
των ἀφίκετο * ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθῆναι, *
εἰς φωτισμὸν τῶν μελωδούντων * αὐτῷ πάν-
τοτε · * Εὐλογημένος...

ι'. Τὸν ἐξ οὐρανοῦ * ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς
Παρθένου, * ὡσπερ ὑέτον, * καταβάντα ἀπορ-
ρήτως, * ἰδόντα βαπτισθέντα * Ἰορδάνου
τοῖς ὕδασι, * τάγματα τῶν θείων ἀσωμά-
των * θαμβητικῶς αὐτὸν ἀνύμνου * καὶ
ἐκραύγαζεν · * Εὐλογημένος...

ια'. Ὡφθη ἡ πηγή * τῆς ζωῆς ἐν Ἰορ-
δάνῃ, * γύμνωσιν Ἀδάμ * ἐπενδύων ἀπορρή-
τως * περιβολῆν ὑδάτων, * καὶ βυθίζων τὸν
δράκοντα * καὶ τὰς τῶν δαιμόνων μυριά-
δας · * αἰνεσιν τούτῳ νῦν συμφώνως * ἀνα-
μέλψωμεν · * Εὐλογημένος...

ιβ'. Νάματα ποτὲ * ἀτεκνοῦντα Ἐλυ-
σαῖος * εὐτεκνα ποιεῖ * τοῖς ἄλσιν, ὑποση-
μαίνων * τῆς θείας κολυμβήθρας * εὐτεκνίαν
ἐν χάριτι, * ἣν ὁ βαπτισθεὶς τε καὶ δεσπό-
της * ἐναπειργάσατο πλουσίως, * πρὸς ὃν
κράζωμεν · * Εὐλογημένος...

ιγ'. Φάραγξ δυσμενῶν * τεταπεινῶται εἰς
τέλος, * σοῦ, Λόγε Θεοῦ, * ταπεινῶς ὑπο-
κλιθέντος * πλάμη τοῦ Προδρόμου, * καὶ τὰ
ῥεῖθρα τελέσαντος * πῦρ καθαρτικὸν ἀμαρτη-
μάτων, * ὅθεν σε φόβῳ ἀνυμνοῦμεν, * Χριστέ,
κράζοντες · * Εὐλογημένος...

ιδ'. Ὡφθη διελὼν * Μωϋσῆς ὕδωρ θαλάσ-
σης, * καὶ διαγαγὼν * τὸν λαὸν ποδὶ ἀβρό-
χῳ · * τὴν χάριν ἐδήλου * τοῦ ἁγίου βα-
πτίσματος, * τὴν ἐν Ἰορδάνῃ γενομένην *
ὑπὸ τοῦ πάντων εὐεργέτου, * πρὸς ὃν κρά-
ζωμεν · * Εὐλογημένος...

ιε'. Τὴν τῶν ἐθνικῶν * ἐκκαθαίρων πάλαι

9. συννοούμενος nota pro ὁμοούσιος.

10. Neque fugiat θαμβητικῶς pro θαμβητῶς. —
αὐτοῦ ἄν. V.

11. τοῦτο νῦν V.

timonium tibi perhibet desuper, divinusque
Spiritus te ostendit clamantibus : Benedi-
ctus...

9. Cælorum obstupere virtutes, unde-
nam ille qui cum Patre consentiens est inef-
fabiliter, in fluctibus Jordanis se omnibus
adjunxerit a Joanne baptizandum ad illumi-
nandum eos qui illi semper modulantur :
Benedictus...

10. Illum e cælo delapsum, ut imbrem,
in uterum Virginis occulta via, cum vide-
rent agmina cælestium spirituum mersum
in undas Jordanis, attonita voce laudabant
eum et clamabant : Benedictus...

11. Fons vitæ in Jordane visus est, miram
nudo Adamo chlamydem undarum resti-
tuens, et in imum dejiciens draconem dæ-
monumque myriades; canticis nunc una-
nimisque vocibus celebremus eum : Bene-
dictus...

12. Eliseus olim steriles undas fecit fe-
cundas, misso sale, significans divinæ pis-
cinæ ubertatem in gratia, quam hic jam
baptizatus et Dominus copiosam in ea infu-
dit; ipsi clamemus : Benedictus...

13. Vorago damnatorum usque in finem
depressa est, quando humiliter, o Verbum
Dei, submissus es dexteræ Præcursoris, et
fluctus mutavisti in ignem peccata repur-
gantem; unde cum metu canimus te,
Christe, clamantes : Benedictus...

14. Visus est Moyses maris undas divi-
dens, trajiciensque populum siccis pedi-
bus : gratiam enim ostendit sacri baptismatis
in Jordane peractam ab omnium bene-
factore, cui clamemus : Benedictus...

15. Olim infidelium sanans ægritudinem,

12. κολυμβ. ἀτεκνίαν V, subversa egregia sen-
tentia. Cf. IV Reg. II, 10.

13. δυσμενῶν poetice placet Josepho pro δαιμό-
νων. — ὅταν σε V.

νόσον, ὁ Ἐλισσαῖος * καταδύσει Ἰορδάνου * ἐσήμανε τὴν χάριν * τοῦ βαπτίσματος πόρρωθεν, * ἦν ὁ παντουργὸς ἐν ποταμίῳ * ρεῖθροις εἰργάσατο βουλήσει, * πρὸς ὃν εἴπωμεν * Εὐλογημένος...

ισ'. Ὁ προφητικῆς * Ἡλιοῦ χάριτος πληρῆς, * πάλαι μηλωτῆ * διελὼν τὸν Ἰορδάνην, * τὴν ἐκ τῆς ἁμαρτίας * προεδήλου διάβασιν * πρὸς τὴν σωτηρίου εὐσπλαγγνίαν * τοῦ βαπτισθέντος ζωοδάτου * λαοὶ, εἴπωμεν * Εὐλογημένος...

ιζ'. Νιξ ἢ πονηρὰ * τῆς κακίας διελύθη * φῶς γὰρ ἐκ φωτός * ὁ δεσπότης ἐπεφάνη, * φωτίζων τὰς καρδίας * τῶν ἀνθρώπων ἐν χάριτι, * διὰ βαπτισμοῦ υἱοθεσίας * αὐτῷ συμφώνως μελωδούντες, * λαοὶ, εἴπωμεν * Εὐλογημένος ὁ φανείς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

ιη. Ἄνω στρατιαὶ * τῶν ἀγγέλων οὐ τοιμῶσιν * βλέπειν σε, Χριστέ, * τὸν ἀπρόσιτον τῆ φύσει, * καὶ κἄτω εὐπροσίτως * διὰ ἔλεον ἀμετρον, * Λόγε, γεγονώς, συνανεστράφη * βροτοῖς, καὶ βάπτισμα ἐδέξω * διὸ κράζωμεν * Εὐλογημένος...

ιθ'. Δείκνυσι Πατὴρ, * ὡς δακτύλω, θεῖω φθόγγῳ * τὸν Μονογενῆ * βαπτιζόμενον, καὶ Πνεῦμα, * περιστρεῶς ἐν εἶδει, * ἐπ' αὐτῷ ἀνεπαύσατο, * τῷ κατακλυσμῶν τῆς ἁμαρτίας * ἐργασαμένῳ ἐν τοῖς ρεῖθροις, * πρὸς ὃν κράζωμεν * Εὐλογημένος...

κ. Ἐθνη καὶ λαοὶ * καὶ φυλαὶ καὶ πᾶσαι γλῶτται, * ἀγιαστικῶ * βαπτισμῶ πεφωτισμένοι, * καὶ σκότους τῶν πταισμάτων * λυτρωθέντες, δοξάζωμεν * τὸν ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθέντα, * Θεὸν τῶν ὄλων καὶ δεσπότην * πρὸς ὃν κράζωμεν * Εὐλογημένος...

κα'. Ἴδε ὁ ἀμνὸς * τοῦ Θεοῦ, ὁ τὰς τοῦ κόσμου * αἴρων προφανῶς * ἁμαρτίας, καθῶς πάλαι * ἐβόα Ἰωάννης, * βαπτισθῆναι

16. Ὡς πρ. V, neque acrostichide postulatur. Cf. IV Reg. II, 14. An v. 8, unde προεδήλους V de Elia?

18. καὶ κἄτω. Nec tantum vide eleganter opposita, sed atticam vim in copula καὶ pro ὅμως, et *lumen*, ut alibi jam notatum.

Eliseus in descensu Jordanis figuravit longinquam baptismi gratiam, quam conditor rerum omnium fluvii in fluctibus sponte operatus est; cui dicamus: Benedictus...

16. Qui Eliæ prophetica refertus gratia, melote dirupit Jordanem, præostendit transitum a peccato ad misericordiam salvatoris, in suo baptismo vitæ largitoris; populi, dicamus: Benedictus...

17. Improbæ nequitiae nox soluta est; lumen enim ex lumine, Dominus apparuit, pectora illustrans hominum in gratia per baptismi adoptionem; cui voce concordiam melodias, populi, dicamus: Benedictus qui patuisti Deus noster, gloria tibi.

18. In superis quidem angelorum exercitus te non sustinent cernere, o Christe, qui natura inaccessus es; verumlamen in inferis te fecisti adeo obvium, per immensam misericordiam, o Verbum, ut converseris cum hominibus et baptismum suscipias; ideo clamemus: Benedictus...

19. Monstravit Pater divina voce, quasi indice, Unigenitum baptizatum, et in columbæ specie Spiritus requievit super ipso, dum penitus submergeret peccata in flumine; ad illum clamemus: Benedictus...

20. Gentes et populi et tribus et quotcumque linguæ, quibus sanctificum baptismum lucem dedit et peccatorum veniam, gloriosum dicamus baptizatum in Jordane, Deum ac Dominum universorum, cui clamemus: Benedictus...

21. Ecce agnus Dei, qui peccata mundi manifeste tollit, sicut olim Joannes pronuntiavit, mergi se permisit; servo collum sub-

19. Simul respicit et Spiritum qui ferebatur super aquas, et columbam ab arca volitantem, et eandem prope Jordanem ostensam. — τῷ κατακλυσμῶ V.

21. Ἰδε: pro rithmo cum recentioribus.

ἠνέσχετο, * δούλω τὸν αὐχένα ὑποκλίνει· * ἡ κτίσις πᾶσα προσκυνῆ σοι, * πρὸς ὃν κράζωμεν· * Εὐλογημένος...

κβ'. Εἶδέ σε, Χριστέ, * ἀφιγμένον Ἰορδάνης * πάλαι πρὸς αὐτὸν, * καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω * τῷ φόβῳ συνεστάλη, * καὶ δειλία συνείχετο· * ὁ δὲ Ἰωάννης ἀνεβόα· * Ἰπάρχων πῦρ, μὴ με φλογίσῃς * τὸν κραυγάζοντα· * Εὐλογημένος...

κγ'. Ὡς τῆς πρὸς ἡμᾶς * εὐσπλαγγνίας τοῦ δεσπότου! * Ρεῖθρον γὰρ ζωῆς * καὶ πηγὴ ἀθανασίας * ὑπάρχων, ἐν τοῖς ρεῖθροις * Ἰορδάνου ἀνέπλασε * τὴν παλαιωθεῖσαν ἡμῶν φύσιν * ὑπὸ τῆς πλάνης τοῦ δολίου, * πρὸς ὃν κράζωμεν· * Εὐλογημένος...

κδ'. Σοῦ τὴν πρὸς ἡμᾶς * ἐπιφάνειαν κηρύττων * πάλαι ὁ Δαυὶδ· * Ὁ Θεὸς ἐμφανῶς ἤξει, * ἐβόα ὁ προφήτης, * τοὺς κακία πτωχεύοντας * καὶ τῇ ἀμαρτίᾳ συντριβέντας, * Λόγε, βουλόμενος πλουτίσαι * κἀνορθώσασθαι· * Εὐλογημένος...

κε'. Ἡ προγονικὴ * ἐξηφάνισται κατὰρα, * ἡ θεουργικὴ * ἀνεφάνη εὐλογία * ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου * βαπτισθέντος σου, Κύριε, * καὶ ἀνεκαινίσθη οὗτος κόσμος * παλαιωθείς ταῖς ἀμαρτίαις· * διὸ εἶπωμεν· * Εὐλογημένος...

κς'. Φώτισον ἡμῶν * τὰς καρδίας, πανοικτίρμων, * ὁ ἐπιφανεὶς * ἐν τοῖς ρεῖθροις Ἰορδάνου, * καὶ πλῆνον ἡμᾶς ῥύπου * ψυγικοῦ ὡς φιλόθεωπος, * ὡς πάντες ὀφθῶμεν καθαρὸί σοι * ἐν τῇ μελλούσῃ παρουσίᾳ, * πιστῶς κράζοντες· * Εὐλογημένος ὁ φανεὶς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

22. ἴδεν σὲ V, correctio minime obstat acrostichidi. Cf. ps. CXIII, 3, 5.

23. Ἐπλασεν V.

didit. Te omnis creatura adoret, cui clamemus : Benedictus...

22. Te, Christe, olim ut vidit adeuntem Jordanis, in se retroque reversus, metu commotus et terrore correptus est. Joannes vero clamavit : « Tu qui ignis es, ne me a comburas clamantem : Benedictus... »

23. O quanta in nos Domini benignitas! Ipse quum sit fluvius vitæ et fons immortalitatis, in Jordanis unda regeneravit nostram naturam, ab errore dolosi hostis antiquatam; ad eum clamemus : Benedictus...

24. Tuam inter nos theophaniam olim vaticinatus David : Deus manifeste veniet, inquit propheta, ut mala egestate laborantes et nequitia contritos sponte tua dices, Verbum, et erigas : Benedictus...

25. Primigenia maledictio expuncta est; Deifica se exeruit benedictio, dum in Jordane, Domine, tingebare; et renovatus est mundus, in delictis inveteratus; ideo dicamus : Benedictus...

26. Nostris illucesce pectoribus, o misericordia dives, manifestatus in Jordane amne, et dilue, pro clementia tua, nostræ animæ sordes, ut omnes tibi mundi videamur in futuro tuo reditu, cum fide clamantes : Benedictus qui apparuisti nobis, Deus noster, gloria tibi.

24. πλουτῆσαι καὶ ἀνορθώσασθαι V.

25. ἀνεκαινίσαν τούτον κόσμον παλαιωθέντα ἁμαρτ. V, reluctantibus et metro et serie.

II.

ΑΙΝΟΣ ΟΥΤΟΣ ΙΩΣΗΦ, ΔΟΞΑ ΤΩΙ ΘΕΩΙ. ΑΜΗΝ.

Hæc est Josephi laus : Gloria Deo, amen.

κζ'. Ἄναρχε Υἱέ, * τῷ Πατρὶ σὺν τῷ
ἀνάρχῳ * σύνθρονος ὁμοῦ * καὶ ἰσότιμος
ὑπάρχων, * ἄγιισον τοὺς πόθῳ * προεόρτιον
ἕμνον σοι * μέλποντας ᾠδαῖς ἀκαταπαύ-
στως · * σῶσον τοὺς πιστῶς ἀναβιβῶντας ·
Χριστὸς ἔρχεται * τοῦ βαπτισθῆναι ἐν σαρ-
κί, * καὶ σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

κη'. Ἰσον τῷ Πατρὶ * καὶ συνἀναρχον τῇ
φύσει * Λόγον καὶ Θεὸν * Ἰωάννης κατο-
πευῶν * τὸ βάπτισμα αἰτουῦντα, * οὐρα-
νοὺς ἔγνω φρίττοντας · * βλέπει Ἰορδάνην
δεδοικότα, * καὶ φόβῳ ψυχῆς πάσης κραυ-
γάζει · * Χριστὸς ἔρχεται...

κθ'. Νέρεσιν αὐτοῦ * τὴν ἐπίβασιν ὁ φέ-
ρων, * θείοις τοῖς ποσὶν * ἐπὶ γῆς νῦν
βηματίζει · * ἐν θρόνῳ τῷ πατρῶϊ * ὁ ἀφρά-
στως καθήμενος * ἤκει ὡς βροτὸς πρὸς
Ἰωάννην * σῶσαι τοὺς πιστῶς ἀναβοῶντας · *
Χριστὸς...

λ'. Ὁ ἐν τῇ δρακί * γῆς τὰ πέρατα
βαστάζων, * ἴσταται αἰτῶν * τῷ Προδρόμῳ
τὴν παλάμην · * τὸ πῦρ προστρέχει χόρτῳ *

27. Æterne Fili, cum æterno Patre unius
throni consessor, ejusdemque majestatis,
sanctos fac eos qui cum amore profestum
hymnum tibi in perpetuis odibus canunt :
Salva in fide clamantes : « Christus venit,
« ut carne baptizetur, et servet genus no-
« strum. »

28. Suspiciens Patri æqualem in natura
et coæternum Deum et Verbum, baptisma
petentem, Joannes agnovit cælos ipsos pa-
vete : paventem et Jordanem vidit, et cum
totius animæ tremore clamavit : Christus
venit...

29. Qui in nubibus ponit ascensum, nunc
in terra divinis pedibus graditur ; in throno
paterno qui sedet ineffabiliter, venit ut
mortalis ad Joannem, ut salvet fideliter cla-
mantes : Christus...

30. Qui in pugillo terræ fines sustinet,
sistit postulans Prodromi manum ; ignis in
fœnum accurrit, ut vertice tangatur. Sol

II. Nec multi desunt codd. mss. neque plures
edd. libri, quibus tamen satis obscura rerum se-
ries quam hic proferimus, minime declaratur ; vix
semel aut iterum invenimus integre scriptam
acrostichidem : Αἶνος οὗτος Ἰωσήφ, δόξα τῷ Θεῷ.
Ἄμην. Quibus in hoc labyrintho filius saltem te-
nui manum regit, nimirum is titulus, qui extat in
vatic. 1515 et cryptoferrat. olim XVIII. Sed in
libris tam scriptis quam editis stichera per aleam
jacta dixeris, et quamvis idem argumentum ob-
tineat, dissoluta et pro re nata mutabilis omnino
series videtur. Neque etiam certum ubique melodi
nomen, aut certa prorsus origo singulorum trop.
cum plura ex anterioribus, imo ex ipso Romano
petita agnoverimus. De particulis jam edd. quæ
obiter memorantur, silere omnino animus est,

quamvis præsto nobis sint multæ et eximiæ va-
rietates. Vaticani codd. 1212, 1515, 1531, 1850 et
barberini III, 127 ; III, 128 nobis inde erunt
vatic. 1, 2, 3, 4 ; barb. 1, 2.

27. Ex vatic. 4, f. 112. A præcedenti poema in
eo differt quod v. 8 constanter decasyllabus est,
uno trop. 41 excepto, et aliquando ephymnion
una syllaba crescit. — f. ἀκαταπαύστοις.

28. Ibid. δεδωκότα V. — f. φόβῳ τε pro accentu
constanti.

29. Vat. 2, f. 20, vat. 4, f. 412, barb. 1, f. 40.
Cf. ps. CIII, 4.

30. Vat. 4, f. 112. οὗτος δὲ V. De fœno ludus
melodis arridet ; unde Cozmas in can. Epiph.
od. IV, tr. 2 : καὶ χόρτες ὄν, πυρὶ ψεύσω τῆς σῆς
θεότητος.

κορυφῆς τοῦ ἐφάψασθαι · * ἥλιος τῷ λύχνῳ κλίνει κάραν · * οὗτος δὲ συντόνως ἀνακράζει · * Χριστὸς ἔρχεται...

λα'. Στείρας ὁ βλαστὸς, * τὸν τεγθέντα ἐκ Παρθένου * κήρυξον σαφῶς, * Ἰωάννη θεηγόρε, * ἀνάτειλον παλάμην, * καὶ δακτύλῳ ὑπόδειξον * τὸν ἐξ οὐρανοῦ ἀμνὸν καὶ κτίστην, * βόησον συντόνως, ἀνακράζων · * Χριστὸς ἔρχεται...

λβ'. Ὁρθρος φαινὸς * ἀνατείλας ἐξ ἐρήμου * ἥλιον Χριστὸν * προμηνύει τοῖς ἐν σκότει · * ἰδοὺ τὸ πτύον φέρων * ὁ κριτῆς παραγίνεται * ἐκεῖ, ὁ πυρὶ βαπτίζων μόνος, * καὶ φωτίζει τοὺς αὐτῷ βοῶντας · * Χριστὸς ἔρχεται...

λγ'. Ὑψίστε Χριστέ, * ὁ ἐλθὼν τοῦ σῶσαι κόσμον, * εὐθυνον ἡμῶν * τὰς ὁδοὺς τῆ σῆ προόδῳ · * εὐτρέπισον τοῦ βλέψαι * βαπτισμοῦ σου τὸ ἔνθεον · * πλῦνόν σου ἐν ὕδασι καρδίας, * οἰκτεῖρον πιστῶς ἀναβοῶντας · * Χριστὸς...

λδ'. Τὸ φωτιστικόν...

λε'. Ὁλος βροτωθεῖς, * μὴ τραπεῖς Θεὸς ὑπάρχων, * ὄλον με θεοῦ · * γεννηθεῖς ἐκ τῆς Παρθένου, * καὶ ρεῖθροις Ἰορδάνου * βαπτισθῆναι ἐπιέγεται · * ἄνω μετ' ἀγγέλων συγχορευέω, * καὶ χαρμονικῶς δὲ ἀναμέλω * Χριστὸν, κράζων νῦν · * Εὐλογημένος ὁ φανείς...

λς'. Σάλπιγξ νοητὴ * ἀνεδείχθης, Ἰωάννη, * λόγους γὰρ Θεοῦ * ἀνεβόας ἐν ἐρήμῳ · * Λαοὶ, μετανοεῖτε, * καὶ τὰς τρίβους εὐθύνατε, * ἥνοικται ἡμῖν ἡ βασιλεία, * νῦν ἐπιφανέντος τοῦ Κυρίου · * διὸ κράζωμεν · * Εὐλογημένος...

λζ'. Ἴδε ὁ ἀμνός...

31. Vat. 4, l. 1. et barb. 1, f. 41. — βλάστης codd. quod sensus et tonus emendari jubent. — f. ἀνάτεινον. — παλάμη V.

32. Vat. 4, f. 113. Cf. Luc. III, 47. — f. ἐκεῖ πνεύματι βαπτίζων καὶ φωτίζων. Ni si melodus respiciat, quod habet clarius et egregie, ut solet, Cosmas : καθαρτῆριον δὲ πτύον χειρισάμενος, τὴν παγκόσμιον ἄλωνα πανσόφως δῖστυσι, τὴν ἀκαρπίαν φλέγων,

ad lucernam caput inclinat; unde alta voce clamat : Christus...

31. Sterilis o germen, prædica natum ex Virgine sonora voce, Joannes Dei interpres; exere dexteram, et digito ostende agnum ex cælo et creatorem, vociferator alta voce clamans : Christus...

32. Aurora splendida e deserto exoriens solem Christum nuntiat in umbra positus : ecce judex ventilabrum tenens huc accedit, qui in igne baptizat solus, et collustrat ad se clamantes : Christus...

33. Altissime Christe, qui venisti ad salvandum orbem, rectas fac vias nostras incessu tuo; præpara nos ad cernendum baptismi divinum mysterium; in aquis tuis munda pectora, miserere fideliter clamantium : Christus...

34. *Menæor.* Jan. Die VIII.

35. Totus homo factus, nec mutabilis Deus, totum me Deum facit; natus ex Virgine etiam in Jordanis amne tingendus properat. Supernis cum angelis exulto, et gaudio perfusus cano Christum, nunc clamans : Benedictus...

36. Tuba spiritualis factus es, Joannes; Dei namque verba vociferaris in deserto : « Populi, pœnitentiam agite, et vias facite « planas, apertum nobis est regnum, Domino nunc ideo clamemus : Benedictus... »

37. *Supra* tr. 24.

εὐκαρποῦσιν αἰώνιον ζῶην χαριζόμενος. Can. Epirrh. od. V, tr. 3.

33. Ibid. βαπτισμῷ V. — post σου male σεπτοῖς add. V.

34. Barb. 1, f. 113. φωτίζων B. — ἡ κτίσις B. Haud raro ephymnia sic mutantur ex integro.

35. Ib. f. 68.

36. Ib. f. 113. — ὁ Ἰωάννης B.

λη'. Ὡ τῶν ὑπὲρ νοῦν...

λθ'. Στῶμεν εὐλαβῶς * ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κυρίου, * καὶ ἀλαλαγμῶ * ἀνυμνήσωμεν συμφώνως * τὴν τουτου εὐσπλαγγίαν * καὶ πολλὴν συγκατάβασιν, * πῶς ἡ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας * βρέφος ἐδέξατο ὀφθῆναι * τοῖς κραυγᾶζουσιν · * Εὐλογημένος...

μ'. Ἡλιε, υἱέ...

μα'. Φῶς τὸ ἐκ Πατρὸς * ὑπὲρ χρόνον προεκλάμψαν, * τοῖς ἐν τῇ νυκτὶ * καθήμενοις ἐπεφάνη, * καὶ σκότος ἀμαρτίας * ἐκκαθάραν ἐφώτισε · * χόρευσον, Ἀδάμ · εὐφραίνου, Ἐῦα · * ἡ λύτρωσις Χριστὸς ἐπέστη · * Δαυὶδ, βόησον · * Εὐλογημένος...

μβ'. Δῶμεν τῷ Θεῷ...

μγ'. Ὅτε σε χορὸς * τῶν ἀγγέλων ἐν σπηλαίῳ * ἐβλεψε, Χριστέ, * γεννηθέντα ἐκ Παρθένου, * δοξολογῶν ἐξόα * σὺν ποιμέσι καὶ ἔλεγε · * Δόξα ἐν ὑψίστοις τῷ φανέντι * ἐπὶ γῆς εἰρήνην πρυτανεύσαι * τοῖς κραυγᾶζουσιν · * Εὐλογημένος ὁ τεχθεὶς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

μδ'. Ξύλου πονηρά...

με'. Ἄφθορον, ἀγνήν...

μς'. Τὸν Ἐμμανουήλ...

μζ'. Ὡ τῶν ὑπὲρ νοῦν...

μη'. Θέλων, Ἰησοῦ...

μθ'. Ἐνδον καρδιῶν * εὐτρεπίσωμεν τὰς τριβούς, * εὐθετον ὁδὸν * ἐτοιμάσωμεν πρὸς κτίστην, * βουνούς τῶν ἐγκλημάτων * καὶ παθῶν ὄρη θραύσωμεν, * ὅπως ἐν χαρᾷ καὶ θείῳ πόθῳ * κράζωμεν ὠδαῖς ἀναβοῶντες · * Χριστὸς ἔρχεται...

ν'. Ὡφθης ἐπὶ γῆς...

να'. Ἄνω στρατιαί...

νβ'. Μήτηρ ὑποδύς...

νγ'. Ἡλιε, Χριστέ...

νδ'. Νεκροῦται παγεῖς * ἐν τοῖς ὕδασι

38. *Menæor.* Januar. Die XII.

39. Stemus religiose in domo Domini, et cum tripudio unanimis celebremus hymnis ejus benignitatem et nimiam demissionem, eo usque ut Bethlehem Judææ puerum eum acceperit cernendum clamantibus : Benedictus...

40. *Roman.* P. 229.

41. Lumen ex Patre, quod præter et ante tempora fulget, sedentibus in nocte apparuit, umbramque peccati repurgans illustravit. Exulta, Adam; lætare, Eva; Christus redemptio accessit; David, clama: Benedictus..

42. *Roman.* P. 229.

43. Quando te chorus angelorum in specu vidit, o Christe, genitum ex Virgine, doxologiam intonuit cum pastōribus et ait : « Gloria in excelsis manifestanti se in a terra, pacem ut largiatur clamantibus : a Benedictus qui natus es Deus noster, a gloria tibi. »

44. *Roman.* P. 232.

45. *Menæor.* Decembr. Die XXX.

46. *Roman.* XXIX, p. 240.

47. *Menæor.* Decembr. Die XXX.

48. *Roman.* P. 231.

49. Intra corda præparemus semitas, rectam sternamus viam ad conditorem; valles criminum et passionum montes evertamus, ut cum lætitia divinoque amore clamemus, odas intonantes : Christus venit...

50. *Roman.* P. 234.

51. *Ibid.* P. 239.

52. *Ibid.* P. 237.

53. *Ibid.* P. 240.

54. Occiditur infixus draco in undis et

39. Vat. 3, f. 284. Ad hypapantem potius aut natalia Christi quam eis τὰ φῶτα trop. respicit.

41. Etiam cf. edd. Men. Dec. XIII, Jan. III. Cæterum ex 8 versiculo satis aliena origo detegitur.

43. Vat. 3, f. 284. Decasyllabus v. 8 usque in finem revertitur. Tum etiam reducem agnosce

atticum melodum in dictione fere isocratica εἰρη-
νῆν πρυτανεύειν.

49. Vatic. 4, f. 112. — ἐτοιμάσ. τὸν κτίστην V.

54. Barb. 1, f. 113. — νεκροῦται ἐμπαγεῖς B. — πᾶσαι τοῦ ἐχθροῦ B. — ἀπενέκρωνται B. Homericæ licentia correximus pro ἀπενέκρωνται.

ὁ δράκων, * καὶ πᾶσαι τοῦ ἐχθροῦ * ἀπονεκροῦνται δυνάμεις, * Χριστοῦ ἐπιφανέντος * Ἰορδάνου τοῖς ὕδασι. * γένος δὲ βροτῶν ζωοποιεῖται, * καὶ ἐκ τῆς φθορᾶς ἐλευθεροῦται, * διὸ εἵπωμεν * Εὐλογημένος ὁ φανείς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

omnes hostis potestates interimuntur, Christo stante palam in unda Jordanis; genus vero hominum vitæ restituitur, sordibusque eximitur, ideo dicamus: Benedictus qui apparuisti Deus noster, gloria tibi.

III.

ΛΙΣΜΑΤΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΣ ΤΑ ΦΩΤΑ.

Cantica Theophanis in Epiphaniæ lumina.

νε'. Αἱ ἀγγελικαὶ

παρειστήκεισαν δυνάμεις,
ὡσπερ οὐρανῶ
πρὸς τὰ βεῖθρα Ἰορδάνου
σκοπούμεναι τοσαύτην
τοῦ Θεοῦ συγκατάβασιν·
ὅπως ὁ συνέχων πᾶσαν κτίσιν,
καὶ κρατῶν ἀσχέτως τῶν ὑδάτων
τὴν ὑπόρροον
ὑπόστασιν, σαρκὶ Θεὸς
τοῖς ὕδασι ἐστηκεν.

55. Angelicæ

constiterant virtutes,
ac si de cœlo
in alveo Jordanis
tam miram intuerentur
Dei demissionem:
quomodo qui omnem continet mun-
et manu sua potenti [dum,
aquarum regit superiorem
molem, Deus caro factus,
se inter aquas sistit.

III. Theophanes cum Josepho et Theodoro Studita in sacrum triumviratum cooptatur, quo meliodorum sæculi IX chorus longo agmine ducitur. Nullum tamen quod sciam genuinum ejusdem condakion ad nos pervenit, etsi sequentia stichera satis similem indolem præ se ferant, quæ omnino ad elegantem præcedentium familiam, a Romano exortam, jure pertinent. Nimum fortasse timui acta agere, cum quæcumque edita sunt, silentio prætermisi; sepulta enim et mutila in fædo menæorum tumulo jacent, cum ex meis membranis obstetricantibus, novam in lucem vegeta et redi-viva exurgere possent, id quod statim a proœmio, saltem uno et perspicuo lucebit exemplo.

55. Ut in vat. 2, f. 36 et barb. 1, f. 68, sic edd. menæa in januar. die II, eadem legi videntur, quibuscum sponte conferendus venit Roman. XXIX, 1; sed vix quatuor priores stichoi in menæis incolumes suut, cum incipiant: αἱ ἀγγελικαὶ προπορεύεσθε δυν. — Ἰορδάνου. Hinc mirare attici melodi leporem ac venustatem; pro vulgari

enim σκοπούμεναι ὅπως ὁ συνέχων πᾶσαν κτίσιν, τοσοῦτον συγκατέβη, ὥστε ἐν ὕδατι ἐστάναι, attica structura habemus: σκοπούμεναι τοσαύτην συγκατάβασιν, ὅπως κ. τ. ξ. At maleferiati menæorum διορθωταί, qui jam pro egregio v. παρειστήκεισαν frigide posuerunt προπορεύεσθε, ex Romano recepto, nunc in hunc modum ineptiunt: Ἰορδάνου· προέρχου, Ἰώαννη, καταλείψας τὴν ἔρημον. Χαῖρε, ποταμὲ, καὶ εὐτρεπίζου· πᾶσα δὲ ἡ γῆ ἀγαλλιᾶσθω· Χριστὸς ἔρχεται, τὴν ἀμαρτίαν τοῦ Ἀδάμ καθᾶραι, ὡς εὐσπλαγχνος. Piget editorem Romanum a Venetis ne unguem quidem discedere. — Optima lectio ἐστηκεν in fine solus habet barb. alias ἐστησεν. Eadem lectionem ἐστηκεν reperiō in loco simili, quem certe præ oculis habuit aut Theophanes aut quicumque suo nomine cecinerit. Audi enim Cosmam in can. Epiph. od. VII, 2: ὡσπερ οὐρανῶ... παρίσταντο ἐν Ἰορδάνῃ αἱ δυνάμεις τῶν ἀγγέλων σκοπούμεναι τοσαύτην Θεοῦ τὴν συγκατάβασιν, ὅπως ὁ κρατῶν τὴν ὑπερῶαν (f. melius pro ignoto verbo ὑπόρροον) τῶν ὑδάτων ὑπόστασιν... ἐστηκεν.

- νς'. Στόμασιν ἀγνοῖς...
- νζ'. Μέγα καὶ φρικτόν...
- νη'. Ἄσμασι, πιστοὶ, * ἀλαλάζωμεν ἐν-
θέως · * ὁ ἐξ οὐρανοῦ * βασιλεύς τε καὶ
δεσπότης, * τεχθεὶς ἐν τῷ σπηλαίῳ * καὶ ἐν
γῆ προερχόμενος, * σώζει τοὺς αὐτῷ προσυ-
παντῶντας · * νυνὶ [ὡς βροτὸς] ἐν Ἰορδάνῃ *
Χριστὸς ἔρχεται * τοῦ βαπτισθῆναι ἐν σαρ-
κί, * καὶ σῶσαι τὸν ἄνθρωπον.
- νθ'. Τρέμει τῇ χειρί...
- ξ'. Ἄπαντα ἡ γῆ...
- ξα'. Θρόνον οὐρανόν...
- ξβ'. Ἐλαμψε φαιδρά * καὶ παράδοξος
ἡμέρα * φῶτων τοῦ Χριστοῦ, * καταυγά-
ζουσα τοὺς πάντας · * ὁ εἰς γὰρ τῆς Τριά-
δος * ἐν τοῖς ρείθροις παρίσταται, * ὃν τὰ
Χερουβεὶμ δοξολογοῦσι, * καὶ τὰ Σεραφεὶμ
θεολογοῦσι, * μεθ' ὧν εἴπωμεν · * Θεὸς ἐφάνη
ἐπὶ γῆς * σαρκὶ βαπτιζόμενος.
- ξγ'. Ὅσοι παλαιῶν * ἐκλελύμεθα τῶν βρό-
χων, * δεῦτε, νοητῶς * καθαρθῶμεν τὰς
αἰσθήσεις, * καὶ ἴδωμεν τὸν κτίστην * ἐν
σαρκὶ βαπτιζόμενον, * καὶ τὴν τοῦ δολίου
διαθλῶντα * κάραν, καὶ σαφῶς ὑμολογοῦν-
τες * Χριστῷ κράζωμεν · * Εὐλογημένος ὁ
φανείς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.
- ξδ'. Φῶς τὸ ἐκ φωτός...
- ξε'. Ἄστρον Ἰακώβ...
- ξς'. Νάμα ζωτικόν...
- ξζ'. Ὁ τὰς κεφαλὰς * τῶν δρακόντων
διαθλάσας, * ἤκει ἐμφανῶς * τὸν ἐν ὕδασι
οἰκοῦντα * συντρίψαι καὶ νεκρῶσαι * σκολιώ-
τατον δράκοντα, * καὶ τὴν χαρμονὴν βρο-
τοῖς τοῦ δοῦναι · * τούτῳ πάντες εὐσεβῶς
βοῶμεν · * Χριστὸς ἔρχεται * ἐν Ἰορδάνῃ πο-
ταμῷ * ἐκπλῦναι τὸν βύπον ἡμῶν.
- ξη'. Ὑψος οὐρανοῦ...
- ξθ'. Σύνθρονος πατρί...

56. *Menæor.* Jan. Die II.

57. *Ibid.*

58. In cantica, fideles, divinitus erumpamus : e cælo rex ac Dominus, genitus in spelunca, perque terram procedens, salvos facit eos qui obviam accurrunt; nunc ad Jordanem Christus graditur, ut in carne tingatur, et salvum faciat hominem.

59. *Menæor.* Jan. Die II.

60. *Ibid.*

61. *Ibid.* Die III.

62. Illuxit splendida stupendaque dies luminum Christi, omnesque collustrat : Trinitatis namque unus in fluctibus consistit, quem Cherubim gloriosum dicunt, quem Seraphim Deum clamant, quibuscum addamus : « Deus apparuit in terra, carne lavandus. »

63. Quicumque vetustis expediti sumus laqueis, adeste, mentium sensus expurgemus, ac videamus conditorem in carne tinctum, perfidique anguis conquassantem caput, palamque hymnos promentes, Christo clamemus : « Benedictus qui apparuisti Deus noster, gloria tibi. »

64. *Menæor.* Jan. Die IV.

65. *Ibid.*

66. *Ibid.* Die VIII.

67. Capita draconum conquassans, manifeste venit ut aquarum incolam conterat et occidat, vaferrimum draconem, ac mortalibus gaudium conferat : ipsi omnes pie clamemus : « Christus venit ad Jordanem fluvium, ut tergat sordes nostras. »

68. *Menæor.* Jan. Die II.

69. *Ibid.* Jan. Die IV.

58. Vat. 2, f. 20; vat. 4, f. 112; barb. 1, f. 40. — βασιλ. γὰρ B, qui totum v. 8 om. — ὡς βροτὸς suppletur ex tr. simili.

62. Vat. 2, f. 37; barb. 1, f. 68. — Iter. B. om. v. 8.

63. Vat. 2 ib. — καθαρθῶμεν ut Jos. II, 4, et infra tr. 123.

66. Barb. 1, f. 113.

67. Vat. 2, f. 37; barb. 1, f. 68. V. ult. una syll. augetur, ut sæpe in ephymniis jam notatum.

ο'. Ε.....

οα'. Ἰδωμεν φρικτὴν * συγκατάβασιν δε-
σπότου · * ὁ τοῖς Χερουβείμ * ἐποχούμενος
γὰρ, Λόγος ὢν, * γυμνὸς ἐν Ἰορδάνῃ * τῷ
Προδρόμῳ παρίσταται, * βάπτισμα αἰτῶν
ὑπὲρ τοῦ κόσμου, * καὶ φωτίζει τοὺς ἀνα-
βοῶντας · * Χριστὸς ἔρχεται...

οβ'. Σὺ τὸν Ἰσραήλ...

ογ'. Τί ἀμφιγνοεῖς...

οδ'. Αἴρων τὰς ἡμῶν...

οε'. Φύσεως ἐμῆς...

ος'. Ὁφθης εἰληφῶς * ἐκ Παρθένου πανα-
γίας, * ἀναρχε Υἱέ, * σάρκα ἔμψυγον καὶ
ἐννου, * Πατὴρ τῇ εὐδοκίᾳ, * συνεργεῖα
τε Πνεύματος, * νῦν δὲ Ἰορδάνου ἐν τοῖς
ρεῖθροῖς * βάπτισμα αἰτῶν τὸν Ἰωάννην, *
ἔρχῃ, δέσποτα, * ῥύπου κακίας τῶν βροτῶν *
ἐκπλῦναι τὸ φύραμα.

οζ'. Ἐρόμῳ λειτουργῶν...

οη'. Ἀσωμεν, λαοί...

71. Vat. 4, f. 113. — Add. ὢν.

70. *Desideratur.*

71. *Aspiciamus formidolosam Domini
abjectionem; qui super Cherubim vehitur,
qui Verbum est, nudus in Jordane coram
Joanne subsistit, baptismum petens pro
mundo, illustratque clamantes : Christus
venit...*

72. *Menxor.* Jan. Die IV.

73. *Ibid.* Die V.

74. *Ibid.*

75. *Ibid.*

76. *Te videre fuit, æterne Fili, assumen-
tem ex sanctissima Virgine carnem anima-
tam menteque præditam, ex beneplacito
Patris, cooperante Spiritu; nunc vero in
torrente Jordanis expostulans baptismum a
Joanne, venisti, Domine, ut a nequitia in-
quinamento mortalium massam ablueris.*

77. *Menxor.* Jan. Die V.

78. *Ibid.*

76. Vat. 2, f. 37; Barber. 1, f. 68.

IV.

ΕΙΣ ΤΑ ΠΡΟΕΟΡΤΙΑ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ ΚΟΣΜΑ ΩΔΗ.

Cosmæ profesta cantica in Epiphanium.

οθ'. Ἐρχεται Χριστὸς,
ποταμὸς ὁ τῆς εἰρήνης

79. *Venit Christus,
flumen illud pacis,*

IV. Sub hoc quarto titulo ea tantum ad satu-
ram colligere animus erat, quæ alibi nullum ha-
bebant locum, unde quaque in acervum consar-
cinata, cum inter ultima, quasi in sterquilinio
margarita, insperatum mihi efful-sit *Cosmæ* nomen,
de quo nemo ullus sive in typis, sive in mem-
branis suspicionem hactenus movit. Non mihi
sane, sed illi insanire liberet, cogitanti fortuito
tantum casu accidi-se ut etiam inter editorum
menæorum vesanos tumultus, in eodem die ja-
nuarii XII, integrum præstantissimi melodi no-
men adhucdum e tenebriosis emergat ἀρχαιο-
τελευτοῖς: ΚΟΣΜΑ. Nullo inde negotio ex reliquis
elementis, vix sex deficientibus, jam supra f. po-

sitis, per totam XXVI tropariorum seriem absol-
vitur acrostichis: *Εἰς τὰ προεόρτια τῶν φώτων Κοσµῆ
ῶδη.* Eo magis lætor agmini nostro nunc non
deesse *Cosmam*, quod sat amplum condakion de
assumpta Virgine, quod typis committere ince-
peram, expuli demum, sive quia jam editum,
sive quia sublestæ fidei arguebatur. Vetus tamen
quum sit opus, atque a plurimis priscis novisque
scriptoribus commendatur, munus meum erit.
sententiæ meæ, qualiscumque sit, reddere ra-
tionem nec locus deerit infra, ubi multa de as-
sumpta Virgine cumulantur.

79. Vat. 2, f. 36, vatic. 4, f. 113, barber. 1, f. 68.
— Ἰορδ. ἄγλασαι V. 2. — συμφ. εὐφημοῦσιν ib. —

ρείθρα φαιινά
 ἀγιάσαι Ἰορδάνου·
 τὰ πέρατα σκιρτῶσιν,
 οὐρανοὶ συνευφραίνονται,
 ἄγγελιοι συμφώνως ἀνυμνοῦσι,
 τάγματα βροτῶν ἀναβοῶσι·
 Χριστὸς ἔρχεται
 ἐν Ἰορδάνῃ ταῖς ῥοαῖς
 τοῦ σῶσαι τὰ σύμπαντα.

ut lucida fluenta
 Jordanis sanctitate impleat :
 qua patet, orbis exultat,
 cœli collætantur,
 angeli hymnorum concentum agunt.
 mortalium agmina sursum intonant :
 « Christus venit,
 « ad Jordanis undas,
 « ut salva faciat omnia. »

π'. Ἴνα πληρωθῇ...

πα'. Σ.....

πβ'. Τρυφή ζωτική...

πγ'. Ἄσατε ὡδαῖς...

πδ'. Πύλας, οὐρανέ, * διαπέτασον ἐξ
 ὕψους· * γῆ σὺν ταῖς βροτοῖς, * προευτρέπι-
 σον τὰς τρίβους· * τὰ ρεῖθρα, Ἰορδάνη, *
 προκαθάρας σου πλάτυνον· * κήρυξον τρανώς,
 ὦ Ἰωάννη, * βόησον τοῖς πᾶσιν ἀνακράζων· *
 Χριστὸς ἔρχεται * τοῦ βαπτισθῆναι ἐν σαρκί, *
 καὶ σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

πε'. Ρεῖθρα φαιινά, * Ἰορδάνη, προκα-
 θάρας, * βλύσον τηλαυγῶς, * καὶ ἐμπλάτυ-
 νον ῥοαῖς σου· * θεότητος τὸ πῦρ γὰρ * ὁ
 σωτὴρ φέρων ἔρχεται * φύσιν τῶν ὑδάτων
 ἀγιάσαι * καὶ ἐν πίστει τοὺς ἀναβοῶντας· *
 Χριστὸς ἔρχεται...

πς'. Ὄρη γλυκασμῶν...

πζ'. Ἐφθασε, Χριστός...

πη'. Ὄπερ ἡ φωνή...

πθ'. Ῥήματι Θεοῦ * καὶ φωνῇ τῇ τοῦ
 βοῶντος * φθάνει ἐν χαρᾷ * ἐξ ἐρήμου Ἰωάν-
 νης, * Χριστὸν προκαταγγέλλων * καὶ βοῶν·
 Ἐτοιμάσατε, * δεῖξατε ψυχῶν εὐθείας τρί-

80. *Menæor.* Jan. Die IV.

81. *Desideratur aut jam ponitur.*

82. *Ibid.* Die IX.

83. *Ibid.* Die XIII.

84. *Portas, o cœlum, ab alto dilata; terra
 cum tuis terrigenis, præpara vias; fluctus
 intaminatos, Jordanis, puro amne extende.
 Claræ vocis præco, o Joannes, clamans om-
 nibus vociferator : « Venit Christus, ut carne
 « baptizetur, ad salvandum genus nostrum. »*

85. *Fluenta luculenta, o Jordanis, sursum
 emitte late splendentia, et tuas amplifica
 undas : deitatis enim ignem præ se ferens,
 venit Salvator, ut aquæ elementum conse-
 cretur, una et fideles sursum resonantes :
 Venit Christus...*

86. *Menæor.* Januar. Die III.

87. *Ibid.*

88. *Ibid.* Die IV.

89. *Cum Verbo Dei et voce clamantis læ-
 tus venit ab eremo Joannes, Christum præ-
 nuntians et contestatus : « Præparate rec-
 « tasque facite animarum semitas, canite*

Ab initio alius fere totus et male barb. ἔρχεται
 Χριστὸς πρὸς τὰ ρεῖθρα Ἰορδάνου, ρεῖθρον ὦν αὐτὸς,
 ποταμὸς ο. τ. ε. τὰ πέρ.

84. *Vat.* 4, f. 112. Πύλαι οὐρανοῦ διαπέτασον V.
 — πλατόνας V, contra rhythmum et sensum.

93. *Ibid.* et *vat.* 2, f. 20, *barber.* 1, f. 41. *Dum
 eumdem melodum agnoscis, magnum etiam sa-
 luta, qui tribus fere verbis pingit tum æquora
 pellucida, quæ Christo quasi obviam strata expli-
 cantur, tum alios fluctus, fulgore procul emisso,*

sublimes et coram igne divino ebullientes προκα-
 θάρας βλύσον τηλαυγῶς καὶ ἐμπλάτυνον ῥοαῖς... *Dum
 desperant cæteræ linguæ, maxime latina, græca
 in his unica exultat ovans. Sed quid poetice
 moror, cum tanto sublimior sit theologica sen-
 tentia, qua Christus elementum æquoreum ad
 sacramenti vim et majestatem consecrat. Cum
 tribus codd. male se habet, ut solet, v. 8 : τοὺς
 πιστῶς ἀναβοῶντας.*

89. *Vatic.* 4, f. 172.

θους . * Ἄσατε συμφώνως κεκραγότες . *

Χριστὸς ἔρχεται...

ι'. Τ.....

ια'. Ι.....

ιβ'. Ἄνθος ἐκ Δαυίδ...

ιγ'. Τ.....

ιδ'. Ὡς διὰ σαρκός...

ιε'. Νόμου πληρωτής...

ισ'. Φράσον καὶ εἰπέ...

ιζ'. Ὡ τῆς ὑπὲρ νοῦν καί...

ιη'. Τ.....

ιθ'. Ὡς ἐπιβλαβῶν...

ρ'. Νῦν προφητικῶς...

ρα'. Κράτος κατ' ἐχθρῶν...

ρβ'. Οἱ ἐν τῷ Ἀδάμ...

ργ'. Σέλας ἐκ φωτός...

ρδ'. Μύστα καὶ φρικτῶν...

ρε'. Ἄρωμεν, πιστοί...

ρς'. Ὡ τῆς ὑπὲρ νοῦν θεϊκῆς...

ρζ'. Δεῦτε καὶ ἡμεῖς...

ρη'. Η.....

ρθ'. Νῦν τοῦ Ἰησοῦ...

« unanima voce resonantes : Venit Christus... »

90. *Desideratur, aut alibi ponitur.*

91. Item.

92. *Menæor.* Jan. Die II.

93. *Desideratur.*

94. *Menæor.* Jan. Die VIII.

95. *Ibid.* Die III.

96. *Ibid.* Die IX.

97. *Ibid.*

98. *Desideratur.*

99. *Menæor.* Jan. Die IX.

100. *Ibid.* Die XII.

101. *Ibid.*

102. *Ibid.*

103. *Ibid.*

104. *Ibid.*

105. *Ibid.*

106. *Ibid.*

107. *Ibid.* Die XIII.

108. *Desideratur.*

109. Jan. Die XIII.

V.

DE HYPAPANTE.

ρι'. Αἱ ἀγγελικαὶ
στρατιαὶ δορυφορεῦσαι

110. Angelica
agmina, more satellitum,

V. Quintam hanc classem nostrorum στιχηρῶν quis instruxerit, an Cosmas, an Josephus, an Theophanes, prorsus me latet. Ignota Menæorum conditoribus evasit, nec nisi unus est quem sciam codicem in quo supersit, barberin. mihi secundus. Sane et luce ampliori et certo cujusdam magistri nomine series digna reputabitur. Si quid in tantis tenebris conjicere licet, suspicor in subversa quadam acrostichide absconditum esse ac pene expunctum *Nicolai* nomen, inter primos sæculi IX melodos spectabilis. Qua occasione, eo saltem conjectura proficiet, ut quædam nostrorum στιχηρῶν series, extra natalium cyclum posita, hic memoretur, simulque via nobis sternatur ad ulteriora. Is melodus id prorsus singulare habet, ut sub eadem nominis sui acrostichide, transeat

non solum ab uno hirmo ad alterum, sed a quodam tono certo ad alium longe diversissimum. Sic in Dominica III quadragesimæ, sub illa acrostichide ΝΙΚΟΛΑΟΥ, incipiunt ab hirmo αἱ ἀγγελικαὶ toni VI tria troparia : Νῦν ἀγγελικαὶ... Ἴνα τοῦ Ἀδάμ... Κλέλει τὴν Ἐδὲμ, tum inde pergunt sub hirmo οἴκος τοῦ Ἐφραθᾶ toni II quatuor minima stichera : Δυθέντες... Ἄγε νῦν... Ὁφώμεθα... Ἰψουμένου. Qua de re plura mox dicturus ad Cyprianum, nihil addam, nisi quod inepta non sit suspicio, etiam hunc Nicolaum juxta triumviratum jam dictum proximo in loco esse cooptandum.

110. Omnia accepta sunt ex barber. 2, f. 40. — δορυφορεῦσαι. Quasi eleganti pictura melodus exorditur. — V. 8, more Romani, novem suas syllabas recuperat.

τὸν μετὰ σαρκὸς
 ἐν ναῷ φανέντα βρέφος,
 σκιρτῶσι σὺν ἀνθρώποις,
 ἀγαλλόμεναι σήμερον,
 καὶ τὸν ἐκ Παρθένου σαρκωθέντα
 Θεὸν συμφώνως ἀνυμνοῦσι,
 πιστῶς κράζουσαι·
 Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν
 Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

ριά'. Nūn τοῦ Ἰσραὴλ * τὸ σωτήριον
 ἐφάνη, * ἔλαμψε τὸ φῶς * τοῖς ἐν σκότει
 καθημένοις. * ἰδοὺ γὰρ ὁ δεσπότης, * ἐπὶ
 κούφης καθήμενος * οἷάπερ νεφελῆς τῆς Παρ
 θένου, * ἥλιος ἀστράπτει, * σώζων κράζον
 τας. * Εὐλογημένος...

ριβ'. Δέγου, Συμεῶν, * ἐν ἀγκάλαις τὸν
 δεσπότην. * ἴδε τὸν Θεὸν * ἐπ' ἐσγάτων
 σαρκωθέντα. * προσκύνει τὸν φανέντα. *
 τὸ σωτήριον κήρυξον, * βόησον γενόμενος
 ἐν ἁδῇ * τοῖς ἐν τῷ ἁδῇ κρατουμένοις. *
 Χριστὸς ἔρχεται * πάντας ἐν σκότει καὶ
 σκιᾷ * θανάτου λυτρούμενος.

ριγ'. Ὅν αἱ στρατιαὶ * τῶν ἀγγέλων
 ἀνυμνοῦσι, * νῦν ὁ Συμεῶν * ἀγκαλιζέται ὡς
 βρέφος, * καὶ χαρμωδῶς κράζει, * μυστι
 κῶς ἀγαλλόμενος. * Εἰδὼν σε τὸ φῶς τὸ
 πρὸ αἰώνων, * διὸ ἀπόλυσόν με, σῶτερ, *
 πιστῶς ψάλλοντα. * Εὐλογημένος...

ριδ'. Νόμου τοῦ γραπτοῦ * τὰ σκιώδη
 νῦν παυσάσθω. * ἦλθε γὰρ Χριστὸς, * τῶν
 ἐθνῶν ἡ προσδοκία. * ὁ Λόγος ἐπεφάνη, *
 ἡ ἀλήθεια ἐλαμψεν. * ἴδετε, λαοὶ, καὶ προσ
 κυνεῖτε * Χριστὸν ἀγκάλαις τοῦ πρεσβύτου, *
 πιστῶς κράζοντες. * Εὐλογημένος.

ριέ'. Ἕμνον ἐν Σιών * νῦν προσάδει σοι

111. Barb. 2, f. 41. Post ἥλιος deest φαινὸς au
 δίκαιος aut alius dactylus, nisi legatur καθάπερ
 ἥλιος.

112. τοὺς πρὸς πάντας B. Mirari noli eamdem mo
 rituro Simeoni ad inferos dari legationem quam
 alii melodi cum nonnullis patribus Joanni Bap
 tistæ commiserant. Sane gravissimus theologus
 Cosmas eadem cum lyrico suo impetu decantat

circum puellum sub carne
 se in templo manifestantem
 tripudiant cum hominibus,
 in hodierno gaudio,
 Virginisque natum carne indutum,
 uti Deum, consonis celebrant hymnis,
 cum fide clamando :
 « Benedictus qui venisti,
 « Deus noster, gloria tibi. »

111. Nunc Israeli salus apparuit; effulsit
 lux in nocte sedentibus: ecce enim Domi
 nus, quasi levi nube vectus Virginis, sol
 coruscat, salvans clamantes: Benedictus...

112. Accipe, Simeon, in ulnis Dominum;
 Deum cerne in ultimis temporibus incarna
 tum, adora manifestatum, prædica salvato
 rem, ad inferos profectus, clama inferorum
 captivis: « Christus venit ad liberandum
 « positos omnes in nocte et umbra mortis. »

113. Quem angelorum cohortes hymni
 ficant, nunc Simeon amplectitur uti puel
 lum, et alacri, intimoque gaudio plenus,
 incipit: « Te vidi lumen ante sæcula; me
 « ergo dimitte, servator, cum fide psallen
 « tem: Benedictus... »

114. Scriptæ legis nunc umbratilia ces
 sent, nam venit Christus gentium expec
 tatio; Verbum apparuit, veritas illuxit. Vi
 dete, gentes, et adorate Christum senis in
 brachiis, cum fide geminantes: Benedic
 tus...

115. Nunc hymnum in Sion creatura tibi

in can. hypap. od. VII, 2: Ἄδαμ ἐφανίσων ἄπειμι
 εἰς ἕξου διατρέβοντι καὶ τῇ Εὐα προσκομίσω εὐαγγέλια,
 Συμεῶν ἀνεβόα, σὺν προφήταις χορεύων. Cf. trop. 118,
 123, 127.

113. Ibid. f. 50.

114. Ibid. — ὠράθης cf. infra 119 et Roman.
 XXIX, 84, 88, etc.

115. Ibid. ἡμεῖς δὲ B.

ἡ κτίσις, * Λόγε τοῦ Θεοῦ, * τῷ ναῷ προσε-
νεχθέντι, * βοῶσα · Θαυμαστός σου * ὁ ναός,
σώτερ, πέφυκε · * τίμιος ὁ πρέσβυς, ὁ λα-
βὼν σε, * δρακί κατέγοντα τὰ πάντα · *
ἡμεῖς δὲ ψάλλωμεν · * Εὐλογημένος...

ρισ'. Λέγε, Συμεὼν, * τίνα φέρων ἐν ἀγ-
κάλαις * νῦν ἐν τῷ ναῷ, * ἀγαλλόμενος χο-
ρευεῖς, * βοῶν · Ἀπόλυσόν με, * εἶδον γὰρ
τὸ σωτήριον · * εἶδον Ἰσραὴλ τοῦ νέου δόξαν *
τὴν κεκρυμμένην ἀπ' αἰῶνος. * Αὐτῷ βόη-
σον · * Εὐλογημένος. . .

ριζ'. Ὦντως ἐμφανῶς * ὁ Θεὸς ἐν γῆ
ἐπέστη. * ὅλως σαρκωθεὶς * ἐξ ἀγνῆς, Πα-
τρὸς ὁ Λόγος, * ὡς βρέφος · ὤθεν τοῦτον * ἐν
ἀγκάλαις δεγόμενος * χαίρω, νῦν τὴν λύσιν
ἐξαιτούμαι, * φησὶν ὁ πρέσβυς τοῖς παροῦσι, *
πρὸς ὃν κράζετε · * Εὐλογημένος...

ριθ'. Χαῖρε, Συμεὼν, * καὶ τῷ Πνεύματι
ἀγάλου, * ὃν γὰρ τυπικῶς * προεδῆλουν οἱ
προφῆται, * ἐώρακας ὡς βρέφος * καὶ ἀγ-
κάλαις ἐβάστασας · * κήρυττε λοιπὸν καὶ τοῖς
ἐν ἄδῃ * ὡς κατιῶν ἐγείρει πάντας * πιστῶς
ἄδοντας · * Εὐλογημένος...

ριθ'. Κόλπους πατρικοῦς * μὴ κενώσας
Θεὸς Λόγος, * σὰρκα ἐξ ἀγνῆς * προσελάβετο
Παρθένου, * καὶ βρέφος καθωράθη * ταῖς χερ-
σὶν ἐποχοῦμενον. * Ἄσατε αὐτῷ, χοροὶ ἀγγέλ-
ων, * καὶ σὺν ἡμῖν δοξολογοῦντες, * κοινῶς
ψάλλετε · * Εὐλογημένος...

ρκ'. Ῥᾶνον γλυκασμὸν * σοῖς ἰκέταις, Θεοῦ
Λόγε, * ὥσπερ ἐκ νεφῶν. * τῆς χρηστότητός
σου πλέον, * ὑμνοῦσί σου τὴν θεῖαν * καὶ
φρικτὴν οὕτως σάρκωσιν · * σὺ γὰρ εἶ καὶ
βρέφος καθωράθης, * αὐτὸς ὑπάρχεις Θεὸς
Λόγος, * διὸ κράζωμεν · * Εὐλογημένος...

ρκα'. Ἰσος τῷ Πατρὶ * κατ' οὐσίαν ὦν,
οἰκτίρμων, * ἴσος τῇ μητρὶ * καὶ ἡμῖν ἐφά-
νης ὄντως, * εἰ γὰρ καὶ σὰρξ ὠράθης, *

in templum recepto modulatur, o Verbum
divinum, in hæc erumpens : « Stupendum
« tuum est templum, o Salvator; veneran-
« dus senex, qui te excepit, dum pugillo
« omnia tenes; psallamus et nos: Benedic-
« tus... »

116. Dicit, Simeon : quis est ille quem
brachiis nunc in templo gestas? Quo læta-
bundus exultas, et cui affaris : « Me dimitte,
« vidi enim salutare; vidi novi Israelis glo-
« riam a seculo absconditam. » Illi vociferator : « Benedictus...

117. « Verum est : palam Deus in terra
« stetit, omnino caro factus casta ex puella,
« Patris Verbum jam puellus. Unde illum
« in ulnas recipiens, gaudeo, nunc dissolvi
« deprecor, » ait sehex astantibus; ad hunc
clamate : « Benedictus... »

118. Lætare, Simeon, et in spiritu exulta;
quem enim in typis prophetæ præmonstra-
bant, tu ut puerum vidisti et brachiis sus-
tinuisti. Superest eum prædicare apud in-
feros venturum, ut excitet omnes in fide
canentes : « Benedictus... »

119. Paternos sinus minime deserens,
Deus Verbum carnem assumpsit ex Virgine
casta, et puer conspectus est manibus sub-
vectus. Cantate illi, chori angelorum, ac
nobiscum glorificate in communi psalmo :
Benedictus...

120. Stilla tuis supplicibus, o Dei Ver-
bum, velut e nubibus, benignitatis tuæ co-
piosam dulcedinem, dum hymnis tuam pro-
sequuntur divinam stupendamque in carne
nativitatem. Tu enim quamvis puer visus
sis, Deus idem et Verbum manes; ideo
plaudamus : Benedictus...

121. Similis Patri ex natura, pro tua mi-
sericordia, matri nobisque vere æqualis os-
tensus es; quantumvis enim caro cerneris,

116. Barb. 2, f. 70. — Αὐτῷ in fine emphatice,
ut apud Roman. XVII, 7, Domit. 22, etc.

117. Ibid. — νῦν ante τὴν λύσιν. additur.

119. καθωράθης; bis infra, ut supra ὠράθη pro
ἐωράθη, æque cum compositis neogræca, ubi vet.
ῶφθη, κατώφθη.

ἀναλλοίωτος ἔμεινας· * ὅθεν καὶ διπλοῦν ὁ
 Συμεὼν σε * ἐν γηραιαῖς λαβῶν ἀγκάλαις, *
 σκιρτῶν ἐψάλλεν· * Εὐλογημένος...

ρκβ'. Γένος χοϊκὸν * ἠλευθέρωται κατὰ-
 ρας * τῆς προγονικῆς, * σαρκωθέντος τοῦ
 Κυρίου· * ἔθνῶν φυλαὶ καὶ γλώτται, * νῦν τὰς
 χεῖρας κροτήσατε, * ἄσατε ὡδὰς χαριστη-
 ρίους, * σὺν ἱερεῖ τῷ θεοδόχῳ * πιστῶς κρᾶ-
 ζουσαι· * Εὐλογημένος...

ρκγ'. Νῦν ἀπολυθεὶς * τῆς σαρκός, σοφὴ
 πρεσβύτα, * ἄπιθι, λοιπὸν * προκηρύξας τοῖς
 ἐν ἄδη· * Θεὸς σαρκὶ ἐφάνη, * καὶ τὸ φῶς
 ἀνατέταλκεν, * ἦλθεν ὁ λυτρούμενος τὸν
 κόσμον * ἐκ τῆς φθορᾶς τοῦ ἀλλοτρίου· * διὸ
 κρᾶζατε· * Εὐλογημένος...

ρκδ'. Δεῦρο σὺν ἡμῖν, * ὦ προφῆτα
 Ἠσαΐα· * ἴδε τὸν υἱὸν * ὃν προέφης τῆς Παρ-
 θένου· * συνέλαβε γὰρ αὕτη * ἀπειράνδρος,
 καὶ ἔτεκε * τὸν Ἐμμανουὴλ, Υἱὸν ὑψίστου, *
 ὃν Συμεὼν λαβῶν ἀγκάλαις * βοᾷ σήμερον· *
 Εὐλογημένος...

ρκε'. Δέγου, Συμεὼν, * ὃν προεῖπον οἱ
 προφῆται· * ἤκει ἐμφανῶς * καὶ βροτοῖς
 ἀναστραφῆναι· * ἰδοὺ γὰρ πάρεστί σοι *
 νηπιᾶζων, ὡς ἄνθρωπος * τεσσαρακονθήμερος
 ὁ κτίστης, * καὶ σὺν ὑμῖν ὑμῶν ἀγάλλου, *
 βοῶν ἄκυστα· * Εὐλογημένος...

ρκς'. Δεῦτε καὶ ἡμεῖς, * καθαρθέντες τὰς
 αἰσθησεις, * νῦν ἐν τῷ ναῷ * πορευθῶμεν τῷ
 ἀγίῳ, * ὀψόμενοι τὸν κτίστην * ἐν ἀγκάλαις
 κρατούμενον· * ἴδωμεν Παρθένον γαλου-
 χοῦσαν * καὶ μυστικῶς αὐτῷ τὸν ὕμνον, *
 πιστοὶ, μέλψωμεν· * Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν *
 Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

122. γένος χοϊκὸν ῥυσόμενος Θεὸς κ. τ. ε. Sic Cos-
 mas fere in eod. loco l.

124. Barb. 2, f. 93.

125. τεσσαρακονθήμερος infra recurrit apud Jo-

immutabilis permanes; unde duplicis te-
 naturæ Simeon seniles inter ulnas gestiens
 salutavit: Benedictus...

122. Terrenum genus a parentum male-
 dicto eximitur, postquam in carne Domi-
 nus venit; nunc, gentium familiæ et linguæ,
 mittite plausus, canite odas eucharisticas,
 cum sene Dei exceptore fideliter erumpite:
 Benedictus...

123. Nunc solutus a carne, senex sapiens,
 abi, hæc jam prædicans apud inferos:
 « Deus in carne visus est, et lumen exortum
 a est; venit qui redimit mundum ex inimici
 a corruptela; ideo vociferamini: Benedic-
 tus... »

124. Adesto nobiscum, Isaïa propheta:
 ecce filium ex Virgine, quem prædixisti;
 ipsa enim sine viro suscepit et peperit Em-
 manuelem, Altissimi Filium, quem ulnis
 excipiens Simeon, intonat hodie: Benedic-
 tus...

125. Simeon, accipe promissum a pro-
 phetis, ecce venit manifesto, etiam cum ho-
 minibus conversaturus: ecce tibi namque
 adest puerascens, ut homo quadraginta die-
 rum, ille creator; miscens nobiscum hym-
 nos, lætare, erumpe sine fine: Benedic-
 tus...

126. Agedum, eamus et nos, sensibus
 sublatis, nunc in templum sacrum, condito-
 rem ut cernamus in brachiis contentum.
 Videamus Virginem lac illi præbentem, ac
 mysticum eidem hymnum, o fideles, modu-
 lemur: Benedictus qui venisti, Deus noster,
 gloria tibi.

bium tr. 14 et in penultimo anepigr. IV, 9, ubi
 ex unica dictione conflatur cum binis accentibus
 justus v. heptasyllabus.

VI.

OMOIA.

ρκζ'. Ἴδε, Συμεών, * ὅπερ φῶς ἐχρημα-
τίσθη * φῶς γὰρ ἰλαρὸν * πατρικῶς φωτο-
χυσίας, * ὅπερ κατέχεις βρέφος * ἐν ἀγκά-
λαις φερόμενον * ἀπιθι, καὶ γοῦν καὶ τοῖς
ἐν ἄδῃ, * καὶ φῶς τὸ ἐκ φωτὸς ἀδύτου *
κάκει κήρυξον * Εὐλογητὸς ὁ ἐπὶ γῆς *
φανεὶς φῶς Θεὸς ἡμῶν.

ρκη'. Ἄνω μὲν Πατὴρ * ὁμοούσιος καὶ
Λόγος, * κάτω δὲ μητὴρ * ὁμοούσιος καὶ
βρέφος * διπλοῦς γὰρ τὴν οὐσίαν * καὶ
ἀπλοῦς τὴν ὑπόστασιν * ὅθεν καὶ ὡσπερ ζευ-
γος τρυγόνων, * ψυχὴ καὶ σῶμα τῷ Κυρίῳ *
τὸ καταληφθὲν * σήμερον νῦν ἐν τῷ ναῷ *
ὡς δῶρον προσφέρεται.

ρκθ'. Αἱ παρθενικαί...

ρλ'. Αἱ πρεσβυτικαί...

ρλα'. Αἱ προφητικαί...

ρלב'. Σήμερον ὁ πάλαι...

ρλγ'. Ὁ χερουβικοῖς.

ρλδ'. Ὁ χερουβικοῖς...

ρλε'. Δέχου, Συμεών...

ρλς'. Βρέφος νεογόνον...

ρλζ'. Καὶ καρδίαν σὴν...

ρλη'. Ὁ ἐν οὐρανοῖς...

127. Intuere, Simeon, eum qui lumen appellatus est; nempe hilare lumen Patris e lumine effusum; ipsum quem manibus geris. Abi, jamque et apud inferos inaccessam luminis lucem illic annuntia: Benedictus qui in terra visus es, Deus noster.

128. Ut in caelo unius cum Patre substantiae est et Verbum, sic in terra unius cum matre et puer; duplex quidem natura, et persona unus: unde uti par columbarum, et anima et corpus a Domino assumptum hodie in templo offeruntur.

129. Vat. 1415 f. 183 in febr. die III et iterum f. 195 in die VII.

130. Ibid.

131. Ibid. f. 191, in die V.

132. Ibid. f. 187.

133. Ibid. f. 187.

134. Ibid. P. 195 in die VII.

135. Ibid. f. 187 in die IV.

136. Ibid.

137. Ibid. f. 191 in die V.

138. Ibid. f. 195 in die VII.

VI. In promptu mihi esset proluxa ejusdem argumenti altera et nova ex integro series, quam quidem descripsi, sed neglexi, cum rudis sit et indigesta et plerumque recocta farrago; in qua plus minus spretis rhythmo et metro, eadem inepte regeruntur; ut satis ostendunt duo selecta trop. inter minus incompta. Omnia, si quem juverit, occurrunt in Vat. 2, l. 1.

127. ἐχρηματίσθη V. — φῶς ἰλαρὸν, ut incipit

hymnus quem habes infra inter anepigr. LXIII, ubi de S. Athenogene martyre et cantico ipsi ascripto plura. — φῶς τὸ ἐκ φωτὸς cf. 41, 64.

128. Barb. 2, f. 183. Ab initio sat pressa et concinna est theologica formula, neque ineleganter καὶ opposita jungit. — υἱὸς καὶ βρέφος V. — τὸ προσληφθὲν V. — f. σῶμα κυριακὸν τὸ νῦν. — ἐν τῷ ναῷ codd. additur.

VII.

DE S. EUTHYMIO.

ρλθ'. Ὅσιε ποιμὴν, * ποιμενάρχα, τοῦ Κυρίου * ὠφθης ζηλωτῆς, * τὴν ψυχὴν ὑπὲρ ποιμνίου * προθέμενος, παμμάκαρ, * καὶ γινώσκεις τὰ ἴδια, * καὶ διαγινώσκῃ ἐξ ἰδίων. * καὶ ἐν χαρᾷ τῆς Θεοτόκου, * λαοί, εἴπωμεν. * Εὐλογημένος ὁ τεχθεὶς * Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

ρμ'. Δόξα ἀθληταῖς, * ἱερωτάτοις προσθήκη, * κλέος ἀσκηταῖς, * μαρτύριον Καρίεσσιν, * Εὐθύμιε τρισμάκαρ, * θεοκρίτως ἀνέφνης * μάρτυς καὶ ποιμὴν καὶ ὑποφῆτης. * καὶ ἐν χαρᾷ...

139. Pastor sancte, dux gregis, Dominum visus es imitari, ut qui animam pro ovibus posuisti, beatissime, et tuas novisti, et a tuis notus es. Et in gaudio Deiparæ populi dicamus : Benedictus qui natus es, Emmanuel, gloria tibi.

140. Athletis gloria fuisti, pontificibus incrementum, decus ascetis, Cariis testimonium, tu qui, eligente Deo, apparuisti, Euthymi ter beate, martyr et pastor et doctor. Et in gaudio Deiparæ...

VII. Ita soli Christo, et quidem nascenti, αἱ ἀγγελικαὶ consecrari videntur, ut in immenso illo sanctorum cyclo per menæa sive edita sive mss. late diffuso, unus sit, nisi fallor, S. Euthymius Sardensis, cui similia stichera dicaverit ignotus quidam melodus, ejusdem fortasse provinciæ et ecclesiæ studio favens: quod quidem exemplum, utpote rarum et singulare, ac paucis verbis contentum, æterno nolui silentio prætermitti.

139. Ex vat. 3, f. 97. Duo trop. pertinent ad diem XXVI dec. in qua fit memoria S. Euthymii Sardensis ecclesiæ episcopi et martyris, sub Leone Isaurico ob sacras imagines mactati. — γινώσκεις et διαγινώσκεις V. cf. Joan. X, 14, 15. — Præstaret διὸ ἐν θεοτόκου χαρᾷ hic et infra.

140. ἱερώτατος V. — χαριώντων sic cod. corrupte. — Quatuor supersunt, ut penitus exhauriatur, quantum ego resciverim, quidquid pertinet ad hujusmodi melodiam. Primum igitur αἱ ἀγγελικαὶ

memorantur in die IX decemb. ad quædam γενέθλια sive encænia ecclesiæ CP. scilicet sticher. 1. Δέσποτα Χριστέ. 2. Πάλαι Σολομών. 3. Δεῦτε ἀδελφοί. Dein sub acrostichide Νικολάου, ejusdem moduli sunt in dominica III quadragesimæ stichera quatuor: 1. Νῦν ἀγγελικαί. 2. Ἴνα τοῦ Ἀδάμ. 3. Κλεῖται τὴν Ἐδέμ. 4. Ὅτε τῷ σταυρῷ, de quibus p. 412 et statim in sequenti p. plura reperies. Denique ad ultimam pentecostarii hebdomadem occurrunt in feria IV tria stichera: 1. Ἴνα τὸν εἰς γῆν. 2. Σιλητησον Ἀδάμ. 3. Τύραννον ἐχθρόν. Postremo, in Vatic. 787, ad V diem augusti accedunt in vespertina de Transfiguratione *profesta stichera*: 1. Λάμψας ὑπὲρ νοῦν. 2. Ex φωτογενοῦς. 3 Ὅρος τὸ ποτὲ, quibus si addatur alius metri 4. Νόμον καὶ προφητῶν, emergit nomen ignoti cujusdam melodi ΛΕΟΝτος, cui locum alicubi dabo libenter, si Deusnaverit, luxque effulserit amplior. Nec plura.

CYPRIANUS ET NICOLAUS.

I.

ΣΥΝΤΟΜΑ.

Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα,
τὸ κατὰ σάρκα
Θεοῦ πολίτευμα,
φαιδρῶς εὐτρέπισον τὸ θεῖον σπῆλαιον,
ἐν ᾧ Θεὸς σαρκὶ τίκτεται
ἐξ ἀπειράνδρου ἀγίας Παρθένου,
εἰς τὸ σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

Bethleem, terra Judæ,
secundum carnem
Dei civitas,
festive præpara divinum specum,
in quo Deus carne editur,
ex innupta sacra Virgine,
pro generis humani salute.

I. Ut superiores moduli at ἀγγελικαί, sic nihil solemnus inter natalia quam versiculi sub constantissimo hirmo οἶκος τοῦ Ἐφραθὰ, frequentati singulis fere diebus, nec tantum de Christo, sed de omnibus sanctis quos festorum cyclus in Jesu pueri satellitium stipavit. Id quamvis ab omni christiana antiquitate derivari videatur, Cyprianus tamen, tam in edd. quam in mss. libris, discrete nominatur ejusdem moduli conditor. Eidem alia pauca ascribuntur idiómela, quæ annosam et auream vetustatem sapiunt. Octavus est inter novem et viginti melodos insigniores, quos vetera menæa a fronte ostentant commendandos. Commendatur etiam vel a rara illa licentia, adeo antiquata, ut eam duo tantum inter recentiores Nicolaus, ut paulo ante dixi, et Jobius de quo mox dicam, sibi vindicare ausi sint: qua nimis ab ampliore præmio exorsus, pergit melodus per minimos versiculos alacri ritmo variatos. Hic vero Nicolaum nolui a Cypriano removere, tum quia nomen ejus sat aperte ab acrostichide emergit in trop. 8, 9, 10, 11; tum etiam quod, ubi nemo nominatur, quum ex indole rhythmici, consuetudine dictionum, solemnitate sermonis idem ac perpetuus melodus ubique spiret, nec justum, nec satis æquum visum est Cyprianum a Nicolao secernere. Nicolaus autem aliquid audacius placuisse monui, cum ab uno in alterum tonum, nec rupta acrostichide, trans-

eat. Exemplo superius memorato adde duo alia primum in Orthodoxiæ festo, post quatuor ampla stichera toni primi: Νῦν εὐσεβείας... Ἱεροτύποις... Κόσμος... Ὁ τῆ ἀνάγκῃ, texit porro sub modulo nostro οἶκος τοῦ Ἐφραθὰ quatuor versiculos Δύμης... Ἀρελοῦ... Οὐκέτι... Ὑψώσας. Alterum est in Dominica palmarum, ubi, præmissis στιχηροῖς toni VIII: Νηπίων... Ἰδοῦ... Κροτήσωμεν... Ὁ νότοις, succedunt juxta modulum οἶκος toni II: Λάμπρυνον... Ἀγάλλεσθε... Ὁ ἄνω... Ὑμῶν... Quæ fortasse minus nota, cum ad historiam melodorum pertineant, ea nolui curioso lectori invidere. Nunc ad rem:

Proem. I. Præfixo nomine scribitur in vat. 1531, f. 162 et f. 207: Κυπριανοῦ. Βηθλεέμ. Et in altero tropario sequenti ibidem: τοῦ αὐτοῦ αὐτόμελον · οἶκος. Sic fere edd. omnes ad diem XX Dec. — σάρκα τὸ πολιτ. edd. De titulo σύντομα v. p. 424 calc.

1. Ἐφραθὰ semper ven. sæpe rom. — προφητῶν ἡ μήτηρ vat. 1212, f. 30, ubi etiam in sequenti trop. ed. χαίροις πόλις, tum Βηθλεέμ dicitur μητρόπολις ἀγία τῶν προφητῶν. Nobilius aliud addit Suidas: Παρ' Ἐβραίοις δὲ Μαρία σημαίνει τὸ Ἐφραθὰ. Ad hæc assurgit Ludolfus Kuster: « Somniansne, inquit, « an vigilans hæc scripsisti, o bone? quis enim « tibi hic fidem habeat? aut potius quis mentem « tuam hic intellexerit? sed cum nugis conflictari « non soleo. » Cum pace Kuster, notare lubet, jubente argumento nostro, quod subdit idem locus vat. 1212, scilicet hirmum ὁ οἶκος Ἐφραθὰ

α'. Οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ,
ἡ πόλις ἡ ἀγία,
τῶν προφητῶν ἡ δόξα,
εὐτρέπισον τὸν οἶκον
ἐν ᾧ τὸ θεῖον τίκτεται.

β'. *De Circumcisione D. N.* Ἄβυσσος πε-
φυκῶς * φιλανθρωπίας, Λόγε, * ἐτέχθης
ὑπὲρ λόγον * σαρκὶ περιετμήθης, * Θεέ μου,
ὀκταήμερος.

γ'. Φέρεις περιτομὴν * κατὰ τὸν νόμον,
ἵνα * ἀνθρώπων περιτέμης * τὴν παλαιὰν
κατάραν, * Θεέ μου, παντοδύναμε.

δ'. *De S. Basilio.* Χαίροις, τῶν μονα-
στῶν * καὶ τῶν μιγάδων κλέος, * τῶν εὐ-
σεβῶν τὸ κράτος, * τῶν δυσσεβῶν ἡ θραυ-
σις, * θεόσοφε Βασιλείε.

ε'. Ποῖον στόμα ἢ νοῦς * τῶν σῶν κα-
τορθωμάτων * καὶ τῶν προτερημάτων * τὸ
μέγεθος ὑμνήσει, * θεόσοφε Βασιλείε;

ς'. Πᾶν σύστημα πιστῶν * τοῖς σοῖς
ἐνθέις τρόποις * καὶ θεοφθόγοις λόγοις *
πρὸς ἀρετὴν τυποῦται, * ὧ πάνσοφε Βα-
σίλειε.

ζ'. *D. S. Sylvestro PP.* Ὁ στῦλος ὁ στεφ-
ρὸς, * ὁ ἀκράδαντος πύργος * τῆς ὄλης ἐκ-
κλησίας, * ἡ βᾶσις τῶν δογμάτων, * Σύλ-
βιστρε, εὐφημείσθω μοι.

pendere ab alio modulo, πρὸς τὸ Δέσποινα. Id-
ipsum mox sub oculis lectoris ponam, ut antiquis-
simum; id quippe quum Cyprianus præ oculis
habuerit, inferre licet proæmium δέσποινα ipso
Cypriano et omnibus similis moduli cantibus esse
vetustius. Jam vero pronum erat, etiam sine mar-
ginali glossemate, a similitudine hirmi ad vocis
etymon, ab Ἐφραθᾶ ad δέσποιναν transire. Parcat
mihi Kuster, immo candidus lector, si in hisce
amœnis salebris pedem lubens retineam.

2. Barber. v. 39, f. 51.

3. Ibid. singula poemata claudunt θεοτόκια,
pia quidem et læta, sed fere similia, quæ tamen
ægre omisimus.

4. μιγάδων B, uti alias jam μέγασι et μέγαδες
apud Cangium, quod aliquando sumi videtur pro
hegumenis. Sed corrupta potius sunt id genus

1. Domus Ephratha,
sancta civitas,
prophetarum gloria,
præpara domum
in qua numen divinum editur.

I. 2. Abyssus clementiæ factus, o Ver-
bum, partu ineffabili ortus, carne circum-
ciscus es, Deus meus, in octava die.

3. Fers circumcidi secundum legem,
ut excidas hominum vetus maledictum,
Deus meus omnipotens.

II. 4. Lætare, eremitarum et cœnobita-
rum decus, piorum robur, impiorum pro-
fligatio, Basili in Deo sapiens.

5. Quale os vel quæ mens canet tua no-
bilia gesta, et privilegia quam magna sint,
Basili in Deo sapiens.

6. Omnis fidelium cœtus divinis moribus
tuis ac sermonibus a Deo afflatis ad virtu-
tem formatur, o Basili longe sapiens.

III. 7. Columna tu firma, turris incon-
cussa universæ Ecclesiæ, basis dogmatum,
o Sylvester, mihi celebrator.

verba et emendanda in μιγάδων, μιγάσι, nec nisi
de cœnobitis plerumque intelligenda; huc vero
opportune redeunt quæ ad Josephum de Basilio
eodem ex Nazianzeno notavimus p. 392. — Ite-
rum μοναστῶν ante τὸ κράτ. manifesto codicis er-
rore, quem proxima ut nos emendare suadent.

5. ποιοις στόμα B.

6. σύστ. ἀπιστων B.

7. Et grandiloquum statim fieri melodum, ut
os de pontifice romano aperiat, et Nicolaum ex
ipsa acrostichide luculenter emergi, per se lector
diligens adverterit, suaque trutina expendet, quæ
spectabilis ille testis de S. Sylvestro et romano
Constantini baptismate cum agmine Byzantino-
rum et Orientalium asseverat. Qua de re præstan-
tissimus abbas Solesmensis sic egit ut otium cæte-
ris fecerit, in opere : *Essais sur la nature*. p. 226 sqq.

η'. Νενίκηκας, σοφὲ, * λόγους σου τοῖς πανσόφοις * τοὺς τῶν Ἑβραίων πρόμους, * καὶ παρρησίᾳ πᾶσι * Χριστὸν Θεὸν ἐκήρυττες.

θ'. Ἰδόντες σου, κλεινὲ, * τὸ πρᾶον τῆς καρδίας, * Πέτρος καὶ θεῖος Παῦλος * ὄπτανονται κατ' ὄναρ * τῷ Κωνσταντίνῳ ἄνακτι.

ι'. Καὶ ταῦτα πρὸς αὐτὸν * εἶπον· ὦ Κωνσταντίνε, * εἰ θέλεις τῶν τραυμάτων * ἐφευρεῖν σου τὸ ἄκος, * κάλεσον δὴ τὸν Σιλβέστρον.

ια'. Ὁ δὲ διωπινοθεῖς, * προθύμως ἐπεζήτει * κατιδεῖν σου, τρισμάκαρ, * τὸ πάντιμον καὶ θεῖον * εἶδος, τὸ πανυπέπλαμπρον.

ιβ'. Ὁ ρύπον τὸν ἐμὸν * ἀποπλυθῆναι θέλων * τοῖς Ἰορδάνου ρείθροις, * αὐτὸς καὶ σὲ τῆς Ρώμης * ποιμενάρχην κατέστησε.

ιγ'. *De SS. Patribus in Sina m.* Ἐρωτι τοῦ Χριστοῦ * ἐτρώθητε, πατέρες, * σαρκὸς καὶ κόσμου φίλτρον * ἠρνήσασθε, καὶ δόξαν * ἀγγέλων ἐκκληρώσατε.

ιδ'. Βλέψατε προσηνώως * ἐξ οὐρανοῦ ὕψους, * πατέρες θεοφόροι, * καὶ τοῖς ὑμᾶς ὑμνοῦσι * τὰ πρόσφορα βραβεύσατε.

ιε'. *De S. Joanne Calybita.* Ἐρωτι τοῦ Χριστοῦ * τρωθεῖς, ἠρνήσω, πάτερ, * σαρκὸς καὶ κόσμου φίλτρον, * ἀγγέλων συμπολίτης, * Ἰωάννη, γενόμενος.

ισ'. Ἄλλος τις ἐπὶ γῆς * πατέρων τῶν ὁσίων, * οὐδεὶς ὡς σὺ, παμμάκαρ, * ἐπευφραίνετο θεῖος * ἰδρῶσι τῆς ἀσκήσεως.

ιζ'. *De S. Antonio.* Πόνους ἀσκητικοῦ *

8. f. mel. πανσ. σ. τ. λόγους. — Circumferebantur græce multa S. Sylvestri cum Judæis certamina, colloquia, commentaria, nunc obsoleta.

11. διοπνευσθεὶς B, quasi θεοπνευσθεὶς, sed neutrum f. extat, nisi in hoc librarii sphalmate.

12. ἔξαποπλυθῆναι B. — Rhythmus suaderet ποιμέναρχον, sed insolitum. Tum præterea idem variatur in tr. 10, 20, 21, 28, 30. — κατέστησε B.

8. Vicisti, sapiens, doctis concionibus tuis principes Hebræorum, et fidenter omnibus Christum Deum prædicasti.

9. Noscentes tuam, o honeste, cordis mansuetudinem, Petrus divinusque Paulus in somno regi Constantino apparuerunt.

10. Et hæc illi fati sunt: « O Constantine, ulcerum tuorum si vis invenire me — delam, jube vocari Sylvestrum. »

11. Expergefactus autem, alacriter quæsitivam tuam videre, ter beate, faciem honestissimam, divinam, omni decore majorem.

12. Qui meam spurcitiam voluit in undis Jordanis eluere, ipse te Romæ antistitem constituit.

IV. 13. Amore Christi vulnerati estis, patres; carnis mundique illecebras respuistis, et angelorum gloriam sortiti estis.

14. Intuemini propitio vultu de cæli sublimitate, patres Deo pleni, ac celebrantibus vos ea quæ expediunt, largimini.

V. 15. Amore Christi vulneratus, renunciasti, pater, carnis mundique illecebris, angelorum in civitate, o Joannes, jure ascriptus.

16. Sanctorum patrum nemo alius in terra sicut tu, beatissime, delectabatur in sacris asceticæ vitæ sudoribus.

VI. 17. Asceticis laboribus enecto corpus

13. Ibid. f. 117. ἔρωτι. Cf. similia ejusdem melodi in 15, 18. — σαρκὸς καὶ φίλτρον κόσμ. B, a melodo emend. in 15.

15. Ibid. f. 121. — ἀγγέλων συμπολίτης, ut supra προτερημάτων et infra σεμνολόγημα, sat rara sunt apud melodos.

17. Ibid. f. 129.

νεκρώσας τὸ σαρκίον, * πλουσίως ἐπεσπᾶσω * τοῦ Πνεύματος τὴν χάριν, * πατέρων σεμνο-
λόγημα.

ιη'. Ἐρωτι τοῦ Χριστοῦ * καρδίαν τε-
τρωμένος, * ὡς ἔλαφος ἐν δίψει, * τῶν ἀρε-
τῶν εἰς ὄρος * ἀνέδραμες, πανόσιε.

ιθ'. Μαθῶν γὰρ κραταιῶς, * καὶ παθῶν
ἐκδιδάσκεις * μοναζόντων τὰ πλήθη * μη-
χανὰς τοῦ Βελίαρ, * Ἀντώνιε θεόσοφε.

κ'. *De S. Cyrillo Alex.* Σάλπιγξ τῆς τοῦ
Χριστοῦ * ἐκκλησίας ἐδείχθης, * ὦ Κύριλλε
τρισμακάρ, * θεολογῶν Τριάδα * πρὸ αἰώ-
νων ὑπάρχουσαν.

κα'. Γλωττα ὄντως βροτῶν * ἐξατονεῖ
ἐκφράσαι * τοὺς λόγους τοὺς θεόθεν * δο-
θέντας σοί, θεόφρον, * ὑπὲρ ζήλου τῆς πίστεως.

κβ'. Κρηπίς τῶν μοναστῶν, * θυηπόλων
τὸ κλέος, * ἀρχιερέων θάρσος * ἐπέφανας
πανσόφως, * ὦ Κύριλλε τρισόλβιε.

κγ'. *De S. Timotheo.* Εἴληφας ἐκ Θεοῦ *
τιμὴν τὴν αἰώνιαν. * διὸ σὲ καὶ τιμῶμεν *
ἐνθέοις ἐφθυμίοις, * ἀπόστολε Τιμόθεε.

κδ'. Σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, * ἐξήντησας,
παμμακάρ, * τὰ ἀπόρρητα ὄθεν * εἰς πᾶ-
σαν γῆν ἐξῆλθεν * ὁ φθόγγος σου, Τιμόθεε.

κε'. Σταύρωσιν σαρκικῶς * τὸν ὑπο-
στάντα Λόγον * μιμησάμενος χαίρων, * διή-
νυσας, θεόφρον, * τοῦ μάρτυρος τὸν δίαυλον.

κς'. Αἵγλης θεαρχικῆς * ἐμφορισθεῖς, τρις-
μάκαρ, * τοὺς σκότει τῶν πταισμάτων *
ἡμᾶς κατεχομένους * καταύγασον, Τιμόθεε.

κζ'. *De S. Gregorio Naz.* Γρήγορε ὀφθαλ-

18. δέψει. P. XLI, 8.

19. In subjecto theolocio, quædam symbolica,
dictionemque novam in fine notavi. ἑώρα ἄλλος
δέ σε ἐπτάρωτον λυχναίαν, Παρθένε μυριάχαιρε, respectu
ad Exod. XXV, 37, et Zachar. IV, 1. — κ. μαθῶν
cod.

20. Ibid. f. 135.

22. Rectius pro mod. τὸ κλ. θυηπόλ.

23. Ibid. f. 152. ἐφθυμίοις. Tam res nobis fre-
quens, quam vocabulum melodis rarum. Multo
rarius est invenire quod habet hac de re Suidas :

culo, ubertim nactus es Spiritus gratiam, tu
patrum magnificentia.

18. Intrinsicus amore Christi confossus,
ut cervus sitiens, in virtutum montem as-
cendisti, innocentissime.

19. Fortiter eruditus, patiendoque doces
turbas monachorum Belialis technas, An-
toni in Deo sapiens.

VII. 20. Tuba in Christi Ecclesia factus es,
Cyrille ter beate, theologus Trinitatis ante
sæcula subsistentis.

21. Sane mortalium lingua desperat elo-
qui quales tibi, Dei sapiens, divinitus dati
fuerint sermones in vindicanda fide.

22. Monachorum crepido, sacerdotum de-
cus, pontificum superbia sapientissime
fuisti, o Cyrille ter fortunate.

VIII. 23. A Deo sortitus es immortale de-
cus : te ergo quoque salutamus divinis
ephythmiis, Timothee apostole.

24. Vas electionis, hausisti, beatissime,
arcana verba; unde per omnem terram
exivit sonus tuus, Timothee.

25. Cruciatum in carne passum Verbum
imitatus hilariter, emensus es, o deifer,
martyris curriculum.

26. Claritate a Deo emanante potitus, ter
beate, nos in nocte peccatorum obvolutos
irradia, Timothee.

IX. 27. Tu vigil oculus, Ecclesiæ tæda, elo-
ἀνακλώμενον, τὸ ἐπηχοῦμενον cum Romani exemplo:
οὐ γὰρ ὑπάρχεις τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

25. σκεῦος. Act. IX, 15; II Cor. XII, 4; Ps. XVIII, 3,
relata a magistro ad discipulum.

26. ἐμφορισθεῖς pro velt. ἐμφορηθεῖς.

27. Barber. f. 162: γρηγόριος f. legebatur olim
in plena acrostichide, quæ si mutila fuerit, cum
elegantissimum sit poematum, dimidiam partem
excidisse, dolendum enimvero. — γρηγόριε sic B. —
Id. contra metrum ἐνηθι. — καὶ τοῖς id. nec me-
lius.

μὲ, * φωστὴρ τῆς ἐκκλησίας, * ἀμίμητε τὸν λόγον, * ἐφάμιλλε τὸν τρόπον, * ἐνίεθι τοῖς δούλοις σου.

κη'. Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, * καὶ φῶτα, καὶ τὴν ἄνω * ἀστράψασαν λαμπάδα * καὶ πλήσασαν τὸν οἶκον * ὁ σὸς λόγος ἐπύρσευσεν.

κθ'. Ὅστις οὐχὶ τῶν σῶν * ἐφάπτεται λογίων, * καὶ θρέψει τὴν καρδίαν, * καὶ τέρπει τὰς αἰσθήσεις, * οὐκ εἶδε λόγου χάριτας.

λ'. Ῥήτωρ οὐκ εὐτονεῖ * εὐδύνατος τὴν γλῶτταν * τῶν σῶν δογματίων φράσαι * καὶ τῶν κατορθωμάτων, * θεολόγε, τὸ μέγεθος.

λα'. Πάντα σου ἀκριβῆ * ὁ νοῦς ὁ θεολόγος, * ἡ φράσις ἐξηρμένη, * ὁ βίος ἡγνισμένος, * ἡ πίστις ἡ ὀρθόδοξος.

λβ'. *De S. Ephrem.* Ἰπνον σοῖς ὀφθαλμοῖς, * Ἐφραιμ, οὐκ ἐδεδώκεις, * ὧ ποταμὲ δακρύων, * ὁ βρύσας θείων λόγων, * καὶ ζώντων ἵπνον ὑπνωσας.

λγ'. Μέγας ἐν ἀσκηταῖς, * φωστὴρ ἐν ἱερεῦσι, * ἐρημιτῶν λυχνία, * τροφή τῶν νηστευόντων, * καὶ ὄρος πάντων γέγονας.

λδ'. Νείλος ὡς ποταμὸς, * ψυχὰς ἐξηραμμένας * διὰ τῶν σῶν χειλέων * ἀρδεύων, τῶν λαλούντων * ἐν βίβλοις ἅς ἀνέδλωσας.

λε'. Ὡφθη μοι ἐν πολλοῖς * προστάτις, παναγία, * ἀλλὰ καὶ νῦν τὴν ποιμνὴν * σὺν ἅμα τῷ τεμένει, * ἀπάσης βλάβης λύτρωσαι.

28. Paucis complectitur immortales Nazianzeni orationes eis τὰ φῶτα, et tot alia de Triade trισηλλω. — ἐπίρρωσεν val. 2069 f. 134.

32. Ibid. f. 171. Liqueet acrostichis ὑμῶ. Nota

quo inimitabilis, sed moribus æmulandus, hos tuis infunde famulis.

28. Generationem Christi, et lumina, et superam illam lampadem coruscantem, qua domus impletur, sermo tuus splendide declaravit.

29. Quicumque tuis non tangitur oraculis, non corde nutritur, non sensibus delectatur, is eloqui gratias non novit.

30. Nullus valet orator, quantumvis facundus, tuorum dicere dogmatum, o theologe, aut gestorum amplitudinem.

31. Omnia in te absoluta : mens theologica, dictio sublimis, vita sancta, rectissima fides.

X. 32. Somnum oculis tuis, Ephrem, non dedisti, o lacrymarum flumen, imber divinorum verborum, viventium porro dormivisti somnum.

33. Inter ascetas magnus, luminare sacerdotibus, anachoretis lucerna, jejunantium cibus, omnibus fuisti regula.

34. Tu Nili instar, animas arefactas labiis irrigasti tuis, quæ loquuntur in librorum tuorum imbre.

35. In multis mihi propitia effecta es, sanctissima, age, nunc ovile tuum, cum sacello, ab omni serva detrimento.

Ἐφραιμ. bisyllab.

35. Hic melodus videtur fuisse aut abbas aut episcopus et templo B. V. dicato præpositus, quæ ut Romano, sic paucis melodis conveniunt.

II.

DE EPIPHANIA.

λς'. Δέσποινα ἀγαθὴ,
τὰς ἀγίας σου χεῖρας

II. In primis insignia videntur hæc minora τῶν φώτων σύντομα, quæ tum pro linguæ nitore, tum maxime ex apparatu scenico, satis vetusta putem

36. Bona Domina,
sanctas manus tuas

et scholæ Romani consentanea.

36. Stantem coram te habes antiquiorem Virginis imaginem, more mulieris orantis brachia

πρὸς τὸν υἱὸν σου ἄρον,
τὸν φιλόψυχον πλάστην,
οἰκτειρῆσαι τοὺς δούλους σου.

ad filium tuum attolle,
ad opificem animarum amicum,
ut tuorum servorum misereatur.

λζ'. Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς * ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, * τὴν Βηθλεέμ ἀφέντες · * καλὸν γὰρ τῷ δεσπότῃ * συνεῖναι καὶ Θεῷ ἡμῶν.

37. Eamus et nos ad Jordanem, e Bethleem egressi; bonum est enim Domino conjungi ac Deo nostro.

λη'. Ἐρχεται ὁ Χριστὸς * ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην * πρὸς τὸ ἀναπλάσασθαι * τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα · * φαιδρῶς προὔπαντήσωμεν.

38. Proceedit Christus ad Jordanem, ad refingendam sui imaginem: cum pompa occurramus illi.

λθ'. Ἀξίωσον ἡμᾶς * καὶ τὴν τοῦ βαπτισμοῦ σου * φαιδρὰν ἰδεῖν ἡμέραν, * καὶ ταύτην προτκυνῆσαι, * ὡς ποτε καὶ τὴν γέννησιν.

39. Habe nos dignos tui baptismi diem videre luculentum, eumque salutare, sicut et modo nativitatem.

μ'. Ἰδὲ ὁ βασιλεὺς, * ἰδὲ ἡ προσδοκία * τοῦ Ἰσραὴλ ἐπέστη · * λαοὶ, ἀγαλλιᾶσθε · * τὸ φῶς γὰρ ἐπιφαίνεται.

40. Ecce rex; ecce expectatio Israelis advenit: populi, lætamini; lumen enim illucescit.

μα'. Φῶς ἐκ φωτός, Χριστὸς * ἐπέφανε τῷ κόσμῳ · * Ἰορδάνη, εὐφραίνου, * ἐν σοὶ γὰρ καταυγάζει * ἡμῶν τὴν φύσιν σήμερον.

41. Lux de luce, Christus mundo apparuit. Jordanes, exulta; in te enim naturam nostram collustrat hodie.

μβ'. Ἰδὼν τὸν τοῦ παντός * ὁ Πρόδομος δεσπότην * τὸ βάπτισμα αἰτοῦντα * ἐβόα · Σὺ μὲ μᾶλλον * κάθαρον τὸν οἰκέτην σου.

42. Cernens Prodomus universi Dominum baptismum petentem, clamavit: « Tu potius a me munda servum tuum.

μγ'. Πᾶσαι τῶν οὐρανῶν * αἱ δυνάμεις ὀρώσαι * αἰτοῦντά σε ἐκ δούλου * τὸ βάπτισμα, σωτήρ μου, * ἐξίσταντο καὶ ἔτρεμον.

43. « Cælorum omnes virtutes, videntes te a famulo baptismum poscentem, mi a servator, stupuere et contremuere. »

μδ'. Ὁ λύχνος τῷ φωτὶ, * ἡ ἀύγη τῷ ἡλίῳ, * ὁ φίλος τῷ νυμφίῳ, * ὁ Πρόδρομος τῷ Λόγῳ, * προφήτα, καθυπουργήσον.

44. — « Tu lucerna lumini, tu radius soli, a tu amicus sponso, tu Prodrumus Verbo, a o propheta, obtempera.

με'. Δάνεισον δεξιὰν * τὴν σὴν φρικτῶς μοι, φίλε, * καὶ μὴ διστάσης ὄλωσ · * ἐγὼ γὰρ ἤκω πάντας * ἐκπλῦναι τῷ βαπτίσματι.

45. « Dexteram mutuare trepidam mihi, a amice, neque omnino ambigas; ego a namque venio ut baptismum omnes eluam. »

μς'. Πῶς σου τῇ κορυφῇ, * τὰ Χερουβείμ ἦν τρέμει, * τὴν χεῖρα ἐπιθήσω; * φοβοῦμαι μή με φλέξη * τὸ πῦρ τῆς σῆς θεότητος.

46. — « Quomodo capiti tuo, quod horrent Cherubim, manum imponam? Tremo, a ne me conflagret ignis tuæ divinitatis.

μζ'. Χόρτος ὢν εὐ τολμῶ * τῆς σῆς κορυφῆς ψαῦσαι, * ἐγὼ γὰρ ὑπὸ σοῦ γε *

47. « Fœnum ego qui sum, non ausim a tangere verticem tuum; mihi enim opus

sursum attollentis, neque dissentit hirni vestustas, ut supra dictum est ex notula vatic. 1212.

37. Barber. III, 127, f. 41; v. 39, f. 43; vatic. 1515, f. 20.

38. Barber. V, 39, f. 63; vatic. 1515, f. 20. — ἐπὶ τὸ ἀναπλ. B. f. ἐπὶ τὸ ἀναπλάττειν.

40. Ibid. f. 67.

41. Barber. f. 95; f. mel. Εὐφρ. Ἰορδ.

43. Vat. 1515, f. 75.

44. Barb. f. 67.

45. Ibid. et vatic. 1515, f. 75. — τὴν cod. om. ante σὴν.

46. Barb. f. 67. — με om. post μή.

47. Ibid. et vatic. 1515, l. 1. Cf. tr. 30.

τὸ καθαρθῆναι χρῆζω, * μὴ πῦρ ὡς ὕλην φλέξης με.

μη'. Ἄφες νῦν, ὁ Χριστὸς * φησὶ τῷ Ἰωάννῃ, * πληρῶσαι καὶ γὰρ ἦκω * πᾶσαν δικαιοσύνην, * σῶσαι θέλων τὸν ἄνθρωπον.

μη'. Ἄψαι μου τὸ λοιπὸν * τῆς κεφαλῆς ἀφόβως, * καὶ βάπτισόν με, ὅπως * τὴν κεφαλὴν συντρίψω * ἐν ὕδασι τοῦ δράκοντος.

ν'. Συνθλάσαι κεφαλὰς * τοῖς ὕδασι δράκοντων * μολοῦντα βάπτισόν με, * ἐβόα τῷ Προδρόμῳ * ὁ λυτρωτῆς καὶ Κύριος.

να. Τότε ὁ βαπτιστῆς * πειθαρχῶν σου τῷ λόγῳ, * βαπτίζει σε τὸν Λόγον, * καὶ ἅπαντα φωτίζει * τὸν κόσμον τῇ βαπτίσει σου.

νβ'. Φωνὴ ἐκ τοῦ Πατρὸς, * Χριστοῦ βαπτιζομένου, * ἐφώνει· Οὗτος πέλει * Υἱὸς· καὶ θεῖον Πνεῦμα * ὡς πέλεια ἐπέδραμε.

48. Barber. f. 67.

49. Ibid. — ἀφοβος B. — συντρίψαι B.

50. Ibid. f. 95.

51. Ibid. f. 67.

52. Ibid. f. 95. — ἐφώνησε B. Noli mirari eo usque per tot folia discerpi membra melodi, dramaticque machinas. Ab initio singula officiorum particula suum libellum habebat, in quo poemata uno tractu continebantur. Sed nunc quam arduum est in ossa non solum arida, sed comminuta cum eodem vatis flatu insufflare! — Etiam in poematis nomine aqua hæret. Nam σύντομα neque in menæis, quod sciam, vocantur, neque cl. Cangio innotuere, neque in amplissimo parisiensi Thesaurō perspicuum locum habent, neque in toto Sabaitarum seu S. Sophiæ typico, uti apud nos accipiuntur, neque etiam id memini me legere in scripturis ex ipsa ad nos Græcia advectis Sed passim et sole clariora sunt in libris edd. et mss. Italo-græcorum σύντομα, e typico Studitarum, ut multa alia, diligenter excepta. Nec nuper omisere egregii Basi-

« est a te repurgari, ne tu flamma me festu-
« cam amburas. »

48. — « Sine nunc, ait Joanni Christus;
« veni nimirum omnem implere justitiam,
« salvum volens facerè hominem.

49. « Tange demum intrepidus caput
« meum, et tinge me, ut in aquis conteram
« caput draconis.

50. « Conquassare in undis capita dra-
« conum cum aggrediar, baptiza me »,
clamat Prodrōmo redemptor ac Dominus.

51. Tum verbo tuo obediens Baptista,
tingit te, o Verbum, et universum illustrat
orbem in tuo lavacro.

52. Vox a Patre insonuit in Christum lo-
tum : « Hic est Filius ! » Et sacer Spiritus ut
columba supervolavit.

liani ea describere et inserere in sæpe laudatam *Hymnolog.* p. 128-134. Hi versus ad laudes plerumque, aliquando ad vespervas concinnantur. « Sed eorum usum, inquit ibidem p. xxix auctor « procemii, saltem tam frequentem, uti apud « nos viget, aliquanto recentius, non tamen ci- « tra XI et XII sæculum, inductum esse conjicio, « ex eo quod in antiquioribus codicibus raro oc- « currant. » At enim quid sibi vult hujusmodi acrostichis, quæ nomine accersit *Nicolaum, Cosmam, Jobium, Josephum*, alios veteres? Quid rei est in Jan. diebus IV, V, ne alia revocem, ubi oculos perstringunt : Ὠφθης... Δέχου... Ἦλθεν... Ἴδε... Ὡπται... Σήμερον...? Nonne Ὠδὴ Ἰωσφ? Sed et ipsa arguta verborum elegantia seriores excludit. Quin vox σύντομον optima tempora sapit, dum sequiora, ore male rotundo, dixerunt εἰς στίχους στιχηρὰ προσόμοια, quæ obscura et horrida sunt, quum belle significant σύντομα concisos, brevesque versiculos, quales hactenus et porro proferimus.

JOBIIUS.

ΣΥΝΤΟΜΑ DE HYPAPANTE.

α'. Νεφέλη σε καὶ νῦν
οἷα φῶς ἡ Παρθένος
καὶ ἥλιον τῆς δόξης
ἐν ταῖς ἀγκάλαις φέρει,
νόμου σκιὰν φωτίζοντα.

β'. Ἰδοὺ νῦν προφανῶς * ὄν εἶπεν Ἡσαΐας *
ἐτέθη ἐκ Παρθένου, * καὶ δέδοται σοι βρέ-
φος, * πρεσβῦτα, σκίρτα, γόρευε.

γ'. Ὡς ὁ ὦν ἀληθῶς, * ὁ χτίστης νηπιά-
σας, * Θεὸς καὶ σὰρξ ὁράται, * τὸν Ἰσραὴλ
ὁ σώζων, * ὁ Συμεὼν ἐβόησεν.

δ'. Βροτὸς εἶ καὶ Θεός, * κὰν ταῖς ἐμαῖς

1. Te nunc quoque nebula
Virgo, ut lucem
solemque gloriæ,
in ulnis gestat,
te legis umbras illustrantem.

2. Ecce, nunc palam, quem dixit Isaias,
natus est e Virgine, ac tibi, o senex, puer
datus est; tripudiis, saltibus lætare.

3. « Qui vere est qui est, creator pue-
« rascens Deus, simul et caro cernitur, qui
« salvum facit Israel, Simeon exclamavit.

4. « Mortalis es atque Deus, quanquam

Certo priusquam nomini hæc darem, ea, fa-
teor, plus semel legi, revolvi, descripsi, nihil
prorsus de melodo suspicatus. Veste latina dum
græca cingerem typis paranda, oculos perstrinxit
acrostichis decies repetita Ἰὼδ, Ἰὼδω, Ἰὼδλω.
Quid ille *Job*, *Jobus* aut *Jobius*? Cita et anxia
manu excussi schedulas, ex innumeris forulis
congestas. Nomen tantum Fabricius ab Allatio,
ab utroque ego nudum olim recepi. Aloysius
Mingarelli, dum nanianos codd. describeret, p. 245
sub num. LXXI, e tenebris adduxit *Job* mona-
chum, sæculi XII, qui elogium et officium struxit
in laudem Theodoræ reginæ, Michaeli Comneno
nuptæ. Hunc meum esse, ægre vindicabo. Præter
enim satis annosum codicem, ipsa per se stichera
venustatem, lepores, acumina præ se ferunt, quæ
auream potius quam ferream redolent ætatem.
Extra chorum melodorum alius *Jobius* est, theo-
logus, scripturæ sacræ diligens interpres, Leontio
Byzantino a quo citatur antiquior, sæculi ergo
circiter VI, cujus plurima nobis cl. Maius dedit,
daturum se perplura pollicitus: dignum sane qui
inter melodos veteres annumeretur. Non incæ-
pisse, sed majorem fertur *Hypapante* accepisse
sub Justiniano celebritatem, de qua fortasse tunc
temporis melodi cum Romano certatim majora,

minoraque poemata auxere, quæ postmodum
partim suppressa fuere, imminuta festivitate.

De tempore et nomine eligat lector, judexque
sedeat et arbiter. Præcipuus mihi codex fuit bar-
berin. III, 128, quem etiam rectissima serie sequi
volupe fuit, omissis tantum paucis sticheris inter-
positis, quæ alias edita passim extant et ab ar-
gumento simul et acrostichide aliena sunt.

1. Hic jam non orantem Virginem, sed Θεοτόκον
habes, cum filio et sidere, quam imaginem pene
dixerim ephesinam, qualem in basilica S. Mariæ
Majoris in Urbe veneramur. — Vir gnarus con-
fidenter proponit σε καινόν. — καὶ ἥλιος vatic. 1513,
f. 187. — f. mel. σκιὰν νόμου.

2. Barber. III, 128, f. 19, in die II febr.

3. Ibid. ὡς δντως ἀληθῶς B, quod sicco pede ne
transillas. Nam ὡς, inquit Hesychius, idem est ac
ἀληθῶς, δντως, ut in ps. LXXII, 1 : ὡς ἀγαθός ὁ
Θεός, sive ut hebraice scribitur: « *Profecto, certe*
bonus est Deus. » Contestatur igitur Simeon, re-
spondetque asseverando: « Sane, qui vere est,
« creator puer factus. » Sed barberinus omnia
congressit, quasi glossemata Hesychii cumulans:
ὡς δντως ἀγαθός.

4. ἀπολυσόν με B.

ἀγκάλαις * ὡς νήπιος ἐδόθη· * ἀπόλυσον σήμερον, * ὁ πρέσβυς νῦν ἐβόησε.

ε'. Βλέπω σε, Χερουβείμ * τιμιωτέρα κόρη, * βαστάζεις γὰρ ὡς θρόνος * Θεὸν τὸν πρὸ αἰώνων, * καὶ φρίττω τὸ μυστήριον.

ς'. Σκιρτήσατε, λαοί· * χορεύσατε, τὰ ἔθνη· * Θεὸς γὰρ νηπιάσας * νῦν ἀγκαλοφορεῖται * τῷ ἱερεῖ φερόμενος.

ζ'. Ὡπερ οἱ λειτουργοὶ * τῶν ἄνω στρατευμάτων * παρίστανται σὺν τρόμφῳ, * πρεσβυτικαῖς ἀγκάλαις * τοῦ Συμεὼν βαστάζεται.

η'. Ἀπόλυσόν με νῦν * δεσμῶν τῶν τοῦ σαρκίου, * Χριστῷ βοᾷ ὁ πρέσβυς, * εἶδον καὶ γὰρ σου, σῶτερ, * τὸ μέγιστον μυστήριον.

θ'. Ἰδὼν ὁ Συμεὼν * καὶ ταῖς χερσὶ κρατήσας * ὡς βρέφος τὸν δεσπότην, * χαρᾶς πλησθεὶς ἐβόα· * Ἀπόλυσον τὸν δοῦλόν σου.

ι'. Ὡς θρόνον θεϊκὸν * ὄρων σε, φρίττω, κόρη, * ὁ πρέσβυς ἀνεβόα· * πῶς γὰρ οὐ κατεφλέχθης, * Θεὸν ἀγκάλαις φέρουσα;

ια'. Βρεφῶν σε ποιητὴν, * κἂν ἐσαρκώθης, οἶδα, * κἂν ἐν χερσὶ σε φέρω, * διὸ ἀπόλυσόν με, * ὁ πρέσβυς ἀνεβόησε.

ιβ'. Κἂν ἔτεκες, ἀγνή, * παρθένος πάλιν μένεις· * ὡς γὰρ ἦν, ἔστι βρέφος· * διὸ τὴν παρθεναίαν * ἀγνήν σου διετήρησεν.

ιγ'. Ἰστῶσαν οἱ λαοὶ * τὸ ἀποκεκρυμμένον * μυστήριον Κυρίου, * ἔθνῶν εἰς σωτηρίαν * νῦν ἐν ναῷ φαινόμενον.

ιδ'. Ὡ θαύματος καινοῦ! * ὁ Συμεὼν ἐβόα, * δεχόμενος τὸν κτίστην, * βρέφος Θεὸν κατέχω * νῦν τεσσαρακονθήμερον.

ιε'. Χερσὶ πρεσβυτικαῖς * τὸν κτίστην

« ut puellus meis ulnis datus es : dimitte me hodie, nunc senex insonuit.

5. « Te video, Virgo venerabilior Cherubim : sustines enim ut thronus Deum, viventem ante sæcula, et stupet me mysterium. »

6. — Exultate, populi; saltate, gentes : Deus enim puer factus nunc ulnis fertur, a senegestatus.

7. Cui adsunt superiorum agminum ministri tremuli, senilibus ille brachiis Simeonis sustinetur.

8. « Solve me nunc carneis vinculis, Christo ait senex, tuum enim vidi, Saluator, magnum mysterium. »

9. — Ut vidit Simeon, manibusque tanquam puerum tenuit Dominum, lætitia opletus ait : « Dimitte servum tuum. »

10. « Te quasi thronum deiferum videns, o puella, contremisco, inquebat senex; « quomodo ergo non combusta fuisti, « Deum ulnis ferens?

11. « Puerorum te opificem, caro etsi factus es, intueor, licet te manibus feram, « ideo dimitte me, senex exclamavit.

12. « Quamvis pepereris, o casta, virgo « semper manes; qualis enim erat, puer « est; ideo virginitatem tuam servavit integram. »

13. « Noverint populi absconditum mysterium Domini, gentium in salutem nunc « in templo manifestatum. »

14. « O prodigium novum, clamat Simeon; excipiens ego creatorem, puerum « Deum teneo nunc, a quadraginta diebus « natum. »

15. Senilibus palmis si creatorem tenes,

6. Barber. f. 33, in die III febr.

7. Ibid. f. 41. ὄνπερ B. — παριστῶνται id. contra rhythm.

9. Ibid. f. 42, in die IV.

12. ἔστι cod. om.

13. Barber. f. 51.

14. κατέχει B.

15. διαστάσης B.

σου κατέχων, * πρεσβῦτα, μὴ διατάζης, * ἀλλ' εὐλαβῶς εὐλόγει * Θεὸν τὸν νηπιάσαντα.

ις'. Πύλαι τῶν οὐρανῶν, * ἀνοίγητε, ἰδοὺ γὰρ * ἐν τῷ ναῷ ὡς βρέφος * ὑπὸ μητρὸς Παρθένου * Θεῷ Πατρὶ προσάγεται.

ιζ'. Πυρφόρος ὡς λαβὴς * τὸν ἄνθρακα τὸν θεῖον * ἀφλέκτως φέρεις, κόρη, * διὸ σὲ προσυμνοῦμεν, * τὸν τόκον σου θαυμάζοντες.

ιη'. Καὶ σοῦ τῆς καθαρᾶς * ψυχὴν ῥομφαία λύπης * διέλθοι, καθωρώσης * τὸ πάθος τοῦ υἱοῦ σου, * ὁ Συμεὼν προέφησεν.

ιθ'. Ἰσχύσατε στερεῶς, * αἱ τοῦ πρεσβύτου χεῖρες, * βαστάζουσαι τὸν κτίστην · * ἰσχύς γὰρ οὗτός ἐστι * τῶν ἀσθενῶν καὶ ὑμνησις.

κ'. Ὡφθη τὸ πρὶν Μωσῆ * φανεῖς ἐκ τῶν ὀπίσω, * νῦν δὲ ἐμφανῶς ὠράθη * Θεός, χερσὶ πρεσβύτου * ὡς βρέφος βασταζόμενος.

κα'. Βίου τοῦ σαρκικοῦ * λυόμενος, πρεσβῦτα, * χαῖρε λοιπὸν καὶ σκίρτα, * μονὰς πρὸς οὐρανίας * ἐν χάριτι στελλόμενος.

κβ'. Ἰδέ σοι, Συμεὼν, * τὸ πέρας ἐφειστήκει, ὃν ἠλπισας Χριστὸν γὰρ, * τὴν λύσιν παρασχεῖν σοι * ὡς νήπιος ἐπέφανεν.

κγ'. Ὡς ὄντως θαυμαστός * ὁ τοκετός σου, κόρη · * Θεὸν γὰρ συλλαβοῦσα, * τίκτεις διπλοῦν ἀφράστως, * καὶ μένεις αἰεὶ παρθένος.

κδ'. Ἰσχύι σου, σωτῆρ, * τὰ μέλη στερεώσας, * τὰς βάσεις μου κρατύνας * τοῦ δέξασθαί σε δίδου, * ὁ Συμεὼν ἐβόησε.

κε'. Ὡ θαύματος! ὁ δοὺς * ὄρους ζωῆς ἀνθρώποις, * πῶς νηπιάζων ὠφθη; * πῶς δὲ χερσὶ κρατεῖται * ὁ φύσει ὦν ἀκράτητος;

κς'. Βροτὸς φανεῖς Θεός * μένει Θεός καὶ πάλιν, * ὃν καὶ διπλοῦν ὁ πρέσβυς *

o vetule, ne dubita : sed pia bonaque voce dic Deum puerascentem.

16. Portæ cælorum, patete; ecce enim in templo tanquam puer a Virgine matre Deo Patri præsentatur.

17. Ignifer uti forceps, divinum carbonem incombusta geris, o puella, ideo te salutamus, partum tuum admirati.

18. — « Et tuam, o illibata, animam gladius mæroris pertransierit, cum videris « pati filium tuum, prædicebat Simeon. »

19. Confortemini firmiter, o seniles palmæ, quæ fertis creatorem : robur enim ipse est et lætus imbecillium hymnus.

20. Moysi olim apparuit, a tergo monstratus; nunc vero in facie visus est Deus, manibus senis ut puer gestatus.

21. Vita mortali solutus, senex, jam lætare et exulta, mansiones ad æthereas in gratia transmissus.

22. Ecce tibi, Simeon, finis institit : quem enim Christum sperabas, is te missum facturus, ut puer apparuit.

23. Quam vere stupendus est, o puella, partus tuus; quem concepisti Deum, paris in duplici natura inscrutabili modo, et virgo permanes.

24. — « Robore tuo, Salvator, membra « mea stabiliens, measque bases confirmans, « recipere te da mihi, Simeon clamavit.

25. « Proh stupor! qui mortalibus dat « fines vitæ, quomodo puerascens conspicitur? qui manibus tenetur, natura incomprehensus? »

26. Mortalis Deus ostensus, Deus tamen semper manet; ipsum et natura duplicem

18. Barber. f. 52, in die V. — διελθοι sic cod. f. pro διελθη more byzantinorum qui conjunctivum pro futuro usurpare solent. Hic enim expectabatur διελεύσεται, sed rhythmus obstitit.

19. Ibid. f. 62, melius pro rhythmo ἰσχ. γὰρ ἐστ. οὗτος. Similia Cosmas in can. de Hypap. od. I,

tr. 3: Ἰσχύσατε, χεῖρες Συμεὼν, τῷ γήρα ἀνειμέναι, ... εὐθυβόλως κινεῖσθε.

22. Rectius ἐφέστηκε τὸ πέρας. — Jam alibi aor. ἐπέφανα, ut in super. tr. 41 et infra 43.

23. τεχθεῖς B.

24. Barber. f. 63, in die VI. .

δεξάμενος ἰθόα· * Ἀπόλυσόν με, δέσποτα.

κζ'. Ὡ πῶς σε ταῖς χερσὶ * προσψάύσω, πλαστουργέ μου; * πῶς ἀγκαλοφορήσω * Θεὸν, χόρτος ὑπάρχων, * ὁ πρέσβυς φρίττων ἔλεγεν.

κη'. Χαίροις, χαροποιῶν * θαυμάτων ὑπερέτης· * γαῖρε, Θεοῦ ταμεῖον, * Παρθένε θεοτόκε, * ἀνθρώπων τὸ διάσωσμα.

κθ'. Ἰδὼν σε, λυτρωτὰ, * τῆς χάριτος πληροῦμαι· * σαρκὸς καὶ γῆς οὐ χρήζω· * δός μοι ζωὴν τὴν ἄνω, * Χριστῷ ὁ πρέσβυς ἔκραζεν.

λ'. Ὡλέναις σαρκικαῖς * πῶς φέρω σε, Θεέ μου; * τὰ θαύματά σου φρίττω, * τρέμων ὁ πρέσβυς κράζει· * ἀπόλυσον τὸν δούλόν σου.

λα'. Βαίνει παρθενικῶν * ἐξ ἀγκαλιῶν ὁ κτίστης, * πρεσβυτικαῖς χερσὶ δέ, * (ὦ θεικῶν πραγμάτων!) * ὡς βρέφος ἐπιδίδοται.

λβ'. Βαῖνε νεανικῶς, * μὴ κλόνει σου τὰς χεῖρας, * καὶ κράτησον σαρκί με, * πρεσβῦτα, τὸν φανέντα· * θεότης γὰρ οὐ ψάυεται.

λγ'. Μόνην ἐκ γενεῶν * ἀγνὴν εἰδῶς ὁ κτίστης * ἠυλόγησέ σε, κόρη, * καὶ Θεοτόκον μόνην * ἐκ σοῦ τεχθεῖς εἰργάσατο.

λδ'. Ἰσχὺν Θεὸς φανείς * νῦν ἐν μορφῇ βροτεία * πᾶσι βροτοῖς παρέχει * τοῖς πίστει προσυμνοῦσιν * αὐτοῦ τὴν θείαν σάρκωσιν.

λε'. Ὡ θείων δωρεῶν, * ὧν ἠξιώθης, πρέσβυ! * ὃν γὰρ ἰδεῖν προφήται * καὶ δίκαιοι ἐπόθουν, * αὐτὸς χερσὶν ἐβάστασας.

λς'. Βαλλέσθω ἄθεσμος * αἰρετικῶν ὁ δῆμος· * ἰδοὺ γὰρ ἐσαρκώθη * ὡς ἀληθῶς ὁ Λόγος, * καὶ τῷ πρεσβύτῃ δέδοται.

λζ'. Υἱὸς ὁ τοῦ Θεοῦ * καὶ σὸς υἱὸς

ubi suscepit, senex erupit : « Dimitte me, « Domine.

27. « Hem! quomodo te manibus palpabo, « tu qui finxisti me? Quomodo ulnis geram « Deum, fœnum ego qui sum, tremebundus « aiebat senex.

28. « Lætare, quæ miracula gaudio re- « ferta ministras. Gaude, Dei receptacu- « lum, Virgo Deipara, hominum hospita- « trix.

29. « Videns te, redemptor, gratia im- « pleor; carne terrave haud mihi opus est, « superam da mihi vitam, Christo senex « aiebat.

30. « Corporeis ulnis te quomodo feram, « Deus meus? prodigia tua reformido, tre- « mulus ait senex, dimitte servum tuum.

31. « Transit ex palmis virgineis creator, « in senilesque manus (Proh divina opera!) « tanquam puer contraditur. »

32. — « Ito incessu juvenili, ne trepide « move palmas, sed fortiter tene me, senex, « conspicuum; deitas non tangitur. »

33. Solam inter generationes puram te videns creator, tibi, puella, benedixit, teque solam Dei genitricem a te natus effecit.

34. — Deus nunc manifestatus in forma mortali, mortalibus cunctis robur indidit, qui in fide divinam adorant incarnationem.

35. Quibus divinis muneribus honoratus es, o senex! quem enim videre prophetæ et justi optarunt, tu manibus gestasti.

36. Evertatur impia hæreticorum turba : ecce enim vera in carne mansit Verbum, et seni traditur.

37. Filius Dei est, tuusque filius factus

29. Barber. f. 71.

33. Vix non declaratur immaculatus B. V. conceptus.

34. Barber. f. 72, in die VII.

36. βαλλέσθω τῷ θεσμοῖς B., nullius sensus corruptela.

ἐδείχθη, * Παρθένε Θεοτόκε, * αὐτὸν οὖν προσυμνοῦντες * πιστῶς, σε μεγαλύνομεν.

λη'. Ἰούδα ἐκ φυλῆς, * ὡς Ἰακώβ προέφη, * ἐθνῶν ἡ προσδοκία, * Χριστὸς νῦν ἐπεφάνη * ἀγκάλαις ἐποχοῦμενος.

λθ'. Ὡς ὠριμος καρπὸς * ἐν ταῖς ληνοῖς ταῖς ἄνω * πρέσβυς εἰσῆκται χαίρων, * δεξάμενος ἀγκάλαις * τὸν γεωργὸν τῆς κτίσεως.

μ'. Βάρους τοῦ τῆς σαρκὸς * ἀπόλυσόν με, Λόγε, * καὶ πρὸς τὴν ἄνω λῆξιν, * ὁ Συμεὼν ἐβόα, * εἰσάγαγε τὸν δοῦλόν σου.

μα'. Ἐλπίς χριστιανῶν * καὶ σκέπη, Θεοτόκε, * καὶ σωτηρία πάντων * ὡς ἀληθῶς ὑπάρχεις, * διὸ σε μακαρίζομεν.

μβ'. Ἰδὼν ὁ Συμεὼν * ἐθνῶν τὴν προσδοκίαν, * ἐσκήρτησε κραυγᾶν. * Ἀπόλυσόν με, σῶτερ, * ὡς εἶρηκας, τὸν δοῦλόν σου.

μγ'. Ὡς φῶς τοῖς ἐν νυκτὶ * καθεύδουσι τῆς πλάνης * ἐπέφανας, οἰκτίρμων, * διὸ καὶ ἐτοιμάζεις * τοῦ Ἰσραὴλ τὴν λύτρωσιν.

μδ'. Βίον θεοτερπῆ * καὶ σώφρονα ἡ Ἄννα βιοῦσα τὸν σωτήρα * ἰδεῖν κατηξιώθη * παῖσι ζῶν βραβεύοντα.

με'. Ἰδόντες σου, σωτήρ, * τὴν πρώτην παρουσίαν, * καὶ δόξαν ἄσαντές σοι, * τυχεῖν ἐν τῇ δευτέρᾳ * αἰτοῦμεν τοῦ ἐλέους σου.

μς'. Ὡς γέρας εὐπρεπές * τὴν λύσιν τοῦ σαρκίου * δεξάμενος, πρεσβῦτα, * πρὸς θείας καταπαύσεις * εὐφραίνου νῦν σκηνοῦμενος.

μζ'. Βαίνοντες, ἀδελφοί, * πρὸς δόξαν ἀπὸ δόξης * τὸν τῆς νηστείας χρόνον, * ὡς αἷτιον στεφάνων, * τελέσαι νῦν ἀρξώμεθα.

μη'. Ὡς νύμφη τοῦ Θεοῦ, * ἀνύμφευτε Παρθένε, * τοὺς ὑμνητὰς σου δίδου * οἰεῖν τυχεῖν νυμφῶνος * τῇ θείᾳ μεσιτεῖᾳ σου.

μθ'. Ὡς ἄνω μὲν Πατῆρ, * κάτω σαρκὶ δὲ

est, Virgo Deipara; illum ergo fideli prosequentes hymno, te magnam pronunciamus.

38. — Ex tribu Juda, ut prædixit Jacobus, gentium expectatio, Christus nunc apparuit, ulnarum in vehiculo.

39. Ut maturus fructus superis torcularibus inseri lætatur senex, qui in amplexu recepit creationis agricolam.

40. « Pondere hujus carnis libera me, o « Verbum, supernamque ad sortem, inge- « minat Simeon, introduc servum tuum. »

41. Spes Christianorum et tutela, Dei genitrix, omniumque salus revera existis, ideo beatam te dicimus.

42. — Videns Simeon gentium expectationem, gestiit vociferatus: « Dimitte, Sal- « vator, ut promisisti, me servum tuum.

43. « Ut lumen dormientibus in erroris « nocte effulsisti, o misericors: ideo et Is- « raeli præparas redemptionem. »

44. Vitam Deo gratam et castam cum duxisset Anna, digna fuit videre salvatorem vitam omnibus distribuentem.

45. — Cernentes, o salvator, tuum priorem adventum, et gloriam canentes tuam, in altero nancisci tuam misericordiam deprecamur.

46. Ut justum præmium adeptus carnis solutionem, o senex, mox in divinis mansionibus lætaris inhabitans.

47. Procedentes, fratres, de gloria in gloriam, tempus jejunii, ut coronarum ferax, nunc perficere incipiamus.

48. O sponsa Dei, innupta Virgo, concede ut melodi tui accedant, te sequestra, divinum in thalamum.

49. — Quem sursum Pater, deorsum in

38. Barber. f. 80. Genes. XLIX, 10.

39. εἰσῆχθαι B.

42. Ibid. f. 82, in die VIII, sic plena octava est, quæ nunc minus celebris videtur.

43. ἐπέφανας, ut Rom. VI, 3, 25, 8, etc.

45. Ibid. f. 93.

46. f. σκεπτόμενος pro σκηνοῦμενος.

47. ἀποδέξῃς B. Statim post hanc octavam ordiri solent sacra jejunia.

48. Notatu dignum τοὺς ὑμνητὰς, ubi accusativus minus rectus esset, nisi τυχεῖν sequeretur.

49. Accedant et quædam alia anepigrapha ex

μήτηρ * κατέχουσιν ἀγκάλαις, * βρεφοπρε-
πῶς ὁ πρέσβυς * ἀγκάλαις ὑποδέχεται.

ν'. Ἀγκάλας ὑπαπλῶν * Συμεὼν ὁ πρε-
σβύτης, * τὸν κτίστην καὶ δεσπότην * γῆς,
οὐρανοῦ καὶ πάντων, * ὡς βρέφος ὑποδέ-
χεται.

να'. Νόμου τὸν ποιητὴν, * τὸν νόμον
ἐκπληροῦντα, * ἐν τῷ ναῷ ἐννόμως, * ἀβή-
τως βρεφωθέντα, * τῷ ἱερεὶ προσάγουσι.

νβ'. Πατρὶ καὶ ἱερεὶ, * Θεῷ τε καὶ πρέ-
σβύτῃ, * κατὰ τοῦτω τῶ δύο, ὡς Λόγος καὶ
ὡς βρέφος, * Χριστὸς ἐναγκαλιζέται.

νγ'. Ἄνοιγε, Συμεὼν, * ἀγκάλας σὰς καὶ
πύλας * ναοῦ τὰς τοῦ Κυρίου, * καὶ δέδεξο
τὸν κτίστην, * ὡς βρέφος τὸν θεάνθρωπον.

νδ'. Εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς * τὸ φῶς τὸ
ἐκ φωτός σε, * τὸ ἄχρονον ἐν χρόνῳ, *
καὶ νῦν οὖν ἐν εἰρήνῃ * ἀπόλυσον τὸν δοῦλόν
σου.

νε'. Ἄννα τοῦ Φανουὴλ * θυγάτηρ, ἡ προ-
φῆτις, * προφήτευσον τὸ βρέφος * αὐτὸ γὰρ
καὶ δεσπότης * καὶ Λόγος καὶ Θεὸς ἐστίν.

νς'. Ἄννα προφητικῶς * ἀνθομολογου-
μένη * τῷ βρέφει καὶ Κυρίῳ, * αὐτὸς ἐστίν,
ἐβόα, * τοῦ Ἰσραὴλ ἡ λύτρωσις.

νζ'. Ἄκουε, οὐρανὲ, * καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
μέσῳ * ὁ κτίστης ἡμῶν πάντων * ὡς νή-
πιον θηλάζει, * ἐν τῷ ναῷ εἰσάγεται.

νη'. Καὶ σάρκα σε θνητὴν * περικείμε-
νον, Λόγε, * καὶ βρέφος καθορῶν σε * Θεὸν τε
καὶ δεσπότην * παντὸς οἶδα τοῦ κόσμου σε.

νθ'. Κόλπῳ μὴ χωρισθεὶς * τῶν τοῦ Πα-
τρὸς ὁ Λόγος * βαστάζεται ὡς βρέφος *
χειρὶ ταῖς τοῦ πρεσβύτου, * χειρὶ κρατῶν τὰ
σύμπαντα.

iisdem fontibus, ejusdemque argumenti, fortasse
et eorundem melodorum, quum Nicolai nomen,
mutatis e sede versiculis, facile ab initiis emer-
geret. Statim post proœmium νεφέλη sequentia
succedunt in Vatic. 1515, f. 187.

50. Barber. f. 192.

51. προσάγεται V. Hinc et infra Simeon sacer-
dos, aliis dubitantibus, perspicue dicitur.

52. κατὰ τοῦτο τὰ δύο V.

carne mater ulnis possident, senex eumdem
puero similem in amplexu suscipit.

50. Ulnas explicans Simeon vetulus con-
ditorem et dominatorem terræ, cœli et
omnium, ut puerum accipit.

51. Legislatorem legi obedientem, pue-
rum ineffabili modo factum, rite in templo
offerunt sacerdoti.

52. A Patre et sacerdote, a Deo et sene,
identidem juxta duo, ut Verbum et ut
puer, Christus amplexatur.

53. Pande, Simeon, brachia tua et portas
in templo Domini, et suscipe creatorem, ut
puerum theandricum.

54. « Vidi meis oculis te lumen de lu-
« mine, æternum in tempore, et nunc igitur
« in pace dimitte servum tuum. »

55. — Anna, Phanuelis filia, tu prophe-
tissa, vaticinare de puero; ipse enim et
Dominus et Verbum et Deus est.

56. Anna, prophetico præconio occurrens
puello Domino: « Ipse est, clamavit, re-
« demptio Israelis.

57. « Audi, cœlum, tu quoque terra, et
« quæ in medio sunt: conditor omnium
« nostrum, ut puellus lactatur, in templum
« inducitur.

58. « Te mortali carne involutum, videns
« et puerum, o Verbum, et Deum novi te et
« mundi universi Dominum.

59. « Extra sinum Patris nunquam re-
« cedens, Verbum fertur ut puer in senis
« manibus, ipse qualiacumque manu con-
« tinens.

53. δέδοξο sic V, nec δέδεξο caret vitio infimæ
græcitatiss.

55. Variis ex foliis quasi dissolutum sertum,
excerpsimus illud poemation, in quo haud ine-
leganter, raro etiam exemplo, prophetissa Anna in
scenam producitur. Incipit in Vatic. 1515, f. 190.

57. Ibid. f. 187 et 188.

59. Ibid. f. 204.

ξ'. Πρωτότοκον, φησίν, * ἄρρεν ἀνοῖγον μῆτραν, * ἅγιον τῷ Κυρίῳ, * Πατὴρ οὐψίστου Λόγος * καὶ κτίσεως πρωτότοκος.

ξα'. Φῶς ὡς ἐξ οὐρανοῦ * προῆλθες τῆς Παρθένου, * φωτίζων τοὺς ἐν σκότει * ἀγνοίας καθημένους, * καὶ φῶς παρέχων γνώσεως.

ξβ'. Γενέθλια Χριστοῦ * ἐορτάσωμεν πάντες * οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως, * τὴν σάρκωσιν τιμῶντες * τοῦ παντοκτίρμονος Θεοῦ.

ξγ'. Ἕμνον θεοτερπῆ * προσάξωμεν συμφώνως * τῇ κεχαριτωμένῃ * καὶ μόνῃ Θεοτόκῳ, * ἐξ ἧς ὁ Χριστὸς τίκτεται.

ξδ'. Ὅνπερ οἱ λειτουργοὶ * καὶ ἀνείδεοι νόες * ἐν φόβῳ ἀνυμνοῦσι * ὡς Κύριον τῆς δόξης, * Παρθένος τρέφει γάλακτι.

ξε'. Λίβανον καὶ χρυσὸν * καὶ σμύρναν τῷ τεχθέντι * ἐν Βηθλεὲμ οἱ Μάγοι, * ὡς λύχνον τὸν ἀστέρα * κρατοῦντες, νῦν προσήγαγον.

ξς'. Ἄσωμεν τῷ Θεῷ, * τῷ νῦν ἐπιφανέντι * ἐν Βηθλεὲμ Παρθένου, * γενέθλιον τὸν ὕμνον. * Δόξα τῇ παρουσίᾳ σου.

ξζ'. Ὁ πρὶν κρηματισθεὶς * ἰδεῖν Χριστὸν Κύριον, * κἀντεῦθεν μεταστῆναι, * ὄρων νῦν καὶ κατέχων * ταῖς σαῖς ἀγαλλίαις, ἄπιθι.

ξη'. Δέχοιο, Συμεῶν, * ἐν κόλπῳ τῷ σῷ, πρέσβυ, * τὸν τῶν πατρῶων κόλπῳ * οὐδέποτε λιπόντα. * διὸ καὶ γῆθεν ἄπιθι.

ξθ'. Δέχοιο, Συμεῶν, * τὸν ἀπολύσοντά σε * ἐντεῦθεν πρὸς εἰρήνην. * αὐτὸς γὰρ καὶ εἰρήνη * καὶ φῶς καὶ ἀγαλλίαμα.

60. « Primogenitus, inquit lex, masculus « aperiens vulvam, sanctus Domino voca- « bitur : Patris altissimi Verbum et crea- « tionis primogenitus est.

61. « Lumen de cælo prodiisti ex Virgine, « illustrans sedentes in umbra ignorantiae, « lucemque scientiae porrigens.»

62. — Natalitia Christi omnes celebremus fide unanimes, adventum in carne reco- lentes Dei totius misericordiae.

63. Hymnum Deo jucundum communi voce mittamus ad Virginem gratia plenam et solam Deiparam ex qua Christus natus est.

64. Quem ministri invisibilesque spiritus cum tremore hymnificant ut gloriae Domini- num, Virgo lacte nutrit.

65. Thus et aurum et myrrham nato in Bethleem afferunt nunc Magi, stellam præ se ut lampadem ferentes.

66. Cantemus Deo nunc manifestanti se ex Virgine in Bethleem : cantemus hymnum genethliacum : Gloria tuæ Epiphaniæ !

67. Qui responsum accepisti prius visu- rum te esse Christum, dein ex hac vita mi- graturum, nunc eum videns manibusque tenens, recede.

68. Accipias, Simeon, in sinu tuo, o se- nex, hunc nunquam recedentem e sinu Patris, ideoque a terra proficiscere.

69. Accipias, Simeon, dimittentem te ex- inde in pace ; pax enim ipse est et lumen et lætitia.

60. Levit. XII, 3, 8.

62. 66. Inde alia ex vat. 1531 f. 160, 197, 267.

67. Vat. 1515 f. 180.

68. Vat. nota gen. τῶν π. κόλπῳ pro accus. impto emenda : τὸν τὸν πατρῶων κόλπῳ.

69. Ibid. f. 192.

SIMEON METAPHRASTES.

I.

DE S. SABA.

- α'. Τὸν βίον εὐσεβῶς
 ἐπὶ γῆς ἐκτελέσας,
 δοχεῖον καθαρὸν
 θείου Πνεύματος ὤφθης,
 φωτίζων τοὺς ἐν πίστει
 προσιόντας, μακάριε·
 ὅθεν αἴτησαι
 τὸν σὸν δεσπότην φωτίσαι
 τὰς ψυχὰς ἡμῶν
 τῶν ἀνυμνούντων σε, Σάβα.
- β'. Σοφίας ὑπάρχων βλάστημα,
 Σάβα ὄσιε,
 παιδιόθεν ἐπόθησας
 σοφίαν τὴν ἀνυπόστατον·
 ἢ καὶ συνοικοῦσα
 ἀπὸ γῆς σε ἐχώρισε,
 καὶ πρὸς ὕψος ἀνήγαγεν,
 ἐξ αὐλῶν ἀνθέων
 πλέξασα στέφανον,
 καὶ τῇ σῇ ἐπιθήσασα
 ἡγιασμένη,
 κάρᾳ, θεόφρον·
 ὥπερ κεκοσμημένος,
 ἐξιλέωσαι τὸ θεῖον
 τοῦ δοθῆναί μοι σοφίαν
 λόγου, ἐπαξίως
 ὅπως ἀνυμνήσω
 τὴν σὴν ἁγίαν κοίμησιν,

1. Vita religiose
 in terris transacta,
 vas intaminatum
 Spiritus divini patuisti,
 tu lumen ad te fidenter
 accedentium, beate :
 unde exora
 Dominum tuum, ut illustret
 animas nostras
 te, Saba, celebrantium.
2. Tu sapientiæ germen,
 Saba venerande,
 a pueris studebas
 sapientiæ in se subsistenti ;
 quæ tecum inhabitans
 te a terra semovit ;
 et in altum sublimavit,
 ex incorporeis floribus
 texens coronam,
 quam imposuit
 sacro tuo
 capiti, vir Deum sapiens ;
 qua adornatus
 exora divinum numen
 ut mihi det sapientiam
 sermonis, ut meritis
 decorem hymnis
 tuam sacram dormitionem,

1. Haud displicet inter ultimos melodos incidere in celeberrimum Metaphrastem, rei sacræ cultoribus nunquam satis commendandum ; cum in sæculo X jam adulto floruit, haud mirum aridam esse et jejunam ejus venam ; sed quo cætera humiliora sunt, eo vegetiora emicabunt veteris melodix argumenta, cujus integrum et arduum artificium, vel ævo fatiscente labentibusque sæculis seris, adhuc perennat ad immortalitatem.

Utrumque poema in solo cod. taurin. repperi, prius f. 20, posterius f. 102.

1. Ibid. ἤχ. α', πρὸς τὸ· Χορὸς ἀγγελικός. Vide sat rarum hirmum supra p. 28.

2. Juxta hirmum Romani arduum, neque unum e multis : τὸ φοβερόν, vid. p. 29, 36. — Solus variatur v. 9, qui alias pentasyllabus aut heptasyllabus est. — ἦν καὶ συνοικήσας T. — ἐπιθήσασα pro aor. ἔθηκα, ut Roman. XV, 12 ; cf. Lobeck l. l. 721.

ἦν ὑπερεδόξασεν
Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν,
θεόφρον πάτερ ἡμῶν.

quam sublimi gloria extulit
Christus Deus noster,
o pater Deum sapiens.

γ'. Ἰπὸ τῆς θείας ἐμπνεύσεως * ἔλλαμ-
πόμενος * τῆς καρδίας τὰ ὄμματα, * ἀπὸ
νεότητος ἔσπευσας * πιστοῖς συνδιαίγειν, *
μᾶλλον ἢ τοῖς τὸν πόθον σου * ἀποκόψαι
σπουδάζουσι, * καὶ μονάσας ὀσίως, * σαρκὸς
κινήματα * ὑποτάξας, τρισόλβιε, * τῆς δὲ
ψυχῆς σου * τὰς ἀναβάσεις * προστιθεὶς κα-
θεκᾶστην, * χαμαιζήλων τὰς ὀρέξεις * παντε-
λῶς ἀπεβδελύξω * καὶ τὸν διὰ φθόνον * τῆς
Ἐδὲμ τὸν πρῶτον * ἄνθρωπον ἐξορίσαντα *
σοῖς ποσὶν ἐπάτησας, * καρποῦ μὴ γευσάμε-
νος, * θεόφρον πάτερ ἡμῶν.

3. Divino afflatu illustratus mentis ocu-
los, ab adolescentia studuisti cum piis
conversari, potius quam cum nitentibus in-
tercipere tuum amorem, quo te monasterio
innocenter dedisti; carnis cohibens motus,
ter felix, mentisque ascensiones quotidie
adaugens, rerum terrenarum illecebras
prorsus sprevisi; eum vero qui per invi-
diam primum hominem ab Eden pepulit,
sub pedibus tuis conculcasti, fructu nulla-
tenus gustato, o pater Deum sapiens.

δ'. Μεγάλως ἐκ προοιμίων σου, * Σάβα
ῶσι, * ὑπεραγωνισάμενος, * εἰς ὕψος τῆς τε-
λειότητος * ἔφθασας· ἀγνεῖαν * ἀληθῆ ἐνδυ-
σάμενος, * καὶ τὴν θεῖαν ταπεινώσιν * ὥσπερ
θώρακα φέρων, * ὀρμὴν τὴν ἄστεκτον * τοῦ
πυρὸς ἐχαλίνωσας, * ὥσπερ οἱ παῖδες * ἐν
τῇ καμίνῳ, * ἀβλαβῆς διαμείνας· * σὺν αὐτοῖς
δὲ ἀναμέλπων * ἐν νυκτί τε καὶ ἡμέρᾳ, *
δαιμόνων τὰ στίφη, * ὡς ἄλλους γαλδαίους, *
κατέφλεξας, εἰκόνας δὲ * παθῶν κατηδάφι-
σας, * ἀμέμπτως τῷ κτίστῃ σου * λατρεύσας,
θεόφρον πάτερ ἡμῶν.

4. Ab exordio tuo vehementer, Saba jus-
te, certamine certans, ad perfectionis api-
cem pervenisti: veram indutus innocen-
tiam, divinamque humilitatem ut thoracem
gerens, impetum ignis indomitum ursisti
freno, ut pueri in fornace, intactus rema-
nens; quibuscum die ac nocte canens, dæ-
monum turmas, ut alios Chaldæos, conflag-
rasti, simulque voluptatum idola humi
contrivisti, inculpate tuum creatorem ado-
rans, o pater, vir Dei.

3. Γ. Θεοῦ ἐμπν. — τοὺς... σπουδάζοντας. κ. μον-
νάσαι T. — προστιθῶν sic T, ex ps. LXXXIII, 6: ἀνα-
βάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο.

4. Ὡσπερ φέρων ὡς θώρακα T, rupto metro. cf.
p. 314, 4; 378, 4. — Γ. στίφη τ. δαιμ. pro tonu.

II.

DE S. MARIA ÆGYPTIACA.

α'. Ἐκ τῆς ἀμαρτίας τὴν ἀχλὺν ἐκφυγοῦσα, *
καὶ μετανοίας τῷ φωτὶ αὐγασθεῖσα, * τὴν σὴν
καρδίαν, ἐνδοξε, * προθύμως τῷ Χριστῷ, *
τούτου τὴν πανάμωμον * ἀγίαν τε ἔχουσα

1. Peccati nebulas cum evasisti, pœnitentia
face prælucente, o gloriosa, cor tuum
amanter obtulisti Christo, intercedente
clementissime intemerata sanctaque ejus

II. Cum canonem de B. Maria ediderit Meta-
phrastes, in eum fortasse hoc poemation inse-
ruit. Canon extat in cod. paris. gr. 21.

1. Ἡχ. δ', πρὸς τό· Ὁ ὕψωθεις, vid. p. 77. —
omisso ἔχουσα habet T καὶ ἀγίαν μητέρα, tam me-
lodia quam serie manca.

μητέρα * μεσίτην συμπαθέστατον, * προσε-
νέγκασα · ὅθεν * καὶ τῶν πταισμάτων εὐρες
ἀποχὴν, * καὶ σὺν ἀγγέλοις αἰεὶ ἐπαγάλλη.

β'. Ὄφιν τὸν πάλαι ἐν Ἐδέμ * πτερνί-
σαντα τὴν Εὐάν, * ἀπάτη τῆ τοῦ ξύλου, * κα-
τέβρηξας εἰς βόθρον * διὰ τοῦ ξύλου τοῦ
σταυροῦ, * θεόφρον Μαρία, * φεύγουσα δὲ
ἡδονὰς, * ἀγνεῖαν ἐπεπόθησας · * ὅθεν σὺν
ταῖς παρθένοις ἠξίωσαι * ἔνδον τοῦ νυμφῶ-
νος * εἰσελθεῖν τοῦ σοῦ δεσπότου, * σὺν ταύ-
ταις δὲ * τρυφᾶν ἐπαξίως · * αὐτὸν οὖν ἐκ-
τενωῶς * δυσώπησον, ὅπως * τῶν ἐμῶν ἀμαρ-
τιῶν * λύσιν παράσχη, * καὶ τῆς ἑαυτοῦ *
ζωῆς με καταξιώση, * ἢ σὺν ἀγγέλοις * αἰεὶ
ἐπαγάλλη.

γ'. Ἀπὸ παθῶν με χαλεπῶν * καὶ νόσων
καὶ πταισμάτων * ἐξάρπασον εὐχαῖς σου, *
σύμπρεσβυν κεκτημένη * τὴν θεοτόκον καὶ
ἀγνήν, * καὶ ἀγγέλων τάξεις, * ἀποστολῶν,
προφητῶν, * μαρτύρων, τῶν ὁσίων τε, *
ὅπως ἀνευφημῶ σου τὴν κοίμησιν, * ἣν νῦν
αἰδεσθέντες, * καθορῶντες τὸ σὸν σῶμα *
ἀπέδωκαν * τῇ γῆ εὐλαθεῖα * κρατούμενοι
πολλῆ, * καὶ ὡσπερ συνζῶση, * ἐκτελοῦντες
ἐν σπουδῇ * τὴν ὑπουργίαν * σὺν τῷ Ζω-
σιμᾷ * τῷ θεῷ, μεθ' οὗ ἀξίως * καὶ σὺν
τοῖς ἀγγέλοις * αἰεὶ ἐπαγάλλη.

δ'. Μιάσματι τῷ πορνικῷ * καὶ ἤθεσιν
ἀτόποις * μολύνασα τὴν σάρκα, * πρὸς θεῖαν
θεοπτεῖαν * διεκωλύθη εἰσελθεῖν · * ὅθεν καὶ
προστρέχεις * τῇ πηγῇ τῶν ἀγαθῶν, * τὴν
μόνην συμπαθέστατον * Μαρίαν τὴν πανά-
χραντον δέσποιναν * λύσιν αἰτουμένη * τῶν
ἀτόπων ἐγκλημάτων * καὶ εἰσοδὸν * πρὸς τὸ
θεῖον ξύλον, * ἐν ᾧ σωματικῶς * πρὶν διεκπε-
τάσας * τὰς παλάμας ὁ τεχθεὶς * ἐξ αὐτῆς
Λόγος, * εἴλκυσε δραμεῖν * ὀπίσω αὐτοῦ
γυναῖκας, * καὶ σὺν τοῖς ἀγγέλοις * αἰεὶ ἐπα-
γάλλη.

2. Juxta hirmum τῆ Γαλιλαίας, p. 16, ubi et su-
periora de Eden recocta, ut alia plura ejusdem
melodi testimonia. — φυγοῦσα T. — σοῦ add. ante
δεσπ. — τούτοις δὲ T.

3. ἐδεσθέντες sic T. — ζώση, syllaba una deest.

matre; unde peccatorum veniam invenisti,
ei cum angelis semper exultas.

2. Serpentem, qui olim in Eden Evam
supplantavit arboris fraude, tu dejecisti in
abyssum per lignum crucis, o sapiens Ma-
ria; effugiens vero voluptates, castitatem
exoptasti; unde cum virginibus digna facta
es intra Domini tui thalamum penetrare,
et cum illis justas carpere delicias. Eum
ergo assidue deprecare, ut meorum veniam
peccatorum concedat, ipsiusque vita me
faveat, qua cum angelis semper lætifica-
ris.

3. A tetris passionibus, morbisque et
noxis eripe me tuis precibus, sequestrem
nacta Deiparam illibatam, et agmina angelo-
rum, apostolorum, prophetarum, martyrum
et confessorum, ut faustis hymnis dicam tui
somni diem, in quo venerabundi contem-
plantes tuum corpus, illud humo commise-
runt summa cum pietate, perinde ac si
vixisset, hoc officio cum alacritate defuncti,
una cum Zosima illo divino, in cujus me-
rito consortio cum angelis semper collæta-
ris.

4. Meretricio fœtore turpibusque mori-
bus cum carnem polluisses, a divino aspectu
procul recedere coacta es; unde recurris ad
bonorum fontem, ad unicum pientissimam
Mariam et intaminatam Dominam, extricari
te postulans a scelestis flagitiis et admitti
juxta divinum lignum, in quo dum corpo-
reas extenderet palmas Verbum ab eadem
natum, traxit post se et currere fecit mu-
lieres, et cum angelis semper collætaris.

— Cf. acta a S. Sophronio egregie descripta ad
I diem april.

4. Nihil celebrius quam B. Virginis ectypon a
meretriche palam invocatum, ut crucem adorare
ipsi liceret. — πρὶν add.

JOANNES.

DE S. TRYPHONE MARTYRE.

- α'. Τριαδικῆ στερόδότητι
πολυθεῖαν ἔλυσας,
ἐκ τῶν περάτων, αἰοίδιμε, τίμιος
ἐν Κυρίῳ γενόμενος,
καὶ νικήσας τυράννους,
ἐν Χριστῷ τῷ σωτῆρι
τὸ στέφος εἶληφας
τῆς μαρτυρίας σου καὶ χαρίσματα
θειῶν ἰάσεων, ὡς ἀήττητος.
- β'. Ἱερὰν πανδαισίαν προτίθεται
φιλεόρτων τὸ σύστημα σήμερον,
προεόρτια σύμβολα φέρουσαν·

τοῦ Κυρίου τεσσαρακονθήμερον,
τὴν ἐκ Παρθένου φρικτὴν γέννησιν,
καὶ πρεσβύτου σεπτῶ ἀναγκάλισιν,
καὶ σεπτῶ ἀθλοφόρου μνημόσυνα·
διὰ τοῦτο τελειοῦται νικητικῶς
ὡς ἀήττητος.

- γ'. Ὡσπερ ἄθος ἀγροῦ λογισάμενος
τὰ τοῦ κόσμου τερπνὰ, τρυφῶν, ἐνδοξε,
νηπιότητι μᾶλλον ὡς ἄκακος,
τῷ ποιμένι Χριστῷ ἠκολούθησας,
τῇ ἐπικλήσει τούτου ἅπασαν
θεραπείαν δούς ψυχαῖς τε καὶ σώμασι,

1. Triplici constantia multorum deorum vicisti superstitionem, vir nobilis, cujus pretium ex ultimis finibus in Domino est : debellatisque tyrannis, a Christo salvatore coronam testimonii tui accepisti et gratias sanitatum, uti invictus.

2. Sacrum convivium hodie instruit cœtus amantium festos dies, in quo anticipantur celebritatis mysteria : quadragesimus

dies Christi, stupenda ex Virgine nativitas, et venerandi senis amplexus, atque sacri agonistæ memoriale : idcirco enim recolitur ritu ovantium, ut invictus.

3. Ut florem agri æstimans mundi voluptates, o præclare, magis candore animi delectatus utpote sine malitia, pastorem Christum pone secutus es, eoque provocante, omnem largitus es animarum et cor-

Utrum Joannes hic noster sit summus ille Damascenus, qui nusquam fere, sicut neque Cosmas, hæc poemata attigit, an potius Joannes alter Studitarum monachus, aut etiam recentior Joannes Eubæensis Mauropodus, an demum sub illis siglis ΙΩΑ legendum sit nomen Joannis, decretoria nolim sententia pronuntiare. Bonum opus est, vetus ævum sapit, in quo adhuc florebant cœtus amantium festos dies et pia agaparum convivia, de quibus alibi, ut spero, fusius et opportunius. Extat mutilum poemation in taurin. f. 78. Duo priora trop. migraverunt in edita menæa et anthologium romanum, ad primum februarii

diem. Colitur d. X nov. in martyr. rom.

1. Ibid. ἤχ. πλδ'. πρὸς τὸ Ὁς ἀπαρχάς. — τριαδικὴν παράταξιν T, respectu fort. ad plurima certamina, quæ sat obscura partitione dividerentur. — f. Ἐλασας ἐκ τ. π. — τίμιος. Cf. Prov. XXXI, 10.

2. πανδαισίαν. Sat rara vox apud melodos, quam alibi notabam in *Hymnologie de l'Église gr.*, p. 77. — Ἱερὰ πανδαισία T et anthol. rom. — προτίθεται rom. — φέρουσα rom. — πρ. σι. ἀγαλλίασιν in duobus codd. Athonitarum juxta venet. editorem recentiorem. — τοῦ σεπτῶ ἀθλ. T, ven. — δι' αὐτὸν γὰρ τὸν Χριστὸν τελειοῦται soli ven.

3. τρυφῶν, ex ludo melodi, non nomen, sed par-

τῶν δαιμόνων ἐσμὸν ἐξηφάνισας
ἐξ ἀνθρώπων, σταυροῦ τῆ δυνάμει νικῶν
ὡς ἀήττητος.

δ'. Ἀθεότητος δόγμα πλατύνων δὲ
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ὁ ἀρχέκακος,
καὶ βωμοὶ τῶν εἰδώλων βακχεύοντες

τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν βδελύγμασι,
ὄρῶν τὴν πλάνην τούτων, ἔνδοξε,
παρρησία Χριστὸν ὁμολογεῖς Θεὸν,
ποιητὴν τῶν αἰῶνων τε καὶ Κύριον,
δι' οὗ μάρτυς αὐτοῦ οἰκειότατος φανεῖς
ὡς ἀήττητος.

porum sanationes, ac procul ab hominibus
examen dæmonum dissipasti, crucis virtute
ovans, ut invictus.

4. Cum impietatis cultum per totam ter-
ram dilataret mali cujuscumque princeps,
et altaria idolorum fraudibus cumularent

licipium est. — νηπιότητα T. — διδοῦς T. — ψυχῶν
καὶ σωμάτων καὶ δαιμ. T.

4 πλατύναντα ἐπὶ T. — βακχεύοντες sic pro defi-

humanum genus, hanc tu cernens fallaciam,
o gloriose, audacter confiteris Christum esse
Deum, ac sæculorum conditorem, domina-
toremque : propterea ejusdem apparuisti
martyr singularis, uti invictus.

nitis verbis ex poetarum etiam veterum licentia ;
sed mirum in fine φανεῖς sine ullo verbo suspen-
sum, ut fit ob vicinum ephymnion.

LEO.

DE TRANSFIGURATIONE.

α'. Λάμπας ὑπὲρ νοῦν * ἐκ Παρθένου παναγίας, * Λόγε τοῦ Θεοῦ, * τὸν Ἀδάμ ὄλον φορέσας, * τὴν πρὶν ἀμαυρωθεῖσαν * φύσιν πᾶσαν ἐλάμπρυνας * θεία τῆς μορφῆς σου ἀλλοιώσει, * μεταμορφωθείς ἐπὶ τοῦ ὄρους * Θαβῶρ, Δέσποτα, * πρὸ τοῦ τιμίου σου σταυροῦ, * Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν.

β'. Ἐκ φωτογενοῦς * ἀπεγόμενον νεφέλης * βλέποντες Χριστὸν * ἐν Θαβῶρ οἱ θεῖοι μύσται, * πρηνεῖς τε μετὰ δέους * ἐπὶ γῆν, κατευνάσαντες * νοῦν τε καὶ καρδίαν, ἐλλαμφθέντες * σὺν τῷ Μωυσῆ τε καὶ Ἠλίᾳ, * τρανώως μέλποντες * ἀνύμνουν τοῦτον ὡς Θεὸν * σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι.

γ'. Ὅρος τό ποτε * ὃν ζοφῶδες καὶ κἀπνώδες, * τίμιον ἰδοῦ * νῦν καὶ ἅγιον ὑπάρχει. * ὃς πρὶν τὸν Ἰσραὴλ γὰρ * ἐν ἐρήμῳ ὠδήγησας * ἐν στύλῳ πυρός τε καὶ νεφέλης, * σήμερον ἐξέλαμψας ἀρρήτως * ὑπὲρ ἥλιον, * Χριστὲ, ἐν τούτῳ ὡς Θεὸς * φαιδρύνας τὰ σύμπαντα.

δ'. Νόμου καὶ προφητῶν σε, * Χριστὲ, ποιητὴν καὶ πληρωτὴν * ἐμαρτύρησαν * ὁρῶντες ἐν τῇ νεφέλῃ * Μωϋσῆς ὁ θεόπτης, καὶ Ἠλίας ὁ ἔμπυρος ἀρματηλάτης * καὶ ἀφλεκτος οὐρανοδρόμος, * ἐπὶ τῆς μεταμορφώσεώς σου * μεθ' ὧν καὶ ἡμᾶς τοῦ σοῦ φωτισμοῦ * ἀξίωσον, δέσποτα, * ὑμνεῖν σε εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ut dixi p. 417, extat in vatic. 787, f. 179, exiguum canticum sub decantato hirmo αὶ ἀγγελικαί, ἡχ. πλβ', in profesta die V augusti, ante Christi metamorphosin; statim illud notandum venit quartum troparium alius esse moduli amplioris, ut solent quæ sub lemmate δόξα in coronidem adducuntur. Omnia vero ejusdem esse operis tam ex argumento constat, quam ex aperta acrostichide ΛΕΟΝτος. Quis vero hic Leo sit, ne penitus lateat, suspicari lubet eumdem esse, quem infra memorabo, ubi de S. Joanne Therista, Leonem scilicet Styliani monasterii qui cum Bartholomæo Ro-

1. Cum effulseris supra mentem ex Virgine sanctissima, o Verbum Dei, ac totum sumpseris Adamum, hanc pridem obscuratam naturam omnem divina illustrasti formæ tuæ mutatione, transfiguratus in monte Thabor, o Domine, ante venerabilem tuam crucem, Christe Deus noster.

2. In luminosa subvectum nube Christum intuentes in Thabor divini discipuli, proni ac trepidantes in humum quiete dimittebant mentem et cor, simul collustrati cum Moysæ et Elia; claro carmine canebant eum ut Deum cum Patre et Spiritu.

3. Mons olim caliginosus et fumosus, nunc venerandus et sanctus fit: tu enim qui Israel olim in deserto duxisti cum ignis columna et nube, hodie mirum in modum super solem emicuisisti, Christe, in hoc ut Deus omnia collustrans.

4. Te, o Christe, legem et prophetas condidisse et implevisse testati sunt, cum te in nube viderunt Moyses Dei speculator et Elias, flammeus auriga et incombustus cæli cursor, in tua transmutatione. Quibuscum et nos tuo radio dignos effice, Domine, ut te in sæcula canamus.

sanensi floruit, canonem edidit, et alia id genus, qualia nostra sunt, quæ recentem produunt et impeditum, ne imperitum dicam melodum.

1. Παρθένος. Sic cod. — ὄρους. v. 8 præter morem decasyll. est.

2. σὺν τῷ. Rursus v. 8 decasyllab. est, cui Romanus novem syllabas dedit.

3. στύλῳ πυρὶ καὶ νεφέλῃ V. addimus ἐν et τε ne bis v. claudicet. — ἐξέλαμψεν V.

4. Cuiam hirmo respondeat clausula, nondum episcari contigit.

PHOTIUS.

I.

DE S. IRENE VIRGINE.

α'. Φωταυγεία

διαλάμπουσα
πάση τῇ γῆ,
καὶ θαυμάτων
διανέμουσα
τὰς δωρεὰς
τοῖς ἐν πίστει
προστρέχουσι

τῇ σκέπῃ σου,

ἀλλὰ καὶ νῦν,

πανεύφημε,

ταῖς ἱκεσίαις σου,

τῇ προσευχῇ σου φώτισον

τὰς διανοίας ἡμῶν,

[σου.

καὶ κόσμον εἰρήνευσον ταῖς πρεσβείαις
β'. Ὡλεσας εἰδῶλα τὰ πατρῶα,

1. Tu splendore quæ emicas in universa
terra, tu quæ prodigiorum charismatibus
large ditas fideles sub tuum tutamen accur-
rentes, agedum nunc, præclarissima, pre-

cibus tuis, tuo suffragio illumina mentes
nostras, auxiliisque tuis mundum in pace
compone.

2. Subvertisti paterna simulacra, in turre

I. Numquid Photius inter melodos, ut Saül inter
prophetas? Utique Photio patriarchæ in menæis
venetis ascribuntur ad XIV Junii στιχηρὰ vespe-
rarum in laudem S. Methodii, quæ incipiunt:
Εὐφροσύνης σήμερον, et Τῶν προφητῶν, tum aliud εἰς
αἶνους quod incipit: Ἀστὴρ ἀνέτειλεν. Edit. 1871 Jun.
p. 47, 52.

Præterea in recens *Theotocarion*, tunc primum
Venetiis editum a. 1864, curante Nicodemo mon.
Naxio, inserti sunt quatuor canones, Photii no-
mine inscripti, scilicet: 1° p. 9, canon Πύλη τοῦ
φωτὸς, sub acrostichide: Πρώτη δέησις τῇ πανάγῳ
Παρθένῳ Φωτίου. 2° p. 20, canon Ἐρήνου καιρὸς, cum
acrostichide præfixa: Ἐρηνώδες ἄσμα δεύτερον τῇ
Παρθένῳ Φωτίου, sed in serie canonis clauditur
acrostichis in voce παρθένῳ initio odæ nonæ, cujus
tria ultima troparia nihil nec de nomine Photii
nec de acrostichide habent. Immo Andrææ Cre-
tensi totus canon in titulo asseritur ab editore,
qui lectorem ab his dubiis extricare neglexit.
3° p. 33, canon Τὸν ἐν σοὶ ἀποβῆτως Photii dicitur
tam in epigraphe quam in acrostichide: Τρίτη
δέησις τῇ πανευκλειῇ κόρη Φωτίου. 4° p. 111, canon
Τὸ στόμα cum integerrima acrostichide: Τάπη καὶ
ἡ δέησις ὀγδόη πρόπει: Φωτίου. Ex qua inferre liceret

octo fuisse, quatuor vero deesse canones Photii
paracleticos. Alia notavi in codd. vaticanis, pa-
risiensibus, anglicanis, et inter plura accepi satis
elegantem, sed ludicrum canonem de natura et
ætatibus, ex quo saltem illud emicat, felicissimum
ingenium etiam in hisce melodiis exultavisse.
Nihil igitur mirum, si poema nostrum haud in-
concinnum idem ludens sculpsit. At tacere
nequeo alium esse Photium monachum, cogno-
mine τοῦ τορνίου, cui etiam similes hymni adscri-
buntur.

1. πρὸς τὸ Ὁ σοφίας. Rarioris hujus moduli
notare lubet novam varietatem, nec displicet pen-
tasyllabum duos inter tetrastichos bina serie ab
initio interponi, tum pergere cum dithyrambi
impetu versiculos, quibus porro gravis melodia
in sequentibus belle opponitur. S. Irene colitur
die V maii, ubi acta et synaxaria nostris multam
lucem afferunt. — τοὺς ἐν π. προστρέχοντας T.

2. πρὸς τὸ Τράνωσον. — πύργω. Idem de Irene
quod de Barbara fere narratur, eam fuisse a Lici-
nio patre imperatore, in turrim semotam. — καὶ
νηστεία T. — Νῶς χάρος T. Haud minus suavia
sunt, ne Romani recolam, ea quæ infra leges de
S. Leonida et VII virginibus. — ζῆτως. Sequens v.

καρτεροῦσα τῷ πύργῳ
 προσευχῇ, νηστεία,
 ἀγγέλων ὤφθης συμμετοχος·
 σοῦ μελετώσης τὰ θεῖα τότε,
 οὐρανόθεν σοι ἦκε παρά Κυρίου
 περιστέρα,
 ὡς τῷ Νῶε τὸ κάρφος κατέγουσα.
 ἐλέους σύμβολον ὄντως,
 ὅθεν τὸ σῶμα ἐτήρησας
 ἐν ἀγνείᾳ ἀλλότριον μίξεως, [σου.
 καὶ κόσμον εἰρήνευσον ταῖς πρεσβείαις
 γ'. Τίς μὴ θαυμάσῃ τοὺς σοὺς ἀγῶνας;

τίς ἐξείποι τὴν νίκην,
 ἣν δεδώρηταί σοι
 Χριστὸς ὁ μόνος Θεὸς ἡμῶν;
 Θυγάτηρ οὐσα γὰρ βασιλέως
 τοῦ σκότους, οὐκ εἶξας τῇ τούτου δόξῃ·
 τὴν θεῖαν δὲ
 καὶ τὴν ἀφθαρτον δόξαν ἠγάπησας
 τοῦ κτίστου ὄλου τοῦ κόσμου
 [οὐρανοῦ καὶ γῆς, θαλάσσης ἡμοῦ]
 καὶ πάντων τῶν ὄντων ἐν αὐτοῖς,
 ὃν δυσώπει ἀπαύστως ὑπὲρ ἡμῶν, [σου.
 καὶ κόσμον εἰρήνευσον ταῖς πρεσβείαις

perseverans orationi et jejunio. Angelis par videbaris, divinaque meditati cœlitus tibi a Domino columba delapsa est, sicut noetica, ramusculum ferens, verum misericordiæ symbolum. unde servasti corpus pudicum, connubii expers, et mundum...

3. Quis non mirabitur tuos pugilatus?

omissus videtur, sed consulto fort. et ab ipso melodo, cum similis v. in altero tropario spurius videatur.

3. Θυγ. γὰρ οὐσα τοῦ βασιλ. T. — ἦξας T vix non

Quis tuam enarrabit victoriam, quam tibi Christus dedit, solus Deus noster? Filia namque regis tenebricosi, ejus gloriæ non acquievisti, sed deificam, incorruptamque amavisti gloriam creatoris universi mundi et omnium quæ continet, quem deprecator assidue pro nobis, et mundum....

barbare. — ἀλλὰ τὴν θεῖαν καὶ ἀφθαρτον T, subverso metro tetrasticho omnium constantissimo in hoc satis inconstanti modulo.

II.

EX IV CANONE PARACLETICO

ODE VIII.

α'. Νῦν καιρὸς ἐφέστηκεν ἐξόδου, * καὶ πάντων ἐξηπόρευμαι ὁ ἄθλιος. * ὄλον γὰρ

II. Ne Photio, quantumvis Ecclesiæ nocuerit, minus æquus videar, liceat nonnulla extra operis nostri indolem proferre, stichera scilicet et canonem de quibus supra memini, unde cætera paracletica, quæ veneto Theotocario nuper inserta sunt, majorem accipient auctoritatem. Ut enim Athonitarum codices, sic palatinus vaticanus 138 nomen Photii in acrostichide senario addidit; et quemadmodum ex illis colligitur octo fuisse Photii canones juxta omnes tonos græcos B. Virgini dicatos, ex quibus simul prodierint primus, secundus, tertius et octavus, ita in hoc

4. Nunc tempus adest abeundi, et ab omnibus proficiscor ego infelix. Totam enim vi-

vaticano quartum habemus inscriptum f. 6: κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, κανὼν Φωτίου, οὗ ἡ ἀκροστιχίς: Ὕμνος τέταρτος τῇ πανάγιῳ παρθένῳ Φωτίου, ἦχ. δ'. Penultimam tantum et ultimam oden damus, ubi ita melodi nomen in ipsa rerum serie obtinet, ut non adscititium, sed primitus insitum, ab ipso poemate emergat. Quod utinam sit senescentis et resipiscentis peccatoris sincerum Virgini pietissimæ votum et supremum vale!

Od. VIII, πρὸς τὸ Παῖδας εὐαγεῖς. Cf. Hymnogr. p. XCVII.

τὸν βίον μου * ῥάθυμος διήνυσα, * καὶ οὐχ
εὐρίσκω ἄνεσιν. * Τί διαπραξομαι, * κριτά
μου, ποιητά μου καὶ κτίστα; * δωρεάν με
σωσον * εὐχαῖς τῆς σε τεκούσης.

β'. Ω τῆς ἀπορίας τῆς ἐσχάτης, * τῆς
νῦν ἐπιπεσοῦσης ταλαιπώρω μοι! * Δέσποινα,
βοήθει μοι. * δέσποινά μου, πρόφθασον, *
μνησθεῖσά μου τῆς πίστεως * καὶ πόθου ἀκλι-
νοῦς, * καὶ λύτρωσαι τῶν λογοθετούντων *
καὶ τῶν πεπραγμένων * τὴν δίκην εἰσπρατ-
τόντων.

γ'. Φωτὸς οἰκητήριον, Παρθένη, * σκότους
με αἰωνίου ἀπολύτρωσαι. * ἔχεις γὰρ τὸ δυ-
νασθαι, * ἔχουσα πειθόμενον * τὸν σὸν υἱὸν
καὶ Κύριον. * ταῖς σαῖς δεήσεσι * θέλησον
τὴν ἐμὴν σωτηρίαν, * καὶ ἀκολουθήσει * τῷ
νεύματι τὸ ἔργον.

δ'. Ω δέσποινα πάντων τῶν κτισμάτων, *
ὡ θεῶν ἀγγέλων ὑμολόγημα, * πάντας νῦν
διάσωσον, * τοὺς εἰς σὲ προστρέχοντας, *
ἐκ πειρασμῶν καὶ θλίψεων * καὶ περιστά-
σεων, * τηροῦσα ἀβλαβεῖς ἐμπρείας * τῆς
τῶν ὁρμμένων * ἐχθρῶν καὶ ἀρράτων.

1. Duo priores versus, quamvis infra varientur
in cod. constanter habere debent prior decem,
posterior duodecim syllabas. — ῥαθύμως cod.
contra rhythmum qui præterea ab initio postu-
lare videtur nūn γρόνος.

tam meam in socordia transegi, nec jam
invenio veniam. Quid peragam, o iudex
meus, conditor meus et creator? Gratis sal-
vum me fac precibus tuæ genitricis.

2. O quantæ angustiae ultimæ, in me nunc
miserum irruentes! Domina, succurre mihi!
Domina mea, festina, memor meæ fiducia
et amoris immobilis, et libera me ab ar-
guendis actibus et damnationi obnoxiiis.

3. Tu sedes luminis, o Virgo, a nocte me
æterna exime. Id enim tu potes, quæ possi-
des persuasum filium tuum et Dominum.
Tuis suffragiis velis me salvum facere, et
voluntati factum opus obsequetur.

4. O Domina omnium creaturarum, o
divinorum angelorum hymnifice concen-
tus! omnes nunc incolumes fac ad te con-
currentes ex discriminibus et pressuris et
calamitatibus, custodiens illos innocuos ab
impressione hostium visibilium et invisibi-
lium.

2. τῷ in cod. abundat ante ταλαιπ. — τῆς ἀκλ.
P. inepte.

3. ἐκ σκοτ. P.

4. Deficit v. 2. f. ὡ θεῶν ὑμολόγημα δυνάμεων.

ODE IX.

α'. Τὴν τῶν μογθηρῶν * ἔργων ἐνθυμού-
μενος * πληθὺν, ἴων ἐπραξά, * τρέμω δει-
λιώμενος * τῆς καταδίκης * τὸ ἀσυμπάθη-
τον, * ἀφ' ἧς, Παρθένη ἄχραντε, * σύ με
ἐξάρπασον, * τῶν πταισμάτων * τὴν ὀφει-
λὴν λύσασα * μετανοία θεομῆ πρό ἐξόδου
ψυχῆς.

β'. Ἴδε τὴν ἐμὴν * ταπεινώσιν, ἄχραντε. *

Od. IX. πρὸς τὸ Ἄσπας γηγενῆς. Cf. Hymnogr.
p. XXXIX.

1. V. 8 solet esse heptasyll. sicut et v. 10, ut-

1. Pravorum facinorum quæ admisi co-
piam considerans, contremisco pavens a
damnatione inexorabili, ex qua tu me, in-
temerata Virgo, eripias, peccatorum debita
solvens, fervida ex pœnitentia, priusquam
abeat anima.

2. Vide meam afflictionem, o illibata;

timus vero hendecasyll. — μου λύσασα P.

2. v. 6 quatuor syllabas amisit. — τοῦ ἀπολ. P.

ἴδε τὴν θλίψιν μου · * ἴδε καὶ τὸν κόπον μου * τῆς ταπεινῆς μου * ψυχῆς... * καὶ μὴ ἐάσης, δέσποινα, * τὸ ἀπολέσθαι με, * ἀλλὰ σῶσον, * καὶ ῥῦσαι καὶ λύτρωσαι * τῆς μελλούσης φρικτῆς κατακρίσεως.

γ'. Ὅλην τὴν ζωὴν * ἀμέλει διήνυσαι * ἐν παραπτώμασι, * καὶ πρὸς τέλος ἤγγισαι * νῦν τὸ τοῦ βίου, * καὶ ἀσυγχώρητον * τὴν ἐξοδὸν · ἐπάγουσιν * οἱ κατεπείγοντες · * διὸ, κόρη, * πρόφθασον τοῦ σῶσαί με, * καταδικῆς πικρᾶς ἀφαρπάζουσα.

δ'. Ἵπὲρ οἰκετῶν * ἀχρείων προσάγαγε * πρεσβείαν, ἄχραντε, * ἐξαιτούσα λύτρωσιν * τῶν ὀφλημάτων * καὶ τὴν συγχώρησιν * τῶν ἐγκλημάτων · οἶδός γάρ * τὸ ἀσθενὲς σαρκοῦς * καὶ πρὸς πᾶσαν * κακίαν εὐδίσθητον · * ὅθεν δίδου συγγνώμην τοῖς δούλοις σου.

3. πρὸ τέλους P.

vide meam oppressionem; vide meum laborem humiliatæ meæ animæ, neque permittas, Domina, me perditum esse, sed salva, et eripe et libera a futura formidolosa sententia.

3. Totam vitam meam incuriose peregi in peccaminibus, et nunc ad exitum ævi mei appropinquavi et ad immisericordem terminum. Urgent qui me impellunt. Ideo, puella, accelera ut salves me, ab sententia dira me per vim eripiens.

4. Pro servis inutilibus adduc auxilium, o immaculata, impetrans immunitatem debitorum et condonationem criminum. Vides enim quam infirma sit caro et ad omnem nequitiam propensa: da ergo veniam famulis tuis.

4. τῆς σαρκὸς P.

III.

AD MARCELLUM.

Στιχηρά, ἤχ. β'.

α'. Μέσην εἰληφυῖα τοῦ παντὸς θέσιν * ἐκ τοῦ κτίστου ἢ γαῖα, * τὸ ὕδωρ ἐσχηνεν ἄνω ὑπερκειμένον * ὑπὲρ αὐτῆς ἐκφυῶς, τὸν ἀέρα δὲ * ὑπερθεν εἰς σύστασιν ζῶων · * τούτου

δ' ὑπεράνωθεν * τὸ πῦρ, οὐχ ὅμοιον τούτῳ τῷ πάλαι καὶ καυσώδει, * ἄκαυστον δὲ θέρμην ἔχον, * κοῦφον καὶ τὸ πᾶν λεπτομερέστατον.
β'. Μέγας ποταμὸς...

III. Extra chorum insulsa canere me cum maleferiato homine cur non pudeat, paucis vix dixirim. Quinque et quod excurrit, lustra sunt, quum in ultimis Angliæ finibus hæc primum detexi, in codice mediomontano, nunquam iterum mihi lustrando. Raptim ex striblignosa scriptura excepi, nihil prorsus de metro subodoratus, nisi quod statim vidi eas esse odas illas, quas solus fere meminit Casimirus Oudin (t. II, p. 206) fortasse ex hoc eodem codice, olim claromontano. Præter horridæ scripturæ vitia, insolens id genus melodia stomachum mihi adeo movit, ut iterum cumeta sepelienda esse statuerem. Nunc vero Photii eadem esse vix dubito, et liquet audaculum nebulonem sacra in ludicra vertisse; immo no-

bilem Damasceni canonem in augustissima die Paschatis a primo versiculo ad ultimum, haud sine scurrili piaculo, æmulatum esse. Sic pessimum primum Photius exemplum dedit, sanctissimas melodias ex altarum penetralibus in compita circumforanea traducendi. Sic post eum Psellus in Jacobum monachum εὐρώθμως invectus est. Sic Nicetas Serrarum semel et iterum de grammaticis glossulis cecinit. Sic Matthæus Blastares et Hierotheus monachus latinos diris voverunt cantilenis. Sic Joannes ipse Zonaras eosdem cum omnibus sectis vapulare jussit. Eo usque insanuere, ut putidum de urinis canonem quemdam ubivis exscripserint, qua de re adeo mirabundi, ut nunc Matthæo illi Blastari, nunc

γ'. Πρώτη ἐρυθρά....

δ'. Ἰδῶρ τῆς θαλάσσης....

ε'. Τοῦτο τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ....

ς'. Μάθε καὶ τὰ νέφη, ἀδελφέ....

ζ'. Τί δὲ λογισμῶν αἰ προσβολαί....

KANONN.

Ὡδὴ α', ἤγ. α', πρὸς τὸ Ἀναστάσεως ἡμέρα.

α'. Ἡλικίαι τῶν ἀνθρώπων, * ὡς δοκεῖ τοῖς σοφοῖς, * πᾶσαι εἰσιν ἐννέα · * ἐκ γὰρ τοῦ τόκου βρέφος μὲν, * εἰς συμπλήρωσιν ἐστὶ τεττάρων ἐτῶν · * παιδίον ἐντεῦθεν δὲ * εἰς δεκάδος ἐκπλήρωσιν.

β'. Ἐκ δεκάδος δὲ τελείας * βούπαις ἕως ἐτῶν * δέκα μετὰ ὀκτάδος · * εἶτα μειράκιον αὐτὸς * εἰς συμπλήρωσιν ἐστὶν εἰκοσιν ἐτῶν · * ἀκμάζων ἐντεῦθεν δὲ * εἰς πεντάδα ἐπτάπλοκον.

γ'. Καθεστὼς δὲ ἀπὸ ταύτης * ἕως ὧν ἐτῶν * τετταράκοντα πέντε · * εἶτα ἐγείρων ἐξ αὐτῶν * εἰς πεντήκοντα καὶ πέντε ἐνιαυτούς · * εἶτα γέρων ἐξήκοντα * καὶ πεντάδος εἰς πλήρωσιν.

δ'. Ἐσχατόγηρος ἐντεῦθεν * ἅπας γέρων ἐστὶν * ἄχρι καὶ τῶν ὑστάτων * καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ζωῆς * ἐπὶ γῆς ἀναπνοῶν τε καὶ τῆς ταφῆς. * Ἐλύθη σοι, Μάρκελλε, * τὸ ζητούμενον · ἔρρωσο.

Planudæ, nunc Nicephoro Blemmydæ, nunc demum Photio (teste naniano cod. 247), lurida illa ascribere ausi fuerint. Ne moremur id saltem ex næniis inferre, unde oleam et operam perdere non videamur, ita certam notamque fuisse melodorum artem, ut cum in has ineptias, sive joco, sive serio, rhythmum involverint, solemnes ejus leges vel larvati μουσουργοὶ religiose servarent.

Nemo a nobis expectat ut Photiana hæc, qualiacumque sint, veste latina vel tenui honestemus. Ea meminisse satis est, uti in codice olim claromontano inscripta sunt, scilicet: Φωτίου στιχηρὰ πρὸς τὸν ἔμπροσθεν εἰρημένον ἑταῖρον, πρὸς ὃν καὶ ὁ κανὼν ἐποιήθη ἤγ. β', πρὸς τὸ Ἐκ τοῦ ξύλου, ... περὶ νεφέλης καὶ ὑετῶν, καὶ περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τῶν οὐρανῶν στοιχείων. Et post VII stichera, ante canonem: Φωτιανῶν (?) πρὸς τινὰ ἑταῖρον δεηθέντα μαθεῖν τὰς τῶν ἀνδρῶν μεθελικιώσεις καὶ τινὰ ἄλλα. In margine légebatur, f. manu Sirmondi: *Photii odæ novem*, quod Oudinus rescripserit, quin neuter adverteret, non novem, sed ommissa, ut fit, ode secunda, tantum octo odas esse recensendas.

Stichera autem VII præposito hirmo: ἐκ τοῦ ξύλου satis apte respondent, qualis extat in rarissimo paschali officio, quod ex cod. vatic. 774 cl. Vitali primus luci dedit, et pentecostario romano p. xcy' inseruit. Ex quibus Photius continuo

pede transiit ad damascenicum canonem, quo nunc paschalia officia in omnibus pentecostariis exordiantur.

In ultimo stichero ad se reversus poeta, ærumnas animæ refricat, Deoque se commendat: Ἐλπισον εἰς Κύριον τὰ πάντα ἑάσοντα, οὗτος τὸ συμφέρον ποιήσει, καὶ παρακαλέσει, ὡς οἶδε, καὶ τῶν λυπηρῶν ἐπανακαλέσεται.

Sic post singulas canonicas odas, rupta straminea tela, graviora subdit, ubi solent θεοτόκια cantari. Etiam secedentes a se, quos σχισθέντας vocat, in primæ odæ coronide non obliviscitur, qua insuper significatur exulis esse carmen ad exulem vel peregrinantem missum. Post tertiam, invidos respicit: Ἐν γὰρ ὀδῶν μοι πᾶς ὁ βίος, ὁ φθόνος δὲ πολὺς· Χριστέ, μὴ παρίδης με. Quartam gemitus et væ rursus excipiunt: Ὁ πολυπλάνητος ἐγὼ, ἕνος συγγενῶν τε καὶ φίλων, δυσκλεῆς, ἀπόλυτος, ἀπερβριμμένος, ἀπολις, δάκρυα κείμενα πλουτήσας· φθόνος σοι ταῦτα ποιεῖ, ψυχὴ ταλαίπωρε. Neque lamenta exhausit, quamvis in quinta dicat: Ἐκένωσεν ὄντως ὁ φθόνος ἐκ σοῦ, ψυχῆ μου, τὰ βέλη, φάρμακα κ. τ. ε. Nam post sextam: Ἐξέστην ἐν τοῖς πανταχοῦ λυπηροῖς ὁ ταλαίπωρος ἐγὼ... ἐξ ὀμμάτων τῶν ἐμῶν, δάκρυα, μοὶ κινούσθε. Mæste enim rursus clamat in septima, ut e fornace trium puerorum: Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου βυσάμενος ἀπάλλαξον, δέομαι, πάθους ἐμαυτὸν καὶ βασανίας τῶν ἐχθρῶν, τὸ γὰρ σῶμα ἡ λύπη συνέτηξε, εὐχῆν

ε'. Ἐπὶ ξένης παροδεύων, * ἀδελφὲ, δυσ-
 τυχοῦς * μέμνησό σου Φωτίου · * ἐν γὰρ
 τῇ ξένη καὶ αὐτὸς * θανάτων καὶ φθορῶν ·
 διὰ ξενίαν πικρὰν, * ὁ Χριστὸς ἡμᾶς ρύ-
 σαιτο * καὶ σχισθέντας συνάψαιεν.

Ὡδὴ γ', πρὸς τό· Δεῦτε πῶμα πίωμεν...
 Νέφος ἐστὶ καθυγρὸν...

Ὡδὴ δ', πρὸς τό· Ἐπὶ τῆς θείας... Νέφος,
 χιόνα, ὑετὸν...

Ὡδὴ ε', πρὸς τό· Ὀρθρίσωμεν... Θερμό-
 τατον ὅταν ἐμπνεύσῃ...

Ὡδὴ ς', πρὸς τό· Κατῆλθες... Σύναιμα
 ἐν τοῖς ὑπερτάτοις...

Ὡδὴ ζ', πρὸς τό· Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου...
 Ἐξόχως τῷ προφήτῃ...

Ὡδὴ η', πρὸς τό· Αὐτὴ ἡ κλητὴ... Ταῦτα
 φυσικῶς οἶα μὲν...

Ὡδὴ θ', πρὸς τό· Φωτίζου, φωτίζου...
 Κυρίως παρθένον καὶ θείως ἀληθῆ...

δὲ δ λογισμὸς, ὡς σκώληξ, αὐτὴν κατεδαπάνησε. Tum
 exeunte octava ode : Οἶ μοι ! πειρασμοὶ, τρικυμῆαι
 καὶ περιπλάνησις αὐτῆ · οἱ φθονοῦντες ἐγγύς, οἱ δὲ φίλοι
 καὶ γνωστοὶ ἐμακρόνθησαν. Ῥοαὶ τῶν δακρῶν, ἐκρεῖτε
 μετὰ πόνου. Tota denique ode nona ad Virginem
 dirigitur, quæ fortasse mihi, si Deus tulerit, an-

sam cætera proferendi dabit. Hæc vero libavisse
 juvit, quæ magis auctorem produunt meliusque
 commendant, a cæteris sejuncta. Si enim omnia,
 ut nos olim, uno flatu acceperis, tibi omnia ludus
 erunt molestus, et etiam seria et mæsta jocosam
 videntur augere garrulitatem.

ANEPIGRAPHA CARMINA.

PROLEGOMENA.

Minus æquus esset, si quis existimaverit, inter centum circiter illa quæ sequuntur anonymorum cantica, latere tantum ignobiles melodos et inglorium sine nomine vulgus. Ultima enim nedum in his tenebris jaceant, prima potius musæ christianæ exordia sunt, quæ non nisi ob remotissimam antiquitatem obscura, cæteris fortasse digniora habentur, quæ tandem in lucem prodeant. Sunt enim plura quæ omnes melodos, ætate et nomine notos, haud immerito jure temporisque habita ratione, præcedunt. Agedum si quis ex alto sæculorum tumulo, honoris causa, effoderit grandia ossa patrum, eane fastidio habebit, cum titulos scriptos ævum comeserit, aut temporum injuria aboleverit gentilitia stemmata? Sed et multa sunt quæ, quum vel invito et tacente poeta, rationem ejus canendi, consuetos tonos solemnesque concentus referant, tutius quam evanida elementa nomen viri faciemque produnt. Romanus enim suas tesseræ habet; Theodorus, sua signa et fulgura; Elias, Josephus, Anastasius, quamvis magis lateant, sic se aliquando abscondunt, ut prius videri velint.

Romano igitur antiquiora putem libentissime ea quæ inscribuntur numeris XI, XV, 1, 2; omniumque longe vetustissima sint per me licet, duo in feria VI majore cantica: immo ea S. Cyrillo Alexandrino fere ascripserim, cum vetus Græcorum traditio, manuscriptis membranis confirmata, ferat ejusdem esse præstantissimam τῶν παθῶν ἀκολουθίαν.

His adde funerea carmina sub num. VII, 2, VIII, XIX, quorum primum in nonnullis vestigiis Anastasii aut Andreæ nomen fortasse servavit, cætera vero mirum in modum inter se conveniunt, gravemque et placidam spirant philosophiam, tum annosæ antiquitati, tum ἐπιτυμβίους μέλεσι consentaneam.

Romano autem aut æqualia esse, aut multum ad ejus ætatem et palæstram accedere concedam, ea quæ his recensui numeris: IV, 2, 3, X, XIV, 1, 2, XX, XXII, 4, 6, XXIV, 1, 2, XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX, XLI, 2, XLIV, XLVI, XLVII, L, LII, LXII, LXVIII, LXXII, 1, 2, LXXIV, 2, LXXV, LXXVI.

Nunc summo melodorum principi Romano, confidentius quam superiora ascribam viginti saltem ex his poematibus, videlicet I, II, III, IV, 1, V, VII, IX, XII, XIII, XVI, 1, 2, XVIII, XXII, 1, XXIII, 1, 2, 3, XXV, LI, LIII, LV, ~~LXXII~~.

Haud minus perspicua sunt septemdecim Theodori Studitæ opera, nempe : IV, 3, VI, XXII, 5, XXX, XXXVI, 2, XXXVII, 1, 2, XXXIX, XL, XLIII, XLIX, LVI, 1, 2, 3, LVIII, LX, LXX. Studitarum, post Theodorum florentium, opera facile erunt LXIII, LXIV, LXV, LXVI, LXVII, quæ ad peculiarem sanctorum melodorum laudem attinent.

Cautius nonnulla ausim reservare magno illi Eliæ, qui primas post Romanum, mea quidem sententia, tenet : ejus esse suspicor poemata XVII, XXXVI, 1, et ad eundem accedere XXI, quod certe opus Hierosolymitanum est.

Plura et confidentius Josepho hymnographo reservavissem, nisi ob modestam illius et æquabilem venam difficilius esset aure et digito tuto dignoscere illius modulos. Penes ergo diligentem lectorem esto pronunciare, an ejus sint carmina XXII, 2, 3, XXXII, XXXIII, XXXIV, XXXV, XXXVIII, XLI, LVII, LXIX.

Duo satis recentia LVIII, 2, LIX Sergii rhythmum affectant, quin tamen quidquam retineant ex præclari *Acathisti* elegantia.

Duo alia, XXII, 2 et XLVIII, eodem nomine inscripta videntur τοῦ ἀμαρτωλοῦ; quis *Hamartolus* sub hac communi appellatione lateat, utrum sit unus ex notis melodis, an novus et incognitus, præterquam quod declarare sit arduum, bina cantica illud singulare habent simul et commune, ut vix ab immani strage membranarum emergerint; prius enim in quatuor paginis dente feroci dices laceratum, posterius vero haud minus immani forcipe compendiorum ita excisum est, ut ex ambigua voce ἀμαρτωλοῦ ultima tantum elementa subversa maneant λωῶ (*sic*).

Recentioribus tandem melodis et fortasse quibusdam ex cæteris quindecim, quos nominatim recensuimus post Romanum, vindicanda sunt, quæ numerantur XXIV, 3, XLIII, 2, LIV, LVIII, 2, LXI, LXXI, LXXIV, LXXVIII.

Ex quibus LXXI, S. Theclæ dicatum, nomen ejus in acrostichide retinet Θέλα, quo etiam significari posset rarissima quædam μουσουργός, quæ cum celebriori Cassia in chorum melodorum cooptatur.

Tum etiam plurima sunt topica cujusdam patrii cultus monumenta, ideoque rara, majorisque æstimanda, ut LIX Myrensium, LXXVII Chalcedonensium,

LXXVIII Byzantinorum, X, XXXI, XLIII, 2, LXXIV, 2 nostrorum Græco-Siculorum.

Nec diligentem fugiet lectorem, multa huc illuc irrepsisse ab Ægypto oriunda, veluti Alexandrinæ dialecti glossemata, qualia ἐγλύκανα, ἔπεσα, εὐφρανα, εὐραμεν. ἔφυγαν, κατέβαλας, etc., quæ in glossario ad calcem eo promptiori studio colligam, quod non solum ad originem unius aut alterius cantici faciunt, sed totius hymnographiæ illustrant incunabula; cum certum sit ab Ecclesia Alexandrina tum primum ita incœpta fuisse troparia, ut jam nihil mirum sit, multa ex hac regione in longinquos et recentissimos usque melodos patrio jure transmigravisse.

Haud exiguum insuper nobis emolumentum obtigit, ex eo quod tot melodi, noti et ignoti, dissitissimo loco sejuncti, multa sæculorum intercapedine divisi, ita inter se conspiraverint, ut eadem omnino metri, moduli, rhythmici arte et methodo servata, Alexandrini, Syri, Byzantini, sive etiam Siculi sunt, simillima ad amussim cantica contexuerint. Quæ quidem consensio prodigio similis esset, nec tam alte per multas ætates, neque adeo late per dissitas regiones, radicem egisset, nisi Ecclesia Græca leges suas de rhythmico ecclesiastico, ab omni ævo receptas, et ubicumque servatas, suis semper melodis sartas tectas imposuisset.

Rigida tamen adeo non fuit sub eadem disciplina servitus, ut, sicut semper poetis pictoribusque data fuit æqua audendi potestas, sic melodis concessa non fuerit modesta in minutissimis libertas, quam etiam veteres in tertsis scriptoribus licentiam dixerunt. Nimia mole ne hoc volumen cresceret, fastidio deinceps plus quam antea parcemus in notandis varietatibus quæ a receptis canonibus exorbitant. Ea maxime quæ inter vetustissima reputari possunt, amplum dedissent campum excurrendi in prisca et adhuc dubia artis melodicæ lineamenta. Unum est quod nec silere, nec perfunctorie dicere placeret, quodque jam olim advertimus in primo hac de re opusculo (*Hymnographie de l'Église gr.* p. LXII), scilicet vetustis melodis et post illos etiam serioribus placuisse, in exeunte versiculo syllabam tum maxime addere, quum occurrunt verba trita et communia, ut pronomina, aut verba illa Θεός, σωτήρ, Χριστός, σταυρός, et alia id genus, quæ ex ipsis scripturæ compendiis, sponte ad synalœphen provocabant. Quæ quidem lex, si placet, noster erit canon XV. Hactenus hæc, quæ fortasse satius fuisset ad prævia hujus tomi prolegomena reservare.

ANEPIGRAPHA CARMINA.

I.

ADAMI PLANCTUS.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΠΛΑΣΤΟΝ ΑΔΑΜ.

α'. Τῆς σοφίας ὁδηγέ,
 φρονήσεως χορηγέ,
 τῶν ἀφρόνων παιδευτὰ,
 καὶ πτωγῶν ὑπερασπιστὰ,
 στήριζον,
 συνέτισον
 τὴν καρδίαν μου, δέσποτα·
 σὺ δίδου μοι λόγον,
 ὁ τοῦ Πατρὸς Λόγος·
 ἰδοὺ γὰρ τὰ χεῖλη μου
 οὐ μὴ κωλύσω ἐν τῷ κράζειν σοι·
 Ἐλέημον,

ἐλέησον
 τὸν παραπεσόντα.
 β'. Ἐκάθισεν
 Ἀδάμ τότε,
 καὶ ἔκλαυσεν,
 ἀπέναντι
 τῆς τρυφῆς τοῦ παραδείσου,
 χερσὶ τύπτων τὰς ὄψεις,
 καὶ ἔλεγεν·
 Ἐλέημον,
 ἐλέησον
 τὸν παραπεσόντα.

1. O sapientiæ ductor, consilii coryphæe, incogitantium magister et inopum præsidium, confirma, confove cor meum, Domine, verbum da mihi, o Verbum Patris, ecce enim jam non mea labia prohibebo quin tibi clamem : Misericors, miserere

mei in peccatum lapsi !

2. Aliquando sedebat Adam, et flebat, in conspectu deliciarum paradisi, manibus ora conterens, et aiebat : « O misericors, miserere mei in peccatum lapsi ! »

1. Poematium licet hoc solum accepissem ex codice taurinensi, tot aliis nominibus insigni, nec molestias, nec longa fastidia ad assequendum eum sustinuisse me tæderet. Viginti ferme anni sunt, quum elegantem triodii latinatam a cl. Quirinio expolitam tum primum delibans, incidi in mutilam acrostichidem εἰς π... suspensasque strophas ægre notavi, nihil adhuc melodiæ aut metri suspicatus. At subodorari jam contigit, vetus poema vix bene incæptum in editis esse voluminibus. Membranis excussis, nihil præstitit longinquus mosquensis, nihil proximus corsinius : vix adfuit tandem mihi taurinensis, cum cito oculo cantilenam detexi, prompta manu descripsi, quam nunc demum diam in lucem lætus commendo.

Taurin. fol. 159 inscribitur : Τῆ καρδιακῆ τῆς τύροφάγου, κονδάκιον εἰς τὸν θρηνον τοῦ Ἀδάμ, φέρον ἀκροστιχίδα· Εἰς τὸν πρωτόπλαστον Ἀδάμ, ἴχ. πλδ'.

1. Proœmium nihil habet ex hirmo τῆς σοφίας, alibi noto, idque argumento est utrumque esse antiquissimum. Recentiores enim melodi eadem verba eidem rhythmo conjunxissent. Extat cum tribus seqq. trop. in triodio ven. et bolon. in Dominica τῆς τυρινῆς. — συνέτιζον T. — ἰδοῦ T. σὺ διδοὺς bolon. — λόγον, Λόγος, cui ludo Romanus indulget, p. 101, trop. 2 : δός μοι λόγον, Λόγε, nec notare piget vel tenuia quibus ἀνεπιγραφοὶ dignoscantur. — οὐ κωλύσω T. — ἐλεῆμον sic edd. omnes contra leges græci accent. — με post ἐλέησον iid. qua vocula tollitur clausulæ suavitas.

2. Unicus est is modulus, et quam belle elegiam intercisi versiculi decent, ac sibi ab initio ad finem usque concinne respondent! — τότε T, edd. sed contra statutum accentum et justam sententiam. De oculis tamen melodi parum curant. — χερσὶ locum tenet paroxytoni, vetere licentia, quæ haud semel infra obtinet.

γ'. Ἰδὼν Ἀδὰμ
τὸν ἄγγελον
ὠθήσαντα,
καὶ κλείσαντα
τὴν τοῦ θεοῦ κήπου θύραν,
ἀνεστέναζε μέγα
καὶ ἔλεγεν· Ἐλέημον...
δ'. Συνάλησον,
Παράδεισε,
τῷ κτήτορι
πτωχεύσαντι,
καὶ τῷ ἤχῳ σου τῶν φύλλων,
τῷ ἰκέτευσον πλάστη
μὴ κλείσῃ σε. Ἐλέημον...
ε'. Τὰ δένδρα σου
κατάκαμψον,
ὡς ἔμψυχα,
προσπέσατε
τῷ κλειδούχῳ, ἵνα κήπος
μείνῃ ἀνεωγμένους
τῷ κράζοντι· Ἐλέημον...

ς'. Οὐκέτι μοι
τὰ ἄρθρα σου
προσάγουσιν
ἀπόλαυσιν·
ἀλλ' ἀκάνθας καὶ τριβόλους
ἡ γῆ μοι ἀνατέλλει
τὴν πρόσδοτον. Ἐλέημον...
ξ'. Νῦν ἔμαθον
ἃ ἔπαθον·
νῦν ἔγνωκα
ἃ εἶπέ μοι
ὁ Θεὸς ἐν Παραδείσῳ,
ὅτι Εὐὰν λαμβάνων,
λανθάνεις με. Ἐλέημον...
η'. Παράδεισε
πανάρετε,
πανάγιε,
πανόλβιε,
δι' Ἀδὰμ πεφυτευμένε,
δι' Εὐὰν κεκλεισμένε.
πῶς κλαύσω σε. Ἐλέημον...

3. Ut vidit Adam angelum, qui pellebat eum, claudentem fores horti divini, immensum ingemuit, et ait : « O misericors, misere mei in peccatum lapsi !

4. « Condoleas, o Paradise, tuo possessori mendicanti, et flebili foliorum tuorum fremitu, conditorem supplicator, ne te claudat : O misericors....

5. « Arbores tuas incurva, quasi animatas, « procumbite coram clavigero, ut hortus « ille maneat apertus clamitanti : Misericors....

3. Paucis tam graphice instrui et describi scenam dramatis, mecum mirator.

4. ἰκέτευσον τῷ πλ. Τ τὸν πλάστην edd. Vix ausim tangere delicata ἰκετήρια, scilicet supplicum ramos, lana alba obvolutos, quos melodus ex Edeni arboribus, non solum decerpit, sed vocales inducit ac gemebundos, ut jam notavimus p. 59, cant. VIII, 17, ubi gemina apud Romanum consulto significavi. Inde in edd. fit transitus ad trop. 8.

5. Pergit ἰκετήρια, quam describit Suidas : δ

6. « Haud amplius me flores tui perfundunt voluptate, verum spinas et vepres « terra mihi abeunti profert. O misericors...

7. « Nunc scio quid admiserim ; nunc « novi quæ dixerit mihi Deus in Paradiso : « Tu Eva suscepta, oblivisceris mei. O misericors...

8. « O Paradise nobilissime, sanctissime, « beatissime, propter Adam consite plantis, « sed ob Evam occluse, quomodo flebo te? « O misericors...

Οαλλὸς τῆς ἐλαίας, ἣν οἱ δεόμενοι κατατίθενται ποῦ ἢ μετὰ γεῖρας ἔχουσιν.

6. τριβόλους. Gen. III, 18.

7. λαμβάνων. Ibid. « Quia audisti vocem uxoris tuæ. »

8. Ὁ δι' Ἀδὰμ πεφυτευμένος edd. reduces, subverso metro, quod magis tollunt in sequentibus : καὶ διὰ τὴν Εὐὰν κεκλεισμένος, ἰκέτευσον Θεὸν διὰ τὸν παραπεσόντα ἐλ. ἐλ. με τὸν παραπεσ. insulsa ταυτοεπέλα, sed feliciter huc sistit editorum barbaries. — δι' Εὐὰν δὲ T.

θ'.	Ῥερούπωμαι, δεδούλωμαι, ἠφάντισμαι τοῖς δούλοις μου· έρπετὰ γὰρ καὶ θηρία, ἃ ὑπέταξα φόβῳ, πτοοῦσί με. Ἐλέημον...	ὄν ἤδυναν τὰ νάματα τὰ ἅγια, ἐπικράνθη ἀπὸ πλήθους τῶν πολλῶν στεναγμῶν μου βοῶντός μου· Ἐλέημον...	
ι'.	Ὀσφραίνομαι τοῦ ἄλσους σου, καὶ τήκομαι, μνησκόμενος πῶς ἐν τούτοις ἠψφραϊνόμεν ἀπὸ τῆς εὐοσμίας ἀνθέων σου. Ἐλέημον.	ιγ'.	Ποῦ ἔπεσα; ποῦ ἔφθασα; ἐκ βήματος εἰς ἔδαφος, ἀπὸ θείας μου οὐσίας εἰς ἀθλίαν οὐσίαν κατήντησα. Ἐλέημον...
ια'.	Τὴν τράπεζαν τὴν ἄμοχθον κατέστρεψα θελήματι, καὶ λοιπὸν ἐν τῷ ἰδρωτί προσώπου μου ἐσθίω τὸν ἄρτον μου. Ἐλέημον...	ιδ'.	Λοιπὸν Σατὰν ἀγάλλεται, γυμνώσας με τῆς δόξης μου, ἀλλ' οὐ χαίρει ἐπὶ τούτῳ, ἰδοὺ γὰρ ὁ Θεὸς μου ἐνδύει με. Ἐλέημον...
ιβ'.	Ὁ λάρυγξ μου,	ιε'.	Αὐτὸς Θεὸς οἰκτείρας μου

9. « Obsordui, servus evasi, evanui co-
« ram meis famulis; reptilia enim et feræ,
« quæ pavori adegi, me terrent. O miseri-
« cors....

10. « Subodoror lucum tuum, et tabesco,
« dum memini qualem modo hauserim fra-
« grantiam ex tuorum suavitate florum.
« O misericors....

11. « Mensam, sine cura paratam, ultro
« subverti, et superest in sudore vultus
« mei edam meum panem. O misericors....

12. « Fauces meæ, quas delectabant

9. Ῥερούπωμαι pro ἐββύπωμαι juxta unicum apud
vett. exemplum homerium βερυπωμένα εἶματα.
Od. VI. Plura recentium congressit Lobeck *Para-
ίτρ.* 13. Cf. Winer, l. I., p. 72.

10. Ω ab initio expectaveris ob acrostichidem,
sed altera vetus licentia est. — τῶν ἀνθέων T.

11. προσώπου. Gen. III, 49.

12. ἀπὸ idem sonat quam ἄπο, ut in tr. 13, nec
porro notare morabor. — πολλῶν om. T.

13. f. ποῦ ἔπ. ποῦ ἔφθ. pro ποῦ ἔπ. ut Roman. XIV,

V.

« fluentia sacra, amaruerunt præ multitu-
« dine tot meorum singultuum clamantis :
« O misericors....

13. « Quo cecidi? quo abii? e throno in
« solum, e deifica substantia in miseram
« inopiam corruì. O misericors....

14. « Demum Satan exultat, qui spoliavit
« me gloria mea; in quo tamen non gau-
« det : ecce enim Deus me vestit. O mise-
« ricors....

15. « Ipse Deus meæ misertus nuditatis,
« cingit me, in quo mihi ostendit etiam de

1, XVII, 9. — ἔπεσα, iterum ut Roman. VIII, 8,
etiam in terso poemate; cum in promptu esset
ἔπεσον, maluit melodus δημοσιεύματα frequentare.
— ἀπὸ βήματος T. — μου add. nisi legatur θεϊκῆς;
sed displicet tautologia, timendumque alicubi
gravius peccatum.

14. οὐ χαίρει ἐν τούτῳ T, quod recipi nequit.
Cf. Roman. III, 2, 3; IV, 3, 4.

13. με δεικνύει T. — φροντίζει μοι T.

- τὴν γύμνωσιν,
ἐνδύει με ·
διὰ τοῦτο μοι δεικνύει
ὅτι καὶ παραβάнтος
φροντίζει μου. Ἐλέημον...
15'. Σημαίνει μοι
τὸ ἔνδυμα
τὴν μέλλουσαν
κατάστασιν ·
ὁ γὰρ ἄρτι καὶ ἐνδύσας
μετ' ὀλίγον φορεῖ με
καὶ σώζει με. Ἐλέημον...
16'. Ταχύ, Ἄδαμ,
ἐγνώρισας
τὸ θέλημα
τῶν σπλάγγων μου ·
διὰ τοῦτο οὐ στερεῶ σε
τῆς ἐλπίδος σου ταύτης,
ὡς εὐσπλαγγνος. Ἐλέημον...
17'. Οὐ θέλω δὴ,
οὐ βούλομαι
τὸν θάνατον
οὐ ἔπλασα ·
σωφρονίσας νῦν μετρίως,
αἰωνίως δοξάζω
τὸν κράζοντα. Ἐλέημον...
18'. Νῦν οὖν, σωτῆρ,
καὶ σῶσόν με
τὸν πόθῳ με
ζητοῦντά σε.
Ἐγὼ κλέψαι σε οὐ θέλω ·
κλαπῆναι δέ σοι θέλω
καὶ κράζειν σοι. Ἐλέημον...
19'. Ἀνείκαστε,
πανάγιε,
πανάχραντε,
ἐπίβλεψον
οὐρανόθεν ὡς εὐσπλαγγνος
καὶ σῶσον ἀναξίως
κραυγάζοντα. Ἐλέημον...
20'. Διέγειρον
πρὸς αἴνεσιν
τὸ φρόνημα,
ἀνάστησον
τὸν ἐν κλίῃ καίμενόν με,
ὡς ἀνάξιος, σῶτερ,

α me lapso sollicitum se esse : Misericors....

16. « Significavit indumentum mihi fu-
α turam restitutionem; nam qui modo me
α vestivit, mox assumet me, meque salva-
α bit. Misericors....

17. — « Cito, o Adam, agnovisti volunta-
α tem viscerum meorum; ideo non frustrabo
α te hac tua spe, sum enim benignus. Mi-
α sericors....

18. « Haud amo, nec volo mortem ope-
α ris mei; modicam illi dans temperan-

16. σημαίνει μοι T. Et hoc tr. notaverit peritus
quisque symbolicae et dogmaticae veterum disci-
plinæ.

17. Nemine monito, ut in scena, persona mu-
tatur.

18. οὐ θέλω, οὐδὲ βούλ. T. gravi defectu. — id.
om. νῦν.

19. καμὲ σῶσον T; frustra emendatur, sed re-
cogita legem metr. XIII. — κλέψαι sic T. — nisi

α tiam, in æternum honestabo clamantem :
α Misericors....

19. — « Nunc igitur, servator, me quoque
α salva, amanter te quærentem; furari te
α non ego velim, subripi vero a te volo et
α clamare tibi : Misericors....

20. « Incomparabilis, sanctus totus, totus
α mundus, respice desuper, uti pientissi-
α mus, et salva me haud dignum clamare
α tibi : Misericors....

21. « Suscita in laudem meos cogitatus,

semper in v. seq. aqua hæreret, melodia pos-
tularet: θέλω δὲ σοι κλαπῆναι. Urget fortasse al-
tera lex similiter cadentium. Cæterum melodus
alludit ad bonum latronem, ut Roman. VIII,
13, 19, quæ descripsi, rhythmo nondum expolito.

20. f. om. ὡς et leg. εὐσπλαγγνός μοι. — σῶσόν
με T. — Hymnodus f. loquitur in trop. 19-23.

21. κατακαίμενον ὡς ἀν. σωτῆρ T. — f. ὡς ἀναξίως,
ut supra.

κβ'. κραυγάζει σοι· Ἐλέημον...
 Ἀνάστηθι,
 συνίστησον,
 φιλόνηρωπε,
 τὸν πταίσαντα
 νῦν ἀσώτως ἐν τῷ βίῳ·
 προσέγγισόν μοι, σῶτερ,
 τῷ κράζοντι· Ἐλέημον...
 κγ'. Μονὰς, Ἰριάς,

ἀχώριστε,
 ἀμέριστε,
 πρεσβείαις τῆς
 Θεοτόκου οἰκτειρόν με·
 πάριδε ἀμαρτίας
 κράζόντων σοι·
 Ἐλέημον,
 ἐλέησον
 τὸν παραπεσόντα.

« erige jacentem me in lecto, indignum
 « licet, salvator, qui ad te clamem : Miseri-
 « cors....

22. « Restitue, confirma, hominum ama-
 « tor, hominem hunc stolide in vita la-
 « psum; accede mihi, servator, vociferanti :

22. Σωτήρ T. iterum.

23. οἰκτερήσον καὶ πάριδε ἅ. τῶν κρ. T. contra
 melod. ac metrum. — In hoc poemate Roma-

« Misericors, miserere mei.....

23. « Unitas, Trinitas, inseparabilis, in
 « divisibilis, precibus Deiparæ, misereris,
 « et obliviscere peccata clamantium tibi :
 « Misericors, miserere mei in peccatum
 « lapsi. »

num, ut jam dixeram p. 59, quamvis nævi plu-
 rimi esse videantur, iterum et lubens agnove-
 rim.

II.

DE PATRIARCHA NOE.

α'. Τῶν ἀμαρτιῶν
 τὸ πέλαγος ἐπὶ Νῶε
 ἐν ὄργῃ θυμοῦ
 κατέκλυσας σὴ ἰσχύϊ,
 ἐπ' ἐσχάτων δὲ κόσμον,
 Χριστὲ ὁ Θεὸς,

ἀνεκαίνισας τῷ βαπτίσματι.
 καὶ πυρὶ τὴν γῆν
 ὕστερον καθαρῖσεις·
 ἀλλὰ σῶσον ἡμᾶς τῆς ὀργῆς
 στοργῆ σου τῇ πρὸς ἡμᾶς,
 λυτρωτὰ τοῦ παντός.

1. Flagitiorum immensum æquor, Noe
 sub ævo, o Christe Deus, ira commotus tua
 vi cooperuisti; at novissimis diebus mun-
 dum renovasti baptisate; iterum vero

ultimo tempore terram igne repurgabis.
 Agedum, salva nos ab ira per tuam in nos
 clementiam, o universorum redemptor.

II. Votum quidem meum implevere priora;
 posteriora vero illa præter omnem spem venerunt
 ab eodem et uno taurin. f. 163, sub hoc lem-
 mate: τῇ κυριακῇ τῆς β' ἐβδομάδος τῶν νηστεϊῶν, κοινῶσιον
 εἰς τὸν Νῶε, 77. πλδ'. Ut enim vetus Ecclesia græca,
 auspicata pœnitentiæ tempus, Adamo unam, sic
 Noe alteram dicaverat jejuniorum dominicam.
 Idque ex more apostolico repetundum esse sua-
 det eadem Ecclesiæ latinæ in Dominicis Septua-
 gesimæ et Sexagesimæ consuetudo. Fecit autem
 recordia byzantina, ut priscam illam tolleret con-

cordiam, tantumque auferret, ut, expulso altero
 hominum parente, in ejus locum succederet spu-
 rius iste Palamas, cui totum hujus dominicæ
 officium sacrilegus patriarcha Philotheus adsti-
 pulavit.

1. Præfigitur: πρὸς τό· Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν, ut supra
 p. 148, cui sane modulo 5 priores v. aptantur, 6
 vero alii alio abeunt, vetusque produnt αὐτόμελον.
 — ὀργῆς additur ex 5 cæteris trop. Romanum sapit
 ludus ὀργῆς στοργῆ, sed in primis egregia σύγκρισις
 ex triplici mundi lavacro.

β'. Ἀφορῶν τὴν ἀπειλὴν
 τῶν ὑπευθύνων
 ἦν ὑπέμεινάν ποτε
 ἐπὶ τοῦ Νῶε,
 τρέμω ἐνθυμούμενος
 τὰ δεινά μου ἐγκλήματα,
 γέμοντα κατακρίσεως ·
 ἐκείνοις μὲν ὁ πλάστης
 ἠπέιλησεν, προθύμως
 χρόνον τῆς μετανοίας
 ἀναμένων αὐτῶν ·
 ἡμῖν δὲ ἡ ὥρα
 τῆς τελευταίας ἡμέρας
 οὐκ ἐπεγνώσθη τὸ πότε ἤξει,
 οὔτε ἀγγέλοις ἀπεκαλύφθη,
 ἐν ἧ Χριστὸς ἐλευσεται,
 ὁ πρὸ αἰῶνων Κύριος,
 νεφέλαις ἐποχούμενος,
 ὡς Δανιὴλ ἐώρακεν,
 τοῦ διακρῖναι τὴν γῆν ·
 πρὶν ἐπέλθῃ οὖν ἡμῖν
 ἡ τοῦ τέλους ῥοπή,
 ἰκετεύσωμεν τὸν Χριστὸν,
 ἀλλὰ ῥῦσαι πάντας τῆς ὀργῆς

στοργῇ σου τῇ πρὸς ἡμᾶς,
 λυτρωτὰ τοῦ παντός.
 γ'. Ἴνα γινῶμεν οὖν ἡμεῖς
 τὰ ἐπὶ Νῶε,
 τῶν ῥημάτων τῆς Γραφῆς
 ἀκροασθῶμεν ·
 τοῦτο γὰρ ἐφθέγγετο
 πρὸς αὐτὸν ὁ φιλόανθρωπος
 βλέπων ἀδικίας τῶν πρὶν ·
 Καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου
 ἐναντίον μου ἦκει,
 ὅτι ἡ γῆ ἐπλήσθη
 ἀδικίας πολλῆς ·
 νῦν οὖν καταφθεῖρω
 αὐτοὺς καὶ πάντα τὰ γένη
 τοῦ ἐξαρθῆναι τὴν ἀμαρτίαν ·
 ὅτι ἐπλήσθη φθορᾶς τὰ πάντα.
 Ὑπάρχεις δὲ μονώτατος
 δίκαιος καὶ εὐάρεστος
 ἀπὸ τῆς γενεᾶς αὐτῶν ·
 δίκην γὰρ ῥόδου ἤνθησας
 ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν ·
 ἐνωτίσθητι οὐκοῦν
 σὺ ῥημάτων ἐμῶν

2. Dum respicio minas sontibus olim in diebus Noe intentatas, contremisco, recogitans immania mea crimina, quæ damnatione turgent. Sane hisce viris Creator minas renuntiavit, tempus eorum pœnitentiæ clementer expectans : nobis autem quandonam ventura sit hora ultimæ diei, nec notum est, neque etiam angelis revelatum : nempe quum veniet Christus, ante sæcula dominator, in nubibus vectus, ut Daniel perspexit, tellurem ad dijudicandam : prius ergo quam in nos irruat ultima finis meta, supplicum ramos Christo attollamus, ipsi clamantes : Agedum omnes ab ira eripe per

tuam in nos clementiam, universorum Redemptor.

3. Nos igitur ut sciamus quid in diebus Noe acciderit, verba Scripturæ penitus audiamus. Sic enim hominis amator ad ipsum fatus est, scelera intuitus antea viventium : « Tempus omnis hominis coram me venit, « quoniam terra multis oppleta est nequitibus. « Nunc ergo perdam eos, omnesque generationes, ut auferam iniquitatem, quoniam omnia inquinamento plena sunt. « Tu vero solus superes justus et gratus ex « omni horum progenie ; sicut enim rosa « floruisti medias inter spinas. Attende igitur

2. αὐτόμελος iterum rhythmus, alibi nondum repertus, grandior sane, in quo vix alius quam Romanus valuerit, vel inter verba sacra haud leviter obstantia, expedite spatiari. — ὑπέμεινα T. — Χριστός · Matth. XXIV. 36. — Δανιήλ. cap. VII, 13.

— τὸν ante Χριστὸν om. T. Alias melodis dativum placet.

3. τὰς ἀδικίας T. — αὐτοὺς καὶ πᾶσαν τὴν γενεάν T. — ἐνωτίσθητι cum senioribus et genitivo, ut in sentiendi verbis. Poteris σὺ ἐμὰ ῥήματα. Romano nihil

τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημα
τὸ ἐμὸν, ἐκβοῶν·
ἀλλὰ ῥῦσαι πάντας τῆς ὀργῆς...

δ'. Nūn οὖν ἄγαγε ὕλην
ἀσήπτων ξύλων,
καὶ ποιήσεις κιβωτὸν
καθάπερ θέλω·
ἦντινά σοι δείκνυμι,
ὡς εἰς μήτραν βασταζούσαν
σπέρμα μελλουσῶν γενεῶν·
καὶ ταύτην ὡσπερ οἶκον
ἐν τύπῳ ἐκκλησίας
ποιήσον ἀρμοδίως,
ὡς ἐντέλλομαί σοι·
νοσσιᾶς ποιήσεις

τὴν κιβωτὸν ἀσφαλτώσας,
τριακοσίων πηχῶν τὸ μήκος,
πεντήκοντα δὲ τὸ πλάτος πάλιν,
τὸ ὕψος δὲ τριάκοντα·
ἐπισυναγῶν ποιήσον
εἰς πῆχυν ἓνα ἄνωθεν,
διόροφα, τριόροφα
σκευάσεις τὴν κιβωτὸν,
τὴν δὲ θύραν τέλεσον
ἐκ πλαγίων αὐτῆς
καὶ ἐν ταύτῃ φυλάξω σε,
βοῶντά μοι πιστῶς·
Ἀλλὰ ῥῦσαι πάντας τῆς ὀργῆς
στοργῇ σου τῇ πρὸς ἡμᾶς,
λυτρωτὰ τοῦ παντός.

« tur tibi hæc verba mea, unde meum velle
« facias, clamans : Agedum ab ira eripe
« omnes....

4. « Nunc ergo collige copiam lignorum
« nulli putredini obnoxiorum; et facies qua-
« lem velim arcam, sicut eam ostendam tibi,
« velut in utero gestaturam futuræ sobolis
« semen; eamque sicut domum, Ecclesiæ in
« typum, ad amussim instrue, prout mando
« tibi. Caveas facies, bitumine inungens, tre-

« centos computans longitudine cubitos,
« quinquaginta autem latitudine, altitudine
« vero triginta. Supera fac compagine desu-
« per unum cubitum, duplices triplicesque
« tecti trabes in arca dispones; portam vero
« perfice ex ejus lateribus. In hac te ser-
« vabo, clamantem fidenter : Agedum omnes
« ab ira eripe, tua in nos clementia, orbis
« universi redemptor. »

solemnius quam multa statim e sacris paginis
mutuari et magna cum dexteritate vel in arduo
metro interpretari. V. 8, 9, 10, 11, 12, 13 ipsa sunt
verba, vix loco mutata, ut jacent in Gen. VI, 13
seqq.

4. Omnino cf. ἐκ τῶν ο'. Genes. VI, 14, 15, 16. —
σπέρματα T. — νοσσιᾶς sic textus sacer l. l. — διώ-
ροφα καὶ τριώροφα LXX, sed nil mutandum, ut cum
Hesychio stemus, nisi malueris eadem ad κιβωτὸν
referre et ea cum LXX scribere : διώροφον, τριώ-
ροφον. Integrum f. carmen sic perrexit : Ἀἴνος
τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ. Utinam ex aliquo sepul-
chreto exoriantur demum membranæ aut papyri
philyræ, quibus restituantur ea quæ misere in
abyssum ceciderunt, novamque in lucem re-
viscant, sicut nuper e babylonicis bibliothecis
tegulæ loquaces eruperunt, totamque Diluvii

tragædiam instaurarunt. Nec discedam quin do-
ctis veterum tabularum fossoribus nonnulla re-
colam, quæ nimis apud Suidam sepulta jacent, a
nemine quem sciam, hisce saltem diebus, memo-
rata, etsi quater eadem lexicographus refricaverit:
1° ἀπὸ Ναννάκου, ἐπὶ τῶν σφόδρα παλαιῶν καὶ ἀρχαίων.
Kuster, t. I, p. 287. 2° Νάννακος. Παλαιὸς ἀνὴρ πρὸ
τοῦ Δευκαλίωνος· τοῦτόν φασι βασιλέα γενέσθαι πρὸ τ.
Δ. ὃς προειδὼς τὸν μέλλοντα κατακλυσμὸν, συναγαγὼν
πάντας εἰς τὸ ἱερὸν, μετὰ δακρύων ἰκέτευσεν. Hic Kuster
in notam adducit Stephanum Byzantinum, addit-
que ab aliis dici Ἰννακόν. t. II, p. 595. 3° Τὰ ἀπὸ
Ναννάκου, ubi dicitur rex Phrygum, ante Deuca-
lionis tempora, t. III, p. 422. 4° Τὰ Ναννάκου,
iterumque referuntur prisca regis diluvio immi-
nente, fletus, lamenta, preces in templo, ibid.
p. 428.

III.

DE ISAIA PROPHETA.

α'. Τῆς προφητείας * τὸ χάρισμα δεδεγμένος, * προφητομάρτυς, * Ἡσαΐα θεοκῆρυξ, * πᾶσιν ἐτράνωσας τοῖς ὑφ' ἡλίον * τὴν τοῦ Θεοῦ φωνήσας * μεγαλοφώνως σάρκωσιν * Ἰδοὺ ἡ Παρθένοσ ἐν γαστρὶ λήψεται.

β'. Ὅλοσ ὑπάρχων νεκρωμένος * καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη * κεκτημένος, Χριστὲ, * πῶσ οἶσω σοὶ αἶνον ἐπάξιον; * Ὅμωσ γινώσκων τὴν σὴν εὐσπλαγγνίαν, * ὅτι σῶζεισ τοὺσ πίστεὶ σοὶ προσιόντασ, * ὥσπερ ποτὲ * καὶ ἡ χῆρα ἐκείνη τὰ δύο λεπτά, * προσφέρω λόγουσ χειλέων * ῥυπαρῶν, καὶ προσπίπτω κραυγᾶζων σοὶ. * Τὸν νοῦν μου φώτισον, δέσποτα, * ἵνα λέγω μετὰ τοῦ προφήτου σου. * Ἰδοὺ ἡ Παρθένοσ ἐν γαστρὶ λήψεται.

γ'. Πάντεσ συνέλθωμεν μετὰ φόβου * τοῦ ὑμῆσαι ἀξίωσ * Ἡσαΐαν, πιστοὶ, * τὸν ἐν προφηταὶσ θαυμάσιον. * οὗτοσ καὶ πέρασ τῆσ προφητείασ * εἰσδεξάμενοσ, κόσμον καταφαιδρύνει, * πᾶσιν ὁμοῦ * τὸ μυστήριον θείασ ἐνώσεωσ * κηρύττει καὶ μεγαλύνει, * τοῖσ ἐν σκότει τὸ φῶσ προμνηθούμενοσ, * σὺν τούτοισ πᾶσιν ἀναβοῶν. * Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸσ ὁ ἀόρατοσ, * τεχθεὶσ ἐκ Παρθένου τῆσ θεόπαιδοσ, * ἰδοὺ ἡ Παρθένοσ ἐν γαστρὶ λήψεται.

δ'. Ἄπαντα τόπον νῦν καταυγάζει * ἡ θεόφωγγοσ γλῶττα * σοῦ, προφήτα Θεοῦ. * ἐν

1. Tu vatum charismate donatus, o propheta martyr Isaiā, Dei præco, Deum carnem factum cunctis sub sole positis revelasti, prægrandi voce fatus : « Ecce Virgo α in utero concipiet ! »

2. Totus ego, o Christe, qui maneo mortuus labiisque pollutus, tibi quomodo dignum labiisque pollutus, tibi quomodo dignum dabo canticum? At enim conscius tuæ misericordiæ, salvos quippe facis fideles ad te accedentes, ut olim vidua illa dans duo minuta, sic tibi labiorum minus mundorum verba offero, pronusque clamo ad te : « Mentem meam illustra, Domine, ut cum α propheta dicam : Ecce Virgo in utero α concipiet. »

3. Omnes concurramus tremuli, ut digno celebremus hymno, o fideles, Isaiam, illum inter prophetas stupendum, qui ad ultimos prophetiæ fines progressus, omni orbi illucescit; qui cunctis simul renuntiat, vehementerque pandit et extollit divinæ unionis mysterium, lumenque sedentibus in umbra provide largitur, quibus cum omnibus clamat : « Nobiscum est Deus invisibilis, natus ex Virgine Deipara, ecce Virgo α in utero concipiet. »

4. Nunc omnem regionem lumine perfundit afflata tua vox, o Dei propheta, au-

III. Modestus melodus, qualiscumque sit, voti sui compos est, supplex quidem et pronus, sed tanto magni prophetæ argumento haud impar. Quidni sileam? Romanus se μεγαλοφώνωσ prodiit. Rhythmum elegit suum, suo more aptavit, suis dictionibus ornavit. Exordium habes in menæis cætera in solo taurin. f. 109, ad diem maii IX, sancto prophetæ sacrum.

1. Ibid. πρὸσ τό· Τὴν ἐν πρεσβείαισ. Cf. infra, p. 527. — προφητομάρτυσ, tam obvia quam nova vox. — ἐτράνωσασ, θεοδόξαστε, τρανώσ τὴν ἐνανθρώπησιν

τοῦ Χριστοῦ φωνήσ. μεγαλοφ. εἰσ τὰ πέρατα· ἰδοὺ anthol. rom. ex emendationibus haud semel infaustis cryptoferratensium. — Ἰδοὺ. Is. VII, 14.

2. ὄνωσ γιν. T. Ven. sequimur libenter rom. — σῶζει T, ven. — σοὶ ante προσ. om. rom.

3. τὸ πέρασ T. — τῆσ θείασ T. — om. δ ante ἀόρ. et τῆσ ante θεόπαιδοσ, de qua voce, sat rara, semel hic et iterum scripta, diximus ad Rom. XXIX, tr. 40, et Josephi. II, 4.

4. f. ἀξίωσ ὑμν., cum proxime sit ἐνθεον. — μεγαλοφ. κηρύττομεν T.

παρρησία γὰρ κέκραγας * τὴν συγκατάβασιν
 τοῦ ὑψίστου * ἀτρέπτως προσγενομένην, * ἦν
 ἀληθῶς * κατιδόντες, ἐνθέως ὑμνοῦμέν σε *
 τοὺς πάντας γὰρ ἀνειλκύσω * ἀπὸ σκότους
 πρὸς ἔνθεον ἔλλαμψιν, * μεγαλοφώνως κηρύτ-
 τοντας * Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς ὁ ἀόρατος, *
 τεχθεὶς ἐκ Παρθένου τῆς θεόπαιδος, * ἰδοὺ
 ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται.

dacter enim profatus es, quomodo se Altis-
 simus inclinaverit, nihil se mutari passus,
 quem dum vere cernimus, te divino numine
 canimus : omnes enim e tenebris traxisti
 ad deificam lucem, magno præconio dicen-
 tes : « Ecce Emmanuel invisibilis, natus
 « ex Virgine Deipara, ecce Virgo in utero
 « concipiet. »

IV.

IN CHRISTI NATALIA.

I.

ἌΠΣΜΑ.

α'. Χορὸς τῶν προφητῶν
 ἑορτάζει ἐνθέως
 τὸ θαῦμα τὸ ἐν σοὶ
 γεγονός, ὦ Παρθένε·
 Θεὸν σεσαρκωμένον
 ἐπὶ γῆς ἀπεκύησας·
 ὅθεν ἄγγελοι
 μετὰ ποιμένων ὑμνοῦσι,
 Μάγοι πίστει δὲ
 σὺν Ἰωσήφ ἐκβοῶσιν
 τῷ Δαυιδ τὰ θαύματα.
 β'. Ὑπὸ πολλῆς ἀγαθότητος
 συγκαμπτόμενος
 Ἰησοῦς ὁ ὑπέρθεος
 ἐκ τοῦ Πατρὸς κατελήλυθεν
 πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξένους,
 ἵν' ἡμᾶς τῷ γεννήτορι
 εἰς αἰεὶ οἰκειώσῃται,

 ἐξ οὗ ἐξήλθομεν

1. Prophetarum chorus
 divino numine celebrat
 prodigium in te
 peractum, o Virgo!
 Deum carnem factum
 in terra peperisti :
 ideo angeli hymnos
 cum pastoribus concinunt;
 Magi autem in fide
 cum Josepho renuntiant
 Davidi mirabilia.
 2. Præ summa benignitate
 semet inclinans
 Jesus, super omnia Deus,
 e sinu Patris descendit
 ad nos peregrinans,
 ut nos apud genitorem
 det perpetuum domicilium

 paradisi, ex quo prius

IV. Vetus poema videtur, tum ex rarissimo
 modulo, tum ex alternis ephymniis, cum eleganti
 et prisca licentia revocatis. Extat in taurin. f. 51,
 in quo inter duas dominicas ante Natalia sic di-
 viduntur trop. promiscue, ut nulla acrostichis
 maneat.

1. πρὸς τό· Χορὸς ἀγγελικὸς, cf. supra p. 28, et
 menæa dec. ad diem XXII in vet. edit. ven., ad

diem XXVI, p. 214, in nova ed.

2. πρὸς τό· Τὸ φοβερόν, p. 29, 36. — εἰς δὲι pro
 metro additur. Præterea unus v. excidit, in quo
 f. γεγονότας ἐχθροὺς αὐτοῦ, « ut nos cum Patre con-
 ciliet, inimicos ejus factos, ex quo primum e pa-
 rad. exulavimus. » — καταλαμβάνη T. — τὴν σὴν
 ἄγν. γ. T. — νῦν et mox se additur.

παραδείσου τὸ πρότερον ·
 διὰ γὰρ τοῦτο
 καταλαμβάνεις
 τὴν Βηθλεέμ, Παρθένε,
 ἵνα ἡ Ἐδέμ ἡ πρώτην
 συγκλεισθεῖσα, αὐτὴς πάλαι
 ἀνοίξη τὰς πύλας,
 καὶ δέξεται πάντας,
 τοὺς ἀγνὴν τὴν σὴν γέννησιν
 νῦν προεορτάζοντας,
 καὶ πίστει σε σέβοντας
 Παρθένον θηλάζουσαν.

exules fuimus :
 idcirco accedis
 ad Bethleem, o Virgo,
 ut Eden qui olim
 clausus est, nunc iterum
 suas aperiat fores,
 omnesque recipiat,
 qui tuum illibatum partum
 festo nunc recolunt,
 teque fidenter venerantur
 Virginem lac præbentem.

γ'. Αὐτὸς ὑπάρχει Θεὸς ἡμῶν * προαιώ-
 νιος, * ὁ παραδέξα τέρατα, * ὡς δυνατὸς,
 ἐργασάμενος · * ὡς περ γὰρ ἐν μέσῳ * τῆς
 καμίνου ὡς ἄνθρωπος * ἀψευδῶς κατεφαί-
 νετο, * οὕτως καὶ ἐν τῇ μήτρᾳ σου, * Παρθένε
 πάντα γενε, * ἐχωρήθη ὡς νήπιον, * ἀνερμη-
 νεύτως * κατασκηνώσας, * καὶ ἐξελθὼν ἀφλέ-
 κτως, * καὶ τοὺς μάγους δι' ἀστέρος * ἐκ
 Περσίδος ὀδηγήσας, * καὶ τοὺς ἀγραυλοῦν-
 τας * ἄνωθεν πιστώσας, * Ἰωσήφ τε τὸν
 δίκαιον * πληροφορήσας ὅτι * ὑπάρχεις ἀμίαν-
 τος * Παρθένος θηλάζουσα.

3. Ipse Deus noster est ante sæcula, qui
 omnem supra fidem prodigia fecit, juxta
 suam potentiam. Ut enim in media fornace
 vero homini similis apparuit, sic tuo in
 utero, o Virgo castissima, comprehensus
 est ut puer, ininterpretabili modo figens
 tabernaculum, ex eoque procedens quin tu
 comburaris; per stellam Magos e Perside
 accersit, rusticos pastores cœlesti præconio
 suadet, ac Josephum justum certiore facit
 te esse intemeratam Virginem lac præben-
 tem.

δ'. Σαρκαρῶμενος ὁ ἄσαρκος * καθορᾶται
 νῦν, * καὶ χερσὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ * θελήσει
 διαβαστάζεσθαι, * ὁ χερσὶν ἰδίαις * διαπλάσας
 τὸν ἄνθρωπον, * καὶ μολεῖ πρὸς τὴν Αἴγυ-
 πτον * ὀμνηδαμοῦ χωρούμενος · * καὶ πάντα
 δέχεται * τοῦ παθεῖν ὁ ἀνεύθυνος * ἵν' ὑπευ-
 θύνῳις * τῆς ἀμαρτίας * ἐλευθερίαν γράψῃ, *
 ἀποδώσει τε τὸ χρέος * ὅπερ ὤφειλεν ἡ Εὐα, *
 καὶ ἐνδυναμώσῃ ἐξ αὐτῆς τεχθέντας, * ὑπερ-
 ορᾶν παιζόμενον * Ἡρώδη ἀόρατον, * καὶ
 εὐαγγελίζεται * τῷ Δαυὶδ τὰ θαύματα.

4. Nunc carne indutus carnis expers Deus
 noster cernitur, ipseque volens manibus ma-
 tris suæ fertur, qui propriis manibus finxit
 hominem. Tendit in Ægyptum, qui nulli
 loco abest. Omnia pati sustinet innocens,
 ut nocentibus a peccato libertatem vindicet,
 debitumque relaxet quo tenetur Eva,
 roburque præstet ejusdem soboli, unde con-
 temnant illum Herodem invisibilem, et
 renuntiet Davidi mirabilia.

ε'. Μετὰ ποιμένων δοξάζωμεν · * μετὰ
 Μάγων δὲ * ἀρετὰς προσενέγκωμεν, * πίστιν,
 ἐλπίδα, ἀγάπην τε · * καὶ μετὰ ἀστέρος *
 νοσητῶς ἐπιδράμωμεν, * τὸν χρησμὸν εἰσθε-

5. Cum pastoribus gloriam dicamus; cum
 Magis vero munera virtutum offeramus,
 fidem, spem et charitatem; et cum stella
 mente curramus, ab angelo vaticinium ma-

3. Iterum egregiam nota Babylonicae fornacis
 interpretationem. — καὶ Ἰωσήφ τὸν Τ.

— εὐαγγελίζεται Τ. Longa est series futurorum,
 post ἵνα, more melodorum.

4. μολεῖ sapit peregrinam græcitatem. — ἵνα
 τοῖς ὑπ. γράφῃ Τ. — τοῖς ἐξ αὐτῆς. — τὸν ἀόρατον Τ.

5. Ad eumdem melodum pertinere suspicor
 duo poemata, in quibus idem de Magorum mu-

γόμενοι * δι' ἀγγέλου σαφέστατα, * ὡσπερ ὁ ἔνθεος * Ἰωσήφ ὑπεδέξατο, * σὺν αὐτῷ πίστει * ἀπεριέργῳ Θεὸν ὁμολογοῦντες * τὸν τεχθέντα ἐν σπηλαίῳ * καὶ ἐν φάτῃ τῶν ἀλόγων * προσανακλιθέντα, * ὅπως ἀλογίας * τοὺς λογικούς λυτρώσῃται * καὶ σώζῃ τὰ πέ-
ρατα, * εὐαγγελιζόμενος * τῷ Δαυὶδ τὰ θαύ-
ματα.

ς'. Ἄπαν νεκρώσαντες φρόνημα * τῆς σαρκὸς ἡμῶν, γεννηθῶμεν ἐν πνεύματι, * καὶ τῷ τεχθέντι προσδράμωμεν * σὺν τῇ Θεοτόκῳ * ἐπὶ Αἴγυπτον φεύγοντι * δι' ἀγγέλου προρρήσεως * τῷ Δαυὶδ δὲ βοηθῶμεν * σὺν τῷ θεόφρονι * Ἰωσήφ τὰ θαυμάσια. * Παρθένος τίκτει * καὶ μετὰ τόκον * πάλιν μένει παρ-
θένος * ἦν ποιμένες κατιδόντες * καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν Μάγων, * Θεὸν ἀνυμνοῦντες * ὑπέστρεψαν ἅμα * οὔσπερ νῦν ἐκμιμούμενοι, * δόξαν ἀναπέμφωμεν * αὐτῷ καὶ κηρύξωμεν * τῷ Δαυὶδ τὰ θαύματα.

neribus legitur: unum enim in die XIX dec. de S. Bonifacio hæc habet: Καὶ τούτῳ (Χριστῷ) δῶρα προσαγαγεῖν, ὡς λίθον καὶ σμύρναν καὶ χρυσόν, πίστιν, ἀγάπην καὶ ἐλπίδα. Cf. menæor. dec., p. 135. Alterum de SS. martyribus Cretens. in die XXIII

nifesto cum assensu accipientes, divini instar Josephi, et una cum eo fide incuriosa confitentes Deum esse puerum in specu natum, et in præsepio jumentorum jacentem, ut a bruta mente rationabiles homines liberet, salvosque faciat ultimos fines, dum renuntiat Davidi mirabilia.

6. Interimentes omnem carnis nostræ impetum, spiritu nascamur, et cum nato puero et Deipara accurramus in Ægyptum quo fugiunt, ab angelo moniti, contestemur vero cum sapiente Josepho Davidi mirabilia. Virgo parit, et post partum rursus virgo manet. Quam ubi pastores viderunt et cætus Magorum Deum laudantes, reversi sunt, eorumque exemplo, gloriæ illi dicamus, et renuntiemus Davidi mirabilia.

decembris infra, si locus non deest, leges in tropol. taurin. f. 42. — εὐαγγελιζόμενα T.

6. παρθ. παλ. μέν. T. — νῦν add. post οὔσπερ. — Præter Romani tesseram αὐτοῦ θελήσει in trop. 4, ejusdem acumina et indolem tota oratio refert.

II.

DE SS. INFANTIBUS MM.

α'. Ἐορτάζει σήμερον
ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία .
ἐορτὴν μεθέορτον
τῶν τοῦ Θεοῦ γενεθλίων .
χαίρει γὰρ
μετ' εὐφροσύνης
ἀγαλλομένη,
ἅπαντας

1. Fauste recolit hodie
Ecclesia Dei
intermediam festivitatem
Christi natalium :
lætatur enim,
gaudio
exultabunda,
omnesque

II. Aurea et argentea melodorum ætas his duobus II et III canticis dignoscitur. Hic enim rhythmus alacer, expeditus, apte intercisus, dictio pura et obvia, nihil novum neque contortum, ephymnia ardua, inexpectata, facili tamen ictu repercussa; illic vero tritus modulus, largus et

pinguis, στιχοὶ vix sensu distincti, nova et sesquipedalia verba, ephymnia circumforanea. Prius extat in taurin. f. 53.

1. Ibid. ζ' γ' πρὸς τὸ · Ἦ παρθένος. — τε add. post ἀνεσιν. — f. acrostichis erat νηπίων.

εἰς αἴνεσίν τε
προσκαλουμένη
τοῦ δοξάζειν εὐχαρίστως
τὸ μέγα κράτος
τοῦ πρὸ αἰώνων Θεοῦ.

- β'. Νεῦσον, Λόγε Θεοῦ,
ἐπὶ καρδίαν ἄσωτον,
ὁ τῷ σου νεύματι
κτίσιν ποιήσας ἅπασαν,
καὶ φρένα μοι λάμψον
ψυχῆς μου ταλαίνης,
ὅπως ὑμνήσω
βρέφη θεόλεκτα
καὶ ὄντως πανάγια·
ἃ ὁ Ἡρώδης
ξένως ἐθέρισεν,
Ἰερουσαλήμ
νῦν ὑπεδέξατο·
ἐκεῖ ἠκούσθη
κλαυθμὸς καὶ θρῆνος
καὶ ὄδυρμὸς τέκνων πολλῶν·
Ῥαχὴλ ἦν κλαίουσα σφοδρῶς,
καὶ οὐκ ἤθελε ὄντως
παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσὶν·
τὸ μέγα κράτος
τοῦ πρὸ αἰώνων Θεοῦ.

γ'. Ἡ τῶν Μάγων σπουδὴ * καὶ παρ-
ρησία ἅπασαν * Ἰουδαίαν κραυγῆς * ἐπλή-
ρωσαν· ἐζήτησαν * Χριστὸν τὸν τεχθέντα *
κόσμου βασιλέα, * ὃθεν Ἡρώδης * ὁ δυσσε-
βέστατος * ὡς τοῦτο ἀκήκοεν, * σὺν ἱερεῦ-
σι * νόμον ἠρεύνησαν * καὶ τῶν προφητῶν *
τὰ προκηρύγματα, * ποῦ οὖν ἐτέχθη * καθά-
περ βρέφος * ὁ παλαιότερος Δαυὶδ * καὶ
τοῦ Ἀδάμ ὁ πλαστοργός * ὁ στρατὸς τῶν
νηπίων * προσηνήχθη καὶ ἐσφάγη· * τὸ μέγα
κράτος * τοῦ πρὸ αἰώνων Θεοῦ.

δ'. Πάλαι ἐν τοῖς ψαλμοῖς * Δαυὶδ προ-

in laudis cantica
convocat,
gratis ut hymnis celebrent
magnam potestatem
Dei ante sæcula viventis.

2. Annue, o Dei Verbum,
cordi desperato,
tu qui nutu
omnem fecisti creaturam;
mentemque mihi illustra,
animæ meæ misellæ,
ut hymnis canam
infantes a Deo electos
ac vere sanctissimos :
quos Herodes
immaniter messuit,
Hierusalem
hodie suscepit.
Hic auditus est
clamor et lamentum,
et de multis filii ejulatus :
Rachel plorans vehementer,
ac nullatenus voluit
consolari, quia non sunt.
Magna est potestas
Dei ante sæcula viventis.

3. Magorum festinatio et confidentia om-
nem Judæam tumultu implevere, quærebant
Christum natum, mundi regem : unde
impiissimus Herodes, id ubi rescivit, cum
sacerdotibus legem scrutabatur et prophe-
tarum oracula : ubi nempe editus sit uti
puer, is qui Davide antiquior est Adami-
que conditor : agmen infantium oblatum est et
mactatum. Magna Dei potestas, ante sæcula
viventis !

4. Olim prælocutus est David in psalmis :

2. πρὸς τό· Τὴν Ἐδέμ. — καὶ Ἰερουσ. T. — τέκνων
πολλοῖς T. — Ῥαχὴλ κλαίουσα. Sic cod. — Vix
mutatur Matth. II, 18, nec tamen metrum læditur.

3. ἐπλ. ζητήσαντες T. — ὁ deest in cod. ante

δυσσ. — ὡς τοῦτον T. — τὸν παλαιότερον δ... τὸν
πλαστοργόν continua et inepta attractione ex su-
periori βρέφος.

4. ψαλμοῖς. Cf. ps. XC, 7. — πεσ. χορ. ἅγιος T.

ανεφώνησεν · * Ἐκ τοῦ κλίτους σου γὰρ *
 χορὸς πεσεῖται ἅγιος * μυρίων νηπίων * ἀλλὰ
 καὶ χιλίων * τὴν τοῦ Ἡρώδου * ἀνακηρυττόν-
 των * μανίαν παράνομον · * πρὸς σὲ δὲ,
 Λόγε, * οὐ προελεύσεται · * μᾶλλον δὲ αὐτὸς *
 φρόνῳ τιτρώσεται, * σὺ δὲ ὡς μόνος Θεὸς *
 καὶ πλάστης, * συμβασιλεύεις πάσης γῆς, *
 καὶ γὰρ γεγένησαι βροτὸς * οὐ τὸ ἄστρον
 ἰδόντες * ἀνυμνοῦσιν ἐκ Περσίδος * τὸ μέγα
 κράτος * τοῦ πρὸ αἰώνων Θεοῦ.

A dextris tuis cadet sacer chorus decem
 millium infantium; immo millium alta voce
 contestantium impiam Herodis amentiam.
 Ad te autem usque, o Verbum, non progredietur;
 immo invidia lethali vulneratur. Tu vero, qui solus Deus et creator es, in universam terram regnas, ex eo ipso quod natus es puer, cujus stellam reges Persarum videntes, erumpunt in hymnos: Magna Dei potestas, ante sæcula viventis!

III.

De iisdem.

α'. Ὁ σὺν πατρὶ

ἀμήτωρ Κύριος Λόγος,
 καὶ ἐν μητρὶ
 ἀπάτωρ μόνος ἄνθρωπος,
 νηπιάσας νόμῳ σώματος,
 χορὸν νηπίων στέφει σήμερον ·
 βρεφῶν ὁ θεῖος πλάστης ὡς βρέφος
 [πλάττεται,
 ἀμνὸς ὁ πρὸ αἰώνων ἐν φάτνῃ τίθεται,
 καὶ σώζει τοὺς πιστοὺς ἀνυμνοῦντας
 [αὐτόν.

β'. Ἄλλος ἡμῖν ὡς ἥλιος λάμψας,
 τοῖς ἐν σκότει τοῦ βίου,
 γεννηθεὶς ὁ σωτὴρ
 ἐν τῇ Βηθλεὲμ, ὡς ἄνθρωπος,
 δείκνυσι κόσμῳ ἀστέρας νέους,
 ἀπαστράπτοντας αἴγλην φωτὸς ἀρρή-
 λάμπουσι γὰρ [του ·
 οἱ θανόντες ὡς ζῶντες παῖδες ἱεροὶ,
 οὓς πῶθι μέλποντες ὕμνοις
 εὐφημήσωμεν, τούτων τὴν ἔνθεον
 καὶ πάνσεπτον μνήμην γεραίροντες,

1. Qui cum Patre

sine matre Dominus Verbum est,
 qui in matre
 solus sine patre homo est,
 factus puer ex lege corporis
 hodie chorum infantium coronat:
 parvulorum divinus opifex parvulus
 [efficitur,
 agnus ante sæcula in præsepio ponitur,
 salvosque facit fideles ipsum celebrans
 [tes.

2. Alius veluti sol nobis effulget,

versantibus in umbra vitæ,
 Salvator luci datus,
 sicut homo, in Bethleem,
 mundo ostendit sidera nova,
 quæ rutilant radio luminis ineffabilis:
 emicant enim
 mortui sicut vivi sacri infantes,
 quos hymnis teneris prosequentes,
 fausto plausu attollamus eorum deifi-
 ac venerandam memoriam, [cam

III. Theodori vix non erit hoc fragmentum, olim menæis venetis, haud sine pessimis corruptelis, insertum, penitus vero expunctum a novissimis editoribus. Cf. decembr. diem XXIX vet. p. 287, nov. p. 231. Antholog. roman. primum quoque trop. expunxit, ut novum aliud daret, secundum vero retinuit.

1. Extat in cod. taurin. f. 54: ἤχ. πλδ' πρὸς τὸ·
 Τοὺς ἀστρατεῖς. — Ὁ ἐκ πατρὸς... καὶ ἐκ μητρὸς edd.
 f. σὺν μητρὶ. — φύσει σώματος χοροὺς iid. — Duo
 v. 7, 8 alias habent 12 syllabas. — V. 8 totus omit-
 titur in edd.

2. Ὡς ἥλιος τῆς δικαιοσύνης λάμψας edd. omnes,
 subverso metro solemnī τράνωσον. — τοῖς ἐν τῷ

καὶ Χριστὸν ἱκετεύοντες ὡς λυτρωτὴν,
τὸν σώζοντα τοὺς πίστει ὑμνοῦντας αὐ-
[τόν.

et Christum exorantes ut redempto-
[rem,
qui salvos facit fideles ipsum celebran-
[tes.

γ'. Nūn ἐν κλαυθμῷ Ραχὴλ βλέπει τέ-
κνα, * καὶ παρακλήσιν πᾶσαν * ἀποθεῖται ψυ-
χῆς. * ὁρᾷ γὰρ αὐτῆς τὰ ἔκγονα, * ἄλλο τὸ
ξίφος ἐν σπλάγχθοις ἔχον, * ἄλλο μέσον καρ-
διάς κατεσφαγμένον, * ἕτερον δὲ συγκρου-
σθὲν ἐπὶ τῇ πέτρᾳ * ἐκπνοῦν δεινῶς, * καὶ
ἄλλο ὡς ὑπὸ λύκων σπαραχθὲν * εἰς πικρὸν
ἐγκατάβρωμα. * καὶ ταῦτα βλέπουσα κράζει
Χριστῷ, * ἐν κλαυθμῷ δεομένη δουλοπρε-
πῶς, * τῷ σώζοντι τοὺς...

δ'. Ἐν ἐμπαιγιμῷ Μάγων Ἡρώδης * ἀν-
ταλλήτως ὁ τάλας * τὴν νηπίων πληθύν *
τυφλώτων συγκατεμέλισεν. * οὗτοι ὡς θεῖα
νεόφυτα δὲ, * οὐρανιας τραπέζης παρόντες κύ-
κλω, * τῆς ὑπὲρ νοῦν * χαρμονῆς ἀξιοῦνται καὶ
ἐνθέου τρυφῆς. * ζῶης γὰρ τῆς ἐπικαίρου * στε-
ρηθέντες, αἰώνιον ἤρξαντο * ζῶην καὶ θεῖαν ἀπό-
λαυσιν, * καὶ θερμῶς δυσωποῦσι πρὸς Κύριον *
τοῦ σώσαι τοὺς πίστει ἀνυμνοῦντας αὐτόν.

σκ. ven. — ἐν Βηθλ. T et edd. — ἀστράπ. iid. —
καὶ θανόντες T male. — οἱ ἱεροὶ παῖδες edd. contra
modulum. — καὶ πάνσεπτον om. edd. — ἀνυμν.
αὐτὸν T, edd.

3. ταύτης τὰ T. — συγκρουσθὲν τε ἐν π. ἀποπνεῦσαι
δεινῶς T. — ἐγκατάβρωμα, uti mox ἀνταλλήτως et
συγκατεμέλισεν a Theodoro cusa videntur. — f. 2
βλέπουσα βοᾷ τῷ Χριστῷ.

4. νεόφυτά τε T. Melodus quasi inter se oppo-

3. Nunc gemens Rachel intuetur filios,
nec solamen ullum animæ non refugit. Videt
enim ex natis suis alium ensem in visceribus
habentem, alium medio corde transfossum,
alium allisum in petra dire spiritum exha-
lantem, alium tanquam a lupis discerptum
in immane pabulum, et hæc aspiciens Christo
clamat, in suo ejulatu supplex uti famula,
salvos ut faciat...

4. Illusus a Magis Herodes, reddita vice,
puerorum turbam cæco furore membratim
discerpit infelix; ipsi vero sicut novellæ
plantæ, in circuitu mensæ cœlestis, lætitia
omnem superante sensum divinisque deli-
citiis digni æstimantur. Amissa enim vita ca-
duca, incœperunt æternam vivere vitam ac
Deo frui, et amanter exorant Dominum,
salvos ut faciat fideles ipsum celebrantes.

suit ἀνταλλήτως duo ultima trop. neque malefe-
riatus erit pictor, qui dum stragem infantium in
inferiore terra adumbraret, grata vice in superis
puerulos, divinæ mensæ convivas, opipare ge-
stientes, eidem tabellæ appingeret. — Pro verbo
ἤρξαντο, quod genitivum postulat, nec participio
στερηθέντες opponitur, melius fortasse κέχτηνται
vel κέκτηντο. — πίστει σε γεραίροντας T.

V.

IN DOMINICA TOY ΑΣΩΤΟΥ.

α'. Τῆς πατρῴας δόξης σου * ἀποσκιρ-
τήσας ἀφρόνως, * ἐν κακοῖς ἐσκόρπισα * ὄν

1. Ex gloriosa sorte tua, pater, stulto
impetu resiliens, nefarie disperdidi quas

V. Quadagesimæ duplex exordium apud Græ-
cos duæ parabolæ faciunt, una publicani et Phar-
risæi quæ in prima Dominica, in secunda vero
altera de filio prodigo legitur: utramque a Ro-
mano exornatam fuisse putem, et ambabus apta-
tam solemnem natalium melodiam: ἡ Παρθένος.

Ex illa unum troparium, ex hac tantum quatuor
supersunt in menæis. Currente rota, cur urceus
exit? neque alius codex quam taurin. f. 157 hæc
pauca servavit.

1. πρὸς τό· Ἡ Παρθένος, ἦχ. γ'. Cf. p. 1. — φωνὴν
κραυγάζω edd. ven. Cf. Luc. XV.

μοι παρέδωκας πλοῦτον * ὅθεν σοι * τὴν τοῦ ἀσώτου * φωνὴν προσφέρω * Ἥμαρτον * ἐνώπιόν σου, * πάτερ οἰκτιρμον, * δέξαι με μετανοοῦντα * καὶ ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

β'. Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν * καθ' ἐκάστην διδάσκοντος * δι' οἰκειᾶς φωνῆς, * τῶν Γραφῶν ἀκουσώμεθα * περὶ τοῦ ἀσώτου, * καὶ σώφρονος πάλιν, * πιστοὶ, καὶ τούτου * ἐκμιμῆσώμεθα * τὴν καλὴν μετάνοιαν, * τῷ κατιδόντι * πάντα τὰ κρύφια * μετὰ ταπεινῆς * καρδίας κράζοντες. * Ἥμαρτομέν σοι, * πάτερ οἰκτιρμον, * οὐκ ἐσμέν ἄξιοι ποτε * κληθῆναι τέκνα σου ὡς πρὶν. * Ἄλλ' ὡς φύσει ὑπάρχων * φιλότεκνος, σὺ προσδέχου * καὶ ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

γ'. Ο... δ'. Ὑπὸ δὲ τοῦ παιδὸς * ὁ πατήρ δυσωπούμενος * διανέμει αὐτοῖς * πλοῦτον ὄνπερ ἐκτήσατο, * καὶ τοῦτον συναΐξας, * προκαταλαμβάνει * χῶραν μακράν τε * καὶ ὄλως ἄγνωστον, * ἐκεῖ δὲ ἀνήλωσε * πάντα τὸν βίον * ἀσωτευσάμενος. * ὅθεν ἡδονῶν * δούλος ἐγένετο, * παρασίτος δὲ * τοῦ διαβόλου * καὶ τῶν κτηνῶν ὁμόσκηνος, * οἷς συνεβλήθη, συληθεὶς * ἥνπερ εἶχε τὴν μοῖραν. * πλὴν διὸ δέξαι με, κράζει, * καὶ ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

ε'. Τ... ς'. Α... ζ'. Π... η'. Ἐν τιμῇ ὦν υἱός, * οὐ συνῆκα ὁ ἄθλιος. * ἑμαυτὸν δὲ κακῶς * τῆς δόξης σου ἐστέρησα, * πάτερ παντοκράτορ, * ἀσώτως βιώσας. * ἀλλ' ἐπιστρέψας * κράζω. Φιλάνθρωπε, * καρδίαν πτωχεύσασαν * μὴ ὑπερίδης, * ἀλλὰ κατάστησον * εἰς τὸ φωτεινὸν * καὶ πρῶτον κάλλος σου, * τὸν ἀρραβῶνα * τοῦ βαπτισμοῦ σου, * ὡς τῷ ἀσώτῳ σου υἱῷ, * πάλιν διδούς

mihī tradideras opes : unde tibi vocem insani filii offero : « Peccavi coram te, pater misericors, recipe me pœnitentem, et fac a me unum ex mercenariis tuis. »

2. Cum singulis diebus salvator noster nos propria voce doceat, audiamus Scripturas de filio dissoluto, postmodum frugi, ac simili fide imitemur pulchram ejus pœnitentiam, intuenti omnia in abscondito, cum humili corde, dicentes : « Tibi peccavimus, a pater benigne, neque digni unquam sumus vocari filii tui, ut antea : sed quum a natura sis filiorum amator, tu accipe me a et habeto me unum e mercenariis tuis. »

3. 4. A filio pater exoratus, distribuit illis opes quas acquisivit. Is suas collegit, abiitque in regionem longinquam et prorsus incognitam, ibique luxuriose dissipavit omnia vitæ bona; hinc libidinum servus factus est, et diaboli parasitus, ac jumentorum contubernalis, quibuscum consociatus, parte spoliatus est quam receperat. Verum idcirco clamabat : « Recipe me, et fac me unum e mercenariis tuis. »

5. 6. 7. 8. In honore cum filius essem, haud intellexi infelix, memet tua gloria male privavi, pater omnium dominator, dissolute qui vixerim : sed conversus clamo : « Hominum amator, cor egenum ne despicias, sed restitue in tuum splendidum et a pristinum decus, arrham baptismatis tui, a sicut filio prodigo tuo, iterum dans mihī, a o bone, et dignum me convivio illo my-

2. πρὸς τό· Τὴν Ἐδέμ. — πάλιν καὶ τοῦτο πίστει T, edd. — καρδίας κράζωμεν edd. — σου post τέκνα iid. om. — ὑπ. φιλόκρητος iid.

4. ἐκτήσαντο T. — καὶ τοῦτο T. — βίον optime, ut veteres, pro βίον τὴν οὐσίαν. Cf. Luc. l. c. — ὁμοσκηνῆς sic T. — εἶχεν τὴν μήτραν id. gravi vulnere, quod vix reducitur. — In fine T : πλὴν διὸ

κράζει· δέξαι με, πάτερ, καὶ ὡς ἓνα τ. μ. σ. sic ultima turbari solent.

8. ἐν τιμῇ. Ps. XLVIII, 13. — παντοκράτωρ T. Spiritus in ultimis eucharistica arcani disciplina, quamvis pauca, sat vero multa intelligenti ab ævo crepta sint.

μοι, ἀγαθὲ, * καὶ τοῦ δείπνου ἐκείνου * τοῦ « stico adhuc faciens, et habeto sicut unum
 μυστικοῦ ἀξιῶν με, * καὶ ποιήσον ὡς ἓνα τῶν « e mercenariis tuis. »
 μισθίων σου.

VI.

IN SABBATO ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩΣ.

α'. Ὁ τῆ σῆ ἐξουσία, * Χριστὲ οἰκτίρ-
 μων, * ἐκ τῆς γῆς διαπλάσας * γένος ἀνθρώ-
 πων, * καὶ πρὸς τὴν γῆν πάλιν κελεύσας
 μετέρχεσθαι, * τοὺς ἐξ αἰῶνος * θανόντας
 ἀνάστησον, * ἐν τῇ ἐσχάτῃ σου σάλπιγγι, *
 διδούς αὐτοῖς τὴν σὴν * οὐράνιον ἀπάπαυσιν.

β'. Δέξαι ἡμῶν, οἰκτίρμων, τὸν ὕμνον *
 ἐκ καρδίας ἀδόντων * συντριμμῶ τε ψυχῆς *
 πρὸς σὲ βοώντων καὶ κραζόντων, * ἵνα ἐν ὥρᾳ
 τῆς κρίσεώς σου, * τοῖς θανοῦσι ἢ βία ἐκ
 τοῦ αἰῶνος, * ἢ ἐν κρημνοῖς, * ἢ ἐν γῆ, ἢ
 ἀγγλῶν, ἢ λίμνεσι, * παράσχῃς πταισμάτων
 τούτοις * εὐσπλαγγνία σου, Λόγε, συγχώρη-
 σιν, * καὶ παραδείσου δείξης αὐτοῦς, * σὺν
 ληστῇ τῷ πιστῷ σου οἰκήτορας, * διδούς...

γ'. Ἔργα χειρῶν σου καὶ ποιημάτων, *
 οἱ πρὸς σὲ μεταστάντες * τῆς φθαρτῆς καὶ
 ρευστῆς * τοῦ βίου τούτου συγκλείσεως *
 οἰκτερον πνεύματα τῶν θανόντων * ἐξ αἰῶ-
 νος, ἐν πόλεσιν, ἐν ἐρήμοις, * τοὺς βασι-
 λεῖς, * ἱερεῖς ὀρθοδόξους, μονάζοντας, * γη-
 ραίους, πρεσβύτας, νέους, * καὶ βουπαῖδας
 καὶ βρέφη τὰ ἄωρα, * πυρὸς ἀσβέστου καὶ

1. Qui tua potentia, Christe misericors,
 ex humo formasti genus hominum, et in ter-
 ram rursus reverti jussisti, mortuos a sæ-
 culo suscita, tua ultima tuba, dans illis cæ-
 lestem tuam requiem.

2. Accipe, o clemens, nostrum hymnum,
 ex imo cantatum pectore, animaque con-
 trita; ad te voces, clamoresque mittimus, ut
 in hora iudicii tui, illis qui aut per vim ex
 hoc sæculo discesserunt, aut in præcipitiis,
 aut laqueo, aut in terra, aut stagnis, veniam
 des peccatorum, o Verbum, pro benignitate
 tua, et facias inhabitare cum fidei latrone
 in paradiso, concedens illis tuam cælestem
 quietem.

3. Operam manuum tuarum et creaturæ
 tuæ sunt qui ad te transeunt ex impuro et
 caduco hujus vitæ carcere. Miserere ani-
 marum a sæculo defunctarum in urbibus,
 in solitudinibus, regum et pontificum or-
 thodoxorum, monachorum, senum, vete-
 rum, juvenum, adolescentium, puerorum et
 infantium vix natorum; eripe eos ab igne

VI. A Romano ad Theodorum, ut opinor, transi-
 tus fit, quum jam superius p. 373, plurima iisdem
 verbis de mortuis Studita cecinerit. Inde etiam
 intelligenda fortasse obscura acrostichis ὁ δεύ-
 τερος (scribi videtur δεῦταιρος), respectu ad pri-
 mum ejusdem melodi de hoc argumento ἀναπαύ-
 σιμον. Quid, si Romanus ad singulas quadrage-
 simæ Dominicas, singulaque sabbata cantus ef-
 fuderit, eumque Theodorus æmulatus, secundo
 post illum loco semet posuerit? Sæpe feracissimi
 μελουργοὶ sæculi IX ita veteres æmulati sunt, ut
 prisocos importunæ oblivioni tradiderint, ac fere
 expulerint eos, ut qui fortasse elegantiores, mi-

nus ad vulgarem captum apti manerent. Extat
 hoc VI in corsin. f. 66, cum epigraphe: τῷ σαββάτῳ
 τῆς ἀποκρέου (sic) κονδάκιον ἀναπαύσιμον, ἤχ. β'.

1. Ibid. πρὸς τὸ Τῷ Θεῷ ἄ. μ. p. 338. — σου post
 ἐσχάτη pro rhythmo add. ex trop. Abundant vero
 v. 5 et 10, solita licentia.

2. πρὸς τὸ Τράνωσον. — καρ. βοώντων C; huic in-
 vectum ob sequentia. — βοώντας καὶ κραζόντας C,
 quo errore librarius in alium incidit τοὺς θανόντας
 τοῦ βίου, dein λίμνεσι manifeste, an pro λίμναισι vel
 λίμνησι? sed præter melodorum consuetudinem.

3. συγκλήσ. attice pro vulg. συγκλείσ. — βασιλεῖς
 τς C. — νέους, ἢ βουσαῖδας (sic) C.

σκώληκος * ἐξελοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς κρίσεως, * διδούς...

δ'. Ἕμνον καὶ θρῆνον προσφερόμέν σοι, * λιπαροῦντες τὸ κράτος * τῆς σῆς θείας βουλῆς, * κριτὰ τῶν ὄλων καὶ Κύριε * κλῖνον τὸ οὖς σου ἐξουρανόθεν * καὶ ἐπάκουσον πάντων ἡμῶν αἰτούντων, * λύτρον λαβεῖν * τῶν πολλῶν ἐγκλημάτων τοὺς δούλους σου, * οὓς εἴληφας ἐκ τῶν προσκαίρων, * συγγενῶν στερηθέντας καὶ ἀδελφῶν, * καὶ μεταστάντας πρὸς σέ, σωτήρ, * τὸν αἰεὶ ἀτελεύτητον Κύριον, * διδούς...

ε'. Τῇ φοβερᾷ φρικτῇ τε ἐλεύσει, * ὅταν ἔλθῃς ἐν δόξῃ * οὐρανόθεν ἐν γῇ * ποιῆσαι κρίσιν δικαίαν σου, * σπλάγχχνα ἐλέους ὡς ἔχων μόνος, * τῶν πρὸς σέ μεταστάντων ἐκ τῶν προσκαίρων * δίδου, Χριστέ, * τὰς ψυχὰς τῶν σῶν δούλων αὐλιζέσθαι * ἐν κόλποις ἀγίων πατέρων, * ἔνθα ἐστὶ δικαίων ὁ σύλλογος, * τρυφή καὶ δόξα τῶν δούλων σου, * τῶν αἰεὶ ἀγαπώντων σε, Κύριε, * διδούς...

ς'. Αἰφνης ὁ θάνατος ὡσπερ λέων * ἤρπ με συγγενείας, * καὶ ἐν τάφῳ νεκρὸν * κατήγαγεν, ἀλλὰ δέομαι * πάντων ἡμῶν, ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, * τῆς ἐμῆς ἐν τῷ βίῳ φθαρτῆς ἀγάπης * μνήσθητε οὖν, * καὶ Θεῷ ἰκεσίαν προσάξατε, * δοθῆναί μοι λύσιν πταισμάτων * ἐν τῇ κρίσεως ὥρᾳ τῷ τάλανι * καὶ κατοικίαν τὴν ἀληκτον, * ἔνθα ἐστὶ τρυφή ἀνεκλάλητος, * διδούς...

ζ'. Ῥῦσαι φλογὸς καὶ πυρὸς ἀσβέστου * καὶ μελλούσης βασάνου, * ἀπειλῆς καὶ βρυγμοῦ, * τοὺς μεταστάντας, σωτήρ ἡμῶν, * ὅταν ἐγείρῃς πάντας ἐκ τάφου * ἐν βίπῃ, οὓς διέπλασας τῇ χειρὶ σου, * καὶ ὁμαδὸν * παραστήσης, οἰκτίρμων, τοῦ κρίνεσθαι * αἰτοῦμεν, δεξιοκλίτου * τούτους, εὖσπλαγγνε, στάσεως ποίησον, * δικαίοις τε συναριθμησον, * ὅπου λάμπει τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, * διδούς...

inextinguibili et verme, in hora iudicii, dans illis...

4. Hymnum et lamentum offerimus tibi, enixe orantes potentiam voluntatis tuæ, o iudex et Domine omnium : inclina aurem tuam de cælo, et exaudi nos omnes exorantes ut emundationem multorum criminum obtineant servi tui, quos eduxisti ex rebus caducis, jam destitutos proximis et fratribus profectosque ad te, Salvator, qui solus interminatus Dominus es, concedens...

5. In tremendo et formidoloso adventu, quando gloriosus veneris e cælo in terram, justum habiturus iudicium tuum, quum solus habeas tu viscera misericordiæ, o Christe, fac ut animæ servorum tuorum, migrantium ad te ex caducis rebus, inhabitent in sinu sanctorum patrum, ubi manent cætus justorum, deliciæ et gloria tuorum famulorum, semper te amantium, concedens...

6. Ex impetu mors, ut leo, eripuit me a parentela, et mortuum in sepulcrum deduxit : sed vos precor omnes, fratres et amici, mementote meæ in vita amicitia transitoria, et Deo supplicia vota fundite, ut det mihi misello veniam peccatorum, in hora iudicii, et æternum habitaculum, cujus deliciæ enarrari nequeunt, concedens...

7. Eripe a flamma et igne inextinguibili et futuro cruciatu, a minis et stridore dentium nostros mortuos, o salvator, quando omnes e tumulo excitabis, in ictu oculi, et quos manu tua effinxisti, conglobatim sistere feceris, o clemens, ad iudicandum eos : oramus, o misericors, fac eos collocari in parte dextera et justis annumerari, ubi splendet lumen vultus tui, concedens...

4. κλίνων C.

5. καὶ φρικτῇ C.

6. πάντων ἡμῶν. — προσάξατε, ab ἤξα notat.

7. δεξιοκλίτου cudit Theodorus.

η'. Ὄναρ καὶ φάσμα ὁ βίος πέλει, * χούς
καὶ τέφρα καὶ κόνις * καὶ ὡς ἄνθος ἀγροῦ *
καὶ ὡς καπνὸς ἀφανίζεται. * δεῦτε προθύ-
μως ἐπὶ τοὺς τάφους * καὶ θεάσασθε ποῖός
ἐστὶν ὁ πένης, * ποῖος ἐκεῖ * πέλει πλούσιος
ἅμα ἐλεύθερος, * δούλος δυσειδῆς ἢ μέλας, *
ἀλλ' ὅσα γυμνωθέντα τοῦ σώματος. * δά-
κρυσι πάντες αἰτήσωμεν * τὸν κριτὴν τῶν
ἀπάντων, κραυγάζοντες. * Διδούς...

θ'. Σὺ λόγω, Λόγε, σαφῶς τὰ πάντα *
ἐκ μὴ ὄντων παρήχηθι, * καὶ κελεύσει τῇ σῇ *
ἐκ τοῦ χούς μοι συνέστησας * σάρκα ὅσα τε,
ψυχὴν ἐμπνεύσας. * παραβάντα δὲ πάλιν διὰ
τοῦ ξύλου, * ἐκ τῆς Ἐδέμ * πρὸς τὴν γῆν
ἐνετείλω πορεύεσθαι, * ἐξ ἧς ἐλήφθην καὶ
πρώην. * ἀλλ' ἐλέησον, φείσαι καὶ ἄνες μοι, *
ὅτε ἐτάξεις τὰ δίκαια * τῶν βροτῶν, ἐλέη-
μον καὶ δίκαιε, * καταπέμπων ἡμῶν οὐρά-
νιον ἀνάπαυσιν.

ι'. Πᾶσα ἡ κτίσις σε μεγαλύνει * καὶ
δοξάζει, Παρθένε, * τῆς ἀραῆς διὰ σοῦ * ὡς
λυτρωθεῖσα τῷ τόκῳ σου. * ἀλλὰ καὶ νῦν
ὑπὲρ τῶν θανόντων * τὸν υἱόν σου καὶ
κτίστην αἰεὶ δυσώπει, * ἐκ τοῦ βρυγμοῦ * καὶ
πυρὸς αἰωνίου καὶ σκώληκος * ῥυσθῆναι καὶ
πάσης ἀλλῆς * φοβεραῶς ἀπειλής, ἀειπάρθενε, *
σύ γὰρ καὶ μόνη ἀκράδαντος * παρρησίαν
πολλὴν ἔχεις πάντοτε * πρεσβεύειν ἀπαύστως
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

8. ὄναρ. Omnino, ut Theodor. XVII, 8. — καὶ
δάκρ. C.

9. ὅσα καὶ ψυχὴν C. — ὅτε μέλλεις ἐτάξειν C.

8. Vita est somnium et phantasma, hu-
mus, cinis et pulvis, et sicut flos agri et
vapor fumi evanescit. Adestedum cito gradu
ad sepulcra, et videte qualis sit pauper,
qualis ibi fiat dives et liber, servus visu fœ-
dus et ater : ossa nuda corporis sunt : sed
lacrymis omnes exoremus judicem omnium,
clamantes...

9. Tuo verbo, o Verbum, omnia ex nihilo
facta sunt, et te jubente ex humo constituisti
mihi carnem et ossa, quibus animam inha-
lasti, me autem transgressum ob lignum
paradisi, iterum reverti jussisti in terram,
unde prius assumptus eram. Sed miserere,
condona et parce mihi, quando veneris me-
rita perpendere mortalium, tu misericors et
justus, mittens nobis cœlestem quietem...

10. Creatio omnis te magnam, o Virgo,
et gloriosam proclamat, ut quæ a maledicto
per partum tuum exempta est; verum et
nunc pro mortuis filium tuum et creatorem
deprecare semper, ut a stridore dentium et
igne æterno et verme eripiat et ab omnibus
cæteris minis formidandis, o semper Virgo,
tu enim sola inconcussa, totam semper ha-
bes fiduciam apud eum supplicandi sine
fine pro omnibus nobis.

10. Fortasse recentius erit hoc trop. extra acro-
stichidem adjectum, nisi sit acrostichis : ὁ δεῦτε-
ρος ποιητής.

Monitum de Sabbato τῆς Τυροφαγίας.

VII. Sabbatum ἀπόκρεως excipit apud Græcos
alterum τῆς τυρινῆς hebdomadis, in quo codex cor-
sinius posuit prolixum de mortuis canticum Ro-
mani, in superiore p. 44 editum. Et hoc ipsum
obstare primum videtur, quin iterum in eadem
die similia cecinerit. At cum prius carmen sit de
monachis obeuntibus, quid si alterum idem me-

lodus cæteris fidelibus dicaverit? Quid, si quod
in uno codice tribuitur sabbato τῆς τυροφαγίας,
olim fuerit in præcedenti τῆς ἀπόκρεως collocatum?
Quid si hoc Theodoro locum dederit suam retexere
acrostichidem : ὁ δεῦτερος ὕμνος? Cæterum hoc ex-
tat in taurin. f. 158.

VII.

DE SABBATO THΣ ΤΥΡΟΦΑΓΙΑΣ.

I.

α'. Οὓς ἐν πίστει, Κύριε, * ἐκ τῶν προσ-
καίρων * προσελάβου, ἄφεςιν * αὐτοῖς πα-
ράσχου, ἀγαθὲ, * ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐλεύσει
σου * σὺ γὰρ ὑπάρχεις * Θεὸς πολυέλεος.

β'. Αἱ τάξεις πᾶσαι, ἀγαθὲ, * ἀγγέλων
καὶ ἀνθρώπων * παρίστανται ἐν φόβῳ * τῷ
σῷ δικαστηρίῳ, * ἔνθα οὐκ ἔστιν οὐδαμῶς *
οὔτι βοηθῆται, * εἰ μὴ αἱ πράξεις· διὸ *
βοῶ σοι, ἀναμάρτητε * Φεῖσαι μου τότε,
ὡσπερ ὢν εὐσπλαγχνος· * οἶδα γὰρ τὰ ἔργα, *
ἃ ἐν βίῳ ἀμελήσας * ἐξείργασμαι, * καὶ
φρίττω τὴν δίκην * ἀλλ' οἴκτειρον, σωτῆρ, *
χειρῶν σου τὸ ἔργον, * καὶ χορῶ τῶν ἐκλε-
κτῶν * κατὰτάξόν με, * πρεσβείαις τῆς σε *
τεκούσης καὶ τῶν ἀγίων, * σὺ γὰρ...

γ'. Ἰλεως γενοῦ μοι, σωτῆρ, * ἐν δόξῃ
ὄταν ἔλθῃς * τοῦ κρῖναι τῶν ἀνθρώπων *
τὰς πράξεις, καὶ πυρὸς με * ῥῦσαι, ὡς μόνος
ἀγαθός, * ὁ διὰ τὸ σῶσαι * γένος ἀπάντων
βροτῶν * ἐν γῆ παραγενόμενος, * θάνατον
ὑπομείνας, θανάτου δὲ * λύσας τὰς ἰδῆνας· *
καὶ με τῆς σῆς βασιλείας * ἀξίωσον, * σὺν
τοῖς ἐκλεκτοῖς σου, * ἐν ἧ ὁ φωτισμὸς * τοῦ
σοῦ προσώπου * καταλάμπει, καὶ χορὸς *
τῶν ἀποστόλων * καὶ τῶν προφητῶν * ἀγαλ-
λεται ἐπαξίως, σὺ γὰρ...

δ'. Νυμφῶνος τοῦ ἐν οὐρανοῖς, * Χριστέ
ὡς ἐλεήμων, * ἀνάδειξον οἰκέτας * οὓς πίστει
προσελάβου * ἐκ τῶν προσκαίρων, ὡς Θεός, *
καὶ πλημμελημάτων * δίδου τὴν λύσιν αὐ-
τοῖς· * αὐτὸς γὰρ μόνος Κύριος * ὑπάρχεις

1. Domine, fidelibus quos e rebus cadu-
cis tibi assumpsisti, veniam concede, bone
Deus, in secundo tuo adventu, nam tu es
Deus multarum miserationum.

2. Agmina omnia angelorum et homi-
num, o bone, cum timore coram tribunali
tuo consistunt, in quo nihil omnino juvabit,
nisi quod quisque fecerit : idcirco clamo
ad te, o peccati expers : « Parce tunc
« mihi, nam clementiam habes. Novi enim
« opera quæ per vitam haud sine socordia
« peregi, et horreo ultionem : sed parce, sal-
« vator, operi manuum tuarum, meque ele-
« ctorum in choro conscribe, suffragiis tuæ
« genitricis et sanctorum, tu es enim... »

3. Propitius esto mihi, salvator, quando
in gloria venies judicaturus hominum opera,
atque eripe me ab igne, ut pote solus bo-
nus, tu qui ad salvandum genus hominum
in terram venisti, mortem sustinuisti, immo
mortis solvisti dolores ; meque dignum fac
tuo regno cum electis tuis, in quo fulgor
vultus tui coruscat, et apostolorum prophe-
tarumque lætatur chorus merito gaudio, tu
es enim...

4. Cœlestem tuum thalamum, o Christe,
pro misericordia tua aperi famulis tuis fide-
libus quos fluxis e rebus tibi revocasti, ut
Deus, et iniquitatum da veniam illis, solus
enim Dominus es sine peccato ; omnes nos

1. In taur. f. 158, πρὸς τό· Ἐπεφάνης, ἤχ. δ'. p. 16.

2. Πρὸς τό· Τῆ Γαλιλαῖα. Vid. ib. — οὔτις τοῦ T.
— ὡς ἔχων τὸ εὐσπλαγχνον T, extra metrum. —
εἰργασάμην V.

3. γενοῦ μοι Ἰλεως σ. requirit melodia, si quæ-
dam acrostichis tulerit. Cf. Roman. XIII per

V.

totum. — καὶ θάνατον ὑπομ. T. — σῆς με T.

4. πίστει προσελάσας T. — τεθνήκτων T, homerica
scriptura. — ᾠδὴν. Hic συνὶ add. — Pia ab initio
invocatio ἀγαθὲ bis repetita sat rara videtur ex-
tra cantica quæ Romano ascribi possunt. Cf.
Anep. V, 8; XIII, 1.

ἀναμάρτητος, πάντες δὲ * ἐξημάρτομέν σοι *
 ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἐν γνώσει * διόπερ ὑπὲρ τῶν
 τεθνεώτων * τελούντες τὴν ᾠδὴν * νυνὶ κρά-
 ζομέν σοι * Ὅταν ἔλθῃς ἐπὶ γῆς * κρῖναι
 τὸν κόσμον, * δώρησαι αὐτοῖς * ὄραῖν σου τὴν
 θεῖαν δόξαν· σὺ γάρ...

peccavimus contra te, inscii et conscii; ideo
 pro defunctis hymnum nunc decantantes,
 clamamus tibi : « Quando venies in terram
 « judicaturus mundum, da illis tuam videre
 « gloriam, tu es enim Deus multarum mi-
 « sericordiarum. »

II.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ ΜΕΛΟΣ.

Carmen Funereum.

- α'. Δυνάμει θεϊκῆ σου
 ὁ ἀναγαγὼν
 ἐκ πτώσεως φθορᾶς
 τὸν Ἀδάμ πρὸς οὐρανοὺς,
 σῶσον τοὺς ἐν πίστει
 κεκοιμημένους·
 καὶ ἀνάπαυσον ὡς φιλόανθρωπος.
- β'. Ἐννόησον φόβῳ, ψυχὴ μου,
 τὴν τοῦ θανάτου ἐπιφορὰν,
 ὅτι πάντων βροτῶν
 διαλύει ὡς χόρτον τὴν σύνθεσιν.
 Δεῦρο καὶ ἴδε
 τοὺς τεθνεώτας,

1. Divina potestate tua
 qui Adamum
 e lethali lapsu
 ad cælos reduxisti,
 salvos fac fideles
 qui dormierunt,
 et requiem da illis, qui amas homines.
2. Cogita tremens, anima mea,
 mortis in nos impetum,
 quippe omnium mortalium,
 ut fenum, dissolvit statum.
 Adesdum, et vide
 morti datos

VII. Inter elegantissima hujus tomi poemata, æquum est reputetur illud ἐπιτύμβιον μέλος, ac moleste feratur vix in ultimo acrostichidis limite unam emergere litteram, in qua latet melodi nomen: ἐπιτύμβιον μέλος τοῦ Ἀ.... Sane vetus opus est, quum in exordio habeamus hirmum quem diu inquisivi: Δυνάμει θεϊκῆ, tum alium multo insolentiore: Ἐννόησον, quos ambos vetus Elias noster canticis suis religiose præfixit. Vid. p. 289, 291. Præterea ubicumque gentium carmina de funeribus inter prima oriri solent. Adde lepores elegiacos, modesta dramatis lenocinia, sobriam verborum venustatem, rerum vel in argumento trito novitatem, in his maxime quæ flebilis viduæ monodiam dixeris; ea certe non meliores solum melodos, sed optimos veteres sapiunt, qualia Synesius et Nazianzenus, Atticorum alumni, misis christianis feliciter restituerunt. Ad auctorem quod attinet, quidni absolvatur acrostichis: Τοῦ Ἀναστασίου? Memorantur nonnulli

melodi, quibus modeste placuit primam tantum nominis sui litteram hisce ἀκροτελευτοῖς committere. Sic Joannes Thecaras, ne alios recolam, dicitur bis nomen suum abscondisse in tribus canonibus nuper editi *Theotocaríi*, Venet. 1864, p. 41, 83, 97, ubi initiorum elementa exeunt in Ἰωάννην Θ. At molesta mihi quæstio est, an ultima carminis nostri troparia genuina sint, nec ne. Quod nisi statuatur, frustra datur quæsitum nomen. Suspensio igitur pede, nunc vadum transiliamus. Extant nostra in solo corsin. f. 153, inscripta: Κονδάχιον εἰς κοίμησιν, φέρον ἀκροστιχίδα· Ἐπιτύμβιον μέλος τοῦ τρισαθλοῦ, ἡγ. δ'.

1. Quo angustiora proæmia sunt, ac breviores versiculi, similioresque anacreonticis, eo illa facilius vetusta duxerim. Hic vero breviores uno graviore clauduntur, ut de luctu moneamur.

2. Ἐννόησον. Cf. p. 291, et nota nostrum hirmum esse prisco Elia antiquiorem. — ἐν κλαυθμῷ C, claudio metro, quod urbanum poetam dedecet.

ἐν τάφῳ σεσηπότας,
 βορὰν σκολήκων, καὶ δυσωδίας
 πέλοντας μεστούς·
 γνῶθι ἐν γνώσει τὴν ἔξοδον,
 καὶ τῆς κακίας ἀπόστηθι,
 κραζούσα πάντοτε ἐνὶ κλαυθμῷ·
 Σῶσον τοὺς ἐν πίστει
 κεκοιμημένους,
 καὶ ἀνάπαυσον ὡς φιλόανθρωπος.

in tumulo putrefactos,
 pabulum vermium, et fœtore
 jam commixtos;
 scito tua scientia exitum,
 et ab iniquitate recede,
 clamans semper in gemitu :
 « Salvos fac fideles
 « qui dormierunt, [amator. »
 « et requiem da illis, ut hominum

γ'. Πεπλήρωμαι ἄλγους ὁ τάλας * τῆ
 διαζεύξει τοῦ ἀδελφοῦ, * καὶ θρηνώ ἑμαυ-
 τόν, * ὅτι βλέπω φθάρντα τὸν φίλτατον· *
 στένω, μὴ ἔχων * ἔνθεον ἔργον, * οὐ τρόπον
 μετανοίας, * παθῶν ἀτόπων μεμεστωμένος *
 πάσης καὶ ἡδονῆς. * Οἱ μοι, πῶς τύχῃ ἀφέ-
 σεως; πῶς δὲ αἰτήσω ἀνάπαυσιν * τῷ με-
 ταστάντι; ἀλλ' ὅμως βοῶ· * Σῶσον...

δ'. Ἰλέω σου ὄμματι ἴδε * τῶν οἰκετῶν
 σου τὸν ὄδυρμόν, * καὶ παράσχου ἡμῖν *
 ἀγαλλίασιν θείαν, δεόμεθα· * σὺ γὰρ ὑπάρ-
 χεις * τῶν θλιβομένων * σωτήριος γαλήνη, *
 ζωῆς δεσπόζων καὶ τοῦ θανάτου, * ὕψιστε
 Θεέ· * δέξου δακρῶν τὴν ἔκχυσιν, * δίδου
 τῷ πένθει παράκλησιν, * νεύσον δεήσεις ταῖς
 παρ' ἡμῶν· * Σῶσον...

ε'. Τὸ πρόσταγμα ὃ ἐνετείλω * τῷ πρω-
 τοπλάστῳ ἐν τῇ Ἐδέμ * μὴ φυλάξας Ἀδὰμ, *
 ἀντὶ δόξης κληροῦται τὸν θάνατον. * Οἱ μοι!
 γυμνοῦται * τῇ ἀμαρτία, * ἐν κόπῳ τε καὶ
 μόχθῳ * βιοῦν ἀκούσας, καὶ ὑποστρέφειν *
 πάλιν εἰς τὴν γῆν· * ἀλλὰ τῷ πάθει ζωοῦταί
 σου, * καὶ τῇ ἐγέρσει σου σέσωσται· * ὅθεν
 βοῶμεν ὡς ζωοποιῷ· * Σῶσον...

ς'. Ὑπέδειξεν ὄφιν τῇ Εὐᾷ * δολιοτρόπως
 βρωσιν φθορᾶς· * καὶ λαβοῦσα, εὐθύς * τῷ
 συζύγῳ προσφέρει τὸ δέλεαρ, * οὐπερ γε-
 σθέντες, * ἔμαθον ὅτι * γυμνοὶ καὶ ἡσχυμ-

3. Dolore impletus sum infelix, avulso
 meo fratre, et lugeo super me ipsum, qui
 videam amatissimum putredini datum. In-
 gemisco, opus Deo gratum non habens, nec
 rationem pœnitentiæ, cumulatus insanis cu-
 piditatibus et omni voluptate. Hei mihi,
 quomodo venia fruar? Quamve requiem
 petam pro defuncto? Attamen clamo :
 Salva...

4. Clementi oculo tuo vide famulorum
 tuorum angorem, nobisque concedas divi-
 nam lætitiā, deprecamur : tu enim es
 oppressorum salutaris portus, qui vitæ si-
 mul ac morti dominaris, celsissime Deus!
 accipe lacrymas quæ fluunt, da mœrori
 solatium, annue precibus nostris, salva...

5. Præceptum quod mandasti primo pa-
 renti in Eden cum Adamus custodire ne-
 glexerit, pro gloria sortitus est interitum.
 Eheu! nudatur ex peccato, auditque victu-
 rum esse se in labore et ærumna, et reversu-
 rum iterum in terram. Te vero patiente vivi-
 ficatur, teque resurgente, salvus fuit; unde
 clamamus ad te vitæ auctorem : Salva...

6. Subostendit Evæ serpens fraudulentus
 escam mortiferam : quæ accepit, statimque
 consorti illecebram profert : qua gustata,
 noverunt se nudos esse et dehonestatos

3. καὶ πάσης ἡδ. C. Præter delicatum Romanum,
 melodi ab elisione minus abhorrent, quamvis ta-
 men eam scribere non soleant.

5. ἀκούσας Gen. III, 17. Πάθει. Sic Nazianzenus,

carm. l. 1, § 2, c. 14, v. 91 : ὡς κεν ἑμοῖς παθέσσειν
 παθῶν Θεὸς ἄλλαρ ὀπάζοι, καὶ με Θεὸν τελέση εἶδει
 τῷ βροτέῳ.

6. ὅτι, rara clausula ex vetere licentia.

μένοι * εἰσὶ τῷ φθόνῳ τοῦ ἀρχεκάκου, *
 στένοντες λυγρῶς. * Φεῦ! τῆς ἐμῆς ἀθλιό-
 τητος! * τούτων ἐμὴ γὰρ ἡ ἐκπτώσις, * ὅθεν
 αἰτοῦμαί σε, Λόγε Θεοῦ. * Σῶσον...

ζ'. Μετέδωκεν Εὐὰ τρωθεῖσα * τὴν ἐκ
 τοῦ ξύλου πᾶσιν ἀράν. * διὰ τοῦτο πληγαί, *
 στεναγμοὶ καὶ ὀδύνας παρέπονται * τῆς ἀπο-
 γόνους, * κόποι καὶ λύπαι * καὶ ἄωρος νε-
 κρότης, * ζωῆς φροντίδες καὶ πολυμύχθου *
 σώματος ἰδρώς. * Ὡς ἀμαρτίας κινήματα! *
 ὦ παραβάσεως τραύματα! * ὦν τὰ ἐπώ-
 δυνα ὄρων, βοῶ. * Σῶσον...

η'. Βλαστάνουσι βρέφη ὡς βόδα * γαλα-
 κτοροῖς τῆς μητρικῆς * ὡς ἐκ κρήνης τερ-
 πνῆς * ἀρδευόμενα. σπλάγγνα τῆς φύσεως *
 φέρονται κόλποις * καὶ ἐν ἀγκάλαις * τροφῶν
 καὶ γεννητόρων, * μορφῆς καὶ ἡθους τὸν χα-
 ρακτῆρα * ἔχοντα αὐτῶν. * ὅθεν ποθοῦμενα
 ἔτυχον * θανεῖν πολλὰ καὶ ἄωρα. * γινώ-
 μεν οὖν τὸ τέλος, καὶ κράζομεν νῦν. * Σῶ-
 σον...

θ'. Ἰστόρησον, ἀνάγνωθί τε * ὅτι καὶ
 βρέφη θνήσκοντα σαρκὶ * ἀμαρτίας ἐκτός, *
 καὶ αὐτὰ δειλιῶσι τὸν θάνατον. * πτήσσουσι
 τοῦτον, * ὡσπερ στρουθία * ἰέρακος τὴν θή-
 ραν. * καὶ πρὶν ἀρθῆς ἀπὸ τῶν ἐνθένδε, *
 σπεῦσον μυστικῶς * λύτρον εὑρεσθαι τῶν
 πράξεων, * καὶ γὰρ θανόντες ζησόμεθα * πάλ-
 λιν κραυγάζοντες τῷ Χριστῷ. * Σῶσον...

ι'. Ὀδύρονται ἄπερ ἐν λύπαις * καὶ ἐν
 ὠδῖσιν ἔτεκον γονεῖς * ἐν ἀκμῇ τῆς σαρκὸς, *
 τεθνηκότα ὀρώντες τὰ νήπια. * Οἱ μοι, ὦ
 τέκνον, * τί γέγονέ σοι * αἴφνης;
 * ἀλγῶ τὰ σπλάγγνα μου καὶ
 μαϊμάσσει * ὄντως ἡ γαστήρ, * ἴδε μαστοὺς
 τῷ γάλακτι. * * *

7. Mirum quam sæpe prisca μουσουργοὶ Adamum
 et Evam respiciant.

8. Exorditur elegantissima omnium strophe a
 voce nova, sed proba et exquisita γαλακτοροῖς,
 leviter in C detorta γαλακτοροῖς. — σπλάγγνοις C.
 Cf. Roman. XIV, 4, p. 102. — Θνηξαι πολλ. C.
 iterum iterumque, ex peculiari barbarie codicis

per invidiam principis criminum, et lugubre
 ejulaverunt : « Eheu ! quantum meum infor-
 « tunium ! mea quoque est istorum ruina,
 « unde precor te, Verbum Dei, salva... »

7. Traduxit Eva vulnerata ad omnes ma-
 ledictum ex ligno ortum : exinde plagæ,
 singultus et angustia matrum subsequuntur
 ad sobolem, labores et mærores, et præma-
 tura mors, vitæ sollicitudines, corporisque
 asperrimus sudor. O peccati proles ! o trans-
 gressionis vulnera ! Quæ quum acerba vi-
 deo, clamo : Salva...

8. Fruticantur puelli, inter ubera ma-
 trum lacte tumida, sicut rosæ ex fonte
 amœnissimo irrigatæ, utque ipsa naturæ
 viscera feruntur in gremiis, et ulnis nutri-
 cum et parentum, quorum venustatem et
 inidolem expressam referunt : inde quum
 amentur, accidit illis sæpe mori vel ante
 horam. Respiciamus ergo finem, et clame-
 mus : Salva...

9. Inquire et considera, quomodo infan-
 tes, dum carne moriuntur, peccati expertes,
 ipsi quoque reformident mortem; horrent
 eam, sicut passeret vulturis rapacitatem;
 sic tu priusquam eripiaris ex hisce rebus,
 festina ut invenias pretium redemptionis ad
 facinora eluenda, tum enim vel morientes
 vivemus, rursusque Christo clamitabimus :
 Salva...

10. Lamentantur parentes, dum quos in
 angustiis et doloribus pepererunt puellos,
 in flore carnis pubescentis vident occisos.
 « Eheu ! fili mi, quid tibi repente acci-
 « dit? Visceribus angor meus,
 « que venter vere laceratur, vide ubera
 « lacte plena [. inquit mater], hei

corsin. cui etiam rhythmus omnino jubet θανεῖν
 restitui. — τὸ post οὖν abundat.

9. τε init. om. C. — σαρκὶ una syll. abundat,
 ex vetere et trita melodorum licentia, sive ex
 can. nostro XV. — ἐκ τῶν ἐθῶ. C. — εὔρασθαι sic C.

10. γονεῖς abund. — f. ἐξαίφνης. Cætera v. 7, ut
 mox totus v. 11, desunt. Cf. Hier. IV, 19.

οἱ μοι! θανοῦμαι, βοῶσα σὺν σοί. * Σῶσον...

ια'. Νεαῖσσα κόρη θανοῦσα * μεμνη-
στευμένη ἔδωκε μητρὶ * ἐν τοῖς σπλάγγχοις
τομήν, * καὶ θυγάτηρ ὠραία μονώτατον, *
ὦ καταδίκης * τῆς τοῦ θανάτου! * ἀναίρει
πᾶσαν φύσιν * βροτῶν, μαραίνει καὶ ἡλι-
κίαν * ἅπασαν αὐτῶν. * ὅθεν οἱ φύντες ἀλ-
γύνονται, * ἀλλ' εὐχαρίστως βοήσωσιν. * ὁ δε-
διωκὼς κάφελόμενος νῦν, * Σῶσον...

ιβ'. Μεμόνωται θῆλυ συμβίου * διὰ θα-
νάτου. ὦ χωρισμοῦ * δι' οὐ χήρα ἐστίν, *
ὄρφανὰ δὲ τὰ ταύτης κυήματα. * ὄν ποτιᾶ-
ται, * κράζει θρηνοῦσα. * Ὅστοῦν ἐκ τῶν
ὄστῶν σου, * καὶ σὰρξ ὑπάρχω ἐκ τῆς σαρκός
σου, * ὦ ἄνερ, ἐγὼ, * σοῦ ἐκ πλευρᾶς ὠκο-
δόμημαι. * πῶς οὖν ἐκ ταύτης διέζευξαι; *
ἴδε, ἀφῆκας βοῶσαν αἰεὶ. * Σῶσον...

ιγ'. Ἐπείγεται πόθῳ τῷ τάφῳ * τῇ
προαιρέσει, ὡσπερ τρυγῶν, * συνταφῆναι ἀν-
δρὶ * ἐν γυναίκοις ἢ σώφρων καὶ φίλανδρος. *
Οἴμοι, βοῶσα, * ὄντως ἐπέγνων * ἐπίτριψιν
καρδίας, * μελῶν σπαράξεις καὶ διατρή-
σεις * νεύρων καὶ σαρκός, * τραῦμα ἐν τραύ-
ματι δέδεγμαί, * βίου φροντίδα καὶ χήρευ-
σιν, * πότμου ὡς πρόξενος, ὅμως βοῶ. *
Σῶσον...

ιδ'. Λαμπρότατον πῦρ μοι ἀνήθη * τοῦ
χωρισμοῦ σου ἐν τῇ ψυχῇ, * μυελούς ἐμπι-
πρῶν * καὶ ὀστέα ἐκτῆκον καὶ αἴσθησιν. *
σοῦ γὰρ τὸν τρόπον * μιμησκομένη, * τὸ
πνεῦμά μου ἐκλείπει, * τὸ φῶς σκοτοῦται τῶν
ὀφθαλμῶν μου. * οἴχεται ὁ νοῦς, * ὅλη διό-
λου σπαράττομαι, * ὅπερ ἐπέδωκα, εὐρηκα. *
ὅθεν καὶ στένουσα ἀναβοῶ. * Σῶσον...

ιε'. Οὐ δώσω μου ὄμμασιν ὕπνον, *

11. μητρὶ ut superiora abund. — μονώτατος C. — καὶ ἀφελ. C.

12. Incipit flebilis viduæ elegia a raro usu v. ποτιᾶται, et in solemnī oraculo Gen. II, 23. — f. διέζευγμαί.

13. τρυγῶν. De turture non silet Physiologus noster Spicil. t. III, p. 355, quibus adde Physiol. metricum partim a nobis ibid. descriptum, p. 360

« mihi! morior, tecum clamans : Salva... »

11. Adolescentula virgo, quæ obiit nupta, matri dedit viscerum lanienam, utpote elegantissima filia et prorsus unica. O inexorabilis sententia mortis! tollit omnem naturam viventium, arere omnem facit juventutem, unde lugent qui nati sunt. Verum gratos mittant clamores : Tu qui dedisti et abstulisti, salva...

12. Sola relicta est femina, consorte defuncto. Heu separatio, quo vidua fit, orphanæ vero soboles ejus! De quo protestatur ejulans, clamat cum lamentis : « Os ex ossibus meis et caro ex carne tua, o vir, ego sum; ego ex tuo latere excisa fui. Quomodo ergo ex eodem disjunctus es? Vide, reliquisti me clamantem semper : Salva... »

13. Cogitur amore, ut in eodem tumulto sepeliatur, ut turtur, quæ in feminis casta et viri amans est. « Hei mihi, inquit, vere cognovi contritionem cordis, membrorum truncationem, nervorum carnisque torturam, vulnus in vulnere accepi, vitæ curam et viduitatem, ac si fata hospitio accersissem, sed clamo : Salva... »

14. « Te erepto, ignis ardentissimus accensus est in anima, quo medullæ consumuntur, et ossa et sensus contabescunt. Quando enim tuam vitam recordor, spiritus meus deficit, obtenebrescit lumen oculorum meorum, evanescit mens, tota penitus dissilio. Sed quod tradidi, reperi; ideoque vel ingemiscens sursum mitto clamorem : Salva... »

15. « Non dabo oculis meis somnum,

not. ex duobus codd. paris. in quos tum primum se incidisse nuper mirabantur cl. vv. Æmil. Legend et C. Gidel (*Le Physiol.* Paris, 1873). Quos videsis, si barbara rident, p. 85.

14. f. τῷ χωρισμῷ? — ἐμπιπρῶν recte a πιπρᾶω pro πιπρημι. — ἐκτῆκον C.

15. Post ἄνερ desunt duæ syllabæ f. φλε. Inde statim tacet vidua, assurgit vero melodus, suam

οὐδὲ βλεφάροις μου νυσταγμὸν, * ἕως οὐ τὴν
ὥδην * ἐκπληρώσω τοῦ πένθους τοῦ τέλους
σου · * Οἶμοι, βοῶσα, * πῶς συνεζεύχθην, *
καὶ πάλιν διεζεύχθην * τῆς σῆς ἀγάπης, ὦ
ἄνερ! * Θαῦμα φοβερόν! * νῦν γὰρ ὀρώσα
τὸν σύμβιον * ὑπὸ σκολήκων ἀπόζοντα, *
οὕτως κραυγάζει Εὐὰς καρπός · * Σῶσον
τοὺς ἐν πίστει * κεκοιμημένους, * καὶ ἀνά-
παυσον ὡς φιλιάνθρωπος.

ις'. Σωσάτω σε Κύριος, ἄνερ, * ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ φοβερᾷ, * παράσχοι σοι ζωὴν * τὴν ἀνεκ-
φραστον, δόξῃ ἐγείρας σε, * φῶς σοι ἐκλάμ-
ψη * τὸ τῶν δικαίων, * καὶ ἐν τοῖς δεξιοῖς *
σὲ αὐτοῦ προβάτοις, ὡς γέγραπται, νῦν *
στήσῃ ἐν χαρᾷ · * ταῦτα βοῆσαι, σωτήριοι · *
τὸ δὲ λυπῆσαι, ἐφάμαρτον · * Εὐχαριστήσω-
μεν πάντες Χριστῷ · * Σῶσον...

ιζ'. Τὸν σύγγονον βλέπων νῦν ἄπνουν *
διεφθαρμένον φύσει, θρηνηῶ * καὶ προσφέρω
φωνὰς * τῷ Χριστῷ, εὐχαρίστως δεόμενος, *
ὅπως σοι δώῃ * λύτρον πταισμάτων * καὶ
μέρος ἐν ἀγίοις · * ἰδοὺ τοῖς σπλάγγνοις γὰρ
συγκινοῦμαι * κλαῦσαι σε πιστῶς, * ὥσπερ
τὸν Λάζαρον Κύριος, * μέτρα ἐμοὶ δούς,
ἐδάκρυσε · * παύω τὸν θρηνην καὶ κράζω λοι-
πόν · * Σῶσον...

ιη'. Ὁ φίλος μου, καὶ ὁ πλησίον * ἐν τῷ
μνημείῳ κεῖται νεκρός, * ὁ ἡδύτατος πρὶν, *
ἀπωσμένος, δυσώδης, δυστέκμαρτος · * Οἶ
μοι ἀθλίῳ! * Πῶς μοι προσῆξε * τὸν θά-
νατον ἢ βρωῆσις; * τὸ τοῦ θανάτου [δεινὸν]

ut dramatis personam agat, paucisque strophen
coronet usque ad ephymnia, quæ sola vidua aut
cum melodo recinit, ita ut cætera prosequatur.
— οὗτος κραυγ. C molestissime.

16. Mel. σολ παρ. pro mod. — mox om. νῦν, ubi
nota ex rithmo acui ultimam syll. in γέγραπται, ob
ἄτονον monosyllabum νῦν, ex more melodorum.
Tum adverte finem viduæ nœniis impositum esse
ad hæc: στήσει ἐν χαρᾷ, sic C; dein pergere me-
lodum, nec fortasse ultra ephymnia. Quæ enim
sequuntur in tribus ultimis trop. vix acrostichide
legatis, aut alterius poetæ sunt, aut misere
a librario torquentur. Jam insolentia erumpit

« neque pupillis meis soporem, donec ab-
« solverim funereum de fine tuo carmen,
« Heu mihi, clamans, quomodo juncta fui
« et iterum disrupta ab amore tuo, o vir. »
Dirum prodigium, nunc enim dum conju-
gem vermibus fœtentem contemplatur, sic
clamat Evæ fructus: — « Salvos fac fideles
« qui dormierunt, et requiem da illis, ho-
« a minum amator.

16. « Te salvum, o vir, Dominus fa-
« ciat, in die tremenda; tribuat tibi vitam
« enarrari nesciam, te in gloria excitans;
« tibi effulgeat lumen justorum, teque in-
« ter dexteras oves suas, ut scriptum est,
« stare faciat in gaudio. » — Hæc clama-
visse, juvabit; lugere autem, peccato non
vacat. Immo grates agamus, dicentes
Christo: Salva...

17. Fratrem nunc meum videns exani-
mem, natura dissolutum, lamentor, Chri-
toque offero vocem, gratesque et preces,
ut tibi det noxarum redemptionem et par-
tem in sanctis. Ecce visceribus commoveor,
ut te cum fide defleam, sicut Dominus La-
zarum, mihi qui præbuit exempli sui men-
suram. Sed finem lamentis facio, et ultimum
clamo: Salvos fac fideles...

18. Amicus et proximus meus in sepul-
cro jacet mortuus. Qui jucundissimus erat,
avulsus est, fœtidus est, vix dignoscendus.
Hei mihi misero! Quomodo mihi cibus
[Adami] porrexit mortem? Mortis quam dira

in εὐχαριστήσωμεν φῶντες C, pro εὐχαριστήσωμεν
φάντες.

17. σύγγονον facile ut σύμβιον intellexerim, ac
cætera viduæ ascripserim, nisi omnino obstarent
βλέπων, δεόμενος: tam abrupta sunt hæc colloquia
et ἀσύντακτα, ut multas latere corruptelas suspi-
cari liceat.

18. ἀπωσμ. f. horridus. — τῷ ἀλλοῦ C. — ἡ βρω-
σις, pomi scilicet paradisiaci vetitæ dapes. — μοι
cod. om. inclusa. — Vix putem eumdem qui supe-
riora cecinit, sic nunc in hæc ineptire: « Visce-
ribus accedere cogor, at naribus arceor! Ab hoc
igitur discedo, et clamo..... »

καὶ ὄντως * φοβερόν [ἔστι]· * σπλάγγνοις προσψαῦσαι βιάζομαι, * καὶ τῇ ὀσφρησεί ἐκτρέπομαι· * τοῦτον ἀφήμι [νῦν] καὶ βοῶ· * Σῶσον...

19. 20. Ἰθ'. κ'. Ἀνάπαυσον τοὺς κοιμηθέντας * ἐκ συμπτωμάτων καὶ ἐκ θηρῶν, * ἐκ βροντῶν, κεραυνῶν, * καὶ χαλάζης, μαχαίρας καὶ βρώσεως, * πόσεως, μέθης, * πείνης καὶ δίψης, * θαλάττης ναυαγίων, * χαρᾶς καὶ λύπης καὶ ἀσθενείας, * θραύσεως ἐχθρῶν * καὶ τοῖς ἐξ ἵππων λακτίσμασιν, * ἡ κρημισθέντας ἐν φρέσσι· * πάντας ἀνάπαυσον, Λόγε Θεοῦ, * σῶσον τοὺς ἐν πίστει * κεκοιμημένους, * καὶ ἀνάπαυσον, ὡς φιλάνθρωπος.

19. fort. trop. nunquam extitit.

20. Utinam et hoc abierit! sed fortasse lex erat ἐπιτυμβίων μελῶν sic recensendi ad fastidium usque omnia mortis genera, et quæ Theodorus in superiori cantico statim ab initio conguessit, eadem Anastasius, sive quis alius est poematis sat elegantis auctor, in finem, ut importunum onus, rejecit. — κοιμηθέντες idem est ac θανόντες, neque alia quam pindarica syntaxis est, ut Pyth. IV, 72: ἐξ ἀγαῶν αἰολιδᾶν θανέμεν. — Expectaveris τῶν ἐξ ἵππων λακτισμάτων. At ne genitivos obscuros cumularet, dativo instrumenti melodus sapienter usus est. Ambigua igitur γνησιότητος ultima sunt, nec

conditio ac vere tremenda! Amore cogor accedere, et fœtore cohibeor. Huic demum valedicam et clamo: Salvos fac fideles...

19. 20. Requiem largitor illis qui mortui sunt ex præcipiti lapsu, per feras, per tonitrua, fulmina et grandinem, ex ense, cibo, potu, ebrietate, fame et siti, ex maris naufragiis, ex lætitia et luctu et infirmitate, ex impetu hostium, equorumque calcibus, aut lapsu in puteos; omnibus da æternam requiem, Verbum Dei, et salvos fac fideles qui dormierunt, ut qui hominum amicus es.

tuto in lubrico apice A.... nomen quodcumque imponere fas est. Fac enim germana sint ab A ad Ω, quidni pro Anastasio, Andreas aderit? Sane in hujusce canone *magno* κατ' ἐξοχήν, multæ sunt similes licentiæ his quas supra notavimus, et quod apud cæteros melodos rarissimum est, in nostro cantico, ut in magni canonis condakio, invocatio ad ipsius melodi animam dirigitur.

Nunc vero uti supra mortuum, sic μουσουργὸν τοῦτον ἀφήμι, qualiscumque demum sit, de quo nulla vel exigua omisi quæ aut suspicionem aut commendationem moveant, nisi quod aliis declaranda linquo, quæ epigraphæ habet: τοῦ τρισθλοῦ.

VIII.

IN DOMINICA THΣ ΤΥΡΟΦΑΓΙΑΣ.

α'. Nūn ὁ καιρὸς τῶν ἀρετῶν ἐπεφάνη, * καὶ ἐπὶ θύραις ὁ κριτής. Μὴ στυγνάσωμεν, * ἀλλὰ δεῦτε, νηστεύοντες προσάξωμεν * δάκρυα, κατάνυξιν, * καὶ ἐλεημοσύνην, * κρίζοντες· Ἠμάρτομεν * ὑπὲρ ψάμμον θαλάσσης· ἀλλ' ἄνες πᾶσιν, πάντων ποιητὰ, * ἵνα καὶ σχῶμεν * τὸν ἀφθαρτον στέφανον.

1. Nunc virtutum tempus illuxit, et ad fores stat iudex. Ne dormitemus, sed venite, jejunantes litemus lacrymas, cordis gemitus et eleemosynam, clamantes: « Pec-
α cavimus plus quam sunt arenæ maris. Sed
α parce omnibus, omnium tu creator, ut
α etiam nos habeamus immortalem coro-
α nam. »

VIII. In eadem Τυροφάγῳ Dominica, in qua planctus Adami olim caneatur, aliud accedebat canticum, cujus initium solus taurin. f. 160, 161 retinuit sub rubrica: ἕτερον κονδάκιον εἰς τὴν πα-

ράβασιν τῶν νηστεῶν, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης ψάλλεται.

1. Πρὸς τό· Ὁ ὑψωθεὶς v. p. — ἐπιθύρας sic uno verbo T. — f. μὴ νυστάξωμεν. — ὑπὲρ ψάμμου T. — τὸν ἀφθ. στ. habes idem ephymnion p. 77, 478.

β'. *Ἀνάστασιν μέντοι ποιεῖ, * ἔγερσιν νεκρῶν, σάλπιγξ * ἠχοῦσα δι' ἀγγέλου. * ὑμνοῦσι γὰρ νῦν πάντες, * καὶ ἀναμένουσι Χριστὸν, * τὸν καλὸν νυμφίον, * τὸν υἱὸν τὸν τοῦ Θεοῦ, * τὸν ἀναρχὸν Θεὸν ἡμῶν. * κραυγῆς δὲ γενομένης αἰφνίδιον, * πάντες ἀπαντῶσιν, * καὶ ἐτοιμοὺς τὰς λαμπάδας * οἱ ἔχοντες, * ἐλεημοσύνην, * εἰσέρχονται εὐθὺς * μετὰ τοῦ νυμφίου * βασιλείαν οὐρανῶν * κληρονομοῦντες, * τότε γὰρ αὐτοῖς * ἡ πίστις μετὰ τῶν ἔργων * δώσει ἀξίως * τὸν ἀφθαρτὸν στέφανον.*

2. πρὸς τὸ· Τῇ Γαλιλαίᾳ. — ποιεῖν T. — f. ἐλεημοσύνης « charitatis lampades. » — ἡ πίστις μετὰ

2. Interea exurgere jubet, erigique mortuos tuba per angelum reboans. Nunc enim omnes promunt hymnum, et expectant Christum, eximium sponsum, Dei Filium, æternum Deum nostrum. Facto statim clamore, omnes obviam eunt, paratasque tenent lampades, eleemosynam, subindeque ingrediuntur cum sponso in cælordm regnum, hæreditatem suam. Tum enim fides, juncta operibus, meritam dabit immortalem coronam.

τῶν ἔργων a Romani consuetudine dicendi non recedit, cujus est ephymnion.

IX.

IN FERIA IV MEDIÆ QUADRAGESIMÆ.

α'. *Χαίροις, ὁ σταυρὸς,*
τὸ κράτος τῶν βασιλέων·
χαίροις, ἡ κρηπίς
καὶ δόξα τῶν ἱερέων·
χαῖρε, νίκη καὶ στέφος
τοῦ τοῦ Χριστοῦ λαοῦ·
τῶν μαρτύρων χαίροις τρόπαιον·
τῶν ὁσίων χαίροις στήριγμα·
τῶν ἐχθρῶν χαίροις κατάπτωσις·
χαίροις, σταυρὲ ζωοποιεῖ,
τοῦ κόσμου ἰλασμός.
 β'. *Ὡ φρικτὸν ὄπλον Χριστοῦ*
τοῦ βασιλέως!
δι' οὗ κράτει θεϊκῶ
ἄδην καθεῖλεν,

1. *Salve, o crux,*
fortitudo imperatorum.
Salve, fundamentum
et gloria sacerdotum.
Salve, victoria et corona
populi christiani.
Martyrum salve tropæum,
Justorum salve securitas.
Hostium salve ruina.
Salve, crux vivifica,
mundi piaculum.
 2. *O formidolosum telum*
Christi regis!
Crux in qua, divina virtute,
Orcum contrivit,

IX. Rem tibi facesserit metrum insolens et grandiusculum, si statim non agnoveris amœnam et elegantem Romani de ascensione melodiam: eadem infra recurrit huic exemplo simillima in egregio de XL martyribus Sebastenis poemate. Utrumque tamen in nonnullis infra notandis ab archetypo recedit; sed in tribus simul admotis nemo non magnum agnoverit Romanum. Extat in tropologio taurin. f. 171.

1. πρὸς τὸ· Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν. Hirmus αὐτολεξεῖ οὐκ ἐπιτρέψεται πεντηκοστῶν. p. 153, 166.

2. Cf. p. 148 hirmum τὰ τῆς γῆς, in quo v. 16 tetrayllabus est, et penultimus est heptasyllabus. — ἐσώσατο πεσ. Sic T, om. καὶ et læso rhythmo, cui satis non faceret ἔσωσέ τε. — Suspiciatur vir peritus in his incomptis τοῦ σοῦ με latere ex solito compendio τοῦ σταυροῦ. Sed cum in hirmo archetypo hic v. 13 octosyllabus sit, legendum esset

πᾶσαν ἀπενέκρωσεν
 τοῦ θανάτου τὴν δύναμιν,
 ὤλεσε τὸ βασιλεῖον,
 καὶ ἔσωσε πεσόντας
 ἡμᾶς, τῆς ἀμαρτίας
 δεινῆς ἐναπαμβλύνας
 κέντρον φθαρτικῶν,
 τρυφήματι θείῳ
 καρποῦ ζωώσας τοῦ σοῦ με,
 καὶ παραδείσῳ
 ἐγκατοικίζων,
 οὐ πρὶν ἀπίσθη
 φαγῶν τοῦ ξύλου,
 ἐξ οὗ μοι πονηρίας τε
 καὶ τῶν καλῶν ἐπίγνωσις·
 οὐ πρὶν ἀπεκδυσάμενος
 τῆς ἡδονῆς γλυκάσματι
 τῆς ἀφθαρσίας στολὴν,
 ἡμφιέσθη τὴν φθορὰν
 ὑποστρέψας εἰς γῆν·
 διὰ τοῦτο ὡς ἐν σοὶ
 πλουτήσας τὴν ζωὴν,
 ἀγαλλόμενος βοῶ·
 Χαίροις, σταυρὲ ζωοποιεῖ,
 τοῦ κόσμου ὁ σωτήρ.

omnemque enecavit,
 mortis potentiam,
 diadema pessumdedit;
 in qua salvos fecit lapsos,
 dum sævi peccati
 hebetavit
 aculeum lethiferum;
 in qua divinis me epulis nutriens
 fructus sui, et vivum fecit,
 et paradisi
 incolam,
 unde exulavi,
 comedens ex illo ligno,
 quod mihi et nequitia dedit
 et bonorum scientiam;
 ubi, postquam exuebar
 ob voluptatis delicias
 stola immortalitatis,
 indui pulredinem,
 reversus in terram;
 et propterea in te
 vitæ opes adeptus,
 lætabundus clamo:
 « Salve, crux vivifica
 « tu mundi salvator. »

καρποῦ ζωώσας σταυροῦ με. Ab initio periodi et in hoc δι' οὗ, usque in finem σταυρὸς subauditur, sicque Romanus amplo et continuo halitu currere solet. — ἐναπαμβλύνας dictionem opulentam in lexica recipito. — μοι πονηρήσεως T et videtur

rhythmo requiri, sed novum est. At nobiscum lege πονηρίας τε, idque solum terso poemate dignum est, quod barbare deturpari nefas est. — ἐμφιέσθης sic T, hic vero videtur trisyllab.

X.

IN SABBATO ANTE PALMAS.

α'. Ἡ πάντων χαρὰ, * ὁ Χριστὸς ἡ ἀλήθεια, * τὸ φῶς, ἡ ζωὴ, * τοῦ κόσμου ἡ ἀνάστασις, * τοῖς ἐν γῆ πεφανέρωται. * τῇ αὐτοῦ

1. Christus, omnium lætitia, veritas, lumen, vita, mundique resurrectio, terrigenis apparuit, benignitate sua factus resurgendi

X. Vetus melodus videtur, neque a Romani schola longe recedit. Idem quam supra p. 283 mutilus Cyriacus, argumentum de Lazaro redi-vivo cum is tractaverit, brevior quidem fine concludit, sed ab initio præmia restituit, quæ

Cyriaco penitus in corsinio defuere. Ea nobis dedit taurin. f. 163, 166, sub rubrica: τῷ σαββάτῳ τῶν βασιλῶν κονδάκιον εἰς δικαίον Ἀδζαρον, ἡχ. β'.

1. Ibid. πρὸς τό· Τὰ ἔνω. Vid. p. 210, quo jubemur addere ὁ in v. 2. — φῶς Joann. XI, 25. —

β'. *Ἀνάστασιν μέντοι ποιεῖ, * ἔγερσιν νεκρῶν, σάλπιγξ * ἠχοῦσα δι' ἀγγέλου. * ὕμνοισι γὰρ νῦν πάντες, * καὶ ἀναμένουσι Χριστὸν, * τὸν καλὸν νυμφίον, * τὸν υἱὸν τὸν τοῦ Θεοῦ, * τὸν ἀναρχὸν Θεὸν ἡμῶν. * κραυγῆς δὲ γενομένης αἰφνίδιον, * πάντες ἀπαντῶσιν, * καὶ ἐτοιμοὺς τὰς λαμπάδας * οἱ ἔχοντες, * ἐλεημοσύνην, * εἰσέρχονται εὐθὺς * μετὰ τοῦ νυμφίου * βασιλείαν οὐρανῶν * κληρονομοῦντες, * τότε γὰρ αὐτοῖς * ἡ πίστις μετὰ τῶν ἔργων * δώσει ἀξίως * τὸν ἀφθαρτὸν στέφανον.*

2. πρὸς τὸ· Τῇ Γαλιλαίᾳ. — ποιεῖν T. — f. ἐλεημοσύνης « charitatis lampades. » — ἡ πίστις μετὰ

2. Interea exurgere jubet, erigique mortuos tuba per angelum reboans. Nunc enim omnes promunt hymnum, et expectant Christum, eximium sponsum, Dei Filium, æternum Deum nostrum. Facto statim clamore, omnes obviam eunt, paratasque tenent lampades, eleemosynam, subindeque ingrediuntur cum sponso in cælordm regnum, hæreditatem suam. Tum enim fides, juncta operibus, meritam dabit immortalem coronam.

τῶν ἔργων a Romani consuetudine dicendi non recedit, cujus est ephymnion.

IX.

IN FERIA IV MEDIÆ QUADRAGESIMÆ.

α'. *Χαίροις, ὁ σταυρὸς,
τὸ κράτος τῶν βασιλέων·
χαίροις, ἡ κρηπίς
καὶ δόξα τῶν ἱερέων·
χαῖρε, νίκη καὶ στέφος
τοῦ τοῦ Χριστοῦ λαοῦ·
τῶν μαρτύρων χαίροις τρόπαιον·
τῶν ὀσίων χαίροις στήριγμα·
τῶν ἐχθρῶν χαίροις κατάπτωσις·
χαίροις, σταυρὲ ζωοποιε,
τοῦ κόσμου ἰασμός.*

β'. *ὦ φρικτὸν ὄπλον Χριστοῦ
τοῦ βασιλέως!
δι' οὗ κράτει θεικῶ
ἄδην καθεῖλεν,*

1. *Salve, o crux,
fortitudo imperatorum.
Salve, fundamentum
et gloria sacerdotum.
Salve, victoria et corona
populi christiani.
Martyrum salve tropæum,
Justorum salve securitas.
Hostium salve ruina.
Salve, crux vivifica,
mundi piaculum.*

2. *O formidolosum telum
Christi regis!
Crux in qua, divina virtute,
Orcum contrivit,*

IX. Rem tibi facesserit metrum insolens et grandiusculum, si statim non agnoveris amœnam et elegantem Romani de ascensione melodiam: eadem infra recurrit huic exemplo simillima in egregio de XL martyribus Sebastenis poemate. Utrumque tamen in nonnullis infra notandis ab archetypo recedit; sed in tribus simul admotis nemo non magnum agnoverit Romanum. Extat in tropologio taurin. f. 171.

1. πρὸς τὸ· Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν. Hirmus αὐτολεξεῖ occurrat in pentecostario ven. p. 153, 166.

2. Cf. p. 148 hirmum τὰ τῆς γῆς, in quo v. 16 tetrayllabus est, et penultimus est heptasyllabus. — ἐσώσατο πεσ. Sic T, om. καὶ et læso rhythmo, cui satis non faceret ἔσωσέ τε. — Suspiciatur vir peritus in his incomptis τοῦ σοῦ με latere ex solito compendio τοῦ σταυροῦ. Sed cum in hirmo archetypo hic v. 13 octosyllabus sit, legendum esset

πᾶσαν ἀπενέκρωσεν
 τοῦ θανάτου τὴν δύναμιν,
 ὤλεσε τὸ βασιλεῖον,
 καὶ ἔσωσε πεσόντας
 ἡμᾶς, τῆς ἀμαρτίας
 δεινῆς ἐναπαμβλύνας
 κέντρον φθαρτικῶν,
 τρυφήματι θείῳ
 καρποῦ ζωώσας τοῦ σοῦ με,
 καὶ παραδείσῳ
 ἐγκατοικίζων,
 οὐ πρὶν ἀπίωσθην
 φαγῶν τοῦ ξύλου,
 ἐξ οὗ μοι πονηρίας τε
 καὶ τῶν καλῶν ἐπίγνωσις·
 οὐ πρὶν ἀπεκδυσάμενος
 τῆς ἡδονῆς γλυκάσματι
 τῆς ἀφθαρσίας στολὴν,
 ἡμφιέσθην τὴν φθορὰν
 ὑποστρέψας εἰς γῆν·
 διὰ τοῦτο ὡς ἐν σοὶ
 πλουτήσας τὴν ζωὴν,
 ἀγαλλόμενος βοῶ·
 Χαίροις, σταυρὲ ζωοποιεῖ,
 τοῦ κόσμου ὁ σωτήρ.

omnemque enecavit,
 mortis potentiam,
 diadema pessumdedit;
 in qua salvos fecit lapsos,
 dum sævi peccati
 hebetavit
 aculeum lethiferum;
 in qua divinis me epulis nutriens
 fructus sui, et vivum fecit,
 et paradisi
 incolam,
 unde exulavi,
 comedens ex illo ligno,
 quod mihi et nequitiaē dedit
 et bonorum scientiam;
 ubi, postquam exuebar
 ob voluptatis delicias
 stola immortalitatis,
 indui putredinem,
 reversus in terram;
 et propterea in te
 vitæ opes adeptus,
 lætabundus clamo :
 « Salve, crux vivifica
 « tu mundi salvator. »

καρποῦ ζωώσας σταυροῦ με. Ab initio periodi et in hoc δι' οὗ, usque in finem σταυρὸς subauditur, sicque Romanus amplo et continuo halitu currere solet. — ἐναπαμβλύνας dictionem opulentam in lexica recipito. — μοι πονηρήσεως T et videtur

rhythmo requiri, sed novum est. At nobiscum lege πονηρίας τε, idque solum terso poemate dignum est, quod barbære deturpari nefas est. — ἐμφιέσθης sic T, hic vero videtur trisyllab.

X.

IN SABBATO ANTE PALMAS.

α'. Ἡ πάντων χαρὰ, * ὁ Χριστὸς ἡ ἀλήθεια, * τὸ φῶς, ἡ ζωὴ, * τοῦ κόσμου ἡ ἀνάστασις, * τοῖς ἐν γῆ πεφανέρωται * τῇ αὐτοῦ

1. Christus, omnium lætitia, veritas, lumen, vita, mundique resurrectio, terrigenis apparuit, benignitate sua factus resurgendi

X. Vetus melodus videtur, neque a Romani schola longe recedit. Idem quam supra p. 283 mutilus Cyriacus, argumentum de Lazaro redi-vivo cum is tractaverit, brevior quidem fine concludit, sed ab initio proœmia restituit, quæ

Cyriaco penitus in corsinio defuere. Ea nobis dedit taurin. f. 163, 166, sub rubrica: τῶ σαββάτῳ τῶν βατῶν κονδάκιον εἰς δικαῖον Λάζαρον, ἦχ. β'.

1. Ibid. πρὸς τὸ · Τὰ ἔνω. Vid. p. 210, quo jubemur addere ὁ in v. 2. — φῶς Joann. XI, 25. —

ἀγαθότητι γέγονε * τύπος τῆς ἀναστάσεως, *
ὁ πᾶσι παρέχων θείαν ἄφεισιν.

β'. Τοῖς μαθηταῖς ὁ κτίστης τῶν ὄλων *
προηγόρευσε, λέγων. * Ἀδελφοὶ καὶ γνωστοί, *
ἡμῶν ὁ φίλος κεκοίμηται. * τοῦτο προλέγω
καὶ ἐκδιδάσκω, * ὁ τὰ πάντα γινώσκων ὡς
κτίστης πάντων. * ἄγωμεν οὖν, * πορευθῶ-
μεν, καὶ ἰδῶμεν ξένην ταφὴν * καὶ θρῆνον τὸν
τῆς Μαρίας, * καὶ τὸν τάφον Λαζάρου ὀψώ-
μεθα. * ἐκεῖ γὰρ μέλλω θαυματουργεῖν, *
ἐκτελεῖν τε σταυροῦ τὰ προοίμια, * ὁ πᾶσι
παρέχων θείαν ἄφεισιν.

γ'. Ὅλοι συνδράμωμεν μετὰ πόθου * ἕως
τῆς Βηθανίας * τοῦ ιδέσθαι ἐκεῖ * Χριστὸν
τὸν φίλον δακρύνοντα. * θέλων γὰρ πάντα
νομοθετῆσαι, * πάντα πράττει. τῇ φύσει
διπλοῦς ὑπάρχων, * πάσχει μὲν οὖν, * ὡς
υἱὸς τοῦ Δαυὶδ. ὡς υἱὸς δὲ Θεοῦ, * τὸν κό-
σμον πάντα λυτροῦται * ἀπὸ πάσης κακίας
τοῦ ὄφους, * καὶ τεταρταῖον τὸν Λάζαρον *
ἀνιστά, οἰκτειρήσας, ὡς εὐσπλαγχνος, * Μα-
ρίας τε καὶ Μάρθας τὰ δάκρυα, * ὁ πᾶσιν...

δ'. Ὑπὸ τῆς πίστεως αἱ γυναῖκες * συνη-
χόμεναι ἅμα, * τῷ Χριστῷ καὶ Θεῷ * προ-
καταγγέλλουσι θάνατον * συγγόνου τοῦ ἰδίου
λέγουσαι. * Σπεῦσον, φθάσον ὁ ἀεὶ παρὼν ἐν
πᾶσιν. * Λάζαρος γὰρ * ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.
ἐάν οὖν ἐπιστῆς, * ὁ θάνατος δραπετεύει, *
καὶ ὁ φίλος φθορᾶς λυτρωθήσεται, * οἱ δὲ
Ἑβραῖοι θαύσονται * ὅτι σὺ καὶ οἰκτεῖρεις τὰ
δάκρυα, * ὁ πᾶσιν...

ε'. Τὸν ὄδυρμόν Μαρίας καὶ Μάρθας *
ἐπιστάς ὁ δεσπότης * μεταβάλλει εὐθύς, *
ἐγείρας αὐτῶν τὸν σύγγονον, * ὡς οὖν ιδέσθαι

V. 7 et 8 una syllaba respectu ad hirmum abund-
dant. Duo priora trop. in edd. triodii extant et
in vatic. 769, in quibus : κῆμον ἢ ἀνάκλησις vat.
— καὶ γέγον. edd.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. V. p. 169. — τούτους T.
— προλέγων καὶ ἐκδιδάσκων T, edd. — ὅτι πάντα
γινώσκεις edd. — ὁ τοῦ κόσμου δεσπότης καὶ κ. π. T.
— καὶ πορευθ. T. — θαυματουργῆσαι vat. — θαυμ.
ἐκτελεῖν σταυροῦ T. — τὰ προοίμια, ut Cyriacus
trop. 6.

3. Cum rupta pendeat acrostichis, ambigo an

exemplar, cunctis qui largitur divinam ve-
niam.

2. Auctor rerum omnium discipulis pro-
locutus est, dicens : « Fratres et noti, noster
amicus obdormivit. Quod dico in ante-
cessum et doceo, ego qui novi omnia, ut
mundi creator : agitedum, eamus et vi-
deamus insolitam sepulturam, et Mariæ
lamentum, et Lazari cernamus sepulcrum.
Hic namque me oportet prodigia facere,
et exequi crucis exordia, cunctis qui lar-
gior divinam veniam. »

3. Cum amore concurramus omnes usque
Bethaniam; ibi cernere est fletem Chri-
stum super amicum : qui vult enim ferre
omnibus legem, ideo cuncta facit; ac du-
plicis cum naturæ sit, patitur quidem, ut
Davidis filius; qua vero Dei natus, totum
mundum redimit ab omni serpentis versuti-
a, et Lazarum quatruiduanum suscitatur, com-
patiens pro sua clementia lacrymis Mariæ
et Marthæ, qui omnibus largitur...

4. Fidei instinctu mulieres simul profi-
ciscentes, Christo et Deo nuntium præmit-
tunt de proprii germani morte, sic aientes :
« Festina, anticipa, tu qui semper ubi-
cumque ades, Lazarus enim quem amas,
ægrotat; si accesseris, mors aufugiet, et
amicus fœtore liberabitur, et Judæi aspi-
cient quomodo tuam misericordiam la-
crymæ moveant, qui omnibus... »

5. Accedens Dominus, fletum illico Ma-
riæ et Marthæ commutavit, suscitato earum
fratre, ut cernatur prodigium miraculorum,

alius ordo aptior sit in hac serie 2, 6, 8, 3, 4, 5, 7.
Alius cōdex expectandus est. — ὄλον συνδρ. T.
— τοῦ add. ante Δαυὶδ, τε post μαρίας.

4. συνεχόμεναι T. — τοῦ ἰδ. συγγ. T. — λέγουσαι
οὕτως T, fort. servandum, si omittatur ἀεὶ otio-
sum. — ἀσθενεῖ, ut Joan. XI, 2, verso tempore,
aut per euphemismum, pro τέθνηκε, quod ex-
pectatur. — post οἰκτεῖρεις in cod. ex superiore
trop. interpolantur otiose : ὡς εὐσπλαγχνος Μαρίας
καὶ Μάρθας τὰ δάκρυα.

5. ὥστε οὖν T. — κατελθ. τοῦ ἔδου T. — Iterum

θαῦμα θαυμάτων, * πῶς ὁ ἄπνους ἐξαίφνης ἔμπνους ὤρᾳτ· * τῆς γὰρ φωνῆς * κατελθούσης εἰς τοῦ ἄδου, συνέσεισεν * τὰ κλειθρα πύλας τε ἅμα * καὶ μοχλοὺς τοὺς τοῦ ἄδου συνέτριψεν, * τὸν δὲ νεκρὸν ἐξανέστησεν * τεταρταῖον, οἰκτεῖρας ὡς εὐσπλαγχνος * Μαρίας τε καὶ Μάρθας τὰ δάκρυα, * ὁ πᾶσιν...

5'. Ὁ οὐρανὸν καὶ γῆν στερεώσας, * ἥλιον καὶ σελήνην * καὶ ἀστέρων πληθύν, * μετὰ βροτῶν συναυλιζέται, * πάντας διδάσκων τε καὶ φωτίζων, * καὶ παράδοξα τούτοις θαυματουργῶντε * ἦλθε καὶ νῦν * Βηθανίαν εἰς κώμην τοῦ σῶσαι αὐτοὺς * καὶ δεῖξει τέρατα θεῖα, * καὶ ἐγεῖραι τὸν φίλον τὸν Λάζαρον, * τὰ πάντα θέλων καὶ πράττων αὐτὸς * τῇ βουλῇ τῇ ἀχράντῳ δυνάμει τε, * ὁ πᾶσιν...

ζ'. Γῆς τὰ θεμέλια ἐσαλεύθη, * καὶ τοῦ ἄδου τὰ κλειθρα * καὶ θανάτου ἰσχύς * καὶ διαβόλου τὸ φρύαγμα, * ὅτε ἐφώνησε τεταρταῖον, * ἐκ τῶν καταχθονίων τοῦτον καλέσας * εἶδον αὐτὸν * Ἀβραὰμ καὶ πάντες ἀπ' αἰῶνος νεκροί, * θαρρόυντες ὅτι ἐγγίξει * ἡ χαρὰ, ἡ ζωὴ, καὶ ἀνάστασις * ὡς ἠγέρθη ὁ δεδεμένος χερσίν, * οὕτως καὶ ἀναστήσει τε ἅπαντας, * ὁ πᾶσιν...

η'. Ἰλὴν βευστὴν μισήσωσεν πάντες * καὶ Χριστῷ τῷ σωτῆρι * ὑπαντήσωμεν νῦν * εἰς τὴν Βηθανίαν σπεύδοντι, * ὅπως αὐτῷ συνεστιθῶμεν * σὺν τῷ φίλῳ Λαζάρῳ καὶ ἀποστόλοις, * καὶ ταῖς αὐτῶν * ἰκεσίαις βυσθῶμεν τῶν πρώην κακῶν, τοῦ νοῦ δὲ πᾶσαν κηλῖδα * καθαρθέντες, ἀμέμπτως ὀψώμεθα * αὐτοῦ τὴν θεῖαν ἀνάστασιν, * ἣν παρέσχεν ἡμῖν, ἀφελόμενος * τοῦ Ἀδάμ τε καὶ Εὕας τὰ δάκρυα, * ὁ πᾶσι παρέχων θεῖαν ἄφεσιν.

post τεταρταῖον plura in codice importune otiantur, quæ nonnisi temere expunxeris, priusquam alius codex suppetat. — τε in fine et infra add.

6. τε add. post διδάσκ. — θαυματουργοῦντι T. — Βηθ. τὴν κώμην τοῦ T. — αὐτὸς καὶ δυνάμει T, omisore et subverso metro.

7. Ἐφώνησας T active, ut Roman. XVII, 12, quod

exanimem nempe subito videri spirantem. Voce enim in imum lapsa infernum, inferni Christus concussit claustra, portasque et vectes contrivit, mortuumque excitavit quatruiduanum, misertus pro sua clementia fletuum Mariæ et Marthæ, qui omnibus...

6. Qui cælum terramque, solem et lunam astrorumque multitudinem stabilivit, cum mortalibus conversatur, omnes docens et illuminans, eisque prodigia præter omnem opinionem perpetrans, venitque nunc Bethaniam, ut salvos faciat et stupenda ostendat, atque excitet amicum Lazarum; vult ipse omnia et facit voluntate simplici et propria virtute, qui omnibus...

7. Conquassata sunt terræ fundamenta et inferni repagula et mortis fortitudo et diaboli jactantia, quando voce compellavit quatruiduanum, ex imis vocans eum abyssis. Quem cum videre Abraham et omnes a sæculo mortui, spe erecti sunt accessu illius qui est gaudium, vita et resurrectio; ut surgere fecit ligatum manibus, sic vivificabit omnes, qui cunctis dat...

8. Fluxam materiam odio omnes prosequamur, et Christo salvatori occurramus nunc properanti in Bethaniam, ut cum eo dapes comedamus, una cum amico Lazaro et apostolis, eorumque suffragiis eruamur a veterno pravo, et ab omni mentis macula repurgati, illibato oculo, cernamus ejus resurrectionem, quam nobis præstat, auferens Adami et Evæ fletum, qui dat omnibus divinam veniam.

adeo rarum est, ut semel notatum sit apud Sophocl. *Phil.* 228. — χερσίν τε καὶ ποσίν καὶ ἐξήτησεν T.

8. ἐν Βηθανίᾳ T. — αὐτοῦ θεῖαν ἀν. παρέσχ. T. Sensus et rhythmus penultimo versu absolvuntur, sed ephymnia addere, sollicitare et contorquere librarii solent.

XI.

IDIOMELUM PALMARUM.'

α'. Ἄσμα καινὸν ᾄδωμεν, λαοὶ,
τῷ ἐπὶ πόλου
καθεζομένῳ Χερουβείμ.

Βαῖα μετὰ τῶν παίδων
βαπτάζοντες, εἶπωμεν·

Γενοῦ ἡμῖν, δέσποτα,
ὁδηγὸς πρὸς τὴν ζώην.

Διὰ ἡμᾶς γὰρ παρεγένου,
ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις
οἰκῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

β'. Ἐχαιρεν ἡ κτίσις ἐπὶ σοί,
Θεὸν ὀρῶσα
ἐπὶ πώλου καθήμενον.

Ζῶντα γὰρ ἐν εὐσεβείᾳ
τὰ βρέφη ὑμνοῦσί σε.

Ἡμεῖς δὲ βοῶμέν σοι·
Ωσαννά, υἱὲ Δαυίδ.

Θεὸς ὤφθη ἐν τοῖς ἀνθρώποις,
πάντων βασιλεύων,
καὶ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

γ'. Ἰδόντες οἱ παῖδες τὸν Χριστὸν,
βαῖοις τοῦτον
ἀνευφημοῦντες ἔλεγον·

Κύριος, ὁ ἐπὶ πάντων,
ἐληλυθε σήμερον,

Λυτρώσει βουλόμενος
τὸν Ἀδὰμ ἐκ τῆς φθορᾶς,

Μετὰ ἡμῶν τῶν ἐκβοώντων·
Ὅτι βασιλεύει
αἰεὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

δ'. Νήπια ἐβόων σοι, Χριστέ·
Εὐλογημένος
ὁ ἐλθὼν καὶ ἐρχόμενος.

1. Canticum novum modulemur, populi, cherubico in polo sedenti. — Ramos cum pueris gestantes, dicamus : — « Esto nobis, « Domine, dux ad vitam. — Propter nos « enim venisti, qui in excelsis habitas in « sæcula.

2. « Exultavit creatio propter te, Deum « conspiciens in pullo asini sedentem. — « Viventem enim te pueri cum pia voce con- « celebrant. — Nos vero ad te clamamus :

XI. Hæc Sergii potius acathistum quam Romani cantica referunt : sed utroque nostra facile censeo antiquiora, tum quia primæva sunt quæ ad præcipuas magnæ hebdomadis celebritates pertinent, tum ex ipsa stichorum arguta sobrietate et cana ingenuitate. Sex majorum stropharum distinctiones majoribus litteris ipse codex significavit, cujus nonnulla commata diacritica omnes fere versiculos, ut oculis subjacent, divi-

« Hosanna filio David. — Deus visus es in- « ter homines, rex omnium et vivens in « sæcula. »

3. Pueri, Christum ut viderunt, cum ramis faustisque vocibus salutantes, aiebant : « — Dominator super omnia venit hodie, — « Adamum redimere volens ab interitu, — « una nobiscum clamantibus : Regnat sem- « per in sæcula. »

4. Pueri ad te, Christe, clamabant : « Be-

dunt. Præstantissimus codex est vatic. 771, f. 140, XI sæculi, ex quo plura haud exigui pretii Angelus Maïus et Philippus Vitale receperunt.

1. ἐπὶ πώλου Χερουβείμ, sic aperte cod. quem statim emendavisse ἐπὶ πόλῳ, nisi melodus cum similibus in altero trop. ἐπὶ πώλου luderet.

2. ἐπὶ σὲ V. — ἐν ἀνθρώποις V.

3. μεθ' ἡμῶν V.

4. ξενίζ. τοῖς λόγοις τῶν κεκραγόντων V, rupto metro

Ξενίζονται τῶν τοῖς λόγοις
κραζόντων οἱ ἄνομοι.

Ὁμοῦ δὲ προσέρχονται
φαρισαῖοι φθονερῶς

Πεφιμῶσαι τοὺς ἐκβοῶντας·
Ὅτι βασιλεύεις
αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

ε'. Ῥύσασθαι τὸν κόσμον ἐκ φθορᾶς
ἐπὶ τὸ πάθος
παραγένου, φιλόανθρωπε.

Στρωννύει ἐν τῇ ὁδοῦ σου
ὁ ὄχλος ἱμάτια·

Τοὺς κλάδους δὲ ἔκοπτον
ἐκ τῶν δένδρων οἱ λοιποί·

Ἰπαντιῶντες σοι τῷ κτίστῃ,
ὅτι βασιλεύεις
καὶ ζῆς εἰς τοὺς αἰῶνας.

ς'. Φωνὴν τοῦ προφήτου ὁ σωτὴρ
πληρῶσαι θέλων,
ἐπὶ πάλου ἐκάθισε.

Χαίρετε, καὶ εὐφραίνεσθε
τέκνα Σιών ἐν αὐτῇ·

Ψάλλοντες καὶ λέγοντες·
Ὡσαννὰ, υἱὲ Δαυίδ.

Ὡς βροτὸς ὤφθης τοῖς ἀνθρώποις,
ὁ βασιλεύων
καὶ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

« nediectus qui accessit, et qui procedit. » —
Obstupescunt ob clamantium eloquia non-
nulli improbi, — simulque progrediuntur
Pharisæi cum invidia, — ora ut claudant
clamitantium : « Tu ipse regnas in sæcula. »

5. Ut eximeres mundum a putredine, ad
patiendum venisti, hominum amator. —
Sternit in via plebs vestimenta; — ramos
autem ex arboribus cæteri decerpunt, —

simul et tono. — πεφιμῶσαι sic aperte cod. duplici
peccato, pro περιμωκέναι quo multa læderentur.
Rectius emendaveris τοῦ φιμῶσαι τοὺς ἐκβοῶντας, si
tulerit acrostichis alphabetica.

tibi creatori obviam euntes; tu regnas et
vivis in sæcula.

6. Prophetæ vocem implendi salvator cu-
pidus, in pullo sedit. — Lætamini et exul-
tate, filii Sion, in ipsa civitate, — psallentes
ac dicentes : « Hosanna filio David, — mor-
« talis instar visus es hominibus, rex om-
« nium et vivens in sæcula. »

5. σου add. post ὁδοῦ. — Ἰπαντιῶντες V.

6. Rectius, sed durius pro rhythmo : Χαίρ. εὐ-
φραίνεσθέ τε, Σιών τέκνα. — ὄφθ. ἀνθρώποις πάντων
βασιλ. V.

XII.

IN FERIA II MAGNA DE JOSEPHO.

α'. Ὁ Ἰακώβ ὠδύρετο
τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέρησιν·
καὶ ὁ γενναῖος ἐκάθετο ἄρματι

XII. Exigua hæc sunt, sed a Romano nihil par-
vum : sic sane sua ordiri solet, ac fere ut supra
plangentem Adamum, sic Jacobum mærentem in-
troducitur. Nil mirum, si post amplissimum poema,
non nihil profanum, ac fortasse extra ecclesiam
legendum, quod supra dedimus, p. 68, idem ar-

1. Jacobus plangebat
se Josepho esse orbatum :
nobilis vero juvenis in curru

gumentum melodus mystico more tractaverit in
hoc cantico, cui similis potuit esse acrostichis :
εἰς τὸν σάφρονα Ἰωσήφ.

1. πρὸς τό· Ὡς ἀπαρχάς. Extat in triod. ven. bol.
— ὠδύρεται T. — νῦν ἔδοξάζετο T. — καὶ πέμψαντος
T. — καὶ πέμποντος cod. rom.

ὡς βασιλεὺς τιμώμενος·
 τῆς αἰγυπτίας γὰρ τότε
 ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας,
 ἀντεδοξάζετο παρὰ τοῦ βλέποντος
 καὶ τῶν ἀνθρώπων καρδίας καὶ νέμον-
 στέφος ἄφθαρτον. [τος

vehabatur, ut rex adoratus.
 Tunc enim ægyptiacæ mulieris
 voluptatibus non submissus,
 præmio honestabatur ab illo qui videt
 hominum corda, et distribuit
 coronam immortalem.

β'. Ἐπὶ τῷ ὄδυρμῳ νῦν προσθήσωμεν *
 ὄδυρμόν, καὶ ἐκχέωμεν δάκρυα, * μετὰ τοῦ
 Ἰακώβ συγκοπτόμενοι, * Ἰωσήφ τὸν αἰοίδιμον
 σώφρονα, * τὸν δουλωθέντα μὲν τῷ σώ-
 ματι, * τὴν ψυχὴν δὲ ἀδούλωτον συντη-
 ροῦντα, * καὶ Αἰγύπτου πάσης κυριεύσαντα. *
 ὁ Θεὸς γὰρ παρέχει τοῖς δούλοις αὐτοῦ * στέ-
 φος ἄφθαρτον.

2. Et nunc super planctum gemitus im-
 ponamus, et lacrymas effundamus, cum
 Jacobo condolentes de Josepho, præclaro
 et casto, qui quum corpore servus esset,
 animam liberam servat, et omni Ægypto
 dominatus est; Deus enim confert servis suis
 coronam incorruptibilem.

γ'. Ἴδωμεν πόθεν οὗτος ἐξέφυν, * τίνες
 δὲ οἱ γεννήτορες πέλουσιν. * Ἰακώβ καὶ Ῥαχὴλ
 τοῦτον ἔτεκον, * καὶ ἡ μήτηρ τὸν βίον ἀπέ-
 λειπεν. * ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸς ὠραίζετο * ἐν
 τῷ νέῳ παιδίῳ, παγκάλῳ ὄντι, * καὶ αὐτὸν
 ἡγκαλίζετο πάντοτε. * ἀλλ' ἐχόμενος οὗτος
 λαβεῖν ἐκ Θεοῦ * στέφος ἄφθαρτον.

3. Videamus unde is natus sit, qualesve
 genitores sint. Jacob et Rachel eum ge-
 nuere, et mater vitam amisit. Pater autem
 ipse delectabatur puero juveni et formosis-
 simo, semperque eum amplexabatur. Is vero
 in se studebat recipere a Deo coronam pu-
 trescere nesciam.

2. πρὸς τό· Αὐτὸς μόνος. — Nota προσθήσωμεν,
 aor. subj. — ψυχὴν δὲ ἔλην ἀδ. φυλάξαντα T. — ἀγ.
 παντὸς βασιλεύσαντα sic T. — τοῖς φίλοις αὐτοῦ T.

3. In solo taurin. f. 169. — αὐτον ὠραίζετο T.
 — παγκάλῳ ἐπάρχοντι T. — ἐχόμε. τοῦτον T.

XIII.

IN FERIA IV MAGNA.

α'. Ἰπὲρ τὴν πόρνην, ἀγαθὴ; ἀνομήσας, *
 δακρύων ὄμβρους οὐδαμῶς σοι προσήξα. *
 ἀλλὰ σιγῇ δεόμενος, προσπίπτω σοι, * πόθῳ
 ἀσπαζόμενος * τοὺς ἀγράντους σου πόδας, *
 ὅπως μοι συγχώρησιν * ὡς δεσπότης παρὲ-

4. Plus quam meretrix, bone Deus, quum
 peccaverim, tibi nunquam fletuum imbres
 obtuli: sed luctu silens et orans, tibi pro-
 volvo, sacros tuos osculatus pedes, ut ve-
 niam meorum peccatorum, tanquam Domi-

XIII. Si quis majoris hujus feriæ prisca revol-
 vens officia, inciderit in avulsum hujus cantici
 caput, vix suspicabitur ibi haud inamœnam
 exordiri oden, quæ post eximium Romani de
 meretrice canticum, p. 88, ex eadem vena sic
 fluere videtur, ut facile dixerit eandem pergere
 acrostichidem, hinc ἢ ἐδὴ, illinc vero τοῦ ταπεινοῦ

Ῥωμανοῦ. Aut enim magister adest, aut argutus
 ejusdem æmulator, et ambo de inexhausta uber-
 tate melodorum admirationem augent. Pauciora
 editi servant, cætera solus taurin. f. 170.

1. ἡχ. δ', πρὸς τό· Ὁ ὑψωθείς. — τῶν ἀγράντων
 ποδῶν σου T. — παράσχη ven. cf. Roman. XII,
 p. 85-92. De παρέξης cf. Lob. 721.

ξῆς * τῶν ὀφλημάτων κράζοντι· Σωτῆρ, * ἐκ τοῦ βορβόρου * τῶν ἔργων μου ῥῦσαί με.

β'. Ἡ πρῶν ἄσωτος γυνή * ἐξαίφνης σώφρων ὤφθη * μισήσασα τὰ ἔργα * τῆς αἰσχρᾶς ἀμαρτίας * καὶ ἡδονὰς τοῦ σώματος, * διενθυμουμένη * τὴν αἰσχύνην τὴν πολλὴν * καὶ κρίσιν τῆς κολάσεως, * ἣν ὑποστῶσιν πόρνοι καὶ ἄσωτοι· * ὦνπερ πρῶτος πέλω, * κἄν πτοοῦμαι, ἀλλ' ἐμμένω * τῇ φαύλῃ μου συνηθείᾳ ἄφρων· * ἡ πόρνη δὲ γυνή * ποτηθεῖσα εὐθύς * καὶ σπουδάσασα ταχύ, * ἤλθε βοῶσα * πρὸς τὸν λυτρωτὴν· * Φιλάνθρωπε καὶ οἰκτίρμον, * ἐκ τοῦ βορβόρου * τῶν ἔργων μου ῥῦσαί με.

γ'. Ἰὺς εἶδε τὸν ἐκ τῆς ἀγνῆς * ἀμὸν ἐλληλυθότα, * καὶ πανταχοῦ ζητοῦντα * τοὺς ἀποπλανηθέντας, * ἡ συνετὴ καὶ πάνσεμνος * λογισμὸς ἐκείνη * καὶ τὸ χρέος τῶν κακῶν * αὐτῆς ζυγῷ ἐστάθμιζεν, * οὕτως, ὡς οἶμαι, λέγουσα ἡ συγχῆ· * Δι' ἐμὲ ἐπέστη * ὁ νυμφίος· καὶ οὐ θέλω, * οὐ βούλομαι * κακῶν ἀποστῆναι· * δι' ἐμὲ πανταχοῦ * νῦν περιπολεῖ, * δι' ἐμὲ καὶ συνδειπνεῖ * τῷ φαρισαίῳ· * δράμω οὖν ἐκεῖ, * βοῶσα μετὰ δακρῶν· * Ἐκ τοῦ βορβόρου...

δ'. Δίκην ὀσμῆς μύρου ψιχῶν * ἐκ τῆς Χριστοῦ τραπέζης * ἡ πόρνη ὀσφρανθεῖσα, * τὰ μύρα τὰ ἀρχαῖα * καὶ τῶν τριχῶν τὰ πλέγματα * ἐγκαταλιποῦσα, * τῷ Χριστῷ λυσίκομος * προσέρχεται, κραυγάζουσα * παρὰ τὴν Χαναναίαν μειζότερον· * ψίχας

2. In editis omnibus hic provocatur ad hirmum : Ὁ κατὰ τρίτον οὐρανόν ; sed primum omnino similes esse versus notissimo hirmo : Τῇ Γαλιλαίᾳ, rhythmici integra serie comprobatur. Deinde emendandum est bolon. triodium in quo mendose legitur : ὁ κατὰ τρ. οὐρανόν, ut cuique patebit hunc hirmum legenti infra in cant. XXI de cruce. — αἰσχύνην καὶ πολλὴν ἀνάγκην τῆς κολάσεως ἣν οἱ ποθήσαντες T. — Eadem plane apud Roman. trop. 3, ex quo emendavi κἄν pro καὶ πτοοῦμαι, quod in idem recidit ac istud : ἐγὼ δὲ καὶ πτοοῦμενος, ἐπιμένω, p. 86. — ἐμμένω τῇ κακῇ μου συνηθείᾳ T. — ὁ ἄφρων edd. — καὶ ποτηθ. καὶ edd. εὐθύς add.

3. Ζητοῦντα. Cf. Roman. tr. 4. — θούλ. τῶν κακ.

nus, condones; o salvator, a luto operum meorum eripe me.

2. Desperata primum mulier, subito casta apparuit, detestans fœdi peccati opera et carnis delicias, secum recogitans multam turpitudinem, et quale damnationis iudicium sustineant scorta et dissoluti, quorum primus ego sum, neque formido, sed persisto demens in reprobâ meâ consuetudine. Meretrix vero femina tremefacta repente, et cito festinans, ibat clamabunda ad redemptorem : « O miserator et amator hominum, « ex luto operum meorum eripe me. »

3. Agnum quando vidit ex immaculata natum, undecumque palabundos quæritantem, intellexit jam venerabunda, suosque cogitatus suorumque flagitiorum debitum æqua lance ponderavit, hæc secum, opinor, tacita dicens : « Propter me accessit sponsus; nec volo, nec consentio a malis recedere. Propter me quocumque vadit; « propter me etiam cum Pharisæo cœnat. « Curram ergo illuc, clamans cum lacrymis : « Ex luto operum meorum eripe me. »

4. Fragrantis instar unguenti, micas ubi ex mensa Christi odorata est meretrix, missa faciens vetera unguenta et capillorum cincinnos, Christum aggreditur, passis crinibus, clamans vehementius quam Chananæa : « Micas et ipsa quærens, panem ju-

T. — νῦν add. In superiori cantico : δι' ἐμὲ γὰρ πάντα τόπον ἔξερευνᾷ, δι' ἐμὲ καὶ φαρισαίῳ συναριστᾷ, et sequuntur similia de debito et sœnore.

4. Nisi et superiora et sequentia facem attulissent, horreret in T aliquid monstri ab initio : Δίκης ὀσμῆς μυροψιχῆς. Sed præter similia in Romani trop. 5, mox ψίχας habes, quod non vidit cæcutiens librarius. Tum arcana considera ἄρτου δικαιοσύνης πεινήσασα, omnino ut quidam volunt in titulo augustodunensi, ἔσθιε πεινάων. — πολὺ καὶ χορτασθεῖσα T. — Emendavi cod. μειζότερας, tum μετέλαβε et χορτασθεῖσα, ob metrum et seriem. — σιγῆ. Romano placet silentium loquax, ut trop. I et similis cant. XII, tr. 10 : σιγῆ βοῶσα.

ἐκζητοῦσα, * αὐτὴ ἄρτου μεταλάβω * πει-
νήσασα * τῆς δικαιοσύνης, * πολὺ καὶ χορ-
τασθῶ. * [ἔλεγε γὰρ οὕτως], * οὐ κραυγῇ,
ἀλλὰ σιγῇ, * δικαιωθείσα, * ὅτι ἐν κλαυ-
θμῷ * ἰκετεύει τὸν δεσπότην. * Ἐκ τοῦ βορ-
βόρου * τῶν ἔργων μου ρῦσαί με.

« stitiæ famelica participem, ac multum sa-
« tiata fiam. » Sic enim aiebat, non voci-
ferata, sed tacens, jam justitiæ restituta,
quia in luctu exorat Dominum : « Ex luto
« operum meorum eripe me. »

XIV.

IN FERIA V MAGNA.

I.

α'. Τὸν ἄρτον λαβὼν * εἰς χεῖρας ὁ προ-
δότης, * κρυφίως αὐτὰς * ἐκτείνει καὶ λαμ-
βάνει * τὴν τιμὴν τοῦ πλάσαντος * ταῖς
οἰκειαῖς χερσὶ τὸν ἄνθρωπον * καὶ ἀδιόρθωτος
ἔμεινεν * Ἰούδας ὁ δούλος καὶ δόλιος.

β'. Ἐν μυστικῇ ἐν φόβῳ τραπέζῃ * προσ-
εγγίσαντες πάντες, * καθαραῖς ταῖς ψυχαῖς *
τὸν ἄρτον ὑποδεξώμεθα, * συμπαραμένοντες
τῷ δεσπότη, * ἵνα ἴδωμεν τοὺς πόδας πῶς
ἀπονίπτει * τῶν μαθητῶν, * καὶ ποιήσωμεν
ὡσπερ κατείδομεν, * ἀλλήλοις ὑποταγέντες, *
καὶ ἀλλήλων τοὺς πόδας ἐκπλύνοντες. *
Χριστὸς γὰρ οὕτως ἐκέλευσε * τοῖς αὐτοῦ
μαθηταῖς, ἀλλ' οὐκ ἤκουσεν * Ἰούδας ὁ δούλος
καὶ δόλιος.

γ'. Ὁ ἀγαθὸς καὶ μόνος οἰκτίρμων *
προγινώσκων τὰ πάντα, * ἑαυτὸν ὡς ἀμνὸν *
τοῖς ἀποστόλοις προέθηκεν. Λάβετε, φάγετε
τό μου σῶμα, * καὶ τοῦ αἵματος πίετε, καὶ
γὰρ ἐστὶν * κόσμου παντός * καθαρτήριον
καὶ ἰλαστήριον. * ὁ τοῦτο καθαρᾶ γνώμη *
ἀπολαβὼν οὐκ ὄψεται θάνατον, * ἀλλ' εἰς
αἰῶνας ζήσεται. * Ὁ προδοὺς με δὲ κλαύσει
καὶ κόψεται * Ἰούδας ὁ δούλος καὶ δόλιος.

XIV. Extat partim in triodio p. 365, partim in
taurin. f. 171.

1. πρὸς τό· Τὰ ἄνω, ubi v. 2, 4 sunt octosyll.
ultimus vero dodecasyll. quem perficies si legeris
ἄμα καὶ δόλιος. — τιμὴν f. *pretium* venditi creatoris.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. — ἄμα καθαραῖς T. — συμ-
παρ. τῷ διδασκάλῳ T. — μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσει τῷ
λεντῷ triod. ven. rupto metro, recte expunxit

1. Postquam, ut panem sumeret, prodi-
tor clam extendit manus suas et coepit sa-
cramentum ejus qui propriis manibus finxit
hominem, perversus remansit Judas, perfidus servus.

2. Mysticam ad mensam omnes acceden-
tes, cum anima pura panem suscipiamus,
neque separemur a Domino, ut videamus
quomodo pedes lavet discipulorum, et fa-
ciamus quemadmodum viderimus, invicem
subjecti, pedesque singuli singulorum ab-
stergentes. Christus enim sic præcepit disci-
pulis suis, sed non audivit Judas, perfidus
servus.

3. Bonus et solus misericors, omnia prop-
spiciens, se ut agnum apostolis proposuit :
Accipite, manducate corpus meum, et bibite
ex meo sanguine. Etenim est totius mundi
hostia mundans et propitia. Qui puro
corde recipit, non videbit mortem, sed in
sæcula salvabitur : qui autem tradidit me,
flebit et pectus percutiet Judas, perfidus
famulus.

triody. bolon. cum T. — ὡσπερ κατείδωμεν T. — ὡσπερ
κατείδωμεν edd. — X. αὐτὸς ἐκέλ. T. — μαθηταῖς προέ-
φησε bolon. ὡς προέφησε ven. abundantius et
otiose.

3. Solus taurin. retinuit, nec sine emolumento.
— τὸ ἐμὸν σῶμα T, contra metrum, quod mox pos-
tulatur αἰῶνας βιώσεται; tum attica lingua non
admittit κλαύσει. f. κλαύσεται, κόψεται.

II.

α'. Πρὸ τοῦ πάθους, δέσποτα, * τοῖς μαθηταῖς σου * συνδειπνήσας, ἐνίψας * μετριοζώνως, ἀγαθὲ, * ὑποδεικνύων τοῖς φίλοις σου, * ὁ κατὰ φύσιν * ὑπάρχων ἀθάνατος.

β'. Ὁ τῶν ἀπάντων ποιητῆς * μετὰ τῶν ποιημάτων, * ἡ ἄφραστος σοφία * μετὰ τῶν ἀγραμμάτων * συνήσθιε, τρέφων αἰεὶ * πᾶσαν οἰκουμένην, * καὶ οὐ μόνον εἰς αὐτὸ * ἠρκέσθη ὁ φιλόανθρωπος * ἀλλὰ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐξαναστάς, * καὶ τὴν διπλοῖδα * τεθεικῶς, καὶ τῷ λεντίῳ * ζωσάμενος, * ὁ φῶς ὡς χιτῶνα * περιβαλλόμενος, * ὁ καὶ περιβάλλων * ταῖς νεφέλαις οὐρανὸν * ὡς ἱματίῳ, * κλίνει κεφαλὴν * καὶ νίπτει πόδας πηλίνους, * ὁ κατὰ φύσιν * ὑπάρχων ἀθάνατος.

XV. Extat tantum in taurin. cod. fol. 171, videtur fuisse acrostichis ποιημάτων.

1. Antequam passus es, Domine, cum discipulis cœna facta, lavisti pedes humilime, o bone, ostendens tuis amicis exemplum, tu qui ex natura immortalis es.

2. Omnium Creator cum creaturis, innarranda Sapiencia cum indoctis Galilæis cibum sumebat, dum semper nutrit mundum universum, neque id satis fuit amatorum hominum; sed post cœnam, surgens, tunnicamque deponens, linteoque accinctus, qui lucem ut chlamidem vestit, qui tegit cœlum nubibus ut pallio, idem caput inclinatum, pedesque lavat lutosos, qui natura immortalis est.

1. πρὸς τὸ Ἐπεφάνης, dein τῇ Γαλιλαίᾳ. Vid. p. 16.

2. λεντίῳ ἔζωσας ὁ φῶς corrupt. apogr. aut cod. T.

Monitum de sequentibus canticis.

XV. 1. Novum sane, ideoque vetus, immo cæteris omnibus multo antiquius hoc carmen videtur, cruci adorandæ fortasse ab omni ævo christiano consecratum. Tituli instar, præfigitur in cod. vatic. 771, f. 183: καὶ προτίθεται ὁ τίμιος σταυρὸς καὶ προσκυνοῦντες ψάλλομεν τὸν ἀλφάβητον τοῦτον, ἕλχ. γ'. Ponitur in feria VI, inter ultimas horæ IX preces, ubi in aliis dièbus locus fit sacræ liturgiæ et canitur κοντάκιον. Simul autem canebatur psalmus CXVIII, eo scilicet ritu quod post singulos canticis nostri τετραστίχους, interponebatur unus στίχος amplissimi psalmi, prout significant priora versiculi verba, quæ in codice nostro leguntur, initiumque habent a littera A in hunc modum: Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν δόξῳ, et sic porro usque ad litteram Θ, cui annectitur v. 9: Ἐν τινὶ κατορθώσει. A littera autem I incipit secunda quam Græci dicunt ejusdem psalmi στάσις, et a littera I ad O occurrunt v. 73 ad 80. Postremo a littera Π ad Ω pergit tertia statio ex v. 132 ad 158. Utrum vero hi tantum στίχοι, an singulæ etiam et integre fierent stationes, an demum pluries hoc alphabetum redintegraretur, non liquet; silet codex, silent omnia edita typica, a quibus fortasse ideo ritus venerandus expunctus est, quod, quum simillima Ecclesiæ latinæ impropria referret,

Græcæ fastidio fuit. Inde in triodio edito, ubi nostra expectaveris, atro calculo notatur: δεῖ οὐκ ἔστι τὸ κοντάκιον.

Cum autem psalmus CXVIII alphabeticus sit, pronum erat vel priscis christianis interpositos hymnos similibus notare exordiis. Haud procul enim, ut dixi, ab incunabulis fidei, hæc patres nostri primum cecinerunt. Vetustatis primævæ argumentum est libera quædam et ingenua audacia, quæ vix rhythmum fert continuum, melodiæque affectat inconstantiam. Qua quidem insolentia deterritus, primum pene autumavi, aut soluta sibi succedere troparia, aut duplicem hirmum, præter omnem melodorum consuetudinem, alterna sibi vindicare tetrasticha. Satius demum est, quidquid sibi indulserit aut priscus melodus, aut vesanus γραφεὺς, unum statuere hirmum præ omnibus XXIV t. trastichis, qui ex duobus hexasyllabis, binisque octosyllabis alternis a primo ad ultimum conflantur. Cæterum ea est rhythmus sive in metro sive in tono varietas, ut omnino scripturam codicis qualis est, in textum recipere statuerim, his tantum emendatis quæ diligenti lectori, nisi extergentur, stomachum moverent. Scholiola porro ex ordine litterarum texere placuit.

XV.

IN FERIA VI MAGNA.

I:

ADORATIO CRUCIS.

α'. Ἄρχοντες Ἑβραίων,
Φαρισαῖοι παράνομοι
κατὰ τοῦ σωτῆρος
πονηρὰ ἐβουλεύσαντο.

Βαραββᾶν ἠτήσαντο,
οἱ φονεῖς τὸν ὁμόφρονα·
πρὸς δὲ εὐεργέτην,
Σταυρωθήτω, ἐκραύγαζον.

Γέγονας κατάρα
ἐκουσίως, μακρόθυμε·
ἴν' ἐξαγοράσης
τῆς κατάρας τὸν ἄνθρωπον.

Δῆμος τῶν Ἑβραίων,
Σταυρωθήτω, ἐκραύγαζον·
σου δὲ ὑψωθέντος,
οἱ πεσόντες ἀνέστησαν.

β'. Ἐν μέσῳ ἀνόμων
τὸν νόμον φυλάξαντα
ξύλω προσήλωσαν
Ἰουδαῖοι παράνομοι.

Ζῆλον ἀνεδήσατο
Καϊάφας ὁ ἄνομος,
βουλῇ συμβουλευσάμενος
ἀνελεῖν σε, ἀθάνατε.

Ἢλοις προσηλώθης,
ἀνεξίκακε Κύριε,
ὁ ταῖς σαῖς παλάμαις
πλαστουργήσας τὸν ἄνθρωπον.

Θανάτου ἐγεύσω,
θανατώσας τὸν θάνατον,
καὶ τοὺς τεθνεῶτας
ὡς ἐξ ὕπνου ἀνέστησας.

1. Principes Hebræorum, iniqui Pharisæi adversus salvatorem improba deliberarunt. — Barrabam exposcebant, homicidæ consimilem; ad benefactorem vero clamabant: Crucifigatur! — Maledictio factus es libenter, magnanime, ut hominem a maledicto redimeres. — Gens Hebræorum clamabat: Crucifigatur! Te vero sublato, lapsi surrexerunt.

2. Inter injustos iuris custodem iniqui Judæi clavis ligno affixerunt. — Invidiam succendit scelestus Caïphas, consilio suadens tollere te, immortalis. — Clavis perforatus es, tu in malis fortissimus, o Domine, qui manibus tuis finxisti hominem. — Mortem gustasti, qui interemisti mortem, et mortuos velut e somno suscitasti.

A. Hoc primum tetrastichon norma esto cæterorum.

B. Si pro ἠτήσαντο legis ἐξήτουν, quo et in hoc sensu vet. utuntur, metro prospexeris — πρὸς omisso, τὸν δὲ εὐεργ. V.

Γ. ἴνα V. f. ὡς mel. — ἐκ τῆς κατ. vat.

E. f. προσήλωσαν ξύλω respectu ad tr. A.

Z. ἀνεδήσατο, præter sensum minus idoneum,

barbare deducitur a v. δαίομαι, cujus extat tantum futur. δαήσομαι et aor. 2, ἐδάην, pro quo librarius potius quam melodius invenit ἀνεδήσατο, ubi debuisset minus sibi notum ἀνεδάη scribere et metro consulere. — Mox ab ejusdem injuria iterum postulant sensus et rhythmus, dum requirunt βουλῇ συμβουλεύσας. — καὶ ταῖς vat. sed cf. tr. 4 in E.

γ'. Ἰούδας ἠρνήσατο,
ὁ ληστής ὠμολόγησε,
γυμνὸν θεασάμενος
τὸν τὴν κτίσιν κοσμήσαντα.

Κτίσις ἐδονεῖτο,
καὶ τὰς πέτρας διέβρηξε,
μὴ φέρουσα βλέπειν
τὸν δεσπότην σταυρούμενον.

Λόγῃ τὴν πλευρὰν σου
οἱ παράνομοι ἔνυξαν·
αὐτὸς δὲ τὰς πύλας
παραδείσου ἀνέφξας.

Μεσοῦσης ἡμέρας,
συνεσκότασεν ἥλιος,
μὴ φέρων ὄραν σε
μετ' ἀνόμων σταυρούμενον.

δ'. Ναοῦ διεβράγη
τὸ φαιδρὸν καταπέτασμα,
τὴν τόλμαν ἐλέγχον
τῶν σταυρούντων σε, Κύριε.

Ἐύλῳ προσηλώθης,
ἀνεξίκακε Κύριε,

ὁ ταῖς σαῖς παλάμαις
πλαστοουργήσας τὸν ἄνθρωπον.

Ὄξος ἐν τῷ σπόγγῳ
καὶ χολὴν σε ἐπότισαν,
τὸν ἐν γῆ ἀνύδρω
ποταμοῦς ἀναβλύσαντα.

Πιλάτῳ ἔδωκαν
τὸν σωτῆρα οἱ ἄνομοι,
τὸν διδόντα νόμον
μὴ φονεύειν τὸν δίκαιον.

ε'. Ράπισμα ἐδέξω
ἐκουσίως, μακρόθυμε,
ἴν' ἐξαγοράσης
τῆς δουλείας τὸν ἄνθρωπον.

Σταυρῷ σε προσήλωσεν
ὁ λαὸς ὁ παράνομος·
αὐτὸς δὲ τὰ κλεῖθρα
τοῦ θανάτου συνέτριψας.

Ταφὴν κατεδέξω
ἐκουσίως, μακρόθυμε,
ἵνα ἐκ τοῦ τάφου
ἀφαρπάσης τὸν ἄνθρωπον.

3. Judas negavit, latro confessus est, te nudum videns qui creationem decore induisti. — Concussa creatura est, et saxa dirupit, non passa videre Dominum crucifixum. — Lancea latus tuum nefarii pupugerunt; tu vero portas aperuisti paradisi. — Hora meridiana, sol obscuratus est, te videre non ferens inter iniquos crucifixum.

4. Templi scissum est splendidum velum, impudentiam ut argueret te crucifigentium, Domine. — Ligno affixus es, malorum patientissime Domine, qui palmis tuis ho-

minem formasti. — Aceto in arundine et felle te potaverunt, qui in arido deserto flumina scaturire fecisti. — Pilato tradiderunt legis contemptores eum qui legem tulit, ne justus interficiatur.

5. Alapam recepisti sponte, magnanime, ut a servitute redimeres hominem. — Te cruci affixit injusta plebs; tu claustra mortis contrivisti. — Sepulcrum liber accepisti, magnanime, ut a tumulo eriperes hominem. — Elevatus in crucem Calvarii, devastasti mortem morte tua, immortalis Domine.

I. f. Ἰούδας ἠρνήθη, dein γυμνὸν θεωρήσας, ὁ justum rhythmum.

K. ἔδομείτω sic V.

N. τὸ ante φαιδρὸν om. V.

Ἐύλῳ pro ἔλοιςposito, idem est ac H.

Πιλ. παρέδωκαν V. f. mel. ἐδίδουν.

P. f. iterum ὡς ἔξαγ. — ἐκ τῆς δουλ. V. Recole alapam servis in libertatem vindicandis impingi solitam.

Σ. lege προσήλου imperf. pro aor.

Υψωθείς ἐπὶ ξύλου
ἐν κρανίῳ, ἀθάνατε,
ἐπόρθησας τὸν θάνατον
τῷ θανάτῳ σου, Κύριε.

ς'. Φῶς καὶ ἀφθαρσίαν
ὁ σταυρός σου ἐδλάστησε,
φωτιζὼν τὰ ἔθνη
ἀνυμνεῖν σε, ἀθάνατε.

Χολὴν ἐπότισεν
ὁ λαὸς ὁ παράνομος,

τὸν αὐτοῖς τὸ μάννα
ἐν ἐρήμῳ ὀμβρίσαντα.

Ψεύδονται Ἑβραῖοι
τὴν ἐκ τάφου σου ἐγερσιν,
ἦν πάντα τὰ ἔθνη
ἀσιγήτως δοξάζομεν.

Ὡς Θεὸς οἰκτιρῶν
καὶ φιλόνητος, Κύριε,
σῶσον τοὺς ἐν πίστει
ἀνυμνοῦντας τὰ πάθη σου.

6. Lucem et integritatem crux tua germinavit, gentes illuminans ad celebrandum te, o immortalis. — Fel tibi propinavit flagitiosa plebs, quibus manna in deserto pluere fecisti. — Mendacem aiunt Hebræi

tuum e sepulcro reditum, quem nos omnes gentes infatigabili voce glorificamus. — Ut Deus misericors et clemens, salvos fac nos, tua vulnera cum fide celebrantes.

Υψοθ. ἐν ξύλῳ juxta hirmum, dein θάνατον ἐπόρθηεις.

Φ. τοῦ ἀνυμνεῖν V.

X. σὲ ἐπότισεν V.

Ψ. δοξαζόμεθα V, contra perpetuum usum.

II.

IMPROPERIA.

α'. Ἐθήρευσάν με ἄνομοι,
ὡς λέων ὠρυόμενοι,

κατ' ἐμοῦ προσπίπτοντες ·
Τῷ Πιλάτῳ ἔλεγον ·

1. Ut feram sectati sunt me iniqui, sicut leo rugientes, in me collabentes, Pilato aie-

bant : Tolle, tolle, crucifige... nihil mali facientem.

II. Hic sane et statim ab initio spirat vetustissimi carminis τὸ δριμύ, et ea quam præ se fert melodia vere sacra, σεμνότης; est enim veluti pagina sancta, divinis ubique verbis afflata, tanquam ab ore Christi, jam in præmio assurgentis. Qui tragico ritu a choro salutatur et excitatur; et vix solus adesse et alloqui cæpit, quum alii post alios divino quasi furore acti, in scenam irruunt, miscentur, vociferantur. In hoc personarum tumultu, arduum esset rhythum discernere, aut numerare sive στίχους, sive strophas, nisi litterarum indago subesset, ac identidem insonaret ferocis populi τὸ ἀπηχοῦμενον, sive rictus potius quam plausus : Ἄρον, ἄρον! Fac vero secernantur στίχοι, troparia, strophæ et antistrophæ; in versiculis dividendis hærebis, uti et ego adhucdum

hæreo. Medium quasi opus assignare ausim inter metrica poemata et solutas liberasque melodias, quas plerumque idiomela affectant. Agedum, pressius singula scrutari operæ pretium est. Opus extat in cod. vatic. 771, f. 182, præmisso hoc typico: Καὶ ἀνεῖ τοῦ καθίσματος κονδάκιον, ἤχ. πλδ', ὑπὸ τοῦ ἀλφαβήτου.

1. Hoc præmium rubro colore insignitur. — ὡς λέων. Ps. XXI, 14. — Ἄρον. Joan. XIX, 15. Ipsum hoc ἀνακλώμενον, ut habet Suidas de ephymnio, sub oculis ponit duplicem chorum; prior vociferatur Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον, posterior subdit, ὑπακοῆς instar, τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα. Utinam libellus adsit cum singulis rerum notis, aut loquax musica e mutis membranis, interpretis vice, erumpat.

Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα.

β'. Ἀνάστηθι, Κύριε,
πρόφθασον αὐτούς,
καὶ ὑποσκελίσον αὐτούς·

Βαδίζουσι γὰρ ὁδοὺς οὐκ ἀγαθὰς.

Γέμει τὸ στόμα αὐτῶν
ἀρᾶς καὶ πικρίας καὶ δόλου.

Δόντες με κριτηρίῳ
καὶ ἐβόησαν, λέγοντες·
Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα.

γ'. Ἐρωτῶσί με πειράζοντες·
Σὺ εἶ ὁ Χριστός;

Ζωὴν ἄλλοις παρέσχες, σῶσον σαυτόν.

Ἢ εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ,
φανέρωσον ἡμῖν.

Θανατῶσαί με φλεγόμενοι,
καὶ ἐβόησαν λέγοντες·

2. Exurge, Domine! praverle eos, et cruce
subjecto, labefacta illos. — Ambulant enim
vias non bonas. — Os eorum plenum est ma-
ledicto, amaritudine et dolo. — Me tribunali
tradentes, etiam vociferati sunt, aientes :
« Tolle, tolle, crucifige... nihil mali facien-
tem. »

3. Interrogabant me tentantes : « Tunc
« Christus es? — Vitam aliis dedisti, salva
« te ipsum. — Aut si tu es Filius Dei, mani-
« festum fac nobis. » — Occidere me exar-
descentes, etiam clamitavere inquentes :
« Tolle, tolle, crucifige... nihil mali facien-

2. Totus hic chorus intonat et quam egregie!
Ipsa verba sunt psalmi XVI, 13, a quorum rhythmo
vix recedunt priores versus trop. 6, 7. — βαδί-
ζουσι. Cf. ad litt. Z, K. — γέμον. V. Ps. XIII, 3.

3. σό. Matth. XXVII, 40.

Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα.

δ'. Ἰούδας με παρέδωκε
φιλήματι δολιότητος.
Κρυπτόμενοι μετὰ ξύλων ὡς ἐπὶ ληστήν,

Λαλοῦντες πονηρὰ
κατὰ τῆς ψυχῆς μου,

Μάτην λογιζόμενοι,
καὶ ἐβόησαν λέγοντες·
Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα.

ε'. Νυκτί με παρέθεντο
εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Καϊάφα·

Ἐένον με ποιοῦντες τῶν ἐντολῶν
τοῦ Θεοῦ, ἔλεγον·

Ὁ τὸ σάββατον βεβηλῶν,
καὶ τὸν νόμον καταλύων.

Πιλάτῳ με παρέδωκαν
καὶ ἐβόησαν, λέγοντες·
Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα.

tem. »

4. Judas me prodidit osculo perfidiæ. —
Se abscondentes cum fustibus, tanquam in
latronem, — loquentes perversa contra ani-
mam meam, — frustra meditantes, etiam
conclamabant in hæc : « Tolle, tolle, cruci-
« fige... nihil mali facientem. »

5. Noctu me sistebant in aulam Caiphæ.
— Alienum me facientes a mandatis Dei,
dixerunt : « — Tu sabbatum destruens, le-
« gemque transgressus. » — Pilato me tra-
diderunt, et succlamabant dicentes : « Tolle,
« tolle, crucifige... nihil mali facientem. »

4. Matth. XXVI, 44; Luc. XXII, 48. — ξύλων καὶ
μαχαίρων cod. ex Matth. XXVI, 55.

5. βεβηλῶν absolute, velut in abrupta periodo.
Joann. XIX, 7.

ς'. Ρυόμενος ὁ Πιλάτος
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ,
ἐνίπτετο τὰς χεῖρας·

Σύροντες δέ με ἐπὶ ἀνόμου
βήματος, ἔλεγον·

Τί ποιήσομεν Ἰησοῦ
τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰουδαίων;

Ἰποβάλλοντές με κριτηρίῳ,
καὶ ἐβόησαν, λέγοντες·
Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα.

ζ'. Φονεῦσαί με φλεγόμενοι
οἱ πρὶν φονευταί,
ὡς εἶπεν Ἡσαΐας,

Χεῖρας θέντες ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου, ἔλεγον·

Ψυχὴν μίαν ἀπολέσωμεν,
ἵνα ὄλον τὸν κόσμον κερδήσωμεν.

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθην,
καὶ ἐβόησαν, λέγοντες·
Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
τὸν ἁμαρτίαν μὴ ποιήσαντα.

Ἐθήρευσάν με ἄνομοι ὡς λέων...

6. Liberaturus animam suam Pilatus, lavabat manus suas. — Me autem vi trahentes coram impio tribunale, effati sunt: — « Quid « faciemus huic Jesu regi Judæorum? » — Substernentes me judicandum, etiam in hæc erupere: « Tolle, tolle, crucifige... « nihil mali facientem. »

7. Occidere me sitibundi jam antea ho-

mucidæ, ut dixit Isaias, — manus in caput meum ponentes, aiebant: — « Animam « unam perdamus, ut totum mundum lucre- « mur. » — Sicut ovis ad occisionem trahe- bar, et clamabant his vocibus: « Tolle, « tolle, crucifige... nihil mali facientem. » Ut leo, impii sectati sunt me...

6. χεῖρας. Matth. XXVII, 24. Simillimi sunt tres priores versiculi sequentis trop. dummodo in altero legatur: φλεγόμενοι με. — ποιήσωμεν V.

7. Plurima sunt Isaiæ loca respicienda. — Ψυχὴν. Cf. Joan. XI, 50. — πρόβατον. Is. LVI, 7.

Haud temere vetustis accensui condakiis hæc duo carmina; non solum enim id suadet locus in officio, rhythmici indoles et solemnia ephymnia: sed hunc titulum κονδάκιον posterius carmen aperte in cod. servavit. Sub eodem titulo adhuc in usu erant usque ad sæculum XV. Nam in tridiodivaticano fere XVI sæculi, sub num. 769, f. 219 in feria VI, ubi hora IX describitur, typica similia his quæ in vetusto 771 leguntur, scilicet post evangelium Joannis ἄγουσι x. τ. ε. duo condakia recensentur: εἶτα μὴ παραδώχης ἡμᾶς — τρισάγιον. — τὸ κονδάκιον. — τὸ κύριε ἐλέησον. — οἱ μακαρισμοί. — τὸ πιστεύω. — τὸ ἄνες, ἄρες. — τὸ πάτερ ἡμῶν. — τὸ

κονδάκιον. — τὸ κύριε ἐλέησον με. — καὶ τὸ ὄνομα Κυρίου. Tunc vesperæ sequuntur. Quæ memorentur hic κονδάκια, eadem quam nostra censeo. Hac die enim alia nunquam inventa sunt. Tum eo vetustiora æstimanda sunt, in primis posterius, quod vix ac ne vix quidem rhythmum, metrum, tonumque patiuntur; sunt quasi prima nascentis hujusce melodiæ et puerascentis dubia lineamenta. Quum autem constans apud Græcos traditio sit, tum editis veteribus tridiodiis, tum variis codd. confirmata, inter quos vatic. cod. reg. 30, totum feriæ VI officium, maxime in hisce majoribus horis, fuisse a S. Cyrillo Alexandrino conditum et constitutum, per me licet veneranda illa idiomela celeberrimo patriarchæ accepta referas, nisi usque ad primos hymnorum parentes, Hierotheum, Areopagitam, aliosve viros apostolicos ascendere malueris.

XVI.

IN SABBATO MAGNO.

I.

α'. Ἐν σινδόνι καθαρᾷ
καὶ ἀρώμασι θείοις,
τὸ σῶμά σου τὸ ἅγιον,
ἐξαιτήσας Ἰωσήφ
τὸν Πιλάτον, σμυρνίζει
καὶ τάφῳ κατατίθεται
τῷ ἑαυτοῦ ὁ παναοίδιμος·
ὄθεν ὄρθρῳ
αἱ μυροφόροι γυναῖκες
ἀνεβόων σοι·
Δεῖξον ἡμῖν, ὡς προεῖπας,
Χριστέ, τὴν ἀνάστασιν.

β'. Ὁ οὐρανός, μὴ σκυθρώπαζε,
καὶ οἱ ἄγγελοι,
σὺν ἀνθρώποις καὶ κτίσμασι,
τὸν ποιητὴν καὶ Θεὸν ἡμῶν
τάφῳ κεκλεισμένον
καθορώντες, ὡς ἄνθρωπον·
δι' ἡμᾶς γὰρ ὑπέμεινε
τὰ ὄνειδη καὶ ἐμπαίγματα,
χθὲς καθηλούμενος
τῷ σταυρῷ, καὶ βραπίσματα·
ἐξ ἀκανθῶν δὲ
τὴν θεῖαν κέραν
αὐτοῦ ἐστεφανωμένος,
ὄξος πέπωκε διψήσας
σὺν χολῇ, καὶ ἐκεντήθη·
δεῦτε οὖν, θρηνοῦντες
σὺν ταῖς μυροφόροις,
αὐτῷ πιστῶς βοήσωμεν·
Ἡμῖν δεῖξον, δέσποτα,

1. Sindone munda involvit
et aromatibus sacris
sanctum corpus tuum
postquam petiit a Pilato,
Josephus ungit,
et in tumulo deponit suo
vir longe nominatus.
Tum surgentes mane
mulieres unguenta ferentes,
tibi sursum acclamabant :
« Ostende nobis, ut prædixisti,
« Christe, resurrectionem. »

2. Cælum, vultu noli horrere,
neque horrete, angeli,
cum hominibus, cumque creaturis,
quamvis creatorem et Deum nostrum,
tumulo inclusum,
sicut hominem videatis ;
propter nos enim sustinuit
vituperia et ludibria,
heri, dum cruci
affligeretur, immo et alapas ;
et spinis etiam
sacro ejus vertici
pro corona impositis,
acetum in siti ebibit
cum felle, et lancea punctus est.
Adeste ergo, lamenta dantes
cum unguentiferis,
ipsi cum fide clamemus :
« Nobis ostende, Domine,

XVI. Vix Romani non erit hic psalmus, quo ipse titulo utitur melodus in acrostichide plurima ; insertus præterea in corsinium est inter insigniora ejusdem poemata. Extat fol. 100 sub epigraphe : Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ, κονδάχ. ἤχ. α', πρὸς τό· Ὅταν ἔλθῃς ὁ Θεός.

1. Hirnus εἶναι ἔλθῃς supra legitur, Roman. VI, p. 35. — τῷ Πιλάτῳ C.

2. Ibid. πρὸς τό· Τὸ φοβερόν σου, vid. p. 36. — καὶ ἐμπαίγματα lege cum elisione, quam hymnodi scribere non solent. — F. βραπίσματα « opprobria. » — στεφανώμενος C. — πιστῶς add.

ὡς ἔφησ και ἄπασι,

• Χριστέ, τὴν ἀνάστασιν.

γ'. Ψάλλον Δαυιδ προῦπέφηνη * τὴν κα-
τάπαυσιν, * Ἰησοῦ μου, τοῦ πάθους σου *
Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες, * λέγων, και αἱ
πύλαι * αἰώνιοι, ἐπάρθητε * οἱ μογλοὶ,
καταθλάσθητε * ὁ τῆς δύξης γὰρ Κύριος *
ἐπεισελεύσεται * ἐν τῷ ἄδῃ, ὡς ἄνθρωπος, *
και ἀναστήσει * τοὺς ἀπ' αἰώνων * θανόντας
παραβάσει, * τὸν Ἀδάμ μετὰ τῆς Εὔας, *
και ἁγίον τὰς χορείας, * πάντας τοὺς πρὸ
Νῶε * και μετὰ τὸν Νῶε, * και ἕως νῦν
ἐκλάμψαντας * μεθ' ὧν ἐξαιτοῦμέν σε, * ἡμῖν
και ἀνάδειξον, * [ὡς ἔφησ, και ἄπασι] *
Χριστέ, τὴν ἀνάστασιν. *

δ'. Ἄλλον Θεὸν μὴ νομίσωμεν, * ἀνεβύησε *
τοῖς ἐν ἄδῃ ὁ Πρόδρομος, * ὑπὲρ ἡμῶν σταυ-
ρούμενον, * εἰ μὴ ὄν οἱ πλάνοι * Ἰουδαῖοι
ἐνόμισαν * ὡς νεκρὸν, και κατέκλεισαν, * και
τὸν λίθον σφραγίσαντες * ὑπανεχώρησαν *
καταστήσαντες φύλακας. * Ἀλλὰ θαρσεῖτε *
και μὴ φοβεῖσθε, * πρωτότοκος γὰρ πέλει *
ἐν νεκροῖς, ὡσπερ προέφη * ὁ αὐτὸς πρὸ τοῦ
θανάτου. * Ἄσωμεν δὲ ἄσμα, χαίροντες οἱ
πάντες, * αὐτῷ και ἀναράζωμεν. * Ταχύ
προκατάλαβε, * και δεῖξον τοῖς δούλοις σου, *
Χριστέ, τὴν ἀνάστασιν. *

ε'. Λόγε Θεοῦ ὁμοούσιος * και συνάναρχε *
τῷ Πατρὶ και τῷ Πνεύματι, * ὁ πρὸ αἰώνων
προώρισας * πάθος, ἐπ' ἐσχάτων * ἡμερῶν
ἐτελείωσας, * καταπαύσας ἀπ' ἔργων σου, *
ὡς Μωσῆς προηγόρευσε * πάλαι ὁ δίκαιος, *
εὐλογεῖν σε τὴν σήμερον. * τῶν γὰρ κτισμά-
των * τότε ἐπλήρους * ἐν ταύτῃ τῇ ἐβδόμῃ *
τὰς λαμπρὰς μεγαλοουργίας, * και νῦν πάλιν
ἀξιώσεις * τῆς ζωοποιου σου * ταύτης, ἧς
προέθου, * ἁγίας ἀναστάσεως, * ἣν πάντας

3. Δαυιδ. Ps. XXIII, 7, 9. — f. ἐκλείψαντας, nisi
audieris de cunctis hominibus ἐκλάμψαντας, quo
sensu ὁ φῶς est homo. — και ἡμῖν ἀνάδ. C, omisso
uno v. seq.

4. ὑπὲρ ἡμῶν σταυρούμενον deficiente syllaba. —
προκατάλαβε compositum ac geminum est cum

« ut dixisti, et omnibus,

« o Christe, resurrectionem. »

3. In psalmis prius David cecinit tuorum,
o mi Jesu, dolorum cessationem: « Tollite
« portas, o principes, inquit, et vos, portæ
« æternales, elevamini. Vectes, confringi-
« mini. » Gloriæ enim Dominus penetrabit
in infernum, ut homo, et mortuos ob la-
psum a sæculo excitabit, Adamum simul et
Evam et sanctorum turmas, omnesque ante
Noe et post Noe, et eos qui hactenus efflo-
ruerunt; quibuscum te deprecamur, et no-
bis et omnibus ostende, ut dixisti, Christe,
resurrectionem.

4. « De alio Deo ne cogitemus, contesta-
« tus est Præcursor jacentibus in orco, qui
« sic pro nobis sit crucifixus, præter eum
« quem mendaces Judæi reputarunt quasi
« mortuum, et recluserunt, et lapidi sigillo
« affixo, positis custodibus, abierunt. At
« confidite, et ne terreamini: primogenitus
« enim est ex mortuis, ut ipse ante mor-
« tem prædixit. Cantemus canticum, læli
« omnes, et ipsi clamemus: Cito descende,
« et servis ostende tuis, Christe, resurrec-
« tionem. »

5. O Verbum, Dei Patri ac Spiritui sancto
consubstantiale et coæternum, quam tu ante
sæcula præfinisti passionem, illam in ulti-
mis diebus persolvisti, quiescens a labori-
bus, ut olim justus Moyses præsignificavit,
te nempe benedicere hanc diem; nunc nam-
que in hac septima die, creationum imple-
visti splendida magnalia, et nunc ecce, ut
statuisti prius, eamdem honestatis vivifica
illa tua et sacra resurrectione; quam omni-

præcedentibus apud Romanum XIX, 4, καταλαβὼν
qui descendit, ubi vide not. et XX, 8 καταλαμβάνει.
— Cf. Jo. XVI, 33; Apoc. I, 5.

5. Pergit f. sermo Joannis. — καταπαύσας τῶν
ἔργ. C. em. ex Gen. II, 3, κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων
τῶν ἔργων. — προανέθου C.

ἀξίωσον * θεάσασθαι αὐριον, * Χριστέ πολυέλεε. *

ς'. Μεγαλοφώνως ἐκήρυττεν * Ὡσπέ ποτε * ὁ προφήτης τὴν ἔγερσιν * λέγων · [Ποῦ κέντρον σου, θάνατε; * ποῦ σου, ἄδη, νῆκος;] * Κατεπόθη ὁ θάνατος, * καὶ ὁ ἄδης νενέκρωται. * Καὶ ἡμεῖς νῦν βοήσωμεν * πάντες καὶ εἰπώμεν · Ποῦ λοιπόν σου, ὦ θάνατε, * τὸ νῆκος πέλει; * ποῦ ἡ παμφάγος * καὶ ἄπληστος γαστήρ σου; * ἰδοὺ αὐριον ἐμέσεις * οὐς κατέχεις ἀπ' αἰώνων. * Ποῦ δέ σου τὸ κέντρον, * ἄδη δεδεμένε; * ὁμοῦ, φησὶ, πεπάτησθε, * οὐκ ἔχοντες δύναμιν. * ἡμῖν γὰρ χαρίζεται * Χριστὸς τὴν ἀνάστασιν. *

ζ'. Ὦν ἐν τῷ τάφῳ κατέκλεισαν * οἱ παράνομοι * Ἰουδαῖοι, σφραγίσαντες * τὸν λίθον, ὡς μὴ πιστεύσαντες * πάλιν ἐγηγέρθαι, * καθὼς εἶπεν, τριήμερον, * καὶ ὀφθῆναι τοῖς ἔνδεκα * ἀποστόλοις καὶ ἄπασιν * τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, * τοῦτον ἤλθσαν σήμερον * αἱ μυροφόροι * ὄρθρια κόρρι * θεάσασθαι θρηνοῦσαι, * καὶ ἀλείψαι μετὰ μύρων * Ἰησοῦν τὸν βασιλέα. * εἶδον δὲ ἀγγέλου * θεάν ἐκβοῶσαν * αὐταῖς · Μὴ καταπλήττεσθε, * ὦ γυναῖα ἅγια, * ταχὺ γὰρ θεάσεσθε * Χριστοῦ τὴν ἀνάστασιν.

η'. Σύμβολα νίκης ἀράμεναι * τὴν ἀπόφασιν * τοῦ ἀγγέλου, ὑπέστρεψαν * αἱ μυροφόροι γηθόμεναι, * καὶ τοῖς ἀποστόλοις * ἄπερ εἶδον, ἔφησαν · ὅθεν πιστεῖ σιγήσαντες * οἱ ἀμφοτέροι ἠύξαντο * λέγοντες · Κύριε, * δεῖξον τάχος τὴν ἔγερσιν, * καὶ σκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροί σου * πάντες εἰς τὰ ὀπίσω · ὁ Ἀδὰμ δὲ καὶ ἡ Εὐὰ * σὺν ἡμῖν ἐπευφρανθῶσι, * τάγματα δικαίων * πάντων

6. λέγων. Inde duos versus librarius pervertit, citius in transitu ab folio ad aliud raptus in verba Pauli: I Cor. XV, 54: ἔγερσιν τῆς τοῦ Κυρίου σταυρώσεως, λέγων · κατεπόθη διὰ νίκης ὁ θάν. Plura frigide adjecta si omittantur, cætera aptissime supplentur ex Apostolo et Is. XXV, 8. Neque obstat emphatica repetitio proxima.

7. ἤλθσαν C. ἐκεῖ ἐκβοῶσαν C.

bus cras, dignator manifestam facere, o Christe misericordia immense.

6. Tonante olim voce Osee propheta te prædixit surrecturum, aiens: « Ubi aculeus « tuus, o mors! ubi victoria tua, inferne? « absorpta est mors, et infernus interemptus est. » — Nosque nunc clamemus omnes et dicamus: « Ubi demum, o mors, « victoria tua est? ubi tuus omnia voraturus « et inexplebilis venter? Ecce cras evomes « quoscumque a sæculo sorbuisti. Ubi « aculeus tuus, inferne vinculis constrictæ? « Simul, inquit, conculcati fuistis, vim nullam habentes. Nobis enim largitur Christus resurrectionem. »

7. Quem in tumultu incluserunt scelesti Judæi, sigillato lapide, ac si persuasi sint eum non esse, ut dixerat, surrecturum tertia die, ostensurumque se undecim apostolis, et omnibus discipulis suis, eum hodie ut cernerent gemebundæ venerunt matutinæ puellæ unguentiferæ, utque ungerent unguentis Jesum regem: at viderunt quemdam specie angelis similem, illis clamantem: « Ne formidētis, o sacræ mulieres, « cito enim videbitis Christi resurrectionem. »

8. Victoriæ velut signa sursum ostentantes illam angeli manifestationem, hilares puellæ unguentariæ reversæ sunt, et ea quæ viderant, apostolis retulerunt. Dein, facto silentio, ambo chori in fide orabant aientes: « Domine, cito manifesta resurrectionem, « et dissipentur inimici tui omnes, retro « prostrati. Adam autem et Eva nobiscum « exultent, simul et omnium agmina justo-

8. ἄπερ ἴδωσαν C. Semel et iterum incidimus, ut toties alibi, in quædam alexandrina glossemata, quæ melodi primum hauserunt ex LXX; sic ἤλθσαν in Ex. IV, 27; ps. XLVII, 5. Deinde maximo-pere notandum; uti jam diximus, Alexandriam esse primam tropariorum patriam, nec mirum multa inde oriunda ad melodos etiam tersos et optimos migravisse. Quibus mendis deterisis, si

καὶ ἀγγέλων, * ὧν ταῖς εὐχαῖς, φιλόθρῳπε, *
καὶ νῦν ἡμᾶς λύτρωσαι * παθῶν, ἵνα ἴδωμεν, *
Χριστὲ, τὴν ἀνάστασιν.

« rum et angelorum, quorum precibus, o
« hominum amator, nos quoque postquam
« passus es, libera, ut videamus, o Christe,
« resurrectionem. »

menda sunt, et omnibus æquo animo consideratis,
carmini nostro quum non desit lyricus æstus, nec
theologica sententia, neque verborum lepor aut

venustas, nihil obstat quin magno illi Romano
ascribatur. Sane ad ætatem pertinet, in qua
adhuc tragica fervebant.

II.

α'. Τὴν ἄβυσσον ὁ κλείσας
νεκρὸς ὄραται,
καὶ σμύρνη καὶ σινδόνι
ἐνειλημένος,
ἐν τῷ μνημείῳ κατατίθεται
ὡς θνητὸς ὁ ἀθάνατος·
γυναῖκες δὲ αὐτὸν
ἦλθον μυρίσαι, κλαίουσαι
πικρὸν, καὶ ἐκβοῶσαι·
Τοῦτο σάββατόν ἐστι
τὸ ὑπερευλογημένον,
ἐν ᾧ Χριστὸς ἀφπνῶσας
ἀναστήσεται τριήμερος.

β'. Ὁ συνέγων τὰ πάντα
ἐπὶ σταυροῦ ἀνυψώθη·
καὶ θρηνεῖ πᾶσα ἡ κτίσις
τοῦτον βλέπουσα κρεμάμενον
γυμνὸν ἐπὶ τοῦ ξύλου·

ὁ ἥλιος τὰς ἀκτῖνας
ἀπέκρυψε, καὶ τὸ φέγγος
οἱ ἀστέρες ἀπέβαλοντο·
ἡ γῆ δὲ σὺν πολλῶ
τῷ φόβῳ συνεκλόνηται·
ἡ δὲ θάλαττα ἔφυγε,
καὶ αἱ πέτραι διεβράγησαν·
μνημεῖα δὲ πολλὰ
ἀνεώχθησαν, καὶ σώματα
ἠγέρθησαν ἀγίων ἀνδρῶν·
ἄδης κάτω δὲ στεναζει,
καὶ Ἰουδαῖοι σκέπτονται
συκοφαντῆσαι Χριστοῦ τὴν ἀνάστασιν·
τὰ δὲ γυναῖκα κράζουσι·
Τοῦτο Σάββατόν ἐστι
τὸ ὑπερευλογημένον,
ἐν ᾧ Χριστὸς ἀφπνῶσας
ἀναστήσεται τριήμερος.

1. Qui claudit abyssum, mortuus cer-
nitur, et myrrha ac linteo involutus, in
monumento deponitur ut mortalis mori ne-
scius. Mulieres vero ibant ut ungerent eum,
flentes acerbè, et clamantes : « Hoc sabba-
« tum est superbenedictum, in quo Christus,
« somnum excutiens, tertia die resurget. »

2. Qui omnia continet, in cruce exaltatus
est. Et luget omnis creatura, eum videns

suspensum, nudum in ligno. Sol radios abs-
condidit, et fulgorem stellæ dimiserunt.
Terra autem multo cum terrore concutitur.
Mare aufugit, et saxa dissiluerunt. Plurima
etiam monumenta aperta sunt, et corpora
sanctorum virorum erecta sunt. Orcus sub-
tus plangit, et Judæi considerant, ut falsum
esse dicant Christum surrexisse. Mulieres
vero clamant : Hoc sabbatum...

II. Alterumne erit Romani canticum in eo-
dem sabbato, cui superiorem psalmum videtur
consecrasset? Digna interim sunt, quamvis male
vexata, quæ usque servantur, ob rarum et splen-
didum modulum, semel hactenus repertum in
amplissimo de tribus pueris poemate, sine con-

troversia eidem ascribendo. Quod hic novum est,
præstitit cod. taurin. f. 176.

1. Ibid. πρὸς τό· Χειρόγραφον. Cf. p. 185, ubi v. 6
habet novem syll. et alia ob ephymnia variantur.
Triodia edd. hoc et sequens tr. habent.

2. Ibid. πρὸς τό· Τάχυνον. Variantur 4 vers. a 9

γ'. Ἄνω τῶν ἀσωμάτων
 ἐξέστησαν αἱ δυνάμεις
 ὀρῶσαι τὸν βασιλέα
 ἀφυπνώσαντα, ὡς ἄνθρωπον·
 κάτω δὲ στρατιώτης
 πλευρὰν τὴν τοῦ ζωοδότου
 ἐκέντησε, καὶ ἐξῆλθεν
 αἷμα καὶ ὕδωρ, ὡς γέγραπται,
 δύο πηγὰς μουστικῶς
 ἀναβλύσας ὁ φιλάνθρωπος,
 ἐν αἷς ἀποπλύνωμεν
 τὰ ψυχικὰ ἡμῶν μολύσματα,

καὶ καθαροὶ αὐτῶ
 μετὰ πίστεως προσέλθωμεν
 σὺν Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμῳ
 τοῖς ὁσίοις, καὶ τοῦ ξύλου
 καθέλωμεν, καὶ θάψωμεν
 τὸν ἐν θρόνῳ καὶ ἐν τάφῳ ὑπάρξοντα,
 καὶ βοήσωμεν σήμερον·
 Τοῦτο σάββατόν ἐστι
 τὸ ὑπερευλογημένον,
 ἐν ᾧ Χριστὸς ἀφυπνώσας
 ἀναστήσεται τριήμερος.

3. Obstupuere sursum spirituum potestates, dum vident regem somno deditum, ut hominem. Infra vero miles latus auctoris vitæ cuspide tetigit, et exiit sanguis et aqua, ut scriptum est, dum salvator clemens mystice scaturire facit duos fontes, in quibus abluimur animarum maculis, ut mundi

apud eum fideliter accedamus cum justis Josepho et Nicodemo, et a ligno amoveamus et sepeliamus eum qui in throno simul et tumulo erit, et clamemus hodie: Hoc sabbatum est præ omnibus benedictum, in quo Christus somnum excutiens tertia die resurget.

ad 14, quorum divisio ambigua est. Rhythmus suadet θρηνεῖτε, et infra πᾶσα ἡ γῆ, — συνεκλόνειτο T. — διεβήγοντο T. — Post κάτω add. δὲ ex trop. sequenti.

3. Mel. pro rhythmo αἷμα ὕδωρ τε. — ἀναβλ. ὁ φιλάνθρωπος, quo læditur rhythmus et syntaxis, nisi nominat. sit absolute. — ὑπάρχοντα T. — Iterum tonus requirit cum metro τὸν καὶ ἐν θρόνῳ καὶ τάφῳ. — Ubique nec sine acumine debet ἀφυπνώ-

σας intelligi « somno mortis datus », ita ut simul somni finis menti subeat. — Post trop. 3, in codice T quædam continuo leguntur, alius tamen argumenti, ex quadam eucharistica melodia: Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ, καὶ μηδὲν γήϊνον ἐννοεῖτω. Ὁ γὰρ βασιλεὺς τῶν βασιλευδόντων, καὶ κύριος τῶν κυριευδόντων ἔρχεται τοῦ σφαγισθῆναι, καὶ δοῦναι (l. δοῦναι ἑαυτὸν vel δοθῆναι) τοῖς πιστοῖς ἐν (f. εἰς) βρώσιν... Nec plura.

XVII.

FERIA IV, IN MEDIA PENTECOSTE.

α'. Τῆς ἑορτῆς τῆς νομικῆς μεσαζούσης,*
 ὁ τῶν ἀπάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης,* πρὸς

4. In media legali celebritate, o creator ac dominator omnium, tibi astantibus dice-

XVII. Grandior cæteris, quicumque sit is melodus; haud enim hic sunt lenta et proluxa Josephi epicheremata; nec Theodori inaudita fulgura; neque etiam Romani lusus et acumina. Profundus tamen est noster, grandiloquus, vere Dircæus, quidni ergo magnus Elias? qui domestica habitat, quando Judæos montes, fontes, puteos digito monstrat, contribulemque Samaritanam graphice depingit. Ne de amissis iterum doleam,

bene est quod præter editos, præsto habemus duos classicos libros, taurin. f. 184 et corsin. f. 113, inscriptos: Κοινὸν εἰς τὴν μεσοπεντηκοστήν.

1. Ibid. πρὸς τό· Ὁ ὕψωθεις, cf. p. 77 et 507. Hirmum alias Hierosolymitano melodo ascriptum fuisse ne memorem, addere lubet eo magis Syro modulum arridere potuisse, quod ex triplici metro Balæi, Ephræmi et Jacobi Sarugensis totus

τοὺς παρόντας ἔλεγες, Χριστὲ ὁ Θεός· *
 Δεῦτε καὶ ἀρύσασθε * ὕδωρ ἀθανασίας. *
 Ὅθεν σοὶ προσπίπτομεν, * καὶ πιστῶς ἐκ-
 βοῶμεν· * Τοὺς οἰκτιρμούς σου δώρησαι
 ἡμῖν· * σὺ γὰρ ὑπάρχεις | πηγὴ τῆς ζωῆς
 ἡμῶν.

β'. Τὴν χερσωθεῖσάν μου ψυχὴν * πται-
 σμάτων ἀνομβρίαις * ῥοαῖς τῶν σῶν αἱμάτων *
 κατάρδουσιν, καὶ δεῖξον * καρποφοροῦσαν
 ἀρεταῖς· * σὺ γὰρ ἔφησ πᾶσι * τοῦ προσέρ-
 χεσθαι πρὸς σέ, * Λόγε Θεοῦ πανάγιε, * καὶ
 ὕδωρ ἀφθαρσίας ἀρύεσθαι, * ζῶν τε καὶ κα-
 θαῖρον * ἀμαρτίας τῶν ὑμνούντων * τὴν ἔν-
 δοξον * καὶ θεῖαν σου ἐγερσιν· * παρέχων,
 ἀγαθὲ, * τὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους * ἐνεχθεῖσαν
 ἀληθῶς * τοῖς μαθηταῖς σου * Πνεύματος
 ἰσχύν, * τοῖς σε Θεὸν γινώσκουσι· * σὺ γὰρ
 ὑπάρχεις * πηγὴ τῆς ζωῆς ἡμῶν.

γ'. Ὁ τῷ Μωσεί ἐμφανισθεὶς * ἐν ὄρει τῷ
 Σιναιῷ, * καὶ πλάκας τὰς τοῦ νόμου * αὐτῷ
 διατυπώσας, * ὡς βεβηλῶν τὰ σάββατα *
 ὑπὸ Ἰουδαίων * ἀνακρίνεται νυνί, * καὶ φέρει
 ὁ φιλόθρωπος * εὐεργετῶν, ἰώμενος ἅπαν-
 τας * τοὺς νενοσηκότας * ἀνιάτως καὶ τὸν
 νῶτον * πεπληγμένους * οἴνω ἀμαρτίας, *
 ἐχέων ἐπ' αὐτούς * τὸ αἷμα καὶ ὕδωρ, * τὸ
 χυθὲν ἐκ τῆς αὐτοῦ * ζωοπαρόχου * πλευρᾶς,
 καὶ διδούς * εἰς λύτρωσιν πιστευόντων· *
 ὅτι ὑπάρχεις * πηγὴ τῆς ζωῆς ἡμῶν.

δ'. Ὑδωρ αἰθέριον χερσὶ, * καρδίας ὁ
 κατέχων * ἀβύσσους χαλινῶν τε, * Πατρὸς

bas, o Christe Deus: « Venite, et haurite
 « aquam immortalitatis. » Unde coram te
 procumbimus, et confidenter exclamamus:
 « Misericordias tuas da nobis, tu namque
 « es fons vitæ nostræ. »

2. Devastatam siccitate peccatorum ani-
 mam meam irriga fluminibus sanguinis tui,
 eamque fac virtutum fructibus fecundam.
 Etenim tu omnibus jussisti, o Verbum Dei
 sanctissimum, accedere ad te et haurire
 aquam æternitatis, viventem et abluentem
 peccamina eorum, qui tuam celebrant glo-
 riosam divinamque resurrectionem, o bone,
 qui discipulis tuis præstas Spiritus virtutem,
 quæ enimvero a superis processit, si te
 Deum cognoverint. Tu enim es fons vitæ
 nostræ.

3. Qui se Moysi in monte Sinai ostendit,
 et legis tabulas ipsi dandas insculpsit, ille
 ac si violaverit sabbata, a Judæis pœna ple-
 ctitur; et sustinet hominum amator, sanans
 omnes desperatis in morbis ægrotantes,
 dorsoque onustos vino iniquitatis, effundens
 super illos sanguinem et aquam, quæ fluxe-
 runt ex vivifico latere suo et largiens ea in
 veniam peccatorum credentibus: tu enim
 es fons vitæ nostræ.

4. Qui æthereas undas manibus continet,
 cordisque abyssos freno premit, æterni pa-

conflatur, qua de re alibi fusius. Ad amussim
 typus refertur, sine ulla corsinii et editoris va-
 rietate. Taurin. omisit.

2. πρὸς τό· Τῇ Γαλιλαίᾳ. Ob eadem is quoque
 arduus et nobilis modulus Hierosolymitano pla-
 cuit. — ἀνομῆαις C. ἀνομβρίαις cum Pentecost. rom.
 — σῶν ναμάτων taurin. qui insueta solet sollicitare
 et temperare. — καρποφόρον ven. rupto metro.
 — καρποφορίαις ἀρετῶν C. Sequimur, T et rom. —
 ἀρύσασθαι C. — ζῶντι T. — σου post θεῖαν pro
 metro abundat, vix serie non requiritur. — σου
 Πνεῦμα τὸ εὐθές sic C, et alibi idem scribit εὐθές
 iterum.

3. τὸ σάββατον T. — ἀνακρ. ποινη C. — καὶ ἰώμεν.

T, f. cum elisione. — πεπληγμένους ὑπὸ τῆς ἀμ. Sic
 T sicco pede vadum transilit, sed ὑπὸ supra et
 infra fastidiose recurret. — οἴνω τῆς ἀμαρτίας C,
 ubi aliquid abundat. Prophetica videtur meta-
 phora, nisi malueris φόρτω vel cum v. docto ὄγω
 pro οἴνω. — τὸ om. T ante αἷμα. — πλ. καὶ θεῖας
 T, nec male, omisso διδούς. — τῶν πιστ. C, T. —
 αὐτὸς γὰρ ὑπ. C, emend. T.

4. καρδίας ὁ κατέχων ἀβύσσους egregie respicit
 Judith. VIII, 14, et recte si χαλινούντα emendaveris
 ut nos cum T, qui tamen levi penna tollit καρδίας
 et rotunde legit χερσὶν ἰδίαις. — ὑπὸ pro παρὰ me-
 lodi abutuntur. — ὕδωρ ἐπεζήτει C. — τῇ addimus
 ante αὐτῇ. Cf. Joan. IV per totum. — καὶ κέρων

ἀνάρχου Λόγος * ὑπὸ γυναιίου πενιχροῦ *
 ὕδωρ ἐξαιτεῖται, * καὶ δωρεῖται τῇ αὐτῇ *
 τὸ ὕδωρ τῆς ἀφέσεως, * ὃν γὰρ τὸ πρὶν ὡς
 ἄνθρωπον ἐβλεπεν, * ὕστερον κηρύττει * βα-
 σιλέα καὶ προγνώστην, * Θεὸν ἑμοῦ * καὶ
 ἄνθρωπον τοῦτον. * Αὐτὴν οὖν καὶ ἡμεῖς *
 μιμησάμενοι νῦν * ἀποστῶμεν τῶν κακῶν, *
 καὶ μετανοίας * ὕδωρ τὸν Χριστὸν * αἰτοῦν-
 τεσ ἀκαταπαύστως, * ὅτι ὑπάρχει * πηγὴ τῆς
 ζωῆς ἡμῶν.

tris Verbum ab egena muliere aquam quæ-
 rebat, et eidem donat lympham misericor-
 diæ : quem enim prius uti hominem cerne-
 bat, hunc postea proclamât regem et futuri
 peritum, Deum simul et hominem eundem.
 Hanc ergo nos quoque nunc imitantes, ab-
 stineamus a noxiis, et aquam pœnitentiæ
 a Christo exoremus perpetua instantia, ipse
 enim est fons vitæ nostræ.

τοῦτων T, fortasse respectu ad Joan. XX, 28; quo
 quidem sensu perpetuo sonat ephymnium Thomæ
 in Romani Cant. XVIII. — νῦν addimus, pro quo
 πίστει T, sed rupto metro. — αἰτοῦντες cum T. —
 αἰτήσωμεν C. — σὺ γὰρ ὑπάρχεις C. — ὕδωρ τῷ

Χριστῷ T, sed nimis anxie cum αἰτέω regat duos
 accus. — Rei symbolicæ, quam ubertim melodi
 nostri serunt, aliquid metendum defuisset, nisi
 Samaritanæ mulieris typus hic non esset exquisitus
 et eleganter expositus.

XVIII.

DE SANCTIS PATRIBUS NICÆNIS.

α'. Τῶν ἀποστόλων τὸ κήρυγμα
 καὶ τῶν πατέρων τὰ δόγματα
 τῆς ἐκκλησίας
 μίαν τὴν πίστιν ἐσφράγισεν,
 ἢ καὶ χιτῶνα φέρουσα

τῆς ἀληθείας,
 τὸν ὕφαντὸν ἐκ τῆς ἄνω
 θεολογίας,
 ὀρθοτομεῖ καὶ δοξάζει
 τῆς εὐσεβείας

1. Apostolorum præconium et patrum
 dogmata unam sigillarunt fidem Ecclesiæ,

quæ et tunicam gerens veritatis, contextam
 e supera Dei doctrina, recte dispensat, ce-

XVIII. Paschalem hirmum insonuisse iterum
 satis est, ut vel nomine tacito, operis magister et
 parens Romanus salutetur. Unde scribere non
 dubitavit peritus vir, statim ut hæc legerit pri-
 mum: « Præstantissimum hoc canticum, etsi no-
 mine Romani non circumferatur, egregio melodo
 ascribendum esse, conclamant omnia a vertice ad
 talos, orationis urbanitas, gravitas sententiarum,
 rhythmus lepos ac suavitas, et illud nescio quid
 ingenii specimen, quo, nemini imitandus, a me-
 lodorum populo Romanus facile discernitur. »
 Hæc ille. Opus in corsinio f. 117 inscribitur: Κυ-
 ριακῇ πρὸς τῆς Πεντηκοστῆς, κονδάκιον τῶν ἁγίων πα-
 τέρων ἡχ. πλδ', φέρον ἀκροστιχίδα· Εἰς ἁγίους. Fausta
 sorte accidit, ut præter duo troparia in editis
 asservata, septemque in corsinio satis integra,
 alia duo, ideoque novem amplissima in taurinensi

f. 192, extarent sub brevi et insigni epigraphe:
 Κονδάκιον τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ. Qua
 confirmatur vetus Ecclesiæ græcæ mos in domi-
 nica ante Pentecostem Patres Nicænos celebrandi,
 quibus hunc hymnum a Romano fuisse dedicatum,
 merito existimandum est.

1. Jam duo præfixa sunt hirmo paschali proœ-
 mia, p. 124, a quibus hoc tertium haud sine
 singulari varietate differt. Ampliores enim versus
 quater dividuntur pentasyllabis δημοιοτελεύτοις ac
 simillimis; tum maxime si legere fas esset in ver-
 siculo 8 τῆς θεολογίας. — Habent quidem codd. v. 3
 ἡ ἐκκλησία, cui errori locum dedit proximum ver-
 bum, editi vero τῇ ἐκκλησίᾳ, sed magis placent
 similia a melodo affectata. — πίστιν ἐκράτουν edd.
 ven. ἐκράτουν rom. — καὶ τὸν χιτῶνα C, T. ἢ καὶ
 χιτ. φοροῦσα edd. — ὀρθοτομεῖ ex II Timoth. II, 15.

τὸ μέγα μυστήριον.
 β'. Ἐν ὑψηλῷ κηρύγματι
 τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας
 ἀκούσωμεν βοώσης·
 Ὁ διψῶν ἐρχέσθω πρὸς με·
 ὁ κρατῆρ ὃν φέρω,
 κρατῆρ ἔστι τῆς σοφίας·
 τοῦτο τὸ πόμα
 ἀληθείας
 λόγῳ κεκέρακα·
 ὕδωρ οὐ προχέων
 ἀντιλογίας,
 ἀλλ' ὁμολογίας·
 οὐ πίνων ὁ νῦν Ἰσραὴλ
 Θεὸν ὁρᾷ φθειγμένον·
 Ἴδετε,
 ἴδετε,
 ὅτι ὁ ὢν εἰμι,
 καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι,
 ἐγὼ πρῶτον Θεός,
 ἐγὼ μετὰ ταῦτα,
 καὶ πλὴν ἐμοῦ ἄλλος
 οὐκ ἔστιν ὄλωσ·
 ἐντεῦθεν ἐμοῦ

μετέχοντες,
 πλησθήσονται,
 [καὶ τρυφήσουσι]
 καὶ αἰνέσουσι
 τῆς εὐσεβείας
 τὸ μέγα μυστήριον.
 γ'. Ἱεριχὼ καὶ Σιλωὰμ
 καὶ τοῦ Σαλήμ τῶν πλησίων
 μετὰ πολλῶν ὑδάτων
 αἰσθητῶς ῥευστῶν ἀκούω,
 φανερά δὲ τούτων
 καὶ ἄγωνα διαμένει,
 ἕως ὁ μέγας
 Ἐλισσαῖος
 ταῦτα ἰάσατο,
 ἄλατι προσμίξας
 τὴν εὐλογίαν,
 πνεύματι πηγάσας
 ζωογονίαν ἐν αὐτοῖς·
 ἐνταῦθα δὲ τὰ μείζονα
 ἔχεεν
 ὕδατα
 ἢ ἐκκλησία,
 ἐκπορευόμενα

lebratque magnum religionis mysterium.

2. Sublimi e loco prædicantem Ecclesiam Dei audiamus, et clamantem: « Qui sitit, « veniat ad me: quem fero calicem, sa- « pientię calix est; hunc potum veritatis « verbo miscui, neque effundit aquam con- « tradictionis, sed concordię; in quo dum « novus Israel bibit, Deum cernit sic lo- « quentem: « Videte, videte, sum ego qui

2. Hirmus τὸν πρὸς ἡλλου, p. 125, quamvis nullo codd. aut edd. signo notetur, per se patet, emergitque integerrimus. — ὁ διψῶν. Cf. Prov. IX, 4; Jo. VII, 37. — πρὸς με om. edd. — ἔστι σοφίας C. — τούτου edd. — προχέων T. — ἀντιλογίας. Num. XX, 13. — ἴδετε ter C. — ἦς edd. — Cum versus 13 sit pentasyll. et exeat in paroxytonum, elisio oportet intercedat, sive ut nos legas, fere juxta Exod. III, 14: ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν; sive cum viro docto ὁ αὐτὸς μένω, ex qua dictione ultima facile oritur ἐγὼ, sive demum sequaris codd. aut ὅτι αὐτὸς ἐγὼ

« sum, neque mutor. Deus primum ego, et « ego post hæc Deus, et præter me alius « prorsus non est. Mecum qui communicant, « implebuntur, et delectabuntur, et canta- « bunt magnum religionis mysterium.»

3. In Jericho et Siloe et juxta Salem fontem esse audio et undarum copias, quæ fluere sentiuntur; sed quæ ex illis famosæ sunt, steriles quoque permanent donec eas

C, T. αὐτὸς ἐγὼ εἰμι καὶ edd. — Θεὸς πρῶτος C, T, edd. — καὶ μετὰ ταῦτα edd. — Θεὸς οὐκ ἔστιν C, T. — ἐντεῦθεν οἱ μετέχοντες C, T, edd. Adde vulneribus totum v. 26 ubique expunctum. De luxato loco præter Exod. cf. Deuteron. III, 24; IV, 35, 39; XXXII, 39; Is. XLIII, 18, 22, etc.

3. τὰ πλησίον C, T. — αἰσθητῶν T. — ἀκούων C, T. — ἢ φθαρτικὰ δὲ, juxta IV Reg. II, 20, 22. — τὴν ζωογ. C, T. — τοῦτο. Cf. Ps. LXXIV, 9. — ἔχει γὰρ C, T, quibus in frigida parenthesi quum hæreat dithyrambus, solvatur et fluat sive cum ἔχεεν, sive

καὶ ἐξαλλόμενα
ἐκ τούτου εἰς τοῦτο,
ἀρβρεύστας, ἀρρήτως,
ζωογονοῦντα,
θεοποιοῦντα,
οὐδέποτε
ἐκλείποντα,
ἐκάστοτε
διαυγάζοντα
τῆς εὐσεβείας
τὸ μέγα μυστήριον.

δ'. Σύμβολα ταῦτα νοητὰ
θεῖον κατέχουσα μνηστρον,
ἡ νύμφη τοῦ Κυρίου
ὠραίζεται ποικίλως ·
· τῶν δὲ βείθρων τούτων
πηγή, τὸ ἅγιον Πνεῦμα ·
· κρουνοὺς δὲ νόει,
ὄχετοὺς, εἰ
βούλει, καὶ αὐλακας ·
πρῶτον ἀποστόλους,
εἶτα προφήτας,
τρίτον διδασκάλους,

οἷς πρόσθεσ καὶ γένη γλωσσῶν,
ὡς Παῦλος συνηρίθησε ·
τούτους δὲ
ἔθετο
ἐν ἐκκλησίᾳ
καθάπερ αὐλακας,
ὁ πολυέλεος
τοῦ κόσμου γηοῦχος,
ἐντεῦθεν ἀρδεύων
τὸν πάντα γῦρον
τῆς οἰκουμένης,
ἐκχέων δὲ
τοῦ Πνεύματος
ἐφ' ἅπαντας,
οὐς ἐφώτισε
τῆς εὐσεβείας
τὸ μέγα μυστήριον:

ε'. Ἄνωθεν οὖν παρὰ Θεοῦ
καὶ τῶν αὐτοῦ δεξαμένη,
κρατεῖ τὰς παραδόσεις
ἡ ἅγια ἐκκλησία,
ἡ ἀπὸ περάτων
καὶ ἕως πάλιν περάτων,

magnus ille Elysæus sanaverit, sale mixto cum benedictione, in spiritu scaturire faciens vitæ fecunditatem. Verum illic Ecclesia majora effudit fluentia, quæ procedunt, quæ exiliunt ex hoc in hoc, sine amne, sine sensu; quæ vivos gignunt, quæ Deos faciunt; quæ nunquam deficiunt, et quotidie collustrant magnum religionis mysterium.

4. Hæc symbola mystica assumens sibi in divinum arrhabonem, sponsa Domini venustate varia renidet, at horum fluminum

cum ἔχευεν a ν. χέω aor. ἔχεα poet. ἔχεα, sublato obice importuno γάρ, nullius argumenti. — ἐκάστοτε δὲ T. Hæc adde tot aliis quibus baptismum Romanus cecinit, collatum in his Pentecostæ diebus.

4. Videquam argute tria ex fonte Spiritus sancti deriventur in triplex gratiæ incrementum: κρουνοὶ *scatebræ* apostolorum, ὄχετοὶ *alvei* prophetarum, αὐλακας *sulci, canales* discipulorum. — εἰ

fons sacer Spiritus sanctus est. Scire visne? nosce scaturigines, alveos et canales: primum apostolos, dein prophetas, tertio loco magistros; quibus adde genera linguarum, ut Paulus connumeravit. Hos vero in Ecclesia veluti sulcos et rivulos posuit clementissimus mundi rector, per illos irrigans totum orbis ambitum, Spiritum effundens in omnes, quibus illucescere jubet magnum religionis mysterium.

5. Quas ergo sursum accepit a Deo Deique viris tenet traditiones sancta Ecclesia, quæ

βούλει Romanum sapit, neque in clausula εἰ offendit ob suspensam parenthesis. — Παῦλος. Corinth. XII, 10, 23. — δὲ post τούτους codd. om. — τὸ πεντάγυρον C liquido, nova orbis partitione, a scribis excogitata. — ἐκχέων ἐκ τ. πν. C, T. — ἐραπτων C, quem T emend. utinam et alia! — Nota ἐφώτισε cum dupl. accus. ut διδάσκειν. Etenim Hesy chius: ἐφώτισεν, ἐδίδασκεν.

5. Τότε τῷ Πέτρῳ λέξαντος τοῦ λόγου T. Matth. XVI,

μία καὶ μόνη
στηριχθεῖσα
καὶ βασιλεύουσα·
λόγῳ γὰρ ἠδράσθη
τότε τοῦ Λόγου
λέξαντος τῷ Πέτρῳ·
Ὡ Σίμων, μακάριος εἶ,
Υἱὸν Θεοῦ γνωρίσας με·
τοῦτό σοι
τοῦ Πατρὸς
ἄνωθεν μόνου
ἀποκαλύψαντος·
καγὼ δὲ λέγω σοι,
ὅτι σὺ εἶ Πέτρος,
καὶ ταύτη τῇ πέτρᾳ
θεμελιῶ μου
τὴν ἐκκλησίαν·
ἣν περ πύλαι
ὑποχθόνιοι
οὐ τρέψουσιν,
οὐδὲ βλάψουσιν
τῆς εὐσεβείας
τὸ μέγα μυστήριον.

ς'. Γέγονε νόμος τὸ ῥητὸν,
σφραγὶς δὲ ὤφθη ἡ λέξις,

καὶ ἄσειστος ἡ πέτρα
διαμένει εἰς αἰῶνας·
ποταμοὶ προσῆλθον,
καὶ χεῖμα ῥοὶ ἀνομίας·
καὶ ὡσεὶ ὕδωρ,
ἐξεχύθη
πᾶσα ἰσχὺς αὐτῶν·
ὅσον γὰρ ἡ πίστις
ἐκπολεμεῖται,
μᾶλλον οὖν ἰσχύει,
ἀθλοῦσα νομίμως αἰεὶ,
καὶ τρόπαια ἐγείρουσα.
Ποῦ εἰσὶν
οἱ ποτε
ταύτην τὴν μάνδραν
διαθρυλλήσαντες,
ἀλλ' οὐ συλήσαντες;
οἱ πνέοντες φόνου,
οἱ γέμοντες δόλου,
οἱ ἀκονῶντες
Θεῶ τὴν γλῶτταν;
οὐχ' ἅπαντας
ὁ ὕψιστος
ἐλίχμησε;
καὶ ἐνίκησε

a finibus inde ad fines una et sola firmata est et imperat. Verbo enim stabilita est Verbi ad Petrum dicentis: « O Simon, beatus es, « qui Filium Dei agnovisti me : quod tibi « Pater solus e caelo revelavit. Et ego dico « tibi : Tu es Petrus, et super hanc petram « fundamentum pono Ecclesiae meae, quam « portae inferi non subvertent, neque offen- « dent magnum religionis mysterium. »

17. Mirum quam saepe et feliciter, duce Romano, melodi exultent et exspatiantur in haec verba sacra. Cf. infra XXV, 9. — σίμων C, ὦ om. T. — καὶ ἐπὶ C, om. T praepos. ut supra λόγῳ pro ἐπὶ λόγῳ in utroque cod. — ἣν πύλαι C, T. Duo versiculi sqq. sibi invicem supplent, ut in formulis sacris sit frequentius.

6. πέτρα. Matth. VII, 25, et iterum mirare in his exornandis Romani dexteritatem, semper theologicam et splendidam. — ὡς ὕδωρ C. — ἡ

6. Quod verbum lex factum est, sigilloque notata dictio est; atque immobilis Petra in saecula permanet. Flumina venerunt, improbitatis torrentes; et sicut aqua effusus est omnis eorum impetus. Quo enim fides magis expugnatur, eo ergo amplius invalet, quae legitime decertat semper, refertque tropaea. Ubi sunt qui unquam hoc ovile tumultu agitarunt, dissiparunt vero minime?

ἰσχὺς C, T. — μᾶλλον κατισχύει T. — ἀεὶ om. C. μάνδραν διαθρυλλήσαντες C, om. v. sequenti. — φόνου sic C, T, ut alias Roman. ex Act. IX, 1. — γλῶτταν. Ps. CXXXIX, 4. — οὐχ' ἅπαντας more byzantinorum qui οὐχὶ cum elisione scribere solent: οὐχ' ὄλωσ, οὐχ' εὕρηται. — ἐλίχμησε, ut supra Theodor. V, 7, ἀπελίχμησε, praeeunte Daniele, II, 44: λεπυνεῖ καὶ λιχμησε, nec similia frequentant.

τῆς εὐσεβείας
 τὸ μέγα μυστήριον ;
 ζ'. Ἰστε γὰρ ὅσα κατ' αὐτῆς
 Ἀρειος καὶ οἱ Ἀρείου
 ἐμάνησαν πολλάκις,
 ὡσπερ κύνες ὑλακτοῦντες ·
 Ναὶ οὐκ ἦν, εἰπόντες,
 πρὶν γεννηθῆναι, ὁ Λόγος,
 κτίσμα καλοῦντες,
 τὸν δι' οὐ
 τὰ πάντα ἐγένετο,
 τὸν πρὸ ἐωσφόρου
 γεγεννημένον,
 τὸν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος
 λόγῳ καλέσαντα τὸ φῶς
 καὶ πλάσαντα τὸν ἄνθρωπον.
 Ἰλεως,
 ἰλεως,
 ἰλεως πᾶσι,
 Πατρὶ συνάναρχε,
 καὶ ὁμοούσιε !
 ἐτόλμησαν ταῦτα,
 ἀλλ' ὤφθησαν τέφρα,
 ἐσκοτισμένοι

παρὰ τὸν ἄδην ·
 ἐκεῖνοι
 διεσχίσθησαν ·
 ὑπάρχει δὲ
 ἀδιαίρετον
 τῆς εὐσεβείας
 τὸ μέγα μυστήριον.
 η'. Οὕτω μὲν οὖν τὸν ἀσεβῆ
 σὺν τοῖς αὐτοῦ δυσφημοῦσιν
 ἡ ἄνω θεία δίκη
 διεχρήσατο ταχέως ·
 καὶ οὐκ ἠξιώθη
 ἰδεῖν τὴν δόξαν Κυρίου,
 οὐ γὰρ συνῆκεν,
 ἀλλ' ἐν σκότει
 διαπορεύεται,
 ἅμα Σαβελλίῳ
 τῷ κατακρίτῳ ·
 δύο γὰρ ἀλλήλοις
 ταῦτα ἐναντία κακὰ,
 τῇ πλάνῃ δὲ ὁμότιμα ·
 οὗτος γὰρ
 πρόσωπον
 ἐν τῇ Τριάδι

qui cædem spirantes, turgidi fraude, acuebant linguam in Deum? Nonne omnes Altissimus conquassavit? Nonne vicit magnum religionis mysterium?

7. Scitis sane quantum Arius et Arii sequaces adversus eam debacchati sint; qui ut canes latrantes: « Profecto non erat, oggerent, antequam oriretur, Verbum, » creaturam vocantes illum per quem omnia facta sunt; qui ante luciferum genitus est; qui ex nihilo lucem verbo vocavit, et fecit hominem. Misericors! misericors! misericors esto omnibus, o Patri cœternæ et con-

substantialis. Tanta ausi sunt, sed in cinerem evanuerunt, in tenebras acti infernales. Isti rupti fuerunt; verum subsistit indissolubile magnum religionis mysterium.

8. Ita ergo, inquam, impium ejusque blasphemiam socios cœlitus ruens divina vindicta cito pessumdedit. Cum obedire noluerit, haud meruit videre gloriam Domini: sed in caliginem totus abiit, una cum Sabellio illo damnato, ambo enim utrique contraria sibi mala erant, sed errore gemina. Is quippe hypostasin unam in Trinitate sub triplici nomine aiebat ter ille

7. Solus T habet trop. 7, 8. Historica in primis, immo et theologica, seriores, dum texerent importuna compendia, citius expunxerunt. — καὶ οὐκ ἦν T, aptissime proclamatur anathema nicænum, symbolo et canonibus subjici solitum. Cf. *Juris eccl. Græc. hist. et monum.*, t. I, p. 437. —

V.

τὸν λόγον T, licita s. affinitate. — V. 8, 9 sibi suppleant. — ἰλεως, attica Romani vota, ut passim in XIII, ad omnia ephymnia. — ἐκεῖνοι διεσχίσθησαν iterum continet duos versus sibi vicem reddentes. 8. Theodorus de Paulo CP. canens I, 4-5, p. 337, hæc videtur sub oculis habuisse. — οὐ γ.

32

φῆσι τριώνυμον
 ὁ τρίς κατάρατος,
 μηδὲν διαφέρων,
 μηδὲν διαλλάττων
 τῆς Ἰουδαίων
 φρενοβλαθείας·
 ἐκεῖνοις
 ἠκολούθησεν
 ὁ δείλαιος
 καὶ ἠρνήσατο
 τῆς εὐσεθείας
 τὸ μέγα μυστήριον.

θ'. Ὑ... ε'. Σὺ δὲ ὁ ὑψίστος Θεός,
 ὁ γεννηθεὶς ἐκ Παρθένου,
 ὁ μόνος βασιλεύων
 καὶ τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω,
 ταῖς αὐτῆς πρεσβείαις
 αἰεὶ παρέχων τὴν χάριν
 ἐν τῷ ποιμένι,
 τοῦ ἀκάκως
 νέμειν τὰ πρόβατα,

ῥῦσαι τὸν λαόν σου
 πάσης ἀνάγκης·
 δὸς τοῖς βασιλεῦσι
 νίκην καὶ εἰρήνην πολλήν·
 ἐπὶ ταῖς δυναστείαις σου
 λύτρωσαι,
 δέσποτα,
 τὰς ἐκκλησίας
 ἃς προενόμεισαν
 καὶ κατεπάτησαν
 ἀκάθαρτοι πόδες
 καὶ ἄνδρες αἱμάτων,
 μὴ ἠλπικότες
 εἰς ὄνομά σου·
 τῶν δούλων σου
 τὰ αἵματα
 ἐκζήτησον,
 καὶ ἐκδίκησον
 τῆς εὐσεθείας
 τὸ μέγα μυστήριον.

maledictus, nihil varians, mutans nihil e
 Judæorum deliramentis. Pone secutus est
 illos imbellis, et negavit magnum religionis
 mysterium.

9..... 10. Tu vero, Deus altissime, natus
 de Virgine, qui solus imperas superis rebus
 et inferis, qui matris ob suffragia, semper
 largiris gratiam in pastore, ut sine malitia

συνῆκεν C, T « non intellexit, » minus apte. — ἐκε-
 νους T. Mutila iterum hinc inde supplenda, vel
 jungenda, si mavis.

9. Hoc nullibi comparet, unicum vero videtur
 trop. interceptum.

10. Item duo codd. fere ubique conveniunt. —
 ταύτης ambo. — τῷ ἀκάκω T. τῷ ἀκάκως C. —
 πόδες. Athanasius alicubi lamentatur altaria esse
 spurcorum pedibus mulorum, id est, arianorum

pascat oves, eripe populum tuum ab omni
 angustia; da imperatoribus victoriam et
 pacem multam. Auxiliis tuis libera, o Do-
 mine, ecclesias, quas depopulantur et con-
 culcant immundi pedes et sanguinei ho-
 mines, qui nihil a nomine tuo sperant;
 servorum tuorum sanguinem require, et
 vindica magnum religionis mysterium.

subversa et polluta. — τῷ ὀνόματι σου C, T. — f.
 ἐξαίτησον. Vix non alludit melodus Ismaelitis no-
 minatim, quos si clarius appellasset, eaque Ro-
 mani esse censerentur, de ambigua circa melodi
 tempus et ætatem controversia conclamatum
 esset. Sed Romani sub tempora, neque desunt
 duo imperatores, Justinus et Justinianus, neque
 gravia cum Persis et Arabibus certamina.

XIX.

IN SABBATO ANIMARUM.

ΘΡΗΝΟΣ.

α'. Ἐν κόλποις τοῦ Ἀβραάμ,
 ἐν χώρᾳ τῶν ἐκλεκτῶν,
 καταξίωσον, Χριστὲ ὁ Θεός,
 τοὺς μεταστάντας οἰκέτας σου
 κατασκηνώσαι, ὡς εὐσπλαγχνος,
 προσδεχόμενος κραυγάζειν σοι·
 Δεδοξασμένος εἶ ὁ προστάξας με
 τὸν ἐκ γῆς εἰς γῆν πορεύεσθαι.

β'. Ἐν κόλποις τοῦ Ἀβραάμ
 κατάταξον, ἀγαθὲ,
 τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου,
 Χριστὲ ὁ Θεός,
 ὅπου λάμπει τὸ φῶς
 καὶ ἡ δόξα ἀένναος,
 ἵνα χαίρουσα ψάλλῃ σοι·
 Δεδοξασμένος εἶ ὁ προστάξας με
 τὸν ἐκ γῆς εἰς γῆν πορεύεσθαι.

γ'. Θεὲ θεῶν καὶ Κύριε,
 τρισάγιο, αἰδίο,
 ἀπρόσιτε, ἄκτιστε,
 ὡς μόνον ἀθάνατον
 πεφυκότα σε
 ὕμνῳ καὶ προσκυνῶ
 πιστῶς σε ἐξιλοῦμενος

1. In sinu Abrahæ,
 in regione electornm,
 dignos habeto, Christe Deus,
 famulos tuos inde migrantes,
 ut requiescant, pro tua misericordia
 concedens ut clament tibi :
 « Gloria tibi, qui jussisti mihi,
 « ut terrenus ego in terram vadam. »

2. In sinum Abrahæ
 insere, o bone,
 animam famuli tui,
 o Christe Deus,
 hic ubi lux micat
 et gloria perennis,
 ut læta tibi psallat :
 « Gloria tibi, qui jussisti mihi
 « ut terrenus ego in terram vadam. »

3. Deus deorum ac Domine,
 ter sancte, æterne,
 qui inaccessus et increatus es,
 te ut solum immortalem
 natura tua
 cano et adoro,
 tibi cum fide supplex,

XIX. Græcorum in defunctos pietas tres olim in anno dies consecravit, ad eluenda publicis precibus admissa fidelium manium ; primum, ut sit etiam nunc, sabbatum τῆς ἀπόκρως, deinsabbatum τῆς τυροφάγου, jam nunc sanctis ascetis reservatum, denique sabbatum ante Pentecosten, proprie dictum Ψυχασάββατον, cui ultimum e nostris funereum carmen annectere lubet. Horum poematum antiquitas, meo quidem iudicio, minus colligenda est ab elegantia exquisita aut a solemni argumento, quam simplici, germana et perspicua dicendi copia, quæ potius vulgares animos quam delicata ingenia percellat. Inde fit ut hujusmodi θρῆνος, minus licet exquisitus, cæteris facile anterior æstimandus sit. Extat in

corsin. f. 155, statim post μέλος ἐπιτόμιον, supra editum, p. 466.

1. Ibid. πρὸς τὸ· Τῷ Θρόνῳ. Cf. p. 61, neque omittas in hoc hirmo v. 5, 6 hactenus esse octosyllabos. — Ephymnion aliud non est quam *alleluia* apud Anastasium et Romanum, sed metaphrasi circumductum.

2. αὐτόμελον est trop. tertiumque proœmium sequenti hirmo præfixum. Neque alias vidi bis resumi prima cantici verba, quin hoc vetustatem oleat.

3. πρὸς τὸ· Ἐπειδὴ ἔδην, cf. p. 61. — cod. semel σὲ habet, ut legat contra rhythmum πιστῶς ἐξιλούμ. — σοι om. ante μόνε C.

ἀναπαῦσαι τὸν δοῦλόν σου ·
 εἰσάκουσον οἰκτιρᾶς
 φωνῆς μου, καὶ τάξον
 αὐτὸν ἐν κόλποις Ἀβραάμ,
 τὰ ἐν ἀγνοίᾳ καὶ γνώσει παραβλέπων
 ταῦτα πραχθέντα
 σοὶ, μόνε οἰκτιρμον ·
 ἠνόμησεν ὡς χοῦς
 καὶ τέφρα καὶ κόνις ·
 ἀλλὰ ἄνες αὐτῷ
 καὶ φεῖσαι, ὡς μόνος
 ἔχων τῆς ἀφέσεως τὰς κλεῖς ·
 δεδοξασμένος εἶ ὁ προστάξας με
 τὸν ἐκ γῆς εἰς γῆν πορεύεσθαι.

ut quiescere facias servum tuum;
 exaudi miserabilem
 vocem meam, et colloca
 illum in sinu Abrahamæ,
 condonans quæ nesciens aut sciens
 utcumque fecerit
 in te, solus misericors.
 Peccavit, ut lutum,
 et pulvis et cinis;
 sed parce illi
 et dimitte, qui solus
 habes veniæ claves.
 Gloria tibi qui jussisti mihi
 ut ego terrenus in terram abeam.

δ'. Ῥοπή ὁ βίος πέφυκε, * καὶ πάντως
 παρελεύσεται, * προφθάσει τὰ ἄληκτα. * Τί
 μάτην, ὦ ἄνθρωποι, * φρυαττόμεθα, * σπο-
 δὸς ὑπάρχοντες; * ἰδοὺ ὁ χθὲς ἐγκόσμιος *
 ἐγκλίνεται τῇ σήμερον · * τοὺς φύσαντας αὐ-
 τὸν * καὶ φίλους καὶ τέκνα * καὶ ἀδελφοὺς
 νῦν οὐχ ὄρα · * οὐκ ἀτενίζει σκιώδεις τοῖς
 ὠδε * καὶ πλανωμένοις · * ἐκείνοις ἐφορᾶ *
 τοῖς οὔσι μονίμοις · * τὴν μνήμην οὖν αὐτοῦ *
 ἀλγοῦντες, θρηνοῦντες, * δεῦτε, ἱκετεύσωμεν
 Χριστόν · * δεδοξασμένους.

4. Momentum vita est, totaque pertrans-
 ibit: æterna properabunt. Quid frustra, nos
 homines, gloria jactamur, cum pulvis si-
 mus? En qui heri in mundo florebat, hodie
 jacet in lecto. Parentes suos aut amicos
 filiosve et fratres nunc non videt, nihil
 ultra advertit de hisce nostris umbris et
 erroribus; hæc vero intuetur quæ sola per-
 manent. Ejus ergo memoriam plangentes,
 dolentes, venite, Christum deprecaturi:
 Gloria tibi...

ε'. Ἡ ἀπαρχὴ τοῦ πλάσματος, * Ἀδάμ
 καὶ ἡ πλευρὰ αὐτοῦ * θανόντες ἀνέστησαν, *
 τῷ οἰκτῷ τοῦ πλάσματος * ἀναπλάσαντος *
 αὐτοὺς τοῦ πλαστοουργοῦ * ἐκ πνεύματος
 καὶ πλάσεως · * σαρκωθεῖς, ὡσπερ γέγρα-
 πται, * ὁ πλάστης τοῦ Ἀδάμ, * Θεὸς ὡς,
 καὶ τούτου * μετῆρην ἔκγονον νυνί, * ἀλλὰ
 ἀφθαρσίαν τοῦτον ἐνδύσας, * αὐ ἀναστήσει. *
 Θαρσῶμεν χοῖκοί · * ὁ ἄδης, οὐχ ἄδης · *
 ἐσκύλευται, Χριστοῦ * καταβάντος ἐν αὐτῷ
 διὰ σταυροῦ. * Δεδοξασμένους...

5. Primitiæ creationis, Adam et socia de
 latere, post mortem surrexere, per condito-
 ris misericordiam, quam in figmentum suum
 exercuit figulus qui effinxit eos ex spiraculo
 et luto. Caro factus, ut scriptum est, Adami
 opifex utpote Deus, transtulit hodie ejus
 filium, eumque immortalitate cingens, sur-
 gere iterum faciet. Confidamus ergo, lutei
 licet; orcus jam non est orcus; spoliatus
 enim est, quando Christus in eum descen-
 dit per crucem. Gloria...

ς'. Νομὴν τὸν βίον ἔχοντες * ἐπίκαιρον,
 ἐπώδυνον, * ἀνύπαρκτον, ἄστατον, * βρο-

6. Vitam reputantes ut pasqua tempora-
 nea, ærumnis referta, nihilo similia, stare

4. τὰ ἀληκτα προφθάσει δὲ C. — ἐγκλίνιος σήμ. C.
 5. πλευρά. Cf. supra p. 121, ubi memoratur
 Nazianz. ad quem multa hic referre licet. — Ταυ-
 τοπειᾶ simili alius melodus, et f. idem in VII, 5,
 gaudere videtur, et hæc cassa et vieta veterum

Cethegorum sunt. Cf. Gen. II, 7. — Θεὸς θες καὶ C. —
 f. pro rhythmo: ἀλλ' ἀφθαρσίαν καὶ τοῦτον ποτε ἐνδύ-
 σας. — αὐθις ἀν. C. — ἐσλ. γὰρ C. — γνώμη ἐν αὐτῷ C.
 6. ἦν δῶν sic C. — στέρεσαι τοῦτον κ. ἀγ. αὐτὸν
 C. — ἀφ' add. ante ἡμῶν ὑμῶν.

τοὶ, ἀνανήψωμεν, * καὶ τὴν μέλλουσαν * ποθήσωμεν νομῆν, * τὴν θείαν καὶ βασιλείον, * ὡς αἰτίον πέλουσαν. * ἦν δοίη ὁ σωτὴρ * τοῖς στέρξασιν ταύτην * καὶ ἀγαπήσασιν αὐτήν. * τὰς ἐναντίας κολάσεις δεδοικότες, * πάντες πρὸ τέλους * θνηξώμεθα, λαοὶ, * φυλαί τε καὶ γλῶτται, * τὸ ἄχθος ἀφ' ἡμῶν * προσρίψαντες, δεῦτε, * πάντες μελωδήσωμεν Χριστῶ. * Δεδοξασμένος...

ζ'. Ὁ τεθνεὺς βιά, φησί. * Μηδόλω με προσκλαύσητε * οἱ μέλλοντες θνηξέσθαι. * ἐμὲ γὰρ ὁ πλάσας με * προσελάβετο, * ὡς πάντων πλαστουργός. * διὸ δυσωπήσατε * ἐκτενῶς δεόμενοι, * ἵνα με ἐν σκηναῖς * ἀγίων ἐντάξῃ * τὸν ἐν τῷ βίῳ τῷ φθαρτῷ * ἠνομηκότα νοῖ. * πάντα νομίζων * νῦν μὴ εἶ με * πολλαῖς ταῖς τῶν παθῶν * φοραῖς κωχωμένον. * Διὸ νῦν καὶ ἡμεῖς * οἱ ζῶντες σὺν τούτῳ * πάντες ἐκβοήσωμεν Χριστῷ. * Δεδοξασμένος...

η'. Σὲ ποιητὴν καὶ Κύριον * τοῦ κόσμου νῦν ἐπίσταμαι * ὁ τάλας καὶ ἄθλιος. * διὸ ἰκετεύω σε * ὡς οἰκτίρμονα, * θαρβῶν ἐπὶ τῇ σῇ * εὐσπλαγγῆ ἀγαθότητι, * ἀναπαῦσαι τὸν δούλον σου, * καὶ τοῦτον σὺν ἡμῖν ἐντάξαι τῷ κλήρῳ * τῶν ἐκλεκτῶν καὶ ἐν σκηναῖς * ταῖς τῶν ἀγίων, πρεσβείαις τῆς ἀχράντου * θείας μητρὸς σου, * λυτρούμενος δεινῶν * πταισμάτων καὶ γεέννης, * ὡς μόνος ἀγαθός, * σὺν τῷ τεθνεῶτι * πάντας ἐκβοωντάς σοι πιστῶς. * Δεδοξασμένος εἶ ὁ προστάλας με * τὸν ἐκ γῆς εἰς γῆν πορεύεσθαι.

7. Θνηξέσθαι, uti supra θνηξώμεθα, alibi notantur. — βοᾶ φησὶ vetus tautologia. — ὁ πάντα νο-

nescia, mortales, resipiscamus, et futura optemus pascua, quæ regia ac divina sunt, utpote mansura semper; quæ utinam salvator det iis qui delectantur in eis et dilexerunt ea. Contrarias pœnas reformidantes, omnes nos ante finem moriamur, o populi, tribus et linguæ, omne pondus nostrum projicientes, adeste omnes, melodiam Christo dicamus: Gloria...

7. Defunctus clamat: « Nolite, inquit, « deflere me, vos morituri. Qui enim formavit me, suscepit me, ut omnium optem; unde rogate, instanter supplicantes, « ut me in tabernaculis sanctorum statuatur, « quamvis in hac corrupta vita mente peccaverim. Qui omnia considerat, noluit me « multo passionum pondere amplius curari. » Nos ergo nunc qui vivimus, cum eo omnes clamemus Christo: Gloria...

8. Nunc scio te esse factorem Dominique mundi, ego infelix et miser, supplex te precor, ut misericordem, confidens in benigna tua bonitate, ut quiescere facias servum tuum, eumque simul et nos cooptes in numerum electorum tuorum et tabernacula sanctorum, precibus immaculatæ Matris tuæ divinæ, eripiens a gravibus noxis et gehennas, utpote solus bonus, nos qui cum defuncto ad te clamamus in fide: Gloria tibi qui jussisti me uti terrenum in terram abire.

μζων νῦν μὴ εἶν με C. — γεέννης in duas syll. con- trahitur.

XX.

IN TRANSFIGURATIONEM.

α'. Ἐπὶ τοῦ ὄρους μετεμορφώθης,
καὶ ὡς ἐχώρου οἱ μαθηταί,

XX. Incertus plane mihi est is melodus, quem ne conjectura quidem nominare, aut Romano dicere vel imparem vel recentiore ausim. Extat opus in corsin. f. 137 et in taurin. f. 136, intergrum in utroque, fere æque inscriptum: Μηνὶ

1. In vertice montis forma mutatus es,
et quantum valere discipuli,

Ἀγούστῳ σ' κονδάκιον τῆς ἀγίας μεταμορφώσεως, ἤχ. βαρῆς, sub acrostichide eis τὴν μεταμόρφωσιν. Automelum videtur, ut a nullo alio pendeat, neque ulli exemplar extiterit.

1. Versiculi plures discernuntur ὁμοιοτελεύτοις.

τὴν δόξαν σου, Χριστέ ὁ Θεός,
 ἰθεάσαντο,
 ἵνα ὅταν σε ἴδωσιν
 σταυρούμενον,
 τὸ μὲν πάθος γνωρίσωσιν
 ἐκούσιον,
 τῷ δὲ κόσμῳ κηρύξωσιν,
 ὅτι σὺ ὑπάρχεις ἀληθῶς
 τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

β'. Ἐγέρθητε οἱ νωθεῖς,
 μὴ πάντοτε χαμπεπεῖς,
 οἱ συγκάμπτοντες εἰς γῆν
 τὴν ψυχὴν μου, λογισμοί·
 ἐπάρθητε, καὶ ἄρθητε
 εἰς ὕψος θείας ἀναβάσεως·
 προσδράμωμεν Πέτρον
 καὶ τοῖς Ζεβεδαίοις,
 καὶ ἅμα ἐκεῖνοις
 τὸ Θαβώριον ὄρος προφθάσωμεν·
 ἵν' ἴδωμεν σὺν αὐτοῖς
 τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
 φωνῆς δὲ ἀκούσωμεν
 ἥσπερ ἄνωθεν ἤκουσαν,
 καὶ ἐκήρυξαν
 τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

γ'. Ἴδου δὴ τί θεωρῶ; * πορεύονται σὺν
 ἡμῖν * καὶ προτρέχουσι καλῶς * οἱ τῶν θείων
 ἀληθῶς * θερμοὶ φιλοθεάμονες, * λαὸς Κυρίου
 περιούσιος· * εὐθείαις οὖν πάντες * χρυσώ-
 μεθα τρίβοις * τῶν εὐαγγελίων, * τὴν ὀρθὴν
 ἄτροπον διανύοντες· * ἐκεῖθεν γὰρ φανερώς *
 αἱ τοῦ Θεοῦ σωτήριαι * πορεῖαι γινώσκον-
 ται· * ὅθεν ἔφανε, ἔλαμψεν * ταῖς ψυχαῖς
 ἡμῶν, * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

δ'. Σαφῶς Ματθαῖος ἡμῖν * καὶ Μάρκος
 καὶ ὁ Λουκᾶς, ἐν ἰδίαις συγγραφαῖς, * διη-
 γοῦνται τὴν φρικτὴν * καὶ θείαν μεταμόρ-
 φωσιν· * τί δὲ ἐροῦσιν, νῦν ἀκούσωμεν· *

— πάθος νοήσωσιν edd. in quibus duo tantum trop.
 de more obtinent. — ἀπαύγασμα. Hebr. II, 3.

2. οἱ συγκάμπτοντες ed. rom. f. errore typogr. —
 Θαβώριον Suidas recepit; ἵνα edd.

3. Eleganter de Græcis: θερμοὶ φιλοθεάμονες,

gloriam tuam, o Christe Deus,
 contemplati sunt :
 ut quum te viderint
 cruci affixum,
 scirent te quidem passum
 ex arbitrio tuo ;
 mundo autem nuntiarent
 te in veritate esse
 Patris splendorem.

2. Evigilate, sensus somnolenti mei,
 nolite omni ævo resupini
 ad humum incurvare
 animam meam ;
 sursum enitami, et tendite
 ad verticem quem Deus conscendit.
 Accurramus ad Petrum
 filiosque Zebedæi,
 et una cum illis
 montem in Thaborium properemus,
 ut videamus simul
 Dei nostri gloriam
 vocemque audiamus
 quam desuper acceperunt,
 ac prædicarunt
 Patris splendorem.

3. En igitur quid video? Conveniunt no-
 biscum et alacriter accurrunt quicumque
 divina contemplari spectacula vero cum
 amore gestiunt, plebs Domino jure proprio
 dicata. Omnes igitur rectis evangeliorum se-
 mitis insistamus, tuto gressu rectam car-
 pentes callem: hac via nempe salutaria Dei
 itinera indubie noscuntur, et splenduit, co-
 ruscavit animis nostris ipsum Patris jubar.

4. Nobis aperte enarrant Matthæus et Mar-
 cus et Lucas, singulis in suis scriptis tre-
 mendam ac divinam formæ mutationem.
 Quid tandem dicant, nunc audiamus. Post-

neque otiose pro critica melodorum historia. —
 εὐθεία... τρίβῳ T, εὐθείας... τρίβους C. — ἔφανε
 C, T. De forma alexandrina ἔφανε alibi dictum.
 — In fine T τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον. Matth. XVII,
 Marc. IX, Luc. IX. — ἀλλὰ τί ἐροῦσι C, T, metro

Μετὰ γὰρ τὴν Πέτρου * θερμὴν παρρησίαν *
καὶ ὁμολογίαν, * τὸν δεσπότην εἰσάγουσι
λέγοντα· * Παθεῖν με δεῖ καὶ θανεῖν, * ἐγὼ
γὰρ τοῦτο βούλομαι, * καὶ ἄνομοι ἐπὶ με *
ὡσπερ ἄνεμοι ἤξουσι, * ἀλλ' οὐ σβέσουσι * τοῦ
Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ε'. Τὰς οὖν καρδίας ὑμῶν * μὴ παραττέτω
μηδὲν, * τὴν ψυχὴν μου γὰρ ἐγὼ * ὑπὲρ
πάντων παρασχεῖν * βουλόμενος, δυνήσομαι *
καὶ θεῖναι ταύτην καὶ λαβεῖν αὐτήν· * ἐάν
γὰρ μὴ θέλω, * οὐδεὶς ὁ κατέχων· * ἐάν μὴ
κελεύσω, * οὐ τολμᾷ προσελθεῖν μοι θάνα-
τος· * σαρκὶ θηρεύω αὐτόν· * ὄρμᾳ, καὶ
παγιδεύεται, * καλάμῳ σοντρίβεται, * ἄδης
ἔρημος γίνεταί, * ὅταν δέξηται * τοῦ Πατρὸς
τὸ ἀπαύγασμα.

ς'. Ἡ κτίσις πᾶσα ἐμὲ * κηρύξει κτίστην
αὐτῆς, * τὸν ἐν θρόνῳ καὶ σταυρῷ, * ἵνα τότε
τὸν σεισμὸν * ὄρων καὶ τὰ γινόμενα, * ληστῆ
συμφήσῃ ἑκατόνταρχος· * Θεοῦ Υἱὸς ὄντως *
βουλήματι πάτχει * καὶ ἄθεςμος ὄχλος * εἰ
καὶ βρύχει, ἀλλ' ἅμα τακῆσεται· * εἰ στέργει
τις οὖν ἐμὲ, * ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, *
καὶ ἀκολουθήτω μοι· * κἂν γὰρ κτείνωσι,
πίπτουσι, * καὶ ἀνίσταται * τοῦ Πατρὸς τὸ
ἀπαύγασμα.

ζ'. Nunī δὲ ὁμῶς ὑμῖν * δεικνύω, καὶ πρὸ
καιροῦ, * τὴν ἀξίαν τὴν ἐμὴν, * ἵνα ἐχητε
θαρρεῖν * ὅτι Θεοῦ Υἱὸς εἰμι, * ὁ τότε ἄτιμος
ἐσόμενος, * ὡς νόμον Μωσέως * δοκῶν πα-
ραλύειν, * ὅτι καὶ Μωσέως * καὶ τοῦ νόμου
ἐγὼ εἰμι κύριος, * καὶ ὅτι φύσει Θεός * εἰμὶ,
οὐχὶ ἀντίθεος· * εἰς μέσον ἐλεύσομαι, * ζήλου
ἔμπλεος ἄνθρωπος, * καὶ γνωρίσει με * τοῦ
Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

η'. Μετὰ δὲ τούτους αὐτοῦ * τοὺς λόγους
ὁ λυτρωτῆς, * μεθ' ἡμέρας οὐ πολλὰς * εἰς

quam enim Petrus cum impetu asseruit
quod confessus est, Dominum inducunt
aientem: « Pati me oportet ac mori, ego
« enim sic volo: at in me improbi, turbinis
« instar, insufflabunt, quin extinguant Pa-
« tris radium.

5. « Vestrum igitur cor nihil conturbet;
« volens enim ego animam meam pro omni-
« bus tradere, me penes erit et ponere illam
« et sumere. Nisi enim voluero, nemo qui
« teneat; nisi jussero, non audebit usque
« ad me accedere mors. Venatu in carne
« insequor eam, irruit, reteque capitur,
« conteritur calamo, vacuus evadit infernus,
« cum recipiet Patris splendorem.

6. « Creatura qua patet, me suum cla-
« mabit auctorem, tam in throno quam in
« patibulo, eo usque ut, viso tunc terræ
« motu, centurio cum latrone una voce di-
« cat: « Vere Filius libere patitur. » Et im-
« proba turba, etiamsi rugiat, tamen una
« tabescet. Si quis igitur me diligit, tollat
« crucem suam, et sequatur me. Quantum-
« vis enim occidant, occumbunt, et resur-
« git vibratum Patris jubar.

7. « Verum nunc vobis et ante tempus
« ostendo gloriam meam, ut confidenter
« teneatis me Dei Filium esse, qui in oppro-
« brio futurus sim, ac si legem Moysis sol-
« visse videar; tum etiam me et Moysis et
« legis Dominum esse, naturaque Deum,
« non falsum numen; in medium veniam,
« studio incensus ut mortalis, meque ma-
« nifestabit Patris splendor. »

8. Quibus actis sermonibus, redemptor,
paucos post dies, in unum assumens Petrum

læso. De τῷ pro 8 τι cf. Kühner ad Xenoph. Memor.
I, 1, 1. — vñ om. T. — δεῖν C, δὴ T.

5. ὁ θάνατος C, T. — ὁμοῦ καὶ παγιδ. T. — ὅταν
δέξη με T.

6. τὸν κτίστην C. — καὶ ἐν σταυρῷ C. — τὸν καθο-
ρῶσα ἐν στ. T. — τῷ ληστῇ συμφωνήσῃ ὁ ἑκατ. C. —
υἱὸς οὗτος T. — ἀλλὰ μάτην τακ. C. — μοι. Matth.

VIII, 34.

7. τοῦ Θεοῦ C. — ὅτι ἄτιμος C. — ὁ νόμος C. —
μέσον ἐλεύσονται T. — ἔμπλεος T, ἄνθρωποι C. — καὶ
γνωρίσουσι τοῦ T. — f. planius: ἄνθρωποι καὶ γνω-
ρίζουσι τ. π. τ. ἀ. omisse με.

8. τούτους αὐτοὺς T. — εἰς τοῦτο C. — σὺ ὄντως
εἶ C, T.

ταυτό παραλαβὼν * τὸν Πέτρον καὶ Ἰακώβον * καὶ Ἰωάννην ἀδελφὸν αὐτοῦ, * εἰς ὄρος ἀνάγει, * καὶ μεταμορφοῦται * ἐνώπιον τούτων, * καὶ ἐξαίφνης ὁράται ὡς ἥλιος, * καὶ δύο ἄνδρες αὐτῷ * συνόντες ἅμα ὤφθησαν * ὑμνοῦντες καὶ λέγοντες · * Μόνε, ἅγιε, δέσποτα, * σὺ εἰς ἀληθῶς * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

θ'. Ἐβόα τούτων ὁ μὲν * Ἐγὼ τὰς πλάκας ποτὲ * ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾷ * ἐδεξάμην παρὰ σοῦ, * καὶ περὶ σοῦ κατήγγελα * τοῖς ἀγαρίστοις καὶ ἀγνώμοσιν, * ἀμείλει προεῖπον * τοῖς πάντα τολμῶσι · * Τοιαῦτα Κυρίῳ * ἀντιδοῦναι τολμᾶτε, παμπόνηροι; * προέδειξας γὰρ ἐμοὶ * πῶς μέλλουσιν ἐν ζύλωσε * τὴν πάντων ζωὴν κρεμᾶν, * ὅπως φύγωσι θάνατον * οἱ ὀρώντές σε * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ι'. Τοιαῦτα οὗτος εἰπὼν * ἐδίδου χώραν λοιπὸν * καὶ τῷ ἄλλῳ ἀνυμνεῖν, * καὶ βοᾶν τῷ λυτρωτῇ. * Ἐν ἄρματι πυρίνῳ με * δεσπότης δοῦλον σὸν ἀνέλαβες, * καὶ μέλλεις μὴ φλέγειν * ραπίζοντα δοῦλον, * καὶ πάλιν Πιλάτῳ * ὁ κριτῆς τῶν ἀπάντων παρίστασθαι. * Ἐντεῦθεν Πέτρος εὐθύς * σὺν φόβῳ μὲν προσέρχεται, * ἀλλ' ὅμως παρίσταται, * λέγων · Δέσποτα, φθέγξομαι, * καὶ μὴ φλέξης με * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ια'. Ἀφ' ὧν εἰρήκασιν οὖν * τοὺς συλλαλοῦντας μαθῶν, * τῷ Κυρίῳ ὁ Κηφᾶς * ἀπεκρίθη καὶ φησὶ · Καλόν ἐστι, φιλόανθρωπε, * ἡμᾶς ἐνταῦθα εἶναι πάντοτε, * καὶ εἶπον εἰ θέλεις * σκηναὸς ἀνά μέρος * ποιήσωμέν σοί τε * καὶ Μωσεί καὶ Ἠλίᾳ, τοῖς δούλοις σου. * Ἐν ᾧ δὲ οὗτος λαλεῖ, * φωτὸς νεφέλη ἄνωθεν * αὐτοὺς ἐπεσκίασεν, * αἴγλην αἴλον, ἄκρατον * ἐμφανίζουσα, * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ιβ'. Μεγάλως τοὺς μαθητὰς * οὐ ταῦτα μόνον φοβεῖ * τὰ ὀρώμενα φρικτὰ, * ἀλλὰ

9. τολμᾶται παράνομοι T. — ὡς μέλλ. T. — κρεμνᾶν C.

10. δέσποτα δοῦλόν σου T. — ὅμως ἐκραύγασε T.

11. καὶ εἶπερ θέλεις T f. bene. — ἀν. αὐτοὺς C, T.

et Jacobum et Joannem ejus fratrem, in montem eos adducit, formaque coram illis immutatur, ac subito ut sol apparet, duoque viri cum eo convenire visi sunt, canentes hymnos et dicentes : « O unice, o sancte, o Domine, tu vere Patris splendor es. »

9. Clamabat unus ex illis : « Ego olim tabulas in monte Sinaï a te recepi, et de te nuncius eram ad ingratos et insipientes, a quibus tanta ac talia ausuris asseveranter dixi : « Hæccine Domino rependere aude-tis, omnium pessimi? Mihi namque ostendisti, quomodo te vitam omnium in ligno suspensuri sint, ut mortem effugiant, videntes te esse Patris radium. »

10. Sic fatus ille, alteri locum dedit plaudendi et clamandi redemptori : « Igneo in curru me servum tuum, ut Dominus, assumpsisti, neque jam crematurus es servum te verberantem? immo et Pilato tene judicem omnium sistere! » Inde statim Petrus, trepidus quidem, sed confidenter adest, dicens : « O Domine, loquar, nec me comburas, tu Patris jubar. »

11. Tum ab his quæ dixerunt, colloquentes discernens, Domino respondit et ait Cephas : « Bonum est, benignissime, hic nos esse semper. Dic ergo, si placet tabernacula singula faciamus, et tibi et Moysi et Eliæ servis tuis. » Quo ipso tempore loquitur, luminis nubes desuper eos obumbravit, manifestans fulgorem incorporeum, purum, Patris scilicet splendorem.

12. Discipulos vehementer stupefecit tum tremendum spectaculum, tum insuper vox

contra usum vett. sed ex Luca IX, 34. — ἐμφανίζουσαν C. — ἔμφορον ἔμφ. T.

12. ὁ om. T ante πατήρ. — ὄντως ἐστὶν T. — γὰρ om. C, T. — ἅπαντες δέξασθε T, cæteris omissis.

γὰρ καὶ ἡ φωνή, * ἡ βροντηδὸν ἠγήσασα, * καὶ πίπτουσι πρηνεῖς εἰς ἔδαφος · * καθὰ γὰρ τὸ πρῶτον * ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, * καὶ νῦν οὐρανόθεν * τὸν Υἱὸν ὁ Πατὴρ ἀνεκήρυττεν · * Υἱὸς μου οὗτός ἐστιν · * αὐτοῦ, φησὶν, ἀκούετε · * ἐν τούτῳ γὰρ ἠυδόκησα. * Τοῖνον ἅπαντες λέξατε · * Ἰησοῦς ἐστὶ * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ιγ'. Ὁρᾶτε, ἀγαπητοί, * τοῦ θαύματος τὸ σαφές · * ὡς γὰρ ἦλθεν ἡ φωνή, * ὁ Ἡλίας ἀφανής * καὶ Μωϋσῆς καθίστανται, * Χριστὸς δὲ μόνος καταλείπεται, * ὡς ἂν μὴ ἡ τούτων * εἰκὸς παρουσία ἀμφίβολον δείξῃ * τὴν νῦν ἐνεχθεῖσαν Πατρὸς κήρυξιν · * τριῶν γὰρ ὄντων ὁμοῦ, * οὐκ ἐνδηλον ἐτύγχανε * δι' ὄντινα γέγονεν, * ὅμως πρόδηλον ὄντως ἦν * καὶ συνὸν αὐτοῖς * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ιδ'. Ραδίᾳ γὰρ καὶ σαφῆς, * ὁ δὲ καὶ Πέτρος δηλοῖ, ἡ καταλήψις αὐτοῦ · * τοῖς ἀγίοις μαθηταῖς * ἐγένετο καὶ γνώρισις, * οὐ γὰρ μικρὸν ἦν τὸ διάφορον, * τοῦ μὲν ὡς Κυρίου * τῆς δόξης ἐστῶτος, * τῶν δὲ ὡσπερ δούλων * συλλαλούντων τῶν πάντων δεσπόζοντι · * ὁ μὲν ἐξέπεμπε φῶς * καὶ πάντα περιήστραπτεν, * οἱ δὲ κατελάμποντο, * μόλις βλέποντες, τρέμοντες * καὶ δοξάζοντες * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ιε'. Φωτὸς τοσοῦτου ἐκεῖ * καὶ θείας τότε φωνῆς * ἐνεχθείσης ἐπ' αὐτούς, * ὡς προεῖπον πρὸ μικροῦ, * οἱ μαθηταὶ δεόμενοι * πρηνεῖς τὰς ὄψεις συνεκάλυπτον · * μετὰ δὲ τὸ ταῦτα * λοιπὸν τελεσθῆναι, * ὁ πάντα ποιήσας * ἐξεγείρει αὐτούς καὶ ἀνίστησι * πρᾶξις λέγων φωνῇ · * Ἐγέρθητε, ὡ φίλοι μοι, * καὶ ταῦτα σιγήσατε, * μέχρις ὅτου με μέλλητε * ἐκ νεκρῶν ὄραν, * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ις'. Ὡ τῆς ἀμέτρου χαρᾶς * ἧς ἔτυχον οἱ σοφοὶ * τοῦ Κυρίου μαθηταί · * καὶ τοῦ ὄρους σὺν αὐτῷ * κατέβησαν, σπουδάζοντες * καὶ

fragrose intonans, ac cecidere proni humum; quemadmodum enim primum in Jordane, sic et nunc e caelo Pater alta voce Filium renuntiabat: « Hic Filius meus est; a vocem ejus, inquit, audite, in quo ego a mihi complacui. Dicite ergo omnes: Jesus a est Patris splendor. »

13. Videte, dilecti, quid significet prodigium. Statim ut enim vox incidit, Elias et Moyses ab oculis evanescent, Christus vero relictus est solus, ne caeterorum praesentia, ut par erat, ambiguum efficeret auditum Patris praeconium. Tribus enim simul stantibus, minus perspicuum fuisset cujus gratia id fieret; vere autem compertum erat, cum illis quoque inesse Patris splendorem.

14. Sane ab ipsius Petri verbis palam est, plane et evidenter eum intellexisse; id quoque sancti discipuli perspexerunt: haud enim modicum discrimen erat, inter Dominum gloriae astantem, et illos famulorum more cum omnium Domino colloquentes. Ille enim lucem vibrabat et omnia fulgore perfundebat, hi vero illustrabantur, aegre oculos tollentes, trepidantes, et glorificantes Patris splendorem.

15. Tanta lux divinaeque vox ubi tunc in illos erupisset, ut modo dixi, discipuli orabant cernui, vultumque tegebant. Quae cum demum peracta fuerint, qui omnia fecerat, excitavit eos et erexit, amœna voce dicens: « Surgite, amici mei, et hæc silete, donec a vos ipsi videritis redivivum a mortuis Patris splendorem. »

16. O quam immensa lætitia perfusi erant sapientes Domini discipuli! Qui cum illo e monte descendunt properantes, ut caeteris

13. Καὶ Ἡλίας T. — καταλείπεται T. — νῦν om. C, tum id. ἐν, τοῦ πατρὸς κήρ. dum ἐνεχθ. ἐπικήρυξιν T. — οὐκ ἐδηλον T. — ὅμως πρόδηλος ἦν ὄντως τὸ T.

14. καταλ. αὐτῶν T. — κυρῶ C.

15. ὡσπερ εἶπον T. — καὶ ἀνίστανται C, T, rupta serie. — μέχρις ὅτου μέλλητε sic C. — ὅτου με μέλλεται sic T.

16. κατέβησαν σπ. T. — λόγον ἔκκριτον, ἔνθεον T.

τοῖς λοιποῖς εὐαγγελίσασθαι. * Ζητεῖτε δὲ ἴσως, * δι' ἔρωτα θεῖον, * τί δήποτε οὗτοι * τῶν λοιπῶν ὁμοδούλων προκέκρινται. * καὶ γὰρ πρὸς ταῦτα ἐρῶ * οὐδὲν καινὸν ἢ ἴδιον, * ἀλλ' ἅπερ διδάσκουσι * λόγοι ἐγκριτοί, ἐν-θεοί, * οἷς ἀρέσκειται * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ιζ'. Συνῆν ἀξίως αὐτοῖς * ὁ Πέτρος ὡς ἀγαπῶν * παρὰ πάντας τοὺς λοιπούς, * καὶ ὡς ἡδὴ θαρβήθεις * τὴν πρώτην ἀποκάλυψιν, * ἐξ ἧς καὶ Πέτρος ὀνομάζεται. * Παρῆν σὺν ἐκείνῳ * καὶ ὁ Σεβεδαίου. * ἡγάπα γὰρ τοῦτον * ὁ τῶν ὄλων σωτὴρ ὑπὲρ ἅπαντας, * καὶ δὴ Παρθένος αὐτὸς * καὶ μόνος ἐπιστήθιος * καλεῖται γενόμενος, * ὅθεν χάριτος πέπλησται * καὶ θεολογεῖ * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ιη'. Ἰάκωβος μετ' αὐτοῦ * παρείληπται, ὁ σοφὸς * Ἰωάννου ἀδελφός, * ὁ ἀκούσας σὺν αὐτῷ * καὶ ἅμα ὑποσχόμενος * Κυρίῳ πίνειν τὸ ποτήριον, * τουτέστι τοῦ πάθους * αὐτοῦ κοινωνῆσαι, * καὶ μέχρι θανάτου * ὑπὲρ δόξης Θεοῦ ἀγωνίσασθαι. * καὶ οὕτως ὥφθη στερβός * Ἡρώδης ὥστε ἔδοξεν * Ἑβραίοις χάρισσασθαι * μέγα, ὅτιπερ ἔκτεινε * τὸν κηρύττοντα * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

ιθ'. Nūn οὖν ὁ μέγας Θεός, * ὁ κτίσας λόγῳ τὸ πᾶν, * ὁ φωτίζων θαυμαστῶς * ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς, * καὶ τὸν λαόν σου εὐφρανόν * ἐν τῷ φωτὶ καὶ τῇ δυνάμει σου, * ἀκτίνας ἐκπέμπων * ἡμῖν εὐσπλαγχνίας * καὶ πᾶσαν ἐλαύνων * τὴν ἡμῖν ἐπελθοῦσαν σκοτόμαιναν * ἀνάτειλον ἐφ' ἡμᾶς * μεγάλα τὰ ἐλέη σου, * ἔν' ὧμεν ἀτάραχοι, * τεῖχος ἔχοντες, δέσποτα, * τὴν τεκοῦσάν σε, * τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα.

17. συνεῖν ἀξ. αὐτῷ T. — ὁ ἀγαπῶν C, T. Placet hic primum ὡς ἀγ. respectu ad alterum ὡς ἡδὴ θαρ.

18. Ἰωάνν. ἀδελφ. om. T, pro quibus post αὐτῷ pergīt : τὴν φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἅμα ὑπ. κυρίου. — καὶ οὗτος C, T. — στερβός ὅτε Ἡρώδης ἔδοξεν T. στ. Ἡρώδην ὥστε ἔδ. C. — χάρισσασθαι μέγα, ὅτιπερ T. — χαρῖσσει μ. ὅτιπερ C.

19. Ἱερέας τε πιστοὺς καὶ βασιλεῖς ἐπευφραίνων T.

bonum nuntium ferant. Quæritis fortasse, sacri intuitu amoris, curnam isti fuerint cæteris conservis antepositi. Et ego ad hæc nihil dicam novum aut singulare, sed quod docent eloquia censoria, divina, in quibus acquiescit Patris splendor.

17. Merito cum duobus istis erat Petrus, utpote amantior cæteris omnibus, et qui confidenter protulerat primam revelationem, ex qua etiam Petrus nominatur. Aderat cum illo Zebedæi filius : diligebat enim eum salvator omnium plusquam omnes, et merito, virgo qui erat, solusque vocatus pectoris accubitor. Unde gratia cumulatus est, et Deum pronunciat Dei splendorem.

18. Jacobus cum illo assumptus est, sapiens Joannis frater, qui simul audivit et pollicitus est una se cum Domino bibiturum esse calicem, scilicet patiendi socium se futurum, et usque ad mortem pro Dei gloria decertaturum : et adeo ipse stetit constans, ut Herodes putaret Judæis magnam se præstitisse gratiam, occidendo præconem paterni splendoris.

19. Nunc ergo, o summe Deus, tu qui verbo creasti totum, miro lumine illustrans sacerdotes et principes, populum quoque tuum lætifica in luce et virtute tua, radios immitte nobis misericordiæ, omnemque dispelle noctis opacæ caliginem nobis ingruentem. Exoriri fac super nos magnam tuam clementiam, ut simus imperterriti, murum nobis struentes tuam, o Domine, matrem quæ te genuit Patris splendorem.

— ἡμῖν εὐωδίας. — Auctori, qualiscumque demum sit, quum satis elegans dictio, in verbis proprietatis, in serie concinnitas, in dramate haud infelix audacia, in ephymniis reducendis expedita venustas non deneganda sit, eum facile Romani ad ætatem et palæstram retulerim. Quin vero ipsum magistrum agnoscam, plura nimis otiosa et frigida argumento sunt.

XXI.

DE SACRA CRUCE.

α'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ ἰκουσίως,
τῇ ἐπωνύμῳ σου καινῇ πολιτείᾳ
τοὺς οἰκτιρμούς σου δώρησαι, Χριστὲ
εὐφρανὸν ἐν τῇ δυνάμει σου [ὁ Θεός·
τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν,
νίκας χορηγῶν αὐτοῖς
κατὰ τῶν πολεμίων·
τὴν συμμαχίαν ἔχοιεν τὴν σὴν,
ὄπλον εἰρήνης,
ἀήττητον τρόπαιον.

β'. Ὁ μετὰ τρίτον οὐρανὸν
ἀρθεῖς ἐν παραδείσῳ,
καὶ ῥήματα ἀκούσας
τὰ ἄρρητα καὶ θεῖα,

1. Tu qui tolli in crucem voluisti,
novæ tui cognominis societati
miserationes tuas dona, Christe Deus.
Exhilara in virtute tua
fideles nostros imperatores,
victorias illis largitus,
hostibus debellatis;
auxilium habeant tuum,
pacis armaturam,
invictum tropæum.
2. Qui tertium ultra cœlum,
in paradisum sublatus,
verba audiit
arcana et divina,

XXI. Grave et in primis notatu dignum est testimonium, quod Philippus Vitalis, Basiliensi ordinis decus, præfixit, opinor, ad fidem codicum cryptoferratensium, in Anthologio romano, die XIV septembr. p. 70, his verbis: οἱ οἴκοι φέροντες ἀχροστιγίδα· Ἡ ᾠδὴ Ῥωμανοῦ. Qua enim epigraphe recepta, jam et de poematis conditore, et de Romani ætate, causa profligata est, nec stant ea quæ synaxaria et menologia de melodo ad Justiniani ævum referendo tradunt. Vix enim dubium, quin tropæum, non cruci tantum ovanti, sed victori Heraclio dicatum, hic habeamus. Sed iterum, iterumque excussis codicibus basilianis me semper fugit allata ἀχροστιγίς. Vereor ut Basilianus editor, cum in die ejusdem mensis VIII recte et diligenter scripserit ἡ ᾠδὴ Ῥωμανοῦ, idem præpostere festinans ad XIV diem retulerit. Quin ad manum fuere tres vetusti codd. unus cryptoferrat. A. I, alter vatican. 1870, tertius mosquens. 437, in quibus unicum hoc lemma composita elementa præbent: δ ὕμνος εἰς τὴν ὑψωσιν, amplum quidem et integrum in primo codice, mutilum vero in cæteris, cum mosquensis f. 13 tantum habeat 11 trop. quorum initia teneo, ex quibus conflatur: δ ὕμνος εἰς τ. . . pauciora autem vatic. in fol. ultimo 42: δ ὕμνος ε. . . Quorum tamen consensu comperitur latere melodum quanquam Romani nomen, nisi fallor, in margine cryptoferr. allinitur. Quo indice et Vitali duce,

ego olim minus caute Romanum dixi saltem hujusce hirmi auctorem (Hymnogr. p. XXXIX, not. 4). Cæterum Hierosolymitanus omnino melodus videtur, et quamvis eum nec Romani sæculo neque ejus sectæ cooptarem, mihi potius refert Sophronii aut Eliæ scholam et tempora a Sarracenis usque ad internecionem contrita. Preterea operæ foret codices iterum scrutari, in primis mosquensem fere intactum, etiam cryptoferratenses membranas, a me raptim et minus quiete evolutas.

1. Semel ad hirmum eundem provocatur p. 77, ad Roman. XI, ubi graviter variantur v. 4, 5 heptasyllabi. Ne inferas citius jam Romano prævisse hirmum qui nunc prostat. Addi enim potuit p. 77 epigraphe a recentiore; tum iisdem potuit verbis serior incipere quibus priscus ordiebatur. Tres priores versus ejusdem fere moduli sunt quam initium acathisti Sergiani. Cf. p. 250. — Βασιλεῖς. Heraclius a. 613 filium suum Flavium Constantinum coronari fecit, qui etiam novus dictus est Constantinus, ansamque melodo dedit in laudes primi imperatoris christiani infra liberius excurrendi. — συμμ. ἔχοντας vat.

2. Ed. roman. scite accersit hirmum Τῇ Γαλιλαῖα, v. p. 16, ad quem nostra ad amussim exiuntur. Jam superius notavi, in feria IV magna, pro hirmo sumptum fuisse hujus trop. initium. — λαλεῖν, II Cor. XII, 14. — τί τοῖς edd. — ἔρα-

ἀ οὐκ ἐξὸν γλώτταις λαλεῖν,
 τί Γαλάταις γράφει,
 ὡς ἐρασταὶ τῶν γραφῶν
 ἀνέγνωτε καὶ ἔγνωτε.
 Ἐμοί, φησὶ, καυχᾶσθαι μὴ γένοιτο
 πλὴν εἰ μὴ ἐν μόνῳ
 τῷ σταυρῷ τῷ τοῦ Κυρίου,
 ἐν ᾧ παθῶν
 ἔκτεινε τὰ πάθη.
 Αὐτὸν οὖν καὶ ἡμεῖς
 βεβαίως κρατῶμεν,
 τοῦ Κυρίου τὸν σταυρὸν,
 καύχημα πάντες·
 ἔστι γὰρ ἡμῖν
 σωτήριον τοῦτο ξύλον,
 ὄπλον εἰρήνης,
 ἀήττητον τρόπαιον.

γ'. Ὑψοῦτε Κύριον, φησὶν, * ὁ ψάλλων ἐν
 προφήταις * Δαυὶδ ὁ θεοπάτωρ, * καὶ φόβῳ
 προσκυνεῖτε * τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ. * Τοῦτο
 προσκυνοῦμεν, * ὑπερψοῦντες αὐτὸν * τὸν
 μόνον φύσει ἄγιον. * Καὶ τοῦ προφήτου
 ῥῆμα πεπλήρωται, * ὁ προανεφώνει * διὰ
 Πνεύματος ἁγίου * τὰ μέλλοντα * προτε-
 θεωρημένως. * Λαμβάνων ὁ Ἄδὰμ * λοιπὸν
 ἀκαλύτως * ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, * ζῆ εἰς
 αἰῶνα. * πρόκειται νυνὶ * ἐν πάσῃ τῇ κτίσει
 ξύλον, * ὄπλον εἰρήνης, * ἀήττητον τρώ-
 παιον.

δ'. Μεγάλα, ξένα καὶ φορικτὰ * ἐν τῷ τοῦ
 Χριστοῦ πάθει * διὰ σταυροῦ τὰ κέρδη *
 ἀνθρώποις ἐδωρήθη, * ἅτινα ἐγνωμεν σαφῶς. *
 γῆ ἐσεισθη τότε, * καὶ Θεοῦ πίστις ἀρχὴν *
 ἰδρύσεως ἐλάμβανεν. * ἥλιος τὴν λαμπάδα
 ἀπέθετο, * καὶ τὸ τοῦ Κυρίου * πῦρ ἀνήφθη,
 ὅπερ ἦδη * τὴν γῆν βαλὸν * σφοδρὰ ἐξε-
 φάνη. * ἐρράγησαν βουνοὶ * καὶ ὄρη καὶ πέ-
 τραι, * καὶ συνήρχοντο ὅστ' * νεῦρα καὶ

σταῖς v. cr. inepte. — ἐμοί. Galat. VI, 14. — σωτ.
 ἡμῖν τοῦτο ven. — τὸ ξύλονedd. in quibus cæte-
 rum omnia desiderantur.

3. Ὑψοῦτε. Sic Ps. XVIII, 5. — προτεθεωρ. Codd.
 quod metrum excedit, nisi in medio duæ syllabæ,

quæ linguis loqui nefas est,
 quid ille Galatis scribat,
 vos litterarum amantes
 legistis et novistis :
 « Mihi, inquit, gloriari absit
 « nisi in sola
 « illa Domini cruce,
 « in qua passus
 « passiones enecavit. »
 Eamdem igitur et nos
 fortiter teneamus
 hanc Domini crucem,
 omnium superbiam.
 Est enim nobis
 salutare hoc lignum
 pacis armatura,
 invictum tropæum.

3. Exaltate Dominum, inquit psaltes pro-
 phetarum, David, Christi Dei pater, et cum
 tremore adorete scabellum ejus. Idipsum
 adoramus, superexaltantes eum qui solus
 natura sanctus est; atque impletum est pro-
 phetæ dictum, vaticinantis in Spiritu sancto
 quæ futura prospiciebat. Adam sumens fru-
 ctum jam non vetitum ex ligno vitæ, vivit in
 æternum. Coram nunc stat in universa crea-
 tura, signum, armatura pacis, invictum tro-
 pæum.

4. Christo passo, magna, stupenda, plena
 terrore lucra per crucem hominibus imper-
 tita sunt, qualia nemo nostrum nescit :
 Tum tellure concussa, in Deo fides initium
 soliditatis assumpsit; sol lampadem amovit,
 simulque Domini ignis accensus est, qui jam
 in terram immissus, mirum in modum ex-
 canduit. Disruptæ sunt colles et montes et
 saxa; at concurrebant ossa, nervi et carnes,

ut sæpe Θεὸς, contrahantur. f. τεθεωρημένος. —
 ζῆ τὸν αἰῶνα codd. — f. γὰρ νῦν. — ξύλον om. V.
 κατὰ τοῦ ξύλου CV.

4. καὶ ξένα, φορικτὰ mosq. — Καὶ Θεοῦ. Lubens
 notaverim frequentem in hoc carmine et exqui-

σάρκες, * πάντων ἐκ ταφῆς * ἀθρόως ἀνιστα-
μένων * ὄπλον εἰρήνης, * ἀήττητον τρό-
παιον.

ε'. Νύκτα ἐώρα ὀληστῆς * ἐν ὥρᾳ μεσημ-
βρίας, * καὶ ἔγνω τὸν εἰπόντα. * Ἐκ σκότους
φῶς ἐκλάμψη. * Μακροθυμοῦντα ἐν σταυρῶ *
ὄθεν ὠμολόγει * ὅτι τῆς δόξης Θεὸς * αὐτός
ἐστι καὶ κύριος, * βοῶν αὐτῶ καὶ λέγων. Ὡ
δέσποτα, * μνησθητί μου, ὅταν * ἔλθῃς
ἐν τῇ βασιλείᾳ * τῆς δόξης σου * τῆς ἐπου-
ρανίου. * Καὶ ἤκουσεν εὐθύς τό. Σήμερον
ἔση * μετ' ἐμοῦ ὡς ἀληθῶς * ἐν παραδείσῳ. *
Ἐδῶκεν ἀντὶ * φλογίνης ῥομφαίας σῶαν *
ἔχοντι πίστιν * ἀήττητον τρόπαιον.

ς'. Ὁ τῶ σταυρῶ ἀνυψωθείς * Θεὸς ἡμῶν
καὶ ῥύστης * κατέβαλε τοῦ ὕψους * πάσας
τοῦ διαβόλου * τὰς ἐξουσίας καὶ ἀρχάς. *
εἴλκυσε δὲ πάντας * πρὸς ἑαυτὸν τοὺς ἐκ
γῆς, * ἀνοίξας τὰ οὐράνια, * καὶ δούς ἡμῖν
ἀκώλυτον ἀνοδον, * τὴν πρὸς τὸν Πατέρα, *
μεισιτεύσας, καὶ τὴν ἐχθρῶν * ἐν τῇ σαρκί. *
λύσας τῇ ἰδίᾳ. * τὸ πάλαι τοῦ φραγμοῦ *
μεσότοιχον ἤρθη, * καὶ συνῆψεν ὁ σταυρός *
τὰ διεστῶτα. * ἄγγελοι ἡμῖν * συμφθέγγονται
καὶ ὑμνοῦσι * τὸ τῆς εἰρήνης * ἀήττητον
τρόπαιον.

ζ'. Σταυρὸς ἐκάθαρε τὴν γῆν * τῆς τῶν
θυσιῶν κνίσσης, * καὶ πᾶσαν ἀγιάσας * προσ-
ήγαγε τὴν κτίσιν * τῇ ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ. *
πρὶν οἱ τῶν εἰδώλων * ἐθυμιῶντο βωμοί, *

silam atticorum elegantiam, qua καὶ pro ἅμα su-
mitur, idemque tempus pressius significat, quod
etiam venustius fit in antithesi, ut ibi pluries.
Cf. trop. XI fin. XIII et XVI init. — τῇ γῆ codd.
emendavimus juxta Euripidem *Suppl.* 639: γαῖαν
βέλλει ἀκτίς ἡλίου. — τὸ πῦρ. Luc. XII, 49. — ἀνι-
σταμένων active sumitur, sed omisso δπ. εἰρήν. in
cryptoferrat. tantum et frigide legitur τοῦτο οὖν
ἔστιν ἀήττ. τρ.

5. φῶς ἐκλάμψαι V. Gen. 1, 3, aliud enim non
puto respici, quam *Fiat lux*. Sed cf. II Cor. IV, 6.
Nota seriem elegantem et raram in melodis: μακροδ. ὄθεν ὠμ. ἔτι... — λέγων. Luc. XXIII, 43. —
αὐτῶ φλογίνη ῥομφαία νῶτα sic duo codd. cogitavi
primum: ἔδωκεν αὐτῶ φλογίνης ῥομφαίας ὡτα ἔχοντι

omnibus e tumulo turmatim attollentibus
pacis armaturam, invictum tropæum.

5. Noctem vidit latro, hora meridiana, et
agnovit eum a quo dictum: « Ex tenebris
« fiat lux! » Unde eumdem fortiter in pa-
tibus patientem fatebatur Deum gloriae
esse et Dominum, contestans illi ac dicens:
« Domine, memento mei, quando veneris in
« glorioso tuo caelorum regno. » Et statim
illud audiit: « Hodie mecum eris, amen
« dico, in paradiso. » Et dedit illi salvificam
habenti fidem, pro ense flammeo, invictum
tropæum.

6. In cruce sublimis Deus noster et libe-
rator dejecit ab alto omnes Diaboli potesta-
tes et dominia; attraxit autem omnes ad
seipsum e terra, caelestia pandit, nobisque
dedit liberum ad Patrem reditum, mediator
factus, et inimicitiam in propria carne sua
dissolvens. Intermedius veteris maceriae pa-
ries subruit, compegitque crux in unum
ea quae dissociata erant. Angeli nobiscum
vocem attollunt, et hymnis celebrant pacis
invictum tropæum.

7. Crux repurgavit terram a nidore victi-
marum, totamque creationem sanctitate
perfusam provexit ad Deum cognoscendum.
Modo idolorum suffumabant altaria, nunc

πίστιν. Alius proposuit αὐτῶ ῥομφαίας στόμα. De-
mum σῶαν arrisit, sed alia et f. meliora dabit
novus codex. Cf. Gen. III, 24.

6. οὖν ὑψωθείς crypt. — τοὺς τῆς γῆς id. — ἀρχάς
Col. II, 15. — εἴλκυσε, Jo. XII, 32. — καὶ ante δούς
om. V. — τὴν ἀνοδον Cr. V. — ἦν πρὸς V. καὶ πρὸς
Cr. — ἤρθη, Eph. II, 14.

7. ἐκάθαρεν sic bene unus mosquens. — ἐκάθηρε
V, Cr. — δαίμ. δὲ V. — βαχχέονται V. — ἐν τῶ στ.
V. — ἀντοφθαλμοῦσιν. Cum multa alias eleganter
et exquisite dicta, tum illud verbum Georgii
Pisidæ memoriam revocat, qui nullam fere pa-
ginam expolivit, quin pluries hujusmodi compo-
sitis eandem ornaverit. — κατακρ. νυνὶ V. — νυνὶ
δὲ πόνοι V. — καὶ ἐγκράτεια, V, Cr.

νῦν ὡς καπνὸς ἐξέλιπον * καὶ δαίμονες οἱ
πρώην βακχεύοντες * ἐν τῇ οἰκουμένη, *
νῦν εἰς βάραθρον χωροῦσι, * καὶ τῷ σταυρῷ *
οὐκ ἀνοφθαλμοῦσιν * ἐμίαινον τὴν γῆν * αἱ
ἀκολασίαι, * κατακρίνεται δὲ νῦν * ἄσημος
βίος * τότε ἠδοναὶ * ἐκράτουν, νῦν δὲ
οἱ πόνοι, * ἐγκράτειαί τε, * ὄπλον εἰρήνης,
ἀήττατον τρόπαιον.

η'. Ἐπὶ τῷ ὄρει, τῷ σταυρῷ * ὁ θάνατος
προσκόψας * εἰς νῆκος κατεπόθη, * καὶ μάρ-
τυρες τὴν τούτου * καταπατοῦσι κορυφὴν *
ἔπεισεν ἀνθρώπους * ὁ σταυρὸς πνεύματι ζῆν,
* καὶ μὴ δουλεύειν πάθειν, * κόσμῳ μὲν
ἐσταυρῶσθαι, τὸν κόσμον δὲ * ἔχειν σταυρω-
θέντα, κατὰ Παῦλον, καὶ τὰ ἄνω * ζητεῖν
αἰεὶ * καὶ μεταδιώκειν * τοιαῦτα ὁ σταυρὸς *
τῷ βίῳ παρέσχεν, * ἐπὶ γῆς ἀγγελικὴν *
τάξιν εἰσάγων, * πάντας γὰρ ἡμᾶς * καθαίρει
ἀκαθαρσίας * ἐκ τῆς ἀγνείας * ἀήττητον
τρόπαιον.

θ'. Ἰνα δὲ παύσωσιν ἡμῶν * τὸ σέβας, ὡς
ἠγοῦντο * οἱ λίθους προσκυνοῦντες, * ἐν μέσῳ
συμποιοῦντες * τοὺς εὐσεβεῖς ὡς εὐμενεῖς, *
χώματι τὸν τόπον * τῆς τοῦ Κυρίου ταφῆς *
καὶ τὸν σταυρὸν κατέκρυψαν * αὐτοὶ δὲ
ὁμῶς μάτην ἐμύθησαν, * ἥλιον καλύψαι *
τῇ παλάμῃ προσδοκῶντες * ἡ χάρις δὲ *
πλέον διεφάνη, * καὶ ὅπερ ἐκτεμεῖν * ἐνό-
μισαν σέβας, * τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν *
ἔβηκε πέρας * ἔστι γὰρ σταυρὸς φαινόμενος
οὐρανόθεν, * κατὰ τῆς πλάνης * ἀήττητον
τρόπαιον.

ι'. Σύμβολον τοῦτο φανερὸν * μεγάλου
Θεοῦ βλέπων * ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, * ἀκή-

8. ὄρει τοῦ σταυροῦ V. — ὄρει τὸ ξύλον Cr. — ἐπὶ
τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ, mosq. — νῆκος, I Cor. XV,
54. — πνεύματι ζῆν. Infelicitur et abrupte hic stetit
vaticanus. Pergit unicus cryptoferratensis, ve-
tere, sed minus tersa membrana scriptus. —
ἔχειν ἐσταυρωμένον Cr. — Παῦλον. Gal. VI, 14.

9. ἐν μέσῳ δὲ cr. qui δὲ quater in eleganti trop.
facilius recipit. — f. ὡς ἀσεβεῖς de more melodo-
rum. — χώματι Cr. — ὁμῶς δὲ εἰς μάτην Cr. —
διεφάνη. Splendida vere ea sunt, mentique ea
subeunt quibus sublimis gallica Musa cecinit ni-

ut fumus evanuerunt. Et qui prius in orbe
bacchabantur dæmones, nunc in barathrum
recedunt, neque crucem contra tollunt oculo-
los. Terram polluebant impudiciatæ, nunc
vero damnatur vita inverecunda. Tunc libi-
dines superbiebant, nunc exercitationes et
abstinentiæ, armatura pacis, invictum tro-
pæum.

8. In monte, cruci mors offendens, in
victoria absorpta est, ejusque caput marty-
res conculcant. Suasit homines crux, ut spi-
ritu vivant, nec voluptatibus serviant, sed
crucifigantur mundo, mundumque habeant
patibulo fixum, ut Paulus ait, ac superna
quærant semper et persequantur. Ea nempe
bona crux vitæ hominum attulit, in terris
angelicam inducens societatem; omnes enim
nos, castitatis ὄρε, spurcicia abstergit illud
invictum tropæum.

9. At nostram ut abolerent religionem,
uti opinabantur lapidum adoratores, piis
viris in publicum traductis ut scelestis,
humo aggesta locum dominici sepulcri et
crucem abdiderunt. Ipsi autem id frustra
moliti sunt, solem abscondere objecta pal-
ma sperantes; immo gratia illuxit splendi-
dior, et quem excindere volebant cultum,
is eorum simulacris finem imposuit: ecce
enim crux cœlitus emicuit, invictum ab er-
rore tropæum.

10. Illud magni Dei manifestum signum
intuens Magnus ille Constantinus, audivit

gros Æthiopus, non manum, sed pulverem soli
stupide objicientes:

« Le Dieu, poursuivant sa carrière,
« Verse des torrents de lumière
« Sur ses obscurs blasphémateurs. »

10. ἐν αὐτῷ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοῖς λαληθεῖσιν, sic
cr. depravatissime. Censui quam minime esse
recedendum ab historico epiphonemate: *In hoc
signo vinces.* — συνταλείας. Multa erant id genus
vaticinia de Byzantinis fatiis. Utrum vero veterem

κοε λαλοῦντος * τοῦ Ἰησοῦ· Ἐν τῷ αὐτῷ * συμβόλῳ νικήσεις, βασιλεῦ χριστιανῶν, * πιστὸς ἐν αὐτοκράτορσιν, * ἕως μου τῆς δευτέρας ἐλεύσεως· * τούτῳ σοι τῆ πόλει * τὸ ἀξίωμα φυλάξω, * καὶ στήσεται * μέχρι συντελείας, * * * καὶ τῶν πόλεων πασῶν * προκαθημένη, * τεῖχος δὲ αὐτῆ * γενήσεται ὁ σταυρὸς μου, * πύργος ἰσχύος, * ἀήττητον τρόπαιον.

ια'. Ταῦτα οὐ λόγοις πρὸς αὐτὸν * φθειγῆμενος ὁ Λόγος, * ἀλλ' ἔργῳ καὶ δυνάμει, * εὐγνώμονα οἰκέτου * εὔρε καρδίαν, ἐν αὐτῷ * λέγοντος· Ἐτοίμη * ἡ ψυχὴ μου, ὁ Θεός, * αἰεὶ ἀκολουθήσαι σοι. * Ὅπερ καὶ παριστᾶσι τὰ πράγματα, * μυστήρια ἄλλα, * καὶ ἡ πίστις καὶ ὁ ζῆλος * καὶ αἱ τιμαὶ * πάντων ἱερέων· * ἀνίστη πανταχοῦ * σεπτὰς ἐκκλησίας, * καὶ κατέσκαπτε ναοὺς * ἀσεβημάτων, * σπηλαία αἰσχυρὰ * θεῶν συκοφαντουμένων, * καὶ μὴ ἐχόντων * ἀήττητον τρόπαιον.

ιβ'. Ἡ δὲ μεγάλη βασίλισ * καὶ μήτηρ τοῦ μεγάλου * ἐκείνου βασιλέως, * ἡ πάνσεμος Ἑλένη, * ἡ ἐστεμμένη τὸν Χριστὸν, * ἔγουσα τὸν ζῆλον * τὸν αὐτὸν τῷ βασιλεῖ, * ἠπέιγετο θεάσασθαι * τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις θαυμάσια· * ἐνθα γενομένη, * καὶ τὸ σέβας ὅπερ ἔσχεν * πρὸς τὸν Θεὸν * ἐπιδεικνυμένη, * ἠπέιγετο σπουδῆ * εὐρεῖν βουλομένη * τὸν σταυρὸν ὡς θησαυρὸν· * τῆ οἰκουμένη * ἄγνωστος δὲ ἦν * ὁ τόπος ἐν ᾧ ὑπῆρχε * τὸ κεκρυμμένον * ἀήττητον τρόπαιον.

ιγ'. Νενικημένης δὲ αὐτῆς * τῷ πόθῳ καὶ σπευδούσης * τὸν ἄνωθεν φανέντα * καὶ κἀνωθεν ἐκλάμψαι, * ἀλλὰ μὴ κρύπτεσθαι εἰς γῆν, * ὄψις ὀνειράτων * καὶ σημεῖα θαυμαστά * τὸν τόπον ἐφάνέρωσαν· * τρόπον δὲ περὶ τούτου εὐγνώμονα * καὶ τις τῶν

alloquentem hæc Jesum : « In hoc signo « vinces, rex Christianorum, fidelis inter « imperatores, usque ad alterum meum ad- « ventum. In hoc tibi et urbi majestatem « servabo, duraturam usque ad consum- « mationem. quæ omnium « erit civitatum præses, ipsi autem crux « mea munimentum erit, turris fortitudinis, « invictum tropæum. »

11. Talia ubi Verbum ad eum non verbis, sed opere et virtute locutum est, gratum invenit cor famuli secum dicentis : « Parata « est anima mea, Deus, ad te omni tempore « sequendum. » Id quod etiam palam fecere gesta, variæ initiationes, et fidei zelique testimonia, omniumque sacerdotum venerationes. Erexit ubique sacras basilicas, suffoditque fana impietatum, turpes cavernas ementitorum deorum, quibus aberat invictum tropæum.

12. Sed et magna regina, materque summi illius imperatoris, Helena omnibus sacra, Christo coronata, zelo regem æmulata, contempleri ardebat Solymorum mirabilia. Huc se recipiens, suamque in Deum pietatem exerens, urgebatur alacriter studio repertiundæ crucis, thesauri instar. At universo orbi ignotus locus erat, ubi occultum jacebat invictum tropæum.

13. Amore dum victa premitur, exoptatque ut crux cælitus ostensa, e terra quoque illucescat, neu vero sub humo lateat, visio somniorum signaque stupenda locum detegebant. Morem etiam ultro gessit hac de re vir quidam Hebræus reginæ a Deo afflatæ,

aut novam Romam melodus respiciat, magis esset perspicuum, nisi duo versiculi, hic ubi maxime necessarij erant, importunissime deessent.

11. εὐγνώμονος Cr. — καὶ παριστᾶσι id. — ἄλλα τε μυστ. καὶ πίστις id. rupto metro. — τιμαὶ τῶν ἱερέων ἀνιστᾶ id. — ἀσεβασμάτων id. barbare. —

Huc usque mosquensis, quem iterum sollicitare averem, cum initia tantum trop. habuerim.

12. τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις. Cr. f. τὰ Ἱεροσολύμων, nis contractio admittatur. — ἐνθα γενομένη Cr.

13. εἰς τὴν γῆν Cr. — ἐμφ. ἡ δὸς μοί id. homericæ sit forma ἦ pro ἔφη, neque omittatur altera vo-

Ἐβραίων * τῇ ἐνθέῳ βασιλίδι * παρέστηκε *
 σπεύσας καὶ μνηύσας· * εὐθέως ἢ πιστῇ, *
 ὡς ἔμαθε ταῦτα, * ἐπορεύθη παραυτὰ * κατὰ
 τὸν τόπον. * Ἐμφάνισον, ἦ, ἦ * δός μοι χά-
 ριν, ἴν' εὕρω, * λάβω, συνέχω, * ἀήττητον
 τρόπαιον.

ιδ'. Ὑπὲρ κοινῆς χριστιανῶν * συστάσεως
 μοχθῆσαι * κελεύει ἢ ὁσία, * τὸν τόπον κα-
 θαρθῆναι, * καὶ τοῦτο πράττεσθαι σπουδῇ· *
 τῶν δὲ καθαιρόντων * τὴν προθυμίαν ἢ γῆ, *
 ὡς οἶμαι, προελάμβανεν, * ὅτι ἀνακαλύψαι
 ἠπέιγετο * πᾶσιν αὐτομάτως * ὃν ἐζήτουν
 μαργαρίτην, * καθ' ὃν οὐδὲν * τίμιον ἐν κό-
 σμῳ· * ἀρβείσης οὖν λοιπὸν * τῆς ὕλης ἐκ
 μέσου, * τὸ μὲν μνήμα τῆς ζωῆς * ἀνεκα-
 λυφθῆ· * τόπος δὲ ἐγγύς * ἐνθέως ὠράθη,
 ἔχων * τὸ κεκρυμμένον * ἀήττητον τρό-
 παιον.

ιε'. Ψιλὸν δὲ ὅμως οὐδὲ ἐν * ὑπῆρχε
 διακρίναι, * τριῶν ὄντων, καὶ γυνῶναι * ποιός
 ἐστιν ἐκ τούτων * τοῦ ἀθανάτου ὁ σταυρός· *
 πῶς οὖν; καὶ πρὸ τούτων * ὀράματα ἀφανῆ *
 τὴν συνετὴν ὠδήγησεν· * Ξύλον, φησί, ἐκεῖνο
 ζωῆς ἐστιν, * ὅπερ ἀναστήσαι * τὸν ἀνίατα
 νοσοῦντα * δυνήσεται * καὶ τὸν τεθνεῶτα. *
 Θερμαίνεται αὐτῆς * εὐθέως τὸ πνεῦμα, *
 καὶ τὸ θαῦμα μεταξὺ * τρέχει δικάζον· *
 τίθενται οἱ τρεῖς, * σκοπεῖται καὶ φανεροῦ-
 ται * τοῖς προσκυνούσιν * ἀήττητον τρό-
 παιον.

ισ'. Ὡς οὖν προσήγαγον αὐτοὺς * ἐσχάτως
 ἀσθενοῦντι * καὶ ἄλλῳ τεθνεῶτι, * καὶ ἡγείρε
 τοὺς δύο * τοῦ ζωοδότου ὁ σταυρός, * τότε
 ἐν μεγάλῃ * τῇ χαρᾷ ἢ βασιλὶς * αὐτὸν μὲν
 προσεκύνησεν, * Θεῷ δὲ ἡγαρίσκει καὶ ἔκρα-
 ξεν· * Ὑπὲρ χιλιάδας * ἀργυρίου καὶ χρυ-
 σίου * τὸν θησαυρὸν * τοῦτον ἐκτησάμην. *
 Μεγάλως ἢ σοφῇ, * καὶ σφόδρα μεγάλως, *

cula ἢ a serie requisita. Addit vero impurus
 codex: ἐώρακα, λάβω etc.

14. τῇ προθυμίᾳ id. — καὶ ἀνακ. id. — ἐζήτει id.
 — ὠράθη id. solita melodorum licentia, pro ἐω-
 ράθη vel ὤρωθη.

15. De ὑπῆρχε in hoc sensu cf. Viger, p. 309.

eamque festinus commonefecit. Extemplo
 pia mulier, his edocta, sine mora petit lo-
 cum. « Ostende mihi, inquit, vel mihi fa-
 « veas, ut inveniam, accipiam, teneam in-
 « victum tropæum. »

14. Pro communi Christianorum cœtu la-
 boribus incumbere jubet veneranda regina,
 locum repurgari, et quanto citius eniti. Dum
 locus mundatur, vola præoccupavit terra, ut
 opinor, quippe gestiebat ultro omnibus pa-
 tafacere quam quærebant margaritam, præ-
 cujus pretio nihil in orbe pretiosum. Sublata
 ergo in medium ima congerie, vitæ moni-
 mentum revelatum est, locusque proximus
 divino numine patuit, absconditum possi-
 dens invictum tropæum.

15. Verum enim vero haud obvia nec
 simplex res erat, ex tribus obviis discer-
 nere et nosse qualis inde foret crux Dei im-
 mortalis. Quomodo ergo? Super hæc etiam
 arcanæ visiones prudentem feminam diri-
 gebant. « Lignum, inquit, illud vitæ est,
 « quod sublevare desperatum infirmum va-
 « lebit, immo et mortuum. » Accenditur
 subito spiritus ejus, et prodigium interim
 discrimini intercedit. Tres cruces apponun-
 tur; exploratur et comperitur ab adoran-
 tibus tropæum invictum.

16. Ubi ergo admotæ sunt infirmo ultima
 patienti, alii que exanimi, excitavitque am-
 bos crux auctoris vitæ, tum ingenti perfusa
 gaudio adoravit eam regina, Deoque gratias
 egit, clamavitque: « Plusquam millia auri
 « et argenti, tantum thesaurum acquisivi! »
 Glorietur sapiens regina multum, permul-
 tum ac vehementer hac vera prorsus et tuta

— ὁρῶν τὰ ἀφανῆ Cr. inepte. — ὀνώτα id. barbare,
 ut infra τεθνηκότα in trop. seq. v. 3 pro attico
 τεθνεῶτα. — φαν. ὁ προσκυνούμενος Cr.

16. προσήγαγεν Cr., fort. respectu continuo ad
 reginam. — οὔτοι καυχ. id. — iterum ὁ προσκυν-
 νούμενος· id.

ἀληθῶς καὶ ἀσφαλῶς * τούτῳ καυχάσθω * φέρει γὰρ αὐτὴ * αἰώνιον τοῦτο μνημα * ἢ προσκυνοῦσα * ἀήττητον τρόπαιον.

ιζ'. Συνευφραίνεσθωσαν ἡμῖν, * ἐν τῇ ἐορτῇ ταύτῃ, * προφῆται θεοφόροι, * καὶ ὅσοι τῶν δικαίων * πρὸ τοῦ σταυροῦ εἶδον σταυρόν. * Πρῶτος βάρβδον ἔχων * ἐν τῇ χειρὶ ὁ Μωσῆς * ἔλεγεν· Τὰ παράδοξα * εἰδείξα ἐν Αἰγύπτῳ τεράστια, * θάλασσαν διείλον * ἐρυθρὰν εἰς διαιρέσεις, * καὶ πέτραν δὲ * ἔθηκα εἰς λίμνας· * τὰ ὕδατα Μερβᾶς * ἐγλύκανα ξύλῳ, * καὶ προεῖπον τὴν ζωὴν * ξύλῳ κρεμᾶσθαι· * ὁμῶς δὲ καγῶ * εἰς θίσβην βληθεὶς ἐσώθην, * ὅπερ ἠγοῦμαι * ἀήττητον τρόπαιον.

ιθ'. Ἰερεμίας ὁ ἀεὶ * ὄξυς τῇ παρῆρησίᾳ, * ἠδύς τῇ παρακλησίᾳ, * πολὺς τῇ προφητείᾳ, * περὶ Χριστοῦ ἀναφωνεῖ, * πρόσωπον εἰσάγων * τῶν σταυρωσάντων αὐτόν, * καὶ λέγων· Δεῦτε, ἄγωμεν, * καὶ εἰς τὸν ἄρτον ξύλον ἐμβάλωμεν. * Πάντες οἱ προφῆται * καὶ ὁ Νῶε μετὰ τούτων * ὁ δίκαιος * ξύλῳ σεσωμένος, * ὑμνοῦσι σὺν ἡμῖν * σταυρόν τὸν δεινόν σου, * δι' οὗ γίνεται ἡμῖν * δικαιοσύνη. * Δώρησαι, σωτὴρ, * δεόμεθα, διὰ τοῦτου * τοῖς βασιλεῦσιν * ἀήττητον τρόπαιον.

ιθ'. Νέοι Ἀζῶτιοι ἡμᾶς * ἐκύκλωσαν, καὶ ἦραν * τὴν θείαν κιβωτόν σου * καὶ πόλιν τὴν ἁγίαν· * ἀλλ' οὐ παρείδες, ὁ Θεός. * Ἐγνώσαν καὶ οὗτοι * ὅτι σὺ εἶ μεθ' ἡμῶν, * ἢ πείρα γὰρ διδάσκαλος· * ἔγνώσαν καὶ θρηνοῦντες ἐβόησαν· * Πέπτωκεν ἐπ' ἐδάφους * ὁ Δαγὼν, καὶ συνετρίβη. * Ἀνύψωσας * κέρασ ἐκλεκτῶν σου. * Μωσέως ἐπὶ σὲ * πετάσαντος χειρᾶς, * κατεβλήθη Ἀμαλὴκ * βάρβδῳ Μωσέως· * ἔδωκας ἡμῖν * πιστῶν

superbia. Ipsa enim venerabunda tenet hoc sæculorum monumentum, invictum tropæum.

17. Collætentur nobiscum in hac celebritate prophetæ divina spirantes, et quotcumque justī ante crucis tempora crucem viderunt. Primus, virgam manu gerens, Moyses dixit: « In Ægypto palam feci mirabilia: « mare disrupti rubrum hinc inde divisum, « et petram mutavi in lymphas, Merrhæ « aquas dulces ligno reddidi, et prædixi fore « ut vita a ligno pendeat. Verum et ipse ego « in fiscellam missus, evasi salvus, quam « existimavi invictum tropæum. »

18. Jeremias, vir ille semper prompto eloquio liber, solatio suavis, vaticinio grandis, de Christo protestatur, personam agens crucis carnificum, ac dicens: « Adeste, agite: « dum, et in panem lignum mittamus. » Universi vates, et cum illis Noe, hic justus ligno incolumis, hymnos nobiscum texunt potenti tuæ cruci, per quam facta nobis est justitia. Per eam da, salvator, deprecamur, imperatoribus invictum tropæum.

19. Novi nos Philistæi Azotei incluserunt, et abstulerunt divinam tuam arcam et sacram civitatem. At nos non despexisti, Deus. Agnoverunt et illi te nobiscum esse, magistra enim experientia est; agnoverunt, et ejulantes exclamarunt: « Cecidit in pavimentum Dagon, et contritus est. » Erexisti cornu justorum tuorum. Moyses ad te manus expandente, prostratus est Amalec Moysis virga. Sic nobis dedisti fidelium imperato-

17. ἐγλύκανα, alexandrinam nota formam pro ἐγλύκανα atticor. — θήβην Cr. Grata et inexpectata crucis imago, cui accedat mox idem Moyses in monte orans. Sed et cf. Georg. tr. 4.

18. Δεῦτε. Jerem. XI, 19. — καὶ ἀντὶ εἰς om. Cr. — τὸν δεινὸν σταυρόν id. — βασιλεῦσιν. Cf. trop. I.

19. Ἀζῶτιοι. Memoratur Act. VIII, 40 civitas Ἀζωτος una e quinque præcipuis urbibus Philis-

tæorum. Cf. Ballerini in Act. Apost. p. 71. Hi novi Philistæi, devicti et profligati, caveas ne tibi sint Agareni, qui semel urbe sancta potiti, nunquam expulsi postea fuerunt; sed cogita potius de Persis, quibus, devicto Chosroe ab Heracleio, merito aptantur quæ hic melodus commentatur. — εἰς ἔδαφος Cr. quod metrum lædit. — ὁ cod. om. ante Δαγὼν, de quo cf. I Reg. V.

βασιλέων νίκας, * πλῆθος εἰρήνης, * ἀήτ-
τητον τρόπαιον.

rum victorias, abundantiam pacis, invictum
tropæum.

Tam multa noster habet de locis sacris, tam di-
ligenti et patrio studio Hierosolymitana recenset,
ut facile eum crederem inter Sophronium et

Heliam, sed potius ante quam post utrumque,
floruisse. Ea demum admove ad lyrice de eruce
fragmenta superiora, n° IX, p. 472.

XXII.

DE B. VIRGINE MARIA.

I.

Η ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ.

α'. Ὁ πρὸ ἐωσφόρου ἐκ Πατρὸς
ἀμήτωρ γεννηθεῖς,
ἐπὶ τῆς γῆς ἀπάτωρ
ἐσαρκώθη σήμερον ἐκ σοῦ·
ὄθεν ἀστὴρ εὐαγγελίζεται Μάγοις,
ἄγγελοι δὲ μετὰ ποιμένων ὑμνοῦσι
τὸν ἄχραντον τόκον σου,
ἡ κεχαριτωμένη.

β'. Τὸν ἀγεώργητον βότρυ
βλαστήσασα ἡ ἄμπελος,
ὡς ἐπὶ κλάδων, ἀγκάλαις
ἐβάσταζεν καὶ ἔλεγεν·

Σὺ καρπὸς μου, σὺ ζωὴ μου,
ἀφ' οὐπερ ἔγνω
ὅτι καὶ ὁ ἤμην εἰμί.
Σὺ μου Θεός,
τὴν σφραγίδα τῆς παρθενείας μου
ὀρῶσα ἀκατάλυτον,
κηρύττω σε ἄτροπον
Λόγον σάρκα γενόμενον.
Οὐκ οἶδα σποράν,
οἶδά με λυτὴν τῆς φθορᾶς·
ἀγνὴ γὰρ εἰμί,
σοῦ προελθόντος ἐξ ἐμοῦ·

1. Qui ante luciferum a Patre sine matre
genitus est, sine patre hodie ex te caro
factus est; unde stella nuntium bonum dat
Magis; angeli vero cum pastoribus canunt
tuum partum illibatum, o gratia plena.

2. Racemum sine agricola ortum cum vitis
germinasset, manibus veluti palmitibus, fe-

rebat eum et aiebat: « Tu fructus meus, tu
« vita mea, a quo scio esse me quod eram.
« Tu Deus meus, cum videam sigillum meæ
« virginitatis non solum, prædico te, im-
« mutabile Verbum, etsi caro factum. Non
« novi semen, me video immunem a puer-
« perii sordibus; casta enim sum, te ex me

XXII. I. Τὴν κεχαριτωμένην ut ora omnium, sic
melodorum agmina perpetuo plausu salutarunt.
Hic vero amœnum drama incipiebat, in quo post
hymnum Virginis Jesulum salutantis, post Evæ
tripudia expergefactæ, Adamus, opinor, fortasse
et Isaias, Jacob, David, Joseph consurgere pote-
rant. Pertinet enim poema ad dominicam post
natalia Christi, B. Virgini et ss. Josepho, Jacobo
et Davidi ascriptam, ut fert taurin. f. 50: Κυριακῇ
μετὰ τὰ χριστούγεννα εἰς τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς
τοῦ Χριστοῦ Δαυὶδ, Ἰωσήφ καὶ Ἰακώβ. Tum additur

κονδάκιον τῶν ἐπιλοχείων τῇ ἐπαύριον τῶν χριστουγέν-
νων. Sed ubi cætera, post tam pauca: Ὁ ΤΟῦ
ταπεινοῦ... αἴνος? Quidni Romani? Eo molestius
vix incepta laus truncatur, quod unica est sive
proœmii, sive hirmi melodia, neque alio quod
sciam exemplo innotuit.

1. In taurin. ἦχος πλδ', αὐτόμελον. Statim agno-
scantur αἱ ἀγγελικαί, ut apud Roman. XXXIX, 15.

2. Meditari ne pigeat novam allegoricæ vitis
θεωρίαν, ab arcanis, opinor, symbolicæ philoso-
phiæ canonibus repetendam. — ἀφ' οὗ ἔγνω Τ.

ὡς γὰρ εὐρες, ἔλιπες
μήτραν ἐμήν,
φυλάξας σώαν αὐτήν·
διὰ τοῦτο συγχορεύει
πᾶσα κτίσις βοῶσά μοι·
Ἡ κεχαριτωμένη.

γ'. Οὐκ ἀθετῶ σου τὴν χάριν
ἧς ἔσχον πεῖραν, δέσποτα·
οὐκ ἀμαυρῶ τὴν ἀξίαν
ἧς ἔτυχον τεκοῦσά σε·
τοῦ γὰρ κόσμου βασιλεύω·
ἐπειδὴ κράτος
τό σου ἐβάστασα γαστρί,
πάντων κρατῶ·
ἀνενέωσας τὴν πτωχείαν μου,
τῇ συγκαταβάσει σου
σαυτὸν ἐταπείνωσας,
καὶ τὸ γένος ὑψώσας·
εὐφράνθητέ μοι
ἅμα ἡ γῆ καὶ οὐρανοί,
ὅτι ποιητὴν
ὑμῶν βαστάζω ἐν γαστρί.
Γηγενεῖς, ἀπόθεσθε
τὰ λυπηρά,
θεώμενοι τὴν χαρὰν,

ἦν ἐβλάστησα ἐκ κόλπων
ἀμιάντων, καὶ ἤκουσα
ἡ κεχαριτωμένη.

δ'. Ἕμνολογούσης δὲ τότε
Μαρίας ὃν ἐγέννησεν,
κολακευούσης δὲ βρέφος
ὃ μόνον ἀπεκύησεν,
ἤκουσεν ἡ ἐν οὐδαίαις
τεκοῦσα τέκνα,
καὶ γηθόμενη τῷ Ἀδάμ
Εὖα βοᾷ·
Τίς ἐν τοῖς ὡσί μου νῦν ἤχησεν
ἐκεῖνο ὃ ἤλπίζον,
Παρθένον μὲν τίκτουσαν
τῆς κατάρας τὴν λύτρωσιν;
ἧς μόνη φωνὴ
ἔλυσέν με τῶν δυσχερῶν,
καὶ ταύτης γονὴ
ἔδῃσεν τὸν τρώσαντά με·
αὐτὴ ἦν προέγραψεν
ὁ τοῦ Ἄμώς·
ἡ ῥάβδος τοῦ Ἰεσσαί,
ἡ βλαστήσασά μοι κλάδον,
οὐ φαγοῦσα ἀνήσομαι,
ἡ κεχαριτωμένη.

« procedente. Qualem enim invenisti, li-
« quisti uterum meum, integrum custodiens
« eum : ideo collætatur omnis creatura
« clamans mihi : O gratia plena.

3. « Haud irritam facio tuam gratiam,
« quam expertus sum; haud obscuro quam
« adeptus sum dignitatem, dum te peperisti.
« Mundi namque regina sum; quando utero
« gestavi dominatum tuum, omnibus im-
« pero. Recreasti inopiam meam, hucusque
« delapsus, humiliasti te, sed meum genus
« sublimasti. Exhilarimini mihi, tellus et
« cæli, quia in ventre meo vestrum aucto-
« rem tuli. Mortales, deponite luctum, in-
« tuentes hoc gaudium quod germinare feci

— ἄρῳσα cum elisione, ne metrum lædatur. —
οὐδᾶ σε T, perversissime mutata vocula. — ἔλει-
πας T.

« ex intemerato sinu, ego quæ audio gra-
« tia plena. »

4. Hymno quum Maria salutasset eum
quem genuit, blande adulata puellum, quem
solum gestavit, Eva quæ in doloribus filios
peperit, audivit, et lætabunda clamat
Adamo : « Quæ vox auribus meis nunc illud
« ipsum insonuit quod augurabar, Virgi-
« nem, maledicti terminum? sola est cujus
« vox me ab ærumnis solvit, cujus fetus con-
« strinxit vulnerantem me; ipsa est quam
« prænuntiavit filius Amos, virga Jessei,
« quæ mihi fruticavit ramulum, quo gu-
« stato, efflorebo, o plena gratia. »

3. εὐφράνθηται T. — ὅτι τὸν ποιητὴν T.

4. f. ἤλπίζον; παρθένος μὲν τίκτουσα. — γηθόμενος
T inepte.

II.

DE BEATA VIRGINE ASSUMPTA.

α'. Ἀφ' οὗ μετέστης τῶν ἐκ γῆς,
πλέον ἐπέστης τοῖς ἐν γῆ,
ἄχραντε Θεοτόκε·
μέρος γὰρ εἶχέ σε κόσμου,
ζώσης σου σαρκί·
πλέον δὲ κόσμος ἄρτι

ἔχει σε καταφυγὴν,
τὴν ἐν μητρᾷσι Παρθένον.
β'. Ὡς πολυτίμητον
θησαύρισμα ζωῆς,
καὶ μετὰ κο[ίμησιν]
ἐν ζῶσί σε, ἀγνή, μακαρίζομεν,

1. Ex quo migravisti e terra, terrigenis præsentior adfuiſti, illibata Dei genitrix. Ut enim orbis te ſui partem habuit, dum in carne vivebas, ſic et amplius nunc præſidium mundus te poſſidet, Virginem inter matres.

2. Ut longe pretioſum vitæ theſaurum, te inter vivos, ſic etiam poſt tuam *dormitionem*, o caſta, celebramus, in te confidentes, o Deipara; quam enim inhabitans Verbum ſanctificavit, mundo *eam dedit* propitiā, Virginem inter matres.

XXII. II. Desperatum ſi quid eſt, inter tot alia ex noſtris nullo medicamine ſananda, ἀνίατον duxi, quod nunc profero, quum exiſis ſceleſteque laceratis membranis, pars fere media exciderit, neque ſpes alterius codicis ulla affulgeat. Nec placuit opus, quod arduum, ſed quia eximium eſt. Nec mihi calcar id ſolum addidit, quod facile movet in admirationem, nobiliſſimum de Virgine aſſumpta argumentum. At præſtans per ſe opus eſt: amœnum exordium; triplex præmiſium, ut vetuſtiſſima ſolent; ephymnion breve, a ſtopha, ut ab arcu ſagitta, ejaculatum; metrum alacre, ſucciſum et amplum; dictio nitida, æquore pellucidior; homericæ phraſis, ſed ſobria, acuminum parca, quæ vel Romano nimium placent; ſeries totius poematis tam apte connexa, ut id ipſum quod a prima fronte renidet, adhuc in coronide floreſcat; tanta demum melodi modēſtia, ut ne quidem de ſe uti peccatore, quidquam, ſive in exordio, ſive in clauſula, proponat, præter omnium a Romano conſtantem conſuetudinem: niſi quod, ut jam lector diligens adverterit, in acroſtichide, poſt arcanas litteras A. Ω. T. humilime additur τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸ ποιῆμα. Quid ergo?

An hic latet nomen? ſed omnium, maxime monachorum, promiſcuum agnomen eſt *peccator*. An cogitandum de Georgio Hamartolo, cujus inſigne chronicon nuper cl. Ed. de Muralt edidit (Petropoli, 1859)? an de Studita, qui hujusmodi obſcura vocabula affectat? Immo vero alia hæc vena prorsus eſt quam Theodori et poſt eum

cujuscumque ſerioris. Vix altius quam a tota Romani ſchola, originem non repetendam haberem, ut aſcendam uſque ad priſcos illos Anthimum, Timoclem, Anatolium, quorum fruſtra vel minima in hiſ poematibus veſtigia hactenus exquiſivi.

Nunc vero de reductis vulneribus pauca. Non arte, nec dato conſilio, ſed caſu contigit, ut quum diu medelam qualemcumque luxatis locis alligaſſem, vir quidam peritus, quem sæpe memini, iſdem lacunis proprio Marte ſuppleret. Colatis deinde ſtudiis, eadem fere ultro citroque ita conſpiraverunt, ut, nimia formidine depoſita, totum opus in lucem redintegratum proponere magis ac magis auderem. Sed quo lector melius de fauſta infauſtave temeritate pronunciet, ſub oculis habeſcit, ut ſpero, ad calcem voluminis folius unius diſcerpti imaginem ab ipſa heliaca luce φωτογραφικῶς, ut aiunt, expreſſam. Extat porro canticum in corſin. f. 143-146, poſt ſimile de quo infra, *Cosmæ* canticum, ad XV diem auguſti, 2° loco, cum hac epigraphe: Ἐτερον κονδίκιον τῆς κοιμῆſεως, ἡχ. δ', φέρον ἀκροſτιγίδα· Τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸ ποιῆμα.

1. Vetuſta, ut dixi, ſolent eſſe ac cæteris inſigniora, quæ tribus ornantur præmiis, tum maxime ſi αὐτόμελα ſint. — Facile quis malit ζῶσαν ſε, f. et intellexerit: « pars mundi (Judæa) te habuit vivam, nunc mundus, etc. » Cui faveret ἅπας δὲ κόσμος.

2. In lacuna ſecunda primum volui λόγοις σου,

οἱ πεποιθότες [ἐπὶ σοὶ], Θεοτόκε·
 ἦν γὰρ ὁ Λόγος οἰκήσας καθηγίασεν,
 ἔδ[ωκε τῷ] κόσμῳ σωτηρίαν,
 τὴν ἐν μητράσι Παρθένον.

γ'. Τίμιος ἐναντίον σου γέγονεν
 ὁ θάνατος τῆς ἀσπόρως τεκούσης σε,
 Χριστὲ ὁ Θεὸς,
 ὑπὸ ἀγγέλων εὐφημουμένη,
 ὑπὸ ἀποστόλων κηδευομένη·
 αὐτὸς γὰρ, ἀγαθὲ,
 ἐμφανῶς ἐδόξασας
 τὴν ἐν μητράσι Παρθένον.

δ'. Ἐγὼ Μαριάμ ἄγγελος ἄλλως
 ἐπέστη πάλιν,
 οὐκ εἰς πόλιν Ναζαρέτ, ὡσπερ τὸ πρόωην,
 ἀλλ' ἐνθα τὰ ἴδια
 ἐκέκτητο ὁ Ζεβεδαίου·
 σαφῶς γὰρ τὸ κατ' ἐκεῖνον σύγγραμμα
 δείκνυσιν ὅτι
 ὁ Λόγος, [ὅς] σὰρξ ὑπάρχει,
 ὅτε τὸ πάθος
 ὑπέμεινεν ἐκουσίως,

ἰδὼν ἐκεῖ τὴν μητέρα
 ἐστῶσαν πρὸς τὸ ξύλον,
 καὶ τὸν μαθητὴν
 ὃν ἠγάπα πλησίον,
 τῇ τεκούσῃ μὲν· ὦ γυναῖ,
 ἰδ[οὺ], φησὶν, ὁ υἱός σου·
 τῷ μαθητῇ δὲ καὶ φίλῳ
 εἶπεν· Ἴδου ἡ μήτηρ σου·
 δεῖξον εἰς αὐτὴν
 τὰ πρὸς γονέα,
 οἰκίετ'ω παρὰ σοί,
 Θεοτόκος σὺν Θεολόγῳ,
 ἀνδρὶ παρθένῳ
 ἡ ἐν μητράσι Παρθένος.

ε'. Ὁ δὲ σταλαῖς ἄγγελος τότε
 ἔλθων τὸ τάχος,
 καὶ εἰς δόμον εἰσελθὼν τοῦ Ἰωάννου,
 εὐρίσκει τὴν ἄμωμον
 τὰ σύντροφα ἔργα τελοῦσαν,
 φωναῖς ἄσμα, καὶ χερσὶν ὑφάσματα·
 πρόσωπον βλέπει
 μεθύον τῇ ἐγκρατεῖα,

3. Pretiosa in conspectu tuo, Christe Deus, facta est mors ejus, quæ te sine semine peperit, quam angeli fauste salutaverunt, cui parentarunt apostoli. Tu ipse enim, o bone, splendide gloriosam fecisti Virginem inter matres.

4. Iterum Mariæ alium ferens nuntium angelus astitit, non jam ut antea in civitate Nazareth, sed ubi sua possedit Zebedæi filius. Aperte enim scripta secundum eum docent: Postquam Verbum, caro factum, sponte pati sustinuit, cum illic cerneret matrem stantem juxta lignum, et discipulum

respectu ad Luc. I, 48 et trop. 12, 3, et favente more melodorum.

3. Τιμιος. Ps. CXV, 15. Cf. trop. id. 12. — ἀγαθὲ sic absolute nullibi Romanus habet, raro cæleri, sed cf. anep. V, 8; VII, 2, quæ ejusdem melodi esse queunt. — Expectaveris εὐφημουμένης, κηδευομένης.

4. Ἄλλως sic C, nec temere pro ἄλλος, ut idem Gabriel sit, altera vice, et inchoandæ et co-

quem diligebat proximum, matri quidem suæ: « O mulier, inquit, ecce filius tuus! » Discipulo autem et amico dixit: « Ecce mater tua! Illi ostende filii officia; juxta te « inhabitet, Deipara cum Deiloquo, cum « viro virgine Virgo inter matres. »

5. Missus autem angelus, tum cito adveniens, ingressusque domum Joannis, invenit immaculatam consueta opera exsequentem, voce canticum, manibus textilia. Vultum intuetur abstinentia residentem, quo vita angelica terreno etiam in corpore perspicue comperitur. Ait ergo ad pulcher-

ronandæ maternitatis divinæ nuntius. — ἴδια. Joan. XIX, 25-27. — ἐκουσίως veteris scholæ tessera est, sicuti et concinna pagellæ sacræ recitatio, et venustissimum ephymnion. — προσγενία uno verbo f. cod. et eodem sensu, ea quæ ad parentem spectant, pietatemque filii decent.

5. φωναῖς ἄσμα κ. χ. ὑφάσματα. Quid pulchrius, vel in Odyssea? παγκάλλω C. — ὑπάρχειν C. — ἔχεις C. — οἶαν sic C, nec mutabis in οἶαν, si

ἄσαρκον βίον
 ἐν σώματι καὶ γεώδει
 τρανώς ἀπηκριβωμένον.
 Φησὶν οὖν τῇ παγκάλῳ ·
 Ὡ γύναι σεμνή,
 οὐκ ἐκ τύχης, οὐ μάτην
 ἐπελέχθης ἐκ μυρίων
 πρὸς τὸ τεκεῖν σου τὸν πλάστην ·
 ἀλλὰ τοῖς ἔργοις μηνύεις
 τὸ ἀσφαλές τῆς κρίσεως,
 οἷα περὶ σὲ
 βλέπειν ὑπάρχει ·
 ὄθεν, [ὦ] Μαριάμ,
 σέβας ἔχει εἰς σὲ ὀρώντα,
 ἐκπλήττομαί σε, ἢ ἐν μ. Π.
 ς'. [Υ]πὸ διττοῦ φόβου κρατοῦμαι
 νυνὶ, Παρθένε,
 καὶ μοι διχόνο[ια] ὑπέστη εἰκότως ·
 εἰ γὰρ σε τεθνήξεσθαί,
 τοιαύτην ὑπάρ[χου]σαν, εἶπω,
 θαυμάζω εἰ μὴ ψευδὲς λαλήσαιμι ·
 φόβος [δὲ ἄλλος]
 ἀνθέλκει με πρὸς τὸν λόγον ·
 ἂν γὰρ ἀπέλθω
 τὸ [τάγμα οὐ]κ ἐκτελέσας,
 διὸ ἐστάλην ἐνθάδε,
 τὸν πέμψαντα λυπήσω ·

ἀνάγκη οὐκοῦν
 [τὸ] σφοδρότερον ὥσ[περ]
 σπουδαιότερόν με κρίναι
 τῆς περὶ σὲ εὐλαθείας ·
 τὸ γὰρ μὴ εἴκειν τοῦ πλάστου
 ἀπανταχοῦ τοῖς νεύμασι,
 λίαν χαλεπὸν
 φύσει πάσαις ·
 ἄκουσον [οὖν] εὐθύς
 ἅπερ φάναι σοὶ ἐκελεύσθην,
 καὶ πάντα σύνες,
 ἢ ἐν μητρᾷσι Παρθένος.
 ζ'. Ἀναληφθεὶς ἤδη, ὡς οἴσθα,
 Χριστὸς γέσθην,
 ἄνω κάθηται, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας,
 γενέτου ἐν δεξιᾷ ·
 αὐτὸς πρὸ τοῦ θρόνου με στήναι
 κελεύσας, τοιοῦτοις λόγοις ἔφησεν ·
 Ἄπιθι κάτω,
 καὶ φάνηθι τῇ Παρθένῳ,
 ἥς προσελόμεν
 υἱὸς εἶναι [ἔκουσίως],
 καὶ λέξον τῇ ἀμιάντῳ ·
 Ὁ πάλαι ἐνδημήσας
 πρὸς σὲ βουλευθεὶς,
 ἐκδημησαί σε θέλει
 πρὸς αὐτόν, ἵνα [σκεπάζης

rimam : « O mulier augusta, non fortuito,
 « nec frustra ex decem millibus electa fuisti,
 « quæ creatorem tuum ederes. Verum et
 « operibus significas, quam tutus ille de-
 « lectus fuerit, sicut nunc in te cernere est,
 « unde, o Maria, reverentiam habes te su-
 « spicientis, obstupesco de te, o Virgo inter
 « matres. »

6. « Duplex nunc timor tenet me, Virgo,
 « neque mihi immerito *ambigendum* : si
 « enim te, cum tanta sis, morituram dico,
 « vereor ne quid mendacii eloquar. Haud
 « modica *autem alia* formido in hunc sermo-

« nem me trahit. Si enim abiero, *quin pra-*
 « *ceptum* illud cujus gratia legatus sum, ex-
 « sequar, mittentem me offendam. Necesse
 « ergo est id eligere quod gravius est, *quum*
 « *id* magis urgeat quam mea in te pietas.
 « Haud enim obedire in quocumque loco
 « nutibus creatoris, nimis arduum est qui-
 « busvis respirantibus. Audi *ergo* mox quod
 « tibi fari jubeor, et cuncta excipe, tu in
 « matribus Virgo. »

7. « Assumptus jam, ut nosti, Christus e
 « terra sursum, sedet nunc et in sæcula Pa-
 « tris ad dexteram. Ipse me throno coram

respicis ad ἔργους. — Placeret τὴν ἐν μ. Παρθένον,
 causa scilicet admirationis declarata.

6. Mel. pro rhythmō εὐθύς οὖν ἄκουσον.

7. ἄπιθι C. — γενέσθαι υἱὸς εἶναι sic C. Sed γι-

εἰς τὸ] λοιπὸν τοὺς τοιούτους·
ταύτην γὰρ ἐπαγγε [λίαν
τοῖς μα]θηταῖς παρέσχετο·
ὅταν ὑψωθῶ,
λέγων, ἐλ[κύσω
αὐτοὺς] πρὸς ἑμαυτὸν,
ἵνα βλέπωσι τὴν χαρὰν μου,
[ταῖς ἰκεσίαις]
τῆς ἐν μητρᾷσι Παρθένου.

η'. Μετ' οὐ πολλὰς ταύτας ἡμέρας, παγκο-
τὸ πέρασ ὄψ[ει (σμία,
πάντων τῶν μου] πρὸς σέ λόγων,
οὐ νόσος δι[αφθερεῖ
ζῶην], οὐ λύπη, οὐκ ὀδύνη·
ἀλλ' ὡσπερ παῖσι, [καὶ σοὶ ἡ κοίμησις].
τοῦτό σοι ἔσται
τοῦ τέλους ἡ παρουσία,
[αὕτη ἡ παῦσις
τῶν] θλίψεων τῶν ἀπειρῶν·

ἡ πεῖρα ἀ[φοβωτάτη
ἐσχάτων] ἀθλημάτων·
ἐκρίθης μοιχᾶς
ἐκ[συκοφαντῶν φθόνου],
ὡς ὁ νόμος Μωϋσέως
βούλεται ἀπο[κτείνειν σε·
τόπος] οὐκ ἦν σοι τεκούση.
Ποῦ τὸ παιδί[ον δὲ πόρρω
βαστάζεις εὐ]θὺς
φόβῳ Ἡρώδου;
ἀλλὰ μοι οὐκ [ἂν
ἔξεστιν εἰπεῖν] ἡγουμένῳ
τὰς σὰς βασάνους
τῆς ἐν μητρᾷσι Παρθένου.

θ'. Ἀνελλιπῶς ᾗθη τὸ ἔργον
τετέλεσταί μ[οι,
διὸ ἐγὼ πρὸς] σέ νῦν ἐξαπεστάλην·
ἀλλ' ἄρτι μὲν ἄ[πειμι
κατοικεῖν εἰς] ὄλους αἰῶνας,

« *sistere jubens, in hæc verba locutus est :*
« Ito deorsum, et conspicuum te fac Vir-
« gini, cujus elegi *lubens* filius fieri, ac di-
« cito illibatæ : « Qui olim voluit ad te mi-
« grare, te apud ipsum nunc hospitari vult,
« ut deinceps istos *tuearis* : hanc enim *pro-*
« *missionem discipulis* adhibuit, dicens :
« Cum exaltatus fuero, *traham eos* ad me-
« ipsum, ut meam videant gloriam, *precii-*
« *bus* Virginis inter matres. »

8. « Haud multos post hos dies, exitum
« *videbis omnium rerum quas ego* tibi nun-
« tio, mundi regina. Vitam *non minuet*
« morbus, nec luctus, neque dolor. Sed
« sicut omnibus, *sopor tibi erit* ; hic tibi ter-
« minus, *hæc cessatio* immensarum ærum-
« narum ; hæc probatio *minime formidanda*
« *ultimorum* certaminum. Adultera judicata

νίσθαι tribus supponitur punctis, quasi expun-
gendum. — ἐλκύσω. Joan. XII, 32, ex quo πάντα vel
πάντας πρ. ἔ placeret, si per rhythmum licuisset.
— Vix non malim χαρὰν μου καὶ τῆς τεκούσης.

8. οὐ κινδύνος C, læso acc. Solent librarii ulti-
mam in οὐκ litteram jungere cum seq. vocali,
inde multus error. — f. ἄρτι: τελείται ἐσχ. ἀθλημά-

« *es ab invidia calumniantium*, ac si lex
« Moysis juberet interficere te. *Locus* non
« erat tibi parturienti. Tum quonam *debuisti*
« *procul et subito auferre puerum*, metu He-
« rodis? At mihi *vox defeceret* recogitanti
« tuos cruciatus, o inter mulieres Virgo. »

9. « Jam ex integro opus perfectum mihi
« est, *pro quo* ad te nunc *ego* missus sum.
« Superest mihi ut *revertar mansurus, per*
« *cncta sæcula*, apud universos socios an-
« gelos. » *Surgit Maria*, mentis gaudio exu-
berans, *manusque attollit sursum*, et loquitur
in hunc modum : « Nescio, o Domine, *quibus*
« *te canticis canam et laudibus*. Dicendo non
« sum quæ tuis digna sint donis, famulæ
« tuæ collatis præ omnibus cæteris homini-
« bus. Quid tibi, salvator mi, offeram? quid
« in te primum mirabor? quid alterum? quid

των. — Mox quædam respicit apocrypha, in qui-
bus purissima Virgo refertur juxta legem pro-
bata fuisse ob adulterii suspicionem, sicque de-
clarantur sequentia satis obscura. — φόβου C. —
ἡγουμένου C.

9. μαρία ut mox ἀγνωστάτη contrahitur. — ὦνπερ
παρέσγες C. — τί τὸ τελ. C.

μεθ' ὄλων τῶν συναγγέλων. [Ἴσταται
Μα]ρία, τὴν φρένα
χαρᾶς πλησθεῖσα, [τὰς χεῖρας
αἶρει εἰς ὕ]ψος,
καὶ λέγει οὕτως· Οὐκ οἶδα,
Δέσποτα, πὸς[οις σε ὕμνοις
δοξάζειν καὶ] ἐπαίνοις,
οὐκ ἔχω εἰπεῖν
ἐπαξίως τῶν δώρων
ᾧν παρέσχεσ μοι τῇ δούλῃ
ὑπὲρ τοὺς ὄλους ἀνθρώπους.
Τί σοι, σωτήρ μου, προσάξω;
τί σου θαυμάσω πρότερον;
τί τὸ μεταξὺ;
τί τελευταῖον;
Ἐξ ὄλων μοι ἀρκεῖ,
ὅτι σου τοῦ ποιήσαντός με
ὑπάρχω μήτηρ,
ἡ ἐν μητράσι Παρθένος.
ι'. Ῥήμασιν οὖν ὅτε τοιοῦτοις
Χριστὸν αἰνοῦσα
ἔληξε τῶν τῆς εὐχῆς, ἡ ἀγιωτάτη
εὐθύς μεταπέμπεται
τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐν τῷ γένει,
πιστοὺς ὄντας, καὶ φησὶ πρὸς ἅπαντας·
Ἄνδρες, γυναῖκες,

ἐν γάμφῳ καὶ παρθενίᾳ,
γέροντες, νέοι,
θεράποντες τοῦ υἱοῦ μου,
ἀκούσατε [τῶν μου λόγων],
καὶ γινῶτε τίνος χάριν
νυνὶ ὑπ' ἐμοῦ
με[ταπέμπεσθε] ὧδε·
τὸ γὰρ πέρας ἐφεστήκει
τῆς ἐν βίῳ [παρουσίας,
καὶ] δι' ἀγγέλου ἐπέγνω
πότε καὶ πῶς ἐκδήσομαι
[ἀπὸ τῆς] σκηνῆς,
ἦν νῦν ὁράτε·
ὡς φίλοις οὖν ὑμῖν
[τὰ ἀγγέλ]ου ὡς διαθήκας
ἐκφαίνω ἄρτι
ἡ ἐν μητράσι Παρθένος.
ια'. [Ταύτας οὖν οὐ πολλ]ᾶς ἡμέρας,
ἐνέδωκέ μοι
ἐν τῷ σκηνεῖ [τούτῳ μου ἔτι ἐμ]μείναι·
αὐτοὶ δὲ προσμείνατε,
καὶ πεῖ[ραν λόγων πάντων] γινῶτε,
αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γίν[εσθε],
εἶπατε ἃ ἔφη]
Χριστὸς περὶ τὴν μητέρα.
Ὅταν δὲ λίπω

« ultimum? Omnino mihi satis sit illud,
« quod mater creatoris mei ego sim, Virgo
« inter matres. »

10. His ergo verbis quum sanctissima
Christum celebravisset, peractis precibus,
statim accersit amicos et propinquos, quot-
quot fideles, et omnibus ait: « Viri, mulie-
« res, tam conjuges quam virgines, senes,
« juvenes, famuli filii mei, audite *mea verba*,
« et agnoscite cujus rei gratia nunc juxta
« me omnes huc *convocemini*; finis enim ad-
« est mei in hac vita *incolatus*. *Id quippe*
« ab angelo didici, quando et quomodo re-
« cedam *ab hoc* tabernaculo, quod cernitis

10. f. ἀκουσ. ἀκριβῶς μου. — νῦν ὑπ' ἐμοῦ C.

11. Multa infra apud Cosmam similia, sed in
hæc valedicentis Virginis verba συντακτῆρια tot

« nunc; vobis igitur ut amicis, *angeli verba*
« tamquam testamenta statim aperio, ego
« Virgo inter matres. »

11. « *Paucos igitur hos dies*, mihi da-
« tum est in hoc tabernaculo *adhuc perma-*
« *nere*: vos vero perseverate, et scitote
« *eventu comperta fore omnia verba*; testes
« ab oculis famulique *estote*; *narrate quæ*
« *dixit* Christus de matre sua. Quando vero
« reliquero *vos, vobiscum permaneo*, nemo
« me lugeat nimis, *nemo vestrum mæreat*.
« Mors enim sanctorum Domini *pretiosa co-*
« *ram* terrigenis conspicitur. Verum in *psal-*
« *mis et canticis* exultantes spiritu, edite

lacunas incidisse dirum est. — τίμιον. Iterum
ps. CXV, 15, ut in trop. 3. — ψαλμοῖς. Cf. Ephes.
V, 19. — ἐξέδου. Tot lacunis supplere cum ar-

[ὕμᾱς, σὺν ὑμῖν ὑπ]άρχω,
 μηδεὶς με ἄγαν πενθήσει,
 [μηδεὶς ὑμῶν λυπή]ση·
 ὁ θάνατος γὰρ
 τῶν ὁσίων Κυρίου
 [τίμιόν τι ἐναντί]ον
 τῶν ἐπιγείων ὁρᾶται·
 ἀλλ' ἐν ψαλ[μοῖς καὶ ὕμνοις]
 ἀγαλλιώντες πνεύματι,
 στείλατε σεμνῶς
 [εὐχὰς ἐξόδου,
 ὡς φίλ]οις τοῖς ὑμῶν,
 καὶ τῷ ἔθει τῆς ἐκ [κλησίας
 κηδεύ]σατέ με,
 τὴν ἐν μητράσι Παρθένον.
 εβ'. [Ὡ μου υἱοῦ σύμβ]ουλοι φίλοι,
 ἐγὼ μὲν ἔγνων
 ὅτι αἱ γενε[αὶ πᾶσαι μα]καρίαν
 αἰεὶ με λογίζονται·
 ὑπνώσατε [ἐπιθαρόου]ντες
 ἐλ]πίδι τῆς ἀθανάτου χάριτος·
 σπεύσα[τε πάντες
 ἐμ]οὶ ἐπακολουθήσαι.
 Γένος γινώσκω,
 τοὺς τρόπους μοι συνημμένους·

εἰ φύσει μοι κοινωνεῖτε,
 συνάφθητε καὶ πράξει·
 καγὼ γὰρ σαφῶς
 ἐκ τοῦ τέκνου μαθοῦσα,
 τῶν αὐτῶ ὑπακουόντων
 τὴν ἀγχιστεῖαν ἐροῦμαι·
 ἐὰν τοιοῦτοι φανῆτε
 οἷος αὐτὸς βεβούληται,
 τότε ἀδελφούς
 ὄψομαι πάντας,
 ὅταν ἐξ οὐρανοῦ
 ἔλθῃ κρῖναι τὴν οἰκουμένην.
 Τοιαῦτα ἔφη
 ἡ ἐν μητράσι Παρθένος.
 εγ'. Λέγουσαν δὲ ταῦτα ὀρώντες
 οἱ συνηγμένοι,
 ἅπαντες κατηφεῖς καὶ δακρυρροοῦντες
 αὐτόθι ἐκάθηντο·
 καὶ δὴ μεταξὺ Ἰωάννης,
 ὁ μέγας ἐν ἀποστόλοις, ἔρχεται·
 θάμβους δὲ πλήρης
 ὑπῆρχε, κατανοήσας
 τοὺς ἠθροισμένους,
 καὶ ἤρετο τὴν αἰτίαν.
 Μαρία δὲ πρὸς ἐκεῖνον·

α cum decore *supremas preces sicut pro ami-*
 α *cis vestris, et juxta Ecclesiae ritum, sepe-*
 α *lite me, inter matres Virginem. »*

12. « *O nati mei famuli dilecti, ego qui-*
 α *dem novi quod generationes omnes beatam*
 α *me semper aestimabunt, requiescite, fir-*
 α *miter confidentes in spe immortalis gra-*
 α *tiae; studete omnes me sequi: generis haud*
 α *ignara, novi mores meae conditionis. Si*
 α *naturae meae participes, estote mecum et*
 α *gestis unanimes. Ego enim ut a filio didici*
 α *manifeste, quanta sequentes eum haere-*
 α *ditas maneat, eloquar. Si tales vos osten-*
 α *ditis, quales ipse voluit, tum fratres vos*

duum sit, fit respectus ad preces in obitu solitas,
 quae vocantur ἑξοδιαστικά.

12. γενεαί. Iterum Luc. I, 48. — σπεύσατε,
 παῖδες, in tr. 18.

α omnes videbo, quando ipse de caelo ve-

13. Sic locutam dum considerant qui con-
 venerunt, cuncti vultu demisso, fusisque
 lacrymis, illic consederunt. Interea Joan-
 nes, inter apostolos magnus, ingreditur.
 Stupore correptus erat totus, agnoscens huc
 convocatos, et cur venissent anquirebat; ad
 quem Maria: « Noli turbari, inquit; verum
 α edoceare tu quoque cum illis, me cito
 α transferendam esse ex hoc pulvereo do-
 α micilio, ac propterea quos vides, apud me
 α collegi. Tu vero cito vade ad caeteros, et

13. Ὁ Ἰωάνν. C. Nisi ὁ tollatur, Ἰωάννης erit
 trisyllab. Quamvis melodus fere totus pendeat a
 circumlata Mileti Laodiceni historia, hic plura de
 suo aut ex alio fonte addit. — πρὸς αὐτὴν C.

Μηδὲν ταραττου, ἔφη ·
 διδάχθητι δὲ
 καὶ αὐτὸς μετὰ τούτων,
 ὅτι τάχιστα μεταίρω
 ἐκ τῆς πηλίνης οἰκαίας,
 καὶ διὰ τοῦτο οὐς βλέπεις,
 πρὸς ἑαυτὴν συνήγαγον ·
 τρέχε δὲ καὶ σὺ
 πρὸς τοὺς ἑτέρους,
 καὶ δεῦρο σὺν αὐτοῖς,
 ὅπως πάντες ἀποδημοῦσαν
 ἀσπάσησθέ με,
 τὴν ἐν μητρᾷσι Παρθένον.
 ιδ'. Ὁ δὲ πολὺς ἐν θεολόγοις
 ἀκούσας ταῦτα, (κρύων ·
 τύπτει στῆθος ταῖς χερσὶ, λέγει δα-
 Προβλέπων σε, ἄχραντε,
 τὸν σὸν υἱὸν βλέπειν ἐδόκουν,
 καὶ λύπην μοι διαστάς οὐ λείλοιπεν ·
 ἂν δὲ ἀπέλθης
 καὶ σὺ με ἐγκαταλείπης,
 τῇ κεφαλῇ μου
 τίς δώσει πηγὰς δακρῶν;
 διδάσκοντα γὰρ οὐκέτι
 τὰ δέοντά με ἔξω ·

οὐκέτι σὺν σοὶ
 αὐλιζόμενος χαίρω,
 οὐ παράδειγμα τοιοῦτον
 καλλιεργίας εὐρήσω.
 Τί μοι ἀπάρτι βιώσαι;
 ποῦ τό · Ἴδου ἡ μήτηρ σου;
 Δεῖλαιος ἐγὼ
 χρόνον τὸν ὄλον
 ἔσομαι τῆς ζωῆς,
 καὶ ὁ φθόνος γελάσει με χαίρων,
 ἀφίστασαί μοι
 ἢ ἐν μητρᾷσι Παρθένος.
 ιε'. Ἦτο σφοδρᾶς τῆς ἀθυμίας
 εἰπεῖν τοιαῦτα
 βιασθεὶς ὁ θεολόγος τῇ Μαρίᾳ,
 μηνύσων ἀπέρχεται
 τὴν κοίμησιν ταύτην τοῖς ἄλλοις,
 ὡς ἂν τάχος πρὸς αὐτὴν συνδράμοιεν ·
 καὶ εἰσελάσας
 εἰς δόμον τὸν Ἰακώβου,
 ὃς καὶ ἐκυβέρνα
 ὁσίως τὴν ἐκκλησίαν
 τῆς πόλεως τῆς ἀγίας,
 δηλοῖ διὸ ἀπῆλθεν ·
 Ὁ δὲ παρευθὶ

« adeste hic cum illis, ut proficiscentem
 « me omnes salutent inter matres Virgi-
 « nem. »

14. Ex theologis summus ille vir, hæc ubi
 audiit, pectus percutiens manibus, flens
 dixit : « Prospiciens te, illibata, tuum videre
 « filium videbar, nec me, cum recessit, in
 « luctu reliquit. Tu vero si abieris, meque
 « tu dimiseris, quis capiti meo dabit fon-
 « tes lacrymarum ? Qui me enim doceat
 « quæ oportet, non habebō amplius, neque
 « ultra tecum in eadem aula lætabor. Jam
 « simile nobilis operis exemplum haud in-
 « veniam. Quorsum ego solitarius vivam ?
 « Ubi vox : Ecce mater tua ! Miser ego ma-

« nebo per totum vitæ spatium, meque de-
 « ridebunt invidi, læti procul a me abivisse
 « Virginem inter matres. »

15. Animo vehementer commoto, hæc ubi
 dicere ad Mariam coactus theologus fuit,
 recedit nuntiaturus cæteris ultimum hujus
 soporem, ut ad eam cito concurrant : in-
 gressusque in domum Jacobi, a quo et sancte
 regebatur sacræ urbis ecclesia, exponit cur
 venerit. Hic vero statim Petrum commo-
 nefacit cæterosque apostolos, quotquot ibi-
 dem commorabantur : « Adeste, inquit, sol-
 « vamus honores corpori in quo divina na-
 « tura recepta est, et electæ mulieri inter
 « millia, ut innupta pareret ante ipsam ge-

14. δακρῶν iterum ἀσυνδέτως. — δακρῶν. Je-
 rem. IX, 7. — καὶ ὁ φθόν. nisi elidatur, v. abundat,
 aut omisso με χαίρων, legendum : γελάσει

ὅτι ἀφίστασαί μοι.

15. ὃς καὶ ἐκυβ. C, altera versione. — ἐξηλεγε-
 μένην C.

μεταστέλλεται Πέτρον,
καὶ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους,
ὅσοι αὐτόθι κατέκουν ·
Δεῦτε, τιμήσωμεν, λέγων,
θείας δοχεῖον φύσεως,
καὶ τὴν ἐκ πολλῶν
ἀπειρογάμως
τεκεῖν τὸν πρὸ αὐτῆς
γεννηθέντα ἐξιλεγεμένην.
Ἀξία δόξης

ἢ ἐν μητρᾷσι Παρθένος!
ις'. Τῶν δὲ ῥητῶν τοῦ Ἰακώβου
ἀκούσας Πέτρος,
λέγει τῷ ἱερεὶ καὶ συναποστόλῳ ·
Καλῶς, ἀδελφότητες,
αἰεὶ τε καὶ νῦν ἐκδιδάσκεις ·
γενέσθω ἅπερ ὀρθῶς διέγνωκας.
Ἔρχονται πάντες
σπουδαίως πρὸς τὴν Μαρίαν,
οὗς ἡ Παρθένος
πρεπόντως ἀσπασαμένη,
προτρέψασα δὲ καθίσει ·
Ἠκούσθη πάντων, ἔφη,
τὸ δόξαν Θεῶ
εἰς ἐμὲ γεννηθῆναι ·
τῷ υἱῷ γὰρ ἐγὼ εἶπον
τῷ τῆς βροντῆς, ἵνα εἶπῃ ·

καί μοι ἐφόδια δότε,
ἂ καὶ ποθῶ καὶ ἔχετε ·
εὐξασθε μητρὶ
τοῦ διδασκάλου,
τοῦ διδάξαντος ὑμᾶς,
ἀλιεῖς τῶν τῆς γῆς ἰχθύων ·
καὶ σώζεσθέ μοι,
τῇ ἐν μητρᾷσι Παρθένῳ.

ιζ'. Ὁ δὲ σοφὸς τῶν ἀποστόλων
χορὸς αὐτίκα
λέγει πρὸς τὴν Μαριάμ · Παρθενομητορ,
ἡμῶν ὑπερευχέσθαι
τὴν σὴν ψυχὴν δέον, καθότι
εἰς ἄκρον ἔδραμες τελειότητος,
καὶ τῆς παρ' ἄλλων
οὐ δεῖσαι λοιπὸν ἐννοίας.
Τότε Μαρία,
βλεπόντων τῶν ἠθροισμένων,
μνημείῳ παρακειμένῳ
τὸ δέμας ἀνακλίνει ·
ἐκτείνασα δὲ
καὶ τοὺς πόδας εὐθέως,
ἐπ' ἀλλήλαις τῇ κοιλίᾳ
χεῖρας τιθεὶ τὰς ὀσίας,
ἄνω τὰ ὄμματα πέμπει,
μετὰ σιγῆς προσεύχεται,
δίδωσι ψυχὴν

« nitum. Gloria digna est Virgo inter ma-
« tres. »

16. Cum Jacobi verba Petrus audiit, ponti-
fici et apostolo ait : « Optime, Dei frater, ut
« semper, sic nunc doces; fiat quod recte di-
« judicasti. » Omnes procedere festinant ad
Mariam, quos reverenter Virgo salutavit, et
invitans ut sederent : « Ab omnibus auditum
« est, inquit, quod in me fieri Deo placuit.
« Ut hoc enim dicat, ego verba feci filio
« tonitru. Jam mihi ultima date viatica,
« quæ opto et penes vos sunt. Suffragamini
« matri hujus magistri, qui doctrina sua

16. ἐκδιδάσκει C. — Μαριάμ C. — πάντων ὡς sat
confuse C, et cætera minus liquent : ἠκούσθη πάν-
των (sic) ἔφη τῷ δόξαν Θεῶ C, quod diu torsit. —

« piscatores vos fecit piscium orbis, et va-
« lete mihi inter matres Virgini. »

17. At sapiens apostolorum chorus con-
tinuo ait ad Mariam : « Virgo mater, pro
« nobis oret anima tua oportet, ut quæ in
« fastigium properavisti perfectionis, ne-
« que prorsus indiges aliena sollicitudine. »
Tum Maria, dum intuentur qui convene-
runt, in monumento juxta posito corpus
reclinat; extendensque statim pedes, ambas
manus venerabiles decussatas in sinu po-
nit, sursum mittit oculos, in silentio preca-
tur, animam illi dat a quo recepit, nullaque

τοῦ ante διδάξ. abundat, sed syntaxi requiritur.

17. ὦ παρθενομ. C. Hæc unica strophe sat erit
ut melodius nulli impar censeatur. — οὐ δεῖσαι

τῷ δεδωκότι,
χειρὸς δὲ μηδαμῶς
ἀψαμένης, καλύπτει βλέμμα,
καὶ πτύσσει στόμα,
ἢ ἐν μητράσι Παρθένος.
ιη'. Πρὸ τοῦ δὲ τὴν πάναγνον σάρκα
δοθῆναι τύμβῳ,
οἱ Ἑβραίων ἱερεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
μαθόντες τὰ δρώμενα,
ὀτρύνουσι τὴν νεολαίαν
εἰς θόρυβον, ἐκ μανίας λέγοντες·
Σπεύσατε, παῖδες,
ὑβρίζεται [γὰρ] ὁ νόμος·
τάφος τὸ σῶμα
μὴ δέξεται τῆς Μαρίας·
τὸν πλάνον γὰρ ἐκ πορνείας
συνέλαβεν ἐκεῖνον·
καὶ φαῦλοι αὐτοῦ
μαθηταὶ μηχανῶνται
ἀπειράνδρου τῇ βεβήλῳ
περιποιεῖν ὑπολήψεις.
Μὴ οὖν ἡμῶν ἀμελούντων,
κατ' [αὐτῶν] γνώμην πράξωσι·
λύσατε αὐτῶν

τὴν συμμορίαν·
θανοῦνται καὶ αὐτοὶ,
πρὶν [ἢ] δείξουσι κόσμον ὅλον
τιμᾶν μοιχάδα
τὴν ἐν μητράσι Παρθένον.
ιθ'. Ὁ δὲ θρασὺς καὶ στασιώδης
ἀκούσας ὄχλος
μετὰ ξύλων καὶ ξιφῶν τρέχει καὶ λίθων·
ὀρῶσι δὲ πόρρω[θεν]
ἀγοραίαν ἤδη τὴν κλίνην,
ἐν ἣ σῶμα τὸ σεμνὸν κατέκειτο.
Εἰς δὲ τοῦ πλήθους,
[τοῦς] ὅλους θυμῷ νικήσας,
ὄλων προθέει,
καὶ ἄπτεται τοῦ φορείου,
μικροῦ δὲ ἔμελλε τοῦτο
εἰς χθόνα περιτρέπειν,
ἐὰν μὴ Χριστὸς
τὴν ἀκόλαστον τὸλμαν
παραδόξως τῇ κολάσει
ἔσβεσε τοῦ νεανίου·
τὰς ἀψαμένας γὰρ χεῖρας
τοῦ κελλιφάρου σκίμποδος
τέμνει παρευθὺ

manu premente, claudit pupillas, et labia jungit, Virgo inter matres.

18. Verum priusquam tumulto sanctissima caro committeretur, Hebræorum sacerdotes et Pharisei, quæ peracta sint edocti, pubem plebis instigant in tumultum, cum furore aientes: « Festinate, pueri, lex enim vitu-
« peratur; neutiquam sepulcrum recipiat
« Mariæ corpus. Nam meretricio conceptu
« habuit istum erroneum, cujus fallaces dis-
« cipuli enituntur virginitatis fabulam de
« impura muliere circumspargere. Minime
« ergo socordia nostra id *pro suo* libitu fa-
« ciant. Dissipate eorum factionem. Mo-

adde similibus in glossario nostro colligendis. — ἐπ' ἀλλήλοις C. — τίθει γείρας C, contra accent. τίθεις habet etiam Pindarus.

18. νεολέαν C. — κατὰ γνώμην C. — ἢ post πρὶν

« riantur et ipsi, priusquam cultum totius
« orbis concilient erga adulteram, inter
« matres Virginem. »

19. Ferox vero et seditiosa plebecula, his auditis, cum lignis et gladiis et lapidibus ruit. *Longe* autem prospiciunt jam lecticam in foro vectam, in qua augustum corpus requiescit. Unus ex turba cunctos impetu superans, præ omnibus currit, tangitque feretrum, parum autem abfuit quin illud in humum dejiceret, nisi Christus intolerabilem nebulonis petulantiam stupenda pœna extinxisset: excindit enim illico ab extremis partibus manus nobilissimo lecto impactas;

C om. — μοιχαλλίδα C, bisque v. est tetrasyllab. in tr. 21, et 23, ubi semper obvia emendatio est.

19. πόρρω ἀγοράων C, læso rhythm. f. mel. ἐν ἀγορᾷ, — ἀκόλαστον... κολάσει, hoc ludo noster

ἀπὸ τῶν ἄκρων ·
φόβος δὲ τοὺς λοιποὺς
τῆς ἀτόπου ὀρμῆς ἐπέσχε,
τιμῶν δικαίως
τὴν ἐν μητράσι Παρθένον.

κ'. Ἰδὼν Χριστοῦ πείραν, καὶ ὄψει
μαθῶν τὸ κράτος,
ὁ χειρῶν διατεμνόμενος [τὰ ἄκρα],
καὶ πένθει τρυχόμενος
εἰς γῆν πρὸ ποδῶν τῶν ὀσίων
κατέρριπτε μαθητῶν, καὶ ἔλεγεν ·
Ἡμαρτον, δοῦλοι
δεσπότη τοῦ υπεραγάθου,
ἔγνω τὸ πταίσμα ·
ὕμεις ἐλεήσατέ με.
Ὁ Πέτρος δὲ πρὸς ἐκεῖνον ·
Ἐὰν πιστεύης, ἔφη,
τῷ ταύτης υἱῷ
καὶ ἡμῶν διδασκάλῳ,
τῶν μελῶν σου τὴν ὑγείαν
[ὡς] δείγμα πίστεως ὄψει.
Τότε βοήσας ἐκείνος
ἔφη · Πιστεύω, κύριε,
ὅτι τοῦ Θεοῦ

τῶν Ἰουδαίων
υἱὸς ὁ Ἰησοῦς,
καὶ δι' ἄκραν φιλανθρωπίαν,
υἱὸς ὑπάρχει
τῆς ἐν μητράσι Παρθένου.

κα'. Ἦν οὖν ὄραν θαύματος θαῦμα
μεγίστου μεῖζον,
συνημμένον · καὶ γὰρ τοῖς κλινοφοροῦσι
ταφῆναι προσέταξε,
καὶ λέγει ὁ Πέτρος τῷ νέῳ ·
Ἐλθὼν δίδου ἀποδείξεις πίστεως,
ἄψαι τοῖς ἄκροις,
οἷς ἔχεις, ὧν ἀφηρέθης ·
ἄπερ, ὡς βλέπεις,
ἐκκρέμανται τοῦ δεμνίου,
καθάπερ ἤλοις ὀξέσιν
αὐτόθι πεπαρμένα.
Ὁ δὲ παρευθὺ
τὸ ἐπίταγμα Πέτρο
ἐπὶ πάντων ἐκτελέσας,
ὅπερ ἐζήτησεν, εὔρεν ·
ἦν οὖν ὡς ἦν πρὸ τοῦ πάθους,
μᾶλλον δὲ ὑγιέστερος ·
βῶννυται καὶ γὰρ

terrorque cæteram amentem turbam in-
vadit, justam ob vindictam Virginis inter
matres.

20. Qui Christum expertus, oculisque
percipiens virtutem illius a quo *extremis*
truncatur manibus, ejulans lamentatur, hu-
mique cadens ad pedes venerabilium disci-
pulorum, volvebatur et aiebat: « Peccavi,
« servi magistri omnium optimi, agnosco
« culpam; vos miseremini mei. » Ad quem
Petrus: « Si credideris, ait, in hujusce fi-
« lium, nostrumque magistrum, membro-
« rum sanationem in argumentum fidei
« videbis. » Ad hæc ille clamans: « Credo,
« inquit, Domine, Jesum esse filium Dei

raro utitur, qui Romano solemnus est. — καλλι-
φόρῳ C.

20. Ἰδὼν C. — ὁ τὰς χεῖρας χειρῶν διατεμνόμενος
καὶ C, manifesto scripturæ tumultu.

« Judæorum, et per summam suam clemen-
« tiam factum esse natum Virginis inter
« matres. »

21. Cernere erat igitur prodigium summo
miraculo majus et subitaneum. Imperavit
enim Petrus his qui ducebant feretrum ad
sepulturam, et dixit adolescenti: « Acce-
« dens, præbe testimonia fidei, tange muti-
« lis tuis manibus extrema tibi ablata, quæ
« uti vides, e loculo pendent, acutis quasi
« clavis illic affixa. » Qui subito Petri man-
dato coram omnibus obediens, quod quære-
bat, invenit. Erat enim, ut prius fuit ante
vulnera, immo vegetior. Confirmatur enim
corpore et spiritu, baptismate suscepto,

21. μέγιστον μεῖζον C. — *συνημμένον, consequen-
ter actum. f. συνημμένως καὶ γὰρ...* « *Simul impe-
ravit Petrus... et dixit.* »

σῶμα καὶ πνεῦμα,
 τὸ φῶτισμα λαβῶν,
 κράζων τε ἀκλονήτω πίστει·
 [Ω] Θεοῦ μήτηρ,
 ἡ ἐν μητρᾷσι Παρθένος.
 κβ'. Μνήματι δὲ δόντες τὸ σῶμα
 τὸ θεοδόχον,
 οἱ προπέμψαντες ἀνέστρεφον εἰς οἴκους·
 ὁ μέντοι Ἰάκωβος
 τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ ἀποστόλοις
 εἰς δόμον τὸν Ἰωάννου ἔρχεται,
 ἄρτου ἐκείσε
 γευσάμενος μετ' ἐκείνων·
 ἔνθα ὀρώσει
 καθημένον ἐν τῷ μέσῳ
 Χριστὸν, καὶ οὕτως εἰπόντα·
 Τὴν σάρκα τῆς Παρθένου,
 ἐξ ἧς ἀληθῶς
 θέλων σὰρξ ἐγενόμην,
 ἐξαιρέτως, ἐπαξίως
 βούλομαι δώροις τιμῆσαι·
 εἰ γὰρ Μωσέως [προσώπου]
 τὸ ἀφανὲς τετίμηται,
 καὶ ἡ κιβωτὸς

τῆς διαθήκης,
 πῶς ἔσται ὁ ναὸς
 πρόχειρος, ὁ ἐκείνων μειζῶν;
 Ἄθλος ἔστω
 τῆς ἐν μητρᾷσι Παρθένου.
 κγ'. Ἄπερ ὑμῖν ἄρτι κελεύω,
 γενέσθω δῆλα
 καὶ τοῖς ἄλλοις μεθ' ὧν σῶμα τὸ Μαρίας
 καλῶς ἐκηδεύσατε,
 ὡς ἂν διδαχθῶσι κάκεινοι,
 καὶ ἄλλους ταῦτα σαφῶς διδάξωσι.
 Λόγοις τοιοῦτοις
 συνῆψε Χριστὸς τὸ ἔργον·
 καὶ που Μαρίας
 οὐκ ἔστι τῆς Θεοτόκου
 ὅστοῦν ἢ σάρκα ιδέσθαι,
 κενὸν δὲ καὶ τὸ σῆμα
 ὀρᾶται, ἐν ᾧ
 ἡ σεπτὴ κατετέθη,
 ὡς δηλοῦσιν οἱ τὸν τόπον
 ἱστορηκότες ἐκείνον.
 Ἄλλ' εἰ καὶ κόσμου μετέστης,
 ὅλος σε κόσμος κέκτηται,
 ἄρδην πανταχοῦ

cum fide immota clamans : « O Dei genitrix,
 « Virgo inter matres. »

22. Tum postquam monumento crediderunt corpus, Dei receptaculum, pompæ ministri ad domos reversi sunt. Interim Jacobus cum cæteris apostolis in Joannis ædes se recepit, ibique cum illis panem gustavit. Quo in loco, contemplantur medium Christum, sic loquentem : « Virginis carnem, ex
 « qua vera caro lubens factus sum, volo
 « exquisitis, condignisque muneribus hono-
 « rare. Si enim *vultus* Moysis perstringenti
 « decore honestatus est, et arca testamenti;

22. ἄρτους G; pro ἄρτων malui ἄρτου, de pane eucharistico id aptius intellecturus. — En suavissima ab incunabulis Græcorum invecta consuetudo, quoties fit christianæ familiæ convivium, panem reservandi quasi Virgini consecratum, quæ quidem eulogia domestica etiam nunc et

« quomodo vulgare foret templum hisce
 « multo majus? Invisibile esto corpus Vir-
 « ginis inter matres. »

23. « Quæ vobis modo præcipio, fiant
 « etiam manifesta cæteris, quibuscum Ma-
 « riæ corpus rite sepelivistis, ut quæ didice-
 « runt, alios aperte edoceant. » His sermonibus Christus factum adjunxit. Nusquam enim Mariæ Deiparæ ossa carnemve cernere contigit. Vacuus autem videtur locus in quo augusta illa deposita est, ut significant qui hujus loci texuere historiam. — Agendum, quantumvis e mundo translata sis,

optime Παναγία vocitatur. — προσώπου. Cf. Exod. XXXIV, 29, 30, 37. Malit aliquis legere τὸ σῶμα, respectu ad Deuteron. XXXIV, 7, et em. τῷ ἀφανεί.

23. ἀλλ' εἰ καὶ. Solita et grata melodorum clausula, qua noster in præmium eleganter recidit.

ἐπιφοιτῶσαν,
καὶ τόπος νῦν οὐδεὶς
σῆς ἀμέτοχος προστασίας,

[ἡ] πιστῶν δόξα,
ἡ ἐν μητράσι Παρθένος.

totus te possidet orbis, te celebri ubique tu- præsidii expers, o fidelium gloria, o Virgo
tela propitiam, neque locus ullus est tui inter matres.

EXCURSUS

IN COSMÆ DE ASSUMPTA VIRGINE CANTICUM.

Quod typis quidem et paraveram et dederam, quod deinde expunctis plagulis, duxeram sup- primendum, nunc postliminii quodam jure, sal- tem obiter et partim restituo, quoddam de as- sumpta Virgine poema, magno Cosmæ insignitum nomine. Ego enim qui nova promiserim, negli- gere cogor quod jam semel in Anthologio ro- mano prodiit, quamvis liber ab Urbe vix exierit, in quo jacet incognitum opus, mendis scatens, quæ levi brachio sustulisset, ope duorum clas- sicorum codd. taurin. f. 130 et corsin. f. 140. Quanti æstimanda sit opera, et veteres docent, siquidem, quum nostra fere omnia scriptorum silentio obstinato obruantur, hoc tandem et egre- gie memorant litteræ, quæ sive Michaelis Glycæ, sive Joannis Zonaræ nomine circumferuntur; et recentiores confirmant multis cum laudibus, qui- bus non pepercerunt cl. vv. Aloysius Vaccari et Jos. Cozza, in opere inscripto, *De corporea Dei- paræ Assumpt.* Rom. 1869. Quid ego censeam, fortasse ausim paulo infra disputare. Sed agedum, si tanti valet quaecumque Cosmæ testimonium in quadam raritate veterum certorumque hac de re monumentorum, quanti feceris nostrum Ham- martolum, duobus fortasse sæculis Cosma anti- quiozem, et cur me pigeret utrumque sub uno obtutu brevique in compendio proponere?

Proæmium superiori exordio simile, inter hir- mos adeo frequentatur, ut totum hic legere ju- verit, quod altius repetendum esse, facile quis autumaverit.

Τὴν ἐν πρεσβείαις
ἀκρίμνητον Θεοτόκον
καὶ προστασίας
ἀμετάθετον ἔλπιδα
τάφος καὶ νέκρωσις οὐκ ἐκράτησεν·
ὡς γὰρ ζωῆς μητέρα
πρὸς τὴν ζωὴν μετέστησεν,
ὁ μήτραν οἰκῆσας ἀειπάρθενον.

Inde poema in duas divisum esse partes palam est, quarum prior in laudes, posterior in obitum Virginis dicatur. Sic autem melodus textit enco- mia, ut sensim et apte lætas ad exequias pergat. Sed prius in tr. 2 divinum de more afflatum exposcit, receptumque ponit hirmum, eumdem scilicet ac τρένωσον, toni II, sed leviter mutatum, ut infra animadvertetur, eoque magis id notatu dignum videtur, quod tonus alius esset, nempe sextus, si omnibus libris editis fides datur, quibus obstat inscriptio corsin. f. 140: κονδάκιον εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ἁγίας Θεοτόκου, ἤχ. β', φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ταπεινοῦ Κοσμᾶ ὕμνος. Incipit:

Τεῖχισόν μου τὰς φρένας, Χριστέ μου,
τὸ γὰρ τεῖχος τοῦ κόσμου
ἀνομνήσαι τολμῶ. . . .

Virginem ergo celebraturus a trop. 3 ad 8, melodus primum stupet obiisse matrem τοῦ πάν- τας ζωογονούντος, idque inter summa Dei prodigia reputat (tr. 3). — Carne quidem Virgo merito transit in paradysum (tr. 4):

Ἡ οὐρανοῦ
πλατυτέραν σπηνῆς κτησαμένη νηδὺν,
ὡς οὔσα οἶκος καὶ θρόνος
καὶ χωρῶν Χριστοῦ πολυχώρητον. . .

Salutatur Gethsemani, horto deliciarum similis, a quo Christus sacrum matris corpus extra sordes transtulit (tr. 5):

Καὶ ἐξῆς σῶμα τὸ ἄγιον
τῆς μητρὸς μετατέθεικε δίχα φθορᾶς.

Tantum usque ad mortis vestigia, πρὸς ἔχνος θανάτου ἐπιδιέθη successit Virgo mater, ut verus naturæ nostræ terminus Christus videretur, qui transtulit illam (tr. 6):

Ἐπεὶ καιμένην συνήρασε
τὴν ἄγνην ἀπομήθοθεν διχᾶ φθορᾶς. . .

Maria ergo, tempora prætergrediens, cum temporum Domino hospitatur, quam decuit ab ultimo eximi contagio, quum vas illud vitæ inæstimabile Deus prius exquisite efformaverit (tr. 7) :

Διότι ἔδει τὸ σκεῦος
τῆς ζωῆς τῆς κοινῆς τὸ ἀτίμητον
ζεύσεως ἕβριν μὴ δέξασθαι,
ὃ θεὸς προανέπλασε κατ' ἐκλογὴν...

Quando autem somni sub specie transiit, prodigium illud additum est, sub nube vectos esse discipulos a longinqua dispersione (tr. 8).

Nunc nobilissima funera incipiunt (tr. 9), et ambo melodi proximi sunt; sed quanto præstantior Hamartolus !

Ἴδον αὐτὴν οἱ δέκα καὶ δύο
προσκυνήσαντες ἅμα
τῇ περπούσῃ τιμῇ,
ὡς οὖσαν καὶ ὑπέριμον·
ἡ δὲ, ὅταν ἴδῃ τοὺς ἀποστόλους,
ὑπεμνήσθη εὐθέως τοῦ διδασκάλου,
καὶ μητρικῶς
ταραχθεῖσα μικρὸν
ἀπὸ σπλάγχων ψυχῆς,
ἐν κλειστοῖς δάκρυσι βρέχει
ὄφθαλμοὺς Μαριὰμ καὶ ἀνέραζε·
Χαίρετε, τέκνα τοῦ τέκνου μου
καὶ υἱοὶ οὗς ἐν Πνεύματι υἱοθετεῖ...

Tr. 10. « Lætor, inquit, et festino, ut mater cum nato consociari, ut famula commorari cum Domino... »

Tr. 11. « Nolite flere, cito enim vos debetis ad nos reverti... »

Tr. 12. « Sepelite me : mihi videor quasi filii palmis honestari, per vestras manus, vices magistri gerentium (τοποποιούς διδασκάλου δρω), qui vos fratres cognominavit... »

Tr. 13. « Morti meæ supervivam, mundoque relicto, mundanos non deseram : matrem enim Dominus audit, ut promisit et præcepit :

Ἐλεεῖ γὰρ αὐτὴν, ὡς φιλόανθρωπος,
ἅπαντας σώζει· ἀκούει γὰρ
τῆς μητρὸς, καθ' ὑπέσχετο, δι' ἐντολῆς... »

Tr. 14. Prolixo functa sermone, Virgo emisit spiritum, quem angeli recipiunt, ut quæ fuit

ὡς θεῖον πνευστικὸν καταγώγιον,
οὐτινος ἔχειν τὴν ὄσσησιν
καὶ τοῦ τὰ νῦν εὐωδέστατα πνέοντος...

Tr. 15. Sacrum vero corpus apostoli proni salutant, humectant fletibus, et osculis venerantur.

Tr. 16. Christum melodus ipsum videt geminare matri oscula, cujus inter ubera lactans puellus gestiens et osculabundus alebatur.

Tr. 17. Tollentes igitur corpus apostoli humeris gestant, voce et pompa concelebrantes eam, quæ ut universorum causa honorum data est inhabitantibus orbem.

Tr. 18. Multus fit undequaque fidelium populorum concursus.

Tr. 19. Unus tantum stultus Hebræus, manuum abscissione ob petulantiam corripitur, donec in melius convertatur.

Tr. 20. Omnes quidem eam oculis vident in sepulcro cœditam, tum arcano modo assumptam, monumentoque vacuo, raptam fuisse comperiunt.

Tr. 21. Inde iterum effusæ ad Virginem laudes et vota :

Ὅπλον στερέρον, βεβαία ἰσχύς τε,
προστασία καὶ φύλαξ,
καὶ ἐλπίς ἀκλινῆς,
καὶ τεῖχος ἀκατάλυτον,
ἐν πίστει τὸν κόσμον διατηροῦσα,
καὶ ἐν νίκαις τὸ κράτος τῆς βασιλείας...

Tr. 22. Ultimum se humilemque ac pronum melodus sistit, veniam exposcentem :

Νοῦς γὰρ πτωχὸς
οὐ πλουτεῖ θησαυρὸν ἐγκωμίων σεπτῶν·
σὺ οὖν μοι ἀντὶ πενίας
λογισμῶν καὶ φυγῆς τὴν ἐλέη σου
παράσχου· σὲ γὰρ ἀντιλήψιν
ὃ θεὸς ἔδωκῆσατο πάσῃ πνοῇ, ὃ μήτραν...

Sic ille. Nunc ut datam fidem absolvam, candide fatear, vix dignum opus esse quod principi melodorum assignetur. Silentio plura prætermisi, quæ vel ubi theologica sententia valet, rerum contortam et ambiguam seriem produunt. Mitto modulum incomptum, amplos, impeditosque στίχους, ita ex alio classico consarcinatum, ut priscis versiculis una aut altera syllaba importune accedat. Mitto frigidam ταυτοῦταιαν, sæpe congestam, qualem habet Gethsemani vastitas per totum trop. 5 amplificata, et quale exordium trop. 19 !

Μάταιος δὲ Ἑβραίων τις τότε
(ματαιότης οἱ οὗτοι)

τῶν ματαιοτήτων),
ὅς ὕβρεις τε καὶ σκάνδαλα...

Sed inepta et barbara aut nova quædam sunt, a quibus abhorret Cosmas, tersus, limatusque poeta, quæ vix triplici codice emendantur, ut tr. 3: 'Ο Θεὸς ἐνεργεῖ τε καὶ δεικνυσιν,... tr. 5 τιμητικῶς προσφόρως... τὸ χωρίον ἐκεῖνο μακαρίσωμεν, λαοί,.. tr. 6 τελείας φύσεως δρους.., tr. 7 ζωῆς κοινῆς τὸ ἀκοίμητον vel τὸ ἀκοίμητον,... tr. 9 καθαρῶς θεϊκῶς... tr. 11, προσαναμνησκῶ μὴ θρηνησαι, στενάξαι ἢ

δολοῦξαι,... tr. 12 τοποποιούς, ne notetur ταφιαζομένη in T,... tr. 13 κόσμον ἀφῶ vel ἀφῶ sic tres codd. pro ἀφῆμι. tr. 16 ἀβλέπτω τῷ θεωρήματι, ut in tr. 14 κυρίου ἀρασίξ, tum μοχ φιλήμασι γλυκελοῖς πληρῶσαι ταύτην ἥς τοὺς μαστοὺς καὶ τοὺς κόλπους vel in edit. rom. cum codd. fort. pro τοῖς μ. etc. tr. 18 τὰ χρῶτα θεοκνευστίας, plurali absoluto ex tribus codd. Et alia bene multa minus peritum arguunt opificem, aut poetam qui melodiam id genus parum curavit, an fortasse ut alia coleret exquisitius?

III.

DE VESTE B. VIRGINIS DEIPARÆ,

DEPOSITA IN BLACHERNIS.

α'. Περιβολὴν πᾶσι πιστοῖς ἀφθαρσίας, * θεοχαρίτῳτε ἀγνή, ἐδωρήσω, * τὴν ἱερὰν ἐσθῆτά σου, μεθ' ἧς τὸ καθαρὸν * σῶμά σου ἐσκέπασας, * σκέπη πάντων ἀνθρώπων, * ἥσπερ τὴν κατὰ θεοῖν * ἐορτάζομεν πόθῳ, * καὶ ἐβωῶντες κράζομεν πιστῶς. * Χαῖρε, Παρθένε, * χριστιανῶν καύχημα.

β'. Τὴν καθαρὰν καὶ ἀληθῆ * σκῆνην τοῦ Θεοῦ Λόγου, * τὴν ἔμψυχον νεφέλην, * καὶ στάμνον τὴν τοῦ μάννα, * τὴν Θεοτόκον Μαριάμ * πάντες οἱ σωθέντες * διὰ τοῦ τόκου αὐτῆς * ἐν πίστει μακαρίσωμεν, * καὶ τὴν σεπτὴν ἐσθῆτα προσπτυξώμεθα, * ἥσπερ τὸν δεσπότην * περισχοῦσα ὡσπερ βρέφος * ἐβάσταζε, * φορέσαντα σάρκα, * δι' ἥσπερ τῶν βροτῶν * ἡ φύσις ἐπήρθη * πρὸς μεταρ-

1. Immortalitatis vestem cunctis fidelibus dedisti, o casta Deo gratissima, hoc sacrum vestimentum quo purum textisti corpus, tu omnium protectio hominum, cujus depositionem cum amore celebramus, in fide clamantes: « Salve, Virgo, Christianorum superba lætitia. »

2. Mundum illud verumque Dei Verbi tabernaculum, spiritualem nubem, mannæque urceum, Deiparam Mariam beatam in fide dicamus, o quicumque sumus in ejusdem partu salvi, vestemque sacram veneremur, qua circumdata tulit infantem Dominum, illa carne indutum quæ mortalium naturam erexit ad superiorem vitam cœlique regnum: unde cum gaudio magna voce cla-

III. Altera mensis julii die celebratur apud Græcos depositio sacræ vestis B. Virginis in Blachernis: quam vetus sit hoc cemeliū, testatur hymni Abathisti quem supra retulimus, historia viris eruditus satis probata, in qua legitur profligatos fuisse Avaros, dum urbem CP. obsiderent, solis sacris imaginibus per muros et compita a Sergio patriarcha circumlatis; qui inter hæc, inquit, venerandam vestem Deiparæ proferens, mœnia obibat: Προστίθεται δὲ καὶ τὴν τιμίαν ἐσθῆτα τῆς Θεομήτορος ὑποφερόμενος διὰ τῶν τειχῶν περιήρχετο. *Patrol. gr. t. XCII, col. 1349 C.* Pronum est opinari ad

hæc respici, in primis in tr. 4 hujus veteris poematis, quod extat in taurin. f. 125.

1. πρὸς τὸ Ὁ ὕψωθεις. Duo priora trop. edd. servant menæa veneta. His vero anthol. rom. prætulit oden his tropariis conflata 1. τὰ καταθέσια. 2. Ὁράθη. 3. Δορυφοροῦσι. 4. Ἑλιακὰς, in quæ derivarunt plura e nostris, sed nihil ad historica respicit. — τὸ ἱερὸν σῶμα ven. — σκέπη θεία ib. — τὸ καύχημα ib. contra rhythmum.

2. πτυξώμ. T. — ὡς βρ. T, edd. — ὡσπερ τὸν T. — 80. γεγ. κραυγάζει T, γεγηθότες κραυγάζομεν edd. quæ obstant hirmo τῇ γαλιλ.

σιον ζωὴν * καὶ βασιλείαν · * ὅθεν γεγηθῶς *
κραυγάζω μεγαλοφώνως · * Χαῖρε, Παρ-
θένε, * χριστιανῶν καύχημα.

γ'. Ὁ ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾷ * λαλήσας θεῖος
Λόγος, * καὶ δεΐξας ἐν τῇ βάρῳ * Μωσῆ τῷ
νομοθέτῃ * τῷ τῆς θεότητος πυρὶ * φύσιν
τῶν ἀνθρώπων * ὁμιλοῦσαν ἐξ ἀγνῆς * Παρ-
θένου καὶ θεόπαιδος, * δι' ἧς ἐφανερῶθη καὶ
ἔσωσεν * διὰ παθημάτων * καὶ ἐγέρσεως
ἀρρήτου, * ἐδόξασεν μετέπειτα πάλιν * μη-
τέρα τὴν αὐτοῦ, * καὶ σκέπη ἀρίστην * τὴν
ἐσθῆτα ἑαυτῆς * κόσμῳ χαρίζει * κατὰ τῶν
ἐχθρῶν * τοῖς πίστει ἀναβοῶσιν · * Χαῖρε,
Παρθένε, * χριστιανῶν καύχημα.

δ'. Ἰπὸ τοῦ πάντων ποιητοῦ * καὶ πλά-
στου καὶ δεσπότου * δεδοξασαι, Μαρία, *
πανάχραντε Παρθένε, * ὡς μήτηρ οὔσα ἀλη-
θῆς · * ὅθεν καὶ τῇ πόλει * φύλαξ ὤφθης
κραταιὰ * καὶ σκέπη καὶ προπύργιον, * καὶ
πρὸς τοὺς πολεμίους ἀήττητος, * οἷα στρα-
τηγέτις * καταβάλλουσα ἀόπλως * τὰς φά-
λαγγας * τῶν ὑπεναντίων, * οἰκτείρουσα
φαιδρῶς * καὶ σκέπουσα πάντα * τὸν λαόν
σου τὸν πιστόν, * διὰ ἐσθῆτος * τῆς ἀληθι-
νῆς, * τὸν πίστει σοι ἐκβοῶντα · * Χαῖρε,
Παρθένε, * χριστιανῶν καύχημα.

3. ὄρει Σινᾷ T. — προσομιλοῦσαν T. — De θεόπαις
cf. Roman. XXIX, 40; Jos. II, 4. — δι' οὗ ἐφαν. T.

mo : « Salve, Virgo, Christianorum ovans
α lætitia. »

3. Qui in monte Sina locutus est Dei Filius,
et Moysi legislatori ostendit in rubo huma-
nam naturam cum igne deitatis conjunctam,
ope Virginis Deiparæ, per quam se manife-
stavit, salutemque dedit patiendo et ineffa-
biliter resurgendo, gloria post hæc matrem
suam cumulavit, dum mundo confert opti-
mam in ejus veste tutelam adversus hostes,
fidelibus clamantibus : « Salve, Virgo, Chri-
stianorum gloriosa lætitia. »

4. Ab omnium conditore, opifice et Do-
mino, gloria ornaris, o Maria, illibatissima
Virgo, utpote vera ejus mater. Unde et urbis
custos visa fuisti potens, præsidiumque et
propugnaculum adversus hostes invictum :
si quidem dux sine armis phalanges proster-
nis coram oppositas, tu insigniter clemens,
tegensque populum tuum fidelem per hanc
veram vestem tuam, dum ad te in fide cla-
mat : « Salve, Virgo, Christianorum super-
α bĩa. »

— Γ. κόσμῳ δωρεῖται.

4. τοῖς πίστει ἐκβοῶσιν T.

IV.

DE ZONA B. VIRGINIS DEIPARÆ,

DEPOSITA IN CHALCOPRATEIS.

α'. Τὴν θεοδόχον * γαστέρα σου, Θεοτόκε, *
περιλαβοῦσα * ἡ ζώνη σου ἡ τιμία, * κράτος
τῇ πόλει σου ἀπροσμάχητον, * καὶ θησαυρὸς

1. Uterum in quo Deus receptus est quum
veneranda zona tua, o Deipara, cinxerit,
invictum robur est civitati tuæ ejusque the-

IV. Ut auctorem hujus ac præcedentis poematis
nemo non quæret in clero Constantinopolitano,
sic libenter utrumque tribuam S. Josepho hym-
nographo, Scevophylaci, seu sacrorum κειμηλίων
patriarchalis ecclesiæ custodi, cui proinde pecu-
liari ex titulo tam B. V. vestis quam zona com-

missa est. Posterius hoc opus extat in taurin.
f. 148, ad diem augusti XXXI.

1. πρὸς τὸ · Τὴν ἐν πρεσβείαις, v. p. 527, dein πρὸς
τὸ · Τράνωσον. — περιβαλοῦσα T solito lapsu. —
καὶ τεκοῦσα T. Sæpe ultimus v. est hendecasyll.

ὑπάρχει * τῶν ἀγαθῶν ἀνέκλειπτος, * ἡ μόνη τεκοῦσα ἀειπάρθενος.

β'. Τίς γηγενῶν τὰ σὰ μεγαλεῖα * διηγήσεται λόγος; * ποία γλῶττα βροτῶν; * νοῦς γὰρ οὐδὲ ὁ οὐράνιος · * ἀλλ' ἡ τεκοῦσα τῆς συμπαθείας * τὸ ἀμέτρητον πέλαγος, Θεοτόκε, * δέξαι καὶ νῦν * ἐξ ἀκάρπων χειλέων τὰ ἄσματα, * καὶ δίδου θείαν μοι χάριν * εὐφημῆσαι τὴν ζώνην σου, δέσποινα, * δι' ἧς ὁ κόσμος ἀγάλλεται * σὺν ἀγγέλοις ὑμνῶν σου τὰ θαύματα, * ἡ μόνη τεκοῦσα ἀειπάρθενος.

γ'. Πάντα τὰ σὰ παράδοξα ὄντως, * ἡ μεταστάσις ξένη, * καὶ ὁ τόκος φρικτός · * ἡ ζώνη δὲ ἡ φερέζως * ὑπεναντίας δυνάμεις πάσας * ἀοράτως τροποῦται, ἦν σὺν ἐσθῆτι, * ὑπεραγνή, * φυλακτήριον ἔθου τῆ πόλει σου, * θησαύρισμα δὲ θεῖον, * ὥσπερ τείχη ἡμᾶς περιβάλλοντα, * φρουροῦντα, περιζωννύοντα, * ἱαμάτων πηγὰς ἀναβλύζοντα, * ἡ μόνη...

δ'. Νέμεις ἡμῖν καθάπερ ἐκ κρήνης * τῆς ἀγίας σοροῦ σου * ἱαμάτων πηγὰς * καὶ τρώπαια τοῖς ὑμνοῦσί σε · * σὲ γὰρ ἐτύπου ἡ θεία πάλαι * κιβωτὸς τιμωροῦσα τοὺς ἐναντίους, * καὶ τῷ λαῷ * τοῦ Θεοῦ χορηγοῦσα θαύματα · * ὅθεν σε νῦν ἐξαίτουμέν * περιζῶσαι ἡμᾶς ἐν τῇ ζώνῃ σου * ἰσχὺν καὶ κράτος ἀήττητον * κατ' ἐχθρῶν ἀπειθούντων τῷ κράτει σου, * ἡ μόνη...

2. Duo priora trop. in edd. extant. — οὐδὲ οὐράνιος edd. et T. — Θεοτόκε om. ven. pro quo anth. rom. ὡς συμπαθῆς sic. — θείαν om. T. δίδου μοι θ. εὐφ. τὴν σὴν ζων. edd.

3. φορέζως ὑπεναντίας sic T depravate. — τροπ. σὺν τῇ T, dissoluta serie. — f. θησ. δ' ὄντως θεῖον, ne v. deficiat.

saurus bonorum inexhaustus, o quæ sola peperisti semper virgo.

2. Magnalia tua quis terrigenarum sermo aut quæ lingua mortalium dicet? Immo ne mens quidem inter cælestes. Sed tu quæ peperisti immensum clementiæ pelagus, o Deipara, nunc quoque da ut ex infrugiferis labiis tua cantica cieantur, divinamque mihi concede gratiam celebrandi cingulum tuum, o domina, ex quo lætatur orbis, cum angelis tua canens prodigia, o quæ sola peperisti semper virgo permanens.

3. In te omnia opinionem superant, transmigration insolita, partusque stupendus; zona vero vitæ ferax, omnes inimicas potestates subvertit invisibili numine; quam cum tua veste, o castissima, posuisti in urbis tuæ custodiam, divinumque thesauri cumulum; ea vero nos tanquam mœnia circumdant, tuentur, accingunt, sanationumque pluunt lætices, o sola semper virgo parens.

4. Nobis te celebrantibus præbes, velut ex fonte, e loculo tuo fluente sanationum et victoriæ tropæa: te enim referebat olim divina arca, quæ hostes tremefecit, et populo Dei prodigia impertivit; unde nunc te exoramus ut nobis tuo cingulo circumcinctis virtutem des et robur invictum adversus hostes potestati tuæ infensos, o sola semper virgo parens.

4. f. recte suspicatur vir doctus: σειρᾶς σου, quum ἡ σειρὰ vel τὸ σειρὸν de veste leviore adhibeatur. Post nostra de feretro Virginis poemata, nihil ineptius quam σορός *loculus*, nisi tantum de theca intelligatur. — pro θαύματα f. νικήματα, exulante syllaba. — ἰσχὺν duplici accus. ut in ps. XVII, 35.

.0

.ρᾶναι

V.

PARACLETICON ÆGROTANTIUM.

α'. Ἡ ἐν ἀνάγκαις

σωσίψυχος κυβερνήτις,
καὶ ἐν κινδύνοις
ἀκαταίσχυντος προστάτις,
μόνη μητράθες καὶ ἀμόλυντε,
τῇ προσευχῇ μου νεύσον
ὀδυνηρῶς βοῶντί σοι·

[σον.

Τὴν λύπην τῆς ψυχῆς μου διασκέδα-

β'. Τί δοθείη,

καὶ τί προστεθείη
ἐν τῷ μέλλειν αἰτεῖσθαι
ἐν καρδίας κλαυθμῷ
τὴν λύσιν τῶν πταισμάτων μου ;
ψυχὴν γὰρ ἠχρείωσα πλημμελείαις,
καὶ τὴν σάρκα ἐμόλυνα ἁμαρτίαις,
τὰ πονηρὰ
ὡς οὐδεὶς γηγενῶν πεπραχῶς ὀθρασὺς,
ὅθεν στεναζῶν κραυγάζω·
Θεοτόκε ἀγνή, μὴ παρίδῃς με,
ἀλλὰ τοῦ σῶσαί με τάχυνον,
καὶ πολλῶν ἀπαλλάττουσα ἁμαρτιῶν,
τὴν λύπην τῆς ψυχῆς μου διασκέδασον.

γ'. Ὅρος Θεοῦ * τὸ τετυρωμένον * τῇ
παμφαεῖ ἀγνεῖα, * ὡς κηρύττει Δαυὶδ, * καὶ
μήτηρ τοῦ Κυρίου μου, * ἐλέησον, οἴκτειρον,
Ἰσαΐ με, * καὶ ἐκ πάσης ἀνάγκης ἀπάλλαξόν
με· * σὲ γὰρ θερμὴν * προστασίαν εἰδὼς ὁ τα-

V. Palam fit statim ab initio Theodorum adesse. Adest enim semel et iterum in his novis σωσίψυχος, μητράθες, et frustra sc in acrostichide abdidit sub humillimo, ut solet, involucro τοῦ ἑλεεινοῦ. Præterea solemnem quidem adhibet hirmum Τράνωσον, sed suo temperatum modulo, fere ut in cantico Cosmæ superius adscripto. In corsin. f. 151-153 epigraphe est: Κονδάκιον παρακλητικὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου, ψαλλόμενον εἰς νοσοῦντας, φέρον ἀκροστιχίδα· Τοῦ ἑλεεινοῦ, ἤχ. β, πρὸς τό· Τὴν ἁμαρτίας. Cf. p. 527 iterumque vide falsum P^{ic} num VI, alias impositum. Taurin. duo tan-

1. Tu in angustiis

propitia animarum gubernatrix,
tu quoque in periculis
inconfusa tutela,
sola Dei mater et immaculata,
orationi meæ faveas,
dum flebili voce clamo tibi :
« Luctum animæ meæ dissipā. »

2. Quid dabitur

aut quid apponetur,
quando exorare,
in cordis singultu, debebo
veniam peccatorum meorum?
Nam vitiis animam inquinavi,
carnemque sædavi peccatis,
cum nefaria
plus quam omnis terrigena audax
unde ingemiscens clamo : [commisi,
« Deipara casta, ne me despicias,
« sed accelera ut salves me,
« meque a multis removens peccatis,
« luctum animæ meæ dissipā. »

3. Mons Dei coagulate, in quo ubique puritas splendet, ut canit David, tu mater Domini mei, miserere, parce, medere mihi, et ab omni necessitate erue me; te enim animosum esse præsidium videns, infelix

tum priora trop. habet. *Paracletica* dici solent flebilis ad Virginem carmine.

1. προστάτης T. — post λύπην om. τῆς T.

2. τί δοθείη. Tetrasyllabum retinui, pro constantia quam etiam affectat pseudo-Cosmas; codex tamen C: Τί μοι δοθείη καὶ τί, nota phrasis biblica. — ἐν καρδίαις C. — κλ. τὴν λύπην T, qui mox om. γὰρ. — ἠχρείωσα. Cf. ps. XIII, 3. — στεναζῶν ὅθεν T. — ἀπάλλαξον T.

3. τετ. παμφ. παναγία T. Cf. ps. LXVII, 16. — ὄκτ. με καὶ σῶσον T. — εἰδ. ὁ τάλας ἐγὼ T. — ἐπιτεύξομαι T. ἱλασμὸν ἐπιτεύξομαι C.

λαίπυρος, * ἐγὼ σου ἐπιδέομαι, * ὅπως διὰ
σοῦ ἰλασμοῦ τεύξομαι. * Νεῦσον, ἀγνή, τῇ
δεήσει μου, * καὶ χαρᾶς ἐμπιπλώσα με τῆς
παρὰ σοῦ, * τὴν λύπην...

δ'. Ἰψώσον με * τὸν ταπεινωθέντα, * ἢ
τὴν φύσιν πεσοῦσαν * τῷ δελέατι πρὶν * τοῦ
ξύλου ἀνορθώσασα. * τερπνῆς γὰρ ἐστέρημαι
ἐργασίας, * ἀρετῶν δὲ γεγύμνωμαι καὶ τοῦ
πλούτου, * ὁμοιωθεὶς * τῷ ἀσώτῳ υἱῷ δι' ἐν-
δειαν φρενῶν. * σὺ οὖν μοι δώρησαι χάριν, *
φωτισμὸν, ἰλασμὸν, ἀγαλλίασιν, * ἐπίδε κά-
κωσιν δούλου σου, * καὶ αἰεὶ λυτρουμένη με
τῶν πειρασμῶν, * τὴν λύπην...

ε'. Ἐγειρόν με * τὸν καταπεσόντα, * ἢ
τὴν Εὐᾶν πεσοῦσαν * τῆς γεύσεως ἀρᾶ *
σαφῶς ζωοποιήσασα. * βυθῶ γὰρ συνέχομαι
ἀμαρτίας, * καὶ πελάγει τιτρώσκομαι ἀσελ-
γείας, * ὑπεραρθεὶς * τῇ κακίᾳ, ὡς πρὶν ὁ
Σοδόμων λαός. * σὲ γὰρ ἐπίσταμαι μόνην *
κραταιὰν πρὸς Θεὸν ἀντιλήπτριαν, * δέχου,
ἀγνή, τὰς δεήσεις μου, καὶ αἰεὶ * τὴν λύ-
πην...

ς'. Λάμπρυνόν με * τὸν ἐσκοτισμένον, *
ἢ τὸν ζόφον τῆς πλάνης * ἐκδιώξασα πρὶν *
τῇ θεϊκῇ κηύσει σου. * φωτὸς γὰρ ἀπέσβεσα
ἐλλάμψεις, * μὴ ὑφάνας χιτῶνα κατορθωμά-
των, * ὄλος αἰσχροῦ, * αἰδέης, ζοφερός καὶ
δυσώδης ὀφθεὶς * ἐκ παραλόγου ῥοπῆς μου *
καὶ αἰσχροῦ ἀληθῶς παροινίας μου. * ἴδε τὴν
θλίψιν μου, δέσποινα, * καὶ σαρκός μου κα-
θαιροῦσα τὰς ἡδονάς, * τὴν λύπην...

ζ'. Ἐκτεινόν μοι * χεῖρα βοηθείας, ἢ τὰ
ἔθνη ἐκ ζάλης * τοῦ δολίου ἐχθροῦ * εἰς
τέλος διασώζουσα. * παθῶν γὰρ βυθίζομαι
τρικυμίας, * ἡδονῶν δὲ ταράττομαι κατα-
γίδι. * δίδου ἰσχὺν * ἀποδρᾶσαι ἐχθροῦ τὰς
βεβήλους πάγας, * ἐκ τῶν ἀρκύων με τοῦ-
του * λυτρουμένη αἰεὶ ταῖς πρεσβείαις σου. *

4. ἢ τὴν, sic melodus constanti suavitate, post
primum distichum, periodum elegiacam usque
in finem producit, more Theodori sua facile ve-
stigia reagentis, quem satis notat sola vox ἀσώτῳ.
Clausula item similia eleganter reducit.

5. τῇ τῆς γεύσε. C et f. retinendum ex canone XV.

ego te deprecor, ut per te propitiationem
inveniam; annue, casta, precibus meis, et
implens me lætitia quæ ex te oritur, luctum
animæ meæ dissipa.

4. Exalta me humiliatum, tu quæ lapsam
naturam antiqua ligni illecebra erexisti;
suavi enim horti cultura privatus sum, vir-
tutibusque nudatus et opibus, similis factus
filio prodigo penuria consilii. Tu ergo da
mihi gratiam, lumen, veniam, lætitiā;
considera infelicitatem famuli tui, meque
semper liberans a discriminibus, luctum
animæ meæ dissipa.

5. Excita me collapsum, tu quæ Evam,
prostratam esca illa maledicta, vitæ pa-
lam restituisti. Abyssō enim involvor ini-
quitate, et pelago pessumdor nequitie,
jactatus nefando Sodomitarum scelere. Te
solam enim novi potentem apud Deum ad-
vocatam. Excipe, o casta, preces meas, et
semper luctum...

6. Illustra me tenebris obsitum, tu quæ
caliginem erroris olim dissipasti divino tuo
partu; etenim lucis radios extinxi, nec
texui chlamydem honorum operum, totus
qui videor pudefactus, ingratus, obscurus
et fœtidus, ex insano impetu et prorsus
fœda mea petulantia; vide contritionem
meam, Domine, et carnis meæ emundans
libidines, luctum animæ meæ dissipa.

7. Extende mihi manum auxiliatricem,
tu quæ gentes ex procella perfidi hostis in
finem usque salvas. Etenim mergor decu-
manis passionum fluctibus, voluptatumque
conturbor tempestate; da robur, ut ex
hostis cassibus impuris evadam, e cujus me
retibus expedito semper tuis precibus: vide

— Expectaveris vel καὶ τῷ βέλαι τιτρ. vel πελάγει
βυθίζομαι.

6. θεία κηύσε. C. — τὰς ἐλλ. C. — ὑφάνας pro
ἐφήνας, ut Roman. XXIV, 27.

7. De aor. ἀποδρᾶσαι pro Atticorum ἀποδρᾶναι
docte disputat Lobeck in Phryn. p. 737.

ἴδε τὴν κάκωσιν, δέσποινα, * καὶ ταχὺ κα-
τευνάσασα τοὺς πειρασμοὺς, * τὴν λύπην...

η'. Εὐφρανόν με * τὸν λελυπημένον, * ἢ
τῷ κόσμῳ τὴν θείαν * παρασχοῦσα χαρὰν, *
ἐχθροὶ γὰρ με ἐκθλίβουσιν, * ἐκ γλώσσης δο-
λίας, ἀγνή, με ῥῦσαι, * καὶ ἐκ συκοφαντίας
ἀφάρπασόν με. * ἐν συστροφῇ * πονηρευομέ-
νων μὴ ἐάσης θανεῖν, * ἄρόν με ψεύδους ἐκ
λάκκου * καὶ καταλαλιᾶς, ταῖς πρεσβείαις
σου, * δέχου ἰκέτου παράκλησιν, * τὴν λύ-
πην...

θ'. Ἰθύνόν μου * τὸν νοῦν καὶ τοὺς τρό-
πους, * ἢ τὸν Λόγον ἀσπόρως * τετοκυῖα
Χριστὸν * ἀνθρώπων εἰς τὴν θέωσιν, * κα-
τευθυνον τὰ διαβήματά μου * καὶ κυβέρνησον
ἐμπροσθεν τὴν ζωὴν μου. * ἐκ φυλακῆς, *
αἰκισμῶν καὶ δεσμῶν, ἀπειλῆς καὶ ὀργῆς *
τάχιον ῥῦσαί με, ὅπως * ἐγκαυχῶμαι ἐν σοὶ
τῇ προστάτῃ μου * παῦσον καρδίας τὸν τά-
ραχον, * καὶ χαρᾶς ἐμπιπλώσα με τῆς παρὰ
σοῦ, * τὴν λύπην...

ι'. Νέκρωσόν μου * τῆς σαρκὸς τὰ πάθη, *
ἢ τὸν ὄφιν διόλου * πολεμοῦντα ἡμᾶς *
δυνάμει θανατώσασα. * ἐν ὥρᾳ εὐχῆς μου
εἰσάκουσόν μου, * καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἀνάγκης βοή-
θησόν μοι, * ἀπὸ ἀνδρὸς * πονηροῦ, σκο-
λιοῦ ῥυομένη ἀεὶ, * πάντοτε τεῖχος γενοῦ
μοι, * ἐν καιρῷ πειρασμοῦ προστατεύουσα, *
σοῦ γὰρ τῇ σκέπῃ κατέφυγον, * καὶ θαρρῶν
τῇ δυνάμει σου ἀναβοῶ. * τὴν λύπην...

ια'. Ὀμβρισόν μοι * ὑγείας τὴν δρόσον, *
ἢ πληροῦσα τὰ πάντα * τοῦ ἀστέκτου φω-
τὸς * καὶ δόξης τῆς ἀμείνω σου, * ὅτι ἡσθέ-
νησεν ἡ ἰσχύς μου * καὶ προσώζεσαν μώλωπες
τῆς ψυχῆς μου, * τοῦ ἀσθενοῦς * καὶ ἀεὶ ἐμ-
παθοῦς μὴ παρίδης φωνᾶς, * δεῦρο ἐξ ὕψους

calamitatem, o domina, et cito tentationum
sedans procellam, luctum animæ meæ d...

8. Lætifica me mœrore confectum, tu
quæ mundo præbuiisti deificam lætitiā;
hostes enim me contribulant; a lingua do-
losa, o casta, libera me, et ab hypocrisi
eripe, in vortigine improborum ne sinas
me occidi, tolle me precibus tuis e lacu
mendacii et maledicentiæ, accipe supplicis
tui invocationem, luctum...

9. Dirige in me et mentem et mores,
tu quæ Verbum sine semine peperisti
Christum, ut homines dii fierent, rec-
tos fac gressus meos, et gubernā deinceps
vitam meam; ex carcere, verberibus et vin-
culis, minisque et iracundia cito erue me,
et gloriabor in te, præsidio meo. Fac quies-
cere cordis mei tumultus, et cumulans me
gaudio quod ex te oritur, luctum animæ
dissipa.

10. Mortifica carnis meæ affectus, tu
quæ serpentem, perpetuo nos bello vexan-
tem, potestate tua interemisti; in hora pre-
cum mearum exaudi me, et in die necessi-
tatis succurre mihi, me ab homine malo,
tortuoso semper eximens; semper esto mihi,
sicut murus, in tempore discriminis auxi-
liatrix: sub tuam enim tutelam confugio,
et confidens in virtute tua clamo: Luctum...

11. Fac pluere mihi rorem sanitatis, tu
quæ cuncta inundasti immenso lumine et
tua meliore gloria, quoniam infirmata est
virtus mea, et putruerunt cicatrices animæ
meæ; voces meas, qui debilis sum et
semper doleo, ne spernas; cito, ab alto pro-

9. τὴν ante θέωσιν add. — Ἐμπροσθεν *deinceps*,
ut supra in epigraphe Photii ad Mærcellum. Cf.
Lob. l. l. p. 11. — Notatu optimum quis non
duxerit rarum illud τῇ προστάτῃ pro fem. προστά-
τιδι? Sane ἢ προφήτης non solum usurpant By-
zantini, inter quos Zonaras in proœm. ad canones
Anastasios ἢ προφήτης Ἄλνα, præautibus LXX in
Nehem. VI, 14, sed et classici, ut docuit Lob. ad

Sophocl. *Ajac.* p. 275, 443; quibus et nostrum
nunc adde Theodorum, qui rerum suarum tra-
gœdiam hic videtur oculis proposuisse.

10. δυνάμει σου C.

11. Ὀμβρ. με C, f. δμδρησόν μοι. — Ἀν τῆς ἀμώ-
μου σου? Etenim ἀμείνω melodo obrepsit pro
genit. ἀμείνωνος, dum solum acc. ἀμείνωνα in ἀμείνω
resolvitur. — Ad vers. 6 hiat aliquid. f. ἡσθενώθη

φοιτῶσα, * τὴν πολλὴν συνοχὴν μου ἐλάφρυνον, * στάξον μοι ἔλαιον ἰάσεως, * καὶ ζωὴν δωρουμένη μοι τὴν παρὰ σοῦ, * τὴν λύπην...

ιβ'. Ἰγίη με * τὸν νοσοῦντα δεῖξον, * τῇ οἰκείᾳ παλάμῃ * παροχέουσα νῦν * τὰ ρεῖθρα τὰ τῶν ἰάσεων, * ἐκ κλίνης ὀδύνης ἀνάστησόν με * καὶ σθενοῦσα τὰς βάσεις μου καὶ τὰ σφυρὰ, * κατὰ ψυχὴν * εὐρωστεῖν με αἰεὶ καταξιώσον. * μόνη γὰρ πέλεις ἀκέστῳ * τῶν ψυχῆς ὀδυνῶν καὶ τοῦ σώματος, * δέχου οἰκέτου παράκλησιν * ἐκτενῶς ἀνακραζόντος μετὰ κλαυθμοῦ, * τὴν λύπην...

πᾶσα ἰσχὺς μου. — Ἐλεον ἰάσεως C, ubi nota συναλοφῆν.

12. In hoc solo tropario fit respectus ad ægro-

perans, multas meas angustias subleva, infunde mihi oleum sanationis, et dans mihi vitam quæ a te procedit, luctum animæ meæ dissolve.

12. Sanum me fac ægrotantem; propria nunc manu tua subministra fluentia sanationum, ex lecto angoris suscita me, firmansque bases et crura mea, in animo dignare robustum me semper dimittere, sola enim es medica dolorum animæ et corporis: accipe supplicis tui carmen paracleticum, enixe cum singultu clamitantis: « Luctum animæ meæ dissolve. »

tos, cætera tantum animæ considerant infirmitates, ac nisi fallor, sancti melodi inter Iconomachos dura certamina.

VI.

ΕΤΕΡΟΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΝ.

α'. Προστασία

τῶν χριστιανῶν ἀκαταίσχυντε,
μεσιτεία
πρὸς τὸν ποιητὴν ἀμετάβητε,
μὴ παρίδης
ἁμαρτωλῶν δεήσεων φωνάς·
ἀλλὰ πρόφθασον, ὡς ἀγαθὴ,

εἰς τὴν βοήθειαν

τῶν πιστῶς κραυγαζόντων σοι·
Τάχυνον εἰς πρεσβείαν,
καὶ σπεῦσον εἰς σωτηρίαν,
ἢ προστατεύουσα αἰεὶ,
Θεοτόκε, τῶν τιμώντων σε,

β'. Τάχυνον εἰς πρεσβείαν,

1. Christianorum tutela inconfusa, mediatrix apud creatorem indeclinabilis, ne despicias peccatorum supplices voces, sed propera, ut bona et prompta, in auxilium fidelium ad te clamantium: accelera in

præsidium, et festina ad salvandum, tu semper protegens, o Deipara, te recolentes.

2. Accelera in auxilium, et festina ad salvandum, tu perpetua protectio, Dei genitrix, te recolentium. Extende manus tuas,

VI. Nolle ego contendere multum, si quis opinetur antiquum esse hoc alterum paracleticum, et fortasse Romano vetustius, cui rarissimi hirmi τάχυνον exemplar præstiterit, quale fuisse persequitur prolixus de tribus pueris hymnus, supra relat. p. 185. Utrumque opus insuper hoc habet singulare, quod proœmium et ephymnion ampliora solito sunt, ἐφῳμνιον vero totum quantum ab initio et in fine 2 trop. repetitur, ut exordium sit ejusdem et coronis. Vix incæpta voce ταπεινοῦ, inferendum innumera excidisse;

quæ supersunt, id solatii præbent quod eadem in duobus classicis codd. fere servantur, in corsin. f. 153, in taurin. f. 139 cujus copiosæ varietates aliud sunt de vetustate et gravitate operis argumentum. Etiam dictio in multis est nova simul et archaïca.

1. αὐτόμελον est proœmium. — in fine εἰς ἑκείαν T, in quo exciderunt duo ultimi versiculi. — Tonus est VI sive πλβ'.

2. τῶν αἰτούντων σε T. — ὡς βρέφος ἐνηγ., διὰ ἔλεος ἀμέτρητον, μὴ κατορρανίστης ἡμ. αἰεὶ T. rectius

καὶ σπεῦσον εἰς σωτηρίαν,
ἢ προστατεύουσα αἰεὶ,
Θεοτόκε, τῶν τιμώντων σε·
ἔκτεινόν σου παλάμας,
ἐν αἰῖ ὁ πάντων δεσπότης
ἀτρέπτως ἐνηγαλίσθη,
διὰ πλῆθος ἀγαθότητος·
μὴ κατορφανεύσης
ἡμᾶς τῆς ἰκεσίας σου·
μηδὲ ἐρήμους ἐάσης
τῆς πολλῆς παρουσίας σου·
ὀκτείρησον ἡμᾶς,
καὶ φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
εὐσπλαγχνίας ὑπάρχουσα πηγὴ·
σὲ γὰρ προστασίαν κεκτήμεθα,
πανάχραντε, οἱ ῥυσθέντες
τῆς ἀρχαίας κακώσεως·
ἀλλ' ὡς ἔχουσα σπλάγχνα οἰκτιρμῶν,
τάχυνον...

γ'. Ὁμμασιν εὐσπλαγχνίας,
πανάσπιλε, καθορῶσα
τῶν σῶν προσφύγων καὶ δούλων
τὴν εἰς ἄχρον καταπόνησιν,
παῖσιν ἐν δεινοτάτοις

συμπτώμασι συσχεθέντας
καὶ θλίψεσι καὶ ἀνάγκαις,
μὴ παρίδης, ἀλλ' ἐλέησον
τοὺς ταπεινωθέντας
ἡμᾶς, ταῖς ἰκεσίαις σου,
δέσποινα, πρὸς τὸν Κύριον·
ὅσα θέλεις γὰρ δύνασαι·
ἐλέησον ἡμᾶς,
ἐλέησον, δεόμεθα,
εὐθηνίαν ὡς βρύουσα σπλάγχνων
τοὺς ἐξαίτουμένους τὴν σὴν θερμὴν
ἀντίληψιν, καὶ καλοῦντας
ἐν ἀνάγκῃ παρεῖναί σου
τὴν βοήθειαν τοῖς ὡς κράζουσι·
Τάχυνον...

δ'. Ἰψος ταπεινωθέντων,
ἀνόρθωσις τῶν πιπτόντων,
παράκλησις, τῶν ἐν λύπαις,
καὶ καμνόντων ἐξανάστασις,
κράτυνόν σου τῆς θείας
πρὸς τὸν υἱὸν παρρησίας
τὸ μῆκος, τῆς ἰκεσίας
ἧς τὸ κράτος πανευπρόσδεκτον·
μὴ ἀποσκεπάσης ἡμᾶς

in quibus omnium Dominus nihil mutatus
requievit, pro ampla benignitate; ne nos
orbos facias tuarum precum, neque desertos
fac tua plurima praesentia. Miserere nostri,
et parce animabus nostris, tu fons miseri-
cordiae; te enim possidemus adjutricem,
tota immaculata, nos a vetere calamitate
redempti. Agedum, uti habens viscera mi-
sericordiae, accelera...

3. Clementiae cum oculis, o illibata, in-
tuens tuorum famulorum et profugorum
summam lassitudinem, in quibuscumque

ἀπορφανίσης vel ἀπορφανώσης. — ταῖς ἰκεσίαις C, T.
— οἱ omisso, τῆς ἀρχ. ῥυσθ. κακ. καὶ θερμῶς σε
ἰκετεῦοντες, τάχ. T.

3. πανάμωμε καθ. T. — προσφύγων a πρόσφυξ in
Zonaræ lexico, sed seriorum. — νυνὶ τὴν C. —
εἰς ἄχρον κατάπτωσιν T. — συμπτ. ἐνπαγέντας sic T.
— συσχεθεῖσι C. — πρὸς τὸν x. δέσπ. T, τὸν om. C.

asperrimis lapsibus implicitos, in angustiis,
in necessitatibus, ne despicias; sed miserere
nostri male vexatorum, tuis usa suffragiis
apud Dominum, o regina; quaecumque vis
enim, potes; miserere nostri, miserere,
deprecamur, tu quæ ubertatem benignitatis
effundis in exorantes tuam strenuam tute-
lam, et invocantes in angustia, ut tuum sit
auxilium praesens clamantibus: Accelera...

4. Tu sublevamen humiliatorum, erectio
cadentium, solamen lugentium, et laboran-
tium resurrectio, ac praevalet tuæ apud

— καὶ δύνασαι T. — ἐλ. ἀγνή T. — εὐθηνίας ὡς βρ.
ἔλεος T. — ἀντιλ. ἢ παρόντων καὶ λαλοῦντων εὐήκοος
βοηθεῖν ἐν τῷ κράζειν σοι τάχ. T. — καλοῦντων C. —
τοῖς add. ante ὡς.

4. τῶν πεπτωκότων T. — τῶν ἐν λύπῃ x. x. ἐπίσκαψις
T. — τὴν βοήθειαν πρὸς T. — τὸν ἐκ σοῦ παρρησίαν
τεχθέντα, καὶ ἰκεσίαις, ἧς τὸ κέρασ ἀπαράκουστον T.

τῆς προστασίας σου,
 ἄχραντε καὶ πανάγαθε,
 καλυφθέντας ἐν παύσασιν,
 ἐξ ὧν περ γραφικῶς
 εἰκότως συνεχόμενοι,
 ἀρμοδίους καρπούς φθοροποιούς
 φέρομεν, αἰτοῦντες, ἀγνή,
 τὴν εὐσπλαγχνίαν σου,
 λυτρωθῆναι τῆς παρουσίας κακώσεως·
 καὶ προσπίπτομεν ἱκετεύοντες·
 Τάχυνον...

ε'. Πᾶσι τοῖς ἐν ἀνάγκαις
 καὶ πᾶσι τοῖς ἐν κινδύνοις
 ἢ ἀκαταίσχυντος ἐλπίς
 σὺ ὑπάρχεις, θεονύμφευτε,
 σὺ πτωχῶν εὐθυμία,
 ἀμαρτωλῶν σωτηρία,

ἀνάρρυσις αἰχμαλώτων,
 ἀστατούντων συνακτήριον·
 σὺ τῶν χριστιανῶν
 πρὸς Θεὸν μόνη εἶ πεποιθήσις·
 σὺ πιστῶν καταφύγιον
 καὶ πτωχῶν ἰλαστήριον·
 ἀλλ' ἐπίδε καὶ νῦν,
 πανύμνητε, δεόμεθα,
 τοὺς ἐν θλίψει παρόντας, κραταιὰ,
 καὶ μὴ ἐπιλάβῃ ἡμῶν
 τῆς ταπεινώσεως,
 ὅτι ἄλλην προστασίαν οὐκ οἶδαμεν,
 εἰ μὴ σε, καὶ σοὶ ἀνακράζομεν·
 Τάχυνον εἰς πρῶσθειαν,
 καὶ σπεῦσον εἰς σωτηρίαν,
 ἢ προστατεύουσα ἀεὶ,
 Θεοτόκε, τῶν τιμῶντων σε.

filiū fiduciæ magnitudo, tu cuius supplicationis robur acceptissimum est; ne nos tua despolies protectione, intemerata et optima, licet obrutos in peccatis, in quibus, ut scriptum est, juste circumdati, aptos putredini fructus operamur, tuam, o munda, maternitatem implorantes, ut a præsentī infortūnio liberemur, supplicium more procumbimus: accelera...

5. Omnibus oppressis et omnibus periclitantibus tu invicta spes remanes, Deisponsa; tu pauperum hilaritas, peccatorum salva-

tio, captivorum libertas, inconstantium retinaculum; tu Christianorum apud Deum sola suadela, tu fidelium refugium et egenorum altare propitium: agedum, in nos respice nunc, celebratissima, exoramus te, potens, nos qui angustiis tenemur, neque obliviscare nostram afflictionem, quia protectionem aliam haud novimus præter te, et tibi clamamus: Accelera in auxilium, et festina ad salvandum, tu perpetua tutela, Dei genitrix, te recolentium.

— ἡ τὸ κράτος sic C. — σου, δέσποινα δεόμενοι ὑπεράγαθε καμφοθῆναι ἐν πτ. ἐξ ὧν περιγράφως ἐκ πάντων συσφιγγόμενοι ἀρμοδίως καρπού T. Omissio v. 16, idem pergit: βυσθῆναι ταῖς εὐχταίαις σου τῶν κρατούντων πειρασμῶν τε καὶ θλίψεων καὶ δεόμεθα κράζοντες, τάχ. Ubi nota εὐχταίαις, quod Theodoro tantopere placuit, ac supra meminisse juvet γραφικῶς C, quasi κατὰ γραφὴν vel ὡς γέγραπται, satis insolitum, sed altero mox exemplo probandum in XXIV, iv, 4.

5. Ultim. tr. om. T. — σὺ Χριστ. C. — τοῖς ἐν θλίψει παροῦσι C. — οὐκ οἶδαμεν, οὐκ ἔχομεν C. — σοὶ κραυγάζομεν C. — Vetus poema putem vel ex liberiori nonnulla licentia, ut in v. 3 qui modo in oxyton. modo in paroxyt. exit. Prius vero quum præstet, legendum esset in tr. 3 vel cum C νυνὶ, vel δούλων τε. in tr. 4 τῶν ἐν λύπαις παράκλησις. Alia id genus minuta mitto.

XXIII.

DE SS. ANGELIS.

I.

α'. Ἀρχιστράτηγε Θεοῦ,
 λειτουργὰ θείας δόξης,
 τῶν ἀγγέλων ὁδηγὸς
 καὶ ἀρχηγὸς ἀσωμάτων,
 τὸ συμφέρον ἡμῖν αἴτησαι
 καὶ τὸ μέγα ἔλεος,
 ὃ τῶν ἀσωμάτων ἀρχιστράτηγος.

1. Dei dux exercituum,
 minister divinæ gloriæ,
 angelorum ductor
 et princeps spirituum,
 quæ nobis prosint exora
 magnamque fieri misericordiam,
 tu invisibilium dux agminum.

β'. Ἄναρχε, δέσποτα παντοκράτωρ, *
 ὁ τῶν θείων αὐτῶν * λειτουργῶν ποιητῆς, *
 σὺν τῷ Υἱῷ σου καὶ Πνεύματι * ἐν ἀχωρίστῳ
 Τριάδι μένων, * καὶ τοῖς τῶν Χερουβείμ
 φερόμενος ὤμοις, * ὃν Σεραφεῖμ * ἀνυμνεῖ,
 καὶ δοξάζει ἀγγέλων χορὸς * καὶ τρέμει τῶν
 ἐπιγείων * καὶ ἀνθρώπων ὁμοῦ καὶ ἰχθύων
 γοναί, * τὸν ἐκ καρδίας αἶνον δέχου ἡμῶν. *
 ἱκατεύει σε γὰρ σὺν ἡμῖν Μιχαήλ, * ὁ τῶν
 ἀσωμάτων ἀρχιστράτηγος.

2. Principii expers, dominator omnipo-
 tens, sacrorum spirituum tibi ministrantium
 conditor, cum Filio tuo et Spiritu indivi-
 dua in Triade manens, Cherubinisque sub-
 vectus humeris, quem Seraphim celebrant,
 laudatque chorus angelicus, et tremunt
 terrestrium hominumque et piscium ge-
 nera, hymnum a pectore nostro excipias;
 nobiscum enim orat supplex Michael, cœ-
 lestium imperator agminum.

γ'. Βλέπων τοῖς ὄμμασι τῆς ψυχῆς μου, *
 τοῦ ἀφθάρτου μεγέθους * τοῦ Πατρὸς τὴν
 μορφήν, * ἐπιτηδεύειν ἐνόμιζον, * καὶ τῶν
 χρηστῶν τοῦ Θεοῦ δραμάτων * ἐξειπεῖν ἐμα-
 λέτων τὴν θεωρίαν. * ἀλλὰ τῷ νῶ * ἀσθενῆς
 καὶ ἀδόκιμος ὢν, οὐχ ὄρω. * αὐτὸς οὖν ὄρε-
 ξον χεῖρα, * ὁ Θεός, ὡς ποτε τῷ ἐκ μήτρας
 τυφλῷ, * χορηγῶν καὶ μοι φωτισμὸν λογι-
 σμοῦ, * τοῦ μετρίως ἀνυμνεῖν σε, πρεσβεύει
 γὰρ * ὁ τῶν ἀσωμάτων ἀρχιστράτηγος.

3. Oculos animæ meæ intendens, Filium,
 immortalis Paternæ majestatis formam,
 enarrare mihi animus erat, et delectabilium
 Dei operum edicere spectaculum meditabar;
 sed mente quum sim imbecillus et perversus,
 nihil video. Tu ipse ergo porrigere manum, o
 Deus; ut olim cæco a nativitate, sic mihi
 largiens lumen consiliorum, ut te pro te-
 nuitate canam : suffragatur enim cœlestium
 imperator agminum.

XXIII. I. Romanum si quis hic mecum agno-
 verit, una tædebit eum ex amplissimo, ut reor,
 alphabeto, quinque tantum στοιχεῖα superesse.
 Immo ex repetitis litteris AA, EE, suspicor hic ad-
 fuisse γραμμικὸν carmen, multis ultra seriem lit-
 teris auctum, de quo infra in XXVI disertius. Vix
 ergo grandioris operis exordium prostat, in quo
 incipit melodius aer tentare, expandere alas, sub-
 blimia carpere, nec tam cito recidere potuit.
 Inscriptio est in corsin. f. 11 : Μηλὶ νοεμβρ. ἡ, τοῦ

ἀρχιστράτηγος Μιχαήλ κονδάκιον ἦχ. β' φέρον ἀπροστι-
 χῆδα τὸ ἀλφάβητον.

1. Mirum est antistrophen a sequentibus adeo
 dissimilem esse, ut brevibus tantum constet ver-
 siculis. Unicum est quod sciam exemplum in-
 ter septem et decem alia ejusdem hirmi varia
 proœmia.

2. Πρὸς τό· Τράνωσον. — χερουβείμ, σεραφεῖμ C. —
 ἀνυμνεῖ, ut in 7 χαίρει, singularia verba affectantur.

3. καὶ ἐμοι C. — ὑμνεῖν σε C.

δ'. Γνώρισόν μοι, Χριστέ ὁ Θεός μου, * τῷ μετρίῳ εἰρήνην * ἐκ τῶν σου θησαυρῶν, * ἰσχύν μοι νέμων τῇ δόξῃ σου, * ἵνα καὶ γὰρ ὁ πτωχὸς καὶ πένης * δυνηθῶ τοῦ σκοποῦ ἀποδοῦναι λόγον. * εἰ γὰρ καὶ τῶν * ἀνεφίκτων οὐχ οἷός τέ εἰμι ἐγὼ * τὸν ὄγκον κατανοῆσαι, * ἀλλὰ καὶ τῶν εὐλήπτων ἐμοὶ καὶ φρικτῶν * εὐχερῶς ἐπιστήμην τοῦ ἐνός * χορηγήσῃ αὐτὸς κελυσθεὶς ὑπὸ σοῦ * ὁ τῶν ἀσωμάτων ἀρχιστράτηγος.

ε'. Δώρησαι οὖν φωτὸς ἐμπειρίας * κάμοι πλήθος τῷ τάλα * ἐκ τῶν σῶν ἐνθηκῶν * δεκαπλασιασάσαι τάλαντον. * εἰ γὰρ καὶ ἄπειρος ὢν πλουτηρῶν, * ἀλλὰ σῶν ταμιεῖον κατεπιστεύθη * ἤδη πολλῶν * παλαιῶν τε καὶ νέων ἐγγραφῶν ὄλκην. * τῇ σῇ οὖν δόξῃ, σωτήρ μου, * ἱκανώσης κάμῃ ἐν τῷ σου Πνεύματι * διαπλεῦσαι τὸν πλοῦν ἐν σκάφῃ στερεῶν. * κυβερνήσει γὰρ με τῇ δυνάμει τῇ σῇ * ὁ τῶν ἀσωμάτων ἀρχιστράτηγος.

ς'. Εὐδίων πλοῦν παράσχου, σωτήρ μου, * πάντων μόνος ὑπάρχων * ευεργέτης ψυχῶν * καὶ ὀφλημάτων ἀνεύθυνος. * ἵνα τῷ Πνεύματι τῷ ἀγίῳ * ἀκινδύνως ὁ νοῦς ἐμοῦ ἐμβατεύων, * ἐπὶ τῷ σῷ * προσορμηθεὶς λιμένι, καὶ τῷ σου φωτὶ, * εὐρήσει τὴν πραγματείαν * δαψιλῇ καὶ ἐν ἄσασιν ὠφελίμων, * ἔμψυχον σώσει σὸν τὸ κεφάλαιον. * τὸν γὰρ σπόρον φρουρήσει, ὡς ὢν σοι πιστὸς, * ὁ τῶν ἀσωμάτων ἀρχιστράτηγος.

ζ'. Ἐφης, φιλόνηθρον, ἐν Γραφαῖς σου. * Πλήθη χαίρει ἀγγέλων * ἐν οὐρανῷ ἐνὶ * μετανουῶντι, ἀθάνατε. * ὅθεν ἡμεῖς, οἱ ἐν ἀμαρτίαις, * ἀναμάρτητε μόνε, καρδιογνώστα, * σὲ δυσωπεῖν * καθεκάστην τολμῶμεν, ὡς εὐσπλαγγχον, * ὀκτεῖραι καὶ κατα-

4. ἐγὼ post εἰμι om. C. — ἐμοὶ δὲ φρικτῶν C. — εὐχερῶς ἐπὶ τὴν τοῦ ἐνός χορηγήσει C, prætermissio ἐπιστήμην f. ob similia.

5. τάλα pro τάλαντι ex τάλας adeo insolens est ut corruptelam oleat. — f. clide τάλαντι. — τὸ τάλαντον C. — πλουτηρῶν sic C, ob rhythmum pro πλουτηρῶν, dum series suadet πλουτήσαι. — ἱκανώσης C

4. Notam fac, Christe Deus meus, exiguo mihi pacem ex thesauris tuis compositam; robor mihi da in gloria tua, unde pauper ego et mendicus, valeam consilii mei reddere rationem. Etsi enim impar sum ego percipiendæ inaccessibilium rerum celsitudini, unius tamen, inter captu obvia et formidanda mysteria, jube ut facilem mihi præbeat intellectum cælestium imperator agminum.

5. Da igitur mihi quoque misello copiosæ lucis usuram, ut ex tuis reconditis opibus decuplum reddam talentum, etiamsi arte caream divitias comparandi, tuorum tamen thesaurorum arca mihi commissa est, multarum nempe et recentium et veterum paginarum promptuarium; per tuam igitur gloriam, salvator meus, idoneum me fac ut cum tuo Spiritu, cursum conficiam in solida cymba: gubernabit enim me, virtute tua, cælestium dux agminum.

6. Secundum mihi transitum præsta, mi salvator, tu solus beneficus erga animas ac debitorum immunis, ut in Spiritu sancto mens mea sine periculo spatiata, ad tuum littus appellat, tuoque lumine inveniat negotiationem frugiferam et proficuum, integrumque servet tuum fundum spiritualem; sationem enim custodiet tuus fidelis œconomus, cælestium imperator agminum.

7. Dixisti, amator hominum, in tuis Scripturis: Gaudet multitudo angelorum in cælo super uno peccatore pœnitentiam agente, o immortalis. Nos ergo, qui in peccatis sumus, o qui solus sine peccato es, qui corda novisti, tibi supplicari quotidie aude-

primum, tum post corr. ἱκανώσης. — σου add. mox. — Inde gravius peccat C: διαπλεῦσαι πλειόνος εἰς σκάφος στερεῶν. — τῇ id. om.

6. νοῦς μου C. — λιμένα καὶ τῷ φωτὶ C. — ἐν πᾶσιν C. — πιστὸς C.

7. Hoc trop. in cod. post 2 ponitur. — Πλήθη, Luc. XV, 7.

πέμψαι * ἀναξίοις κατάνυξιν, δέσποτα, *
παρέχων ἡμῖν συγχώρησιν. * ὑπὲρ πάντων
ἡμῶν γὰρ πρεσβεύει σοι ὁ τῶν ἀσωμάτων
ἀρχιστράτηγος.

mus, ut miserearis et mittas indignis com-
punctionem, o Domine, veniam nobis lar-
giens : nam pro omnibus nobis supplex te
orat spiritualium dux agminum.

II.

α'. Ὁ ἐν οὐρανοῖς
προσβλέπων Θεοῦ τὴν δόξαν,
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
προσλάμπων ἐξ ὕψους χάριν,
ταξίαρχα τοῦ κτίστου,
σοφὲ Μιχαήλ,
τῶν ἀγγέλων ἀρχιστράτηγε,
καὶ τοῦ κόσμου θεῖε πρόμαχε,
σῶζε πάντας τοὺς βοῶντάς σοι.
Αὐτὸς γενοῦ μεθ' ἡμῶν
καὶ οὐδεὶς καθ' ἡμῶν.

β'. Ἀκατάληπτος οὐσα
Τριάς ἡ θεία,
ἐν φωτὶ τῷ θεϊκῷ
ὡς ἐνιαία
καὶ προσώποις τρίφωτος,
φῶτα δεύτερα δείκνυσι,

τάγματα τὰ οὐράνια,
τρισὶν δὲ διακόσμοις
τάς τούτων ἠυκόσμησε τάξεις,
καὶ τὰς αὐτῶν ἐλλάμψεις·
ὑμνεῖτε τριττῶς
διὸ τὸν Μιχαήλ
ὡς στρατηγοῦντα ἀγγέλων,
καὶ προεστῶτα
τῶν ἀρχαγγέλων,
ὧ προηγεῖσθαι πιστῶς παρέχει·
φρουρεῖ οἷν αὐτὸς ἅπαντας
ταῖς πρὸς Θεὸν ἐντεύξεσι,
φυλάττει τοὺς ἐν γῆ αὐτὸν
προστάτην θεῖον ἔχοντας,
καὶ σῶζει πάσης ὀργῆς
τοὺς προστρέχοντας αὐτοῦ
ταῖς πτέρυξι πιστῶς,

1. Tu qui in caelis prospicis Dei gloriam,
et terrenis desuper gratiam infundis, duc-
tor agminum creatoris, sapiens Michael,
angelorum imperator orbisque divine de-
fensor, salvos fac omnes tibi clamantes :
α Tu nobiscum esto, et nemo contra nos.»

2. Incomprehensa mentibus, divina Tri-
nitas, deifico in lumine unica subsistens et

trina personis, altera lumina revelat, caeles-
tes illos ordines, quorum agmina et splen-
dores triplici distinxit ornamento. Hymnis
ergo ter sonantibus celebrate Michaellem, ut
angelorum ducem et antistitem archange-
lorum, cui praesesse fideliter datum est;
nuncque omnes tuetur suis apud Deum pre-
cibus, custodit terrigenas qui illum habent

II. Hic Romani elegantem de Ascensione mo-
dulium habes, fortasse et opus, quod suadet am-
plius versuum ambitus, conceptusque theologo
dignus. Possit plena acrostichis esse ἀρχάγγελος
aut ἀρχιστράτηγος, ut doleas tam pauca superesse,
nec nisi e peregrino codice mosquensi, nec sine
laceris vestibis ex longinquo itinere, vix resar-
ciendis. Verumtamen mira sorte quadam duo
priora tr. mutato nomine, S. Gabrieli ascripta
repperi in die XIII jul. juxta vat. 787, f. 145. In

mosquens. autem f. 7, extant in die VII septemb.
dicata S. Michaeli ἐν ταῖς γλώσσαις.

1. πρὸς τό· Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν, ἤχ. πλβ', v. p. 148, va-
riante unico v. 9 alias heptasyll. — προβλ. M. —
προλάμπων IV. — τάξ. κυρίου σ. Γαβριήλ V. — σῶ-
σον V. — Vide id. ephymnion in XXV.

2. πρὸς τό· Τὰ τῆς γῆς cf. l. l. ubi variant v. 9
iterum al. heptasyll. et v. 16 alibi divisus in
duos tetrasyll. et pentasyll. — ἀκατ. σαφῶς V. —
τάγμ. ἐπουράνια V. — χορηγήσε τάξ. V. — add. τὰς

καὶ λυτροῦται πειρασμοῦ
τοὺς κραυγάζοντας αὐτῶ·
Ἀρχιστράτηγε Θεοῦ,
αὐτὸς γενοῦ μεθ' ἡμῶν,
καὶ οὐδεὶς καθ' ἡμῶν.

γ'. Ῥώμη οὐρανὸν θεία
καὶ γῆν ὁ κτίσας
ἐκ μὴ ὄντων θεϊκῶς
καὶ ὑποστήσας,
τὸν πρωτῆ, ὡς γέγραπται,
ἑωσφόρον δεινότατον,
τὸν Σατᾶν ἀνατέλλοντα,
πρότερον δὲ νεφέλαις
ἀρθέντα εἰς Θεοῦ τὸν θρόνον,
καὶ πρὸς τὸν εὐεργέτην
μανέντα σφοδρῶς,
ἀπέρριψεν εἰς γῆν

σὺν τοῖς στρατεύμασι τούτου,
καὶ καθὼς ὄφιν
γῆν κατεσθίειν
καὶ ἐπὶ στηθους προβαίνειν ἔφη,
διὸ φρουρεῖν τὰ σύμπαντα
τὸν Μιχαὴλ ἐκέλευσεν·
μεθ' οὐ καὶ στρατεύματα
ἀγγέλων ἐπισπεύδουσιν
τοῦ παρεμβαλεῖν στερβῶς,
καὶ λυτροῦσθαι ἐξ ἐχθρῶν
βελῶν τῶν πονηρῶν
τοὺς προστρέχοντας πιστῶς
καὶ κραυγάζοντας αἰεὶ·
Ἀρχιστράτηγε Θεοῦ,
αὐτὸς γενοῦ μεθ' ἡμῶν,
καὶ οὐδεὶς καθ' ἡμῶν.

divinum uti praesidium, liberat ab omni ira confugientes cum fide sub ipsius alas, et eruit a periculo clamantes ad se : « Dux divini exercitus, esto nobiscum, et nemo contra nos ».

3. Divina virtute qui caelum terramque condidit ex nihilo divinitusque stabilivit, Luciferum funestissimum, ad auroram, ut scriptum est, exorientem Satanam, et super nebulas adversus thronum Dei assurgentem, et vehementer insanientem in beneficium,

in v. 10. — ἑμνεῖται M. — διὸ τὸν Γαβριὴλ V. — τοῦ προηγέσθαι M, V. — φρουρεῖ δὲ V. — σώζει δὲ V. — αὐτῶ M, V.

3. Θεία οὐρ. M. — ὡς ὑποστήσας M. — ἑωσφ. δεινὸν

projecit in terram cum cohortibus suis, jussitque eum, uti serpentem, humum comedere et pectore pronò repere. Propterea Michaeli praecipit ut universa custodiret, quocum alacriter conspirant angelorum agmina, ut valido munimine circumvallent, et ab hostium telis nequissimis eripiant quoscumque confugientes cum fide et assidue clamantes : « Dux divini exercitus esto nobiscum, et nemo contra nos. »

τὸν M. cf. Is. XIV, 12. — νεφέλας ὡς ἀρθέντα τῶ θρ. sic M. — ὄφιν γ. κ. ἐπὶ τοῦ στηθους M. Nota nobilem theologiam de Michaele in Luciferi locum adscito, quod nemo de Gabriele proposuit.

III.

α'. Τῶν ἀγγέλων ἑξαρχοὶ * καὶ στρατηγέται, * Μιχαὴλ ὁ πρῶτιστος, * καὶ Γαβριὴλ ὁ σὺν αὐτῶ, * τὴν οἰκουμένην πύρσευετε, * τῶν ἀσωμάτων * ἀγγέλων οἱ πρόκριτοι.

1. Angelorum exarchæ et duces, Michael princeps, tuque simul Gabriel, illustrate orbem, o spiritualium virtutum primates.

III. Cum corsin. f. 12. revertimur ad VIII diem novembris, SS. Archangelis Michaeli et Gabrieli

in publicis græcæ ecclesiæ menologiis dicatum.

1. Ibid. πρὸς τὸ 'Ἐπιφάνης. cf. p. 16.

β'. Τῷ ἐπὶ θρόνου Χερουβειμ * ἐν δόξῃ ὀχουμένῳ * παρίστανται, τῷ φόβῳ * καλύπτουσαι τὰς ὄψεις, * αἱ τῶν ἀγγέλων στρατιαί, * ὧν πρῶτοι οὔσι * Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, * οἱ θεοὶ ἀρχιστράτηγοι, * οἱ τὴν ὑπ' οὐρανὸν πᾶσαν ἰπεύοντες, * καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων * ἐξαιτήσεις καὶ δεήσεις * ἀνάγοντες τῇ ταξιαρχίᾳ· πῶς γλώττῃ ἐξειπεῖν * ὁ πένης τολμήσω * τὴν ἀόρατον αὐτῶν * δραματουργίαν; * πέμπονται πρὸς γῆν * ἐξ ὕψους Θεοῦ προστάζει * τῶν ἀσωμάτων * ἀγγέλων οἱ πρόκριτοι.

γ'. Ὄταν ἐξ ὕψους ἡ φωνὴ * τῆς σάλπιγγος ἠχήσῃ, * ἐξ ὕπνου τοὺς ἀνθρώπους * ἐγειραῖ, πρὸς τὸ βῆμα * καὶ παραστῆσαι τῷ κριτῇ, * τότε παραστάντες * τῶν βροτῶν οἱ ἀσφαλεῖς * πιστοὶ σωματοφύλακες, * τὸν κτίστην ὑπὲρ πάντων ἰλεώσασθε, * ὅτε δὲ αἱ πράξεις * καὶ εὐθῦναι φανεροῦνται, * κατάκριτοι, τετραχλισμένοι, * ἰστάμεθα γυμνοί, * μὴ ἀντοφθαλμοῦντες * πρὸς τὸν ἴλεον κριτὴν· * καὶ γὰρ αἰτεῖσθε, * οἱ τὸν οὐρανὸν * καὶ γαίαν ἐμπιστευθέντες, * τῶν ἀσωμάτων * ἀγγέλων οἱ πρόκριτοι.

2. Ibid. πρὸς τὸ· Τῇ Γαλιλαίᾳ ib. — παρίσταντε C. πρῶτοι πέλουν C, scriptura neogræca librarius satis metro fecit.

3. ἰλεώσασθαι C. — ὅτε δὲ C, pro quo ὅτε τε ar-

2. Ministri stant, dum in throno cherubino Deus in gloria vehitur, cum tremore tegentes vultus, angelorum turmæ, quorum antesignani sunt Michael et Gabriel, divini illi duces, qui per totum orbem equitant, et mortalium preces, supplicationesque deferunt jure primatus. Quo ego pacto miser audeam lingua pandere horum invisibilium scenicam palæstram? Mittuntur ad terram ex alto Dei jussu angelorum incorporeorum primates.

3. Quum in excelsis vox tubæ insonuerit, e somno ut homines excitet, ante tribunal, coram judice adducendos, tum astantes, vos hominum firmi fidelesque custodes, creatorem facite omnibus propitium, quum gesta et flagitia manifestantur, damnatique nos, dimissis capitibus, sistimus nudi, oculos tollere non valentes ad clementem judicem. Vos enim pro nobis deprecamini, quibus cælum et terra superno mandato commissa sunt, incorporeorum angelorum primates.

ctius sequentia jungeret. — τετραχλ. cf. Hæbr. IV, 13. — τλ. τ. κριτῆν C, om. πρὸς. — Utinam pro καὶ γὰρ scribatur τότε, respectu ad ὅτε, ut supra ἔταν... τότε rectissime.

XXIV.

DE S. JOANNE BAPTISTA.

I.

α'. Ὁ πρεσβύτερος σήμερον * καὶ ἑρεὺς τοῦ ὕψιστου, * Ζαχαρίας προῦθηκεν, * ὁ τοῦ

1. Hodie senex et sacerdos Altissimi Zacharias, Præcursoris pater, coram nobis

XXIV. I. Procul et de ultimis finibus nobis veniunt duo priora fragmenta, quæ accepta refero mosquensi unico codici. Ob similia ephymnia unumque melodiam colorem, unus opifex videtur, Dometio de eodem argumento paulo elegantior, Romano vero humilior, maxime si ad tragædiam Herodiadis respicias. Non mirarer tamen, si quis

in uno aut altero poemate magistrum, ut leonem ex ungue, agnovit. Solemnis ejusdem uterque hirmus est.

I. Exstat in mosq. f. 5, in die V septembris S. Zachariæ dicata.

1. πρὸς τὸ· Ἡ Παρθένος σήμερον, ἡλ. γ'. Hoc et seq. trop. ed. habent. τραπ. τῆς προφητείας ed.

Προδόμου γενέτης, * τράπεζαν * τῆς αὐτοῦ
μνήμης, * πιστοὺς ἐκτρέφων, * πόμα τε *
δικαιοσύνης τούτοις κεράσας. * διὸ τοῦτον
εὐφημοῦμεν * ὡς θεῖον μύστην * Θεοῦ τῆς
χάριτος.

β'. Τὴν τοῦ νόμου σιγὴν * ὁ ἱεράρχης δέ-
δεκται, * δι' ἀγγέλου φωνῆς * τὸν ἄγγελον
δεχόμενος * Χριστοῦ παρουσίας * προφήτην
καὶ μύστην, * σὺν Ἐλισάβετ * στεῖρα καὶ σώ-
φρονι. * οὐ γεννηθέντος αὐτοῖς, * ἀνεκαι-
νίσθη * χάρις καὶ λύτρωσις * καὶ καταλ-
λαγὴ * ἡμῶν παγκόσμιος. * κηρύττει γὰρ
τὸν ἀμνὸν καὶ πλάστην * καὶ τῆς φύσεως
νεουργόν, * τὸν ἐκ τῆς στεῖρας τὸν καρπὸν *
χορηγοῦντα, υἱὸν δὲ * ἑκφανέντα τῆς Παρθέ-
νου, * ὡς θεῖος μύστης * Θεοῦ τῆς χάριτος.

γ'. Ὁ ναὸν τοῦ Θεοῦ * ἐν παρρησίᾳ ἔνδο-
θεν * εἰσελθὼν, καὶ ὄρων * τὰ τῶν ἁγίων
ἅγια, * φορῶν τὴν κίδαρὶν τε * καὶ λίθους
τιμίους, * τὸν κοθώνων τε, * τὸ δωδεκάφυλ-
λον, * ὡς μύστης τῆς χάριτος, * ὁ Ζαχαρίας *
ὁ ἀξίεπαῖνος * ἔνδον τοῦ ναοῦ * νῦν τετε-
λείωται * ὑπὸ Ἡρώδου * τοῦ παρανόμου *
καὶ βρεφοκτόνου. πεπηγὸς * αὐτοῦ τὸ αἷμα
ἐν τῇ γῆ * ὡς τοῦ Ἄβελ φυρᾶται, * καὶ με-
γάλως κειραγός, * ὡς θεῖου μύστου * Θεοῦ
τῆς χάριτος.

δ'. Υἱὸς ὄφθης πατρὸς * τοῦ Βαραχίου,
ἔνδοξε, * λατρευτῆς ἱερὸς * καὶ μυστολέκτης,
τίμιος * προφήτης Κυρίου, * τῶν ἀμαρτα-
νόντων * δεήσεις φέρων * σὺν παρακλήσεσι, *
καὶ τύπου ἀθλήσεως * σπορευὸς προδρόμου *
στεῖρας τε σύζυγος. * σὺ ἐν τῷ ναῷ * τέλος
δεξάμενος, * φωνὴν τὸ αἷμα * φαιδρῶς ἀφίης, *
οὐ παρελεύσεται αὐτὸ * ἕως ἂν ἔλθῃ ἐπὶ γῆς *

rom. Vetus ævum redolent quæ agapas memo-
rant. — πᾶσι κεράσας, διὰ τοῦτο τελειοῦται rom. —
μύστης χάριτος hic et infra refer ad nomen Joannis,
hebraice *gratia*.

2. πρὸς τό. Τὴν Ἐδέμ. — τὸν Πρόδρομον δεχόμενος
rom. — post γενν. add. αὐτοῖς cum duæ syllabæ
deficiant. Præter morem aut v. 14 in art. τὸν
clauditur, aut v. 14 et 15 in unum conflantur. —
mel. pro melodia καὶ v. τ. φύσεως. — Παρθένου.

instruxit dicatam memoriæ suæ mensam, in
qua enutriens fideles, potum quoque illis
miscet justitiæ; idcirco plausum illi agimus,
ut divino cœlestis gratiæ ministro.

2. Legis silentium pontifex auspicatus est,
quando per angeli vocem, una cum Elisa-
beth sterili et casta, accepit Christi adven-
tantis angelum, prophetam et vatem: quo
illis nascente, renovantur gratia et redemp-
tio, omnibusque nobis data reconciliatio.
Prænuntiat enim agnum et creatorem, no-
vumque naturæ instauratorem, a quo sterili
fructus datus est, manifestum denique Vir-
ginis filium, divinus quum sit cœlestis gra-
tiæ interpres.

3. Templum Dei confidenter ingressus
in penetralia usque, et Sancta sanctorum
contemplatus, gerens mitram lapidesque
pretiosos, tunicam et rationale duodecim
tribubus inscriptum, sacer utpote gratiæ
minister, Zacharias digne memorandus,
nunc in templi adyto immolatus est ab He-
rode, immanis infantium occisore, cujus
cruor, ut sanguis Abel, in terra effusus,
sursum fertur et ingens clamat, ut divini
supernæ gratiæ ministri.

4. Filius fuisti Barachîæ, o gloriose, cul-
tor sacer et electus vates, venerandus pro-
pheta Domini, peccatorum ferens vota et
supplicationes, seminator illius Prodromi,
qui fuit exemplar certantium, sterilis con-
jux: tu in templo quum finem obivisti,
splendidam vocem sanguinis tui emittis,
neque prætermittetur, donec in terram ve-

Huic versiculo syllaba deest.

3. Cætera ex mosquensi mendosissimo. Incipit
ὁ ναὸς, μοχ φορῶντα κιδάραν, dein κοθώνων τὸ δωδε-
κάφυλον. Sic missum mihi apographum, etc. —
in fine iterum φοροῦντα, tum μεγ. κειραγός ὡς
θεῖος, etc.

4. De Barachia cf. commentatores ad Matth.
XXIII, 35. — ἔμα καὶ Παρακλ. καὶ τύπος M. — ἀφίη
οὐ παρ. αὐτῷ M. — ὕπερ θ. ἀνηρέθη M.

ἡ ἐκδίκησις πάντων, * ὥπερ θύων ἀνηρέθης, *
ὡς θεῖος μύστης * Θεοῦ τῆς χάριτος.

nerit vindex omnium, pro quo dum sacra
facis, occisus es, divinus supernæ gratiæ
minister.

II.

α'. Εὐφραίνεται λαμπρῶς * Ζαχαρίας ὁ
μέγας * καὶ ἡ πανευκλεῆς * Ἐλισάβετ ἡ σύ-
ζυξ * ἀξίως λαμβάνουσα * Ἰωάννην τὸν Πρό-
δρομον, * ὃν ἀρχάγγελος * εὐηγγελίσατο χαι-
ρων, * καὶ οἱ ἄνθρωποι * ἀξιοχρέως τιμῶμεν *
ὡς μύστην τῆς χάριτος.

1. Gaudio resplendet magnus Zacharias
una cum nobilissima conjugē Elizabeth,
cui contigit honor suscipiendi Joannem
Præcursorem, quem archangelus læto nun-
tatio promisit; quem nos homines, digno et
debito honore celebramus, ut gratiæ mi-
nistrum.

β'. Τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον * ἀναπτύξωμεν, *
ὁ Λουκᾶς ἡμῖν ἔγραψεν * ὁ ἱερός καὶ θαυμά-
σιος, * καὶ τὴν τοῦ Προδρόμου * θεασώ-
μεθα σύλληψιν * τὴν φαιδρὰν καὶ ἐπίση-
σημον. * φησὶ γὰρ. ὡς εἰσῆλθεν * πρεσβύ-
της καὶ δίκαιος * Ζαχαρίας εἰς ἅγια * τὰ
τῶν ἁγίων * τοῦ θυμιάσαι * τῷ τῆς ἐφημη-
ρίας καιρῷ, * ἐπέστη αὐτῷ Γαβριὴλ * εὐαγ-
γελιζόμενος. * Καὶ ἔξεις, ἱεράρχα, * υἷὸν ἐν
τῷ γήρα, προφήτην τε καὶ πρόδρομον, *
φωνήν τε καὶ κήρυκα * καὶ λύχνον ἀείφω-
τον, * τὸν μύστην τῆς χάριτος.

2. Sacrum Evangelium aperiamus, quod
nobis scripsit sacer ille et admirandus
Lucas; atque Præcursoris contemplemur
splendidum et prodigiosum conceptum:
ait enim ingressum esse senem et justum
Zachariam in Sancta sanctorum, incensa
daturum in suæ diei tempore. Astitit illi
Gabriel, hæc nuntians: « Habebis, pon-
« tifex, filium in senio, prophetam et præ-
« cursorem, vocem et præconem et lampa-
« dem semper lucidam, ut gratiæ minis-
« trum. »

γ'. Ὁ καταστράπτων ἀρχάγγελος * εἰς
οὐράνια, * καὶ Θεῷ παριστάμενος, * ἐν τῷ
ναῷ νῦν ἐπίσταται, * καὶ τῷ Ζαχαρίᾳ *
εὐαγγέλια χάριτος * ἀνεφώνει λαμπρότατα. *
Τῇ τοῦ Θεοῦ βουλήσει * καὶ αὐτοῦ θελή-
ματι, * τέκνον ἔξεις, πρεσβύτατε, * μείζον
ὑπάρχον * τῶν ἐν γεννητοῖς, * τὸ μέλλον τε
βαπτίζειν * τὸν Θεὸν υἷὸν καὶ Λόγον. *
ὁ ἐκ γαστρὸς Ἐλισάβετ * οἶνον οὐ μὴ πῖη, *

3. Qui rutilat inter cœlestia archangelus,
et Deo eorum sistitur, in templo nunc instat,
et Zachariæ fausta fatur et clarissima gratiæ
nuntia: « Ex Dei voluntate votisque tuis
« filium generabis, vir licet longe grandæ-
« vus, eumque majorem terrigenis futurum,
« qui baptizabit venturum Dei Filium et
« Verbum. Ex utero Elizabeth oriundus,
« vinum non bibat, neque siceram gustet,

II. Extat ibid. f. 13 in die septembris XXIII,
cum solita epigraphe: Κονδάκιον εἰς τὴν σύλληψιν
τοῦ Προδρόμου.

1. πρὸς τὸ· χορὸς ἀγγελικὸς, ἤχ. α'. Duo priora
trop. edd. habent. — σὺν τῇ πανευκλεῇ Ἐλισ. συ-
ζύγω rom. — συλλαμβ. ven. rom.

2. Juxta modulum τὸν φοβερόν, de quo edd. et
cod. silent, nec sine multa varietate adhibetur, si
conferas p. 29, 36, sed quæ ex codicibus aut
editis libris potius oriuntur quam ex melodo. —

ὁ πρεσβύτης edd. — εἰς τὰ ἅγ. τῶν ἅγ. edd. — post
ἐφημ. cod. om. καιρῷ quo rumpitur metrum nisi
recurras ad canon. XV. — omisso καὶ add. iid.
καὶ λέγων ante ἔξεις.

3. τῇ τοῦ om. M. ante Θεοῦ. — καὶ τῷ θελ. M. —
id. om. τῶν, ut legat ἐν γεννητοῖς μὲν τὸν μέλλοντα.
— om. δ, pergit ἐκ γ. τῆς ἐλ. — καὶ σίκερα M. —
ἐκ κοιλίας μὲν id. ex inepta lectura. — πν. πληθή-
σεσθαι ἅγ. M.

σίκερα οὐ λείψη, * ἀλλ' ἔτι ἐκ τῆς κοιλίας * πλησθήσεται Πνεύματος * ἁγίου, γενόμενος * ὡς μύστης τῆς χάριτος.

δ'. Ἰπὸ ἐκπλήξεως ἴσταται * ἐν τῷ θαύματι * Ζαχαρίας θαμβούμενος, * ἀναφωνῶν πρὸς τὸν ἄγγελον · * Ταῦτα μήπως ἔσται * ἄπερ λέγεις, ὦ ἄγγελε, * τὰ φρικτὰ εὐαγγελία · * ἰδοὺ γὰρ ἐκ τοῦ γήρως * ἐκάμφθη μέλη μου, * καὶ τὸ σῶμα νενέκρωται · * ἡ Ἐλισάβετ * ἕως ἀρτίως * στείρα καὶ ἄτεκνός ἐστι, * καὶ πῶς παιδίον τέξεται * μεῖζον τῶν ἐν γεννητοῖς; * ἄπιστος ὁ λόγος, * καὶ ἡ ἀγγελία · * ὑπὲρ λαοῦ προσεύχομαι, * οὐκ οἶμαι τὴν σύζυγον * παιδίον συλληψεσθαι * τὸν μύστην τῆς χάριτος.

« sed ex gremio matris implebitur Spiritu « sancto, ut gratiæ minister. »

4. Præ stupore assurgit Zacharias, prodigio pavefactus, hac voce compellans angelum : « Minime rerum erit hoc, quod annunciasti faustum, sed incredibile : ecce enim præ senio membra succidunt, cor- « pusque exanime est. Elizabeth hactenus « sterilis et sine prole est, et quomodo pariet puerum majorem natis hominum? « fidem verbum superat, incredibilis nuntius. Pro populo legatione fungor, non « videbo conjugem suscepturam puerum « gratiæ ministrum. »

4. τοῦτο μήπως M. — τοῦ γήρους ἔ. τὰ μ. M. — ἄτ. — λαοῦ προσεύχομαι, οὐκ ἴδε M, ex quibus vix sensum extundere licuit.

III.

α'. Ἀστέρα τοῦ ἡλίου προλάμποντα
ἡ στείρα ἐν κοιλίᾳ προφέρουσα,
τῷ ἱερεῖ ὡς εὐτεκνος
ἡ Ἐλισάβετ συνηγάλλετο ·
ὁ τῆς ἀφωνίας δεσμός διελύετο,
καὶ ἡ πρὸ τοῦ Λόγου φωνὴ
παρεγένετο
χαρὰ τῇ οἰκουμένῃ
καὶ παντὶ τῷ λαῷ.

β'. Τὴν Ζαχαρίου φωνὴν

ἡ τοῦ ἀγγέλου μορφή
ἐπέσχεν ἐν τῷ ναῷ,
διὰ τὸν μέλλοντα ἐξ αὐτοῦ
τίκτεσθαι υἱόν.
Θαῦμα φρικτόν!
Ὁ ἱερεὺς ἐν ἱερῷ
ἱεροῦ ἠξιώθη
γεννήματος ·
ἐν ἀγίοις ὁ ἅγιος
ἀγίου γόνου εὖρε

1. Stellam soli præviam sterilis mater in utero gestans, Elizabeth jam secunda lætabatur cum pontifice, cui vinculo silentii sublato, vox ante Verbum facta est, orbis et totius populi lætitia.

2. Zachariæ vocem angelus facie conspicuus in templo cohibuit ob nasciturum ab eo filium. Stupenda res! In loco sacro sacerdos sancto honestatus est genimine. Inter sancta vir sanctus verum sancti filii do-

III. Ex corsin. f. 123, jun. XXIV, excepti pro singularitate metri quod videtur autόμελον, sed tam rhythmo quam verbis mutilum est opus, nec nisi recenti melodo ascribendum, qui latinam

potius redolet, quam græcam Italianam.

1. Juxta ton. VI, accedit ad præcæm Aca-thisti.

2. τὴν δόσιν ἀληθῆ C. — τὸν ἔναρξ. C.

τὴν ἀληθῆ δόσιν·
 ὁ ἀσώματος δὲ πρὸς τὸν ἔνσαρκον
 ἔβόα· Τέξεις υἱὸν μετὰ χρόνον,
 μετὰ γῆρας καὶ μετὰ νέκρωσιν μελῶν·
 ἔσται σοι οὗτος
 χαρὰ τῆ οἰκουμένη
 καὶ παντὶ τῷ λαῷ.
 γ'. Ὁ δὲ πρεσβύτης ἰδὼν
 τὴν τοῦ ἀγγέλου μορφήν,
 πτοεῖται μὲν θεωρῶν,
 οὐ συνταράττεται δὲ φρεσίν,
 ἀλλ' οὕτω φησί·
 Πῶς ἐγχωρεῖ
 ὁ γηραιὸς τῆ γηραιᾶ,
 ἵνα κατιδῶ γόνον
 τιχτόμενον;
 τῆς γὰρ ἕξεως τῆς ἐμῆς
 νενέκρωται τὸ γαῦρον·
 καὶ ἡ Ἐλισάβετ
 ὡς γῆ μὴ καρποδοτοῦσα πέφυκε·

καὶ σὺ πῶς ταῦτα λέγεις· Μετὰ χρόνον,
 μετὰ...;
 δ'· Ἰδροῦρουσαν μαθὼν
 τὴν πέτραν τὴν στερεάν,
 θαλάττης τὸν μερισμὸν,
 καὶ σιαγόνος δὲ τὸ ξένον
 θαῦμα, ἱερεῦ,
 πιστευέ μοι·
 τὸν Ἀβραὰμ ἐνθυμηθεῖς,
 καὶ Σάρραν καὶ τὴν Ἄναν,
 ἀνάσχου μοι·
 αἰσθητὰ καὶ ἀναίσθητα
 παρήγαγον, πρεσβύτα,
 καὶ ἀπειθῆς μένεις·
 διὰ τοῦτο οὐχ ἕξεις τὴν σὴν φωνήν
 ἕως ὅτε ἡ ἐκ σοῦ φωνὴ λύση
 σοὶ τὴν φωνήν, ἔση σιωπῶν·
 ἔσται σοι οὗτος
 χαρὰ τῆ οἰκουμένη
 καὶ παντὶ τῷ λαῷ.

num repperit. Incorporeus vero angelus ad
 mortalem senem clamabat : « Paries filium
 « post tempora, post seniles annos et post
 « emortua membra. Et hic tibi erit et orbi
 « cunctoque populo lætitia. »

3. Senex ut vidit angeli formam, horret
 aspectu, non tamen mente conturbatur, sic
 vero respondet : « Quomodo fieri potest ut
 « vetulus ego vetulæ videam filium geni-
 « tum? Quod enim meum est, contabuere
 « vires. Elizabeth, veluti terra est fructum
 « non ferens. Tu vero ut quid dicis : Post

« tempora...? »

4. — « Tu qui novisti fluxisse aquam ex
 « arida petra, mare discissum, et maxillam
 « inexpectatam edidisse prodigium, o sa-
 « cerdos, crede mihi, memorare Abrabam,
 « et Saram et Annam, mihique attende :
 « hominum et rerum sensu expertium
 « exempla proposui tibi, senex, et manes
 « incredulus : propterea vocem non serva-
 « bis, donec exiens a te vox solvat vocem
 « tuam ; eris silens, hic vero tuum erit,
 « mundi et totius populi gaudium. »

3. Totum trop. scaturit latinitate, maxime in
 scriptura cod. τῆς ἐμῆς γὰρ ἕξεως. — τὸ γαῦρος id.
 — ὡςπερ γῆ σπειρομένη sunt verba in cod. interpo-
 lata ante μὴ καρπ. — πέφυκε νῦν C.

4. tonus δέξυτος in 4 clausulis requirit τὸ καινόν.

— παρήγαγόν σοι πρ. κ. μὲν. ἀπειθῆς C. — φωνὴν
 ὡς ἀπειθήσας μου τῆ φωνῆ ἕως C, quæ extra locum
 et aucta videntur. — σιωπῶν ἐν παντὶ τῷ λαῷ nec
 plura C, quem in metro incerto et barbara lo-
 quela restituere piget.

IV.

α'. Ὡς αὐλὸς ὀργάνου
 φωναῖς οὐκ ἐκφαίνεται,
 καὶ ἀστὴρ ἡλίου
 βολαῖς οὐκ ἀυγάζεται,
 οὕτω καὶ ἡμεῖς·
 ὁ γὰρ μειζονά σε, Προδρόμε,
 ἐν γεννητοῖς προειπῶν ὡς σφοδρότερος
 τοὺς ἐπαινέτας σου ἡμαύρωσεν·
 διὸ ἐξ ἀνθρώπων
 μὴ χρήζων ἐγκωμίων,
 μακαρίζου
 τοῖς θεόθεν ἐπαίνοις σου.

β'. Τῷ ὑπὲρ δόξαν πολλὴν καὶ σφοδρὰν *
 λαβόντι χάρισμα διαφανές * καὶ ἔπαινον
 ζωῆς ἀφθάρτου, * ἀνθρωπίνως εἰπεῖν, * τῶν
 τοιούτων ὑπόρασις· * τῷ δὲ προθυμουμένῳ *
 καὶ ἐπιδομένῳ * εὐεπίχειρα ἅπαντα· * οὐκ-
 ἔτι γὰρ ὁ νοῦς * πρὸς τὸ ὕψος ἐπέχει· *
 ἀλλ' ὡς ποθῶν, θαρβῆϊ, * καὶ ζητῶν τὰ με-
 γάλα· * ἀγαθὸν γὰρ μὴ κρύπτειν τὰ γνή-
 σια· * ὅθεν τὸν νῦν ὑμνούμενον θερμῶς, *
 καὶ μαρτυρίας Θεοῦ * ὑπὲρ πάντας τυ-
 χόντα, * εὐφημήσωμεν ἐν τούτοις, * μακα-
 ρίζου...

IV. Multa caligine insolens se præbet hoc car-
 men, adeoque primum me deterruit, ut luci illud
 dandi vix periculum fecerim. Extat in corsin.
 f. 150, post aliud Romani canticum æque singu-
 lare de Præcursoris truncatione, cum hac epi-
 graphe: Ἐτερον κονδάκιον εἰς τὴν ἀποτομήν. Ac pri-
 mum mirari subit, cur post prolixam Romani de
 Herodiade tragædiam, ea statim succedant, in
 quibus nulla vel remota ejusdem dramatis ma-
 china struatur. At amplissimi poematis ne totum
 quidem exordium habemus, nec sat multa super-
 sunt, ut in operis indolem et finem lux fiat per-
 spicua. Cæterum melodus, etiam integrior, ob-
 scurus maneret. Nubes enim pindaricas adeo
 amplectitur, ut etiam nunc verear, ne cum fumosa
 chimæra, ab orco arcessita, alter velut Alcides,
 ego collectari aggressus fuerim. Donec autem

1. Ut fistula ex organi
 clangoribus non fit clarior,
 nec lucidior stella
 solis ex jaculis,
 sic etiam nos:
 qui enim te, Prodrome, majorem
 inter natos primus dixit, tam amplius
 ut tuos præcones obscuraverit; (est,
 ideo hominum
 non indigens encomiis, celebraris
 laudibus tibi a Deo datis.

2. Vir gratiam accipiens, quæ totam,
 quanta est, gloriam longe et palam superat,
 qui elogium habuit ab immortalī Vita, huic,
 ut hominum more loquar, similibus mortali-
 um laus despectus est. Verum ex amore
 studentī, etiamsi vires desint, prompta et
 obvia cuncta sunt. Nondum enim mens
 in sublime quamvis niti valeat, ut tamen
 amantem decet, confidit, vel majora ambi-
 ens; bonum enim est sincera non abscon-
 dere. Unde fervidis nunc recolentes hymnis,
 quem ipse suo testimonio Deus super om-
 nes extulit, eum hoc plausu fausto salute-
 mus: « Celebraris divinis laudibus. »

alius codex tenebras discutiat, disjecti membra
 poetæ nedum negligam, nomen mutilo capiti im-
 ponere ausim. Elias noster unus est, in toto me-
 lodorum agmine, qui similem rerum compagem
 ad sublimia usque, æstuosus semper et ferox,
 moliat. Emunctæ naris lector, arbiter esto.

1. In corsin. ἤχ. β', πρὸς τὸ· Τὴν σωματικὴν. At
 in hoc hirmo p. 23 sunt v. 15, hic vero 12 quo-
 rum pars dimidia a præfixo paradigmate tam in
 metro quam in tono recedit. — f. καὶ ἡμᾶς, omisso
 γὰρ et respectu ad τοὺς ἐπαινέτας. Sed abruptam
 seriem noster non refugit. — μεζῶν σε C. — ἐγκώ-
 μιον C.

2. Juxta hirmum τῷ τυφλωθέντι, cf. p. 11, 23,
 sine ulla varietate. — ἀνθρ. ἡμῖν C. — εὐεπί-
 χειρα novum est, sed classica sunt τὰ ἐπίχειρα, ut
 εὐχειρος et εὐχερής.

γ'. Ὁ προφηθῆσας γαστρὸς πρὸς Χριστὸν * (πρὸς σὲ γὰρ μέτειμι, τὸν βαπτιστὴν, * τὸν ἄψαντα φωτὶ τὸν λύχνον, * [γραφικῶς γὰρ αὐτῶ * ἐτοιμάζου πρὸς ἔλλαμψιν] τῶν προφητῶν τὸ σέβας, * καὶ τῶν ἀμαρτανόντων * φιλοπλήσιος σύμβουλος, * βοῶντος ἡ φωνῆ * πρὸς τρίβον τὴν εὐθείαν, * ὁ ἅπασι Θεὸν * ἐν σαρκὶ προμηνύσας, * λογισμοῖς τὸν πλανῶντα κατέστιξας) · * τῆς γὰρ αὐτοῦ * κακόφρονος ἀρχῆς * οὐ προσεδόκα, κρατεῖν * μετανόιας συγγνώμην, * ἣν πρὸς ἕκαστον κηρύξας, * μακαρίζου...

δ'. Ἰλομανούσα τὸ πρῖν καθ' ἡμῶν * ἡ πλάνη ἔφωεν ἐν ἑαυτῇ * ἀπρόσοδον τροφήν διδοῦσα, * καὶ βορβόρω καρπούς * ἀπωλείας ἐπηύξανεν. * Ὁ δὲ Θεὸς, ὡς φίλος * τῶν ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντων, * παρεζήλωσεν εὐόπλον · * ἐν τέχνῃ γὰρ σοφῇ * καὶ ἀφράστῳ εἰδήσει * καλλιεργεῖ λαὸν * βαπτικῶς πληθυνθέντα * εὐδοκῆσαι, προπέμψας εἰς Πρόδρομον * σὲ, τὸν εὐθὺς θεόγνωστα φυτὰ * ὑδατουμέναις χερσὶ * ταῖς ἀγρίαις ἀνθρώπων * ἐγκεντρίσαντα καρδίαις · * μακαρίζου * τοῖς θεόθεν ἐπαίνοις σου.

3. Intricatur super omnem modum totum troparium, quum oratio, ut aiunt, recta triplici parenthesi suspendatur, quibus ambagibus pergit protasis per cumulata apposita, nec nisi in ultimo fere ephymnio quiescit apodosi. — γαστ. τὸν χρ. C. — γραφικῶς, alibi jam notatum, in hoc sensu rarum est. cf. Luc. I, 79, Joan. V, 35. — ἡ φιλοπλήσιος C, iterum novum est. — τῆς πρ. τρ. εὐθείαν C, rhythmō aptius, sed contra usum græcum. — ἐν ἧ πᾶσι Θεὸν σαρκὶ πᾶσι μνηύσας sic C. — κατεστήξας C. — δ κακόφρονος C.

3. O tu qui matris ex utero ad Christum prosiluisti (ad te namque accedo, Baptista, ad te candelabrum luci aptantem, teste enim scriptura, ipsi lumini præparatus es ad collustrandum), tu prophetarum majestas, peccatorumque optimus suasor, tu vox præcipientis rectam fieri semitam, tu qui mundo universo Deum in carne ostendisti, damnavisti perversum in suis consiliis; haud enim prævidebat fore ut præstaret super pessimum ipsius imperium venia pœnitentiæ, quam unicuique prædicans, celebraris divinis laudibus.

4. Nimum olim adversus nos luxurians error, per se adolevit, infrugiferumque cibum dedit, ac fructus exitiales in luto cumulo congescit. Deus vero, suorum operum amicus, militem dextere armatum imitatus est: solerti enim arte et arcanostategemate, eximium sibi instruxit populum, baptismo multiplicatum, in quo complaceret, te præcursorem præmittens, ut manibus tuis rorem effudentibus, divinas plantas in agrestia hominum pectora insereres. Celebraris divinis laudibus.

4. Ἰλομανούσης C. — ἀπρόσοδον nova dictio, saltem in nostro sensu. Cogitaveram ἀπρόσοδον, si exemplis probaretur. — ὁ δὲ Θεοῦ C. — εὐεπλον sic C liquido, nec series liquet. — f. πληθυνθέντα εὐδοκῆσαι προπ. ὡς πρόδρομον. — Hactenus hæc. Sed magni Baptistæ cum inexhausta esse encomia oporteat, etiam post hæc exigua, et post ampliora Romani, Domitii, Theodori jam edita, plura nobis supersunt, quæ fortasse ad calcem aut in altero volumine cum tropologiis corsinio, mosquensi et taurinensi reperies.

XXV.

DE SS. APOSTOLIS PETRO ET PAULO.

α'. Ἡ τῶν ἀποστόλων
 πανσεβάσμιος δυάς,
 Πέτρος καὶ Παῦλος,
 πιστοὶ, εὐφημείσθωσαν,
 οἱ τῆς οἴκουμένης
 ἀληθεῖς σαγηνευταί,
 καὶ τῆς ἐκκλησίας στῦλοι καὶ ἐδραῖωμα·
 συνδράμωμεν τῇ τούτων πανηγύρει,
 [πιστοὶ,
 καὶ λάβωμεν πταισμάτων τὴν συγχώ-
 [ρησιν·
 αὐτοὶ γὰρ τοῖς ἐν σκότει καθημένοις
 ἀνεκέρυξαν ὑμνοῦντές σε,
 τὸν φανέντα
 καὶ φωτίσαντα πάντα.

β'. Ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν σῶν οἰκτιρμῶν
 κατέφυγον ὁ ταλαὸς ἐγὼ,
 Τριάς, μονὰς καὶ ὁ Θεὸς μου,
 τὸ τρισόλβιον θεὸς
 εἰς βοήθειαν αἴτημα·
 πίστει γὰρ καὶ ἐλπίδι,
 ἔργῳ τε καὶ ἀγάπῃ,

1. Apostolorum

par sacratissimum,
 Petrus et Paulus,
 o fideles, celebrentur :
 habitabilis orbis
 veri piscatores,
 et Ecclesiæ columnæ ac basis.
 Curramus ad horum panegyrim, fideles,
 accepturi peccatorum veniam :

hi enim in umbra sedentibus
 te laudantes nuntiaverunt,
 qui apparuisti,
 et illuminasti universa.

2. Plurimas ad tuas miseraciones

confugio, infelix ego,
 o Trinitas, unitas, et Deus meus,
 qui ter fortunatum nomen
 in tutelam dedisti invocandum :
 in fide enim et spe,
 opere et charitate,

XXV. Prodiit primam in lucem hoc apostolorum elogium in meo libello de *Hymnographia*, p. XIX, sine melodi nomine, neque etiam nunc plus dicere ausim. Vetus sane auctor est, neque a Romani palæstra multum recedit. Quin vero ad magistrum id pertineat, plura obstant: idem sane hirmus est quem is pluries usurpavit, sed affectata repetitio ephymniorum τὸν φανέντα, τὸν φωτίσαντα, ut in cant. IV, p. 23 sqq. æmulum sapit discipulum, non magistrum, ingenio feracissimum. Sæpissime στίχοι abrumpuntur in media sententia, contra morem Romani; nimis otiosa quædam sunt, alia multum impedita. Rhythmus in multis laborat, etiam in syllabico metro, quidquid codici aut librario tribuendum sit; accentus demum, tessera illa Magistri, qua vere triumphat ab omnibus, hic toties deficit, ut noluerim ex conjecturis supplere, nec nisi extra textum ali-

quid notaverim. Inde etiam factum est, ut ab hoc cantico maxime deterritus, in edendo præfato libello, totus steterim in solo metro syllabico, omnemque omnino de accentu quæstionem distulerim, ne temere negotiosum argumentum præoccuparem.

1. Extat in corsin. f. 129 ad diem jun. XXIX, inscriptum 2º loco: ἕτερον κονδάκιον τῶν ἀγίων ἀποστόλων, ἤχ. πλβ', πρὸς τό· Τὴν σωματικὴν. Quod si contuleris p. 23, varietates copiosas videbis a 7 versiculo usque in finem. — πίστει C bis pro πιστοὶ et centies porro ad fastidium.

2. Ibid. πρὸς τό· Τῷ τυρωθέντι, ut p. 23, satis exacte quoad metrum syllabicum, solus enim v. 14 una syllaba abundat. — ὁ τάλας ἐγὼ C, rupto metro, ut etiam in seq. v. μονὰς ὁ θεός. — καὶ προσπ. C, facili lapsu ob compendium ζ. — εὐ-θές. Cf. ps. L, 12.

σοὶ προσπίπτω δεόμενος ·
 ἐγκαίνισον καὶ μοί,
 ὑπερούσιε πάτερ,
 τὸ πνεῦμα τὸ εὐθές
 τοῖς ἐγκάτοις, ὡς πάλαι
 τῷ προφήτῃ Δαυὶδ ἀνακράζοντι ·
 ὅπως τιμήσας ὕμνοις τοὺς σοφοὺς
 Πέτρον καὶ Παῦλον, πιστῶς
 ἀνυμνήσω, τῇ τούτων
 πανηγύρει, καὶ δοξάσω
 τὸν φανέντα,
 τὸν φωτίσαντα πάντα.

tibi procumbo supplex :
 in me quoque innova,
 Pater supersubstantialis,
 spiritum rectum
 in visceribus, ut olim
 David propheta clamavit ;
 unde ego hymnis canens sapientes
 Petrum et Paulum, cum fide
 eorum celebrem solemniam,
 gloriosumque dicam
 eum qui apparuit
 et illuminavit omnia.

γ'. Ἰδοὺ ἡμέρα Κυρίου δεκτῆ, * πανήγου-
 ρις εὐωχίας, πιστοί * προσέλθωμεν ἐν κατα-
 νύξει * τοῖς σοφοῖς μαθηταῖς * τοῦ Κυρίου,
 καὶ λάβωμεν * ἄφεσιν τῶν πταισμάτων, *
 λύσιν τῶν ἐγκλημάτων * καὶ ζωὴν τὴν αἰώ-
 νιον * ὁ μέγας γὰρ Κηφᾶς, * ὁ καὶ Πέτρος,
 λαμβάνων * τὰς κλεῖς τῶν οὐρανῶν, * μετὰ
 τοῦτο κληροῦται * τὸ δεσμεύειν καὶ λύειν
 τὰ πταίσματα * τούτῳ λοιπὸν προσδράμω-
 μεν θερμῶς, * οἱ τῶν κελῶν ἐρασταί, * τῷ
 αὐτῷ τε καὶ Παύλῳ, * ἵνα ψάλλοντες ὑμνω-
 μεν * τὸν φανέντα...

δ'. Συνεορτάζει ἡμῖν μυστικῶς * τὰ πλήθη
 τῶν ἀγγέλων, ὧ πιστοί, * ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν
 ἐνδόξων * ἀποστόλων Χριστοῦ, * Πέτρον καὶ
 Παῦλον, σήμερον * τούτους γὰρ καθορῶν-
 τες * ἐκλάμποντας τῇ δόξῃ * τοῦ Χριστοῦ,
 ἀγλαΐζονται * συμμύσται γὰρ αὐτοῦ * καὶ
 συνόμιλοι ὄντες * ὑπάρχουσιν αἰεὶ * ἐν τοῖς
 ἐπουρανίοις, * οἱ καὶ κάτω σαρκὶ προσωμίλη-
 σαν * μᾶλλον δὲ ὄν τὰ τάγματα ὄραν * τῶν
 οὐρανῶν οὐ χωρεῖ, * οἱ αὐτοὶ καὶ κρατοῦντες *
 καὶ κηρύττοντες ἐώρων * τὸν φανέντα...

ε'. Πέτρος, ἡ πάντων κρηπίς τῶν πιστῶν, *
 ὁ ἔξαρχος ἀποστόλων, Χριστοῦ * τὸ κήρυγμα

3. Ecce dies Domini accepta, festivi
 pompa convivii, o fideles; accedamus com-
 puncti ad sapientes Domini discipulos, ac
 sumamus veniam delictorum, criminum
 condonationem, vitamque immortalem.
 Magnus namque Cephias, Petrus, inquam,
 adeptus cœlorum claves, jus porro sortitus
 est ligandi et solvendi peccata. Ad eum su-
 perest properemus alacriter, quicumque
 bona anhelamus, ad eum simul et Paulum,
 ut cum psalmis eum canamus, qui apparuit et
 universa illuminavit.

4. Clam nobiscum collætantur, o fideles,
 angelorum agmina, in hac memoria insig-
 nium Christi apostolorum, Petri ac Pauli,
 hodie celebranda: ambos enim contemplati
 coruscus in Christi gloria, congaudent. Sa-
 cri enim ejus ministri sunt ac sermonum
 socii in cœlestibus, qui cum eo etiam illic in
 carne versati erant, immo eum, quem cer-
 nere cœlestes turmæ non sustinent, hi pos-
 sidentes et prædicantes, intuebantur, eum-
 dem qui apparuit, et universa illuminavit.

5. Petrus, omnium basis fidelium, sum-
 mus Apostolorum princeps, Christi prædi-

3. Ἰδοὺ πανήγ. C. Iterum optime εὐωχίας, ob
 convivia in templis, alibi notata. — τοῦ δεσμεύειν
 C. — σὺν αὐτῷ C. inepte. — ὑμνοῦμεν C.

4. ὦ add. ante πιστοί. — ὄντες ὑπάρχ. haud ine-
 legans est ταυτολογία, etiam classicorum, quippe

cum soleant verbo ὅπ. partic. jungere. — εἰ
 καὶ C.

5. τῶν ἀποστ. C. Hic rursus pro ἀκριβεῖς rhythmi
 perpetua lucta erit scripturam inter et melo-
 diam. Melius enim videretur ὁ ἀποστόλων ἔξαρχος

πληρῶν, πρὸς πίστιν * τοὺς ἀπίστους Θεῷ * προσκομίζων οὐ παύεται * Παῦλος ὁ νοῦς ὁ μέγας, * ἡ εὐλαὸς κιθάρα, * ὁ πολὺς ἐν τῇ χάριτι, * τὰ ἄνωθεν ἄφρονεῖν * καὶ αὐτὸς ἐκδιδάσκει, * μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς * οὐ γὰρ ἄξια ὄντως * τὰ ἐντεῦθεν δεῖνὰ πρὸς τὴν μελλουσαν * δόξαν ἡμῖν δωρεῖσθαι, ἀδελφοί, * παρὰ Κυρίου Θεοῦ * διὰ τοῦτο σπουδαίως * δεῦτε, δράμωμεν ὑμνοῦντες * τὸν φανέντα...

ς'. Ἐχων ὑμᾶς ὁ λαμπρὸς οὐρανὸς * οἰκητορας ἀληθεῖς ἑαυτοῦ, * καὶ τοῦτον ἐμπεριπατοῦντες * κορυφαῖοι φαίδρῶς, * τῷ ποιήσαντι φθέγγεσθε * Δόξα σοι, ζωοδότα * Χριστέ, ὅτι δοξάζεις * τοὺς πιστῶς σε δοξάζοντας * ἰδοὺ γὰρ οἱ σοφοὶ * τῆς σῆς οικονομίας * κήρυκες εὐσεβεῖς, * Πέτρος τε καὶ ὁ Παῦλος, * ἐν τῷ θρόνῳ τῷ σὺ παριστάμενοι, * δόξης τῆς σῆς, ὡς ἄξιοι τῶν σῶν, * ἀπολαύουσιν αἰεὶ * ὁ δὲ κόσμος δοξάζει * σε τῇ τούτων παραινέσει, * τὸν φανέντα...

ζ'. Τὸν Παῦλον ἔχουσα, μέγα σκιρτᾶ * ἡ πάνσεμνος ἐκκλησία Χριστοῦ * σαλπίζει γὰρ ἀδιαλείπτως * τῶν αὐτοῦ διδαχῶν * τὰ θεάρεστα λόγια, * τρέπει τοὺς ἐναντίους, * θραύει τοὺς ἀντιτάκτας, * ἐκπορθεῖ δὲ τὰ βλάσφημα, * πρὸς γῶσιν τὰς ψυχὰς * τῶν πιστῶν διεγείρει, * οὐ μόνον τῶν πιστῶν, * ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπίστων * παραινεῖ γὰρ τὰ κάλλιστα ῥήματα * τίς οὖν τοῖς τούτου λόγους γλυκανθεῖς * ἄπρακτος ἔσται λοιπόν; * ἐκμανθάνει γὰρ ὄντως * πίστει ψάλλειν καὶ δοξάζειν * τὸν φανέντα...

η'. Ῥάνατε οὖν τοὺς ὑμῶν οἰκτιρμούς, * ἀπόστολοι, ἐπὶ πάντας ἡμᾶς * τοὺς χαίροντας ἀδιαλείπτως * τῇ καλλίστῃ ὑμῶν * δι-

catione functus, ad fidem incredulos adducere non desistit. Paulus, ingenium ingens, cithara amœne loquax, vir gratia multus, sapere quæ sursum sunt, ipse quoque nos edocet, non quæ super terram : haud enim digna sunt, quæ hic mala obeuntur, referri ad futuram gloriam, o fratres, nobis a Domino Deo tribuendam. Nulla ergo mora, agite, properemus cum hymnis ad eum qui apparuit, et universa illuminavit.

6. Potiti splendida cœlorum domo, veri ipsius hospites, ac per eam læti inambulantes, ut decet coryphæos, hæc conditori dicite : « Laus tibi, vitæ dator, Christe, qui « glorificas fideles te collaudantes. » Ecce enim sapientes illi et sacri tuæ dispensationis præcones, Petrus et Paulus, tuo throno adsistentes, tua gloria in æternum fruuntur. utpote tuis digni bonis. En orbis te celebrat, hortantibus illis, tu qui apparuisti et omnia illuminasti.

7. Paulum habere se quantum exultat augustissima Christi Ecclesia, quæ dum voce buccinatur indefessa tanti magistri grata Deo eloquia, evertit hostes, frangit adversarios, exterminat blasphemos, ad scientiam evehit fidelium animas, neque credentium modo, immo et incredulorum. Persuadent enim pulcherrima ejus verba. Quisnam ergo suavi eius eloquio imbutus, ab actu abstinebit unquam? Qui sane edocetur psallere in fide et illum laudare qui apparuit, et omnia illuminavit.

8. Effundite iam, o Apostoli, misericordias vestras in omnes nos, vestro gaudentes perpetuo et amœnissimo magisterio, o bea-

Χριστοῦ, tum paulo infra : εὐλαὸς τε κιθάρα; dein τὰ ἄνωθεν φρονεῖν, ægre recepimus ubi codex : τὰ ἄνω φρονεῖτε, omnino ut Coloss. III, 2. Sic verba sacra sæpe melodiarum prævalent, seriemque impediunt, ut in sequentibus ex Rom. VIII, 18; codex enim habet : δόξαν δωρηθῆναι, ἀδ. π. κ. τοῦ Θεοῦ. Melodia vero postulat : δόξαν ἡμῖν δωρεῖσθαι. Sane τοῦ expungatur, ob sententiam ambiguum, vix

non falsam. Cæteris vero emendationibus utinam alter codex faveat !

6. ἔχει lege, aut ἔχων sit absolute, ut sæpe apud melodos et vett. — Rectius τοῦτῳ ἔμπ. sed τοῦτον tuentur Job I, 7; Sap. XIX, 20.

7. ἀντιτάκτας novum raræ vocis exemplum. — τῶν τούτου λόγων C. — ἄπρ. ἔστω C.

8. λοιπὸν melodus affectat, ut δὲ pro τε, præter

δαχῆ, παμμακάριστοι. * Ράνατε, ὡς τοῖς πά-
λαι * πιστοῖς προσερχομένοις * τοῖς ποσὶν
ὑμῶν, ἄγιοι. * ἰδοὺ γὰρ δι' ὑμῶν * καθορᾶ-
ται ὁ κόσμος * Τριάδα προσκυνῶν * εἰς αἰῶνα
αἰῶνος, * ἣν ὑμεῖς ἐμφανῶς ἐκηρύξατε. *
χαίρει λοιπὸν ἐντεῦθεν οὐρανός, * σκιρτᾷ δὲ
πᾶσα ἡ γῆ, * καὶ ἡ θάλασσα ὕμνοις, * καὶ
τὰ ὄρη εὐφροσύνη, * τὸν φανέντα...

θ'. Ὅτε τοὺς σοὺς μαθητάς, Ἰησοῦ, * νεά-
ζοντας ἐν τῇ πίστει ὄρας, * πρὸς θεῖαν γνῶσιν
ἐπανάγων, * ἐπηρώτας ζητῶν * τὸν θερμὸν
ὑπὲρ ἅπαντας, * εἶτα δὲ ὡς ἐβόας. * Τίνα
λέγουσιν εἶναι * τὸν Υἱὸν ἀνθρώπου; Φησὶν *
ἀπάντων ὁ θερμὸς * καὶ πιστὸς ὑπὲρ πάντας *
ἐβόησε Κηφᾶς * τὴν φωνὴν τῆς ἀξίας. * Σὺ
εἶ, λέγων, Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. * Ὅθεν
κληροῦται τότε καὶ αὐτὸς * τὴν ἐκκλησίαν
τὴν σὴν. * τὸν γὰρ ἄνω τοῖς κάτω * θεω-
ρῶν, σὲ ὠμολόγει * τὸν φανέντα...

ι'. Νῦν ἐορτάζωμεν πόθῳ, πιστοὶ, * καὶ
ψάλλωμεν ἐν κατανούξει λοιπὸν * τιμῶντες
πίστει τοὺς ἀγίους * ἀποστόλους Χριστοῦ *
Πέτρον καὶ Παῦλον σήμερον. * τούτων γὰρ
ἡ παρούσα * πανηγυρὶς ὑπάρχει * τὰ ἐγκώ-
μια νέμουσα. * σιγὴν δὲ τῷ λαλεῖν * ἐπι-
δύοντες, τὸν τούτους * δοξάσαντα Θεὸν * με-
γαλύνωμεν πάντες, * εἰς αἰῶνα αἰῶνων κραυ-
γάζοντες. * Σῶσον ἡμᾶς καὶ βῦσαι τοῦ πυ-
ρός * καὶ τῆς μελλούσης ὀργῆς, * ὁ Θεός, ἵνα
πίστει * προσκυνῶντες σὲ ὑμνῶμεν * τὸν φα-
νέντα...

omnem Romani morem. — Audi in ephymnio διὰ
τὸν φανέντα et cf. Lamb. Bos p. 675, et quæ clas-
sica olim adduxi ad h. l.

9. ἑώρας C. — τίνα με C, nec metrum, nec verba
sacra με admittunt. Cf. Matth. XVI, 13. — τοῦ
ἀνθρ. C, ut l. l. quæ ut religiose servarem, edidi
primum, sed durius, φῆς pro φησὶν codicis, quod
ægre fert sive metrum, sive sermo ad Christum
perpetuus. — καὶ αὐτὸς emphatice, quasi solus
accipiat quod hic promittitur. — Multus inde ori-
tur in cod. rerum tumultus, ut præter integra
troparia intercepta, neque ordo remanentium

tissimi! Effundite, o sancti, ut in priscos
fideles, vestris provolutos pedibus. Ecce
enim per vos conspicitur orbis coram Tri-
nitate pronus, in sæculum sæculi, sicut vos
palam nuntiavistis. Inde lætatur cælum,
terra tripudiat universa, et mare canticis,
et montes gaudio exultant, ob eum qui ap-
paruit, et omnia illuminavit.

9. Tuos, o Jesu, cum discipulos vidisses
recenti fide debiles, ad divinam eos scien-
tiam provocans, quæstione compellas om-
nibus animosiozem; tum sic canora voce
dicebas: « Quem dicunt esse Filium homi-
nis? » Respondit præ cunctis fervidior,
et fidelior cæteris Cephas, prorupitque in
hanc vocem, majestatis testimonium: « Tu
es, inquit, Christus Filius Dei. » Statim
inde in sua tuam Ecclesiam solus recepit.
Te enim in superis sublimem per inferiora
contemplatus, confitebatur, qui apparuisti
et illuminasti omnia.

10. Nunc festivo recolamus amore, fideles,
ac flebilibus etiam psalmis cum fide vene-
remur sanctos Christi apostolos, Petrum et
Paulum, hac die celebratos. Adest enim
eorum publica pompa, qua eorum encomia
prædicantur. Silentio vocibus alternatis,
Deum eos glorificantem plausu attollamus
omnes, ad ultima usque sæcula vociferan-
tes: « Salva nos, et eripe ab igne et ventura
ira, o Deus, ut vultu prono te canamus,
qui apparuisti, et illuminasti omnia. »

acrostichidi consonet. Omissis enim quæ ad qua-
tuor amissas litteras pertinent, cætera inde tropa-
ria in hac serie pergunt: 1° Πέτρος; 2° Νῦν ἐορτά-
ζομεν; 3° Νῦν ἐορτάζει; 4° Κατακαυχᾶται; 5° Ἄνωθεν;
6° Ἰδε. Tum acrostichide, tum sententia facem
præbentibus, suo quæque loco, donec alius co-
dex meliora præstet, pro viribus restituumus.

10. f. ἐν καταν. ψάλλ. rhythmi ergo nisi clausula
ut sæpe abundet. — ἐγκωμίων γέμουσα C, fædo,
sed facili nævo. — σιγὴν δὲ τοῦ C. Eleganter, de
duplici choro, uno post alterum silente, aut de
plausu post ὑπακοὴν edito. — σε ὑμνοῦμεν C.

ια'. Κατακαυχᾶται Ταρσὸς ἐν ταῖς σαῖς, *
παμμακάριστε Παῦλε, διδασκαῖς * κραυγάζη
οὖν ἡ Κιλικία, * Δαμασκός τε ὁμοῦ * ἡ ἐφεῖα
δὲ ἅπασα, * Ποντος καὶ ἡ Φρυγία, * Ῥώμη
καὶ Σικελία, * τὰ Ἑσπέρια ἅπαντα * κυ-
κλώσας γὰρ τὴν γῆν, * ὡσπερ ἥλιος ἄλλος, *
καὶ σπείρας ἐν αὐτῇ * τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγά-
πην, * καρποφόρον αὐτὴν ἀπετέλεσας * πέμ-
πει γὰρ οὖν * αὐτοῦ τοὺς ἐλεκτοὺς * εἰς
γενεὰς γενεῶν * τῷ Θεῷ καὶ ἀγίους, * ἰν' ἀπαύ-
στως ἀνυμνῶσι * τὸν φανέντα...

ιβ'. Α... ἰγ'. Ἰδέ, εἴ τις που ὁ ψάλλων
πιστῶς * ἐν τῇ μνήμῃ τῶν σοφῶν μαθητῶν, *
καὶ ζηλωσον ἐν κατανύξει, * ἵνα γίνῃ καὶ σὺ *
μαθητῆς τοῦ Κυρίου σου, * Πέτρου μὲν τὰς
ὁδύνας, * Παύλου δὲ τὰς διώξεις * καὶ τοῦ
ψύχους τὴν γύμνωσιν * κἀν δέη που παθεῖν *
καὶ ναυάγια, δέξαι, * βραδίσθητι τρισσῶς, *
καὶ λιθάσθητι ἀπαξ, * καὶ φρουρᾶ δὲ οἰκεῖν
ἐπιθύμησον * φεῦγε τὰ πάθη πάντα τῆς
σαρκός, * ὡς ἐν ὄργῃ τῇ σπουδῇ, * ἀποτμή-
θητι κάραν, * ἵνα φθάσης ἐπὶ πᾶσι * τὸν
φανέντα...

ιδ'. Πέτρος ἡ πάντων κρητὶς τῶν πιστῶν, *
ὁ [καὶ] τῆς ἐκκλησίας ὄροφος, * ὁ τὸ πρὶν
ἄλιεύς, νυνὶ δὲ * [πρῶτος] ἀπόστολος, * ὁ
σαγήνην ῥηξάμενος, * κόπας τε ἀπελάσας, *
καὶ κάλαμον συντριψας, * οὐχὶ φέρει ἐν τῷ
σταυρῷ * πίστει ἠλούμενος * ἀνὰ τοῦτ' ὀρ-
θίως * παγῆναι τοῖς ἡλοῖς * ἀλλ' ἐβόα
τρανώς τοῖς * [τότ' αὐτὸν ἀδικῆσαι] τολμη-
σασιν * Ἐγὼ θνητὸς ὑπάρχω, ἀπὸ γῆς *
σπεύδω εἰς τοὺς οὐρανοὺς * διὰ τοῦτο τὴν
κάραν * κάτω θέτε, [ἵνα φθάσω] * τὸν φα-
νέντα...

ιε'. Ἄνωθεν πάντας ἡμᾶς ἐν ταῖς σαῖς, *

41. Glorietur Tarsus doctrinis tuis, for-
tunatissime Paule. Vocem quoque tollat
Cilicia, præterea Damascus, tum totus
Oriens, Pontus ac Phrygia, Roma quoque
et Sicilia, omnes occidui tractus. Gyro nam-
que tuo ambiens terram, ut sol alter, in
eamque spargens Christi charitatem, ferti-
lem illam effecisti. Deo enim ipsa ab ævo
in ævum mittit Christi electos, sacratos, ut
hymno incessabili eum celebrent, qui ap-
paruit et illuminavit omnia.

12... 13. Considera tu, quisquis fide-
lismo psalmo ornas illam sapientium discipulo-
rum memoriam, et contrito pectore (ut fias
et ipse Domini tui discipulus), imitare et
Petri cruciatus et Pauli vexationes, et in al-
gore nuditatem; si forte oportet etiam nau-
fragia pati, bono fer animo; fustibus ter-
tunditor, semel obruitor saxis, in ergastulo
coerceri ambias, carnis fuge quascumque
illecebras, demum vel ira iubente ex impetu,
capite plectitor, quo omnino ad eum pro-
peres, qui apparuit et illuminavit omnia.

14. Petrus, omnium basis fidelium, totius
Ecclesiæ laquear, dudum piscator, nunc
vero primus Apostolus, qui sagenam disrup-
pit, qui abiecit remos, qui arundinem fre-
git, non sustinuit se, dum cruci pro fide
figeretur, erecto capite ab insanis suspendi,
aperta autem voce clamavit tortoribus :
« Ego mortalis homo sum, qui a terra pro-
pero in cœlos. Versum igitur ponite ca-
put, ut curram ad eum qui apparuit, et
illuminauit omnia. »

15. De cœlo omnes nos tuis, o divinum

11. Πάμμακαρ Παῦλε διδ. C. — κραυγάζει οὖν κιλ.
C. — ἀνυμνοῦσι C.

13. Ἰδε καὶ τις sic C. — f. rhythmica gratia : ἐν τῶν
σοφῶν τῇ μνήμῃ. — δέη τοῦ C inepte. — f. φρουρᾶ
ἐνοικεῖν. — τὴν κάραν C.

14. Πέτρος. Incidimus in luxatam præ cæteris
melodiam, in qua notarius vix uno in versu haud
a chorda aberravit. Uncis inclusa supplenda esse

visum est. Cod. in 2 v. ὁ ὄροφος τῆς Ἐκκλ. — v. 3
καὶ νυνὶ δὲ. — ἐκκλ. — v. 5, ὁ τὴν σαγήνην ῥήξας. —
v. 6, καὶ κόπας ἀπελ. — v. 7, κ. συντρ. τὸν κάλαμον.
— v. 8, οὐ φέρει τῷ σταυρῷ. — v. 9, προσηλούμενος
πίστει. — v. 10, ὀρθίως ἐν αὐτῷ. — v. 11, προσπαγῆναι
αὐτοῖς ἡλοῖς. — v. 12, ἀλλ' ἐβόα. — v. 13, ἐν τοῖς
οὐρανοῖς. Tam vulnera quam medelæ deterrent.

15. f. ἱερά τε ob rhythmum solemnus versus

ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλῇ, * ἐπόπτει αἰεὶ πρε-
σβείαις, * τοὺς τὴν σὴν ἐπὶ γῆς * εὐφημοῦν-
τας μετὰστασιν · * ἔχεις γὰρ παρρησίαν, *
Πέτρε, πρὸς τὸν δεσπότην * καὶ οἰκτίρ-
μονα Κύριον. * Τῇ γῇ γὰρ ἀκραίφνης * κατε-
χόμενος, μύστα, * ἐξήρανας ὁμοῦ * ἐν τῷ
λόγῳ σου μόνῳ, * Ἀνανίαν καὶ τούτου τὴν
σύζυγον, * ὡς πειραστὰς ὑπάρχοντας αὐτοὺς *
τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ · * νῦν δὲ πάντας
σωθῆναι * τοὺς τιμῶντάς σε δυσώπει * τὸν
φανέντα...

ις'. Υ... ιζ'. Λ... ιη'. Ο... ιθ'. Νῦν
ἐορτάζει φαδρῶς σὺν ἡμῖν * ἡ πάνσοφος ξυ-
νωρίς, ὦ πιστοί, * τῶν πρωτοβάθμων ἀπο-
στόλων, * χορηγοῦσα λοιπὸν * μυστικῶς τὸ
καθ' ἕκαστον · * δεῦτε οὖν, ἐπαξίως * τού-
τους τοῖς ἐγκωμίοις * εὐφημησώμεν ἄσμασι, *
καθαίροντες ὁμοῦ * τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, *
τὸν λόγον, τὸ στενὸν, * σὺν τοῖς αἰσθητηρί-
οις, * ἀκοὴν, ἀφῆν τε καὶ τὴν ὄσφρησιν · *
ὅπως ὕμνους ἄδοντας δέξεται, * ὡς παρ'
ἡμῶν, ἀπ' αὐτοῦ * προσφερόμενον δῶρον, *
καὶ σὺν τούτοις ἀνυμνῶμεν * τὸν φανέντα, *
τὸν φωτίσαντα πάντα.

noster, totusque legitur in S. Asterii hom. VIII, 11. — Cur non ἀπὸ γῆς, respectu ad μετὰστασιν? aut μύστης, juncto ἀκραίφνης? — ὡς πειρατὰς sic C. Sensus requirit παραδάτας, rhythmus vero παραδάτας ὡς, quod olim auctor conj. ut Aeschyl. Eumén. 523, sed nullo prorsus melodorum exemplo. Satius demum visum est recipere πειραστὰς ex aptissimo loco Act. V, 9 : τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου;

19. f. legendum ἐορτάζει. — πρωτοβάθμων vox nova videtur. — λοιπὸν quinque repetitur ut alia id genus in eodem cantico, quod certe Romanus respuisset. — τὸν στενὸν C. — Rhythmus postulat ἀκοὴν καὶ ἀφῆν x. τ. δ. ὅπως ἰδαῖς ὕμνουσας δ. — αὐτοῦ. Quasi ἀκέφαλος periodus esset, nisi αὐτὸς

sacrumque caput, suffragiis semper protege, nos qui tuam in terra miram celebramus translationem; habes enim, o Petre, fiduciam apud herum, apud misericordem Dominum. Tu enim hic manens, integerrimus sacrorum minister, arefecisti, uno tuo verbo, Ananiam eiusque coniugem, ut qui violatores Dei mandatorum se exhibuerint: nunc vero ut salventur omnes tui cultores, deprecare eum qui apparuit et illuminavit omnia.

16-19. Nunc iam hilaris festi particeps nobiscum fit sapientissimus duumviratus, o fideles, ambo primi ordinis apostoli, qui clam praeuntes chorum certatim ducunt. Adeste igitur, ut rite festivis eos canticis ornemus, ac simul emundemus animam et corpus, sermonem et fauces, sensusque omnes, auditum, tactum et odoratum, unde nos Christus melodos accipiat, quasi a nobis offerentes donum ab ipso datum, utque cum apostolis eum canamus, qui apparuit, et illuminavit omnia.

sumeretur ἐμπατικῶς, ac si antea θεὸς vel Χριστὸς praëvisset, de quo cf. Roman. XVI, 7; XX, 19; Domit. 22. At suspicatur vir doctus corruptam esse lectionem ἀπ' αὐτοῦ, pro ἀπάντων, sicque locum esse restituendum, respectu ad πάνσοφος ξυνωρίς, unde ultima pendent: ὅπως ἡμᾶς ὕμνουσας δέξεται, ὡς παρ' ἀπάντων ἡμῶν προσφ. Quidni demum: ὅπως Χριστὸς ὕμνουσας δέξεται? — δεχθῆ C. — τοὺς παρ' ἡμῶν C. — ἀνυμνῶμεν C, ne ultima quidem voce sana. Caeterum alluditur in perpetuis ἐφυμνοῖς ad Joan. I, 9: φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον. Vulnere demum mutili cantici ex ipsa acrostichide patent: ΕΙΣ ΠΕΤΡΟΝ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΝ.

XXVI.

DE S. ANDREA.

α. Τὸν τῆς ἀνδρείας * ἐπίονυμον θεηγόρον, * καὶ μαθητῶν τὸν * πρωτόκλητον τοῦ σωτῆρος, * Πέτρου τὸν σύγγονον εὐφημήσωμεν, * ὅτι ὡς πάλαι τούτῳ, * καὶ νῦν ἡμῖν κέκραγεν · * Εὐρήκαμεν, δεῦτε, τὸν ποθοῦμενον.

β'. Ἄνωθεν μὲν Δαυὶδ ἀναστέλλει * ἀμαρτωλὸν, ὡς ἐμὲ, * διηγείσθαι Θεοῦ * εὐλόγως τὰ δικαιώματα · * ὅμως πρὸς πίστιν διδάσκει πάλιν, * καὶ ἐν δάκρυσι πλείστοις ἐξαγορεύειν · * σήμερον γὰρ * τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἐὰν ἀκούσητε, * καρδίας μὴ σκληρυνθῆτε, * ὡς

XXVI. Singularis inter omnes, ab exordio is melodus lectori videtur arcana operis sui committere; sic vero artem suam detegit, ut eam potius abscondere nitatur. Pollicetur se ex elementis litterarum suam exacturum esse acrostichidem, sed juxta seriem τοῦ γραμμικοῦ ἀριθμοῦ. Quorsum hic *linealis* numerus? Ad geometras recurramus quum necesse sit, opportune a Nicomacho (p. 117) discimus, γραμμικὸν ἀριθμὸν numerum esse linearum crescentium, ad instar litterarum αα, ααα, αααα; sed nihil simile in hoc poemate, prout extat. Equidem hujusmodi acrostichidem videre me memini in immenso canone de XII apostolis, sub Eliæ nomine in codicibus plurimos inserto, ut paucis olim dixeram in mea *Hymnographie* etc., p. 84, 86, 87. Hic enim acrostichis videtur esse Ἡλίου μελώδημα, ita tamen ut singula elementa crescere videantur, terque quaterque et amplius repetita, haud sine quadam arte abscondita, succedant. Quid si idem de S. Andrea melodus fecerit in prolixiore opere, cujus exigua fragmenta disjecta supersunt? Ea ut jacent in duobus codd. posui, vix ordine leviter in duobus ultimis tropariis mutato. Sed suspicor aut post trop. 2 ἀνωθεν, aut etiam post 3, quod aliter potuit incipere, nempe ἀπαρχόμενος πρώτῳ στοιχείῳ, statim venisse trop. 9 Ἄπαντες, unde conflaretur γραμμικὸς ἀριθμὸς ααα, et sic porro. Sed cum tenebris collectari arduum, aliisque pilam mitto, ut si feliciores fuerint, cum meo

1. Virum, qui virile præse fert nomen a Deo datum, qui et primus vocatus est Salvatoris discipulus, Petri germanum plausu celebremus, quia sicut illi quondam, ita nunc nobis clamat: « Invenimus, venite, α desideratum. »

2. Superius David prohibet merito jure, ne peccator, qualis ego sum, enarret Dei justitias: rursus autem suadet ei ut cum fide, multisque lacrymis confiteatur. Hodie enim si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut olim Israel Deum exa-

melodo dicant: εὐρήκαμεν. Cæterum poeta haud multum recedit ab arguta Romani elegantia, ab ubertate sagaci verborum sacrorum, ab alacri ludorum et ænigmatum acumine, sed ubi Romanus brevis, concisus, ruptisque phrasibus velox est, is ampla et nervosa periodo utitur, cui explendæ vix totum troparium sufficit. Quid si ipse melodus nomine fuerit Andreas, immo summus ἄγιοπολιτης? Εὐρήκαμεν, utinam codex aliquis clamet! Præter pauca in editis et sparsis membranis servata, nobis adsunt duo in primis codd. taurin. f. 17, corsin. f. 20, in quo: Μηνὶ νοεμβρ. λ' τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέα κονδάκιον ἴιχ. β', πρὸς τό· Τὴν ἐν πρεσβείαις.

1. Hirmus Cosmæ ascribitur in XV aug. ex anthologii edit. romana, quem vide p. 527. — v. 3 suspensus est in art. τὸν, præter omnem Romani morem. — καὶ ἐκκλησίας ἀκόλουθον κορυφαῖον πέτρον C. — ἐκέκραγεν C, T. edd. — Εὐρήκαμεν. Joan. I, 42.

2. πρὸς τό· Τράνωσον, omnino ut Studita compexit. Ἄνωθεν alludit ad psalmos in officio paulo ante recitados, scilicet XLIX, 16; XCIV, 8; XCV, 1. — ὅμως προσπίπτειν C. — ἐξαγορεύει T. — καρδία C. — τῷ ἐξῆς ψ. C, is v. multum et ambigue variatur. — ἡ σύμπασα γῆ edd. quibuscumq; deficit taurin. usque ad tr. 9.

3. στ. στοιχεῖα C. — πιστῶς ἀπρ. ποιήσωμαι C. — ὄνομα πρώτου στοιχείου φέρει C, inepte nisi Andreas *Alpha* vocetur. — προκορούφαιος vox nova videtur quæ pro rhythmo in C scribitur προκορυφαῖος.

ποτε Ἰσραὴλ παρεπίκρανεν· * ἐπάγει οὖν τῷ ἐφεξῆς ψαλμῷ· * Τῷ Κυρίῳ, ἡ γῆ πᾶσα, ἄσατε· * εὐρήκαμεν, δεῦτε, ποθοῦμενον.

γ'. Ἐκ καταρχῶν τῶν στίχων στοιχείοις * τοῦ γραμμικοῦ ἀριθμοῦ * κατ'ἀξίαν, πιστοὶ, * ἀκροστιχίδα ποιήσομαι· * ἔστι γὰρ πρῶτος Χριστοῦ τῆ κλήσει, * καὶ τὸ ὄνομα πρῶτον στοιχείον φέρει· * πάλιν αὐτὸς * ἀπαρχὴ τῆς ἀρχῆς ἀναδέδεικται * καὶ ὡσπερ προκορυφαῖος· * ἐμπνευσθεὶς δὲ εἰπεῖν ἀληθέστατα, * τοῦ Λόγου τὸν Πέτρον προτάττοντος, * ἀδελφὸν ἐν σπουδῇ προσκομίζει, βοῶν· * Εὐρήκαμεν, δεῦτε, ποθοῦμενον.

δ'. Ἰσχυρόν με, ὁ μόνος δυνάστης, * δός μοι λόγον, ὁ ὄντως * ἐνυπόστατος ὢν * Θεοῦ Πατρὸς Θεὸς Λόγος τε, * ἵνα ἀνδρεία τῆ πρὸς τὰ πάθη * καὶ φρονήσει πανούργῳ πρὸς τὸν Βελίαρ, * δίκαιος ὢν * σταθμιστῆς σωφροσύνης, τοῦ ἄρματος * Ἀνδρέου ἠνιοχοῦντος, * καὶ σταυρῷ, τὸ βραβεῖον, ὡς πρὶν αὐτὸς * ἐκ σοῦ, ἀθλοθέτα, κομίσωμαι, * σὺν αὐτῷ καὶ νικῶν, καὶ βοῶν τοῖς λαοῖς· * Εὐρήκαμεν...

ε'. Νόμων λαῶ, ὡς κλάδοις ἀκάρποις, * τῆς ἐρήμου τὸ κρῖνον * διαπνέων καρπὸν * δικαιοσύνης ἐν χάριτι, * ἦλθεν ἐκπλήττων τῆ παρρησία, * ἐκ τριχῶν τὴν ἐσθῆτα συμπεπλεγμένος, * ὅπως αὐτοῦ * λουδορία τις ὄλω μὴ ἀψηται * κραυγάζων· Μετανοεῖτε, * τὸν Ἀνδρέαν εὐθὺς ἐμαθήτευσεν * ὡς τέκνον ὑπάρχοντα τοῦ Ἀβραάμ, * ἵνα Πέτρῳ βοήσῃ, ἰδὼν τὸν Χριστόν· * Εὐρήκαμεν...

ς'. Ῥῆμα, ὡς ἔφη τὸ θεῖον γράμμα, * τίμιον ἦν, καὶ οὐκ ἦν * ἐν τῷ τότε καιρῷ * ἡ ὄρασις διαστέλλουσα· * ὅμως Ἀνδρέας σὺν Ἰωάννῃ * τὴν φωνὴν ἐξ ἐρήμου ἀκηκοότες, * Λόγον Θεοῦ * προδεικνύσαν, καὶ ἶδε, κραυγάζουσαν, * ὁ αἴρων τὴν ἀμαρτίαν * ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ τὴν παγκόσμιον, * εὐθὺς ἠκολού-

cerbavit. Pergit vero in sequenti psalmo : Cantate Domino, omnis terra : « Invenimus, adeste, desideratum. »

3. Ab exordio versiculorum, ex elementis linearis numeri, o fideles, exigam acrostichida; is namque est Christi protocletus, et in nomine primam gerit litteram, rursus idem effectus est initii primitiæ; ac si ante coryphæum esset. Afflatus autem ad verissima loquendum, cum Verbum jam Petrum elegisset, fratrem alacriter accersit canora voce clamans : « Invenimus, adeste, desideratum. »

4. Conforta me, tu solus potens : verbum da mihi, o vere in hypostasi tua Verbum Dei Patris, ut robore munitus ad patendum, et callida mente ad Belialem debellandum, justusque manens temperantiæ ponderator, ipso usus Andrea, ut cursus auriga, et crucis ope, victoriæ palmas, ut ipse olim, a te stadii agonista obtineam, cum illo vincens, et ad populos clamans : « Invenimus... »

5. Ad legalem populum, veluti ad sterilem ramos, venit lilium deserti, in gratia effundens fructum justitiæ, et libero eloquio conterrens, veste pilis texta constrictus, ne quid contumeliæ in eum incideret, dum clamaret : « Pœnitementini ! » ipse statim Andream edocuit, ut tanquam filius Abrahæ ad Petrum clamaret, videns Christum : « Invenimus. »

6. Verbum, ut ait sacra pagina, rarum pretiosumque erat, neque in hoc tempore dabatur visio distincta : sed Andreas, ubi cum Joanne vocem in deserto audivit, quæ Verbum Dei significabat, et proclamabat : « Ecce qui tollit peccatum totius mundi, α agnus Dei ! » statim secutus est Christum,

4. κομίσασθαι σὺν αὐτῷ C. Plura subobscura e re athletica sumuntur.

5. ἀκάρποις. Respici videtur ficus sterilis Matth. XXI, 16. — αὐτῷ C, scilicet ut pœnitentiam exem-

plo et verbo prædicaret irrefragabili. — ὄντα τ. ἀδρ. C.

6. τίμιον ἦν. Sunt ipsa verba I Reg. III, 1. — ἀμνός. Joan. I, 29. — Βοήσῃ ὁ σύγγ. C.

θησε τῷ Χριστῷ, * ἵνα Πέτρῳ βοήσῃ αὐτοῦ σύγγονος · * Εὐρήκαμεν...

ζ'. Φῶς τὸν Χριστὸν ἰδὼν ὁ Ἀνδρέας, * ὑπολαβὼν δὲ λύχνον * ἀληθῶς, τὸν αὐτοῦ * διδάσκαλον, ὡς ἐτύγγανε, * σὺν Ἰωάννῃ τῷ θεολόγῳ, * καὶ κατόπιν ἡρέμα Χριστοῦ βεβήκων, * ὡς προκληθεὶς * ἀνεβόα · Ποῦ μένεις, διδάσκαλε; * πρὸς τούτους δὲ ψυχοφίλος * ἔφη · Ἐρχεσθε ἅμα καὶ ἴδετε · * ὡς δὲ ὡς δεκάτη ἡ ὥρα ἦν, * παρ' αὐτῷ οὖν κατέμειναν κραυγάζοντες · * Εὐρήκαμεν...

η'. Βλέπειν καλὸν ἐστὶν ἐωσφόρον · * ἐπιτρέχειν δὲ κρεῖττον * τῷ ἡλίῳ πολὺ, * λαμπραῖς ἀκτίσι τοῦ θάλασσεσθαι · * οὕτως Ἀνδρέας καὶ Ἰωάννης, * οὐ διδάσκαλον πρῶτον ἡτιμηκότες, * ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ * προτιμῆσαι Χριστὸν διδασκόμενοι, * ὡς ἔλεγε σαφῶς · Οὗτος * ὁ βαπτίζων ὑπάρχει ἐν Πνεύματι, * προτρέποντος τοῦ μαθητεύοντος, * οὐκ ἀφέντες, πεμφθέντες δὲ, ἐκραύγασαν · * Εὐρήκαμεν...

θ'. Ἄπαντες οὖν συνελθωμεν πίστει * ἐν τῷ θείῳ τεμένει * τοῦ σοφοῦ μαθητοῦ * καὶ πρωτοκλήτου ὑπάρξαντος, * ὅπως τρυφήσαντες τούτου θεῆς, * ἀπολαύσωμεν τούτου καὶ τῶν θαυμάτων * καὶ τὴν αὐτοῦ * ἐπιγνώμεν πατρίδα καὶ βίωσιν · * τὸ πρῶτον μὲν τοῦ ἐκ στεῖρας * ἀνατείλαντος γέγονε μαθητῆς, * ἐκ πόλεως Βηθσαιᾶ ἐκφυῖς, * ἀδελφὸς δὲ Κηφᾶ, ᾧ ἀνεβύησεν · * Εὐρήκαμεν...

ι'. Ὅσοι ραθύμως διατελεῖτε, * δεῦτε, διαναστῶμεν, * καὶ προσέλθωμεν νῦν * τοῦ ἀποστόλου τοῖς ἴχνεσι, * ὅπως ἀνδρείαν ἡμῶν παράσχη, * ὡς συνώνυμος ταύτης, κατὰ δαιμόνων * καὶ τῶν παθῶν * τῶν πολεμούντων ἡμᾶς αἰεὶ ἀνειδῶς · * ἐλεύσεται γὰρ ἐν τάχει *

7. Φῶς τὸν Χριστὸν, ut canit Ecclesia latina in Sabbato Sancto. — λύχνον δὲ ὑπολαβὼν C. Joan. V, 35. — ὡν προκλ. C. — Ποῦ. Jo. I, 39, 40. Responso latet in hora decima, qua decalogus insinuat. Cod. Joan. sequitur textum : ἡ ὥρα ἦν ὡς δεκάτη, sed rupto metro. — φιλοφύχος C post corr. φιλοφύχως.

8. τοῦ λέγειν οὕτως ὑπάρχει ὁ βαπτ. ἐν πνεύματι

et Petro clamavit ejus frater : « Adeste, « Invenimus desideratum. »

7. Lumen Christum aspiciens Andreas, sumensque verum candelabrum, magistrum suum, ut par erat, una cum theologo illo Joanne, ac retro vestigia Christi tacito tenens, ut qui primus vocatus erat, alte interrogabat : « Ubi manes, magister? » Quibus animarum zelator ait : « Venite et videte. » Erat hora quasi decima. Apud eum igitur manserunt, clamantes : « Invenimus, adeste, « desideratum. »

8. Auroram videre pulchrum est; multo majus vero currere ad solem, ejusque servidis radiis confoveri : ita Andreas et Joannes, priore magistro non despecto, quin ab ipso edocti Christum anteferre, quum clare dixisset : « Ille est qui baptizat in Spiritu » docenti obtemperantes, non terga vertentes, sed ab ipso missi, clamabant : « Inveni- « mus... »

9. Omnes ergo cum fide conveniamus in sacrum protocleti sapientis discipuli templum, ut ejus conspectu fruantes, ejusdem quoque miraculis potiamur, noscamus et patriam et vitam; qui ex oriente sterilis filio, primum ejus alumnus fuit, ex oppido Bethsaida, ac Cephæ frater, cui clamavit : « Invenimus... »

10. Quicumque segniores esse pergitis, adeste, surgamus nunc, et sequamur apostoli vestigia, ut robur suo inditum nomini præstet adversus dæmones et passionem qui nos sine fine aut verecundia impugnant. Cito enim veniet cum Petro, suo germano,

καὶ πῦρ C, fœda interpolatione. — ἐκραζον C.

9. Inde solus T, verso binorum trop. ordine. — τῆς θεῆς T. — In sequentibus aut amissa plurima troparia, aut acta sive insignis epistola ecclesie patrensis, legi in ambone solita, significantur. — ἐκφυῖς excidit in cod. — ὡς ἐβόησεν T.

10. τῶν ἀει πολ.μ. ἡμᾶς ἀνειδῶς T. — τὰς δεήσεις T. — κρᾶζοντες T.

μετὰ Πέτρου τοῦ θεοῦ ὁμαίμονος, * καὶ τὰς precesque accipiet, quas hodie offerimus, iciesίας προσδέξεται, * ἅς προφέρομεν σήμε-clamantes : « Invenimus, adeste, deside-ρον κραυγάζοντες · * Εὐρήκαμεν, δεῦτε, τὸν α ratum. » ποθοῦμενον.

XXVII.

ODE IN S. JACOBUM APOSTOLUM.

- α'. Τὸν Ζεβεδαίου γόνον
τιμήσωμεν ἅπαντες,
ὡς τοῦ Χριστοῦ αὐτόπτην,
καὶ κήρυκα ἄριστον,
Ἰάκωβον, ἀναβοῶντες
τούτῳ πιστῶς · Ἀπόστολε ἅγιε,
πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν
τῶν ἐπιτελούντων
ἐν πόθῳ τὴν μνήμην σου.
- β'. Ὡς ἔφη γόνον βροντῆς σε
ὁ Κύριος σὺν Θεολόγῳ,
οὕτω πάντας διδαχαῖς
κατεβρόντησας, ἐπανάγων
πρὸς μίαν πίστιν
τοῦ βοᾶν ἀνελλιπῶς ·
Ἄγιε Ἰάκωβε,
τῷ σωτῆρι καὶ Θεῷ
ἱκετεύων μὴ παύσῃ
τοῦ σωθῆναι τοὺς πιστεῖ
ἐκτελοῦντας τὴν μνήμην σου, φθορᾶς
καὶ ἁμαρτίας ἀπάσης,
τῶν κινδυνευόντων
προστάτα θερμότητε.
1. Zebedæi filium
honoremus omnes,
ut testem Christi oculatum,
optimumque præconem,
Jacobum, clamantes
ad eum cum fide : « Apostole sancte,
» supplex ora pro nobis,
« cum amore celebrantibus
» tuam memoriam, »
2. Sicut te filium tonitru
cum Theologo Dominus vocavit,
ita super omnes doctrinarum
tonitrua vibrasti, compellens
ad unam fidem,
ut sine fine clamarent :
« Sancte Jacobe,
« salvatorem et Deum
« supplex orare ne desinas,
« ut salvos facias qui cum fide
« tuam memoriam recolunt, a sordi- [bus
« et ab omni iniquitate,
« tu in periculo versantium
« defensor acerrime. »

γ'. Δυσώπει, μάκαρ, τὸν κτίστην * καὶ 3. « Exora, beate, creatorem et Dominum
Κύριον καὶ σωτῆρα, * καὶ διδάσκαλον τὸν α et salvatorem et magistrum tuum, ut

XXVII. Incipit series brevium odarum, quæ sparsim in codd. meis vagantes, ex unius fortasse melodiscrinio exciderunt. Hic vero quamvis Theodorum salutare sat luberet, antiquiorem et æquabiliorem, maxime in apostolorum laudibus, melodum agnoverim, quem Studitæ in exemplar fortasse habuerunt. Ode prima extat in corsinii f. 110, inscripta : Μητὶ ἀπρὸς ἄλλω λ' κονδ. τοῦ ἀπο-

στόλου Ἰακώβου ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου, ἡχ. πλδ'.

1. πρὸς τό · Τῷ φαινεῖ. Vid. supra pag. 355. — v. 6 in archetypo hendecasyllabus est. f. dividendus est in tetrasyll. et heptasyll.

2. πρὸς τό · Τῷ θεῷ μύρω l. l. — ἔφη. Marc. III, 17. — θεολ. trisyll.

3. ἔγιε Ἰάκ. Sic solet Theodorus eundem v. in

σὸν, * τῆς κολάσεως ἵνα ῥύσῃ * πάντας τοὺς
πόθῳ * τὴν σὴν μνήμην ἐν ᾠδαῖς, * ἅγιε
Ἰάκωβε, * ἐκτελοῦντας, καὶ ἐχθρῶν * ὀρατῶν,
ἀοράτων, * ψυχικῆς ἀσθενείας * καὶ παθῶν
[πονηρῶν] τοῦ σώματος * ὡς ὦν Κυρίου αὐ-
τόπτης, καὶ κινδυνευόντων...

δ'. Ἡ θήκη, μάκαρ, τῶν θείων * λειψάνων
σου φευγαδεύει * τῶν δαιμόνων τὴν πληθὺν *
καὶ τὰ πάθη τῶν ἀσθενούντων, * πάντων τῶν
πίστει * προσιόντων ἐκ ψυχῆς, * ἅγιε Ἰά-
κωβε * ὅθεν πόθῳ σε αἰτῶ, * τὴν ψυχὴν
καὶ τὸ σῶμα * ἰασαί μου, θεόπτα, * καὶ τὸν
νοῦν φόβῳ ἔδρασον Χριστοῦ * ταῖς πρὸς αὐτόν
σου εὐκταίαις, * τῶν κινδυνευόντων * προσ-
τάτα θερμότατε.

eodem loco recinere. — ἀορ. καὶ ἀορ. C, f. cum
elisione. — τοῦ κυρίου C.

4. νοῦν μου. C. — εὐκταίαις sic cod. constanter, sed

« eximas a pœna omnes cum amore tuam
« in odis memoriam celebrantes, sancte
« Jacobe, et ab hostibus conspicuis et abs-
« conditis, ab animi infirmitate et impro-
« his ægritudinibus corporis, tu Domini
« oculatus testis et periclitantium... »

4. Arca, o beate, tuarum sacrarum exu-
viarum fugat dæmonum catervam et pas-
siones omnium debilium, ad te cum fide ex
animo accedentium, sancte Jacobe; unde
cum fervore te oro, corpus mihi et animam
sana, o Dei contemplator, et mentem meam
in timore Christi fac stabilem, tuis apud
eum precibus, tu periclitantium defensor
acerrimus.

frustra, cum vett. εὐκταίαι εὐκαὶ dicant, unde re-
centioribus preces sunt εὐκταίαι, et depravate
εὐκταίαι.

XXVIII.

ODE IN S. MATTHÆUM.

α'. Τὸν ἐκ τελώνου * ἀπόστολον κηρυ-
χθέντα, * καὶ ἐκκλησίᾳ * τοὺς ἅπαντας ἀγα-
γόντα, * πάντες Ματθαῖον ἕμνοις τιμή-
σωμεν, * ὡς τοῦ Χριστοῦ αὐτόπτην * καὶ
κήρυκα γενόμενον * πρεσβείαν ποιεῖ γὰρ ὑπὲρ
πάντων ἡμῶν.

β'. Ὡς τοῦ Χριστοῦ αὐτόπτης ὑπάρχων *
καὶ μαθητῶν συμμύστης, * ὦ Ματθαῖε σοφὲ, *
καὶ κόσμου παντὸς διδάσκαλε, * δίδου μοι
λόγον τοῦ σε δοξάσαι, * τὸν σωτῆρα πρεσβεύων,
ὡς παρρησίαν * ἔχων πολλὴν * πρὸς αὐτόν·
ὡς γὰρ δοῦλος ἀνάξιος, * προσῆλθον ἐγκω-
μιάσαι, * μᾶλλον δὲ ἰκετεύσαι σε, κράζων
σοι. * Ἦν βορβορώδη καρδίαν μου * ταῖς
εὐκταίαις σου κάθαρο, τοῦ βοᾶν. * Πρεσβείαν
ποιεῖ γὰρ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

XXVIII. Extat in corsin. f. 17 : Μηνὶ νοεμβρ. 15'
κονδάκιον εἰς τὸν ἀπόστολον Ματθαῖον καὶ εὐαγγελιστὴν,
ἦχ. β', φέρον ἀκροστιχίδα· ᾠδὴν.

1. πρὸς τό· Τὴν ἐν πρεσβείαις, dein τράνωσον.

1. E telonio vocatum apostolum, et in
Ecclesiam omnes adducentem, cuncti Mat-
thæum hymnis celebremus, ut oculatum
Christi testem præconemque institutum :
suffragia enim fert pro omnibus nobis.

2. Christi cum fueris contemplator, dis-
cipulorumque socius, o Matthæe sapiens,
totiusque orbis magister, da mihi verbum
tuæ laudis, salvatorem exorans, ut qui
multa apud eum gratia polles : famuli enim
instar immeriti, accessi ad laudandum te,
immo ad supplicandum tibi, clamans : « Lu-
« tosam cordis mei fæcem tuis precibus
« emunda, ut clamem : Sane in nos omnes
« suum exerit præsidium. »

2. διδάσκαλος C. — iterum εὐκταίαις, ut supra.
εὐκτίον tantum ex Methodio Sophocles memora-
vit. Placuisse vocabulum Studitis alibi jam nota-
tum est.

γ'. Δαυιδικῶς τὸν ὕμνον βοῶντες * λέξω-
μεν τῷ Κυρίῳ * Ἀντίπαλοι τῶν σῶν * υἱοὶ
πατέρων γεγέννηται, * οὐς κατὰ πάσης γῆς
καταστήσεις * ἄρχοντας ἀποστόλους καὶ εὐεργέ-
τάς, * ὧν εἷς ἐστὶν * ὁ Ματθαῖος υἰώσας
τὴν σύμπασαν, * τὸ Εὐαγγέλιον γράψας, *
μαθητῆς καὶ διδάσκαλος δείκνυται * ἀντὶ
τελώνου · πρὸς ὃν πιστῶς * ἐκβοήσωμεν ·
Οἴκτειρον σοὺς ὑμνητάς * Πρεσβείαν...

δ'. Ἡ σὴ, σοφὴ ἀπόστολε, γλῶττα * κά-
λαμος ἐγεγόνει * Παρακλήτου αἰεὶ, * εὐθέως
ὄντως τὴν λύτρωσιν * γράφουσα πάντων τῶν
μεταγόντων * ἐκ ψυχῆς ἀπὸ πάντων πλημ-
μελημάτων * ὅθεν πιστῶς * ἰκετεύοντες πάν-
τες βοῶμέν σοι * Μὴ διαλείπης πρεσβεύων, *
δυσωπῶν, ἰκετεύων τὸν Κύριον, * ῥυσθῆναι
πάντας ἐκ θλίψεων * καὶ πταισμάτων καὶ
νόσων τοὺς κράζοντας * Πρεσβείαν ποιεῖ γὰρ
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

3. Δαυτικῶς C. Ps. XLIV, 17. — ἄνω πάλαι C. —
σύμπασαν, audi γῆν quod excludit hendecasyll.

3. Davidicum hymnum canora voce dica-
mus Domino : Pro patribus tuis nati sunt
tibi filii, quos super omnem terram con-
stitues principes apostolos et beneficos,
quorum unus est Matthæus, qui dum om-
nem adoptavit terram, scripto evangelio, ex
publicano discipulus magisterque efficitur,
ad quem fideliter, clamemus : « Miserere
« celebrantium te... »

4. Lingua tua, apostole sapiens, facta est
calamus Paracleti assiduus, qui vere velo-
citer scripsit redemptionem omnium ex
animo a peccatis resipiscentium : unde cum
fide cuncti supplices tibi clamamus : « Ne
desinas precari, exorare, supplicari Domi-
num, ut eruat a pressuris et ruinis et mor-
bis, cunctos qui ad te clamant : « Suffragia
« fert enim omnibus nobis. »

4. εὐθέως, respectu ad ps. XLIV, 2, κάλαμος
γραμματικῶς ὄξυγράφου. — τοῦ παρ. C.

XXIX.

ODE IN S. PHILIPPUM.

α'. Ταῖς διδασκαίς σου, μάκαρ, * τὸν
κόσμον ἐφώτισας * καὶ ἀσθενοῦσι πᾶσι * τὴν
ῥῶσιν διένειμας, * ὧ Φίλιππε, χριστομιμή-
τως, * πάντα τελῶν ἐν θείῳ προστάγματι · *
πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν * τῶν ἐπιτελούντων *
ἐν πόθῳ τὴν μνήμην σου.

β'. Ὡς πέλων μύστης τῆς ἄνω * σοφίας,
Χριστοῦ θεράπον, * καὶ φωτίζων τοὺς λαοὺς *
ἐπιστρέφων τε ἐκ τῆς πλάνης * πάντας ἐν
πίστει, * ἰκετεύω σε, σοφὴ * Φίλιππε * ἀπό-
στολε, * μὴ παρίδῃς τὰς φωνὰς * τῶν πιστῶν

1. Doctrinis tuis, beate, orbem illumi-
nasti, et cunctis debilibus robor indidisti,
o Philippe, Christi imitator, agens omnia
ex Dei mandato; exora supplex pro nobis,
tuam cum amore memoriam celebranti-
bus.

2. Ut interpres supernæ sapientiæ, serve
Christi, illuminatorque gentium, qui et om-
nes ab errore reducis, cum fide te supplex
deprecor, o sapiens Philippe apostole : ne
despicias voces fidelium te in odibus canen-

XXIX. In corsin. f. 16, in die nov. XIV, 2° loco:
κονδάκιον τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Φιλίππου. ἤχ. πλδ'.

1. Ib. πρὸς τό · Τῷ φαεινῷ. — Χριστομιμήτως C,
Theodori more.

2. Ib. πρὸς τό · Τῷ μύρῳ θείῳ. — ἐπιστρέφοντας ἐκ
C. — ἰκετεύω σοφὴ sic C. — οἱ om. ante ephymnia
quæ pene deficient.

σε ὑμνούτων * ἐν ᾠδαῖς καὶ βοώντων * Πειρασμῶν λυτρωθείημεν πολλῶν, * οἱ πρὸς σὲ καταφυγόντες, * τῶν κινδυνευόντων * προστάτα θερμότετε.

γ'. Δρομαίως, μάκαρ, ἀκούσας * ἠκολούθησας καλοῦντος * τοῦ Χριστοῦ σε ἀκλι- νῶς, * τοῦ ζωγρεῦσαι ἐν πλάνῃ ὄντας * πάντας ἀνθρώπους * πρὸς ὁδὸν τὴν ἀπλανῆ, * Φίλιππε ἀπόστολε * διὰ τοῦτο σὲ ποιεῖ * ἐκλογῆς σκευὸς ὄντως * καὶ δοχεῖον σοφίας * πηγα- ζούσης ἐκ Πνεύματος αὐτοῦ, * καὶ προστάτην τῶν βοώντων * τῶν κινδυνευόντων...

δ'. Ἡνίκα δώδεκα θρόνοις * καθήσῃ σὺν τῷ Κυρίῳ * τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ * κατα- κρίνων τοὺς ἀπιστοῦντας, * τότε, προστάτα, * τὸν Θεόν μοι εὐμενῆ, * Φίλιππε ἀπόστολε, * τῷ ἀθλίῳ ὑμνωδῷ * σοῦ ὑπάρχοντι ποίει, * ἵνα πάσης βασιάνου * ἐκλυτρώσῃ τοὺς σε ἐκ τῆς ψυχῆς * ὑμνολογοῦντας, παμμάκαρ, * τῶν κινδυνευόντων...

tium et clamantium : « A multis liberemur a angustiis, nos ad te confugientes, o periclitantium defensor promptissime. »

3. Cursim, beate, audita voce Christi te vocantis, secutus es eum, nil moratus, ad venandum ab errore omnes homines, ut redeant in viam tutam, apostole Philippe; ideo te facit verum vas electionis et arcam sapientiæ a Spiritu ejus manantis, et patronum clamantium : O in periculis calidissime defensor.

4. Quando in duodecim thronis sedebis cum Domino, judicaturus sotes ex tribu- bus Israel, tunc, o patrone, fac Deum propitium misello mihi tuo melodo, Philippe apostole, ut ab omni supplicio eripiat eos qui ex animo te hymnificant, beatissime, periclitantium defensor promptissime.

3. δρομαίως pro veterum δρομάδην. — ζογρεῦσαι τούς sic C. — πάντας add. — τοῦ πν. C, om. ἐκ.

4. καθήσεται sic C, favente Judith. VIII, 21, pro futuro classicis ignoto καθήσεται. — κατακρίνων-

τες (sic) τοὺς ἀπίστους C, consulto fort. sensu plu- rali et involuto. — ἐκλυτρώσῃτε τῶν σε ἐκ ψυχ. ὑμνολογοῦντα sic C. — Odarum adde fasciculo, si lubet, et cf. alterum de S. Theodoro poema p. 581.

XXX.

ODE IN S. BARTHOLOMÆUM.

α'. Δεῦτε, πόθῳ σήμερον
Βαρθολομαῖον
ἐπαξίως ἄσμασιν
ἀνευφημήσωμεν, πιστοί,
ἐν κατανύξει κραυγάζοντες *
Πρέσβευε, μάκαρ,
σωθῆναι τὴν πόλιν σου.

1. Adeste, cum amore, hac die,
Bartholomæum
meritis canticis
extollamus, fideles,
corde mæsto clamantes :
« Ora, beate,
« ut salvus sit grex tuus. »

XXX. S. Bartholomæum quanta veneratione Theodorus Studita persecutus fuerit, insigni argumento est oratio encomiastica, quam sæculo IX primus latinam fecit Anastasius Bibliothecarius, edidit vero in lucem Dacherius *Spicil.* t. II, p. 123, et post eum Combefisius *Bibl. conc.* t. VII, p. 755; Bollandi *August.* t. V, p. 34; græcæ demum pri-

V.

mus eruit Maius *Bibl. nov.* t. IV, p. 148; *Patrol. gr.* t. XCIX, p. 790. Ex illo encomio brevis ode nostra, ut floesculus haud invenustus, erupit, nisi prius floruerit; quem decerpimus ex corsinio, f. 147, emicante titulo : Μηνὶ ἀγούστῳ, κε', κονδύκιον τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου τοῦ ἀποστόλου, ἤχ. δ'.

1. Ibid. πρὸς τό * Ἐπεφάνης σήμερον. Vid. p. 16.

36

β'. Ὡς πέλων μύστης τοῦ Χριστοῦ
καὶ ὀπαδὸς εὐγνώμων,
Βαρθολομαῖε μάκαρ,
τὰ τούτου εἰς τὸ σῶμα
στίγματα ἔχων, πρὸς τὸ φῶς
τῆς θεογνωσίας
ἐφωδήγησας λαοὺς
τοὺς ὑπηκόους ἅπαντας,
μᾶλλον δὲ Ἀρμενίας γῆν ἄπασαν,
σέβειν καὶ δοξάζειν
τρισυπόστατον Τριάδα,
ἄσύγχυτον,
θεότητα μίαν·
διὸ ἡ πᾶσα γῆ
τελεῖ σου τὴν μνήμην,
εὐφροσύνως ἐν ὤδαϊς
κράζουσα πίστει·
ἔχων πρὸς Θεὸν
παιδροτάτην παρρησίαν, πρέσβευε...

γ'. Δοχεῖον Πνεύματος ὡς ὄν * τὸ θεαυ-
γές σου σῶμα * τοῖς εὐσεβῶς φοιτῶσιν *
ἐκβλύζει τὰς ἰάσεις, * καὶ τῶν δαιμόνων τὴν
πληθὺν * πᾶσαν ἐκδιώκει, * ὅθεν σύμπασα ἡ
γῆ * τελεῖ σὴν μνήμην ἄσπασι * μᾶλλον δὲ
ἡ νῆσος ἡ Λιπάρεως, * ὡς ἀπὸ Πυργάνου *
τοῦ φοβορέως λυτρωθεῖσα, * ὡς ἐφθασε * τὸ
πέλαγος σχίσαν, * ὡς ἐρρίφη σὺν τῇ * θήκη
Ἀρμενίας, * καὶ εὐθύς ὁ γειτνίων * πόρρω
μετέστη, * θαῦμα φοβερόν * διὰ τοῦτο βοᾷ
κτίσις * Πρέσβευε...

2. Ibid. πρὸς τὸ Τῆ Γαλιλαία l. l. Multa in hisce similia occurrunt, ne de eodem melodo dubites. — στίγματα. Galat. IV, 17. — Ἀρμενίας. Fusc apostoli itinera describunt Bollandistæ, neque illi Armeniam omittunt l. l. p. 30, n. 99, neque Theodorus in encomio apud Maium n. 3.

3. Λιπάρεως. Tillemontii male sanas cavillationes hac de re Sollerius egregie dissolvit l. l. p. 50, sqq. — Πυργάνου. Subobscura melodi declarantur a panegyrico, cujus verba feliciter extant in ultimis versiculis codicis unius vaticani. Sed notarius, idem Πυργάνου dicit in menæis Βυργάνου, rectius vero Βουλκάνου apud Theodorum, quem excipe : Καὶ τὸ θαῦμα ἐξάσιον· ἐπειδὴ τοίνυν ὁ καλοῦ-

2. Cum Christi fueris interpretis,
unanimisque socius,
beate Bartholomæe,
ejus in tuo corpore
stigmata ferens, ad lucem
divinæ scientiæ
deduxisti populos
cunctos te auscultantes,
in primis omnem Armeniam,
ut colant et celebrent
trium personarum Triadem,
inconfusam,
unam deitatem;
ideo omnis terra
tuam recolit memoriam,
cum lætis odibus
clamans in fide :
« Tu qui apud Deum habes
« splendidam fiduciam, ora...

3. Corpus tuum, Spiritus sacrum illud
vas, piis cultoribus tuis sanationes effundit,
et dæmonum cunctam turmam expellit;
unde omnis terra tuam memoriam carminibus
celebrat, sed inprimis insula Liparen-
sis, utpote quæ per te ab infesto Vulcano
liberata est, quando cursu æquora secans,
exuviarum arca ab Armenia ejecta est
in littus, ac subito mons vicinus procul
translatus est, proh formidandum prodigium!
Ideo clamat omnis creatio : Ora...

μενος Βουλκάνος ἐχέκολλος ὧν σχεδὸν τῇ νήσῳ, βλαπτικὸς ὑπῆρχεν τοῖς περιοίκους, ἀπῶστο ἀορασίᾳ καὶ οἷον ἀποσυρεῖς ὑπέξεστη σταδίους ἑπτα πρὸς πόντον. Huc usque cod. vaticanus 1980, quem sic Maius interpretatur : « Ingens miraculum contigit : nam cum Vulcanus, ut appellant, pene insulæ contiguus, incolis damno esset, invisibili recessu, quasi pertractus, stadiis septem in pelagus se subduxit. » Inde Maius præter morem audacius aliquid, sed modeste tentavit, ac vix monito lectore, ingentem Theodori paginam, in codice vaticano deficientem, græce restituit, sola ductus interpretis Anastasii barbarie, quo nemo, ut recte habet Maius, obscurior et horridior est. f. τὸ γ. ἄρος.

δ'. Ἦς ἀνεδείχθης εὐσεβῶς * διδάσκαλος
καὶ κῆρυξ, * Βαρθολομαῖε, μύστα * τῶν
θεῶν μυστηρίων, * πίστεως κράτυνον θε-
σμοῦς, * καὶ τοὺς βασιλεία * καθοπλίζων πρὸς
ἐχθροὺς, * δυνάμωσον εὐκταίαις σου, * ὑπο-
τάσσω τὰ φύλα τὰ βάρβαρα · * τεῦτον δὲ
λαόν σου. * ὄν ἐδίδαξας σεπτοῖς σου * δι-
δάγμασι, * περισκέπων σῶσον, * κάμει τὸν
ὑμνωδὸν * τὸν σὸν ῥῦσαι πάσης * ἀμαρτίας,
καὶ πρὸς φῶς * τῆς μετανοίας * Ἰησὺν,
σοφῆ, * ἵνα βοῶμέν σοι πάντες. * Πρέ-
σβευε...

4. Fidei cujus palam magister et præco
fuisti, Bartholomæe, initiator divinorum
mysteriorum, confirma sacras leges, et cun-
ctos imperii cives armis accingens adversus
hostes, corrobora eos precibus tuis, subjice
barbarorum tribus; et protegens hunc po-
pulum, tuis sacris imbutum doctrinis, sal-
vum fac eum, meque tuum hymnodum erue
ab omni peccato, et ad lucem pœnitentiæ
dirige, o sapiens, ut clamemus tibi omnes :
« Ora, beate, ut grex tuus salvus sit. »

4. τοὺς ἐν βασ. C. f. βασιλείας. — εὐκταίαις sic C
tertio, cf. supra XXVII, XXVIII. — τούτοις δὲ τὸν

δὲ λαόν σου C. — Nec plura fortasse odaria pri-
scorum melodorum sunt.

XXXI.

ODE IN S. LEONEM CATANENSEM.

α'. Τῶν θαυμάτων τὴν χάριν
ὡς δεδεγμένος,
ἐπομβρίζεις τοῖς πόθῳ
σοὶ προσιοῦσιν
ἐκ τῆς σοροῦ τῶν λειψάνων σου, ὅσιν,
καὶ τὰς ἰάσεις ἐκπέμπεις ἐκάστοτε,
Λέον μάκαρ ἱερώτατε ·
διὸ ὑπὲρ ἡμῶν
δυσώπει τὸν Κύριον.

β'. Ὡσπερ χρέος, τῷ ὀσίῳ
προσενέγκωμεν τὸν ὕμνον,
ἐπαξίως Λέοντα
τὸν πανιερόν καταστέφοντες ·
δεῦτε ἅπαντες ὁμαδὸν
φιλέορτοι ἐπαγαλλόμενοι ·
αὐτὸς ἀληθῶς
ἐκ τῆς Ραβέννης ἀνέτειλε ·
Κατάνη αὐτὸν

1. Prodigiorum charisma
quum acceperis,
ubertim effundis in fideles
ad te accedentes,
ex arca tuarum exuviarum, o sancte,
unde quotidie spargis sanationes,
beate Leo sacratissime :
ideo propter nos
exora Dominum.

2. Ut debitum, justo
decernamus hymnum,
corona qua dignus est,
Leonem sacratissimum redimentes ;
adeste omnes turbatim,
festorum amici lætabundi.
Hic vere
a Ravenna illuxit ;
quem Catana

XXXI. Aut Studita aliquis est, aut si melodus
Siculus forte habeatur, Studitarum sane alumnus
erit, totus ab ore magistri pendens. S. Leo Cata-
nensis colitur a Græcis die XX februarii, ut fert
corsin. f. 64 : Μηνὶ φεβρ. κ' κονδάκιον τοῦ ἁγίου Λέον-
τος ἐπισκόπου Κατάνης, φέρον ἀκροστιχίδα · ῥῥδῆ, ἧγ.

β'. Floruit S. Leo circa annum 780, cujus acta
Bollandus recensuit ad diem 20 februarii, t. III,
p. 226.

1. Ibid. πρὸς τό · Τῷ Θεῷ ἀπὸ μητρως. — ὡς δεδεγι-
μένος C.

2. Ibid. πρὸς τό · Τὸν φωστῆρα.

δέγεται ὄντως ὡς ἄξιον·
αὐτῆς τὸν θρόνον κατεκόσμησε,
στηρίζων τοὺς ἐπάδοντας·
Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν
ἀπαύστως ικέτευε.

ut vere dignum recepit,
cujus thronum adornavit,
confirmans decantantes :
« Christum pro nobis
« semper exora supplex. »

γ'. Δεῦτε πάντες τῷ τεμένει * τοῦ ὁσίου
νῦν ἐν πόθῳ, * τῶν θαυμάτων παροχὰς *
ἀρυόμενοι, ἄκος λάβετε· * βρῦει πᾶσιν ὡς
ἀληθῶς * ἰάματα, ὡς ἀφθονόπλουτα· * αὐτὸς
γυναικὸς * αἵματος ῥύσιν ἐξήρανε, * καὶ
πάντας πιστῶς * τοὺς προσιόντας ξωνύεται, *
ὡς εὐληθῶς χάριν παρὰ Θεοῦ * ἀρδεύειν τοὺς
ἐπάδοντας· * Χριστόν...

δ'. Ἐρθης, μάκαρ, πρὸς τὸ ὕψος * ἀνα-
βάσεως τῆς θείας, * καὶ Χριστῷ μετ' ἀγγέ-
λων * ἱερέων τε παριστάμενος, * ἔχεις πάντοτε
πρὸς αὐτὸν * παρῆρησιαν ἄκραν, θαυμάσιε· *
μὴ παύση, σοφέ, * ἐκλιπαρῶν τὸν φιλόνηρω-
πον * δοθῆναι ἡμῖν * τῶν ἐπταισμένων τὴν
ἄφεσιν, * εἰρήνην τε πᾶσι τοῖς πέρασι, *
φυλάττων τοὺς ἐπάδοντας· * Χριστὸν ὑπὲρ
ἡμῶν * δυσώπει, πανόλβιε.

3. παροχὰς θαυμ. C. — ἀφθονόπλουτα totum est de
novo Theodori penu.

3. Nunc adeste omnes in templo pontificis
justi cum amore; largitiones miraculorum
adepti, sumite medelam; pluit nimirum
omnibus imber sanationum copiosissimus.
Ipse mulieris fluxum sanguineum exsiccavit,
omnesque cum fide accedentes roborat, ut
qui gratiam a Deo recepit irrigandi canen-
tes: Christum...

4. Elevatus es, beate, ad sublimem dei-
ficæ ascensionis gradum, et coram Christo
astans cum angelis et pontificibus, summam
apud eum auctoritatem servas, mirabilis vir:
ne desinas, o sapiens, supplicare clemen-
tissimo, ut concedat veniam peccatorum,
pacemque omnibus finibus, custodiens eos
qui canunt: « Christum pro nobis semper
« exora, fortunatissime. »

4. παρῆρησιαν. Idem fere in omnibus Theodori
carminibus. — Rectius μετ' ἀγγ. Χριστῷ

XXXII.

ODE IN S. DANIELEM STYLITAM.

α'. Ὡςπερ ἀστήρ...

β'. Ἡ ὠδὴ ῥυπαρά...

γ'. Ὡς προγνώστης τῶν ὄλων, ὁ Κύριος *
τοῦ σοφεῦ Δανιὴλ σε ὁμῶνυμον * καὶ ὁμότρο-
πον, πάτερ, ἀνέδειξεν· * καὶ γὰρ οἷα ἐκεῖνος,
τὰ πόρρωθεν * διαγινώσκεις κατηξίωσαι, *
καὶ προλέγειν μέλλοντα πρὶν γίνεσθαι· * ἢ

1. Men. Dec. XI ed. ven. p. 81.

2. Ibid.

3. Omnium rerum quum præsaus sit Do-
minus, similem te sapienti Danieli nomine
fecit et moribus, o pater; ut enim ille, sic
tu meruisti longe futura prospicere, even-
turaque prædicere antequam fiant: tecum

XXXII. Ad taurinensem codicem transimus, in
quo S. Josephus hymnographus inhabitat, cui
hæc et sequentia facile tribuam, partim in editis
menæis asservata, in quibus notatu dignum est,
insertum esse hoc κοντάκιον in canonem Josepho

diserte ascribendum, qui incipit: Ὕμνοις ἀνευφη-
μῆσαι μέλλοντι.

1, 2. πρὸς τὸ Ὡς ἀπαρχάς, ἤχ. πλδ., tum αὐτὸς
μόνος, cf. p. 44, 106.

3. τὰ μέλλοντα πρὶν γενήσεσθαι T.

χάρις γὰρ σοι ἡ θεία συνέπραττεν, * ἦν λαβῶν ἀληθῶς ἐκομίσω, σοφὲ, * φῶς τῆς γνώσεως.

δ'. Δρόμον μοναδικὸν ἐξετέλεσας, * οὐδ' ὄλως ἐστράφης εἰς τὰ ὀπισθεν, * ἀλλὰ μᾶλλον αἰεὶ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν * ἀποστολικῶς ἀπεκτεινόμενος, * τὸν εὐεργέτην καθικέτευες * κατευθῆναι τὰ σὰ διαβήματα, * καὶ παγίδων τοῦ Βελίαρ λυτρώσασθαι, * ὧν ῥυσθεὶς ἐκ Θεοῦ ἐκομίσω, σοφὲ, * φῶς τῆς γνώσεως.

4. καὶ οὐδ' ἄλλως T. — ὀπισθεν. Phil. II, 14. — διαβ. ἔστε T. — λυτρωσ. σε T. — f. trop. 5 excidit,

enim divina gratia operis socia erat, qua accepta, vere adeptus es, o sapiens, lumen scientiæ.

4. Vitæ solitariæ cursum exegisti, ac minime ad posteriora reversus es, sed magis ac magis juxta Apostolum, ad anteriora nitens, munificum Dominum orabas ut dirigeret gressus tuos, teque a Belialis laqueo eriperet, a quo exemptus, tibi divinum comparavisti, o sapiens, lumen scientiæ.

ut in seqq. — Floruit Stylita noster in exeunte sæc. V, haud procul a CP.

XXXIII.

ODE IN S. PATAPIUM.

α'. Τὸν ναόν.

β'. Ἡ σορός σου.

γ'. Ὡς ποτε Ἰσραὴλ * ἐξ Αἰγύπτου διέφυγεν, * ὀδηγοῦντος Θεοῦ, * οὕτως καὶ σὺ, Πατάπιε, * ἐκείθεν ἐξῆλθες, * καὶ τῇ Βυζαντίδι * δῶρον ἐδόθης * θεῖον καὶ ἄμωμον, * πάτερ ἡμῶν ὅσι· * πρεσβευτὴν γὰρ σε * πάντοτε ἔχοντες * πλούσιοι ὁμοῦ * καὶ οἱ πενόμενοι, * τῶν ἀοράτων * ἐχθρῶν τὴν πλάνην * ὑπερνικῶμεν κραταιῶς * καὶ κατισχύομεν αὐτῶν * διὰ τοῦτο ἀξίως * σὲ ὑμνοῦμεν· σὺ γὰρ πάντων * προστάτης ὄφθης, Πατάπιε ὅσι.

δ'. Δωρεὰν ἐκ Θεοῦ * εἰληφῶς τὰ χαρίσματα, * δωρεὰν τοῖς ἐν γῆ * καταπέμψεις τὴν ἴασιν, * καὶ σώσεις τὸν κόσμον, * Πατάπιε πάτερ· * δέγεται γὰρ σε * ὁ ὑπεράγαθος * αὐτὸν ἱκετεύοντα· * οἶδεν γὰρ, οἶδεν * τὰ σὰ αἰτήματα * πάντοτε πληροῦν· * ὑπάρχεις γὰρ αὐτοῦ * πιστὸς οἰκέτης * καὶ φίλος μέγας, * μύστις τε πάλιν ἀψευδής, * καὶ οἰκονόμος θαυμαστός· * διὰ τοῦτο ἀξίως * σὲ ὑμνοῦμεν· σὺ γὰρ πάντων...

1. Men. Dec. VIII, p. 53.

2. Ibid.

3. Ut olim Israel ab Ægypto fugit, duce Deo, ita et tu, o Patapie, inde exivisti, urbique Byzantinæ donum datus es sacrum et intaminatum, noster venerande pater: nos enim te patronum omni tempore habentes, divites una et inopes, invisibilium hostium fraudes fortiter superamus, eis que prævalemus; ideo meritis te hymnis colimus, cunctorum enim effectus es patronus, Patapie sancte.

4. A Deo quum gratis accepisti charismata; gratis sanationem ad terrigenas mittis, salvasque mundum, Patapie pater; te enim summe bonus recipit supplicantem; solet enim, solet tuas preces constanter implere; fidelis enim ejus es famulus, præstansque amicus, quin interpretes veridicus, stupendusque æconomus. Ideo meritis te hymnis colimus...

XXXIII. Extat in taurin. f. 27, in menæis vero annexum habet Theophanis canonem.

3. Juxta hirmum Romani I τὴν Ἐδέμ. — f. σὲ

πρεσβύτην γὰρ. — Simili rerum serie incipit prima canonis ode Theophanis.

4. Δωρεάν. Matth. X, 8. — παντ. πληροῦν T.

XXXIV.

ODE IN S. CHRYSOSTOMUM.

α'. Ἡϋφράνθη...

β'. Ἡ λαμπὰς ἡ τῶν ἔργων μου * στου-
γνῆ πέφυκεν, * Ἰωάννη Χρυσόστομε * καὶ
δειλιῶ πρὸς ὑπάντησιν * τοῦ σεπτοῦ σου
σκήνους * ἀλλ' αὐτός με ὁδήγησον, * καὶ
τὰς τρίβους μου εὐθύνον, * μετανοίας παρέ-
χων μοι * καιρόν, πανάγιε, * ὡς αὐτῆς κῆ-
ρυξ ἔνθεος, * καὶ τῶν παθῶν μου * τῶν πο-
λυτρόπων * κατεύνασον τὴν ζάλην, * τῶν
παγίδων τοῦ Βελίαρ * ἀφαρπάσας με, εἰς
τέλος * σωζόμενος, ὅπως * ὑμῶ σου αξίως *
τὴν ἐνδοξὸν ἐπάνοδον, * ὡς πρὶν καὶ τὴν
κοίμησιν * πρεπόντως τετίμηκα, * παμμακάαρ
Χρυσόστομε.

γ'. Ὡ τῆς σῆς ἀγαθότητος, * συμπαθείας
τε * καὶ ἀγάπης, ἧς ἔσχηκας * πρὸς πάντας,
πάτερ παγκόσμιε * ὡς ποιμὴν γὰρ πέλων *
ἀληθῆς καὶ οὐ μίσθιος, * τὴν ψυχὴν σου προ-
έθηκας * ὑπὲρ τῶν προβάτων σου, * καὶ οὐκ
ἐξέφυγες, * ὅπως ταύτην λυμῆνηται * λύκος
ἀρπάζων * καὶ κατεσθίων * ὁδοῦσιν ἀπιστίας *
ἀλλὰ τῇ σῇ βακτηρίᾳ * ἀπεδιώξας τοῦτον, *
ἔνδον τῆς αὐλῆς σου * ἀθροίσας τὴν ποιμνὴν *
καὶ τοῦ Χριστοῦ τῷ αἵματι * σφραγίσας, ἀνά-
λωτον * αὐτὴν διετήρησας, * πάμμακαρ
Χρυσόστομε.

δ'. Δ... ε'. Ἦχθης οὖν ὑπερόριος, * ὁ τὴν
ἄπασαν * γῆν φαιδρύνας διδάγμασιν, * καὶ

1. Menæor. Januar. XXVII, p. 205.

2. Mœsta est lampas operum meorum,
Chrysostome Joannes, ac paveo ad occur-
sum augusti corporis tui : sed tu meus
esto ductor, measque dirige semitas, ac
mibi concede tempus pœnitentiæ, cujus
quippe fuisti præco divinus; tum affectuum
meorum multiplicum fac quiescere procel-
lam, Belialis a cassibus eripiens me, inco-
lument usque in finem servans, ut dignis
recolam hymnis tuum gloriosum reditum,
sicut prius tuam, ut decuit, nobilitavi dor-
mitionem, beatissime Chrysostome.

3. Quanta est tua mansuetudo, benignitas
et charitas erga omnes, o memorande pater!
Etenim ut pastor verus, non vero mercena-
rius, animam tuam posuisti pro ovibus tuis,
neque fugisti, neu lupus rapax ovile devas-
taret, dentibusque infidelitatis devoraret.
Sed tuo pedo eum fugavisti, intra septa gre-
gem colligens, quem Christi sanguine ut
sigillo notans, incolumem servasti, o bea-
tissime Chrysostome.

4. 5. Actus es ergo in exilium, tu qui
omnem terram doctrinis illustrasti, et in

p. 28. Menæa habent 1 et 2 trop.

2. πρὸς τό· Τὸ φόβερρον, cum hac varietate ut
v. 1 sit octosyll. hexasyllabus est v. 9 ut in p. 36,
432, 455, 604. — V. 3 om. C. — τοῦ ἱεροῦ edd. —
τὰς post καὶ om. rom. ven. vett. — τρίβους μοι
rom. — τὴν ante ζάλην om. edd. — καὶ τῶν π. iid.
— ἀφαρπάσης C. cf. XXXII, 4. — σῶσον με ὅπως edd.
— τὴν θεῖαν iid. — τοιμήσας ἐδόξασα π. χρ. iid.

3. ποιμν. Jo. X, 11. — τούτων C, omitta una
syll.

5. οὐ γὰρ τάφ. C. — σπ. δυνάστε C. — in fine
Ἰωάννης Χρυσόστομος.

XXXIV. Corsin. f. 52, extat hoc breve poema,
cum altero ampliore, quod supra dedimus p. 358.
Tertium præterea suo loco reservatum, pertinet
ad ejusdem Chrysostomi τὴν κοίμησιν. Tria esse
unius melodi efficitur primo odæ nostræ tropario,
ubi se κοίμησιν cecinisse poeta testatur, cujus quid-
dem hic nomen deest, haud magis vero latet in
II° sub epigraphe τοῦ ἀσώτου, quam in tertio sub
insolenti acrostichide νοῦν σπανὸς mente paucus :
sic enim se prodit Theodorus. Cf. Prolegom.

1. κονδ. εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Χρυσοστόμου, φερ.
ἀπρ. ἢ φῶδ, ἡλ. δ', πρὸς τό· Χορὸς ἀγγελικὸς, vid.

ἐν κρυπτῷ ἐγκλειόμενος, * ἔλαμπες τῷ κόσμῳ, * ὡς ἐπ' ὄρους ἰστάμενος * ἀρετῶν, χρυσεπώνυμε · οὐ τάφος κατίσχυσεν * ἐναποκλεῖσαι σου * τὰ τῶν λόγων ἠγήματα, * μᾶλλον δὲ πλέον * συνεκαλεῖτο * πρὸς πόθον σου τοὺς πάντας, * ἀοράτως ἀνακράζων * καὶ βοῶν ἀνεκφωνήτως · Ἐνδον μου ὑπάρχει * ὁ ἀβρῆτος πλοῦτος · * εἰ βούλεσθε, σπευδάσατε, * δυνάσται καὶ πένητες, * καὶ τοῦτον ἀρύσασθε, * Ἰωάννην Χρυσόστομον.

abscondito clausus, orbi lucebas, tanquam virtutum in monte positus, tu vir nomine aureus. Nec sepulcrum valuit occludere sermonum tuorum fragores; immo magis ad te amandum provocabat omnes, invisibili sono et voce tacita clamans: « Intus mihi « est absconditus thesaurus: si volueritis, « properate, potentes et pauperes, ad illum effodiendum, Joannem Chrysostomum. »

XXXV.

ODE IN S. EUTYCHIUM CP.

α'... β'..... ποιμένα, * μέγιστον λειτουργὸν * καὶ διδάσκαλον τίμιον, * καὶ ἐλατῆρα αἰρέσεων · * πρεσβεύει Κυρίῳ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

γ'. Ὡσπερ φωστὴρ ἀνέτειλας, πάτερ, * ἐκ τῆς Φρυγίων γώρας, * καταλάμπων φαιδρῶς * μέχρι τεματίων, αἰδίδιμε · * Ἰουστινιανοῦ γὰρ τοῦ μεγάλου * καὶ σεβασμίου ἀνακτος ἐν τοῖς χρόνοις, * ἀρχιερεῦ, * ἀνεδείχθης καὶ Ῥώμης διδάσκαλος, * δογματῶν καὶ τῶν θαυμάτων * λαμπηδόσιν αὐτὴν κατεπλούτησας, * Εὐτύχιε ἀξιώθεις, * ὅθεν πάντες συμφώνως προσπίπτομεν · * πρεσβεύει...

δ'. Δαυιδικῶς ἡμέραν καὶ νύκτα * μελωδῶν, θείοις λόγοις * καὶ διδάσκων λαοῦς, * τὴν ποιμένην πᾶσαν ἐφώτισας, * πιστοῖς ὀρθοδόξοις καταγγέλλων * τοῦ Κυρίου ἄφραστον οἰκονομίαν · * καταπλουτῶν * καὶ κηρύττων, ἐλαύνεις αἰρέσεων * κακίαν, θύελλαν ὥσπερ, * τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας, Εὐτύχιε, * μεθ' ἧς ἀγάλλῃ ἐν πνεύματι, * εἰς τὰς ἄνω χορείας γηθόμενος, * πρεσβεύων...

ε'. Ἡ βασιλὶς τῶν πόλεων ἄμα * ἡ νέα

1.... 2.... pastorem, summum ministrum ac magistrum eximium, et hæreseon flagellum; orat supplex Dominum pro nobis omnibus.

3. Ut sidus ortus es, pater, e Phrygio tractu, illustrans splendide ultimos fines, gloriose. Sub magni enim et augusti regis Justiniani temporibus, pontifex, extitisti Romæ magister, eamque dogmatum et miraculorum ditasti fulgoribus, Eutychi, Deo digne, unde omnes una voce proni clamamus: Orat supplex...

4. Die ac nocte davidicos modulatus hymnos, populosque divinitus docens, omnem gregem illustrasti, orthodoxis fidelibus prædicans Domini ineffabilem œconomiam; sic dum thesaurizas simul ac concionaris, tollis hæreseon nequitiam, ut procellam, ab Ecclesia Christi, quacum lætaris in spiritu, exultans in supernis choreis, orans...

5. Regina urbium, hæc nova Roma te sa-

frequentiore. — Cf. Bolland. April. t. I, p. 547.

4. τοῖς ὀρθοδόξοις T. — τὴν ἀφραστον οικ. T. — ὥσπερ θυελλην sic T. — μεθ' ὧν ἀγάλλει T.

5. ἐγκαυχῶμ. cum accus. eo magis nota, quo minus rhythmo datus obstitisset. Cf. XXXVI, tr. 6. πολυτίμιον T.

XXXV. Cum ante fol. 103 cod. taurin. exciderint paginæ quatuor, hic fere duo trop. desiderantur. Quæ tamen supersunt, sapiunt purum putum Josephum. Theophanis tamen canon est, sed condacio destitutus, in die 6 april. qua S. colitur.

3. Juxta hirmum τράνωσον, cæteris in sæculo IX

οὔσα Ῥώμη * σὲ ποιμένα σεπτὸν * κατέγουσα
ἐπαγάλλεται, * τὰς ἀρετὰς σου καὶ τοὺς ἀγῶ-
νας, * τοὺς ἰδρωτάς καὶ πόνους ἐγκαυχω-
μένη, * καὶ μυστικῶς * σεμνυνομένη ὡς
κόσμον τίμιον, * τὰ θράση τῶν κακοδόξων *
καὶ αἱρέσεων τρέπεται ἅπαντα, * Εὐτύχη με-
γαλώνουμε, * σὺ γὰρ ἐν παρρησίᾳ παρίστασαι, *
πρεσβεύων...

crum pontificem habens, jubilat, jactatque
virtutes tuas et certamina et sudores et
labores, quo mystico superba ornatu, velut
pretioso decore, omnem everlit arrogan-
tiam prave opinantium et hæreticorum, o
magni nominis Eutychi; tu enim fiducia
plenus stas, orans Dominum pro omnibus
nobis.

XXXVI.

DE S. ANANIA.

I.

α'. Ὁ ἐν πρεσβείαις

θερμότατος ἀντιλήπτωρ,
καὶ τοῖς αἰτούσι
ταχύτατα ὑπακούων,
δέξαι τὴν δέησιν, Ἀνανία, ἡμῶν,
[καὶ τὸν Χριστὸν δυσώπει
τοῦ ἐλεῆσαι] ἡμᾶς,
ὁ θαύμασι λαμπρόνας ἐσπέρια.

β'. Τῷ φωτισμῷ [τῆς ἐλλάμψεώς σου
ἐκκαθάρας, σωτήρ μου],
τὴν ἀγλὺν [τῆς ἐμῆς
καρδίας τε καὶ τὴν πήρωσιν],

1. Tu qui suffragiis

impigerrimus defensor es,
tuosque supplices
citissime exaudis,
accipe vota nostra, Anania,
et Christum fac propitium,
ut nostri misereatur,
tu prodigiis illustrans occidua.

2. Luce tuorum splendorum

quum emundasti, salvator meus,
cordis mei nebulam
et cæcitatem,

XXXVI. I. Aut Eliam nostrum, ab igneo curru
reducem, habemus, aut saltem summum melo-
dum, qui paulo ante crucis triumphum, sub He-
raclio ex Persis relatam, cecinit. Ne ad Romanum
eamus, præter Saracenos hic memoratos, obstat
pompa quædam orientalis, majestasque potius
antistitis quam diaconi; spirat præterea gregis
Palæstini manifesta sollicitudo, et civica prope-
modum in Damascenum apostolum veneratio.
Eliam denique produnt carminis impetus, ex arte
dithyrambi incomposita series, homerica etiam
ἔκφρασις, quæ Romano minus ostentatur. Sed ecce
incidimus in primas corsinii pagellas, partim
laceras, partim madore et mucore evanidas; vix
tamen e ruinis tenebrisque unum emerit mihi
troparium, cum exsurrexi totus et ingemui.
Grande mirabar opus, cujus ne caput quidem
incolume cernebam, nisi vulneribus medelam me-
næa attulissent. Innumera vide uncinulis reducta,
quæ ab editis tantum in præmium recepta sunt.

Frontispicium quoddam superest in corsin. f. 2:
κονδύκιον τοῦ ἀγίου Ἀνανίου, ἦχ. β', φέρον ἀκροστι-
χίδα · Τῷ ἱερομύστη.

1. Ibid. πρὸς τό· Τὴν ἐν πρεσβείαις, v. p. 527. —
εἰσακούων rom. ἐλέησον et ἅπαντας C, rom. — ἡμᾶς
τὸν μόνον ἄγιος (f. ἐν ἄγίοις) δοξαζόμενον ven. — ὁ
θαύμασι λαμπρόνας τὰ ἐσπέρια rom. obluatate metro
notissimo, qui etiam in ephymio postulat ὁ θαύ-
μασι λαμπρόνας ἐσπέρια. Quod superest ideo placet,
quia præter ludum melodis gratum inter *lumen* et
occidua, fortasse alluditur sive ad Pauli in remoto
Occidente apostolatam, sive ad cultum Ananiæ
inter Occiduos celebrem, puta in Hispania et Ita-
lia, tum in Urbe, ubi S. Pauli basilica etiam nunc
inter pretiosissima κειμήλια veneratur heroicam
discipuli caput, qui Apostolum baptizavit. Colitur
apud Græcos die I octobr. apud Latinos die ja-
nuar. XX, ac si martyrium subierit ipso die quo
olim Paulum baptismo tinxerat.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. — τε post καρδίας add. —

δίδου μοι λόγον [ἀνευφημῆσαι
καθαρῶ συνειδότε τοῦ ἀποστό]λου
τὰς [θεαυγεῖς
ἀρετὰς καὶ τοὺς ἄθλους τοῦ μά]καρος·
πηγὴ γὰρ σὺ [εἰ σοφίας
καὶ δοτὴρ ἀγαθός, ὃ πολυεύσπλαγγε,]
διὸ [τρανώσας τὴν γλῶττάν μου,
τὸν ἐφύ]μνιον ὕμνον μου πρόσδεξαι,
ὁ θαύμασι λαμπρύνας ἐσπέρια.

da mihi verbum ut plausu canam,
cum illibata mente,
deificas beati apostoli
virtutes et certamina :
tu enim fons es sapientiae
bonusque largitor, o clementissime,
ideo linguam meam pandens,
concede mihi hunc hymni plausum :
Tu prodigiosa fax Occidentis.

γ'. Ὁφθῆ Χριστὸς τῷ Ἀβραάμ [πάλαι *
ἐν τῇ δρυὶ τῇ Μαμβρῇ *] καὶ φωνῆν ἐπαφεί *
[τὸν πατριάρχην ἐδόξασεν * νῦν,] πάνσοφε,
σοὶ προσ[ομιλήσας, * καὶ ἐν τῇ Δαμασκῶ
προσανα] φωνήσας, * ἔγρισε σὲ * ἱερέα σοφὸν
καὶ ἀπόστολον * τοῦ Παύλου κοσμηῆσαι φρέ-
νας, * καὶ φωτίσαι ὀμμάτων τὴν πῆρῳσιν, *
ὅπως σοφίση τοὺς ἐπὶ γῆς * τοῦ λατρεύειν
[τῷ] Χριστῷ εὐδικρινῶς, * ὁ θαύμασι λαμ-
πρύνας ἐσπέρια.

3. Olim Christus apparuit Abrahamo, sub
quercu Mambres, et emisso vocis sono pa-
triarcham honoravit. Nunc, sapientissime,
postquam tecum confabulatus, postquam
Damasci te palam allocutus est, unxit te in
sacerdotem doctum et apostolum, a quo
Pauli ingenium ornaretur, ejusque oculos
occæcatos lux impleret, ut terrigenas edo-
ceret sincerum Christo cultum solvere, ipse
prodigiosus Occidentis illuminator.

δ'. Ἰσχυσας φρένας τοῦ ἀντιπάλου, * Ἄνα-
νία, αἰσγῦναι, * μηχανάς τε αὐτοῦ * πεπά-
τηκας καὶ κατέαξας. * θυμῷ ἀγρίῳ τὸν λυ-
μεῶνα * κατὰ σοῦ διεγείρας ὁ δολιόφρων, *
Λουκιανόν * τὸν ἀτίθασσον θῆρα παρώτρυ-
νεν, * καὶ σάρκα σου ξέων μένει, * τοῖς βου-
νευροῖς [αὐτὴν] ἰλιγγίασεν. * ἐν γῆρα πῖονι
ἤθλησας * καὶ ἀπέλαβες στέφος οὐράνιον, *
ὁ θαύμασι λαμπρύνας ἐσπέρια.

4. Potuisti, Anania, pudefacere adversarii
fastum, ejusque machinas conculcasti et
disrupisti. Molitor ille fraudis, in te commo-
vens iras truces infestissimi Luciani, exacue-
bat hanc belluam asperam, carnemque tuam
cum rabie exedens, nervis eam boum con-
torquebat, dum in grandævo senio certares,
acciperesque cœlestem coronam, occiduas
qui plagas miraculis illuminas.

ε'. Ἐν οὐρανοῖς δεδόξεται, πᾶτερ, * καὶ
ἐπὶ γῆς εὐκλειῶς * ἀνυμνεῖται ἡ σὴ * πανέν-
τιμος μνήμη, ὅσιε. * ἐν γῆ γὰρ, Ἄνανία,
πολεύων * οὐρανοὺς ἐνεδιάτευσας, θεοκῆρυξ. *
ἐνθα καὶ νῦν * αὐλιζόμενος, πᾶσι προϊύτασο *
τοῖς πίστει ἐξαιτουμένοις * τὰς πρεσβείας

5. In cœlis gloriosus es, pater, et per ter-
ras inclytis hymnis salutatua tua insignis
memoria, o innocens : in terra nam spatia-
tus, Anania Dei præco, cœlos incolebas,
ubi et nunc superas aulas inhabitans, omni-
bus suffragia tua cum fide invocantibus,

δοτὴρ ἀγαθῶν rom. — ἐφύμνιον, metrica quidem
vox e nostris, sed rara, rarior vero varietas in
his clausulis multiplex. Huc usque edd.

3. Nova vulnera reduximus ex cod. cryptoferr.
quem iterum excutere juvabit. — χρ. ἀβρ. τὸ πάλαι
codd. — Μαμβρῇ. Cf. Gen. XIII, 18. — νῦν ἴδε σοφῆ
cr. — προσαναφωνήσας. Id quod eleganter Chryso-
stomus interpretari videtur ad Act. IX, 10 : « Quod
autem Ananias ex insignioribus esset, palam est

ex iis quæ ipsi [Deus] revelat et dicit, itemque ex
iis quæ ille respondet. » Hom. XX, n. 1.

4. γὰρ post θυμῷ, ut alias sæpius, moleste in-
terpolatur in codd. — Λουκιανόν. Al. *Lucilius* et
Licitius. — ξεωμείνας sic C. ξεόμενος cr. — ἰδῶν
ἰλιγγίασεν sic C. — πῖονι γῆρα γὰρ C.

5. Pro rhythmo εὐκλειῶς. — περιπολεύων ο. ἐνε-
διάτευσεν C. — καὶ λύσειν C. Alterum καὶ id. om. nisi
in loco obscuro scriptum sit καὶ ἑπανταξ.

τας σὰς, παναοίδιμε, * λύσιν παράσχου τῶν θλιβερῶν, * καὶ ἐκλύτρωσον ἅπαντας τῶν δεινῶν, * ὁ θαύμασι...

ς'. Ῥώμην βιαίαν τῶν ἐκ τῆς Ἄγαρ * θραῦσον, μόνη δυνάστα, * ταῖς πρεσβείαις τοῦ σοῦ * ἱερομάρτυρος, δέσποτα · * λαός σου πάντες ἔσμεν καὶ ἔργα, * καὶ τῷ σῷ ἐγκαυχώμεθα κράτει, Λόγε · * σύντριψον οὖν * ὄπλον, δόρυ, κράνος καὶ πᾶσαν αἰχμὴν · * εἰσελθοὶ αὐτῶν καρδίαν * ἡ βομφαία καὶ τόξα τὰ ἴδια · * ἡμεῖς λαός σου καὶ κλήματα, * καὶ νομῆς σου ὑπάρχονεν πρόβατα, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

ζ'. Ὄλως οὐκ ἴσχυσαν ἀπαλῦναι * λογισμοῦ τὸ ἀνδρεῖον * καὶ γεναῖον τοῦ σοῦ * ἱερομάρτυρος, Κύριε · * ὁ αἰμοδόρος καὶ δολιόφρων, * ὁ τοῦ σκότους υἱός καὶ τῆς ἀπωλείας, * Λουκιανός, * ὁ ἀνήμερος θῆρ καὶ ἀπάνθρωπος, * προστάττει λίθοις βληθῆναι * τὸ πανίερον σῶμα τοῦ μάκαρος · * ὁ δ' ἐνισχύετο ὑπὸ σοῦ, * καὶ ἐβόα σοι ἄπαυστον τὴν ᾠδὴν · * Ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια

η'. Μέγας Χριστοῦ ὁ ἱεροκῆρυξ * Ἄνανίας ἐδείχθη, * καὶ ἐξάκουστος νῦν * τῇ ὑψηλίῳ ἐγένετο · * ὅστις γὰρ νῦν πειρασμοῖς ἐμπίπτει * καὶ ἀλγήμασι νόσου θανατηφόρου, * μόνον θερμῶς * εἰ προσψαύσῃ αὐτῷ καθαρότητι, * εὐθὺς λυτροῦται τοῦ πάθους, * ἐρρωμένος τε ἄπεισιν οἴκαδε · * τοῖα γὰρ χάρις δεδωρῆται * ἐκ Θεοῦ τῷ ἀγίῳ διὰ παντός · * ὁ θαύμασι λαμπρῶνας ἐσπέρια.

θ'. Υ... ι'. Σ... ια'. Τ... ιβ'. Ἰλεως ἔσο μοι, πανοικτίρμων, * ἐν ἡμέρᾳ τῆς δίκης, * ὅταν μέλλῃς, Χριστὲ, * ἐτάζειν τὰ πεπραγμένα μου · * ῥῦσαι κολάσεως ἀνηκέστου * καὶ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων καὶ τῆς γεέννης, * τοῦ σοῦ λιταῖς * ἀποστόλου καὶ ἱεροκῆρυκος · *

6. Rupta series videtur, sed de more Eliæ, opinor, neque admiratio sequentibus deest. — καὶ χρ. C. — εἰς καρδ. C. Cf. ps. XXXVI, 15. — ἡμεῖς γὰρ λαός σου κεκλήμεθα sic C. Ephymnia semel et iterum variantur, ex quadam fortasse hymnodi licentia, cf. p. 170.

7. προστάτη C. — f. σοῦ μάκαρος.

adesto, vir famosissime; expeditas fac angustias, omnesque redime a calamitatibus, portentosa fax Occidentalium.

6. Violentum robur frange filiorum Agar, tu solus potens, precibus sacri tui martyris, o dominator: populus enim tuus omnes sumus, operaque tua, tuaque in virtute gloriamur, o Verbum! Contere ergo arma, hastam, galeam, omnemque mucronem; in corda eorum suos recidat gladius, suaque sibi tela recurrant. Plebs tua sumus, et surculi ovesque ovilis tui, o qui solus novisti intima cordium.

7. Omnino non valuerunt dissolvere robusta et nervosa sacri martyris tui argumenta, o Domine. Cruoris ille vorax, et noctis et orci perfida soboles, Lucianus, fera pessima et truculenta, jubet saxis obrui sanctissimum beati corpus; verum ille in te invaluit, tibi que indefessum canticum intonuit: « Tu solus novisti intima præcordiorum. »

8. Magnus et sacer Christi præco palam fuit Ananias, nuncque per ora hominum sub sole increbuit. Quicumque enim in discrimina ruit aut in angores morbi lethalis, eum si tetigerit tantum cum amore puro, statim ægritudine solvitur, incolumisque domum recedit: tantam siquidem Deus gratiam semper sancto dedit; stupendum est vespertinæ plagæ lumen.

9... 12. Propitius esto mihi, o misericordia ditissime, in die iudicii, quando venturus es, Christe, ut mea gesta scruteris: eripe me ab intolerabili supplicio, a stridore dentium et gehenna, per preces apostoli et sacri tui præconis: eum enim ut

8. ἐμπέσει duo codd. pro ἐμπέση. — τοιαύτη γὰρ C. Inde tria tr. excidisse videntur.

12. Ἰλεως acrostichidem f. ab aure claudit. — Poeticum ἔσο tam rarum in melodis quam frequens apud Nazianzen. — f. πεπρ. μοι. — αὐτὸν γὰρ μεστ. C. — προσεβρέφην, ex ps. XXI, 11: ἐπὶ οὐ ἐπεβρέφην ἐκ μήτρας.

αὐτὸν μεσίτην ἰκνοῦμαι, * εὐσπλαγγίαν τὴν
σὴν ἐξαιτήσασθαι. * εἰς σὲ γὰρ ἤλπισα,
Ἰησοῦ, * καὶ ἐν σοὶ προσεβήθην ἐκ μου μη-
τρὸς, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

advocatum imploro supplicem, tuam depre-
caturum clementiam. In te namque speravi,
o Jesu, in te me projeçi ex utero matris, tu
qui solus novisti intima cordium.

II.

α'... β'... γ'. Σὺ τοῦ πάνθηρος ἀκέστωρ *
τοῦ ψυχάρπαγος ἐγένου, * Ἀνανία μέγιστε, *
τοῦ Βενιαμίν, τοῦ φωτίσαντος * κόρας τῶν
ἐν ψυχῇ πηρῶν, * πολύολβε, κοσμοεμπό-
ρευτε. * αὐτὸς τὰς ἡμῶν * τοῦ νοῦ λεπίδας
ἀπόξεσον, * τοῦ βλέπειν τρανώς * τὰ θεῖα
κάλλη. ἀξιώσον * καὶ Παύλου ποιήσον μι-
μητὰς * τῷ ναῶ σου ψάλλοντας. * διὸ ὑπὲρ
ἡμῶν...

δ'. Μέγα κλέος ἐκλήρωσω * ἐν τῇ δύσει
καὶ ἑσπέρῃ, * Ἀνανία πρόκριτε, * τῶν θερα-
πευτῶν κοσμοδάλητε. * ἐν σοὶ γὰρ πάντες
ἀσθενεῖς * ῥωννύμενοι πανηγυρίζουσιν. * αὐ-
τὸς τῶν παθῶν * ἀλεξιτήριον πέφυκας, *
φρηνήρεις ποιῶν * τοὺς παραιτήσαντας οἴ-
καδε, * καὶ σοὶ προσφεύγοντες, τερατουργεῖ, *
θιάσω σοι ἐπάδομεν. * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν...

1. 2. 3. Tu dormitor fuisti belluæ animas
rapientis, maxime Anania, illius Benjamitæ
qui illuminavit pupillas cæcorum ex mente,
ditissime orbis mercator. Tu quoque a
mente nostra excute squammas, ut clare
videamus divina decora. Dignator insuper
Pauli facere nos imitatores, qui in tuo tem-
plo psallimus: ideo...

4. Magnam acquisivisti famam in Occi-
dente et in Oriente, Anania præstantissime,
inter famulantes Deo famigerate: per te
namque omnes imbecilles in sanitatem re-
stituti panegyrim agunt; tu passionum me-
dicus fuisti qui hos mente compotes facis
domi te invocantes, atque ad te confu-
gientes miraculorum opifex, tibi in læto
cœtu hymnum canimus: ideo...

II. Ab hoc frustulo incipit nova series can-
tuum, cui eadem erit acrostichis ἄσμα, plus minus
integra, iterumque redibit Theodorus Studita,
quem statim excient nova verba: ψυχάρπαξ, κο-
σμοεμπόρευτος, κοσμοδάλητος. Extat in corsin. f. 2.

3. Hirminus est τὸν φωστῆρα. Præcedentis troparii

finis est in lacero codice: ψυχῆς φωταύγειαν οἱ
πρόδρομοι, (1. προδρόμοι) Χριστῷ γὰρ πρεσβεύει... —
f. leg. ἐν τῷ ναῶ σου ψ.

4. γὰρ ἅπαντες C. — τοὺς παρῆλθοντες... προσφεύ-
γοντας sic perspicue C. — θειασῶς σοι sic id. Θίασος
dictio Nonni solemnus est, melodis rarissima.

XXXVII.

DE S. IGNATIO MARTYRE.

I.

α'. Τὰ θερμότατα
τῆς θεϊκῆς σου τόλμης ἄθλα
πυρπολούμενος

1. Flagrantissima
divinæ tuæ audaciæ prælia
tu igne succensus

XXXVII. I. Extat in corsin. f. 33, inscriptum:
Μηνὶ δεκ. κ'. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου κονδ.

ἦχ. α' φέρον ἀκροστιχίδα · Ἄσμα.

1. πρὸς τό · Τὰ θεόδρυτα, vid. p. 346. — v. 9-11 alias

ἐκ τῆς Θεοῦ ἀγάπης φέρων,
τὴν ἀθείαν
ἀπετέφρωσας,
Ἰγνάτιε· θηροὶ μὲν πλακεῖς,
ἀποχωρεῖς ἐκ κόσμου·
Χριστοῦ δὲ τυγῶν,
τοῦ σοῦ ἔρωτος, χαίρεις,
ιεράρχα, ὁ ἀποστολικώτατος·
ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν
ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

β'. Αἰνόν σοι ἅπαντες
ἄδομεν τῷ θεοφόρῳ,
ὡς διαδόχῳ ἀληθῶς
τῶν ἀποστόλων·
Ἰγνάτιε σοφε,
σκεῦος ἐκλογῆς Θεοῦ ιερώτατον,
θεότολμε ἀθλητᾶ,
ρεῖθρον θεολογίας ἀένναον·
σύ ἐβύθισας αἰρετικῶν
τοὺς θῆρας, καὶ ἀνέβλυσας ἡμῖν
ποταμοὺς δογματῶν
ὀρθοδόξων κόσμον ἄρδοντας·
διὸ βρωμέν σοι ἀσματικῶς·
Μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σοῦ λαοῦ,
ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν
ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

γ'. Σὲ ἠγκαλίσατο * Κύριος παιδίον ὄντα, *
ἠνίκά μεσον ἔλαβεν * τῶν ἀποστόλων, *
προβλέπων ὡς Θεὸς * τούτοις τὸν ἐφάμιλλον
δρόμον θέειν σε * σεπτῇ σοῦ ἡ κορυφῇ, * ὅτι
θείας παλάμης ἠξίωται * ἀπεντεῦθεν γὰρ
σύ γνωρισθεῖς, * τελείως ἀφιερῶθης αὐτῷ *
τῆς Ἀντιοχείων * προεδρεύσασθαι τῆς πό-
λεως * διὸ βρωμέν σοι, ἱερουργέ, * μὴ...

δ'. Μέγας ἀνέτειλας * ἥλιος ταῖς ἐκκλη-
σίαις, * ὡσπερ ἀκτίνας [τηλαυγεῖς] * ἐπιστολάς

in duos dividitur vel dodecasyll. est. Crescunt
etiam aut aliter dividuntur duo seqq. — ἔρωτος.
Suavis est Ignatii vox : ὁ ἐμὸς ἔρωτος ἐσταύρωται. Ad
Roman. 7. — ἀποστολικώτατος, uti mox θεότολμα,
sapit Theodori lexicum.

2. πρὸς τό· Τέρεται. Vid. p. 346, sine ulla va-
rietate.

in superna charitate sustinens,
impietatem
in cinerem redegisti,
Ignati; dum belluis concuteris,
recedis quidem e mundo,
sed Christo, amore tuo
fruens, lætaris,
o pontifex apostolis quam proxime :
Dominum, age, pro nobis
perpetuo exora.

2. Canticum tibi Theophoro
omnes personamus,
ut qui vestigia premis
apostolorum,
o sapiens Ignati,
vas divinæ electionis sacerrimum,
in Deo fortis athleta,
theologiæ torrens inexhauste;
tu demersisti hæreticas
belluas, et irrigasti nos
dogmatum fluminibus,
quæ recta fide orbem imbuunt;
ideo tibi tono cantuum clamamus :
« Noli oblivisci plebis tuæ,
« sed pro nobis Dominum
« indesinenter exora. »

3. Te ulnis amplexus est Dominus adhuc
puellum, quando medium te apostolis po-
suit, prospiciens uti Deus, fore ut cursum
similem illis conficeres. Sacer tuus est ver-
tex, qui manu Domini tangi meruit : unde
jam tu designatus, perfecte ab eo consecra-
tus es, ut urbi Antiochenorum præesses :
ideo clamamus tibi, pontifex : Noli...

4. Sol ingens ecclesiis ortus es, quibus ut
radios misisti undequaque tuas epistolas,

3. προβλέπω C. — id. om. σύ et mox τῆς juxta
πόλεως. — Ἀντιοχείων C. Hic et infra innuitur
quod tradunt, Ignatium fuisse puerum quem
Christus in exemplum apostolis proposuit.

4. Post ἀκτίνας excidit trisyllab. — τὰς ἐπιστ. C.
— ὑπάρχων C.

σου * ἐκπέμπων πανταχοῦ, * ζῶφον ἐκδιω-
κούςας τῶν αἱρέσεων * καὶ λαμπρούσας τὸ
σεπτὸν * φέγγος τῆς εὐσεβείας, Ἰγνάτιε · *
ὡς ἀπόστολος γὰρ καὶ αὐτὸς * ὁ μέγας κῆρυξ
ὑπάρχεις, λαμπρῶς * τοῦ Εὐαγγελίου * κα-
ταγγέλλων τὸ μυστήριον, * διό... μὴ...

ε. Ἄνθρακα ἄυλον * κτώμενος Θεοῦ ἀγά-
πης * ἐνεπυρίσθης τοῦ πιεῖν * τὸ μαρτυ-
ρίου * ποτήριον, σοφὲ, * ὅθεν πρὸς τὴν ἀθλησιν
ἐπειγόμενος * ἐκραυγάζεις τοῖς λαοῖς · * Μή
τις σφαγιασθῆναι κωλύσῃ με * ὑπὲρ Χριστοῦ
ὄντως τοῦ δι' ἐμὲ * θανόντος · ἐν προθυμίᾳ
κἀγὼ * μέλλω ἀποθύνησκειν, * πίστιν φέρων
τοῦ δεσπότου μου. * Διὸ βοῶμέν σοι ἄσμα-
τικῶς · * Μὴ ἐπιλάθῃ...

omnibus procul luculentas, quibus caligo
dissipatur hæreticorum, splendet vero sa-
crum religionis jubar, o Ignati. Ut apostolus
enim, tu quoque magnus præco es, splen-
dide nuntians Evangelii mysterium, ideo
tibi canticum...

5. Arcanum divini amoris carbonem na-
ctus, inflammatus es ad bibendum martyrii
calicem, o sapiens; unde ad certamen pro-
perans, clamabas ad populos: « Nemo me
« mactari prohibeat pro Christo, vere ob
« me occiso. Prompto animo ego quoque
« debeo mori, mecum gerens Domini mei
« fidem. » Ideo tibi canticum personamus:
« Noli esse plebis tuæ immemor, sed ora
« Dominum... »

II.

α'. Ἐξ ἑώρας σήμερον * ἐξανασταίας * καὶ
τὴν κτίσιν ἅπασαν * καταλαμπρύνας διδα-
χαῖς, * τῇ μαρτυρίᾳ κεκόσμηται * ὁ θεοφό-
ρος * καὶ θεῖος Ἰγνάτιος.

β'. Ἰερεμίαν ὁ Θεὸς * ἐκ μήτρας ἀγιάσας, *
καὶ πρὸ τοῦ γεννηθῆναι * γινώσκων ὡς προ-
γνώστης, * δοχεῖον εἶσεσθαι αὐτὸν * Πνεύ-
ματος ἀγίου, * ἐμπιπλᾶ τούτου εὐθύς * ἐκ
νεαρᾶς βιώσεως, * καὶ προφήτην τε τούτου καὶ
κῆρυκα * πᾶσιν ἀποστέλλει, * προαγγέλλειν
τὴν ἀγίαν * ἐπὶ τῆς γῆς * αὐτοῦ παρουσίαν · *
τεχθεὶς οὖν ὁ αὐτὸς * Θεὸς ἐκ Παρθένου, *
πρὸς τὸ κήρυγμα ἔλθων, * εὗρεν ἐκ βρέφους *
ἄξιον αὐτοῦ * τῆς χάριτος ὑποφήτην, * τὸν
θεοφόρον * καὶ θεῖον Ἰγνάτιον.

γ'. Γεγεννημένος ἐκ Πατρὸς * πρὸ πάντων
τῶν αἰώνων, * ὡς οἶδεν ὁ γεννήσας, * καὶ
παλιν ἐκ Παρθένου, * φῶς μέγα ἔλαμψας

1. Ab aurora qui ortus est, omnemque
creatum orbem doctrina illustravit, hodie
martyrio exornatus est Theophorus, divi-
nusque Ignatius.

2. Deus ille qui Jeremiam ab utero san-
ctum fecit, cujus ante ortum, utpote præ-
scius, novit futurum esse Spiritus sancti vas,
eum statim imbuit a teneris, omnibusque
prophetam misit et præconem, a quo san-
ctus in terram adventus suus nuntiaretur.
Natus ergo Deus ille ex Virgine, profectus-
que ad prædicandum, ab infantia dignum
invenit gratiæ suæ interpretem, Theopho-
rum divinumque Ignatium.

3. Tu ex Patre genitus ante sæcula, sicut
novit generator, ac rursus ex Virgine, ma-
gnum uti lumen novissimorum temporum

II. Emicat inter hujus carminis ruinas summi
architecti mens, Romani scilicet ingenium, cujus
etiam plurima jam audita verba, iterum et mirum
in modum resonant. In unico taurin. f. 74 extant
omnia, quæ supersunt, priora vero, et quod ra-
rum est, sine ulla fere varietate, veneta menæa
et anthologium romanum retinuerunt.

1. Ibid. πρὸς τὸ · Ἐπεφάνης σήμερον, v. p. 16.

2. πρὸς τὸ · Τῇ Γαλιλαίᾳ, v. p. 16, 77. — προφήτην
τούτου T. — τοῦ προαγγέλλειν T.

3. φῶς μέγα, ut Roman. cant. III, tr. 2, p. 16.
Huc etiam adhibe celebrem Ignatii locum, sive
hymnum circa tria κρωγῆς μυστήρια in epist. ad
Ephes. 19: ἀστὴρ ἐν ὀρανοῦ ἔλαμψεν κ. τ. ε. — χωρὶς

ἡμῖν * χρόνων ἐπέσχόντων, * σαρκωθεὶς δὲ ἐξ αὐτῆς * καὶ καθ' ἡμᾶς γενόμενος. * χωρεῖς μὲν, πάσῃ οἰκουμένη * σωτηρίαν χορηγήσας * καὶ ἄφρασι * τῶν ἀμαρτημάτων. * εἰς τοῦτο γὰρ αὐτὸς * ἐλήλυθας, Λόγε. * ἐμαθήτευσας αὐτοὺς * τοὺς ἀποστόλους * καὶ τὸν μετ' αὐτοὺς * γενόμενον κήρυκά σου, * τὸν θεοφόρον....

δ'. Νόμῳ πειθόμενοι τῷ σῶ, * Χριστέ, οἱ μαθηταὶ σου, * καὶ τοῖς ἐξ ἔθνῶν πᾶσι * κηρύττοντες τὸν λόγον * τῆς θείας σου ἐλευσεως, * πάσαις ἐκκλησίαις * προχειρίζονται πιστοὺς * ποιμένας τε καὶ κήρυκας, * μεθ' ὧν Ἀντιοχεια προβάλλονται. * ὄν χειροθετήσας * ἀπὸ βρέφους καὶ φωτίσας * ὡς ἄμωμον, * αὐτὸς προορίσας. * εἰς τοῦτο δὲ αὐτὸν * πιστῶς προαχθέντα, * καὶ τὸ ποιμνιον τὸ σὸν * ἐγγειρισθέντα, * μάρτυρα τῆς σῆς * ἀνέδειξας βασιλείας, * τὸν θεοφόρον * καὶ θεῖον Ἰγνάτιον.

μὲν T, ubi verbum expectatur. — πᾶσι ἐν οἴκωμ. T. — μαθητεύσας αὐτὸν καὶ ἀποστόλοις καὶ τὸν T, contra metrum et seriem.

4. τοὺς ἐξ ἔθνῶν πάντας T. — θείας τῆς ἐλ. σου T. —

nobis illuxisti, ex eadem carò factus et similis nobis; exivisti foras, universo orbi salutem dispensans et veniam peccatorum: propterea namque venisti, o Verbum, edocuisti tu ipse apostolos et post ipsos hunc fecisti præconem, Theophorum divinumque Ignatium.

4. Lege tua, o Christe, persuasi discipuli tui, interque gentes cunctis verbum renuntiantes sacri adventus tui, pro omnibus ecclesiis consecrarunt fideles pastores et concionatores: ex quibus Antiochiæ præfecerunt hunc a teneris sub manu tua positum, utque innocentem illuminatum atque a te ipso prædestinatum; cui fideliter promotò commissum est ovile tuum, eumque fecisti testem imperii tui, Theophorum atque divinum Ignatium.

πάσης ἐκκλησίας T. — ἐν Ἀντιοχ. T. — ὄνπερ χειρ. T. — προορίσας ob rhythmum retinetur, ut cætera participia pro verbo definitò, more Josephi in primis.

XXXVIII.

DE SS. CONONE ET ARISTEA MM.

α'. Τὸν ἐν ἀσκήσει * θερμότατον Ἀριστεά, * καὶ ἐν ἀγῶσι * στερέροτατον ἀθλοφόρον * Κόνωνα ἀπαντες εὐφημήσωμεν, * ὅτι αὐτὸν ὁ κτίστης * ὡς ἀγαθὸς ἐδόξασεν, * ὁ μόνος ὑπάρχων παντοδύναμος.

β'. Ἀνευφημεῖν μελλῶν, ὁ Θεὸς μου, * τὸν πιστόν σου οἰκέτην, * ἱκετεύω τὴν σὴν * ἀμέτρητον ἀγαθότητα, * δοῦναί μοι λογον εὐρύθμως φράσαι * τὴν αὐτοῦ πολιτείαν καὶ

XXXVIII. In cod. corsin. f. 132 inscribitur: Μηνὶ Ἰουλ. δ' κονδ. εἰς τοὺς ἁγίους μαρτ. τοῦ Χριστοῦ Κόνωνα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Procul dubio iidem sunt quos ad diem maii XXIX martyrol. Rom. memorat, illustrent vero Bolland. t. VII maii p. 4; ha-

1. In ascetica vita zelosissimum Aristeam, et in agonibus firmissimum athletam Cononem omnes celebremus; eos namque creator optimus gloriosos fecit, qui solus est omnipotens.

2. Celebraturus, o Deus meus, tuum fidelem famulum, imploro tuam immensam bonitatem, ut des mihi pulchro rhythmò dicere ejus conversationem et fortitudinem,

bentur martyres Trajano coæquales, et acta fere proconsularia. Filii nomen nunc primum innoscit.

1. Juxta modulum τὴν ἐν πρεσβείαις vid. p. 527.

2. πρὸς τό· Τράνωνσον. — ἐξαίτοῦσι C.

ἀριστείαν, * πῶς τὸν ἐχθρὸν * τὸν δεινὸν ἔως
τέλους ἐνίκησε, * καὶ πάλιν εἴληφε χάριν *
παρὰ σοῦ τεραστῶν ὁ ἔνδοξος · * πᾶσι πα-
ρέχεις ἀφθόνως γὰρ * τοῖς πιστῶς αἰτοῦσί σε,
δημιουργέ, * ὁ μόνος...

γ'. Μέγας ἡμῖν ἐδείχθης, θεόφρον, * ἐκ
μητρικῶν γὰρ, Κόνων, * ἀγκαλῶν τὸν Χρι-
στὸν * ἐζήτησας, ὦ θερμότατε, * αὐτοῦ
ἐργαζόμενος θελήσεις · * διὸ καὶ ἠξιώθης
τερατουργῆσαι, * ὡς καὶ αὐτὸς * ἐν τοῖς
θείοις εὐαγγελίοις βοᾷ · * Ὁ ἔχων πίστιν βε-
βαίαν, * ὁ ἐὰν ἐκζητήσῃ γενήσεται · * ὁ καὶ
ποιῶν ἐξετελεσας * θαυμαστά, ἐκβοῶν αὐτῷ ·
Δόξα σοι, * ὁ μόνος...

δ'. Ἄπαντες μὲν τῇ πλάνῃ οἱ πλάνοι *
ὑπέκυπτον, εἰδώλοισι, * ὡς θεοῖς, τὰς σπον-
δὰς * προσάγοντες οἱ πανδελταίοι · * σὺ δὲ,
σοφώτατε καὶ γενναῖε, * τῷ Χριστῷ σὺν τῷ
θειῷ θαρσύνων υἱῷ σου, * ὡς εὐσεβῆς * καὶ σο-
φός, τοὺς ναοὺς εἰδώλων αὐτῶν * κατέστρε-
ψας, καὶ τὸ θεῖον * τοῦ Χριστοῦ διὰ σοῦ ἐδοξά-
ζητο, * Κόνων πανόλβιε · Ὁ Θεός, * ἐκβοῶν,
πάντων ἀνθρώπων, δόξα σοι, * ὁ μόνος...

3. ὦ add. ad θερμ. — τὰς θελ. C. — ἔχων. f. Matth. XXI, 22.

4. διὰ σοῦ τοῦ Χρ. C ambigue. — παν. ὦ ὁ θεός

quomodo hostem sævum ad incitas evicit,
ac rursus accepit a te insignis ille gratiam
prodigiorum; omnibus enim das affatim
te fideliter invocantibus, o creator, qui so-
lus...

3. Magnus nobis fuisti, vir Dei Conon, qui
maternis ex ulnis Christum quærebas, o
fervidissime, ejus peragens voluntates;
unde dignus fuisti miracula patrare, ut ipse
clamat in sacris Evangeliiis: Qui firmam
fidem habet, quod quæret, fiet; sicque
agens stupenda fecisti, clamans illi: Gloria
tibi, qui solus...

4. Omnes quidem errore capti procum-
bebant, idolis, ut diis, libamina turpissime
offerentes; tu vero, sapientissime et gene-
rose, divo cum filio tuo in Christo confidens,
uti pius et providus, templa idolorum sub-
vertisti, Christique per te divinitas gloriosa
fiebat, ad quem, Conon felicissime, semper
clamabas: O Deus omnium, gloria tibi, qui
solus...

ἐκβοῶν πάντων δόξα sic C confuse et claudio metro.
f. ὦ ἀεὶ ἐδόξας · ὁ θεός minus impedit. De vita asce-
tica in ævo prisco Bolland. agunt l. I.

XXXIX.

DE SS. CLEMENTE ET AGATHANGELO MM.

α'. Φυτόν εὐθαλές * ἐξέφυς τῇ πατρίδι
σου, * ὠραῖον καρπὸν * βλαστήσας ἐν τοῖς
πέρασιν, * ἐν τοῖς χρόνοις τῶν ἄθλων σου, *
καθεικαστὴν τεμνόμενος, ὅσιε, * διὰ τοῦτο
καὶ ἔβλυσας * εὐφραίνοντα οἶνον ταῖς ψυχαῖς
ἡμῶν.

XXXIX. Extat in taurin. f. 71 ad diem XXIII jan.
in qua Græci recolunt duos martyres, S. Cle-
mentem Ancyranum, sub Diocletiano passum,
cum Agathangelo, gente Romano, de quo me-
lodus silet, nisi in amissis tacita supplerit. —
Prima verba ipsum referunt Theodorum I, 3,

1. Vegetus patriæ tuæ surculus ortus es,
amœnum ferens fructum per totum qua
patet orbis, in certaminum tuorum diebus,
quotidie amputatus, o innocens, ideoque
effudisti vinum lætificans animas nostras.

eaque fort. emendare sic jubent: εὐθαλές φυτὸν
ὠραῖον... σὺ ἀνέτειλας. Cf. p. 337.

1. πρὸς τό · Τὰ ἄνω ζητῶν ton. II. — v. 5, 6 una
syllaba, ut sæpe, variantur. — χρόνοις. Per octo
et viginti annos fama est supplicia Clementis
martyris immani sævitia perduravisse.

ἡμῖν * χρόνων ἐπεσχόντων, * σαρκωθεὶς δὲ ἐξ αὐτῆς * καὶ καθ' ἡμᾶς γενόμενος. * χωρεῖς μὲν, πάσῃ οἰκουμένη * σωτηρίαν χορηγήσας * καὶ ἄφεσιν * τῶν ἀμαρτημάτων. * εἰς τοῦτο γὰρ αὐτὸς * ἐλήλυθας, Λόγε. * ἐμαθήτευσας αὐτὸς * τοὺς ἀποστόλους * καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ * γενόμενον κήρυκά σου, * τὸν θεοφόρον....

δ'. Νόμῳ πειθόμενοι τῷ σῶ, * Χριστέ, οἱ μαθηταί σου, * καὶ τοῖς ἐξ ἔθνῶν πᾶσι * κηρύττοντες τὸν λόγον * τῆς θείας σου ἐλευσεως, * πάσαις ἐκκλησίαις * προχειρίζονται πιστοὺς * ποιμένας τε καὶ κήρυκας, * μεθ' ὧν Ἀντιοχείᾳ προβάλλονται. * ὃν χειροθετήσας * ἀπὸ βρέφους καὶ φωτίσας * ὡς ἄμωμον, * αὐτὸς προορίσας. * εἰς τοῦτο δὲ αὐτὸν * πιστῶς προαχθέντα, * καὶ τὸ ποιμνιον τὸ σὸν * ἐγγχειρισθέντα, * μάρτυρα τῆς σῆς * ἀνέδειξας βασιλείας, * τὸν θεοφόρον * καὶ θεῖον Ἰγνάτιον.

μὲν T, ubi verbum expectatur. — πᾶσι ἐν οἴκουμ. T. — μαθητεύσας αὐτὸν καὶ ἀποστόλοις καὶ τὸν T, contra metrum et seriem.

4. τοὺς ἐξ ἔθνῶν πάντας T. — θείας τῆς ἐλ. σου T. —

nobis illuxisti, ex eadem carō factus et similis nobis; exivisti foras, universo orbi salutem dispensans et veniam peccatorum: propterea namque venisti, o Verbum, educuisti tu ipse apostolos et post ipsos hunc fecisti præconem, Theophorum divinumque Ignatium.

4. Lege tua, o Christe, persuasi discipuli tui, interque gentes cunctis verbum renuntiantes sacri adventus tui, pro omnibus ecclesiis consecrarunt fideles pastores et concionatores: ex quibus Antiochiæ præfecerunt hunc a teneris sub manu tua positum, utque innocentem illuminatum atque a te ipso prædestinatum; cui fideliter promotum commissum est ovile tuum, eumque fecisti testem imperii tui, Theophorum atque divinum Ignatium.

πάσης ἐκκλησίας T. — ἐν Ἀντιοχ. T. — ὄνπερ χειρ. T. — προορίσας ob rhythmum retinetur, ut cætera participia pro verbo definito, more Josephi in primis.

XXXVIII.

DE SS. CONONE ET ARISTEA MM.

α'. Τὸν ἐν ἀσκήσει * θερμότετον Ἀριστεά, * καὶ ἐν ἀγῶσι * στερρότατον ἀθλοφόρον * Κόνωνα ἅπαντες εὐφημησάμεν, * ὅτι αὐτὸν ὁ κτίστης * ὡς ἀγαθὸς ἐδόξασεν, * ὁ μόνος ὑπάρχων παντοδύναμος.

β'. Ἄνευφημῆν μὲλλον, ὁ Θεός μου, * τὸν πιστόν σου οἰκέτην, * ἱκετεύω τὴν σὴν * ἀμέτρητον ἀγαθότητα, * δοῦναί μοι λογὸν εὐρύθμως φράσαι * τὴν αὐτοῦ πολιτείαν καὶ

1. In ascetica vita zelosissimum Aristeam, et in agonibus firmissimum athletam Cononem omnes celebremus; eos namque creator optimus gloriosos fecit, qui solus est omnipotens.

2. Celebraturus, o Deus meus, tuum fidelem famulum, imploro tuam immensam bonitatem, ut des mihi pulchro rhythmō dicere ejus conversationem et fortitudinem,

XXXVIII. In cod. corsin. f. 132 inscribitur: Μηνὶ Ἰουλ. δ' κονδ. εἰς τοὺς ἁγίους μαρτ. τοῦ Χριστοῦ Κόνωνα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Procul dubio iidem sunt quos ad diem maii XXIX martyrol. Rom. memorat, illustrent vero Bolland. t. VII maii p. 4; ha-

bentur martyres Trajano cœquales, et acta fere proconsularia. Filii nomen nunc primum innotescit.

1. Juxta modulum τὴν ἐν πρεσβείαις vid. p. 527.
2. πρὸς τὸ Τράνωσον. — ἑξαίτουσι C.

ἀριστείαν, * πῶς τὸν ἐχθρὸν * τὸν δεινὸν ἔως
τελους ἐνίκησε, * καὶ πάλιν εἴληφε χάριν *
παρὰ σοῦ τεραστῶν ὁ ἐνδοξός · * πᾶσι πα-
ρέχεις ἀφθόνως γὰρ * τοῖς πιστῶς αἰτοῦσί σε,
δημιουργέ, * ὁ μόνος...

γ'. Μέγας ἡμῖν ἐδείχθης, θεόφρον, * ἐκ
μητρικῶν γὰρ, Κόνων, * ἀγκαλῶν τὸν Χρι-
στὸν * ἐζήτησας, ὦ θερμότατε, * αὐτοῦ
ἐργαζόμενος θελήσεις · * διὸ καὶ ἠξιώθης
τερατουργῆσαι, * ὡς καὶ αὐτὸς * ἐν τοῖς
θείοις εὐαγγελίοις βοᾷ · * Ὁ ἔχων πίστιν βε-
βαίαν, * ὁ ἐὰν ἐκζητήσῃ γενήσεται · * ὁ καὶ
ποιῶν ἐξετέλεσας * θαυμαστὰ, ἐκβοῶν αὐτῷ ·
Δόξα σοι, * ὁ μόνος...

δ'. Ἄπαντες μὲν τῇ πλάνῃ οἱ πλάνοι *
ὑπέκυπτον, εἰδώλοις, * ὡς θεοῖς, τὰς σπον-
δὰς * προσάγοντες οἱ πανδεύλαιοι · * σὺ δὲ,
σοφώτατε καὶ γενναῖε, * τῷ Χριστῷ σὺν τῷ
θεῷ θάρσῶν υἱῷ σου, * ὡς εὐσεβῆς * καὶ σο-
φός, τοὺς ναοὺς εἰδώλων αὐτῶν * κατέστρε-
ψας, καὶ τὸ θεῖον * τοῦ Χριστοῦ διὰ σοῦ ἐδοξά-
ζετο, * Κόνων πανόλβιε · Ὁ Θεός, * ἐκβοῶν,
πάντων ἀνθρώπων, δόξα σοι, * ὁ μόνος...

3. ὦ add. ad θερμ. — τὰς θελ. C. — ἔχων. f. Matth. XXI, 22.

4. διὰ σοῦ τοῦ Χρ. C ambigue. — παν. ζ̄ ὁ θεός

quomodo hostem sævum ad incitas evicit,
ac rursus accepit a te insignis ille gratiam
prodigiorum; omnibus enim das affatim
te fideliter invocantibus, o creator, qui so-
lus...

3. Magnus nobis fuisti, vir Dei Conon, qui
maternis ex ulnis Christum quærebas, o
fervidissime, ejus peragens voluntates;
unde dignus fuisti miracula patrare, ut ipse
clamat in sacris Evangeliiis: Qui firmam
fidem habet, quod quæret, fiet; sicque
agens stupenda fecisti, clamans illi: Gloria
tibi, qui solus...

4. Omnes quidem errore capti procum-
bebant, idolis, ut diis, libamina turpissime
offerentes; tu vero, sapientissime et gene-
rose, divo cum filio tuo in Christo confidens,
uti pius et providus, templa idolorum sub-
vertisti, Christique per te divinitas gloriosa
fiebat, ad quem, Conon felicissime, semper
clamabas: O Deus omnium, gloria tibi, qui
solus...

ἐκβοῶν πάντων δόξα sic C confuse et claudio metro.
f. ζ̄ αὐτὸς ἐδόξας · ὁ Θεός minus impedit. De vita asce-
tica in ævo prisco Bolland. agunt l. l.

XXXIX.

DE SS. CLEMENTE ET AGATHANGELO MM.

α'. Φυτόν εὐθαλές * ἐξέφυς τῇ πατρίδι
σου, * ὠραῖον καρπὸν * βλαστήσας ἐν τοῖς
πέρασιν, * ἐν τοῖς χρόνοις τῶν ἄθλων σου, *
καθεκástην τεμνόμενος, ὄσιε, * διὰ τοῦτο
καὶ ἔβλυσας * εὐφραίνοντα οἶνον ταῖς ψυχαῖς
ἡμῶν.

XXXIX. Extat in taurin. f. 71 ad diem XXIII jan.
in qua Græci recolunt duos martyres, S. Cle-
mentem Ancyranum, sub Diocletiano passum,
cum Agathangelo, gente Romano, de quo me-
lodus silet, nisi in amissis tacita supplerit. —
Prima verba ipsum referunt Theodorum I, 3,

1. Vegetus patriæ tuæ surculus ortus es,
amœnum ferens fructum per totum qua
patet orbis, in certaminum tuorum diebus,
quotidie amputatus, o innocens, ideoque
effudisti vinum lætificans animas nostras.

eaque fort. emendare sic jubent: εὐθαλές φυτὸν
ὠραῖον... σὺ ἀνέτειλας. Cf. p. 337.

1. πρὸς τό · Τὰ ἄνω ζητῶν ton. II. — v. 5, 6 una
syllaba, ut sæpe, variantur. — χρόνοις. Per octo
et viginti annos fama est supplicia Clementis
martyris immani sævitia perduravisse.

β'. Ἀσματικῶς ὑμνήσαι σε ἄρτι * βου-
ληθεῖς, ἱεράρχα, * πρακτικῶς οὐδαμῶς *
ἰσχύω λόγον προσοῦσαι σοι. * ἐν γὰρ τῷ βίῳ
συμπεφυρμένος * καὶ τοῖς πάθεσι πέλω ἡμαυ-
ρωμένος. * σὺ οὖν ἰσχὺν * καταπέμψας, τὴν
γλώτταν μου τράνωσον * ὑμνήσαι σου τοὺς
ἀγῶνας * τοὺς πολλοὺς καὶ γρονίους, πο-
λύαθλε, * ὡς κλῆμα γὰρ ἐκτεμνόμενος, * τῇ
τομῇ τῶν βασάνων ἀνέβλυσας * εὐφραίν-
οντα...

γ'. Σὺ βότρυς πᾶσι πρόκεισαι θεῖος, *
ἐξ ἀμπέλου Κυρίου * ἀποστάζων ἡμῖν * τὸ
γλεῦκος τῶν ἰαμάτων σου, * καὶ διὰ τοῦτο
ἐληλυθότες * εὐφραϊνόμεθα πάντες ἐπὶ τῇ
μνήμῃ * τῆς θαυμαστῆς * καὶ ἀγίας σου,
μάρτυς, ἀθλήσεως, * τὴν μέθην τῶν παθη-
ματων * ἀπορρίπτοντες πόρρω, ὡς βλάπτου-
σαν, * καὶ τοὺς ἐπαίνους σου πλέκοντες, *
οὔσπερ δέξιαι, καὶ βλῦσον, πολὺαθλε, * εὐ-
φραίνοντα...

δ'. Μετ' εὐσεβείας ἐκ παιδιόθεν * διαπρέ-
πων ἐν βίῳ * ἐκ μητρὸς εὐσεβοῦς, * μητρὶ
ἐτέρᾳ κατήντησας, * χάριτι λαμπύση καὶ
σοφίᾳ, * φερωνύμως τὴν κλῆσιν σου μετε-
χούση, * ἢ ὡς υἱὸν * θρεψαμένη, Χριστῷ σε
προσήγαγεν, * ὡς θῦμα ἀβραμιαῖον, * τῷ
πυρὶ τῶν βασάνων ὀπτώμενον, * σταυροῦ τὸ
ξύλον βαστάζοντα * ἐπὶ ὤμων, καὶ βρῦοντα
ἅπασιν * εὐφραίνοντα οἶνον ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

2. πρὸς τό· Τράνωσον.

3. τὴν μέθην, iterum ut Theodorus in cant. III, 3.

4. Martyris pia mater Sophia re et nomine erat.
Clemens a teneris Deo consecratus, dicitur ab
anno ætatis duodecimo vitam egisse solitariam,

2. Cantibus te prosequi cupiens, o pon-
tifer, nullatenus valeo ad rem tibi proferre
sermonem, vita namque pollutus sum, pas-
sionibusque omnino obscuratus : tu ergo
mittens mihi robur, linguam explica meam,
ut tua prælia multa et diuturna canam,
fecunde athleta; sicut palmas enim exci-
sus, sectione suppliciorum effudisti vi-
num lætificans animas...

3. Tu cunctis divinus racemus exhiberis,
qui de vinea Domini stillas nobis mustum
sanationum tuarum; ideoque convenientes
exhilaramur in memoria stupendi tui et
sacri certaminis, o martyr, ebrietatem pas-
sionum procul uti noxiam amandantes,
tuaque necentes encomia, quæ et accipias,
o ferax certaminum, et effundas vinum læ-
tificans animas...

4. Pietate ab infantia dum præstares,
favente pia matre, obviam alteri matri oc-
curristi, quæ gratia splendens et sapientia,
hoc nomen tibi præ se gerebat expressum,
quæ te ut filium enutriens, Christo obtulit,
ut hostiam, qualem dedit Abraham, suppli-
ciorum rogo adustum, crucis lignum in hu-
meris ferentem, et omnibus effundentem
vinum lætificans animas nostras.

annos vero viginti natus dignus fuisse inventus
qui Ancyranam regeret ecclesiam. — λάμπουσι..
κλῆσιν μετάγουσι.. βαστάζοντι.. βρῦοντι, perpetua est
codicis depravatio. — ἐπὶ ὤμων, id quoque Theo-
doro solemne est. — κλῆσιν. f. sortem tuam.

XL.

DE S. SABA.

α'. Ἐρασιθεῖς ἐκ παιδιόθεν * τῆς εὐσεβείας, *
ἀνδρικῶς τοὺς ἀγῶνας * καθυπεδύσω, * τῆς

XL. Sat amplum poema geminum est cum al-
tero de S. Euthymio p. 338, ac nisi melodus fuerit
unus ex Sabaitis magnæ Lauræ, inter quos hymni
nostri florucere, Studita crit, et fortasse ipse Theo-

1. A teneris accensus religionis amore,
viriliter certamina sustinuisti, dum tempe-

dorus. Cantus extat in corsiu. f. 21, inscriptus:
Μηνὶ δεκεμβρίῳ ε', τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα κοινδ.
ἤχ. β', πρὸς τό· Τῷ Θεῷ ἀπὸ μητρὸς.

1. παράδεισον. Alludit ad hortum in quo puer

ἐγκρατείας * φυτεύσας παράδεισον, * και γεωργήσας * τὴν πρᾶξιν ἀθάνατον, * θαυματουργὲ πάτερ ἡμῶν * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει τὸν Κύριον.

β'. Ἄσμα φῶμεν κατὰ χρέως, * οἱ λαοί, τῷ θεῷ Σάββα, * και γὰρ δρόμον ἤνυσε * τὸν ἀσκητικὸν ὁ θεόσοφος, * κράτος γέγονε μοναστῶν, * ταῖς ἀρεταῖς ἀπαστραπτόμενος, * τὴν ὑπ' οὐρανὸν * κατεφώτισε τοῖς θαύμασιν, * ταῖς θείαις μοναῖς * κατεκόσμησε τὴν ἔρημον, * πατὴρ πατέρων γενόμενος, * φυλάττει τοὺς ἄδοντας * διὸ...

γ'. Στεῖροψύχως παιδιόθεν * ὁ σοφὸς τὸν σταυρὸν αἶρει, * τῷ πόθῳ βαλλόμενος * τοῦ Ἰησοῦ, κόσμον πέφευγεν, * ἦλθεν, εὔρηκεν τὸ τερπνόν * κοινώβιον τῆς ἀσκήσεως * ἐν τούτῳ γυμνὸς * τῆς ὑπάρξεως εἰσδύθηκεν, * εὐθὺς ἐμαθῶν * τὸ ψαλτήριον εὐνοῦστατα, * κανόνα πάντα μοναχικόν, * βοῶν πρὸς τὸν ἡγούμενον * Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν...

δ'. Μειρακίσκος εἶτι πέλων, * ἔργα γῆς ὁ θεῖος Σάββας, * πλοῦτον και εὐγένειαν, * και τὸ τρυφερόν μὴ σκοπούμενος * δεῦτε, μάθωμεν ἐξ αὐτοῦ, * ἀδελφοί, τὸ ταπεινόψυχον, * ἠλίκον αὐτοῦ * τὸ ἐγκρατείας κατόρθωμα, * οὐχ εἴλετο ὡς παῖς * μηλοβρωτῆσαι, * κἂν ἤψατο, * ὡσαύτως μάθωμεν τὸ προσεχές, * κραυγάζοντες, ἐπάδοντες * διὸ ὑπὲρ...

ε'. Ἀνδρείοπαις νεανίας * ἀληθῶς σὺ ἀπεδείχθης * ἐν τοῖς συμφοιτηταῖς σου, * προύγων ἀπαντας τοὺς ἐξήκοντα * ἄλλαις πράξεσι, μείζον δὲ * ὑπακοῇ και ταπεινότητι * εἰς πῦρ εἰσελθὼν * ἀκατάφλεκτος διέμεινας, * ὡς δρόσον Χριστοῦ * ἐν τῇ ψυχῇ σου δεξάμενος * τὸ θαῦμα βλέποντες, οἱ ἀδελφοί * ἐκραυγάζον ἐπάδοντες * Χριστὸν ὑπὲρ...

ς'. Ἐκτελέσας τὸν κανόνα * εὐμαρῶς τοῦ

rantiaē coleres paradisum, agricola immortalis vitæ, noster prodigiose pater : ideo pro nobis exora Dominum.

2. Meritum dicamus, populi, canticum divino Sabæ : cursum enim confecit asceticum vir Dei sapiens, robur monachorum factus est, virtutibus fulgurans, orbem sub sole totum illuminavit prodigiis, sacris cellis solitudinem decoravit, pater patrum effectus, tuetur canentes : ideo pro nobis exora Dominum.

3. Mente robustus a puero, crucem tollit sapiens, amore Jesu motus, mundum effugit, abivit, invenit dulce cœnobium ascetarum ; illuc omni substantia nudus intravit, statim discens psalterium rectissime intellectum, totum monasticæ regulæ pensum, clamans hegumeno : Christum pro nobis exora...

4. Junior adhuc, divus Sabas despicit terræ negotia, opes, stemmata, deliciasque. Adeste, discamus ab eo, fratres, quid sit humilis mens, quantum fuerit in eo temperantiæ exemplum : puer licei, poma non gustavit, etiamsi tangeret ; sic et discamus quid nobis prosit, clamantes, canentes : Ideo...

5. Tu virilis puer vere, o adolescens, patuisti inter sodales, superasti omnes numero sexaginta variis actibus, magis vero obedientia et humilitate. In ignem missus, mansisti incombustus, quasi rorem Christi in mente adeptus. Prodigii testes, clamabant fratres cum hymnis : Christum pro nobis exora...

6. Integerrime functus regula cœnobi-

Sabas pomum sibi obvium pede calcavit, quod recurrit in tr. 4. — Ut supra ad Orestem et cum codd. meis pergo legere Σάββας, ubi menæa solent habere Σάββας.

2. πρὸς τὸ· Τὸν φωστῆρα. Hirni sunt Theodoro solemnnes. — οἱ add. ante λαοί.

3. στεῖροψύχως, more Theodori. — πέφευγεν, ἦλ-

θεν, εὔρηκεν fore ut Theodorus in cant. XII, 5.

4. ἔργα γῆν, clara et lubrica cod. decipula, ex qua ægre expeditur. — ὡς abundat pro metro. — En nova Theodori inventio in μηλοβρωτῆσαι, sic cod. et subobscurus locus est. — και χρ. και ἐπ. C.

5. Ἀνδρείοπαις. Vox est S. Euthymii de Saba adhuc adolescentulo : παιδαιριογέρων. — οὐ πάντας C.

κοινοβίου, * ἐπὶ μείζους ἀνεῖσι * δόξας ἀρετῶν
ὁ θεόληπτος, * πόθον δέχεται ἐκ Θεοῦ *
ἡσυχίαν κατασπάσασθαι, * ἀπαίρει λοιπὸν *
ἐν ὀπτασίᾳ ὁ δίκαιος * λατρεύειν Θεῷ * ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ὡς γέγραπται, * λαβὼν ἐφόδιον
τὴν εὐχὴν * ποιμένος, πρὸς ὃν ἔκραξεν *
Πρεσβεύων ἀπαύστως...

ζ'. Ἰδὼν χαίρει ὃν ἐπόθει * ἐκζητῶν ὁ θεῖος
Σάβας, * τὸν κλεινὸν Εὐθύμιον, * καὶ σὺν δά-
κρυσι καθικέτευε * Πρόβατον δέξαι, ὦ ποι-
μῆν, * καὶ σῶσον μέ σοι θεόπεμπτον. * Πρὸς
ὃν ὁ σοφὸς * ἀπεκρίνατο Εὐθύμιος. * Οὐκ ἔστι
καλὸν * ἐν τῇ Λαύρᾳ σε οἰκίζεσθαι. * ἀλλ' ἴθι,
ζῆσον κοινωνικῶς, * καὶ ψάλλε τῷ ποιμένι
σου. * Διὸ ὑπὲρ ἡμῶν...

η'. Συνεισῆλθεν ὁ γενναῖος, * κατέδου ἐν
ὑπηκόοις, * τὸν σοφὸν Θεοκτιστὸν * ἔχων
ἔφορον, ὡς παράγγελον, * πρᾶττων ἀριστα
ἐν αὐτῷ * καὶ μέγιστα κατορθώματα, * πρὸ
πάντων φοιτῶν * ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ ἔμπαινον *
κτηνίτης λαϊκῶν, * κατεδέξατο ἄτιμον, *
κομίζων ξύλα, ὑδροφορῶν, * τῷ ποιμένι
ἐκράγαζεν. * Διὸ ὑπὲρ...

θ'. Ὑπὲρ πάντων τῷ Κυρίῳ * λιπαρῶν μὴ
διαλείπης, * τοῦ ἱεράρχου ἡμῶν, * τῶν ἐκ-
κλησιῶν καὶ τοῦ ἀνακτος, * ὑπὲρ τούτου σου
τοῦ μικροῦ * ποιμνίου, Σάβα πανόλβιε, * τοῦ
εἰρηνικῶς * τὴν ζωὴν ἡμῶν τελέσαντας, * γω-
ρῆσαι καλῶς * ἐκ τῶν ἐνθένδε πρὸς Κύριον, *
κάμοῦ μνημόνευε τοῦ πτωχοῦ * ἐπαινέτου
σου ἐπάδοντος. * Διὸ ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει
τὸν Κύριον.

6. τοῦ ποιμένος C.

7. Λαύρα. Etiam S. Sabæ monasterium Laura
præ cæteris dictum est.

tica, ad majora decora virtutum ascendit
Dei electus, a quo studium recepit amplec-
tendi solitudinis quietem; quin et ex vi-
sione eligit Deo servire in deserto, ut scrip-
tum est, in viaticum sumens pastoris bene-
dictionem, cui clamavit: Sine fine supplex
esto...

7. Quem quaerens optabat, lætatur divi-
nus Sabas vidisse se nobilem Euthymium,
et cum lacrymis votisque supplicabatur:
« Ovem accipe, pastor, et salva me tibi a
« Deo missum. » Cui sapiens Euthymius
respondit: « Non expedit in eremitarum
« laura te inhabitare. Sed vade, vitam
« vive communem, et psalle pastori tuo:
« Ideo... »

8. Huc se recepit strenuus vir; dimisit se
inter auditores, sapientem Theoctistum an-
tistitem habens, ut similem angelis, et sub
ipso agens optima et maxima opera, in
primis ecclesiam frequentans, bajulumque
se præbens laicorum, ignobilia suscepit,
vehens ligna, aquam hauriens, et pastori
clamans: Ideo...

9. Ne desinas deprecari Deum pro omni-
bus nobis, pro nostro hierarcha, pro eccle-
siis, pro imperatore, pro tuo pusillo grege,
Saba beatissime, da nobis in pace vitam
degere, exinde autem transire ad Dominum,
ac memento mei quoque inopis tui lauda-
toris, canentis: Ideo Christum pro nobis
exora.

8. καὶ κατέδου C. — καὶ ὑδροφ. C.

9. ἡμῶν cod. deest. — ἐτελέσαντας C. — f. σου
ἄδοντος.

XLI.

DE S. THEODORO MILITE. M.

I.

α'. Πίστιν Χριστοῦ

ὡσεὶ θώρακα λαβὼν
 ἐν καρδίᾳ σου,
 τὰς ἐναντίας δυνάμεις
 κατεπάτησας, πολὺαθλε,
 καὶ στέφει οὐρανίῳ
 ἐστέφθης αἰωνίως,
 ὡς ἀήττητος.

β'. Ὁ ἐν θρόνῳ φωτὸς ἐποχοῦμενος,
 εὐχαρίστως ἐν πίστει ὑμνοῦμέν σε,
 ὅτι δῶρημα μέγα δεδώρησαι,
 τὸν γενναῖον ἐν ἀθλοῖς Θεόδωρον,
 τὸν ἐν τῷ βίῳ τρισμακάριστον,
 τὸν ὑπέρμαχον ὀπλίτην τῆς ἀληθείας,
 εὐσεβεῖ λογισμῷ κεκτημένον Χριστὸν,
 κραταῖον νικητὴν κατὰ τοῦ δουλοερῶ,
 καὶ ἀήττητον.

γ'. Ὑπομένει χειμῶνα ὁ ὄσιος, * διωγμὸν
 τὸν τῆς πλάνης, ὡς γέγραπται * (Μαξιμίονου
 λοιμοῦ βασιλεύοντος, * πᾶσα κτίσις εἰδῶλοις
 ἐτέρπετο)· * διὸ κρατεῖται ὁ πανεύφημος *
 ἀπειθῶν τοῖς προστάγμασι τοῦ τυράννου, *
 προσκυνῶν τε πιστῶς τῷ ἀχράντῳ Θεῷ, *

XLI. Post confragosum illud Studitæ de homonymo suo Theodoro canticum (p. 364) duo alia eidem martyri dicata reperimus: prius inscriptum in anagrammate ἕμνος, posterius ὁδῆ; hoc nobis Sarmatæ, illud Allobroges servarunt; hi quidem in Athenæo Augustæ Taurinorum, illi autem in synodali museo Moscovitarum. Sed utrumque poema alterum ab altero tam loco quam indole distat: unum enim eam præ se fert placiditatem, qua Josephum insonuisse putares, dum in altero stridula Studitarum tuba clangere videtur. Prius extat plus minus integrum in taurinensi, corsinio et mosquensi, posterius in solo

1. Fidem Christi

ut loricam assumens
 in pectore tuo,
 adversas potestates
 conculcasti, pugil multiplex,
 et corona cælesti
 fuisti in ævum redimitus,
 uti invictus.

8. O qui luminis in throno vectus es,
 tibi hymnos gratos fidosque canimus;
 donum enim magnum dedisti,
 strenuum in præliis Theodorum,
 ter in vita sua beatum,
 insuperabilem veritatis militem,
 Christi possessorem pia in mente,
 fraudulentis hostis validum debellato-
 et heroem invictum. [rem

3. Sustinet vir innocens procellam ac persecutionem erroris, ut scriptum est, dum Maximini illa pestis imperaret, omnisque creatura idolis delectaretur: ideo capitur gloriosus, obedire recusans tyranni jussibus, cum fide adorans Deum intaminatum,

mosquensi. Colitur S. M. VIII febr. et VIII junii.

1. Inscriptio corsinii est f. 62, in die febr. XI, 2º loco: Ἐτερον κονδάχιον τοῦ αὐτοῦ (Θεοδώρου), ἡχ. πλδ'. φέρον ἀκροστιχίδα · Ὁ ἕμνος. Hoc vero proœmium est αὐτόμελον, et sextum a cæteris diversum eidem veteri hirmo aptatum. — ἔνδον λαβὼν T, M. — οὐρανόθεν ἔ. αἰώνιον T.

2. πρὸς τό· Αὐτὸς ὁ μόνος, scilicet Anastasii, ut p. 44, 166, cum unica varietate in v. 7 jam notata. — ὑμνούμενος M. — δῶρημα θεῶν T, M. — τοῖς ἄλλ. iid. — ὑπέρμαχον ὄντα τῆς M, omisso ὀπλίτην, dein κεκτημένος Χρ. κραταῖος νικητῆς.

3. Ὑπομένιας χειμῶνας ὁ ἅγιος T, ὁ δίκαιος ἐν τοῖς

καὶ σπουδάζων παθεῖν αἰκισμοὺς γαλεπούς, *
ὡς ἀήττητος.

δ'. Μέσον οὖν τῶν ἀνόμων ὁ ἔνομος
* εἰσαγθῆεις τὰς βασάνους οὐκ ἔπτηξεν, *
ἀλλ' οὐδὲ ὁ σεμνὸς παραινόμενος * κατε-
κάμφθη τοῦ σπεῖσαι τοῖς δαίμοσι, * διὸ καὶ
ὑβρεῖς ἀπεφθέγγετο, * παρεστῶς ἐν τῷ βή-
ματι τοῦ τυράννου, * ἐνισχύων τοὺς συγκα-
τηθέντας αὐτῷ, * καὶ βοῶν μετ' αὐτῶν ἐκ-
τενωῶς τῷ Χριστῷ, * ὡς ἀήττητος.

ε'. Νικηθεὶς ὁ ἐτάζων προσέταξε * διω-
ρίαν δοθῆναι τῷ μάρτυρι, * ἀπατῆσαι ζητῶν
δὲ τὸν δίκαιον. * ἐπορεύθησαν θῦσαι τοῖς
δαίμοσι· αὐτὸς δὲ τάχος ἐνεπύρισε * τὸν ναὸν
τῆς Ἀρτέμιδος αἰφνιδίως, * καθελὼν τὰ σε-
βάσματα τῶν ἀσεβῶν, * κραταιούμενος πνεύ-
ματι ὁ ἀθλητῆς, * ὡς ἀήττητος.

ς'. Ὅτε τῶν ἰοθῶλων ἀκήκοεν, * ὑπερζέσας
θυμῷ ἀνεκραύγασεν, * εἰσαχθῆναι τοὺς φίλους
τοῦ μάρτυρος, * ἰδὼν τὴν τῶν εἰδώλων ἐρή-
μωσιν. * τῶν δὲ ἀγθέντων ἐν τῷ βήματι, *
ζοφεροῦς λογισμοὺς λέλεγεν ὁ πλάνος, * πρὸς
ἀδόκιμον νοῦν δελεάζων αὐτούς, * κραταιῶς
δὲ ἀντέστησαν τῷ δικαστῇ * οἱ ἀήττητοι.

ζ'. Σύννοος ἦν τῷ θυμῷ ὁ παράνομος, *
καὶ ἐτρούγετο ἐπὶ τῷ δράματι, * ὅτι πῶς ἡ
θεὰ συναπώλετο * τοῖς ἀψύχοις εἰδώλοις αἰ-
φνιδίον. * σαφῶς οὖν ἤχθη ὁ θεόπνευστος, *
ῥωμαλέος ὑπάρχων τῇ διανοίᾳ. * ὃν ἰδὼν ὁ
ἐχθρὸς ἐταράχθη * πικρῶς, ἐνοῶν ἐνισχύοντα
τὸν Ἰησοῦν, * ὡς ἀήττητον.

η'. Ἰμνῶ σε, ὦ περίφημε ἅγιε, * τὸν ταχὺν
εἰς βοήθειαν πάντοτε, * τῇ ἐμῇ ταπεινώσει

χρόνοις τῆς πλ. M. — Λικινίου λοιμοῦ C. — κρατ. ὁ
πανόλβιος T. — ἀπιστῶν τοῖς M. — προσπίπτων πιστῶς
τῷ ἀφθάρτῳ θ. M. — καὶ σπουδάζει M.

4. μόνον οὖν τῷ ἀνόμῳ T. — οὐκ ἐκάμφθη ποθῆσαι
τὰ πρόσκαιρα T, M. — καὶ εὐχόμενος ἅμα αὐτῷ τῷ Χρ.
T. — βοῶν σὺν αὐτοῖς, nec plura M.

5. τὸν ὄσιον ἐπορεύθη τοῦ θῦσαι T. — Ἀρτέμιδος,
ut in sequenti quod addit etiam Ἐκάτην, ubi
Theodorus subobscurus μετροῖδωλον cudisse vide-
tur. — χρ. πνεύματι C.

6. Integra quidem acrostichis est, at minus
plena rerum series. — λέλεγεν C iterum, quod

cupidusque patiendi dura tormenta, uti in-
victus.

4. Medius ergo inter iniquos justus adac-
tus, supplicia non horruit, sed neque blande
monitus vir sanctus, inclinatus est ad liban-
dum dæmonibus; immo in eos vituperia
oblocutus, stetit coram tyranni suggestu,
corroborans vinculorum socios, et cum illis
longum clamorem ad Christum edens in-
victi viri.

5. Victus judex imperavit moram dari
martyri, studens illudere justum: abierunt
ut dæmonibus immolarent. Ipse vero sta-
tim ignem injecit in templum Dianæ cito
conflagratum, subvertens impia simulacra,
divino percitus instinctu, ut athleta invic-
tus.

6... Ut verba sagittariorum audiit, Maxi-
minus ira accensus voce clamorosa jussit
trahi socios martyris, cernens devastata
esse idola. Adductis autem coram tribunali,
tenebriosa verba fecit insanus, ut eos in
pravum sensum alliceret, sed judici fortiter
resliterunt ut pole invicti.

7. Cogitabundus animo erat iniquus, et
anxius de facinore, veritus ne una cum
idolis inanimis illico dea aboleretur. Et
palam vir a Deo afflatus actus est, robustus
in mente sua stans, quem ut vidit adversa-
rius, turbatus est acriter, recogitans fore ut
Jesus eum ut invictum corroboret.

8. Te hymnis cano, o gloriose sancte, te
promptum in omni tempore patronum,

jam superius notatur in Theod. VIII, 10; XVII,
13. — Hic T statim ab initio in alia excurrit, motis
repagulis: οὐκ ἐκρόθη τὸ βρώγμα τὸ δρώμενον, καὶ
θυμῷ ὑπερζέσας, ἐκέλευσεν δεσμοθέντα τὸν δίκαιον
ἄγεσθαι, ἐκπλητόμενοι ἐν τῇ θεᾷ αὐτῶν, τὸ πῶς πυρί-
καυστος ἐγένετο, καὶ οὐκ ἔδειξεν δύναμιν ἐνεργείας·
ἀλλ' ἐφλέγη πυρὶ, ὡσεὶ χόρτος ἤρως, καταργούντος
αὐτὴν τοῦ ποθοῦντος Χριστοῦ, ὡς ἀήττ.

7. ἦν ῥαθυμῶν T. — f. ὃ καὶ πῶς. — ἤχθη ὁ πανε-
φήμος T. — ἐνοῶν ὅτι ἐπιπέποιθεν ἐπὶ Θεὸν ὁ ἀήττ. T.

8. Mel. pro rhythmo σε ὑμνω. Ultima in T de-
suat. — ὦ add. ante πανεφ. et σου post. ἀντλ.

ἐπίβλεψον· * οἶδα γάρ σε σπουδαῖον προκλήσεως· * μὴ οὖν ἀπίσθη με, ὡς πανεύφημα, * ἀλλὰ δεῖξον ταχὺ ἐν ἐμοὶ, παμμάκαρ, * τὴν θερμὴν, δυσωπῶ, ἀντιληψίν σου, * καὶ γενοῦ τοῖς ὑμνοῦσί σε τεῦχος αἰεὶ, * ὡς ἀήττητος.

tenuitati meæ oculos dimitte. Probe enim scio te sedulum esse advocatum; preces ergo meas noli respuere, o cunctis memorande; sed cito ostende mihi, beatissime, tuam sollicitam, rogo, tutelam, et esto celebrantibus te, murus uti semper invictus.

II.

α'. Θεοδώρητος ἀληθῶς θείαν χάριν * ἐκ τοῦ σωτῆρος κατ' ἐγθρῶν, ἀθλοφόρος, * τὴν τῶν εἰδώλων ἠλεγξας ἀσθένειαν· * ὅθεν καὶ δεδῶρησαι * φερωνύμως βραβεῖον * ὥπερ κατηξίωσαι * ἐν ἐκθύσει δοθῆναι· * διὸ τιμῶμεν πίστει σε θερμῶς * ὡς ἀθλοφόρον * Κυρίου, Θεόδωρε.

β'. Ὡδὴν προσάγω σοι, σοφῆ * Θεόδωρε τρισμακάαρ, * ὀπλίτα τοῦ Κυρίου, * καὶ μύστα, καὶ θερᾶπον, * καὶ ἀντιληπτορ τῶν πιστῶν· * πρόσδεξαί με πίστει * τὴν ἐορτήν τὴν σεπτὴν * τιμῶντα καὶ δοξάζοντα· * σὺ γὰρ ἐκ τοῦ σωτῆρος χαρίσματα * θεῖα δεδεδυμένος, * προεστήκεις καὶ φυλάττεις * τοὺς δούλους σου, * τοὺς σε εὐφημοῦντας· * διὸ σε ἐν ὡδαῖς * Χριστοῦ ἐκκλησία * καὶ τιμᾶ καὶ ἀνυμνεῖ * νῦν τὴν ἀνδρείαν * τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ, * καὶ χαίρουσά σε δοξάζει, * ὡς ἀθλοφόρον...

γ'. Δαυὶδ ἐδείχθη, ἀθλητὰ * Θεόδωρε, γενναῖος, * δυναστῶν ἐν κακίᾳ * ἀλλοφύλων τὸ θράσος, * ὡς Γολιάθ, καταβαλῶν, * τύραννον διώκτην, * σὺν τῇ Τριάδι, σοφῆ, * τῶν λίθων τροπωσάμενος, * ἐν ὄπλῳ πεφραγμένον πολύοχλον, * ἄοπλος καὶ μόνος * τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου· * τὴν γυνῶσιν γὰρ * περιπεφραγμένος, * διὸ τὴν τοῦ ἐγθροῦ * παμμίαιρον κάραν * ἐκτεμῶν ἐφ' ὑψηλοῦ, * τρόπαιον στήσας, * ἔγεις τὸν Χριστοῦ * λαόν σε τιμῶντα πίστει * ὡς ἀθλοφόρον...

1. Vere donatus a divina salvatoris gratia adversus hostes, athleta victor, confudisti idolorum imbecillitatem; unde juxta nomen tuum præmio donatus es, ideo quod dignus factus es immolari, propterea te cum fide ardente honoramus, ut victoriosum Domini pugilem, Theodore.

2. Oden tibi offero, sapiens Theodore ter beate, tu Domini miles, et minister et famulus, et fidelium patronus: accipe me cum fide solemnities tua sacra recolentem et celebrantem. Namque tu ex servatore divina nactus charismata, tueris et salvos facis servos tuos, tibi fauste plaudentes; hisce ergo odibus Ecclesia Christi et te nunc suspicit, et laudat fortitudinem, quam pro illo exeruisti, ac plena gaudio te celebrat, ut victorem Domini pugilem.

3. David alter generosus, athleta Theodore, factus es, tu qui potentium in malitia Philistinorum stravisti ferociam; Goliath nempe, illum tyrannum persecutorem, Trinitate favente, o sapiens, lapillis munitus, subvertisti, tu adversus copiosum hostem, acie circumseptum, inermis et solus, sed pro armis munitus virtute Domini. Hac quippe scientia circumcinctus, inimici fœdissimum caput secuisti, sursum erigens tuum trophæum; unde merito Christi populus te cum fide veneratur, ut victorem...

II. Exstat in solo mosquensi f. 255.

1. πρὸς τὸ Ὁ ὑψηθείς. Mira satis est tota verborum structura. — Θεοδωρήτως M. — ἐν ante ἐκθ. om. M.

2. πρὸς τὸ Τῇ Γαλιλαίᾳ. — ἐορτήν σου M. — προεστήκεις more seriorum. — ἡ ἐκκλ. M.

3. πεφραγμένος M. Heroicum vere troparium est atque Tyrtæanum.

δ'. Ἠλίαν ᾧφθης τοῖς πιστοῖς, * Θεόδωρε, ζηλώσας * ὑπὲρ τοῦ σου δεσπότου, * ὡς ἄλλους τῆς αἰσχύνης * καὶ τῶν εἰδώλων ἱερεῖς, * τῶν προσοχθισμάτων, * καὶ τῆς Ἑκάτης ναὸν * αἰσχρὸν, τὸν τῆς Ἀρτέμιδος * πυρπολούμενος ζήλω κατέφλεξας, * τοὺς ἀλιτηρίου * καὶ ἐν οἴκοις ἀποστάντας * τοὺς δαίμονας * συνκαταπατήσας· * τῇ τούτων δὲ σφοδρᾷ * ἐμπρήσει καρδία * φωτισθεῖσαι τῶν πιστῶν * ἔλαβον γῶσιν * τὴν εἰς τὸν Κύριον * Θεὸν αὐτὸν, εἶναι δὲ σὲ * ὡς ἀθλοφόρον * Κυρίου, Θεόδωρε.

4. Eliæ imitari zelum erga Dominum tuum, o Theodore, fidelibus visus es, dum sacrificulos qui turpitudinem et execranda simulacra colebant, tumque Hecates tum etiam Dianæ delubra, ardore tuo succensus, combussisti, feralesque dæmones, vel in domibus latentes, conculcavisti. Quorum incendio illuminata fidelium pectora ceperunt hanc persuasionem, Christum esse Deum, te vero invictum Domini pugilem, o Theodore.

4. προσοχθισμάτων. M. cf. Suidas ad h. v. — f. τὴν εἶναι κύριον.

XLII.

DE S. VITO MARTYRE.

α'. Ὁ ποιήσας τὰ σύμπαντα * ὡς δυνατὸς, * καὶ ἰσχύσας τοὺς ἀγίους σου * ὡς ἀγαθὸς, * τοῦ νικῆσαι τὸν δράκοντα, * Χριστέ ὁ Θεὸς, * δι' αὐτῶν ἐλέησον * τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε, * καὶ τὴν ὄφρυν κατὰβαλε * τῶν ἀθετούντων σε, * ὁ μόνος ὑπάρχων παντοδύναμος.

1. Tu qui universa fecisti tua potestate, qui sanctos tuos confortas, pro tua bonitate, ad vincendum draconem, Christe Deus, per eos miserere celebrantium te, et supercilium dejice te contemnentium, qui solus es omnipotens.

β'. Ἕμνον ἐπάξιόν σοι προσφέρειν, * ὦ Χριστέ μου, οὐ σθένω, * ταῖς σειραῖς τῶν ἐμῶν * ἀμαρτιῶν συσφιγγόμενος· * ἀλλὰ μοι δίδου σοφίαν γλώττης, * ὡς σοφίας ὑπάρχων πηγὴ καὶ φάος, * ὅπως τοὺς σοὺς * ἀθλοφόρους ὑμνήσας σωθήσομαι· * αὐτὸς γὰρ εἶπας, οἰκτίρμων· * Ἐκζητεῖτε ἐν πίστει, καὶ λήψεσθε. * Διὸ ζητοῦντι δὸς, ὡς εἰρηκας, * ἀψευδῆς γὰρ ὑπάρχεις, φιλόανθρωπε, * ὁ μόνος...

2. Hymnum tibi dignum litare non valeo, Christe meus, catenis meorum peccaminum constrictus : sed da mihi linguæ sapientiam, tu qui sapientiæ fons et lux es, ut tuos ovanthes athletas canens, salvus fiam. Tu enim dixisti, o misericors : Quærite in fide et invenietis. Quærenti ergo da, ut dixisti; verax enim es tu, amator hominum, solus omnipotens.

γ'. Μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων * γίνηται, ὡς ἡ Γραφή * ἐκδιδάσκει ἡμᾶς, *

3. Memoria justorum cum laudibus fiat, ut Scriptura nos docet, neque extinguetur

XLII. Extant qualia sunt in corsin. f. 122: Μηνὶ ἰουνίῳ ιε', κονδ. τοῦ ἀγίου μάρτυρος Βίτου, ἡλ. β', πρὸς τό· Ὁ σοφίστας. Acrost. f. erat ὁ ἕμνος.

1. Orditur a consonante tetrastico, nisi sex potius tetrasyllabi sint, ubi olim duos versus posuicitius. Cf. p. 366. Hic vero bis tollitur una syllaba

pro rhythmo alacriori, tum v. 5 alias decasyll. est. — In fine concentus repetitur, ut in archetypo. Cf. supra XXXVIII.

2. ἐκζητήσατε. Matth. VII, 7. More Romani, sacris verbis sobrie et presse noster utitur.

3. μνήμη. Prov. X, 7. — ὡς ἡ Γραφή sic C contra

καὶ τούτων οὕτω θεοσθήσεται * μνημόσυνον, στὰν εἰς τοὺς αἰῶνας, * αἰωνίζον καὶ μένον εἰς τοὺς αἰῶνας. * ὄθεν ἡμᾶς, * ἀδελφοί, ἀνυμνεῖν τοὺς ἀγίους Χριστοῦ * μὴ παύσωμεν, ὅπως τούτων * ἱκεσίαις λαβόντες τὰ πρόσφορα * τῆς τε ψυχῆς ὁμοῦ καὶ σώματος, * ἀνακράζωμεν. Κύριε, δόξα σοι, * ὁ μόνος...

δ'. Ναὸς ἐφάνης, ὡ μακαριστὲ, * ὡς Ἡλίας ὁ μέγας, * ἐκ παιδὸθεν βιῶν * ἐν ἀρεταῖς καὶ σεμνότητι, * λατρεύων τῷ κτίστῃ παρὰ κτίσιν, * καὶ μισῶν τοὺς τὰ εἰδῶλα προσκυνούντας. * ὄθεν ἐχθρὸς * ὁ πανόλης καὶ ὄντως παγκάκιστος * ῥημάτων πείθειν πειρᾶται * κολακίαις. ἀλλ' ἔσθης ἀκράδαντος, * ἀδάμας τε ὥσπερ ἀήττητος, * τῷ Χριστῷ ἐκβοῶν. Βοήθει μοι, * ὁ μόνος ὑπάρχων παντοδύναμος.

accentum. — οὐ σθεσθ. C. — ἔσθης ε. α. C. — ποτα γρ. monosyll. — δ. ταῖς τούτων C contra metrum. — πρ. ψυχῆς τε ὁμοῦ καὶ τοῦ σώμ. C.

4. λατρεύειν. παρὰ τὴν κτ. C. — ὁ πανόλης C. —

monumentum eorum, stans in sæcula, perennans et manens in ævum. Unde nos, fratres, canere Christi sanctos ne desinamus, ut per eorum preces receptis bonis animæ et corporis, clamemus : Domine, gloria tibi, qui solus...

4. Templum visus es, o beate, alter velut magnus Elias; a puero florens virtutibus et innocentia, præ creatura potius adorans creatorem, odio habuisti idola colentes : unde hostis infestus et vere pessimus, te nititur suadere verborum blanditiis, quibus obstitisti firmus, adamantina cum constantia, Christo clamans : Succurre mihi, tu solus omnipotens.

ἐν ῥήμασι C. — κολακίας C. — ἀδάμας ὥσπερ C. Rara sunt græca monumenta martyris, inter nos maxime in Pragensi metropoli Bohemorum, celeberrimi.

XLIII.

DE S. PANCRATIO MARTYRE.

I.

α'. Τὰ ἡδύτατα * τῆς μελουργοῦς σου γλώττης ἔπη * λαμπρυνόμενος, * ἐκ θεϊκῶν βολίδων πάντας * τοὺς ἐν τῇ δύσει * κατεφώτισας, * Παγκράτιε, κηρύξας τρανώς * τῆς Τριάδος τὴν πίστιν, * καὶ πᾶσαν ἀχλὺν * εἰδωλικὴν ἐξάρας, * τῶν οὐρανῶν * ὁ ἱεραρχικώτατε. * ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτευε.

β'. Νοῦν καὶ διάνοιαν * τῆς ἐμπαθοῦς ἰλύος * ἐκ παιδὸθεν ἐκάθαρας, * πρὸς ὕψος ἤρθης, * Παγκράτιε σοφὲ, * θείας ἀναβά-

1. Suavissima oris tui melliflui eloquia cum luce proferens, divinis jaculis omnes illuminasti Occiduos, o Pancrati, dum fidem Trinitatis prædicas, cunctasque tenebras idolorum extollis, tu inter superos summus hierarcha; agedum, pro nobis Dominum incessanter deprecator.

2. Mentem et cogitatus ex luto libidinum a pueris repurgans, ad divinæ ascensionis sublimia ferebaris, Pancrati sapiens; inde

I. XLVI. Theodorum, dubio procul, habemus, duos sibi solemnes hirmos adhibentem in laudem ejusdem Sicularum apostoli, S. Pancratii Tauro-meniensis, qui colitur die IX julii. Utrumque poema extat in corsin. f. 132, 133, sub lemmate: Μηνὶ ἰουλ. θ' κονδ. τοῦ ἁγ. Παγκρατίου ἀρχιεπισκόπου Ταυρομένου, ἡγ. α'.

1. πρὸς τό · Τὰ θεόβρυτα. Qui condidit hirmum, ut opinor, potis erat Theodorus eum identidem ad usus suos flectere. Si varietates cupis tangere, cf. archetypum f. 346. — λαμπρυνόμενα C. — Nota rarum superlat. in ἱεραρχικώτατε, ubi similia Theodorus cudere affectat. Cf. XXXVII, 1 supr.

2. πρὸς τό · Τέρεται. Cf. ibid. p. 346-354. Me-

σεως· ὄθεν εἰληφας * Τριάδος τῆς παμ-
 φαοῦς * γνῶσιν, ὁσιωμακάρα, τὴν ἔνθεον, *
 δι' ἧς φωταγωγεῖς ἅπαντας, * χριστόφρον,
 τοὺς ἀθροισθέντας πιστῶς * ἐν τῇ πρὸς Θεόν
 σου * ἐκδημία καὶ βοῶντάς σοι· * Ὁ ἐπο-
 πτεῦων ἐξ οὐρανοῦ, * μὴ ἐπιλάβῃ...

γ'. Οἶον ἰσχύσει * στόμα σοι ἐγκωμιάσαι *
 τῶν τεράτων σου τὴν πληθύν, * θαυματο-
 κράτορ * Παγκράτιε σοφῆ, * ῥῆτορ ἀψευ-
 δέστατε τῆς θεότητος, * συμμύστα τοῦ Ἰη-
 σοῦ, * ἄστρον τῆς οἰκουμένης πολύρωτον, *
 τῶν ἀποστόλων ὁ ὀπαδὸς, * μαρτύρων
 καὶ ἱερέων χαρὰ, * κλέος τῶν ὁσίων * καὶ μον-
 ναστῶν ἐγκαλλώπισμα· * διὸ βοῶμέν σοι ἐκ-
 τενωῶς· * Μὴ...

δ'. Ὑμνοὶς κλειζόντες * σήμερον τὴν ἱεράν
 σου * καὶ παγκόσμιον ἑορτὴν * τῆς ἐκδημίας, *
 ἀκέστορ φαινεῖ, * θήκη τὴν τιμίαν σου
 ἀσπαζόμεθα, * ἐν ἣ τὸ μυροσταγῆς * θεῖόν
 τέ σου ἀπόκειται σκῆνωμα, * ὦ Παγκράτιε
 τερατουργέ· * ἄκος οὖν οἱ ἐκ ποικίλων πα-
 θῶν * δυσαλθῶς σχεθέντες * ἀρῶμενοι βοῶσί
 σοι· * Ὁ ἐποπτεῦων ἐξ οὐρανοῦ, * μὴ ἐπι-
 λάβῃ τοῦ σοῦ λαοῦ...

lodus sibi constantior, nihil mutavit, nisi quod
 librarius alicubi fallitur in v. 10. Acrostichidem,
 ut alias, a primo verbo νοῦν retinuit et fortasse
 humiliter auxit, ut alibi τυφλόρους. — καθάρας C. —
 δκ. φωταγωγ.. C. — χριστόφρων, vox nova, si quid
 Nostro novum.

3. τῶν τεραστίων τὴν C₁ — θαυματοκράτωρ adde

recepisti, innocens ac beate, Triadis lumi-
 nosæ divinam super omnia scientiam, qua
 illustras, ut Christum sapiens, omnes ad te
 cum fide concurrentes in tuo ad Deum tran-
 situ, clamantesque tibi : Qui nos de cælo
 respicis, ne obliviscaris plebis tuæ...

3. Quale os valeat laudibus æquare tuo-
 rum prodigiorum copiam? O virtutibus
 potens, provide Pancrati, Deitatis ora-
 tor, mendacio alienissime, in Jesu hiero-
 phanta, sidus orbi valde irradians, aposto-
 lorum sequax, martyrum et pontificum
 gloria, justorum decus et monachorum
 ornamentum; ideo clamamus tibi : Ne obli-
 viscaris...

4. Hymnis hodie decorantes sacram et
 ubique fulgentem transitus tui festivitatem,
 insignis medice, thecam tuam salutamus,
 in qua corpus tuum sacrum, unguenti fe-
 rax, requiescit, o Pancrati prodigiorum
 opifex; unde medelam exhaustas variis
 infirmitatibus desperate correpti, clamant
 tibi : Ne obliviscaris plebis tuæ, sed Domi-
 num pro nobis exora...

lexicis, apud Studitas prodigiose auctis.

4. κλειζόντες melodis rarum. — μυροσταγῆς, ut
 alias Theodorus finxit μελοσταγεῖσαι. — καὶ θεῖόν
 σου ἑναπόκ. C. — οὖν add. — συσχεθέντες ἀρ. καὶ
 βοῶντες σοι C, rupto metro. In primis ob similes
 in eodem loco versus Theodorus agnoscitur. Cf.
 v. 5 in tr. 2, 3, 4 et in seqq. v. 7 in tr. 2, 3.

II.

α'. Τῆς ἀληθείας λάμπας * τὸ φῶς ἐν
 τοῖς πέρασιν, * τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης *
 τὸν ζόφον ἐδίωξας, * Παγκράτιε ἱερομακάρα, *
 τῶν Σικελῶν τὸ μέγα προσφύγιον, * πρέ-
 σθευε ὑπὲρ ἡμῶν, * τῶν ἐερταζόντων * προ-
 στάτα θερμότητε.

β'. Ἀξίους νίκης στεφάνους * τὴν θεῖαν

II. Cors. ἤγ. δ', πρὸς τό· Τῶ φαινωῦ. vid. p. 355.
 — ἐν πόθῳ πρ. C in clausula. f. acrost. erat αἴνος.

1. Tu qui veritatis effuso lumine in fines
 terræ, idolorum falsam caliginem dissi-
 pasti, Pancrati in Deo beate, grande Sicu-
 lorum præsidium, intercede pro nobis, tu
 festa tua celebrantium defensor acerrimus.

2. Qui dignis victoriae coronis sacrum

2. πρὸς τό· Τὸν θεῖον μύρω. Vid. p. 355, 358. Nota
 duos accus. cum præsto esset αξίους v. στεφάνους.

σου στεφανώσας * κορυφήν, ὁ δι' ἡμᾶς * καθ' ἡμᾶς πεπολιτευμένος, * Λόγος ὑπάρχων * τοῦ Πατρὸς ἀληθινός, * ἅγιε Παγκράτιε, * χορηγόν σε τῶν καλῶν * ἐπιστάμεθα πάντων * διὸ δίδου μοι λόγον * ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος, σοφῆ, * εἰς τὸ ὑμνεῖν σε ἀξίως, * τῶν κινδυνεύόντων * προστάτα θερμότητε.

γ'. Ἱεραρχίας τὸ χρίσμα * δεξάμενος ἐκ Κυρίου, * ὑπὲρ ἥλιον τὸ φῶς * ἐπαστράψας ἐν πάσῃ κτίσει, * πᾶσαν ἐνθέως * περιέλαμψας τὴν γῆν, * τίμιε Παγκράτιε, * καὶ ἐφώτισας λαοὺς * καθημένους ἐν σκότει * καὶ σκιᾷ τοῦ θανάτου, * συνεργούντος ἐν πᾶσι τοῦ Χριστοῦ, * τοῦ δι' ἡμᾶς μορφωθέντος, * τῶν κινδυνεύόντων....

— ἡμ. πολιτευσάμενος C. — fort. χορηγεῖ σοι τὰ καλὰ ἐπ. πάντα Theodorus scripsit.

3. ἐν τῇ κτίσει C. — συνεργ. σοι ἐν πᾶσι τοῦ Χρ. C. Fortasse nisi Siculus sit alter iste melodus,

redemit verticem tuum, ille propter nos inter nos conversatus, cum esset verum Patris Verbum, scimus eum tibi, o sancte Pancrati, fuisse bonorum omnium largitorum. Ideo da mihi verbum, os aperienti, o sapiens, ad celebrandum te digne, tu periclitantium sospitator caldissime.

3. Pontificatus unctionem adeptus a Domino, super solem coruscans in tota creatura, omnem terram lumine adimple, venerande Pancrati, et illuminasti populos sedentes in nocte et in umbra mortis, tecum in omnibus Christo cooperante, qui nos tram naturam assumpsit, o periclitantium caldissime defensor.

priore paulo æquabilior, nihil obstat, modo codex rite emendetur, ac valeant criteria haud semel posita superius, quin iterum hic summus Theodorus adsit.

XLIV.

DE S. DOMETIO MARTYRE.

α'. Ὑψωθείς, ἱεράρχα, * τῇ ταπεινώσει, * καὶ δειχθεὶς πολεμήτωρ * τοῖς ἐναντίοις, * τῶν γὰρ δαιμόνων * κατέβαλες φάλαγγας, * καὶ τῶν ἀγγέλων * συνόμιλος γέγονας, * ὁσιομάρτυς Δομέτιε, * Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει, πανθαύμαστε.

β'. Ψευδοχρίστου ὦ μανίας * τοῦ Σατανᾶν! πῶς τοὺς ἀγίους * πολεμεῖν οὐ παύεται, * πάντοτε αὐτὸς καθηττώμενος; * θέλων λάθρα γὰρ τοῖν ἀνδροῖν * χειρώσασθαι,

XLIV. Psalmista hujus cantici, tam ignotus est quam obscurus sanctus ille Dometius, quantumvis dicatur martyr, pontifex, asceta singularis, summus thaumaturgus. Sex sunt hujus nominis martyres, in sacris Orientalium fastis breviter memorati, quorum fort. nullus sibi ea quæ hic referuntur, vindicaverit; nullus præterea recolitur in die VII maii, ubi corsinium tropologium præ se hoc elogium fert f. 110: Μηνὶ μαῖω ζ', τοῦ ὁσίου μάρτυρος Δομετίου κονδάκιον, ἴχ.

1. Elevatus, o pontifex, humilitate, factusque debellator adversariorum (nam demonum fugasti turbas, et cum angelis conversatus es), Dometi sacer martyr, Christum pro nobis exora, vir summe mirabilis.

2. Proh! pseudochristi Satanæ insania! quomodo sanctos non cessat impugnare, devinci non desinens! volens enim clam in hos duos viros manum injicere, ipse vulne-

β'. Mutilum esse opus manifestum est, rupta acrostichide ψαλμῶς, et amissis ab initio plurimis tropariis, in quibus f. erant melodi nomen expressum et acta fusiora martyris.

1. In C: πρὸς τὸ · Τῷ Θεῷ ἀπὸ μ. Vid. p. 305. — ὁσιομάρτυς dici solet de martyre monacho aut viro sacris addicto. — Δομήτιος semel in cod. scribitur, sed Græci dicere solent Δομέτιος, Δομετιανός.

2. πρὸς τὸ · Τὸν φωστῆρα. Cf. p. 377. — τοῖν ἀνδροῖν tam rarum melodis duellum est, ut mu-

οὗτος τιτρώσκειται. * Διὸ καὶ βοῶν * πρὸς Δομέτιον, ἔλεγε. * Πορεύου αὐτὸς, * τούτους δὲ ἄφες συνεῖναί μοι. * Οἱ δὲ ἐκραύγαζον μετ' αἰμωγῶν * τῷ ὁσίῳ εὐνουστότατα. * Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει, πανθαύμασθε.

γ'. Ἀνακλίνας τὸν αὐχένα * ἑαυτοῦ τῇ γῆ, ἔβόα * ὁ ἐσθλὸς Δομέτιος * πρὸς τὸν λυτρωτὴν. Δεῖξον, δέσποτα, * πτώσιν δαίμονος τοῦ δεινοῦ * πλανήτορος, σῶτερ. Τὸ τάχιον * ἡγῆς δὲ βροντῆς * γεγυνοῦσας, ἠλάλαξεν * ὁ δαίμων βοῶν. * Οἱ μοι! ἐντεῦθεν διώκομαι. * Διὸ γηθόμενοι οἱ πορισταί, * τῷ ὁσίῳ ὑπέψαλλον. * Χριστὸν...

δ'. Λυτρωθέντες τῆς ἀπάτης * τοῦ ἐχθροῦ οἱ ὀδοιπόροι, * τὸν Θεὸν ἐδόξαζον, * καὶ τὸν ἀσκητὴν ἐμακάριζον, * ὅθεν ἤρξατο νοθετεῖν * αὐτοὺς χρηστὰ ὁ παναιοῖδιμος. * Μηδὲν ἐξεπεῖν, * ἀδελφοί μου, θελήσετε * ἃ εἶδετε νῦν. * οὐ γὰρ συμφέρον ἐστὶν ὑμῖν. * ἀλλ' οὖν ἀπέλωμεν ἐν τῇ μονῇ * τῶν ἀγίων, ἐπάδοντες. * Χριστὸν...

tare nolim, sed expectatur verbum alium quam χειρῶσασθαι vel χειρῶσασθαι, nisi forte etiam cum genitivo jungantur, ut βασιλεύειν, κυριεύειν, τυραννεύειν. — πρ. τὸν Δομ. C. — τούτω δὲ duellum expectaveris.

3. πλανήτορος pro ἀλάτορος novum est. — ἡχη

ratur. Unde vociferans ad Dometium, aiebat : « Vade tu ipse, hos vero sine mecum a consociari. » At ambo clamabant ad sanctum cum gemitibus devotissimis : « Christus pro nobis exora, vir summe mirabilis. »

3. Collum humi submittens, clamat nobilis Dometius ad redemptorem : « Notum » fac, Domine, casum dæmonis, sævi deceptoris, o salvator! » Reboante subito tonitru, ejulavit clamans dæmon : « Hei mihi! Inde repellor. » Idcirco viatores cum justo psallebant : Christum...

4. Ab hostis fraude redempti peregrini, Deum glorificabant, ascetamque beatum prædicabant. Qui inde cœpit vir præstantissimus salubriter eos monere : « Nolite a quidquam, fratres mei, referre ex his a quæ vidistis. Nihil enim vobis proderit. » Sed eamus hinc in mansionem sanctorum, canentes : Christum... »

δὲ βρ. γεγυνοῦσα C. — novum rursus videtur πορισταί pro ὀδοιπόροι, ut sequentia suadent.

4. ὦν ἴδετε sic C, in quo mox ἐστὶν om. In ultimis caligo crescit eundo. Cæterum, si quædam menda scribæ retuleris, cætera tibi haud inconcinna erunt, aut priscae ætati indecora.

XLV.

DE S. BLASIO MARTYRE.

α'. Τῇ τοῦ ἀμέμπτου σου βίου λαμπρότητι * τὴν ἐκκλησίαν νῦν ὄλην ἐφαίδρυνας. * Χριστὸς γὰρ τὴν χάριν ἐβράβευσεν, * ὁ δούσ σοι τὴν δόξαν ἀθάνατον, * διόπερ καὶ στέφει σε κατεσκόμησε.

XLV. More Theodori, melodus a prima voce acrostichidem eduxit, placidior tamen quam ut reputetur animosam Studitarum palæstram exercuisse. Antiquior potius et præstantior habebitur. Cujus mutilum opus superest in corsin. f. 63 inscriptum : Μηνὶ φεβρ. ια', κονδάκιον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βλασίου, ἡχ. β', f. sub acrostichide χαῖρε.

1. Tuæ intemeratæ vitæ radio nunc totam illustras ecclesiam; Christus enim gratiam concessit, qui gloriam tibi dedit immortalē : idcirco te quoque corona adornavit.

Partim extat in vatic. 2008.

1. Ibid. πρὸς τό· Τοῖς τῶν αἰμάτων σου βεθροῖς, Δημήτριε, sic fusius quam solet, describitur proæmii modulus infrequentior, quem tamen menæa servant in octobr. d. XXVI. Ab hoc archetypo differt tantum v. ultimus, tribus syllabis auctus pro solita ephymniorum licentia.

β'. Χάριν μοι δώρησαι οὐρανόθεν, * Ἰησοῦ ὁ Θεός μου, * ὁ ἀρρήτῳ βουλῇ * τὰ πάντα λόγῳ πηξάμενος, * (σὺ γὰρ εἶ πάντων ἡ προμηθεΐα, * σὺ καὶ λόγου τὸ πέρας σαφῶς προσνέμεις *), ὅπως τὸν σὸν * ἀνυμνήσω πιστῶς νυκτὶ Βλάσιον · μέγας γὰρ τῇ ἐκκλησίᾳ * ἱεράρχης ἐξέλαμψεν ἔνθεος · διὸ λιταῖς αὐτοῦ, εὖσπλαγγνε, * τῆς ψυχῆς μου τὸ σκότος ἀπέλασον · διόπερ καὶ στέφος ἐκομίσατο.

γ'. Ἄνθος ἀνέτειλεν ἐν ἀκάνθαις * τῆς εὐδωλομανίας, * ὁ φωσφόρος ἀστὴρ * καὶ μέγας ὄντως πατὴρ ἡμῶν · βίον γὰρ μέγαν τὸν τῶν ἀγγέλων * ἐν ἀσκήσει τελέσας τοῖς πᾶσιν ὤφθη, * διὰ Χριστὶν * τὸν ποθούμενον, ὃν νῦν καὶ εὖρατο, * τῇ πράξει καὶ θεωρίᾳ * τὸν Ἰωβ ἐκμιμούμενος ἔχαυρε, * διὸ καὶ ὡς ἄκακος ἀριστεύς * ἀκακία συζήσας ὑπέτυχε, * διόπερ...

δ'. Ρεῖθρον ζωῆς ἐδείχθης ἐν ὄρει, * τοὺς πιστοὺς καταρδεύων, * καὶ ναούσαις πηγαῖς * τὰς διανοίας ζωοποιῶν · ξένον γὰρ θαῦμα νῦν καθωράθη, * πάντα λόγον νικῶν διανόημά τε · ἄγρια γὰρ * ζῶα τῷ ποιμηνάρχῃ ἐπέλαζον, * καὶ ὡς περ ἐν ἰατρείῳ * λογικῶς τὰς ἰάσεις ἐλάμβανον, * ὡς τῆς χάριτος πληρούμενα * τοῦ Θεοῦ συνεργεῖα, ὡς γέγραπται, * διόπερ...

ε'. Εἶδεν ὁ εἶδεν πάντα ὁ βλέπων, * πρὶν γενέσθαι τὸν κόσμον, * τὴν ἐκάστου βουλήν * σαφῶς γινώσκει ὁ Κύριος · ἄνωθεν τούτῳ χειροθετεῖται, * καὶ τοῦ θρόνου τῆς πόλεως Σεβαστείας * σοφώτατον * ἀρχιποιμένα ἀναδείκνυσιν · ὁ δέ γε εἶλετο μᾶλλον * ἐν ἐρήμοις καὶ ὄρεσιν ἔσεσθαι, * εὐχὰς ἐκπέμπων Χριστῷ τῷ Θεῷ, * τῷ τὰ κρύφια βλέποντι ἀληθῶς · διόπερ καὶ στέφος ἐκομίσατο.

2. Supernam da mihi gratiam, Jesu Deus meus, qui arcano consilio omnia verbo solidasti, (tu enim es omnium providentia, tu quoque sermonis limites sapienter statuis) ut tuum nunc Blasium in fide recolam; magnus enim in Ecclesia pontifex, Deo plenus, illuxit. Ideo ejus precibus, clemens Deus, umbram animæ dispelle, propterea quod et coronam obtinuit.

3. Flos surrexit inter polytheismi spinas, luciferum illud sidus ac vere summus pater noster: magnam enim et angelicam vitam in ascési perficere visus est propter Christum, quem optabat, quemque invenit; in opere et meditatione, Jobi exemplo, lætabatur, ideoque insons antistes in innocentia vivere perseveravit, propterea...

4. Fluvius vitæ factus es, a monte irrigans fideles, et perennibus undis vivificans animas: insolitum enim ecce prodigium apparuit, præter omnem sermonem et cogitatum: silvestria enim animalia eum quasi ducem gregis constipabant, ac velut in medici officina, rationabili modo sanationes excipiebant, tanquam gratia, ut scriptum est, virtute Dei replebantur: ideo.

5. Vidit quod vidit qui cuncta prospicit, antequam fieret mundus, et cujuscumque consilium Dominus novit. Cœlitus Blasio manum imponit, et throno Sebastenorum civitatis præficiendum pontificem sapientissimum signat. Ipse vero potius elegisset in desertis et montibus degere, preces mittens Christo Deo, qui vere abscondita videt: ideo etiam coronam obtinuit.

2. Ibid. πρὸς τό· Τράνωσον, quem hirmum Studitæ affectant. — σαφῶς προσνέμεις V. προσνέμοις C. — πιστὸν V. — ὡς μέγας τῇ V. — διὸ αὐτοῦ ταῖς δεήσεισι τῆς ψ. V.

3. νῦν ὃν καὶ εὖρατο C. Jam vidimus pseudoaor. εὖραμεν etiam apud Roman. I, 3; VI. 3, etc. et apud Theodorum X, 8, etc. — βίον γὰρ μέγα τὸ τῶν sic V. — ὠφθης V. — Ἰωβ ἐνγυμνούμενος sic V. — διὸ ὡς ἀμμεκτος Θεῷ ἀκακ. V. — σ. ἀγάλλεται V.

4. Trop. in V omittitur; in C post quantum rejicitur. — διανολας φωτίζοντα C, inepte et contra syntaxin. — νικῶντα διάνοιάν τε eadem librarii ἀβλεψία. — ὡς add. — γέγραπται ps. CXLIV, 16.

5. οἶδεν bis, ὁ πάντα βλ. C. — γενέσθαι γὰρ V. — γινώσκων ὡς κύρ. V. — τούτου χειρ. C. — ἀρχ. σοφώτ. codd. contra metr. — τούτον ἀνδείξεν V. — ὁ δέ γε ἦλατο V. — τῷ Θεῷ codd. utpote monosyll. — ὡς ἀληθῶς iid.

XLVI.

DE S. ÆMILIANO MARTYRE.

α'. Ανδρεία ψυχῆς * τὴν πλάνην κατεδάρισας, * καὶ πίστει θερμῇ * βρασάνους οὐ κατέπτηξας, * Αἰμιλιανὲ πανόλθιε, * ἐκυτὸν γὰρ πᾶσιν ἐφανέρωσας * τοῖς ἐχθροῖς, κραυγάζων πρὸς αὐτούς· * Οὐδεὶς με χωρίσει τῆς ἀγάπης αὐτοῦ.

β'. Τὸν διαλάμψαντα ἐν τῷ κόσμῳ, * ὡσπερ ἄστρον ἡλίου, * τὸν Αἰμιλιανόν, * ὠδαῖς ἀσμάτων ὑμνήσωμεν· * πόθῳ γὰρ θεῷ ἠγλαϊσμένος, * τὸν Χριστὸν ἐκζητίσας, ὡς μαργαρίτην, * πάντα αὐτοῦ * πεπρακῶς, τὸ ζητούμενον ἔλαβεν· * εὐρίων δὲ καὶ ἀναπτύξας, * ἐγλυκάνθη, καθὼς βοᾷ ὁ Δαυὶδ· * Τὰ λόγια Κυρίου ἀγνὰ * τοῖς αὐτὰ ἐκζητοῦσιν καὶ κράζουσιν· * Οὐδεὶς με χωρίσει...

γ'. Οὗτος ὁ μάρτυς δούλος ὑπῆργεν, * ὡς Ὀνησίμος πρῶτην, * ὁ σοφοῖς μαθηταῖς * συνοδοιπόρος γενόμενος· * ψυχὴν δὲ ἔχων ἐν εὐγενείᾳ, * τοὺς ἐκείνου ἐζήλωσε θεῖους τρόπους, * δούς ἐαυτὸν * ὡς σφάγιον ἄκακον λύκαις δεινοῖς, * καὶ χαίρων τοῖς ὑπηρέταις· * Ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε, ἐβόησεν· * Οἱ δὲ αὐτὸν προσλαβόντες, * τῷ τυράνῳ παρέστησαν κράζοντα· * Οὐδεὶς...

δ'. Ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἀγίου * ἐλαμφθεὶς τῇ καρδίᾳ * ὁ πιστὸς ἀθλητῆς, * τοῦ βίου πᾶσαν ἐμίσησεν * δόξαν ματαίαν, Χριστὸν δὲ μόνον * ἐπεπόθει ιδέσθαι, τὸν ἐκ Παρθένου, * δούλου μορφὴν * δι' ἡμᾶς περιθέσθαι ἐλόμενον, * δουλείας δὲ τῶν εἰδώ-

1. Virili mente conculcasti errorem, et animosa fide tormenta sprevisi, fortunatissime Æmiliane, temet palam obtulisti hostibus, clamans illis : « Nemo me a charitate ipsius separabit. »

2. Hunc fulgentem in mundo, ut solisubar, Æmilianum odis, hymnis, canticis ornemus; deifico enim amore decoratus, Christum uti margaritam quæsivit, opibusque suis omnibus venditis, quæsitum comparavit, inventumque dum evoluit, suavi perfusus est lætitia; ut clamat David : Casta Dei eloquia inquiringibus eum et clamantibus : « Nemo... »

3. Is martyr servus erat, ut olim Onesimus, comes in itinere sapientium discipulorum : at nobilis viri animam gerens, Onesimi æmulatus est divinos mores, semet committens immanibus lupis, ut innocentem victimam, ac ministris cum gaudio clamans : « Ego sum quem quæritis. » Qui eum capientes, ad tyrannum detulerunt, dum clamaret : « Nemo... »

4. A Spiritu Sancto mentem illustratus, fidelis athleta omnem vitæ inanem gloriam oderat; Christum vero solum cernere cupiebat, qui ex Virgine natus servi formam assumere propter nos elegit, ut ab idolorum servitute et corruptela mortis liberaret

XLVI. Ejusdem f. ac superioris melodi sunt hoc et proximum poema; neutrum vero multum a Romani ingenio et arte recedit. Extant in taurin. f. 129 et 130.

1. πρὸς τό· Τὰ ἄνω, tum τράνωσον, iidemque moduli in sequentia pergunt. V. 5, 6 et 7 varietates habent prorsus insolitas. — χωρίσει. Rom. VIII, 35. — Idem initium ap. Theod. p. 361.

2. Αἰμιλιανὸν οἱ πιστοὶ ἠδᾶς T. — ὡσπερ μαργ. T. — Δαυιδ. Ps. XI, 7, Prov. XXX, 5.

3. Ὀνησίμος. Cf. Phil. I, 10. — ὁ τοῖς σοφ. T. — τοῖς ἐ. ἐ. θεοῖς τρόποις T. — ὡσπερ σφ. I. — Ad hæc adhibe similia apud Theodor. p. 343 sqq. in primis tr. 8. Insolitam nota elisionem, jubente metro: ἐγὼ εἰμ' ὃν ζητ.

4. ἐπεπόθει ἰδέσθαι sic T. — Cum idem sit ἐφύ-

λων * καὶ φθορᾶς τοῦ θανάτου βυσσάμενον * Adamum olim contumacem et cæteros cum
 Ἀδάμ τὸν πρὶν παρακούσαντα, * καὶ τοὺς fide clamantes illi : « Nemo me a caritate
 πίστει αὐτῷ ἀνακράζοντας. * Οὐδεὶς... « ipsius separabit. »

μνιον, idemque artificium in condakio menæis in- quam ægre fero ejus nos latere nomen. Incip.
 serto in die X augusti, de S. Laurentio Romano, alterum : τὸν διαλάμπαντα ὡς φωστῆρα ἀπλανῆ ἐν τῷ
 omnia ejusdem esse melodi tam libenter concedo κόσμῳ, συνελθόντες πιστοὶ ἐν ᾧδ. ἄσμ. τιμ. Λαυρέντιον.

XLVII.

DE S. ACACIO MARTYRE.

α'. Τὸν ἀληθῆ

τῆς εὐσεβείας μάρτυρα,
 καὶ νικητὴν
 τοῦ διαβόλου ἄτρωτον,
 ἐπαζίως εὐφημήσωμεν,
 καὶ μακαρίσωμεν δεόμενοι.
 Μὴ παύσῃ τοῦ σωτῆρος δεόμενος,
 Ἀκάκιε, σωθῆναι τὴν ποιήμνην σου,
 ὡς ἔχων παρρησίαν πρὸς τὸν Θεόν.

1. Verum illum

religionis testem,
 et victorem
 Satanæ invulneratum,
 meritis plausibus attollamus,
 beatumque orantes salutemus :
 « Tu ne desinas deprecari salvatorem,
 « o Acacie, ut salvet tuum gregem,
 « tu qui apud Deum fiducia polles. »

β'. Τὸν ἐν τῷ κάλλει τῆς ἀκακίας * ἐκ-
 παιδύθεν τραφέντα * ἀνυμνήσωμεν νῦν. * εἰ-
 δῶλων πλάνην γὰρ ἔσθεσε, * καὶ τὸν Χρι-
 στὸν τοῖς πᾶσιν ἀνδρείως * ἐν σταδίῳ Θεόν
 τε καὶ βασιλέα * μεγαλυγῶν, * ἐκδιδάσκει
 λατρεύειν καὶ σέβασθαι, * καὶ πλάνην τὴν
 τῶν εἰδώλων, * ὡς οἰκτρὰν καὶ παμβέβηλον
 ἔδειξε. * καὶ νῦν ἀπαύστως ὑπὲρ ἡμῶν * τῇ
 Τριάδι προσβεύων οὐ παύεται, * ὡς ἔχων
 παρρησίαν πρὸς τὸν Θεόν.

2. Hunc in candore innocentiae a teneris
 enutritum, hymnis nunc ornemus; idolo-
 rum enim insaniam exsufflavit, et in stadio
 coram omnibus, Christum esse et Deum
 et imperatorem magna voce testatus, docuit
 illi servire eumque adorare, fallaciam vero
 simulacrorum, miseram utpote et impuris-
 simam, redarguit. Nunc autem non desinit
 supplex esse pro nobis coram trino Deo, ut
 qui apud eum fiduciam habet.

γ'. Οὗτος ὁ νέος ἐκπαιδύθεν * τὸν τῆς
 πίστεως λόγον * ἐν καρδίᾳ λαβὼν, * Θεὸν τῶν
 ὄλων οὐκ ἔλιπεν. * τῆς φήμης τοῦτο δὲ γε-
 γωνυίας, * ὁ δικάζων εὐθύς αὐτὸν ἐπηρώτα.
 Τίς εἶ; * Τότε αὐτὸς * ἐν τῇ παρρησίᾳ ἀνε-

3. Juvenis adhuc tenero in corde fidei
 sermonem excipiens, Deum universorum
 nunquam deseruit. Cujus rei fama perlata,
 statim judex sciscitatus est eum : « Quis es
 tu? » Nec mora, ille fidenter erumpit : « Ego

XLVII. Utinam melodus pergat : sobria et sin-
 cera juvenis martyris acta eleganter rescripsisset,
 tam arte quam ætate omnibus metaphrastis præ-
 stantior. Nec plura nobis servavit solus taurin.
 f. 108, 109, ad diem VIII maii ; tantum mem-
 oriam sine officio martyris habent menæa in die
 VII maii.

1. πρὸς τό· Τοῦς ἀσφαλεῖς. — τῷ σωτῆρι T.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. — In fine τῶν ὄλων θ. T.

3. φήμη δὲ τοῦτου γεγονυία. Sic T, corruptelis
 scatens. — εὐθύς ἠρώτα T. — ἐβόησεν T. — ἐγὼ add.
 — οὐ σπουδάζω T, turpi lapsu. De δ pro διὸ, εἴπερ
 pro διόπερ, cf. Bos. *Ell. gr.* § 407. — I. δ' ἐγὼ
 rara elisione. — ὁ σπουδάζω T.

Εἶπεν· * Ἐγὼ μὲν δούλος ὑπάρχω * τοῦ
 Θεοῦ τῶν ἀπάντων καὶ Κτίστου μου· *
 Ἀκάκιος δὲ ἐγὼ κέκλημαι, * ὁ σπουδάζων
 θανεῖν, ὡς ζήσω αἰεὶ, * ὡς ἔγων...

δ'. Ἰπὸ δὲ τούτων τῶν εἰρημένων * ὁ
 δικάζων τὸ τάχος * ἀπλωθῆναι αὐτὸν * εἰς
 γῆν προστάσσει καὶ τύπτεσθαι, * λέγων πρὸς
 τοῦτον· ὦ νεανία, * πείσθητί μοι, καὶ θυ-
 σον. Τί ἀπατάσαι; * Τότε τρανώς * ἀνε-
 βόα ὁ μάρτυς πρὸς τὸν δικαστήν· * Οὐ θύω
 δαίμοσιν ὅλως, * ἀλλὰ μόνῳ τῷ ζῶντι λα-
 τρεύω Θεῷ, * καὶ τούτῳ κλίνω τὸ γόνυ μου, *
 ἵνα λάβω ζωὴν τὴν αἰώνιον, * ὡς ἔγων...

4. πείσθητί μοι T. — ἀπατάσαι T vix intelligen-
 dum, dum ἀπατάσαι solemnes revocat formas

« sum Dei omnium creatorisque mei famu-
 « lus : Acacius nomine vocor, pro eo mori
 « contendo, ut semper vivam, tanquam apud
 « eum.... »

4. Quæ postquam dicta sunt, illico præ-
 ses jubet eum humi extendi et contundi,
 aiens ad eum : « O juvencule, crede mihi,
 « et sacrifica. Cur decipi? » Tum martyr
 palam judici clamavit : « Non immolo un-
 « quam dæmonibus; sed soli Deo viventi
 « servio, et illi genu meum flecto, ut acci-
 « piam vitam æternam, tanquam apud eum
 « fiduciam habens. »

καυχᾶσαι, σταυροῦσαι toties notatas, uti mox ἰᾶσαι.
 — Θεῷ monosyll. ut in XLV, 5.

XLVIII.

DE S. EUPLO MARTYRE.

α'. Ἱερῶς ἐναθλήσας
 ὑπὲρ Τριάδος,
 ἰατρὸς ἀνεδείχθης
 τῶν ἀσθενούντων,
 τοὺς γὰρ ἐν πίστει
 καὶ πόθῳ προστρέχοντας
 ἐν τῷ ναῷ σου
 ἰᾶσαι ἐκάστοτε,
 Εὐπλε, μάρτυς σοφώτατε·
 Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν
 δυσώπει, πανθαύμαστε.

β'. Τὴν τὰ πάντα ἐκ μη ὄντων

1. Sacra obiens certamina
 pro Triade,
 medicus factus es
 ægrotantium;
 accedentes enim
 in fide et amore
 ad templum tuum
 quotidie sanas,
 Euple, martyr sapientissime;
 Christum pro nobis
 exora, prodigiosissime!

2. Te omnia ex nihilo

XLVIII. In cors. f. 139 extat illud canticum,
 cujus eadem pene mihi est acrostichis mutila,
 quam in eleganti de assumpta Virgine epithala-
 mio, scilicet ΤΟΥ ἑμαρΤΩΑΟΥ. Nec proximum
 quidem hunc melodum, immo neque Romanum
 dedecet tersum poemation, magis sobrium et con-
 cinnius quam seriora solent. Quidquid id est,
 censeo expungendum esse ex mea melodorum
 syllabo nupcr edita, quemdam Loum, mihi tan-
 tum ex hoc loco notum : ubi, servato tropariorum
 ordine, prout in codice, primum legebam τοῦ
 λωσοῦ. Ordo enim illic est 1, 2, 3, 4, 6, 5, 7, 8.

Inscriptio autem: Μηνὶ αὐγ. ιβ', κονδ. τοῦ ἁγίου
 Εὐπλου, ἡγ. β', πρὸς τό· Τῷ Θεῷ ἀπό μ.

1. Euplus est Siculus martyr, Catanensis dia-
 conus, de quo Bolland. ad h. d. Aug. t. II, p. 710;
 Cajetan. *Vitæ SS. Sicul.* I, p. 86; Ruinart. *Acta
 sincer.* p. 438, ubi superbiunt acta illa precon-
 sularia ex Baronio accepta. — ναῷ. Si melodus
 sicular ædes respiciat, ut videtur, neque alias
 Bollandistæ norunt, erit et ipse facile Siculus. An
 vero idem ac venustus Hamartolus? Sicelidum
 musarum asseclæ judicent.

2. πρὸς τό· Τὸν φωστῆρα. Ex hoc hirno et ob

εἰς τὸ εἶναι ἀγαθοῦσαν
 σὲ, Τριάς, ἐκδυσωπῶ
 ὁ πανάθλιος λύσιν δοῦναι μοι
 τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν,
 ὧν ἐπλημμέλησα ὁ ἄσωτος,
 ἰν' ἐκ καθαρᾶς
 καρδίας ἄσω ἰκέσιον
 ᾠδὴν ἐκτενῶς
 Εὐπλω τῷ ἱερομάρτυρι,
 σὺν τοῖς προστρέχουσιν ἐν τῷ ναῷ
 αὐτοῦ πίστει, καὶ μέλπουσι·
 Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν
 δυσώπει, πανθαύμαστε.

in esse producentem,
 Trinitas, invoco
 ego miserrimus, solvi ut des mihi
 e multis meis peccatis,
 quibus deliqui, vix non desperatus;
 unde a puro pectore
 canam ritu supplicis
 carmen, effuse dicatum
 Euplo, sacro martyri,
 una cum fidelibus in templum ejus
 accurrentibus et canentibus :
 « Christum pro nobis
 « exora, prodigiosissime ! »

γ'. Ὁ γὰρ λόγοις τεθραμμένος * ἱεροῖς, ἐν
 τῷ χειμῶνι * τῆς εἰδωλολατρείας, * Καλου-
 σιανῷ ἐξελήλυθεν * Εὐπλος λέγων· Ὁ τοῦ
 Θεοῦ * ἐγὼ εἰμι, ὦ παράνομε. * Κεκράτῃται
 δὲ * ὑπ' αὐτοῦ, θύειν τοῖς κτίσμασι, * καὶ
 τὰς ἱεράς * βίβλους προδοῦναι τοῦ καίεσθαι. *
 Ὁ δὲ φησιν· Οὐ δίδωμι αὐτάς. * Ὡς μέλπω-
 μεν πάντες πιστοί· * Χριστόν...

δ'. Ὑπεισέδω ὁ Βελίαρ * ἐν νοτὶ τοῦ ἀνθυ-
 πάτου * τούτου Καλουσιανοῦ, * καὶ τὸν
 ἅγιον ἐμαστίγωσεν, * ὅτε ἤκουσε παρ' αὐ-
 τοῦ * τοὺς θεῖους λόγους ὁ παγκράκιστος. *
 Ὁ δὲ τοῦ Θεοῦ * θεράπων πάντα ὑπέμεινε, *
 βοῶν πρὸς αὐτόν· * Οὐδὲν ἀντάξιον, ἄθλιε, *
 ὧν ἐπιφέρεις μοι τῆς οὐρανῶν * βασιλείας. Ὡς
 κράζωμεν· * Χριστόν...

ε'. Ὡς σοφίας τοῦ ἀγίου * Εὐπλου! ὡς τὸ
 αὐτοῦ σῶμα * προδιδόναι εἴλετο * μᾶλλον
 ἢ τὴν πίστιν ἀρνήσασθαι, * οὕτως ἐθήκε τὴν
 ψυχὴν * αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ ἐκχύσαντος * τὸ αἷμα
 αὐτοῦ * ὑπὲρ ἡμῶν ὁ πανίερος, * καὶ ἐξ οὐ-
 ρανοῦ * νίκης βραβεῖα ἐδέξατο. * αὐτὸν αἰ-
 νέσωμεν οἱ γηγενεῖς, * προσκυνοῦντες καὶ λέ-
 γοντες· * Χριστόν...

ς'. Λόγοις ποίοις ἐγκωμίων * ἐπαινέσο-

nonnulla erit qui de Theodoro cogitet, v. p. 377.

3. ἱερῶς C. — Καλουσιανῷ C, constanti pentasyllabo. — ὁ om. C, ubi subaudi δοῦλος et f. insere cum elis. sqq. — αὐτάς ἀνεβόα C contra metrum.

4. τούτου C om. ante Καλ. — Εὐπλον δετε C.

3. Sacris enim institutus eloquiis, inter simulacrorum procellas, ad Calvinianum Euplus perrexit, dicens : « Unius Dei sum, o inique ! » Comprehensus vero est ab eo, ut sacrificaret creaturis, et sacros libros traderet comburendos. At ille : « Hos non trado ! » Cui canamus omnes fideles : Christum.,.

4. Subiit Belial animum proconsulis istius Calviniani, qui sanctum flagris proscidit, quando ab eo audivit nequissimus divina eloquia; at servus Dei omnia sustinuit, clamans ad eum : « Nihil ex his quibus in me sævis, o miser, conferri potest « cum regno cælorum. » Cui clamemus : Christum pro nobis...

5. O sancti Eupli sapientia ! Ut elegit corpus suum potius tradere quam negare fidem, sic posuit animam suam sacratissimus, pro eo qui sanguinem suum pro nobis effudit, atque e cælo palmas victoriæ retulit. Cantemus eum, mortales, salutantes et dicentes : Christum...

6. Quali laudum præconio, o martyr

5 est post 6 in cod. Alium ordinem requirit tam acrostichis quam justa rerum series, sed quam multa exciderint, palam est. — πῶς C. — εἴλ. προδοῦναι C. — οὔτος C. — Nota formam ἐκχύσαντος. 6. τὴν πάλην τε τῶν C.

μέν σου, μάρτυς * Εὐπλε, τὰ παθήματα, * ἢ τοὺς πειρασμοὺς ἢ τὰ φόβητρα, * αὐθις πάλην τὴν τῶν δειῶν * κολακευμάτων, καὶ τὰ ἐνεδρα * Καλουσιανοῦ, * καὶ τῶν τυμάτων τοὺς μάλωπας, * οὓς καρτερικῶς * ὑπὲρ τῆς πίστεως ἤνεγκας; * διὸ ἐστῶτές σου ἐν τῷ ναῷ * ἀντὶ πάντων βοῶμέν σοι * Χριστὸν...

ζ'. Ὁ τοῦ σκότους ὑπηρέτης * πολυτρόπως βασανίσας, * νοῦν τὸν ἀδαμάντινον * Εὐπλου τοῦ σοφοῦ οὐ κατέκαμψεν, * ὅθεν πρόσταγμα θεικῶς * τούτου τὴν κάραν ἀπέτεμε * Θεὸς δὲ λαβὼν * αὐτοῦ τὸ πνεῦμα κατέταξεν * ἐν τοῖς οὐρανοῖς * σὺν ἱερεῦσι καὶ μάρτυσιν * αὐτῷ προσπέσωμεν ὡς νικητῇ * τοῦ Βελίαρ, ἐπάδοντες * Χριστὸν...

η'. Ὑπὲρ κόσμου τὸν σωτῆρα, * Εὐπλε μάρτυς, ἐκλιπάρει; * ὑπὲρ βασιλέων τε * καὶ τῶν μοναστῶν ἱερέων τε, * ἅμα καὶ ὑπὲρ τῶν σεπτῶν * ἐκκλησιῶν καὶ ὑπὲρ πίστεως. * Ποιεῖ γὰρ αἰεὶ * τῶν φοβουμένων τὸ θέλημα * αὐτὸν, ὡς Θεὸς, * καὶ τῆς δεήσεως τάχιον * ἀκούει, ὡς πάντων δημιουργός. * ὅθεν πάντες βοῶμέν σοι * Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν * δυσώπει, πανθαύμαστε.

7. ἀπίτεμε. Martyr occisus est, adhuc Evangelium in tribunali lectum, secum gerens.

Euple, tua celebrabimus tormenta, tuave discrimina, aut tua terricula; tum etiam luctam cum sævis blanditiis aut insidiis Calvisiani, tum vulnerum vibices, quæ pro fide sustinuisti fortiter? Unde stantes in tuo templo, omnium nomine clamamus tibi: Christum...

7. Noctis minister mille modis torquens, mentem Eupli sapientis adamantinam non inflexit, unde prolato decreto, caput ejus amputavit; Deus vero, anima suscepta, inseruit eum in cælos cum pontificibus et martyribus. Proni coram illo ut victore Belialis, canamus: Christum....

8. Euple martyr, deprecator salvatorem pro mundo, pro regibus, et monachis ac sacerdotibus, simul et pro venerabilibus ecclesiis, ac demum pro fide. Facit enim voluntatem timentium se, utpote Deus, precesque cito audit, ut omnium creator: unde omnes clamamus tibi: Christum pro nobis exora, prodigiosissime.

8. καὶ μον. ἱερέων τε ἅμω καὶ ὑπὲρ τῶν σεπτ. ἐκκλ. τε καὶ ὑπὲρ τῆς πίστεως C, totus perversus.

XLIX.

DE S. ANASTASIO PERSA M.

α'. Ἐκ τῆς Περσίδος ἄστρον * ἐκλάμψας αἰείφωτον, * τοῦ νοητοῦ ἡλίου * τὸν δρόμον

XLIX. Sic oculos Theodorus, sic ille manus, sic ora gerebat. Nimia sane me formido cepit, cum ea superius excluserim ex ejusdem penu, ne ex unica litterula viderer suam domino rem statuere. Integrum cum sit opus et manifestus opifex, satius fuisset inde consuetudinem notare melodorum, qua primam sui nominis litteram tantum intelligenti lectori dant, aut ultimam addunt, unoque initio poema significant: sic in acrostichide nostra per me licet legere ΤΟΥ Στουδίου Ἄσμα. Ne tamen ea quæ obstant, male dis-

1. Sidus Persarum perpetuo rutilans radio, solis spiritualis imitatus es cursum,

simulem, hæere me fateor ob ultima carminis verba, ubi melodus ædificavisse se templum S. Anastasio ostentat, quod quidem ut aliunde non novi, sic modestissimo Studitæ minus aptum esse, lubens existimaverim, nisi id per allegoriam dictum sit. Extat in cors. f. 50 cum brevi indiculo: Μηνὶ Ἰαν. κβ' τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου τοῦ Πέρου.

1. πρὸς τὸ· Τῷ φαεινῷ. Ad hæc αἰείφωτον, θαυματοκράτωρ, quis non agnoscit tibicinantem? Hic tamen aliquid excedit metrum in v. 5, alias 9 syllaborum. Cf. p. 355.

ἐξίγνευσας, * Ἀναστάσιε θαυματοκράτορ, * ὁ ἀθλητῶν κοσμήσας τὸ θέατρον, * πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, * τῶν φιλομαρτύρων * προστάτα θερμότατε.

β'. Ἐὰ δῶρα πάλαι οἱ Μάγοι * προσήγαγον τῷ δεσπότη * ἐν τῇ πόλει Βηθλεὲμ, * ἐκ Περσίδος γῆς ἐπιστάντες, * γῦν δὲ ὁ μάρτυς * τῶν αἱμάτων τοὺς κρουνοὺς, * μύρα ὡς πολύτιμα, * ἀφ' οὗ ἕκαστος πλουτεῖ * παροχὰς τῶν θαυμάτων, * ἀμοιβὰς ἰαμάτων, * εἰς ψυχῶν καὶ σωμάτων ἀρωγὴν, * πρὸς ὃν οἱ πάντες βοῶμεν * Πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, * τῶν φιλομαρτύρων...

γ'. Ὁρμῶμαι φράσαι σχεδῶς * τὰ ἀθλα καὶ τοὺς ἀγῶνας, * οὓς προσήνεγκας Θεῷ * ἐκ μικροῦ σε ἀποσεμνύνων. * κἀμοὶ παράσχου * τὴν τοῦ λόγου πυρισμὸν, * ἕθει Ἀναστάσιε, * αὐτὸς δίδου τὰς ἀρχὰς, * τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, * κἀθαρόν μου τὸ πνεῦμα * ταῖς ἀκτίσι σεπτῶν σου προσευχῶν, * εἰς τὸ ὑμνεῖν σε ἀξίως, * τῶν φιλομαρτύρων...

δ'. Ἰπῆρξε ξένη ἢ κλήσις, * ἦν ἔσχατος θεόθεν, μάκαρ * ὁ γὰρ τίμιος σταυρὸς * ἐπιλάμψας σοι ἐν Περσίδι, * ἦρεν ἐκ σκοτούς * ἀσεθείας πατρικῆς * θέμενος ὡς ἥλιον * τοῦ βαπτίσματος Χριστοῦ, * υἱὸν φωτός σε γνωρίσας, * τέκνον Θεοῦ ἐκφάνας, * ζῆλωτῆν ἀληθῶς ἔργων καλῶν. * διὸ σοι πάντες βοῶμεν * Ἐὖν φιλομαρτύρων ..

ε. Σὺ αἶρεις δόξαν ἐν δόξῃ, * εὐθύς γὰρ μετὰ τὴν χάριν * ἄλλον δέχῃ φωτισμὸν * τοῦ μονήρους βίου, θεόφρον, * ἐν τε ἀσκή-

Anastasi potens prodigiis, qui pugilum nobilitasti theatrum; intercede pro nobis, tu eorum qui martyres amant defensor promptissime.

2. Munera olim Magi obtulerunt Domino in urbe Bethleem, e Perside profecti; nunc vero martyr cruoris stillicidia prolibat, ut pretiosa unguenta: unde quisque ditatur dono prodigiorum, concessione sanationum, in animarum et corporum incolumitatem; propterea omnes clamamus: Intercede pro nobis, tu amantium martyres defensor fervidissime.

3. Exordior dicere breviter luctamina et prælia quæ Deo obtulisti, te pro modulo magnifice celebraturus; mihi quoque largitor verbi flammam, divine Anastasi; tu ipse da procœmia, meam pande linguam, emunda meum spiritum radiis tuarum precum venerabilium, ut te digne canam, te eorum...

4. Mirabilis fuit vocatio quam cœlitus habuisti, beate: veneranda enim crux tibi inter Persas effulgens, eripuit ex nocte paternæ impietatis; tollens te, ut solem, in baptismo Christi, te fecit notum ut lucis filium, ostendit natum ex Deo, studiosum coram omnibus sanorum operum. Ideo tibi clamamus omnes: Tu eorum...

5. Gloriam gloria cumulas: statim enim post hanc gratiam, aliam recipis lucem vitæ monasticæ, o vir Deum sapiens; etiam tibi

2. πρὸς τό· Τὸν θείῳ μύρῳ. Vide apud Theodorum, p. 355. — γῆς pro metro additur. — ὡς μύρα C. — Nota πλουτεῖ cum accusat.

3. Acta S. Anastasii latine edidit Bolland. in Januar. quæ videntur primigenia; metaphrastica proferunt Lipomanus et Surius. Medius inter duos biographos stetit Georgius Pisida, cujus historiam primus ad lucem eduxit J. M. Quercius ad calcem operum Pisidæ, cf. *Patrol. gr.* t. XCII. p. 1675. Medius quoque inter veteres stat melodus noster, qui Pisidam sæpius respexisse videtur. — ὁρμῶμαι C. — ἄθλα neutr. pro solito ἄθλος, uti supra sæpius, non de præmio (βραβαῖον), sed de

certamine discriminibus pleno intellige. — ἄγιε Ἄν. C. — τῶν σεπτ. C. Plura quam habemus, hic promittuntur.

4. ἐπιλάμψας C. Idem Georgius fusius et luculentius exponit, ab translata in Persidem sancta cruce fidem et baptismum repetens Anastasii. — θεόμενος ὡς C. — σε abundat post υἱὸν φωτός, ut sæp. sit post verba compendio scripta. — ὡς ἀληθῶς C. — διὸ πάντες σοι C.

5. Trop. in cod. ultimum est. — τῆς ἐξουποταγῆς sic C. — αὐτοῖς συνάθλοισι C. — δηλώσει id. in quo ibi plura vulnera.

σει * και τὰ ἐξ ὑποταγῆς * σκάμματα, πυκτεύματα, * ἐξ ὧν λάμψας ἀρεταῖς, * προὔχεις αὐτοὺς συνάθλους, * ὑπαστράπτεις τὰ μείζω, * και δηλώσας τὰ ἐξῆς θαυμαστικῶς * εἰς τὸ ὑμνεῖν σε ἀξίως· * Τῶν φιλομαρτύρων...

ζ'. Οὐ στέργων, μάκαρ, τὸν πόθον, * ἐξῆεις ἀπὸ τῆς μάνδρας, * τὸ ἀρνίον τοῦ Χριστοῦ * μαχησόμενος πρὸς τοὺς λύκους· * ξένον τὸ θαῦμα! * πρὸς τοὺς θῆρας ὁ ἀμνὸς * οὐ πτήσσεις ἐρχόμενος, * (ἀλλὰ μέγας ὁ ποιμὴν, * Κύριος γὰρ ἀπάντων) * οὕτως τελεῖν θαρρήσας, * ἐθελόθυτος ἐγένου προσφορᾶ· * διὸ ἐπάδων βοῶ σοι· * Τῶν φιλομαρτύρων...

ζ'. Ἄσμα ἁσμάτων προσφέρων, * κραυγάζω· Ὁσιομάρτυς, * κλῆνον αὖς σου εὐμενές, * τοὺς ὑμνοῦντάς σε διασώζων, * δίδου τὴν χάριν * τοῖς τὴν μνήμην σου πιστῶς * τελοῦσιν, αἰοῖδιμε, * τὸν πτωχὸν σου ὑμνωδὸν * πλοῦτισόν με κατ' ἄμφω * τὸν ἐπ' ὀνόματί σου * ἀναγείραντα ναὸν περικαλλῆ, * ἐκφυλάττων με ἐκ βλάβης, * τῶν φιλομαρτύρων προστάτα θερμότατε.

6. ἐξίεις sic C. — προσφορᾶ, v. abundat.

7. f. ἁσμάτων ἄσμα, quod notavi ut Theodoro solemne, quamvis hoc poema adeo non praestet.

sunt ex ascetica obedientia concertationes, pugilatus, quibus majora virtutum fulgura quam commilitones projicis, quæ futura sint stupenda praesignificans, ut digno te hymno celebrent, te eorum...

6. Jam non continens amoris impetum, o beate, egrederis ex ovili, jam Christi agnus cum lupis luctaturus. Incredibile prodigium! Ad belluas tu agnellus accedens, non times (magnus vero est pastor, Dominus nempe omnium), sic tu ad mortem animatus, spontanea hostia factus es. Quare cum cantico ad te clamo: Tu eorum qui martyres amant, defensor...

7. Canticum praestantius tibi vovens, clamo: « Religiose martyr, inclina aurem propitiam, salvos fac te hymnis celebrantes; da gratiam recolentibus tuam memoriam, o nobilissime; tum insimul tuum inopem dita melodum, qui tuo nomini erexit templum pulcherrimum, me a labe custodiens, tu eorum qui martyres amant defensor studiosissime.

V. p. 354, 370, 371. — διαφυλάττων C. — ναὸν una syllaba abundat ut saepe in dissyllabis. Sane de hoc templo diligentius inquirendum.

L.

DE S. POLYEUCTO MARTYRE.

α'. Ἐν Ἰορδάνῃ ποταμῷ * ὁ κτίστης τῶν ἀπάντων, * τὴν κάραν ὑποκλίνας, * τὸ βάπτισμα λαμβάνει, * και τῶν δρακόντων κεφαλὰς * ἀοράτως θλάσας, * ῥώμην παρέσχε βροτοῖς * κατὰ τοῦ μεγαλόφρονος, * τοῦ πρὶν ἐν παραδείσῳ πτερνίσαντος * τὸν Ἀδάμ, ἐν βρώσει * τῆ τοῦ ξύλου, και θανάτῳ * ὑπο-

1. In Jordane flumine creator omnium, vertice inclinato, baptismum accipit, et draconum capita invisibili ictu conterens, robur mortalibus praestat adversus arrogantem hostem, qui olim in paradiso supplantavit Adamum, ex arbore comesta, et morti subjecit eum, spe delusum. Idcirco nunc

L. Sive ποτήμα, sive Πολυεύκτος in acrostichide lectum fuerit, multa excidisse doleant, quibus haec pauca non displicent, magis inexpectata et insolentia quam concinna, quae tamen a bona melodorum aetate non refugiant. Extant in taurin. f. 62. S. colitur infra octavam Epiphaniae, ix jan.

1. Ibid. πρὸς τό· Τῆ Γαλιλαεζ ἡχ. δ'. Huic trop. in edd. et in cod. praefixum est praemium: Τοῦ Σωτήρος κλίνας, vel cum venetis melius: Ὁ δεσπότης κλίνας μὲν, in quo idem quod infra ac passim in Theophaniae canticis regeritur, ideoque omittendum. — ὑποκλίνας edd. — συνθλάσας edd.

βαλόντος * αὐτὸν παρ' ἐλπίδα · * διὸ ὁ ἀθλητῆς * νυνὶ Πολύευκτος * κολακείαις γυναικὸς * μὴ ὑποκύψας, * ἤθλησε στερεῶς, * προτείνας τὴν κάραν, ἤπερ * ἀποτμηθεῖσα * τὸν δόλιον ἤσχυνε.

β'. Πλούτον φθαρτὸν ὑπεριδῶν * Πολύευκτος ὁ θεῖος, * καὶ σχέσιν τῆς συζύγου * καὶ κηδεστοῦ ἀξίαν, * προτήχθη ὁλος τῷ Χριστῷ * διὰ μαρτυρίου, * τὸν ἀόρατον ἐχθρὸν * γενναίως κατεπάτησε, * στέφος δὲ οὐρανόθεν δεξάμενος, * μετὰ παρρησίας * τὴν λαμπάδα δεδεγμένος, * τῇ δεξιᾷ μὲν, * αἶρει ὡς παρθένος, * τῇ δὲ ἀριστερᾷ * τὴν κάραν τὴν θείαν, * καὶ τὸ αἶμα τὸ σεπτὸν * ἀντὶ ἐλαίου, * συνῆλθε Χριστῷ, * χορευῶν σὺν κάρᾳ, ἤπερ * ἀποτμηθεῖσα * τὸν δόλιον ἐρρήξεν.

γ'. Ὄλην τὴν ἔφεισιν αὐτοῦ * ὁ μάρτυς κεκτημένος, * τρυφὴν πρὸς τὴν ἀγήρω, * ἀπερρίψατο πάσας * τὰς ἐν τῷ βίῳ ἡδονὰς * καὶ σαρκὸς μαράνας, * τὰς περιφλέκτους ὀρμὰς · * τὸ πῦρ οὐκ ἐδειλίασε * τὸ αἰσθητὸν καὶ δόλιον ὑπάρχον, * μᾶλλον δὲ τὸ μέλλον * ἐφοβεῖτο, ὁ ἐσθίει, * ὥσπερ χόρτον, * τοὺς ἐξαρκουμένους * τὸ ὄνομα Χριστοῦ, * καὶ προσκυνῶντας * τῶν ἀψύχων τὰς μορφάς, * καὶ μὴ νοοῦντας * τίς ἐστὶ Θεός, * ὁ βαπτισθεὶς ἐν Ἰορδάνῃ, * καὶ στεφανώσας * τὴν κάραν τοῦ μάρτυρος.

contra metrum. — τοῖς βρ. edd. — παρ' ἐλπίδι T. — νυν Πολύευκτος iid.

2. δεξιᾷ χεῖρει T. — τῇ δὲ λαίᾳ T. — τῷ Χριστῷ T. — τὸν add. in fine.

3. f. περιφλέκτους, nisi περιφλεκτος dicatur pro

athleta Polyeuclus, blanditiis uxoris non succumbens, viriliter decertavit, carnifici tendens caput, quod exsectum perfidum hostem pufefecit.

2. Fluxas despiciens opes divinus Polyeuclus, immemor instantis conjugis ac nobilissimi soceri, totum se Christo tradidit in testimonium : invisibilem hostem fortiter conculcavit, coronamque de caelo recipiens, confidenti animo lampadem tenens, dextera quidem eam tollit, ut virgo; laeva autem gestans caput sacrum, ac pro oleo venerandum cruorem, occurrit Christo, salitque cum capite, quo exsecto perfidus hostis disruptus est.

3. Omnem suum finem cum martyr attigerit, deliciarum intuitu perennium, respuit cunctas vitae voluptates, carnisque extinxit illecebras undique succensas : ignem illum non timuit, sensibus obvium ac fallacem; multo vero magis horruit flammam venturam, quae comedit ut stipulam abnegantes Christi nomen, procumbentesque coram inanimis spectris, neque cogitantes qualis sit Deus in Jordane baptizatus, qui coronam capiti martyris imposuit.

περιφλεγής, — καὶ δοῦλον T. — μὴ νοοῦντων T. — In fine Ἰορδάνῃ erit trisyllab. aut ἐν ex dat. locali expungendum. Suspicio caput martyris cultum illic fuisse ubi melodus cecinit, f. CP, in qua insigne Polyeucli templum extitit.

Monitum de S. Georgio martyre.

Ll. Nondum omnino recessit Romanus, iterumque revertitur, Georgium famosum, fortasse et allos pugiles dictæ carmine celebraturus. Sane legisse sat erit unam ex sequentibus strophis, ut prudens quisque lector de magistro dicat : Αὐτὸς ἔφα. At multa excidere, si qua fuerit acrostichis,

cæteris similis : Τοῦ ταπεινοῦ κ. τ. ε. Sed hic facile frustra habes antiquiora et sinceriora, an ex actis genuinis Diospolitianis, quæ dudum exciderunt? Hæc vero extant in unico corsin. f. 108, inscripta : Μητὶ ἀπριλλ. κγ', κονδ. τοῦ ἀγίου Γεωργίου ἡγ. δ'.

LI.

DE S. GEORGIO MARTYRE.

α'. Ἐν τῇ δυνάμει σου, * Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, * ἐν ταῖς βασάνοις κραταῖος ἀνεδείχθη * ὁ γενναῖος ἀβλοφόρος καὶ μάρτυρ σου, * ὅθεν καὶ τὴν πάνσεπτον * καὶ φαιδρὰν αὐτοῦ μνήμην * πιστῶς ἐορτάζομεν, * ἐκτενῶς σοι βοῶντες. * Ὁ φιλοκλιτῆρον, μόνε, ἀγαθὲ, * πᾶσι παράσχου * πταισμάτων συγχώρησιν.

β'. Εὐχαριστήριον ᾠδὴν, * προσκίνησιν καὶ δόξαν * προσοίσωμεν Κυρίῳ, * τῷ ποιητῇ τῶν ὄλων * καὶ λυτρωτῇ ἡμῶν Θεῷ. * σήμερον γὰρ πᾶσιν * ἐξανετέλειεν ὡς φῶς, * διὰ τῆς αὐτοῦ χάριτος, * ἡ μνήμη Γεωργίου τοῦ μάρτυρος, * πάντας συγκαλοῦσα, * νοητῶς τῶν φιλεόρτων * φωτίζουσα νῦν τὰς διανοίας. * διὸ οὖν καὶ ἡμεῖς * ἀπαύστως ὑμνοῦμεν * μελωδοῦντες τὰς αὐτοῦ * μεγαλουργίας. * νῦν γὰρ ἐφορᾷ * ἀπουρανόθεν ὁ κτίστης, * πᾶσι παρέχων * πταισμάτων συγχώρησιν.

γ'. Ἰδοὺ πανηγυρις ἡμῖν * ἐπίστη τοῖς ἐν πίστει * συντρέχουσι τοῖς πόνοις, * τοῖς κόποις καὶ ἐπαινοῖς * νῦν Γεωργίου τοῦ σοφοῦ. * οὐτινος τοὺς ἄθλους * ἐξανοίγω ἐν ὑμῖν, * ἐπάγων καὶ βωννύμενος. * Ἄλλ' ὃ ἱεροσύντακτον ἄθροισμα, * ἀνοιξὸν τὰ ὄτα * καὶ τὰ ὄμματα, ἐν ταύτῃ * τῇ ἐνθέῳ νῦν ἐκδιηγῆσαι. * πτοοῦμαι γὰρ μήπως * φανῶ ὡς ὁ δοῦλος * ὁ τὸ τάλαντον εἰς γῆν. * ἐγκυτακρύψας, * καὶ κατακριθῶ * διὰ ἐμῆς ἀμελείας. * ἀλλ' ἵνα εὖρω * τὸν ἀφάρτον στέφανον.

δ'. Ῥωμαλεότητι φρενῶν * καὶ πίστει

4. In fortitudine tua, Christe Deus meus, potentem se in tormentis præbuit generosus athleta ovans, martyr tuus; unde et augustam valde et splendidam ejus memoriam fidei festivitate colimus, instanter ad te clamantes: « O clementiæ amator, qui « solus optimus es, cunctis da peccatorum « veniam.»

2. Hymnum gratiarum, adorationis et gloriæ afferamus Domino, creatori omnium ac redemptori nostro Deo: hodie enim omnibus exorta est, sicut lux, ejus gratia splendens, Georgii martyris memoria, quæ dum omnes convocat, nunc eorum qui festa amant, mentes lumine perfundit et cogitatus: ideo et nos sine fine hymnis melodicis celebramus ingentia illius facinora: ecce enim cœlitus respicit creator, dans omnibus peccatorum veniam.

3. En nobis adest panegyris, in qua nunc currimus certatim in fide ad labores, ad sudores, ad laudes sapientis Georgii, cujus ego vobis certamina pando, hortamenti instar et roboris. Ast, o sacro signo convocata concio, aperi aures et oculos in illa divinitus acta stupendaque historia: ne videar servo similis occultanti talentum in humo, et socordiæ damner, immo potius inveniam immortalem coronam.

4. Robore mentis atque fidei spe, facto

1. πρὸς τό· Ὁ ὑψωθεὶς. V. p. 77.

2. πρὸς τό· Τῇ Γαλιλαίᾳ. Anceps remanet v. 12 quem ipse codex, ut nos alias puncto diacritico dividit in tetrasyll. et hexasyll. — οὐρανόθεν C.

3. ἐξανοίγει C, gravi errore et subversa senten-

tia. — ἐνθέῳ καὶ θαυμαστῇ C, in quo multa videntur luxata. — φανοῦμαι ὡς δοῦλος C. — διὰ τῆς ἀμελείας. Inde ephymnion mutatur usque ad 6 tr. ut apud Romanum p. 77.

4. ἐαυτὸν περιτ. καὶ νοουθεσίας C inepte ut mox

ἐλπίδι, * τῷ τοῦ σταυροῦ σημείῳ * αὐτὸν περιτειχίσας, * καὶ ἀνωθήσας πρὸς Θεὸν * νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, * ἀναλάμψας ὡς ἀστὴρ, * καὶ ὡσπερ στῦλος ἀτρεπτος, * ὁ τοῦ Χριστοῦ ὀπλίτης Γεώργιος, * στὰς ἐν τῷ σταδίῳ * ἐπὶ πάσης τῆς συγχλήτου, * ἀνέκραγε · Χριστιανὸς ὑπάρχω, * πιστῶς ὁμολογῶν Τριάδα ἀγίαν, * ἐν Θεότητι μιᾷ * προσκυνουμένην, * εἰς Πατέρα καὶ * Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα, * ἵνα καὶ λάβω * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

ε'. Ἰδὼν ὁ σύμβουλος εὐθύς * τοῦ ἀνακτος καὶ φίλος * Μαγνέντιος τὰς ῥήσεις, * ὡς λέων ἐκπηδήσας, * ἔβόα πρὸς τὸν ἀθλητήν · * Τίς ὑπάρχεις; δειξόν, * τίς πέλων τῷ βασιλεῖ * τὰ τοιαῦτα ἀποφθέγγεσαι; * Πρὸς αὐτὸν δὲ ὁ μάρτυς ἀντέφησε · * Τὸ ἐπιτεθέν μοι * ἐν τῇ θείᾳ κολυμβήθρᾳ, * Γεώργιος κέκλημαι, καὶ γινῶθι · * τὸ τέλειον δὲ νῦν * Χριστιανὸς τυγχάνω, * βδελυττόμενος τὰ σὰ * ἀκίνητα εἶδωλα. * Πτώω τοὺς ὑμῶν * θεοὺς, ἐλπίζων λαμβάνειν * ἐκ τοῦ Χριστοῦ μου * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

ς'. Τὸν ὑπὲρ κόσμου τῆς ζωῆς * τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θέντα, * Χριστὸν τὸν βασιλεῖα * ποθῶν, ὁ στρατιώτης * σπεύδει θανεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ · * ζῆλον μέγαν θεῖον * ἐν καρδίᾳ ἐσχηκώς, * αὐτῷ αὐτὸν προσήγαγε * Τοῦτον δὲ οἱ πάντες τὸν Γεώργιον * ὡς θερμὸν προστάτην * ἀνυμνήσωμεν ἐν πίστει, * ὡς ἐνδοξον ὄντα Χριστοῦ δοῦλον, * μιμούμενον σαφῶς * τὸν ἴδιον δεσπότην, * τὸν ἐκάστοτε αὐτῷ * ἐπιφοιτῶντα · * σπεύδει οὖν αἰεὶ * ἀιτούμενος τὸν σωτήρα * πᾶσι δοθῆναι * πταισμάτων συγχώρησιν.

ζ'. Ἰπὸ τοῦ πόθου τοῦ Χριστοῦ * ὁ πιστὸς οὗτος μάρτυς * ζέων τότε τῇ πίστει, * ὡς ἔφην, καὶ ἐκδίδει * ἑαυτὸν καὶ καταφρονῶν *

signo crucis, semet communiens, sursumque tollens ad Deum animam et cor, emicans ut sidus, immotæque columnæ similis, Christi miles ille Georgius, stans medio in stadio, coram omni multitudine coacta, exclamavit : « Christianus sum ! Credens conciteor sacram Triadem in una Deitate adorandam, in Patre et Filio et sancto Spiritu, ut accipiam coronam immortalis. »

5. Statim ut vidit Magnentius, regis socius et amicus, sic loquentem martyrem, irruens ut leo, ad athletam clamavit : « Quis es tu ? fare, quis tu, ut imperatori hæc talia vociferere ? » Ast illi martyr reposuit : « Ex imposito mihi nomine in sacra piscina, Georgius vocatus sum. Scito autem quod nunc ultimum verbum est, christianus sum, spernens tua immobilia simulacra ; respicio vestros deos, spem nutriens in Christo accipiendi immortalis coronam. »

7. Christum qui pro mundi vita animam suam posuit, suum miles imperatorem ardescens, pro eo mori gestit ; in corde versans ingentes pro Deo animos, se ipsum ipsi obtulit. Hunc vero Georgium omnes celebremus in fide, ut calidum patronum, ut servum Christi gloriosum, ut Domini sui clarum imitatore, quotidie illi intus adhærentis : qui semper sollicitus est deprecari salvatorem, ut omnibus det peccatorum veniam.

7. Amore Christi fidelis hicce martyr accensus, ut dixi, semet tradidit, ac despiciens mundum et honores, præsidisque fa-

alia σι. ἄρωτος. — χριστιανὸς ὑπάρχω, infra χρ. τυγχάνω, ac si bis eadem vox χρ. impetu dicta, trisyllaba foret. — λάβω C. — ἐπὶ coram, ut Roman. XV, 40.

5. ἀποφθέγγεσαι, iterum, iterumque notetur forma ex V. et N. Test. ad nostros traducta. Cf.

Winer, l. 1. 73. Nota insuper nomen jam in baptismo impositum. — ἀκίνητα εἶδωλα i. e. κοῦρα, ἄφρονα, ut alias.

6. αὐτὸς αὐτὸν C. — τὸν add. ante Γεώργ.

7. ὡς ἔφην sat otiosa, sequiora vero καὶ ἐκδίδει, nec placet iterum copula καὶ codici addita pro

κόσμου καὶ ἀξίας * ἡγεμόνος τε τιμῆς * καὶ πάσης ἄλλης σχέσεως, * καὶ τρέχει ἀφινδύως, καὶ τὴν θεᾶν * Ἄρτεμιν ἐμπρήσας, * ἀνεβόα τοῖς ὀρώσιν * Ἐγὼ Χριστῷ θύω καὶ λατρεύω, * πληγὰς τε καὶ ποινὰς * ὑμῶν οὐ πτοοῦμαι * ἀλλὰ σῶμα τὸ ἐμὸν * ὑπὲρ Χριστοῦ μου * δίδωμι ὑμῖν, * αὐτὸν ἐπιγομαι φθάσαι * πᾶσι διδόντα * πταισμάτων συγχώρησιν.

metro. — f. ὡς ἔφην καὶ προσάγει ἑαυτὸν τοῦ καταφρονῶν κόσμου. — ἡγ. δὲ τιμὴν C. — Χριστοῦ θύω C. — τοῦ Χρ. μου C. — τὸν πᾶσι C. — Cæterum plura

stum et quemcumque alium respectum, sine mora currit, incenditque divam Dianam, et intonat spectatoribus : « Ego Christo « immolo et servio ; nec plagas, nec pœnas « vestras formido, sed corpus meum pro « Christo meo vobis trado : coarctor festi- « nare ad eum qui dat omnibus veniam « peccatorum. »

hic et supra referuntur, quæ frustra in actis prolixis requiruntur, nec totum poema indignum est quod alio et meliori codice integritati restituatur.

LII.

DE S. XENOPHONTE ET SOCIIS.

α'. Τὴν τοῦ βίου θαλατταν * διαφυγόντες * Ξενοφῶνὸ δίκαιος * σὺν τῇ συζύγῳ τῇ σεπτῇ, * ἐν οὐρανοῖς συνευφραίνονται, * μετὰ τῶν τέκνων * Χριστὸν μεγαλύνοντες.

β'. Ξένην ὁδὸν θεοπρεπῶς, * Ξενοφῶν, διοδεύσας * μετὰ καὶ τῆς συζύγου, * ἐλάθετε τὴν φύσιν, * ὥσπερ ἀσώματατο σαφῶς * ἐν τῇ γῇ ὀφθέντες. * διὸ καὶ πύλαι ὑμῖν * οὐράνιοι ἠνοίγησαν, * καὶ μετὰ τῶν ἀγγέλων χορεύετε, * ὡς τοῦ ἀμπελώνος * γεγονότες οἱ ἐργάται. * διὸ προσπίπτω ὑμῖν ἰκέτης, * πρεσβεύσατε Χριστῷ * δωρήσασθαι αἶγλην * φωτισμοῦ τῇ ζοφερᾷ * ὄντως ψυχῇ μου, * ὅπως τὴν ὑμῶν * μέλψω μνήμην φωτοφόρον. * μετὰ τῶν τέκνων * Χριστὸν μεγαλύνοντες.

LII. Ξένον, rarumque est, ut acrostichide ferretur, illud breviusculum de S. Xenophonte carmen, haud tamen priscorum optimis referendum : cui plura intulit vulnera aut melodi aut librarii stylus indiligentior, in taurin. f. 77. Martyribus par est accedat hæc generosa pacificorum pugilum familia, quæ colitur die jan. XXVI, refertur vero ad diem XXX in cod. nostro.

1. πρὸς τὸ Ἐπεφάνης, ἡγ. δ'. Duo priora trop. in menæis edd. supersunt. — διεκφυγόντες edd. neque genus insolitum, sequente singulari cum συν-οδία. — In actis Bolland. Mariæ nomen uxoris est.

1. Vitæ pelagus aufugientes, Xenophon justus una et veneranda conjux in cœlis collætantur, cum filiis Christum magnificentantes.

2. Insuetam, sed Deo placentem viam emensi, o Xenophon cum uxore tua, humanam effugistis conditionem, ut angeli in terra palam effecti ; ideo portæ cœlestes vobis apertæ sunt, angelorumque miscemini choreis, tanquam vlnæ operarii : ideo coram vobis procumbo supplex, Christum orate, det radium luminis menti meæ nimum tenebrescenti, ut canam vestram luculentam memoriam, qui cum filiis Christum magnificentatis.

2. πρὸς τὸ Τῇ Γαλιλαίᾳ. — ἐλάθης T male, nec melius edd. ἐλάθετε, quod invitum recepi tamen ob rhythmum et seriorum usum. Cf. p. 608, 8. — θεοὶ ἐργάται T, τοῦ Κυρίου ἐργ. edd. rupto hinc inde metro. — προσπίπτω ὑμῖν κετεύω T, gravius in edd. peccatur : Ἐργ. μετὰ καὶ τῶν τέκνων, αἰτεῖτε οὖν Χριστὸν δωρ. α. φ. ταῖς ζοφεραῖς ἡμῶν καρδίαις μνήμην τὴν ὑμῶν τελοῦντων τὴν φωτοφόρον, τὸν στεφοδότην Χρ. μεγ. Neque etiam codici vitia desunt, in quo ὅπως μέλψω τὴν, ita ut articulo ter repetito, in ipso sit στίχος intercisus, tum ὑμῶν τὴν μν. τὴν φωτ.

γ'. Ἐπὶ τῶν ὤμων τὸν σταυρὸν * λα-
βόντες τοῦ Κυρίου, * προσηλθετε προθύμως *
αὐτῷ, δι' ἐγκρατείας * ἀγωνισάμενοι στερ-
ρῶς, * ξυνωρὶς ἀγία * ζευγός τε θεόλεκτον, *
Ἀρκάδιε πανόλβιε, * σὺν Ἰωάννῃ θείῳ, καὶ
ἄπασαν * τοῦ ἐχθροῦ μανίαν * καθελόντες,
στεφανῖται * εἰδείχθητε σὺν τοῖς θεοφόροις *
γονεῦσι, καὶ Θεῷ * αἰεὶ παρεστῶτες, * καὶ
τῆς δόξης καὶ χαρᾶς * τούτου τρυφᾶτε, *
ἐνθα οἱ χοροὶ * ἀγάλλονται τῶν δικαίων, *
μετὰ τῶν τέκνων...

δ'. Νεοφανῆς ὡς ἀληθῶς, * Ξενοφῶν θεο-
φόρε, * ἰὼβ ἐν τῇ ἀθλήσει, * τὰ τέκνα ἀπο-
λέσας, * ὡσπερ ἐκεῖνος ἐν τῇ γῆ, * πίστει
δὲ ὡς τείγει * περιτειγίσας ψυχὴν * τὴν
σὴν, οὐδ' ὄλωσ ἰσχυσεν * ὁ δόλιος συλῆσαι
τὴν ἐνθεον * ἀρετὴν σου, ἦνπερ * ἐκπαιδύθην
ἐπεδείξω * σὺν γαμετῇ τῇ σωφρονεστάτῃ. *
διὸ καὶ ὁ Χριστὸς * ἐξ ὕψους προθλέπων *
τὴν στερῆρὰν ὑπομονὴν * τῶν ἀμφοτέρων, *
ἔδειξεν ὑμῖν * τὰ τέκνα, ὡς ἠβουλήθη, * ἀκα-
ταπαύστως * Χριστὸν μεγαλύνοντα.

3. ζευγος θεολ. σαφῶς ἀρκ. π. σ. Ἰ. τῷ θεῷ T.

4. Νεοφανῆς, ut infra LVII, 1, et alias, quo

3. Crucem Domini super humeros feren-
tes, ad eum proficiscimini alacriter, per
castitatem nervose colluctantes, o sacrum
par, o bini pueri a Deo electi, Arcadi felici-
cissime, tu quoque divine Joannes; subver-
saque tota adversarii vesania, apparuistis
corona redimiti cum deiferis parentibus,
Deoque coram semper consistentes, gloria
ejus et gaudio delectamini, ubi justorum
chori jubulant, cum pueris Christum glori-
ficantes.

4. Novo spectaculo refers, vir Dei Xeno-
phon, Jobum in certamine; sicut ille, filios
in terra amisisti; fide autem quasi muro
vallasti animam tuam; neque ullatenus va-
luit astutus spoliare te divina virtute, quam
a teneris didicisti, cum conjugē castissima,
ideoque Christus ab alto considerans viri-
lem amborum patientiam, vobis tum filios
ostendit, cum placitum est, sine fine Chri-
stum magnificantes.

verbo Theodorus sæpe vel in epistolis utitur. —
τὴν ψυχὴν T. — ὡς τείγος T.

LIII.

DE XL MARTYRIBUS SEBASTENIS.

α'. Χαίροις, ὁ στρατὸς
τῆς δόξης τοῦ βασιλέως·

1. Salve, gloriosi regis agmen! Salvete,
splendida religionis sidera! Ecclesiæ salvete

LIII. Nemo hic non stupebit, nemo statim non
agnoscet magni Romani ingenium, impetum,
flatumque robustum, quo a præmio inde ad
metam ultimam uno cursu anhelans, omnes in
admirationem rapit. Etenim tam in exordio quam
in carminis cursu rhythmum salutamus elegan-
tem et rarum, quem semel in cantico de Ascen-
sione jam mirati sumus. Quin alacriores fort. στι-
χοι emicant, suntque sicut ipsi martyres, ut cum
melodo loquar, πολλοὶ καὶ διάφοροι, εἰς δὲ ὄντες ἐν
ἄπασι, δμόφρονες ὄντες καὶ ὁμογνώμονες ὄντως. Sed
quis sat lamentabitur, ex viginti saltem tropariis

χαίρετε, παιδρὸι
φωστῆρες τῆς εὐσεβείας·

securi custodes! Imperatorum ornamenta,
salvete! Societatis turrets, salvete! O qua-

vix integra sex superavisse, ea vero intercdisse,
in quibus, opinor, melodus exquisite sculpebat
junioem illum Melitonem, quem adhuc spiran-
tem, sed algidum, mater non gremio fovit, verum
triumphalem in currum reportavit, ne ovantium
rogo fraudaretur. Bene est quod fortuna serva-
verit in editis solis unum saltem trop. scilicet se-
cundum, quin tamen rupta in codice purpurea
tela resarciatur. Coluntur famosi martyres ubique
in die IX martii.

1. In solo taurin. f. 94. Cf. Romani XIX, 1, de
Ascens. p. 148. — v. 6 pentasyll. est in arche-

ἐκκλησίας, χαίρετε,
ὦ φρουροὶ ἀσφαλεῖς·
βασιλέων κλέος, χαίρετε·
πολιτείας πύργοι, χαίρετε·
ἀθληταὶ οἱ τεσσαράκοντα,
ἐν τῇ μνήμῃ τῇ ὑμῶν,
οἰκτεῖρατε ἡμᾶς.

β'. Ἐγὼ ἐν θρόνῳ ἀστέκτῳ
ἐποχουμένῳ,
τῷ ἐκτείναντι τὸ φῶς
καθάπερ δέξριν·
τῷ τὴν γῆν ἐδράσαντι,
τῷ συνάξαντι ὕδατα
εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν·
τῷ τὸ πᾶν ἐκ μὴ ὄντων
ποιήσαντι ὑπάρχειν,
καὶ πᾶσι χορηγοῦντι
πνοὴν καὶ ζωὴν·
τῷ προσδεγομένῳ
τῶν ἀρχαγγέλων τὸν ὕμνον·

τῷ ὑπ' ἀγγέλων
προσκυνουμένῳ,
καὶ ὑπὸ πάντων
ἀνυμνουμένῳ·
Χριστῷ τῷ παντοκράτορι,
τῷ πλάστῃ καὶ Θεῷ ἡμῶν,
προσπίπτω ὁ ἀνάξιος,
προσάγων μου τὴν δέησιν,
Λόγον λόγου χάριν αἰτῶν,
ἐν ἰσχύσῳ εὐσεβῶς
ὑμνησαὶ καὶ ἐγὼ
τοὺς ἀγίους, οὓς αὐτὸς
ἔδειξε νικητὰς,
δωρησάμενος αὐτοῖς
δόξαν ἐκ τῶν οὐρανῶν
καὶ στεφάνων πληθύν.

γ'. Ο... δ'. Υ... ε'. Τ... οἰκεῖν ἐν ἀγίῳ
ζῶῃ δωρησάμενος κ. τ. ἐ.
ς'. Ἄγαν ὑπερυψώθη
ὑπὸ τοῦ πλάστου,

draginta pugiles, in hac vestri memoria
clementes estote nobis.

2. Regi in formidabili throno insidenti,
lumen extendenti ut pellem, tellurem sta-
bilienti, æquora in suos cogenti oceanos,
totum ex nihilo jubenti ut sit, et omnibus
largienti flatum vitamque; Deo recipienti
ab archangelis hymnum, ab angelis adora-
tionem et ab omnibus canticorum munera;
Christo, omnipotenti conditori et Deo no-
stro, procumbo pronus, indignus ego, meas-

que voveo preces, a Verbo verbi gratiam
petens, ut piis ego quoque hymnis dicere
valeam hos sanctos, quos victores ipse ef-
fecit, gloriam illis ab æthere largitus et co-
ronarum multitudinem.

3... 4... 5... inhabitare eos facit in vita
senii nescia, largitus etc....

6. Ultra sublimiora a conditore evecta est,
atque inter angelos pompam agit ovantium
quadraginta pugilum legio memoranda, in-
superabilis; victrix enim uti cohors cunc-

typo, f. om. ὦ. — Hoc initio tam lyrico expuncto,
aliud edd. subdunt quod etiam cod. habet, Πᾶσαν
στρατιὰν τοῦ κόσμου καταλιπόντες, quæ tam dissona
sunt ut ea quoque nos expunxerimus. Inscriptus
autem in edd. hirmus τὴν ὑπὲρ ἡμῶν tam rece-
dit ab illo incompto proœmio, quam nostro co-
hæret.

2. τῷ ἐκτ. τὸν οὐρανὸν ven. τὸ φῶς recte rom.
cum T, sed melius pro rhythmo ἐκτείναντι φῶς, ut
Theodoro et melodis placet. — καθ. δέξριν, ex ps.
CIII, 2, inde ven. τὸν οὐρανόν. — καὶ σ. τὰ ὕδατα
edd. contra metr. — εἰς τ. συν. Gen. I, 9. — τῷ
τὰ πάντα T, eo ipso loco misere deficiens, avulso
folio integro usque ad verba trop. 5 mutili οἰκεῖν

ἐν ἀγ. — τῷ πάντα ven. sequimur rom. — καὶ προ-
σδεχ. rom. — καὶ ὑπ' ἀγγέλων id. — δοξαζομένῳ καὶ
ὑπὸ πάντ. προσκ. ven. — λόγον ab edd. om. restituo
ex metro et methodo Romani et melodorum, cf.
Rom. XIV, 2; Jos. X passim, Cypr. 2. — ἴνα et
κἀγὼ edd. — ἔδειξας iid.

5. Lacunam immanem produunt numeri in T
sequentes ς', ζ' etc.

6. ὁ νικηφόρος T. vel ut nos, vel ὡς emendan-
dum, ne quid obstrepat in argutissima periodo.
— λευκοσγήμονα turbat metrum et melodiam, nisi
mutetur in λευκοτάτην. Cf. Apoc. VI, 11; VII, 9, 13,
14; XXII, 14. — ἡμφιεσμένην T, læsa tota serie
pulcherrima. — ὡς νόμφη. Ps. XLIV, 10.

καὶ μετὰ τῶν ἀγγέλων
πανηγυρίζει
ἡ τῶν τεσσαράκοντα
ἀθλοφόρων πανεύφημος
φαλαγξ ἀκαταγώνιστος·
καὶ γὰρ ἡ νικηφόρος
πᾶσι τοῖς ἀπ' αἰῶνος
ἀγίοις ἐν ὑψίστοις
συναγάζεται,
στολὴν λευκοσχήμενα,
ἀκήρατον καὶ ἀγίαν,
τὴν ἐκ τῶν ἀθλων,
ἡμφιεσμένη,
καὶ ἐν τῇ πίστει
τὴν κερωνίδα·
ἡ ἅπασιν αἰδέσιμος,
τῆς νοεῶς δυνάμεως
ὡς νύμφη ἀξιάγαστος,
καὶ τοῦ Κυρίου πάρεδρος
τοῦ ἀγαθοῦ, νύμφη φαιδρὰ,
ἣν ἐσκόσμησεν αὐτὸς
ταῖς αὐτοῦ δωρεαῖς,
ἡ ἐκλάμπουσα αἰεὶ
θείας μαρμαρυγᾶς·
ἠξιώθη γὰρ λαβεῖν
δόξαν ἐκ τῶν οὐρανῶν
καὶ στεφάνων πληθύν.

ζ'. Ποῖον στόμα ἀρκέσει

πρὸς εὐφημίαν;
ποία γλῶττα ἰσχύσει
ἐγκωμιάσαι
τοὺς ἀγίους μάρτυρας,
τοὺς λιπόντας τὴν πρόσκαιρον
δόξαν διὰ τὴν μέλλουσαν,
τοὺς ἀποχωρισθέντας
ἀπὸ τοῦ διαβόλου,
κολλωθέντας τε πίστει
τῷ σωτῆρι ἡμῶν·
τοὺς ἀποσπασθέντας
πάσης ἀπὸ ἀμαρτίας,
καὶ συναφθέντας
δικαιοσύνη·
τοὺς ἀπροσίτους
ἐν τοῖς ἐπαίνοις·
τοὺς ἅπασαν τὴν ἡπειρον
τῆς πλάνης ἀπαλλάξαντας,
καὶ δόγματα ὀρθόδοξα
κηρύξαντας τοῖς πέρασι·
τοὺς στρατιωτὰς τοῦ Χριστοῦ,
τοὺς ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν
προμαχοῦντας αἰεὶ,
καὶ θερμῶς τοὺς τοῦ Θεοῦ
πολεμοῦντας ἐχθρούς·
οἷς δεδώρηται αὐτὸς
δόξαν ἐκ τῶν οὐρανῶν
καὶ στεφάνων πληθύν;

tos inter ab omni ævo sanctos altissimas aulas suo exhilarat gaudio; alba veste, pura et sacra, qualem certamina texunt, circumamicta, gerensque fidei corollam; hæc, inquam, omnibus gloriosa phalanx, ut divinæ majestatis sponsa, admiratione digna, ac throno optimi Domini consociata, sponsa utique splendida, quam ipse suis exornavit muneribus, divino in æternum radio rutilans, recipere meruit æthercam gloriam et copiam coronarum.

7. Laudibus impar quale os non erit? Quæ lingua valebit texere encomia sacris

7. λείποντας T. — καὶ κολλ. πίστ. T. τῷ Σωτῆρι una syllaba abundat, f. ex licentia compendio-

martyribus, qui fugitivam pro futura liquere gloriam; qui nuntium ubi diabolo dedere, fideles adhæserunt servatori nostro; qui repudium ab omni nævo fecere, et justitiam sibi consociarunt; quos nulla laus attingit; qui errore exemerunt universum qua patet orbem, et usque ad ultimos fines orthodoxa dogmata prædicarunt; Christi milites, qui pro fidelibus primam semper instruunt aciem, hostesque Dei pugnaciter insequuntur; iidem quibus ipse dedit ætheream gloriam et copiosas coronas?

rum, de qua sæpe. — ἀπὸ πάσης T. — στρ. Χριστοῦ T.

η'. Ε... θ'. Ἴσχυροὶ ἐν πολέμοις
 ἀναδειχθέντες,
 ἰσχυροὶ ἐν τοῖς ἀθλοῖς
 ὤφθησαν αὐθις
 ἄγαν οἱ πανόλθιοι ·
 οἱ πολλοὶ καὶ διάφοροι,
 εἰς δὲ ὄντες ἐν ἅπασιν ·
 ἐν θέλημα δὲ τούτοις
 ἐν μιᾷ ὁμονοίᾳ,
 λατρεύειν ὀλοψύχως ·
 τῷ τῶν ὄλων Θεῷ ·
 ὁμόφρονες ὄντες,
 καὶ ὁμογνώμονες ὄντως,
 ὁμοῦ τὴν πλάνην
 ἀπυλιπόντες,
 ὁμοῦ ταῖς στρέβλαις
 ἐγκαρτεροῦντες,
 ὁμοῦ καὶ τὴν ἀπόλαυσιν
 τῶν ἀγαθῶν ἐκτήσαντο ·
 ὁμοῦ τὴν θεῖαν οἴκησιν
 τοῦ παραδείσου ἠύραντο ·
 ὄνομα τοῖς ἅπασιν ἐν,
 ὃ ἐκτήσαντο ἐκ τῆς
 καρτερίας αὐτῶν ·
 τεσσαράκοντα ὄντως
 ὁ εὐσεβῶν ἀριθμὸς,

ὃ δεδώρηται Χριστὸς
 δόξαν ἐκ τῶν οὐρανῶν
 καὶ στεφάνων πληθύν.
 ι'. Ν... ια'. Ο... ιβ'. Ἰψωθεν δὲ ὁ κτίστης,
 ὥσπερ ἐν θέρει,
 ἥλιον ἀνατέλλει
 τοῖς ἀθλοφόροις,
 καὶ στεφάνους ἐπεμψεν
 ἐνεακαιτριάκοντα
 τοῖς τὸ κρύος ἐνέγκασιν ·
 τοῦτο δὲ θεωρήσας
 εἰς ἐκ τῶν φυλαττόντων,
 εἰσηλθεν ἐν τῇ λίμνῃ
 πιστεύσας Χριστῷ ·
 ἀπῆλθεν Ἰούδας,
 καὶ ἀντεισήχθη Ματθίας ·
 τὸ πρὶν αὐθάδης,
 ὁ χθὲς διώκτης,
 συνηριθμήθη
 τοῖς ἀθλοφόροις ·
 πρῶτα δὲ ὡς εἶδον
 οὗτοι οἱ ἀσεβέστατοι,
 προσέταξαν θυμούμενοι
 βάλκλοις κλονεῖσθαι τοὺς στεβρόους,
 καὶ διεξάψαντες πυρὰν,
 κατέκαυσαν ἐν αὐτῇ

8... 9. Fortes in bellis facti palam, fortes iterum in lucta visi sunt, longe fortunatissimi : plures quidem et diversi, sed unus in cunctis; unum in eisdem velle, unum sentire in omnibus, servire ex anima universorum Deo; eadem quippe mens et eadem sententia; simul errore dimisso, simul se vovere tormentis; simul quoque frui bonis consecuti sunt, simul sacram paradisi mansionem invenerunt; omnibus nomen unum, cuique fortitudine acquisitum; quadraginta numero vere religioso, quibus Christus dedit

aetheream gloriam permultasque coronas. 10... 11... 12. At conditor ab alto, sicut messoribus, solem fecit oriri victoribus athleticis, et coronas misit novem et triginta illis qui gelu sustinuerant: quod ut vidit unus ex custodibus, stagnum introivit, Christo fidem adhibens. Recessit Judas, Matthias pro eo actus est; et si prius rebellis, modo persecutor, agmini victorum connumeratur. Mane facto, id comperientes caeteri scelestissimi, ira perciti jusserunt baculis eontundi heroes, rogoque accenso,

8. E vocat acrostichis, et infra accersit frustra alia elementa in amissis trop. 10, 11, 13 ad 20. 9. ἔν δὲ θέλ. ἐν. τ. Τ. — οἱ ὁμόφρ. Τ. — ἀπολείποντες Τ iterum contra metrum. — Iterum ἠύραντο, de qua forma satis supra. — τοῖς add. ἅπασιν. —

τεσσαράκοντα ὄντως, quo numero ut sacro uti solitum est. — ὁ add. ante εὐσεβῶν. 12. εἶδον, sic in Ν. Τ. εἶχον, ἐδίδον etc. ex LXX ἤλθοσαν, ἐφάγοσαν, κατέλιπον etc. cf. Lobeck. Phryn. 349. — βάλκλοις ex lat. aliquando βαλλίως

τὰ σώματα αὐτῶν,
καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν
ἔβριψαν ποταμῶ,
καὶ ἕρπον ταῦτα πιστοὶ,

δόξαν ἐκ τῶν οὐρανῶν
καὶ στεφάνων πληθύν.

ιγ' -κ'. Ρ.Ω.Μ.Α.Ν.Ο.Υ.

combusserunt corpora, et exuvias projece- pote gloriam cœlitus datam et coronarum
runt flumini, quas fideles reppererunt, ut- ubertatem.

et usitatus βάρτροις. — στεφρόους κλάνεσθαι T depravate. — ἐν αὐτῇ κατέκ. T. — Cf. *Prolegom.* art. II.

LIV.

DE XLII MARTYRIBUS IN AMORIO.

α'. Τοὺς νεοφανεῖς....

β'. Τὸ τοῦ Χριστοῦ....

γ'. Ἀγαρηνῶν τὸ ἄθεον σέβας, * δεισιδαί-
μονα πλάνην * ἐκ ψυχῆς, ἀθληταί, * μισοῦντες
καὶ βδελυττόμενοι, * καὶ τὴν σφραγίδα
Χριστοῦ τὴν θείαν * περιφέροντες σώων ἐν
ταῖς καρδίαις, * ὥστα ἐγθροῖς * τοῖς μι-
σοῦσιν αὐτὸν οὐ δεδώκατε, * προθύμως μάλ-
λον δὲ πάντες * δι' αὐτὸν ὡς ἀρνία σφαττό-
μενοι, * ἐκλάμπετε ὡσπερ ἥλιος, * τὴν ἀθά-
νατον δόξαν κληρούμενοι, * ὡς πύργοι καὶ
φύλακες Ῥωμαίων ἀρχῆς.

δ'. Πᾶσαν βροτῶν ἐξίστησι φρένα * ἡ
ὑμῶν πρὸς τὸν κτίστην * θερμοτάτη στοργῇ *
εἰλικρινῆς τε διάθεσις * ζῆλον γὰρ θεῖον
ἀναλαβόντες, * καὶ ὡς ὄναρ καὶ σκύβαλα τὰ
τοῦ κόσμου * περιφανῆ * ἠγησάμενοι πάντα,
προθύμῳ ψυχῇ * βασάνους καὶ τιμωρίας, *
φυλακὰς καὶ λιμούς καὶ τὸν θάνατον * διὰ
Χριστὸν ὑπεμείνατε, * διὰ ξίφους τὰς κάρας
τεμνόμενοι, * οἱ πύργοι καὶ φύλακες Ῥω-
μαίων ἀρχῆς.

LIV. In longo carmine mutilo si proluxa per-
rexit, ut solet, acrostichis τοῦ ταπεινοῦ κ. τ. ἐ..
multa perire; sed vix curanda damna, cum tam
mediocria supersint in eod. taurin. cod. f. 92,
sub lemmate : Mart. ς' τῶν ἁγίων μ' μαρτύρων τῶν
νέων. Re autem vera sunt XLII martyres, qui hac
VI die martii coluntur, in Amorio sæc. IX occisi.

1. 2. πρὸς τό· Τὰ ἄνω, ἡχ. β'. Dein πρὸς τό· Τρά-

1. *Menæor.* Martii die vi, p. 20.

2. *Ibid.*

3. Vos Agarenorum superstitiosum ritum
erroremque satanicum ex animo detestati
et deridentes, o athletæ, Christique divi-
num sigillum ferentes in pectoribus inte-
grum, horrentibus illud hostibus terga non
dedistis; immo naviter omnes, velut agni,
mactati, fulgetis soli similes, hæredes facti
vitæ immortalis, ut turres et custodes im-
perii Romanorum.

4. Omnem stupefacit mortalium cogita-
tum vester creatoris amor, sinceraque animi
devotio; zelum enim divinum assumentes,
ut somnia et stercora reputantes omnia
mundi ornamenta, animosa virtute susti-
nuistis cruciatus et sævitias, carceres et fa-
mem et mortem pro Christo, ensibus capita
plexi, o turres et custodes romani imperii.

νωσον. Cf. acta SS. Bolland. Martii t. I, p. 456.

3. καὶ δεισιδ. T. — μὴ σῶσιν sic T. — μὴ δεδώκ.
T. — ἐκλάμπ. μετὰ τέλους ὡς ἡλ. T. — κληρωσά-
μενοι T.

4. τῆς ὑμῶν... θερμοτάτης στοργῆς εἰλικρινοῦς τε δια-
θέσεως T, inepta et obstinata corruptela. — Etiam
ephymnia mensuram excedunt: codex enim ha-
bet τῆς Ῥωμ. ἀρχ.

LV.

DE S. TERENCE SIVE DE XLIII MART.

- α'. Ἐὼν μαρτύρων ἡ σεπτὴ
 ἐπεδήμησε μνήμη,
 εὐφραίνουσα τὰ σύμπαντα,
 Τερεντίου τοῦ σοφοῦ
 καὶ τῶν τούτων συνάθλων.
 Προθύμως οὖν συνέλθωμεν,
 ἵνα λαμβάνωμεν ἰάματα·
 οὗτοι χάριν γὰρ
 παρὰ Θεοῦ εἰληφότες,
 θεραπεύουσι
 τὰς τῆς ψυχῆς ἡμῶν νόσους,
 ἰσχυῖ θεότητος.
- β'. Τί τοῦτο ξένον, παράδοξον;
 νεκροὺς βλέπομεν,
 καὶ ὡς ζῶντας κατέχομεν,
 τοὺς τὸν ἐκούσιον θάνατον
 αὐτοπροαιρέτως

πρὸ Χριστοῦ ὑπομείναντας·
 οὐπερ καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν
 ἐν χερσὶν ἀποθέμενοι,
 χειρῶν τοῦ δράκοντος
 τὰς ψυχὰς ἡμῶν ῥύονται,
 σὺν ἡμῖν τοῦτο
 μεγαλοφῶνως
 αἰεὶ ἀναβοῶντες·
 Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον;
 ποῦ σου, ἄδη, καὶ τὸ νίκος;
 ἰδοὺ γὰρ ἐν τάφῳ
 ἄσματα τελοῦνται,
 ὧν πρὶν αὐτὸς ἐδέσποζες·
 νυνὶ δὲ ἀνίσχυρος
 εἰδείχθης καὶ ἄπορος,
 ἰσχυῖ θεότητος.

1. Alma dies martyrum contigit, qua universus orbis lætatur, memoria Terentii sapientis ejusque sociorum : alacriter ergo conveniamus, recepturi sanationes : ipsi enim gratiam a Deo nacti, incedunt animæ nostræ morbis, virtute deitatis.

2. Quale novum hoc incredibile spectaculum? Mortuos videmus, quos sicut viventes possidemus : eos quippe mortem obeuntes, spontaneo in Christum obsequio,

cujus in manibus animas suas dum posuerunt, ex unguibus draconis animas nostras eruunt, nobiscum in canoro jubilo et perpetuo clamantes : « Ubi, mors, stimulus tuus? ubi, inferne, victoria tua? Ecce enim cantica persolvuntur in eorum se-
 « pulcro quorum prius domitor eras; nunc
 « vero viribus exhaustus esse confiteris et
 « inops, virtute deitatis. »

LV. I. Adhuc Romani gemmula superest, ni fallor, exsculpta juxta ejusdem rarissimum modulum. Ex multis solitis trop. sub acrostichide τοῦ ταπεινοῦ, vix putem excidisse multa, cum melodus non videatur in unico superstite, longum opus meditari. Coluntur SS. Terentius et socii die X aprilis, et pro numero suo aliquando dicuntur XLIII martyres.

1. Taurin. f. 103, πρὸς τό· Ὅταν Ἐλθῆς ἡγ. α'.

cf. p. 35. — ἵνα λάβωμεν T. — τὰς ψυχὰς ἡμῶν T.

2. Ibid. ὁ οἶκος πρὸς τό· Τὸ φοβερόν. Cf. p. 29, 36. Unicus fere is taurin. codicis locus est in quo semel οἶκος sic appellatur, de qua solemni dictione sat obscura silet perpetuo corsinius. — τοῦτο τὸ ξένον καὶ T, impedit et refragante typo. f. καὶ θαυμαστόν. — ψυχ. ἡμῶν T. — ἡμῖν τούτω id. — ἄδη νίκος T. Cf. II Cor. XII, 7. — ὡς πρὶν T. — νῦν δὲ T.

LVI.

DE SS. ABBATIBUS MARTYRIBUS.

I.

α'. Ἐκ τῆς κοσμικῆς * συγγύσεως ἐφύγετε, * καὶ πρὸς γαλήνης * μετástασιν κατέστητε, * μαρτυρίου αἵμασι * καὶ ἀσκήσεως πόνοις στεφόμενοι. * ὅθεν καὶ ἀνεδείχθητε * μαρτύρων καὶ ὁσίων ὁμόσκηνοι.

β'. Γὰ ἐπὶ γῆς νεκρώσαντες μέλη * ζωφόρῳ νεκρώσει, * τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ * τὸ πάθος ἐξεικονίσασθε, * πρότερον ἐν τῇ καλῇ ἀσκήσει, * καὶ τὸ δεύτερον πάλιν ἐν τῇ ἀθλήσει. * ὅθεν αὐτὸς * καὶ διπλοῦς τοὺς στεφάνους κατέπεμψε * ταῖς ὑμῶν κάραις, πατέρες, * ἐτοιμάσας σκηνὴν ἐπουράνιον * καὶ τὸν τόπον τὸν αἰώνιον, * ἐνθα νῦν ἀγαλλόμενοι ὤφθητε * μαρτύρων καὶ ὁσίων ὁμόσκηνοι.

LVI. I. 'Ομόσκηνοι sunt, ut primus habet, hi tres melodi, ac simul habitant, maxime in canticis I et II, quæ ambo pertinent ad taurin. f. 65, dum III ad corsin. f. 45, cujus poeta non solum Studita, sed vix non erit Theodorus.

1. Præter taurin. eadem refert vatic. 1510, f. 70, non vero in die XIV jan. sed in XX martii, in quo non Sinaïtæ martyres. sed Sabaitæ abbates celebrantur. Duplex enim est horum pu-

1. Ex mundana turba aufugistis, ac tranquillitatis in stationem appulistis, cruore martyrii et asceticis laboribus coronati; unde facti estis martyrum et justorum contubernales.

2. Terrena hæc membra interimentes vivifica morte, Christum Deumque passum imitati estis, primum in ascetica laude, iterumque in certatione; unde ipse duplices immisit coronas in capita vestra, o patres, idem qui præparavit cœleste tabernaculum et mansionem æternam, ubi nunc exultantes ostendimini martyrum contubernales.

gilum manipulus, immo triplex: quum Sinaïtarum alii sub Diocletiano, alii sæculo V occisi dicuntur, serius autem Sabaitæ, in tempestate Saracenorum.

1. πρὸς τό· Τὰ ἄνω ζητῶν. — μετέστητε V.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. — ζωφόρου V. — πρῶτον V. — id. om. καὶ διπλοῦς. — πατέρες, καὶ μετὰ τέλους ἐτοιμ. V. — καὶ τόπον T, V. — διακωνίζοντα ἐνθα sic V.

II.

α'. Τῶν ἐπιγείων καὶ φθαρτῶν τὴν ἀπόλαυσιν * καταφρονήσαντες σοφῶς, παμμικτήριστοι, * τὴν τῆς ἐρήμου οἰκησιν ἠγήσασθε * κόσμου εὐπρεπέστατον * καὶ τρυφῆς τῆς προσκαίρου. * ὅθεν ἠξιώθητε * οὐρανῶν βασιλείας. * δι' ὅ βρωῶμεν πάντες ἐκτενῶς. * Ἐκ τῶν κινδύνων * ἡμᾶς διασώσατε.

β'. Ἐπέστη σήμερον ἡμῖν * σωτήριος ἡμέ-

II. 1. πρὸς τό· Ὁ ὠφθαλμὸς, ἴχ. πλδ', vid. p. 77 et 507. Typi mensuram excedunt duo priores v. f. τῶν γῆινων et καταπτύσαντες, quæ rhythmo aptissima. — ἐντεῦθεν ἤ. T, iterum extra orbitam. Nisi

1. Terrestribus et corruptis bonis frui despicientes, o beatissimi, indubie æstimavistis deserti mansionem esse multo præstabiliorem mundo et caducis deliciis; inde digni reputati estis regno cœlorum, ideoque vobis omnes instanter clamamus: E periculis nos eximite salvos.

2. Advenit hodie salutifera dies cevalde mutilum hoc esset, clarius de Sinaïtis ageretur. — ἠγήσασθαι T. Plura id genus consultoq omituntur.

2. πρὸς τό· Τῇ Γαλιλαίᾳ.

ρα * τοὺς ἄθλους τῶν μαρτύρων * ὑμνήσαι
ἐπαξίως, * οὓς ἐπὶ γῆς θεοπρεπῶς * ἤνυσαν
ἀσκήσει * καὶ ἐγκρατεία πολλῇ, * ἀθλήσει
δὲ τὸ δεύτερον. * ἐντεύθεν καὶ τὸ στέφος
ἀπέλαβον * τὸ τῆς ἀφθαρσίας, * σὺν ἀγγέ-
λοις ἐπαξίως * χορευόντες αἰεὶ εἰς αἰῶνας, *
αἰτούμενοι Χριστὸν, * πταισμάτων δοθῆναι *
ἰλασμὸν τοῖς εὐσεβῶς * ἀνευφημοῦσιν * μνή-
μην τῆν αὐτῶν, * βοῶσίντε ἀσιγήτως. * Ἐκ
τῶν κινδύνων...

γ'. Ἴὸν ἐξέχεεν ἡμῖν * τῆς αὐτοῦ κακουρ-
γίας * ὁ πρὶν ἐν παραδείσῳ * Ἀδὰμ ἐξαπά-
τησας * διὰ τῆς Εὕας δολερῶς. * τούτου δὲ
τὴν κάραν * τὴν ὑπερήφανον στερῶς, *
πατέρες, συνεθλάσατε, * διὸ καὶ ὀδυρόμενος
ἔλεγεν. * Οἱ μοι! τί ποιήσω; * αἱ δυνάμεις
μου εἰς τέλος * ἐξέλιπον, καὶ γέλως ἐδεί-
χθη, * ὧν πρὶν βασιλικῶς * ἐδέσποζον ὅλως. *
ὁ Χριστὸς γὰρ σαρκωθείς * ἐδειξε πᾶσιν * τρί-
βον ἀπλανῆ * τοῖς θέλουσιν αὐτῷ μέλπειν. *
Ἐκ τῶν κινδύνων * ἡμᾶς διασώσατε.

3. οἴμοι. Eadem habes p. 846. — οὓς πρὶν βασ. T. — αὐτὸν μέλπειν T. Dramatica vetus ævum sapiunt.

III.

α'. Ἀρετῶν ταῖς ἀκτῖσι * προαυγασθέν-
τες, * ἀθανάτοις στεφάνοις * κατακοσμεῖσθε. *
ἐν γὰρ ἀσκήσει ὡς κρίνα ἀνθήσαντες, * μυρο-
δοτεῖτε τῶν ἄθλων τὰ σκάμματα, * τῶν πα-
τέρων οἱ ἄριστοι. * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν * δυσω-
παῖτε τὸν Κύριον.

β'. Πεφευγότες ἀπὸ κόσμου, * καὶ Θεῷ
ἐν τῇ ἐρήμῳ * ἑαυτοὺς ἀναθέντες, * μονοτρο-
πικῶς ὡσπερ ἄγγελοι * ἄλλοι ὠφθητε τῆς

III. Extat poema longiusculum cum hac cor-
sini epigraphe : Μηνὶ Ἰανουαρ. ἰδ' τῶν ἀγίων πατέρων
τῶν ἐν 'Ραῖθου ἀναρθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων, φέρον
ἄρροστιχίδα · Πάτρασιν, f. 45. Unde si primum car-
men recentioribus, secundum vero antiquioribus
dicatum est, superest ut hoc mediis tribuatur qui
ἐν 'Ραῖθου abbates fuisse referuntur. Melodum vero
esse Theodorum, quis dubitabit, cum in uno hoc
poematē incredibilem rariorum dictionum mes-
sem collegerit : προαυγασθέντες, μυροδοτεῖτε, μονο-

brandi martyrum certamina, ut par est,
quæ in terra per ascetin Deo gratam exer-
cuerunt semel, iterumque in acie athleta-
rum; unde sertum prehenderunt immarces-
cibile, cum angelis merito choreas agentes
æterna in sæcula, a Deo exorantes ve-
niam pro pie celebrantibus eorum memo-
riam et clamantibus perpetuo : E periculis
eripite nos.

3. Venenum in nos suæ pravitatis evomuit,
qui prius in paradiso per Evam decepit
Adamum fraudulenter; cujus vos, o patres,
arrogans caput potenter contrivistis : unde
ingemiscens aiebat : « Heu mihi ! quid
« agam ? Demum mihi potestates meæ
« defecerunt, sannisque derideor. Christus
« enim caro factus omnibus ostendit viam
« tutam volentibus illi canere : E pericu-
« lis nos educate salvos. »

1. Fulgoribus virtutum irradiati, immor-
talibus ornaminibus coronis; in campo enim
ascetico ut lilia florentes, odore perfunditis
arenæ stadia, o patrum optimi : ideo pro
nobis exorate Dominum.

2. A mundo extorres, ac Deo in solitu-
dine vosmet vosmet, anachoretica vita
visi fuistis ut angeli, Edeni incolæ alteri, o

τροπικῶς, ἀθλοπάτορες, πυκτεύμασιν, ἀναρῶσκοντες,
νεκροπαθεῖα, καρτεράλλοι, ἀκυμάστου, λημενεύματος,
κομποτάραχον, πανθαμάτορες, θεοδορκοῦντες, ἀγαθοε-
ργίας χωνευτήριον, οὐρανόφρονες, σιλασφόροι, καλλιπεί-
τορες, ἀλληλόσταθμοι, ἰσορρόπως, ne alia aut rara
aut insolentia congeram.

1. πρὸς τὸ · Τῷ Θεῷ ἀπὸ μήτρας, ἤχ. β'.

2. πρὸς τὸ · Τὴν φωστῆρα. — f. pro rhythmo δμψή-
τε παθῶν. — v. 3 variatur in accentu, dum v. θ
alias decasyll. nunc enneasyll. est, haud sine me-

Ἐδὲμ * οἰκήτορες, ἀθλοπάτορες, * ἀτρώ-
τους καρπούς * τῆς ἐγκρατείας δρεπόμενοι, *
καὶ ὁμῶν παθῶν * ἀπονεκρῶντες πυκτεύ-
μασιν. * δι' ὧν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς * ἐν
ἀπολαύσει γεγόνατε. * Ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν Χρι-
στὸν ἰκετεύσατε.

γ'. Ἀμβροσία ἐντροφῶντες * ἐξ ἐσθλῶν
ἐννοημάτων, * ὧν ἐγεωργήσατε * ἀναθρώ-
σκοντες τὰ οὐράνια, * ἀπρίξ φύλακες ἐντο-
λῶν * γεγόνατε, παμμακάριστοι, * χρυσὸν
ὡς πῆλον * τῇ ἀκτησίᾳ ἠγούμενοι, * τρυ-
φῆν ὡς ποιὴν * νεκροπαθεία τιθέμενοι, * ἐν
ἔργον ἔχοντες ὡς Ἀδάμ * μὴ ἀλῶναι τῷ
βρώματι, * διὸ ὑπὲρ...

δ'. Τίς τοὺς πόνους θριαμβεύσει, * οὓς
κρυφῆ διετελεῖτε, * τῷ ἐνατερίζοντι * ἅπαντα
Θεῷ φανερούμενοι, * τῆξει σώματος τὴν ψυ-
χὴν * λιπαίνοντες, καρτεροῦσθαι; * ἐντεῦθεν
στερῶς * ἀντικατέστητε πάθεισιν, * ἀσάρ-
κους ἐχθροὺς * νενικηκότες ἐν σώματι, * καὶ
βίον ἔλκοντες γλυκερὸν * ἐν ἀπαθείᾳ ἡδύ-
τητι, * διὸ ὑπὲρ...

ε'. Ῥοὴν βίου ἐκδραμόντες * γαληνῶς ἐν
τῇ ἐρήμῳ, * ὡς ἐπὶ ἀκυμάντου * καθωρμί-
σθητε λιμενεύματος, * κομποτάραχον τῶν πα-
θῶν * καθελόντες, πανδαμάτορες. * σιγῆς
γὰρ βυθοῖς * θεοδοροῦντες ἀπόρρητα, *
νοὺς ἀρπαγῆ * τοῖς ἀσωμάτοις συνθέοντες, *
τὴν γῆν ὡς ἕτερον οὐρανὸν * ὠκεῖτε διατρί-
βοντες, * ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν...

ς'. Ἀριδῆλως τὰς ἐρήμους * τῶν παθῶν
κλείσαντες πύλας, * τὸ τῆς ἀγαθουργίας *
διηνοῖζατε χωνευτήριον, * πόλιν δειξάντες
τοῦ Θεοῦ * τὴν ἐρημον, οὐρανόφρονες, * ὡς

athletæ patres, innocua temperantiæ poma
decerpentes, vocemque voluptatum pugila-
latu enecantes; propterea arbore vitæ de-
lectari vobis contigit. Agite, pro nobis exo-
rate Christum.

3. Ambrosia dulcedine pasti per subli-
mes meditationes, quas ad cœlestia eni-
tententes excoluistis, tenaces mandatorum
custodes effecti, fortunatissimi, aurum pro
luto in egestate habentes, delicias ut pœnam
arbitrati ob enectas passiones; unum opus
habuistis, cibo non pessumdari, ut Ada-
mus, ideo pro nobis...

4. Quis palam ostentabit labores quos
clam absolvistis, conspicui Deo omnia in-
tuenti, dum macie corporis saginatis ani-
mam, robusti herocs; inde gnaviter volu-
platibus restitistis, incorporeos hostes in
corpore debellantes, suavemque degentes
vitam in impassibili dulcedine; ideo pro
nobis...

5. Vitæ cursum in deserto pacate emensi,
quasi in portum a fluctibus securum ap-
pulistis, represso passionum tumultu, ab
omnibus triumphatores: nam ex abyssos
silentii inaccessa Dei acute suspicientes,
mentis raptu inter angelos congressi, tellu-
rem veluti cœlum alterum viventes inco-
luistis. Ideo...

6. Clausis desertisque manifeste libidi-
num foribus, aperuistis bonorum operum
conflatoriam officinam, Dei urbem erigentes
in solitudine, o viri cœlestium mentium;

lodi consilio, ut videtur. — τοῦ ξύλου olet corru-
ptelam, cum syllaba desit: f. δι' ὧν αἰωνίας τῆς ζ.
vel ξύλου τοῦ τῆς ζ.

3. ἀμβροσίας C. — ὡς δ' Ἰάδαμ C. Etiam postularit
cum justa serie rhythmus accuratior: ὡς Ἰάδαμ μὴ
ἀπατεῖσθαι βρώματι.

4. Θριαμβεύσει. Cum Theodorus exquisita af-
fectare soleat, abs re non sit Zonaram accersere,
in lexico sic θριαμβεύοντι interpretatum: φανεροῦντι,
κατάδηλον ποιοῦντι, καὶ ὁ ἀπόστολος, et adducit II

Cor. II, 14, alios secutus exegetas Chrysost. Theo-
doret. Oecumenium, quibus Noster adhæret, mox
addens πάντα Θεῷ φανερούμενοι, ut apostolus I. I.
ὁσμὴν τῆς γνώσεως φανεροῦντι. — ἀντεκαστ. τοῖς πάθ.
C male.

5. Ῥοὴν τοῦ βίου C. — κόμπον τάραχον C. — f.
ἀκύμονος.

6. Argutam Theodori seriem et continuam in
tr. 6 et 7 adverte et ubique consimiles v. 6, cf.
Exod. XXXIII, 11.

δόμους χρυσοῦς * ὑμεῖς καλύβας πηξάμενοι, * Θεὸν ἐν αὐταῖς * σὺν τοῖς ἀγγέλοις ξενίζοντες, * πρὸς μόνον μόνου ἐρωτικῶς * ὀρῶντες καὶ ὀρώμενοι * ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν Χριστὸν ἱκετεύσατε.

ζ'. Σελασφόροι γεγονότες * ἀρετῶν ταῖς λαμπηδόσι, * τοὺς ἐν τῇ οἰκουμένῃ * καταυγάξετε, ἢ περ ἥλιος, * ζόφον λύοντες νοητῶς * ἀμαρτιῶν, καλλιπάτορες, * ἀγάπης θεσμοῖς * συνδεσμούμενοι τῷ πνεύματι, * καὶ φθόρου βολὰς * ἐν ταῖς ἀμίλλαις συντρίβοντες, * ἀλληλόσταθοι πρὸς ἀρετὴν * καὶ ὄντες καὶ ὑμνούμενοι, * διό...

η'. Ἰσοῤῥόπως τοῖς ἀγγέλοις * ἐπὶ γῆς βεβιωκότες, * τὴν ὑπερουράνιον * ἐκληρώσαθε ἀγαλλίαςιν, * κόσμου ἅπαντα τερπνὰ * παριδόντες, πολυύμνητοι, * Χριστοῦ δὲ αἰεὶ * τὴν τερπνότητα προβλέποντες, * καὶ πόθου αἰεὶ * κατεντροφῶντες ἀκόρεστα, * αὐτῆς ἐλάθετε, ὡς εἰπεῖν, * τῆς φύσεως ὑπομνήσκεσθαι, * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν Χριστὸν ἱκετεύσατε.

7. ἢ περ ἥλιον C. — f. ἀγάπης δεσμοῖς συνδεσμ. nisi ταυτολογεῖν horreret Theodorus.

aureas vobis ædes in tuguriis compaginantes, in quibus cum angelis Deum hospitem habuistis, soli ad solum, amantium instar, aspicientes et aspecti : agitedum pro nobis exorate Christum.

7. Lumina jaculantes a scintillis virtutum, mortalium orbem, ut sol, illuminatis, invisibili flatu dissipantes caliginem peccatorum, o patrum ornamenta, coustricti in mente charitatis legibus, invidiæ tela æmulatione confringentes, æqualis virtutum norma invicem effecti, eodemque hymno celebrati; ideo...

8. Absque ullo discrimine similes angelis in terra viventes, supercœleste jubulum sortiti estis, omnibus mundi deliciis prætermisissis, o vos multo hymno celebrandi; Christi vero semper dulcedinem prospicientes, amorisque perpetui rasti dapibus inexhaustis, oblitii estis, ut sic dicam, naturam recordari; ideo pro nobis Christum exorate.

8. ἐλάθετε retineo pro ἐλάθεσθε, ut p. 508 tr. 2. — f. in fine μιμνήσκεσθαι.

LVII.

DE S. GREGORIO THAUMATURGO.

α'. Ὁ πολὺς ἐν θαύμασιν * θαυματουργὸς ἀνυμνεῖσθω, * ὡς πιστὸς διάκονος * τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων. * πίστιν γὰρ ἐτράνωσεν * ἐνθεεστάτην. * δόγμασιν ἐκράτυνε * τὴν ἐκκλησίαν, * ὀρθοδόξως καταγγέλλων * Τριάδα μίαν τιμᾶν ἀχώριστον.

β'. Ἀρετῶν ἀστραπῆ * ἔφανατος ἐν τοῖς πέρασι, * δαδουγῶν ταῖς βολαῖς * τῶν ἱερῶν

1. Summus in prodigiis, thaumaturgus hymnis celebretur, ut fidelis minister Christi mysteriorum : fidem enim declaravit afflatu divinissimo; dogmatibus confirmavit Ecclesiam, recte doctrinam professus, colendam esse unam Triadem individuum.

2. Fulgure virtutum coruscavisti, usque in fines orbis, facem ostentans, in scintillis

LVII. Multa in hoc poemate resonant fulgentique. Agedum, quid sine Theodoro coruscant, strepitue? Etenim ut plura Studitas olfaciunt, sic tamen recole frustula cod. taurin. quæ Josepho adscriptimus, p. 393, ejusdem nimirum et toni

et moduli et argumenti. Nostra vero extant in corsin. f. 18 ad XVII nov.

1. πρὸς τό· Ἡ Παρθένος. — ἐκθαύμ. C. — πιστῶς C. — ἐνθεεστάτην Studii ex officina proficiscitur.

2. πρὸς τό· Τὴν Ἐδέμ. ἢ γ. γ'. — Ἀρετῶν ἀστραπῆ,

λογίων σου, * κηρύττων Τριάδα, * Γρηγόριε μάκαρ, * και ἐπιστρέφων * πρὸς θεϊαν πίστωσιν * λαοῦ τὰ συστήματα, * και ἄγων πάντας * πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν, * λύων τὴν ἀγλὴν * τῆς ἀθεότητος * νευραῖς τῶν λόγων * τῶν ὀρθοδόξων, * στίφος αἰρέσεων δεινῶν * διασκεδάζων κραταιῶς, * καταγγέλλων, διδάσκων * τὸ σὺν ποιμνιον ἐν πίστει * Τριάδα μίαν τιμᾶν...

γ'. Σοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν * φθόγγος νῦν ἐξελήλυθε, * και βημάτων βολαι * ἅπαντα περιήχησαν * τὰ πέρατα, μύστα * Θεοῦ ἀπορήτων * μεμνημένος * γὰρ τὰ ἀπόκρυφα * ἐνθέως, Γρηγόριε. * σὺ δὲ ἐτράνους * τρία συνάναρχα, * ὁμότιμα, * σύνθρονα, Πατέρα * και Υἱὸν και Πνεῦμα ἅγιον, * μίαν οὐσίαν * τρισὶ προσώποις * διηρημένην ἰδικῶς, * μοναδικὴν δὲ ἐν ταύτῳ. * εἰς Θεὸς τὸ κατ' ἄμφω * ἡ Τριάς, γνωρίζομένη * Τριάδα...

δ'. Μεμνηότες ποτὲ * οἱ ἀσεβεῖς ἀλάστορες, * κατὰ σοῦ φθονερῶς * μῶμιν προστρῖψαι, ἤνεγκαν * κόρην φατριῶσαν * σοῦ τὴν πολιτείαν. * ἡ παραυτίκα * θᾶττον κατέπεσεν * εἰς γῆν και συντέτριπται, * τῷ δαιμονίῳ * συνεγομένη δεινῶς. * ἀλλὰ τῇ πολλῇ * μακροθυμίᾳ σου * ἀνεξικακῶς * ἴσω ταύτην, * και λίμνην ἐψυξας, δεινὴν * φιλονεικίαν ἀδελφῶν, * και ποτάμια βεῖθρα * σὺ διέστειλας τιμώντων * Τριάδα μίαν ἀχώριστον.

ut supra ἀρετῶν ἀκτίσι in eodem loco, et adde Theodoro placere ἄσμα in acrostichide. — Nota πίστωσιν haud ita tritum. — και διδάσκων C contra metrum.

3. ἅπαντα περιήχησαν sic C, et forte melodus, pro insolentia Studitarum, maxime si βολαι pro

tuorum sacrorum oraculorum; quibus Trinitatem prædicasti, beate Gregori, et convertisti divinam ad fidem populorum cœtus, omnesque provocasti ad sublimem scientiam, dum dissolveres impietatis caliginem nervosis rectæ fidei sermonibus, turmam sævarum hæreseon forti brachio dissipans, evangelium docens, erudiens fidelem tuum gregem unam colere Trinitatem individuum.

3. In omnem terram exivit sonus tuus; et verborum jacula per omnes insonuere fines, o interpres Dei arcanorum. Absconditis enim a Deo initiatus es, Gregori; declaravisti tria coæterna, æqualia honore et throno, Patrem et Filium et Spiritum sanctum, unam substantiam in triplici hypostasi, specie distinctam simulque unicam, unum Deum nec non et Triadem agnoscere, unam adorare Trinitatem individuum.

4. Delirantes olim impii impostores, ut invidiose contumeliam tibi impingerent, puellam induxerunt in mores tuos conspirantem: quæ statim in humum ruit, et discerpta fuit, a dæmonio dire possessa; tu vero pro tua ingenti humanitate, clementer eam sanasti. Stagnum exsiccasti, sævum inter fratres dissidii fontem; et flumina divisisti inter colentes unam Trinitatem individuum.

βολαι legeris. Hic vero famosum Thaumaturgi symbolum a vero theologo graphice describitur.

4. φατριῶσαν pro φατρ. recentiorum est; Zonaræ in lexico φατρία est κακοθελὲς διαβούλιον, συμφωνία ἐπὶ πράξει φαύλαις. Quæ quidem facinora hic relata, neque etiam syuaxaria prætermisere.

LVIII.

DE S. THEODOSIO COENOBIARCHA.

I.

α'. Φυτευθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ * τῷ τοῦ Κυρίου, ἐξανθεῖς ἐγκρατεία * τὰς ἀρετάς σου, * ὁ τῆς ἐρήμου * πολίτης παγκόσμιος, * ὁ ἀγελάρχης * τῶν θείων ἐπαύλεων, * σημειουργὲ Θεοδόσιε, * Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν * ἀπαύστως ἰκέτευε.

β'. Τῆς ἐώας τὸν λαμπτήρα, * τὸν σφὸν ψυχαγελάρχην, * Θεοδόσιον πάντες * μακαρίσωμεν τὸν τρισόλβιον. * αὐτὸς ἤστραψεν ἀρεταῖς * καὶ θαύμασιν εἰς τὰ πέρατα. * τιμάτω αὐτοῦ * τὴν θείαν μνήμην ἡ Αἴγυπτος, * τὰ τῶν μοναστῶν * ἑορταζέτω συστήματα, * καὶ ὀρθοδόξων ἅπας χορὸς * βοάτω ἐπάδων αὐτῷ. * Χριστὸν...

γ'. Ὡσιώθης ἀπὸ βρέφους, * ἐραστὰ τῆς εὐσεβείας, * ἐξ ἀγαθῆς ἀνθήσας * ῥίζης, ἀληθῶς εὐθὲς βλάστημα. * ὅθεν ἅπαντα παρίδων, * τῷ Κυρίῳ κατηκολούθησας. * Ἀπαίρεις ἰδεῖν * Ἱεροσόλυμα ἅγια. * λαμβάνεις εὐχὴν * ἐν τῇ παρόδῳ ἐπάξιον * πρὸς τοῦ λαμπτήρος Συμεῶν * τοῦ στυλίτου, βοῶν αὐτῷ. * Χριστὸν...

δ'. Ὑποκλίνεις τὸν αὐχένα * ταπεινώσεως Κυρίου * μιμήσει, τῷ Λογγίνῳ * καθυποταγεὶς ἐνομώτατα. * ὅθεν ἄρχεσθαι ἐκμαθῶν, * εἰς τὸ ἄρχειν ἄλλων προβέβηκας. * τὸν δό-

1. In domo Domini satus, temperantia florere virtutes tuas facis, solitudinis ornateissime incola, summe pastor sacrorum ovilium, signorum opifex, Theodosi, Christum pro nobis exora sine fine.

2. Orientis hoc sidus, sapientem illum pastorem animarum, Theodosium omnes beatum dicamus ac felicissimum; coruscavit ille virtutibus et prodigiis ad ultimas oras. Ægyptus sacram ejus memoriam veneretur, festo concelebrent monachorum cœnobია, et cunctus orthodoxorum chorus canoro cantu dicat: Christum...

3. Innocens fuisti a pueris, tu pietatis amasius, ex optima stirpe floruisti, vere præcox surculus; unde omnia despiciens, Dominum prosecutus es. Profectus ut videas sacra Solymorum, benedictionem inter eundum opportunam accipis ab illo sidere Simeone Stylita, ad eum clamans: Christum...

4. Collum submittis, imitans Domini humilitatem, Longini te legibus subdens omnino; inde parere discens, ut aliis imperares ascendisti. Singularem enim certamine

LVIII. I. Versamur adhuc inter Studitas, neque alius fortasse latet in acrostichide τοῦ πτωχοῦ, quam Theodorus, vel etiam tono dextere temperato, ut de alio facilius cogitetur. Adde quod etiam dissimulatur acrostichis in hac præpostera codicis serie 1, 2, 3, 4, 7, 8, 11, 6, 9, 5. Omititur 10, quidni alia, ubi lectum Στουδίτου? nonne saterit, ut alias, unicum emicare primam nominis litteram τοῦ πτωχοῦ Σ....? Extat in corsin. f. 44 sub lemmate: Μηνὶ Ἰανουαρ. β', κονδάκιον τοῦ δόλου

πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιμανδρίτου ἐρήμου Ἱεροσολύμων Θεοδοσίου, ἤχ. β'.

1. πρὸς τό· Τῷ Θεῷ ἀπὸ μ. p. 338.

2. πρὸς τό· Τὸν φωστῆρα, p. 377. Recole quæ supra notantur de v. 3 et 6, p. 606. — ψυχαγελάρχην Studium olet. — οὕτως C.

3. εὐθὲς pro εὐθὺ cum LXX. — τὰ ἅγια C, facile retinendum cum elisione. — ἐπαξίαν C.

4. ταπ. Χριστοῦ C. — Δογγ. τῷ δόλω C. — σὺν in fine add. — ἐπέβαλλεν C.

λιον γὰρ * μονομαχίας κατέαζας · * λοιπὸν ἀρχηγὸς * στρατοῦ ἁγίου γεγένησαι, * μονὴν ἐγείρασθαι ὅτι χρηστὸν, * ἐν ἧ σὺν σοὶ ὑπέψαλλον · * Χριστόν...

ε'. Πῶς ἐξείπω τοῦ ὀσίου * τὸ φρικτὸν τῆς ἐγκρατείας; * καὶ γὰρ δι' ἑβδομάδος * ἅπαζ ἦσθι τροφὴν σχεδίων · * χλωρούς, φοίνικας, ὄσπρια · * ἐστὶ δὲ καὶ ὅτε ὀσῶ ἀπαλόβρεκτα · * τρεῖς δέκα ἔτη * ἄρτου μηδὸλως γευσάμενος, * καὶ πίων ποτὸν * τὸ νηραλέον ὑδάτιον, * ἐν οἷς θαυμάζοντες οἱ αὐτοῦ * φοιτηταὶ ἦδον, λέγοντες · * Χριστόν...

ς'. Τίς ἐκείνου μὴ θαυμάσῃ * τὸ πολὺ τῆς ἀγρυπνίας, * τοὺς κρυφῆ κρεμαστῆρας, * ἐν οἷς ἀγρυπνῶν ἐστηρίζετο, * στάσις ἄμετρον ἐκτελῶν, * ἐξ ἧς αὐτῷ βουβῶνων ἀλγημα; * τίς δὲ τὸ αὐτοῦ * ἀείψαλτον οὐκ ἀγάσαιο, * εὐχῆς καθαρὸν, * καὶ τῶν δακρύων τὸ πλούσιον, * τὴν ἄλλην ἔπασαν ἀρετὴν, * δι' ἧς αὐτῷ ἐπάδωμεν · * Χριστόν...;

ζ'. Ὡς δὲ ταῦτα ἐπετελεῖ, * τοῖς αὐτοῦ προστάσει τέχνους * μνήμα κατασκευάσαι, * τὸ τοῦ Ἀβραάμ ἐκμιμούμενος · * εἶτα γίνεσθαι καὶ φρικτὸν * ἐκτελεῖται τερατούργημα · * ἐν τούτῳ γὰρ ζῶν * πατροκελεύστως ἐνθάπτεται * Βασιλεὸς τις * καὶ ἐκβίωσας ὀπτάνεται * τῷ Ἀετίῳ σὺν τῷ πατρὶ, * ὡς εἶδεν καὶ ὑπέψαλλεν · * Χριστόν...

η'. Χρεῶν φράσαι τοῦ ἁγίου * τὴν θερμὴν πρὸς Θεὸν πίστιν · * ἐπέστη γὰρ τὸ Πάσχα, * καὶ οὐκ ἦν τροφὴ μεταλλήψεως, * ὄντων δώδεκα ἀδελφῶν, * οὐδ' ἄρτος μυσταγωγῆσιμος, * καὶ ἄφνω Θεὸς * παρέσχε ξένα ἀμφοτέρα, * ἡλίου δυσμὰς, * τινὸς ἐλθόντος καὶ φέροντος * πεφορτωμένον ζεύγος κτηνῶν, * καὶ ταῦτα συγκραυγάζοντος · * Χριστόν...

perfidum hostem concuicasti. Deinceps exercitus sacri dux factus es, quia praestabat ut excitares monasterium, in quo tecum succinebant : Christum...

5. Quomodo enarraverim stupendam sancti viri abstinentiam? Semel enim in hebdomade edebat cibum imparatum, herbas, palmæ fructus, legumina; interdum etiam lupinos madidos. Per triginta annos non gustavit panem, potum bibens puram lympham; quæ mirabundi caneant discipuli, dicentes : Christum...

6. Quis non mirabitur quomodo vigilaverit, absconditis se pendulisque fulcris erigens, stationem prolixam perennans, ex qua ipsi molesta ulcera creverunt? Ecquis non stupeat perpetuum psalterium, puras preces, fletuum thesauros, omnem cæteram virtutem, ob quam illi demus hymnum : Christum...?

7. His peractis, suis jubet filiis monumentum erigere, Abrahami exemplo; tum fit et absolvitur insolitum prodigium : In eo si quidem vivus, paterno ex mandato, sepelitur Basilius quidam nomine, defunctusque conspicitur ab Aetio et patre, vidente et psallente : Christum...

8. Dicere oportet sancti viri flagrantem ad Deum fidem. Contigerat enim pascha, deerat vero panis eucharisticus, cum duodecim fratres adessent, neque etiam erat eulogia præsanctificata. At statim Deus concessit, solis ad occasum, duo miracula, veniente quodam homine ac vehente onustum ductumque bigis carrum, et canere suggerente : Christum...

5. τρεῖς θ. ἔτος C. — πίων C. — ἦδον λέγ C.

6. βομβῶνων sic C duplici mendo. — τίς δὲ αὐτοῦ τὸ C minus bene. — ἀείψαλτον, vox est Studitarum et consuetudo Acæmetorum.

7. ζῶντα C.

8. Χρ. φράσαι sic C. — μυσταγωγῆσιμος adde lexicis. — ξένα ipsi nos add. si minus placet, f. εὐθύς παρ. ἀμφοτέρα — f. δυσμᾶς. — πεφορτωμένως C plurimo vitio. — ταῦτα κραυγάζοντα C, ac si iumenta clamaverint.

θ'. Οἶον ξένου ἀπεντεύθεν * ἐκτελεῖν ὁ πατήρ ἔρχεται, * μονὴν γὰρ προθέμενος * ἀνοικοδομεῖν, ὡς ἐδίσταζεν, * βῆλλει κάρβονας πλὴν πυρὸς * εἰς ἅγιον θυμιατήριον, * ποιεῖται εὐχὴν * πρὸς τὸν Κύριον εὐήκοον, * καὶ οὗτοι εὐθὺς * μετ' εὐωδίας ἀνήφθησαν * ὁ θεασάμενοι, πρὸς αὐτὸν * οἱ μαθηταὶ ἀνέκραζον * Χριστόν...

ι'. Υ... ια'. Σιών, χαῖρε, ἡ ἀγία, * οἰκιστὴν σχοῦσα τοιοῦτον, * τὸν πολλὰ τὰ τέκνα σου * διὰ πνεύματος πληθυναμένον. * Χαῖρε μάλα δὲ ἡ πατρίς * ὀσίου, Καππαδόκων ἔδαφος * ἡ τούτου μονὴ * ὡς κεκτημένη προπάτορα * τοιοῦτον, ἀεὶ * περιέποντα τὰ τέκνα σου * ἐκ πάσης βλάβης πρεσβευτικῶς, * κραυγάζουσα καὶ ἄδουσα * Χριστόν...

9. μονὴν προθ. C. — κάρβονας sic C, aliunde idem notum, quum metro aptetur ἀνθρακας.

9. Inde jam quam insolitum peragere cœpit pater prodigium! monasterium erigere sibi proponens cum anxius esset, sine igne carbones ponit in sacro thuribulo, orationem Domino dirigit exaudienti, ac subito cum suavi odore accenduntur prunæ; quod videntes discipuli, ad eum clamabant: Christum...

10. Lætare, Sion o sancta, quæ talem acquisieris hospitem, a quo tui plurimi filii spiritu aucti sunt. Gaudeas vero tu in primis, sancti viri patria, o Cappadociæ solum. Salve, cænobium, talem adeptum patriarcham, qui filios tuos protegit ab omni labe suffragiis suis, dum clamas et canis: Christum pro nobis exora semper.

11. ἔχουσα τοιοῦτον C. — τοῦ ὁσίου C. — in fine καὶ ἐπαφθ. C. Theodoro sane digna coronis est.

II.

α'. Πεφυτευμένος...

β'. Ἀνθρώπος...

γ'. Βλέμματι ἀενάω * ἀτενίσας, θεόφρον, * τοῦ κόσμου τὰς ματαίας φροντίδας, * καὶ τὴν σύγχυσιν, τὴν ἐξ αὐτῶν * γενομένην ψυχῇ, * σεαυτὸν ἤρπασας * ἐκ τούτων, παναιδίμει, * μονάσας εὐσεβῶς καὶ ψάλλων. * Χαῖρε, πάτερ Θεοδοσίε.

δ'. Γνώμην ἱερωτέραν * ἐκτιθέμενος, πάτερ, * τὰ ἅγια ἰδεῖν ἐπεπόθει * Ἱεροσόλυμα, ἃ ἰδὼν * παρὰ τοῦ ἱεροῦ * Συμεὼν ἔλαβες * εὐχὴν τὴν ὑπερβαύμαστον * διὸ καὶ παρ' ἡμῶν ἀκούεις.

II. De Sergio nemo cogitabit, nisi acathisti gratia memorandi. Vix dubium quin et celebrem typum melodiam et superius canticum præ oculis habuerit qui hanc cantilenam effudit. Extat in taurin. f. 63.

1, 2. ἤγ. πλδ', πρὸς τό · Τῇ ὑπερμάχῳ. Cf. p. 250. Totum fere trop. quale editum est, ad verbum,

1. *Mæneor.* Januar. xi, p. 104.

2. *Ibid.*

3. Perenni intuitu penetrasti, vir Dei, inanes mundi curas et tumultum inde animæ obortum: ex quibus proripuisti te, generosissime, pius solitarius ac psallens. Salve, Theodosi pater...

4. Sanctiori consilio suasus, sacram Hierusalem videre anhelabas, qua lustrata, recipis ab illo sacro Symeone benedictionem admiratione majorem; unde a nobis hæc audis:

mutato metro, in superiore cantico extenditur.

3. τῇ ψυχῇ T. — Incuria librarii pro solemnio ephymnio ἀλληλοῦτα, plausus in ore sancti patris ponitur, nisi prolixus exciderit χαιρετισμὸς, qualis superest post 4.

4. ἄτερ ἰδὼν T. f. 2 πρὶν ἰδεῖν. — μοναδικοῦ συστ. T, contra metrum. — σοβερῶτατος T.

Χαῖρε, Θεοῦ
 πρὸς ἀνθρώπους δόσις.
 Χαῖρε, ἐχθροῦ
 ἀοράτου πτώσις.
 Χαῖρε, ἀγελάρχα
 λογικῶν προβάτων σου.
 Χαῖρε, ταξιάρχα
 μοναχῶν συστήματος.
 Χαῖρε, ὅτι τὸν αὐχένα σου
 καθυπέκλινας πατρί.
 Χαῖρε, ὅτι πάσας ἔμαθες
 τὰς ἐκείνου ἀρετάς.
 Χαῖρε, ὀρθοδοξίας

ἀμετάβλητε κανόν.
 Χαῖρε, κακοδοξίας
 φοβερώτατε πέλουξ.
 Χαῖρε, δι' οὗ
 ὁ κόσμος ἀγάλλεται.
 Χαῖρε, δι' οὗ
 ἡ πλάνη κατήργηται.
 Χαῖρε, πιστῶν
 ὁ ἀκλόνητος πύργος.
 Χαῖρε, τερπνῶν
 ἀρετῶν ὁ ταμίαις.
 Χαῖρε, πάτερ Θεοδόσιε.

Salve, Dei donum hominibus factum.
 Salve, invisibilis hostis strator.
 Salve, dux tuarum spiritualium ovium.
 Salve, instructor aciei monasticæ.
 Salve, quia collum tuum patri submitisti.
 Salve, qui ab illo omnes didicisti virtutes.
 Salve, orthodoxiæ

immutata regula. Salve, pravæ doctrinæ
 formidolosissima securis. Salve, per quem
 mundus lætatur. Salve, per quem error ex-
 pellitur. Salve, fidelium inexpugnabilis tur-
 ris. Salve, suavium virtutum thesaurarius.
 Salve, pater Theodosi.

LIX.

DE S. NICOLAO.

α'. Τῇ ὑπερμάχῳ, * κραταιᾷ ἀντιλήψει
 σου, * ὡς λυτρωθέντες * διὰ σοῦ, πάτερ,
 τῶν θλίψεων, * χρωστικῶς· σοὶ προσφέρουσι
 χαριστήρια· * ἀλλ' ὡς ἔγῳ παρρησίαν πρὸς
 Κύριον, * ἐκ παντοίων με κινδύνων * ἐλευ-
 θέρωσιν, ἵνα κρᾶζῶ σοι· * Χαῖρε, προστατά
 θερμότητε.

β'. Ἄγιε θεοφόρε, * τῶν ἀγίων ἡ δόξα, *
 καὶ τῶν ἀρχιερέων τὸ κλέος, * παμμακάριστε
 Νικόλαε, * τοῦ πόθῳ γεραίρειν τὴν θείαν *

LIX. Hæc libenter aut omiseram aut neglex-
 eram inter ultima, nisi e re nostra esse videretur
 etiam juxta exquisitissima, qualis est Serzii acath-
 istus, similia aliquatenus, sed reluctantante Mi-
 nerva, male concepta, infauste nata, vix ab um-
 bilico rescisa, adhibere. Sic linguæ peritiam ex
 cacographia, quam aiunt, acquirunt. Ex cod.
 taurin. f. 26 accepi sequentia, quæ melodus, ne
 hirmus lateat, audacter a primis acathisti verbis
 incæpit, sub tono VIII. Sed quum id genus can-

1. Invicto, potenti tuo præsidio, utpote
 per te, o Pater, ab ærumnis vindicati de-
 bita gratiarum cantica ad te proferunt.
 Agedum, tu qui fiduciam habes apud Do-
 minum, ab universis me periculis eripe, ut
 clamem tibi : Salve, protector amantis-
 sime.

2. Vir sancte theophore, justorum gloria,
 pontificum decus, longe beatissime Nicolae,
 ut amanter recolam tuam memoriam, tuis

ticum oporteat esse contextum tropariis quæ
 duobus acathisti proœmiis respondeant, et salu-
 tationibus ornari quæ sive binæ et binæ inter se
 aptantur, sive ad proximum alterum troparium
 singulæ singulis cohærent, hic nulla omnino lex
 servata fuit.

1. Syllaba una deficit in v. 2, 6 ; abundat vero
 una in v. 5, 7, 8, ne de accentibus loquar.

2. Rhythmus postulat θεῶν με, suppresso τῆν.
 Salutationes ab initio se referre videntur ad se-

μνήμην σου * πρεσβείαις σου καταύγασον, *
καὶ φώτισον τοῦ μέλπειν οὕτως·

Χαῖρε λαμπτήρ * ἀληθείας, μάκαρ. *
Χαῖρε, ὁ καὶ ἔργῳ καὶ πράξει Νικόλαος. *
Χαῖρε, τῶν Χριστοῦ θαυμάτων τὸ τέμενος. *
Χαῖρε, πάντιμε, παμπόθητε * καὶ πανάγαστε
πάτερ. * Χαῖρε, πάντων ἀγαλλίαμα * καὶ
χαρὰ ἀνέκλειπτος. * Χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις *
σκέπη θεία τῶν πιστῶν. * Χαῖρε, ὅτι φυλάτ-
τεις * ἐκ κινδύνων τοὺς βροτούς. * Χαῖρε,
λιμὴν καὶ τείχος ἀπόρθητον. * Χαίροις, ὁ
μέγας ἐν πᾶσιν ἐπίκουρος. * Χαῖρε, δι' ὧν
προστατεύεις καὶ σώζεις. * Χαῖρε, δι' ὧν
πάντας ἐπισκέπεις. * Χαῖρε, προστάτα θερ-
μότετε.

γ'. Βάθος θείων θαυμάτων * ἀπορρήτων
καὶ ὕψος * ἐν σοὶ τῇ θεῖα χάριτι ὁράται, *
παμμακάριστε Νικόλαε, * ὁ λόγῳ καὶ ἔργῳ
καὶ πράξει [νικητής]. * ὅθεν ἀξίως μέλπω
σε, * ὡς τὸν Θεοῦ πιστὸν θεράποντα, * ἀλ-
ληλουΐα.

δ'. Γέγονας τοῖς ἐν θλίψει * συμπαθῆς
διαθέσει, * ὡσπερ πατὴρ φιλόστοργος, παμ-
μάκαρ, * τοῖς μὲν ἐν ἀνάγκαις βοηθός * καὶ
τοῖς ἐν κινδύνοις λυτρωτὴς * τάχιστος, *
τοῖς πᾶσι πάντα γέγονας, * καὶ πάντες σοὶ
πιστῶς μέλπομεν·

Χαῖρε, ποιμὴν καὶ λιμὴν καὶ σκέπη. *
Χαῖρε, πάτερ, εὐθυμία πάντων. * Χαῖρε,
τῶν ἀπεγνωσμένων ἢ βοήθεια. * Χαῖρε τῶν
καταπονουμένων ὁ πρόμαχος. * Χαῖρε, καύ-
χημα καὶ στήριγμα * τῶν αἰτούντων σε πι-
στῶς. * Χαῖρε, σκέπη καὶ ἀντίληψις *
ἀπροσμάχητος, στερῆρά. * Χαῖρε, ὅτι ὑπάρ-
χεις * τῶν βροτῶν καταφυγή. * Χαῖρε, ὅτι
πραΰνεις * πᾶσαν ζάλην καθ' ἡμῶν. * Χαῖρε,
λαμπτήρ ὁ φωτίζων τοὺς ἐν[σκότει]. * Χαῖρε,
κρατὴρ * ἐνθέου εὐφροσύνης. * Χαῖρε, πι-
στῶν ἀγαλλίαμα θεῖον. * Χαῖρε, ψυχῶν καὶ
σωμάτων ὁ φύλαξ. * Χαῖρε, προστάτα θερ-
μότετε.

quens trop. Deinde binæ junguntur, sed in utro-
que casu ruptis sæpe et rhythmo et metro.

3. Syllaba una abundat in v. 5, 7, tres deficiunt

illumina me suffragiis, facemque præbe, ea
ut canam :

Salve, veritatis jubar, o beate. Salve,
et opere et re populi victor. Salve, mi-
raculorum Christi sanctuarium. Salve, to-
tus honor, totus amor ac sacer totus, o
pater. Salve, omnium exultatio et lætitia
inexhausta. Salve, quia tutela divina fide-
lium es. Salve, quia custodis mortales in
periculis. Salve, littus et murus inexpugna-
bilis. Salve, magnus in omnibus auxiliator.
Salve, quia protegis et salvas. Salve, quia
omnes liberas. Salve, protector amantis-
sime.

3. Divinorum prodigiorum quæ vocem
superant, abyssus et altitudo in te cerni-
tur ope gratiæ Dei, felicissime Nicolae, vic-
tor verbo et opere et effectu; unde merito
te cano ut fidelem Dei famulum, alleluia.

4. Factus es oppressis sponte compatiens,
ut pater filiorum amans, beatissime, positus
in necessitate propitius, periclitantium
promptus sospitator, omnibus omnia factus
es, omnesque cum fide tibi canimus :

Salve, pastor et portus et refugium. Salve,
pater, lætitia omnium. Salve, desperatorum
auxilium. Salve, defensor collectantium.
Salve, gaudium et robur te confidenter invo-
cantium. Salve, tutamen et præsidium invi-
ctum, firmiter manens. Salve, quia tu es
mortalium asylus. Salve, quia serenam fa-
cis omnem procellam nostram. Salve, sidus,
illuminans jacentes in nocte. Salve, pocu-
lum divinæ lætitiae. Salve, fidelium exultatio
sacra. Salve, animarum et corporum custos.
Salve, protector amantissime.

in v. 5.

4. Syllaba una abundat in v. 3. Idem ac supra
in salutationibus notandum.

LX.

DE S. HILARIONE.

α'. Ἱερῶς ἀπὸ βρέφο~~ς~~ * ἐντεθραμμένος, * γονικὴν ἐβδελύξω * κοσμολατρείαν, * τοῦ Ἀντωνίου * φυτεία γενάμενος. * ταῖς ἀρεταῖς σου πυκάζεις τὰ πέρατα, * Ἰλαρίων, πάτερ ἡμῶν. * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Κύριον.

β'. Ὁ τυφλόνο~~ς~~ πῶς αἰνέσω * σὲ τὸν νοῦν τὸν ἐωσφόρον, * τὸν πρωῒθεν τῆς αὐγῆς * ἀνατείλαντα; εἰς τὰ πέρατα * κόσμου ἤστραψας ἀρετάς, * Ἰλαρίων θαυμασιώτατε, * τὸν ἀσκητικὸν * ἤνυσας δρόμον, μακάριε, * καὶ νικητικὸν * ἐκ Θεοῦ στέφος ἀπέιληφας. * Ἄλλ' οὖν χορεύων ἐν οὐρανοῖς, * βοῆθει τοῖς ἐπάδουσιν. * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν...

γ'. Τὴν ὁσίαν πολιτείαν * τοῦ πατρὸς ἀνακηρύττων, * κατὰ μέρος ἅπαντα, * ὡς ὑπάρχουσι, διηγήσομαι. * οὗτος ἔρωτι πετρῶθεις, * πρὸς τὸν μέγαν ἦκεν Ἀντώνιον. * ἐκεῖνος αὐτὸν * τὸ θεῖον σχῆμα ἡμφίασεν. * αὐτὸς ὡς υἱὸν * πρὸς τοὺς ἀγῶνας ὑπήλειψεν, * Σωτῆρι πέμπων παλαι στερῆρῶς * κραυγάζοντα, ἐπάδοντα. * διὸ ὑπὲρ...

δ'. Ἰπαισῆλθες τῷ σπηλαίῳ * ἐν χαρᾷ, καὶ ἧς ἐν τούτῳ * ὡς θαλαμεινόμενος * εἰς βασιλεία, παμμακάριστε, * ἔχων ἔνδυμα ἐκ τριχῶν, * ὡσπερ χιτῶνα πορφυρόχροον, * τρυφήν δὲ τρυφῶν * πεντεκαίδεκα συκίδια, * ποτὸν γλυκερὸν * τὸ νηφαλέον ὑδάτιον. * ἐν οἷς ὀρῶντές σε οἱ λαοί, * κραυγάζοντες ἐπηδόν σοι. * διὸ...

1. Sacra doctrina a pueris innutritus, parentum sprevisi mundanos ritus, factus Antonii surculus, tuis virtutibus adornas terrarum fines, Hilarion, noster pater; ideo pro nobis exora Dominum.

2. Vir ego mente cæcus, quomodo canam te, mentem luciferam, quæ ante auroram in terra exorta es? Usque in fines orbis fulgura virtutum emisisti, Hilarion maxime stупende: dum cursum asceticum perfecisti, et victoriæ coronam a Deo recepisti. Age dum in cælis exultans, protege clamantes ad te: ideo...

3. Sacrum vitæ institutum hujus patris enarrans, cuncta singulatim, uti extant, referam. Is amoris penna raptus, ad magnum venit Antonium. Ille eum sacro habitu vestivit; ille eum ut filium unxit ad certamina, palam salvatori dedicatum, strenue clamantem et aientem: ideo...

4. Tu in antrum ingrederis hilaris, manesque in eo, uti sponsus in regio thalamo, beatissime, pilis vestitus pro purpurea veste; pro cibo delicato sumens quinque et decem exiguas ficus; pro suavi potu, puræ lymphæ paululum; quæ quum populi viderent, clamabant et dicebant: ideo...

LX. Omni procul dubio ὁ τυφλόνο~~ς~~ Theodorus est, nec melius quam nova illa dictione sculperenomen suum poterat: ex quo etiam inferre lubet ejusdem esse poemata quorum acrostichis a prima voce tota deducitur. Extat in corsin. f. 5, jam detrito, cui resarciendo in primis tropariis suppetias præstitit cryptoferr. A. 2.

1. Corsin. πρὸς τό· Ἐν σαρκὶ τοῖς. Idem videtur ac supra p. 377, modulus, et proæm. ἐν σαρκί, quæ tamen ab altero τῷ Θεῷ ἀπὸ μητρὸς differunt, sed tantum in tribus ultimis versiculis quorum

duo sunt dodecasyllabi, penultimus autem octosyllabus. Cf. p. 338. — γενάμενος more byzantino, ut alibi.

2. πρὸς τό· Τὸν φωστῆρα, v. p. 377. Superius vidimus n. XXXIX, XL acrostichidem in primo v. contineri, ex Theodori more. — προῖθεν αὐγῆς sic C. — ὄρ. ἦν. C. — v. penultim. in archetypo deest.

3. κραυγ. καὶ ib.

4. ὡς χιτῶνα πορφυρόχρου C. — νηφάλιον C. — σε om. in fine C et habet barbære κραυγάζου καὶ ἐπάδου. Cf. cum LVIII tr. 5.

ε'. Φεῦ! τοῦ φθόνου τοῦ Βελίαρ! * εὐθὺς γὰρ ἤρξατο βρούγειν * κατὰ τοῦ φιλαρέτου * ὁ μισόκαλος, ἐπαφείς αὐτῷ * βέλη ἔμπυρα ἡδονῶν, * ἵνα ῥήξῃ τὸν ἀθλητὴν Χριστοῦ. * ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν * ταῖς ἰκεσίαις ὀπλίζετο, * καὶ στηθοκρουστῶν * ἐφυγάδευσε τὸν δόλιον. * αὐτῷ βοήσωμεν ὡς νικητῇ * τοῦ Βελίαρ ἐπάδοντες. * διὸ ὑπὲρ...

ς'. Δέξαι, ἔφη ὁ γενναῖος * ἀθλητῆς πρὸς σοφὸν σῶμα. * οὐ κριθᾶς ψωμίσω σοι, * ἀλλ' ἄγυρα, δίψει δὲ τήξω σε, * κρύει, καύσωνι θλίψω σε, * ἵνα μήπως * ἀπολακτίζης με. * Διὸ τριήμερον * ἐν ταῖς βοτάναις τρεφόμενος, * ξηρὰ τὰ ὀστέα * μόνον ἔφερεν ὁ ὄσιος, * πρὸς ὃν βοήσωμεν ἐκτενωῶς. * Βοήθει ταῖς ἐπάδουσιν. * διὸ...

ζ'. Ὀλοθύζων κατεπέστη * ὁ Σατάν τῷ πατρὶ αὐθις, * δείματα φρικτὰ αὐτῷ * φανταζόμενος προσεφώθησεν, * θρήνους ἔθετο γυναικῶν * καὶ θηρῶν βρυγμῶν ἀπειρότατον. * Ὁ δὲ σφραγισμῷ * κατεσίγασε τὸν ὄρυθον, * καὶ ψάλλων Θεῷ * ἀπενίκησε τὸν δόλιον. * ὃν τοῖς ἐγκωμίοις στέψωμεν, * καὶ εἰπωμεν ἐπάδοντες. * διὸ...

η'. Νῦν ἐξῆλθεν τοῦ σπηλαίου * ὁ πατήρ, σκηνὴν ποιήσας * ἑαυτῷ ἐν τῇ χώρᾳ, * καλύβην στενὴν ὡς ἐντάσιον * ταύτην ὤκησε. * μὴ προβάς * ὁ ἅγιος ἐν πέντε ἔτεσιν, * τὴν στρωμνὴν αἰεὶ * χαρακόπλεκτον ἐκέκτητο. * χιτῶν αὐτῷ ἦν, * ὡς χρυσόνημα, τὸ τρίχινον, * παρ' Ἀντωνίου τοῦτο λαβῶν * τοῦ μεγάλου, ᾧ ἔμελεπεν. * διὸ ὑπὲρ...

θ'. Ὄντος ἔτους δισενάτου * τοῦ σοφοῦ καὶ θεοφόρου, * τῶν ληστῶν τὴν ἔφοδον * οὐκ ἀπέπτηξεν. * ἀλλ' ἔλεγε φόβητρα * αὐτῷ ἐμποιοῦσιν, ὡς δέδεικται. * Γυμνὸς ὡς ἐγὼ * οὐ πεφόβηται ληστεύοντας, * διὰ γὰρ Χριστὸν * εἰμὶ ἔτοιμος τεθνήξωμαι. * Ὁν οὖν θαυμάζοντες οἱ λαοὶ, * ἐκραύγαζον ἐπάδοντες. * διὸ ὑπὲρ...

5. ῥήξει C. — στηθοκρ. cusum a Studitis. f. στηθοκροτῶν.

6. Nota λέξαι more homerico, nisi præstet λήξαι. — τὸ σοφόν C, μοχ δὲ om. — ἐλακτίζης με C.

5. Eheu! quanta Belialis invidia! statim enim rugire incipiens in virtutis sectatorem iste boni osor, impegit illi ignea tela voluptatum, ut frangeret Christi athletam. Is vero adversus eum precibus armabatur, pectusque cædens, fugavit perfidum, ut Belialis victori clamemus, cantica promentes: ideo...

6. « Quiesce, inquit generosus athleta « astuto corpori suo: grana non amplius « dispertiam tibi, sed paleas; siti te mace- « rabo; frigore, æstu conteram te, ne mihi « unquam recalcitres. » Triduum ergo herbis nutritus, sicca tantum ossa vir sanctus præ se tulit; cui instanter clamemus: Auxiliare te canentibus, ideo...

7. Ejulans assurrexit iterum Satan adversus patrem; tetra terriculamenta in eum effingens, ad metum incutiendum, lamenta subdit mulierum et belluarum rugitus immensos. Is vero signo crucis silere fecit tumultum, Deoque psallens, vicit impostorem. Encomiis coronemus eum, et dicamus cum hymnis: ideo...

8. Nunc vero pater progreditur ex antro, sibi parans in hoc loco tabernaculum; sanctus se angustum in tugurium recepit, velut in sepulcrum, nec recedens inde per quinque annos; stragulum cannis contextum adhibuit, quod pro lecto illi fuit; tunica hirta ut aurea fila illi erat, quam a magno Antonio recepit, cui canebat: Exora...

9. Bis novem annos cum vir sapiens ac Deum spirans attigerat, latronum non formidavit incursus, sed ait illis tremenda minitantibus, ut didicimus: « Qui nudus « ut ego est, non timet prædones, propter « Christum enim ego mori paratus sum. » Quem ergo mirantes populi, ad eum clamabant: ideo...

7. βρ. ἄπειρον C.

8. ὁ πατήρ fere evanuit in C. — ἐν χώρᾳ C.

9. ὄντος, non obstante verbo finito ἀπέπτηξεν. — ἐμποιοῦντων C.

ι'. Ως οὖν ταῦτα ἐκτέλεσας, * ἱερέ, καὶ ἐγγωρήσας * πρὸς ζῶν τὴν ἀγήρω, * τοῦ ἀπολαβεῖν γέρας πόνων σου, * μνήσκου πρώτιστα τοῦ οἰκτροῦ * καὶ ταπεινοῦ ἐπαινέτου σου, * τοῦ κόσμου παντός, * τῶν μοναζόντων ἐξείρετον, * τῶν πόθῳ θερμῶ * ἐπιτελούντων τὴν μνήμην σου, * σωθῆναι πάντας ἐκ πειρασμῶν, * καὶ μέλπειν σοι ἐπάδοντας · * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Κύριον.

10. Quæ quum peregeris, vir sacer, et jam admissus in vitam perpetuam, ut accipias laborum tuorum præmia, memento in priis miselli et humilis tui præconis, tum totius orbis, monachorumque præsertim, et omnium cum caldo amore recolentium tuam memoriam, ut salvi omnes sint a periculis et canticum tibi modulentur : Ideo pro nobis exora Dominum.

10. ἀγείρω C. — μνήσκου sic codd. et rhythmus pro μμνήσκου.

LXI.

DE S. THEODORO SYCEOTA.

α'. Ως πυρίνῳ ἄρματι * ταῖς ἀρεταῖς, θεοφόρε, * ἐπιβὰς ἀνέδραμες * εἰς οὐρανίους οἰκήσεις · * ἄγγελος * μετὰ ἀνθρώπων * συμβιωτεύων, * ἄνθρωπος * σὺν τοῖς ἀγγέλοις * περιχορεύων · * διὰ τοῦτο ἀνεδείχθης * θαυμαμάτων θεῶν δοχεῖον, Θεόδωρε.

1. Igneo velut in curru tuis, o deifer, virtutibus ascendens, ad superas cucurristi sedes : qui angelus inter homines vixisti, tu homo cum angelis exultans : idcirco effectus es palam divina prodigiorum arca, Theodore.

β'. Θεῖα νῦν τοῖς πιστοῖς * πρόκειται καὶ εὐφρόσυνος * πανδαισία, * φαιδρὰν ἔχουσα τὴν ἀπόλαυσιν, * ἡ τοῦ θεοφόρου * μνήμη, συγκαλοῦσα * μεγαλοφώνως · * Δεῦτε, κραυγάζουσα, * τροφὴν ἀδαπάνητον * τῆς εὐωχίας * τῶν χαρισμάτων μου * πάντες δαψιλῶς κατατρυφήσατε, * καὶ τοῦ κρατήρος * τῶν ἰαμάτων, * τῇ συνειδήσει καθαρά, * ἐμφορηθέντες τὰς ψυχὰς, * ἐκβουήσατε πίστει · * Ἀληθῶς συ ἀνεδείχθης * θαυμάτων...

2. En divina, hilarisque prostat fidelibus mensa convivii, lautas præbens delicias, nempe theophori viri memoria, quæ grandi voce convocans : « Adeste omnes, clamat, α inexhausta in hoc convivio dulcedine α mearum gratiarum opipare fruamini, et α cum pura animarum conscientia, impleamini poculo sanationum, et cum fide α vociferamini : Vere tu factus es divina α prodigiorum arca, Theodore. »

γ'. Δῶρον τοίνυν Θεοῦ * ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ὄσιος * ἐκ σπαργάνων εὐθύς * θεῖα ἐδείχθη

3. Et Dei donum terræ apparuit justus, statim ab incunabulis, divina gratia favente,

LXI. *Theodori* totum nomen in acrostichide lectum fuisse ne dubita, et dole mecum tam pauca superesse eximii operis, quod cæteris proximis nedum impar dixerim, præstantius mihi et antiq̄uius est. De Romano cogitarem, nisi quid turgere et infinita quædam cumularentur. Extat in taurin. f. 104. Cf. Bolland. xxii april. t. III, p. 32.

1. πρὸς τό · Ἡ Παρθένος. Hoc solum trop. ex duobus poematibus in Menæa exulat. — ἐμβιοτεύων σὺν τοῖς ἀλόις T. Vix alibi elegantius vidi proœmium, in quo nota quam argute distincti

sint et concinne oppositi duo versiculi 5, 8, ἀγγελος, ἄνθρωπος.

2. Iterum πανδαισία, de qua jam ad Joannem, p. 485, hic vero grandior assurgit et πρόσωπον agit, nec parum confert ad dramaticam melodorum historiam. Melodus tamen noster, utpote senior, veteres agapas non nisi metaphoricè respicit.

3. ἐδείχθη θεῖα χαρ. T. — τελειοτάτης, scilicet ἡλικίας de qua ellipsi cf. Bos. v. 472. — σὺ in fine add.

χάριτι, * ἐμφαίνων τοὺς τρόπους * τοὺς τῆς εὐσεβείας, * καὶ προδεικνύων * τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ * τὰ σύμβολα ἅπασιν, * καὶ προκηρύττων * ἐν τῇ νεότητι * τῆς τελειοτάτης τὰ παράδοξα, * αἰεὶ μελέτη * ἔχων τὰ θεῖα, * καὶ τὰ ἐντάγματα Χριστοῦ * ἀποπληρῶν ὡς ἀληθῶς * διὰ τοῦτο ἀξίως * σὺ ὑπάρχεις, ἐκβοῶμεν, * θαυμάτων...

δ'. Ὄντως, πάτερ σοφὲ, * σὺ ποταμὸς τῆς χάριτος * ἀνεδείχθης τῇ γῇ * ὑπὸ Θεοῦ, Θεοδώρε, * θαυμάτων προχέων * τὰ ρεῖθρα ἐν κόσμῳ, * καὶ κατευνάζων * πάθη ἀνίατα, * καθαιρών καὶ πταίσματα * καὶ ἀπελαύνων * πνεύματα ἅπαντα * τὰ τῆς πονηρίας θείῳ πνεύματι * διὸ καὶ στάντες * ἐν τῇ σορῶ σου, * ὡς ἰατρῆψ ψυχικῶ, * παρεστηκότες σοι πιστῶς, * ἐκβοῶμεν ἀπαύστως * Ἐκ Θεοῦ σὺ ἀνεδείχθης * θαυμάτων...

4. ὡς ἱατρῆψ ψυχικῶν T. An melodus respexit ad epigraphen foribus bibliothecæ alexandrinæ

cunctis patefaciens virtutis suæ signa, jamque in juventute auspicatus perfectioris ætatis prodigia, semper meditationi habens res divinas, et Christi præcepta sine defectu adimplens : Tu ergo merito, clamamus, factus es, o Theodore, divina arca prodigiorum.

4. Vere, pater sapiens, tu fluvius gratiæ super terram ostenderis, favente Deo, o Theodore, prodigiorum fluctus in orbem effundis, finem desperatis morbis imponis, peccata repurgas, et omnes averruncas nequitia spiritus, spirituali virtute; unde tuo loculo circum astantes, sicut in medica animarum officina, ad te cum fide clamamus semper : Deo jubente, tu factus es, Theodore, divina arca prodigiorum.

præfixam : ἱατρῆψ ψυχικῶν? Ultima melodum ipsum Syceotam fuisse suadent.

Monitum de S. Joanne Therista.

Vix alius est in aureo illo Calabriæ sanctæ decimo sæculo, qui celebriorem meruerit memoriam, quam Joannes ille *Messor*, sive *Therista*, de quo in *Actis sanctorum* die febr. XXIV, t. III, p. 484, disputat Godofredus Henschenius. Genitus enim ex patre, in Saracenorum irruptione ad Calabriam occiso, in Sicilia natus est, matrem in captivitate et in prædonum ducis thalamum abducta: quæ fidei tenax filium in Calabriam direxit, ut baptismum reciperet. Nec christianus tantum, sed monachus et abbas factus, insignes socios habuit, inter quos Nilum et Bartholomæum Cryptoferratenses. Negat quidem Henschenius, qui post ambos conditores monasterii romani Joannem ait floruisse circa a. 1118. Sed frustra, cum ex canone, quem totum descripsimus, nomine Bartholomæi inscriptum, immo ex actis ab Henschenio relatis, ubi dicitur Joannes obiisse, vivente Guiscardo, duce Normannorum, palam sit Theristam vixisse ante medium sæ-

culum XI; et cum jam grandævus fuisse videtur, decimo sæculo, tot sanctorum fecundo, ut diximus, jure restituitur. Hic nos parumper morari jubemur, grati animi memoria, cum ex monasterio Stylitiano S. Joannis Theristæ plures vaticani codices nobis obtigerint, inter quos sub num. 2008 unicum est et insigne tropologii veteris fragmentum. Ea vero quæ ex hoc in primis proferimus, tam pronum est Bartholomæo simul et Leoni Stylitiano, amborum canonum auctoribus, ascribere, quam ab altero utroque eadem auferre arduum et ambiguum esset. Quin condakii primum trop. et alia f. excidisse videntur, quibus inerat acrostichis Ἰωάννης, an sancti, an melodi latentis nomen retinens? An vero is Leo idem sit qui supra p. 437 lætas claudit cantilenas αὶ ἀγγελικαὶ, quis expiscabitur, cum etiam in Calabria alius sit Leo argentiæ ætatis scriptor, quin et Photii amicus, ut testantur quas manibus teneo litteras, ut puto, anecdotas?

LXII.

DE S. JOANNE THERISTA.

ΚΟΝΔΑΚΙΟΝ.

α'. Ὡσπερ ἐν ἄλσει ἔρνος ἐλαίας, * ὡς μῆλον ἐν τῷ δρυμῷ, * κρίνον ἐν τῷ ἀγγῶ, * ὡς ἐν ἀκάνθαις ἡδύπνοον * ῥόδον, εὐρόν σε τὸ θεῖον Πνεῦμα, * ἐξ ἀπίστων ἐξῆξε σοφῆ προνοία, * καὶ φωτισμῷ * τοῦ βαπτίσματος ὄλον ἐλάμπρυνε · * ἐντεῦθεν ἤρας ἐπ' ὧμοις * τὸν σταυρὸν, καὶ ὀσίως ἐμόναςας, * σκιρτώσαν σάρκα κατέτηξας, * Ἰωάννη, ὀσίων τὸ καύχημα · * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Κύριον.

β'. Ἄριστος ὢν καὶ πρὸ τοῦ μονάσαι, * ἐξ οἰκειῶν ἰδρώτων * καὶ καυσώδους κόπου * τοὺς πεινωμένους διέτρεφες, * ἀσύγκριτον ποιῶν ἐργασίαν * ἐν τῷ θέρει, ὡς ἄλλος οὐδεὶς ἐν βίῳ * ὀνομαστός, * καὶ ἐπωνομασμένος ἐκ τούτου φανείς · * πρὸς τούτοις πόσει καὶ δίψει, * προσευχῇ καὶ δεήσει ἐγκαρτερῶν, * ναὸν σαυτὸν ἐπετέλεσας * καθαρὸν, καὶ δοχεῖον τοῦ Πνεύματος · * διὸ...

1. Sicut olivæ fruticem in luco, pomum in querceto, liliū in agro, sicut suaveolentem rosam inter spinas te cum invenisset divinus Spiritus, ex infidelibus eduxit, provida sapientia, atque baptismatis splendore totum te illustravit : inde sustulisti crucem in humeros, ac monasticen pie vovens, lascivientem emaciasti carnem, o Joannes, justorum gloria; ideo pro nobis, exora Dominum.

2. Optimus jam ante monasterium, tuis sudoribus et æstu laboris inopes nutriebas, promiscuam in messe operam navans, ut alius nemo in vita nobilis, tu qui ex hoc cognominatus esse videris : in potu præterea et siti, in oratione et precibus perstans, temet effecisti purum, ac Spiritus receptaculum : ideo...

ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ.

γ'. Τὴν λαμπρὰν κατέλειψας νῆσον Σικελῶν, * ἐπαρχίαν ὄλβιον πατρὸς, * καὶ ταῖς μητρὸς πιστῆς παραινήσεις, * τὴν Καλαβρίαν δὲ ἀγίαν κατέλαβες, * Ἰωάννη πάτερ ἡμῶν · * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Κύριον.

3. Claram reliquisti Siculorum insulam, felicem patris eparchiam, pique matre hortante, in sacram appulisti Calabriam, Joannes pater noster; ideo pro nobis deprecare Dominum.

1. Ex vatic. 2008 f. 174 et vat. 2069 f. 150. Hirmus solemnus est τράνωσον. — ἐν τῷ ἰδρυμῷ in utroque cod. sic, nec refragatur rhythmus. f. ἐν δρυμῷ. — ἔξαξε vat. 1, ἐξῆξε vat. 2. ut apud Roman. VIII, 8. Cf. Lob. l. 1. 73. — σκιρτώσασα sic codd.

2. θέρει. Fuse describitur in actis miraculosa messis, qua non solum cognominatus, sed depingi solitus est cum ænophoro, falce et buccellato, inquit biographus vit. n. 11. — f. pro rhyth. κό-

πων τε καυσωδῶν. — ποιούμενος ἐργ. codd. — φανείς om. vat. 2. — πόσει v. 1, πίσει v. 2. Plura rhythmo repugnancia negleximus.

3. Aliud troparium sive ἀπολυτικίον, cujus initium est : Μωυσέως Δαυὶδ τε, extat in iisdem codd. Sed eadem omnino verba sunt, quæ de S. Nilo Cryptoferratensi vulgantur in die XXVI sept. cf. Horolog. Romæ a. 1677, p. 272; Liturgic. a. 1683, p. 321, Horol. a. 1772, t. II, p. 500. — σικηλὸν codd.

ΚΑΘΙΣΜΑ.

δ'. Ἐν σκηναῖς οὐρανόαις * ἡ καθαρὰ καὶ ἄμωμος * ψυχὴ σου χοροδοταεὶ * σὺν ἀγγέλοις, ὅσιε, * καὶ σὺν πᾶσιν ἀγίοις, * καὶ ἐπὶ γῆς καὶ πάντιμος * σορὺς τῶν λειψάνων σου * ἐκτελεῖ παράδοξα * τοῖς πίστει προστρέχουσι * δόξαν ἐκομίσω * παρὰ τοῦ στεφθότου * ἀξίαν τῶν πόνων σου, * εὐληφῶς τὴν ἀντάμειψιν, * Ἰωάννη μακάριε * πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ * τῶν πταισμάτων τὴν ἄφεσιν.

4. In tentoriis cœlestibus pura et innocens anima tua choros exercet cum angelis, juste vir, cumque omnibus sanctis, dum etiam in terris famosa tuarum exuviarum arca prodigia perficit fidelibus illuc accurrentibus : comparavisti a coronarum iudice gloriam tuis congruam laboribus, mercede recepta, o beate Joannes : supplicare Christo Deo pro peccatorum venia.

ΣΤΙΧΗΡΑ.

ε'. Ὠφθης * ἀπὸ βρέφους ἀγαθὴν, * πάτερ, ἐκλεξάμενος ὄντως * μερίδα φίλος Θεοῦ, * πατρικὴν ἀσέβειαν * ἀπαρνησάμενος, * μητρικὴν δὲ εὐσέβειαν * ποθήσας ἐμφρόνως * Ὄθεν συγγορεύεις νῦν * τῶν πρωτοτόκων σκηναῖς * ἔνθα * μνημονεύων μὴ παύση * τῶν ἐπιτελούντων σου πόθῳ * τὸ φαειδρὸν μνημόσυνον, μακάριε.

5. Sane ab infantia visus es, pater, Dei amicus, dum optimam elegisti partem, qui paternam repudians impietatem, pietatem matris ex animo amplexus es. Unde nunc cum primogenitis in eorum tabernaculis exultas, ubi memor esse ne desinas celebrantium cum amore tuam, o beate, memoriam.

ς'. Θεῖον * προσκυνοῦντά σε σταυρὸν, * καὶ ταῖς ἐκκλησίαις, παμμάκαρ, * αἰεὶ σχολάζοντα, * καὶ φωτὸς δεικνύμενον * καὶ ἡμέρας υἷδον, * οἱ τοῦ σκότους μὴ φέροντες * ἀπόγονοι βλέπειν, * τύπτοντες ἐμάστιζον, * καὶ σὲ κατηγίζοντα * σὲ δὲ * διεφύλαττε χάρις * θεία εἰς πολλῶν σωτηρίαν, * ἀξιμνημόνευτε, πάτερ ἡμῶν.

6. Te divinam crucem cum adorares, et omnem tuam ad ecclesias curam conferres, o beatissime, te filium lucis ac dici ostendentem cernere non valuerunt noctis genimina, teque verberantes percutiebant, dum eos edoceres. Te vero custodivit divina gratia in multorum salutem, o pater, memoria commendabilis.

ζ'. Λόγοις * πειθαρχήσας τῆς μητρὸς, * τὴν τῆς ἀσεβείας μητέρα * πόλιν κατέλιπες, * καὶ τὴν πρὸς εὐσέβειαν * φέρουσαν ἤνυες * ἄτραπαν, παναοίδιμε * ἐν ἧ θείῳ

7. Sermonibus obediens matris, urbem impietatis secundam descruisti, eamque perrexisti semitam quæ ad religionem ducit, præclarissime : exempli porro Moysis,

4. Ton. VIII, juxta modulum : Τὴν σοφίαν, ex vatic. 2008, f. 73 et vat. 2069, f. 148. — ἀξίων τῶν πόνων v. 2. — στεφθότου vox nova videtur. Καθίσματα canonibus ante condakion inseri solent.

5. Toni II, juxta modulum : Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου, ex iisdem codd. — ὦφθης, ut infra ἐνθα, duplex in tribus tropariis repetitum exemplum habes rarissimi versiculi dissyllabi, quod hactenus in toto

volumine nondum repperimus. — Θεοῦ monosyll.

6. σταυρὸν. Quædam hic innuuntur, de quibus acta silent, nisi quod referunt cruciculam fuisse a matre datam adolescentulo e Sicilia profecturo, qua persequentes Saracenos delusit.

7. πόλιν κατέλιπας vat. 2. Haud alia urbs illa est quam Messana, a Saracenis occupata usque ad annum 1060. Ante hunc igitur annum non

ζήλω, * ὡσπερ τὸν Αἰγύπτιον * πάλαι ὁ μέγας Μωσῆς, * οὕτως * καὶ αὐτὸς κατασφάζας * τὸν ἐχθρὸν καὶ βάρβαρον κύνα, * ἐκ θανάτου ἤρπασας ἀθῶων ψυχάς.

olim Ægyptium pessumdantis, sic tu divino zelo actus infensum barbarumque canem perfodiens, a morte eripuisti innocentium animas.

KANONES.

Κανὼν ἡχ. α', φέρων ἀκροστιχίδα Ἰωάννου μὲν τὸ κλέος δοξασθήτω Θεριστοῦ, — ποίημα Λέοντος Στύλου.

Ὡδ. α', πρὸς τό· Ὡς ἐν ἠπιέρῳ. Ἰλασμὸν τῶν ἐπταισμένων * καὶ φωτισμὸν τῷ νοῦ παράσχου μοι * προθεμένῳ ἀνυμνεῖν, * ὁ Θεὸς, θεράποντα τὸν σὸν, * χορηγὴ τῶν ἀγαθῶν, * καὶ τῆς σοφίας πηγὴ.

Ἔτερος κανὼν τοῦ ὁσίου, ἡχ. πλδ', ποίημα Βαρθολομαίου Ῥώμης, φέρων ἀκροστιχίδα Σοῦ τοῦ Προδρόμου τῷ ἐπωνύμῳ κρότος.

Ὡδὴ α', πρὸς τό· Ἄσμα ἀναπέμψωμεν.

Σῶτερ, τοῦ ἐλέους ἡ πηγὴ, * ἡ τῆς σοφίας ἄβυσσος, * τῶν ἀγαθῶν ὁ δοτῆρ, * τὸ φῶς τὸ πρὸ αἰώνων, * φωσφόροις με φώτισον * τοῦ ὁσίου πρεσβείαις, * ὅπως τοῦτον φαιδρῶς ἀνυμνήσω.

Canon 1 toni, sub acrostichide : *Joannis Messoris decus a me commendetur*, opus Leonis Styliani.

Od. 1. Juxta modulum : *Ut in firma terra. Veniam delictorum et lumen menti concede mihi, o Deus, ineunti consilium celebrandi famulum tuum, o bonorum largitor et fons sapientiæ.*

Alius canon toni VIII, opus Bartholomæi Romani, sub acrostichide : *Tibi Prodromi nomen habenti plausus.*

Od. 1, juxta modulum : *Canticum offeramus.*

Salvator, misericordiæ fons, sapientiæ abyssus, bonorum dator, lumen ante sæcula, illumina me luculentis hujus sancti suffragiis, ut eum splendido hymno canam.

ΦΩΤΑΓΩΓΙΚΟΝ.

Ἄγγελοι τὴν μεγίστην ὑπομονὴν σου * καὶ ἄνθρωποι ἐξίστανται ἐννοοῦντες, * δαι-

solum Johannes obierat, sed jam carmina hæc in ejus laudem condita erant. — κατασφάζας v. 1, κατασφάζας vat. 2.

Can. I. Unicum est Leonis Styliiani opus, quod noverimus; vix enim ejusdem esse putem quæ in proæmio memini ex p. 436. — vat. 1 l. l. legitur de officio : Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Θεριστοῦ τοῦ Στυλιτιανοῦ, sic cod.

Can. II. Ob secundum locum priore recentior videtur alter canon Bartholomæi, quem obiisse notum est a. 1060. — πηγὴ... ἄβυσσος... δοτῆρ, ut supra juxta veteres melodos.

Mirantur angeli simul et homines, dæmonum vero turba cohorruiat præ summa tua

Φωταγωγικόν. Sic constanter vocatur apud monachos Italo-Græcos quod cæteri extra triodiam dicunt ἐξαποστειλάριον. Recitari solet post canones, fere absoluto officio matutino, quando lux exoritur. Respiciuntur ea quæ in vita sancti n. 8 referuntur. — ἡ ἀνθρώπων codd.

A Joanne nostro Therista discedere nolim, quin aliud adjiciam tam nomine quam opere barbarum, μεγαλυνάριον nempe (de quo vocabulo et carmine alias fusius), tantum in libris cryptoferatensium notum, effectæ prorsus et senescentis Græciæ fetus; metrum quidem affectat, modulumque in simili tropario de SS. Nilo et Bartho-

μόνων πληθὺς ἐφριττεν, * ὡς ἐτελεῖς ἐν τῇ
κρυμώδει λίμνῃ * στάσεις παννύχους, * αὐ-
τοπροαίρετε μάρτυς, * καὶ μοναζόντων τὸ
κλέος.

Iomæo. Cum igitur haud minus quam classica,
etiam rudissima σχεδιάσματα ad accuratam me-
lodiæ nostræ meditationem conferant, en quod
habet Anthologion a. 1772, t. I, p. 631 :

Ὅτος ὁ Ἰωάννης ὁ Θεριστής,
υἱὸς κυβερνήτου,

patientia, quales scilicet in frigido stagno
integras stans transegisti noctes, o sponte
tua martyr, monachorumque gloria.

ἐκ τῆς κόμης τοῦ Κυρσιανοῦ,
ἐκ τῆς βαρβαρίας
διῆλθεν εἰς τὸν Στύλον,
καὶ ἐπίσκοπος τοῦ Στύλου
ἔδωκε τὸ βάπτισμα.

LXIII.

DE S. SIMEONE IN MONTE MIRABILI.

α'. Τὰ ἄνω ποθῶν, * τῶν κάτω μεθιστά-
μενος, * καὶ ἄλλον οὐρανὸν * τὸν στῦλον
τεκτηνάμενος, * δι' αὐτοῦ ἀπέστραψας *
τῶν θαυμάτων τὴν αἴγλην, ὅσιε· * εἰς αἰεὶ
Χριστὸν τὸν Θεὸν * ἀπαύστως δυσώπει
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

β'. Ἡ παμφαῆς τοῦ μάκαρος μνήμη *
ἄλλη ὄφθη ἡμέρα * σωτηρίας ἡμῶν, * λαμ-
πρότητι τῆς ἀσκήσεως * νύκτα βαθεῖαν πα-
θῶν μειοῦσα, * καὶ πανάρετον πρᾶξιν φωτο-
βολοῦσα, * ἐν ἧ φαιδρῶς * ὡς ἀστέρες
φανέντες, πάντες πιστοὶ, * τοὺς ὕμνους ἐν
εὐφροσύνῃ * Συμεῶν τῷ φωστῆρι προσάξω-
μεν· * ἐξ ὕψους γὰρ φωτίζει ἡμᾶς, * καὶ
δίδωσιν εἰρήνην πᾶσιν ἡμῶν, * ἀπαύστως
πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

LXIII. Nonnullos tandem ex melodis, pro eo-
rum modestia, post cæteros ponimus, nobile
tamen sumens exordium ab illo Simeone a Monte
mirabili dicto, cujus plurima extant in menæis
vulgata, octobr. II et XXVI, decembr. XXV, jan.
VI, mart. VI, quæ alias fortasse diligentius excu-
tere iuvabit. Colitur die XXIV maii; floruit annis
569-595, uno sæculo circiter post alterum ejus-
dem nominis stylitam. Acta extant apud Boll.
mai t. V, p. 298; opera satis conspicua, in Pa-
trol. gr. t. LXXXVII, p. II, col. 2965. Quæ hic
damus, tenuia sunt, lectorique illum revocant
bœoticum melodum; qui supra p. 210 laudes

1. Superna anhelans, inferis sublimior,
et in alterum cælum tuam fabricans colum-
nam, inde fulgura splendorum prodigio-
rum vibrasti, o sancte : in æternum sine
fine Christum Deum pro nobis omnibus
exora.

2. Luculenta beati memoria altera salutis
dies nobis orta est, quæ ascetico splendore
profundam passionum noctem minuit, om-
niumque virtutum praxi lucem ejaculatur :
in qua nitide sicut sidera coruscantes, o fi-
deles, hilares hymnos Simeoni jubari cuncti
voveamus : ab alto enim despiciens nos
illustrat, et dat pacem omnibus nobis, sine
fine orans...

alterius Simeonis rudi stramine textit. Inscripta
sunt in corsin. f. 112 : Μηνὶ μαίω ἰδ' (sic) κονῶ.
τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ θαυμαστοῦ ὄρους, ἡχ. β'.

1. Ibid. πρὸς τὸ· Τὰ ἄνω ζητῶν, v. p. 210. — καὶ
ἄλλον læderet metrum, nisi fieret elisio vel solita
synalæphe ob compendium ουνον. correxit tamen
anth. rom. καὶ ὡς οὐρανόν. — τῇ αἴγλῃ C. ven. —
καὶ Χριστῷ τῷ πάντων Θεῷ πρεσβεύεις ἀπαύστως ὕ. π.
ἡ. rom. ven. in quibus non plura.

2. πρὸς τὸ· Τράνωσον. — προσάξωμεν toties jam
lectum; ab aoristo byz. ἤξα pro ἤγαγον, modo no-
tatur in ἐξῆξε. — βλέπων ante φωτίζει interpol. C.
— Pro rhythmo καὶ εἰρήνην ἡμ. δῶωσι.

γ'. Ως φοβερά τὰ ἔργα σου, πάτερ! * καὶ γὰρ σαφῶς ἐκ μήτρας * ἡγιασμένος Θεῶ, * τοῖς θαύμασι κεχηρημάτικας, * Μάρθας τῆς ὄντως ἐσθλῆς ὁ γόνος * ἢ σε ἔτεκεν θεία ἀποκαλύψει * ἄλλον Σαμψών, * ἀλλοφυλῶν δαιμόνων ὀλοθρευτήν. * ἐκεῖνος ἐξηπατήθη * ἠδοναῖς Δαλιδάδος καμπτόμενος. * αὐτὸς δὲ ἔχων τὴν θείαν ἰσχὺν, * τὸν δόλιον Βελίαρ ἐνίκησας, * ἀπαύστως...

δ'. Δραῖμα φρικτὸν θηλάζων ἐδείκνυς. * θηλὴν ὄντως τὴν λαϊὰν * οὐκ ἤθελες λαβεῖν. * καὶ γὰρ ψεκτὰ τὰ εὐώνυμα. * Ἀλλὰ γάλακτι σεπτῶ ἀμέλγει, * ἐξ οὗ ἔσχες βούτυρον τῶν ἀρετῶν σου. * ὅθεν τρυφῶν, * ἀπηρεύξω παντοῖαν βρῶσιν σχεδόν. * Ὡ γὰρ ἀγίου βρέφους! * ἀναλάμπας φιλάρετος ὢν... * βρώσει μικρᾶ κακίαν παθῶν, * ἀσπάζη δὲ ἀγνεῖαν, ἐγχαράτειαν, * ἀπαύστως πρεσβεύων...

ε'. Ἡ πρὸς Θεὸν τελεία σου σχέσις * ἔτι ὄντα παιδίον * τοῦ τελείου ἀνδρὸς * τὰ ἔργα ἔχειν ἐδίδαξεν. * ὅθεν ἐρήμους τόπους ἀμειβῶν, * ὀδηγούμενος, μάκαρ, ὑπὸ ἀγγέλου, * ἰχνηλατῶν * τοῦ Προδόμου τὸν βίον καὶ Βαπτιστοῦ. * οὗτος καὶ προμεταστάντι * ἐκ Θεοῦ σοι ἐφάνη, τρισόσιε. * σὺν τούτῳ δὲ ἔχων τὴν πίστιν θερμὴν, * ὡς πρόβατον θηρίοις συνέζησας * ἀπαύστως πρεσβεύων...

3. Plura rhythmo adversa parce imperito melodo, qui melius scripsisset καὶ σαφῶς γὰρ — tum contraxit ἀγίασμ. aut θεῶ fecit monosyll. neglexit σε. et f. creavit genitivum δαλιδάδος pro δαλιδάς. — αὐτ' ὄν C. — ἰσχὺν auget v. una syllaba, ut sæpe.

4. Melodus dicere debuit τὴν λαϊὰν (λαὲν C) θηλὴν ὄντως et infra ἀλλὰ σεπτῶ, tum βούτυρον ἔσχες. — ἢ ἔθελες C contra rhythm. — ἐξ οὗ add. — ὅθεν

3. Quam formidanda opera tua, pater! aperte enim ex utero a Deo sanctitati dicatus, ex miraculis nomen habuisti. Sane nobilis illius Marthæ filius es, quæ te ex divina revelatione peperit, ut alterum Samsonem, sed allophyllorum istorum dæmonum exterminatorem. Ille deceptus est, Dalilæ libidinibus prostratus: tu vero divina virtute non destitutus, versipellem Belial vicisti, sine fine exorans...

4. Stupendum facinus lactans ostendisti: nutricis mamillam sinistram nolebas accipere: reprobata enim sunt quæ sinistra. Verum lac mulsisti eximium, butyrum habebas tuarum virtutum, quibus delectatus, omnimodas fere dapes respuisti. O innocentis pueri gratia! virtutum amans, lucem effundens, ex tenui cibo libidinum flagitia [cohibuisti], amplexus autem castitatem, temperantiam, ora semper...

5. Perfecta erga Deum tua vivendi ratio te puerum adhuc viri perfecti opera facere docuit; unde loca deserta petens, ductus ab angelis, o beate, premis vestigia Prodromi, vitamque tenes Baptistæ. Iste quoque tibi, ex hac vita migranti, Dei jussu apparuit, ter innocens; quocum pro fervida fide tua, ut agnus inter feras vixisti, sine fine orans pro omnibus nobis.

τρυφὴν C. inconcinne — post ὄν verbum deest, f. κρατεῖς.

5. Malim ἰχνηλατεῖς — αὐτὸς γὰρ καὶ C. — omitte δὲ aut legerit melodus δ' ἔχων contra cæterorum consuetudinem. — τρισόσιε Studitas sapit. Pro mirabilis stylitæ honore potius quam melodi gratia, moras in notulis nexuimus. — Hoc adde cæteris supra odariis, sive undecimum, vix autem absolutum. XII ad calcem habes.

LXIV.

DE S. ATHENOGENE.

α'. Ἀνελθὼν ἐν τῷ ὄρει,
ὡς φῶς προῆλθες·
κατελθὼν ἐν τῇ μάνδρα,
τέκνα οὐχ εὔρες·
καὶ τῷ σταυρῷ ἀνεβόας, μακάριε·
Ποῦ μου τὰ τέκνα,
σταυρὲ πανσεβάσμιε;
Ἄθηνόγενες πολύαθλε·
διὸ ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Κύριον.

β'. Ὡσπερ φοῖνιξ, τὸ πρότερον * ἐν τῇ
ἀσκήσει ἀνθήσας, * ἐν τοῖς ἀθλοῖς πάλιν
δὲ, * καθάπερ κέδρος ὑψωθείς, ὁμιλον * μαρ-
τύρων Χριστῷ προσήξας * θεαίαις σου, μάκαρ,
διδασκαλίαις, * μεθ' ὧν πίστει σε * τιμῶ-
μεν, ἱερομάρτυς, * Ἄθηνόγενες σοφέ.

1. Ascendens in montem,
ut lux procedebas;
descendens in cellam,
filios non reperisti.
Tum cruci clamavisti, o beate:
« Ubi filii mei sunt,
« o crux augustissima! »
Hæc tu, fortissime Athenogenes:
ergo pro nobis exora Dominum.

2. Ut palma, primum ascetico flore cres-
cens, postmodum autem in præliis ut
cedrus in sublime ascendens, turbam mar-
tyrum Christo obtulisti, per tua, o beate,
hortamenta; quibus cum sociis te in fide
celebramus, sacer martyr, sapiens Atheno-
genes.

PHOTAGOGICA.

γ'. Μὴ πτήξας ὁ δεκάριθμος
χορὸς τῶν ἀθλοφόρων σου
τάς ἀπειλὰς τῶν τυράννων,
Χριστὸν Θεὸν σε κηρύττει,
καθυπομείνας θάνατον,

3. Nihil formidans decuplex
pugilum tuorum manipulus
minas tyrannorum,
te Christum esse Deum renuntiat,
sustinens mortem,

LXIV. Sicut compertum est ex Basilio Magno
De Sp. Sancto c. 26 BB. t. IV, p. 62, prisco melodo
et martyri Athenogeni veterem hymnum qui ex-
cidit, tributum fuisse, ita vix dubium quin falso
eidem ascribatur hymnus vespertinus Φῶς Ἰα-
ρὸν, de quo nos alias. Colitur Athenogenes die
Julii XVI, et infra ut melodus invocatur.

1. Priora trop. accepi ex unico et raro Horol.
crypt. a. 1677. Primum est juxta modulum τῷ
Θεῷ ἀπὸ μ. Respicit ea quæ Metaphrastes refert,
de mærore Athenogenis ob captos decem ejus
discipulos: « Adveniens vir Dei in monasterium,
« non inventis fratribus, it in oratorium: flens
« autem dicebat ei quæ illic stabat cruci: « Ubi
« sunt fratres quos tibi commendavi? Quis con-
« suetas preces mecum emittet etc. » Quæ acta
Sollerius dure exagitat, ut quæque metaphra-
stica Bollandistæ. Sed hæc saltem ex arbitrio

non videntur excogitari, nec parum faciunt ad
annosam S. crucis venerationem. Quanto magis,
si, ut quidam volunt, hic martyr esset sæc. II,
Clementi Alexandrino æqualis. At unum esse
martyrem sub Diocletiano igne passum docte
evincit Sollerius ad Jul. t. IV, p. 216. Cf. Sorius,
t. IV, p. 223, Colon. 1579. — Ex duobus verbis
cum abl. pro accus. seniorum opus proditur.

2. Tacetur iterum hirmus, quem tamen mul-
tum accedere putem ad notum τὸν φωστῆρα, cum
præcedenti connecti solitum. — ἐν τοῖς ἄλλοις
Horol. male. — τρισμάκαρ id.

3. Ex vat. 1839, f. 128. πρὸς τὸ· Γυναῖκες ἀκου-
τίσθητε. Caveat lector diligens, ne rarius existi-
met hoc carmen novem æqualium octosyllabo-
rum, cujus nullum hactenus exemplar aliud datum
est, cum photagogica non sint nostri argumenti.
Post condakia enim et canones in coronidem, ut

στρεβλώσεις, πῦρ καὶ μάστιγας,
καθηγητὴν τὸν ἔνδοξον
Ἀθηνογένην πλουτήσας,
μεθ' ὧν σὺν σοὶ βασιλεύει.

δ'. Ὑψηγορίαις, πάνσοφε,
τῶν τερπνῶν σου ἀσμάτων
τὰ τοῦ Χριστοῦ δραστήρια
ἐκελάδησας, πάτερ·
καὶ τῶν ἁγίων ἀπάντων
ἄθλους τε καὶ τοὺς βίους
μελουργικῶς κατέστειψας.
αὐθίς τε ἡμῶν μνημόνευε,
Ἀθηνόγεγε μάκαρ.

torturas, ignem et flagella,
ut qui doctore egregio
Athenogene ditatus est,
quibuscum tecum regnat.

4. Sublimiori loquela, sapientissime,
tuorum amœnorum canticorum,
quanta Christus effecerit,
cecinisti, o pater;
sanctorumque omnium
certamina et vitas
melodicis coronasti encomiis:
rursus nostri quoque recordare,
beate Athenogenes.

dixi, officii matutini incidunt. Sed sexcenta tropæj eisdem moduli sive vulgata, sive neglecta, per totum annum occurrunt, neque alia in integro codice quodam vat. leguntur.

4. Ibid. πρὸς τὸ· Τοῖς μαθηταῖς. Non defuit olim curiosus lector, qui deoscularetur blandam de Virgine cantilenam: Ὁλη σμηνὴ ὑπέραγος, ἔλη ὑπεραγία, quam primam in lucem misit *Hymnographia Eccl. gr.*, p. 17. Sed hoc tr. nec minus frequens quam superius singulis fere diebus est, neque inconcinnius, quum alternissimilibus versiculis haud sine venusta varietate contextatur. Hic vero demum melodi Athenogenis poemata inexpectato lumine collustrantur, cum diserte memorentur et carmina de Christi miraculis, et martyrum encomia, et sanctorum omnium biographica monumenta: quæ quidem distinctius recensentur, quam ut ludus tantum sit lascivientis melodiarum. Sed quis talia fando unquam audivit? — Ex duplici porro photagogico, cum alterum non sit de more theotokion, inferre lubet, primum, in hac coronide officii solitos esse usurpari amœnissimos modulos, deinde prolixiora

fuisse olim hæc poemata, quam nunc ex perpetua lege unicum in clausula ponendi (verbo sit venia) ἔξαποστειλάριον. — Quod spectat ad veterem hymnum φῶς Ἰαρόν, adde quod notaverunt cl. viri anglicani: « Immo quod adduxit Basilius, antequam commemoraverat Athenogenem, quem aiunt Clementi Alexandrino σύγχρονον fuisse (Smith. Misc. I, 151), hunc hymnum, dictæ doxologiæ testem, ob antiquitatem ejus, idcirco vel etiam Athenogene vetustius aut saltem ejusdem ætatis carmen videtur habendum esse. Cavius autem in diss. de libris et off. Græcor. Hist. litt., p. 27 hæc habet: « Addam quod ante me notarunt Usserius et Fronto Ducæus, gentiles olim « talem quamdam formulam usurpasse. Certe « teste Varrone, de ling. lat. lib. V, p. 46, Græci « cum lumen affertur, solebant dicere: Φῶς « ἀγαθόν. Quid mirum igitur si haberent Christi « stiani quod Gentilibus opponerent, suum « nempe Φῶς Ἰαρόν, in laudem Domini nostri, « qui ἀπαύγασμα τῆς δόξης Dei Patris ab Apostolo « dicitur. » Hæc Routhius in Reliq. sacr. ed. II, t. IV, p. 519, cf. *Proleg.* nostra art. III, § 3.

LXV.

DE S. ANDREA CRETENSI.

α'. Σαλπίσας τρανώς * τὰ θεῖα μελωδήματα, * εἰδείχθης φωστήρ * τῷ κόσμῳ τη-

4. In tuba clare vibrans divinas melodias, mundo apparuisti jubar longe corus-

LXV. Ἦσα, cecini, inquit in acrostichide melodus qui hoc monumentum exegit, parvum quidem, sed integrum, affabre expolitur, dogmaticum, at post Iconomachos, fort. in Studitarum V.

palæstra conditum. Eidem melodo hoc et duo sequentia facile tribuam. Extat in taurin. f. 126. S. Andreas Cretensis colitur die X Julii.

1. Ibid. πρὸς τὸ· Τὰ ἄνω, ἤχ. β'. Πρόομιον σο-

λαυέστατος, * τῷ φωτὶ λαμπόμενος * τῆς Τριάδος, Ἀνδρέα ὄσι, * ὅθεν πάντες βοῶ- μέν σοι · * Μὴ παύση πρεσβεύων * τοῦ σω- θῆναι ἡμᾶς.

β'. Ἡλιος ὠφθης τῇ οἰκουμένη, * ἐκ πα- σταδος ὡς γίγας, * τῆς νηδύος τῆς σε * τε- κούσης ἐκπορευόμενος, * καὶ ἀμαυρῶν πᾶσαν γλωτταλίαν * τῶν Χριστοῦ ἀθετούντων εἰ- κόνα βεῖαν, * καὶ τῆς αὐτοῦ * παναγίας μη- τρός, καὶ πάντων ὁμοῦ * τῶν πίστει καὶ ἀληθείᾳ * ἀθλησάντων ἀγίων ἐνδόξων αὐ- τοῦ, * ὁσίων τε καὶ ἱεραρχῶν, * δι' ὧν πίστει σε μέλπων, κράζω αἰεὶ · * Μὴ παύση...

γ'. Σοῦ τὰ διδάγματα τίς ἐξείποι, * ἱεράρχα Κυρίου, * τῶν Κρητῶν ἢ κρηπῖς, * Ἀνδρέα θεομακάριστε; * ἤχησας γὰρ καθά- περ κινύρα, * καὶ ἐδίδαξας πάντας διπλοῦν τῇ φύσει * σέβειν Χριστὸν, * ὡς Θεὸν τε καὶ ἄνθρωπον τέλειον, * παθόντα μὲν κατὰ σάρ- κα, * ἀπαθῆ δὲ θεότητι μέιναντα · * διὸ φρονούντες οὕτως σαφῶς, * ἐπαξίως σε μέλ- ποντες, κράζομεν · * Μὴ παύση...

δ'. Ἄπαντα γλῶττα πρὸς εὐφημίαν * νῦν ἠττάται, Ἀνδρέα, * ἱεράρχα Χριστοῦ, * τῶν σῶν λογίων, θεσπέσιε · * ὥσπερ γὰρ φοῖνιξ οὐρανομήκης * ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου σαφῶς ἐδείχθης, * καρποδοτῶν * τοῖς πεινώσι τὰ θεῖα διδάγματα, * καὶ πάντας ἀναβιβάζων * πρὸς τὴν θεῖαν ἀνάβασιν, ὄσιε · * διὸ καὶ νῦν ἀγαλλόμενοι * ἐπαξίως σε μέλποντες, κράζομεν · * Μὴ παύση πρεσβεύων * τοῦ σω- θῆναι ἡμᾶς.

lum editi habent. Ad magnum Andreae cano- nem, in quadragesima celebrem, hic et infra respicitur. — σαλπιας pro σαλπιγίας vetl. ut notat Lobeck, l. l. 191.

2. πρὸς τὸ Τράνωσον. Cf. Ps. XVIII, 5. — τῆς σε insolito acc. ob rhythm. — τὴν θ. εἰς T. Haud exigua hic memorantur Andreae opera de ss. ima- ginibus, ex quibus tamen unum quod sciam su- perest tenue fragmentum, sat recenter in lucem editum a cl. Boissonade in *Anecd.* t. IV, p. 471.

cans, luce Triadis luminosum, Andrea sa- cer; unde cuncti ad te clamamus: « Ne desinas suffragiis tuis nos salvos facere. »

2. Sol apparuisti orbi, ut gigas e thalamo, exiens ab utero genitricis; et obscuravisti omnem garrulitatem insultantium sacræ imagini Christi, ejusque matris sanctissimæ, et omnium simul qui fide et gloriose certa- runt, sanctorum ejus et pontificum, per quos te in fide canens, exclamo semper: Ne desinas...

3. Quanta docueris, quis enarrabit, pon- tifex Domini, Cretensium basis, Andrea in Deo beate? Insonuisti enim perinde ac cithara, et omnes erudivisti, ut adorent Christum in duplici natura, perfectum Deum sicut et hominem, patientem in carne, pati nescium divinitate; idcirco idem nos sen- tientes manifeste, justis te hymnis laudan- tes, clamamus: Ne desinas...

4. Nulla lingua est quæ non deficiat, si tua oracula laudaverit, Andrea, Christi pon- tifex, a Deo afflate; sicut enim palma usque ad cælum sublimis, in domo Domini pa- lam extitisti, pro fructu inopibus præbens tuas divinas doctrinas, omnesque promo- vens ad deificam ascensionem, o sancte; ideo et nunc gaudentes, merito te canen- tes, pangimus: Ne desinas tuis nos suffra- giis salvos facere.

Diem vero expectant, merenturque multa gran- dium canonum poemata, quorum Andreas aut primus aut inter primos conditor fuit præstan- tissimus. Plura suo tempore.

3. ἀπαθῆ τε T. — κράζομεν bis T.

4. In melodis rara, sed nova non sunt οὐρανο- μήκης, καρποδοτῶν, ἀναβιβάζων, etc., quæ sane ma- gis Studitis quam cæteris frequentia sunt. — Si nihil acrosticho deest sat raro, melodus uno verbo omnia eleganter cumulavit: ἤσα, *coctini*.

LXVI.

DE S. THEODORO STUDITA.

α'. Τὸν ἀσκητικὸν * ἰσαγγελὸν τε βίον σου * τοῖς ἀθλητικοῖς * ἐφαίδρυνάς σου πάθεσι, * καὶ ἀγγέλοις σύσκηνας, * θεομάκαρ, ὠφθης, Θεόδωρε, * σὺν αὐτοῖς Χριστῷ τῷ Θεῷ * πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

β'. Τῶν ἀσκητῶν τὸ ἐκλαμπρον κάλλος, * τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας * τὸ ἐδραΐωμα, νῦν * Θεόδωρον εὐφημησόμεν. * νέος γὰρ στῦλος πυρὸς ἐφάνη, * καταφλέγων τὰς δόξας αἰρετικίζόντων, * τῶν δὲ πιστῶν * δαδουχῶν τὰς ψυχὰς πρὸς πίστιν ὀρθήν, * εἰς θεϊαν πόλιν τὴν ἄνω, * Ἰσραὴλ ὡσπερ ἄλλον εἰσήγαγεν. * αὐτῷ συμφώνως βοήσωμεν. * Παμμακάριστε πάτερ, μὴ λάθῃ Χριστῷ * πρεσβεύων ἀπαύστως...

γ'. Ὦντως Θεὸν ἐξ ὄλης καρδίας * ἀγαπήσας, παμμακάκαρ, * τὸν σταυρὸν σου θερμῶς * ἀράμενος ἠκολούθησας, * κόσμον μισήσας καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, * προσπαθείας σαρκός τε τὸν νοῦν ἐκπάσας, * θεῖον εὐθύς * καταγώγιον, πᾶσι, τοῦ Πνεύματος * ἐδέιχθης, ἠγλαϊσμένον * ἀρεταῖς, ταπεινώσει δὲ μάλιστα. * ἐντεῦθεν κράτος τῶν ἀρετῶν * τῇ ἀγάπῃ πλουτήσας ἐκράτεις, Θεῷ * πρεσβεύων ἀπαύστως...

δ'. Ἰψώσας βίον τῶν μοναζόντων, * τῶν ἐν τοῖς κοινοβίοις, * ἑαυτὸν τεθεικῶς * ὑπόδειγμα ἀκραιφνέστατον. * ὑποταγεῖς ἀόκνης ποιμένι, * εὐπειθείας καρπὸν τὴν ἡγεμονίαν * ἐκ τοῦ Θεοῦ * ἐπαξίως λαμβάνεις σῶν φοιτητῶν. * φανείς γὰρ δεξιὸς πάνυ, * τῷ κλεινῷ

1. In ascensi vitam angelis similem nobilitasti athletarum doloribus, et caelestium hospes, in Deo beate Theodore, visus es cum illis coram Christo Deo supplex, eum non desinens orare pro omnibus nobis.

2. Ascetarum fulgens decus, Ecclesiae Christi firmitatem, Theodorum nunc plausu excipiamus; nova enim columna ignis apparuit, comburens sententias haereticorum, fidelium vero mentes, praetenta face, ducens ad fidem rectam, quos ad deificam civitatem supernam, sicut alterum Israel, provexit, cui concordi voce clamemus: Beatissime Pater, ne obliviscaris Christum sine fine exorare...

3. Vere Deum toto corde amans, beatissime, tuam crucem alacriter tollens, Christum secutus es; mundum odio habens et mundana, carnisque ab infirmitate mentem expediens, divinum statim factus es Spiritus receptaculum, o pater, amœne ornatum virtutibus, maxime humilitate; unde pollebas robore virtutum, charitatis ope ditatus, Deum non desinens...

4. Altius promovisti monachorum vitam cenobia inhabitantium, tui ipsius proponens exemplum sublimum; impigre enim te pastori subjiciens, obedientiae in praemium accipis a Deo ducatum tuorum discipulorum. Fulgens enim gratissimo de-

LXVI. Sunt quidem hic et infra multa Studitarum verba, sed deferbuit aëstus, ingenii impetus occidit; neque absoluta videntur, cum praeter melodi nomen, expectetur in acrostichide: Τοῦ ταπεινοῦ... Extat in corsin. f. 13.

1. πρὸς τὸ· Τὰ ἄνω, dein τράνωσον, ut supra. Tantum praemium in edd. superest. — σου codici

add. ante πάθει.

2. ἐκλαμπροκάλλος sic C uno verbo.

3. τὸ κράτος C. — ἐκράθης C.

4. ἑαυτῶν τεθεικῶς C. — ὑποταγεῖς γὰρ δόκ. τῷ σῷ ποιμ. multum abundant in C. — τῶν σῶν φ. C. — δεξιῶς C. — ὡς στήριγμα δρους καὶ C. — λάθῃ C.

σου πατρὶ ὑποτίθεσαι, * στήριγμα ὄρου καὶ μίμημα, * τῶν βοώντων σοι πάτερ · Μὴ λάθῃ αἰεὶ * πρεσβεύων...

ε. Τῷ νομοθέτῃ τῷ θεοπεσίῳ * τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας, * Βασιλείῳ, σοφῆ, * ἀκολουθήσας πανάριστα, * πόρρω τὰ νόθα τῶν ἀσκουμένων, * οἶον δοῦλον καὶ θῆλυ μὴ ἔχειν κτῆνος, * βίῳ τῷ σῶ * τὰς αὐτοῦ ὑποθήκας δεικνύων σαφῶς; * διόπερ δεύτερον πάντες * καὶ τῷ λόγῳ καὶ τρόπῳ Βασιλειῶν * κατέχομεν, οἱ μονάζοντες, καὶ βουόμεν · * Μὴ λάθῃ...

ς'. Ἄθλον ἐν πρώτοις φιλοσοφίας * ἤνεγκας, ἐκμαγλεύων * ἐκ τῆς μοναδικῆς * τριάδος ἦθη κοσμοτρόπα · * ὃν ἂν ἐντεῦθεν εὐρηκας, πάτερ, * ἀντιτίποντά σοι καὶ ἀντιμαχοῦντα, * τὸν σὺν Θεῷ * ἐκνικήσας σὺν πόνοις καὶ θλίψεσι * πατέρων θεϊάν, παμμάκαρ, * κατορθοῖς πολιτείαν πανάριστον, * τὰ πάλαι νέα ἀποδείκνυς, * ἐκμαγεῖον σαυτὸν θεοείκελον · * πρεσβεύων μὴ λάθῃ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

5. ὑποθήκαι, vel ὑποτυπώσεις dicuntur quoque regulæ Theodori quas primus edidit Maius in *Bibl. nov. PP. t. IV, p. 91 sqq.*

6. τοῦ μοναδικοῦ C. — τριάς dicitur monastica

core, ab insigni patre præpositus es, ut regulæ fulcrum et exemplar, clamantium ad te pater : Ne desinas...

5. Legislatorem Ecclesiæque Christi doctorem divinum Basilium optime æmulatus, o sapiens, longe misisti quæ aliena monachis sunt, ut servum qualemcumque habere aut jumentum femineum, vita tua illius declans regulas; alterum Basilium et sermone et opere nos idcirco te omnes monachi æstimamus, et clamamus : Ne cessa...

6. Ante omnia obivisti philosophiæ palæstram, ex triplici vita monastica expellens mundanas consuetudines; unde si quem invenisti obsistentem tibi, pater, et te oppugnantem, vicisti eum, Deo favente, per labores et ærumnas; patrum divina instituta ad pristinam, o beatissime, normam revocasti, antiqua in nova convertens, teque verum exhibens exemplar Deo simillimum: ne desinas orare pro omnibus nobis.

vita, sive ob triplex genus anachoretarum, cœnobarum et mixtorum seu μιγάδων, de quibus pluries; sive ob triplex votum, cujus tamen formula ἀποδεικτικῆ recentior est. — ὃν σὺν Θεῷ C.

LXVII.

DE S. METHODIO PATRIARCHA CP.

α'. Ἐπὶ τῆς γῆς * ἠγώνισαι, μακάριε, * καὶ οὐρανοὺς * ἐκληρώσω, Μεθόδιε, * ὡς τρανώσας ἐν τοῖς πέρασι * τὴν τῶν εἰκόνων ποοσκύνῃσιν · * ἐν πόνοις γὰρ καὶ μόχθοις

1. In terra luctatus es, beate, et cœlos sortitus es, o Methodi, dum asseruisti in fines usque imaginum venerationem; in laboribus enim et ærumnis supra modum

LXVII. Ut liquet ab elencho operum S. Methodii, quæ fuse descripsimus inter *Jur. eccl. Græc. hist. et monum.*, t. II, p. 353, 354, multo nomine Methodius pertinet ad melodos, quorum inter veteres ultimus est qui canones iambicos sculpsit. Cave ne quadam sermonis similitudine hic Theodorum Studitam agnoscas, cum XX circiter annis ante S. Methodium obierit. — Cæte-

rum potius Josephi quam cujusdam Studitæ, magistrum referentis, opus habemus, ex taurina f. 116, ad diem XIV Junii, in quo menæa nu tam memoriam S. patriarchæ referunt.

1. πρὸς τό · Τοὺς ἀσραλεῖς, unde sequitur solutus hirmus τράνωσον. — διάγειν T. Nonnulla minus cohærent cum hirmo Romani. De S. Methodii agonibus cf. *Jur. eccl. l. l.*

περισσότερως * διάγων, οὐκ ἐπαύσω ἐν παρ-
ρήσια * ἐλέγχων ἀθετοῦντας τὴν εἰκόνα Χρι-
στοῦ.

β'. Ἀμαρτιῶν μοι λύσιν παράσχου, * τοῦ
ὕμνησαι ἀξίως * τοὺς ἀγῶνας τοὺς σοὺς, *
Μεθόδιε ὦ πανόλβιε · * λάκκῳ βαθεῖ γὰρ σὺ
ἐνεβλήθης, * ἵνα πρώην ψυχὰς, τὰς κατε-
χωσμένους * ἐν τῷ βυθῷ * τῆς ἀγνοίας, ἐκλύ-
σας πρὸς ἔλλαμψιν * τῆς θείας φωτοχυσίας, *
ἐκδιδάξης σαφῶς τὴν ὑψηλίον, * τὴν θείαν
ὄντως καὶ ἄρρητον * τοῦ Χριστοῦ προσκυ-
νεῖν ἀνατύπωσιν, * ἐλέγχων...

γ'. Νῦν καταυγάζει τοὺς ἐν τῷ σκότει *
ἢ φωσφόρος σου μνήμη, * ὡς ἡμέρα φαιδρὰ, *
ἀγλὴν τοῦ σκότους διώκουσα · * φῶς γὰρ
δογμάτων σου ἀπαστράψας, * ἀπενέκρωσας
πάντας τοὺς ἀθετοῦντας * τὴν εὐπρεπῆ *
τῶν εἰκόνων καὶ θείαν προσκύνησιν, * ἣν βλέ-
πων κρατυνομένην * Ἰαννῆς τὸ παθόλου
ἠσχύνετο, * Ἰούδας ἄλλος γενόμενος, * τὴν
μορφὴν τοῦ Χριστοῦ ἀπωθούμενος · * ἐλέγ-
χων...

2. Ὡ add. — ἵνα τὰς πρ. T.

3. Ἰαννῆς. Alludit melodus ad Joannem, Ico-
monachorum antesignanum, de quo acerbe et
contemptum multa scribit Methodius in litteris

versatus, non cessasti fortiter redarguere
imaginis Christi contemptores.

2. Peccatorum veniam concede mihi, ut
digne tua canam certamina, longe fortunate
Methodi. In foveam enim altam ejectus
fuisti, ut animas in profundo ignorantiae
sepultas educens ad claritatem divinæ
illustrationis, doceres splendide, ubique sub
sole colendum esse divinum et ineffabile
Christi ectypum, redarguens...

3. Nunc jacentibus in umbra emicat lu-
ciferæ tua memoria, ut clara dies, dissipans
mortis caliginem. Lumen enim tuorum
dogmatum vibrans ut fulgur, interemisti
omnes contemptores sacræ ac venerandæ
religionis erga icones; quam videns con-
firmatam, totus erubuit Jannes iste, alter
Judas, Christi formam despectui habens:
quem tu fortiter redarguis, imaginis Christi
contemptorem.

quas primus integras dedi l. l. p. 356. — Paren-
thesi possis includere ἣν βλέπων usque ad ἀπω-
θούμενος. — Tum sæpe ephymnia manent sine
verbo finito suspensa.

Monitum de S. Leonida et VII virginibus.

LXVIII. Laudandus in primis melodus, qualis-
cumque sit, qui tam sobrie poetico genio indul-
sit, ut pedestri fere sermone historicum ageret.
Inexpectatam enim et copiosam lucem affert in
illud agmen martyrum et virginum, densis tene-
bris obsitum, quorum acta, immo nomina, vix
ad nos pervenerunt. Nullibi, quod sciam, nisi in
corsinio VII virginum memoria ad diem XI De-
cembr. recoletur. Sed diebus Januarii XXV, Apri-
lis X et XVI in fastis græcis et slavivis tumultua-
rio nominantur; turbo mirum in modum crescit
eundo per latina martyrologia, conflatus, ut opi-
nor, ex Hieronymiano, cujus sibyllina folia dixe-
ris, ad crucem interpretum, ludibrio ventorum
exagitata. Dare satis erit solemnem epigraphen,

quam Bollandiani ad diem XVI Aprilis suo com-
mentario majusculis litteris præfixerunt: « De
SS. Callisto, Charisio, Leonide, Christiana, Galla,
Theodora, Lota, Tertia, Caristo, item Chariessa,
Nice, Gallena, Nunechia, Basilissa, Cali mm.
Corinthi in Achaia. » Nostrum non est tantas
componere lites. Acta vetera præ oculis habuit
melodus, qui vetustus satis, haud multum a Ro-
mano recedit. Extat in corsin. f. 24, sub hoc in-
diculo: Μηνὶ δεκεμβρ. 14, κονδάκιον τοῦ ἁγίου μάρτυρος
Λεωνίδου καὶ τῶν ζ' παρθένων, ἡλ. γ'. — Ex his
vero gratum fiat exordium ad multa sanctarum
virginum encomia, inde in sequentibus produ-
cenda; dolendum tamen librarii vitio, ut opinor,
hic multa videri perturbate et incondite dicta.

LXVIII.

DE S. LEONIDA ET VII VIRGINIBUS.

α'. Ἡ φαιδρὰ πανήγυρις * τῶν θεοφόρων
παρθένων * τοῦ Χριστοῦ τὴν γέννησιν *
προδιαγράφει δηλοῦσα. * ἄγγελοι * μετ' εὐ-
φροσύνης * πλέκουσι στέφη. * μάρτυρες *
χοροστατοῦντες * ὑμολογοῦσιν. * δι' αὐτῶν
γὰρ τελειοῦνται * ἑπτὰ παρθένοι * σὺν Λεω-
νίδῃ ὁμοῦ.

β'. Τῆς σοφίας δοτῆρ, * καὶ χορηγὸς
τῆς γνώσεως, * ἀκατάληπτος νοῦς, * ἄβυσ-
σος θεῶν λέξεων, * βρυτήρ νοημάτων, *
λαμπτήρ τῶν ἐν σκότει, * αὐτὸς παράσχου *
λόγον καὶ ἔνοιαν, * ὑμῆσαι τὸ κράτος σου, *
καὶ εὐφημῆσαι * τοὺς ἀθλοφόρους σου. *
δι' οὓς καὶ αὐτὸς * σάρκα ἐφόρεσας, * καὶ ἐκ
Παρθένου * σαρκὶ ἐτέχθης, * σταυρὸν καὶ
θάνατον σαρκὶ * θέλων ὑπέμεινας, σωτήρ. *
διὰ σὲ οὖν καὶ οὗτοι * τὸν ἀγῶνα ἐκπλη-
ροῦσιν, * ἑπτὰ παρθένοι * σὺν Λεωνίδῃ ὁμοῦ.

γ'. Ὅτε πᾶσαν τὴν γῆν * ἐπλησεν ἡ δυσ-
σέβεια, * κνίσσαι τε καὶ βωμοὶ * ἔχραινον
κόσμον ἅπαντα, * ἀήρ ἐμολύνθη, * τὸ φῶς
ἐσκοτίσθη. * πολὺς ὁ φόβος, * μέγας ὁ κίν-
δυνος. * πιστοὶ ἐδιώκοντο, * καὶ ἡρευνῶντο *
πόλεις καὶ ἔρημος, * σπηλαία πιστῶν *
ἀνεσκαλεύοντο. * ἐν οἷς εὐρέθη * καὶ συνε-
λήφθη * ὁ Λεωνίδης, καρτερῶν * σὺν πέντε
ἄλλαις γυναιξίν. * αἷς κοινῇ συνεισῆλθεν *
ἐν Κορίνθῳ, τοῦ ἀθλῆσαι * ἑπτὰ παρθένοι *
σὺν Λεωνίδῃ ὁμοῦ.

δ'. Ἰπαρχεῖς ὁ στερβρός * ἤχθη, φησὶν,
εἰς Κόρινθον, * καὶ ἐδέσμων αὐτὸν * τρέ-

1. Πρὸς τό. Ἡ παρθένος. — Προδιαγρ. ad vicina
Christi natalia singulari respectu. — χοροστα-
τοῦντες, p. 637 cf. similia. — Λεωνίδης C constan-
ter. — τελειοῦνται de martyribus consummatis no-
tandum.

2. πρὸς τό. Τὴν Ἐδέμ. — βρυτήρ a βρύω, facili
t venusta, sed nova prorsus fabrica, digna Ro-

1. Hilaris panegyris virginum deifera-
rum Christi nativatem prævio spectaculo
renuntiat: angeli cum lætitia coronas plec-
tunt; martyres in ambitu chorum agentes
hymnos cient, quibus suffragantibus con-
summantur septem virgines una cum Leo-
nida.

2. Tu sapientiæ et scientiæ largitor ma-
gnificus, tu mens conceptu major, abyssus
sacrarum dictionum, fons uberrime sa-
liens cogitatum, tu jubar caligantium, ipse
præsta sermonem et intellectum, ad canen-
dum robur tuum, faustisque vocibus vic-
tores tuos pugiles salutandum; pro quibus
tu quoque carnem suscepisti, et ex Virgine in
carne natus es, carneque crucem et mortem
sponte obivisti, o salvator: tui ergo etiam
isti certamen consummarunt, septem vir-
gines ac simul Leonidas.

3. Quando omnem tellurem implevit im-
pietas, tunc mundum universum et nidores
et aræ fumigantes infecerunt; aer pollui,
lux obscurari; multus pavor, periculum in-
gens; fideles exagitari, inquiri et urbes et
deserta, effodique antra, credentium lati-
bula; inter quæ inventus et deprehensus
est Leonidas, fortem se gerens cum quinque
aliis feminis, quarum socius una introivit
Corinthum, ut pugnarent septem virgi-
nes cum Leonida.

4. Constrictus vir fortis agebatur, ut fe-
runt, Corinthum, et vinculis tenebant eum

mano. — σαρκὶ ter, adversus priscas hæreses a
vetere melodo, ut a Romano θάλων, proficiscitur.

3. Post tot alios de eodem argumento, nec
vulgaris neque injucundus Noster est.

4. ὡς στερβρός C. — Τραγετανοπ. C. — De Traja-
nopoly ac fere de sequentibus silent pauca quæ
ex actis supersunt. — εἰς πᾶσαν τῆς γλῶσσης, ibi clas-

χοντα καὶ προβαίνοντα * Τραϊανοπόλει, * εἰς πῶαν τῆς γλῶσσης, * πρὸς τὸ βραβεῖον * τῆς ἄνω κλήσεως * προθύμως ἐργόμενον, * ὥστε θαυμάζειν * καὶ καταπλήττεσθαι * πάντας τοὺς λαοὺς, * καὶ τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ, * καὶ δοῦναι χώραν * τοῦ διαδρᾶσαι * καὶ ἀνελεῖν καὶ ἐκφυγεῖν, * ὅποι δ' ἂν βούληται αὐτός * βουληθέντες καὶ.... * τοῦ σταδίου, ἐνθα ἦθλον * ἑπτὰ παρθένοι...

ε'. Τὴν τοιαύτην βουλὴν * ὁ Λεωνίδης πέφευγεν, * στηριχθεὶς δὲ τὸν νοῦν, * ῥήμασι παρεσκευάσεν, * ἀλείφων τοῖς λόγοις * τοῦ Εὐαγγελίου * τὰ τῶν συνάθλων * θεία φρονήματα, * ἀντιπαρατάξασθαι * τῷ διαβόλῳ * καὶ τῇ βουλῇ αὐτοῦ. * ὑπῆρχον λοιπῶν * ἐν τούτων ἀριθμῷ * κόραι μὲν δύο * καθ' ἡλικίαν, * τὴν δύναμιν αὐτοῦ Χριστοῦ * Χάρισα καὶ Νουνέγια * κατὰ νοῦν δεδεγμένα, * προθυμῶς συναθλοῦσιν * ἑπτὰ παρθένοι...

ς'. Ἄμα μὲν τοῖς τρισὶν * ἑτέροι δύο πάρεσι * συναθλοῦσαι στεγρῶς, * ἄτρεπτον τὴν διάνοιαν * αἰεὶ κακτημένα, * ἡ Νίκη, Γαλῆνη * αἰ ἀνευδότως * ὕμνους καὶ δάκρυα, * ἀφ' οὗ συνελήφθησαν, * ἀπαύστῳ γλώττῃ * οὐ κατεσίγησαν, * ἕως τοῦ παθεῖν, * Θεὸν δοξάζουσαι. * ἤγε μὲν ταύτας * ὁ Λεωνίδης, * ὁ συνετὸς ὄντως ἀνὴρ, * καὶ πρὸς τὴν τέχνην εὐφυῆς * ἐκ τοῦ οἴκου αὐτός δὲ * παρθενεύει τὰς ὁσίας * ἑπτὰ παρθέτους...

ζ'. Παρελάμβανεν οὖν * ὁ Λεωνίδης ἔωθεν * τὰς παρθέτους Χριστοῦ, * ἐπὶ τὸ κοιμητήριον * τῶν πρώτων μαρτύρων, * ἀλείφων ἐκεῖσε * γραφαῖς ταῖς θείαις * καὶ

sica quædam memoria videtur. — δπου C. — Pendet intercisus v. βουληθέντες καὶ..., loco in cod. vacuo, nec liquet unde κλάσμα suppleatur.

5. ἀντιπαρατάξασθαι amplissime, ut in proximo melodo p. 640. — ὑπῆρχων δὲ λοιπῶν ἐν ἀριθμῷ τούτῳ sic C, paulo obscurius. — δύναμιν αὐτοῦ κριτοῦ sic C. ineptissime, ad torquendum interpretem. — Χάρι καὶ Νουνέγια sic C. Χάρισα ex trop. 8 emendatur, quod nomen alicubi usurpat Theodorus Prodromus.

currentem et properantem usque Trajanopolim, per summa herbæ gramina, ut alacriter supernæ attingeret vocationis coronam : unde mirari omnes populi stupereque ejus custodes, ut locum ei darent abeundi et fugiendi, quo ipsi luberet, ut qui vellent eum quoque [amovere] a stadio, ubi certarunt septem virgines una cum Leonida.

5. Refugit hujusmodi consilium Leonidas, firmatoque animo, verbis sacris instruxit, et exacuit Evangelii sermonibus sacra commilitonum pectora, ut conserta acie diabolo ejusque consilio obsisterent. Quarum in numero fuerunt duæ, ætate quidem puellæ, mente-vero ipsius Christi potestatem adeptæ, Charissa et Nunechia, quæ alacriter colluctantur, simul septem virgines cum Leonida.

6. Una cum his tribus, duæ adsunt aliæ egregie colluctantes, immota mente semper constantes, Nice, Galena; quæ ubi comprehensæ fuerunt, non cessarunt ab hymnis et lacrymis, lingua in Deo glorificando non silentes, usque dum ultima paterentur. Eas instituit Leonidas, vir vere providus et in ea arte sponte per se insignis, ut virginea integritate florent septem virgines una cum Leonida.

7. Juxta se ergo Leonidas assumebat ab aurora virgines Christi, intra cœmeterium priorum martyrum, ac velut in palæstra, accingebat eas sacris scripturis et hortamen-

6. Γαλῆνη C. — f. κατεσίγασαν, nisi κατὰσιγᾶν active sumatur. Sed cum tersus melodus ab illa ταυτοπειρᾷ refugerit αἰ ἀνευδότως ἀπαύστῳ γλώσση οὐ κατεσίγησαν, nec placeat ὕμνους καὶ δάκρυα κατεσίγ. legere præstaret ἀνευδότως ὕμνους ἐπέδουσαι. — ἐκ τοῦ οἴκου audio ut οἰκόθεν sua sponte, suoq̄ ingenio. — πῶτων δὲ C. — παρθενεύει C, gravi vulnere in isto v pessime additio; active autem sumitur, ut raro accidit, παρθενεύει.

7. κοιμητήριον, auro carior brevis versiculus,

παρανίσεις, * διδάσκων τὰ δέοντα * ἕως ἄν εἶδεν * ὅπερ εἶδέτο * αἱ δὲ καρτερώς * θάρσος ἐλάμβανον, * ἀποσκοποῦσαι * εἰς τοὺς προάθλους, * ὧν ταῖς βασάνους καὶ πληγαῖς, * ὡς παραδείγμασιν, αὐταῖς * Λεωνίδης ἐχρήτο, * καὶ προτρέπων μὴ ἐκκλίνειν * ἐπὶ τὰ παρθένοισιν...

η'. Ἐμμενοντων αὐτῶν * ταῖς προσευχαῖς πρὸς τὸν Χριστὸν, * τὸ παιδίον εὐθὺς * Χάρισα κατενήνεκται * εἰς ὕπνον, καὶ εἶδεν * τὸ ἅγιον Πνεῦμα, * ἐξ οὐρανόθεν * νικηφοροῦν, αὐτὴν * στηρίζον πρὸς ἀθλήσιν. * Καὶ στρατιῶται * ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος, * καὶ ἔτι αὐτῆς * ἀπὸ τοῦ στόματος * τὸν λόγον οὕτως * ἐξηγουμένης, * σὺν Λεωνίδῃ, παρευθὺς * οἱ στρατιῶται φθάσαντες, * πρὸς τὸ βῆμα καθεῖλον * ἡγεμόνι παραδοῦναι * ἐπὶ τὰ παρθένοισιν...

θ'. Ἰδοὺ δὴ ἅπαντας * συγκατασχόντες, ἤγαγον * ἄλλας δύο, φησὶν, * μίαν μὲν χήραν ἐντιμον, * τῇ κλήσει Καλλίδα, * τὴν δὲ Θεοδώραν, * ἀκμῇ ἀνοῦσαν, * καὶ τῇ νεότητι αὐτῆς * τὸ κάλλος αὐξάνουσαν. * ἡ δὲ ὑπῆρχεν * παρθένος ἀφθορος. * καλὸν γὰρ εἰπεῖν * ταύτης διήγημα. * πρὶν ἐφευμένη * τῇ παρθεναίᾳ, * τότε ἐξεπλήρωσεν αὐτὴν * διὰ βασάνου ἀνοχῆς. * ὅθεν ταύτῃ συνέβη * ταῖς παρθένοισιν συναθλῆσαι, * ἐπὶ τὰ παρθένοισιν * σὺν Λεωνίδῃ ὁμοῦ.

in quo parthenopæon juxta martyrum sepulchreta inter hymnos et paræneses instruitur, ut quondam et eodem fere tempore, in agro Verano juxta Urbem florebant Romanæ virgines. — προάθλους C, nec displicet, cum προαθλεῖν eleganter Asterius habeat, ac recipiatur συναθλος a συναθλεῖν. — τὰς βασάνους καὶ πληγὰς τοῖς παραδ. αὐτοῦ C.

8. πρ. Χριστὸν C. — Χάρισα C. — νικηφοροῦν. Quid si puellæ dormitanti fuerit pictura columbæ νικηφορούσης, hypogeo allita trajanopolitano, quæ toties in romanis martyriis usquedum affulget? — τοῦ λόγου C. — οἱ στρατιῶται bis positum, voxque adeo pedestris repetita inter sermonis flosculos,

tis, docens quæ oportuit, donec actum videret quod deprecabatur. Illæ vero fortes animos sumebant, aspicientes in anteriores pugiles, quorum suppliciiis et plagis Leonidas, tamquam exemplis, utebatur, excitans eas, ne declinarent septem virgines magis quam Leonidas.

8. Dum perseverant in orationibus ad Christum, ecce puellula Charissa subito corripitur somno, videtque sanctum Spiritum de cælo delapsum, coronam victoriæ ferentem, ipsique robur addentem ad certandum. Et milites, dum adhuc puella ab ore suo somnium interpretaretur, jubente magistratu, militari impetu properantes, eas una cum Leonida traxerunt ad præsidis tribunal, ut traderentur septem virgines simul cum Leonida.

9. En vero dum omnes cogere, alias exagebant duas, ut fertur, unam venerabilem viduam, nomine Callida, alteram Theodoram, venustate florentem et tenera ætate formosiorē: hæc vero virgo candida (pulchrum est ejus enarrare exitum) jam ornari se virginitate non satis habuit, quin per cruciatus palam eam explicaret; illi ergo contigit una cum virginibus colluctari, septem scilicet virginibus cum Leonida.

corruptelam in C male dissimulat.

9. Ἰδοὺ δὴ τοὺς πάντας C, contra melodiam. — Καλλίδα, quæ in hollandiano lemme, mutato sexu, fit Callisto f. et Caristo. — τῷ κάλλ. αὐξάν. C. — διηγ. ἐφευμένην τῇ π. οὐκ ἐξεπλ. C. — ὅθεν ταύτας C. — Vix non erit classica quædam affectatio in nomine heroico *Leonida*, toties inter ultimos plausus resonante. Tum ut alia omittam, duplex elegantia attica est, e palæstra sumpta, in dictione ἀλεφεῖν, bis in trop. 5 et 7 inserta. Ut enim athletæ luctaturi ἀλεφεύονται πρὸς τοὺς ἀγῶνας, sic VII virginum pectora verbis sacris *incitantur* et ungentur.

LXIX.

DE SS. TIMOTHEO ET MAURA MM.

α'. Τοὺς πολυτρόπους αἰκισμοὺς ἐνεγκόν-
τες, * καὶ τοὺς στεφάνους ἐκ Θεοῦ εἰληφό-
τες, * ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύσατε, μακάριοι, *
μνήμην τὴν πανέορτον * τὴν ὑμῶν ἐκτε-
λούντων, * μέγιστε Τιμόθεε, * τῷ Χριστῷ,
σὺν τῇ Μαύρα, * τοῦ εἰρηνεῦσαι πόλιν καὶ
λαόν · * αὐτὸς ἐστὶ γὰρ * πιστῶν τὸ κρα-
ταίωμα.

β'. Τὴν τῶν λειψάνων σου σορὸν * καὶ
θήκην τὴν ἁγίαν * ὑμῶν, καὶ μεγαλύνω *
τοὺς πόνους καὶ τοὺς ἀθλοὺς, * οὕσπερ ὑπέ-
στης καρτερῶς · * ὅθεν δυσωπῶ σε, * ἐξι-
λέωσαι καὶ μοι * Χριστὸν τὸν ἀθλοθέτην σου, *
τοῦ παρασχεῖν μοι λόγον ἐν χάριτι, * ἵνα
ἐξισχύσω * σοὺς ἀγῶνας εὐφημῆσαι · * εὐλό-
γως γὰρ * οὐδεὶς ἐν ἀνθρώποις * δυνήσεται
ὑμνεῖν * τὰς σὰς ἀριστείας, * πῶς εἰσῆλθες
ἀνδρικῶς * ἐν τῷ σταδίῳ, * φρένας χαμερ-
πεῖς * ἐλέγξας τὰς τοῦ τυράννου · * ἐστὶ Θεὸς
γὰρ * πιστῶν τὸ κραταίωμα.

γ'. Οὐκ ἐστὶν ὄλως ἐξεπιεῖν * τὰ τέρα
σου, παμμάκαρ, * πῶς ἔστης ἐν σταδίῳ * ἐν
νέᾳ ἡλικίᾳ, * ἐλέγγων τοὺς σου δυσμενεῖς · *
ὅθεν σου τὸ θράσος * ἐχθαμβούμενοι, δεινῶς *
πρὸς θυμὸν ἐξεμάνησαν, * καὶ τύπτοντες
ἠρώτουν τοῦ θῦεν σε * λίθοις ἀναισθητοῖς, *
τεχνουργήμασι δαιμόνων · * αὐτὸς δὲ οὖν *
ἴστασο ἀτρέμας, * βοῶν · Ἐν οὐρανοῖς *
ἐστὶν ὁ Θεός μου, * τοῦτ' ἄρα θύω, καὶ εὐχὰς *

1. Sexcentos cruciatus sustinentes, coro-
nasque a Deo adepti, pro nobis solemnissi-
mam agentibus memoriam vestram, o beati,
maxime Timothee una cum Maura, depre-
camini Christum, ut in pace statuat urbem
et populum : ipse enim est fidelium potens
auxilium.

2. Feretrum tuarum exuviarum et arcam
sacratam cano, et simul magnifico labores
et certamina quæ fortiter sustinuisti ; unde,
precor te, propitium mihi redde Christum,
tui prælii arbitrum, ut det mihi gratiæ ser-
monem, unde valeam tuos agones referre ;
decenter enim nemo hominum valebit hym-
nis æquare tua facinora, quo nempe vigore
stadium ingrediaris, redarguens tyranni
sensus humi repentes : Deus enim est cre-
dentium robur.

3. Nullo prorsus modo dicere fas est, bea-
tissime, tua mire gesta, quomodo steteris in
stadio, adhuc juventute recens, confutans
perversos ; unde tuam constantiam demirati,
valde exarsere, et verberando urgebant te
ad immolandum saxi inanimis, dæmonum
opificiis. Tu vero stetisti intrepidus, cla-
mans : « In cælis est Deus meus, ipsi sacri-
« fico et voveo, ipsi promptus offero cor-

LXIX. Sensim delabimur ad seriora, et veni-
mus, opinor, ad Josephum, placido puroque
adhuc amne fluentem, sed inter humiles valles,
non sensu, sed æstu χαμερπῆ. Piget vero mancam
esse poematis partem S. Mauræ reservatam, quæ
post XX dies nuptiarum, cum sponso ad certa-
mina cucurrit, atque atrocem necem una cum
cælesti thalamo commutavit.

1. In taurin. f. 107, ἡχ. δ', πρὸς τὸ · Ὁ ὠφωθεῖς.
vid. supra p. 77. Omisere omnes edd. ven. hoc

proœmium, quod tamen insertum est in veneti
Horologii menologion, ad diem III maii. — πρεσβ.
πρὸς Κύριον μ. τ. πανίσρον edd. — Τιμ. καὶ δολιδιμε
Μαύρα. ib. — αὐτὸς γὰρ ἐστὶ ib. I.

2. πρὸς τὸ · Τῇ γαλιλαίᾳ, p. 16. — Χριστῷ τῷ
ἀθλοθέτῃ T. — τοὺς ἀγ. T. — τὰ τοῦ τυρ. Θεὸς
γὰρ T.

3. τὰ γέρα sic T, sed vix non pro attico τίρα, nisi
mavis γέρα, *πραμία*. — καὶ om. T. f. τύπτ. ἐκρότουν ?
— πρὸς χόλον acc. requirit. — τεχνουργήματα T.

τούτῳ προσφέρω, * σῶμα καὶ ψυχὴν * προ-
θύμως, αἰεὶ καὶ ψάλλω · * Ἔστι Χριστὸς γάρ...

δ'. Νυμφῶνα τὸν ἐν οὐρανοῖς * ποθήσας,
ἀθλοφόρε, * οὐκ ἔθελξέ σε πόθος * γονέων
καὶ συζύγου, * οὐ φίλων, οὔτε συγγενῶν · *
ὄλον γὰρ τὸ ὄμμα * ἀτενίζων ἐν Χριστῷ, *
αὐτῷ καὶ ἠκολούθησας · * δι' οὗ καὶ τὰς
βασάνους ὑπέμεινας, * στέρησιν ὀμμάτων, *
τοῦ πυρός τε καταφλέξεις, * βουνεύρων τε *
σφοδρῶν τὰς ἐπάρσεις, * αἱμάτων ὀχετοῖς *
σοῦ τῶν μακαρίων * κατακλύζων τοὺς ναοὺς *
τοὺς τῶν εἰδώλων, * φρένας χαμερπεῖς * ἐκ-
πλήττων τὰς τῶν τυράννων · * ἔστι γὰρ Χρι-
στὸς * πιστῶν τὸ κραταίωμα.

4. ποθήσας nom. absol. — ἐπάλλεις αἰμ. οἰκέτους T, solita incuria ac sensu perverso.

« pus et animam, semperque psallo : Chris-
tus est... »

4. Ad thalamum cœlestem anhelans, vic-
toriose vir, te non illexit amor parentum et
uxoris, neque amicorum aut propinquorum;
totum enim oculum figens in Christo, ip-
sum porro secutus es. Ideo cruciatus tu-
listi, oculorum amissionem, ignis incendia,
nervorum vehementium lanienas, beati tui
sanguinis rivis submergens templa idolo-
rum, stupidos effecisti sensus tyranni humi
repentes : Christus enim est potens creden-
tium robur.

LXX.

DE S. MARINA.

α'. Στερῶως τὴν ψυχὴν, * Μαρίνα, καθο-
πλισθεῖσα, * αὐτὴ δὲ σαφῶς * τὸν δόλιον
κατέτρωσας, * καὶ Χριστῷ προσέφερες, * παν-
όλβιε, πλοῦτον ἀσύλητον * σεαυτὴν, βοῶσα
αὐτῷ · * Σὲ μόνον, σωτήρ μου, ἐπεπόθησα.

β'. Μύρον εὐώδες ὑπάρχων, Λόγε, * μύ-
ρισόν μου τὰς φρένας * (μύρον γὰρ ἡ Γραφή *
σαφῶς σε ὑπέξεφνήματο), * ἵνα εὐφήμεως ἐγκω-
μιάσαι * ἐξιχύσω Μαρίναν τὴν ἀθλοφόρον, *
ἵνα αὐτὴν, * ὡς θυσίαν δεκτὴν, προσκομίσω
αἰεὶ, * συννόμῳ τῷ μαρτυρίῳ * ὡς καλῶς τὸν
ἀγῶνα τελέσασαν · * αὐτῆς γὰρ ὄντως ἡ δύ-
ναμις * σὺ ὑπάρχεις, πρὸς ὃν καὶ ἀνέκραγε · *
Σὲ μόνον...

γ'. Ἄπασα γῆ φαιδρύνεται ὄντως * σῆ-
μερον, ὑμνωδίαις, * ὦ Μαρίνα σεπτή, * τὴν

LXX. Ad hoc epithalamium reducem habere
videmur Theodorum, quem plura, si quis altera
ejus poemata evolverit, sat aperte produunt. Ex-
tant in corsin. f. 134 : μνητὴ ἰουλιῶ ιζ', κονδ. τῆς
ἀγίας Μαρίας. Quæ colitur die XVII Jul.

1. πρὸς τό · Τὰ ἀνω, ἤχ. β'. — Μαρίνα, sic cod. con-
stanter; apud Suidam f. alibi Μαρῖνα, quod nom-
en in acrostichide aperte includebatur. — Series

1. Forti armatura, o Marina, animam
corroborans, per te palam perfidum hostem
confodisti, et te ipsam Christo obtulisti, o
fortunata multum, opes a nemine violatas,
illi clamans : « Te unum, salvator, adamavi. »

2. Tu unguentum suave, o Verbum, unge
sensus meos (odor fragrans enim tu mani-
feste in scriptura ostenderis), ut fausto
plausu laudare valeam Marinam ovantem
athletam, unde illam ut hostiam acceptam
semper habeas, ut quæ rite peracto mar-
tyrio, bonum prælium exsecuta est; ipsius
enim tu vere virtus es, cui clamavit : Te so-
lum, salvator, in deliciis habui.

3. Omnis terra exultat hodie, dum hym-
nis, veneranda Marina, festivam tuam reco-

exposcit καθωπλισθης σου, vel αὐτὴ τε, dein rhyth-
mus, invitis grammaticis, suaderet πανολβία.

2. πρὸς τό · Τράνωσον. — ὑπεφνήματο C. Theodoro
non est insueta emendatio nostra. — post αὐτῆς
add. γάρ.

3. σὲ ante ἐπόθησα add. — τῷ om. χρ. ἀνεκρά-
γαζες καὶ ὄξελα σπουδῆ κατοπίσω C, pergit idem tu-
multus τοῦ θανεῖν ἢ γὰρ ζῆσαι.

μνήμην σου ἑορτάζουσα · * σὲ γὰρ ἐλάμπρυνε
 παραδόξως * ὁ ὠραῖος νυμφίος σου, ὃν πο-
 θοῦσα · * Πίστει θερμῇ * καὶ προθύμῳ ψυχῇ
 μου σὲ ἐπόθησα, * τῷ Χριστῷ ἀνακραυγά-
 ζεις, * καὶ ὀξὺ σπεύδομαι κατοπίσω σου, *
 τῷ σῶ φλεχθεῖσα νῦν ἔρωτι · * τὸ θανεῖν
 γὰρ ἢ ζῆσαι προέκρινα · * σὲ μόνον...

δ'. Ῥήματα ἔργοις ἐπικυροῦσα, * Πνεύ-
 ματι τῷ ἀγίῳ * καὶ εὐχῇ ἑαυτῆν, * Μαρίνα,
 κατοχυρώσασα, * ὅθεν τῷ κάλλει τοῦ σοῦ
 προσώπου * τῆς ψυχῆς ἐσέμνυνας τὴν
 ἀκτῖνα · * ὁ κατιδὼν * ὁ δεινὸς καὶ παρά-
 φρων Ὀλύβριος, * προσήγετο κολακείαις, *
 ἀπατησαί σε δῆθεν οἰόμενος · * ἡσχύνθη οὖν
 ὁ μισόκαλος, * τῷ Κυρίῳ αὐτὴ γὰρ ἐκραύ-
 γαζες · * Σὲ μόνον...

ε'. Εἶξας οὐδ' ὄλωσ ταῖς συμβουλίαις *
 τοῦ ἀνόμου τυράννου, * ὠμολόγησας δὲ *
 ἐν παρρησίᾳ τὸν Κύριον · * πᾶσαν τὴν σὴν
 γὰρ ἔφεισιν, κόρη, * ἐν αὐτῷ ἐσχηκνῖα, πολ-
 λὰς βασάνους * σώφρονι νῶ * λογισμῶ τε
 στερῆρῶ καθυπέμεινας, * ἀνδρεία τε καὶ συνέ-
 σει * τὴν καρδίαν εὐθύμως στομώσασα, *
 στερῆρὸν τὸ φρόνημα ἐδειξας · * διὸ δὴ καὶ
 προθύμως ἀνέκραζες · * Σὲ μόνον...

ς'. Ὡ τῆς ἀπάτου κηδεμονίας * τοῦ
 Θεοῦ καὶ σωτῆρος, * ὅτι πλούσιος ὢν * ἐκὼν
 πτωχεῦσαι ἠνέσχετο! * ποίοις οὖν χεῖλεσι
 προσενέγκω * ἱκεσίαν τῷ οὕτω τετιμηκῶτι *
 φύσιν ἐμὴν, * τὴν σαθρὰν καὶ εἰς γῆν ἀνα-
 λούσαν; * Ἄλλ' ὅμως οἰάπερ χαίρων, * σὲ
 ἐξαιτούμενον μὴ παρίδης με, * εἰ καὶ πολ-
 λοῖς συνέγομαι πταισίμασιν, * ἀλλὰ φεῖσαι
 λιταῖς τῆς τεκούσης σε. * Σὲ μόνον, σωτῆρ
 μου, ἐπεπόθησα.

4. σου σεμνῶνας C. Impedita fluerent, si legeris :
 ἐνθεν τὸ κάλλος τ. σ. κρ. τ. φ. ἐσέμνυνες τῇ ἀκτίνι, sic
 fere vertimus.

lit memoriam : te enim insueto more exor-
 navit formosus sponsus tuus, cui clamabas :
 « Te ardenti fide diligens, et alacri animæ
 « impetu exardescens, post te prompta
 « cucurri, tuo succensa amore; mori po-
 « tius elegi quam vivere : te solum, salva-
 « tor, adamavi. »

4. Verba factis confirmans, temet in Spi-
 ritu sancto et oratione, o Marina, commu-
 niens, ecce præ vultus tui venustate, plus
 animæ tuæ radio fulgebas. Quod videns
 sævus et demens Olybrius, enixus est mol-
 libus te verbis decipere. In quo consilio pu-
 defactus est boni osor; Domino enim cla-
 mabas : Te solum...

5. Cedere nullis voluisti suasionibus iniqui
 tyranni, sed confessa es firmiter Dominum ;
 omne studium tuum, o puella, in illo repo-
 nens, multa tormenta cum pudico fortique
 animo exantlavisti, casto proposito virilique
 consilio cor tuum, ut aciem ferri, exacuens,
 intrepidam exeruisti mentem; idcirco ar-
 denter clamabas : Te solum...

6. O Dei et salvatoris ineffabilis bonitas,
 qui quum dives esset, pauper sponte factus
 est! Quibus ergo labris offeram illi suppli-
 cia vota, qui tanto honore naturam nobili-
 tavit meam, sædam et in pulverem dilap-
 sam? Verumtamen ea, quæcumque sunt,
 grata habens, ne despicias me orantem,
 etsi multis impediatur peccatis, sed parce per
 preces tuæ genitricis. Te solum, o salvator,
 habui in deliciis.

6. σὲ add. ante ἐξαιτ. — εἰ καὶ videtur abun-
 dare.

LXXI.

DE S. THECLA.

α'. Ὁ Θεῖκλαν δειξας πρωτομάρτυρα
 ἐν γυναιξίν,
 ὡς καὶ στέφανον ἐκλάμποντα
 ἐν ἀθληταῖς,
 τῇ ἀφάτῳ εὐσπλαγχνίᾳ σου
 οἰκτείρησον ἡμᾶς·
 τὴν μὲν θῆρες ἄγριοι
 οὐκ ἐπτόησαν,
 τὴν δὲ λίθοι οὐκ ἔτρωσαν·
 αὐτὸς γὰρ παρέσχες ἰσχύν.
 Ὁ Θεῖκλαν δοξάσας,
 Χριστὲ, σῶσον ἡμᾶς.

1. Tu qui Theclam protomartyrem
 inter mulieres ostendisti,
 veluti coruscam coronam
 inter athletas,
 ineffabili tua clementia
 miserere nostri :
 truces illam belluæ
 non terruere,
 sed nec vulneraverunt lapides ;
 tu enim ipse vires addidisti.
 Qui Theclam effecisti gloriosam,
 Christe, salva nos.

β'. Θεὸν ἡμεῖς πρόδρομον τοῦ λόγου,*
 δεῦτε, πιστοὶ, ἀσμένως * ποιησώμεθα νῦν,*
 Θεῖκλης τῆς πρωτομάρτυρος * παγκόσμιον
 μνήμην ἐπιτελοῦντες· * σὺν ἡμῖν γὰρ αἰεὶ
 νοητῶς χορεύει,* * καὶ μυστικῶς * ἀγιά-
 ζουσα, πάντας προτρέπεται * Χριστὸν μεγα-
 λῦναι ἀπαύστως,* * τὸν αὐτῆς ἐραστὴν καὶ
 διδάσκαλον,* * κραζούσα· Δεῦτε γενώμεθα *
 υἱοὶ τοῦ φωτός, ἵνα συμψάλλωμεν· * Ὁ Θε-
 κλαν...

2. Deum sermonis nostri ducem prævium,
 heus! fideles, ultro adhibeamus nunc, famo-
 sissimam Theclæ protomartyris memoriam
 celebraturi: nobiscum enim invisibili mentis
 concentu chororum agit, sancteque provocat
 omnes ad Christum sine fine magnificandum,
 amatorem suum et magistrum, clamans :
 « Venite, filii simus lucis, ut una psallamus :
 « Qui Theclam... »

γ'. Ἐχουσα Θεῖκλα Χριστὸν ἀπαύστως,*
 τοῦ ἐπὶ γῆς ἐραστοῦ * καὶ νυμφίου φθαρ-
 τοῦ * ἀνδρείως κατεφρόνησε,* * καὶ πάντων
 ἡδέων τῶν ἐν τῷ βίῳ,* * καὶ λοιπὸν ἀνενδό-
 τως αὐτὸν ἐπόθει,* * καὶ πρὸς αὐτὸν *
 καυχωμένη ἐτρέπετο λέγουσα· * Νυμφίε

3. Cum Thecla Christum continuo possi-
 deret, viriliter spreuit terrenum amatorem
 caducumque sponsum et omnes vitæ volup-
 tates : ipsumque Christum haud remisse
 diligebat, sed ad eum exultans ac super-
 biens tendebat, aens : « Sponse mi intami-

LXXI. Theclæ nomen, sed tacito melodo, acro-
 stichis refert, opusque præstat et cum mosquen-
 sibus conferre, et cum lacero fragmento inter
 Josephi carmina n. IX inserto. Extat in cod. cryp-
 tof. A, 3, ex corsinio, nunc lacero, olim, ut vi-
 detur, rescriptum. Nec poeta latet, si fuerit The-
 cla, certe inter elegantes sæc. IX melodos com-
 putanda.

1. Proœmium est αὐτόμελον et rarissimum, nu-
 mero autem undecimum ea inter quæ eidem hir-
 mo τράνωσον aptantur. Nota binos versus.

2. Post multas hujus moduli varietates nunc
 primum v. 4 in tribus trop. octosyllabus fit,
 quamvis unius syllabæ emendatio bis obvia pro-
 stet. Immo v. 3 videtur exire in oxytonum ἀσμέ-
 νως, πιστοί; cum primo enim duo seqq. trop. con-
 sentiunt. — παγκόσμιον mendosum videtur, rhyth-
 mus exposcit σεπτήν τ. μ. aut quid simile. — aut
 Χριστὸν monosyllab. est, aut μεγαλῦναι coercen-
 dum in brevis δοξάσαι. — cf. Cosmæ in eodem
 hirmo varietates, p. 527.

3. ἐτρέπετο cr. — νυμφίε μου codd.

ἄφθαρτε Λόγε, * σὲ ποθῶ, σὲ ζητῶ, σὲ ἀσπάζομαι, * σὺν σοὶ σταυροῦμαι καὶ θάπτομαι. * μὴ παρίδης με, μόνε ἀθάνατε. * ὁ Θεῖκλαν...

δ'. Καταυγασθεῖσα Θεῖκλα τὴν φρένα * ἐκ τῆς ἀγάπης Θεοῦ, * κατατρυφᾷ λοιπὸν * λόγου Θεοῦ ἀκόρεστον, * ἐν μέσῳ πάντων πορευομένη * καὶ πασῶν νεανίδων αὐτῆς οἰκίας. * ἴθυεν οὖν * πρὸς Θεὸν ἀποβλέπειν ἀέννον, * τὸ ὄμμα δ' ἄρασα ἄνω, * ἀκοήν τε καὶ ὄσφρησιν ὤξυνεν, * ἀγνεύειν αἰεὶ ἐκδιδάσκουσα * ἑαυτὴν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς μέλεσιν. * Ὁ Θεῖκλαν δοξάσας, Χριστὲ, σῶσον ἡμᾶς

4. κατατρ. Ps. XXXVI, 4. — τῶν νεαν. πασῶν ταύτης ἐπὶ τῆς οἰκίας, tum ἀενάως cr. — ὄσφρησιν. Cf. ane-

« nate Verbum, te amo, te quaero, te « osculor, tecum in cruce pendeo et simul « sepelior, ne me derelinquas, tu solus im- « mortalis. » Qui Theclam...

4. Thecla, sensibus collustrata divina ex charitate, demum verbo Dei, famelica semper, vescebatur; in medio omnium ambulabat, cincta cunctis domus suæ virginibus. Recta ergo semita abiit ad Deum, sine intermissione contemplandum; oculum vero sursum attollens, auditumque et odoratum exacuit, discens puram se semper exhibere Deo in membris suis. Qui Theclam fecisti gloriosam, salva nos.

pigr. XXV, trop. ultim. — μέλεισιν. Paul. ad Rom. VI, 19 etc. neque enim de *canticis* cogitandum.

LXXII.

DE S. ANASTASIA.

α'. Ἡ ἀθλοφόρος σήμερον
τὸν περνηστὴν τὸν τῆς Εὐσας
καθελοῦσα ἔκτεινεν
ὄλω τῆς πίστεως δρόμῳ.
τύραννοι
μετὰ βασάνων
πληροφοροῦσιν:

1. Virgo, athleta victrix, hodie eum qui calcavit Evam, dejecit, occidit, totum fidei cursum emensa: tyranni cum pœnis clariorem faciunt; angeli cum palmis agunt

LXXII. Ecce tibi Romanus, aut unus aureæ ætatis melodus, qui nobili virgini Romanæ hymnum obtulit, haud dicam venusino vel parthenopæo vate dignum, sed Prudentii περιστεφάνῳ vel ambrosianis æquiparandum. Antistrophen enim expendis? Limata est, concinna, concentibus venusta. Exordium aggrediaris? Primo incesso divinum quid patuit. Stropham alteram attingis? Pergere vis. Ultima tenes? Tam pauca superesse gemis. Ubi enim ædes et penetralia, quorum atria vix patuere? Quæ fortasse per grandiusculas lineas licuit olim prospicere procul extensa ab illa acrostichide ΤΟΥ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ

ἄγγελοι
μετὰ βραθείων
δορυφοροῦσιν.
δι' αὐτὴν οὖν ἡμᾶς σῶσον,
σωτῆρ τοῦ κόσμου,
ὁ ἐπὶ πάντων Θεός.

β'. Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν

satellites. Nos ergo per eam fac salvos, servator mundi, super omnia Deus.

2. Salvatorem divinitus suscepturum carnem nostram, tam manifeste Isaias divino

αἴνος καὶ ὁ ψαλμός. Nostra supersunt in unico quem sciam cod. corsinio f. 33, cum epigraphe: Μηνὶ δεκεμβρ. κβ' τῆς ἀγίας μάρτυρος Ἀναστασίας. κονδάκιον ἤχ. γ'. Menæis editis ne unum quidem verbum accessit; tantum habet duo trop. priora cryptoferrat Δ. a 4.

1. Ibid. πρὸς τό· Ἡ παρθένος, p. 1, quæ præstat etiam in minimis inter se conferre, ut idem utriusque opifex agnoscat. Ab initio tamen aut ἡ expunxeris insolito hiato, aut v. abundabit. — δωροφοροῦσιν C, f. bene et recipiendum, sed item statim refricabitur δῶρα προσφέρουσι.

2. τῷ ἐν ἀνθρώποις C, more presso Romani,

τὴν θείαν ἐνανθρώπησιν
 Ἡσαίας σαφῶς
 θεολογήσας δείκνυσιν,
 καθάπερ καὶ Παῦλος
 ὁ ἱεροφάντης·
 εἰς γῆν ἐξῆλθε
 πᾶσαν τὸ κήρυγμα
 νυνὶ τὸ οὐράνιον,
 καὶ καρποφόρον
 ταύτην ἀνέδειξε·
 τῷ ἐν οὐρανοῖς
 δῶρα προσφέρουσιν
 ἁγίων πλήθη,
 μαρτύρων στίφη·
 αἱ πατριαὶ γὰρ τῶν ἐθνῶν
 πᾶσαι προσκυνοῦσιν αὐτῷ·
 ἐγκαλλώπισμα πέλει
 ἡ σεπτὴ Ἀναστασία,
 σωτὴρ τοῦ κόσμου,
 ὁ ἐπὶ πάντων Θεός.

γ'. Ὁδηγὸς τῶν πιστῶν
 γέγονεν ἡ θεόκλητος,
 καὶ καθάπερ Μωσῆς
 τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ πρότερον·

μεῖζω δὲ τῶν πάλαι
 τὰ νῦν ἀπεδείχθη·
 ἐκεῖ γὰρ πάντες
 οὐκ ἐκληρώσαντο
 τὰ Ἱερουσόλυμα·
 ἐνταῦθα πάντες
 ἐκληρονόμησαν
 Ἱερουσαλήμ.
 τὴν ἐπουράνιον·
 ὁ Ἰησοῦς πρὶν
 σταῦρον ἐτύπου,
 καὶ νῦν, Ἰησοῦς ὁ Χριστός,
 ὁ προαιώνιος Θεός,
 (Μωϋσέως καὶ οὕτως
 ἐκδιδάσκοντος), ἐτέλεις,
 σωτὴρ τοῦ κόσμου,
 ὁ ἐπὶ πάντων Θεός.

δ'. Τροπαιούχον αὐτὴν
 καλέσω, ἢ διδάσκαλον;
 ἀθλοφόρον εἶπω,
 ἢ νύμφην, ἢ καὶ ἄμπελον;
 πέτραν ὀνομάσω,
 ἢ πύργον, ἢ τείχος;
 ὀλκάδα, φόρτον

vaticinio proposuit, quam Paulus hierophantes : jam erupit in omnem terram caeleste praeconium, uberesque fructus in ea extulit. Sedit in caelis munera offerunt sanctorum copiae, agmina martyrum; ipsum enim omnes familiae gentium adorant. Quorum ornamentum est nobilis Anastasia, o salvator mundi, super omnia Deus.

3. Dux credentium fuit virgo a Deo electa, sicut olim Moyses Hebraeis in Aegypto; immo nunc meliora quam tunc proposita

pro quo διορθωτῆς cryptof. τῷ ἐν οὐρανοῖς rhythmō accommodavit. — πᾶσαν. Ps. XVIII, 3. — πατριαί. Ps. XXI, 28.

3. Malim καθάπερ καὶ Μωσ. — ὁ προ. Χριστὸς iterata voce C. — Μωσοῦς δὲ καὶ οὕτως ἐκδιδάσκοντες ἐτίθουν C, quod bis peccat seriemque turbat amoenissimam melodiam; tum syllaba deficiens, tum sensus emendationem suadent.

sunt. Tum enim omnibus non contigit Soly-morum haereditas; hic vero sortiuntur omnes caelestem Hierusalem. Prior Jesus crucem adumbravit; at nunc, Jesu Christe, Deus ante saecula, (sic docente etiam olim Moyse) perfecisti cuncta, salvator mundi, super omnia Deus.

4. Hanc ne dicam tropæo superbam aut magisterio? Orantem ne pugilem salutabo, an sponsam, aut vitem secundam? Vocabo petram, an turrim, an murum? an vero navi-

4. ἀθλοφόρος, athleta est qui praemium reportat, nec toties vim verbi licuit nobis reddere, quoties in melopœias incidit. — pro εἶπω futuro sat byzantinis solemnī, lex rhythmica jubet ἐρῶ. — ἢ καὶ ἄμπελον C. Respicit ps. CXXVII, 3 : ἡ γυνὴ σου ὡς ἄμπελος εὐθηνούσα. — ὀλκάδα f. Prov. XXXI, 14 al. XXIX. — ἐν ᾧ scilicet φόρτῳ. — φεύομεν li: quido C.

διακομίζουσαν,
 ἐν ᾧ ὁ παράδεισος;
 λιμένα θεῖον,
 ᾧ προσορμίζοντες
 οἱ ἐν πειρασμοῖς
 ποικίλοις φεύγομεν;
 ὅσα ἀνείπω;

ὅλα γὰρ πρέπει·
 πίστει λαμπρᾶ καὶ γὰρ αὐτῇ
 πάντα ὑπάρχει ἐν Χριστῷ,
 ἐκτελέσασα πάντα
 τὰ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις,
 σωτὴρ τοῦ κόσμου,
 ὁ ἐπὶ πάντων Θεός.

culam, huc mercium vehementem copias, ubi paradus est? An sacrum littus, ad quod nos variis discriminibus jactati, confugimus? Qualia eloquar? omnia namque de-

cent. Coruscant enim per fidem, omnia in Christo illa est, ut quæ universa adimplevit oracula Evangeliorum, o salvator mundi, super omnia Deus.

LXXIII.

DE S. CATHARINA.

I.

α'. Ῥητορεύει σήμερον * Αἰκατερίνα ἡ μάρτυς, * καὶ ῥητόρων ἠλεγξε * φρενοβλαβεῖς ἀπιστίας· * ἄγγελος * ἐξ οὐρανόθεν * αὐτῇ ἐπέστη, * δύναμιν * ἐκ τῶν ὑψίστων * ἐπικομίζων, * ἣν λαβοῦσα, ἀνδρείως ἔστη· * Χριστός ἐστι γὰρ * μαρτύρων τὸ στήριγμα.

β'. Τῷ φωτί σου, Χριστέ, * φώτισον τὴν καρδίαν μου, * καὶ τῷ σου Πνεύματι * πλήρωσόν μου ἐν στόματι, * ὑμνήσαι ἀξίως * τὴν σὴν ἀθληφόρον· * αὐτῇ γὰρ ὄντως * λόγῳ καὶ χάριτι, * σοφίᾳ καὶ πνεύματι * περιφραχθεῖσα, * τὸ πλήθος ἠλεγξε * τῶν ῥητορευόντων, ματαιότητι * καὶ καυχωμένων· * τῇ πανοπλίᾳ * τῇ τῆς Τριάδος ἡ σεμνῇ * τούτους προσήγαγε Θεῷ, * τῷ οἰκείῳ δεσπότη * καὶ σωτῆρι τῶν ἀπάντων· * Χριστός ἐστι γὰρ * μαρτύρων τὸ καύχημα.

1. Hodie concionatur virgo Catharina, rhetorum quæ vana profligavit et incredula eloquia. Angelus e cælo ipsi aderat, vim ab excelsis illi conferens, qua suscepta, viriliter stetit; Christus enim est martyrum robur.

2. Tuo, Christe, lumine illucesce meo pectori, tuoque Spiritu adimple os meum, ut digne canam tuam victricem pugilem. Reapse enim verbo et gratia, sensu et spiritu circumsepta, turbam redarguit oratorum, ex vaniloquentia superbientium; panoplia Triadis instructa, virgo sacra eos devovit Deo, peculiari Domino et omnium servatori. Christus enim est martyribus gloriæ argumentum.

LXXIII. En alterum duplex parthenopeon, optimo haud indignum architecto, sed vix vestibula inter rudera supersunt. Prius extat in taurin. f. 8.

1. πρὸς τὸ· Ἡ παρθένος. Incidit fortuito casu hoc proœmium in Arcudii Anthol. a. 1595 cum optimis varietatibus, quas confirmat partim vatic. 1544. — φρ. ἀπιστίας sic Arcud. φρενοβλαβείας ἰθὺως T. φρενοβλαδῶν τὰς αἰρέσεις vat. — ἐπικ. sic

Arc. et vat. — δύναμις ἐκ τ. ὁ. ταύτην σπιάζει, ἥς λαβ. T. — Ob metrum elisio suaderetur λαβοῦσ' ἀνδρείως. — Χρ. ὑπάρχει Arc. Χριστὸν ὑμνοῦσα V. Χρ. γὰρ ἐστὶ T, emendatur ut supra LXIX. 1, αὐτός ἐστι γὰρ.

2. πρὸς τὸ· Τὴν Ἐδέμ. — πλήρωσόν μου ἐν στόματι f. rectius καὶ τοῦ σου πνεύματος πλήρωσον νῦν τὸ στόμα μου, quam obviam emendationem ipse melodus f. neglexit consulto, biblica quædam respiciens. — ἐν ματαιότητι T.

γ'. Ὁ σοφία τὴν γῆν * ὕδατι πρὶν πη-
ξάμενος, * ὁ αὐτὸς καὶ τὰ νῦν * ἄγγελον
ἐξαπέστειλε · * αὐτοῦ γὰρ θελήσει * τὰ
πάντα ὑπέικει. * Ὁ δὲ προφθάσας, * ἔφη τῇ
μάρτυρι · * Ἀνδρίζου καὶ ἰσχυε, * μὴ δει-
λιάσῃς * τοὺς πολεμοῦντάς σε, * τοῖς σοῖς
γὰρ ποσὶ * καταπεπάτηται * ὁ πρὶν εἰς
ὑψος * κέρας ἐπάρας, * καὶ ἀπατήσας τὸν
Ἀδάμ * ἐν παραδείσῳ δολερῶς · * ὑπὸ σοῦ
δὲ ἠττήθη * τῇ δυνάμει τῆς Τριάδος · *
Χριστός...

δ'. Ἰπὸ τούτων εὐθύς * τῶν λεγθέντων,
ἡ πάνσοφος * θαρσαλέῳ νοῖ * ἐναντιπαρετά-
ξατο, * καὶ στᾶσα ἀνδρείως * κατὰ τῶν
ρήτόρων · * Φρενοβλαβεῖς * ὧ ἄνδρες, ἐβόη-
σεν, * ἐπίγνωτε τίς ἐστίν * ὁ πάντων κτί-
στης, * ὃν οἱ παράνομοι * ξύλῳ προσπαγῆναι
κατεδίκασαν, * ἵνα τοὺς παλαιοὺς * θανόντας
ἄρτι * ζωοποιήσῃ τῆς φθορᾶς, * καὶ προσ-
γάγῃ τῷ Πατρὶ * θελήματι ἰδίῳ, σὺν Πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ · * Χριστός ἐστὶ γὰρ * μαρτύ-
ρων τὸ καύχημα.

3. πηξάμενος. Cf. ps. CXXXV, 6. — καταπεπάτη-
ται: pro fut. more vatum.

4. ἀντιπαρ. T. Cf. ἀντιπαρετάξασθαι in LXVIII,

3. Qui sua dudum sapientia terram super
aquas firmavit, idem et nunc angelum dele-
gavit; eius namque arbitrio omnia obtem-
perant: qui iam properans, ait martyri:
« Age viriliter et valetō: ne te oppugnan-
tes formida. Tuis enim sub pedibus iam
conculcatus est, qui cornu prius in
altum erexit, decepitque fraude sua Ada-
mum in paradiso; sub te autem debella-
tus est Triadis virtute: Christus enim est
gloria martyrum. »

4. Quæ cum dicta fuerint, sapientissima,
animo accincta audaci, in acie stetit coram,
ac viriliter obsistens rhetoribus: « O vani
declamatores viri, alta voce inquit, sci-
tote qualis sit rerum omnium conditor,
quem iniusti homines ligno affigendum
damnarunt, ut eos qui ab initio inte-
rempti sunt, jam vitæ restituat, a sor-
dibus renatos, et offerat sponte sua Deo
Patri et sancto Spiritui. Christus enim est
martyrum gloriosa superbia. »

5. — φρ. τε ἄνδρες T. Hic duo v. sibi suppetunt invi-
cem. — Gravius autem vulnus f. in ζωοποίησῃ τῆς
φθορᾶς, nisi ludatur elliptice cum θανόντας.

II.

α'. Σοφίαν Θεοῦ * ἐκ βρέφους χαριτώ-
σασα, * καὶ γλώττας δεινᾶς * ρητόρων χα-
λινώσασα, * ἑαυτὴν παρέδωκε * πρὸς βα-
σάνους χαίρουσα, ἐνδοξε, * εὐμενῶς τῷ σῷ
ἐραστῇ * πρεσβείαν ποιούσα ὑπὲρ πάντων
ἡμῶν.

β'. Τί σοι, Χριστέ, προσοίσω ὁ τάλας; *
τί δὲ ἄξιον εἶπω * τῶν πασῶν δωρεῶν, * ὧν
μοι παρέσχες, φιλόνηρωπε, * γλώτταν μὴ
ἔχων πρὸς ὑμνωδίαν, * λογισμὸν ἀδιόρθωτον

II. Extat in corsin. f. 19, et partim in crypto-
ferr. A. 3, a quo alter valde detritus suppletur,
tit. in xxv nov. τῆς ἁγ. μ. Αἰκατερίνης κονδ.

1. Ibid. πρὸς τό · Τὰ ἄνω ζητῶν, ἤχ. β'. — χαρι-
τοῦν ecclesiastica vox activa solet esse, et signi-

1. Dei sapientia a teneris ubertim abun-
dans, postquam perfidas rhetorum linguas
fræno obtudisti, temet ipsam exultans de-
disti suppliciiis, o gloriosa, amatorum tuo
grata suffragia ferens pro omnibus nobis.

2. Quid miser ego tibi, o Christe, offeram?
Quid loquar dignum omnibus muneribus,
quæ dedisti mihi, clementissime, os melo-
diæ aptum cum non habeam, nec recto

ficare: gratum facere: unde quis mavult: « Sa-
pientiam Dei a teneris acceptam reddens. » —
δεινῶν cr.

2. Ibid. πρὸς τό · Τράνωσον. — τῶν πολλῶν cr. —
ἀνεδέχθη duo codd.

κεκτημένους; * ὅμως θαρρῶν * εὐσπλαγχνία τῇ σῇ, ὑπεράγαθε, * τὴν μνήμην Αἰκατερίνης * τῆς σοφῆς ἀθλοφόρου ἐξάδοιμι. * αὐτὴ γὰρ κλέος καὶ καύχημα * θηλειῶν καὶ ἀνδρῶν ἀναδέδεικται, * πρεσβείαν ποιούσα...

γ'. Ὄλωσ οὐ σθένει σου κατ' ἀξίαν * νοῦς ἢ λόγος ἐκφράσαι * τῶν θαυμάτων τῶν σῶν, * Αἰκτερίνα, τὴν ἄβυσσον. * σὺ γὰρ θεοθεν ἐκλελεγμένη, * ἐκπαυδοθέν σοφίας πεπληρωμένη, * πᾶσαν γραφὴν * Ἀσκληπίου, Ὁμήρου καὶ Πλάτωνος * μαθοῦσα, καὶ Βιργιλίου, * Γαληνοῦ, Εὐσεβίου τὰ δόγματα, * Ἀριστοτέλους διδάγματα, * τοῦ Χριστοῦ ἀνεδείχθη μαθήτρια, * πρεσβείαν ποιούσα...

δ'. Ὑποβληθεὶς εἰδώλων μανία * ὁ Μαξεντιος ἀναξ * ὑπὸ τοῦ πονηροῦ, * προστάττει θύειν τοῖς δαίμοσι, * γράψας παντὶ τὸ ἄθεον δόγμα. * οἱ δὲ πλεῖστοι συνέτρεχον, ἐκπληροῦντες * τὸ κελευσθὲν, * τοῖς βωμοῖς τὰς θυσίας προσφέροντες. * καὶ ταῦτα Αἰκατερίνα * κατιδοῦσα, προσῆλθε τῷ ἀνακτι, * Τριάδος πίστιν κηρύττουσα, * καὶ Χριστὸν αἰτουμένη ἢ ἔνδοξος, * πρεσβείαν...

ε'. Τὸν ἀληθῆ τῆς πίστεως λόγον * ἐκ χειλέων πανσόφων * ἢ αἰοίδιμος παῖς * τῷ Μαξεντίῳ κατήγγειλε. * Τί σὺ, φησὶ, τὸ ἄπειρον πλῆθος * συναθροίσας, ψυχὰς ἀπολλύεις πάντων; * Γνωθὶ, φησὶ, * τὸν ποιήσαντα λόγῳ τὰ σύμπαντα, * καὶ πάθει αὐτοῦ τιμίῳ * καὶ σταυρῷ καθελόντα τὰ εἰδῶλα. * ἐγὼ γὰρ τοῦτον ἐπέγνωνκα, * τῶν θεῶν σου τὴν πλάνην μὴ στέργουσα. * Πρεσβείαν ποιούσα ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

3. Ἀσκληπίου. Ea Romano placent. Cf. XXII, 18. — Ὁμήρου C. — γαλινοῦ C. — Nunc vero quis est Asclepius ille? Quis Eusebius? Et Virgilius undenam huc? Sat enim lippis tonsoribusque noti Homerus, Plato, Galenus, Aristoteles. Is vero Asclepius, quem bonus melodus vult fuisse Catharinæ obvium et consuetum, fultasse Asclepius philosophus est, qui Platonis et Aristotelis disciplinas conciliare studuit; nisi sit fictitius Magus, cui *monita* inter Hermeticos libros tri-

polleam sensu? Confidens tamen in misericordia tua, longe optime, memoriam Catharinæ, eloquentis athletæ, canam; ipsa enim mulierum et virorum decus et superbia cœlitus ostensa est, suffragia...

3. Nullo prorsus modo, ut te decet, mens aut sermo eloqui valet tuorum, o Catharina, prodigiorum immensitatem: tu enim a teneris divinitus electa, repleta fuisti sapientia, omnem emensa scripturam Asclepii, Homeri et Platonis, documenta Virgilii, Galeni, Eusebii, quin Aristotelis doctrinas; tum Christi facta es discipula, suffragia præstans...

4. Subactus delirio idolorum Maxentius rex a pessimo dæmone, jubet omnibus impio edicto inferis sacrificare. Ac fere omnes concurrere ad jussa implenda, et altaribus hostias offerendas. Quæ quum vidisset Catharina, accessit ad imperatorem, Trinitatis fidem prædicans, et Christo preces gloriosa vovit, suffragia præstans...

5. Verum nobilis puella fidei verbum e labiis doctissimis prompsit Maxentio: « Cur, » inquit, tu immensam plebem cogens, a omnium animas disperdis? Scito, ait, a quis omnia condiderit verbo, et sacra sua a passione et cruce subverterit idola. Ego a certe illum agnovi, ego quæ tuorum deorum fallaciam detestor. » Suffragia præstat pro nobis omnibus.

buuntur; nec multum melodo id rem facessero, si ambo post Catharinæ tempora noti aut ficti fuerint. Similis per me sophista sit Eusebius Arabius, de quo Photius in cod. 231. Mantuanus autem, ob Sicelides musas et Sibyllina oracula, Christianis vel in Oriente haud immerito placuit.

4. δ in v. 2 om. C. — Τριάδος πίστειν C. — Χριστῷ αἰτ. male C.

5. f. αὐτοῦ πάθει. — Bi-oratio vix cœpta rumpitur.

LXXIV.

DE S. AGATHA.

I.

α'. Ἐκ βρέφους τὴν σὴν * γινώσκων ἀγαθότητα, * Ἀγάθη σεμνή, * ὁ μόνος ἀγαθὸς Θεὸς * πονηρᾶς σε μίξεως * ἀπαλλάξας, δόξης κατηξίωσεν * τῆς ἀληθοῦς, ὑπὲρ ἡμῶν * τὸν πάντων δεσπότην ἀγαθύνουσα.

β'. Ἐκ τοῦ Θεοῦ τὴν κλῆσιν λαβοῦσα, * ἀγαθὴν ἐξελέξω * ἐκ παιδὸς ἑαυτῆ * μερίδα, μάρτυς πανεύφημε, * ἥτις οὐδέπω, κατὰ τὸν λόγον * τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, αἰρεθήσεται σοι. * ἀλλὰ αἰεὶ * ἀγαθῶν σκηνωμάτων ὁμόσκηνος * ὑπάρξασα, τὸν δεσπότην * ἀγαθύνουσα ὑπὲρ τῶν δούλων σου, * τῶν πονηρῶν αὐτοὺς πράξειον * ἀποστῆναι καὶ σώζεσθαι, ἐνδοξε, * τὸν...

γ'. Ἴνα λοιπὸν τὴν σὴν καρτερίαν * εὐμετάπτωτον εὐρη * ὁ ἀνήμερος θῆρ, * Ἀγάθη μάρτυς πολυάθλη, * πρὸς ὄργην ἐξάπτεται καρδίαν, * καὶ κολάζειν ἀθέως ἐπιχειρεῖ σε, * πᾶσαν ἐν σοὶ * τῶν βασάνων ἰδέαν προσφερόμενος, * τὰ μέλη σου κατακόπτων, * καὶ τοὺς δύο μαστοὺς ἀφαιρούμενος, * οὓς πάλιν βελτιωτέρους σοι * ἀποστόλων ὁ πρῶτος προσήγαγε. * Τὸν...

δ'. Σοῦ ἐν τῇ σκέπῃ νῦν καταφεύγω, * ἀγαθάνυμε μάρτυς, * καὶ τοῖς ποσὶ τοῖς σοῖς * ἐκλιτανεύω ἐκ πίστεως. * λῦσον ψυχῆς μου τὴν ἀθυμίαν, * μὴ τῇ λύπῃ ἀκαίρως ἐκβαρυνθεῖσα, * εἰς τὸν βυθὸν * καταπέσῃ τὸν τῆς

1. A teneris qui noverat bonitatem tuam, Agatha augusta, solus bonus Deus te a pravo commercio amovens, vera donavit gloria, o quæ bonum nobis facis dominatorem omnium.

2. Tuum nomen a Deo adepta, optimam partem tibi puella elegisti, martyr præclarissima, quæ juxta salvatoris nostri affatum, nunquam a te auferetur; sed in ævum bonorum tabernaculorum consors, propitium Dominum facis famulis tuis, ut eos a pravis facinoribus amoveat, salvosque faciat, o gloriosa, bonum nobis faciens dominatorem omnium.

3. Cæterum ut tuam constantiam labefactet, o Agatha, martyr fecunda certaminum, immanis bellua ad iram pectore commovetur, impioque molimine nititur cohibere te, dum omnia suppliciorum exempla in te exerit, dum membra tua truncat, duasque mammas avellit, quas porro vegetiores tibi primus apostolorum restituit, o quæ bonum nobis facis...

4. Sub tuum præsidium confugio, martyr vel nomine bona, tuisque pedibus cum fide supplico. Solve animæ meæ tristitiam, ne mœrore importuno gravata, in abyssum rual desperationis, oblivionique tradat verba

LXXIV. Quamvis de pulchra sibi melodia plaudat, pensumque mercede dignum reputet lepidus hymnographus, rudis ac barbarus est, Siculus fortasse sequioris ævi, et statim ab initio congestis lusibus tritis, non siculos, sed scythicos sibilos ciet, quibus porro inde in finem abutitur. Extat in taurin. f. 88.

1. πρὸς τό· Τὰ ἄνω ζητῶν, ἤχ. β', — ἀγαθύνουσα T,

sed f. melius in fine ἀγαθύνουσαν, nisi vocativus in ephymnio soleret, hic tamen nimis abrupte. — v. 6 et 9 ab archetypo exorbitant.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. — Ἀγάθη T.

3. τὴν καρδίαν T. — ἐπιχειρήσαι T. — Nota βελτιωτέρους cum Lobeck, l. l. 92.

4. ἐμελώδησας T.

ἀπογνώσεως, * καὶ λήθην λάβῃ βῆμάτων, * ὦν καλῶς ἐμελώδησα σήμερον. * ἀλλὰ μετροῦσα τὸν πόθον μου, * ἀνταπόδος τὴν σὴν μοι ἀντάμειψιν, * τὸν πάντων δεσπότην ἀγαθύνουσα.

quæ in pulchra hodie melodia cecini, sed pro mensura voti mei redde mihi tuam æquam tutelam, bonum nobis faciens omnium Dominum.

II.

α'. Τὴν ἀγνεῖαν αἵμασι * τοῦ μαρτυρίου * θεοφρόνως ἔστεψας, * Ἀγάθη μάρτυς παγχεῖς, * καὶ σὺν ἀγγέλοις ἀγάλλεσαι, * πᾶσιν αἰτοῦσα * τὸν ἄφθαρτον στέφανον.

β'. Παρθενικὴν μὲν ἑορτὴν * καὶ ἄφθαρτον νυμφῶνα * καὶ πλήθος νεανίδων * λαμπρῶν, σεμνῶν, ὠραίων, * ἐνθάδε σήμερον ὀρῶ * τίμιος ὁ γάμος, * ἡ παστὰς ἐν ὑψηλοῖς * ὡς οὐρανὸς κεκόσμηται, * ὦν τινων καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος. * τούτων καὶ τὸ κάλλος * εὐφημίας διαγράψαι * οὐχ ἰκανῶ. * σκώληξ γὰρ ὑπάρχω, * καὶ πῶς ὁ χαμερπῆς * τὰ ὑψη διώξω; * τίς δὲ μοι περιστερᾶς * πτέρυγας δώσει; * καὶ φθάσω ἐγὼ * ὑμνήσαι τὰς προδραμούσας * πρὸς τὸ βραβεῖον * τῆς ἄνωθεν κλήσεως.

γ'. Ὁ τῇ μελίσῃ δεδωκὼς * ἐργάζεσθαι γλυκεῖαν, * σωματῶν ἰατρειάν, * καὶ σκώ-

1. Innocentiam purpura martyrii, Deo afflante, coronasti, Agatha martyr omnibus memoranda, et cum angelis exhilararis, pro omnibus deprecata immortalem coronam.

2. Virginea festivitas est, et thalamus illibatus et agmen puellarum emicantium, augustarum, renidentium, quas hic hodie conspicio; sane honorandæ nuptiæ, thalamus in superis ut cælum decoratur, torus immaculatus est. Ast ego qui vellem hoc decus pulchris plausibus describere, non valeo: vermis enim sum; et quomodo humili repens enitar ad sublimia? Quis mihi dabit columbæ pennas? et properabo ego in laudes convolantium ad palmam supernæ vocationis.

3. Tu qui api dedisti opificem esse dulcedinis, qua corporibus medetur, et alteri

λύθρων Ἀγάθης τῆς μάρτυρος,
χαῖρε, βοῶσα,
Κατάνης τὸ καύχημα.

II. Nec plura, et quam exigua! non barbara, ut superius, sed eximia et classica, Romanoque dignissima. Saltem in plena acrostichide ἔπος legebatur olim, cum longa serie rerum et certaminum Catanensis virginis, ut in nobili exordio palam promittitur. Extant in unico corsinio f. 60, præfixa notula: Μητὶ φεβρ. ε' κονδάκιον τῆς ἁγίας παρθένου Ἀγάθης, ἡγ. δ', nisi quod romanum anthologion inde primum flosculum excerpserit: παρθενικὴν, idemque diu retinuere veneta menæa; verum ultimus curator Bartholomæus, tacito furto, ut solet, rosam ex serito decussit.

1. Ibid. πρὸς τὸ Ἐπεφάνης σήμερον. Pro quo aliud proœmium habent editi omnes, hic rescribendum cum breve et siculum sit ἔπος, ut buccis plenis ait clamorosum ephymnion:

Στολιζέσθω σήμερον
ἡ ἐκκλησία
πορφυρίδα ἔνδοξον,
καταβαφεῖσαν ἐξ ἀγνῶν

Nostrum vero ephymnion idem est quod apud Roman. XI; sed aliud, præter morem, post hoc proœmium, occurrit satis simile alteri ejusdem Romani in cant. II, p. 12 sqq.

2. Ibid. πρὸς τὸ Τῇ Γαλιλαίᾳ. — παρθενικὴν πανήγυριν edd. omnes, elegantia Atticorum sublata. — τούτων καὶ in apodosis, pro τούτων δὲ, quod editi sic frangunt: καὶ τὸ κάλλος θέλων. — διάξω τὰ ἔψη iid. minus bene. — τίς δὲ μοι πτέρυγας δώσει περιστ. iid. rupto metro, et iterum in sqq. καὶ πετάσας φθάσω ὑμνήσαι καὶ βοῆσαι, quæ excipit plausus Catanensium: Χαίροις, Ἀγάθη, Κατάνης καύχημα, ultimis leporibus conculcatis. Cf. Ps. LIV, 7.

3. Pro venustate poematis, multos excussi codices, donec ultima flosculi foliola in vatic. 2008 repererim. — σκώληκι ἐτέρῳ. Unicus fortasse est poeta noster qui vermiculum sericeum cecinerit,

λῆκη ἐτέρῃ * σοφίαν μέταξον ποιεῖν, * δὸς
καὶ τῇ ψυχῇ μου * τοῦ ὑφαίνειν ταῖς ὤδαῖς *
τὸν ὕμνον τῶν θαυμάτων σου, * καὶ τῶν
σῶν ἀθλοφόρων τὸν ἔπαινον· * σπεῖρον χά-
ριτός μοι * σπέρμα, Λόγε, τοῦ ἀνθῆσαι *
ὁ ἐπὶ γῆς * ἔρπων τὰ σὰ ἔπη, * καὶ τῆς σε
ἐκ ψυχῆς * θερμῶς πωθησάσης * καὶ βασά-
νους ὑπὲρ σοῦ * ὑπομεινάσης, * λέξαι ἀρε-
τὰς * Ἀγάθης, * τῆς προσδραμούσης * πρὸς
τὸ βραβεῖον * τῆς ἄνωθεν κλήσεως.

vermi sapientiam serica nectendi, da meæ
quoque animæ ita odis hymnum contexere,
ut tua canam prodigia, tuosque ovantes
athletas laudibus prosequar; gratiæ mihi
mitte granum, o Verbum, ut per me humi
repentem tua floreat eloquia, dicanturque
virtutes Agathæ, ardentem te ex anima di-
ligentis, propter te cruciatus sustinentis, et
properantis ad supernæ vocationis coro-
nam.

et quam eleganter, post humilem et concinnam
antistrophem: σκώληξ γὰρ ὑπάρχω. — μέταξον C
novo substant. μέταξιν V, alias μέταξα, μετάξιον. —
ὑφαίνειν τὰς ὤδας τῷ ὕμνῳ V, nec f. male: sed quis

odas huic hymno consutas acu tetigerit? — σπι-
ρόν μοι, αἰτῶ σε, τῶν σῶν σπερμάτων τὰ ἔπη, ὕπως
ἐξισχύσω λέξαι καὶ ἐκφράσαι καὶ τῆς σε V, jam non
salvo metro.

LXXV.

DE S. EUDOCIA.

α'. Ἡ τοῦ Χριστοῦ * τετρωμένη τῷ
ἔρωτι, * καὶ τοῖς αὐτοῦ * ἀκολουθοῦσα
ἴχνησι, * βασιλέως ὡς θυγάτηρ, * κεκαλλώ-
πισαι, πανσεβάσμιε, * ψυχὴν, παρθενομάρ-
τυς, δι' ἀθλήσεως, * Εὐδοκία, καὶ ἀπειληφας
στεφθεῖσα νῦν * ζῶν μακαρίαν καὶ ἀπό-
λαυσιν.

β'. Τὸν θησαυρὸν τῆς θείας σοφίας, * τὴν
σοφίαν τὴν ὄντως, * καὶ πηγὴν ἀγαθῶν *
καὶ χαρισμάτων ἀνάπλεον, * λόγου σταγόνα
πιστῶς αἰτοῦμαι, * ἀνυμνῆσαι ἀξίως τῆς
ἀληθείας * μαρτυρικοῖς * διαδήμασι κόρην
ἀστράψασαν, * Εὐδοκίαν τὴν σεβασμίν, *
καὶ παρθένον καὶ μάρτυρα ἄμωμον· * ἢ καὶ
ἀθλήσασα εὐρατο, * σὺν δικαίοις στεφθεῖσα,
φιλόανθρωπε, * ζῶν μακαρίαν...

γ'. Ὄβρον φθειρόμενον τῶν προσκαίρων *

1. Christi sauciata amore, ejusque insis-
tens vestigiis, regis ut filia, animam et no-
men agone nobilitasti, præstantissima virgo
martyr Eudocia: nunc vero coronata sus-
cepisti vitam beatam æternasque delicias.

2. A thesauro divinæ sapientiæ, vera
sapientia, ab uberrimo bonorum et gratia-
rum fonte, stillam verbi cum fide peto, ut
hymnis canam veritate dignis, puellam co-
rusco martyris diademate redimitam, vene-
randam Eudociam, virginem et martyrem
illibatam; quæ certando invenit, cum san-
ctis coronata, o clemens, beatam vitam
æternasque delicias.

3. Fugaces caduci temporis opes cum re-

LXXV. Die I martii colitur a Græcis S. Eudoxia,
quæ sub Trajano, regiis orta parentibus, passa
est, digna quæ a melodo satis terso inter ὀσιο-
μάρτυρας celebretur. Hæc nobis servavit taurin.
f. 92.

1. πρὸς τό· Τοὺς ἀσφαλεῖς, ἦχ. β'. Cf. Roman.
p. 169, et nota varietates ab archetypo in v. 5, 6.

— Εὐδοκίαν T. — νῦν ἀπειλ. T, abundante syllaba,
quæ per elisionem tollitur.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. — τὴν χαρισμ. T, f. Τῶν
χαρ. — Malim σεβάσμιον Εὐδοκίαν. — εὐρατο vice ul-
tima notetur.

3. λαμβάνουσα T. Plura passim innuuntur bre-
viter, quæ acta, uti jacent, negligunt.

καταλείψασα, μάρτυς, * θησαυρὸν σεαυτῆ *
 ἑταμιεύσω τὸν ἄσπλον · * οἷάπερ ῥόδον ἐξ
 ἀκανθῶν γάρ, * πατρικῆς ἀσεβείας λαμπρῶς
 ἐκφύσα, * ἑλληνικῆς * δυσσεβείας τὴν ὕλην
 κατέφλεξας, * τὴν κλῆσιν ἀπ' οὐρανοῦ δὲ *
 καὶ τὴν χάριν λαβοῦσα, αἰοῖδιμε, * τὰς νό-
 σους ψυχῆς καὶ σώματος * θεραπεύεις ἡμῶν,
 ἐκλαμβάνουσα * ζῶν...

δ'. Ἰπεραστράπτουσα ἐν τῷ κάλλει * τὰς
 ἡλίου ἀκτῖνας, * ὡς ψυχῆς τηλαυγῶς * κε-
 κοσμημένην εὐγένειαν * ὑπερφορεῖ · ἐν θα-
 λάμῳ ταύτην * οἱ γεννήτορες ἔθεντο ὡς παρ-
 θένον, * τούτῳ Θεοῦ * εὐδοκοῦντος ἀξίως,
 ὡς δέδεικται · τὰ κάτω γὰρ παριδοῦσα, *
 καὶ τὰ ἄνω ζητοῦσα βασιλεία, * τοὺς ψευδω-
 νύμους συνέτριψεν * ὡς μὴ ὄντας θεοὺς, καὶ
 ἀπειλήθη * ζῶν...

4. Utinam per metrum liceat, more veterum,
 scribere : ὡς ψυχῆς τηλ. κεκοσμημένης εὐγένειᾳ ὑπερ-

liquisti, martyr, thesaurum tibimet reser-
 vasti intactum; nam ut rosa inter spinas, ex
 paterna impietate splendide exorta, græca-
 nicæ pravitatis copias igni dedisti; cœlitus
 vocationem et gratiam adeptæ, o præclara,
 morbos corporis et animæ nobis sanas, ac-
 cipiens vitam beatam...

4. Solis radios etsi venustate sua superet,
 quantum excellit Eudocia, perstringitque
 animæ nobilitate! Quam in secreto thalamo
 uti virginem parentes seposuerunt, Deo an-
 nuente merito, ut ostensum est; inferiora
 namque despiciens, ac superiora quærens
 regna, falsi nominis numina contrivit, ac
 si nulla forent, et accepit vitam beatam,
 æternasque delicias.

φορεῖ! — τὰ ἄνω ζητῶν βασιλείᾳ T, quæ rursus me-
 trum rejicit. — συνέτριψας et mox ἀπειλήθησας T.

LXXVI.

DE S. FEBRONIA.

α'. Τὴν ἐκ βρέφους ἅπαντα * καταλι-
 ποῦσαν, * Φεβρωνίαν ἄσματος * ἀνευφημη-
 σωμεν, πιστοί, * τὸν γὰρ ἐχθρὸν κατεπάτη-
 σεν, * διπλοῦν τε στέφος * τῆς νίκης ἐδέξατο.

β'. Τῶν μοναστῶν τὴν καλλονὴν * καὶ
 τῶν μαρτύρων κλέος * κληθεῖσαν Φεβρω-
 νίαν * [νῦν ἄσματος ἀξίως] * ἀνευφημήσωμεν,
 πιστοί · αὐτὴ γὰρ ἀνδρείως * τὰς παρατάξεις
 ἐχθροῦ * πατήσασα κατέβαλεν, * τὸ πρῶτον
 ἐν ἀσκήσει, τὸ δεύτερον * μέσον τοῦ στα-
 δίου * ἐναθλοῦσα, καὶ βοῶσα * πρὸς τοὺς
 τυράννους ἐν παρρησίᾳ · * Ἐκ βρέφους τὸν

LXXVI. Acta S. Febronie, legenda in die
 XXV junii, cum inter sinceriora sint, id notatu
 dignissimum habent, quod collegia virginum flo-
 ruisse, vel a sæculo III, luculenter efficiunt, vitam-
 que monasticam jam memoratam in dubiis S. Eu-
 docie synaxariis, certe ante sæculum quartum
 a multis fuisse excultam. Quod non fugit dili-

1. Febroniam, ab infantia deserentem cun-
 cta, canticis adornemus, fideles; conculcavit
 enim hostem, duplicemque victoriæ coro-
 nam obtinuit.

2. Monialium gloriam et decus marty-
 rum salutantes, Febroniam [hymnis digne]
 celebremus, fideles: ipsa enim viriliter ho-
 stium agmina confodit, primum in clau-
 stro, iterum medio in stadio decertans, et
 clamans ad tyrannos confidenter: « Ab in-
 fantia Christum dilexi in fide, et ad finem
 « usque propero, ut moriar, et cum ipso

gentem melodum, qui maxime ex scenico appa-
 ratu, inter priscos habendus est. Extat in tau-
 rin. f. 121.

1. Ibid. πρὸς τὸ Ἐπεφάνης, ἡχ. δ'. — καταλεί-
 ποῦσα sic T. — καὶ διπλοῦν στ. T.

2. Ibid. πρὸς τὸ Τῆ Γαλιλαῖα. — ἡ καλλονὴ T. —
 Post Φεβρωνίαν deest heptasyll. — τοῦ ἐχθροῦ T. —

Χριστὸν * ἠγάπησα πίστει, * καὶ εἰς τέλος
 δι' αὐτὸν * σπεύδω τεθάναι, * ἵνα σὺν αὐτῷ *
 οἰκήσω νῦν εἰς αἰῶνας, * διπλοῦν τε στέφος *
 τῆς νίκης μου δέξωμαι.

γ'. Ὁ πρὶν τὴν Εὐαν δολερῶς * ὑποβαλὼν
 θανάτῳ, * πατεῖται ὑπὸ κόρης * ποσὶν ὠραι-
 οτάτοις, * καὶ ὀλολύζων ἐκβοᾷ. * Οἱ μοι!
 τί ποιήσω; * δι' ἧς γὰρ πρὶν τὸν Ἀδάμ *
 ἠπάτησα πείζομαι, * καὶ γέλωσ νῦν ἐφάνην
 τοῖς ἄπασιν. * διὰ γυναικὸς γὰρ * τὴν κα-
 τάραν τοῖς ἀνθρώποις * εἰσήγαγον, καὶ δι' αὐ-
 τῆς πάλιν * ἀπώλεσα οὐς πρὶν * κατεῖχον
 δεσμίους. * ὁ Χριστὸς γὰρ σαρκωθεὶς * ἐκ
 τῆς Παρθένου, * ἐβλυσε ζῶν * τοῖς πάλαι
 κατακριθεῖσι, * διπλοῦν τε στέφος * τῆς νί-
 κης ἐδέξατο.

μετὰ παρῆρησις T — τῷ Χριστῷ T. — Θανεῖναι T libra-
 rii potius quam tersi melodi est. — τῆς νίκης et
 cætera addimus.

3. θανάτῳ ὑποβάλας altera barbarie, quam no-
 ster non tulisset. — ἐκβοᾷ. Omnino ut supra

« habitem nunc in sæcula, duplicemque fe-
 « ram victoriæ meæ coronam. »

3. Qui prius Evam fraudulenter morti
 subjecit, conculcatur sub puellæ pedibus
 pulcherrimis, et ululans vociferatur : « Hei
 « mihi ! quid faciam ? Ipsa quippe per quam
 « Adamum decepi, per eam nunc premor,
 « et fio ludibrium omnibus. Per mulierem
 « enim maledictum in homines invexi, et
 « per eandem amisi quos prius tenui con-
 « strictos. Christus enim, caro factus ex
 « Virgine, vitam pluit in eos dudum dam-
 « natos, et hæc duplicem victoriæ coro-
 « nam recepit. »

p. 604, neque etiam trop. 2 recedit a similibus
 p. 687, ejusdem fortasse optimi melodi. — δι' ἧς
 γ. πάλαι T. — ἐμπιέζομαι T. — τοὺς πάλ. κατακρι-
 θέντας T. — Cf. p. 606, respiciente fine ad no-
 tum de Gedeonis vellere typum.

LXXVII.

DE S. EUPHEMIA.

α'. Ἀγῶνας ἐν ἀθλήσει,
 ἀγῶνας ἐν τῇ πίστει
 κατεβάλου θερμῶς

ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ νυμφίου σου·
 ἀλλὰ καὶ νῦν, ὡς τὰς αἰρέσεις,
 καὶ τῶν ἐχθρῶν τὸ φρούραγμα,

1. Prælia colluctando, prælia credendo
 auspicatus es alacriter pro sponso tuo Chri-
 sto : agedum etiam nunc, ut olim hæreticos,

sic hostium ferociam sub pedibus impera-
 torum nostrorum fac debellari, Deiparæ
 suffragiis, tu quæ a sexcentis triginta pa-

LXXVII. Quantumvis verba nonnihil seria
 videantur, hic tamen fortasse habes veterem can-
 tum chalcedonensem, quem primum duxi αὐτό-
 μελον, tum ob proœmium, tum propter ephymnia,
 tum quia nulli eum hirmo sive mss., sive editi
 libri connectunt. At rarissimus hic latet modu-
 lus, quem semel adhibuit Romanus in cantico
 trium puerorum, p. 185, semelque anepigrapha
 referunt p. 490. Variantur autem ephymnia, ex
 inolitâ melodorum licentia. Die XI julii S. Eup-
 hemia inter μεγαλομάρτυρας a prisco ævo cum

totius orbis plausu celebratur. Multus est melo-
 dus in his quæ de formula fidei a patribus tu-
 mulo commissa referuntur, ac fere totus in sa-
 crarum exuviarum laudibus, quas a Chalcedone
 Constantinopolim et de sede in sedem translatas
 Byzantini patriarchæ semper secum religiose ser-
 varunt. Extant in taurin. f. 127, mosq. f. 18.

1. Proœmium videtur cæteris paulo recentius.
 Codex ab editis non recedit. Hic vero frustra an-
 thol. rom. provocat πρὸς τὸ Χειρόγραφον, cf. p. 185.
 M. om. ἡμῶν et διὰ τῆς θεότη.

ἐν τοῖς ποσὶ τῶν βασιλέων ἡμῶν
 ὑποταγῆναι,
 πρέσβευε διὰ τῆς Θεοτόκου ·
 ἢ ὑπὸ ἑξακοσίων τριάκοντα
 θεοφόρων πατέρων
 ὄρον λαβοῦσα
 καὶ φυλάττουσα, πανεύφημε.

β'. Τί τῶν σῶν ἀθλημάτων,
 ἢ τί τῶν κατορθωμάτων,
 ἢ τί τῆς σῆς παρθενίας,
 ἢ τοῦ βίου τοῦ ἀμέμπτου σου ·
 τίς θαυμάσει πρῶτον ;
 σὺ εὐφρανᾶς τὸν Πατέρα,
 ὡς τῷ Χιῶ νυμφευθεῖσα,
 καὶ τῷ παναγίῳ Πνεύματι
 σαυτὴν κατακοσμήσασα ·
 τίς ἱκανοὶ πρὸς ταῦτα,
 τίς λέγειν νῦν ἰσχύσειεν
 ὄσαι σε περιλάμπουσαι
 ἀρεταί, μὴ ὑποδύουσαι ;
 ὡς ἐξ ἀνατολῆς,
 τοῦ τάφου ἀνατέλλουσα,
 πάντη φαίνεις
 καὶ ἀκτινοβολεῖς,
 ἐν γῆ καὶ θαλάσῃ,
 ἐπὶ πᾶσαν ἤπειρον,

ἀγιαζεῖς καὶ μυρίζεις τὰ πέρατα ·
 διὸ τόμον πεπίστευσαι,
 ἢ ὑπὸ ἑξακοσίων τριάκοντα
 θεοφόρων πατέρων
 ὄρον λαβοῦσα
 καὶ φυλάττουσα, πανεύφημε.

γ'. Ἡ ταφή, ἐνθα κεῖται
 τὸ ζῶν σου λείψανον, μάρτυς,
 ἀλάβαστρον μύρου πλήρες ·
 Χριστὸς ταύτην ἀπειργάσατο
 ἄρδεν αἵμασιν, ἄπερ,
 βασάνων κόρον λαβοῦσα,
 πηγάζει, καὶ ἀγιαζεῖς,
 ἰωμένη νόσον ἅπασαν ·
 σὺ κιβωτὸς ὑπάρχεις
 μείζων τῆς Μωϋσέως,
 ἐνθα αἱ πλάκες τέθεινται,
 βάβδος τε ἢ βλαστῆσασα,
 καὶ στάμνος ἢ χρυσῆ,
 ἐν ἧ τὸ μάννα ἔκειτο ·
 σὺ ἐκείνης
 ὑπερέχεις πολὺ,
 σύμβολον τὸ θεῖον
 ἐγγράφως ἢ κατέχουσα,
 τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ πίστιν ἄσειστον,
 δεξαμένη τηρεῖν αὐτήν ·

tribus deiferis regulam accepisti et servavisti, clarissimi nominis Euphemia.

2. Quid potius in tuis praeliis, quid ve tuorum facinorum, aut quid in virginitate tua aut illibata in vita ante omnia mirandum est? Tu lætificasti Patrem, utpote Filio sponsata, sanctissimo quoque Flamini temet pulchram ostendisti. Quis porro aptus est aut sufficiens ad dicendum quantæ exorient te virtutes, occasus expertes? Etenim veluti ab Oriente, ex tumulo exurgens, ubicumque coruscas, radiosque jacularis, tu quæ in terra et Oceano, et per uni-

2. πρὸς τό· Τάχυνον, ἦχ. β'. Cf. 186. — τῶν σῶν κατορθ. edd. — τίς πρότερον iid. — τῷ πν. τῷ ἀγίῳ iid. M. v. 13 add. archetypo. — ἐξ ἀν. γὰρ iid. — παντὶ φ. T, ven. — ἐν θαλ. M. — καὶ ἐπὶ edd. M. — διὸ ταῦτα ππ. M. — ἢ ante ὑπὸ ven. om. M.

versum orbem, sanctitate et fragrantia ultimos fines perfundis; tibi idcirco tomus fidei traditus est, quæ a sexcentis triginta...

3. Sepulcrum, ubi vivæ jacent reliquie tuæ, o martyr, alabastrum est unguento plenum. Christus illud exsculpsit, ut sanguinem effundat, quem tu pœnis satiata, scaturire facis, dum sanctificas, sanans quemcumque morbum. Tu es arca, major Moisaica illa, ubi tabulæ positæ, ubi virga frondescens, ubi aureus urceus, in quo manna repositum est. Tu illa multo præstantior es, cum symbolum divinum in scriptura teneas,

3. μήπω. βασ. M, om. ἄπερ. — αἱ πλάκαι T, sic sæpe melodi recentiores. — ἐνθα π. ἐπιθεντο M. — καὶ ἡ βάβδ. βλαστ. M, T. — Vers. διὸ τόμ. a præcedentibus receptum om. T.

διὸ τόμον πεπίστευσαι,
ἢ ὑπὸ ἑξακοσίων τριάκοντα
θεοφόρων πατέρων
ὄρον λαβοῦσα
καὶ φυλάττουσα, πανεύφημε.

δ'. Σὺ ἀληθινὸν μάννα,
πατέρων ἁγίων τόμον,
ἐκ Πνεύματος τοῦ ἁγίου
τὸν γραφέντα ἐμπεπίστευσαι ·
σὺ εἶ τῆς ἐκκλησίας
ὁ θησαυρὸς ὁ θειώδης,
ἢ πᾶσαν τὴν σωτηρίαν
τῶν ἀνθρώπων χερσὶν ἔχουσα ·
ἦν καὶ τινες συλῆσαι

ἐλκύσαι τε δοκοῦντες,
ἦνοιξαν τὸ μνημεῖόν σου,
καὶ τῇ πείρᾳ αὐτοὶ ἔμαθον ·
ἀψάμενοι χειρὶ
ἐπὶ τὸ ἀφελεῖν αὐτὸν,
εὐροσάν σε
κατέχουσιν στερβῶς,
ὥσπερ σοι ἐδόθη,
μεθ' ὄρκου ἐπικρίσεως τοῦ φυλάττειν,
καὶ κατέχειν ἀσύλητον
τὴν τοῦ κόσμου ἀσφάλειαν,
ἢ ὑπὸ ἑξακοσίων τριάκοντα
θεοφόρων πατέρων...

unaque fidem Domini Dei indeclinabilem,
quam recepisti ad custodiendam. Tibi ergo
tomus concreditus est, tu quæ a sexcentis
triginta...

4. Tibi verum manna, sanctorum patrum
tomus, scriptus in Spiritu sancto, commis-
sus est. Ecclesiæ tu sacer thesaurus,
quæ omnem hominum salutem manibus te-

4. διώδης T pro θειώδης, de qua singulari prorsus
varietate semel jam animadvertimus. — τε
post. ἑλκ. om. T. — ἀφελεῖν αὐτὸ T. — Εὐροσαν.

nes : quam nonnulli cum surripere et ave-
lere sperarent, tuum aperuere sepulcrum,
et sua te noverunt experientia; dum manum
tibi admoverent, furaturi tomum, te inve-
nerunt vehementer retinentem totum quod
tibi traditum est, idque juramento confir-
mantes, te servare et possidere inviolabilem
mundi securitatem, te quæ a sexcentis...

De hoc aor. cf. Lobeck ad Phryn. 349; Winer,
l. l. 74. Planius legerim, integro rhythmo μεθ'
ὄρκου ἐπικρίνοντες σε φυλάσσειν.

LXXVIII.

DE S. THEOPHANE.

α'. Τὸ ἐκ γῆς διάδημα * βασιλικῶς τε-
φομένη, * βασιλὶς αἰοίδιμε, * ταῖς ἀρεταῖς
εὐδοξοῦσα, * εἰληφας * τῆς βασιλείας * οὐρα-
νῶν στέφος · * φέρουσα * τῆς εὐσεβείας * πάν-

1. In terra diademate imperatorum redi-
mita, augustissima regina, virtutibus haud
minus gloriosa, adepta es cœlestis regni co-
ronam; pietatis ferens inæstimabile scep-

LXXVIII. Ad novissimos nostri agminis melo-
dos conditor hujus poematis referendus est, cum
initio sæculi X floruerit Theophane vel Theo-
phano, prima Leonis Sapientis uxor, quæ colitur
die XVI decembris, et cujus corpus dicitur
servari etiam nunc incorruptum in ædibus Pa-
triarchæ CP., si audiendus est recens menæorum
editor venetus : Τὸ ἱερὸν αὐτῆς λειψάνον σώζεται ἀδιά-
σθορον ἐν τῇ τῆς ΚΠλεως πατριαρχείῳ, ὅπου καὶ τελεῖ-

ται ἡ ἑορτὴ αὐτῆς κατὰ τὴν σήμερον δι' ἰδίας ἁσματι-
κῆς ἀκολουθίας, ἐν χειρογράφῳ φυλλάδι εὐρισκομένης.
Sat rara sunt in menæis hujusmodi documenta.
Nostrum extat in taurin cod. f. 35, sub hac men-
dosa epigraphe : τῆς ἁγίας καὶ θαυματουργοῦ βασι-
λείας Θεοφανείας.

1. Ibid. πρὸς τό · Ἡ παρθένος, ut sequens sit
πρὸς τό · Τὴν Ἐδέμ. sic unde incæpimus, huc re-
versi, similia recitamus ἀρχαιοτελεύτατα.

τιμον βάβδον, * ἐν ἀφθάρτοις βασιλείοις * αὐλίῳ, θείῳ λαμπρυνομένη φωτί.

β'. Μεγαλείων Θεοῦ * ὅσια ἀνακλήρις * διὰ τοῦτο Θεῷ * αἴνεσιν ἀποδώσομεν * κριμάτων γὰρ βάθη * μάτην ἐρευνήσας. * Τελεῖ μεγάλα * ὄντως μυστήρια * ἐκ πλοῦτου χρηστότητος * τὰ γὰρ βροτεία * γνώμη ἀδύνατα, * δεικνὺς παρ' αὐτῷ * μὴ ἀπορούμενα, * ὑψίστῳ δόξῃ * ἐγκαταλέγει, * καὶ διαδήματι ζωῆς * στέφει διάδημα θνητῶν, * ἐν ᾧ στέψας δοξάζει * τὴν ἀξίως βασιλίδα * αὐλίῳ, θείῳ λαμπρυνομένη φωτί.

γ'. Θαυμαστός ὁ Θεός, * φθέγματι θείῳ κράζωμεν * δόξαν γὰρ ἀληθῆ * ἅπασιν τοῖς ποθήσασιν, * ὡς πάντων δεσπότης, * δωρεῖ εὐσπλαγγχίας * ἀνοίγει πύλας * πᾶσιν τοῖς τρέχουσι * νυμφῶνος πρὸς εἴσοδον * τὰ στέφη πλέκει * πένησιν, ἄρχουσιν, * οἷς ἔρωσ ἐστὶν * ἐκεῖθεν στέφασθαι, * ὡσπερ ἡράσθη * νοῦ ἐνθέῳ * Θεοφανῶ ἢ βασιλίσ * ὅθεν ἁγίων σὺν χυροῖς * βασιλείοις σκηνοῦσα, * ὧν ἡ τέρψις οὐ γηράσκει, * αὐλίῳ, θείῳ λαμπρυνομένη φωτί.

2. Θεοῦ ὁσίων T. — f. melius αἶνον ἀναποδώσομεν. — μαθὼν ἐρευνήσας T. Cf. ep. ad Rom. XI, 33. — παρ' ἑαυτῷ T. — ἐγκαταλέγειν T. — στέφη T. — βασιλείοις. Inde apte confirmatur emendatio superioris LXXV cantici : τὰ ἄνω ζητοῦσα βασιλεια.

3. δεσπ. διδωσιν T. — ἐκεῖθεν στέφασθαι sic T. — Ter videtur melodus haud sine ampullis exordium fecisse in tribus tropariis, ut multa porro, immo totum poematis corpus excidisse suspicari

trum, nunc immortalibus in palatiis inhabitas, divino refulgens lumine.

2. Sancta est magnalium Dei declaratio ! Idcirco Deo laudes rependamus, cujus frustra profunda judicia scruteris. Vere summa operatur Deus mysteria, ex thesauris suæ benignitatis : quæ enim humana mente effici nequeunt, sibi minime ardua esse ostendens, ad altissimam gloriam adsciscit, et corona vitæ redimit reginam caduco diademate præditam, eamque merito coronat et glorificat; unde tu in superis aulis inhabitas, divino lumine fulgens.

3. Mirabilis Deus est, cum eloquio divino clamemus : gloriam enim veram largitur, uti Dominus omnium, omnibus qui desiderant eam : misericordiæ januam aperit cunctis currentibus ad ostium thalami; coronas textit pauperibus, principibus, quibus amor inest exinde coronari; quali divinitus accensa desiderio, ardebat Theophano imperatrix : unde regio inter choros sanctorum adepta tabernaculum, ubi deliciæ nunquam senescunt, inhabitas, divino lumine refulgens.

liceat. Cæterum, ne ultimum hoc rei historicæ symbolum invidemus, Theophanis nostræ elogium extat, paulo post obitum ejus confectum, et eamdem ad vivum expressit cœqualis pictor, ὁ ζωγραφεὺς Μιχαὴλ ὁ Βλαχερνίτης, in Ménologio vaticano, quod jam tum ob id ipsum, tum propter alia, nec Basilio imperatori, nec IX° sæculo ascribendum est, sed X^o, et cuidam Basilio Porphyrogenito.

LXXIX.

DE SS. EULAMPIO ET EULAMPRIA MM.

α'. Τοὺς γενναίους μάρτυρας, * καὶ ἀδελ-
φούς κατὰ σάρκα, * τὸν σοφὸν Εὐλάμπιον *
καὶ Εὐλάμπριαν τιμῶμεν. * οὗτοι γὰρ * τῶν
παρανόμων * μηχανουργίας * ἤσχυναν * ἐν τῇ
δυνάμει τοῦ σταυρωθέντος. * διὰ τοῦτο ἐπο-
φθέντες * μαρτύρων δόξα ὁμοῦ καὶ καύχημα.

β'. Τὴν δυάδα, πιστοὶ, * τῶν ἀθλοφόρων
σήμερον, * ἐν ᾠδαῖς ἱεραῖς, * καὶ ὕμνοις εὐ-
φημήσωμεν, * ὅτι τῶν εἰδώλων * τὴν πλά-
νην καθείλον, * πολυθείας * πῦρ ἀπετέφρωσαν *
καὶ δαίμονας ἤσχυναν. * τῶν δὲ τυράννων *
θυμὸν οὐκ ἐπτηξαν, * ξίφος καὶ τὸ πῦρ * μὴ
δειλιάσαντες, * οὔτε θηρίων * ὀρμᾶς γεν-
ναίως, * ἀγωνισάμενοι καλῶς * Εὐλάμπιος ὁ
εὐκλεῆς * σὺν τῇ σεπτῇ Εὐλαμπία * καὶ σὺν
ἄλλῃ οἱ διαθέντες, * μαρτύρων δόξα...

γ'. Ἀπωλείας βυθῶ * Ἕλληνας κυλινδού-
μενοι, * τοῖς μὴ οὔσι θεοῖς * σέβας αἰεὶ προσ-
ήνεγκαν, * δαιμόνων θωπείαις * γλυπτῶν
αἰμοδόρων. * ὅθεν πρὸς πᾶσαν * πόλιν προσ-
τάγματα * δεῖνὰ κατεπέμποντο * τοῦ μὴ
λατρεῦειν * ὄντως οἱ ἄνομοι! * ὅθεν ἀθλη-
ταί, * στεῆροὶ ἀδάμαντες, * ἐν παρρησίᾳ *
Χριστὸν κηρύττουσιν * τὸν διὰ σπλάγχνα οἰ-
κτιρμῶν * συγκαταβάλλοντα ἐπὶ γῆς, * ὃν Εὐ-
λάμπιος πίστει * σὺν Εὐλαμπία ὁμολόγει, *
μαρτύρων δόξα,

LXXIX. Ex longo itinere ad nos, sero quidem, sed virgineis canticis nondum absolutis, pervenerunt encomia fratris et sororis martyrum, Eulampii et Eulampiae, qui ineunte IV saec. occisi pro fide, die X octobr. ubique celebrantur. Extant in solo mosquensi pauca quæ damus, ac spirant non solum multam antiquitatem, sed ipsius Romani concinnitatem et suavissimam ejus melodiam.

1. πρὸς τό · Ἡ Παρθένος, ἤχ. γ'. — ἴσχυναν apogr. M.

1. Fortes illos martyres, sanguine germanos, sapientem Eulampium cum sorore Eulampia recolamus: ii namque impiorum molitiones confregerunt, Domini virtute cruci affixi; unde apparuerunt martyrum decus et superbia.

2. Binos athletas victoriosos hodie, fideles, sacris odis et hymnis concelebremus, propterea quod simulacrorum fallacia subverterunt, polytheismi rogam in cinerem solverunt, dæmonesque devicerunt, neque tyrannorum iram formidarunt; ensem ignemque spreverunt fortiter, belluarumque occursus, nobili certamine pugnantes, Eulampius illustris cum veneranda Eulampia, et eorum sociis, martyrum gloria...

3. In imo exitio Gentiles convoluti, diis qui non erant pergebant sacra deferre, dæmonum nempe ineptiis et crudelibus simulacris: unde per omnem civitatem sæva edicta mittebantur in eos qui non sacrificabant, scelestissima prorsus. Ambo ergo athletæ, fortes adamantis instar, confidenter Christum prædicabant, qui præ tenera sua misericordia descendit in terram, quem cum fide Eulampius et Eulampia confitebantur, martyrum...

2. πρὸς τό · Τὴν Ἑδέμ. — εὐφημέσωμεν, alia et multos iotacismos librarii prætermittimus. — Εὐλαμπία hic et infra trisyll. videtur, pro libera nominum priorum scriptura. — ὡς διαθέντες M, obscurum et interpolatum, de 70 sociis mm. videtur intelligendum.

3. προστάγματα. Maximiani edictum fusc legitur in actis Metaphrastæ antiquioribus, quæ nostra obiter confirmant. Bolland. oct. t. V, p. 69. Nota illud homericum αἰμοδόρων.

δ'. Πόθω θείῳ τρωθεις, * στερῶς ἐπὶ τοῦ βήματος * παρεστὼς ἐν χαρᾷ, * Εὐλάμπιος ἐκραύαζεν * πρὸς τὸν ἡγεμόνα. * Δαίμοσιν οὐ θύω, * Χριστὸν λατρεύω * τὸν μόνον εὐσπλαγγχον * δεσπότην τῆς κτίσεως. * οἱ σοὶ θεοὶ γὰρ * κωφοὶ καὶ ἄλαλοι, * εἰδῶλα ἐθνῶν * δεινὰ καὶ μάταια, * καὶ ἀπολοῦνται * οἱ προσκυνοῦντες * καὶ οἱ σεβόμενοι αὐτὰ, * ὡς τῶν κτισμάτων λατρευταί. * διὸ σπεύδω τυχεῖν ἂν * βασιλείας αἰωνίου, * μαρτύρων δόξα ὁμοῦ καὶ καύχημα.

4. Divino amore sauciatus, hilari cum virtute, coram suggestu sistens se, Eulampius exclamavit ad proconsulem : « Dæmonibus « victimas non do, Christum colo, solum « misericordem Dominum creationis. Ete- « nim dei tui cæci et muti sunt, dira gen- « tium idola et inania, et interibunt qui ea « adorant et colunt, ut pote creaturas di- « vino honore persecuti : ideo festino, ut « fortasse fruar immortalī regno, quod « martyrum est decus et gaudium. »

4. οὐ θέλω sic passim M. — In actis n. 8 : ἐγὼ δαίμοσι ἀκαθάρτοις οὐ θύω· Θεῷ μου λατρεύω Ἰησοῦ Χριστῷ· εἰσὶν δὲ θεοὶ... κωφοὶ καὶ τυφλοὶ, ξύλα καὶ λίθοι, ἔργα χειρῶν... Utinam nostra pergant, for-

tasse in acrostichidem τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ, quæ si cum Metaphraste largius conferrentur, ad manum esset archetypum primigenium ex quo acta vel antiquiora derivarunt.

LXXX.

DE S. DEMETRIO MARTYRE.

α'. Τοῖς τῶν αἱμάτων σου βεήθοις, Δημήτριε, * τὴν ἐκκλησίαν Χριστὸς ἐπορφύρωσεν, * ὁ δούς σοι τὸ κράτος ἀήττητον, * καὶ περιέπων τὴν πόλιν σου ἄτρωτον, * αὐτῆς γὰρ ὑπάρχεις τὸ στήριγμα.

β'. Τοῦτον... Men. p. 140.

γ'. Σὺ εἶ τὸ φῶς τῶν ἐσκοτισμένων, *

1. Deus purpura tinxit Ecclesiam in cruoribus tui fluctibus, o Demetri, ipse tibi dedit vim ineluctabilem, et circumtegit urbem tuam intactam : ejus enim es munimentum.

2. 3. Tu es lumen in nocte versantium ; tu, Christe mi, caliginem ab anima mea,

LXXX. *Corona* S. Demetrii me pene fugerat, quam oportuit in cætera martyrum sarta superius insereretur. Thessalonicensium, quorum martyr civis et patronus erat, poema videtur, et sicut alia topici cultus monumenta satis rara, studiose colligendum, iisque addendum quæ v. cl. Tafel in sua *Thessalonica*, haud omissis Eustathii tropariis, scite et erudite inseruit. Id præterea notandum hic latere duos melodos : priscum unum, cui accepta refero trop. duo priora jam edita in menæis ; alterum recentiore, ipsa acrostichide στέφος conspicuum et sejunctum ; utrumque vero Thessalonicensem. Quin suspicari lubet alterum illum esse Stephanum, cui dedimus supra, p. 328 canticum inscriptum στέφανος : hinc enim et inde dictio similis, impedita

in eodem loco et importuna parenthesis, rari et barbari idiotismi, qui Dalmatas decent. Inscriptio est in corsin. f. 7 : Μηνὶ ὀκτωβρίῳ κζ' τοῦ ἁγίου Δημητρίου κονδ. φέρον ἀπρὸς τὴν ἰθά· στέφος. Varietates dedit codex alius cryptoferratensis.

1. πρὸς τό. Sequentia in codice erasa. Hirmus videtur Ἁλίου μιμητής, quem nondum supra vidimus. Nostra etiam ut hirmus aliquando revocantur. Nota ephymnium mutari in sequentibus acrostichide ligatis.

2. πρὸς τό· Τράνωσον. Variant. In C : παν. ἐν ὕμνοις συνελθόντες ἐν πίστει ὡς... μάρτ. Δημήτριον ἐν... συνεχδοῶντες... cf. trop. 8.

3. Ζόφον, οἰκτίρμων al. cod. Steph. l. l. τῆς ψυχῆς τὸ ζοφῶδες... — Εὐσπλαγγχίας πλοῦτον id. ut Stephanus l. l. — φωτ. τὸν κόσμον δυνάμει θεῆ id. —

σὺ τὸν ζῶφον, Χριστέ μου, * τῆς ψυχῆς μου, βοῶ, * ἀπέλασον τῇ δυνάμει σου * (ἔχεις γὰρ ἄβυσσον εὐσπλαγχνίας, * ὁ φωτίζων τὰ πάντα τῷ θεῷ φέγγει, * πάντα γὰρ σοὶ * δυνατὰ, τῷ ἐν πᾶσιν ἰσχύοντι), * ὑμνῆσαι ἴν' ἐξισχύσω, * ἀβολώτῳ νοί, τὸν ἀκίδιμον * Δημήτριον τὸν πανένδοξον, * τὸν τοῖς πόντοις καλῶς καρτερήσαντα · * πρεσβεύων μὴ παύσῃ ὑπὲρ ἡμῶν.

δ'. Ἐρόπων ἐνθέων πεπληρωμένος * διαπρέψας ἐν βίῳ, * ἀμοιβὴν τῶν καλῶν * τῷ μαρτυρίῳ κατήντησας * (ὄπερ οὐχ εὖρον πολλοὶ ζητοῦντες) * καὶ εὐρῶν ἐπεδράξω ἀνδρειοφρόνως · * τοῦτο γὰρ ἦν * ποθεινόν σοι εἰσάγαν, Δημήτριε, * τὸ ὑπὲρ τοῦ σοῦ δεσπότου * λογγευθῆναι τὸ σῶμα δεινότατα, * καὶ στέφος φαιδρὸν κομίσασθαι * ὑπ' ἀγγέλων τιμηθὲν τε καὶ ἄφθαρτον · * πρεσβεύων ..

ε'. Ἐγὼ πολλὰ καὶ νῦν ῥητορεῦσαι, * ταπεινῇ μου τῇ γλώττῃ, * τὰ ἐκ σοῦ ἀληθῶς * θαυμαστωθέντα, Δημήτριε · * ὁμως οὐ ψεύσμαι τὰς ἐλλάμψεις * τῶν θαυμάτων. βοῶν σοι, τὰς ἀνεικάστους, * πῶς τῷ δεινῶς * κατεχομένῳ νόσῳ, ἀκέστορ σοφέ, * παρέσχου χριστομιμητήως, * παραλύτῳ ὡς ἄλλῳ τὴν ἰασιν, * ὃν ἐδῆσεν ὁ πολέμιος, * καὶ ἀπέλυσε σῶων ἢ χάρις σου · * πρέσβευε...

ς'. Φέρε τὸ θαῦμα τὸ τῆς αἰμόβρου * νῦν προσθήσομαι πᾶσι * φανερὸν, ἀδελφοί, * καὶ γὰρ ὑπάρχει ἐξαίσιον · * τὴν τῶν αἱμάτων βύσιν γὰρ στήσας * ὁ φιλόπολις μάρτυς (ὃ μέγα κράτος), * τὴν τῆς ψυχῆς * τοῦ ἀνδρός ἀλγηδόνα ἰάσατο, * καὶ θεῖον οἶκον, ἐν πλήρει * πονηρῶς τὸν τῇ νόσῳ κρατούμενον, * προσὼν καὶ ἡμῖν κατάπεμψον * τὴν πηγὴν τῶν ἰάσεων κραζούσι · * Πρεσβεύει...

ζ'. Ὄλον τὸν νοῦν τοῖς ἄνω πτερώσας, * τῶν γηίνων ἀπέστης * ὡς δεινῶν, ὡς φθα-

enixe oro, dispelle virtute tua (habes enim misericordiae abyssum tu qui omnia illuminas deifico splendore, cuncta enim tibi obvia sunt, qui in omnibus potens es), ut hymnis celebrare valeam, segura mente, famosum Demetrium, gloria praestantissimum, qui dura certamina egregie obivit: supplex esse pro nobis ne desinat.

4. Sacris moribus imbutus, caeteris jam in vita praestans, mercedem recte gestorum martyrio tuo assequutus es, quod multi quaeritando non inveniunt; inveniens tu vero, perfecisti virili animo: hoc tibi enim perceptatum valde erat, Demetri, corpus transadigi lancea dirissima pro Domino tuo, et coronam acquiri splendidam, ab angelis honoratam et immortalem: exora...

5. Plurima nunc habeo quae disseram humili mea lingua; tua nempe prodigiosa. Demetri, clamansque ad te, non dissimulabo miraculorum splendores nulli aequiparandos, quomodo aegrotum dire cum morbo luclantem, sapiens ut medicus, sublevaveris, Christum imitatus, quo pacto alii paralytico, quem strinxerat inimicus, medelam dederis et salvum tua gratia feceris, exorans...

6. Agedum, nunc omnibus proferam in medium hemorrhoissae prodigium, o fratres; est enim insigne. Nam simul ac sanguinis fluxum cohibuit martyr ille, urbis amicus, ingensque praesidium, aegroti viri animam haud minus infirmam sanavit, aedesque sacras pessima lue penitus infectas; nobis igitur praesta sanationum fontem, qui clamamus...

7. Tota mente tua evolans ad superna, terrenis ex rebus aberas, ut reprobis, ut ca-

ἀβολώτῳ νοί habes in prolegomenis, p. LXIII, n° III inter paradigmata ejusdem hirmi Τράνωσον. — τὸν ἐνδοξον duo codd. C supra lineam add. τὸν, sed dimidia medela.

4. ὑπ. ἀγγέλων πλεχθέν τε καὶ alter cod.

5 tr. est 6 in C, in quo multa evanuerunt.

6 est 7 in C. — τὸ μέγα C. — πρὸς ὃν C.

7 in C 5. — ταύτην οἰκοῦντας alter cod. Eadem ac supra apud Metaphrasten in Synaxario enarrantur. Hostes vero alii dicuntur Σθαβίνοι, Ἄβαιοι alii.

τῶν, * Χριστοῦ ὀπλίτα, Δημήτριε * ὄθεν ποθεῖς τὴν πόλιν σου πάνυ, * καὶ τοὺς αὐτῆς οἰκέτας οἰκτεῖρεις λίαν. * οὐ γὰρ ποτὲ * κινδυνεύουσιν αὐτὴν κατέλιπες, * ἀλλ' ἔστης βρόμη γενναία, * ἐναντίους θεόθεν τροπούμενος, * καὶ λύων τούτων τὴν φάλαγγα, * ἐνθυμίαν χαρίζῃ τῇ πόλει σου, * πρῆσβέων...

η'. Σῶσον, Χριστὲ, τὴν πόλιν σου αὐτὴν * ἐκ παντοίων κινδύνων * ταῖς πρῆσβείαις αἰεὶ * τῆς σε τεκούσης θεόμεθα, * τοῦ ἀθλοφόρου καὶ τοῦ Προδρόμου, * ἀποστόλων, ὁσίων, καὶ τῶν δικαίων, * φύλαττε δὲ * τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν πάντοτε, * καὶ νίκας τούτοις παράσχου * καὶ τὸν θεῖον λαόν σου ὑγιάσον, * ὑπηκόους τοῖς ἄρχουσιν * εἰς τὸ δίκαιον τούτους φυλάττεσθαι, * πρῆσβέων...

8. Eadem ac prior melodus et fere verbis iisdem in tr. 2 omissis, posterior regerit. cf. men. l. l. —

ducis, o Christi miles armate, Demetri; inde tuam urbem impense amas, civesque illius multa pietate foves; nunquam enim civitatem deseruisti periclitantem. Verum stetisti fortitudine valens, triumphum ope divina reportans ab hostibus, eorumque dissipans phalanges: urbi tuæ largitor alacritatem, suffragalus...

8. Salva, Christe, hanc tuam civitatem ab omnigenis periculis, perpetuas per preces genitricis tuæ, invicti athletæ, tum etiam Præcursoris, apostolorum, venerabilium virorum et justorum; custodi semper pios nostros imperatores, et victorias confer illis, sacrum tuum populum serva sanum et subditum rectoribus, ut in recto tramite servetur, suffragari ne cessans pro nobis.

Χριστὲ τὴν πόλιν σου cod. alter. — αἰ, respectu f. ad ἀειπάρενον.

LXXXI.

DE SS. MARTYRIBUS EDESSENIS.

α'. Τοὺς ἐκλεκτοὺς * καὶ θεοφόρους μάρτυρας, * τοὺς εὐσεβεῖς * τῆς ἐκκλησίας κήρυκας, * εὐφημήσωμεν καὶ μακκρίσωμεν, * ἀνυμνοῦντες Χριστὸν, Γουρίαν, * Σαμῶναν καὶ Ἄβιβον, τὰ στελέχη * Χριστοῦ τῆς ἀμπέλου αὐτοῦ * Ἐδέσσης ἢ δόξα καὶ τοῦ κόσμου χαρά.

β'. Τροπαῖον νίκης ἄνωθεν φαίνει, * ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου, * ὃν σοφοὶ ἀθληταί, * ὡς θεῖαν χάριν εὐράμενοι, * τοῦτον ἐπ' ὤμων ἀναλαβόντες, * τὰ ἐν κόσμῳ τερπνά τε καταλιπόντες, * τὰς κατ' αὐτῶν * ὡς ἀράχνης ἰστὸν, ἀρχὰς δόξαντες, * λαμπὰδι τῆς καρ-

LXXXI. Age, post Thessalonica cantica, interponere lubet, fere extra sedem, carmen Edessenorum, si quis melodus Græcus, Damasceni exemplo, inter Syros cecinerit. Extat in corsin. f. 17, hac nota præfixa: Μηνὶ νοεμβρ. ιε', τῶν ἁγίων

1. Electos illos et Deo plenos martyres, pios Ecclesiæ præcones, faustos felicesque clamemus, hymnis Christo datis, nimirum Guriam, Samonam et Abibum, uvas Christi ex ejus vinea: Edessenorum hæc gloria est mundique lætitia...

2. Sursum victoriæ tropæum emicat, crux Domini, quam pugiles sapientes, divinam veluti gratiam reperientes, humerisque assumptas, mundi quum jam delicias reppulissent, structasque adversus se potestates, uti telas arachneas, sprevisent, stude-

ὁμολογητῶν, κονδ. ἡχ. β'.

1. πρὸς τὸ· Τοὺς ἀσφαλεῖς. — Tres Persarum martyres sub Diocletiano coronati sunt.

2. πρ. τὸ· Τράνωσον. — εὐράμενοι sæpe notatur, etiam in proleg. p...

τερίας * τὴν ψυχὴν ἐκλαμπρῦναι ἐσπούδαζον · * διὸ καὶ θῦμα εὐπρόσδεκτον * ἀνεδείχθησαν δόξῃ ἀστράπτοντες · * Ἐδέσσης ἢ δόξα...

. γ'. Τῆς τοῦ ἐχθροῦ * δουλείας με ῥῦσαι, * Ἰησοῦ ζωοδότα, * ταῖς τῶν σῶν ἀθλητῶν * ἐντεύξεις δυσωπούμενος, * ὅπως ἀδούλωτον κεκτημένος * ἐκ παθῶν τὴν ψυχὴν μού τε καὶ τὸ σῶμα, * ἀνευφημῶ * τὴν ταχίστην αὐτῶν νῦν βοήθειαν, * καθάπερ ἢ ἐν τῷ τάφῳ * συγκλεισθεῖσα ἀνδρὸς δολιότητι, * καὶ ταύτην τάχος προφθάσαντες * τοῦ θανάτου ἐξέλαντο κράζουσαν · * Ἐδέσσης ἢ δόξα καὶ τοῦ κόσμου χαρά.

3. Anthologium rom. tacite expulso menæorum tropario, nostrum recepit, sub hirmo τοῦ Συμεῶν, quem jam repperimus p. 210, eumdem esse ac nostrum Τράνωσον, cum gravi varietate : κεκτ. τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα τῶν παθημάτων ἀνευφημῶ, τὴν αὐτῶν ἐξυτάτην βοήθειαν · προφθάσαντες γὰρ, ἐκ τάφου τοῦ θανάτου ἐξέλαντο κράζουσαν τὴν κόρη, ἣν περ παρέθετο ἐκδοῶσα ἢ μήτηρ τοῖς μάρτυσιν · ὑμεῖς ὄντως ὑπάρχετε : Ἐδέσσης... Sic anthologium, quod etiam novum præmisit præemium ut eadem rerum

bant, ut lampade fortitudinis animam illustrarent : idcirco et hostia benigne accepta facti sunt, gloria conspicui : Edessæ laus et mundi gaudium.

3. Ab hostis servitute libera me, Jesu vitæ dator, placatus horum athletarum precibus, ut liberam ex passionibus animam possidens et corpus, fausta canam eorumdem promptissimam tutelam; scilicet quomodo mulier quædam, viri sui fraude, in tumulto inclusa, ab illis educta statim sit, clamans : O Edessæ gloria et mundi gaudium.

series satis obscura declaretur. Ut ut sit historiola, nullo pacto expiscor quomodo rhythmo cuivis aptetur scriptura anthologii; sed inde mihi perspicuum est docto Philippo Vitali, Romano editori, ne obvium quidem fuisse tritissimum ex nostris hirmum Τράνωσον. Ad corsinium ut revertar, obscure legitur ἦν pro νῦν ante ταχίστην, cæteris in romano libro extra sedem perturbatis, quod tædet me sæpius animadvertisse.

LXXXII.

DE S. JOANNE CHRYSOSTOMO.

α'. Τὰ χρυσότατα * τῆς καθαρᾶς σου * γλώττης βεῖθρα, * ὡς θησαύρισμα, * ἐκ ψυ-

LXXXII. Iterum Chrysostomus, ac piget me locum illi non fecisse inter melodos, cum quædam illi troparia, præter liturgiam, vetus traditio accepta referat. Tum etiam pœnitet me, consilium deseruisse meum, id collocandi in prolegomenis, ubi Studitas accersivi, ut eorum indoles ab uno disceretur exemplo; nec multum abfuit quin intèr Theodori poemata totum hoc, in cæterorum exordio, ponerem. Theodorus enim latet et patet in acrostichide: νοῦν σπανός, Studitam clamant cum solemnî modulo insolentia verba χρυσοστόλιτος, τετραβριθμον λιμβίδα, περιχρυσῶσαι, βορορώσεως, χρυσοστεφής, χρυσορρήτης, χρυσεποῦς. Ha-

1. Auro splendidissima flumina, puro ab ore tuo, thesauri instar ex spirituali promp-

bemus autem melodi primitias, ὡς ἀπάργματα, ad quas respicit idem, ut opinor, in superiore ode p. 567, dum rogat, ut Chrysostomi celebret reditum, sicut prius ejusdem obitum cecinit, et ea fortasse χήρας τὰ λήπτὰ δύο modeste vocat : εὐαὶ ὑμῶν σου ἀξίως τὴν ἔνδοξον ἐπάνοδον, ὡς κριν καὶ τὴν κοίμησιν πρεπόντως τετρίμηκα. Primitiæ insuper hæc veniunt, in pace Ecclesiæ, ante Studitarum dissidia cum patriarcha Nicephoro et imperatorum acerbitates, si bene hæc intelligo : τὸν διέποντά σου καλῶς τὸν θρόνον φροῦρει καὶ σκέπει ἀεὶ σὺν τοῖς βασιλεῦσιν. Extant in corsin. f. 15, inscripta : Μηνὶ νοεμβρ. ιγ' τοῦ ὅσιου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ

χικῶν ταμείων φέρων, * τὴν οἰκουμένην *
κατεπλούτισας, * Χρυσόστομε, ποικίλλων *
αὐτὴν, ἀντὶ σμαράγδου, * ταῖς γνώμαις,
καὶ θέλγων ἡμᾶς * εἰς βασιλείας πλοῦτον, *
ιεράρχα ὁ κορυφαϊότατος · * ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ
ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτεσε.

β'. Nūn χρυσοστόλιος * ὤφθη πᾶσα
ἐκκλησία, * τοῦ Χρυσοστόμου τὴν μνήμην *
ἐπιτελοῦσα · * παγχρύσοις γὰρ αὐτὴν * λό-
γοις ἠντιπρίσατο τοῖς τοῦ Πνεύματος, * πα-
ρίστησι τῷ Χριστῷ * νύμφην ἡγλαϊσμένην
τοῖς δόγμασι, * τὴν τετράρρυθμον τῶν ἀρε-
τῶν * λιμβίδα ἐπὶ τραχήλου ψυχῆς * περι-
βεβλημένην, * καὶ πρὸς αὐτὸν ἀνακράζου-
σαν · * Μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σου λαοῦ, * ὁ ἔπο-
πτεύων ἐξ οὐρανοῦ · * ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ...

γ'. Οἶσαι σοι ἄσματα * ἄξια τίς ἰκα-
νώσει; * ἀλλ' ὡς τῆς γήρας ὁ Χριστός *
λεπτά τὰ δύο, * προσδέχοιο κάμου, * μά-
καρ, τὰ ψελλίσματα, ὡς ἀπάργματα, * τὴν
γλώσσαν μου χαριτῶν * οἶον περιχρυσῶσαι
τοῖς ὕμνοις σου · * σὺ γὰρ ἐβλυσας ὡς ποτα-
μοὺς * τοὺς λόγους ἐκ τῆς παγχρύσου σου
ψυχῆς, * ἐκκαθααρμένης * τῆς τῶν παθῶν
βερβυρώσεως · * διὸ βοῶ σοι εἰλικρινῶς · *
Μὴ ἐπιλάβῃ μου τοῦ πτωχοῦ, * ἀλλὰ τῷ
Κυρίῳ...

δ'. Ὑμνος καὶ καύχημα * ὤφθη τοῖς Ἀν-
τιοχεῦσιν · * φυεῖς ἐκ ρίζης εὐκλεοῦς, * νοητὸς
ὄρηξ, * κομῶν τοῖς ἀγαθοῖς * ἔργοις ἐκ
νεότητος, χρυσεπώνυμε · * μονάσας γὰρ ἀψευ-
δῶς * εἶχες σκληραγωγίαις τὸ σῶμά σου, *
καὶ ὡς τῷ ἄρματι ἐπιβάς * πυρίνῳ τῶν ἀρε-
τῶν σου, σφε, * πρὸς οὐρανὸν ἐπήρθης, *
χρυσοστεφὲς τοῖς φθόγγοις σου · * διὸ ἐκεῖθεν
ἴλωσ νῦν * μὴ διαλείπης βλέπων ἡμᾶς, *
ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ...

ε'. Νοῦν τίς ἀπήστραψεν * οὕτως ἐν ταῖς

Χρυσοστόμου κονδ. ἡλ.α', πρὸς τό · Τὰ θεόδρυτα, quem
hirmum Studita videtur condidisse, cf. p. 346,
immo p. 358, ubi eodem rhythmo iisdemque me-
tris os aureum personat.

2. ἡ ἐκκλ. C. om. πᾶσα. — f. melius παρίστησε.
— λιμβίδα τετράρρυθμον. Suspicor esse pallium pa-

tuario proferens, orbem tenarum ditasti,
Chrysostome, tuis eum ornans sententiis,
pro smaragdis, nosque blande alliciens ad
regiam opulentiam, pontifex præ omnibus
sublimis : agedum, Domino pro nobis sine
fine esto supplex.

2. Nunc aurea cingi stola videtur Eccle-
sia, dum Chrysostomi memoriam more so-
lemni recolit. Ipse enim eam aureis verbis
in Spiritu honestavit, obtulit eam Christo
ut sponsam dogmatibus decoratam, quadru-
plici virtutum ornatu circa animæ collum
involutam, et ipsi clamantem : Ne tuæ ple-
bis obliviscare, tu qui de cælo prospicis :
verum Domino pro nobis supplex sine fine
esto.

3. Digna tibi dicere carmina impar quis
non erit? Sed ut Christus duo viduæ minuta,
sic tu meam quoque balbutiem accipias, o
beate, primitiarum instar, ut auro tuorum
hymnorum, quasi gratiis, linguam meam
circumlinias. Effudisti enim ut fluvios ser-
mones tuos ex anima maxime aurea, repur-
gata fæcibus voluptatum. Ideo clamo tibi
sincere : Ne mei pauperculi obliviscare,
verum.

4. Antiochenorum hymnus et lætiffia ex-
stabas, ortus e nobili stirpe, stolo ingenuus,
decorus coma bonorum operum, a teneris,
nomen ab auro habens : nam sine menda-
cio monachus, acri sævitia domare corpus
elegisti, ac velut igneo virtutum tuarum
curru vectus, o sapiens, ad cælum raptus es,
tu auro coronatus in tuis eloquiis : ideo
abhinc propitius jam ne omittas respicere-
nos, verum...

5. Equis adeo fulguravit, in mente spe-
triarcharum crucibus ornatum, sed vox inau-
dita est.

3. καθααρμ. C.

4. τῷ add. ante ἄρματι. — Nota οὐρανὸν dissyll.
ex can. — χρυσόστεφε C.

5. Χρυσορήμων, Χρυσόρειθρα C constanter.

θεωρίας * πεποικιλμένον, ὡς οὗτος * ὁ χρυσορρήμων; * καὶ γὰρ ὡς ἐκ πηγῆς * ἄλλης τὰ χρυσορρήθρα αἰεὶ ἐβλυζεν * διδάγματα ἐκ ψυχῆς, * ἄρδων τὴν θρεψαμένην Θεοπόλιν * τοὺς γὰρ οἶακας ἐμπιστευθεὶς * τῶν λόγων, ἐπὶ λιμένα ζωῆς * καθώρμητο ταύτην, * ὡς πρὸς αὐτὸν ἀνακράζουσιν. * Μὴ ἐπιλάβῃ τοῦ σοῦ λαοῦ * ὁ ἐπιβλέπων ἐξ οὐρανοῦ, * ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ...

ς'. Σ... ζ'. Πῶς ἐνεδέχεται * κρύπτεσθαι σε. χρυσορρήμων, * τὸν ἐν τῷ ὄρει κείμενον * τῶν ἀρετῶν σου, * ὡς πόλιν τοῦ Θεοῦ; * ὅθεν ἡ βασιλεία σε ἔλαβεν * εἰς κλέος, ψήφω Θεοῦ, * μάλλον σὺν βασιλεῦσιν καὶ ἀναξιν, * καὶ οὐκ ἐψεύσθη τῶν ἐπὶ σοὶ * ἐλπίδων, ἐκπλουτισθεῖσα τοῖς σοῖς * θησαυροῖς τῶν λόγων, * ἐξ ὧν πᾶσα ἡ ὑψηλὸς * χρυσολογοῦσα ἀναβοᾷ. * Μὴ ἐπιλάβῃ...

η'. Ἄπαντα στέμματα * πλέκει σοὶ ἡ ἐκκλησία * τῶν θείων ὕμνων, καὶ τῇ γῆ * προσάγει μνήμην, * Χρυσόστομε σοφὲ, * σὲ ἰορτάζουσα καὶ κραυγάζουσα. * Ποιμὴν ἡμῶν ἀγαθὲ, * στήθι, καὶ προπολέμει τῆς ποιμνῆς σου, * καὶ τὸν διέποντά σου καλῶς * τὸν θρόνον φρούρει, καὶ σκέπει αἰεὶ, * σὺν τοῖς βασιλεῦσιν, * ὑπήκοον οὕτως ἄδοντα. * Μὴ ἐπιλάβῃ...

θ'. Νῦν δὲ πῶς ἄσταιμι * τοῦ νέου Παύλου τὴν Φοιβήν, * σὺν ἄλλαις πλείαις ἀγίαις * γυναιξίν; αὐταὶ * ὡσεὶ μαθήτριαι * ἀξιάγαστοι συνέπασχον τῷ πατρὶ, * ὧνπερ θρηνηουσῶν ἔφη * ὁ ἅγιος. * Μὴ συνθρύπτῃτέ μου ψυχὴν, * τέκνα, ἀλλὰ ἐμπλήσθητε χαρᾶς, * ὅτι ὑπὲρ δόξης * Χριστοῦ παθῶν ἐκδιώκομαι νῦν. * Αἱ δὲ ἐβῶων θρηνητικῶς. * Μὴ ἐπιλάβῃ...

ι'. Ὁ ἀπειργάσασθε * φθέγγας, ἀρχιερατεῦσαι * ὁ χρυσορρήτης ἀληθῶς * τῆς ἐκκλησίας. * εὐθύς γὰρ τὴν χρυσῆν * γλῶσσαν ἐπαφίησιν ὁ χρυσῶνυμος * ἐκβλύζουσιν ποτα-

ulationibus emicante et decora, sicut illud os aureum? Etenim nova velut ex fonte scaturire ex anima fecit aurea doctrinarum fluentia, rigans nutricem suam Theopolim: et ibi cum teneret sermonum clavos, duxit eam ad vitæ littora, quæ vocem ad eum attollere videtur: Ne obliviscaris plebem tuam, nos e cælo respiciens, sed Domino semper esto supplex...

6... 7. Quis tulerit latere te, fatum aurea verba, in virtutum monte collocatum, ut Dei civitatem? Unde urbs mundi regina te, divino potissimum suffragio, maluit in decus assumere cum imperatoribus et regibus, nec de spe decessit quam a te conceperat, locupletata tuorum sermonum thesauris, quibus tota sub cælo terra splendida voce sursum clamat: Ne obliviscaris plebem tuam, sed e cælo respiciens...

8. Universa tibi Ecclesia sacrorum sarta hymnorum nectit, et orbi tuam, o sapiens Chrysostome, repræsentat memoriam, te festis exornans et tibi clamans: « Pastor bone noster, asta, et propugna pro ovili tuo, atque post te thronum tuum egregie tenentem custodi, et protege semper, cum imperatoribus, populum subditum tibi ita canentem: Ne obliviscaris... »

9. Nunc vero quomodo canam novi Pauli alteram Phœben, cum sanctis cæteris ditibus matronis? quæ patri, ut dignissimæ alumnæ, compatiabantur. Lamentantibus illis sanctus aiebat: « Ne meam emolliatis animam, filiæ! sed gaudio implemini, quia pro Christi gloria patiens nunc divexor. » At illæ alta voce ingemuere: Ne omittas...

10. Ut concionando cœpit, pontificio fungitur, orator vere aureus Ecclesiæ. Statim enim aureus cognomine, aureum os aperuit, quo flumine inundavit intermediam ter-

7. τοῦ add. ante θεοῦ. — ἐξ ἧς C.

8. ἄδουσιν in fine C.

9. νῦν δὲ τῶν ἄσαι με sic C. — πλείους C. — ὡς μ. C.

— τὴν ψυχὴν τεχνία C, cf. act. XVI, 13. — νῦν add. SS. mulieres Olympiades et Eupraxia coluntur die XXV jul. cum S. Anna.

μοῦς * ἀνά μέσον τῆς γῆς, εἰς τὰ πέρατα, * τῆς κακίας ἀφανίζουσαν * τὴν ὕλην · τῆς ἀρετῆς δὲ πολλὴν * δωρούμενος χάριν * ὑπὲρ τὸ μέλι γλυκαίνουσαν · * διὸ βοῶμέν σοι ἀσματικῶς · * Μὴ διαλείπης..

ια'. Σὺ τί ἐκέρδησας, * ἄδοξε Εὐδοξία, * καταμανεῖσα φονικῶς * τῷ Χρυσοστόμῳ; * τῆς χήρας τοῦ ἀγροῦ * ὄντως οὐκ ἀπηλαυσας, ὡς ἐπόθησας · * δευτέρα Ἡρωδιάς, * ἄλλον Θεοῦ προφήτην ἀπέκτεινας. * Ἀλλ' ἡ γλώσσα τοῦ χρυσεποῦς * αἰεὶ σὲ ἐκστηλιτεύει μείνασα, * ὡς τὸν ἀμπελῶνα * τῆς χήρας διεξαρπάσασαν · * διὸ πῶς ἄσεις νῦν τῷ πατρί · * Μὴ ἐπιλάβῃ σκέπων ἡμᾶς, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ἡμῶν * ἀδιαλείπτως ἰκέτσε.

10. In C φθίγγας barbare, ἱερατεύειν absone, Χρυσοβήτης inauditum moment multam corruptelam. — πάλιν τὰ πέρ. C. — ἀφαν. δὲ τῆς κακ. ὕλην, — ὑπὲρ δὲ μέλι C. Theodorum sapit frequens prosopo-

ram, ad ultimos usque fines, quo vitiorum fomes omnis exstinguitur; multamque ille impertitur virtutum gratiam, quæ suavitatem mellis superat; ideo nostra tibi caritica resonant: Ne obliviscaris...

11. Tibi vero quid lucraris, ingloria Eudoxia, quæ ad cædem usque insanis in Chrysostomum? Reapse non viduæ agro, ut concupieras, fruita es: altera tu Herodias, alium Dei prophetam occidisti. Sed os aureum te lingua sua immortaliter traducit, ut quæ viduæ vineam expilaveris. Quomodo ergo nunc patri cecineris: Ne cessa respicere nos, sed Dominum sine fine pro nobis exora.

pœia, qua excitatur clamans Ecclesia, tum urbs Antiochena, tum nova Roma, tum patriarcha CP, totus denique orbis et ipsa Eudoxia ab inferis rediviva.

LXXXIII.

DE B. V. MARIA.

I.

α'. Εὐφραίνεται νῦν * ἡ Ἄννα, τῆς στειρώσεως * λυθεῖσα δεσμῶν, * καὶ τρέφει τὴν πανάγραντον, * συγκαλοῦσα ἅπαντας * ἀνυμνῆσαι τὸν δωρησόμενον * ἐκ νηδύος αὐτῆς τοῖς βροτοῖς, * τὴν μόνην μητέρα καὶ ἀπειρανδρον.

β'. Ἡ τῶν δεσμῶν τῆς πρὶν ἀτεχνίας * δι' εὐχῆς λυτρωθεῖσα, * προσκαλεῖται ἡμᾶς * συνορτάσαι τῷ θαύματι * καὶ δῶρα προσάξει γεννηθείση, * λιτανεύοντας ἔμπροσθεν μετὰ πόθου, * ὥσπερ ποτὲ * αἱ παρθένοι

LXXXIII. Ante omnia Christus, et per omnia Jesus et Maria. Haud displiceat seriem odarum retexere, duasque partim novas pro integro duodenario quod supra promiseram, p. 623. Mosquens. f. 10 præstitit prius odarum, bonæ et veteris notæ.

1. πρὸς τό · Τὰ ἄνω, p. 210. — ἐκ τῆς νηδύος αὐτ.

V.

1. Exultat nunc Anna, sterilitatis expedita vinculis, ac nutrit illibatissimam, convocatis omnibus ab illa, ut hymnum illi canant, qui daturus est mortalibus ab utero ejus eam quæ sola mater simul et virgo intacta est.

2. Quæ per precem ab orbitatis nexibus soluta est, nos convocat ad festive celebrandum prodigium et munera offerendum natæ puellæ, cum precibus et amore occurrentes, sicut olim cito virgines accurrebant,

τοῖς βρ. M et edd.

2. πρὸς τό · Τράνωσον. — λυθεῖσα πρ. edd. — τῇ γεννηθείση M, edd. — ποτὲ, poetica respicit apocrypha. — Huc usque edd. Cætera minus apte optimum exemplar præmissum assequuntur, quæ ex unico cod. ægre emendantur.

42

ἐν τάχει προέτρεχον, * χορεύουσαι καὶ βοῶσαι. * Ἰδοὺ ἦλθεν ἡ πάντων ἀνάκλησις, * ἰδοὺ Ἀδάμ ἠλευθέρωται, * ὅτι Ἄννα καρπὸν ἀνεβλάστησε, * τὴν μόνην μητέρα καὶ ἀπείρανδρον.

γ'. Ὡς τῆς ἀφράστου οἰκονομίας! * Γυνὴ οὕσα τῇ φύσει * Ἄννα ἡ θουμαστή, * τὴν ὑπὲρ φύσιν κηύσασαν * τὸν ἀπερίγραπτον Πατρός Λόγον, * σήμερον ἀπεκύησεν παραδόξως, * καὶ γαλουγεῖ * τὴν δανείσασαν γάλα τῷ τρέφοντι * τοὺς πάντας ἐν εὐκαιρίᾳ, * εὐδοκίας τε χεῖρα ἀνοίγοντι * καὶ ἐμπιπλῶντι πᾶν ζῶον * καὶ νῦν δωρησαμένῳ τοῖς ἐπὶ γῆς * τὴν μόνην μητέρα καὶ ἀπείρανδρον.

δ'. Δεῦτε προθύμως, πᾶσαι γυναῖκες, * τῇ προμήτορι Εὐῆ * προσκομίσατε νῦν * χαρμύσυνα εὐαγγελία. * ἰδοὺ γὰρ Ἄννα χερσὶν βαστᾶζει * Μαρίαν, τὴν πανάγραντον Θεοτόκον, * ἧς ὁ καρπὸς * γλυκασμὸς τῷ Ἀδάμ νῦν γενήσεται, * τὴν πρῶην πικρίαν ξύλου * μεταβάλλων, καὶ εἰσάγων αὐτὸν * εἰς παράδεισον, ὃν ἐκλείσεν * παρακούσας, καὶ ἡνοίξεν τοῦτον ἡμῖν * ἡ μόνη παρθένος καὶ ἀπείρανδρος.

3. τοῦ πατρὸς M, abundat, nisi πατρὸς sit monosyll. — εὐκαιρία. cf. ps. CXLIV, 15, 16. — τὸν

saltantes et clamantes : « Ecce venit omnium « resurrectio ! Ecce Adam liber factus, quia « Anna fructum edidit, Virginem, quæ sola « mater intacta est. »

3. Qualis a nemine dicenda œconomia ! Mulier quum natura sit Anna mirabilis, hodie peperit, haud sine prodigio, eam quæ concepit incircumscriptum Dei Verbum ; et lac præbet ei quæ lactis sui edulio reficit nutritorem universorum, qui in tempore opportuno manum aperit et replet benedictione omne animal, terrigenisque dat bona præsentia, Virginem, inquam, quæ sola mater intacta est.

4. Adeste prompto animo, omnes mulieres, et afferte primæ parenti Evæ bona gaudii nuntia. Ecce enim Anna manibus gestat Mariam, immaculatam Deiparam, cujus fructus jam dulcedinem Adamo pariet, arboris veterem mutans amaritudinem, eumque reducet in paradysum, quem inobedientia clausit, nobis vero nunc aperuit sola virgo mater intacta.

τρέφοντα.. ἀνοίγοντα.. sic porro M. — καὶ τὰ νῦν M. 4. πικρὰν τοῦ ξύλου M. — πάλιν εἰσάγ. αὐτὴν M.

II.

α'. Ἡ πρὶν στεῖρα σήμερον
τῆς παρθενίας τὸ κλέος
ταῖς ἐνθέαις νεύσει

περιχαρῶς συλλαμβάνει ·
γόρουε,
ἡ οἰκουμένη

Quæ quondam sterilis, hodie divinis ex oraculis gaudio circumfusa, concepit

I. Claris Cryptæ Ferratæ Basilianis accepta refer priora haud inelegantis odæ troparia. Philippus enim Vitali primus dedit luci duo priora in Anthologio romano, decembr. φ. ελ'. Tum alter duumviratus, sæpe laudatus, tertium addidit, et ambo cuncta cum quinque codd. diligenter, ut solent, contulere (*De imm. conc.*, p. 153). Quibus dum meritas de egregio opere laudes cumulare, a. 1862 (*Analecta jur. pontif.*, p. 1425), ipsis me rogantibus, primum feci periculum proponendi metricam melodorum artem, tunc temporis igno-

virginitatis decus : exulta choreis, universa terra, id audiens ; hæc enim firma spes

tam vel doctis Basilianis : quæ enim puncta in hoc odario Vitali fere inscius plus minus apte ex codd. receperat, ea novi editores sustulere omnia, nec sibi neque aliis ullam ingerunt cujuscumque metri suspicionem. Iidem silent de acrostichide, cum illis defuerint ultimum trop. et luculentum corsinii epigramma : Μηνὶ δεκεμβρ. θ', κοινάκιον εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἁγίας Ἄννης, φέρον ἀκροστιχίδα · ὁδὴ, ἕλ. γ'. Si quid de melodo conjicere lubeat, plura et in primis ab exordio sapiunt æstuantem et salebrosam Georgium, qui supra p. 275, vici-

ἀκουτισθεῖσα·
 αὐτὴ γὰρ
 ἐλπὶς βεβαία
 τῶν σωζομένων,
 ἐξ ἧς μέλλει ὁ δεσπότης
 τεγθῆναι, πάντας φθορᾶς λυτρούμενος.
 β'. Ὡς φωσφόρος σκηνῆ
 καὶ παρθενίας καύχημα,
 ὡς λαμπὰς ἢ φανή,
 καὶ καθαρὸν κειμήλιον,
 ὡς ἔμψυχος θήκη,
 ὡς θάλαμος θεῖος,
 ὡς ἀνωτέρα

πάσης τῆς κτίσεως
 ὑπάρχ[ει Μαρία] σεμνῆ
 προορισθεῖσα,
 καὶ ἐκλεχθεῖσα Θεῷ.
 Σήμερον σεπτῆς
 διὰ προῤῥήσεως,
 φωνῆς ἀγγέλου,
 εὐηγγελίσθης
 τὴν θεῖαν, [Ἄννα], σύλληψιν
 ἀγνῆς καὶ θεομήτορος·
 ἐξ ἧς μέλλει τεγθῆναι
 ὁ δεσπότης τῶν ἀπάντων,
 θανάτου πάντας φθορᾶς λυτρούμενος.

est illorum qui salvantur, ex qua nasciturus est Dominus, qui omnes a corruptela redimit.

2. Est veluti tabernaculum lucem ferens virginitatisque lætitia, velut lampas rutilans ac pura et rara gemma, velut scrinium animatum, velut thalamus divinus, tanquam

nam festivitatem B. V. in templo oblatæ amplissimo ornavit cantico, iisdem sæpe verbis et ambagibus impedito. Dubio favet, quod idem Georgius de ipso B. V. conceptu canonem condidit nostris tam re quam verbis consentaneum; ac sicut alteri ejusdem canoni de præsentatione inseritur amplissimum κονδάκιον prælaudatum, ita et in simili illo canone locum facere potuit nostro odario. Canonem autem Georgii ediderunt Basiliiani l. 1., p. 43, sed tacito melodi nomine, quamvis in theotociis manifestum sit ac jure servandum, ut olim notavi in *Analect. pontif.*, p. 1425.

1. πρὸς τὸ· Ἦ παρθένος. v. 1. ἢ στερὰ Basiliiani cum omnibus codd. — πρὶν solum habet anthol. rom. et recte. Omissa enim vocula, aut in archetypo Romani παρθένος erit disyl. aut hic στερὰ diæresin patietur, neutrum vero ferendum. — V. 3. νεύσει cum omn. codd. et anth. pro quo πράξει BB. tacito fonte adducunt. Plurima respiciunt Evangelium S. Jacobi *de infantia Salvatoris*. — V. 6. ἢ supra lin. vetus librarius supplevit, nos quasi monens, sic toties emendandum, quoties vel in uno codice apertum sphalma occurrit. — V. 11. ἐξ ὧν duo codd.

2. « Ὡς non comparative, sed asserendo rei proprietatem debet heic intelligi » BB. quibus-

sublimior universis creaturis, a Deo prædestinata et præelerta [est Maria] venerabilis; quæ hodie juxta augustum vaticinium, angeli voce [tibi, Anna], prænuntiatur in divina conceptione Deiparæ, ex qua nasciturus est omnium Dominus, qui cunctos mortis a sordibus liberat.

cum omnia ab initio non matri Annæ, sed Deiparæ conceptæ tribuo. quamvis librarii, potius quam melodi, errore aliter scriptum videatur. — V. 3. ἢ cum C, om. BB et hab. φαινή. — V. 4, κειμήλ. C et tres alii cum anthol. pro quo ὡς ἕλιον BB. quod venit ex compendio prioris syll. κε. — V. 9, ὑπάρχουσα, Ἄννα codd. BB, a quibus tota sententia et rhythmus hic et infra recedere præcipiunt. — V. 10, 11, προορισθεῖσαν 4 codd. inter quos C; iidem om. καὶ ἐκλεχθεῖσα, ac legunt προ. τῷ Θεῷ. Anth. habet ἐκλ. διὲ Θεοῦ. Etiam Θεῷ abundaret, nisi fieret monosyll. ex can. XVI. Omissa autem καὶ ἐκλεχθεῖσα metro requiruntur, et tanti melodo fuere, ut eadem mox resumat in tr. 3. — V. 12. σεπτῆς C, tres alii codd. anth. — V. 16. Disyllabo manifeste omissa, sed metri lege requisito, monemur gravissimum hiare vulnus, quod diu reluctatus, tandem sic reducere ausim, ut toti periodo a capite ad calcem medeatur. — V. 17. ἀγνῆς cum C, et iisd. αὐτῆς BB. — θεομ. δμοῦ C, cum duob. codd. anthol. « et fort. melius, » inquirunt BB. qui tamen recipiunt Θεομήτορος Θεοῦ. Sed tam Θεοῦ quam δμοῦ rhythmum expellitur. — V. 20 ut C. φθορᾶς λυτρούμενος, nec plura in ephymnio BB. post anthol. quamvis aliter ab iisdem notetur; apud quos unus cod. habet θανάτου, alter idem, sed loco dictionis φθορᾶς.

γ'. Δευμένη Θεῶ,
καὶ καρτερώς σχολάζουσα
ἐν νηστείαις, εὐχαῖς,
Ἄννα θεομακάριστε,
σὺν τῷ ὁμοζύγῳ,
χαρὰν παρ' ἐλπίδα
εὐθύς εἰδέξω,
ἐπιστάσιά φρικτῆ
ἀγγέλου φωνοῦντος σοί·
Ἐπήκουσέν σου
Θεὸς δεήσεως,
τέξεις σὺ σεπτὸν
παιδίον ἄμωμον,
πρὸ τῶν σπαργάνων
προορισθεῖσαν
καὶ ἐκλεχθεῖσαν ὡς σεμνήν

3. Deum orans, et enixe jejuniis, precibus dedita, Anna, Deo favente felix, una cum conjugē tuo, gaudium jam non speratum repente habuisti, a stupenda angeli præsentia, ad te sic loquentis: «Tuas preces exaudivisti Deus, et paries intemeratam puellam, ante cunarum fascias prædestinatam et

3. Ex uno cod. BB. cui adde C. — V. 1, f. Θεοῦ. — V. 3, καὶ νηστ. BB. contra codd. et metrum. — V. 9, φωνοῦντός σοι BB. — V. 11, θείας duo codd. Θεός restituunt BB. — V. 12, καὶ τέξ. σὺ C, BB. rupto rhythmō. — V. 20, præter θανάτου cætera om. C.

4. Ex unico corsin. — V. 8, ἐπευφρ. sat rarum. — Hæc si quis cum Georgio p. 273 contulerit, similia ultro subihunt, et statim ab ephymnio σκηνῆ ἐπουράνιος, tum quædam tessera ἐμφανῶς in tr. 2, 5, 7, 8, 16, 17, 20, 22, tum etiam tr. 2, ἢ ἐκλεγεμένη... ὑπὲρ ἅπασαν τὴν κτίσιν.. ac tr. 2, 3, etc. ὡς passim et asserendo, tr. 18 τὸν λυτρούμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς δουλείας... etc. Præterea idem Georgius disertior quam cæteri de immaculato conceptu videtur; præter enim superiora præconia,

Ἐπιπέταται, Θεοτόκε ἀγνή,
Τὸ θαῦμά σου τὴν δύναμιν τῶν λόγων·
Σῶμα γὰρ ἐν σοὶ κατανοῶ ὑπὲρ λόγον
Ἐκ τῆς ἀμαρτίας ἀνεπίδεχτον·
Ὅθεν εὐχαρίστως βοῶ σοί·
Ὅντως ἀνωτέρα πάντων
Ἐπάρχεις, Παρθένε ἀγνή.

εἰς κατοικίαν ἑαυτοῦ·
ἐξ ἧς μέλλει τεγῆθῆναι
ὁ δεσπότης τῶν ἀπάντων,
θανάτου πάντας ἡμᾶς λυτρούμενος.

δ'. Ἡ εὐφρόσυτος νῦν
καὶ χαρμονῆ ἐπέλαμψεν,
ἐορτῶν ἐορτῆ·
τῆς Θεοτόκου σήμερον
ἢ σύλληψις ἦδη
ἐν κόσμῳ ἐφάνη·
καὶ οὐρανοὶ μὲν
νῦν ἐπευφραίνονται·
ἢ γῆ δὲ ἀγάλλεται,
καὶ πᾶσα φύσις
τῆς ἀνθρωπότητος
γίθεται τερπνῶς,

«electam, in sacram habitationem suam, ab eo qui ex illa nascetur, rerum omnium Dominus minus, cunctos a morte nos liberaturus.»

4. Læta nunc et hilaris illuxit festivitas festivitatum; hodie jam Dei ipsius matris conceptus illuxit in mundo. Equidem nunc cœli lætantur, terra autem tripudiat, et uni-

quæ id ipsum significant, præter singularem formulam παιδίον ἄμωμον πρὸ τῶν σπαργάνων, præter ἀποδεικτικὰ illa bis repetita σεμνῆ προορισθεῖσα καὶ ἐκλεγεμένη Θεῶ tr. 2, 3; aliud multo insignius, quod miror fuisse hactenus a Theologis neglectum, luculenter legitur in canone ejusdem Georgii de annuntiatione B. V. quæ in hoc prægrandis tomi peroptato limite lubentissime imponam ex duplici capite: primum quod particulam referunt alphabeti ἀντιστρόφου in splendidum rei metricæ nostræ argumentum, deinde quod primi omnium sunt versiculi quos nova methodo distinxit a. 1862 in *Anal.* laud. p. 1426, primitias melodiarum olim, ut nunc coronidem, Virgini immaculatæ vovens in hunc modum:

Prætervolat, pura Deipara,
Miraculum tuum omnem vim sermonis:
Corpus enim in te intelligo esse supra modum
Influxu peccati immune;
Unde grates referens clamo tibi:
Tu vere omnibus excelsior
Cerneris, Virgo mundi sîma.

πανηγυρίζουσα ·
ὅτι τὸ μέγα
τοῦ κόσμου τεῖχος
ἀποτρεχθῆναι ἐμφανῶς

νῦν κατεπίγεται σπουδῆ,
καὶ δεσμὰ διαλύει
τῆς στειρώσεως τῶν πατέρων,
θανάτου πάντας φθορᾶς λυτρούμενος.

versa humanitatis natura suavi gaudio in hac panegyri perfunditur. En quippe mundi sterilitatis solvit, qui omnes a mortis corruptela eximit.

Quandoquidem locus vacuus sistere paulisper in fine sinit, ac membranæ mosquenses, haud semel excussæ paulo supra, menti subeunt: meminisse me juvat, suspensum aliquando me et

cogitabundum recreari in typographeo codice XXV (*olim* XLI, 4°), prælucente singulari et inexpectata epigraphe, haud inficetis versiculis præfixa, in hunc modum :

Στίχοι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, τοῦ Θεολόγου, εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

Totum eo lubentius legi quod mihi tunc fere lucebat dies apud Latinos meos Immaculatæ Virgini sacra. Statim vero intellexi, quæ post titulum avido hauriebam oculo, ea nullibi extare

in omnibus quæ innotuere, Nazianzeni carminibus. Legebam enim ea, quin et prompto iambo ex tempore vertebam, quæ benevolo lectori candide profero :

Ἄγνή κόρη, ζῆς! Εἰ δὲ σιγᾶς, οὐ ξένον ·
Τὸ γὰρ σιωπᾶν εὐπρεπὲς ταῖς παρθένοις.
Μᾶλλον δὲ καὶ πνεῖς, Θεοῦ Λόγον φέρεις,
Κἄν ἡ γραφικὴ τύπον οὐκ οἶδε κτύπον.

Ἡ πέτρα τὴν γῆν, ἡ δὲ γῆ φέρει στάχυν ·
Ψυχῶν τροφὸς δὲ στάχυς · ἡ γῆ Παρθένος.
Μᾶλλον δὲ, πηγὴν ζωτικῆς βροχῆς βλέπων,
Ἐκ τῆς πέτρας θάλασσε, πιστὴ, τὴν χάριν.

Ἄν ἐξ ὕλης γράψωσιν καὶ τοὺς ἀγγέλους,
Τί καινὸν εἰ γράψωσι καὶ σὲ ταῖς ὕλαις;
Εἰ δ' οὐχὶ καὶ πτέρυγας ἀγγέλου φέρεις,
Μάλιστα νικᾶς ἐξ ὕλης τοὺς ἀγγέλους.

Hæc vero, ne id dissimulem, nec nova neque antiqua sunt, neque Nazianzeni, sed Manuelis Philæ tetrasticha. Nova fortasse erunt sequentia,

*Tu vis, Immaculée! Eh! pourquoi s'étonner
De ton silence? il sied aux vierges de se taire.
Mais tu vis, et j'entends ton Verbe résonner :
Si l'art muet ne peut expliquer ce mystère,
C'est qu'en ton sein
Tu portes le Verbe divin*

*Sur la pierre, un gazon; sur le gazon l'épi;
Voilà le pain vivant, et la Vierge est la terre.
De la source un ruisseau jaillit. Vois, viens, ami,*

Virgo alma, vivis! si taces, non stupeo
Silere namque decet os virgineum.
Quin imo spiras, quæ geris Verbum Dei,
Pictura quamvis te vocalem non edat.

Humum lapis sustinet, humus spicam alit,
Quæ spica nutrit animas; Virgo ager est;
Quin, quum ferax vitæ tibi unda cernitur,
Ex hac petra suge, fidelis, gratiam.

Pingunt colore terreo vel angelos :
Ecquis stupebit te referri graphide?
Ast penna si tibi desit angelica,
Vincis natura nobili vel angelos.

metro vernaculo vestita, sed frigida, utpote ab aquilone et per hiemem exorta scythicam: nec nisi currentis et anhelantis ludus erant :

*Puiser à ce torrent : la grâce désaltère
Viens étancher
Ta soif aux sources du rocher.*

*De mortelles couleurs si les anges sont peints,
Pourquoi n'aurions-nous pas les images mortelles?
Des messagers divins si tu n'as pas les ailes,
Ton éclat fait pâlir l'or pur des séraphins;
Rien de créé*

L'égalé : il est immaculé.

DE TABELLIS GRAPHICIS.

Prior tabella, ex codice corsinio f. 144 accepta, id ipsum refert quod legitur in p. 518 ab ultima dictione col. 1 λυπήσω usque ad hæc οὐκ οἶδα δέσποτα ποσ... in p. 520, col. 1, v. 5, 6. Ac præter ea quæ fusius habentur l. l. tum in p. 516, 677, 678, tum etiam in *Prolegom.* p. XXXIII, XXXIV, adde sequentia.

Tr. vi. P. 518, col. 2, v. 2, uncinulis τὸ haud jure clauditur, sed rectius cinge τοῦ paulo infra, quod partim codici deest. — Puncta metrica versus omnes dividunt, præter v. 2 et antepenultimum.

Tr. vii. Puncta vagantur tantum in v. 3, 5. — Manifesto lapsu junguntur v. 13, 14, 15. — Unum codicis punctum post. v. 18 excidit in tabella.

Tr. viii. Ex mera et pervicace vecordia typorum vox παγκοσμία ex v. 3 ascendit usque in 1 versiculum. — Etiam inter immania vulnera, metrici tamen apices sæpe incolumes sunt.

Tr. ix. V. 2 iterum ut in tr. vi dividitur in duos hexasyllabos, sed frustra, quum aliud suadeant cætera trop. diligenter excussa. Hic et alibi puncta superiora merguntur in superiore tractu litterarum τ, π, etc. ut notavi in *Prolegom.*

Posterior vero tabella exhibet codicis taurin. paginam 42. Quæ ab initio leguntur, ejusdem quamvis sint hirmi ac sequentia Romani, pertinere tamen videntur ad Josephum Studitam, et insunt supra p. 383, trop. vi, l. 6. Statim horrent sphalmata et iotacismi quibus membrana scatet; sed puncta liquido emicant.

Pars altera paginæ in epigraphe nomen *Romani* præ se fert, cujus hic dantur duo priora troparia primi et præstantissimi cantici in *Natale Christi*, v. p. 1 col. 1 et 2. Unicui mihi hactenus est taurin. in quo singula troparia litteris numerorum præsignantur. Sed puncta metrica in hoc codice tam libere, ne perverse dicam, expan-

tiantur, ut operæ pretium sit, e regione ponere ipsa corsinii puncta, qualia extant in iisdem hisce duobus tropariis. Eccilla ex f. 34 pagina priore :

Ἡ Παρθένος • σήμερον • τὸν ὑπερούσιον τέκτει • καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον • τῶ ἀπροσίτῳ προσάγει • ἀγγελοὶ μετὰ ποιμένων • δοξολογοῦσιν • μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὀδοιποροῦσιν • δι ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη • παιδίον νέον • ὁ πρὸ αἰώνων Θεός ::

Τὴν Ἐδὲμ Βηθλεὲμ • ἤνοιξε δεῦτε ἴδωμεν • τὴν τρυφήν ἐν κρυφῇ • εὐραμεν δεῦτε λάβωμεν • τὰ τοῦ παραδείσου • ἔνδον τοῦ σπηλαίου • ἐκεῖ ἐφάνη • ῥίζα ἀπότιστος βλαστάνουσα ἀφ᾽ ἑσῆς • ἐκεῖ εὐρέθη • φρέαρ ἀνόρυκτον • οὐ πιεῖν Δαυὶδ • πρὶν ἐκαθύμησεν • ἐκεῖ Παρθένος • τεκοῦσα βρέφος • τὴν δέψαν ἔπαυσεν εὐθὺς • τὴν τοῦ Ἰσραὴλ • καὶ τοῦ Δαυὶδ • διὰ τοῦτο πρὸς τοῦτο ἐπειχθῶμεν ποῦ ἐτέχθη :: παιδίον νέον...

Omnia in 2 trop. tam bene cum editione nostra quadrant, ut vix in fine punctum unum lateat. Sed in 1 trop. C non ita ad amussim procedit, quin ex altero T quædam suppleantur. Sic T non omisit punctum post μάγοι δὲ, dum post ἀγγελοὶ idem punctum ambo negligunt. Ita duodecim versus distinxi in *Prolegom.* p. vi, et in reliquo opere a p. 384 usque ad finem. Sed si v. 1 et ephymnium solvuntur, uti puncta hic jubent, quatuordecim versiculi erunt. Sane nimium abhorruui primum ab illa subtilissima partitione: re quidem vera præter tria in toto volumine exempla, p. 630, 648, 668, cætera numero xix, ex ordine p. lv *Proleg.* recensita, in hanc divisionem consentiunt. Duplex igitur hujus hirmi systema erit, frequentius vero incipit in hunc modum æque elegantem :

Ἡ Παρθένος
σήμερον
τὸν ὑπερούσιον τέκτει, x. τ. ε.

ἰδὲ προφθασατὲ· τοῦ ἔμματος, ἢ·
υπέφθοσ· δασαοθαί· ποιμὲν τούτου·
μετα ἄλλων· ὑμολογήσατὲ ὁμοῦ· δό
ξαιωσῶν τῶ τῶ θῶ· ἐρυτήσιν ἄρημη· ἔ
πιγίωσ ὅτι ἔχθη· παιδίον·

^{ἢ ὠ τ ἰ}
Μ ΤΑΥ ΚΕ ΚΟΝΕΙΣ ἈΓΙΑΝ ΤΟΥ ΧΥ ΚΑΙ ΘΥΗ
ΜΩΝ ΓΕΝΗΣΙΝ· Φ ἄ κ ρ τ ἡ ἡ τ ο υ τ α π ε ι ν ὺ
ρ ω μ α ν ο ὕ ὄ ὕ μ η ο ς · ἢ ᾠ

Ἡ παρμὸσ· σὶ μὲρομ τοῦ ὑπέρροισιορ τίλωτῃ·
καὶ ἡ γί· τὸ σπύλαιον τῶ ἄσπροσίτω προ
σσίθ· ἄλλοι μετὰ ποιμὲν δόξομο γοῖσι·
μάριθ· μετὰ ἄσπροσ ὀδι ποροῖσι· δὲ
ἡμασ γαρ· ἄρημη θη παιδίον μὲρομ ὀπρὸ
αἰῶ μωρ θ· :-

1
α
1

τῆρ ὀσθμὶ μεθλοθμ· ἡύοιζθμ δάτῃ ἰδμ·
τῆρ τρυφῆ μὲρ κρυφῆ· ἡύρα μὲρ δάτῃ
λαίω μὲρ· τὰ τοῦ παρα δῆσου· ἐρυδμ τῶ
σπηλαίου· ἐκείθ φάμη ρίζα ἄσποτιασ·
υφασάμοισα ἄφρσιμ· ἐκείθ ἄρ ἔθη· φρε
αρά μῶ ρυλωτμ· οὔ πει μ δ ἄλ· τερ μ ὀπε
θύμησ μ· ἐκεί παρ μοσ· τβίωσαι υπέφθοσ·
τῆρ δὲ τὰ μ ὀσασ μ ἄθισ· τῆρ τοῦ ἄδαμ
καὶ τοῦ δ ἄδ· δια τοῦτο τῶρ ὀσ τούτο· ἐπι
χθῶ μὲρ ποῦ ἔχθη· παιδίον ἡέον· :-

μυθότο· ἀφ' ἁλῆ οὐ κούω τὸ σφοδρότερον· ὡς πωυδαίο
τὸ ῥόμβριμα· τῆσπερ ἰσὶν μαμάσ· τὸ γὰρ κηΐξιν
τοῦ πλάστου· ἀπαιτῆσθαι τοῖσιν ῥόμβροισι· λίαν χαρδὴν·
φύσει πάσαισ· ἀλλοις ῥόμβροισι ἀπὸ τῆσ φάμασι· ἐκ τῆσ
σθῆσ καὶ πάντων ῥόμβροισι· - Η Ε Η

Δμακὴ φάξιν κηΐξιν ἰσὶσθαι· ἄρα ῥόμβροισι· ἀφ' ἁλῆσ τῆσ
ἐδοτοσ αἰσῶμασ· ῥόμβροισι ἐκ τῆσ· αὐτὸσ προτὸ ῥόμβροισι
μὲσθῆσ καὶ ῥόμβροισι· τοῖσιν τοῖσιν ῥόμβροισι· ἀπὸ τῆσ
τοῦ ἐφ' ἁλῆσ τῆσ πᾶσ· ἡσ προτὸ ῥόμβροισι ῥόμβροισι ἰσὶσθαι·
ἐκ τῆσ τῆσ αἰσῶμασ· ὡσ πᾶσ ἐκ τῆσ ῥόμβροισι· πρὸσ τῆσ
φάσ ἐκ τῆσ ῥόμβροισι ῥόμβροισι· ἰσὶσθαι
ροισι τῆσ τοῖσιν τοῖσιν· ταῦτῆσ γὰρ ῥόμβροισι
ἐκ τῆσσ πᾶσ ῥόμβροισι ὅταν ἴσθαι ῥόμβροισι
προτῆσ τῆσ· ἰσὶσθαι τῆσσ τῆσ χαρδὴν·

Μῦθοσ μᾶσ ταῦτῆσ ῥόμβροισι· τὸ πᾶσ ὅσιν
πρὸσ τῆσ γὰρ πᾶσ σῆσ· οὐ μὲσθῆσ
οὐ μὲσθῆσ οὐ κηΐξιν· ἄρα ῥόμβροισι
τοῖσιν τοῖσιν ὅταν τῆσ ῥόμβροισι
ἐκ τῆσ τῆσ μᾶσ ῥόμβροισι· ἡσ ῥόμβροισι
ἀπὸ τῆσ τῆσ· ἐκ τῆσ τῆσ ῥόμβροισι· ἐκ
ὅσιν ῥόμβροισι μᾶσ ῥόμβροισι· ἡσ
οὐ κηΐξιν τοῖσιν τοῖσιν· πᾶσ τῆσ τῆσ
φάσ φάσ ῥόμβροισι· ἀλλοις οὐ κηΐξιν
ῥόμβροισι τῆσσ μᾶσ ῥόμβροισι· -

Δμακὴ πᾶσ κηΐξιν τῆσ γὰρ τῆσ τῆσ
σῆσ· μᾶσ ῥόμβροισι· ἀλλοις τῆσ
ὅσιν αἰσῶμασ· μᾶσ ῥόμβροισι τῆσ
ῥόμβροισι τῆσ φάσ· χαρδὴσ πᾶσ
τῆσ· ἐκ τῆσ τῆσ· οὐ κηΐξιν τῆσ

TROPOLOGIUM CORSINIUM.

Quum singulis fere superioribus paginis præstantissimus corsinius descriptus sit, neque ad singula cantica omissa fuerint lemmata, quibus suo quæque loco proponantur, pauca nobis addenda supersunt, nec nisi ut series continua codicis subjiciatur, ac significetur, ubi cuncta vulgata sint, additis etiam varietatibus, quibus nostra scriptura a cæteris libris secernatur.

Codex membraneus est, ligatus pergamena flavescente et cannabino funiculo, a tergo inscriptus in aureola schedula numero 366, intus vero notatus *Col. 40. E. 7.* In prævio foliolo chartaceo legitur: *Cod. 366. Menæum græcum incipit die v octobris et desinit in fine mensis august. — Ms. di carte 163.* Etenim folia totidem, partim lacera, supersunt, et paulo plus continent, quam hic brevius significatur. Quorum vero tabella prior, quam proxime huc inserta, adamussim exhibet scripturæ indolem et varietatem, compendia et interpuncta, amplitudinem paginarum et ipsum colorem, litterasque plerumque minutas, interdum fere unciales. Vide interim quæ notantur infra ad fol. 56.

F. 1. in marg. super. numerus 56 præfigitur, quem facile retulerim ad veterem catalogum Cryptoferratensium, quum ibidem sæc. XVI, ab uno ex abbatibus monasterii scriptus sit is titulus: *Kond. mensis oct.* Verum ad diem XXVI sept. referenda omnino sunt quæ ambæ priores paginæ retinent. Ut enim ex cod. mosq. f. 21 apertissime colligitur (vid. *proleg.* p. XIV), de *S. Joanne evangelista* agitur festum, sive μεταστασις, in hac die XXVI. Initium est in mosq. ut in menæis: Τὰ μεγαλειά, a quo proœmio orditur acrostichon ὕμνος, et sequuntur sex troparia, quæ l. l. leguntur.

In troparii sexti partem posteriorem incidunt prima codicis verba, quæ a mosquensi statim gravi varietate recedunt. Etiam cod. puncta servamus.

... Ἰωάννη • τῷ μαθητῇ • ἔφησεν ἐν φωνῇ • Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου • καὶ τῇ ἰδίᾳ μητρὶ φησὶν • Ἰδοὺ γύναι ὁ υἱός σου • Ἐαυτὴν λαβὼν εἰς τὰ ἴδια • ὡς μητρὶ τοῦ Θεοῦ ὑπερέτης • ὡς θεολόγος [καὶ φίλος Χριστοῦ].

Inde rumpitur filus quo ambo codices cohærebant. Quæ sequuntur in corsinio vix lynceus oculus, vel rediuvivo atramento, percipit. Hic vero f. latet melodi nomen.

Videtur exordiri tr. 7: Ὁ λιπὼν θρόνον τοῦ βασιλείως • τὸ παλάτιον οἰκῶν • τῆς Παρθένου Θεῆς • ἐξ ἧς τὴν σάρκα ἐφόρεσεν • τότε ἐπέστη [?] παραδοῦναι χρονον • τῶν ἐννέα μηνῶν τῆς κυφορίας • καὶ τὸν δεσμὸν • τῶν σπαργάνων καὶ τῆς ἐκ τῶν [μαστῶν?]... γαλακτο-

τροφίας • ταύτην λαμβάνων... δωροφορῶν • ὡς παραθηκάριος κάλλιτος • παραθήκην ἣν ἔλαβεν ἔδωκεν • ὡς θεολόγος...

Trop. 8. Σὺν Ἰωάννη Πέτρος ἀνέει • ἐν τῷ ἱερῷ πρὸς ὄραν • ἐνάτην τῆς εὐχῆς • καὶ τις γωλὸς ἐκ κοιλάδας... στεναγμῶ ψύχην καθικέτευεν. ? Nec plura in 17 scripturæ versibus, quorum 4 ultimi fere exciduntur. Eadem iacuna interceptit trop. 9, 10, quorum prius incipit a littera H.

Posterioris nonnulla supersunt a tergo ejusdem folii... παράλυτον λόγῳ ἀνίστησι τῇ Χριστοῦ ἐπικλησει • κόβου σκελλοῦς ἀβρητικῶς ἀπεδείκνυεν • τρέχειν ὡς τὰς ἐλάφους ὁ δίκαιος • ὁ θεολόγος καὶ φίλος χριστοῦ. Quibus utcumque extricatis, sat infimæ ætatis et melodiæ μουσουργὸς detegitur.

Fol. eod. ἔτερον κονδάκιον τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἤχ. δ'. φέρον ἀρσοστιχίδα • Τοῦ Στοῦδιτου, πρὸς τό • Τῷ φαεινῷ.

α'. Τοῦ Ζεβεδαίου πάντες * τὸν γόνον τιμήσωμεν * σὲ τοῦ Σωτῆρος πάντων * αὐτόπτην καὶ κήρυκα, * Ἰωάννη ἱερομάκαρ, * ... τοῦ Χριστοῦ οἰκέτην εὐφημήσωμεν * πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν * τῶν ἑορταζόντων * ἐν πίστει τὴν μνήμην σου.

β'. Τὴν νοητῆς βροντῆς γλῶτταν, * καὶ θεῶν ἐν ἀποστόλοις, * Ἰωάννην τὸν σοφόν, * τοῦ Ἰησοῦ τὸν ποθοῦμενον * πῶς σὲ ὑμνήσω * κακῶν, * ἀγκλυτε ἀπόστολε; * ἀλλὰ βοήθει... Ἰωάννη σε δοξάζω... μοι γενήσ... ἐν ἡμέρα... τοῖς ἐχθροῖς... πάντας... τοῦ Θεοῦ εὐτόνον...

Cætera non expiscari me ideo piget, quod, quum Joannes erat tutelaris patronus Saccudionis, quæ prima Studitæ mansio fuit, hic potuit Theodorus suas auspicari melodias.

Præter laceram folii partem inferiorem, sequens folium forte exciderit, quum in quaternione quatuor paginæ desiderentur.

Hoc vero f. 2 habet diem XXX, S. Gregorio, Armenorum apostolo, sacrum. Oriebatur κονδ. ut in menæis, p. 174, a proœmio τὸν εὐκλεῆ, ac fere ex medio trop. [καὶ ὑμῶν] δλαίς εὐρημήσωμεν, quæ pergunt sine varietate, ac juxta hirmum Τράνωσον...

β'. Τοῦτον τὸν μέγαν. Ibid. variant sequentia ἄσμασι θελοίς... ἐνέργειαν πᾶσαν ἐνέκρωσε... τῇ χάριτι... Cætera menæis desunt.

γ'. Ὁρθρος φαῖδρος ἰδείχθης, πικμάκαρ, * πάση τῇ οἰκουμένῃ, * ἔξαπλῶν τηλαυγῶς * τὸ κήρυγμα τῶν ἀγίων σου * σὺ γὰρ ὑπέστης πόνους γενναίους, * καὶ βασάνους ποικιλίας ἐγκαρτερήσας, * ὄλης ὁμοῦ * τῆς ἡμέρας. βασιτάσας τὸν καύσωνα * διὸ ὑπὲρ Θεοῦ ἐργάτης * τοῦ Χριστοῦ βασιλείας γενόμενος... παριστάμενος... Iterum folium inde dire laceratur.

IN MENSE OCTOBRI.

Eod. f. palam est, in lacuna auspicatum esse mensem OCTOBREM, a die I et in festo S. Ananias apostoli. Hirmus erat in proœmio Τῷ Θεῷ ἀπὸ μητέρας, in cæteris Τὸν φωστῆρα, quæ Studitæ solemnia sunt, acrostichis autem ἄσμα.

Duo trop. pessumdantur, nec nisi pauca remanent: ex tr. 1. μένος... σταυρὸν... ἐξῆς... διὸ ὑπὲρ ἡμῶν...

Ex trop. 2... τὰ σοφὰ... οὗτος Σαῦλον... πάνθηρα αὐτὸς... παν ἐκλελυκῶτα... ψυχῆς φωταύγειαν οἱ πηρόμενοι (I. πηρούμενοι). Χριστῷ γὰρ πρεσβεύει τοῦ σωθῆναι. Cætera vid., p. 571.

Eod. f. v^o et f. 3, aliud ejusdem; vid. p. 568.

A tergo f. 3, die VI, de S. Thoma apostolo, ἡλ. δ'. πρ. τό * Ἐπεφάνης. — Τῇ Γαλιλαίᾳ. Eadem habet mosquens. f. 27 et men. p. 27. Variantur: in tr. 1. Ὁ σοφίας χάριτι πεπληρωμένος... ἐδόθησας (ἐδόθησεν M. rom.) σὺ γὰρ...

In tr. 2. Τὸν τοῦ Κυρίου... νῦν ἐωράκαμεν... ἔφησε δὲ .. ἰδὼ ἐγὼ τοὺς ἦλους τῶν χειρῶν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω, ἐδόξα ὁ Διδώμος * τότε ὁ δεσπότης τῶν ἀπάντων... Ὑψλάφισον χεῖρας, καὶ ἐρεύνησον τὴν πλευράν, καὶ μὴ ἀπίσται * ἐγὼ γὰρ εἶμι κύριος ὁ Θεός σου. Huc usque menæa et anth. in quo plura perverse ponuntur.

γ'. Ὁ ἀπιστοῦντι τῷ Θωμᾷ * τότε καθυποδείξας * τοὺς τύπους τοὺς τῶν ἤλων * Χριστὸς ὁ ζωοδότης * διὸ

εὐπλαγγινῶν πολλῶν * θέλων υποδείξει * τῷ ἀπιστοῦντι μαθητῇ * τὴν ἀχραντὸν πλευράν [f. 4] αὐτοῦ, * τῶν θυρῶν κεκλεισμένων εἰσέρχεται * πρὸς τοὺς ἀποστόλους * ὁ δεσπότης τῶν ἀπάντων * ὡς γέγραπται, * εἰρήνην παρέχων * ἰδὼν δὲ ὁ Θωμᾶς * ἐν φόβῳ ἐδόξα * Σὺ ὁ Κύριός μου εἶ, * σὺ εἶ Θεός μου * σὺ μου εἶ τὸ φῶς, * πιστεύω καὶ προσκυνῶ σε, * σὺ γὰρ... Paulo supra καὶ κλεισμ. C. Cætera solus M. dedit.

δ'. Δεῦρο, ψηλάφισον, Θωμᾶ, * τὴν ἀχραντὸν πλευράν μου, * ἦν πόθῳ ἐπεζήτης * καὶ τύπους τῶν χειρῶν μου, * καὶ πιστεύσόν μοι ἀληθῶς * σὲ γὰρ ὄψασαι θέλων * ἐξ ἀπιστίας εἰς ζωὴν, * ἐνώσαι τοὺς πιστεύουσιν. * Ὁ δὲ Θωμᾶς ἐδόξα πρὸς Κύριον, * λέγων * (additō M) Κύριέ μου, * σὺ Θεός μου, σὺ σωτήρ μου, * μὴ με χωρίσης * τῶν συμμαθητῶν μου, * προσπίπτω σοι, σωτήρ, * σὺν δάκρυσιν κρᾶζω, * καὶ βοῶ σοι ἐκτενωῶς * Σῶσον, Κύριέ μου, * σὲ γὰρ δυσωπῶ, * προσπίπτω σοι, ὡς δεσπότη, * σὺ γὰρ ὑπάρχεις...

F. eod. Die VII, de SS. mm. Sergio et Baccho, sub hirmis Τὰ ἀνω ζητῶν, — Τράνωσον, ἡλ. β', cum acrostichide ἔπος. Eadem habet mosq. f. 29.

α'. Τὸν νοῦν... Men., p. 33. Var. ἀπάτην κατεβάλετε.

β'. Ἐν οὐρανοῖς... ibid. var. τοῦ παραδείσου ἐμπ... ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας... μοι τῆς μετανοίας... κραυγάζω σωζόμενος.

γ'. Περιφανεῖα βίου καὶ πλοῦτι * οἱ ὠραῖοι κομῶντες * παρὰ τῷ βασιλεῖ * τῷ ἐπιγεῖω παρίσταντο, * φρόνησιν ἔχοντες καὶ ἀνδρείαν, * σωφροσύνην, ἀγάπην τὴν πρὸς τοὺς πάντας * καὶ τὸν (καὶ πρὸς M) Χριστὸν * ἐν καρδίαις αὐτῶν ἐγκαθήμενον, * ἐν ὧπερ καὶ τὰς ἐλπιδας * ἀποθέμενοι, τέφραν ἠγήσαντο * τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ ἐσπούδασαν * τὰ οὐράνια εὐάσαι, κραυγάζοντες * Καλὸν καὶ τερπνὸν τὸ συνεῖναι (Χριστῷ. Huc usque M.)...

δ'. Ὅτε οὖν ἔγνωσαν οἱ κακοῦργοι, * ὅτι σέθενται οὗτοι * τὸν Ἰῶν τοῦ Θεοῦ, * καὶ τοὺς εἰδώλους οὐ θύουσιν, * τότε προσήλθον τὸ κατ' ἰδίαν * διαβάλλοντες τούτους, καὶ ἐκδοῦντες * τάδε, φησί * Βασιλεῦ, οἱ ἐσθίοντες ἄρτον σου * ἐτόλμησαν ἐκτελέσαι, * κατὰ σοῦ δὲ τὴν πτέρναν ἀνύψωσαν * ἐὰν δὲ οὗτοι μὴ ἰνέξουσιν, * ὁμοψύχως οὐ πάσονται κρᾶζοντες * Καλὸν...

Melodus, cæteroquin inficetus, in hoc ultimo trop. sat inepte Romanum in cantico de III puer. tr. II, p. 190 recoxit, nisi tantum respexerit ad ps. XI, 10; Joan. XIII, 18. Neque hic, neque alibi vacat vitia emendare, aut expendere trutina tot mutila ἀποσπαμάτια.

f. 4 v°. De iisdem vid. p. 289.

f. 3, die XII. De S. Anastasia, ἡλ. β', πρὸς τό * Ἐν σαρκὶ τοὺς ἀγγέλους. — Τράνωσον.

α'. Λατρειυτὴς ἀρμοσθεῖσα * τῷ ποιητῇ σου * ὤρεα ἐκληρόσω * τῶν λαμάτων, * ἡ τῶν νοσούντων ταχεῖα

ἐπίσκεψις * καὶ θλιβομένων μεγίστη παράκλησις, * Ἀναστασία πολυθάλε· * διὸ ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει [τὸν Κύριον].

Ἀνοηπολισθεῖσα, Ἀναστασία, * καὶ περιζωσαμένη * δύναμιν καὶ ἰσχύιν, * πληρωσαί σου τὸ μαρτύριον, * καὶ κατέβαλας ἐλθροῦ στρατείας, * τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἐνεργούντος· * πόθῳ πολλῷ * προσδραμοῦσα πιστῶς εἰς τὸνθάλαμον, * παρθένε, τοῦ σοῦ νυμφίου, * λαβοῦσα ἰσχύιν τοῦ ἰάσασθαι * τοὺς ἀβρωστία ἐπιπίπτοντας, * ὁρατείας, ἰάσεις ἐκπέπουσα, διὸ.. πόθου πολλοῦ...

Fol. eod. Die XVIII, de S. Luca evangelista.

Ἰηλ. β', πρὸς τὸ· Τοὺς ἀσφαλεῖς. — Τράνωσον.

α'. Τὸν ἀληθῆ (cod. ἀθλητὴν) * τῆς εὐσεβείας κήρυκα, * καὶ μυστικῶν * τῶν ἀπορρήτων ῥήτορα, * τὸν ἀστέρα τῆς ἐκκλησίας, * Λουκᾶν τὸν θεῖον εὐφημησάμεν * ὁ Λόγος γὰρ αὐτὸν ἐξελέξατο, * σὺν Παύλῳ τῷ σοφῷ, ὡς διδάσκαλον, * ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

β'. Γνωσὶν πλουτήσας τῶν ἀπορρήτων * ἐκ χειρὸς τοῦ δεσπότη * ἐπιστεύθης ἰθῶν * τὴν κληρουχίαν, πανεύφημε· * ὅθεν τὸν βίον κοσμήσας λόγῳ, * τῶν ἰθῶν νομοθέτης, Λουκᾶ, ἰδειχθῆς, * φέρων ἡμῖν * γεγραμμένον καὶ ἴχνος, δακτύλῳ Θεοῦ, * ὡς πλάκας Θεοχαράκτους, * ὑπὸ σοῦ συντεθείσας τῷ Πνεύματι, * τὸ πάνσεπτον Εὐαγγέλιον * διὸ καὶ ὁ Χριστὸς σὲ ἰδοῦσα, * ὁ μόνος...

Gregorius p. 273 eodem verbo γνωσὶν incipit opus exiguum, ab hisce haud multum recedens; immo idem proxime sequitur in die xxx octobris.

F. eod. Die XXI, de S. Hilarione. V. p. 615.

F. 6. Die XXIII, de S. Jacobo, fratre Domini, Ἰηλ. πλα', πρὸς τὸ· Ὡς ἀπαρχάς. — Αὐτὸς μόνος.

α'. Ὡς μαθητὴν λαμπρότατον * καὶ ἱεράρχην δίκαιον, * τοῦ Ἰησοῦ γενόμενον * γνησίον ἀδελφόν * καὶ συναίμονα, * ἡ σεπτὴ ἐκκλησία * τοὺς ἰδρωτάς, τοὺς ἄθλους καὶ τὰ παλάσια * ἀνακηρύττουσα * ἐγκυκαυᾶται, ὑμνοῦσα καὶ ἄδουσα * τὸν φιλόανθρωπον.

β'. Ὁ Ἰῶς τοῦ Θεοῦ συναΐδους * τῷ τεκόντι ὑπάρχων καὶ σύμμορφος, * ἐξ ἁγίου ἐλήλυθε Πνεύματος, * καὶ ἐκ κόρης Παρθένου γεγέννηται, * πάθη, σταυρόν τε καὶ τὸν θάνατον * ὑπομέννας, ἐγέρσει τε τῆ ἐκ τάφου, * τοῖς ἀνθρώποις ζωὴν χαρισάμενος, * ὅταν ὤρθῃς αὐτοῦ ἀδελφός * καὶ μαθητής...

f. eod. Die XXV de SS. Marciano et Martyrio notariis.

α'. Ἀγωνισάμενοι... Men., p. 121. var. Παύλω συνεπόμεινοι... ὀφθέντες ὑπέρμαχοι.

β'. Ὡς ὑπηρέτης ἀληθῆς. Ibid. var. ἐν τάχει καὶ τ. δ. λυτρ... ὑμῶν νῦν θύλησιν, μακάριοι, ὑμνοῦντι, ἦνπερ ἄγιοι μάρτυρες, γνώμη... διδασκ. καὶ αὐτῶν τῶν ἱερέων ὄντες ἐν χαρᾷ, ὡς...

f. 7. Die XXVI, de S. Demetrio, vid. p. 651.

f. 8. Die XXV, de S. Marciano, vid. p. 273.

IN MENSE NOVEMBRI.

f. eod. a tergo. Die I, de SS. Cosma et Damiano, vid. p. 218.

f. 10. De iisdem, Ἰηλ. πλδ' [αὐτόμελον].

α'. Ἐκ τῆς ἀββήτου σοφίας * εἰληφότες χαρίσματα, * ἐνεργεῖτε τὰς ἰάσεις * ἐπὶ πάντα ἄνθρωπον, * θαυματουργοὶ ἄγιοι Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ· * ὅθεν τῶν ἀληθδόνων λυτρούμενοι, * ἐπαξίως κηρύττομεν· * Ὑπὲρ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην * καταλάμπει τῶν ἁγίων τὰ θαύματα.

β'. Σῶσον κόσμον ταῖς πρεσβείαις * τῶν ἁγίων ἀναργύρων, * ὡς οἰκτῆρων καὶ Θεός, * καὶ τὴν σὴν εἰρήνην τῷ λαῷ καταπέμφας, * βασιλεῖ τὰς νίκας ἐν πολλοῖς παράσχου, * ἵνα πάντες εὐσεβῶς ἀνυμῶμεν * τὸν Πατέρα, Ἰῶν καὶ τὸ Πνεῦμα, * ἐν μιᾷ οὐσίᾳ, τρισὶ προσώποις, * τεῖχῳ καὶ σκέπην κεκτημένοι * τὴν μόνην ἅπασι χαρὰν κηύσασαν, * καὶ προξενήσασαν ζωὴν ἀληκτον, * τὸν προστάξαντα, * ὑπὲρ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην * καταλάμπειν τῶν ἁγίων τὰ θαύματα.

Automela ea sunt, singularia ergo et insueta; ex solis interpunctis in codice micantibus versiculi discernuntur. In primis ephymnion insolens est.

F. eod. Die VI, de SS. Actindyno et sociis, Ἰηλ. πλδ', πρ. τὸ· Τῷ φαινω. — Τῷ θεῷ μύρω.

α'. Τοὺς πενταυεῖς ἀστέρας * καὶ μάρτυρας, ἅπαντες * οἱ συνελθόντες, πιστεῖ * ὑμνήσωμεν, λέγοντες· * Ἀκίνδυνη μεγαλομάρτυς, * σὺν τοῖς συνάθλοις σου, * πρεσβεύσατε ὑπὲρ ἡμῶν, * τῶν κινδουνεούτων * προστατάται θερμότατοι.

β'. Τὸ θεῖον στέφος ὑμῆσαι * τοιμήσας, ὡ ἀθλοφόροι, * τῆς ἐνδόξου καὶ στεγῆρας * καὶ καλῆς ὑμῶν στρατηγίας (C. στρατολογίας), * δέδοικα μὴ πως * ἀμαρτιαῖς πλημμυρῶν, * ἄγιοι, ἐκπέσοιμι * ἀντιλήψεως ὑμῶν * τῶν καλῶν προστατῶν μου * ἀλλ' εἰδότες τὸν πόθον, * ἐπίδοτέ μοι (λογισμὸν C) λόγον ἐξεπειν * τὰς ἀριστείας ὑμῶν πάσας * τῶν ἑορταζόντων.

γ'. Ὁ κόσμος ὄλος θαυμάζει, * Ἀκίνδυνη, τοὺς ἁγῶνας * καὶ τοὺς ἄθλους, οὐσπερ σὺ * σὺν τοῖς ἑταίροις σου ἐνεδεῖξω * τέσσαρσιν· ὅθεν * εὐφημεῖ ἀνελλιπῶς * χαίρων ὑμᾶς, ἄγιοι· * προσκυνοῦμεν καὶ ἡμεῖς * τῶν λειψάνων τὴν θήκην, * ἑορτὴν ἐκτελοῦντες * τῆς ὑμῶν μετασπάσεως φαιδρὰν * πρὸς ψυχικὴν σωτηρίαν, * τῶν ἑορταζόντων...

δ'. Ὑμᾶς ἐκ μήτρας ὁ πλάστης * ἠγάπησεν, ἀλοφοροῖ· * Ὁὺς προέγνω γὰρ, φησὶ, * καὶ προώρριεν, ὡς κτίστης, * εἶναι συμμόρφους * τῆς εἰκόνης τοῦ Ἰησοῦ, * τοῦτους καὶ ἐκάλεσεν. * Ὁ Βελλὰρ δὲ δρᾶν * ἐν ὑλαίοις δόλων * πολιτεῖαν μὴ φέρων, * καταδήλους ποιεῖ τῷ βασιλεῖ, * χριστιανοὺς ἐκδιδάσκων, * [τῶν ἑορταζόντων...] Cf. Rom. VIII, 30.

f. eod. v°. Die VI de S. Paulo CP. vid. p. 336.

f. 11. Die VIII, de SS. *Archangelis*, vid. p. 338.

f. 12. Aliud de iisdem. ἤχ. γ', πρ. τό· Ἡ Παρθένος.

α'. Τῶν ἀγγέλων πρόκριτος * καὶ ἀρχιστράτηγος ὤφθης, * τῆς Τριάδος ἔνθεος * καὶ λειτουργὸς ἀνεδείχθης * ἔδειξας * ἐν [τοῖς] πολέμοις * τὸ τῆς ἀξίας * γέγονας * ἐν τοῖς κινδύνοις * τοῖς ἀνυμνοῦσι * σὲ, φύλαξ ἐν τοῖς ἀλλοιοῖς, * ὁ μέγας βήτωρ τῶν οὐρανίων νοῶν.

β'... γ'... δ'... vid. p. i.vi.

f. eod. v°. Aliud de iisdem, v. p. 341.

f. eod. Die XI, de S. *Joanne Alexandrino*, ἤχ. πλβ', πρ. τό· Τὴν σωματικὴν. — Τῷ τυρλωθέντι.

α'. Τὸν ἐλεήμονα, * μεταδόντα τοῖς πτωχοῖς * τὴν τῶν χρημάτων * πᾶσαν ἐπιμέλειαν, * καὶ τῇ συμπαθείᾳ συζευθέντα, θαυμαστὸν * ἀρχιερέα, ὕμνοις εὐφημῶμεν * χρυσοῦν γὰρ ὡσπερ χαλκὸν ὁ τρισόλβιος * ἔδδου τοῖς αἰτούσιν, * ἰλαρότητι * πλουτῶν * καὶ τοὺς ἐν ἁλῶν * ἀμαρτήσαντας προσφύοντας... * Ἰωάννη, τοὺς αἰτοῦντάς σε σῶξ.

β'. Ἱεραρχῶν ὁ κανὼν καὶ κρηπίς, * ἐξέφυ ὡς πατήρ τῶν ὀρφανῶν, * καὶ ἔθρεψε πτωχοὺς πλουσίως, * διανεύμας χρυσοῦν * αἰγμάλων καὶ πένησιν, * τοὺς ἐν τῇ πόλει δὲ * ἐγγραφῆναι προστάξας * πάντας ἐκέλευσεν εὐθύς * τῷ αὐτοῦ διαδότῃ * ἐπαρκούντως διδόναι * τὰ τρόφιμα, ἔτελει δὲ αὐτὸς * ἐγκράτειαν ἀσκήσας * πρὸς δὲ τὸ πλεῖστον εὐχὴν, * τοῖς κατακρήτιος δὲ ἄπασιν ἰδίῳ * τὴν συγγνώμην τοῖς αἰτούσιν, * Ἰωάννη, τοὺς...

f. 13. Die eadem, de S. *Mena m.* ἤχ. δ', πρ. τό· Ἐπεφάνης. — Τῇ Γαλιλαίᾳ.

α'. Τῆς στρατείας... Men. p. 10. var. καὶ ἀξίας ἔδειξεν ἐπουράνιον κοινῶνόν * σὲ ἀθλ.... om. ὁ Θεὸς ἡμῶν.

β'. Μεγάλως. *ibid.* var. κρ. καὶ μονιμωτέραν... τούτου δὲ...

γ'. Ἡμέρας ἥλιος ἀρχὴ, * Χριστὸς δὲ τῶν μαρτύρων * τοῦ δρόμου σταδίου ἀρχὴ * ὑπάρχει, ἐπαλείφω * καὶ συναθλῶν ἐν αἰκισμοῖς * ὃν ὁ κραταιόφρων * ἀθλητῆς πόθῳ Μηνᾶς, * ὡς τεῖχος προβαλλόμενος, * πᾶσαν τῶν ἐναντίων ἐτρέφατο * τὴν μηχανουργίαν, * διαμείνας ἐν τῇ πίστει * ἀκράδαντος καὶ ἐστηριγμένος * τῷ δρόμῳ γὰρ σφοδρῶ * καὶ ἀνεμποδίστω * ἐν σταδίῳ τῆς καλῆς * ὁμολογίας * ἔδραμεν τομῶς * καὶ εἰληφεν οὐρανὸν * τὸν τῶν μαρτύρων * ἀκήρατον στέφανον.

Utinam saltem impleretur breve acrostichon ΜΗΝᾶ! Tot γυμναστικά verba in paucis versiculis elegantibus congeruntur, ut veteris ævi dramata sub oculis melodius habuerit. Si quis Romanum suspiciat, haud ego refragabor, quum etiam ephymnion suspicionem moveat.

Eadem die, de S. *Theodoro Studita*, v. p. 627.

f. 14. Die XII, de S. *Nilo*, vid. Anthol. rom. νοεμβρ. φ. σζ'.

f. 14, 15. Die XIII, de S. *Joanne Chrysostomo*, p. 654.

f. 16. Aliud de eodem. Men. p. 86.

α'. Ἐκ τῶν οὐρανῶν. var. in fine πρὸς τὰ θεῖα.

β'. Τῷ τῶν ὄλων. var. διὸ ὑπερ... λόγου χάριν αἰψῶ ὡς... λόγον δέξασθαι με... αὐτὸς ὑπάρχει.

f. 16. Die XIV, de S. *Philippo apostolo*, ἤχ. δ', πρ. τό· Ὁ ὑψωθείς. — Ὅν οἱ προφήται καὶ Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ * Μεσσιαν ἔγραψαν εὐρῶν, μυστολόγητα, * Ἰῶν Θεοῦ ἐκήρυξας * τοῖς πάρασι, πάντας * ἐπιστρέψας δὲ ἐξ ὁδοῦ * ἀσεβείας τρίβων καθυπέδειξας * τῆς καλῆς μετανόιας, * ἣν διοδεῦσαι καὶ ἡμεῖς καλῶς * διὰ νηστείας * ἰκίτευε, Φιλίππε. *Sequentia vide in Proleg.* p. 58.

f. Aliud de eodem, p. 560.

f. 17. Die XV, de SS. *Martyribus Edessenis*, vid. p. 653.

Die XVI, de S. *Matthæo*, p. 559.

f. 17, 18. Die XVII, de S. *Gregorio Thaumaturgo*, ἤχ. α'.

α'. Ὁ λάμπας τοῖς θαύμασι, * καὶ σβέσας τοῖς δόγμασι * τὴν φλόγα τῆς πλάνης, * ὅσιν πάτερ, χάριν ἡμῖν αἰτησαι τυχεῖν * τῶν ἀγαθῶν, * τῶν ἡτοιμασμένων * τοῖς Ἀστροτῶν ἀγαπῶσιν.

β'. Ἐνάρτεος πολιτεία, * πλησθεῖσα θείας σοφίας * νεκροῦν τὰ μέλη τοῦ σώματος * καὶ κομίζεται τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, * ἀμελεῖ τῶν παρόντων, ὡς οὐ μενόντων, * φροντίζει τῶν μελλόντων, ὡς αἰώνιων * οὕτως οὖν προφθάσωμεν, * ἵνα κατανήσωμεν * τυχεῖν τῶν ἀγαθῶν...

Pauca, sed automela, quæ etiam affectant δριμύπικτα.

f. 18. Aliud de eod. v. p. 608.

Die XXI, in *Præsentatione B. V.* vid. p. 275.

f. 19. Die XXV, de S. *Petro Alexandrino*, ἤχ. β', πρ. τό· Τράνωσον. *Hirmus trop. I novus videtur.*

α'. Τὰ τῶν βλασφημῶν * ζιζάνια ῥιζόθεν * ἀνέστπασας, καὶ ὡς δικέλλη * τῇ γλώττῃ σου τὰ τούτων ἐξεκάλυψας * διὸ καὶ μαρτυρῶ * κατεκοσμίσεις (sic C), πάτερ τίμιε, * καὶ νῦν ταῖς σαῖς πρεσβείαις * τὴν ποιμνὴν σου ἀτάραχον * διατήρησον, * πιστὲ οἰκονόμῃ μυστηρίων Χριστοῦ.

β'. Πῶς σὲ καλέσω, τίμιε πάτερ, * ἀγγελοῦ ἢ ποιμένα; * ἱερέα πιστὸν, * διδάσκαλον ἢ ἀπόστολον; * ἀγγελοῦ εἶπω; τὴν γὰρ ψυχὴν σου * καθὼς εἶπας, τιμὴν ἐποίησω * πάλιν ποιμένα * καλέσω καὶ ὄντως ὑπάρχεις ποιμὴν * αὐτὸν γὰρ τὸν ἀρχιποιμένα * μιμησάμενος, τέθεικας τὴν ψυχὴν, * ἵνα τὸ ποιμνιον ἄρτων * διαμεῖνῃ * διὸ ἐκλήθης σαφῶς * πιστὸς οἰκονόμος μυστηρίων Χριστοῦ.

Tenue opus, male compactum. In 1 tr. refert inficetum Stephanum, tr. 3, p. 329; in 2 tr. frus-

tra mendicator lepores cantici S. Anastasiæ dicati, p. 637.

f. eod. Aliud de eod. vid. Anthol. rom. φ. σζ'. Variant. tr. 1. ἐκκλ. πλουτήσας... θεομ. πάτερ... ἀπ. ἀποδιώξας... ὁ Πέτρος, χαίρεις πέτρα...

tr. 2. πορευθῆναι... πρ. ὁ νῦν ἡμᾶς συγχ· Πέτρος... οὐ τρωφῆσαντες πάντες... Eadem variant in men p. 88.

f. 19. Eadem die, de S. Catharina, vid. p. 640.

f. 20. Die XXVII, de S. Jacobo Persa. Men. p. 182. Variant in tr. 1. τὸ πρόσταγμα... minus bene C om. καὶ ἀνεδείχθης, μάρτυς θαυμαστός...

In tr. 2. καὶ δακρύων πλησθῶμεν... καθ. πιστῶς... οἱ δυσμενεῖς, τὸν γενναῖον, interposita om... τίς οὖν ὑπάρχει; προσείπω, εἰ δοκεῖτε, μικρὸν ἀναμεινάτε, καὶ λέξωμαι πάντα μετὰ σπουδῆς, πῶς αὐθήμερον θάνατον ἔδωκεν τὸ σῶμα. Qua quidem insigni varietate comperitur quam inepta fuerit strages veterum precum, constanter in menæis ab exordio, quasi capite, minutarum.

f. eod. Die XXX, de S. Andrea apostolo, vid. p. 555.

IN MENSE DECEMBRI.

f. 21. Die IV, de S. Barbara, ἤχ. β', πρ. τό· Τὴν ἐν πρεσβείαις. — Τράνωσον.

α'. Ἡ ἐν βασιλείαις * τῶ ἀίματι· ἑραντισθεῖσα, * καὶ τὴν ψυχὴν σου * φαιδύνασα τῷ ἐλαίῳ, * μάρτυς πολυάθλας, * ἐξαιτούμαι σε, * τὴν νεολαίαν ταύτην * περιφροῦρησον, * καὶ ἐναντιουμένων ἐχθρῶν διάσωσον * δοξάζουσαν, Βαρβάρᾳ, * τὴν σὴν ἀλλοθισιν.

β'. Τίνας ἢ ποίους ὕμνους σοι πλέξω, * ὦ πανέντιμῃ μάρτυς, * ὁ βραδὺς τῆς νοῖ, * καὶ γλώττῃ πέλων ἀνίσχυρος; * αὕτη οὖν μοι δίδου σοφίας λόγον * τοῦ ὑμνήσαι καὶ ᾄσαι τοὺς σοὺς ἀγῶνας· * σὺ δὲ φθογγὴ * τῆς ἐμῆς εὐτελείας γενοῦ ἀληθῆς, * ὅπως ἐκπράσω ὁ τάλας * ἀναξίους μου χεῖλαισιν ἑπαθλα, * Βαρβάρᾳ, τὰ σὰ, καὶ δοξάσω Χριστὸν, * τὸν ἰσχὺν παρασχόντα σοι ἀνωθεν, * ὃ πρέσβευε, μάρτυς [ὑπὲρ ἡμῶν]. Vetustior cæteris proœmium videtur; tum ab hirmo inscripto haud leviter differt, tum ephymnion a sequentibus recedit; quodque rarius est, canticum manifeste a puellis (ταύτην νεολαίαν περιφροῦρησον) canendum erat. Nec tamen minus elegans est trop. 2. — αὕτη οὖν μοι C. Al. cod. crypt. σὺ οὖν μοι. — f. γενοῦ Τλωος, al. cod. ἀληθῶς.

f. eod. Die V, de S. Saba, vid. p. 376.

f. 22. Die VI, de S. Nicolao, vid. p. 202.

f. 22, 23. Aliud de eodem, vid. p. 355.

f. 24. Die IX, de conceptione B. Annæ, p. 658.

Die X, de S. Patapio. Men. p. 55. variant. tr. 1.

εὐράμενοι μ. σ. προσιοῦσιν... αἰτοῦντες, λύσιν δὲ... σὺ γὰρ πέλεις τῶν... πρ. φύλαξ ὁμοῦ πατ. om. ὅσις.

Tr. 2. νόσων ποικίλων... με, πῶς ἐπιφαίνεται (om. interposita) τοῖς... διὰ τοῦτο ἰ. μ. ἀ. σε δίδου πάντων προστάτα φύλαξ, etc. Cætera v. p. 565 ex cod. taurin.

f. 24, 25. Die XI, de S. Leonida, vid. p. 630.

f. 26. Die XIII, de S. Eustratio, etc. vid. p. 370.

f. 27. Aliud de iisdem, ἤχ. β', πρ. τό· Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν.

α'. Τοὺς ὑπὲρ Χριστοῦ * παθόντας μέχρι θανάτου, * καὶ τὰ ἐπὶ γῆς * λιπόντας πάντα ἡδέα, * ἐν ὠδαῖς καὶ ὕμνοις * τιμήσωμεν (deest trisyll)... τῶ δεσπότῃ κραυγάζοντες· * Θαυμαστός εἶ, πολυέλεε, * καὶ τελῶν ἀνεξιχνίαστα, * Θεὸς γὰρ ἅγιος εἶ, * καὶ ἀγίοις ἐνοικεῖς.

β. Κατὰ πάντα, vid. Proleg. p. LIX.

Aliud de iisdem, ἤχ. πλδ', πρ. τό· Τῶ φαινωῶ. — Τῶ θεῷ μῶρε.

α'. Τὸν ἐν σοφίᾳ πάσῃ * πρεπόντως ἐκλάμψαντα, * καὶ ἔραστὴν τῆς ἀνω * σοφίας γενομένου * Εὐστράτιον τὸν ἀριστέα * ἄσματικῶς * ὑμνήσωμεν, λέγοντες· Πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, * τῶν φιλομαρτύρων * προστάτα θερμότητε.

β'. Μεγαλομάρτυς (μεγάλως μ. C.), τὸ θράσος * δυνάμει τοῦ σταυρωθέντος * καὶ δεσπότου τοῦ (τοῦ om. C) Χριστοῦ * ἀπενέκρωσας τοῦ τυράννου, * τοῦτον αἰσχύνας * ἀνδρειότητι φρενῶν, * ἅγιε Αὐξέντιε· * ὅθεν λύπη συσχεθεῖς, * ὁ παράφρων προστάττει * τῇ τοῦ ξίφους βασάνῳ * ἐκτεμῖν τὴν σεπτὴν σου κεφαλὴν, * εἰς χαρμονὴν τῶν βοῶντων· * τῶν φιλομαρτύρων...

f. eod. Die XVII, de SS. Daniele, etc. vid. p. 291.

f. 28-32. De iisdem, vid. p. 185-198.

f. 33. Die XX, de S. Ignatio, vid. p. 571.

f. 33, 34. Die XXII, de S. Anastasia, vid. p. 637.

f. 34-37. Die XXV, de Christi nativitate, p. 1-11.

f. 37. Die XXVII, de S. Stephano, vid. p. 12-16.

IN MENSE JANUARIO.

f. 38, 39. Die I, de S. Basilio, vid. p. 346.

f. 40-42. Die VI, de Theophania, vid. p. 16-23.

f. 43. Die VII, de Baptismo D. N. vid. p. 23.

f. eod. Die X, de S. Gregorio Nysseno, vid. p. 369.

f. 44. Die XI, de S. Theodosio, vid. p. 610.

f. 45. Die XIV, de SS. Abbatibus mm. vid. p. 606.

f. 46. Die XVII, de S. Antonio, ἤχ. δ', πρ. τό· Ἐπεφάνης. — Τῇ Γαλιλαῖα.

α'. Ἐν τῷ ὕψει Κύριος * τῆς ἐγκρατείας * ἀληθῆ σε

ἔθετο * ὡσπερ ἀστέρα ἀπλανή, * φωταγωγούντα τὰ πέ-
ρατα, * θαυματοφόρα, * Ἀντώνιε δασε...

β'. Τὸν τοῦ Κυρίου ἔραστην, * τῶν μοναστῶν τὸ
κλῆος, * θαυμάτων τὸ ταμεῖον, * Ἀντώνιον τὸν μέ-
γαν, * ἀνευφημήσωμεν, πιστοί· * οὗτος γὰρ τῷ φέγγει *
τῶν ἀγῶνων ἑαυτοῦ * ὡς ἥλιος ἐξέλαμψε, * φωτίζων
τοὺς ἐν σκοτίᾳ ὑπάρχοντας, * πάθη ἀμαρτίας * ἐκδιώκων,
καὶ δαιμόνων * τὴν ζοφερὰν * κλάνην ἀνενοδότως * *
διὸ καὶ ποταμούς * πηγάζει θαυμάτων, * ὡς ἐκ κρήνης
θεϊκῆς * θείως ἐκδιώκων, * πάντων τὰς ψυχὰς * ἀρδεύει
τῶν ἐκβοώντων * θαυματοφόρε...

f. 46, 47. Aliud de eodem, vid. p. 377-380.

f. 47, 48. Die XVIII, de S. Athanasio, vid.
p. 349.

f. 48, 49. Die XX, de S. Euthymio, vid. p. 338.

f. 49, 50. Die XXI, de S. Zosimo m. ἤχ. πλδ'.
πρ. τό· Τῷ φαεινῷ. — Τῷ θείῳ.

α'. Τῶν ἑσπερίων φάος * εἰδείχθης ἀνέσπερον, * φωτα-
γωγῶν πατρίδα * ἐνθέως διδάσμασι, * Ζώσιμε ἱερο-
μύστα * * ὄθεν θερμῶς ἡ ποίμνη σου ἔπασα * γήθηται
χαρμονικῶς, * τὴν σεπτὴν σου [μνήμην] ἐνθέως γεραί-
ρουσα.

β'. Ἀξίως... vid. Proleg. p. LXVII.

γ'. Ἰδοὺ σοι πόθῳ προσήλθον, * θαρβῶν σου ταῖς
ἰεσλαῖς * δεκτικαῖς πρὸς τὸν Θεὸν * ἀναξίως αἶνον προ-
σοίσει· * πῶς δὲ τολμήσω * τηλικούτων ὑψηλῶν * ἀρξα-
σθαι θαυμάτων σου; * σὺ γὰρ πέλεις ἀληθῶς * ἀενάως
ἐν νόσοις * ἱατὴρ ἀγαθόκτωρ * * διὸ πάντες ἀρύονται
πιστῶς * τῶν ἱαμάτων τὴν χάριν, * τὴν σεπτὴν σου
μνήμην * ἀξίως γεραίροντες.

f. 50. Die XXII, de S. Anastasio Persa, vid.
p. 592.

f. 51. Die XXV, de S. Gregorio Theologo, vid.
p. 351.

f. 52. Aliud de eodem, ἤχ. β', πρ. τό· Τοὺς ἀσφα-
λεῖς. — Τράνωσον.

α'. Φωτοβολῶν * τῇ μελλιζόρῳ γλώττῃ σου * τῆς
ἀκραιφνοῦς * καὶ ἀκράτου φύσεως * τῶν βλασφημῶν
ἀπετέφρωσας * αἰρετικῶν τὰ φρονήματα, * τρισήλιον
αὐγὴν καὶ ὁμοούσιον * κηρύξας, μυστολέκτα Γρηγόριε, *
ὡς θεολόγος καὶ φίλος τοῦ Χριστοῦ.

β'. Σὲ τίς ἀξίως ὑμνήσει, πάτερ, * ἡ ἐξεῖποι τὸν τρό-
πον * τῆς γεννήσεως σου * καὶ πίστεως κατορθώματα; *
οὐδὲ οἱ πάντες οἱ συνελθόντες * ἐν σοφίᾳ καὶ λόγῳ τε
καὶ δυνάμει, * κἂν πρὸς βραχὺ, * ἓνα ὁμοίον σοι ὕμνον
προσάξωμεν * σωτήριον ὑπὲρ πάντων * ἀριθλήτως Τριάς
ἦν ἐκνήφας, * καὶ ὡς οἰκεῖον θερμόντα * καὶ σοφίας
καὶ γνώσεως ἐπλησεν, * ὡς θεολόγον καὶ φίλον Χρισ-
τοῦ.

· Ni tenue nimis foret duplex illud troparium,
a litteris Φ. Σ., quibus incipit et clauditur nomen
Φώτιος, de melodo insigni cogitarem. Qualiscum-

que demum sit, is ephymnion de S. Joanne ex
fol. 1 suffuratus est, photiano more.

f. eod. Die XXVII, in translatione S. Joannis
Chrysostomi, vid. p. 566.

f. 53, 54. Aliud de eodem, p. 358.

f. 54. Die XXVIII, de S. Ephrem, vid. p. 340.

f. 55. Die XXXI, de SS. Cyro et Joanne, ἤχ. δ'.
πρ. τό· Ἡ Παρθένος. — Τὴν Ἐδέμ.

α'. Μιμηταὶ γενάμενοι * τῶν παθημάτων Κυρίου, *
διὰ πόνων, ἄγιοι, * κατηξιώθητε δόξης, * σύσκηνοι *
ἀγγέλοις ἄνω * ἀναδειχθέντες * * ὄθεν καὶ * (adde τῆς)
παύσεως * πρὸς τὸν δεσπότην * καὶ Θεὸν τετυχηκό-
τες, * ἴσθε πάντα ἐκ τῶν ποικίλων παθῶν.

β'. Ἀπορεῖ τῶν βροτῶν * ἅπαντα λόγων δύναμις * ἐξυ-
μνεῖν τὸ φρικτὸν * πέλαιος τῶν ἰάσεων, * ὡσπερ καθε-
κάστην * βλύζετε ἀπαύστως * ὑμῶν τῷ ὄσμῳ * πίστει
τοὺς πρόσφυγας * προσφεύγοντας, ἄγιοι * * ὑμᾶς αἰτῶ
νῦν * χάριν μοι [...], τε, * ὡ παθολύται, * πρὸς
(f. Χριστὸν insere) Κύριον, * ὅπως τολμήσω * ἐγὼ
ὁ τάλας * ἀνάγνοις χεῖλεσιν εἰπεῖν * ὑπὲρ βαθμῶν τῷ
ποδί * * ἐκτενῶς δυσωπῶ γὰρ, * ὥστε χάριν δεδεδυμένοι *
ἴσθε....

Aliud de iisdem, ἤχ. β'. πρ. τό· Οἱ τὴν χάριν. —
Τὸν φωστῆρα.

α'. Τοὺς στεῆρους ἐν βασάνοις * ἀγωνοθέτας * καὶ
ταχεῖς εἰς πρεσβείαν * θαυματουργέτας, * Κύρον αἰσίως
τὸν μέγαν ἐν θαύμασι, * καὶ Ἰωάννην τὸν τοῦτου συμ-
μάρτυρα * ἁσματικῶς τιμήσωμεν * Χριστῷ ὑπὲρ ἡμῶν...

β'. Τῶν θαυμάτων τοὺς ταλαῖς * ἐκ Θεοῦ φιλοδο-
ρίας, * τὰ τῆς εὐεργετίας * διανέμοντας βοθηήματα, *
Κύρον μελεψόμεν * καὶ Ἰωάννην, * τοὺς συμμάρτυρας *
ὑπὲρ γὰρ Χριστοῦ * ρεῖθρα αἱμάτων προχέοντες, * ἀλη-
κτους καρποῦς * ἱαμάτων ἀναδελύζουσι * τοῖς προσποῦσιν
ἐν αὐτοῖς * ἐκτενῶς καὶ ἐπάδουσι * Πρεσβείαν ποιεῖτε *
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

γ'. Οὐκ ἐκ τέχνης Ἰπποκράτους * οἱ σοφοὶ ἱαματεῦσι *
τοὺς νοσηλευμένους, * ἀλλ' ἐξ οἰκτιρῶν θείας χάρι-
τος * οὐ φάρμακα παρ' αὐτοῖς * τῶν τραυμάτων ἀλεξιτή-
ρια, * οὐ ἔλπει λεπτῶ * τὰς σηπεδόνας ἐκτέμνουσιν, * οὐ
δόσει πικρᾶ * κακοχυμίας καθάιρουσιν, * ἀλλὰ συμπε-
ρουν ἐπ' ἀφοῖν, * ἰώμενοι τοὺς ἄδοντας * * Πρε-
σβείαν...

IN MENSE FEBRUARIO.

f. 56. Inde usque ad fol. 136 scriptura fit
crassior, quin tamen alterius librarii videatur,
quum identidem et sensim stylo priori utatur
idem qui cæperat.

f. 56-60. Die II, de Hypapante, vid. p. 28.

f. 60. Die V, de S. Agatha, vid. p. 643.

f. 60, 61. Die VII, de S. Theodoro milite, vid.
p. 361.

- f. 62. Aliud de eodem, vid. p. 579.
 f. 63. Die XI, de S. *Blasio*, vid. p. 586.
 f. 64. Die XX, de S. *Leone Catanensi*, vid. p. 563.
 f. 65. Die XXIV, de capite S. *Joannis Baptistæ*, vid. p. 367.

IN MENSE MARTIO ET TRIODIO.

- f. 66. In sabbato τῆς ἀποκρίσεως, vid. p. 462.
 f. 67-71. In dominica τῆς ἀποκρίσεως, vid. p. 35.
 Post fol. 71, immuni lacuna monemur plurimos deesse quaterniones, quibus continebantur cantica totius fere triodii usque ad sabbatum ante palmas. Nam folium 72 incidit in poema Cyriaci de Lazaro, vid. p. 284, quod etiam capite truncatur, ut constat palam exhiante acrostichide [πο!] ημικυριακοῦ.

- f. 73-75. In dominica palmarum, vid. p. 283.
 f. 76-79. In feria II magna, vid. p. 67.
 f. 80-83. In feria III magna, vid. p. 77.
 f. 83-85. In feria IV magna, vid. p. 85.
 f. 86-88. In feria V magna, vid. p. 98.
 f. 89-91. In feria VI magna, vid. p. 101.
 f. 91-94. In eadem, vid. p. 58, 107.
 f. 94-97. In eadem, vid. p. 53.
 f. 97-100. In eadem, vid. p. 416.

Ad calcem manu eadem scribitur: Ζήτει ἕτερον κονὸν. εἰς ἀρχὴν τοῦ τροπολογίου, de quo indiculo cf. *Proleg.* p. VIII et XII.

- f. 100, 101. In sabbato magno, vid. p. 487.
 f. 101-105. In dominica paschæ, vid. p. 124.
 f. 105-108. In dominica S. *Thomæ*, vid. p. 140.
 f. 108. In dominica unguentiferarum, vid. *Pentecostarium venet.* a. 1860, p. 50. variant. tr. 1. τὸ χαῖρε τ. μ. προστάξας... Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ τοῖς...

tr. 2. οὐν. δὲ φῶβω... καὶ φησὶ πρὸς αὐτ. ὁ νεανίας ἐδόξασε· Τί θρηνητε ὑμεῖς...

IN MENSE APRILI.

- f. 108. Die XXII, de S. *Theodoro Siceota*, vid. p. 342.
 f. 109. Die XXIII, de S. *Georgio mart.*, vid. p. 596.
 f. 109. Die XXV, de S. *Marco evangelista*, vid. p. 317.
 f. 110. Die XXX, de S. *Jacobo apostolo*, vid. p. 558.

IN MENSE MAIO ET PENTECOSTARIO.

- f. 110. Die VII, de S. *Domitio*, vid. p. 383.

A tergo fol. in imo margine, manu eadem

scribitur: Ζήτει τὰ κονόδια Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. De quibus nota primum, festum S. Joannis recoli diebus viii maii et xxvi sept. tum etiam in vetustis calendariis cryptoferratis memorari in die viii maii festum τοῦ θαύματος τοῦ ἀγίου ἀρχαγγέλου Μιχαήλ ἐν Γαργάνῳ (*ad Typica Græcor. animadv.* p. 97). Nota insuper hic provocari ad dies viii et xxvi septembris, ubi quærenda festa recurrunt; quibus probe evincitur, hæc duo festa cum suis canticis in nostro codice olim extitisse. Tum addere lubet, prius illud S. Joannis festum in priscis synaxariis vocari: Ὁ ῥοδισμὸς τοῦ ἀγ. ἀπ. Ἰωάννου, ob rosas quas ferunt inventas in ejus sepulcro, et in hac die dicari et spargi solitas. Cf. p. 663.

- f. 111. Die IX, de S. *Christophoro*, ἡχ. γ', πρ. τό· Ἡ Παρθένος. — Τὴν Ἑδέμ.

α'. Γνωσὶν θεῖαν, ἔνδοξε, * ἐν σῇ καρδίᾳ πλουτήσας, * πρὸς ἀγῶνας πρόθυμος * τοῦ μαρτυρίου εἰσέδους, * ἔτραψας * τὰς παρατάξεις * τῶν ἀπειθούντων * * Εὐφρανάσας * ἐν τοῖς σοῖς ἀθλοῖς * τὸν σὸν δεσπότην * * διὰ τοῦτο σοὶ βοῶμεν * * Χριστοφόρε, χαίροις ἀστὴρ ἀείφωτε.

β'. Τὰ τῆς γλώττης δεσμά * καὶ τοῦ νοῦς τὴν κάθαρσιν * ὁ Θεὸς, ταῖς εὐχαῖς * λύσας τοῦ ἀλλοφύρου σου, * παράσχου μοι λόγον, * ποθοῦντι ὑμνήσαι * τὴν Χριστοφόρου * θεῖαν ἐπίκλησιν * μεθ' ἧς δπλασίμνος * σὺν παθρόσιζ * τυράννων φρόνημα * εἰς τέλος ἡρανίσει..... * καὶ νικηφόρος * πρὸς τὰς ἀβύσσους * διαπορθεμεύει εὐκλεῶς * μονὰς ὁ θεὸς ἀριστεύς. * διὰ τοῦτο... συνελθόντες * ἐτησίως (αἰτησίως C.) ἐκδοῶμεν * * Χριστοφόρε, χαίροις, ἀστὴρ ἀείφωτε.

Vix retulerim quod dixi de Gregorio ob γνωσῖν, ad xviii octobr. Sed notare lubet tr. 2, v. 12, 13, sæpe fluctuantes, hic mutilos esse, ac desiderari tetrasyllabum proparoxytonum, ut saltem conflentur in unum, rarissima licentia; deesse quoque in v. 19 monosyllabum, f. σοι, suadente serie; tum demum, quum soleat ultim. v. esse hendecasyllabus, bis in ephymnio Χριστοφόρε sonare trisyllabum ex canone XIII. Sed plura troparia quærenda sunt in aliis codd., ut inter se collata hirmum stabiliant. Haud pauciora in mox sequentibus animadvertenda forent, quæ, ut alia superius, omitto.

- f. 111. Die XII, de S. *Epiphanio*, vid. p. 354.

Eadem die, de S. *Philippo in Argyro*, vid. p. 318.

Extat de eodem siculum troparium Ἀργυρίου τὸ ἕρος in Anthol. rom. maii φ. ζ'.

f. 111, 112. Die XIV, de S. *Simcone in Monte Mirabili*, vid. p. 622.

f. 112, 113. Die XXI, de SS. *Constantino imperatore et Helena, ejus matre*, τῆς β', πρ. τό· Ὁ σοφίας.
— Τράνωσον.

α'. Ὁ ἐκλάμψας * ἐν τοῖς πέραςι * τὸ τοῦ σταυροῦ * πανσεβάσμιον ἔξλον καὶ φαεινὸν * ὑπὸ τῆς κοσμοπλοῦτου Ἑλένης * καὶ τῆς βίης αὐτῆς * ὑπ' αὐτῶν δυσποούμενος, * Χριστὲ ὁ Θεὸς, * τῷ λαῷ σου τοὺς οἰκτιρμοὺς * σου κατὰπεμψον * καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἡμᾶς * λύτρωσαι, ἄγιε, * ὡς μόνος οἰκτιρῶν καὶ φιλόανθρωπος.

β', γ'. Vide in *Proleg.*, p. LXII.

δ'. Ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου * ὀδηγούμενος· λίαν * ἐν πολέμοις πολλοῖς * ἀήτητος ἀναδείκνυται· * τοὺς γὰρ ἐχθροὺς καὶ ὑπεναντίους * τροπωσάμενος πάντας φωνῆς ἠξιώθη (trisyll.). * Ἐν τούτῳ νίκα (ahund. ultima syll.) * τῷ μεγάλῳ σημείῳ, Κωνσταντίνε, * ἐν ᾧ ἐγὼ τὰς ἀχράντους * παλάμας καὶ τὸ αἷμα (τὸ Θεῖον add. C) ἰξέχεα, * γεννάμενος ἄνθρωπος (diss.) δι' ἡμᾶς * γεννηθεὶς ἐκ Παρθένου δίχα φθορᾶς * ὁ μόνος...

f. 113. In *fer. IV mediæ Pentecostæ*, vid. p. 491.

f. 113-116. In *Ascensione*, vid. p. 148.

f. 117. In *dominica ante Pentecosten*, vid. p. 493.

f. 118-120. In *Pentecoste*, vid. p. 137.

f. 120-122. In *dominica post Pentecosten*, vid. p. 165.

IN MENSE JUNIO.

f. 122. Die XV, de S. *Vito martyre*, vid. p. 382.

f. 122-125. Die XXIV, in *Nativitate S. Joannis Baptistæ*, vid. p. 319.

f. 125. Aliud de eodem, vid. p. 545.

f. 126. Die XXV, de S. *Febronia*, vid. p. 645.

f. 126-129. Die XXX, de SS. *Apostolis*, vid. p. 168.

f. 129-132. Aliud de iisdem. vid. p. 549.

IN MENSE JULIO.

f. 132. Die IV, de SS. *Conone et Aristeu mm.*, vid. p. 574.

f. eod. Die VIII, de S. *Procopio*, vid. p. 316.

f. 132, 133. Die IX, de S. *Pancratio*, vid. p. 583.

f. 133. Aliud de eodem, vid. p. 584.

f. eod. Die XV, de SS. *Cyrico et Julitta*, vid. p. 366.

f. 134. Die XVII, de S. *Marina*, vid. p. 634.

f. 134-135. Die XVIII, de S. *Emiliano*, vid. p. 388.

f. eod. Die XX, de S. *Elia*, vid. p. 296.

f. 136. Aliud de eodem, vid. p. 293.

f. 136, 137. Die XXVII, de S. *Panteleemone*, vid. p. 298.

f. 137. Aliud de eodem. Men. p. 131. Variant. tr. 1. τῆς α'. Incipit Μιμητής, accedit ad hirmum Ἰλλίου μιμητής, qui tamen alius toni est. Om. παρ' αὐτοῦ.

tr. 2. Incipit Τοῦ ἀναργύρου, videtur αὐτόμελον. variant. σωμάτων ἀγαπητοὶ τὴν... οὐκ πιστοὶ ἀδελφοί... τοῦτον ἀσφαλῆ.

tr. 3. ineditum ex integro distinximus, hirmi gratia rarissimi.

Ὁ συνετὸς ἐπιστήμων,
ὡς ὁ Κύριος ἔφησε,
Παντελεῆμων ἐκλήθη,
καὶ ἔλασεν τὰ σύμπαντα,
ὡς μαθητῆς τοῦ Κυρίου φερώνυμος·
οὗτος οὖν ὁ φαεινότατος,
πῶθεν τῷ ξερευνήσωμεν,
καὶ ἐν ποίᾳ πατρίδι γεγέννηται,
τίνας οἱ τούτου γενέται,
τὸ σέβας τὸ πρὶν,
τὴν ἐπιστροφὴν ἀμφοτέρων εἰς Θεόν,
τὴν ἀοιδίμον στοργὴν
ἐν τοῖς ἀλλοῖς τῶν ἀγίωνων,
τῶν βοώντων· Σῶσον ἡμᾶς, Κύριε.

Vastum et amplum melodi consilium habes omnem evolvendi historiam martyris ab ipsa parentela, quæ cuncta nullibi comparent; sic solent misere abrumpi grandiuscula id genus exordia.

IN MENSE AUGUSTO.

f. 137-139. Die VI, in *Transfiguratione Domini*, vid. p. 501.

f. 139-140. Die XII, de S. *Euplo*, vid. p. 590.

f. 140-142. Die XV, in *Assumptione B. V.*, vid. Anthol. roman. φ. ρζδ', cf. supra p. 527.

f. 143. Aliud de eadem. Men. p. 368. variant.

tr. 1. Παρθένε τοῦ κόσμου τὸ καύχημα.

In tr. 2. πρ. τό· Τῆ Γαλιλαίᾳ.

Τῷ χορηγῷ τῶν δωρεῶν, * καὶ πλαστῆ τῶν ἀπάντων, * καὶ ἀγαθοπαρέκτῃ * ἀνεστίν σοι προσάξια: * καὶ μεγαλῦναι εὐμαρῆς, * δέδοικα δὲ ὄμιος * μὴ ἀνάξιος φανῶ * διὸ καὶ ἱκετεύω σε, * Θεόνυμφε... ὥστε ταῖς λιταῖς σου * ἐλλαμρῶθῆναι μου τὴν φρένα * ταῖς πρὸς τὸν σὸν * υἱὸν ἀδιστάκτους· * τὸ δύνασθαι γὰρ σοὶ * ἔδδθη, Παρθένε, * καὶ καθίστασαι βροτῶν * τεύχος καὶ σκέπη, * ἄσπλος φρουρὰ * καὶ ἀγκυρα τοῖς βωῶσι. * Χαῖρε, Παρ.— Habet C ἐυμαρῶς.. ἵνα ταῖς.. τῆ πρὸς τόν.

Truncatur v. 9 undecasyll. Quæ fortasse causa fuit, cur raro ac fere unico exemplo, menæorum curatores, omisso trop. 2, tertium Nūn εὐφραίνέσθω receperint, quod nostris codd. deest.

f. 143-146. Aliud de eadem, vid. p. 516-526. Habes in tabella I priorem folii 144 paginam. cf. p. 662 et *Proleg.*, p. XXXIII, XXXIV.

f. 147. Die XXV, de S. *Bartholomæo*, vid. p. 564.

f. 148. Die XXVI, de SS. *Adriano et Natalia*, ἤλ. δ'. πρ. τὸ · Ἐπεφάνης. Frustra provocatur ad hunc hirmum, eum alia præmii aperte respiciat, quæ me fugiunt. E codice interpunxi. Cætera tamen trop. sunt πρὸς τὸ · Τῆ Γαλιλαία. Pleraque imperitum melodum produunt.

α'. Οἱ ἐν βασινοῖς ἀριστεύσαντες * καὶ ἐν στεφάνοις * παγκόσμιοι ἀθλοφόροι * φανέντες, κραυγάζομεν · * Μνεῖαν ποιήσαθε ἡμῶν * ὡς τοῦ Κυρίου * εὐάρεστοι ἄγιοι.

β'. Τῆς Εὔας τὸν συνόμιλον, * τὸν ὀδηγὸν τῆς πλάνης * καὶ τῆς πικρᾶς ἀπάτης * τὸν τῶν κακῶν εὐρετήν, * τὸν ὀριόμορφον ἐχθρόν, * θῆλυς Ναταλία * σὺν ἀνδρὶ Θεοπεπίδῳ, χωρὶς ἔξρου, ἀπέκτειναν, * ἀντιστρατευσάμενοι τῆ ὀλοερῶ, * διὰ θερμότητος * συζύγου εὐβουλίας * κοσμήσασα * τῆ τῆς φιλανθρίας * ἡ σώφρων λογισμῶ * τῆς οὐσίας ἀνδρείας, * ὠκοδόμησε τὸν νοῦν * πρὸς Θεῖον ζῆλον * ἀνδρὸς τοῦ ἑαυτῆς * ὃς ὤφθη ἐν ἀθλοῖς μέγας * καὶ τοῦ Κυρίου * εὐάρεστος ἄγιος.

γ'. Οὐ δέον ταύτην τὴν σεμνήν * τὸ παρασιωπῆσαι, * ἀλλὰ καὶ παραστῆσαι, * αὐτὴν τε καὶ τὸν ταύτης * δμῶζυγον μέσον ἡμῶν · * ἔχουσι γὰρ τέρεψιν, * καὶ χρεῶν ἔστιν αὐτοῦς * ὑμνήσαι, ὡς καὶ ἄξιον. * Ἀδριανὸς ὑπάρχει ὁ μέγιστος * καὶ ἡ μακαρία * Ναταλία, ἡ τοῖς τρώποις * βυθμιστῶ ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας * τὸν σύζυγον αὐτῆς * τῆ ψυχαγωγία, * τῆ εὐνοία τῆ σοφῆ * ἐν ὕμνοις ἄσαι * ἔστι γὰρ ἡμῖν * πᾶσιν (τοῖς add. C) ἐκτελοῦσαι * μνήμην (τὴν inserit C) τοῦτου, * Κυρίου... εὐάρεστον [ἄγιον. ?]

δ'. Ὑπὸ τὸ σύγγραμμα ἡμεῖς * τοῦ μέρτερος Κυρίου * εἰσελθόμεν καὶ γνῶμεν * τὸ τί διαγορεύει · * ἡ οὖν ἱστορία φησὶ, * τῆς λιθοθείας * ἐπὶ Μαξιμιανῶ * ἐπικρατούσης, ἅπαντας * καὶ θύειν (τοῖς ins. C) εἰδῶλοισ ἀναγκάζοντος, * οἱ μὴ προσκυνοῦντες, * οὗτοι ἐν ταῖς τιμωρίαις * ἐδίδοντο · * ἔθεν θεοφόροι * Χριστοῦ ἀγαπητοί, * μὴ εἴξαντες τούτοις * ἀπανθρώποις αἰχισμοῖς, * ἐτιμωροῦντο · * εἰς ἔπαινον δὲ (νῦν add. C) * καὶ ὄψαν τὰ πλῆθῃ εἶγον, * ὡς τοῦ Κυρίου...

f. 148-150. Die XXIX, de S. *Joannis Baptistæ martyrio*, vid. p. 178.

f. 150, 151. Aliud de eodem, vid. p. 547.

ACCEDEUNT :

f. 151-152. Κοινάκιον παρακλητικὸν Vid. p. 532.

f. 153. Aliud, vid. p. 535.

f. 153-155. Κοινάκιον εἰς κοιμηθέντας, vid. p. 466.

f. 155-156. Aliud, vid. p. 490.

f. 156-159. Aliud, vid. p. 242.

f. 159-160. Aliud, vid. p. 373.

f. 160. Κοινάκιον τῆς ὀρθοδοξίας, vid. p. 323.

Στιχολογία.

Arduum opus aggreditur, quisquis ultima codicis folia nititur introspicere, usque adeo sunt tineis, mucore, fuligine pessumdata. Quæ attingerim, sive verba, sive interpuncta, sive lacunas, uncinis conspicuas, ea religiose servare piaculo duxi. Cf. *Proleg.* p. xv.

F. 160. Στιχολογία τῆς ὑπακοῆς τοῦ Ἁγγελοῦ παιδῶν :

Ἀλαλάξατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ · φάλατε δὲ τῷ ὀνόματι [αὐ]τοῦ · ὄδοι δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ · ὑπάρχει γὰρ ζωὴ : — Cf. ps. XCVII, 4. Pentecost. p. 8.

Στιχολογία τῆς ὑπακοῆς τοῦ Ἐἰς ὄρθρον τοῖς παισὶ : — [ὁ Θεὸς ἐν] τοῖς ὡσίν ἡμῶν ἠκούσαμεν · οἱ πατέρες ἡμῶν [ἀνγγέλ]αν ἡμῖν · ἔρπον ὁ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις [αὐτῶν, ἐν ἡμέ]ραις ἀρχαίαις : ὁ ἀρχηγὸς τῆς [ζωῆς] ἡμῶν : — Cf. ps. XLIII, 1, 2. Inclusa lacerantur.

f. 161. Τῆ κυριακῆ τῶν βαίων.

Πρὸς τὸ πάθος ἐπισπεύδων [πολυέλεε · προφητῶν] δὲ τὰς προβήσεις βεβαίου [μενος · τῆ πάλω Χριστῆ] ἐπιβέβηκας σωματικῶς · ὁ [ὄεν καὶ βαίους φοινικῶν] σοι · παῖδες ὑπαντῶντες ἔκραγαζον · Ὁσαννὰ τῆ υἱῷ Δαυιδ · ὡσαννὰ τῆ τὸν θάνατον καταλύσαντι · ἀλλ' Ἰουδαῖοι οἱ φρενοδραβεῖς εἴλαντο · μὴ λέγειν Θεὸν σε τὸν φιλόκθρωπον : — Inclusa in codice evanida supplevit vat. 771, f. 138.

Στιχολογία. Αἰνεῖτε παῖδες Κύριον · αἰνεῖτε δοῦλοι Κύριον · εἴη τὸ ὄνομα · ἕως τοῦ αἰῶνος · ὡσαννὰ τῆ υἱῷ Δαυιδ : Cf. ps. CXII, 1. Minores stichoi majoribus litteris in cod. insigniuntur.

Κυριακῆ τοῦ πάσχα, ἤλ. δ'.

Προλαβοῦσαι. Horol. a. 1870, p. 381, Pentecost. p. 7. variant. μὴ ζητεῖτε...

Ἰπακοὴ τῆς ἀναλήψεως, πλβ'.

Πῶς ἀναβήσομαι εἰς τὸ ὄρος τῶν ἀρετῶν · πῶς εἰσελεύσομαι εἰς τὸν τόπον τῶν ἀγαθῶν · τῆς ἀμαρτίας ἀντιπρατούσης · τῆς μετανοίας μὴ συντρεχούσης · ἀλλ' ὅτι ὁδὸς ὑπάρχεις δικαιοσύνης αὐτῆς · γενεὸς μοι πρὸς σωτηρίαν · Χριστῆ ὁ Θεὸς καὶ σῶσόν με : —

Στιχολογία. Τὰ βήματά μου ἐνώτισαι Κύριε · ἕως [f. εἴ] ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεὸς μου : ἀλλ' ὅτι ὁδὸς ὑπάρχεις : — Cf. ps. V, 2.

Τῆ κυριακῆ τῆς Ν'. ἤλ. πλβ'. Ἡ πηγὴ τῶν δακρῶν ἐξέλιπεν · ἀλλὰ ὕδρον ἐλέους παράσχου μοι · ὁ τὴν πέτραν ποτὲ μοι ἀναδείξας...

f. 161 a tergo [Στιχολογία]. Τὰ βήματά μου ἐνώτισαι, ἕως (sic iterum)..... ὁ τὴν πέτραν ποτέ μοι ἀναδείξας :

Ἵπακοὴ τῶν ἀγίων ἀποστόλων. Ποία φυλακὴ. Men. jun. p. 108. variant. τιμῶσά σου... Πέτρε, τῆς πίστεως ἡ πέτρα, sic veteres libri veneti cum codice et Anthol. rom. Sed totam pericopen de *Petro fidei petra* tacite expunxerunt veneta menæa recentiora a. 1871. Pergunt veteres cum cod. Παῦλε, καύχημα τῆς οἰκουμένης, ἐκ τῆς Ῥώμης συνελθόντες στηρίζετε ἡμᾶς. Quibus audacter expunctis, rursus neoterici sua cuderunt impudentissime : ἀλλ' ὦ Παῦλε ἀπόστολε, τὸ καύχ. τῆς οἰκ. προφθάσας ἡμᾶς στήριξον, Expuncta vero servant tum nostri et aliorum codices, tum veteres Slavorum libri publica auctoritate vulgati.

Ἵπακοὴ τῆς Θεοτόκου. Μακαρίζομέν σε. Men. p. 75 sine varietate notatu digna.

Ἵπακοὴ τῶν θεοφανίων. ἤχ. πλά'. Ὅτε τῆ ἐπιφανείῃ. Men. p. 72.

Ἵπακοὴ τῶν κυριακῶν τῶν ἡ' ἤχων.

ἤχος α'. Ἡ τοῦ ληστοῦ. Paraclet. a. 1872, p. 5.

Τῷ καθ' ἑαυτῶν δι' ἡμᾶς οἱ ἀπαθεῖς δι' αὐτὸν • ἄσμεν ἐπινικίον τῷ Χριστῷ • τοῦ ἐσχάτου ἐχθροῦ τὸ ἐντάφιον • [f. 162] ποῦ σου θάνατε κατεπόθη τὸ νίκος • τῷ αἵματι νενέκρωσαι • τῷ ζωοποιῷ • θεοανάτῃσαι τῷ παρέχοντι τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος : — Cf. 1 Cor. XV, 55.

Μετὰ τὸ πάθος αἱ μυροφόροι. [C. θεοφ.]

f. 162. ἤχος β'. Αἱ μυροφόροι δροβραὶ γενάμεναι. Pentecost. p. 45, etc. variant. δωρούμενος τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

ἤχος γ'. Ἐκπλήττων τὴν δρασιν. Paraclet. p. 98. C. om. τί ante ζητεῖτε...

ἤχος δ'. Τὰ τῆς σῆς παραδόξου ἐγέρσεως. Paraclet. p. 143.

Αἱ μυροφόροι ἐστῶσαι πρὸ τοῦ μνήματος • καὶ δάκρυσι συγκεχυμέναι τὰ πρόσωπα • ἤκουον τοῦ ἀγγέλου πρὸς αὐτὰς λέγοντος • Μὴ θρηγῆτε ζῶντα μετὰ νεκρῶν • ἀλλὰ κηρύξατε τῷ κόσμῳ χαρὰν • ὅτι ἀνέστη, Χριστὸς ὁ Θεὸς • ἔχων τὸ μέγα ἔλεος : —

ἤχος πλά'. Τὸν ζωνταρὶκὸν τοῦ Πατρὸς Λόγον • ἐκ τοῦ ζωοδότου τάφου ἐγγερμένον Χριστὸν Θεὸν ἡμῶν • αἱ μυροφόροι ὑπαντήσασαι τῇ ἐφθαρσίῃ • τὴν εὐφροσύνην τῆς ἀναστάσεως ἠγάλλοντο • καὶ τὸν θρῆνον τῆς ταπῆς ἀπεξέβησαν • τοῖς ἀποστόλοις μετὰ χαρᾶς ἐκραύγαζον • Ἀνέστη ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς • ὁ σώζων τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων :

f. 162 a tergo vers. 5 fere evanuerunt v. 1. αἱ μυροφόροι τοῦ μνήματος... ? αὐταῖς ἀπὸ μύρ. v. 2. ἀγγελος ἔλεγε... τὸν θρῆνον... v. 3. εὐαγγελ... εὐφραν- ὄητε ἀνέστη Χριστὸς ὁ Θεὸς... v. 4. παρέχων τῷ κόσμῳ... v. 5. τὸ μέγα ἔλεος.

ἤχ. πλά'. Τῷ ἔκουσίῳ. Paraclet. p. 235.

Μυροφόροις τότε] θρηνοῦσαι τῷ μνήματι • ἐπιστάς τοῦ Κυρίου τῆς ἀναστάσεως • ἀγγελος τὴν βροχὴν τῶν δακρῶν..... τῇ φωνῇ δὲ ἡμεῖς • ἀνέστη βοῶν ὁ Χριστὸς •... ἐγείρας • καὶ σκυλεύσας τὸν θάνατον : —

[Μνήματι] παριστάμεναι • καὶ τὰ δάκρυα προεξι- μέναι • αἱ μυροφόροι τῷ ἀγγέλω διελέγοντο • εἰση..... ἀναστῆναι τὸν ζητούμενον • τί φυλάττετε τὸ σπῆλαιον (aut f. ἐν πόλεις) • τοῦ μνήματος • οὐκ ἔστι σιγῆν τὸ παράδοξον • κηρύττειν δὲ μᾶλλον τὴν ἀνάστασιν • ὅτι ἀνέστη Χριστὸς ὁ Θεὸς • ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος • ἡμετέραν μορφήν ἀναλαβὼν • Tria ultima verba, quamvis cætera omnino desint in paracletico, initium in eo dedere τῇ ὑπακοῇ toni gravis. Cf. par. p. 279.

ἤχος βαρῦς. Ἐν μνήματι ὡς νεκρὸν • ἔθεντό σε ἀθάνατε Κύριε • ἀλλ' αὐτὸς ὡς κραταῖος • σκυλεύσας τὸν θῶν πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος πεπεδημένους • τῶν δεσμῶν ἠλευθέρωσας • καὶ ἀνέστης τριήμερος • δωρούμενος ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος :

πλά'. Αἱ μυροφόροι. Paraclet. p. 321. Variant. ἀνέστη Χριστὸς ὁ Θεός.

f. 163 ultimo. Ab initio novi troparii sex versus uti seqq. usque in finem, legi nequeunt. V. 1. Ἐν ἀβρόχῳ φαιδρότητι... v. 2. καὶ χαρᾶς... v. 3. πρὸ τῶν λόγων... v. 4. ἀγγέλου ἡ φωνῆ... v. 5. κατέλαμψεν.. ἐκ νεκρῶν... v. 6. τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Trop. 2. v. 1. Τοῦ δεσποτικοῦ... μνήματος. . v. 2. στὰς ἀγγελοῖς ταῖς γυναιξὶ θρηνοῦσαις ἔλεγεν... v. 3. Ἰλαραὶ δὲ τὴν λύπην ἀμεῖψασαι.. v. 4. σπεύσατε καὶ τοῖς μαθηταῖς ἀπαγγεῖλατε... v. 5. εἶπεν ὁ Θεὸς παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Trop. 3. v. 1. Τοῦ ζωοδότου τὴν ἐνδοξον ἔγερσιν. v. 2. ἀγγέλου μαθοῦσαι αἱ μυροφόροι μετὰ χαρᾶς. v. 3. τοῖς ἀποστόλοις ἔλεγον • Εὐαγγελίσασθε τοῖς [πᾶσι τῆς] v. 4. ἀναστάσεως τὸ μυστήριον, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν... v. 5. παρέχοντος ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

In ultimum locum inseritur ad calcem, post lineam interpunctis signatam, omissum quoddam breve kontakion ; ac tædet me eo magis non posse illud e tenebris crucere, quod agitur fortasse de festo quodam ipsius monasterii, in quo tropologion scribebatur. In titulo vix perspicitur : τῇ ε' π.... ἡμῶν... ὦν κονδ...

In tr. 1. v. 1. Ὁ πρὸ τοῦ καιροῦ... ἐκ τῆς σου μνήμης...? v. 2. τῆς σῆς... ἐσπρωθῶ... v. 3. εὐαγγελί- ζεται... v. 4. αἵματι...? v. 5. σου... Κύριε χαρ...

Trop. 2. v. 1. Τὴν ἀγνεταν... v. 2. ὡς ἐπὶ ἀπῶ ..

v. 3. πορείας...? ὅτι με... v. 4. σύ μου Θεός... παρθε-
νίας μου... v. 5. ἀπαύστως... τὸν λόγον.

trop. 3 in altera folii ultimi pagina prorsus
evanuit et partim dilaceratum est.

Nihil omisimus, ut ab ævi faucibus vel mi-
nima codicis nostri fragmenta et lacinias eripe-
remus. Crevit desiderium, quo propius ad finem
tetendimus. Nam in hac postrema στιχολογίᾳ, ut
jam antea diximus, latet libellus precum vetustis-
simarum, primus fortasse in quem nascentis
Ecclesiæ μελωδήματα recepta sint. Christi enim
resurgentis in tumulo incunabula Melodis data
sunt, et paschalia ephymnia referunt quæcum-
que ὑπακοαὶ vel στιχολογίαι hic dicuntur. Codex

vetus vatican. 771 nonnulla servavit, et si qua
non habet, pluries initio dato, videtur signi-
ficasse, ea in libello peculiari esse requirenda.
Plura quoque Damascenus in octoechum, et Stu-
ditæ in pentecostarion distribuerunt: unde mo-
nemur nostra vel ævo damascenico antiquiora
esse. Placent in primis cantilenæ quæ inscribun-
tur Αἱ μυροφόροι, octo tonis ascriptæ; nec myste-
rio vacat, nec deest in hoc ultimo usque limite
postremum ænigma Œdipis solvendum, vide-
licet quod in corsinio nostro satis perspicue
eadem illa poematija, non Αἱ μυροφόροι, sed Αἱ
θεοφόροι inscribuntur. Utinam codex integrior
omnia tandem obviam in lucem restituat!

EMENDATA ET AUCTA.

Æquus bonusque lector, si ea secum recolat, quæ candide in *Prolegomenis*, p. II, XCIII, de hujus libri fati et ærunnis retulimus, minori se admirationi dabit, cum non pauca menda deprehendet, et plura fortasse quam quæ infra haud sine morosa diligentia subjecimus. Peccatur enim sæpius tum maxime in accentibus, haud semper in litteras indivulso vinculo insertis, præter communem consuetudinem, et quibus, etiam cum firmiter inhærent, minime pepercit cæcus prælorum tumultus. Unde statim et conglobatim præcipua istiusmodi sphalmata significamus, cætera perito lectori ut per se emendentur, ultro committentes. Alia dein sic persequemur, ut novis identidem ac non pœnitendis varietatibus jam edita augeantur et illustrentur, non pauca vero restituantur, quæ, quum in priore editione Urbis satis recte et emendate legébantur, ex ipsis tamen foliis romanis in hæc parisina perverse et inquinata, nescio quo ludibrio, transierunt.

I.

In *Prolegomenis* emenda p. XIII, col. 1, l. 16, ἡμῶν ἁνθίμου... p. XVI, l. 31, *chisianis*... p. XXVI, l. 6, κοντακίσιου... p. XXVIII, col. 2, l. 24, *fragm.* 454... p. XXIX, l. 5, *folium mosquense*... p. XXXI, l. 4, *acathistum*, p. 250... *ibid.* l. 25, *in circuitum*... p. XXXII, l. 27, p. 284 (pro 234)... p. XXXIII, l. 29, *deceit*, p. 466... p. XL, l. 7 *infer. post egregia matre adde Theoctista*... p. XLIII, l. 23, 438 (pro 538)... p. XLV, l. 29, *varias*... l. 37, *sit*... p. LII, l. 13, *quantum mihi*... p. LVII, col. 1, l. 6, 540 (pro 549)... p. LXI, not. col. 1, l. 20, *normam*... p. LXXVI, l. 26, 30, restitue hic et alibi caducas in extremis lineis litteras : ut... *viginti*... p. LXXXII, col. 1, in fine l. 4, adde 667... p. LXXXIII, præfige § VII... p. LXXXVI, l. 10, lege *Hermannus*... l. 14, l. 150... p. LXXXVII, col. 1, l. 22, divide : *loco*. — ἤτοι... p. XCI, in nota insere : p. 3, 5, 11...

Tæduit me supra modum, nullis me impensis, nullis frustra curis pepercisse et fastidiis, ut saltem prima tomi folia lotis et tersis pedibus in medium irent. Quæ quidem ter typis, semel romanis, semel et iterum parisinis commissa fuere; verum ita crevit eundo sphalma, ut tertia editione prorsus deleta, secundam ægre retinere

oportuerit, quum prima romana, vi ablata, de suo postliminii jure decesserat. Sequentia saltem velim emendare :

P. I, not l. 2, 3, inversos restitue numeros : *taurinensi* f. 42-48... *corsinio*, f. 34-37... p. 2, l. 2, l. 1, μητρὸς pro μητρος, sic cadere in summis et extremis foliis innumeris accentus, invito et inscio editore... p. 2, not. l. 1, lege *disyllabis*... p. 3, l. 5, not. 7, l. 3, *metrica* VIII... p. 5, not. 10, l. 4, iterum VIII... p. 6, tr. XIII, v. 6, ἐπιστόων, sic ed. romana, quæ etiam habet in v. ultimo Θεός... col. 2, lat. l. 2, 3, punge : *seriem unde venistis?* etc... not. 14, l. 2, recole *trop.* 4... p. 7, col. 1. lat. l. 1, *omnivorum*... p. 9, col. 1, l. 7, *monstrante*... p. 10, col. 1, l. 2, *et adoraverunt*... col. 2, not. 24, l. 4, *melodorum* XII... p. 11, not. col. 2, post *frequentare*, tolle cætera... p. 13, in utroque v. secundo tolle virgulam... p. 14, col. 2, *trop.* 6, l. 2, omnino lege *Jesus*... tr. VIII, l. 2, lege *ἰδῶσιν* vel τῶ pro ὤς... p. 15, tr. XI, l. 2, *sursum aspexit*... not. 10, l. 3, *solæca*...

Punge etiam aut scribe : p. 18, tr. VI, l. 4, δ εἰς vel ὁ ἦς, ut ed. rom... p. 19, tr. VIII, l. 8, *παρέρχη*, cum ed. rom... p. 20, tr. XII, l. 5, *σικδς*, ut *ibid.*... p. 25,

l. 1 sup. ἴνα σὺ, ut ibid. . . p. 29, tr. v, l. 9, βρέφος, ut ibid. . . p. 33, l. 8, καί. . . p. 40, tr. xvi, l. 4, ὤς. . . p. 41, tr. xvii, l. 6, κατακαίουσα, ut ed. rom. . . p. 42, not. 21, l. 2, *et semel*. . . p. 46, tr. vii, l. 6, ἀναύγητον, ut ed. rom. . . p. 47, tr. x, l. 7, κατακέκριμαι. . . p. 48, tr. xvii, l. 2, οἱ τῶ, ut ed. rom. . . p. 57, tr. xiii, l. 7, ὁ πάλαιόν ποτε. . . p. 54, tr. xi, l. 5, τὸν χρῆσάμενον. . . p. 60, tr. xxi, 8, ἀπεκόμισάν ποτε. . . p. 68, not. 5, l. 2, *id quo*. . . p. 75, not. 17, l. 4, κακῶσαι σέ. . . p. 83, tr. xviii, l. 9, ἀπεβρίμμενους. . .

P. 101, not. 2, l. 3, *eum*. . . p. 106, not. col. 1, l. 5, lege CLXXIV. . . 107, tr. xviii, l. 9, 10, bis lege εἰς pro εἰς, ut interpretatio clamat. . . p. 109, tr. vii, l. 1, ἀναμάρτητε. . . p. 111, tr. xi, l. 3, βοηθήσαι, ut ed. rom. . . tr. xi, l. 8, εἰσῆλθεν εἰς. . . p. 112, tr. xiv, l. 5, ἡ ἀλήθεια. . . p. 121 not. 16, l. 3, πύλατος. . . p. 124 not. col. 2, l. 9, ἦχ. πλδ'. . . p. 125, tr. iv, v. 13, τὴν τῶν. . . p. 126, col. 1, v. 4, 5, bis in inversa littera typus pervicax obertavit, dum συνίζωμεν, πράζωμεν proterve intrusit pro συνίζωμεν, πράζωμεν. . . ibid. 10, ante ὡς incidit virgula importuna. . . ibid. tr. vi, l. 1, τούτων. . . p. 127, col. 1, v. 18, πέτρῳ. . . p. 128, tr. viii, v. 12, κυρίου. . . p. 129, tr. x, v. 20, Ἰαίρου. . . p. 131, tr. xiii, v. 4, ἠβουλήθη. . . ibid. v. 14, θεός αἰμ. . . p. 135, not. 19, col. 2, l. 5, *ργκίς*. . . p. 139, tr. xxvi, v. 1, σωτήρ. . . p. 149, n. 3, l. 2, ὀμματα. . . p. 152, tr. x, l. 1, γίνεσθε. . . p. 159, tr. v, l. 9, τὴν γῆν. . . p. 167, l. 3, τῷ Θεῷ. . . p. 173, tr. xii, l. 7, ὃ γάρ. . . p. 187, l. 1, κραζόντων. . . p. 191, l. 2, κραυγάσητε. . . p. 192, tr. xviii, l. 3, διαθρέψατε. . . p. 198, l. 1, περαρθρώσωμεν. . .

P. 207, tr. xvii, l. 2, ἐθρεψας. . . p. 211, n. 5, l. 5, λαθραίων. . . p. 212, tr. viii, l. 7, ἐπεθύμησε. . . p. 217, tr. xxviii, l. 5, ἀνάσσουντο βασιλεύς. . . p. 228, tr. xxxi, l. 2, 3, *perculsi, Magi*, om. *tes*, quod nescio undenam temere insertum sit. . . p. 229, tr. xxxv, l. 1, τῷ Θεῷ οἱ πιστοὶ μεγαλοσύνην. . . p. 237, not. 79, l. 4, γενέτωρ. . . p. 238, tr. lxxxii, l. 4, ελαμψε. . . ibid. n. 85, l. 3, τὰς ἑορτάς. . . p. 240, tr. xciv, l. 2, ἀνέκφραστον. . . ibid. tr. xcvi, l. 1, συνεσχέθης. . . p. 241, tr. xcvi, l. 5, ὄν ἔτεκες. . .

P. 242, l. 2, ἐξουσιάζων. . . p. 243, not. 6, l. 2, ἐξορίζομαι. . . p. 247 ubi male 147. . . p. 249, not. col. 2, l. 10, pro 217 lege 429 olim typogr. 4° 1. . . p. 254, not. 9, l. 3, *ectypis*. . . p. 259, not. col. 1, l. 3, τεκαῖν. . . p. 262, l. 2, ἐκκλησίας. . . p. 265, tr. v, l. 4, κατηγή. . . p. 266, v. 1, πάναγνον. . . p. 267, col. 2, v. 12, ἀναμείπει, pro incredibili et turpi caecorum typorum sphalmate ἀναμείπι. . . p. 268, tr. ix, l. 2, lat. *exanimem*, pro *exinanimem* contra omnia mea apographa, omnesque mihi plagulas. . . p. 270, l. 4 infer. *tezui*. . . p. 272, not. col. 2, l. 2, μουσουργόν. . . p. 279, tr. xii, sub init. γεννήσασα; in fine ποικιλλεται. . . p. 280,

tr. xiv, l. 6, διετήρει pro διήτερεi, typorum manifesta vecordia. . . p. 297, tr. iv, v. 1, 4, δικαιοῶ. . . δέδοικα. . . p. 299, tr. iv, l. 5, ἐβρίμμενον. . .

P. 300, l. 1, εἰ καί. . . not. col. 2, l. 1, τῆ. . . p. 304, not. 4, in fine, ἐμαθήτευσας. . . p. 314, l. 3, εὐσεβείας. . . l. 7, τοὺς. . . p. 316, tr. ii, v. 6, ἡ τοῖς. . . p. 317, l. 1, ἡ γεηρόν. . . l. 4, προσπελάζουσα omnino cum eod. et apographis omnibus meis. . . dein ὡς Θεῷ. . . p. 319, not. col. 1, in fine, φιλίππου. . . p. 321, iv, l. 8, *tripudius*. . . not. l. 6, Φῶς. . . p. 328, not. 2, in fine, προκόπτων. . . p. 329, l. 6, τῆ πιστεi. . . p. 337, l. 6, ὑπὲρ ἡμῶν. . . ibid. tr. v, v. 1, λάμψει. . . p. 341, tr. vi lat. l. 2, *fluctus*. . . p. 348, l. 4, ἀποξενίζεις. . . p. 349, tr. iii, l. 6, ἐκκλησίας, ut in sup. l. 5. . . ibid. not. 3, l. 7, ἔκνοος. . . p. 352, tr. iv, l. 1, ἡσχίρας. . . p. 357, tr. x, l. 4, *tradis*. . . p. 359, tr. iv, l. 8, χρυσοφθόγγῳ. . . ib. not. 5, l. 2, μελίβρυτ'. . . p. 362, tr. iii, l. 2, αὐτοῦ. . . p. 368, tr. vi, l. 7, Χριστῷ. . . p. 371, tr. ii, v. 11, εὐωχοῦμενος. . . p. 372, tr. vii, l. 6, αἰδιότῃτος. . . p. 376, l. 3, ἐνικησαι. . . p. 377, l. 2, τὸ ἄλλ. . . not. l. 3, Τῷ Θεῷ. . . p. 379, not. 10, l. 1, ζῆν. . . p. 387, init. πάντα om. . . ibid. tr. v, l. 2, ὀλψεσιν. . . p. 391, tr. iii, l. 7, ἐπισκασθεῖς. . . p. 392, tr. vii, l. 6, *combatur*. . .

P. 400, in tit. *post festum*. . . p. 401, tr. vi, l. 6, σωτήρ, ubi σωθῆρ : quod monstrum unde irrepserit, nescio. . . p. 402, tr. x, l. 2, καταδάντα. . . p. 411, not., 85 pro 95. . . p. 416, l. 2, πατρικῆς φωτοχυσίας. . . p. 431, tr. lxxvii, l. 1, χρηματισθεῖς. . . tr. lxxviii, l. 2, οὐδέποτε. . . p. 432, tr. ii, v. 4, ἐνουστάτου. . . p. 435, tr. ii, v. 6, ἐναγκάλισιν. . . p. 437, tr. ii, l. 1, ἐποχοῦμενον. . . p. 439, od. viii, l. 2, ἐκπεπόρευμαι. . . p. 441, in tit. στιχηρὰ. . . p. 442, not. col. 2, l. 4 infer. κενοῦσθαι. . . p. 444, l. 9, *comederit*. . . p. 451, tr. i, v. 7, βαπτίσματι. . . p. 460, tr. iii, l. 2, ἀπωθεῖται. . . p. 462, tr. i, l. 7, ἀνάπαυσιν. . . ibid. tr. ii, l. 6, λίμναισι poetice pro barbaro λίμναισι. . . tr. iii, lat. init. *opera*. . . l. 7, βουπαιδας. . . p. 464, in tit. τυροφαγίας. . . p. 475, tr. v, in fine, εὐσπλαγγος. . . tr. viii, l. 1, μισθώσωμεν. . . p. 478, tr. iii, l. 3, ἀπέλιπεν. . . ibid. not. 3, l. 1, αὐτόν. . . ib. tr. i, l. 4, *provolvor*. . . p. 480, l. 5, ἐκ τοῦ. . . p. 486, tr. vi, l. 3, *tribunali*. . . p. 490, tr. ii, v. 12, συγκυκλόνηται. . . v. 18, τὴν ἀνάστασιν. . . p. 493, tr. i, v. 5, ἡ καί. . . p. 498, col. 1, v. 12, μυστήριον. . .

P. 500, tr. iii, v. 6, τούτῳ. . . v. 12, ἔχων. . . p. 503, tr. v, l. 8, συντρίβεται. . . p. 505, init. *fragose*. . . p. 506, tr. xvii, l. 5, Ζεβεδάου. . . p. 513, tr. xviii, l. 7, σεσωσμένος. . . p. 516, proem., col. 2, l. 18, *folii unius*. . . p. 518, tr. vi, v. 11, δι' ἐστάλην. . . p. 522, tr. xiii, l. 1 sup. ἐφη. . . p. 533, tr. iv, l. ult., τὴν λύπην. . . p. 542, tr. ii, l. 4, οὔσι. . . p. 542, tr. iii, l. i, σάλπιγγος. . . p. 544, tr. iii, l. 5, τῆ. . . p. 548, tr. iii, l. 4, ἤτομᾶζου. . . l. 9, αὐτοῦ. . . p. 551, l. 4,

φρονεῖν, pro insanissimo ἀφρονεῖν... p. 556, tr. v, l. 5, αὐτοῦ... p. 566, not. l. 8, τοῦ ἀσώτου... p. 570, init., τὰς... p. 572, tr. II, v. 5, σοφέ... p. 574, init., ἐπισχόντων... tr. II, l. 3, λόγον... p. 576, tr. III, l. 7, ἀποβρίπτοντες... p. 580, not. 5, l. 3, μητροειδωλον... p. 585, not. col. 1, l. ult., μαῖψ... p. 586, tr. II, in fine, πανθαύμαστε... p. 587, tr. II, l. 4, προμήθεια... p. 588, tr. II, l. 5, ὤς... tr. III, l. 2, Ὁνήσιμος... p. 589, tr. III, l. 5, τίς εἶ... p. 590, l. 3 sup., ὁ σπουδ... p. 593, tr. v, l. 2, δέχρ... p. 597, not. 5, in fin., κωφά... p. 598, l. 2 sup. αφινιδίως... tr. II, liv. 6, vineæ.

P. 601, v. 21, ἐκόσμησεν... p. 623, tr. v, l. 5, προδρόμου... p. 629, tr. II, l. 4, vel ἐγκεχωσμένας, vel τὰς om. κατακεχωσμένας, pro non ferendo κατεχωσμένας... p. 630, tr. III, in fine, παρθένους, vel punctum post ἀθλήσαι ponatur... p. 631, tr. v, l. 7, λοιπὸν... tr. VI, l. 4, ἀν ἀνεγδότης... p. 634, LXX not. l. 4, μηνί (pro μηνί, quod nulla mea scriptura, nulla plagula habuit : quis vero id et tot alia interpolaverit, nescio)... p. 646, tr. I, l. 2, *auspicata es...* p. 647, l. 4,

τριάκοντα... p. 650, tr. I, l. 3, Εὐλαμπία... ibid. tr. II, l. 3, *fallaciam subverterunt...* p. 652 not. l. 1, LXII... tr. VI, l. 6, καί... lat. l. 2, *hemorroisæ...* p. 653, tr. VII, in fine, εὐθυμία... p. 653, not., l. 2, *interponere...* p. 656, tr. VIII, l. 7, σκέπε... tr. IX, l. 2, τὴν φοίτην... p. 657, not. 10, l. 2, Χρυσοβήτης... tr. I, l. 2, *convocans omnes...* tr. II, *quæ per preces...* p. 666, col. 1, l. 2, em. p. 538... l. 10, p. 541... p. 667, col. 1, l. 5 infer. em. 576... p. 669, col. 1, l. 17. p. 283 pro quo em. p. 61... l. 21, item p. 92... l. 23 tolle p. 58... l. 39, em. *Syceota...* col. 2, l. 5 infer. p. 319... p. 670, col. 1, l. 29, em. p. 320... l. 33, p. 169... l. 38, p. 328... p. 671, col. 1, l. 3, insere p. 518 ante 062... col. 2, l. 3, em. 334... p. 672, col. 1, l. 33, lege C om... col. 2, l. 9, φωνῆ.

Præterea asterisci exciderunt plerumque in tribus hirmis, nempe Ἡ Παρθένος, Τῆ Γαλιλαία, Τάχυνον ὁ οἰκτίρων; quorum nonnulli versus, tardius certo discrimine distincti, suis stellulis destituuntur.

II

Telam hactenus inamœnam nolim retexere aut prosequi ulterius, quin prius honoris simul et grati animi causa, memorem modestum æque et doctum canonicum ecclesiæ Adurensis, F. Pedegert, cui non solum superiora multa, sed et sequentia indefesso conquisita labore accepta ex parte magna refero. Tædet me alteram et jucundiozem provinciam nondum optimo viro obtigisse, ut raros inter græcarum Musarum asseclas notam et egregiam sedem teneat. Una igitur cum illo et cum altero comite jam memorato H. Stevenson, vestigia mea iterum iteumque relegam.

PROLEGOMENA. P. XI. Sic probat vir doctus, de quo supra, metricum verbum οἶκος a Syris oriundum esse. « Quæ quidem, ait, Syriaca origo tantum non genuina videtur. Quin, apud Rabbinos, qui omnia fere ab Arabibus et Syris mutuati sunt, res poetica omnis disticho constat, seu duobus membris, quorum prius vocatur תְּחִילָה (תּוֹרָא), posterior vero קְלִיטְרוֹן (κλειθρον). Utrumque, id est *janua* et *claustrum* in unum juncta, uno nomine gaudent, quod est תְּחִילָה (οἶκος). Οἶκος ergo est rudimentum sive primum poeseos elementum, et latiori sensu *carmen*. »

P. XIII, col. 1, l. 16, post verba πατρός ἡμῶν excidit nomen Ἀνθήμου (sic mosq.). Sed quum id nomen sit ἱερομάρτυρος, de quo dicere non solent πατρός ἡμῶν, facile menti subit sanctus monachus Θεόκτιστος, qui in eadem die celebratur. Attamen codicis tria trop. quæ alibi dabimus, si Deusnaverit, *de martyre Anthimo*

sunt, quem recens quidam melodus hoc nomine invocat : Πάτερ ἡμῶν, Ἀνθίμε.

P. XVI. Paucis quæ hoc in loco diximus de binis codd. patmiacis, plura addere lubet quæ ex nuperrimis accepimus litteris cl. v. Joannis Sakkelion, die XXIII jun. datis, quibus pergratum nobis est edoceri multa alia esse ab eximia docti viri humanitate expectanda. Ea primum dentur ex ipsius Ἀναγραφῆς τῆς πατμιακῆς βιβλιοθήκης.

Ἄριθμ. ΣΙΒ'.

Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ.

Τεῦχος σχήματος τετάρτου, κατὰ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα γεγραμμένον, ἑλλιπές δὲ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους· σύγκειται ἐκ φύλλων 288, καὶ περιέχει τὰ εἰς τοὺς ἁγίους τοῦ ὄλου ἑνιαυτοῦ ποιηθέντα αὐτῷ Κοντάκια. Ἐξέλτιπον μέντοι ἐκ τῆς ἀρχῆς φύλλα 56, ἐν οἷς περιελμβάνοντο τὰ τοῦ σεπτεμβρίου μηνός· ἄχρι τῆς 5

ὀκτωβρίου· τὰ γοῦν περιλειπούμενά εἰσιν ἀπὸ τῆς ζ' ὀκτωβρίου μέχρι τῆς ς' αὐγούστου.

Ἀριθμ. ΣΙΓ'.
Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ τοῦτο τὸ τευχὸς ἐστὶ σχήματος τετάρτου, συγ-
καίμενον ἐκ φύλλων 153, τῆς τε ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους
ἄλλιπές· ἡ γραφὴ ἐστὶ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἢ καὶ τὸ πρό-
τερον ἐκπεπόνηκε· λείπει δ' ἐν τῇ ἀρχῇ φύλλα 24. Τὰ
δ' ἐν αὐτῷ Κοντάκια ἄρχονται ἀπὸ τοῦ σαββάτου τῆς τυ-
ροφάγου ἄχρι τῆς κυριακῆς τῆς πεντηκοστῆς.

Quæ quidem paucis, sed eleganter dicta, jam id effi-
ciunt, duos codices patmiacos, eadem manu scrip-
ptos, unum esse opus bipartitum, unum fortasse primi-
tus fuisse codicem, cum mosquensi et taurinensi
consentaneum : cujus pars prior menæorum seriem per
totum annum persequitur, pars vero posterior ad triodii
mobilem ordinem usque in exitum pentecostæ pertingit.
Eidem etiam ab initio desunt quæ alibi desiderantur;
quamvis autem Romano soli, ut Melodo κατ' ἐξοχὴν,
omnia tribuantur, alios ibidem et plurimos non latere
poetas, vix ego crediderim.

P. XXVIII, XXI. Sane poematum Romani syllabum
sive certum, sive dubium quisque facile augebit, si ea
quæ notantur p. 444, 445, prout emendantur infra, cum
longo agmine anonymorum nostrorum morosius contu-
lerit, quam quod in hisce prolegomenis perstrinximus,
quandoquidem ab insularis libris uberiora subsidia ex-
pectantur.

P. XXXII. Quem alibi p. 320 dixi *Domitium*, ut *Do-
mitianum* dicere solent, eundem demum vocare lubet
Dometium, ne a Græcorum et Slavorum consuetudine in
permultis hujus nominis martyribus nuncupandis rece-
dam. Cf. Martinoff. *Ann. eccles. Græcoslav.* p. 367.

P. XXXIV, l. 28. Lege nihil asserendo, nisi mavis :
Libens sciscitarer, nihil tamen asserens.

P. XXXIX, col. 1, junte τὰ μελλιῆρβυτα cum v. 5, sit-
que v. 6 διὸ κραυγάζομεν.

P. XLIV. Dele numerum XLVI, et cf. p. XXI.

P. XLVII. De sexto codice taurinensi Theodosii, cf.
Elenchum codd.

P. XLIX, not. col. 2, ex his quæ supra notantur
p. 662 de hirmo Ἡ Παρθένος, primus v. sic dividen-
dus est : Πανοπλίαν-ἄμαγον.

P. L, l. 5. Χασμωδῖαν habet in hoc loco Bartholo-
mæus, sed præstitit nobis χασμωδῖαν α χασμώδης.

P. LIV, l. 15. Planudis ultima verba respicere minus
videntur melodorum hirmos, quam versus politicos, de
quibus paulo durius ait : « *Et nunc nihil videntur ab
inanimo corpore differre, quum versus anima sit τὸ μέ-
τρον,* » id est pedes longis ac brevibus cum debitibus ac-
centibus constantes.

P. LV, col. 1, l. 15, post 630 insere 637, 639 et l. 21
tolle num. 637, 638, 639.

P. LXXV, l. 9. En alterum, præter vallicellianum co-
dicem E. 45, exemplum ms. quo post Suidam, τὸ Ἄνα-
κλώμενον e tenebris eruitur. Nam in cod. vat. 1212
æc. XI, haud pessimæ scripturæ, sed sæpe evanidæ,
quem multoties triveram, tantum non me fugerant sigla
quædam insolentissima, frequentia satis, sed in ultimis
nonnullorum tropariorum implexis apicibus obvoluta,
aut in marginem rejecta, in hunc modum :

ἌΝΑ. f. 6, 112.

ἌΝΑ'. f. 51, 54, 120, 143.

ἌΝΑΝΑ. f. 99, 144 in *acathisto* post tr. α. Sed post
tr. γ' inest ΝΝ, nihil vero post tr. β'.

ἌΝΑΝΑ'ΤΙΑ. f. 10, 139.

ΝΑΝΑ'Τ. f. 160.

ἸΝΝ. f. 41 vº ad tertium condakii trop. dum nihil in
primo, in secundo autem ΝΝ.

ΝΝ. f. 18, 41, 48, 104, 108, 144.

ἌΝΑΝΑ'Τ. f. 87.

Quæ quidem octo sigla eodem recidere putem, scilicet in
ἌΝΑΚΛΩΜΕΝΟΝ; tum etiam signa esse musica, qui-
bus ephymnia in solita græculorum taratalla et taratan-
tara solvantur. Insuper notare lubet nulla horum siglo-
rum vestigia reperiri in eod. codice, sive ad proœmium
condakii, sive ad quæcumque alia troparia vel stichera
præter οἶκους, in quibus etiam aliquando desunt, nisi
aut ævo aut incuria exciderint. Nunquam satis evolun-
tur et teruntur liturgici codices, nimio doctorum con-
temptu oppressi.

SANCTUS ROMANUS MELODUS. Eo consueram titulo
ornandum esse totum præstantissimi poetæ opus, suum ut
insigne cognomen præ se ferret; ideoque saltem primi
quaternionis novæ editioni, quam pessumdedi, hanc
epigraphen lubens præfixeram. De Romano κατ' ἐξοχὴν
Melodo cf. *Prolegom.*, p. XXV, XXVI.

Trop. I. Omnino et diligenter recole de hoc proœmio
Proleg. p. VI, XLIX, tum varia XXIII exempla, una cum
hirmo τὴν Ἐδέμ recensita p. LV, tum etiam quæ paulo
ante p. 662 retractantur. Ex quibus collatis efficitur sic
demum stabiendum esse metricum elegantissimi prologi
systema :

Ἡ Παρθένος
σήμερον
τὸν ὑπερούσιον τίθει·
καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον
τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει·
ἄγγελοι
μετὰ ποιμένων
δοξολογοῦσι·
μάγοι δὲ
μετὰ ἀστέρος
ὁδοιποροῦσι·

δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη
 παιδίον νέον,
 ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Quorum v. 1, 2 sic dividendos esse suadent exempla XIX; obstant vero tria tantum in p. 630, 648, 668, quæ cæteris fort. et Romano antiquiora videntur, ideo et liberiora. Adeo v. 2 se a primo distinguit, ut vel ipsa vox σήμερον octoties in eadem sede, veluti propria, collocetur p. 1, 320, 381, 457, 542, 637, 639, 658. Nec venustate caret triplex illud trisyllabum quasi reciproco contentu in eadem strophe resultans.

V. 2. Ὑπερούσιος, nulli quam sciverim, voci latinæ apte coheret, nisi aspere dicas *supersubstantialis*, vel cum nostra ed. rom. *omni substantia sublimior*, quod vix filium Dei plene redhibet duplici natura constantem ὑποστατικῶς.

V. 1-2. Ἡ Παρθένος... τίχτει. Duos vers. Josephus recantat p. 381. Quæ mihi iterum refricant insigne illud summi Cosmæ scholium ad Nazianzenum, quo asserit, veteres quoque ethnicos quædam mysteria, media nocte, celebravisse, in quibus hic plausus insonuit: Ἡ Παρθένος ἔτεκεν, αὐτεῖ φῶς! *Virgo peperit, in lucis incrementum!* cf. p. 321 not.

V. 6-11, fere semper et ὁμοιοτελεύτοις et lepidis lusbibus, et antithetico ictu dividuntur, ut p. 637, de S. Anastasia:

Τύραννοι
 μετὰ βασάνων
 πληροφοροῦσιν·
 ἄγγελοι
 μετὰ βραβείων
 δορυφοροῦσιν.

Similia acumina habent p. 386, 388, 390, sed in primis p. 617, 630, quæ hic conferre juverit.

De S. Theodoro Syceota:

Ἄγγελος
 μετὰ ἀνθρώπων
 συμβιοτεύων·
 ἄνθρωπος
 σὺν τοῖς ἄγγελοις
 περιχορεύων.

De SS. Leonida et vii virginibus:

Ἄγγελοι
 μετ' εὐφροσύνης
 πλέκουσι στέφη·
 μάρτυρες
 χοροστατοῦντες
 ὕμνολογοῦσιν.

V. 13, 14, ut ephymnia ferunt, erumpunt paulo liberius; prior tamen, sine ulla exceptione, pentasyllabus ubique est. Posterior vero semel est octo syllabarum p. 461, alias vero nunc sex, nunc septem syllabarum,

quæ quidem ambiguitas inde forsitan oritur quod in archetypo Θεός esse potest vel bisyllaba dictio, vel monosyllaba ex cauone uostro XVI.

Musica ad melodiam quod attinet, ne superius notata de priscis mysteriis urgeantur, suspicari licet eam esse vetustam et classicam, quam ad verba sua Romanus dextere aptaverit. Eandem si quis velit expromere notis veterum musicis ornatam, per me licet adeat cod. vatic. 345 f. 72; quod quidem intueri identidem nequivi, quin sæpe, sed frustra, id mihi salivam moverit. Interim peritioribus committo explanare quamdam ejusdem melodix descriptionem, quam invenio in Cyriaci Philoxenis *Lexico musicæ eccl. Græcor.* Cpoli, 1869, p. 105.

Ἡ Παρθένος σήμερον. 1. Στίχοις ἑμμετρος μακροσκελής. — 2. Ἑρμολογικὸς πρόλογος κοντακίου τροπαρίου γ' ἤχου γένος ἑναρμονίου. — 3. Πρόλογός τις καθίσματος τροπαρίου. — 4. Μάθημα τεχνολογικὸν ὑπερβάσιμον, ἦτοι καὶ τις κλάδος τοῦ φρυγίου ἢ γ' ἤχου, ἐπέχει ὁμῶς τὴν ἀρκτηκὴν μαρτυρίαν τοῦ κυρίου ἤχου αὐτοῦ, ἦτοι τοῦ γ' ἤχου (ἀδύνατον εἰς τοὺς κλάδους. — 5. Κλάδος τις σημάντικος (sic) τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν ὀκτῶ ἤχων Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὃ λέγεται «παράμεσος», καὶ ἐπὶ μὲν τὸ δὲν παράμεσος τοῦ πλαγίου Α', ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ παράμεσος τοῦ τρίτου ἤχου. Τοῦτο διακρίνεται ἀπὸ τὸ προκέφαλον (sic), ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἐπὶ κεφαλῇ προτιθεμένου ὑπερβασιμίου διφθόγγου χαρακτηριστοῦ τῆς ποσότητος τοῦ ἐλάφρου, ὡς... Notæ musicæ verbis aptatæ sequuntur.

Adde quod præter duos codd. C, T, etiam in censum æquum est veniat cod. vat. 1212, in quo retinentur trop. 1, 2, 3, 4, 8 cum varietatibus infra recensendis.

Ad melodiam trop. II hujus cantici notare est, quod edit. romana a. 1869 habuerit duplex schema melicum, singulis canticis a me adjectum, prius syllabas, posterius accentus singulis versibus impositos sub oculis subjiciens, fere ut paradigmata passim *Prolegomenis* inserta, qualis est hirmus Τὴν Ἐδὲμ, p. LV. Prius vero schema pro eodem hirmo sic se habuit, ut superioribus numeris versus, inferioribus syllabæ connumerarentur in hunc modum:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6,	8,	6,	8,	6,	6,	5,	6,	7,	5,	6,
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
5,	6,	5,	5,	8,	8,	7,	8,	5,	7.	

Tr. II, v. antepenult. πρὸς τόπον, sane præstat in textum recipere C, T, edd. διὰ τοῦτο πρὸς τοῦτο, *propterea huc usque properemus*, idque statui et ab editione rom. restitui in tertix editionis frustraneo tentamine.

P. 2, Tr. III. Vereor ut in not. 3, ut ἐρμαῖον in via, sic tesseram Romani invenerim, cum de libera Christi

voluntate similia et trita sint apud Josephum, Studitas et alios. — V. 12 γαλουχῶ, verte : *lac enim præbeo*. — V. antepenult. σῶαν ταύτην vat.

Trop. IV, v. 2, πτωχεύουσι vat. — v. 4. In postremam ed. libenter reduxeram scripturam codd. ἐλήλυθας, syllaba una sive ob synalophen elisa in γήνους, sive otiosa in fine ex can. XIV. Nullibi ἤλυθε; iuveni apud melodos, nisi huc veniat quod infra notatur p. 15 ad not. 9. — V. 6, 7 eodem modo ac T invertit vatic. — V. 18, ἐγγράσμην vat. cum T, et f. mel. *mutuum obtinui*.

P. 3, trop. v, v. 12, 13. Quo sat raro exemplo vides posteriorem versus a superiore suppletum ex can. III. — V. 15. Melius cum C : τίς ἢ τεκούσα. — In nota 5, divide συνηκάσαμεν ὡς, et verte συνήκαμεν cum ed. tertia *intellezimus*.

Trop. VI, v. 19, ἀστράπτει T, nec male, posito commate post προεγράφη, ut continuo sequatur clausula παιδίων... — V. 10, ἐκλύων potius verte : *quæ solvat*.

P. 4, tr. VIII. Hic mihi inexpectatum aliquid nuper obtulit vat. 1212, f. 48. Olim legeram ibi condakion de S. Stephano, et eo citius transii, quod agnovi initium poemalis quod infra p. 386 Josepho datur, et integrum describitur, præter paucas illas vaticani varietates : ἡμῖν μετὰ σαρκὸς ἐπεφάνη... χθὲς ὁ βασιλεύων ἀεὶ ἐτέχθη. Sed nescio qua ἀβλεψία, inde raptim melodus incidit in VIII trop. Romani, quod tenemus p. 4; sic enim pergit audacter, sed fere omnino ut taurinensis .

Ἐπειδὴ ὀμιλῆαις (ὁ λαὸς C, T)
σὸς ἐστὶ, τέκνον, κέλευσον
πρὸς τὴν σκέπην ἡμῶν
γένωνται, ἵνα ἴδωσιν
πενίαν πλουσίαν,
πτωχείαν τιμίαν·
αὐτῶν (l. αὐτόν) σε ἔχω
δόξαν καὶ καύχημα·
διὸ οὐκ αἰσχύνομαι·
αὐτὸς εἰ χάρις
καὶ ἡ εὐπρέπεια
τῆς σκηνῆς, κάμοῦ
νεῦσον [εἰς] ἔλθωσιν, κ. τ. ε.

Ubi de Stephano ne γὰρ quidem. An more Latinorum voluit memoriam *octavæ*, ut aiunt, mixtim cum divo Stephano celebrare?

Trop. IX, v. 10, restitue cum codd. ἀστὴρ μὲν ἐστίν.

Trop. XI, v. 15, duce interprete, punge κήσις σου. μὴ ἤ...

P. 6, tr. XIII. Post ῥητορεύσει, C sibi cohærens habet ἀπαγγελεῖ, cui sonus obstat, ac series juberet ῥητορεύει. Quid, si duo sint subject. ῥητορεύη, ἀπαγγελλῆ?

Cæterum enallage melodis solemnis est, sæpe ab interprete negligenda.

Trop. XIV, v. 6 restitue ἐηλύθαμεν et cf. ea quæ notantur ad trop. IV et p. 15. — In not. 9. v. 13, malim fere cum T τούτου ὁ σέβουσιν, id est, φωτὸς, quod verbum liberius invectum est, sine uncinulis, lectore tamen monito.

P. 7, trop. XVI initium potius verte : *Quum vero adhuc ipsum uti lampadem...*

P. 8, trop. XVII, v. 17, ἐπαίξαμεν male dativo αὐτῶ aptatur, nec bene sententiæ favet, cum nondum Magi Herodi ludum fecerint : unde legis : ἐπεξήμεν αὐτῶ pro ἐπεξήμεν ab ἐπέξεμι, *aggredior*. An Romanum petulantius aggredimur?

Tr. XVIII, v. 7. Nota colloquium dramatico impetu ductum, et quam perpetua sit ubertas concentuum et ὁμοιοτελετύων.

Trop. XIX, v. 8. Fort. restitue fere cum C ἤδεσαν.

P. 9, trop. XX lat. malim *saxum potavit*.

Trop. XXI, v. 13. Haud inepte dicuntur itinera ἀμοχθα, cum soleant Magi in veterum Christianorum monumentis exhiberi cursitantes; immo in insigni codice mosquensi 429 depinguntur singuli equo vecti, montem præcipiti impetu aggredientes. Cf. p. 254.

P. 10, trop. XXII, v. 17, διὰ τῆς σὲ τεκούσης, quod frequentissimum melodis recentibus est, æque et anti-quissimum, cum nova non sint de Beatæ Virginis suffragiis testimonia.

Trop. XXIII, col. 2, l. 3, lege, si mavis : *pastores hymnis faventes*.

P. 11, trop. XXV, col. 1, l. ult. *factua* tam menti quam oculo displicet, neque etiam legitur στῆσον σὰ τὰ πάντα, quare id recipe : *Perfice totum opus tuum*. — V. 9, cf. ps. IV, 7. Tum mirare venustam elegantissimi poematis coronidem.

P. 12. Dum corsinii seriem et ordinem morosius secutus fuerim, a terso et integro carmine incidi in incomptum et mutilum opus, quod videtur ex duplici et simili cantico conflatum, cum bis legatur in acrostichide του... του, nisi alterum exeat in ταπεινοῦ. Nec fortasse totum opus Romani est, sed aureo capiti luteum corpus insertum est, ut infra p. 210 sat aperte deprehenditur. Nil mirum vero dissolutum esse opus adeo mutilum; quære ergo integriorem codicem. — Col. 2, malim : *Primus martyr in stadio coram omnibus astans*, omissis commatibus importunis.

P. 13, col. 2, iisdem iterum sublatis : *clarum præconem etiam occidunt*.

Trop. IV, l. 6, στεφάνου στέφανος. Quidni *coronati corona?* sed mox omnino : *qui in dextera stas*.

P. 14, trop. VII. in lacuna tono faveret πρὸς τὸ τὴν ὀμμάτωσιν τε καὶ...

P. 15, not. l. 1, lege ὁ Χρ. *Sic C. habet*. — Not. 9 cui adde quod in postrema editione suppressa id non

prætermisi, occurrere in C ad v. 2 varietatem notatu dignissimam : Θεός λελυθεν (sic) pro ἐλλήλυθεν, quo fortasse compendio tolleretur quod tantopere operat p. 2, trop. IV, et p. 6, trop. XIV.

P. 16, tr. XII not. Neque omittendum, simul inde profligari Græculos in promptam sanctorum beatitudinem infensos.

P. 17, col. 1, v. 6, sive trop. I, v. 12, omnino dividendus est in duos tetrasyllabos et hexasyllabos. Neque porro aliter distinxit a p. 276 inde in finem, nisi asterisci alicubi exciderint.

P. 24, tr. II, v. 11. Præter ea quæ in obscuro loco notantur, adde ps. XLV. 5; Sophoc. III, 5, ut apud LXX; nec velim Suidam omittas, qui quum sic ps. XLV legit : Εὐρήθησον αὐτῆ ὁ Θεός τὸ πρὸς πρῶτῃ πρῶτῃ (id ipsum ut Romanus), tum subdit : οὕτω Δαυὶδ τὸ ταχὺ καὶ ὀξύ. Unde quis verteret : *Dies cito et velociter pro eo facta est. Ut ut est, malim : summo mane.*

Trop. III, l. 7, παντὶ pro πάντῃ sic sæpe alias, f. ob metrum.

Trop. IV, l. 3, ἐφάνη γὰρ σοι, ὡς ἐχώρει = apparuit tibi *eo modo quo capiebas*, » sic verte etiam alias, ut p. 47 tr. XI et cf. Matth. XIX, 11, 12.

P. 26, tr. VIII, l. 4, κατάνυξις πνεύματος idem videtur quam ἐκστασις *mentis excessus*, ut Vulgata passim.

P. 38, trop. X, l. 1, περιούσιον jungit et verte : *templum insigne.*

P. 42, trop. XXII, l. 4 lege : ἡ τροπὴ ἡ καὶ θάνατος, nam θάνατος articulo destituitur.

P. 44. Carmen rectius inscribe : DE MONACHORUM OBITU. Est enim de mundi repudio, et etiam nunc repetitur in libris de cooptandis monachis, quorum codices inscribuntur σχηματολόγια; et usurpatur aive in exequiis, sive et rectius in votis nuncupandis, quasi de *obitu spirituali*. Etenim, ut morem geram viro docto me monenti, habemus egregiam de vita monastica concionem, in qua melodus, præmisso præconio in trop. I, tria ex ordine haud ineleganti declarat :

I. Ait in rebus humanis quantum sit inane, quanta fortunæ varietas (tr. 2, 3), quot singulis classibus angustiae (tr. 4, 5, 6, 7), quibus in cumulum additur mors (tr. 8, 9).

II. Tum modesta usus prolepsi, melodus se improbum professus, imperitum et neophytum, contestatur a Christo data esse consilia, minus intellecta, de optima monachis adepta parte et conditione (tr. 10, 11, 12).

III. Monachus autem esto : 1° mundo infensus (tr. 13); 2° charitatis et concordiae amans (tr. 14); 3° humilis (tr. 15, 16, 17, 18); 4° invidiæ expers (tr. 19); 5° regulæ tenax (tr. 20, 21, 22); 6° promissa de mercede securus (tr. 23, 24, 25, 26).

Inde dato in optimi monachi exemplum Hegumeno nuper defuncto, pia melodi invocatione parænesis clauditur.

Iterum vero ambigendi locus est, utrum Romanus fuerit monachus, utrum abbas, nec ne. Quæ vel post jam prænotata in *Prolegom.* p. XXVII, iterum pensare non piget, ad obscuram tanti melodi historiam illustrandam.

Quæstio fere tota pendet a trop. X et XXIX. Quorum in uno interpretationem facile temperaverim, ubi v. 4 melodi vita olim mundana jam videtur mutata in melius, οὐ δὲ τοῦτῃ ἀκμὴν ἀπεσχόλασας, « *cui, i. e. vitæ sæculi tu tamen modo indulxisti.* » Ibi enim ἀκμὴν potius sonat *haud ita pridem*, non vero *etiam nunc*, ut editum est. Adde quod ex varietatibus temporis acti, quas nota retinet, ἐφρυσας, ἐπεσχόλησε pro ἀποσχολῆσαι, δεσμεύσαι (barbare pro δεδέσμευσαι) sat liquet esse vertendum ; « *cui tu tamen modo, haud ita pridem indulxisti.* » Quæ si quis urgeat, id solum evincet, Romanum more pii clerici a mundi tumultu secessisse, non vero vincula monachi, nec claustra subiisse, quod certe liquidius asserere non neglexisset in tam proluxa de monachis oratione.

Quod vero spectat ad alterum trop. XXIX, idem silentium de Hegumeni defuncti successore, Romanum potius excludit e claustris, quam in cœtum cooptat. Eo magis quod a gregis pastore, ab Hegumeno tunc regente gregem, prorsus alium se esse prodit, dum semet precibus abbatis apud Deum commendari optat : καὶ ἐμὲ τῆς εὐχαίς αὐτοῦ στήριζον. Hactenus hæc.

P. 48, tr. XVI, l. 1, rectius : *Mihi qui scripturas noverim, laus potior habenda est.* — Ibid. l. 7, lege : *qui canere scis.* — Tr. XVII. Cum acrostichidi latine texendæ datum fuerit rarius verbum *irroboremur*, sat eidem faceret, immo melius : *Intendamus nervos.*

P. 50. Statim ab initio post ἐξόδον comma excidit. — Ibid. l. 3, εἰς φαγεῖν cum sine articulo durum sit, emendare integro sensu ne dubita : εἰς σφαγήν.

P. 52, l. 1. Ab initio post κύριος restitue punctum.

P. 53, not. col. 1, l. 3, lege *inexpectatum*. Ad illustrandum, uti par est, egregium illud poema, præsto nobis utinam sint picturæ quibus *Orcus* sub pede Christi conculcatus et cruce jugulatus sculpsitur aut depingitur, qualis eum vidi alicubi in egregio et splendido opere cl. v. Benedicti Gravina O. S. B. *Il duomo di Monreale illustrato e riportato in tavole cromolit.*, etc. Id saltem meminisse juvat videre me similem picturam in cod. urbinati II, græco, ne alia recolam.

P. 54, tr. IV, v. 12. Ionica forma διαρήσσομαι pro διαράσσομαι dubia est.

Andreas Cretensis, vetus quoque melodus, veterem nostrum Romanum præ oculis habuisse videtur in eleganti canone ms. de Lazaro, ubi hæc inter plura legimus, quæ ad utriusque historiam nonnihil conferunt, odneque secundam semel et iterum exhibent, ut dixi in *Prolegomenis*, p. LI; tum vero τὸ ὕφος dramaticum, tum

rarum in canonibus ephymnium notatu digna sunt : τοῦ νομφίου. Cf. Triod. p. 345 et Typic. p. 274, et nostra *anepigr.* p. 478.

ODE II altera in trop. III.

Εἶθε μὴ εἰδὼν σε,
ὁ ᾠδῆς κάτω ἔκραξε ·
Ἰδοῦ γὰρ μέλλω διὰ σέ
καὶ τοὺς λοιποὺς
αἰχμαλωτίζεσθαι νεκροῦς ·
ἀλλ' ἀνάστα ἐνταῦθεν,
ὑπακούσας τῷ Χριστῷ,
Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

Trop. IV.

*Ἄκουε, Λάζαρε,
ὁ ᾠδῆς κάτω ἔκραξεν ·
Ἔξωθεν ἄλλος σέ φωνεῖ
καὶ προσκαλεῖ,
καὶ ἐπιτάσσει μοι, βοῶν ·
Ὅν ἐγὼ προσφωνήσω,
σύ ἀπόσχου τοῦ κρατεῖν ·
Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

Loqui pergere videtur Orcus in seq. trop. V.

Τίς εἶδε ; τίς ἔγνων ;
ἢ τίς ἀνθρώπων ἤκουσεν
ὅτι νεκρὸς καὶ ὀδωδός
καὶ τεταρταῖος
ἐξανέστη τῆς φθορᾶς,
εἰ μὴ ὃν ὁ δεσπότης
ἐξανέστησεν εἰπών ·
Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

ODE III, trop. V.

Οἱ μοι, ὄντως νῦν ἀπόλωλα,
ἐκβοῶν ὁ ᾠδῆς
οὕτω προσεφώνει,
τῷ θανάτῳ λέγων ·
Ἰδοῦ ὁ Ναζωραῖος
τὰ κάτω συνέσεισε,
καὶ τὴν γαστέρα μου τεμών,
ἄπνουν νεκρὸν φωνήσας ἤγειρε.

P. 56, trop. IX in fine, malim : *Deridibo te, vado, oggerens tibi : quis, etc.*

P. 58, trop. XV. v. 8, nota τὸν ἑαυτοῦ, nisi scripserit melodus ἐν αὐτῷ.

P. 60, trop. XX in fine, legam : *Impertiat et lumen et tempus, thesaurum inestimabilem.*

P. 63, tr. VIII, l. 9, nota et retine λαμβάνει *refert, sensum recipit*, quo uti eloquio solent interpretes biblicorum. Cave igitur ne magis arrideat elegantula in T *varietas χάριν βλαστάνει*.

P. 66, trop. XVI, l. 6, junge *ῥάβδῳ* πρὸ τούτων, *ante eos*.

P. 77. Officium feriae III magnae dici solet ἀκολουθία

P. 80, tr. IX, in parenthesis malim *νέμη*.

P. 84, tr. XXI, l. 9, tolle ν, in ψυχροῦν, ut apud Matth. x, 42, ψυχροῦ, i. e. ὑδατος, sic Latinis *frigida*.

P. 85, tr. XXIII, l. 10, lege *quæ enim*. — Ibid. tr. I, v. 4, ἀναδείξας verte *effecisti*.

P. 86. Haud semel incidi in quasdam veterum patrum homilias, quæ jure haud immerito, spurie licet habeantur, sæpenumero mirum in modum cum melodiis nostris conveniunt. Nedum vero ego putem melodias ab illis repetendas, has potius conciones habeo ut χυδαίους elegantis cantici commentarios, rudi plebi aptiores ac sub magni nominis hedera venumdatos. Sic Romani XII canticum fere totum in homiliam pseudo-Chrysostomi *de Meretrice* (*Patrol.*, t. LIX, p. 531) transit. Ægre me abstinere, quin pauca exempli gratia conferam, ea hic illic emendaturus :

In primo igitur homiliæ numero, habes fortasse Romani trop. III, : Ταῦτα τὰ βήματα ἀκούσασα ἡ πόρνη, ὡσπερ ἀρώματα, πανταχοῦ κηρυττόμενα... πολλὴ γὰρ θλίψις καὶ ὀδύνη γίνεται τοῖς πόρνοις ἐκεῖ... καὶ οὐκέτι ἔμεινε πόρνη...

Ex trop. IV : Δι' ἐμέ τῷ ἁμαρτωλῷ φαρισαίῳ συνδειπνεῖ ὁ διδούς τροφὴν πίστη σαρκί... P. 87, in trop. V, l. 6, lege φθάνει αὐτῇ (nescio quis maleferiatius mihi invexerit αὐτήν), tum audi vulgatum Chrysostomum : Ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, τὴν ποτε ἄσπυτον, νυνὶ δὲ σώφρονα · τὴν ποτε θῆρα, νῦν δὲ πρόβατον · τὴν ποτε δούλην τῆς ἁμαρτίας, νῦν δὲ ἐλευθέραν τῇ μετανοίᾳ · τὴν ποτε πόρνην, νῦν δὲ σεμνήν... δὺκ ἐζήτησε, ὡς ἡ Καναναία ψυχία, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς ὄλον περιέλαβεν...

Rursus ex trop. VI : Ὄθησε τὴν ἔννοιαν εἰς τὴν μετανοίαν... ὧ ψυχῇ μου · θάρσει, ψυχῇ μου, ἰδοῦ καιρὸς, omnino fere usque in finem troparii.

Immo pergit interpolator ex trop. VII : Ἀπέρχομαι usque ad πᾶν ποθῶ. Dein : Ἀλλοιούμαι πρὸς τὸν πόθον τοῦ ποθητοῦ · ποθῶ τὸν ἑραστήν μου · ἀναχωρῶ τῶν ἀρχαίων κακῶν, εὐρίσκω τὰ νέα καλὰ καὶ συμφωνῶ · ἀποτάσσομαι τῷ πονηρῷ, καὶ συντάσσομαι τῷ ἀγαθῷ... A quo exemplo discite quot minime temnenda lateant inter istiusmodi spuria tanto contemptu oppressa, quot etiam emolumenta ex melodiis nostris in omnem Ecclesiæ litteraturam, inexpectata sæpe fortuna, redundare queant. Sane in altera Romani editione jubeo conferantur, utpote αὐτολεξεί rescripta, trop. IX, X, XI, XII, XIII, XIV, cum varietate lectionum selectissima.

P. 97, trop. XVI, v. 5, μέτριος γίνεται, tolle vocem ambiguum *intercedi*, quæ apud veteres accusatorem sapit, et verte « *modum adhibet*, modeste sibi, non per vim, pretium sanguinis vindicat ».

P. 98, tr. XVIII, v. 2, f. οὐκ εἰλαπες, pro ἐλίπου, *pec deficiebas*.

- Tr. XIX, l. 3, lege : *sensus fræna*.
- P. 101, in proœm. l. 9, adde post græca ἤχ. δ. — not. 2, l. 3 : *cum sæpe*.
- P. 105, not. 14, l. 3, τῆ σμίλη, *scalpro*.
- P. 106, tr. XV, l. 9, verte : *ac victor redibit*.
- P. 110, tr. VIII, l. 4, codicem sic restitue : οὐκ ἀθετεῖς. — Tr. IX, βάπτω καὶ γράφω verte : *tingo calamum et scribo*.
- P. 113, tr. XVII, l. 2, verte : « intelligens quod ancilla *ex adverso erat*, ex opposito prospiciebatur viris intra stantibus... »
- P. 115, tr. XXI, l. 11, ἐρέμβετο forma videtur homerica; communior vero ἐρέμβετο.
- P. 117, tr. III, l. 7, scribe κατιῶν pro corrupto κατιδῶν, littera δ male interjecta in C. — Ibid. not. 3, fort. mavis εἴλη quod minus recedit a cod. ΩΩ.
- P. 118, not. 5, l. 7, *visa aspide*.
- P. 119, tr. VIII, l. 5, quid si melodus attice scripserit θρασσομένοις?
- P. 123, tr. XXII, l. 6, ραπίσμαι *alapis*, sic et alias. Tum in fine f. junge cum superioribus διὰ πτόαν, « *præ stupore vultum abscondunt*. »
- P. 128, tr. IX, v. 6, f. emenda ἀπήρθη pro ἐπήρθη, ut tr. XI, v. 20, et tr. XV, v. 14, ἀπήρας, ἀπήρθαι, pro obsinata in C scriptura ἐπήρας, ἐπήρθαι.
- P. 129, tr. X, v. 6, χειρίαις pro κηρίαις codicis C.
- P. 130, tr. XII, v. 9, nota ἦ, platonium et homerium verbum.
- P. 147, tr. XXI, l. 1, lege : *Tua motus misericordia, firmum me fac et salvum*.
- P. 153, tr. XII, l. 13, nota μέλλει sine alio verbo.
- P. 167, tr. VIII, l. 5, emenda περιβεβλημένη. — Tr. IX, initio verte : *Fluxæ opes*.
- P. 168, tr. XIII, l. 6, præstat C, fortasse sic sollicitandus : φερτὸν ἐχάλα αὐτοῖς, *ignis... cedebat ipsis*.
- P. 169, not. l. ult. lege W. *Christ induxit*.
- P. 173, tr. XI, l. 3. οἶδα hic et alibi verte *scio vel novi*.
- P. 175, tr. XVIII, l. 7, verte : *fabulas obtenebrat*.
- P. 177, not. 15, col. 2, l. 1, *spuriam cuiusdam auctuli interpolationem*.
- P. 178, l. 3, legere aliquis vult uno verbo ὑπεπίστωσ, sicut ὑπεραγαθότης, ac geminum esse ἐπήλπισα, *supersperavi* in ps. CXVIII, 43, 74, 81, 114, etc. — Tum ibid., l. 4, emenda δίχα τοῦ χωρισθέντος ὕμων χοροῦ, *præter eum qui vestro choro exclusus est*.
- P. 181, tr. VIII, l. 3, f. πλήρει, *exequere*. — Tr. IX, l. 9, lege *μαχαίρα*, ut semel et iterum typhothetis frustra jussum est. Sed fortasse proprius ad codicem accesserit qui suppleverit : τίς τὸν μακάριον τέμνει; — tum in hoc insolenti et obscuro loco : καὶ γέννα καιρὸν fort. latet καὶ γε ἀνὰ καιρὸν *quando quidem occasio est*. — Etiam tr. VIII, l. 2, lege ἐπιχειρεῖν.
- P. 182, tr. XI, in fine f. melius : *male mihi intrusi, id est, si ambigua capio, me pepulit in hanc vitam miseram et caducam*.
- P. 186, sqq. divide omnes versus 15, 18, in quatuor versiculos juxta paradigma in *Proleg.* p. XXX.
- P. 188, tr. VI, in fine lege : *mirabundi clamabant, nisi restitutas cum C ὀδυρόμενοι, lacrymabundi*.
- P. 189, tr. IX, l. 11, tolle καὶ otiosum, et divide versus ut in trop. XVI, XXVII.
- P. 190, tr. XII, l. 7, ad hæc μάτην εἶναι νομίζεται excidit versio : *frustra vos superfuturos existimatis*.
- P. 191, tr. XVI, l. 7, *uti a Deo deserendos*.
- P. 193, tr. XX, l. 7, καὶ σαυτοῦς sic C, sed emenda αὐτοῦς. An vero σαυτοῦς pro ταυτοῦς?
- P. 194, tr. XXXIII, l. 5, lege κού vel κ' οὐ. — Ibid. not. inter Joannis Geometræ iambos a Cramero editos v. 1 abundat, dele δὲ vel τὸ. Deficit vero v. 5, cui adde τις et lege θάλυμός τις.
- P. 195, tr. XXVI, l. 6, inepte repetitur in ante *fontem*.
- P. 196, tr. XXIX, l. 11, haud temnenda videtur lectio intra codicis lineas emendata . ἀνθρώπους εἰοικῶν, ὡς ἐπίστασαν, « *qui regit homines, sicut noverrunt, sicut experti sunt*; » vel quod mavult vir doctus : ὡς ἐπίστασαι, *ut probe scis*. Tum etiam paulo ante nota γαίης ionice, quod videtur pro poetico γαίας irrepisse.
- P. 198 sqq. Noudum ad me pervenerat fasciculus cod. mosquensis, in quo servantur cantici XXV quinque priora troparia, quorum selectas varietates is locus requirit.
- Igitur cf. in tr. I, v. 2, ὀνειδισμὸν. — V. 9, ἐνοχὸν fere cum iisdem verbis ἐλευθεροῦσθαι, λυτροῦσθαι. — V. 10, λυτρωθῆναι τῷ κράτει.
- In tr. II, v. 3, τε non om. M, sed mox om. τὰ et τῷ in v. 9 minus apte.
- In tr. III, cf. l. 2, δτι ὑπάρχεις ναὸς πανάγιος... l. 4, ἰκέτευσεν... l. 7, ἐν τῷ κόσμῳ, om. φέρει.
- In tr. IV, l. 1, προσήγαγεν ἡ ἀγνή... l. 3, προσδέχεσθαι, ὡς ἄτεκνον... l. 5, Ἰωαχέιμ δὲ ἐβδ. ἀ. ἡ. ὕστερον κ. π. τὴν π. ἐν δ...
In tr. V, l. 4 om. τότε καὶ εὐφραίνοντο... habet l. 6, καὶ τὴν Μαριάμ ἐν μέσον... l. 7, ὅπως μετὰ χαρᾶς... nec plura M.
- P. 200, tr. VIII, l. 7, τοῦ ἐξ ὀφίστου verte : *Filii Aluissimi*.
- P. 204, tr. IX, l. 5, ὄλωσ ἐπήρκεισεν vertere præstat : *totum distribuit*.
- P. 208, tr. XXI, l. 5, ἐντεῦθεν *precum*, sed latior sensu, etiam *disputationum, argumentorum, maxime præmissa τῇ σφενδόνῃ*.
- P. 215, tr. XVIII, l. 7, mel. τὸ κατώδυνον, *dolorem pro scirris*.

P. 216, tr. XXIV, l. 7, εἰς αὐτὴν ἀτενίζοντος, adde latine : *oculos in eam defigenti filio.*

P. 222, trop. IX, Αἱ ἀγγελικαί. Ad hæc suavia in primis Græcorum cantica, iterum volupe esset, ut in insigni illo primo Ἡ Παρθένος, non solum exhibere cantum hodiernum, sed redivivam facere veterem melodiam, quam sæpe in priscis codicibus animadverti sepultam. Lubet etiam rursus adducere Cyriacum Philoxenem, qui cascās et cæsias membranas longe transgressus, usque ad Homericæ tempora pervenit et nescio quam invenit necessitudinem inter *Angelica* nostra et *Odysseæ* larvas et rhapsodias. Audi Lexicon, p. 7 :

Αἱ ἀγγελικαί. Στίχος ἑμμετρὸς, μακροσκελής. — Τροπάριον προσόμοιον. — Εἰρημολογικὸς πρόλογος προσομοίου πλῆ ἤχου, χαρμονικὸς. Et post notas aliquot musicas : Σημείωσις. Ὁ ποιητὴς τοῦ προσομοίου στιχηροῦ τούτου φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μέτρα ἀπὸ τὸ στοιχείου Ω τῆς Ὀδυσσεΐας : « Εὐρον δὲ ψυχὴν Πηληϊάδεω Ἀχιλλῆος. » Ἴδε στίχον 15, διότι πολὺ καλὰ τονίζονται οἱ ἐκεῖσε ἕξ στίχοι τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἐνόησται (sic) μὲ τὰ μουσικὰ μέτρα τούτου τοῦ προσομοίου στιχηροῦ, ὅσον ἤχ. πλβ. Et sequuntur sex versus 15-19 *Odys.* XXIV, cum iisdem notis quibus antea αἱ ἀγγελικαὶ ab eodem Cyriaco induebantur.

P. 223 sqq. Nova recensio veteris cod. vallicell. E, 54, ex fol. 85-87, nonnullas attulit varietates. Interim in tr. IV, l. 1, lege *mons facta es.* Tum ex vallic. cf. in tr. V, l. 4. ὁ ἀχώριστος χωρεῖται... in tr. VII, l. 1, ἀποβάλλεσθε...

P. 224, in trop. XI, l. 5, γέγονεν ἀπάτωρ ἐκ π. In hoc enim cod. v. 8 solet esse decasyll...

P. 225, tr. XIII, l. 5, χαίρει, πρ... P. 226, tr. XIX, l. 4, placeret νέμει τῷ ἀδ., nisi legatur *λευθερία* et λύεται cum vall. vel λύονται cum vat. 2, 3.

P. 230, tr. XIII, l. 6, Χριστὸς τίχεται *Christus paritur.* Irrepsit male *accedit* ob proximum *παραινεται.*

P. 234, tr. LX, l. 2, pro φύνας μέλλοντι habet vall. ἀνατεῖλαντι, et iu fine δόξα τῷ Θ. ἐ. ὕ. πιστῶς κράζοντες.

P. 238, l. 1, lege f. *ἔδέξατο dignatus est,* sustinuit.

MELODI MINORES. P. 247, tr. XXII, l. 6, dele comma post *ἐποίησας*, ac resitue *ἀγαθόν τι* cum codd. tum in not. 22, l. 3, emenda *ἐποίησας.*

P. 250. Retinui interpretationem Lascaris ob cl. viri nomen et duorum codd. opportunitatem, potius quam ob elegantiam operis aut ἀκριβείαν. Multa enim sapiunt præcipitem calamum aut latini sermonis imperitiam : v. g. *cadentis Adæ pro lapsi Adæ*; et *profundites invisibilis angelorum oculis* ubi nemo non malit *profundum vel angelorum obtutibus impervium*; tum *stella illustrans solem*, scilicet *solem ostendens, solis nuncia*, et minus bene alia multa.

Trop. 1 amplissimi versus ita communem modum excedunt, ut quintum haud bene coarctaverim; collatis enim exemplis, p. 263, 300, 612, 613, palam est sic perpetuo dividendos esse versus 5, 6 :

Ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω σοι..., p. 250.
Ἄσπαζόμενοι νεφέλαις συνηθροίζοντο,
καὶ ἔβόων σοι..., p. 263, etc.

P. 264, col. 2, v. penult., αὐλὸς respicere videtur ad ps. XVIIII, 5, idemque esse quam ὁ φθόγγος. Unde vertesis : *te sonus (vox) apostolorum celebrat.*

P. 267, v. 3, 4, προφθάνεις etc., potius verte : quia *πρῆνία antevertis* (in caelo præoccupas) *genus hominum.* Homines enim resurgent tantum in fine sæculorum.

P. 271, tr. XIII, v. 1, etiam pro rhythmo emenda σύννους... ibid. lat. l. 2, tolle *sibi*... l. 8, lege *securum tutamen.*

P. 274, tr. IV, l. 2, pro insolenti ἀναφιλῆς f. mel. ἄγαν φιλῆς, quocum sequentia quadrant καὶ θερμῶς ἀγαπᾶς.

P. 276, tr. III, l. 10, f. τοῦτο τὸ ἡμῶν i. e. *hoc corpus nostrum.*

P. 278, tr. IX, l. 4, lat. lege *corpore fungens.*

P. 288, tr. XV, lat. l. 7, malim *Adami unam obnoxam.*

P. 293. Proœmio III, l. 13 adde quod acrostichis integra est Ἡ. ὁ ψαλμὸς, in qua prima littera haud ineptum est querere compendium nominis Ἡλιοῦ. Et hoc exemplum adde paucis quæ dicuntur in Prolegom., p. LXXVI. — Trop. primum extat in Horolog. cryptoferrat. a. 1672, p. 463, et *Liturgico* a. 1683, p. 409.

P. 296, tr. II, lat. l. 7, f. *ad ulciscendum se ab illis.*

P. 297, tr. III, ibid. l. 6, mel. *in filios tener.*

P. 298, tr. II, v. 6, excidit versio *os aperientibus ad te orandum*, ommissa virgula post *scientiam*... ibid. not. 3, lege *rescimus.*

P. 304, animadvertite numeros α', γ', δ', ε', ζ', cum similibus vel in notis, oriri ex serie odarum in canone cui secunda deesse solet.

P. 316, novum codicis mosquensis apographum varietates subdit : in tr. IV, 2, τὸ κλέος... in tr. II, v. 3, ζωηρ. πηγῆ... v. 5, Θέκλα τοῦ κτίστου... in tr. III, l. 3, ἀνωθεν δαδουχῶν.

P. 320, tr. II, l. 5, pro insolito *στεροποιῶν* f. legendum *στεροφύϊαν.*

P. 329, tr. VI, l. 8, quum v. in verbo insueto *συμπαράπτουσαν* claudicet, suspicari licet a melodo scriptum fuisse : καὶ σοὶ ἔχων σαφῶς συμπράπτουσαν.

P. 331, tr. III, l. 2, vertere malim : *Anicetus moribus nomen suum (invicti viri) probavi.*

P. 332, *Cuculi trop.* II, v. 4-8, vir doctus aliter pungit et vertit :

Quorum me insolens
percellit spectaculum :
nam inter hiemis pruinas
illi eo magis florent,
quod quidem insuetum floribus.
At martyr ille Christi
primus effloruit,
ostiumque factus est
legitime certantibus.

Tum etiam p. 333, tr. IV, l. 5, λαμπρυνόμενος potius *collustratus*... l. 8, sermonem custodiunt *inconcussum*.

P. 339, tr. VI, l. 1. Barbari illi *Æpoli*, qui me sat vexarunt, nihil tandem sunt quam *caprarii*, qui in Euthymium et Theoctistum latitantes temere inciderunt. Quæ decipula vel peritissimis non nova. Sic *pictaviensis eques* (πετεβίνου ἱκπότου) etiam apud Ang. Maium fit *Petebinius eques*, ne de summo loquar illo grammatico *Nica*, quem magni Etymologici conditorem fecerunt ex epigraphæ codici præfixa ἐν τούτῳ νίκα. Cf. E. Miller, *Mélang. de litter. gr.*, p. 3; *Comptes-rendus de l'Acad. des Inscript.*, a. 1865, p. 171 sqq.

P. 340, tr. VII, l. 1, punge τῷ et verte rectius : « una in anima radicati, Deo uti fructum offerunt sese utramque abdicantium vitam. »

P. 343. Subtiliter advertit vir doctus sæpe laudatus, id quod nonnihil conducit ad detegendum melodorum nomina in acrostichide. In hoc enim de S. *Æmiliano* carmine acrostichis est τοῦ ἄσωτᾶ, ut σακκᾶς, σακκᾶ, κουμουλᾶς, κουμουλᾶ, quod cuiusdam melodi vetusti nomen est in Pentecostario. Quæ clausula redolet nescio quid magnum simul et turpe, a qua humili nota Theodorus, magnus Studita, non refugit, neque etiam latet in tr. III, l. 8, ὁ ἄσωτος κραυγάζων σοι. — Ibid. in nota l. 4, f. *rescimus*.

P. 344, tr. IV, l. 1, cum ὑψήγορος potius sit *jactabundus*, f. legendum : ὑψιφόρῳ vel ὑψιφορόνι διανότῳ.

P. 347, tr. V, l. 6, σύμβλα C in not. ducit ad genuinam lectionem τὰ σύμβλα, unde vertendum : « decerpens flores veræ scientiæ gratissimos, ad tuorum sane sermonum documenta; et *alvearia tua* spiritualia complens, nos delectas, etc. » Melodus sibi constat, ut solet Theodorus, in continuanda apum allegoria.

P. 318, tr. IX. Dubio procul melodus valedicens respexit ad ultima Nazianzeni verba in laudem Basilii magni (Opp. BB, t. I, p. 832, n. 81). Ac lubet in aurea illa coronide triplex notare genus monachorum, inter quos μιγάδες sæpe alias a nobis memorati, id quod minus fort. adverterunt interpretes; sed locus prolixo indigeret commentario : Οἱ τῆς ἐρημίας, τὸν πτερωτῆν · οἱ τῆς ἐπιμιξίας, τὸν δικαστῆν · οἱ τῆς ἀπλότητος, τὸν ὀδηγόν.

P. 350, tr. VII, l. 1, ὑπὲρ τριάδος πρεσβεύων verte : *Trinitatis internuncius*... tr. VIII, l. 3, vix non recipio ἔδειξας pro ἔδειξαν.

P. 354, tr. III, l. 1, ubi ἥλιος πρὸ ἑωσφόρου, quidni πρὸ ἡλίου ἑωσφόρος, integro metro, incolumi rithymo?

P. 356, tr. III, l. 4, nota πανάγαστα et verte *longe stupenda*.

P. 360, tr. IX, ea de vite quæ sat obscura sunt, paulum declarantur in altero Theodori, ut opinor, cantico ejusdem argumenti, quod vide p. 654, cujus recole ultimum tr. XI.

P. 361, not. 13, ἐκτελοῦμεν præsens est ab ἐκτελεῖω, nec dicitur ἐκτέλλῃ. — Not. XII, l. 2 lege ἤχ. κδʹ.

P. 302. Duo priora trop. in menais extant ad diem VIII junii, dum ad febr. VIII unum occurrit. Sed in junio et plura et potiora variantur, quæ prætermisi, v. g. in tr. II, v. 2, 3, τῶν ὑμνων τοῖς στεφάνοις... v. 5, δῶρον γὰρ Θεοῦ... v. 6, ἀναδίδεικται... v. 8, Βελίαρ, ἄθλοις σεπτοῖς... v. 11, σὺν τούτοις δὲ κᾶσι χαίρει Χριστῷ.

P. 371, tr. II, v. 11, jam non dubitandum quin cor sin. habeat εὐχοῦμενον pro εὐωχ. quod apprime convenit, ubi pessime tytheta ἰνοχοῦμενος.

P. 375, tr. VII, l. 6, adeo evanida ibi membrana est, ut pro παιθόμενον lubentius ponerem πενθόμενον.

P. 378, tr. V, l. 6, gnarus vir dextere jungit et emendat, metro intacto : πολλάκις ποιῶν ὄλην τὴν νίτζ ἐπάγρυνον, gallice : *faisant souvent toute la unit blanche*.

P. 384, tr. III, l. 5, lege *exaltatus*.

P. 395, tr. I, ὃ ἀπαρχή cum M, ob ἀσύντακτα. — V: 8 fort πρόσθεσιον. — Tr. II, v. 5, συγγορεύει M.

P. 406, tr. XXXVI, l. 5, latine post *Domino* adde duo verba om. *jam patefacto*, et pone duplex comma ante *ideo*.

P. 408, tr. LV, jam vertere malim : *Angelica aderant virtutes fluentis Jordanis veluti cælo*, nempe quibus Jordanis pro cælo erat. Tum infra ubi ὑπόβροον, præstat : *Aquarum regit subterlabentem molem*.

P. 428, tr. XXXII, l. 3, excidit in carne ante *conspicuum*.

ANEPIGRAPHA. *Prolegom.* P. 444 in fine, Romani, ut videtur, operibus adde, re melius perpensa, aut numeris aliquando mutatis vel male positus, anepigrapha I, II, III, V, IX (pro X), XII, XIII, XVI (pro XVII), 1, 2, XVII (pro XX), XXII, 1, 6 (dele 4), XXIII, 1, 2, 3, XXV (pro XXIV); tum cæteris num. om. usque in finem, perge LI, LIII, LV, LXVIII, LXXII, nisi quis omitta retinere maluerit. Eadem fere temperanda de Studitarum operibus et conferenda cum *Proleg.* p. XLIII, XLIV.

P. 448, tr. V, ult. v. τὴν πρόσθετον intelligo *tristem ex peccato proventum* (miseram frugem ex vepribus).

P. 450, tr. XVIII, l. 2, malim : *modice castigatum illum, in æternum*, etc.

P. 453, tr. III, init. pag. f. mel. *attende igitur animum verbis meis*.

P. 455, proœmio adde ἤχ α'.

P. 468, tr. IX, l. 6, excidisse latine μυστικῶς *per mysteria*, eo minus ferendum quod ibi latet peccatorum piaculum et redemptio in sacramentis, ἐν μυστηρίοις.

P. 469, tr. XII, l. 5, lege *ex ossibus suis*. — *meis* vero refer ad ludibria typorum, cum statim sequatur *caro ex carne sua*. . . Ibid, tr. XIII, ante *sepeliatur* insere *sponte sua*.

P. 476, in proœmio adde titulum ex cod. vat. τῆ κυριακῆ τῶν βαΐων, ἤχ. β'. — Tr. I, l. 2, velim retineas πῶλου χειρουβείμ, tum quia ludus melodis solemnior est, tum quia ex psalmis sedenti super cherubim Deo ὄχημα seu πῶλοι angeli sunt, nec porro ullibi reperitur cherubimorum *potus*.

P. 482, col. 2, v. 2, scribe pro metro τὸν τὸν νόμον, et adde ἤχ. γ', ut etiam p. 499 ἤχ. πλδ'. Quantumvis exleges videantur hi veteres rhythmici, abs re non erit vel in hoc vetustissimo τοῦ σταυροῦ προσκυνηταρίῳ deprehendere canonem nostrum XIV, cæteris insolentiore, quo una syllaba parasita extra metrum hospitatur. Quippe hic habes superfluum in fine syllabam in B, ἤτήσαντο... in Z, ἀνεδήσαντο... in I, ἠρνήσαντο... in Σ, προσήλωσεν... ubi versus exire solet in paroxytonum.

P. 500, tr. v, l. 3-5, quum frigidum sit illud ἐκ πνεύματος καὶ πλάσεως, ac vix de anima et corpore intelligatur, placet viro docto jam dicto : ἐκ πτώματος καὶ θλάσεως, quod quærendum in codd. scilicet *lapsos fractosque refinxit*.

P. 503, tr. v, l. 8, lege συντρίβεται. Tam græca quam latina adeo impedita sunt, ut aliter dicere non pigeat : « Quum ultro ego animam meam pro omnibus tradam, ... nisi iussero, non audebit accedere mors, quam carne mea inesco; irrui illa, sed decipulam invadens, calamo (vel hamo) dilaceratur. »

P. 507. Mosquensis sero iterum præstat XI priora troparia, ex quibus decerpere varietates juvat.

P. 507, tr. I, v. 8, ἔχοντες M fere ut vat.

Tr. II, v. 2, ρινγε ἐν παραδείσῳ... v. 15, κρατοῦντες M.

P. 508, tr. III, l. 4, ὑπερφυοῦμεν M... l. 5, φύσαι ὑπεράγιον M, om. μόνον... l. 6, τὸ ῥῆμα M... ζητῶν αἰῶνα id. sic in apogr.

Tr. IV, l. 2, διὰ τοῦ στ. om. τά... lat. l. 8, melius *disrupti*.

P. 509, tr. v, l. 3, τὸ φῶς M... l. 5, ἔστι ὁ κύριος.

Tr. v, l. 7, τῆ ἐπουρανίῳ M. In vexato sub finem loco M cum duob. codd. consentit, quæ lectio ergo servanda est : ἔδωκεν αὐτῷ φλογίνη ῥομφαία νῶτα, nempe : *terga dedit illi flammeus gladius*. Confirmatur ex LIV, p. 603, tr. III, l. 5, νῶτα ἐχθροῖς οὐ δεδώκατε. Omisso

ἔχοντι πίστιν, ephymnion ὄπλον εἰρήνης & τ. libero plausu sequitur.

Tr. VI, l. 5, ἐκ τῆς γῆς M... l. 6, ἀκωλύτως τὴν ἀ. καὶ πρὸς τὸ π. M... l. 11, ὑμνοῦσι ὄπλον εἰρήνης ἀ. τ.

Tr. VII, l. 1, 2, τὰς τ. θ. κνίσσας M.

P. 510, ib. l. 1, δαίμονες δὲ, om. καὶ M... l. 3, εἰς βάρθηρα... l. 6, νυκτὶ δὲ πόνοι, om. οἱ M, om. ἐγκράτειαί τε.

In M tr. VIII, inc. ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ... l. 2, προκόψας... l. 3, κατ. κεφαλῆν... l. 6, ἐσταυρώθη, dein σταυρώμενον... l. ult., τὸ τῆς ἀγν.

Tr. IX, l. 3, μέσῳ δὲ ποιούντες τοὺς δυσσεβεῖς ὡς δυσμενεῖς M. Placeret viro docto ὡς ἐμμανεῖς... l. 6, ὁμῶς δὲ εἰς μάτην, om. αὐτοῖ M... l. 7, ἡ χάρις γὰρ M... om. in fine κατὰ τῆς πλάνης.

P. 511, tr. x, l. 1 sup. λαλοῦντος ἐν ἑαυτῷ τῷ (f. τοῦ) Ἰησοῦ πρὸς τοῖς κληθεῖσι βασιλεῦ (sic) M... l. 3, ἕως ἐμοῦ... l. 4, M ut C, sed emenda utrumque : τοῦτο τῆ σῆ πόλει... l. 5, φυλάξας M, in quo eadem lacuna quæ in C... in fine om. πύργος ἰσχύος.

Tr. XI, l. 5, παριστώσιν τὰ τάγματα, ἀλλὰ τε μυστήρια καὶ πίστι... καὶ τιμαὶ αἱ τῶν ἱερέων ἀνίστα M... l. 9, ἀσεβασμάτων M... om. in fine καὶ μὴ ἐχόντων.

P. 519, tr. VIII a v. 1 ad 3, transfer παγκοσμία, temere e loco suo juxta λόγων ἀμωτον, cf. p. 662.

P. 521, tr. XII, v. 16, cl. viro placet ἀρούμαι ab αἴρω, *suscipiam, tuebor jura eorum*, qui nempe mox vocantur fratres... l. 18, lege οἶον vel οἶους.

P. 522, tr. XIV, ultimos v. sic emendat idem : καὶ ὁ φθόνος γιλάσαι μαγαίρων, *meque deridebit invidia procax*.

P. 523, tr. XVI, v. 12, eidem arripit πάντως ut C, *vulgatum omnino est*. — v. 28 abundat, quem idem probe refinxit : τοῦ δεῖξαντος, *qui nos instituit piscatores*. Ex διδασκάλου C male receptum sequens τοῦ διδάξαντος.

P. 524, tr. XVIII, v. 18, proponitur κατὰ τὴν γνώμην.

P. 525, tr. XX, v. 3, possis legere τὰς ἀκρας... v. 6, emenda κατήριπε.

P. 526, tr. XXII, v. 17, f. melius : εἰ γὰρ Μωσείως τὸ σῶμα.

P. 529, proœmio adde ἤχ. δ', Τῆ Γαλι.

P. 532. Sub altero proodo et cum alio ephymnio secundum tr. edidit Philippus Vitali in minore paracletico rom. φ. ρπθ'. — In hujus tr. v. 10 idem habet ὄθεν στενάξω, ὄθεν κραυγάζω, om. vero v. ult. pro quo ἡ μόνη ταχέως προστατεύουσα.

P. 533, tr. v, l. 4, emunctæ naris vir conjicit καὶ παλέκει pro πελάγει τιτρώσκομαι, cum durum sit *ab Oceano vulnerari*.

P. 535. Multo minus ferenda est in trop. XII, v. 2, infanda dictio παροχέουσα νῦν; pro quia, omisso νῦν, statim recipere παροχάτουσα. Tr. I, totum legitur in paraclet. rom. φ. ρπη'. Variant v. 8 βοήθειαν ἡμῶν... εἰς

ιχεσίαν... Tum ibi nebuloni cuidam typhothetæ romano (nec nova enim est horum progenies) restitue monstrum προστατένοσα. Quem quidem noster parisiensis æmulatus totam periodum, virgula una post σα posita, suo facinore torquet.

Ibid. tr. II. Pergit idem paracleticon haud infeliciter, ut in v. 7: ὡς βρέφος ἐνηγαλίσθη. Cætera minus bene, immo incondita admittit, quæ ut ad melodiam justam reducantur, periti cujusdam otium expectant:

Μὴ καταλίτης ἡμᾶς
τοὺς εἰς σὲ ἐλπίζοντας
τῇ ἀγρύπνῳ προστασίᾳ σου
καὶ ἀμέτρῳ συμπαθείᾳ σου.

Tum post v. 16: κεκτῆμεθα, πανάχραντε, ἐκ τῆς πρώην βυσθέντες κακώσεως, ἀλλ' ὡς... hic vero a duobus codd. discedendum, ut v. ult. exeat in proparoxytonum, ac legendum οἰχτιρμον.

P. 536, tr. III, v. ult. punge τοῖς ὡς, nisi malueris οὕτως...

In tr. IV, v. 3, tolle mediam virgulam, ac perpende varietates taurinensis, ex quo luxata ab integro resarcire liceret. Saltem in penult. versu corripe vecordes typos ac lege παρούσης...

In tr. V, ante ephymnion iterum cohibe puncta vagantia: εἰ μὴ σε, καὶ σοὶ ἀν...

P. 538, not. col. 1, l. 8, lege *aera tentare*... tr. III, l. 3, tolle *mihi animus erat*, aut lege *enarrare eum volui*... l. 6, ἀδόκιμος minus *probus* (oneri impar) juxta sequentia.

P. 539, tr. IV, l. 7, f. mel. ἀλήπτων... tr. V, l. 2: τάλα mancum videtur pro τάλανι; tum ἐκ supervacaneum... l. 4, σὼν depravatum pro σὸν... alia impedita sunt... tr. VI, l. 4, punge τῶ... tr. VII, l. 8, scribe οἰκτείρων.

P. 540, tr. I, v. 3, καὶ τοῖς ἐπὶ γῆς προλάμπων in mosq. — V. 16, lege οἷς προηγείσθαι.

P. 543, tr. III, lat. l. 8, lege *immani* et perge: *coagulatus cruor ejus, ut sanguis Abel, terram fanestat et ingens clamat*.

P. 547, tr. II, l. 7: impedita nimis expeditius fort. verteris: *Etenim animus jam non sublimia affectat, sed amore incitus, audacem se fert, vel quando grande quiddam persequitur*... Alia luce et decore indigent.

P. 549, tr. II, v. 4, Θεὸς refer ad ταλαὸς ἐγὼ, in *tutelam habeo*.

P. 552, tr. IX, l. 6, satius est legere ἀπαντιῶν *occurrens ille*.

P. 553, tr. XIII, l. 10, distingue et emenda: ὡς ἐν ὀργῇ, τῇ σπουδῇ ἀποτμήθητι, vel ὡς ἀν vel etiam ὡσεὶ ὀργῇ i. e. *ut Paulus Neronis ira truncatus est, sic tu sponte, prompto animo, caput amputator*... tr. XIV, omnium vexatissimum per me licet melius impleas in finem ἴνα ἴδω.

P. 560. Græca ἀσύντακτα nimium ita latina fluunt;

quæ sic refingit: *Te ut interpretem supernæ sapientiæ... lumenque gentium*...

P. 566, tr. III, l. 6, quum desit requisita negatio, lege μήπως pro ὅπως atque e regione *ne* pro *neu*.

P. 570, tr. VI, l. 8, nihil dubitans lege: ἡμεῖς λαός σου κεκλήμεθα,

P. 577, tr. II, l. 1, mel. χρέος.

P. 597, tr. V, v. 12, duos versus continet ex canone III.

P. 606, tr. III, l. 7, post *defecerunt*, lege *sannisque eorum derideor, quos prius tyrannide premebam*.

P. 608, tr. VII, l. 6, lege *æquales*.

P. 611, tr. VII, l. 7, emenda ὀπταίνεται τῶ Ἄετιφ.

P. 612, tr. IX, l. 3, f. κάρβωνας.

P. 618, tr. VI, l. 6, in loco salebrososo facile emendare est ἐφέρετο *δσος sibi inferebat*, pro ἐφερεν, nisi id potius sit corruptela pro ἐφαγεν; unde vertesis: *Tri-duum ergo inter fruteta vescens, sicca tantum ossa (aridos nucleos) deglutiebat*.

P. 617, tr. X, l. 3, nota μνήσκου homericum et ana-creonticum.

P. 620, l. ult. lege *exemplo*.

P. 623, tr. IV, l. 4, juxta latinam interpretationem emenda γάλα τὸ σεπτὸν ἀμελγεις.

P. 628, tr. VI, l. 1, ἄθλον propter ἤνεγκας videtur neutro sensu sumendum: « *Ante omnes, philosophiæ (religiosæ vitæ) præmium, primas tulisti* ».

P. 629, not. 3, ad l. 8 Ἰάννης, adde II Timoth. III, 8.

P. 631, l. 8, in lacuna f. ὦσαι.

P. 634, tr. II, l. 5, προσκομίσω *offeram*.

P. 644, l. 5 sup. viro docto placeret: τοῦ ἀνθίσαι τὸν ἐπὶ γῆς ἐρποντα σὰ ἔπη...

P. 648, col. 2, v. 9, lege ἐπὶ κρίσεως, et pro serie supple καὶ ὠμολόγησαν.

P. 649, tr. II, l. 1, fort. respectu ad Tob. XII, 6, 7.

P. 650, tr. II, in fine aliquid hiat, ac si expectes σὺν αὐτῷ οἱ διαθέντες ὑπὲρ Χριστοῦ θανεῖν... tr. III, l. 6, anne punctum ponere oportet post λατρεύειν? *Sæva edicta mittebantur, ne Christus ut Deus haberetur*... ibid. l. 8, κηρύττουσιν pro κηρύττουσιν: hic se prædit χυδαῖος et ineptus amanuensis, qui totum carmen fedavit.

P. 651, LXXX, not. l. 2, 3, lege *quæ oportuit*... *inse- reretur*.

P. 652, tr. IV, l. 4, ἐπεδράξω, non ἐπεδράσω, est igitur *viriliter rapuisti*.

P. 658, tr. I, l. 5, στελέχη non *uas*, sed potius *truncos, stipites* verte, quibus in vinea Christi *uvæ* feruntur.

P. 655, tr. II, l. 7, not. 2, λεμβίς. Ad hæc vir doctus: « *λεμβίς* videtur a Byzantinis sumptum ex latino *limbus*. Hicce est fascia collaris quæ τετράριθμος est propter quatuor evangelia. — f. scribi deberet τετράριθμος. Quid si scripserit auctor τετράβριθμος? Tunc esset fascia quadruplici nexu insignis, f. nostrum *palliam*. »

P. 656, tr. IX, l. 2, κλειάς a comparativo κλειών:

voluit ergo melodus significare *cum multis aliis mulieribus sanctis*, nec plura.

P. 661. Vir doctus sæpe memoratus etiam ad amœnos Manuelis Philæ versus sua symbola græce et latine attulit :

I... Μᾶλλον δὲ καὶ πνῆϊς, [καὶ] Θεοῦ Λόγον φέρεις,
καὶ ἡ [γραφῆ] τύπον [οἶδεν], οὐκ οἶδε κτύπον.

II. Ψυχῶν τροφεὺς ὁ στάχυς, ἡ γῆ δὲ παρθένος.

III... Εἰ δ' οὐχὶ καὶ τὰς πτέρυγας ἀγγέλου φέρεις.

Virgo alma, vivis; nec stupendum, si taces;
Silere namque virginem semper decet.
Quin imo spiras, et Dei Verbum geris:
Pictura quamquam non tibi vocem dedit.

Fert petra terram; terra rursus spicam alit
Mortalium nutricem; sed Virgo est ager.

Quin, cum vides vitalis undæ rivulum,
Hoc fonte suge, tu fidelis, gratiam.

Pingunt colore terreo vel angelos:
Hoc te colore pingi quis mirabitur?
Ast angelorum penna si desit tibi,
Tua tamen natura vincis angelos.

P. 663, l. 6. Ex epigraphe col. 40, E. 7, suspicio esset codicem corsinium e bibliotheca *columnensi* migravisse: sed omnes hujus originis codices solent sigillari *columna rubra*, quæ nullibi in nostro comparet.

P. 665, col. 1, l. 22, lege κατ' ἔχνος.

P. 666, col. 2, l. 8 ante finem f. leg. οὐ τιμίαν. Cf. Act. xx, 24.

P. 668, col. 2, l. 20, uno verbo videtur legendum ὑπερβαθμίφ.

INDICES.

I.

ELENCHUS CODICUM MSS.

QUI EDITIS INSERVIERUNT.

- Barberin. I. 150, *Proleg.* p. XLVII, LXXXVI.
 — III. 8, p. 249. — III. 27, p. 249. — III. 58,
 p. 249. — III. 70, p. 249, *sqq.* — III.
 127, p. 405, 423. — III. 128, p. 405, 425.
 — IV. 37, p. LXXIII. — IV. 42, p. 249.
 — V. 39, p. 423.
- Casinensis, 418, p. 250-263.
- Corsinius, *Prol.* p. VII, XII, XVII, XVIII, LVI, LVII,
 LIX, LXI, LXV, LXVII, *et per totum volumen.* Descri-
 bitur p. 663-673. — *Scriptura exhibetur* p. 662.
- Cryptoferratens. *Prol.* p. XXVI, XXVII, XXXIII, p. 16,
 23, 28, 44, 210, 222, 405, 407, 658.
- Monacenses, *Prol.* p. XLVIII, LXXXIII, p. 250.
- Mosquenses, 429, p. 249 *sqq.* — 437, *Prol.* p. VI, XIII,
 XV, XVII, XX, XXIX, XXXVIII, LXV, 682, 685, *et per*
totum passim. — Cod. 447, p. 222. — Cod. Archiv.
rerum publicar. *Prol.* p. XXVI, 249. — Typo-
 graph. XXV, p. 661.
- Parisienses græci, 212, *Prol.* p. XXXI. — 263, p. X. —
 1143, p. XI. — 2408, p. LXVIII.
- Palmyiaci, *Prol.* p. VII, XVI. — Cod. 212 ol. 82, p. XVI,
 676. — Cod. 213 ol. 217, p. XVI, 677.
- Taurinensis, B. IV, 34 Pasiu. 197, p. 296 catal. t. I,
Prol. p. VII, XII, XVII, XVIII, *et passim per totum*
volumen. — Cod. 79, p. LXXIII. — Cod. 271,
 p. LXXVIII. — Multis codd. adductis ad scholium Theo-
 dosii Alexandrini, p. XLVII *Proleg.* adde taurinensem
 143 (Pasiu. p. 246) nuper lustratum et cum romanis
 consentaneum.
- Vallicellianus E. 54. *Prol.* p. LXV, p. 222 *sqq.* 683.
- Vaticani. — 14, p. LXXXVI. — 97, p. LXXXVI. — 341,
 p. 249. — 345, p. 67. — 457, p. 249. — 619,
 p. LXXIII. — 771, p. VIII, X, XII, XXVII, 476, 481,
 673. — 787, p. 417, 481. — 883, p. LXXXVI. — 914,
 p. XLVII. — 1070, p. LXXIII. — 1212, p. X, 222,
 405, 418, 677, 679. — 1370, p. LXXXVI. — 1405,
 p. LXXXVI. — 1515, p. 222, 249, 405, 427. —
 1531, p. 222, 390, 405. — 1836, p. 44, 376. —
 1850, p. 405, 418. — 1864, p. LXXIII. — 1969,
 p. 44. — 2003, p. XVI, 16, 28, 586, 619, 643. —
 2072, p. 300-313. — *Lat.* 4442, p. 249.
- Ottobon. 179, p. 249. — 338, p. XLVII, LXXXVI. —
 408, p. LXXIII.
- Palatin. 138, p. 439. — 312, p. XLVII.
- Reginens. 54, p. 222. — 159, p. 249. — II. 46, p. 400.
- Urbinas græc. II, p. 680.
- Ex romanis codd. Chisian. R. VII, 53, LXXXIV, LXXXV.
 Venetus S. Marci 14, *Prol.* p. XXXI.
- Vindobonenses, *Prol.* p. XLVIII, LXXIII. — Theol. 177,
 p. LXXXIII.

II.

SYLLABUS SCRIPTORUM VETERUM,

QUORUM TESTIMONIA ἀπολεξῆσι PRODEUNT.

Melodi hujus tomi majori littera insigniuntur.

- Ambrosius, 184 not.
- ANASTASIUS, *Proleg.* XXXIII, 242-249. Cf. 462, 465,
 466, 471, 499, 516-527, 532, 590.
- ANDREAS Cretensis, XI not. 18 not. 625, 681.
- Antonius biographus, 216 not.
- Apollinaris, 133, 150, 153 not.
- Athanasius, 377.
- AUXENTIUS, XXI-XXIII.
- Bar-Hebræus, XI.
- Basilius, LXXXIII.

- Cæremoniale aulæ byzantinæ*, XX, XXVIII, LXXII.
Cedrenus, XXXVIII.
Codinus, XXXII.
Constantinus Psellus, 116.
COSMAS *Maiumensis*, XXXVII, LXV, 321, 400, 406, 412, 413, 417, 427, 678. — *Pseudo-Cosmas*, 527.
CUCULUS, XXXII, 332, 333, 684.
CYPRIANUS, XXXII, XXXVIII, 418-431.
CYRIACUS, XXXII, 92, 284.
CYRILLUS *Alexandrinus*, 129, 444, 482.
ELIAS, XXXIV, LXXVII, 289, 291, 293, 296. Cf. 445, 491, 507, 568, 683.
Eumenius Rhetor, XX.
GABRIEL, 330.
GEORGIUS, XXXII, LI, 275. Cf. 657.
Georgius Chærobosus, XLVII.
Georgius Pisida, XXXII, 130, 192.
GREGORIUS, 273.
Gregorius Nazianzenus, 133, 157, 244, 294, 392, 661.
Hesychius, XLVII, XLVIII, 125, 234.
Hippocrates, XLVIII.
Joannes Chrysostomus, 569. — *Pseudo-Chrysostomus*, 681.
JOANNES *Damascenus*, XXXVII.
JOANNES *Euchaita*, LXXVIII.
Joannes Geometra, 194.
JOBIVS, XXXVIII, 425-431.
JOSEPHUS *Thessalonicensis*, XLIII, XLIV, 121, 381-398, 400-417, 445.
LEO, XLIII, 437.
Manuel Philes, 661, 687.
Marcus Ephesinus, X, XLIX.
Mauropus grammaticus, LXXIX.
Maximus Planudes, LIV, 674.
MELODI *veteres*, XIX sqq. Cf. 476, 482, 484, etc.
MELODI *Sabatæ*, XXXVII.
MELODI *Studitæ*, XL. Cf. Theodorus, Josephus, etc.
- MELODI** *Italo-græci*, XLIV, XLV, 319, 446, 563, C19, 613.
METHODIUS CP. XIII, XLV, 628.
NICOLAUS, 418.
Nonnus Panopolitanus, 287, 384, 571.
Notherus Balbulus, LXVIII.
Notherus Labeo, LXXI.
ORRESTES *Jeremias Hierosolymitanus*, XLVI, 298, 311, 312, 313.
PHOTIUS, XLIII, XLIX, 438, 668.
Plato, XLVIII.
Plutarchus, 105.
ROMANUS **MELODUS**, VI, XIII, XXI, XXV, XXVII, XXIX, LX, 1-241, 58 *not.* cf. 447, 451, 454, 457, 460, 472, 477, 478, 487, 490, 493, 514, 538, 540, 549, 551, 596, 599, 604, 630, 637, 662, 677-683.
SERGIUS, XXXI, LX, 250, 263.
Sophronius patriarcha Hierosol. LXXXVI, LXXXVII, 153, 316.
SIMEON **METAPHRASTES**, 290, 432, 624.
Suidas, XXV, XXXVII, XXXVIII, XLVII, XLVIII, LII, LXXV, 33, 106, 115, 353, 372, 421, 453, 582, 677.
Synesius, 154.
TARASIVS, 436.
Theodorus Graptus, XXXVII.
Theodorus Lector, XXII.
THEODORUS **STUDITA**, XXXVI, XL, LXV, LXVII, 336-380, 445, 562, 627, etc., etc.
THEOPHANES, XXXVIII, XL, 400-417.
Theophanis continuator, 294.
Virgilius, XIX, 162. — Adductus a melodo anonymo cum Homero, Platone, Aristotele, Galeno, Eusebio, Asclepio, 641, tr. III.
Vita S. Auxentii, XXII sqq.
Vita S. Bartholomæi, 563.
Vita S. Sabæ junioris, XLV, 306-313.
Vita S. Simeonis, 216.
Vita S. Theodori Studitæ, XL-XLV.

III.

INDICULUS RERUM

INTER PLURA NOTATU DIGNA.

- Abelis oblationes*, 81. — Mors ob Caini livorem, 118.
De SS. Abbatibus Sinaitis mm. 420, 605, 606.
Abrahæ Christus apparuit, 25, 279. — De sinu Abrahæ, 33, tr. XVII.
De S. Acacio, 589.
Acathistus, XI, XXXI, XXXVIII, LI, LXI, 250. Cf. 263, 300, 612, 613.
De Acrostichide LXXV, 675.
De SS. Acindyno et sociis, 665.
Adami lapsus, 21 sqq. — Planctus, 447 sqq. — Reparatio, 53 sqq. — Exultatio, 116, etc.
De SS. Adriano et Natalia, 671.

- De Ægrotis*, 532.
De S. Emiliano, 343, 588.
De S. Agatha, 642, 643.
Alleluia in exequiis, 44, 242.
De S. Anania apostolo, 14, 568, 571, 664.
De S. Anastasia, 637, 664.
De S. Anastasio Persa, 592.
De S. Andrea apostolo, 385, 555, 625.
De S. Andrea Cretensi, 625. — *Vid. Script. syll.*
S. Annæ laus, 275, 658, 659, etc.
De SS. Angelis, LV, 538, 540, 541, 666. — Angelorum ordines, 154. — *ἀγγέλων*, 6, 94, 121. — *ἀγγέλων χοροί*, 154. — *πυρὴν ὄσα*, 6. — Christum redivivum nuntiant, 132. — Comitantur ascendentem, 153. — Dei tribunali assident, 542. — Preces mortalium deferunt. *ibid.*, etc.
Angeli lapsi, *vid. Dæmones.*
Antichristus describitur, 38 sqq.
De S. Antonio, 377-380, 420, 667.
De SS. Apostolis, 169. — *cf. singula apostolorum nomina.*
Ars rhythmica melodorum passim in *Prolegomen.* describitur. — Demonstratur, L. — Regulae statuuntur, LXXXIX ad XCII.
De S. Athanasio Alex. 349, 665.
De S. Athenogene, 624.
Baptismi symbola, 414, 494. *vid. Christi Epiphania.*
De S. Barbara, 667.
De S. Bartholomæo, 561.
De S. Basilio, 316, 419.
De S. Blasio, 586.
De Beatitudine sanctorum statim post mortem, 249 tr. XXVIII, 301 sqq. 311 in fine, 363 tr. VI, 460 tr. IV, 463 tr. V, 499 tr. XI, 551 tr. VI, etc.
Canonum diodia, triodia, tetraodia, X.
De S. Catharina, 639, 640.
De S. Christophoro, 669.
De Christophoro abbate in Calabria, 305 *not.*
CHRISTUS, Deus et homo, 153, 177, *passim.* — Nativitas, 1-11, 222, 381, 418, 455. — Circumcisio, 419. — Adventus in Ægyptum, corruentibus simulacris, 62, v; 255, col. 2. — Epiphania, 16-22, 398, 422. — Baptismus, 23-27. — Hypapante, 28-34, 412, 425. — Palmæ, 61, 476. — Passio, 101, 116. — Pascha, 124-140. — Ascensio, 148. — Transfiguratio, 437, 501.
Christus visus in Eden, 23, 24. — Sub quercu Mambre, 25. — In scala Jacobi, *ibid.* — In foramine petreæ, *ibid.* — Isaïæ visus, 26. — Jonæ similis, 122 tr. XXI.
Christi caro, charta; sanguis, atramentum, 110 tr. IX. — Hamus, caro Christi, 172 tr. IX. — Esca, *vid. Eucharistia, piscis eucharisticus.*
Christus, sol, 125 tr. III. — Sol justitiæ, 17, 240, etc. — Lumen, 557 etc. — Lumen inaccessum, 30 tr. IX sqq. — ignis, 21 tr. XV, 240 tr. XCV. — Flos, 225 tr. XVII, et 233 tr. LVII, etc. — Lapis ex monte, 237 tr. LXXVI. — Flumen in deserto, ros in fornace, 18, v. 2, 196 tr. XXVIII, XXIX, 456 tr. III. — Mons coagulatus, 103 tr. VII. — Petra, 121 tr. XV, 661. — Vitis, 95 tr. XI. — Piscis, 164. — Piscis eucharisticus, 98 *not.* — Piscator, 287, tr. XIV. — Pastor, 106, 130, 139, 159, etc. — Ovis, 486, etc. — Carbo, 427 tr. XVII. — Margarita, 60 tr. XX. — Porta, 5 tr. X. — Racemus, 514. — Φῶς μέγα, 573 tr. III. — Panis creationis, LXI. — Spica, 661.
De SS. Clemente PP. et Petro Alex. 314, 666.
De SS. Clemente Ancyrano et Agaiangelo, 575.
De Κονδακίου etymo, X. — De usu in tropologio, VII, VIII. — in typico, VIII. — in horologio et menologio, VIII. — in liturgia, IX. — *Kondacaria*, VI, XIII, XV. — *Κονδακίτριος*, XXVI, XLI. — *Exempla per totum volumen.*
Cæmeterium vetus et parthenopeon trajanopolitanum, 631.
De SS. Conone et Aristeia, 574.
De SS. Constantino et Helena, LXII, 508 sqq. 670.
Convivia veterum christianorum, 166 tr. V, 436 tr. II, 531 tr. III, 550, 617.
Convivium cæleste, 168 tr. XII.
De SS. Cosma et Damiano, 218, 665.
De S. Cruce, 53, 472, 482, 507. — Symbola, 55 tr. VI, 56 tr. XI, 58 tr. XVI. — Ad crucem salutatio, 472. — Inventio et encomia, 507, 638. — Vaticinia, 512, 513. — Crux, arca et cistula, 60 tr. XXI, 105 tr. XIV. — Signo crucis fugati dæmones, 610, *vid. Dæmones.*
De S. Cyrillo Alex., 129, 421, 444.
De SS. Cyro et Joanne, 668.
De SS. Cyro et Julitta, p. 366.
Dæmones, angeli lapsi, 541. — Per crucem cruciati 55 sqq. — A Beata Virgine vulnere confossi, 252. — Ab eadem fugati, 264, etc. — A S. Antonio, 378. — A S. Hilarione, 616. — A S. Saba juniore, 307, *similia passim.* — Nomina: *Satan*, 449, 541, etc. — *Lucifer*, 541. — Βελίαρ, 55, etc. — Ἄδης, 54 sqq. 681. — *Tartarus*, 60. — *Draco* centiceps, 54. — in Jordane conquassatus, 409. — Occisus, 407. — *Serpens*, repere jussus, 511. — A quo Adam deceptus, nudatus, occisus, 24, 449. — Exactor ad infera trusus, 174.
De S. Daniele propheta, 185-198, 291, 383.
De S. Daniele stylita, 452, 564.
De S. Demetrio, 651.
De S. Dometio, 585.
De Dominica τοῦ ἀσώρου, 460. — τῆς ἀπόκρως, 35, — τῆς τυροφαγίας, 471. — Palmarum, 61, 476. — Pascha, 124. — S. Thomæ, 140. — Ante Pentecosten, sive Patrum Nicænorum, 493. — Pentecostæ, 157. — Post Pentecosten, sive omnium sanctorum, 165.
Ecclesia a Christo in Petro condita, 172, 496, 552. — Una, 496, etc. — Apostolica, 493, 551. etc. — Ca-

- tholica, 638, etc. — Sancta, sanctorum ferax, 638.
 — Inconcussa, 496, 551. — Sponsa Christi decora et
 immaculata, 655. — Erroris nescia, 497, 551, etc.
- De Eleemosyna*, 79 sqq.
De S. Elia propheta, 37, 98, 293, 296, 504.
Enoch cum Elia venturus, 37, 154.
De S. Ephrem, 340, 422.
De S. Epiphano, 354, 394.
Ephymnia, LXXII, LXXV, 339, 421, 677, etc.
De S. Eucharistia, 14, 98, 204 tr. VIII, 207, XX, 461
 480.
De S. Eudocia, 644.
De SS. Eulampio et Eulampia, 656.
De S. Euphemia, 646.
De S. Euplo, 590.
De S. Eustratio, LIX, 370, 390, 667.
De S. Euthymio, 338, 417.
De S. Eutychio, 567.
De S. Febronia, 645.
De Feria IV in media quadragesima, 472. — Magna II,
 67, 477. — Magna III, 77. — Magna IV, 478. —
 Magna V, 480, 481. — Magna VI, 101, 107, 116,
 482, 484. — IV in media Pentecoste, 491.
De Filio prodigo, 460.
 Φῶς Ἰακώβ, LXXIII, 625.
 Ros Gedeonis, Christus, 237.
De S. Georgio, 595. — Nomen in baptismo recepit,
 597 tr. V.
De S. Germano, 394.
Getsemani laudes, LXIV, 156, 157, 527.
De S. Gregorio Armeno, 664.
De S. Gregorio Nazianzeno, 351, 421, 661, 668.
De S. Gregorio Nysseno, 369.
De S. Gregorio Thaumaturgo, 393, 608, 666.
De S. Helena, LXII, 510, 670.
De S. Hilarione, 615, 665.
Hirmologion, XXXIII.
Hirmi quale etymou, LIV. — Quis usus, XLVII. — Quanta
 vetustas, LIV. — Quales hirmos in primis elegerit
Romanus, LIV. — *Cyriacus*, LV. — *Anastasius*, LV.
 — *Sergius*, LV. — *Theodorus Studita*, LV. — *Elias*,
 alii, LV. — Quædam cum punctis hirmorum *paradig-*
mata, Τὴν Ἐδέμ, LV. — Τῆ Γαλιλαίᾳ, LVII. — Τὰ
 τῆς γῆς, LIX. — Ἄγγελος, LX. — Τράνωσον, LXI.
 — Τάχυνον, XXIX. — Αὐτὸς μόνος, LXVI. — Τὸν θεῖον
 μύρω, LXVII.
Iconomachorum technæ et barbaries, XXXVI.
De S. Ignatio martyre, 388, 571, 573. — Puer a
 Christo in exemplum datus, 572, tr. III.
Cultus SS. imaginum, 334, 357 tr. IX.
De Bethleemiticis Infantibus, 457.
De S. Irene, 438.
De Isaia propheta, 454.
De S. Jacobo apostolo, LXVI, 558, 605.
De S. Jacobo Persa, 667.
Jannes iconomachus, 629.
De S. Joanne Alexandrino, 666.
De S. Joanne apostolo, LXI, 663, 669. — Ὁ ῥοδισμὸς, 669.
De S. Joannis Baptistæ nativitate, 320, 367. — Marty-
 rio, 178. — Capite, 367. — Accessu ad inferos et
 præconio, 488, tr. IV. — Varia, 16, 23, 398, 401,
 406, 423, 542-548, 556.
De S. Joanne Calybita, 420.
De S. Joanne Chrysostomo, 358, 566, 654.
Jonas, Christi typus, 122.
De Joseph patriarcha, 67, 477.
S. Josephi sponsalium, 5. — Augustiæ, 6, 253. —
 Senium, 382.
De Juda proditore, 92.
De Judicio extremo, 35, 471.
De S. Lazaro, 284, 473, 681.
De S. Leone Catanensi, 563.
De SS. Leonida et VII virginibus, 630.
Liparis insula vulcanica a S. Bartholomæo liberata, 563.
Liturgia sigillatim describitur, 137 sqq, 159, etc.
De S. Luca evangelista, 685, col. 1.
De S. Macario juniore, 305, 306.
Magi in Bethleem, 5 etc. *Vid. Epiphania Christi.*
De S. Marciano, 273.
De SS. Marciano et Martyrio, 665.
De S. Marco evangelista, 317. — Petro jubente scribit,
 317. — Corpus ambustum, 318.
 Celebratur B. *MARIÆ VIRGINIS* conceptus immaculatus,
 266, 306, 660, 661. — Nativitas, 198, 657. — Præ-
 sentatio, 275. — Assumptio, LXXI, 273, 516-529, 670.
 — Vestis, 529. — Zona, 530. — Salutatio, 514. —
 Hymnus acathistus duplex, 250, 263. — Cumulata
 encomia et symbola, 265, 266, 282 trop. XX, XXII,
 283 tr. XXIII, 537, 657. — Virgo juxta crucem, 101. —
 Christus appariturum se illi redivivum promittit, 105
 tr. XIII.
B. Virgo Maria, arca, 226 tr. XXIV. — Arca Noe, 278.
 tr. X. — Anchora, 271. — Arvum, 253, 267, 271. —
 Candelabrum, 267. — Columba, 266, 278. — Co-
 lumna, 267. — Flos, 256. — Fulmen, 260. — Lam-
 pas, 266, 271. — Lectica, 266, 269. — Lignum,
 257, 277. — Mensa, 253, 267, 268, 270. — Pocu-
 lum aureum, 264. — Urna, 265. — Mare, 264, 270.
 — Mons, 223, 226, 267, 269. — Murus, 259, 261. —
 Navis, 259. — Nubes, 150. — Ovis, 266, 267, 275.
 — Palatium, 267. — Pons, 264. — Porta, 5, 254,
 257, 266, 272. — Portus, 253, 259. — Pratum, 253.
 — Scala, 264. — Sedes regis, 250. — Stella, 251.
 — Tentorium, 261, 275. — Tonitru, 260. — Thro-
 nus, 269. — Turris, 261, 265. — Thalamus, 260.
 266. — Vitis, 253, 514. — Virga, LVII, 233. — B. V.
 sigillum verborum Petri, 264. — Per quam Petrus
 dixit ea quæ dixit, 265.

- B. V. typi veteres*: Paradisus, 277. — Eva, 277. — Enoch 278. — Abrahæ tabernaculum, 279. — Sara, 279. — Scala Jacobi, 279. — Virga Jacobi, 280. — Moysis fiscella, 280. — Mare rubrum, 265, 280. — Moysis virga, 280. — Rupes scaturiens, 281. — Tabernaculum, 282. — Manna, 282, 529. — Seraphicus forceps, 427. — *Paractetica* et invocationes, 532, 535, etc. — *Melodorum nomina theotociis inserta*, XLIII. — *Melodi*, vid. in *indice superiore ars rhythmica*, etc.
- De S. Maria Ægyptiaca*, 433.
- De S. Maria Magdalena*, 126. — Columba noetica, 133.
- De S. Marina*, 634.
- Martyres Africani*, 604.
- Martyres in Amorio*, 603.
- Martyres Edesseni*, 653.
- Martyres XL Sebasteni*, 599.
- Martyres Sinaitæ*, 420, 605, 608.
- De S. Matthæo apostolo*, 539.
- De S. Mena*, 666.
- De S. Methodio*, 628.
- De S. Michaelae et archangelis*, 538. — S. Michael Sathanæ lapsus suffectus, 541. — Vid. *Angeli*.
- Monachorum officia et conditio*, 47 sqq. 680. — Exequiæ, 143, 373. — variæ classes, ex quibus *μγάδες*, 306, 340, 393, 342, 628. — *Μοναδική τριάς*, 628 tr. VI.
- Mortuorum animæ ter in anno publicis commendatæ precibus*, 499. — In sabbato τῆς ἀπόκρως, 462. — In sabb. τῆς τυροφαγίας, 465. — In ψυχουσαββάτω, 499. — Vetus ἐπιτύμβιον μέλος, 466. — Vetus θρῆνος, 499. — Exequiæ, 242.
- De Nicænis patribus*, 403.
- Nicephorus abbas Italo-græcus*, 305.
- S. Nicephorus CP.* XLI.
- De S. Nicolao*, 202, 355, 613.
- De Noë patriarcha*, 451, 488, 513.
- Odas IX biblicas tam condacia quam canones aliquando referunt*, 146. — Odæ inscribuntur XIII cantica, 317, 558, 559, 560, 561, 563, 564, 565, 566, 567, 622, 657, 658.
- Otreius abbas*, 339.
- Otho I et II imperatores*, 310.
- Othonis II uxor Theophano*, 310.
- De S. Pancratio*, 307, 583, 584.
- De S. Panteleemone*, 208, 670.
- Paractetica cantica*, 439, 532, 535.
- De S. Patapio*, 565, 667.
- De S. Paulo CP.* 336.
- De Pentecoste*, 157.
- De SS. Petro et Paulo*, 549.
- Petri primatus*, 274. — Confessio, 172, 552. — Lapsus, 107. — Condonatio, 115. — Confirmatio, 550. — Petrus, apostolorum exarchus, 127, 151. — Pastor, 159, 274. — Coryphæus et regula fidelium, 95. — Basis fidelium, 550. — Cui datum jus ligandi et solvendi, 550. — Ecclesiæ fundamentum, 496. — Laqueus, 553. — Petra apostolorum, 273. — Obiit Romæ, 315.
- De S. Petro Alex.*, 314, 666. —
- De S. Philippo apostolo*, LVII, 560, 666.
- De S. Philippo in Argyro*, 309, 319.
- De SS. Photio et Aniceto*, 330.
- Photii ludicra stichera ad Marcellum*, 442. — *Variæ melica opera*, cf. *Melodorum index*.
- De S. Polyucio*, 594.
- De S. Procopio*, 328.
- De proæmiis melodorum*, LXXX.
- De tribus Pueris*, 185.
- De punctis et interpunctis*, LXXVIII.
- Romanus Calabriae præfectus*, 307, 310.
- Romanus Rhetor*, XXXIX.
- De S. Sabæ*, 432, 376. — de Juniore, 300, 305, 306.
- Sabaïtæ*, XXXVII.
- De Sabbato τῆς ἀπόκρως*, 462. — τῆς τυροφαγίας, 465. — ante palmas, 473. — magno, 487, 490. — animarum, 499.
- De Samaritana*, 491.
- De Saracenis*, 291, 306, 498, 513, 570, 603, 618. — Saracenus, canis dictus, 621 v. 3.
- De SS. Sergio et Baccho*, 289, 664.
- De S. Silvestro papa*, 419.
- De S. Simeone in Monte Mirabili*, 622.
- Simeon senex in hypapante*, 30, 256, 413, 425. — Sacerdos, 430 tr. LII, 426, tr. VI. — Accedit ad inferos, 413, 414, 415, 416.
- De S. Simeone stylita*, 210.
- De Sinaitis abbatibus*, 420, 605, 606.
- De Spiritu S.* 157 sqq. — ἐπίκλησις innuitur, 160. — Columbæ palmiferæ similis cernitur a martyribus, 439 tr. II, 632 tr. VIII.
- De S. Stephano*, 12, 332, 386.
- Στιγμαί*, LXXVIII, LXXIX, LXXX.
- Στίχος, στιχολογία*, XII, XV, 671-673.
- Stichera*, III, XXV, 222, 441, 620.
- Studitæ*, XL, vid. *script. ind.*
- Suffragia pro defunctis*, 246. — vid. *Mortuorum animæ*.
- De synthasi*, XLVIII.
- Σύντομα*, 418, 422, 425.
- Te decet laus*, vetus hymnus, LXXII.
- De S. Terentio*, 604.
- De S. Thecla*, 316, 395, 636.
- S. Theoctistus*, 339.
- De S. Theodoro duce*, 361, 579, 581.
- De S. Theodoro Syceota*, 342, 617.
- De S. Theodosio abbate*, 610, 612.
- De S. Theophane*, 648.
- Theotocarion venetum*, XXXII.
- De S. Thoma*, 141, 604.
- De S. Timotheo*, 421.

- De SS. Timotheo et Maura*, 633.
Quid tonus (ἦχος)? LXXVIII. — quid octo toni, LXX. — idiomelum octo tonorum, LXX.
Triodia a Studitis condita, XLII.
Trisagion, 10, 26, 41, 100, 128, 129, 221.
Troparium unde et varia nomina, v. — De usu in vesperis, VIII. — in typico, VIII. — in sacra liturgia, IX. — recentissima troparia, XLIX.
Tropologion, ignotus liber et obsoletus, IV, v. — Quid ab initio codicum habuit, XII. — Quid in sine, *ib.* — Quid, in summa rerum, XV, XVI. — Quæ compendia supersunt, XVII. — Quæ rerum series, XVII.
 — Quinam fontes et quot codices innotescunt, XVII.
De S. Tryphone, 435.
Virgines in cœmeterii asceterio paratæ ad martyrium, 631.
De X Virgibus, 77. — De VII Virgibus, p. 630.
De S. Vito, 582.
De S. Xenophonte, 598.
S. Zacharias, Joannis Baptistæ pater, 321, 542. — Barachisæ filius, 543. — Ab Herode Ascalonita occisus, *ibid.* — B. Virginem in templo recipiens, allegorice vaticinatur, 277 sqq.
De S. Zosimo, LXVII, 668.

IV.

APPARATUS AD MELODORUM LEXICON.

Nec nova omnia sunt, quæ hic colliguntur, neque etiam exhauriuntur quotquot notatu digna sunt; sed pro re nata, sat multa sub oculos veniunt, quæ aut diligentiolem severiolemve sollicitant verborum venatorem, aut locum requirere opportuniorem fortasse suadebunt. Sane plurima, non dicam omnia, ægre reperies sive in *Thesaurō* maximo, sive in peculiaribus *lexicis medicæ et infimæ græcitatatis*

Primo solet numero pagina, altero troparium, tertio versus, linea, nota aut columna significari. Primo tamen numero, si romanus fuerit, præmissa P littera, *Prolegomena* designantur.

- Ἀγαθάγγελος, pag. 59, trop. XVII, vers. 4.
 Ἀγαθόκτωρ, 608, col. 1.
 Ἀγαθοπαρέτης, 670, col. 2.
 Ἀγαθώνυμος, 642, IV, 2.
 Ἀγγελομίμητος, 343, III, 2.
 Ἀγγελόφων, 351, X, 7.
 Ἀγιόλατος, 372, VI, 5.
 Ἀγιοσοφίται, P. XXI.
 Ἀγκαλοφορέσω, 428, XXVII, 2.
 Ἀδελφοτρόπως, 290, V, 6.
 Ἀείψωτος, 354, II, 3. — 544, II, 11. — 592, I, 2, 669.
 Ἀείψατος, 611, VI, 5.
 Ἀθλοπάτωρ, 606 not.
 Ἀθλοπρεπῶς, 344, II, 7.
 Ἄθροον *attice*, 39, XI, 4. — 56, X, 1. — 133, XVI, 1.
 Ἀκίσις, 165, II, 2.
 Ἀκανθα, cf. in C. 142, not. 5. — 166 not. 6.
 Ἀκανθῶδης, 6, V, 6. — 142, V, 1 sqq.
 Ἀκατάφαστος, 264, II, col. 2.
 Ἀκύμαστος, 606 not.
 Ἀλατόμητος, 268, IX, 17.
 Ἀλείφω, 632, IX, not. — 666 col. 1.
 Ἄλλὰ, præmissis ἄν, ἐάν, ἐάν μὴ, κἄν, 75, XVIII, 11. —
 76, XIX, 7, 8. — 109, V, 10. — 111, X, 5. — 112, XIII, 11. — 245, XIII not., etc.
 Ἀλληλόσταθμος, 606 not.
 Ἀναγκάλισις, f. ἐναγκάλισις, 435, II, 6.
 Ἀναβρώσκω, 606 not.
 Ἀνακαλέω, ἀνάκλησις, *resurrectio*, in ephymnio, 61. — 226, XXIII, 1. — 250 col. 2. — 269 col. 2.
 Ἀνακλώμενον, P. LXIV, 677.
 Ἀναλύω, 241, X, 1.
 Ἀνατολικᾶ, P. XXI.
 Ἀναφιλέω, 274, IV, 2.
 Ἀνδρείοπαις, 577, V, 1.
 Ἀνεδήσατο, 482, I, 1.
 Ἀνεδότης, 631, VI, 4. — 636, III, 4.
 Ἀνευρῶ *fut.* 180, VI, 9.
 Ἀνέθω *active*, 338, II.
 Ἀντοφθαλμῶ, 510, VII, 4.
 Ἄνθ' ὧν, 66, XVI. — 119, IX. — 152, IX, τ. — 291, VI, 8, etc.
 Ἀντιπαράτασθαι, 531, VII, 5. — ἐναντιπαράτασθαι, 640, IV, 2.
 Ἀντίτακται, 551, VII, 5.
 Ἀξίερατος, 354, II, 6.

- Ἀπαθανάτιζομαι, 232, XLVIII, 3.
 Ἀπαλόδρεκτα, 611, V, 5.
 Ἀπαράνοικτος, 5, X, 11.
 Ἀπαστράπτω *active*, 395, II, 3. — 622, I, 3. — 655, V, 1. — *Item* ἑπαστράπτω, 585, VI, 2. — ὑπεραστράπτω, 645, IV, 1. — ὑπαστράπτω, 337, IV, 1. — 594, V, 6. — *Etiā* *active* ἀστράπτω, 615, II, 4. — *Cf.* ὑπαστράπτω, 370, I, 4. — Ἐναπαστράπτω, 371, III, 3.
 Ἀπελατικά, P. XXI.
 Ἀπιστῶν *active*, 141, III, 1.
 Ἀπὸ *ab initio periodi*, 168, XII, 316, II *not.* — *pro* διὰ, 316, II, 1.
 Ἀπολικμήσας, 344, VI, 1.
 Ἀπομονάζω, 378, III, 3.
 Ἀποσπινθηρίζω, 192, XVII, 3.
 Ἀποστάζω *active*, 359, III, 2.
 Ἀποστολίται, P. XXI.
 Ἀποστολικώτατος, 572, I, 11.
 Ἀπρόσδοτος, 548, IV, 2.
 Ἀρχισάτραψ, 292, III, 7.
 Αὐλός, 264 *col.* 2. — 683 *col.* 2.
 Αὐτὸς *autonomastice* 118, VII, *not.* — 326, XXII. — 329, III. — 414, CXVI, *etc.*
 Ἐφθαστος, 196, XXIX, 7. — 254, IX, 7.
 Ἐφθονόπλουτα, 564, III, 4.
 Ἐφῶ, ἀφῶ *pro* ἀφίμι, 243, VI *not.* — 529, *col.* 2.
 Βάκλοι, 602, XII, 21.
 Βαπτικῶς, 548, VII, 7.
 Βηματίζειν *absolute*, 405, XXIX, 3.
 Βορδῶσις, 654 *not.*
 Βρεφοπρεπῶς, 430, 1.
 Βρεφουργεῖται, P. LXI, 251 *col.* 1, 15.
 Βρυτήρ, 630, II, 3.
 Γαλακτοῦρός, 468, VIII, 1.
 Γλυκοσταγής, 369, II, 5.
 Γραφικῆ, 661 *not.*
 Γραφικῶς *pro* ὡς γέγραπται, 536, IV, 13. — 548, III, 3.
 Δεξιολίτης, 463, VII, 7.
 Δέχοιο, δέχοιο, 266, VI, 6. — 353, X *not.* — *cf.* 655, III, 3.
 Διαπρύσιος, 341, II, 5.
 Διαβρήσσομαι, 54, IV, 12.
 Διεαρπάζω, 657, XI, 8.
 Δικέλλη, 172, X, 5. — 329, III, 4. — 666 *col.* 2.
 Δεξολογέω *absolute*, 1. — 30, VII, 10. — 41, XVII, 10. — 158 *not.* — 225, 15. — 240, XCIV.
 Διοφανής, P. XLII.
 Διοφεγγής, P. XLII.
 Δυσδάτευτος, 359, VI, 3.
 Ἐάν *cum indicat*, 246, XVI. — 524, XIX, 13, 10, *etc.* — *Cum futuro passim*, 18, VI. — 20, XIII, *etc.*
 Ἐγκατάβρωμα, 460, III, 8.
 Ἐγκαυῶμαι *cum accusat.* 567, 3 *not.*
 Ἐκλόθουτος, 594, VI, 7.
 Ἐρμῶς, P. LIV *sqq.* — βημάτων ἔρμῶς, 89, XIV, 1.
 Ἐκ *pro* διὰ, 165, II, 6, *etc.*
 Ἐκθρίξας, 349, III, 3.
 Ἐκλικαρῶ, 342, IX, 1, 2. — 564, IV, 5. — 592, VIII, 2.
 Ἐκλιτάζω, P. LXVII.
 Ἐκτηλιτεύω, 657, XI, 6.
 Ἐκστράτευμα, P. LV, V, 2.
 Ἐκάνθη, κτανθείς, 182, XIII, 9.
 Ἐκχύσαντος, 591, V, 4.
 Ἐλαίων, 328, III, 2.
 Ἐλκω *absolute*, 35, I, 5.
 ἐν *cum ablat. in motu*, 4, VIII, 12, *passim.*
 ἐν οἷς *pro ablativo instrum.* 162, XIII, 9 *etc.*
 Ἐναντιπαρατάξασθαι, 540, IV, 2.
 Ἐναπαμδύνας, 473, II, 10.
 Ἐξαποστειλάριον, 213 *not.* 12, 621 *not.*
 Ἐξαποστέλλει, 213, XII, 4.
 Ἐξίστατο καὶ ἴστατο, *Melodis solemne*, P. LX, *col.* 2, 7. — 31, XII, 1. — 73, XIII, *not.* — 250, *col.* 2, v. 3. *Cf.* 93, III; 188, 6.
 Ἐπαναβλύζει, 368, III, 5.
 Ἐπευφραίνονται, 660, IV, 8.
 Ἐπιλησθεῖς *pro* ἐπιλαθόμενος, 107, II, 1 *not.*
 Ἐπιτρέπει *pro* ἐπιτάσσει, 212, VII, 5.
 Ἐρούμαι *pro* ἔρω (*f.* ἀρούμαι *ab* αἴρω) 521, XII, 16.
 Εὐγλωττότερος, 390, II *not.*
 Εὐεπίχειρα, 547, II *not.*
 Εὐκτεῖον, εὐκτεῖται, P. LVI, 537 *not.* — 559, II, 9. — 563, IV, 5.
 Εὐσχιόφυλλος, 257, 7 *col.* 1.
 Ἐφύμνια, LXXII, LXXV, 399, 421, *etc.*
 Ἐφύμνιος ὕμνος, 569, II, 12.
 Ζωοπάροχος, 140, 1, 2.
 Ἦθελον, *uīnam*, 87, VI, 2.
 ἦκατε, 6, XIII, 18. — συνήκαμεν, 3, V, 18.
 ἦπλωτο, 21, V, *not.*
 Θαυματοκράτωρ, 584, III, 3.
 Θαυματουργέτης, 668 *col.* 2.
 Θαυματοφόρος, 668, *col.* 1.
 Θεαυγέστατος, 358, 1.
 Θεόδωρυτα, 346, 1.
 Θεοδορκῶ, 606 *not.*
 Θεοκιδέστερος, 335, III, 15.
 Θεοκίελος, 628, VI, 9.
 Θεολογικώτατος, 351, 1.
 Θεόπαις, 230, XL. — 384, II, 4; III, 4. — 454, III, 9. — 455, IV, 9. — 530, III, 5.
 Θεοσύλληπτος, 32, XIII, 2.

- θεοτόκιον, immo θεοτοκίον ex constanti veterum libro-
rum usu, fort. idem ac θεοτοκίον, 302, 303.
θεοτόλος, 572, II, 7.
θεούφαντος, 17, III, 3.
θεόφογγα, 349, 1.
θεοχαρίτωτος, 303, IV, 6.
θήβη, 280, XIV, 1 not.
θλιπτωρία, 372, VII, 3.
θνήσις, 40, XIV, 7. — 183, 2. — *vid.* θνήσκω *ad*
calcem.
Θράσιννον, *active*, 13, VI, 10.
Ίδε *pro* ἰδὲ *et* εἶδε, 49, VII, 2. — 115, 3. — 135, XIX,
7, not.
ιδιόμελα, P. v, 300.
ἱεραρχος, unde ἱεράρχων, 394, 1.
ἱεραρχικώτατος, 583, I, 6.
ἱκάνω *absolute*, 643, II, 7.
ἱκετεύω, cf. 448 not. P. XXXIV.
ἵνα *cum indicat.* 127 not. — *Jubentis*, 136, XXI, not.
— *cum futuro passim*, 38, IX. — 117, III, 3. — 126,
VI, 13. — 130, XII, 12.
ἰσοβρόπως, 606, not.
Καθ' εἰς, 162, XIII not. — 297, IV, 11, etc.
καθηττώμενος, 585, II, 3.
κάθισμα, P. v, 620.
καὶ *emphatice*, 92 *per totum cant.* XIII. — *passim in*
XYII, XIX.— 485 *col.* 1, 10, 19; *col.* 2, 9, 19, etc.
— *pro* ἅμα, 509, 4 not. — *pro* ὅμως, 403, XVIII, 3.
— *pro* οὖν, 157, I, 7. — *pro* τότε, 42, XXI, 3.
καλλιπάτωρ, 606 not.
κάρα *femin.* 179, III, 9, etc. *in omnibus fere locis.*
καρτεράβλος, 606 not.
καρτεροκάρδιος, 371, III.
κατωθασίαι, P. XXI.
καταλαβών, *accedens*, P. LXX *col.* 1. — 149, IV, 1. —
160, VIII, 3. — *προκαταλαμβάνει*, 461, IV, 4.
καταλαμπής, P. XLII. — *καταλάμπει*, 664 *col.* 2.
κόθωνον, 543, III, 4.
κομποτάραχος, 606 not.
κονδάκιον, κοντάκιον, P. X sqq.
κονδακάρην, P. VI.
κοντακιάριος, P. XII.
κορυφαιότατος, 655, I, 7.
κοσμοεμπόρευτος, 571 not.
κοσμολάλητος, 571 not.
κοσμόπλουτος, 670 *col.* 1.
κοσμοπόθητος, 359, v, 4.
κοσμότροπος, 628, VI, 3.
κουκούλιον, P. LXXV sqq.
κράζειν *active*, 237, LXXXIX not. — 326, XXI, 7.
κρακταί, P. XXI.
κραταιόφρων, 666 *col.* 1.
κρηπίδωμα, P. XXXIX *col.* 1.
κρίμα, 75, XVI, 7.
κτισμολατρεία, 338, VII, 6, *sic C pro* κτισματολατρ.
Λαθοῦσα, 294, v, 1, 14.
λιθοθεία, 671, *col.* 1.
λιμέλις τετράριθμος, 655, II not. *f. pro* τετράβριθμος.
λιμένευμα, 606 not.
λικμάω, 496, VI. *Cf. Theodor.* in quo extat ἀπολικμήσας,
344, VI, 2.
Μικρυρόστεφος, 349, III, 7.
μακαριστός, 37, VI, 6. — 230, XI
μεγαλυνάριον, 621, 622.
μεθεόρτια, P. v, 400.
μελίξω, P. XLVII not.
μελίβρυτος, 668 *col.* 1.
μελουργικῶς, 25, IV, 7.
μεσφύδια, P. x.
μέταξις, μέταξον, 644, III not.
μηλοβροτήσαι, 577, IV, 6.
μητροεἰδῶλον, 363, v, 3.
μητρόθεος, 304, III, 2.
μιγάδες, 306, 340, 393. *Cf. ind. rerum.*
μιγαδικόν, 342, IX.
μνήσκου, 617, x, 3.
μονοτροπικῶς, 606 not.
μυροδοτέω, 606 not.
μυροσταγής, 584, IV, 4.
μυσταγωγήσιμος, 611, VIII, 4.
μυστολέκτης, 543, IV, 2. — 666, *col.* 2, 668 *col.* 1.
Νεκροπάθεια, 606 not.
νεόφωτος, P. XLII.
νοῦ βλέπειν, 117, IV, 5.
Ὀδωδός, 681, v, 3.
οἶκος, P. x sqq. *Cf.* 676.
ὅμοια, P. v, 416.
ὀσιομάκαρ, 584, 2.
ὀσιομάρτυς, 585, I, 5, etc.
οὐρανομήκης, 628, IV, 4.
οὐρανόφρων, 606 not.
ὀφίομορφος, 671 *col.* 1.
Παθολύτης, 668 *col.* 2.
παμμυρίπνοος, 329, III, 5.
πανάγαστος, 356, III, 4.
πανδαισία, 435, 617 not.
πανδαμάτωρ, 606 not.
πανευπρόσδεκτος, 536, IV, 8.
παντί *pro* πάντη, 24, III, 7. — 213, XII, 7. — 641,
IV, 3, etc.
παράγγελος, 578, VIII, 3.

- παρακλητικά, P. xv, xxxiii. — 532, 535.
 παρθενεύω *active*, 631, vi, 10.
 παρφῶδια, παρφῶα, P. x,
 πατροκέλευστος, 611, vii, 5.
 πέλυξ, 613, col. 2, v. 3.
 πενταυγής, 665 col. 2.
 περικυκλώω, 112, xv, 5. — 149, iv, 9.
 περιστάι, 152, i, 13.
 περιστροβῶ, 307 *not*.
 περίφλεκτος, 595, iii *not*.
 περιχρυσῶσαι, 654 *not*.
 πεφιμῶσαι, *f. pro* πεφιμῶσθαι? 477, iv *not*.
 πλανήτωρ, 586, iii, 4.
 πλευρά, *ιχωρ*, 120, xiv, 7. — 500, v, 2.
 πλουτεῖ *cum accus.* 593, ii, 5.
 πολυεὐσπλαγχνος, 569, ii, 10 *etc*.
 πολυκαρτερώτατος, 346, 1. — 349, i.
 πράαθλος, 632, vii *not*.
 προαυγάω, 606 *not*.
 πρόβλεψις, 338, i, 3.
 προεόρτια, P. v, 410.
 προκορυφαῖος, 556, iii, 6.
 προλαβῶν *absolute*. 244, iii, 3. — 247, xx, 3.
 προσανξιμινήσκω, 529 col. 1.
 πρόσθευσις, 395, i, 8, *Cf.* 684.
 προσθήσωμεν, 478, ii *not*.
 προστάτη *pro fem.* προστάτιδι, 534, ix, 8.
 προσφοβέω, 616, vii, 3.
 προφητομάρτυς, 316, i, 5.
 πρωτόαθλος, 395, i, ii.
 πρωτόβαθμος, 554, xix, 3.
 πύκτευμα, 606 *not*.
 πύρινοι, *angeli*, 6, xiii, 9. — 94, ix, 1. — πύρινοι
 χοροί, 154, xiv, 8. — πυρίνη θέα, 6, v, 6. — 489,
 vii, 9.
 πυρισμός, 593, iii, 4.
 πύρωσις *f. pro* πήρωσις, 392, vii, 5.
 'Ρερύπωμαι, 449, ix *not*.
 'Ρητορεύω *active*, 131, xiv, 1. — 370, i, 2. — 390, i, 1.
 'Ροδισμός, 669 col. 2.
 'Ροδόπατος, 194, xxiv, 9.
 Σαρεφθία, 293, ii, 2.
 σελασφόρος, 606 *not*.
 σημειουργός, 610, i, 4.
 σταδιάρχης, 666, col. 1.
 σταυροθετόμιον, P. xliii. *Cf.* θεοτόκιον.
 στειροποιία, *f. pro* στειροποιία, 320, ii, 5.
 στεβρόκαρδιος, 372, iv, 8.
 στεβρόφρων, 345, viii, 1.
 στεβρόψυχως, 577, iii, 1.
 στεφιδότης, 620, iv, 6.
 στηθοκρουστέω, 616, v, 6.
 στήκω, 51, xxv, 1. — 119, v, 2, *etc.* — παραστήκω,
 270, xi col. 1 *v. ult.*
 στιχηρά, P. iii, xv, 222, 400, 417, 441, 620.
 στίχοι, P. xv, *etc*.
 στορία, 212, ix *not*.
 συναγωγός, 33, xvii, 8.
 σύν ἅμα, 422, xxxv, 3 (*quod Græci hodierni truncant
 σὺμὰ vel pervertunt μαζύ*).
 σύντομα, v, 418, 425-432.
 συρμαιόγραφα, P. xlii.
 σωσίψυχος, 582, i, 1.
 Τάχιον *pro* θᾶττον, 51, xxvi, 2.
 τετελειώται *pro poet.* τετέληται, 543, iii, 6.
 τοποποιός, 529 col. 2.
 τρανολόος, 49, xviii, 5. — 163, v, 6.
 τρισάκτινος, P. xlii.
 τριλαμπέστατος, P. xliii.
 τρισόσιος, 623, v, 7.
 τρισσοκλειστάτος, P. xlii.
 τρισσοφαής, P. xlii.
 τριφαής, P. xlii.
 τρίφωντος, 540, ii, 5.
 τροπολόγιον, P. v, vii *sq. per omnia Prolegomena et
 totum volumen*.
 'Υδροβροῦσα, 546, iv, 1.
 ὑἱός *cum diakesi apud Domitium*, 320, 322 *not*.
 ὑμνολόγημα, 440, iv, 2.
 ὑμψοδικός, 342, vii, 7.
 ὑπακοή, 671, 672.
 ὑπακούω, lxxiv, 159 *not*.
 ὑπάρχω, 140 *not*.
 ὑπεκλήθη *pro* ὑπεκλήθη, 182, xiii, 1.
 ὑπερπίστις, 178, 1. 3? *Cf.* 682.
 ὑπερφαιδρότερος πολλὸν, 3, vi, 16.
 ὑπηγορεύω, P. lxxiv, 159.
 ὑπόβροος, 408, lv, 9.
 ὑποψάλλω, P. lxxiv, 159 *not*.
 ὑφηγήτωρ, 317, ii, 4.
 Φαιδρόμορφος, P. xlii.
 φεγγυόλος, P. xlii.
 φθάνειν *cum accus.* 97, xvi, 3. — 158, iii, 3.
 φιλεργάτης, 339, iv, 2.
 φιλησύχιος, 340, i.
 φιλοδωρία, 668, col. 2.
 φιλοθεάμονες, 502, iii, 3.
 φιλοπλήσιος, 548, iii, 6.
 φρυκτωρέω, 337, iv. — 352, vi. — 370, v.
 φυτεργάτης? 328, iii, 1.
 φωνέω *cum accusat.* 130, xii, 6.
 φωταγωγικά, v, 621, 624.
 Χαοῦσθαι, 161, x *not. in Cors.*
 χαρακόπλεκτος, 616, viii, 5.

- χλαῖνα, 123, XXII, 9.
 χορευτικά, P. XXI.
 χριστομιμήτως, 290, IV, 1. — 560, I, 3. — 652, V, 7.
 χριστομούστης, P. LXVII.
 χριστόφρων, 584, V, 3.
 χρυσεπούς, 657, XI, 6.
 χρυσόβριθρος, 358, I. — 655, V, 4.
 χρυσοβρήμων, 359, V. — 361, XII, 7. — 656, V, 3,
 VII, 2.
- χρυσοβρήτης, 656, X, 1.
 χρυσοστήφης, 654, IV not.
 χρυσοστόλιτος, 655, II, 1.
 χρυσόφθογγος, 359, II, 2.
 χρῶτα *apud pseudo-Cosmam*, 529.
- Ψυχαγέλαρχης, 610, II, 2.
 ψυχάρπαξ, 571 not.
 ψυχόφιλος, 557, VII, 6.

Byzantina quædam et Alexandrinæ formæ.

- Aorist.* ἔβαλα, 328, I, 6. — κατίβαλας, 665 col. 2.
 ἐγλύκανα, 513, XVII, 8.
 ἔπεισα, 55, VIII, 7. — 449, XIII, 1. — προσπί-
 σατε, 448, V, 4.
 ἐπίφανα, 36 not. 3. — 43, XIX, 2. — ἔφανα.
 502 not. 3. — 608, II, 1. — ὑπεξέφηναιτο,
 634, II, 3.
 εὐφρανα, 647, II, 6. — 669 col. 2.
 ἔφρανα, 66, XV, 6. — 533, VI, 4. — ἐξέφρανα,
 195, XXVI, 3.
 εὐράμην, 1, II, 4. — εὐρατο, 357, VIII, 4.
 — 587, III, 6. — ἤφρατο, 602, IX, 21. —
 εὐροσαν, 648, IV, 15. — εὐραμεν, 43, V, 7.
 — 587, III not. — εὐράμενοι, 663, II, 3. —
 667 col. 2. — ἀνευῶ, 180, VI, 9.
 ἡμφιβάλαμεν, 134, not. 3, 4.
 ἀκήκω, 163, XVII not. — ἐπακήκω, 285 not.
 — 287, XIV, 1. — 288, XV, 2.
 εἶδοσαν etc. 602, XII not.
- De formis seqq. cf. Lobeck ad Phrynicum, 360.*
 αἴτησαι, 665, col. 2.
 ἀποδῶσαι, 533, VII not.
 ἀγάλλασαι, 643, I, 3.
- Ἀποφθέγγεσαι, 597, V, 5.
 βούλασαι, 281, IV, 8.
 δεδόξασαι, 530, IV, 2. — 569, X, 1.
 δεῖσαι, 523, XVII, 8.
 δύνασαι, 281, IV, 8.
 ἐγκαύχασαι, 56, X, 6.
 ἰᾶσαι, 590, I, 8.
 μηνύσαι, 299, V, 7.
 σαρκούσαι, 231, XLIX, 3.
 σταυρούσαι, 62, V, 2. — 119, X, 3.
- Θνήσκω *in C sic sæpe deflectitur*: θνήξαι, 468, VIII not.
 — θνήξεσθαι, 501, VII not. — τεθνήξεσθαι, 518, VI, 4.
 — 616, IX, 6. — θνήξαι, 286, IX, 5. — 299,
 IV not. — θνηξώμεθα, 501, VI, 6. — θνηξωσιν, 664,
 col. 2. — τεθνεώς, τεθνεώτων, τεθνεώτας *Homer.*
 134, V, 4. — 466, IV, 3. II, 6. — 482 col. 2. —
 501, VII, VIII. — 512 etc.
- Ex verbo ὄραω pro ἑωράθη vel ὠφθη derivantur*
 ὠράθη, 232, I not. — 301 not. — 512, XIV. — ὠρα-
 θεῖς, 238, LXXIV, 3. — καθωράθη, 237, LXXVII, 3.
 — 239, LXXXVIII. — 413, CXIX. — 587 etc. —
 προκαθωράθη, 301, IV not.

Melodorum varia et rara.

- Ἐδρέψω *pro* ἰδρεύσω *vel* ἡδρεύσω, 364, IX, 6.
 προσενήνοχα, 10, XXII, 9.
 ὑπομνήσκω *pro* ὑπομιμνήσκω, 5, XII, 1.
ionica, γαίης 196, XXI, 10.
 διαβρήσσομαι, 54, IV, 2.
Dorica, χρυσοβῆρα *genit.* 349, I, 2.
- ἄσωτᾶ *genit.* 343, 684.
Homerica, ἐρίμβιτο *pro* ἐρρίμβιτο, 115, XXI, 8.
 Ἦ *pro* ἴση, 130, XII, 9.
 μνήσκου, 617, X, 3,
 τεθνεώς etc. *cf. supra.*
Neo-græca, κηρύττουον *pro* κηρύττουσι, 640, II, etc., etc.

V.

SERIES OPERUM

QUÆ VOLUMINI INSERUNTUR.

PROLEGOMENA	I
De re rhythmica Melodorum in tropologio	V
ART. I. De Tropologio	VI
ART. II. De Tropologii Melodis	XIX
§ I. Melodi veteres.	XIX
§ II. Melodi recentiores.	XXXV
I. Sabaitæ.	XXXVII
II. Studitæ.	XL
III. Italo-Græci.	XLIV
ART. III. De Rhythmo Melodorum	XLVI
§ I. De Hirmo	L
§ II. De Tono.	LXVIII
§ III. De Ephymnio.	LXXII
§ IV. De Acrostichide.	LXXV
§ V. De Interpunctis.	LXXVIII
§ VI. De Procemiis.	LXXX
§ VII. De Tropariis.	LXXXIII
§ VIII. Melodorum canones.	LXXXIX
 S. ROMANUS MELODUS.	
I. Canticum in Christi Nativitate	1
II. Canticum de sancto Stephano.	12
III. Canticum de sancta Theophania.	16
IV. Canticum de Adamo et sancto Præcursore.	23
V. Canticum de Hypapante Domini.	28
VI. Canticum de Judicio extremo.	35
VII. Canticum de Mortuis.	44
VIII. Canticum de Crucis triumpho.	53
IX. Canticum in Dominica palmarum.	61
X. Canticum de Josepho	67
XI. Canticum de Decem Virginibus	77
XII. Canticum de Meretrice.	85
XIII. Canticum de Juda proditore	93
XIV. Canticum de Virgine juxta crucem.	101
XV. Canticum de Petri negatione.	107
XVI. Canticum de Passione.	117

INDICES.

699

XVII. Canticum in Dominica Paschæ	124
XVIII. Canticum de sancto Thoma.	140
XIX. Canticum in Ascensione Domini.	148
XX. Canticum in Pentecoste	157
XXI. Canticum de Omnibus Sanctis.	165
XXII. Canticum in sanctos Apostolos	169
XXIII. De S. Præcursoris martyrio.	178
XXIV. De tribus SS. Pueris in fornace.	185
XXV. Canticum in Nativitatem B. Marie Virginis	199
XXVI. De sancto Nicolao Myrorum episcopo.	202
XXVII. De sancto Simeone Stylita	211
XXVIII. De SS. medicis Cosma et Damiano.	218
XXIX. ΣΤΙΧΗΡΑ, Αὐ ἀγγελικαί.	
I. Αἶνος, etc.	222
II. Προσόμοια, etc.	228
III. Προεόρτια, etc.	235
IV. Μεθεόρτια, etc.	239

ANASTASIUS.

Canticum in mortuorum exequiis	242
--	-----

SEGGIUS, *patriarcha* CP.

I. Acathistus de B. Virgine.	250
II. Acathistus de B. Virginis transitu	263

GREGORIUS.

De S. Marciano.	273
-------------------------	-----

GEORGIUS.

De B. Virgine in templum recepta.	275
---	-----

CYRIACUS.

De sancto Lazaro.	284
---------------------------	-----

ELIAS.

I. De SS. Sergio et Baccho.	289
II. De S. Daniele propheta	291
III. De S. Elia propheta.	293
IV. De eodem S. propheta.	296

ORESTES.

I. De sancto Panteleemone.	298
II. De S. Saba juniore	300
III. Orestis θεοτόκια	302
IV. Ejusdem similia	303

V. De S. Macario juniore.	305
VI. S. Sabæ junioris romana itinera et obitus.	306
ARSENIUS.	
I. De SS. Clemente Rom. et Petro Alex.	314
II. De S. Thecla.	316
III. De S. Marco Evangelista.	317
IV. De S. Philippo in Argyro.	319
DOMETIUS.	
De S. Joanne Baptista.	321
STEPHANUS.	
De S. Procopio martyre.	328
GABRIEL.	
De SS. Photio et Aniceto martyribus.	330
CUCULUS.	
De S. Stephano protomartyre.	332
S. TARASIVS.	
In Dominica Orthodoxiæ, de sacris Imaginibus.	334
S. THEODORUS Studites.	
I. De S. Paulo Cp.	336
II. De S. Euthymio	338
III. De S. Ephrem.	340
IV. De S. Theodoro Syceota.	342
V. De S. Æmiliano	343
VI. De S. Basilio.	346
VII. De S. Athanasio	349
VIII. De S. Gregorio Nazianzeno.	351
IX. De S. Epiphanio	354
X. De S. Nicolao	355
XI. De S. Joanne Chrysostomo.	358
XII. De S. Theodoro duce.	361
XIII. De SS. Cyro et Julitta.	366
XIV. De capite S. Joannis Baptistæ.	367
XV. De S. Gregorio Nysseno.	369
XVI. De S. Eustratio.	370
XVII. De monachorum exequiis.	373
XVIII. De S. Antonio.	377
S. JOSEPHUS THESSALONICENSIS.	
I. In vigilia Nativitatis D. N.	381
II. De S. Daniele propheta.	383

INDICES.

701

III. De S. Andrea apostolo.	385
IV. De S. Stephano	387
V. De S. Ignatio	389
VI. De S. Eustratio.	391
VII. De S. Gregorio Thaumaturgo.	393
VIII. De SS. Germano et Epiphanio.	395
IX. De S. Thecla	395
X. De immaculato B. V. conceptu	397
XI. De Epiphania	398

SS. COSMAS, JOSEPHUS ET THEOPHANES.

I. Josephi Αἱ ἀγγελικαὶ ante Epiphaniam.	400
II. Ejusdem similia	405
III. Cantica Theophanis in Epiphaniæ lumina,	408
IV. Cosmæ profesta cantica in Epiphaniam.	410
V. De Hypapante.	412
VI. Ὅμοια	416
VII. De S. Euthymio	417

CYPRIANUS ET NICOLAUS.

I. Σύντομα de variis.	418
II. De Epiphania	422

JOBUS.

Σύντομα de Hypapante.	425
-------------------------------	-----

SIMEON METAPHRASTES.

I. De S. Saba.	432
II. De S. Maria Ægyptiaca	433

JOANNES.

De S. Tryphone martyre.	435
---------------------------------	-----

LEO.

De Transfiguratione.	437
------------------------------	-----

PHOTIUS.

I. De S. Irene virgine.	438
II. Ex IV canone paracletico odæ VIII, et IX.	439
III. Ad Marcellum στιχηρὰ physica.	441
IV. Ex canone physico ode I.	443

ANEPIGRAPHA CARMINA.	444
------------------------------	-----

<i>Prolegomena.</i> I. Adami planctus.	447
--	-----

II. De patriarcha Noe	451
---------------------------------	-----

III. De Isaia propheta.	454
---------------------------------	-----

IV. In Christi natalia.	
i. Ἄσμα	554
ii. De SS. Infantibus MM.	457
iii. De iisdem.	459
V. In Dominica τοῦ ἀσώτου	460
VI. In sabbato τῆς ἀπόκρισεως	462
VII. De sabbato τῆς τυροφαγίας.	
i. De mortuis	465
ii. Carmen funereum.	466
VIII. In Dominica τῆς τυροφαγίας.	471
IX. In feria IV mediæ Quadragesimæ.	472
X. In sabbato ante palmas	473
XI. Idiometum palmarum	476
XII. In feria II magna.	477
XIII. In feria IV magna.	478
XIV. In feria V magna	480
XV. In feria VI magna.	
i. Adoratio crucis	482
ii. Improperia.	484
XVI. In sabbato magno	487
Aliud in eodem	490
XVII. Feria IV in media Pentecoste	491
XVIII. De SS. Patribus Nicænis.	493
XIX. In sabbato animarum θρήνος	499
XX. In Transfigurationem	501
XXI. De sacra Cruce.	507
XXII. De Virgine Maria.	
i. Ἡ χειριτωμένη	514
ii. De B. Virgine assumpta.	516
Excursus in Cosmæ de assumpta Virgine canticum.	527
iii. De veste B. Virginis Deiparæ deposita in Blachernis.	529
iv. De zona B. Virginis Deiparæ deposita in Chalcostrateis.	530
v. Paracleticon ægrotantium.	532
vi. Ἐτερον παρακλητικόν.	535
XXIII. De SS. Angelis cantica tria.	538, 540, 541
XXIV. De S. Joanne Baptista cantica quatuor	542, 544, 545, 547
XXV. De SS. Apostolis Petro et Paulo.	549
XXVI. De S. Andrea.	555
XXVII. Ode in S. Jacobum apostolum.	558
XXVIII. Ode in S. Matthæum.	559
XXIX. Ode in S. Philippum.	560
XXX. Ode in S. Bartholomæum.	561
XXXI. Ode in S. Leonem Catanensem	563
XXXII. Ode in S. Daniele Studitam.	564

XXXIII. Ode in S. Patapium	565
XXXIV. Ode in S. Chrysostomum	566
XXXV. Ode in S. Eutychem Cp.	567
XXXVI. De S. Anania cantica duo.	568, 571
XXXVII. De S. Ignatio martyre cantica duo.	571, 573
XXXVIII. De SS. Conone et Aristeia MM.	574
XXXIX. De SS. Clemente et Agathangelo MM.	575
XL. De S. Saba	576
XLI. De S. Theodoro milite M. cantica duo.	579, 581
XLII. De S. Vito martyre.	582
XLIII. De S. Pancratio martyre cantica duo	583, 584
XLIV. De S. Dometio martyre	585
XLV. De S. Blasio martyre	586
XLVI. De S. Æmiliano martyre.	588
XLVII. De S. Acacio martyre.	589
XLVIII. De S. Euplo martyre	590
XLIX. De S. Anastasio Persa M.	592
I. De S. Polyeucto martyre.	594
II. De S. Georgio martyre.	596
III. De S. Xenophonte et sociis	598
LIII. De XL martyribus Sebastenis.	599
LIV. De XLII martyribus in Amorio	603
LV. De S. Terentio, sive XLIII martyribus	604
LVI. De SS. abbatibus martyribus cantica tria.	605, 606
LVII. De S. Gregorio Thaumaturgo.	608
LVIII. De S. Theodosio Cœnobiarcha cantica duo.	610, 612
LIX. De S. Nicolao	613
LX. De S. Hilarione.	615
LXI. De S. Theodoro Syceota.	617
LXII. De S. Joanne Therista varia cantica	619, 622
LXIII. De S. Simeone in Monte Mirabili	622
LXIV. De S. Athenogene.	624
LXV. De S. Andrea Cretensi.	625
LXVI. De S. Theodoro Studita.	627
LXVII. De S. Methodio patriarcha Cp.	628
LXVIII. De S. Leonida et VII virginibus.	630
LXIX. De SS. Timotheo et Maura MM.	633
LXX. De S. Marina.	634
LXXI. De S. Thecla.	636
LXXII. De S. Anastasia.	637
LXXIII. De S. Catharina cantica duo	639, 640
LXXIV. De S. Agatha cantica duo	642, 643
LXXV. De S. Eudocia.	644

LXXVI. De S. Febronia	645
LXXVII. De S. Euphemia	646
LXXVIII. De S. Theophane.	648
LXXIX. De SS. Eulampio et Eulampia MM.	650
LXXX. De S. Demetrio martyre.	651
LXXXI. De SS. Martyribus Edessenis.	653
LXXXII. De S. Joanne Chrysostomo.	654
LXXXIII. De B. V. Maria ode duplex.	657, 658
DE TABELLIS GRAPHICIS.	662
TROPOLOGIUM CORSINIUM.	663
EMENDATA ET AUCTA.	674
INDICES.	
I. Elenchus codicum mss.	688
II. Syllabus scriptorum veterum.	688
III. Indiculus rerum.	689
IV. Apparatus ad lexicon Melodorum.	693
V. Series voluminis	698

FINIS.

1875

1876

3 2044 011 802 931

THE BORROWER WILL BE CHARGED
THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION
IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO
THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST
DATE STAMPED BELOW.

CANCELLED
BOOK NO. 58792
JUL 1978

CANCELLED
MAY 7 1980
3042003

CANCELLED
MAY 14 1980
3073762

1875

1876

THE BORROWER WILL BE CHARGED THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW.

CANCELLED
BOOK DUE WID
598792418
JUL MAR 3 1978

WIDENER
BOOK DUE
CANCELLED
MAY 19 1989
MAY 17 2 19
3042003

CANCELLED
BOOK DUE
MAY 17 4 1989
3073762

